חסידות · ברסלב · ספרים של תלמידים

תוך הנחל

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוך הנחל

מקור הטקסט: אור ברסלב

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוך-הנחל/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

ליל שבת קודש א' דסוכות אושפיזא דאברהם אבינו התש"ן 5

ליל ב' דסוכות אושפיזין דיצחק אבינו ה'תש"ן 12

ליל ג' דסוכות אושפיזין דיעקב אבינו ה'תש"ן 16

סעודה שלישית פרשת בראשית ה'תש"ס 38

ליל שבת קודש פרשת נח התש"ן 98

בוקר שבת קודש פרשת נח התש"ן 109

סעודה שלישית פרשת נח התש"ן 114

מוצאי שבת קודש פרשת נח התש"ן 121

ליל שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תש"ס 193

בוקר שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תש"ס 196

סעודה שלישית פרשת חיי שרה ה'תש"ס 198

ליל שבת קודש פרשת וארא ה'תש"ס 430

בוקר שבת קודש פרשת וארא ה'תש"ס 434

סעודה שלישית פרשת וארא ה'תש"ס 436

ליל שבת קודש פרשת בא ה'תש"ס 460

ליל שבת קודש פרשת בשלח חמשה עשר בשבט ה'תש"ן 475

ליל שבת קודש פרשת יתרו ה'תש"ס 512

בוקר שבת קודש פרשת יתרו ה'תש"ס 515

סעודה שלישית פרשת יתרו ה'תש"ס 519

ליל שבת קודש פרשת תצוה ה'תש"ס 569

בוקר שבת קודש פרשת תצוה ה'תש"ס 572

סעודה שלישית פרשת תצוה ה'תש"ס 575

ליל שבת קודש פרשת כי תשא ה'תש"ס 591

בוקר שבת קודש פרשת כי תשא ה'תש"ס 593

סעודה שלישית פרשת כי תשא ה'תש"ס 595

ליל שבת קודש פרשת ויקהל שבת שקלים ה'תש"ס 612

בוקר שבת קודש פרשת ויקהל שבת שקלים ה'תש"ס 617

סעודה שלישית פרשת ויקהל שבת שקלים ה'תש"ס 619

ליל שבת קודש פרשת פקודי ה'תש"ס 626

בוקר שבת קודש פרשת פקודי ה'תש"ס 631

סעודה שלישית פרשת פקודי ה'תש"ס 634

ליל שבת קודש פרשת ויקרא שבת זכור ה'תש"ס 654

בוקר שבת קודש פרשת ויקרא שבת זכור ה'תש"ס 658

סעודה שלישית פרשת ויקרא שבת זכור ה'תש"ס 660

ליל שבת קודש פרשת צו שבת פרה ה'תש"ס 678

בוקר שבת קודש פרשת צו שבת פרה ה'תש"ס 683

סעודה שלישית פרשת צו שבת פרה ה'תש"ס 685

ליל שבת קודש פרשת תזריע מצורע התש"ן 719

בוקר שבת קודש פרשת תזריע מצורע התש"ן 726

סעודה שלישית פרשת תזריע מצורע התש"ן 731

מוצאי שבת קודש פרשת תזריע מצורע
התש"ן 739
ליל שבת קודש פרשת קדושים
ה'תש"ס 775
בוקר שבת קודש פרשת קדושים
ה'תש"ס 779
סעודה שלישית פרשת קדושים
ה'תש"ס 781
ליל שבת קודש פרשת אמור ה'תש"ס . . 794
בוקר שבת קודש פרשת אמור ה'תש"ס . 796
סעודה שלישית פרשת אמור ה'תש"ס . 798
ליל שבת קודש פרשת בחוקותי
ה'תש"ס 806
בוקר שבת קודש פרשת בחוקתי
ה'תש"ס 807
סעודה שלישית פרשת בחוקותי
ה'תש"ס 811
בליל שבת קודש ובשבת קודש בבוקר פרשת במדבר ה'תש"ס היתה שמחת שלום זכר 844
סעודה שלישית פרשת במדבר
ה'תש"ס 844
ליל שבת קודש פרשת בהעלותך
ה'תש"ס 886
בוקר שבת קודש פרשת בהעלותך
ה'תש"ס 889
סעודה שלישית פרשת בהעלותך
ה'תש"ס 894
ליל שבת קודש פרשת שלח ה'תש"ס . . 911
בוקר שבת קודש פרשת שלח ה'תש"ס . 915
סעודה שלישית פרשת שלח ה'תש"ס . . 917
ליל שבת קודש פרשת חקת בלק
ה'תש"ס 960
בוקר שבת קודש פרשת חקת בלק
ה'תש"ס 966
סעודה שלישית פרשת חקת בלק
ה'תש"ס 969
ליל שבת קודש פרשת עקב ה'תש"ס . 1078
בוקר שבת קודש פרשת עקב
ה'תש"ס 1082
סעודה שלישית פרשת עקב ה'תש"ס . 1085
ליל שבת קודש פרשת שופטים
ה'תש"ס 1128
בוקר שבת קודש פרשת שופטים
ה'תש"ס 1130
סעודה שלישית פרשת שופטים
ה'תש"ס 1134

ליל שבת קודש א' דסוכות אושפיזא דאברהם אבינו התש"ן

בליל א' דסוכות אושפיזא דאברהם אבינו דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד מענינא דיומא ומענינא דשלום זכר |כי היה אז סעודת שלום זכר של אחד של אנשי שלומינו בתוך סוכתו של מוהרא"ש נ"י|.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: כתיב באברהם אבינו אושפיזא דיומא |בראשית כ"ד| ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל: ודרשו חכמינו הקדושים חד אמר בן כי בכל בגימטריא בן וחד אמר בת היתה לאברהם אבינו ובכל שמה: והנה ראוי להבין את פלוגתת חכמינו הקדושים בענין זה.

ויש לומר על פי דברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ד| על הא דאיתא בגמרא |מגילה כ"ח| במה הארכת ימים אמר לו וותרן הייתי בממוני: ואומר רביז"ל לבאר זה: צריך לידע מה דאיתא בזוה"ק |פרשת נשא דף קכ"ג| וזה לשונו: תא חזי לשית ימי בראשית לכל חד אית ליה פרצופא דההוא דרגא דאנהיג ליה ולא תשכח יום דלית ביה טוב וכו' וכל יומא אית ליה גדר מלבר דלא יעול כל בר נש להההוא טוב כגון חושך דכסיא לנהורא וכו' ובגין דא מאן דאיהו חייבא ויעול למנדע רזין דאורייתא כמה נחשים ועקרבים מבלבלים מחשבתיה דלא יעול לאתר דלאו דיליה אבל מאן דאיהו טוב כל אינון נטורין אינון למימרה וקטיגור נעשה סניגור ויעלון ליה לטוון הגנוז ויימרון מרנא הא בר נש טוב וצדיק וירא שמים בעי לעיילא קדמך וכו': ההוא טוב גנוז יימר להון פתחו ליה בהאי תרעא דאתקרי אהבה או בהאי תרעא דאיהו תשובה כל צדיק יעול כפום דרגא דיליה: ואין טוב אלא תורה |ע"ז י"ט:| וכשאדם רוצה להגות ולחשוב בתורה היינו ברזין דאורייתא אינון נטורין ונחשים ועקרבים מבלבלים מחשבתיה ואלו הם המחשבות שבאים לאדם וכשאדם רוצה וחושק עד מאד ופותחין לו כנ"ל בזוה"ק אזי כל יום ויום אצלו גדול עד מאד כי רואה ומשיג הטוב הגנוז היינו רזין דאורייתא השייך לאותו היום.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה באמת כל יום ויום של האדם בזה העולם הוא מכוון כנגד ספירה אחרת בעולמות העליונים: ונעשה מזה קומה שלימה: כי יום ראשון בשבוע מכוון כנגד ספירת החסד: ויום שני כנגד ספירת גבורה: ויום שלישי כנגד תפארת וכו' עד יום שבת קודש שהוא כנגד ספירת המלכות: ואז נעשה מכל ימות השבוע קומה שלימה ופרצוף שלם והכל עולה אליו יתברך: וכפי שאדם זוכה לקדש ולטהר את הימים בתורה ותפילה מצוות ומעשים טובים כך נמשך עליו קדושת שבת קודש: והנה על פי רוב נדמה להאדם כאילו היום הוא לא יום

מוצלח: ולכן עובר אצלו היום בעצבות ומרירות גדול: ונדמה לו כאילו היום הוא ארוך כמו הגלות: ונתקיים אצלו קללת התוכחה |דברים כ"ח| בבוקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בוקר: ואין לו שום נחת רוח ותענוג בכל ימי חייו: מה שאין כן כשאדם זוכה לידיעה הנ"ל: שכל יום הוא קדושה מיוחדת היורד מעולמות העליונים: אזי הוא מחייה ומתענג בכל יום ממש ומשתדל בכל כוחו למצוא את אור הגנוז השורה בתוכה עד שזוכה למלאות כל יום עם טוב אמיתי ונצחי: ולבסוף מצטרפים כל הימים ביחד להביא אותו למדריגות והשגות רמות בעבודת השם יתברך.

והנה על כן יש בתפילת קבלת שבת ו' מזמורים: ממזמור לכו נרננה עד לכה דודי: שהם כנגד ו' ימות השבוע: וראוי לכל אחד לבקש ממנו יתברך לפני שאומר כל מזמור שימחול לו כל מה שפגם באותו היום של השבוע ויבקש ממנו יתברך שיזכה לחזור ולקשר הכל אל קדושת שבת קודש: וכן ראוי להתפלל בין כל מזמור ומזמור: ובאמת כל ענין זה מבואר בכתבי האריז"ל: שכל ששת ימי המעשה הם מסתובבים סביב נקודת שבת קודש: כי ביום ראשון של השבוע עדיין נשאר אצל האדם הארת תוספות נשמה של השבת קודש שעבר: וביום שני עדיין נשאר בו תוספות רוח: וביום שלישי תוספות נפש: וכן ביום רביעי מתחיל כבר להתנוצץ בו מתוספות נפש של השבת הבאה: וביום חמישי תוספות הרוח: ובערב שבת קודש תוספות נשמה: נמצא שבאמת כל יום יום משמת ימי השבוע הם מקושרים אל שבת קודש: וכפי שאדם זוכה למצוא את אור הגנוז: היינו אור אלוקותו יתברך בכל יום: ולקשר עצמו אל הנקודה השייך אל לבו באותו יום: על ידי זה הוא מקדש כל ימיו בקדושת שבת קודש: ומרגיש תענוג ונועם זיוו וחיות מעין עולם הבא ממש.

והנה כפי גודל הקדושות הגנוזות בכל יום ויום: כמו כן יש זה לעומת זה הרבה נחשים ועקרבים המסבבים כל יום ויום: שהם כלליות הבלבולים והדמיונות שעוברים על האדם: ורוצים לרחק ולעכב אותו מכל אלו האוצרות הגנוזות: ומי שאין לו שכל אזי מתרחק תיכף ומיד כשרואה שיש לו טרדות ובלבולים בזה היום: וחושב ואומר שאין זה היום שלו: ומניח היום לעבור בלי כלום: אבל כשאדם יש לו שכל: אזי מתגבר בכל מיני עצות טובות לקפוץ ולדלג על כל הטרדות והבלבולים שלו: וליכנס אל הטוב הגנוז שבאותו היום: ובעיקר על ידי שחוטף הרבה נקודות של תורה ותפילה מצוות ומעשים טובים בזה היום: וזהו סימן שלא הניח עצמו להתבלבל מכל הנחשים והעקרבים האלו.

ולכן כשאדם באמת זוכה לקפוץ ולדלג על הכל: אזי כל הנחשים והעקרבים

מתבטלים לגמרי: וקטיגור נעשה סניגור: והם כולם עוזרים לו להכנס אל שערי הקדושה: כל אחד ואחד כפי עבודתו: כי כל צדיק יש לו שער אחר שהוא עוסק בענין זה ביותר: וכפי הכנתו ומסירות נפשו הוא זוכה להכנס אל האור הגנוז של אותו היום ולהמשיך על עצמו עריבות ידידות נועם זיוו השכינה הקדושה. ומסיים רביז"ל: וזה ששאל התנא במה הארכת ימים היינו באיזה מידה מהמדות נכנסת להטוב הגנוז והארכת הימים שלך להיות גדולים כנ"ל: והשיב לו וותרן הייתי בממוני שזוהי מידתו של אברהם אבינו: והיא תרעא דאתקרי אהבה והוא סיטרא דימינא: ואיתא בתיקוני זוהר |תיקון ע' דף קי"ח| מסיטרא דימינא מוחא חוורא ככספא: היינו שכל המקטרגים וכל הנחשים והעקרבים היינו המחשבות זרות שמבלבלים מחשבתו נעשים חוורים ככספא: ולכך נאמר באברהם |בראשית כ"ד| ואברהם זקן בא בימים היינו שהיו כל הימים שלו שלמים וגדולים: כי מסיטרא דימינא מוחא חוורא ככספא ומן הקטיגור נעשה סניגור והיה יכול לבא בכל יום אל הטוב הגנוז השייך לו עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה מידת האהבה ומידת הוותרנות היא המידה היותר מסוגלת להביא את האדם אל האור הגנוז שבכל יום: עד שיזכה לאריכות ימים ושנים טובים באמת: כי על ידי שאדם תמיד מוותר על הכל ומקרב את כל הבריות באהבה גמורה ובשלום אמיתי: על ידי זה כל חייו הם חיים רגועים בלי כעס וקפידות כלל: והוא חי חיים שלוים ושקטים מאד: והאדם צריך לעבוד על עצמו הרבה להכניס בקרבו את מידת האהבה: שתמיד יאהב את הבריות: ויקרבם לתורה: וידין את כל אחד ואחד לכף זכות: כי על ידי זה יהפך הקטיגור להיות סניגור ממש: כי מי שהיה לו מקודם שונא גדול: ורצה רק לנקום בו: כשהוא רואה אותו מתנהג כנגדו עם מידת האהבה ומידת הוותרנות ואינו מבקש רעתו כלל: על ידי זה מתבטל כל שנאתו ורעתו לגמרי: והוא מתהפך לאיש אחר ממש: וכן נעשה למעלה בשמים שכאדם הולך עם מידת הוותרנות ומידת האהבה: אזי מוותרים לו על חטאיו ופשעיו וכל המקטרגים שלו בשמים נעשים סניגורים ועוזרים לו לחזור ולהכנס לשערי הקדושה: וזהו הסוד שגילה התנא במה הארכת ימים: וותרן הייתי בממוני: היינו שעל ידי מידת הוותרנות שלא הקפיד על כל פרוטה ופרוטה: ולא הלך בצמצום וקטנות המוחין: על ידי זה זכה להאריך ימיו ושנותיו מאד: כי כשאדם הולך עם מידת אהבה אזי יש לו מח חוורא ככספא היינו שהמח שלו מזוכך ומטוהר כמו כסף טהור: ויש לו התרחבות המוחין להשיג את אור אלוקותו יתברך המאיר בכל יום ויום מחדש: ואשרי מי שזוכה להשלים בעצמו מידה יקרה זאת כי על ידי

זה יאריך ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים.
והנה זהו מה שמבואר בדברי הזוה"ק על הפסוק הנ"ל: ואברהם זקן בא בימים: שאברהם אבינו בא לעת זקנתו ביחד עם כל הימים שלו: שלא נחסר לו אף אחד מהם: כי כשאדם הולך עם מידת האהבה ודן את כל הבריות לכף זכות תמיד: על ידי זה לא יאבד אף אחד מימיו היקרים שיש לו בזה העולם: רק כל אחד ואחד מהם ימלא עם טוב הרבה: ולא יהיה עסוק עם שנאות וקנאות ונקמות על חבירו: וזהו ואברהם זקן בא בימים היינו שהיו כל הימים שלו שלמים וגדולים: כי מסיטרא דימינא מוחא חוורא ככספא ומקטיגור נעשה סניגור והיה יכול לבא בכל יום אל הטוב הגנוז השייך לו.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שעל פי זה מובן מאד גם סיום הפסוק: וה' ברך את אברהם בכל: ופלוגתת חכמינו הקדושים הנ"ל: שחד אמר שהיה לו בן: כי בכ"ל בגימריא ב"ן: וחד אמר שהיה לו בת: ובכל שמה: כי בחינת בן מרמז על בחינת הסניגור היינו על המחשבות טובות שמכניסים את האדם לשערי הקדושה: בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |מנחות ק"י.| על הפסוק הביאי בני מרחוק ובנותי מקצה הארץ: הביאי בני מרחוק אלו גליות של בבל שדעתן מיושבת עליהן כבנים: ובנותי מקצה הארץ - אלו גליות של שאר ארצות שאין דעתן מיושב עליהן כבנות: שבחינת בן נקרא מח מיושב: מה שאין כן בנות מרמז על מוח שאינו מיושב: בחינת המחשבות המבלבלות הנ"ל שנקראים בחינת קטיגור: שהם הנחשים ועקרבים שמבלבלים מחשבת האדם: והנה כשאדם זוכה למידת אהבה: מדתו של אברהם אבינו שהוא מידת הותרנות: אזי מהקטיגור נעשה סניגור: וכל המוחין שאינם מיושבים מתבטלים לגמרי וכולם עוזרים לו להכנס לשערי הקדושה: וזה בחינת פלוגתת חכמינו הקדושים הנ"ל חד אמר שהיה לו בן: כי בכ"ל בגימטריא ב"ן: היינו שחד אומר שעיקר עבודתו היתה בבחינת בן שהם המחשבות המיושבות: בחינת מוחא חוורא ככספא הנ"ל: כי כל עבודתו היתה בבחינת אהבה ובמידת הותרנות: וחד אמר שהיה לו גם בת ובכל שמה: היינו שהלך כל כך עם מידת אהבה וותרנות עד שזכה להפוך גם כן בחינת בת שהיא בחינת הקטיגור כנ"ל: להיות סניגור: וגם כל המחשבות שאינם מיושבות נתהפכו לגמרי לעזור לו להתקרב אליו יתברך באמת ולהאריך ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים: נמצא שמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי: רק כל אחד גילה את עוצם השגתו מבחינה אחרת עד שהעידו שהיתה לו גם כן בת וזכה להפוך את הקטיגור להיות סניגור |וכמובן בזה רימז מוהרא"ש נ"י את הקשר לענין של הולדת הבן זכר וסעודת השלום זכר שהיתה לאחד מאנ"ש אז

בבית מדרשו|.
וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דמצוות סוכה בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה באמת גם ענין של מצוות סוכה הוא ענין של הפיכת קטיגור להיות סניגור: כי עיקר מצוות סוכה שאנחנו יוצאים בחוץ למקום שליטת החיצונים: ובונים שם סוכה ומהפכים אותה לבחינת פנים: ששם דירת השכינה הקדושה ויושבים תחת צילא דמהימנותא: כי הנה על פי רוב נדמה לאדם שבחוץ אי אפשר לו לעבוד את השם יתברך: כי שם יש הרבה מחשבות המבלבלות וטורדות: שהם הנחשים והעקרבים הנ"ל שמבלבלים מחשבתו: ורק כשהוא בפנים בבחינת בית: יכול לעבוד את השם יתברך: אבל מצוות סוכה מגלה אחרת: שגם בחוץ יכולים להפוך את כל המקטרגים להיות לסניגורים עד שיכולים למצוא אלוקותו יתברך גם בחוץ על הרחוב: והכל על ידי שאדם הולך במידת האהבה ומקרב את כל אחד ואחד מישראל ומזמין אורחים לתוך סוכתו כמידת אברהם אבינו: בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |סוכה כ"ו:| על הפסוק |ויקרא כ"ג| כל האזרח בישראל ישבו בסוכות מלמד שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת: כי כשאדם הולך בדרך כזה: ורצונו וכיסופו לראות כל ישראל יושבים בתוך הסוכה שלו: על ידי זה זוכה לאריכות ימים ושנים טובים עד שמתהפכים כל הנחשים והעקרבים להיות עוזרים ומסייעים לו ליכנס לשערי הקדושה.
וזהו בחינת מה שעושין את הסוכה מפסולת גורן ויקב: ואיתא בדברי מוהרנ"ת ז"ל שזהו כל הפסולת של העוונות וחטאים של ישראל שחזרו עליהם בתשובה בראש השנה ויום כיפור: שאז הם נתהפכים לזכויות: ומהם דייקא עושין את הסוכה: כי אז מהקטיגור נעשה סניגור ומכל העוונות שרצו המקטרגים לקטרג בימי הדין של ראש השנה ויום כיפור: עכשיו נתבטלים כוחם לגמרי: ואדרבה מהם עושים את צל הסוכה הקדוש צילא דמהימנותא: וזהו מה דאיתא בספרים הקדושים: שסוכ"ה עולה בגימטריא הוי"ה אדנ"י: כי הוי"ה הוא התגלות אלוקותו יתברך באופן גלוי ופתוח מאד: אבל השם אדנ"י הוא בחינת דינים וצמצומים: היינו הנהגתו יתברך המלובש בתוך הטבע: שבגלוי אין רואים עצם התגלות אלוקותו יתברך: אבל על ידי מצוות סוכה נתייחדים השני שמות ביחד: וזוכים לראות איך שבאמת גם בתוך כל הגשמיות שורה אלוקותו יתברך: וזהו עיקר מצוות ישיבת סוכה לאכול ולשתות ולישון שם: כי אז מכל הגשמיות נעשים ענינים גבוהים ועבודות שלימות: והכל חוזר ונתייחד ונתקשר להשם יתברך.
והנה מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א|: שעיקר עבודת

האדם שיעלה מגדר אנושי ויגיע לגדר מלאך: והנה באמת גדר מלאך לבד אין זה שום שלימות כלל: כי המלאכים נקראים עומדים כי אין להם שום בחירה בעבודתם: והם מוכרחים לקיים רצונו יתברך בלי שום עיכוב ומניעה כלל: רק עיקר מעלת האדם הוא כשזוכה להפוך את כל הגשמיות של עולם הזה לעבודת השם יתברך: ולראות שבאמת הרוחניות והגשמיות הם דבר אחד ממש: שהם בחינת קישור שני השמות הנ"ל הוי"ה אדנ"י: העולה בגימטריא סוכ"ה כנ"ל: ולכן גם מלא"ך עולה בגימטריא שני שמות הנ"ל: כי זהו עיקר מעלת וחשיבות האדם כשיכול להעלות עצמו אל השגה כזאת: שבכל דבר יזכה לקשר רוחניות וגשמיות ביחד: ואזי הוא נקרא מלאך: שנעשה מבן אדם שבזה העולם: גדר מלאך: ואין מעלה יותר גבוהה וגדולה מזה [ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א']: וזהו גם אותיות מאכ"ל שעולה גם כן כמו שני שמות הנ"ל: כי עיקר קיומו של האדם בזה העולם הגשמי הוא על ידי אכילתו: ובלי אכילה אי אפשר לחיות כלל: אבל עיקר עבודת האדם הוא לדעת שבכל מאכליו גנוז ניצוצי קדושה ורוחניות אלקותו יתברך: ובאמת עם כל כף וכף ועם כל לעיסה ולעיסה הוא יכול לעבוד את השם יתברך: ולכן מצינו גם כן שעיקר מצוות סוכה מקיימים על ידי אכילה: ואז דייקא מברכים לישב בסוכה: כי דייקא בתוך הסוכה אנחנו זוכים לגילוי השגה הנ"ל: שבכל הגשמיות יש אלוקות ומכל המקטרגים נעשה סניגורים: והכל עולה ביחד לעשות נחת רוח להשם יתברך ולהעלות את האדם אל השגות גבוהות ורמות בעבודתו יתברך.

וסיים מוהרא"ש נ"י: עם סיפור נפלא מענין גודל מידת האהבה והותרנות של הצדיקים לקיים את מצוותיו יתברך בכל נפשם ומאודם: כי הנה בזמן הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע במדינת רוסיא היה על פי רוב קשה להשיג אתרוגים מהודרים: והיה מקדים לשלוח שלוחיו עוד לפני ראש השנה להשיג בשבילו אתרוג מהודר: והיה משלם על זה סכום גדול של ממון: והנה באיזה שנה כבר עברו ימי ראש השנה ויום הכיפורים: ועדיין לא היה להרה"ק מבארדיטשוב זי"ע שום אתרוג על יום טוב: והיה שרוי בצער גדול מאד: כי התקרבו ימי הסוכות ועדיין לא היה שום שמועה מביאת האתרוגים: עד שהיה כבר יום לפני ערב יום טוב: ושלח את הגבאים שלו לעמוד על פרשת דרכים שבעיר בארדיטשוב: לחפש אולי איזה עובר דרך יש לו אתרוג למכור: והנה באותו היום עבר בדרך איזה עשיר וסוחר גדול בעגלה מכובדת: והיה אתו אתרוג יפה ומהודר מאד שקנה במדינה אחרת: והיה בדרך נסיעתו הביתה: והציעו הגבאים של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע שהם מוכנים לקנות את האתרוג שלו בכל מחיר בשביל שיהיה להרה"ק הנ"ל אתרוג לברך עליו

ביום טוב: אבל העשיר הנ"ל ענה שאינו צריך כסף כלל: רק רצונו להגיע הביתה על חג הסוכות ולברך על האתרוג שלו בעירו ובביתו: והפצירו בו הגבאים הנ"ל מאד שאולי ישנה את דעתו וישאר כאן על חג הסוכות בכדי לזכות את הרה"ק מבארדיטשוב ז"ל עם האתרוג שלו: אבל העשיר לא רצה לשמוע מדבר זה כלל: עד שפעלו אצלו שלפני שיסע הלאה יכנס להרה"ק מברדיטשוב ז"ל לקבל ברכה: ואחר כך יהיה יכול להמשיך לדרכו: והלך העשיר הנ"ל עם הגבאים ונכנסו אל הרה"ק מברדיטשוב ז"ל וכשראה את האתרוג בידו צהלו פניו מאד ונתמלא שמחה עצומה והתחיל לבקש מהעשיר שימכור לו את האתרוג בכל מחיר שרק יהיה: אבל הלה לא הסכים כלל וגם לא רצה להשאר שם על חג הסוכות: עד שענה ואמר לו הרה"ק מבארדיטשוב ז"ל הנה אעשה עמך עסק אני מוכר לך חצי העולם הבא שלי בשביל האתרוג שלך: והנה בשמוע העשיר הנ"ל את הדבר הזה אזי נתיישב בדעתו שבוודאי זה מקח טוב מאד: לקבל חצי חלק עולם הבא של רב גדול וקדוש כזה: והסכים בדעתו להשאר שם על חג הסוכות ולזכות את עיר ברדיטשוב עם האתרוג שלו.
והנה בנתיים לפני החג: פרסם הרה"ק מברדיטשוב ז"ל לכל העיר שאף אחד לא יתן להעשיר הנ"ל להכנס לסוכתו בליל סוכות: ולא אמר להם שום פירוש לדבר: רק כך הוא מצווה בצוואת רב העיר: וכולם צייתו לדבריו: ובהגיע ליל סוכות רצה העשיר הנ"ל להכנס לאיזה סוכה של בני העיר: לאכול שם סעודת הלילה ולקיים מצוות ישיבת סוכה: ולא רצה ליתן לו רשות להכנס אצלו: וחשב שזהו מקרה: והלך אל יהודי שני: וגם כן סירב להכניס אותו: וכן היה אצל כולם עד שנחלש דעתו מאד ונתיישב בדעתו שילך אל רב העיר בעצמו לבקש ממנו שישב בסוכתו: ובהגיעו שמה נבהל מאד כשגם הרה"ק מברדיטשוב ז"ל סירב להכניס אותו לסוכתו: ושאל אותו מה זה ועל מה זה שלא מניחים יהודי לקיים מצוות סוכה בליל ראשונה של סוכות: וענה ואמר לו הרה"ק מברדיטשוב ז"ל: רק על תנאי אחד אתן לך רשות להכנס לתוך הסוכה: היינו אם תמכור לי בחזרה את חלק העולם הבא שלי: והנה זה הצר להעשיר הנ"ל מאד: כי הלא נשאר בעיר ברדיטשוב רק בכדי לקבל את חלק העולם הבא של הרה"ק הנ"ל: ועכשיו לא מניחים אותו לישב בסוכה רק בתנאי שיחזיר לו החלק עולם הבא שלו: והיה כבר סמוך לחצות לילה וראה העשיר הנ"ל שאין לו ברירה: ואזי אמר הנני מוחל לכם את חלק העולם הבא שלכם: רק תנו לי לאכול כזית בתוך הסוכה: כי אני מוכרח לקיים מצוות אכילת סוכה בלילה הראשונה כראוי: ולא אכפת לי כלל משום דבר: ואז נתן לו הרה"ק מברדיטשוב להכנס לתוך סוכתו בכבוד גדול ובשמחה רבה: ונתן לו לאכול כיד

המלך: ובאמצע אכילה אמר לו הרה"ק הנ"ל: תדע: שבאמת החלק עולם הבא שהבטחתי לך בוודאי יהיה לך: ורק רציתי שהמצוה שלך יהיה לשם שמים: ולא מחמת נגיעות עצמיים: ולכן רציתי לראות את עוצם תשוקתך הטהור לקיים רצונו יתברך: בלי שום נגיעות ופניות כלל: וזה כבר גילה למפרע איך שבאמת גם מצוות האתרוג שלך רצית עם רצון וחשק אמיתי: ובוודאי שכרך גדול מאד בשמים: ושמחו ביחד בשמחה עצומה שמחת החג: הרי אנחנו רואים את גודל כח הצדיקים: איך שהם מוכנים לוותר על הכל לקיים רצונו יתברך: וגם איך שהם יכולים להפוך מקטיגור להיות סניגור: ולהפוך מכל המניעות ועיכובים שיהיו עוזרים ומסייעים לקיים את רצונו יתברך: והשם יזכינו לקנות לעצמנו מדת האהבה: מדתו של אברהם אבינו אושפיזין דיומא בשלימות: ונזכה להמשיך עלינו את עוצם אור הסוכה שהוא צילא דמהימנותא: עדי נזכה להתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל ב' דסוכות אושפיזין דיצחק אבינו ה'תש"ן

בליל ב' דסוכות: אושפיזין דיצחק אבינו דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מענינא דיומא לכבוד אושפיזא דיצחק.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: הנה כתיב אצל אושפיזא דיצחק: ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים: ויש לומר במקרא קודש זה על פי דברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"א| דע כשאדם מתפלל בשדה אזי כל העשבים כולם באים בתוך התפילה ומסייעין לו ונותנים לו כח בתפילתו: וזה בחינת שנקראת התפילה שיחה: בחינת |בראשית ב'| שיח השדה שכל שיח השדה נותנים כח וסיוע לתפילתו: וזה בחינת |בראשית כ"ד| ויצא יצחק לשוח בשדה: שתפילתו עושים סיוע לכח השדה שכל עשבי השדה נתנו כח וסיוע לתפילתו כנ"ל: שבשביל זה נקראת התפילה שיחה כנ"ל: ועל כן בקללה נאמר |דברים י"א| והאדמה לא תתן את יבולה: כי כל יבול הארץ צריכים ליתן כח וסיוע לתוך התפילה: וכשיש פגם ועיכוב על זה אזי נאמר והאדמה לא תתן את יבולה: כי אפילו כשאינו מתפלל בשדה נותנים גם כן יבול הארץ סיוע בתפילתו: דהיינו כל מה שסמוך אל האדם כגון אכילתו ושתיתו וכיוצא: רק כשהוא בשדה שאזי סמוך להם ביותר אזי כל העשבים וכל יבול האדמה נותנים כח לתפילתו כנ"ל: וזה יבול ראשי תיבות: ו'יצא י'צחק ל'שוח ב'שדה שכל יבול השדה התפללו עמו כנ"ל עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה זה וודאי שכל ההשפעות שבאים לעולם: באים בזכות התפילה: כי כשאדם עומד ומתפלל לפניו יתברך אזי הוא ממשיך כל מיני השפעות טובות מלמעלה: וכמבואר ענין זה בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א'| שהבעל תפילה שעוסק תמיד בתפילה שירות ותשבחות אליו יתברך הוא משפיע כח לכל המלאכי מעלה והכוכבים והמזלות: והם חוזרים ומשפיעים למטה לכל עשבי השדה וכולם גדילים בכוחו וזכותו: וזהו ראשי תיבות ו'יצא י'צחק ל'שוח ב'שדה י'ב'ו'ל': היינו שכל יבול השדה מתפלל עמו: וגם שהוא השפיע כח ושפע לכל יבול השדה: וכולם גדילים בזכותו: והנה עיקר עבודת התפילה הוא במסירות נפש: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תענית ח.| אין תפילתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים נפשו בכפו: כי בשעה שהולך האדם בטוב: ויש לו בהירות והזדככות המוחין: אזי אין זה חידוש כל כך שהוא עוסק בתפילה: אבל בשעה שנחשך מוח האדם: והוא שורה בקטנות המוחין: ואף על פי כן מתגבר בכל כוחותיו במסירות נפש ממש להתפלל לפניו יתברך: אזי הוא פועל בתפילתו דברים גבוהים בכל העולמות העליונים: כי תפילה שהיא עם מסירות נפש זה חשוב ויקר מאד לפניו יתברך: וזהו בחינת תפילתו של יצחק אבינו: שמדתו היתה מדת הגבורה והיראה: והוא פשט את צוארו על המזבח ורצה להשחט על קדושת שמו יתברך: ולכן הוא תיקן תפילת המנחה: שאז הוא הזמן שהדינים מתגברים בעולם: כמבואר בזוהר הקדוש: וכן רואים בחוש שלעת מנחת ערב: מוח האדם מבולבל מאד: כי על פי רוב הוא עומד אז באמצע עסקיו: מסובב עם טרדות רבות: ואז הזמן להתגבר מאד לעסוק בתפילה: כי התפילה שהיא במסירות נפש עריבה ומתוקה לפניו יתברך: וזהו ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב דייקא: היינו בשעת שהדינים מתגברים בעולם: והוא עת שקיעת החמה שמתחיל החושך להשרות בעולם: ואז הזמן מסוגל ביותר להתגבר בתפילה ושיחה לפניו יתברך: ועל ידי זה ממתיק כל הדינים לגמרי ומשפיע כח לכל יבול השדה שזהו בחינת ויצא יצחק לשוח בשדה ראשי תיבת יבול כנ"ל.

והנה מצינו שדייקא בזכות יצחק אבינו נמתקים כל הדינים מעל כלל ישראל: כי תמיד מזכירים את זכותו של עקידת יצחק: ובפרט בימי ראש השנה הקדושים: וכן מצינו בגמרא |שבת פ"ט:| שדייקא יצחק אבינו מוסר נפשו להמתיק הדינים מעל כלל ישראל: כי בשעה שיאמר השם יתברך לאברהם אבינו בניך חטאו: אזי יאמר אברהם ימחו על קדושת שמך: וכן יאמר יעקב אבינו: אבל יצחק אבינו יאמר: וכי בני הם ולא בניך: ועוד כמה חטאו: הרי ימי שנות האדם הם שבעים שנה:

וחצי הולך בשינה וחצי האחר יש הרבה שאדם עוסק בצרכיו הגשמיים וכו': ולא נשאר רק כ"ה שנה: ואם כן פלגא עלי ופלגא עלך עיין שם: הרי שיצחק אבינו מקבל על עצמו לכפר עון בניו: נמצא שדייקא על ידו בא ההמתקה: כי הוא מסר נפשו להתפלל אליו יתברך תמיד אפילו בשעת החושך והתגברות הדינים: והוא מלמד לכל אחד ואחד שלא יתייאש עצמו כלל: רק ימשיך להתפלל אליו יתברך גם בתוך תוקף ירידתו: ועל ידי זה בוודאי יזכה להמתיק מעל עצמו כל הדינים: ולהפוך הכל לרחמים ולחסדים גמורים.

וזהו המשך סיום הכתוב: וישא עיניו וירא והנה גמלים באים: גמל מרמז על מדת החסד: וכמו שכתוב |משלי י"א| גומל נפשו איש חסד: וכן גמ"ל בגימטריא חס"ד עם הכולל: וזהו ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב היינו כשיצחק אבינו הולך לשוח בשדה ולהתפלל לפניו יתברך אפילו לפנות ערב: כשמתגברים הדינים והחושך בעולם: אזי אחר כך וישא עיניו וירא שהנה גמלים באים: שבאים הרחמים והחסדים וזוכים להמתיק הדינים לגמרי.

והנה כשאדם זוכה להמשיך כל השפעותיו על ידי כח התפילה: אזי אין קץ וגבורה לגודל השפע שלו: כי בכל דבר שהוא נוגע זה מתברך בתוך ידו: וזוכה לשפע כפולה תמיד: מה שאין כן מי שרחוק מעבודת התפילה: ונכנס בו תמיד כל מיני מחשבות של ישות וגיאות: כאילו מגיע לו הכל: ואינו חש לעסוק בתפילה כראוי: אזי מתמעט פרנסתו: ואפילו אם יהיה לו הון רב של כסף: תמיד יחסר לו הרבה מאד: בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |קהלת רבה פרשה א' סי' ל"ד| מי שיש לו מנה רוצה מאתים: וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים |מובא בפירש"י בראשית כ"ו פסוק י"ג| לגבי יצחק אבינו: שהיו בני אדם אומרים: שזבל פרידותיו של יצחק שוה יותר מכל כספו וזהבו של אבימלך: כי אבימלך הוא בחינת הבעל גאוה: כמובא בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י'| שרוצה למלוך ולהשתרר על הזולת: ונדמה לו שהוא כבר בקי בסדר התפילה: ולכן כל כספו וזהבו אינו שוה כלל אפילו לזבל פרידותיו של יצחק אבינו: כי אצל יצחק אבינו אפילו הפסולת שהיה אצלו היה מתברך לשפע כפולה ומכופלת מרוב מסירות נפשו בעבודת התפילה: ולכן אשרי מי שזוכה תמיד לעסוק בתפילה והתבודדות לפניו יתברך: אפילו בשעה שנחשך לו האור לגמרי: ומשים נפשו בכפו להתפלל במסירות נפש לפניו יתברך: כי אזי יזכה תמיד לשפע רב ועצום מאד ואף פעם לא יחסר לו שום דבר כלל: אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל לענינא דיומא ענינא דחג הסוכות: כי

באמת גם כל הענין של מצות סוכה הוא השגה הנ"ל: שאדם הולך גם בתוך תוקף הדינים והחושך: במקומן של החיצונים שהם בחוץ ברשות הרבים: ושם הוא בונה סוכה לכבודו יתברך: להמשיך שם צילא דמהימנותא צל האמונה הקדושה: ואף על פי שהקליפות מתגברות עליו מאד מבחוץ ומכשילים אותו בכל מיני פגמים ועוונות: אבל מרוב מסירות נפשו להתקרב אליו יתברך אינו מסתכל על כל זה כלל: רק נכנס בתוך הסוכה ויושב תחת צל האמונה הקדושה: שזהו בחינת מה שעושין את הסכך מפסולת גורן ויקב: היינו מכל הפסולת של החטאים והעוונות: כי עכשיו על ידי תשובה ואהבה נתהפך הכל לזכויות ונתהפכים כל הדינים והגבורות לגמרי: וזהו בחינת מה שאנחנו מקדימים את הימים הנוראים של ראש השנה ויום הכיפורים לפני חג הסוכות: כי ראש השנה ויום כיפור אנחנו עוסקים בתפילה במסירות נפש בתוך תוקף הדינים: שהוא בחינת ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב: ואז דייקא מזכירים הזכות של יצחק אבינו בשעה שיושבים כסאות למשפט: ודנים את כל ברואי עולם: ועל ידי שאין אנחנו מאבדים עצמינו כלל רק יושבים כל היום ועוסקים בתפילה אליו יתברך: על ידי זה אנחנו ממתיקים את הדינים לגמרי: וזוכים אחר כך לחג הסוכות שהוא בחינת והנה גמלים באים: שבאים הרחמים והחסדים ונשפעים כל מיני השפעות טובות על עם ישראל: וכן מבואר בכתבי האריז"ל שראש השנה ויום כיפור הוא בחינת שמאלו תחת לראשי: כי הוא בחינת שמאל ומדת הדין והגבורה: ואחר כך בימי סוכות נעשה בחינת וימינו תחבקני: שנעשה החיבוק והדביקות על ידי מדת האהבה שנתגלה בחג הסוכות: ונתהפכים כל הדינים לרחמים: וכן הדבר נוהג תמיד: שעל ידי שהאדם מקדים תמיד את מדת היראה: על ידי זה ממילא חוזר אחריו מדת אהבה: בבחינת דרכו של איש לחזור אחר אשה: כי איש מרמז על מדת אהבה: ואשה היא בחינת יראה: וכמו שכתוב משלי ל"א| אשה יראת ה' היא תתהלל: ועל ידי שהאדם מקדים את היראה על ידי זה אחר כך נמשך האהבה וזוכה להשפע של חסדים ורחמים |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה'|.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שגם את גודל מסירות נפשם של כלליות ישראל לקיים מצות סוכה בכל הדורות: אי אפשר לשער ולתאר כלל: כי בכל המקומות שנדחו ונרדפו לשם מסרו נפשם לקיים מצוות סוכה: אפילו תחת המצבים הכי קשים: וזה יהיה עיקר הבחינה והנסיון של אומות העולם לעתיד לבוא בענין מצות סוכה וכמובא בדברי חכמינו הקדושים |עי' עבודה זרה ב:| שלעתיד לבוא יצוה השם יתברך לכולם לעשות סוכות: ויוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה ואומות העולם

יניחו את סוכותם ויבעטו בה וכו' עיי"ש: כי לגוי אין שום השגה במצות סוכה: ואין לו שום מושג של מסירות נפש כדי לקיים מצוותיו יתברך: מה שאין כן עם ישראל קדושים מסרו נפשם בכל הדורות לקיים מצות סוכה: ובזכות זה זכו תמיד להמתיק הדינים מעליהם ולזכות לשפע של רחמים וחסדים.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שלפני מאתים שנה בערך בעיר קיוב: היתה גזירה שלא יעשו היהודים שום סוכה בחג הסוכות: כי מסרו לשרי הממשלה שהסוכות גורמים שריפות והזיקות וכו': והיתה צער מאד לכל היהודים שלא יהיו יכולים לקיים מצות סוכה כראוי: והרב וראש הקהילה שלהם נתן להם עצה שישיגו לעצמם ספינה גדולה ויקחו אותה לאמצע הנהר דניעפער [שהולך על יד עיר קיוב]: ולעשות סוכה גדולה על הספינה בשביל כל אנשי העיר: ובדרך זה לא יהיה יכולים הגוים לטעום שום טענה של שריפה: כי הלא הם באמצע המים וכו': וכן עשו שבליל הראשון של סוכות קימו מצוות סוכה בשמחה וחדוה גדולה: וכשנתוודע הדבר לשר העיר נתרגז בכעס ובקפידה גדולה ששכלו לעצמם עצה להפר עצתו וגזירתו: וקרא להרב ולראש הקהילה ודיבר עמו קשות: היתכן שביטלו את גזירתו: וענה ואמר לו תדעו שעם ישראל בכל מיני גזירות שרק יגזרו עליהם הם ימסרו נפשם תמיד לקיים רצונו יתברך: ותמיד יטכסו לעצמם איזה עצה לקיים את רצון הקדוש ברוך הוא: ושום דבר שבעולם לא יהיה יכול למנוע אותם כלל: ולכן לא יועיל לכל השרים והמושלים לגזור עליהם גזירות: כי הם מוכנים להכנס באש ובמים ולקיים את ציווי בוראם: והדיבורים קדושים שיצאו מלב טהור של הרב ראש הקהל: נכנסו בלב השר הזה ועשו בו רושם עד שביטל את הגזירה לגמרי והניחו את היהודים לעשות סוכות כרצונם: הרי אנחנו רואים את גודל מסירות נפשם של כלל ישראל לקיים מצות סוכה תמיד: והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו אור הסוכה הקדוש ולישב תחת צלא דמהימנותא עדי נזכה להתקרב אליו יתברך באמת ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל ג' דסוכות אושפיזין דיעקב אבינו ה'תש"ן

בליל ג' דסוכות דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד מענינא דיומא אושפיזא דיעקב אבינו.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: כתיב [בראשית ל"ג] ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות: והנה רביז"ל מגלה על פסוק זה סוד נפלא מאד: ואומר רביז"ל [ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רס"ו] דע שמיתות בהמות וחיות בלא זמנן

הוא על ידי שאינן נזהרין במצות סוכה כראוי: כי סוכה הוא בחינת אמא דמסככין על בנין |תיקונין דף ג'|: בחינת אם לבינה תקרא |משלי ב'|: וזהו בחינת ההבדל שבין גדר אדם לגדר בהמה: כמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות י'| ברכי נפשי את ה' ואל תשכחי כל גמוליו: שעשה לה דדים במקום בינה: אבל בהמה יונקת מדדי בהמה למטה: וזהו ההפרש שבין גדר אדם לבהמה: שהאדם יונק מדדי אדם שהוא במקום בינה: בחינת אם לבינה תקרא: בחינת סוכה: אבל בהמה יונקת מדדי בהמה שהם למטה: ועל כן כשפוגם במצות סוכה אזי נופל מבחינת דדי אדם שהם במקום בינה בחינת סוכה: ואזי נופל לבחינת דדי בהמה שיונק משם: נמצא שיונק משפע של הבהמה: ועל כן יונק את חיותו ועל ידי זה הם מתים על ידי שנוטלים מהם את השפעתם: ולפי הפגם שפגם בסוכה כן הוא נפילתו וכן נוטל את השפע של הבהמות: וכמו כן זהו מיתת הבהמות והחיות: וזהו בחינת ולמקנהו עשה סוכת: כי הסוכה הוא בשביל מקנהו כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה מצות סוכה הוא בחינת אמא שמסככת על בניה: כי צל הסוכה שהוא צלא דמהימנותא: שומר את האדם מכל רע: וכמו האמא שאפילו בשעה שהאבא בכעס על הבן: האמא באה ומסככת על בנה ומפייסת את האבא שלא יכעוס עוד עליו: וכן כשאדם זוכה להכנס בתוך צל הסוכה: אזי השכינה הקדושה פורשת כנפיה עליו ושומרת אותו מכל רע: כי האדם מכסה עצמו תחת צל כנפי השכינה הקדושה בשעה שהוא נכנס לתוך הסוכה.

והנה מהו ההפרש בין האדם להבהמה: כי הנה האדם יונק ממקום טהרה ובמקום בינה כנגד הלב: מה שאין כן בהמה יונק ממקום הטינופת: וכן הוא ברוחניות שכשאדם מתבונן תמיד בהתבוננות אלקותו יתברך: אזי מוחיו יונקים ממקום בינה: ומקבל אור ושכל גדול בעבודת השם יתברך: וכמו שמבואר בכתבי האריז"ל שיש דדים עליונים שמשם יונקים חכמה: בחינת אלד"ד ומיד"ד: והוא צירוף של השני אותיות הראשונות שבב' תיבות אלו: כי ביניהם יש צירוף אותיות א' ל' מ' י': והחלב הוא בחינת ה': וביחד יש צירוף שם אלהי"ם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"ז|: וכשאדם מתבונן באור אלקותו יתברך אזי הוא יונק כל השפעתו רק מהקדושה: וממילא אינו מחסיר את השפע משום בריה שבעולם: כי אצלו יתברך יש מספיק שפע לכל העולם כולו: מה שאין כן כשאדם נופל לקטנות המוחין ונעשה כמו בהמה ממש: אזי הוא יונק ממקום טינופת: והוא מחסיר על ידי זה שפע מכל העולם כולו: וגם הבהמות מתות על ידו: כי תיכף ומיד כשאדם נופל לתוך קטנות המוחין אזי הוא מתחיל לקנאות בכל אחד ואחד: ונדמה לו שלוקחים ממנו איזה

דבר: ולכן מתקנא בו וזה גורם לקלקול וחורבן גדול: עד שאפילו הבעלי חיים סובלים בשבילו ונגרם להם מיתות והזיקות רחמנא ליצלן.
והנה עיקר קלקול הדעת נעשה מפגם הברית רחמנא ליצלן שמקלקל את המוחין לגמרי: ולכן מובא שעיקר תיקון הברית תלוי בשני שמות אל אלהים שהם שמות הדעת |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ה|: כי הם בחינת השני שמות הנ"ל הממשיכים בינה ודעת ממקום קדוש ועליון: היינו בחינת אלדד ומידד שהם צירופים מהשני שמות הנ"ל של אל אלהים: לכן עיקר עבודת האדם הוא לזכות לתיקון הדעת תיקון המוחין ולשמור את עצמו מכל מיני פגם הברית שבעולם: שעל ידי זה יונק את השפעתו ממקום קדוש וטהור וממילא לא יחסיר השפע לשום בריה שבעולם.
ואומר רביז"ל: גם העוסקים בבנין מזיק להם: כמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה י"א| כל העוסק בבנין מתמסכן: כי צריך לבנות הבית בחכמה ובשכל ואזי אין מזיק לו הבנין: ואזי ראוי לו לבנות בי: כמו שכתוב |משלי כ"ד| בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאו |כי יש לו מקום להכניס השפע| אבל כשבונה בלא שכל אזי מזיק לו ועל כן מתמסכן: כי זה עונשו על שפגם בחכמה כי היה ראוי לו לבנות הבית בחכמה כנ"ל: על כן עונשו שמתמסכן: וזה בחינת פגם החכמה בבחינת חכמת המסכן בזויה |קהלת ט'|: ועל כן על ידי הסוכה שהוא בחינת שכל: בחינת אימא ובינה כנ"ל: על ידי זה יכול לבנות בית בבחינת בחכמה יבנה בית וכו' כנ"ל: וזהו בחינת |בראשית שם| ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית כנ"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה מי שעוסק בבנין ובונה לו בית בזה העולם: הוא נכנס בסכנה גדולה: כי הוא עלול מאד לשכוח ממנו יתברך ולחשוב שעיקר קביעת דירתו הוא בעולם הזה הגשמי: אבל מה יש לאדם לעשות: הלא בהכרח שיהיה לו בית לגור בזה העולם: רק עיקר תיקונו הוא על ידי בחינת בחכמה יבנה בית הנ"ל: היינו על ידי מצות סוכה: כי זה מכניס בו דעת ושכל אמיתי איך לבנות ביתו: ושיהיה כל עיקר כוונת בנינה להקים בית של השראת השכינה הקדושה: ואזי לא יזיק לו כל הבנין כלל: אדרבה זה ידביק אותו בו יתברך באמת: כי מצות סוכה מזכיר את האדם שהשם יתברך מסככת אותנו מכל צד: ומכניס באדם יראה ואמונה עילאה: שלא יתיירא משום בריה שבעולם: ולא יאמין בשום בריה שבעולם: רק בו יתברך לבד: ואזי אפשר לבנות בית בחכמה ובינה יתירה: ויהיה ביתו בית של קדושה וטהרה ולא יזיק לו שום דבר כלל: ורואים בחוש איך שאחד

בונה בית בקטנות המוחין: ומפחד כל הזמן איך יגמור את הבית וישלם את המשכנתא ושאר חובותיו וכו': ועל פי רוב נשבר באמצע הבנייה מרוב מניעות ובלבולים ונשאר בלא כלום: אבל כשאדם הולך עם גדלות המוחין ומכניס בעצמו את אור הסוכה הקדושה שהוא בחינת בינה ושכל יתירה היונק מדדי אדם כנ"ל: אזי אינו מפחד משום דבר כלל: רק ממשיך כל השפעתו ממנו יתברך לבד: וזוכה להוציא מכח אל הפועל כל מגמתו: עד שמקים בית נהדר ומפואר לעבוד בו את השם יתברך באמת.

והנה מבואר בזוהר הקדוש |עי' זוה"ק אחרי ס"ג:| שכשאדם בונה בית אזי הוא צריך להזמין בפיו את הקדושה בתוך ביתו דהיינו שייחד כל חדר וחדר מה יעשה בה לעבודת השם יתברך כגון בחדר זה ילמוד ויתפלל ובחדר זה יאכל ויכניס אורחים ובחדר זה ישן בקדושה וכו' ובדרך כזה הוא ממשיך קדושה עליונה על כל הבית: וגם מובא בספר המדות שלפני שהאדם נכנס לגור בבית חדש יקרא כל התורה כולה היינו מבראשית עד לעיני כל ישראל: וזה מקושר לדברי רביז"ל כאן שאומר שמן הסוכה יוצא התורה הקדושה בבחינת ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית ר"ת סיון והיה מנהג של אנשי שלומינו שמי שלא היה יכול בעצמו לגמור את כל התורה לפני שנכנס לבית חדש אזי עושה סעודת חנוכת הבית והיה מחלק לכל המשתתפים איזה פרשה בהתורה ובדרך כזה גמרו ביחד כל התורה כולה: ועל פי הנ"ל מובן מאד למה צריכים להקדים התורה לבנית הבית כי הלא התורה הקדושה זהו עיקר החיים של האדם ובלי התורה הוא כמו בהמה ממש: כי יוצא בבוקר לחרוש בשדה ואחר כך חוזר לאכול ושוב חוזר לעבודה בלי שום תכלית כלל אבל כשאדם דבוק בהתורה אזי יש לו חיים אחרים ומקיים את המצוות בשמחה עצומה וכן יושב בתוך הסוכה עם כל המשפחה בנעימות ובמתיקות נפלאה: וכן השבת שלו והוא שמח בה מאד מביאתו ועד צאתו וזוכה בכל יום להניח תפילין וכו' וזוכה להרגיש טעם בשמחת החיים.

וזהו ביאור דברי רביז"ל הנ"ל על הפסוק ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית היינו איך זכה לבנות בית בחכמה ושיהיה קיום לביתו על ידי שהקדים מקודם בחינת סוכה והמשיך על עצמו האור הגנוז המאיר בה ועל ידי זה היה יכול לבנות בית בחכמה ואחר כך ולמקנהו עשה סוכות היינו שלקח מהם השפעתם רק אדרבה השפיע להם חיות חדש והיה קיום לכל הבריאה כולה על ידו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שמי שזוכה להכניס בעצמו אור הסוכה וכוסף ומשתוקק תמיד אחריו יתברך אזי השם יתברך עוזר לו שיש לו שפע גדול כל השנה והוא יכול

לבנות בית בהרחבת הדעת ולהוציא מכח אל הפועל כל מגמתו ומי שזכה לישב בתוך הסוכה עליו לשמוח כל השנה כולה ולהחיות עצמו מאד עם מצות סוכה כי סוכה על שם שסככה ברוח הקודש שזה ממשיך רוח של קדושה וחיים על האדם וכן זה ממתיק כל הדינים מעל האדם לגמרי וכמו שאנחנו אומרים בהיהי רצון לפני ישיבת סוכה שבזכות צאתי מביתי החוצה ודרך מצותיך ארוצה יהא חשוב לי זאת כאילו הרחקתי נדוד וכו' כי יש הרבה בני אדם שצריכים לצאת מביתם נע ונד בגלות ולבקש פרנסתם ולקבץ כסף וכו' ועל ידי שהאדם זוכה למצות סוכה ולקבל הבינה ודעת האדם שיוציא מן הסוכה אזי הוא זוכה לדעת שלם ולהבין שיש לו פרנסתו במקומו והשם יתברך בוודאי ישפיע עליו כל צרכו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכן יעזור לנו השם יתברך שבזכות מצות סוכה שזכינו לקיים כאן בעיר יבנאל שנזכה בקרוב לבנות כאן בית הכנסת גדול על שם רביז"ל וכן יהיה כל העיר כולו נקרא על שם רביז"ל ואף על פי שלעת עתה נראה עדיין הדבר כחלום ויש הרבה מניעות ועיכובים על הדרך אבל כן הוא תמיד בדבר רביז"ל שלא רואים רק הפסיעה הראשונה וכשזוכים לעשות זאת הפסיעה אזי עושים עוד פסיעה ועוד פסיעה עד שזוכים כל הענין כולו בשלימות: וכמו שעזר לנו השם יתברך עד עכשיו בוודאי עזור לנו הלאה וכמאמר הרה"ח ר' יצחק ברייטער ז"ל שהיה נוהג לחזק אנשי שלומינו שבוודאי יהיה להם לאכול וכל הצטרכותם כי הלא השם יתברך עזר לנו מעת שנולדנו עד עכשיו: אם כן למה פתאום יעזוב אותנו השם יתברך ולכן על האדם להתחזק באמונה יתירה ולהכניס בעצמו אור הסוכה ועל ידי זה יזכה לכל מה שצריך בזה העולם.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכל אחד ואחד מאנשי שלומינו הזוכים להיות מקורב אל רביז"ל עליו לחגור את מתניו ולצאת בחוץ לדבר עם אנשים אחרים דיבורי אמונה ויראת שמים ולקרב אותם אל האמונה הקדושה וראוי לכל אחד ואחד מאנשי שלומינו בכלל ולתושבי יבנאל בפרט לבחור לעצמו י' אנשים לכל הפחות ולדבר עמהם פעם בשבוע דיבורי אמונה ויראת שמים וכך היה נוהג מוהרנ"ת ז"ל לדבר בכל יום עם בני אדם מדיבורי רביז"ל ואם באיזה יום לא בא אליו שום בן אדם אזי יצא לחוץ וחיפש איזה אדם לדבר עמו בכדי לקיים רצון רביז"ל שרצה שנדבר עם אחרים מעבודת השם יתברך.

אבל צריכים להזהר מאד מקליפת עמלק שהוא מתלבש עצמו בבני אדם שונים והוא נדמה כמו חתיכת קרח קטן שבא לקרר אנשים כי אם שמים חתיכת קרח אפילו בכוס חם מאד לבסוף זה יקרר אותו לגמרי: ועיקר הכנעה של עמלק הוא רק על ידי

הסוכה כי הסוכה היה ענני הכבוד שבאו בזכות אהרן מה שעבודתו היתה מדת השלום לצאת בחוץ ולקרב את הבריות לתורה: כמו שאמרו חכמינו הקדושים |אבות| הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה אבל כתיב בשעת הסתלקותו של אהרן וירא יושב הארץ הכנעני שמת אהרן וכו' ואמרו חכמינו הקדושים היינו שראו שנסתלקו ענני הכבוד בכן וילחם בישראל ופירש רש"י שם שבאמת הכנעני הזה היה עמלק רק התלבש עצמי ככנעני: כי כן הוא דרכו של עמלק שהוא מתלבש בכל מיני לבושים שונים וצריכים להזהר ממנו מאד וכל זמן שאדם מסבב את עצמו עם ענני הכבוד שהם אור הסוכה אזי אין שום כח לעמלק לשלוט עליו ומכניע אותו לגמרי.

וסיפר מוהרא"ש נ"י סיפור נפלא ונורא מאד איך שמצוות סוכה מציל את האדם מכל מיני רעות וממתיק את הדינים מעליו לגמרי כי פעם היה הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה ז"ל בדרך בימים הנוראים והוצרך להתאכסן ביום הכיפורים באיזה כפר ואנשי העיר שמחו מאד שזכו לאיש צדיק וקדוש כמותו להיות ביניהם ביום כיפור אבל תיכף ומיד במוצאי יום כיפורים נסע הרה"ק הנ"ל במהירות גדול מהכפר וציוה להגבאי שלו שבכל עיר שיעברו בדרך נסיעתם ילך באמצע העיר ויכריז שהרב מרדכי מנדבורנה הגיע לעיר בכדי שיצאו כולם לקבל פניו וכן עשו שבכל עיר ועיר הכריז על ביאת הצדיק וכולם יצאו לקבל פניו והרה"ק הנ"ל הסתכל היטב בפרצוף כל אחד ואחד מהאנשים כאילו הוא מחפש איזה בן אדם ואחר כך ציוה להגבאי שיסעו הלאה עד שבאו לאיזה עיר והרה"ק הסתכל בפרצוף כולם כמקודם והגיע לאיש אחד ונתן לו שלום והיה זה כבר בערב סוכות ושאל את האיש הזה אם הוא יכול להתאכסן אצלו בחג הסוכות והאיש הזה שמח מאד ואמר להרה"ק הנ"ל הנה עכשיו בניתי בית חדש וגם יש לי סוכה גדולה ובכבוד גדול אתם יכולים להתאכסן אצלי: ולקח האיש הנ"ל את הרה"ק הנ"ל לביתו וכשנכנס לתוך הבית ענה ואמר לאיש הנ"ל הנני רוצה שתעשו לי סוכה בחדר הזה שנתת לי בתוך הבית ושאל האיש הנ"ל הלא זה בית ולא סוכה ואמר לו הרה"ק הנ"ל שיוריד את הגג בשביל לשים סכך לסוכה... ובתחילה בוודאי כאב לאיש הנ"ל מאד כי עכשיו גמרו לבנות את הבית: ולהוריד את הגג זה חבל לו מאד אבל ראה שאין לו ברירה כי הרה"ק הנ"ל מתעקש על זה מאד וסתרו את הגג ושמו סכך לסוכה: אחר כך ביקש הרה"ק הנ"ל ממנו הלואה של מאה רובל לקנות נוי סוכה והנה האיש הנ"ל לא היה דרכו לתת כסף לצדקה כי היה קמצן גדול וגם לא ליתן הלואות אבל כשביקש ממנו הרה"ק הנ"ל הלואה לא היה יכול לסרב לו ונתן לו המאה רובל והלך הרה"ק הנ"ל

וחילק אותם לעניי העיר: אחר כך חזר הרה"ק הנ"ל לפניו וביקש ממנו עוד מאה רובל והאיש הזה כמעט התפוצץ מרוב הלחץ שלחצו עליו כי היה קמצן גדל כנ"ל אבל אף על פי כן החזיק את עצמו ונתן לו את הכסף והלך לשכב על מיטתו בעצבות ובשברון גדול וחשב בדעתו למה הכניס את עצמו בתוך כל העסק הזה להזמין את הרה"ק הנ"ל לתוך ביתו: כי הנה סתר כבר את גג ביתו וכן הוציא ממנו הלואה של מאתיים רובל כבר: ופתאום הרה"ק הנ"ל קורא לו עוד הפעם ומבקש ממנו עוד מאה רובל ואז כבר לא היה יכול להחזיק את עצמו וענה ואמר להרה"ק הנ"ל הנה אדבר אתכם בדרך פתוחה וגלויה הנה עכשיו בניתי בית חדש ושברתי את הבית בשבילכם ואחר כך לויתם ממני מאתיים רובל ונתתי לכם ויותר מזה כבר אי אפשר לי לעשות וכו': אזי ענה ואמר לו הרה"ק הנ"ל הנה אם אתם רוצים לדבר פתוחות וגלויות גם אני אדבר עמך גלויות כי הנה ביום הכיפורים העבר הייתי מתפלל באיזה כפר בדרך ואני אוהב מאד לעשות טובות ליהודים וראיתי בשמים ענן וחושך גדול שנגזר על יהודי אחד גזירת מות שעכשיו בנה בית חדש וישרף בתוך ביתו הוא ואשתו ובניו רחמנא ליצלן ולקחתי בדעתי היטב את הפרצוף של האיש הזה שהראו לי ונסעתי תיכף ומיד בזריזות במוצאי יום כיפור בכדי לחפש את האיש הזה ולהציל אותו מגזר דינו וכשהגעתי לעיר הזאת וראיתי אותך הכרתי תיכף ומיד שעליך נגזר גזר דין הנ"ל והבנתי שאי אפשר להמתיק את הגזר דין מעליך כי אם באופן שתעשה לי כל הדברים האלה ולכן תדע ממה נצלת על ידי כל הבקשות שלי... הרי לנו את גודל מצוות סוכה ואיך שזה מציל את האדם מכל מיני גזירות רעות וכבר לא יצטרך לילך בגלות בטלטולים כשיזכה לקיים מצוות סוכה בשלימות.

וכן בזכות מצות סוכה יהיה לאדם שלום בית כי הלא עיקר מצוות סוכה הוא תשבו כעין תדורו איש וביתו כולם ביחד וכן יש דבר גדול להכניס אורחים בתוך הסוכה לכבוד האושפיזין קדישין כדאיתא בזוה"ק אבל גם כשמכניסים אורחים צריכים להזהר מאד להכניס אורחים הגונים ולא אנשים משוגעים ומטורפים כי על ידי זה ישבר שלום ביתו וכן יהיה חינוך רע בשביל הבנים: רק צריכים לקחת במצוות סוכה את בחינת בחכמה יבנה בית הנ"ל ולהכניס אורחים הגונים ולשמוח שם מאד עם כל משפחתו והשם יתברך יזכינו לקיים מצוות סוכה בשמחה עצומה להמשיך על עצמינו את נועם אור הסוכה שילוה אותנו תמיד כל השנה להקים כאן ביבנאל עיר ואם בישראל על שם רביז"ל ושיהיו לכל אנשי שלומינו בתים ודירות בהרחבת הדעת ובמנוחה אמיתי עדי נזכה לראות בהתגלות משיח צדקינו במהרה

דידן אמן ואמן.
|השמטה: וזהו בחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים על הפסוק ויקרא לו אל אלקי ישראל מנין שקראו הקדוש ברוך הוא ליעקב אל שנאמר ויקרא לו אל אלהי ישראל: אל אלהי ישראל דייקא היינו בבחינת שני שמות הנ"ל אל אלקים שיוצאים מבחינת אדם מבחינת אלדד ומידד כנ"ל ודו"ק.|
ליל שבת קודש פרשת בראשית ה'תשנ"ט
בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ז המדבר מקדושת שבת קודש עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, צריך לזהר מאד להיות שמח וטוב לב בשבת, כי מעלות וקדשות שבת גדולה ויקרה מאד, כמובא, ובפרט ב"ראשית-חכמה" בשער הקדשה בתחלתו, עין שם וראוי ונכון ללמד ב"ראשית-חכמה" בשער הנ"ל, ולשום לבו היטב על כל הדברים הנאמרים שם בענין קדשת ומעלות שבת- קדש כי יש שם כמה דברים פרטיים יקרים מקדשת ומעלות שבת כי כל ענין ומעלה הנאמר שם על שבת הוא דבר בפני עצמו, והבן שם היטב, כדי שיתלהב לבו לקבל שבת בשמחה גדולה ועצומה כראוי.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה קדושת שבת קודש היא קדושה גבוה ועליונה מאד, ואשרינו שזכינו למתנה טובה כזאת שהיתה גנוזה בבית גנזיו של הקדוש ברוך הוא וניתנה לנו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת י:| אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל - לך והודיעם, כי בשבת קודש יורד קדושה עליונה על כל אחד ואחד מישראל, וכל אחד מקבל בדרך מתנה ממש נשמה קדושה וטהורה מעולם האצילות, ומאיר בו אור נוראה מאד, ואשרי מי זוכה ליזהר בה כראוי, ולכן צריכין להיות שמח וטוב לב מאד בשבת קודש, ולשמוח כל השבת על שאנחנו זוכים להיות שומרי שבת ולקבל מתנה נפלאה כזאת מהקדוש ברוך הוא, והשמחה הזאת הוא תענוג רוחני ותענוג גשמי גם יחד, כי בשבת קודש יש מצוה להרבות באכילה ושתיה וכל מיני מעדנים, ואכילת שבת הוא כולו קודש כולו אלקות ועולה למקום אחר לגמרי |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז וסי' רע"ז| ואפילו בעל הבית פשוט שמח מאד בשבת קודש עם הדגים והז'ופיצא |מרק| שלו |שיחות הר"ן סי' קנ"ה|, ואיתא במדרש |תנחומא בראשית| שאכילת שבת חשוב יותר מאלף תעניתים, נמצא שבשנה אחת יכול להיות לאדם יותר מחמישים אלף תענתים מכל שבתות השנה שיאכל וישתה ויתענג

בהם, כי על ידי אכילת שבת לא צריכין לצום, ופועל באכילתו מה שפועל בצום |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז| וכן אמר רבי שמעון בר יוחאי |זוה"ק האזינו רפ"ח| אסהדנא עלי לכל אלין דהכא דהא מן יומאי לא בטילנא אלין ג' סעודתי ובגיניהון לא אצטריכנא לתעניתא |אני מעיד לכל אלו שבכאן שמימי לא בטלתי ג' סעודות בשבת ועל ידי זה לא הוצרכתי לתענית| עיין שם, וכן שינה בשבת תענוג, שהוא חלק מעונג שבת לישון כפי צרכו, ובכל אלו מקיימין רצונו יתברך להתענג בשבת קודש, ולכן צריכין לשמוח מאד כל השבת בשמחה עצומה מאד, כי דייקא על ידי השמחה זוכין להרגיש את עוצם קדושת שבת ולהמשיך על עצמו כל הסגולות היקרות הגנוזות בה, כי השמחה הוא הכלי לקבל בתוכה כל ההשפעות טובות שבעולם.

וממשיך רביז"ל, ועל-ידי-זה היראה בשלמות, דהינו עם דעת, כי בחל אפשר שיהיה היראה עם כסילות, בבחינת |איוב ד|: "הלא יראתך כסלתך" ועקר הכסילות הוא מחמת השעבוד שיש בחל, כי על-ידי השעבוד אין הדעת שלם וכמו שכתוב במואב |ירמיה מ"ח|: "שאנן מואב מנעוריו וכו' ובגולה לא הלך, על-כן עמד טעמו בו" וכו' וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |מגלה יב:|, כי על-ידי שעבוד וגלות הדעת מבלבל אבל בשבת הוא חרות, וכשיש חרות ואין שעבוד וגלות, אזי הדעת שלם כנ"ל ועקר החרות - על-ידי התענוג והשמחה של שבת, בחינת |ישעיה נ"ח|: "אז תתענג על ה'", הנאמר בשבת|שם נ"ה|: "כי בשמחה תצאו", שעל-ידי שמחה יוצאין לחרות וכשיש חרות, הדעת בשלמות כנ"ל ואזי היראה כראוי, בבחינת ירא שבת |תקוני-זהר תקון טן|, כי אז היראה בלי כסילות שיש בימי החל, כי עקר הכסילות-מחמת השעבוד כנ"ל ובזה מעלין היראות הנפולות, דהינו מה שיראים לפעמים משר וכדומה, כי על-ידי הדעת מרימין אותן ועקר הדעת הוא בשבת על-ידי השמחה, שעל-ידי-זה יש חרות ואזי הדעת בשלמות כנ"ל: והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר שלימות היראה הוא כשהיא מחוברת יחד עם הדעת, שיידע ממי יש לו להתיירא, היינו רק מלפניו יתברך שהוא עיקרא ושרשא דכולא עלמין, והוא מפחד ומתיירא מפני הדר גאונו יתברך, ולא מפני שום בשר ודם, אבל לפעמים היראה הוא עם כסילות, בבחינת |איוב ד'| הלא יראתך כסלתך, כי בעצם יש לו יראה, אבל היא בלי דעת ויש לו יראות ופחדים יתירים וחומרות יתירות ואינו זוכה ליראה אמיתית מלפניו יתברך, וכל זה מחמת שחסר לו מדת השמחה שמביא את האדם לידי יישוב הדעת, היינו לדעת ממי יש לו להתיירא, כי כשאדם הוא בשמחה, דייקא אז נשלם אצלו היראה, בבחינת |תהלים ב'| עבדו את

השם ביראה וגילו ברעדה, וכמובא בתנא דבי אליהו |פרק ג'| שאמר דוד המלך עליו השלום, יראתי מתוך שמחתי ושמחתי מתוך יראתי עיין שם, כי כשאדם בשמחה אזי מוחו הוא בבחינת בן חורין ויכול להנהיג את מוחו כרצונו ולדבק את עצמו ביראה אמיתית מלפניו יתברך, אבל כשהוא בעצבות ומרה שחורה אזי נכנס בו כל מיני יראות נפולות, הן שמפחד ומתייראי מאיזה שר וכדומה שירע לו, והן שיש לו יראות ופחדים יתירים בעבודת השם יתברך שרק מבלבלים את המוח מאד |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ד|, ולכן עיקר זמן שלימות היראה הוא בשבת קודש, כי אז צריכין להיות בשמחה עצומה וזה מכניס באדם ישוב הדעת ומוציא אותו מכל השעבודים שיש בימי החול, בבחינת |ישעיה נ"ה| כי בשמחה תצאו, ואזי היראה שלו בשלימות, להתייירא רק מלפניו יתברך, וזוכה לחיים טובים באמת.

ואומר רביז"ל, והכלל, שצריך לנהג שמחה גדולה בשבת-קדש, ולבלי להראות שום עצבות ודאגה כלל רק להתענג על ה' ולהרבות בתענוגי שבת בכל מיני תענוג, הן אכילה ושתיה, הן מלבושים כפי מה שיכול כי אכילת שבת היא כלה רוחניות, כלו קדש, ועולה למקום אחר לגמרי מן אכילת חל, כמבאר במקום אחר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נז, ובסימן רעז, ועין זהר ויקהל דף ריח ובמק"מ שם| עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, שזה הלכה פסוקה שנמסר לנו מרביז"ל שצריך לנהוג שמחה גדולה בשבת קודש ולבלי להראות בה שום עצבות ודאגה כלל, ולכן צריך האדם לעשות כל מה שביכלתו להיות בשמחה כל השבת קודש ולשמח את עצמו ואת בני ביתו בכל מה שיוכל, והעיקר למלאות את השבת קודש בטוב אמיתי ונצחי ולא להזניח אותה שתלך בלי כולם חס ושלום, או ללמוד ולהתפלל או לאכול ולשתות ולישון אבל לא לדבר דברים בטלים בשום פנים ואופן חס ושלום, כי גם דברים בטלים נקרא בחינה של חילול שבת חס ושלום, כי צריכין לשמור שבת במחשבה דיבור ומעשה, במחשבה לא לחשוב מחשבת חול בשבת, ובדיבור לא לדבר דיבורי חול שבת, ובמעשה לא לעשות מעשה חול בשבת, ואם האדם מדבר דברים בטלים חס ושלום הוא מחלל שבת בדיבורו, וכן אמרו חכמינו הקדושים |שבת קי"ג.| על הפסוק |ישעיה נ"ח| ודבר דבר שלא יהיה דיבורך בשבת כדיבורך בחול, ואיתא במדרש |תנחומא בראשית| שהיה לרבי שמעון בר יוחאי אימא זקינה שהיתה מדברת דיבורים יתירים בשבת ואמר לה רבי שמעון, שבת היום, והפסיקה לדבר, ולכן צריכין ליזהר מאד בקדושת שבת קודש ומצד אחד להתענג בתענוגים ולהרבות

באכילה ושתיה, ומצד שני לקדש את השבת בתורה ובתפילה, ולהתפלל התפילות של שבת בדביקות עצמה, וכן ללמוד הרבה בשבת קודש, כי אפילו מי שאין לו זמן כל השבוע ללמוד אבל בשבת קודש עליו למצוא זמן ללמוד, וכבר אמר רביז"ל |ספר המדות אות לימוד סי' ס"ה| מי שאין יכול ללמד כי אין לו פנאי ולומד בשבת וראש-חדש, בזה הוא מעציר את רוח הטמאה, ולכן צריכין ליזהר מאד לא לחלל את השבת קודש בדיבורו על ידי דיבורים בטלים חס ושלום, רק או ללמוד ולהתפלל או לאכול ולשתות ולישון לכבוד שבת, ולבלות בשמחה ובטוב לבב כל השבת קודש, אשרי מי שזוכה לזה.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה איתא בתיקוני זוהר |תיקון ט' ומוזכר בדברי רביז"ל הנ"ל| שבראשית הוא צירוף יר"א שב"ת, נמצא שבתיבה הראשונה של התורה הקדושה כבר מרומז כל הענין הנ"ל של מעלת יקרת שבת קודש, כי עיקר תכלית הבריאה היתה בשביל שבת קודש, שיגיעו כל הבריות לשבת קודש ויכניס בעצמם יראה שלימה, בחינת ירא שבת, וזהו על ידי השמחה של שבת קודש וכנ"ל, ולכן אשרי מי שזוכה לשמוח כל השבת קודש, ולהחיות עצמו עם המתנה הנפלאה הזאת שנתן לנו הקדוש ברוך הוא, כי זה יכניס בו תשוקה עצומה להתדבק בו יתברך ולהשלים את תכלית הבריאה שבשביל זה נברא.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שאיך יודעים אם האדם יש לו יראה אמיתית מלפניו יתברך? זהו אם הוא מכבד יראי השם, וכמובא בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ד|, כי האדם שיש לו הרגשה אמיתית ביראת ה', יהיה לו הרגשה בצדיק וירא ה' אמיתי, אבל מי שמזלזל בצדיקים וביראי השם סימן שהוא מזלזל ביראת ה' גם כן, ולכן בראשית יר"א שב"ת גם מרמז על יראה מפני הצדיקים האמיתיים כי הם גם נקראים שבת, וכמו שאמרו החברייא לרבי שמעון בר יוחאי |זוהר נשא ק:| אנת הוא שבת דכולהו יומא, ולכן נוהגין לבא אל צדיקים על שבת קודש ולשמוע דברי תורה מפיהם, כי על ידי זה נכנס באדם יראת שמים שלימה וזוכה להתענג בעונג שבת אמיתי, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים ולהגיע אל עונג שבת באמת, עדי נזכה ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי עולמים אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בראשית ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קמ"ג עיין שם.

הלך וראה משרתים של גועלבין |חנויות הלבשה|, שהיו הולכים בשוק-והיו הולכים כדרכם, עם מיני חן שלהם בכובעיהם ובמנעליהם עם הקצוות בולטות ושאר מיני חן שיש להם בהלוכיהם ובמלבושיהם-והוא היה בר-הבנה וחריף, וישר בעיניו מאד מחמת שהוא ענין נאה וגם הדבר בביתו במקומו הלך אל האנשים שהביאוהו, ונתן להם תשואות חן, ואמר להם שאין נוח לפניו להיות אצלם, ועל מה שהביאוהו, בעד זה שמש אותם בדרך.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, הלך וראה משרתים של גועלבין |חנויות הלבשה|, שהיו הולכים בשוק-והיו הולכים כדרכם, עם מיני חן שלהם בכובעיהם ובמנעליהם עם הקצוות בולטות ושאר מיני חן שיש להם בהלוכיהם ובמלבושיהם-והוא היה בר-הבנה וחריף, וישר בעיניו מאד מחמת שהוא ענין נאה וגם הדבר בביתו במקומו, והנה רואים כאן את עוצם טפשות דעתו של החכם, כי הלא הוא צריך להיות חכם ובר הבנה וחריף, והנה לחכם כזה נראה מאד את החן של הבל של משרתי חנויות שהולכים עם כובעים ונעלים משונים, הרי איזה חכמה ושכל יש כבר בזה? הלא כל טיפש וסכל דעת יכול להלביש את עצמו עם בגדים כאלו ולהיות משרת אצל שני, עיקר חכמת החיים איך האדם יכול להיות עצמאי ולמצוא עבודה כפי הנקודה שלו ולא לחקות את אחרים כלל, שזהו מעלת התם שהלך בתמימות ועסק בעבודתו כפי כוחו, ולא היה איכפת לו כלל מה שאחרים עושים, ואמר תמיד, מה יש לי עם אחרים? זהו מעשה שלי וזהו מעשה שלהם, והיה תמיד מחיה את עצמו עם כל נקודה ונקודה שזכה לחטוף לעצמו, ורק זהו עיקר חכמת החיים ואשרי מי שזוכה לחיות בצורה כזו.

הלך אל האנשים שהביאוהו, ונתן להם תשואות חן, ואמר להם שאין נוח לפניו להיות אצלם, ועל מה שהביאוהו, בעד זה שמש אותם בדרך וכאן מתוך גנותו של החכם רואים גם קצת ישרותו, שהכיר טובה לאנשים שהביאו אותו, ונתן להם תודה ותשואות חן, כי מדת הכרת הטוב היא מדה יקרה וחשובה מאד והיא עולה על שאר כל המדות, כי אם האדם מכיר טובה לאנשים שעושים לו טובה, הוא גם יכיר טובה להקדוש ברוך הוא שעושה לו טובות בכל עת ובכל רגע, מה שאין כן מי שכפוי טובה לאנשים הוא גם יהיה כפוי טובה להקדוש ברוך הוא חס ושלום, ואין לך מדה גרועה מזו, וכמו שמצינו בפרשת השבוע שאדם הראשון היה כפוי טובה להקדוש ברוך הוא, וכשהקדוש ברוך הוא שאל אותו למה אכל מעץ הדעת טוב ורע, אמר "האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל" ופירש רש"י כאן כפר בטובה, כי אם הקדוש ברוך הוא נתן לו אשה להיות לו עזר כנגדו, והכל רק

לטובתו, לא היה צריך לציית אותה ולאכול מן עץ הדעת, ואם הלך אחר יצרו ואכל ממנו, לא היה צריך להאשים את אשתו על זה, ולכן זה מעלה עליונה וחשובה מאד להכיר טובה לכל אדם שעושה לו טובה, וביותר להכיר טובה להקדוש ברוך הוא שגומל עמו טובות בכל עת.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שמוהרנ"ת ז"ל פעם אמר, שאם אדם נותן תודה להקדוש ברוך הוא על כל דבר, אפילו בשעה שקשה לו, והוא אומר שהכל טוב, אזי בשמים אומרים, וכי זה נקרא טוב? אני אראה לך מה נקרא טוב, וזוכה באמת לקבל כל טוב מלמעלה, מה שאין כן כשאדם תמיד מתלונן וקובל על מה שיש לו, והוא כפוי טובה, אזי בשמים אומרים, וכי זה נקרא רע? אני אראה לך מה נקרא רע, ואזי עובר עליו יסורים קשים ומרים ועוכרין אותו חס ושלום, ולכן כדאי לאדם לקנות לעצמו מדת הכרת הטוב בקנין חזק מאד, כי זה ילווה אותו כל החיים ויזכה להצליח על ידה בכל ענין, והשם יתברך יזיכנו לקנות את המדה הזאת בקנין גמור באמת, ולחיות חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בראשית ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ז המדבר מקישור סוף התורה לתחילתה עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, בליל שבת קודש פרשת בראשית שנת תק"ע ישבו מוהרנ"ת ז"ל ואנ"ש בשולחן עם רביז"ל ונכנס הרב ר' אהרן מברסלב בשעת הסעודה כדרכו תמיד לבא אל רביז"ל, וכשנכנס אמר לו רביז"ל דברי צחות, ביתך הוא כמו סוכה, כי אז ירדו גשמים ובית הרב לא היה מקורה היטיב, ומן הסתם ירדו גשמים לביתו כמו לתוך הסוכה, ואחר כך ענה ואמר רביז"ל, בשביל שאין בעל הבית, היינו שאין הרב משגיח היטיב כמו בעל הבית, לכן הבית מוזנח, אחר כך דיבר עם אנ"ש שיחות אחרות ובתוך הדברים אמר לאנ"ש, אצלי אין לכם כלום, כי אצל צדיקים אחרים מרגישין עתה שהוא שבת בראשית, ואצלי אין רואין כלום, ענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל, עתה הוא דרך הצדיקים לומר על חיבור התחלת התורה בסופה, דהיינו לחבר "בראשית" עם "עיני כל ישראל" ענה ואמר רביז"ל בדרך צחוק קצת, גם אני אומר על זה, ותיכף חזר לאחוריו ואמר, לא אוכל, וכן חזר כמה פעמים ואמר, טוב, גם אני אומר, וחזר מזה, ואמר, לא אוכל וכו', אחר כך אמר ויהי מה אני אומר, ותיכף שאל, במה דברנו עתה? ענה מוהרנ"ת ז"ל ואמר לרביז"ל מהשיחות שספרו עמו אז, ענה ואמר רביז"ל, לא לזה הדיבור כוונתי,

ואמר רביז"ל בעצמו, הלא דברנו מקודם מענין שאינו נמצא בעל הבית וכו', ותיכף ישב בשתיקה ונתלהב מאד והתחיל להוציא מפיו גחלי א ואמר אז את כל התורה הנוראה הזאת, |חבור התחלת התורה בסופה| "בראשית-לעיני כל ישראל". כי יש עננין דמכסין על עינא, עננין דמכסיין על עייניו הם כלליות הבלבולים והמחשבות זרות שעוברים על דעת האדם ומכסין את עיני שכלו מלראות אלוקתו יתברך המאיר בכל העולם כולו |ע' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, וביותר מתגברין עננין ומחשבות אלו בשעת התפילה, כי אז הקליפות רוצים למנוע את האדם מליכנס בהיכל המלך, ומנסין לכסות את עיניו למען לא יוכל לראות את הדרך ליכנס אל הקדוש ברוך הוא.

שהם רומי רבתי ורומי זעירתא, כמובא |ברעיא מהימנא, פינחס דף רנב קהלת י"ב|, ומבואר במפרשי הזוהר שהם הקליפות של אדום ויון שחרבו הבית המקדש שהוא בית התפילה, כי עיקר עננין וקליפות אלו מתגברין על ידי שעם ישראל בלולין בין אומות העולם ולומדים ממעשיהם, וכמו שכתוב |תהלים ק"ו| ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, ועל ידי זה נכנס בהם מטומאתם הגדולה וגרמו להם עננין אלו שמונעין אותם מלראות אלקותו יתברך.

"ושבו העבים אחר הגשם"-'זה מאור עינים, שהולך אחר הבכיה' כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |שבת קנא:|, שעל-ידי הבכי הולך ומסתלק מאור עינים כי הנה יש שני מיני בכיות, יש בכיה שהאדם בוכה מתוך לב נשבר וגעגועים להשם יתברך, ועל ידי בכיה כזאת נמשך על האדם השגחה עליונה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"נ|, אבל יש בכיה של צער ועצבות, שנמשך מקושיות וספיקות שיש לאדם עליו יתברך, שקשה לו למה עובר עליו מה שעובר, ולמה מגיע לו יסורים קשים ומרים כאלו, והנה על ידי בכיה כזאת הולך ומסתלק מאור עיני האדם חס ושלום, כי גורם לעצמו עוד עננין דמכסיין על עינין, כי במקום להסתכל על ההשגחה של השם יתברך בכל מה שעובר עליו, הוא בוכה ומצטער כאילו עוותו עליו את המשפט, וזה בכיה של כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, וזה גורם שמאור עיניו הולך ומתמעט חס ושלום.

וזה בחינת שקיעת האור במערב, כי במזרח חמה זורחת ובמערב שוקעת, נמצא שמערב הוא שקיעת האור וכל זה על-ידי בחינת הבכי, שעל-ידו מסתלק מאור העינים כנ"ל, שזה בחינת שקיעת האור כנ"ל כי מערב-ראשי-תבות: "רחל מבכה על בניה" |ירמיה ל"א|, |כמובא בכתבי האריז"ל|, כי שכינה במערב |בבא-בתרא כה|, והשכינה בוכה ומיללת, כביכול, על ישראל, בחינת |ירמיה ל"א|: "רחל

מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה כי איננו" -שהיא בוכה על צרת ישראל, המפזרים בגויים ואינם על מקומם ועל-כן שקיעת האור במערב, כי על-ידי הבכיה מסתלק מאור עינים, שזה בחינת שקיעת האור כנ"ל וזה בחינת 'כתל המערבי', ששם השכינה בוכה ומיללת על חרבן בית-המקדש, כי ב"מערב" שם רחל מבכה על בניה, כנ"ל, כי הנה הבכיה הזאת שנשמות ישראל בוכים על עוצם ריחוקם מהשם יתברך, גורם בכיה גדולה גם למעלה אצל השכינה הקדושה, כי השכינה הקדושה מצטערת בצערם ישראל בבחינת |ישעיה ס"ג| בכל צרתם לו צר, והיא בוכה ומבכית שמים וארץ על עוצם ריחוקם של נשמות ישראל מאביהם שבשמים, ולכן שקיעת האור היא במערב דייקא, כי מ'ע'ר'ב' ראשי תיבות ר'חל מ'בכה ע'ל ב'ניה, כי כשיש שקיעת האור זהו סימן שכהו מאור עיניהם של ישראל מלראות את הקדוש ברוך הוא, וזה גורם בכיה גדולה למעלה אצל השכינה הקדושה, בחינת רחל מבכה על בניה, ולכן דייקא הכותל "המערבי" של הבית המקדש נשאר לנו בגלותינו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |במדבר רבה פרשה י"א סי' ב'| מעולם לא זזה שכינה מכותל המערבי, כי הכותל המערב"י שהיא בחינת ר'חל מ'בכה ע'ל ב'ניה היא סימן מובהק לנו שהשכינה הקדושה אתנו בגלות ובוכית ביחד אתנו על עוצם ריחוקינו מהקדוש ברוך הוא, ועל ידי הבכיות והתפילות של נשמות ישראל ביחד עם השכינה הקדושה בוודאי סוף כל סוף יהיה נמשך עלינו השגחה עליונה ונצא מן הגלות ויבנה בית מקדשינו על תלה.

ויש 'מאורי אור ומאורי אש' |עין זוהר בראשית כ:|, והם זה לעמת זה שכשיש כח ל'מאורי אור', אזי נכנעין 'מאורי אש', וכן להפך, חס ושלום, שכשנכנעין ונסתלקין מאורי אור, חס ושלום, אזי מתגברין 'מאורי אש' כי הנה מאורי אור הוא בחינת הארת אור אלקותו יתברך בנשמות ישראל, וכל אחד זוכה להרגיש אלקותו יתברך החופף עליו תמיד, אבל זה לעומת זה יש מאורי אש שהם בחינת אש התאוות הבוערים באדם, שהם תאות ממון תאות ניאוף ותאות אכילה ושתיה שהם שורפין את האדם כאש שורף ממש, והנה כפי שאדם מכניס בעצמו אור אלוקתו יתברך על ידי תורה ותפילה ומצוות ומעשים טובים, כן נכנע ונכבה המאורי אש, והתאוות הולכין ומתמעטין עד שנתבטלין לגמרי, אבל אם האדם הולך אחר המאורי אש חס ושלום, שמניח את עצמו ללכת אחרי שרירות לבו שהם תאוות עולם הזה, אזי נכבין אצלו המאורי אור וכבר אינו רואה אלוקתו יתברך כלל, רק ענין מכסיין על עיניו והוא עוור וסומא לגמרי מהאורות העליונות המאירים בעולם הזה.

וזה בחינת חרבן בית המקדש, בחינת |איכה א|: "ממרום שלח אש בעצמתי", כי נתגברו מאורי אש על-ידי שנסתלקו מאורי אור, בבחינת: "רחל מבכה על בניה", כי הבכיה הוא בחינת הסתלקות מאורי אור כנ"ל, ואזי מתגברין, חס ושלום, מאורי אש, בחינת: "ממרום שלח אש" וכו' כנ"ל: כי בבית המקדש שם היתה התגלות המאורי אור בגילוי הכי גדול, ומשם יצא אור אלקותו יתברך לכל העולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |במדבר רבה פרשה ט"ו סי' ב'| שלכן היו חלונות ה בית המקדש צרות מבפנים ורחבות מבחוץ, כדי שהאור של הבית המקדש יצא לכל העולם כולו, אבל על ידי שהלכו נשמות ישראל אחר תאוות האומות, ונתגבר אצלם השני קליפות הנ"ל של רומי רבתא ורומי זעירתא, שהם העננין דמכסיין על עיינין, על ידי זה נתגברו המאורי אש שהם תאוות עולם הזה הבאים מן האומות, ונחרב הבית המקדש, בבחינת ממרום שלח אש בעצמותי, ונכבו האורות העליונות לגמרי.

וזה בחינת ההעלמה, שנתעלם היפי והפאר של כל העולם כי יש צדיק, שהוא היפי והפאר והחן של כל העולם כלו, בבחינת |בראשית ל"ט|: "ויהי יוסף יפה-תאר ויפה-מראה", בחינת |תהלים מ"ח|: "יפה נוף משוש כל הארץ" |ועין זוהר ויגש רו:| כי זה הצדיק האמתי שהוא בחינת יוסף, הוא ההדור והיפי של כל העולם, כי הנה הצדיק האמיתי שדבוק בו יתברך בדביקות אמת, ואינו מסיח דעתו ממנו יתברך כלל, הוא עיקר היופי והפאר והחן של העולם, כי מהו התכלית של העולם? רק להכיר אותו יתברך ולהתדבק בו באמת, ולכן כל מה שהאדם זוכה להשלים את התכלית הזה הוא עיקר היופי והפאר והחן של העולם, כי רק בשביל זה נברא העולם, והצדיק הזה הוא בחינת יוסף הצדיק שנאמר עליו ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה, כי מה היה מעלת יוסף הצדיק על שאר שבטי יה? מה שהחזיק מעמד בכל היסורים והמחלוקת והנסיונות שעברו עליו בחיים, כי אחיו רדפו אותו והוצרך לירד לכור הברזל למצרים ולהתנסות בנסיונות קשות ומרות מאד, ועם כל זאת החזיק מעמד ונשאר בצדקותו מתחילה ועד הסוף, לכן נקרא יפה תואר ויפה מראה שהוא היה היופי והפאר והחן של כל העולם, וכן כל צדיק וצדיק שזוכה להחזיק מעמד בזה העולם, על אף כל הנסיונות קשים ומרים שעוברים עליו בחיים, הוא נקרא היופי והפאר והחן של העולם.

וכשזה היפי והפאר נתגלה בעולם, דהינו כשזה הצדיק, שהוא היפי של כל העולם, נתפרסם ונתגדל בעולם, אזי נפתחין העינים של העולם שכל מי שנכלל בזה החן האמת של זה הצדיק, שהוא החן והיפי של העולם, דהינו שמתקרב אליו ונכלל בו,

נפתחין עיניו ויכול לראות והעקר להסתכל על עצמו וכמבואר לעיל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן סו|, שעל-ידי שמתקרב לצדיק אמתי, שהוא בחינת |משלי י|: "צדיק יסוד עולם", בחינת יסוד הפשוט, שממנו נמשכין כל הארבעה יסודות, בבחינת |בראשית ב|: "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים"; 'נהר יוצא מעדן'- זה בחינת: 'צדיק יסוד עולם', שהוא בחינת יסוד הפשוט, אשר "משם יפרד והיה לארבעה ראשים"-הינו בחינת הארבעה יסודות, שנמשכין מן הצדיק כנ"ל וכשמתקרב אליו, על-ידי-זה ראוי לו להסתכל בעצמו על כל המדות, איך הוא אוחז בהם כי כל המדות נמשכין מן הארבעה יסודות, כידוע |עין בלקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד' אות ה'|, והארבעה יסודות נמשכין מן הצדיק כנ"ל, ועל-כן כשנתגלה זה הצדיק, שהוא החן והיפי של העולם, כל מי שמתקרב ונכלל בזה החן האמת, נפתחין עיניו, ורואה ומסתכל על עצמו, איך הוא אוחז בכל המדות, שנמשכין מארבעה יסודות, שהם נמשכין מהצדיק כנ"ל, כי הנה עיקר התכלית הוא שהצדיק הזה שהא היופי והפאר והחן של העולם יתגלה בעולם, ויוכלו הבריות להתקרב אליו ולהמשיך על עצמם אורו הגדול, כי בזה יתחיל להאיר גם אצלם המאורי אור ויתכבה אצלם המאורי אש שהם כלליות התאוות והמדות רעות, כי כל מה שהאדם זוכה להתקרב אל הצדיק האמת נפתחין עיניו לראות אורו יתברך עד שלאט לאט חוזר ומאיר אצלו המאורי אור, אבל התנאי העיקרי בהתקרבות אל הצדיק הוא שהאדם "יסתכל על עצמו" כי יש בני אדם שמתקרבים אל הצדיק ובמקום להסתכל על עצמם ולתקן את מדותיהם, הם מסתכלים על אחרים שאינם באים אל הצדיק ומבזין ומחרפין אותם, אבל אין זה נקרא התקרבות אמיתי כלל |עי' ליקוטי ממוהר"ן חלק א' סי' קע"א|, העיקר שהאדם בהתקרבותו יתחיל להסתכל על עצמו, איפה הוא אוחז בכל המדות, ואזי בוודאי יפול עליו שפלות גדול, כי יראה שעדיין לא התחיל לתקן כלום, וזהו סימן מובהק אם הוא מקורב אל צדיק אמיתי, כשנופל עליו שפלות |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ב|, כי הצדיק הוא בחינת יסוד הפשוט, שביטל את עצמו לגמרי מכל חיזו דהאי עלמא, וממנו נמשכים כל הד' יסודות אש רוח מים עפר, שמהם נמשכים כל המדות והתאוות רעות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, ולכן כשאדם זוכה להתקרב אליו מיד מתחיל להתבונן איפה הוא אוחז בכל המדות, ומתעורר אצלו תשוקה עצומה לתקן כל מדותיו, ואזי זה סימן שהוא מקורב באמת אל הצדיק ויקבל ממנו הרבה.

וגם יכול לראות ולהסתכל בגדלת השם ולהסתכל בעולם, על-ידי שנפתחו עיניו

על-ידי התגלות הפאר של הצדיק האמת כנ"ל כי כשזה הצדיק נתגלה ונתפרסם בעולם, זה בחינת 'שם', דהינו שנתפרסם ויש לו שם בעולם, ובתוך זה השם של הצדיק האמת מלבש ומשתף שמו יתברך, כי 'שמו משתף בשמנו', נמצא כשנתגדל שם הצדיק, נתגדל שמו יתברך, וכל מה שנתגדל יותר שם הצדיק, נתגדל יותר שמו יתברך, כביכול, כי שמו משתף בשמנו כנ"ל|זכריה י"ד|: "ה' אחד ושמו אחד" כי שמו יתברך הוא אחדות פשוט, אך למטה משתלשל משמו יתברך בחינת הארבעה יסודות, כי שמו אחד יתברך-הוא בחינת ארבע אותיות השם ועל-כן למטה נשתלשל משמו יתברך בחינת הארבעה יסודות ומתחלה משתלשל מארבע אותיות השם בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, ואחר-כך משתלשל לארבעה יסודות ומקדם משתלשל לבחינת: 'צדיק יסוד עולם', שממנו נמשכין כל הארבעה יסודות וזהו ראו כי קרא ה' בשם בצלאל |שמות ל"ה| 'ראו' דיקא, כי על-ידי שנתגלה ונתגדל שם בצלאל, על-ידי-זה 'ראו', כי על-ידי-זה נפתחין העינים ורואים כנ"ל וזה: "כי קרא ה' בשם בצלאל", הינו, כי ה' הוא בשם בצלאל, כי שמו משתף בשמנו, ועל-ידי-זה ראו כנ"ל כי כח הראות נמשך גם-כן מבחינת השם, שהוא בחינת ארבע אותיות, שמשם נמשך תלת גונין דעינא ובת עין כנ"ל, כי עיקר תיקון העינים מקבלים על ידי שזוכים להתקרב אל הצדיק האמיתי שפותח עיניו באור אלקותו יתברך, ואז האדם מתחיל לראות שני דברים אלו ביחד, גדולת הבורא ושפלות עצמו, שמצד אחד רואה את גדולתו יתברך איך שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומצד שני מתחיל לראות את שפלות עצמו, איך הוא משוקע בחושך ורחוק בתכלית הריחוק מתיקון המדות והתאוות רעות, וזה מעורר אותו לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, כי זה בחינת שני העינים שיש לאדם שאחד צריך להסתכל על גדולת הבורא, ואחד צריך להסתכל על שפלות עצמו, וכמבואר בספרים הקדושים |עי' ספה"ק נועם אלימלך פרשת קרח| על מה שנאמר גבי קרח "עינו" הטעתו, היינו שעין אחד שלו הטעתו, כי מצד אחד בוודאי ראה גדולת הבורא יתברך שמו, כי היה מנושאי הארון, אבל את שפלות עצמו לא ראה, כי ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו וחשב שבגלל זה יהיה ניצול, וכן אצל בלעם נאמר |במדבר כ"ד| שתום העין, עין אחד דייקא, כי היה רואה את גדולת הבורא, וכמו שכתוב |שם| אשר מחזה שדי יחזה, אבל את שפלות עצמו לא ראה כלל, כי היה בעל גאוה ובעל רחב לב, ועל כן זהו עיקר עבודת האדם כל ימי חייו לתקן את שני מאורי עיניו, לראות מצד אחד תמיד את גדולת השם יתברך, ומצד שני את שפלות עצמו, ועל ידי זה יאירו עיניו באור אלקותו יתברך ויחיה חיים טובים באמת.

וזה בחינת שבת-שין בת שין-תלת גונין דעינא, ב"ת עין |תקון ע|-כי 'שבת שמא דקדשא בריך הוא' |זהר יתרו דף פח:| גם הצדיק הוא בחינת שבת, כמו שכתוב |בזהר נשא דף ק:|: 'אנת הוא שבת דכלהי יומי' וזה: "ראו כי ה' נתן לכם את השבת" |שמות ט"ז|-'ראו' דיקא, כי שבת, שהוא שמא דקדשא בריך הוא, הוא בחינת כח הראות, בחינת תלת גונין דעינא ובת עין כנ"ל ועל-כן בכל מקום שנזכר בנין בית- המקדש, נזכר שבת, כמו שכתוב |ויקרא י"ט|: "את שבתתי תשמרו, ומקדשי תיראו" וכן בכל מקום שהזהיר על מלאכת המשכן, הזהיר מקדם על שבת, כי שבת מאיר להבית- המקדש, כי המקדש הוא גם-כן בחינת עינים, כמו שכתוב |יחזקאל כ"ד|: "גאון עזכם, מחמד עיניכם" |עין בבא-בתרא ד| ושבת הוא בחינת הגונין המאירין במקדש, כי שבת הוא בחינת כח הראות, שהם תלת גונין דעינא ובת עין, המאירין לבית- המקדש שהוא בחינת עינים וזה בחינת מחין כי מתחלה נעשה מבחינת שם ה', שהוא ארבע אותיות, בחינת ארבעה מחין, בחינת |שמות ל"א|: "ואמלא אתו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה" 'חכמה, תבונה ודעת וכל מלאכה'-זה בחינת ארבעה מחין |כמו שמובא בתקוני זהר דף יג: בהקדמה|, שהם נעשין מבחינת שם ה', כמו שכתוב: 'ראו כי קרא ה' בשם בצלאל, ואמלא אותו וכו' בחכמה ובתבונה" וכו', ואחר-כך נעשה בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, ואחר- כך ארבעה יסודות כנ"ל, כי בשבת קודש נמשך על האדם הארה נפלאה מעין עולם הבא ונפתחין מאור עיניו לראות אלקותו יתברך, כי תיבת שבת היא מלה מורכבת ש' ב"ת, הש' יש לה שלש ראשים, המרמזת לתלת גוונין דעינא, וב"ת היא הבת עין, שהם כלליות החלקים של העין, כי כשאדם זוכה לשמור שבת קודש וגם לבא אל צדיקים על שבת קודש, הוא זוכה לראות ולהבין דברים שלא ראה והבין עד עכשיו וזוכה לעלות ולהתדבק בו יתברך באמת. ובשביל זה נקראים הצדיקים "עיני העדה" |במדבר טו| |עין בבא- בתרא ד|, כי על-ידם נפתחין העינים כנ"ל ואזי כשנתגלה הפאר והיפי של הצדיק האמת ונתגדל שמו, שזה בחינת הגדלת שמו יתברך, כביכול, כנ"ל, שעל-ידי-זה נעשין המחין וכח הראות, ונפתחין העינים כנ"ל, אזי יש להעולם בעל-הבית, שהוא משגיח על העולם וזה בחינת 'בראשי"ת- רא"ש בי"ת' |תקוני זהר תקון ג דף יח| 'ראש' זה בחינת מחין, 'בית' זה בחינת בית-המקדש, שעקר קיומו-על-ידי בחינת המחין, שהם בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, בחינת שבת, שמאיר לבית-המקדש כנ"ל גם 'בית' זה בחינת הבתים של התפלין, ששם הם המחין, בחינת: 'ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה' 'ואמלא' דיקא, בחינת הבתים שהמחין

ממלאין אותם, ואזי יש בעל-הבית בחינת ראש הבית, שהוא מחזק בדקי הבית, כי תקון הבית-המקדש הוא על-ידי-זה כנ"ל: היינו שכבר בהתחלת התורה הקדושה מרומזת עוצם גדולת הענין הזה, איך שצריכין להתקרב אל ראש בית שמשגיח ומעיין בתיקון הבית, שזהו אותיו, בראשי"ת רא"ש בי"ת, כי דייקא על ידי הראש בית שהוא הצדיק האמת, יזכה כל אחד מישראל לבא אל התכלית הנרצה ולהאיר עיניו באור אלוקתו יתברך.

אבל יש, חס ושלום, ההפך ממש כשנתפרסם, חס ושלום, מי שאין בו שם ה' כלל, וכשנתפרסם ונתגדל שמו של זה, כביכול, נתמעט ונתעלם שם ה', ואזי נתגדלין בעולם בעלי שמות וקדריים, שקורין טאטירין, ובאין לעולם, חס ושלום, דברים שאין מועיל להם כי-אם שמות הטמאה, חס ושלום, שכל זה הפך שם ה', כי נתעלם שם ה', חס ושלום ואזי נסתלקין ונכנעין מאורי אור, חס ושלום, שהם בחינת מאור העינים, בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, שנמשכין משם ה' כנ"ל וכשנכנעין מאורי אור, אזי מתגברין מאורי אש, ומזה באין שרפות בעולם, חס ושלום, על-ידי שמתגברין ונתגדלין בשם אלו המפרסמים של שקר, שעל-ידי-זה נתעלם שם ה', חס ושלום, ונכנעים מאורי אור, ומתגברין מאורי אש, בחינת: "ממרום שלח אש", שזה בחינת שרפת בית- המקדש, שנעשין גם-כן על-ידי הסתלקות מאורי אור, שעל- ידי-זה נתגברו מאורי אש כנ"ל: וזה בחינת: "ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה" |איכה ד| 'יסודותיה'-זה בחינת ארבעה יסודות, שנמשכין מבחינת מאורי אור, מבחינת תלת גונין דעינא ובת עין, שנאכלו ונשרפו על-ידי: 'ויצת אש בציון', על-ידי ההתגברות מאורי אש כנ"ל: כי זה לעומת זה עשה האלקים, וכמו שיש מאורי אור שמדליקין ומאירין את אור אלקותו יתברך בעולם, כמו כן יש מפורסמים של שקר שמכבים את המאורי אור, ואדרבה מגבירים את המאורי אש בעולם, כי על ידם בני אדם נכשלים בתאוות ובמדות רעות ואינם יודעים למצוא את הדרך אשר ישכון בו אור, ובעוונותינו הרבים נתרבו הרבה שקרנים כאלו שמלבישים את עצמם בבגד ולבוש של צדיק ותמים, אבל בפנימיותם הם מקולקלים מאד ומוליכים האנשים שלהם שולל ולשאול תחתית רחמא ליצלן, וצריכין לבקש הרבה ממנו יתברך שיזכה להנצל ממנהיגים ומפורסמים כאלו ולהתקרב אל מנהיג אמיתי, ואחד מן הסימנים של מנהיג אמיתי הוא אם הוא רחמן, ואם יש לו הרגשה להמתקרבים אליו לעזור להם בכל ענין ברוחניות ובגשמיות, וכמו שכתוב |ישעיה מ"ט| כי מרחמם ינהגם |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח'|, כי מנהיג אמיתי צריך לרחם על מקורביו מאד ולהוציאם מעוונות

שזהו הרחמנות הכי גדול, וכמו אצל מלמד תינוקות, עיקר שלימות המלמד הוא כשיכול להוריד עצמו אל הילדים ולהרים ולהגביה אותם להכניס בהם הלימוד, וכמו כן במנהיג של נשמות ישראל, צריך להיות לו הכוח הזה להוריד עצמו אל המקורבים אליו ולהרים ולהגביה אותם, ולא להראות להם כאילו הוא מושל ושולט עליהם, ושיהיו כולם נכנעים תחתיו, כי אז הוא משתמש עם המנהיגות והממשלה להנאתו ולצרכו, ואינו נקרא מנהיג אמיתי כלל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ו|, ולכן צריכין לבקש הרבה רחמים מלפניו יתברך שיזכה להתקרב אל מנהיג אמיתי שיכול לקרב אותו אל השם יתברך באמת.

והנה מה שעבר אין, כי כבר נשרף בית-מקדשנו אך כעת, שהשם יתברך מצפה לשוב אלינו ולחזר ולבנות בית- מקדשנו, ראוי לנו שלא לעכב, חס ושלום, בנין בית-המקדש, רק להשתדל בבנינו על-כן מאד צריך לזהר לקום בחצות, להיות מתאבל על חרבן בית המקדש, כי אולי בגלגול הראשון היה הוא הגורם שיחרב הבית-המקדש, ואפלו אם לאו, אולי הוא מעכב עתה בנין בית-המקדש, ונחשב גם-כן כאלו הוא גרם להחריבו |עין ירושלמי יומא פ"א ה"א| על-כן צריך לזהר מאד לקום בחצות, ולהיות מתאבל מאד על חרבן בית-המקדש, והשם יתברך הבטיח לכל המתאבל על ציון לשום לאבלי ציון "פאר תחת אפר" |ישעיה ס"א| 'פאר תחת אפר' דיקא 'פאר' זה בחינת המחין, בחינת תפלין, בחינת ראש בית, בחינת כלליות הגונין, בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, בחינת מאורי אור, בחינת שבת המאיר לבית-המקדש כנ"ל 'תחת אפר'-'אפר' זה בחינת מאורי אש, |שהוא ההפך מהנ"ל|, הינו שיהיו נכנעין מאורי אש, שעל-ידם נשרף הבית- המקדש, ויתגברו מאורי אור, שהם קיום הבית-המקדש כנ"ל, וזהו 'פאר תחת אפר', כנ"לנמצא, שעל-ידי שהוא מתאבל על הבית-המקדש, על-ידי-זה מכניע מאורי אש, ומתגברין מאורי אור, שהם בחינת שבת כנ"ל מתאבל-ראשי- תבות: "לא תבערו אש בכל משבתיכם" |שמות ל"ה| כי על- ידי שמתאבלין, נכנעין מאורי אש כנ"ל וזהו: "ביום השבת", כי אזי מאירין מאורי אור, שהם בחינת שבת, בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, שהם מאירין להבית-המקדש, בבחינת: "את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו" כנ"ל|שמות ל"א|: "לעשות את השבת לדרתם" ואמרו חכמינו, זכרונם לברכה |זהר פינחס דף רמג: ובתקון כד|: 'לדרתם' כתיב-לשון דירה הינו כי על-ידי שבת, שהוא בחינת מאורי אור, על-ידי- זה נעשה דירה, דהינו בחינת הבית-המקדש, שקיומו על-ידי שבת כנ"ל גם דירה ממש, כי על-ידי שבת, שהוא בחינת מאורי אור, על-ידי-זה נכנעין מאורי אש, ונצולין משרפות כנ"ל

|עין שבת קיט| נמצא שקיום דירות ישראל הוא על-ידי שבת כנ"ל: כי זה כלל גדול שהאדם צריך תמיד להסתכל על השעה והרגע הזאת שהוא עומד בו עכשיו, ולהשתדל בכל מיני אופנים להתקרב אליו יתברך ולגלות מלכותו יתברך לכל העולם כולו, ולכן מה שעבר כבר אין, כי כבר נשרף בית מקדשינו, העיקר שאנחנו צריכין לדאוג עכשיו הוא שלא יתעכב ביאת משיח צדקינו ולא נגרום שיתארך הגלות יותר, ולכן כל ההתאבלות שלנו על חורבן בית המקדש הוא על החורבן של עכשיו, שניתן כח להמאורי אש להתגבר בעולם, ואנחנו צריכין להשתדל בכל כוחינו להתקרב אל המאורי אור שהם הצדיקי אמת שבדור, ולגלות את לימודם הטוב לכל העולם כולו, כי בזה אנחנו עוזרים לבנות את בית המקדש ולהכניס את אלקותו יתברך בתוך הבתים שלנו, כי גם כל בית יהודי נקרא בשם מקדש מעט, ועל ידי שנזכה לגאולה הפרטי נזכה גם לגאולה הכללי שיתגלה משיח צדיקינו לכל העולם כולו.

ובזה מסיים רביז"ל לקשר את סוף התורה לתחילתה וזהו: 'בראשית-ראש בית', בחינת הבעל-הבית של העולם הינו הצדיק האמת, שהוא היפי והפאר של העולם, שהוא בחינת יוסף, בחינת |בראשית מ"בן|: "ויוסף הוא השליט הוא המשביר" וכו', בחינת ראש בית, בחינת בעל-הבית של העולם כי על-ידו קיום הבית-המקדש וקיום הבתים והדירות של ישראל כנ"ל ועל-ידי שנתגדל השם של זה הצדיק, שהוא בחינת ראש בית, על-ידי-זה נפתחין העינים של ישראל כנ"ל וזהו 'בראשית-לעיני כל ישראל' 'בראשית', הינו ראש בית, בחינת הצדיק הנ"ל, שהוא הפאר של העולם כנ"ל, על-ידו נפתחין עיני כל ישראל כנ"ל: היינו שהתורה הקדושה מגלה לנו מסופה לתחילתה איך יש קיום לנשמות ישראל בכל המשך ימות עולם, היינו על ידי "בראשית - לעיני כל ישראל" היינו על ידי שיש רא"ש בי"ת שהוא הצדיק האמת שהוא היופי והפאר והחן של כל העולם, שהוא מאיר "עיני כל ישראל" באור אלקותו יתברך, כי על ידו יוצא המאורי אור לכל העולם כולו, ומי שזוכה להתקרב אליו מתחילים עיניו להאיר באור אלקותו יתברך, ועל ידי זה כבר יש לו כלי לקבל בתוכו את כל התורה הקדושה הכתובה בין בראשית לעיני כל ישראל, וזהו ל'עיני כ'ל י'שראל ראשית תיבות כל"י שזהו עיקר הכלי לקבל בתוכו את כל הקדושה העליונה, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים ויהיה לנו ראש בית אמיתי שיקרב אותנו אל השם יתברך, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בראשית ה'תש'ס

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ז המדבר מקישור סוף התורה לתחילתה עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, בליל שבת קודש פרשת בראשית שנת תק"ע ישבו מוהרנ"ת ז"ל ואנ"ש בשולחן עם רביז"ל ונכנס הרב ר' אהרן מברסלב בשעת הסעודה כדרכו תמיד לבא אל רביז"ל, וכשנכנס אמר לו רביז"ל דברי צחות, ביתך הוא כמו סוכה, כי אז ירדו גשמים ובית הרב לא היה מקורה היטיב, ומן הסתם ירדו גשמים לביתו כמו לתוך הסוכה, ואחר כך ענה ואמר רביז"ל, בשביל שאין בעל הבית, היינו שאין הרב משגיח היטיב כמו בעל הבית, לכן הבית מוזנח, אחר כך דיבר עם אנ"ש שיחות אחרות ובתוך הדברים אמר לאנ"ש, אצלי אין לכם כלום, כי אצל צדיקים אחרים מרגישין עתה שהוא שבת בראשית, ואצלי אין רואין כלום, ענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל, עתה הוא דרך הצדיקים לומר על חיבור התחלת התורה בסופה, דהיינו לחבר "בראשית" עם "עיני כל ישראל" ענה ואמר רביז"ל בדרך צחוק קצת, גם אני אומר על זה, ותיכף חזר לאחוריו ואמר, לא אוכל, וכן חזר כמה פעמים ואמר, טוב, גם אני אומר, וחזר מזה, ואמר, לא אוכל וכו', אחר כך אמר ויהי מה אני אומר, ותיכף שאל, במה דברנו עתה? ענה מוהרנ"ת ז"ל ואמר לרביז"ל מהשיחות שספרו עמו אז, ענה ואמר רביז"ל, לא לזה הדיבור כוונתי, ואמר רביז"ל בעצמו, הלא דברנו מקודם מענין שאינו נמצא בעל הבית וכו', ותיכף ישב בשתיקה ונתלהב מאד והתחיל להוציא מפיו גחלי אש ואמר אז את כל התורה הנוראה הזאת, |חבור התחלת התורה בסופה| "בראשית-לעיני כל ישראל". כי יש עננין דמכסין על עינא, עננין דמכסיין על עייניו הם כלליות הבלבולים והמחשבות זרות שעוברים על דעת האדם ומכסין את עיני שכלו מלראות אלוקתו יתברך המאיר בכל העולם כולו |ע' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, וביותר מתגברין עננין ומחשבות אלו בשעת התפילה, כי אז הקליפות רוצים למנוע את האדם מליכנס בהיכל המלך, ומנסין לכסות את עיניו למען לא יוכל לראות את הדרך ליכנס אל הקדוש ברוך הוא.

שהם רומי רבתי ורומי זעירתא, כמובא |ברעיא מהימנא, פינחס דף רנב קהלת י"בן|, ומבואר במפרשי הזוהר שהם הקליפות של אדום ויון שחרבו הבית המקדש שהוא בית התפילה, כי עיקר עננין וקליפות אלו מתגברין על ידי שעם ישראל בלולין בין אומות העולם ולומדים ממעשיהם, וכמו שכתוב |תהלים ק"ו| ויתערבו

בגוים וילמדו מעשיהם, ועל ידי זה נכנס בהם מטומאתם הגדולה וגרמו להם עננין אלו שמונעין אותם מלראות אלקותו יתברך.
"ושבו העבים אחר הגשם"-'זה מאור עינים, שהולך אחר הבכיה' כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |שבת קנא|, שעל-ידי הבכי הולך ומסתלק מאור עינים כי הנה יש שני מיני בכיות, יש בכיה שהאדם בוכה מתוך לב נשבר וגעגועים להשם יתברך, ועל ידי בכיה כזאת נמשך על האדם השגחה עליונה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"נ|, אבל יש בכיה של צער ועצבות, שנמשך מקושיות וספיקות שיש לאדם עליו יתברך, שקשה לו למה עובר עליו מה שעובר, ולמה מגיע לו יסורים קשים ומרים כאלו, והנה על ידי בכיה כזאת הולך ומסתלק מאור עיני האדם חס ושלום, כי גורם לעצמו עוד עננין דמכסיין על עינין, כי במקום להסתכל על ההשגחה של השם יתברך בכל מה שעובר עליו, הוא בוכה ומצטער כאילו עוותו עליו את המשפט, וזה בכיה של כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, וזה גורם שמאור עיניו הולך ומתמעט חס ושלום.
וזה בחינת שקיעת האור במערב, כי במזרח חמה זורחת ובמערב שוקעת, נמצא שמערב הוא שקיעת האור וכל זה על-ידי בחינת הבכי, שעל-ידו מסתלק מאור העינים כנ"ל, שזה בחינת שקיעת האור כנ"ל כי מערב-ראשי-תבות "רחל מבכה על בניה" |ירמיה ל"א|, |כמובא בכתבי האריז"ל|, כי שכינה במערב |בבא-בתרא כה|, והשכינה בוכה ומיללת, כביכול, על ישראל, בחינת |ירמיה ל"א| "רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה כי איננו" -שהיא בוכה על צרת ישראל, המפזרים בגויים ואינם על מקומם ועל-כן שקיעת האור במערב, כי על-ידי הבכיה מסתלק מאור עינים, שזה בחינת שקיעת האור כנ"ל וזה בחינת 'כתל המערבי', ששם השכינה בוכה ומיללת על חרבן בית-המקדש, כי ב"מערב" שם רחל מבכה על בניה, כנ"ל, כי הנה הבכיה הזאת שנשמות ישראל בוכים על עוצם ריחוקם מהשם יתברך, גורם בכיה גדולה גם למעלה אצל השכינה הקדושה, כי השכינה הקדושה מצטערת בצערם ישראל בבחינת |ישעיה ס"ג| בכל צרתם לו צר, והיא בוכה ומבכית שמים וארץ על עוצם ריחוקם של נשמות ישראל מאביהם שבשמים, ולכן שקיעת האור היא במערב דייקא, כי מ'ע'ר'ב' ראשי תיבות ר'חל מ'בכה ע'ל ב'ניה, כי כשיש שקיעת האור זהו סימן שכהו מאור עיניהם של ישראל מלראות את הקדוש ברוך הוא, וזה גורם בכיה גדולה למעלה אצל השכינה הקדושה, בחינת רחל מבכה על בניה, ולכן דייקא הכותל "המערבי" של הבית המקדש נשאר לנו בגלותינו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |במדבר רבה פרשה י"א סי' ב'| מעולם לא זזה שכינה

מכותל המערבי, כי הכותל המערב"י שהיא בחינת ר'חל מ'בכה ע'ל ב'ניה היא סימן מובהק לנו שהשכינה הקדושה אתנו בגלות ובוכית ביחד אתנו על עוצם ריחוקינו מהקדוש ברוך הוא, ועל ידי הבכיות והתפילות של נשמות ישראל ביחד עם השכינה הקדושה בוודאי סוף כל סוף יהיה נמשך עלינו השגחה עליונה ונצא מן הגלות ויבנה בית מקדשינו על תלה.

ויש 'מאורי אור ומאורי אש' |עין זוהר בראשית כן|, והם זה לעמת זה שכשיש כח ל'מאורי אור', אזי נכנעין 'מאורי אש', וכן להפך, חס ושלום, שכשנכנעין ונסתלקין מאורי אור, חס ושלום, אזי מתגברין 'מאורי אש' כי הנה מאורי אור הוא בחינת הארת אור אלקותו יתברך בנשמות ישראל, וכל אחד זוכה להרגיש אלקותו יתברך החופף עליו תמיד, אבל זה לעומת זה יש מאורי אש שהם בחינת אש התאוות הבוערים באדם, שהם תאות ממון תאות ניאוף ותאות אכילה ושתיה שהם שורפין את האדם כאש שורף ממש, והנה כפי שאדם מכניס בעצמו אור אלוקתו יתברך על ידי תורה ותפילה ומצוות ומעשים טובים, כן נכנע ונכבה המאורי אש, והתאוות הולכין ומתמעטין עד שנתבטלין לגמרי, אבל אם האדם הולך אחר המאורי אש חס ושלום, שמניח את עצמו ללכת אחרי שרירות לבו שהם תאוות עולם הזה, אזי נכבין אצלו המאורי אור וכבר אינו רואה אלוקתו יתברך כלל, רק עננין מכסיין על עיניו והוא עוור וסומא לגמרי מהאורות העליונות המאירים בעולם הזה.

וזה בחינת חרבן בית המקדש, בחינת |איכה א| "ממרום שלח אש בעצמתי", כי נתגברו מאורי אש על-ידי שנסתלקו מאורי אור, בבחינת "רחל מבכה על בניה", כי הבכיה הוא בחינת הסתלקות מאורי אור כנ"ל, ואזי מתגברין, חס ושלום, מאורי אש, בחינת "ממרום שלח אש" וכו' כנ"ל כי בבית המקדש שם היתה התגלות המאורי אור בגילוי הכי גדול, ומשם יצא אור אלקותו יתברך לכל העולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |במדבר רבה פרשה ט"ו סי' ב'| שלכן היו חלונות ה בית המקדש צרות מבפנים ורחבות מבחוץ, כדי שהאור של הבית המקדש יצא לכל העולם כולו, אבל על ידי שהלכו נשמות ישראל אחר תאוות האומות, ונתגבר אצלם השני קליפות הנ"ל של רומי רבתא ורומי זעירתא, שהם העננין דמכסיין על עייניין, על ידי זה נתגברו המאורי אש שהם תאוות עולם הזה הבאים מן האומות, ונחרב הבית המקדש, בבחינת ממרום שלח אש בעצמותי, ונכבו האורות העליונות לגמרי. וזה בחינת ההעלמה, שנתעלם היפי והפאר של כל העולם כי יש צדיק, שהוא היפי והפאר והחן של כל העולם כלו, בבחינת |בראשית ל"ט| "ויהי יוסף יפה-תאר

ויפה-מראה", בחינת |תהלים מ"ח| "יפה נוף משוש כל הארץ" |ועין זוהר ויגש רו| כי זה הצדיק האמתי שהוא בחינת יוסף, הוא ההדור והיפי של כל העולם, כי הנה הצדיק האמיתי שדבוק בו יתברך בדביקות אמת, ואינו מסיח דעתו ממנו יתברך כלל, הוא עיקר היופי והפאר והחן של העולם, כי מהו התכלית של העולם? רק להכיר אותו יתברך ולהתדבק בו באמת, ולכן כל מה שהאדם זוכה להשלים את התכלית הזה הוא עיקר היופי והפאר והחן של העולם, כי רק בשביל זה נברא העולם, והצדיק הזה הוא בחינת יוסף הצדיק שנאמר עליו ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה, כי מה היה מעלת יוסף הצדיק על שאר שבטי יה? מה שהחזיק מעמד בכל היסורים והמחלוקת והנסיונות שעברו עליו בחיים, כי אחיו רדפו אותו והוצרך לירד לכור הברזל למצרים ולהתנסות בנסיונות קשות ומרות מאד, ועם כל זאת החזיק מעמד ונשאר בצדקותו מתחילה ועד הסוף, לכן נקרא יפה תואר ויפה מראה שהוא היה היופי והפאר והחן של כל העולם, וכן כל צדיק וצדיק שזוכה להחזיק מעמד בזה העולם, על אף כל הנסיונות קשים ומרים שעוברים עליו בחיים, הוא נקרא היופי והפאר והחן של העולם.

וכשזה היפי והפאר נתגלה בעולם, דהינו כשזה הצדיק, שהוא היפי של כל העולם, נתפרסם ונתגדל בעולם, אזי נפתחין העינים של העולם שכל מי שנכלל בזה החן האמת של זה הצדיק, שהוא החן והיפי של העולם, דהינו שמתקרב אליו ונכלל בו, נפתחין עיניו ויכול לראות והעקר להסתכל על עצמו וכמבואר לעיל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן סו|, שעל-ידי שמתקרב לצדיק אמתי, שהוא בחינת |משלי י| "צדיק יסוד עולם", בחינת יסוד הפשוט, שממנו נמשכין כל הארבעה יסודות, בבחינת |בראשית ב| "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים"; 'נהר יוצא מעדן'- זה בחינת 'צדיק יסוד עולם', שהוא בחינת יסוד הפשוט, אשר "משם יפרד והיה לארבעה ראשים"-הינו בחינת הארבעה יסודות, שנמשכין מן הצדיק כנ"ל וכשמתקרב אליו, על-ידי-זה ראוי לו להסתכל בעצמו על כל המדות, איך הוא אוחז בהם כי כל המדות נמשכין מן הארבעה יסודות, כידוע |עין בלקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד' אות ה'|, והארבעה יסודות נמשכין מן הצדיק כנ"ל, ועל-כן כשנתגלה זה הצדיק, שהוא החן והיפי של העולם, כל מי שמתקרב ונכלל בזה החן האמת, נפתחין עיניו, ורואה ומסתכל על עצמו, איך הוא אוחז בכל המדות, שנמשכין מארבעה יסודות, שהם נמשכין מהצדיק כנ"ל, כי הנה עיקר התכלית הוא שהצדיק הזה שהא היופי והפאר והחן של העולם יתגלה בעולם, ויוכלו הבריות להתקרב אליו ולהמשיך על עצמם אורו הגדול, כי בזה יתחיל

להאיר גם אצלם המאורי אור ויתכבה אצלם המאורי אש שהם כלליות התאוות והמדות רעות, כי כל מה שהאדם זוכה להתקרב אל הצדיק האמת נפתחין עיניו לראות אורו יתברך עד שלאט לאט חוזר ומאיר אצלו המאורי אור, אבל התנאי העיקרי בהתקרבות אל הצדיק הוא שהאדם "יסתכל על עצמו" כי יש בני אדם שמתקרבים אל הצדיק ובמקום להסתכל על עצמם ולתקן את מדותיהם, הם מסתכלים על אחרים שאינם באים אל הצדיק ומבזין ומחרפין אותם, אבל אין זה נקרא התקרבות אמיתי כלל |עי' ליקוטי ממוהר"ן חלק א' סי' קע"א|, העיקר שהאדם בהתקרבותו יתחיל להסתכל על עצמו, איפה הוא אוחז בכל המדות, ואזי בוודאי יפול עליו שפלות גדול, כי יראה שעדיין לא התחיל לתקן כלום, וזהו סימן מובהק אם הוא מקורב אל צדיק אמיתי, כשנופל עליו שפלות |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ב|, כי הצדיק הוא בחינת יסוד הפשוט, שביטל את עצמו לגמרי מכל חיזו דהאי עלמא, וממנו נמשכים כל הד' יסודות אש רוח מים עפר, שמהם נמשכים כל המדות והתאוות רעות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, ולכן כשאדם זוכה להתקרב אליו מיד מתחיל להתבונן איפה הוא אוחז בכל המדות, ומתעורר אצלו תשוקה עצומה לתקן כל מדותיו, ואזי זה סימן שהוא מקורב באמת אל הצדיק ויקבל ממנו הרבה.

וגם יכול לראות ולהסתכל בגדלת השם ולהסתכל בעולם, על-ידי שנפתחו עיניו על-ידי התגלות הפאר של הצדיק האמת כנ"ל כי כשזה הצדיק נתגלה ונתפרסם בעולם, זה בחינת 'שם', דהינו שנתפרסם ויש לו שם בעולם, ובתוך זה השם של הצדיק האמת מלבש ומשתף שמו יתברך, כי 'שמו משתף בשמנו', נמצא כשנתגדל שם הצדיק, נתגדל שמו יתברך, וכל מה שנתגדל יותר שם הצדיק, נתגדל יותר שמו יתברך, כביכול, כי שמו משתף בשמנו כנ"ל |זכריה י"ד| "ה' אחד ושמו אחד" כי שמו יתברך הוא אחדות פשוט, אך למטה משתלשל משמו יתברך בחינת הארבעה יסודות, כי שמו אחד יתברך-הוא בחינת ארבע אותיות השם ועל-כן למטה נשתלשל משמו יתברך בחינת הארבעה יסודות ומתחלה משתלשל מארבע אותיות השם בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, ואחר-כך משתלשל לארבעה יסודות ומקדם משתלשל לבחינת 'צדיק יסוד עולם', שממנו נמשכין כל הארבעה יסודות וזהו ראו כי קרא ה' בשם בצלאל |שמות ל"ה| 'ראו' דיקא, כי על-ידי שנתגלה ונתגדל שם בצלאל, על-ידי-זה 'ראו', כי על-ידי-זה נפתחין העינים ורואים כנ"ל וזה "כי קרא ה' בשם בצלאל", הינו, כי ה' הוא בשם בצלאל, כי שמו משתף בשמנו, ועל-ידי-זה ראו כנ"ל כי כח הראות נמשך גם-כן מבחינת השם, שהוא בחינת ארבע אותיות,

שמשם נמשך תלת גונין דעינא ובת עין כנ"ל, כי עיקר תיקון העינים מקבלים על ידי שזוכים להתקרב אל הצדיק האמיתי שפותח עיניו באור אלקותו יתברך, ואז האדם מתחיל לראות שני דברים אלו ביחד, גדולת הבורא ושפלות עצמו, שמצד אחד רואה את גדולתו יתברך איך שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומצד שני מתחיל לראות את שפלות עצמו, איך הוא משוקע בחושך ורחוק בתכלית הריחוק מתיקון המדות והתאוות רעות, וזה מעורר אותו לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, כי זה בחינת שני העינים שיש לאדם שאחד צריך להסתכל על גדולת הבורא, ואחד צריך להסתכל על שפלות עצמו, וכמבואר בספרים הקדושים |עי' ספה"ק נועם אלימלך פרשת קרח| על מה שנאמר גבי קרח "עינו" הטעתו, היינו שעין אחד שלו הטעתו, כי מצד אחד בוודאי ראה גדולת הבורא יתברך שמו, כי היה מנושאי הארון, אבל את שפלות עצמו לא ראה, כי ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו וחשב שבגלל זה יהיה ניצול, וכן אצל בלעם נאמר |במדבר כ"ד| שתום העין, עין אחד דייקא, כי היה רואה את גדולת הבורא, וכמו שכתוב |שם| אשר מחזה שדי יחזה, אבל את שפלות עצמו לא ראה כלל, כי היה בעל גאוה ובעל רחב לב, ועל כן זהו עיקר עבודת האדם כל ימי חייו לתקן את שני מאורי עיניו, לראות מצד אחד תמיד את גדולת השם יתברך, ומצד שני את שפלות עצמו, ועל ידי זה יאירו עיניו באור אלקותו יתברך ויחיה חיים טובים באמת.

וזה בחינת שבת-שין בת שין-תלת גונין דעינא, ב"ת עין |תקון ע| כי 'שבת שמא דקדשא בריך הוא' |זהר יתרו דף פח| גם הצדיק הוא בחינת שבת, כמו שכתוב |בזהר נשא דף קן| 'אנת הוא שבת דכלהי יומי' וזה "ראו כי ה' נתן לכם את השבת" |שמות ט"ז| 'ראו' דיקא, כי שבת, שהוא שמא דקדשא בריך הוא, הוא בחינת כח הראות, בחינת תלת גונין דעינא ובת עין כנ"ל ועל-כן בכל מקום שנזכר בנין בית- המקדש, נזכר שבת, כמו שכתוב |ויקרא י"ט| "את שבתתי תשמרו, ומקדשי תיראו" וכן בכל מקום שהזהיר על מלאכת המשכן, הזהיר מקדם על שבת, כי שבת מאיר להבית- המקדש, כי המקדש הוא גם-כן בחינת עינים, כמו שכתוב |יחזקאל כ"ד| "גאון עזכם, מחמד עיניכם" |עין בבא-בתרא ד| ושבת הוא בחינת הגונין המאירין במקדש, כי שבת הוא בחינת כח הראות, שהם תלת גונין דעינא ובת עין, המאירין לבית- המקדש שהוא בחינת עינים וזה בחינת מחין כי מתחלה נעשה מבחינת שם ה', שהוא ארבע אותיות, בחינת ארבעה מחין, בחינת |שמות ל"א| "ואמלא אתו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה" 'חכמה, תבונה ודעת וכל מלאכה'-זה בחינת ארבעה מחין |כמו שמובא בתקוני זהר דף יג

בהקדמה], שהם נעשין מבחינת שם ה', כמו שכתוב 'ראו כי קרא ה' בשם בצלאל, ואמלא אותו וכו' בחכמה ובתבונה" וכו', ואחר-כך נעשה בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, ואחר- כך ארבעה יסודות כנ"ל, כי בשבת קודש נמשך על האדם הארה נפלאה מעין עולם הבא ונפתחין מאור עיניו לראות אלקותו יתברך, כי תיבת שבת היא מלה מורכבת ש' ב"ת, הש' יש לה שלש ראשים, המרמזת לתלת גוונין דעינא, וב"ת היא הבת עין, שהם כלליות החלקים של העין, כי כשאדם זוכה לשמור שבת קודש וגם לבא אל צדיקים על שבת קודש, הוא זוכה לראות ולהבין דברים שלא ראה והבין עד עכשיו וזוכה לעלות ולהתדבק בו יתברך באמת. ובשביל זה נקראים הצדיקים "עיני העדה" |במדבר טו| |עין בבא- בתרא דן|, כי על-ידם נפתחין העינים כנ"ל ואזי כשנתגלה הפאר והיפי של הצדיק האמת ונתגדל שמו, שזה בחינת הגדלת שמו יתברך, כביכול, כנ"ל, שעל-ידי-זה נעשין המחין וכח הראות, ונפתחין העינים כנ"ל, אזי יש להעולם בעל-הבית, שהוא משגיח על העולם וזה בחינת 'בראשי"ת- רא"ש בי"ת' |תקוני זהר תקון ג דף יח| 'ראש' זה בחינת מחין, 'בית' זה בחינת בית-המקדש, שעקר קיומו-על-ידי בחינת המחין, שהם בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, בחינת שבת, שמאיר לבית-המקדש כנ"ל גם 'בית' זה בחינת הבתים של התפלין, ששם הם המחין, בחינת 'ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה' 'ואמלא' דיקא, בחינת הבתים שהמחין ממלאין אותם, ואזי יש בעל-הבית בחינת ראש הבית, שהוא מחזק בדקי הבית, כי תקון הבית-המקדש הוא על-ידי-זה כנ"ל היינו שכבר בהתחלת התורה הקדושה מרומזת עוצם גדולת הענין הזה, איך שצריכין להתקרב אל ראש בית שמשגיח ומעיין בתיקון הבית, שזהו אותיו, בראשי"ת רא"ש בי"ת, כי דייקא על ידי הראש בית שהוא הצדיק האמת, יזכה כל אחד מישראל לבא אל התכלית הנרצה ולהאיר עיניו באור אלוקתו יתברך.

אבל יש, חס ושלום, ההפך ממש כשנתפרסם, חס ושלום, מי שאין בו שם ה' כלל, וכשנתפרסם ונתגדל שמו של זה, כביכול, נתמעט ונתעלם שם ה', ואזי נתגדלין בעולם בעלי שמות וקדריים, שקורין טאטירין, ובאין לעולם, חס ושלום, דברים שאין מועיל להם כי-אם שמות הטמאה, חס ושלום, שכל זה הפך שם ה', כי נתעלם שם ה', חס ושלום ואזי נסתלקין ונכנעין מאורי אור, חס ושלום, שהם בחינת מאור העינים, בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, שנמשכין משם ה' כנ"ל וכשנכנעין מאורי אור, אזי מתגברין מאורי אש, ומזה באין שרפות בעולם, חס ושלום, על-ידי שמתגברין ונתגדלין בשם אלו המפרסמים של שקר, שעל-ידי-זה

נתעלם שם ה', חס ושלום, ונכנעים מאורי אור, ומתגברין מאורי אש, בחינת "ממרום שלח אש", שזה בחינת שרפת בית- המקדש, שנעשין גם-כן על-ידי הסתלקות מאורי אור, שעל- ידי-זה נתגברו מאורי אש כנ"ל וזה בחינת "ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה" |איכה ד| 'יסודותיה'-זה בחינת ארבעה יסודות, שנמשכין מבחינת מאורי אור, מבחינת תלת גונין דעינא ובת עין, שנאכלו ונשרפו על-ידי 'ויצת אש בציון', על-ידי ההתגברות מאורי אש כנ"ל כי זה לעומת זה עשה האלקים, וכמו שיש מאורי אור שמדליקין ומאירין את אור אלקותו יתברך בעולם, כמו כן יש מפורסמים של שקר שמכבים את המאורי אור, ואדרבה מגבירים את המאורי אש בעולם, כי על ידם בני אדם נכשלים בתאוות ובמדות רעות ואינם יודעים למצוא את הדרך אשר ישכון בו אור, ובעוונותינו הרבים נתרבו הרבה שקרנים כאלו שמלבישים את עצמם בבגד ולבוש של צדיק ותמים, אבל בפנימיותם הם מקולקלים מאד ומוליכים האנשים שלהם שולל ולשאול תחתית רחמא ליצלן, וצריכין לבקש הרבה ממנו יתברך שיזכה להנצל ממנהיגים ומפורסמים כאלו ולהתקרב אל מנהיג אמיתי, ואחד מן הסימנים של מנהיג אמיתי הוא אם הוא רחמן, ואם יש לו הרגשה להמתקרבים אליו לעזור להם בכל ענין ברוחניות ובגשמיות, וכמו שכתוב |ישעיה מ"ט| כי מרחמם ינהגם |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח'|, כי מנהיג אמיתי צריך לרחם על מקורביו מאד ולהוציאם מעוונות שזהו הרחמנות הכי גדול, וכמו אצל מלמד תינוקות, עיקר שלימות המלמד הוא כשיכול להוריד עצמו אל הילדים ולהרים ולהגביה אותם להכניס בהם הלימוד, וכמו כן במנהיג של נשמות ישראל, צריך להיות לו הכוח הזה להוריד עצמו אל המקורבים אליו ולהרים ולהגביה אותם, ולא להראות להם כאילו הוא מושל ושולט עליהם, ושיהיו כולם נכנעים תחתיו, כי אז הוא משתמש עם המנהיגות והממשלה להנאתו ולצרכו, ואינו נקרא מנהיג אמיתי כלל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ו|, ולכן צריכין לבקש הרבה רחמים מלפניו יתברך שיזכה להתקרב אל מנהיג אמיתי שיכול לקרב אותו אל השם יתברך באמת.

והנה מה שעבר אין, כי כבר נשרף בית-מקדשנו אך כעת, שהשם יתברך מצפה לשוב אלינו ולחזר ולבנות בית- מקדשנו, ראוי לנו שלא לעכב, חס ושלום, בנין בית-המקדש, רק להשתדל בבנינו על-כן מאד צריך לזהר לקום בחצות, להיות מתאבל על חרבן בית המקדש, כי אולי בגלגול הראשון היה הוא הגורם שיחרב הבית-המקדש, ואפלו אם לאו, אולי הוא מעכב עתה בנין בית-המקדש, ונחשב גם-כן כאלו הוא גרם להחריבו |עין ירושלמי יומא פ"א ה"א| על-כן צריך לזהר

מאד לקום בחצות, ולהיות מתאבל מאד על חרבן בית-המקדש, והשם יתברך הבטיח לכל המתאבל על ציון לשום לאבלי ציון "פאר תחת אפר" |ישעיה ס"א| 'פאר תחת אפר' דיקא 'פאר' זה בחינת המחין, בחינת תפלין, בחינת ראש בית, בחינת כלליות הגונין, בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, בחינת מאורי אור, בחינת שבת המאיר לבית-המקדש כנ"ל 'תחת אפר'-'אפר' זה בחינת מאורי אש, |שהוא ההפך מהנ"ל, הינו שיהיו נכנעין מאורי אש, שעל-ידם נשרף הבית- המקדש, ויתגברו מאורי אור, שהם קיום הבית-המקדש כנ"ל, וזהו 'פאר תחת אפר', כנ"לנמצא, שעל-ידי שהוא מתאבל על הבית-המקדש, על-ידי-זה מכניע מאורי אש, ומתגברין מאורי אור, שהם בחינת שבת כנ"ל מתאבל-ראשי- תבות "לא תבערו אש בכל משבתיכם" |שמות ל"ה| כי על- ידי שמתאבלין, נכנעין מאורי אש כנ"ל וזהו "ביום השבת", כי אזי מאירין מאורי אור, שהם בחינת שבת, בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, שהם מאירין להבית-המקדש, בבחינת "את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו" כנ"ל |שמות ל"א| "לעשות את השבת לדרתם" ואמרו חכמינו, זכרונם לברכה |זהר פינחס דף רמג ובתקון כד| 'לדרתם' כתיב-לשון דירה הינו כי על-ידי שבת, שהוא בחינת מאורי אור, על-ידי- זה נעשה דירה, דהינו בחינת הבית-המקדש, שקיומו על-ידי שבת כנ"ל גם דירה ממש, כי על-ידי שבת, שהוא בחינת מאורי אור, על-ידי-זה נכנעין מאורי אש, ונצולין משרפות כנ"ל |עין שבת קיט| נמצא שקיום דירות ישראל הוא על-ידי שבת כנ"ל כי זה כלל גדול שהאדם צריך תמיד להסתכל על השעה והרגע הזאת שהוא עומד בו עכשיו, ולהשתדל בכל מיני אופנים להתקרב אליו יתברך ולגלות מלכותו יתברך לכל העולם כולו, ולכן מה שעבר כבר אין, כי כבר נשרף בית מקדשינו, העיקר שאנחנו צריכין לדאוג עכשיו הוא שלא יתעכב ביאת משיח צדקינו ולא נגרום שיתארך הגלות יותר, ולכן כל ההתאבלות שלנו על חורבן בית המקדש הוא על החורבן של עכשיו, שניתן כח להמאורי אש להתגבר בעולם, ואנחנו צריכין להשתדל בכל כוחינו להתקרב אל המאורי אור שהם הצדיקי אמת שבדור, ולגלות את לימודם הטוב לכל העולם כולו, כי בזה אנחנו עוזרים לבנות את בית המקדש ולהכניס את אלקותו יתברך בתוך הבתים שלנו, כי גם כל בית יהודי נקרא בשם מקדש מעט, ועל ידי שנזכה לגאולה הפרטי נזכה גם לגאולה הכללי שיתגלה משיח צדיקינו לכל העולם כולו.

ובזה מסיים רביז"ל לקשר את סוף התורה לתחילתה וזהו 'בראשית-ראש בית', בחינת הבעל-הבית של העולם הינו הצדיק האמת, שהוא היפי והפאר של העולם, שהוא בחינת יוסף, בחינת |בראשית מ"ב| "ויוסף הוא השליט הוא המשביר" וכו',

בחינת ראש בית, בחינת בעל-הבית של העולם כי על-ידו קיום הבית-המקדש וקיום הבתים והדירות של ישראל כנ"ל ועל-ידי שנתגדל השם של זה הצדיק, שהוא בחינת ראש בית, על-ידי-זה נפתחין העינים של ישראל כנ"ל וזהו 'בראשית-לעיני כל ישראל' 'בראשית', הינו ראש בית, בחינת הצדיק הנ"ל, שהוא הפאר של העולם כנ"ל, על-ידו נפתחין עיני כל ישראל כנ"ל היינו שהתורה הקדושה מגלה לנו מסופה לתחילתה איך יש קיום לנשמות ישראל בכל המשך ימות עולם, היינו על ידי "בראשית - לעיני כל ישראל" היינו על ידי שיש רא"ש בי"ת שהוא הצדיק האמת שהוא היופי והפאר והחן של כל העולם, שהוא מאיר "עיני כל ישראל" באור אלקותו יתברך, כי על ידו יוצא המאורי אור לכל העולם כולו, ומי שזוכה להתקרב אליו מתחילים עיניו להאיר באור אלקותו יתברך, ועל ידי זה כבר יש לו כלי לקבל בתוכו את כל התורה הקדושה הכתובה בין בראשית לעיני כל ישראל, וזהו ל'עיני כ'ל י'שראל ראשית תיבות כל"י שזהו עיקר הכלי לקבל בתוכו את כל הקדושה העליונה, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים ויהיה לנו ראש בית אמיתי שיקרב אותנו אל השם יתברך, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ז המדבר ממציאות הזיווג ומשלום בית, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, על ידי כוונת אלול שהוא תיקון הברית, האדם זוכה למצוא את זווגו, וגם כשמוצאה, רצונה נטתה אחריו, כי מי שפוגם בברית חס ושלום, אזי קשה לו למצוא זווגו, כי מאחר שנטה מן הדרך של הקדושה, ופגם בבחינת דרך, על ידי זה אינו מוצא את בת זוגו הנקראת דרך, בבחינת |קידושין ב| דרכו של איש לחזור אחר אשה, וגם אפילו כשמוצאה, אינה נוטה אחר רצונו, והיא מתנגדת אליו, בבחינת |יבמות ס"ג.| זכה, נעשה לו עזר, לא זכה, כנגדו, אבל כשזוכה לתיקון הברית, אזי בקל מוצא את בת זוגו, וגם רצונה נתהפכת אליו בכל ענין והיא עוזרתו, נמצא שעיקר מציאות זווגו של אדם, וכן שלום ביתו, הכל תלוי בתיקון הברית, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מי שזוכה לתיקון הברית שהוא תיקון המוחין, הרי יש לו שכל ויישוב הדעת אמיתי, ויודע שכל דבר תלוי אך ורק בו יתברך,

וזה מכניס בו סבלנות עצומה לסבול כל מה שעובר עליו בחיים, ואינו כועס אף פעם על שום דבר, ועל ידי זה מוצא את זיווגו בקלות, וכן יש לו שלום בית תמיד, כי מיד שאדם מוסר את עצמו לגמרי אליו יתברך, ומוכן לקבל כל מה שהשם יתברך ממציא לו, אזי לא יהיה קשה לו למצוא בת זוגו, כי הרי שידוכים יש לרוב, עיקר הצרה הוא מה שאדם אומר שאין השידוך הזה מתאים לי, והייתי צריך משהו יותר טוב, ונעשה בכעס ובקפידות למה הציעו לו שידוך פשוט כזה, ומזה בא שדוחה את בת זוגו בשתי ידים, ואחר כך אינו מבין למה קשה לו למצוא זווגו, וכן כשכבר מתחתן ויש לו אשה, כשיש לו תיקון הברית שהוא תיקון המוחין, אזי שש ושמח מאד על המתנה הטובה שנתן לו הקדוש ברוך הוא, והוא נזהר מאד לכבד ולייקר את אשתו, ויש לו שלום בית נפלא, אבל כשפוגם בברית חס ושלום, ומקלקל את מוחו, אזי הוא תמיד בכעס ובקפידות על אשתו, ואזי כמים פנים אל פנים, גם היא בכעס ובקפידות עליו, ורצונה מתהפכת ממנו, ואין להם שלום בית, ולכן הדבר הראשון הוא, שיחזור האדם בתשובה שלימה על כל מעשיו הרעים, ובפרט על פגם הברית רחמנא ליצלן, ויבקש ויתחנן ממנו יתברך שיזכה לתיקון הברית שהוא תיקון המוחין, ואזי בקל ימצא את בת זוגו, וגם יהיה לו שלום בית אמיתי, ולא יחסר לו שום דבר כלל.

והנה זה גם מבואר במקום אחר בדברי רביז"ל |שיחות הר"ן סי' רמ"ט|, שעל ידי פגם הברית האדם נעשה כעסן וקפדן, בבחינת הנאמר אצל ער |בראשית ל"ח| ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה', למה כתיב רע ולא רשע? אלא זה מלמד שהיה איש רע שקורין "בייז" |כעסן|, כי מחמת שנכשל בחטא זה, על ידי זה היה איש רע וכעסן, כי הפגם הזה מכניס כעס וקפידות באדם, עיין שם, וכן אומר רביז"ל |שם סי' קפ"ד| שבהחוטם יכולים להכיר את הנואף, היינו על ידי כעסו וחרון אפו, כי מי שהוא נואף רחמנא ליצלן, מלא כעס וקפידות תמיד, ובקל יכולין להכיר אותו, ולכן על האדם לבקש הרבה ממנו יתברך שיזכה לתיקון הברית תיקון המוחין באמת, ויזכה לעקור מעצמו כל מיני כעס וקפידות, ועל ידי זה יהיה לו שפע דקדושה תמיד.

והנה עיקר פגם הברית מתחיל עם פגם העינים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה ח.|, אין יצר הרע שולט אלא במה שעיניו רואות, וכן אמרו |במדבר רבה פרשה י' סי' ו'| עינא ולבא תרי סרסורי דעבירה, כי העין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים, כי עיקר ניאוף תלוי בעינים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז'|, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה ט| שמשון הלך אחר עיניו, וכמו

שכתוב |במדבר ט"ו| ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ואמרו חכמינו הקדושים |ברכות י"ב.| אחרי לבבכם זו מינות, ואחרי עיניכם זו זנות, כי מיד שאדם אינו נזהר בקדושת העינים, ומפקיר אותם להסתכל בכל מה שירצה, זה מביא אותו לידי עבירה חס ושלום, ולכן עיקר עבודת האדם לקדש אור עיניו, ולבקש ממנו יתברך שלא יכשל בהסתכליות אסורות, ושיזכה לראות מכל דבר חיות אלקותו יתברך, ואזי יהיה לו כלים שלימים לקבל בהם אלקותו יתברך, ויזכה למצוא את זווגו, ולשלום בית אמיתי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב אצל בריאת האדם, |בראשית ב'| לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו, ויש להבין מהו הענין של "לא טוב" היות האדם לבדו, שהוא נראה כמו הקדמה אל בריאת האשה, שמחמת ש"לא טוב" היות האדם לבדו, לכן צריך אשה שתהיה לו עזר כנגדו, ומהו המובן בזה? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מבואר הענין מאד, כי "לא טוב" פירושו "רע", היינו שעל ידי שבן אדם הוא "לא טוב", והוא אדם רע וכעסן, זה גורם לו להיות לבדו, כי קשה לו למצוא זווגו, וגם אפילו כשמוצאה, אין לו שלום בית, והיא מנגדת אליו, וגם לאידך גיסא, כל זמן שהוא לבדו, ואינו זוכה למצוא זווגו, הרי קשה לו להגיע לתיקון הברית, כי הוא פלג גופא, ולכן נקרא "לא טוב" - היות האדם לבדו, כי הוא איש רע וכעסן, ומהו התיקון שלו? אעשה לו עזר כנגדו, היינו שיתחתן, ואמרו חכמינו הקדושים |יבמות ס"ג.| זכה נעשה לו עזר, לא זכה כנגדו, היינו מקודם יבקש הרבה ממנו יתברך שיזכה להתחתן, ושלא יהיה עוד פלג גופא, וזה הדבר הראשון לתיקון הברית, ואז כשיזכה להתחתן ולחזור בתשובה שלימה על ימי נעוריו, ולהודות לו יתברך על שחנן אותו מתנה טובה כזו למצוא בת זווגו, אזי ישמור עצמו מאד מכעס וקפידות, ואזי אשתו עוזרתו, ותהיה לו לעזר ולסיוע בכל ענין, אבל אם אינו זוכה, ואינו שומר את בריתו כראוי, וגם ממשיך בדרכו הרעה של כעס וקפידות, אזי היא כנגדו, ותהיה מתנגדת אליו, ולכן עיקר עבודת האדם לבקש ממנו יתברך שיזכה לתיקון הברית באמת, ושישמור עצמו מאד מכעס וקפידות, ועל ידי זה יהיה לו אשה כשירה והוגנת שיעזור לו בכל ענין ברוחניות ובגשמיות, אשרי לו.

וחזר מוהרא"ש נ"י וקישר על פי זה את סוף התורה בתחילתה בקשר עליון וחזק מאד, כי הנה התורה הקדושה מסיימת עם הפסוק |דברים ל"ד| ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, ומובא בספרים הקדושים

ל'עיני כ'ל י'שראל ראשי תיבות כל"י, כי עיקר הכלי הם העינים של ישראל, ועל ידי קדושת העינים האדם יכול להגיע אל שאר כל הקדושות שבעולם, כי ההתחלה עם העינים, כי אין יצר הרע שולט אלא במה שעיניו רואות, וזהו לעיני כל ישראל - בראשית ברא אלהים, היינו שיהיה האמונה הקדושה והטהורה לפני עיני כל ישראל, שיזכו לראות אלקותו יתברך במו עיניהם, וישמרו עצמם מכל מיני ראיות והסתכליות אסורות, ואזי תמיד יאיר האמונה הקדושה לפני עיניהם, ויראו איך בראשית ברא אלהים, אבל זה אי אפשר כי אם על ידי תיקון הברית תיקון המוחין, ושיהיה האדם איש טוב, בלי כעס וקפידות, וזהו א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ ראשי תיבות בגימטריא טו"ב, כי על ידי קדושת העינים, וקדושת הברית, אזי יתברר לעיני האדם האמונה הקדושה, ויהיה איש טוב וסבלן באמת, וזהו את השמים ואת הארץ, כי יזכה לקשר שמים וארץ יחד, רוחניות בגשמיות, ויזכה למצוא זווגו ההגון, ושהיה לו שלום בית באמת, כי איש הוא בחינת שמים, ואשה היא בחינת ארץ, ועיקר השלימות לקשר שניהם ביחד, ולדעת שבתוך כל עסקי הארץ, יש עבודת השמים, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וזהו עיקר רצונו יתברך, שאדם יחפש וימצא אלקותו יתברך בתוך כל עסקיו הגשמיים, ובתוך כל ענייניו בינו לבין אשתו, ויקשר הכל אליו יתברך, ולכן קשור היטיב סוף התורה בתחילתה, לעיני כל ישראל צריך להיות בראשית ברא אלהים, היינו תיקון הברית התלוי בעינים, שהוא הארת האמונה הקדושה, וזה יביא אותו להיות איש טוב וסבלן, ולקשר ביחד שמים וארץ, שזהו את השמים ואת הארץ, והשם יתברך יזכינו להגיע אל תיקון הברית ותיקון המוחין, ונזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבעל תפילה דף שכ"ה עיין שם.

והיה הבעל-תפלה הנ"ל עם אנשיו יושבים חוץ לישוב, כנ"ל, ועוסקים רק בענינים הנ"ל בתפלה ושירות ותשבחות להשם יתברך, וודויים ותעניתים וסגופים ותשובות כנ"ל, גם היה ענין הבעל תפלה הנ"ל, שהיה יכול להספיק לכל אחד ואחד מה שצריך, ואם היה מבין באחד מאנשיו, שלפי מחו הוא צריך לעבודת ה', שיהא הולך מלובש במלבושי זהב, |שקורין גילדין גישטיקן היה מספיק לו, וכן להיפך, שלפעמים נתקרב אליו איזה עשיר, והיה מוציאו מן הישוב כנ"ל, והיה מבין שזה העשיר צריך לילך בבגדים קרועים ונבזים, היה מנהיגו כך, הכל כפי

שהיה יודע צורך הספקת כל אחד ואחד היה מספיק לו, ואצל אלו האנשים, שקרבם להשם יתברך, היה תענית או סיגוף גדול, יקר יותר מכל התענוגים שבעולם, כי היה להם תענוג מן הסיגוף גדול או מתענית יותר מכל התענוגים שבעולם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והיה הבעל-תפלה הנ"ל עם אנשיו יושבים חוץ לישוב, כנ"ל, ועוסקים רק בענינים הנ"ל בתפלה ושירות, ותשבחות להשם יתברך, וודויים ותעניתים וסגופים ותשובות כנ"ל, כי הבעל תפילה היה יושב עם אנשיו חוץ לישוב, והיה מלמד אותם איך יכולים לשבת בין בני אדם, ולהתעסק עמהם, ואף על פי כן המוח יהיה חוץ מן היישוב לגמרי, כי אם לשבת מחוץ לישוב בפשיטות, הלא המצוה הראשונה בתורה הוא פרו ורבו, להתחתן ולהוליד ילדים ולהקים בית, ולזה בודאי צריכין להיות בתוך הישוב, ולהתעסק עם בני אדם, אבל עיקר הכוונה הוא על מוח האדם, שהמוח יהיה חוץ מן הישוב, ויהיה דבוק בו יתברך תמיד, ויעסוק בתפילות שירות ותשבחות תמיד, הן בישיבתו בביתו, הן בלכתו בדרך, והן בטיילו בשדה, ובדרך זה הגוף שלו הוא באמת בתוך הישוב, אבל המוח שלו חוץ מן הישוב במקום אחר לגמרי.
גם היה ענין הבעל תפלה הנ"ל, שהיה יכול להספיק לכל אחד ואחד מה שצריך, ואם היה מבין באחד מאנשיו, שלפי מחו הוא צריך לעבודת ה', שיהא הולך מלובש במלבושי זהב, |שקורין גילדין גישטיקן|, היה מספיק לו, וכן להיפך, שלפעמים נתקרב אליו איזה עשיר, והיה מוציאו מן הישוב כנ"ל, והיה מבין שזה העשיר צריך לילך בבגדים קרועים ונבזים, היה מנהיגו כך, הכל כפי שהיה יודע צריך הספקת כל אחד ואחד היה מספיק לו, כי הצדיק האמת שהוא הבעל תפילה שעוסק תמיד בתפילה אליו יתברך, הוא יודע איך להתנהג אם כל אחד ואחד כפי דעתו ורוחו, כענין שאמר משה רבינו |במדבר כ"ז| יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה, ופירש"י, שיודע להלוך נגד רוחו של כל אחד ואחד, כי הצדיק האמת מוכרח להיות חכם כזה שיודע לדבר עם כל אחד ואחד כפי ענינו, ולהוריד עצמו אליו ולהכניס בו השגות אלקות, כי אי אפשר לדבר עם כל אחד ואחד באותו צורה ובאותו אופן, כי כשם שאין פרצופיהם דומים זה לזה, כך אין דעותיהם דומין זה לזה |ברכות נ"ח.|, ולכן הצדיק צריך להיות לו שפה והבנה אחרת לכל אחד ואחד, ולפעמים יש אחד שהוא שפל ונבזה בעיני עצמו מאד, ואינו יכול להרים עצמו בעבודת השם, ואותו מבין הצדיק שצריכין להלביש בבגדי זהב ולהגדיל את דעתו עד שיבין את חשיבותו ויוקרתו בעיני השם יתברך, ולפעמים יש להיפוך, איש עשיר ומכובד, שהכבוד מעכב ומונע אותו מלהשפיל עצמו לפניו

יתברך, ואותו צריכין להלביש בבגדים קרועים ונבזים, כל אחד כפי ענינו ודעתו.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שלכן כשזוכין להתקרב אל הצדיק האמת ולהסתובב בין אנשיו, אסור לאחד להסתכל על השני ולקנאות בו, ולשאול קושיות, למה הצדיק אומר לו כך, ולי אמר כך וכו', כי הצדיק מבין את הצטרכותו של כל אחד ואחד, ומדבר עם כל אחד ואחד כפי דעתו וענינו, ואסור לאחד להתבלבל מהשני, רק כל אחד ואחד יעשה כמו שקיבל מן הצדיק, ולא יבלבל עצמו עם אחרים כלל.
ואצל אלו האנשים, שקרבם להשם יתברך, היה תענית או סיגוף גדול, יקר יותר מכל התענוגים שבעולם, כי היה להם תענוג מן הסיגוף גדול או מתענית יותר מכל התענוגים שבעולם, כי הצדיק לימד אותם איך עיקר השתדלותם וטרחתם צריך להיות על צרכי הנשמה, להשלים עצמם בתורה ובתפילה, ולא יעשו עיקר ותכלית מן צרכי הגוף, כי עיקר התענוג והמתיקות הוא כשזוכים ללמוד שיעורי תורה בהתמדה עצומה, ולהתפלל אליו יתברך מלה במלה, ולהתבודד עמו יתברך בכל יום, והתענוג הזה עולה על כל התענוגים, ופעם אמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' י"ז|
אם התורה יראה לך הפנים והאהבה שלה, לא תרצה שום דבר רק התורה בעצמה, וכן כשאדם מרגיש מתיקות התפילה, שהוא בחינת מיין מתיקין |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ'|, זה תענוג מעין עולם הבא ממש, וזהו הלימוד הנפלא שלמד הבעל תפילה עם אנשיו, ובזה הוציא את מוחם חוץ מן היישוב לגמרי.
והנה בענין התעניתים המוזכרים כאן, הנה ידוע אצלינו איך שרביז"ל בסוף ימיו צוה לנו לא להתענות כי אם התעניתים המבוארים בשולחן ערוך, ואמר, שאלמלא ידע בצעירותו אל מה יכולים להגיע על ידי תפילה והתבודדות, לא היה מסגף את הגוף שלו כמו שסיגף אותו בצעירותו, כי רביז"ל היה מתענה שמונה עשרה פעמים בשנה אחת משבת לשבת, היינו אחרי מלוה מלכה במוצאי שבת עד קידוש בליל שבת הבאה לא היה טועם כלום, ועשה כן שמונה עשרה פעמים בשנה אחת, ועדיין לא מלאו לו עשרים שנה, אבל אחר כל העבודות האלו, צוה לנו בפירוש לא להתענות, ורצה שנרבה מאד בתורה ותפילה, וביותר בהתבודדות אליו יתברך, ואנשי שלומינו אומרים, שרביז"ל היה צריך לסגף את עצמו עם כל כך הרבה סיגופים קשים וכבידים, כדי להגיע אל השגה זאת, לגלות לנו שבאמת אין צריכין להתענות כלל, רק להתמיד מאד בתורה ובתפילה, והבן, והשם יתברך יזכינו להיות מאנשי הבעל תפילה באמת, ולעסוק בתפילה ובהתבודדות כל ימי חיינו, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.
סעודה שלישית פרשת בראשית ה'תשס"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ' המדבר מעליית השכינה על ידי שמחה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב |תהלים ק"ד| אנכי אשמח בה' יתמו חטאים מן הארץ, הנה ידוע, כי כל החסרונות שבאים לאדם, הן באין מחמת השבירה, שנפלו ניצוצות ונחסרו מהשכינה כידוע, והתיקון הוא על ידי שמשמח את עצמו באלקיו, אזי נשלמו כל החסרונות מהשבירה, ונתעלה כל הניצוצות, וזה אנכי אשמח בה', יתמו, ונשלמו כל החטאים, היינו החסרונות, כמו שכתוב |מלכים-א א'| "והייתי אני ובני שלמה חטאים", מן הארץ, היינו ארץ העליונה, בחינת השכינה, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מדבר כאן מסוד נסתר מרזי הבריאה שהוא ענין השבירה והרפ"ח ניצוצין של הקדושה שנפלו בין הקליפות, המבואר בכתבי האריז"ל ובספרי קבלה, והענין בקיצור הוא, כי הנה בשעת הבריאה היתה האור אין סוף ברוך הוא בלי צמצום וגבול, והכל היה מלא אלקות, ובמקום מלא הרי אי אפשר להכניס יותר, כי הלא הכל מלא, ואין מקום לבריאה, ולכן בכדי לעשות מקום לבריאה, הוצרך השם יתברך כביכול לעשות מקום חלל ופנוי בתוך האור אין סוף, כדי ליתן מקום להבריאה, וזה נקרא "חלל הפנוי", על שם שהוא מקום שנראה כאילו הוא פנוי מאלקותו יתברך, ובתוכו נעשה הבריאה, והנה בענין החלל הפנוי הזה יש מחלוקת גדול בין המקובלים איך ענינו, אם הוא פנוי פשוטו כמשמעו מאלקותו יתברך, ובתוכו נעשה הבריאה, ואזי יש לאדם בחירה חפשית למצוא השם יתברך בתוך החלל הפנוי הזה, ובדרך זה אחזו כמה מהמקובלים הקדמונים וכן הלכו בדרך זה הגר"א זי"ע ותלמידיו הקדושים, או שגם החלל הפנוי אינו פנוי ממש מאלקותו יתברך, כי אין שייך שום דבר בלתי אלקותו יתברך, רק הוא פנוי לפי מראה עינינו והבנת שכלינו, ועיקר עבודתינו לחזור ולמצוא האלקות שיש גם במקום הזה, וזה היה דרכו של מקובלים אחרים וכן דרכו של הבעל טוב הקדוש זי"ע ותלמידיו הקדושים, שגילו ופירסמו איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואין שום תנועה קטנה שלא יהיה בו אלקותו יתברך, רק למראה עינינו נראה כאילו אין שם אלקות, אבל עיקר העבודה הוא לקדש ולטהר את מוחו עד שיזכה לראות אלקותו יתברך במראה עיניו, וכן מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ד| שכל ענין החלל הפנוי הוא רק במוח האדם, היינו שנסתר ממנו אלקותו יתברך כל זמן שהוא שרוי בקטנות המוחין,

אבל מיד שזוכה לעלות לגדלות המוחין, אזי מכיר איך שאין שום מקום פנוי מאלקותו יתברך כלל, והכל כאשר לכל הוא אין סוף ברוך הוא, וכל הבחירה עולה ונכלל בתוך הידיעה, והאדם נכלל בו יתברך לגמרי.

והנה מחמת שהיתה הבריאה בתוך החלל הפנוי הזה, ואין זוכין לראות אלקותו יתברך בגילוי פתוח מכל דבר, לכן בתחילת הבריאה, אחר החטא של אדם הראשון, נעשה השבירה, ונפלו ניצוצות הקדושה ונחסרו מהשכינה, כי מחמת בהירת האור נעשה עוורון עינים, וריבוי השמן גורם כיבוי הנר, ורפ"ח ניצוצות נפלו לתוך הקליפות |עי' כתבי האריז"ל עץ חיים שער רפ"ח ניצוצין למה מספר רפ"ח דייקא|, ועיקר עבודתינו להעלות ולתקן רפ"ח ניצוצות אלה, ולבנות את קומת השכינה הקדושה, שזהו סוד |בראשית א'| ורוח אלהים מרחפת על פי המים, מרחפ"ת הם אותיות מ"ת רפ"ח, כי רפ"ח ניצוצות אלו מתו ונפלו, ואנחנו צריכין להעלות ולתקן אותם על ידי התורה והמצוות שלנו, כי הניצוצות המתות והנפולות האלו הם בחינת הקושיות והספקיות שנמשכים מן החלל הפנוי, שיש בה יש ואין, מצד אחד מוכרח להיות בה אלקות, כי בלעדו יתברך אין שום מציאות כלל, ומצד שני אין בה אלקות, כי הכל נעלם ונסתר מחמת הבחירה והנסיון, ומזה בא כל הכפירות של הכופרים והאפיקורסים ששואלים |שמות י"ז| היש הוי"ה בקרבינו אם אין, אבל כל זה בא מעמלק, וכמו שכתוב מיד אחר כך, ויבא עמלק וילחם עם ישראל וגו', כי הספיקות נמשכים מעמלק בעצמו, וכמובא שעמל"ק בגמטריא ספ"ק, כי מי שיש לו נשמה וקדושה וטהורה מישראל, אינו שואל שום קושיות וספיקות כלל, רק עובר עם אמונתו על כל הקושיות והספיקות, שעל שם זה נקראים עם ישראל "עברים", שהם עוברים עם אמונתם מן העבר אל העבר, ואינם נשקעים בתוך הקושיות והספיקות הנמשכים מן החלל הפנוי |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ד|, כי |תהלים קט"ו| למה - יאמרו הגויים, הגויים שואלים למה כך ולמה כך, אבל על עם ישראל נאמר, |שם קמ"ד| אשרי העם שככה לו, שאומרים תמיד "ככה" רצונו יתברך, וכמו שהתבטא פעם רביז"ל, "ווי אזוי? אט אזוי!" |איך? ככה! כלומר, כרצונו יתברך|, שזהו עוצם הטובה שעשה עמנו משה רבינו עליו השלום, שפתח לנו התורה הקדושה עם הפסוק בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, בלי שום חכמות וחקירות כלל |שיחות הר"ן סי' ה'|, ולכן עיקר עבודתינו הוא באמת להתקרב אל צדיקים אמיתיים שבדור, ולקבל כל דבריהם על ימין ועל שמאל, כי דייקא על ידי אמונת חכמים זוכין לאמונה ברורה בהקדוש ברוך הוא, ולעבור על כל הקושיות והספקיות שנמשכים מעמלק ומהחלל

הפנוי, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מכילתא פרשת בשלח| על הפסוק |שמות י"ד| ויאמינו בהוי"ה ובמשה עבדו, אם במשה האמינו, בה' לא כל שכן, אלא כל המאמין ברועה ישראל מעלה עליו הכתוב כאילו מאמין במי שאמר והיה העולם, כי דייקא על ידי אמונת חכמים זוכין להגיע אל אמונה ברורה בהשם יתברך, כי הצדיק יש לו הניגון הנפלא והלימודים הנפלאים, להעלות את כל הנשמות שנפלו לתוך הקושיות והספיקות של החלל הפנוי, ושנתעו מן דרך האמונה, ולהחזירם בתשובה שלימה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ד|, ועל ידי שאדם מתקרב אליו וזורק את השכל והחכמה שלו לגמרי, זוכה לעלות אל שורש האמונה, ולתקן את שבירה והנפילה של השכינה הקדושה, ולהתדבק בו יתברך באמת.

וזהו התחלת התורה הקדושה, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, היינו שעיקר התגלות האמונה הקדושה הוא בקישור שמים וארץ יחד, רוחניות בגשמיות, עולם הבא בעולם הזה, ימין בשמאל, כי באמת אין שום פירוד והבדל ביניהם, הרוחניות הוא גשמיות והגשמיות הוא רוחניות, כל השינויים וההבדלים הם רק מחמת החלל הפנוי שנראה כאילו פנוי מאלקותו יתברך, וכאילו הארץ נפרד מן השמים, הגשמיות מהרוחניות, העולם הזה מן העולם הבא, הימין מן השמאל, אבל מיד שאדם זוכה לאמונה ברורה וטהורה, להבין איך שגם בתוך החלל הפנוי יש אלקות, אזי מתגלה לו איך שכל הבריאה כולה הוא חטיבה אחת של אלקות, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

וזהו עומק דברי המדרש |בראשית רבה פרשה א' סי' ט"ו| שנחלקו בית שמאי ובית הלל מה נברא תחילה, בית שמאי אומרים השמים נבראו תחילה, ובית הלל אומרים שהארץ נבראת תחילה, ואחר כך בא רבי שמעון בר יוחאי ואומר, תמה אני על אבות העולם במה נחלקו, הלא שניהם נבראו ביחד כקדירה וכיסויה עיין שם, והנה המחלקות ביניהם עם ההכרעה של רבי שמעון בר יוחאי, הוא על דרך המחלוקת הנ"ל בין המקובלים בסוד החלל הפנוי, בית שמאי ובית הלל שנותנים קדימה לשמים או לארץ, הולכים בדרך אלו שאומרים שהצמצום והחלל הפנוי הוא כפשוטו, שפנוי משם אלקות לגמרי, ולכן בית שמאי אומרים שהשמים נבראו תחילה, כי לשיטתם עיקר השתדלותו של אדם צריך להיות בדברים רוחניים, ובעסקי שמים, להכיר את הקדוש ברוך הוא למעלה מן החלל הפנוי, ולא ליכנס לדברים גשמיים שפנוי מהם אלקותו יתברך, ולכן כשבא לשמאי גר להתגייר על מנת ללמוד תורה שבכתב או ללמוד כל התורה על רגל אחת וכו' |שבת ל"א.|, דחה אותם שמאי באמת הבנין שבידו, כי לפי שיטתו היה בלתי אפשר להם להגיע אל

השגות אלקות בדרך כזו מתוך גשמיות עולם הזה, ולכן שיטתו תמיד לחומרא בתוקף הדין, כי העיקר הוא רוחניות ועסקי שמים, אבל בית הלל דרך אחרת היתה להם, והם אומרים שהארץ נבראת תחילה, כי עיקר תכלית הבריאה היתה בשביל האדם בתוך עולם הגשמי הזה, לעבוד את הקדוש ברוך הוא בתוך הגשמיות שלו, ואפילו אם אינו זוכה להגיע אל השגות גדולות ופנימיות, אבל גם בקיומו התורה והמצוות בתוך גשמיות עולם הזה הוא ממלא את תפקידו ותכליתו שבשביל זה נברא, ולכן היה בידו לקרב גם הגר הנ"ל על ידי אמונת חכמים, כי מקודם למד עמו א' ב' ג' ד', ואחר כך הפך לו, ת' ש' ר' ק', ואמר לו, כמו שסמכת עלי בזה כן תסמוך עלי בכל התורה, כי אין לנו שום הבנה בתורה בלי החכמים האמיתיים, ומיד שאדם מתקרב אל חכם וצדיק אמיתי יש לו תקווה טובה להגיע אל האמונה הקדושה והטהורה בשלימות, וזהו גם על דרך הנ"ל שהחלל הפנוי הוא כפשוטו, ואנחנו צריכין להתחזק בכל כוחינו לעבוד את השם יתברך גם בתוקף הארציות והגשמיות, אבל רבי שמעון בן יוחאי שזכה לגלות לנשמות ישראל את פנימיות התורה, הוא בא והכריע ביניהם, ששמים וארץ נבראו ביחד, כקדירה וכיסויה, כי אין שום הפרש והבדל ביניהם כלל, והרוחניות הוא גשמיות, והגשמיות הוא רוחניות, כי אין שום מקום שיהיה פנוי מאלקותו יתברך כלל, שהוא דרך המקובלים ושל תלמידי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שגילו שהחלל הפנוי הוא רק למראה עינינו, אבל באמת אין שום מקום פנוי מאלקותו יתברך כלל, ולכן מהתגלות הזוהר הקדוש יוצא לימודי האריז"ל, שגילה איך שבכל פרטי הביאה קשור כל העולמות כולם, וכן המשיך הבעל שם טוב הקדוש זי"ע לגלות לימודים נוראים איך שבתוך כל תנועה ותנועה יש אלקות, ובתוך כל דיבורי בני אדם אפילו דיבורי הגויים, יש אלקות, וכמו שאומר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' נ"ב| מכל הדברים צועק כבוד השם יתברך, כי זהו התגלות הצדיקים הגדולים מיחידי הדורות, שעברו ועלו על החלל הפנוי, וגילו את האלקות שיש גם בתוכו, ועל ידי זה יש תקוה טובה לכל נשמות ישראל להתקרב אליו יתברך באמת.

וזהו מה שמצינו בזוהר הקדוש |פרשת קרחן|, שהפגם של קרח היה שרצה לעשות הפרש ופירוד בין ימינא ושמאלא עיי"ש, כי קרח פגם מאד באמונת חכמים ולא האמין בדברי משה רבינו שגילה רק אלקותו יתברך, ונדמה לו שלכבודו ולכבוד אהרן הוא דורש, ולכן יצא לחלוק עליו, ועל ידי זה גרם פירוד בין ימין ושמאל, כי משה רבנו מסר נפשו כל ימיו רק לגלות אלקותו יתברך, ולמלאות אל כל החלל הפנוי עם אלקותו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |דברים רבה

פרשה ב' סי' כח| משה שמו |כבודו יתברך| אף בחללו של עולם, שנאמר |דברים ד'| כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, מהו אין עוד, אפילו בחללו של עולם עיין שם, שזהו הייחוד בין רוחניות וגשמיות, ימין ושמאל, וקרח שחלק על זה ועשה ממנו ליצנות, על ידי זה עשה פירוד והפרש בין ימין ושמאל, ולכן נבלע בתוך האדמה, היינו בתוך תוקף הארציות ולא נשאר ממנו זכר כלל, ולכן נאמר אחר מחלקותו של קרח, כשרצה הקדוש ברוך הוא להראות לכולם את גודל מעלת משה רבינו, ואיך שהוא יתברך בחר באהרן הכהן מכל שבט לוי, |במדבר י"ז| והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, פר"ח הם אותיות רפ"ח, היינו הרפ"ח ניצוצין שנתתקנו על ידי אהרן הכהן, שגילה ופירסם את האמונה הקדושה בעולם, והעלה את הניצוצי הקדושה מתוך הקליפות, ועל ידי זה נעשה יחוד וחיבור בין ימין ושמאל, וקירב את העולם לתיקונה.

וזהו גם מה שמצינו כשדוד המלך עליו השלום, נלחם עם גלית, מצח הנחש, שורש הכפירות והאפיקורסות, |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ד'|, אזי כתיב, |שמואל א' י"ז| ויאמר הפלשתי אני חרפתי את מערכות ישראל וגו', חרפתי דייקא, רמז לרפ"ח ניצוצות הנ"ל, שרצה להוריד הרפ"ח ניצוצין חזרה אל תוך הקליפות חס ושלום, כי גלית התיצב נגד האמונה הקדושה, בבחינת |שם| ויגש הפלשתי השכם והערב ויתיצב ארבעים יום, ואמרו חכמינו הקדושים |סוטה מ"ב| השכם והערב לבטל אותם מקריאת שמע שחרית וערבית, היינו יסוד האמונה, על כן לחם עמו דוד המלך, ואמר |שם| כי מי הפלשתי הערל הזה כי חרף מערכות אלקים חיים, חר"ף דייקא, היינו רפ"ח ניצוצין הנ"ל, ודוד התגבר כנגדו עם כח האמונה, ועל ידי זה הכניע את טומאתו והחזיר את האמונה הקדושה בתוך נשמות ישראל, והעלה את הרפ"ח ניצוצין אל מקומם הראוי.

וזהו מה שמסיים רביז"ל בתורה זו, שעל ידי שמחת המצוות, האדם זוכה להעלות את הניצוצי הקדושה מתוך הקליפות, כי העיקר הוא שמחת המצוות, לקיים אותם בשמחה עצומה ובלב שלם, וכמובא בדברי רביז"ל |ספר המדות אות שמחה סי' א'| כשאדם עושה מצוה בשמחה זה סימן שלבו שלם לאלקיו, כי על ידי שמחת המצוות האדם עולה להשיג אורו יתברך למעלה מנפשין רוחין ונשמתין, עד שמגיע להשיג אלקות בבחינת מטי ולא מטי |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ד|, כי עיקר השלימות לשמוח כל כך בקיום המצוות, עד שאינו צריך שום שכר על המצוה, רק שיזמין לו השם יתברך מצוה אחרת, כי הוא שמח כל כך עם המצוה עד שרואה כביכול את הקדוש ברוך הוא בשעת קיום המצוה, וכמו שכתוב במצוות ציצית

|במדבר ט"ו| וראיתם אותו, ואיתא בירושלמי |ברכות פרק א' הלכה ב'| היינו השכינה הקדושה, שזוכה לראות את השכינה על ידי מצות ציצית, וזה נקרא נבואה באספקלריא המאירה, שמאיר אצלו המצוה עד שמרגיש שכר המצוה בתוך קיום המצוה בעצמה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה'|, ולהגיע אל השגה כזאת אי אפשר כי אם על ידי שמקורב אל צדיק אמיתי, שמאיר בו אורו יתברך, ומלמד אותו מהו חשיבות ויקרת המצוות באמת, ולכן דייקא על ידי שאדם שמח בקיום המצוות, הוא מעלה את השכינה מנפילתה, ומוציא הרפ"ח ניצוצין מתוך הקליפות, וזוכה להביא את כל הבריאה אל תיקונה בשלימות, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים, ולקבל מהם לימודם הנפלאה, עדי נזכה לאמונה זכה וטהורה בו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"ב

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ' המדבר מנסיעות בני ישראל, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, איתא בעשרה מאמרות "אלה מסעי בני ישראל, בשביל שחטאו באלה אלהיך ישראל, בשביל זה יסעו בני ישראל", נמצא כל הנסיעות של אדם, הוא בשביל קלקול האמונה, היינו בחינת עבודה זרה. כי אם היה מאמין באמונה שלמה, שיכול הקדוש ברוך הוא להזמין לו כל צרכו, לא היה נוסע שום נסיעה, נמצא כי הנסיעה היא קלקול אמונה, היינו בחינת עבודה זרה, וזה שכתוב בעבודה זרה |ישעיה לן "צא תאמר לו", 'צא', זה בחינת נסיעה וטלטול וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כשיש לאדם שלימות האמונה, אזי יודע היטיב שהקדוש ברוך הוא יכול להזמין לו פרנסתו בכל מקום, ואינו צריך לנסוע עבור פרנסתו שום נסיעות כלל, כי הלא הקדוש ברוך הוא זן ומפרנס לכל הבריאה כולה, מקרני ראמים עד ביצי כנים, והוא יתברך מספיק לכל בריה ובריה די מחסורה אשר יחסר לה, ולא היה צריך על זה שום יגיעה כלל, רק מתי מתחיל קושי השגת הפרנסה? כשאדם נופל מן האמונה הקדושה, ומתחיל לתלות פרנסתו בסיבות ובטבע, כאילו רק על ידי עבודה זו יכול להרוויח פרנסתו, ורק במקום זה יכול למצוא פרנסתו, וכפי שתולה פרנסתו בסיבות ובאמצעיים, כן קשה לו להשיג פרנסתו באמת, והולך נע ונד למצוא מקום טוב ועבודה טובה לפרנסה, אבל אלמלא היה מתחזק באמונה יתירה, בוודאי היה מוצא פרנסתו סמוך וקרוב לו

ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא ע"ה.| לגבי המן, שלצדיקים היה נופל על פתח ביתם, ולרשעים בריחוק מקום בשדה, והוצרכו לחפש ולבקש אחריו, בבחינת |במדבר י"א| שטו העם ולקטו, ואיתא בזוהר |בשלח ס"ג.| בשטותא, כי לפי שטות וטיפשות דעתם, שהיו רחוקים מן האמונה הקדושה, כן הוצרכו לטלטל ולהטריח עצמם למצוא מחייתם וכלכלתם, נמצא שעיקר השגת הפרנסה תלוי בבירור האמונה, וכל מה שיש לאדם אמונה, כן מוצא פרנסתו בסמוך ובקרוב לו, ואינו צריך לנסוע שום נסיעות כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שידוע איך שרביז"ל הקפיד מאד על אלו שנוסעים נסיעות רחוקות בשביל פרנסתם, ומחמת זה שוהים הרבה זמן מחוץ לביתם רחוק מנשותיהם ומילדיהם, כי יש כל מיני סכנות עצומות ברוחניות ובגשמיות כשאדם רחוק מביתו, ואין זה שום תכלית כלל, ופעם אמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' רמ"א| על מלמדים שלומדים בעיר אחרת חוץ לביתם, וקרא אותם בלשון גנאי גדול, ואמר שהמלמד שלומד חוץ לביתו דומה אצלו כמו שפחה כנענית, עיין שם, כי כל עצם הנסיעה שאדם נוסע רחוק מביתו בשביל פרנסתו, בא מקלקול האמונה, וכשנוסף לכל זה גם שוהה הרבה זמן חוץ מביתו, ואין לו שמירה, הרי הוא בסכנה גדולה רחמנא ליצלן, ולכן עיקר העצה רק להתחזק באמונה יתירה, ולבקש ולהתפלל אליו יתברך שיזכה למצוא פרנסתו במקומו ובסמוך לו, וכל מה שירבה בתפילה ובקשה אליו יתברך, יהיה נבנה ונגדל האמונה הקדושה אצלו, ויזכה באמת למצוא פרנסתו בניקל ובסמוך, ולא יחסר לו שום דבר כלל, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את הקללה שנתקלל קין אחר שהרג את הבל אחיו, |בראשית ד'| כי תעבוד את האדמה לא תסף תת כוחה לך נע ונד תהיה בארץ, ויש להבין מהו הקשר והסמיכות בין שני קללות אלו, שלא יתן האדמה כוחה לו, ושיהיה נע ונד בארץ? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי על ידי חטא קין, שהרג את הבל אחיו בקנאתו, הרי נפל מן האמונה הקדושה, כי קינא בו כאילו יכול לקחת ממנו מאומה, וכאילו פרנסתו ומחייתו תלוי באיזה סיבה וטבע, ולא הבין שהכל תלוי ביד הקדוש ברוך הוא לבד, ואצלו יתברך יש שפע לכל בריה ובריה, ואין אחד נוגע במה שמוכן לחבירו כלל, ולכן מיד שנפל מן האמונה, הרי נעשה פרנסתו קשה וכבידה מאד, בבחינת כי תעבוד את האדמה לא תוסף תת כוחה לך, ולכן ממילא גם נע ונד תהיה בארץ, כי מיד שאדם נופל מן האמונה שהוא בחינת עבודה זרה, הרי "צא תאמר לו", שאומרין לו לצאת לבקש

פרנסתו בריחוק מקום, כי קטנות אמונתו גורם לו להיות נע ונד בארץ אחר פרנסתו, וזהו מה שאחר כך אמר קין, הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מוצאי יהרגני, ויש לדקדק איפוא אמר לו הקדוש ברוך הוא להיות גרוש מעל פני האדמה, הרי רק אמר לו נע ונד תהיה בארץ, אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי מיד שאדם נופל מן האמונה הקדושה, שהוא בחינת הסתרת פני ה', בבחינת "ומפניך אסתר", הרי הוא גרוש לגמרי מעל פני האדמה, כי אינו מוצא מנוחה וקורת רוח משום מקום שהוא בא, ובכל מקום נדמה לו שאילו היה במקום אחר היה יותר טוב, ומיד שמגיע למקום ההוא נדמה לו שהמקום הראשון היה יותר טוב, וכן תמיד, וזהו מה שהתאונן קין, הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה "ומפניך אסתר", היינו על ידי הסתרת פנים, שנסתרה ממני האמונה הקדושה על ידי חטאי ועוני, אהיה מגורש מעל פני האדמה לגמרי, והייתי נע ונד בארץ, כי בשום מקום לא אמצא נחת וקורת רוח, ובכל פעם אצטרך לנסוע ולהיטלטל, והיה כל מוצאי יהרגני, היינו כל מה שימצא ויקרה לי יהרגני וישבור אותי, כי מיד שאדם נופל מן האמונה חס ושלום, הרי שובר אותו כל מה שיארע לו, ואין לו במה להתנחם בכל מה שעובר עליו בחיים, כי העיקר הוא האמונה, ומי שיש לו אמונה חייו חיים [שיחות הר"ן סי' נ"ג], ועיקר תיקונו של קין היה על ידי וידויו ותשובתו, ולכן, וישם ה' לקין אות לבלתי הכות אותו כל מוצאו, היינו שנתן לו אות משמו להחזיר לו האמונה הקדושה, ועל ידי זה היה לו קיום בעולם שלא יכה ויהרג אותו כל מה שעובר עליו בחיים, והשם יתברך יזכינו להיות חזקים מאד באמונה הקדושה, ותמיד נדבק עצמינו בו יתברך, ועל ידי זה יהיה נשפע עלינו חסדו יתברך בשפע ובריווח גדול, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"ב

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבעל תפילה דף שפ"ז עיין שם.

ודברו יחד הבעל-תפלה עם הגבור איך נתגלגלו ובאו לכאן, וספר הגבור להבעל-תפלה, שמאז שהיה הרוח-סערה הנ"ל, שאז נתפזרו כלם כנ"ל, אז כשחזר ממקום שעלה לשם לחדש כחו כנ"ל, כשחזר ולא מצא את המלך עם כל האנשים שלו הנ"ל, אז הלך באשר הלך, ועבר על כל האנשים הנ"ל, הינו שהבין שהיה במקום כלם, הינו שעבר באיזה מקום, והבין ששם הוא בודאי המלך, אך לא היה יכול לבקשו ולמצאו; וכן עבר במקום אחר, שהבין ששם היא המלכה, אך לא היה יכול

לבקשה ולמצאה, וכן עבר על כל האנשים הנ"ל, אך אותך לא עברתי |הינו שהגבור לא עבר על מקום שהיה שם הבעל-תפלה|

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ודברו יחד הבעל-תפלה עם הגבור איך נתגלגלו ובאו לכאן, וספר הגבור להבעל-תפלה, שמאז שהיה הרוח-סערה הנ"ל, שאז נתפזרו כלם כנ"ל, אז כשחזר ממקום שעלה לשם לחדש כחו כנ"ל, כשחזר ולא מצא את המלך עם כל האנשים שלו הנ"ל, אז הלך באשר הלך, כי הרוח סערה, שהוא עיקר כל הבלבולים והמחלוקת שיש בכלליות העולם, הוא מה שגרם שהמלך ואנשיו נתפזרו זה מזה, ואינם יכולים לעלות ולתאחד יחד, כי מיד שאין שלום בעולם, ואין אחד יכול להסביר זה לזה את האמת, קשה מאד למצוא את מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך ולעבדו שכם אחד |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ז|, אבל הגיבור של המלך, שהוא המתגבר על יצרו באמת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |אבות ד'| איזה גיבור הכובש את יצרו, הוא תמיד חוזר ועולה לחדש את כוחו, כי בכל פעם צריכין התחדשות חדש להתגבר על יצרו, ולקרב עצמו אליו יתברך, אבל כבר לא מצא את המלך ואנשיו מרוב הבלבולים שיש בעולם, והלך באשר הלך להתגבר על יצרו ולכבוש את כעסו, ולקרב אנשים אליו יתברך בכל מה שיכול.

ועבר על כל האנשים הנ"ל, הינו שהבין שהיה במקום כלם, הינו שעבר באיזה מקום, והבין ששם הוא בודאי המלך, אך לא היה יכול לבקשו ולמצאו; וכן עבר במקום אחר, שהבין ששם היא המלכה, אך לא היה יכול לבקשה ולמצאה, וכן עבר על כל האנשים הנ"ל, אך אותך לא עברתי |הינו שהגבור לא עבר על מקום שהיה שם הבעל-תפלה|, כי הגיבור עבר על מקום המלכה והמלכה, שזהו בחינות קודשא בריך הוא ושכינתיה, וכן עבר על מקום שאר אנשי המלך, שהם הצדיקים הנעשים מרכבה לשאר מדות העליונות, והבין מרחוק שהם נמצאים שם, אבל לא היה יכול לבקשם ולמוצאם, כי לא היה לו הכלים לזה, ולכאורה יפלא, למה לא היה יכול לבקשם? כי מה שאמר שלא היה יכול למוצאם, זה מובן, כי לא בכל פעם מוצאים מה שמבקשים, אבל למה לא היה יכול לבקשם, הלא כל אחד יכול לבקש כפי כוחו? אבל התשובה הוא בדברי הגיבור בעצמו "אך אותך לא עברתי", שלא עבר על מקום הבעל תפילה, כי בלי עבודת התפילה בשלימות, אין לאדם הכלים איך לבקש ולמצוא את המלך, כי הכל תלוי בתפילה, כי גם עיקר החיפוש והביקוש אחר כבודו יתברך צריך להיות בתפילה, לצעוק ולהתחנן אל השם יתברך "רבונו של עולם, איפוא אתה, תקרב אותי אל עבודתיך", ורק על ידי תפילה יכולים לחפש

ולבקש את המלך באמת, ולכן מיד שלא השיג את מקום הבעל תפילה ועבודתו הקדושה, היה מוכרח להודות שלא היה יכול לבקש ולמצוא את מקום המלך ואנשיו, כי אף על פי שידע בבירור מרחוק שהם נמצאים שם, אבל לא היה יכול לבקשם ולמוצאם באמת בלי תפילה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזה מבואר בפרשת בראשית בתחילת הבריאה, שכל התיקון הבריאה תלוי בתפילת האדם, וכמו שכתוב |בראשית ב'| וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח, כי לא המטיר הוי"ה אלהים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה, ופירש"י לפי שאדם אין לעבוד את האדמה, ואין מכיר בטובתן של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו וצמחו וכו' עיין שם, הרי שכל הבריאה מחכה על אדם שיבוא ויתפלל תפלתו, ועל ידי זה יהיה לה תיקון בשלימות, ואחר חטא אדם הראשון, שנפל ונתגרש מן הגן עדן ומן הדביקות בו יתברך, אזי כבר יש כל מיני מניעות ובלבולים שהם בחינת הרוח סערה הנ"ל למנוע את האדם מלהתקרב אל הקדושה, וכמו שכתוב |בראשית ג'| ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים, ופירש"י, את הכרובים, מלאכי חבלה, היינו כלליות הבלבולים שעוברי על האדם ומונעים אותו מלעסוק בתפילה באמת, אבל גם בתוקף ירידתו רימז לו השם יתברך את תיקונו, ויאמר לו איכה, ומסביר מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות שבת הלכה ז'| שבזה רימז לו הקדוש ברוך הוא שעיקר תיקונו על ידי שיחפש ויבקש, "איפוא אתה רבונו של עולם, איך נתרחקתי כל כך ממך", כי על ידי החיפוש והביקוש בתפילה אחריו יתברך, יכול לצאת מכל ירידותיו ונפילותיו, וסוף כל סוף לחזור אליו יתברך באמת, והשם יתברך יזכינו לעסוק בתפילה ובקשה כל ימי חיינו, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בראשית ה'תשס"ב

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"א המדבר ממצות צדקה וממדת האמת, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר על כמה נקודות של רביז"ל בתורה זו|, ודע שאיש אמת, דהינו שעושה מצוות בשלמות ובכל הדקדוקים בינו לבין קונו כמו שמדקדק לעשות המצוה בפני בני אדם, שזה בחינת אמת, שהכל אחד אצלו, בין כשעושה מצוה לפני ה' ובין כשעושה בפני בני אדם, זה

האיש האמת, יש לו כח להמשיך לעצמו כל הצדקות, כי אלו הצדקות הנ"ל שהם עושין, היא עומדת רחוקה מהם ואינה אצלם, כי דרך הצדקה למשך עצמה לאמת, ומחמת שהם רחוקים מאמת, הצדקה רחוקה מהם, וזה האיש אמת מושך לעצמו כל הצדקות, כי הצדקה נמשכת רק אחר האמת, וזה בחינת |ישעיה נ"ט| "וצדקה מרחוק תעמד, כי כשלה ברחוב אמת", הינו שהצדקה עומדת מרחוק, זה מחמת, שנכשל ברחוב אמת, כי מחמת שאין אמת, על-כן הצדקה רחוקה מהם כנ"ל.

וזה שכתוב |דברים ו| "וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו כאשר צונו" הינו כשיהיה לנו בחינות אמת, דהינו לשמר לעשות כל המצוות לפני ה' לבדו, בכל הדקדוקים, כמו שעושה בפני בני אדם, שזה בחינת אמת כנ"ל, וזה "כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו כאשר צונו" וכו' 'לפני ה' אלקינו' דיקא, הינו שנשמר לעשות כל המצוות לפני ה' לבד, בינינו לבין קוננו, בכל הדקדוקים והפרטים, כאשר צונו, הינו בכל הדקדוקים כאשר צונו השם יתברך, הינו בחינת אמת הנ"ל, שגם כשעושה המצוה לפני השם יתברך לבד, הוא מדקדק בכל הדקדוקים וכו' כנ"ל, ואז "וצדקה תהיה לנו", 'לנו' דיקא הינו שנמשיך לעצמנו כל הצדקות, כי דרך הצדקה למשך לאמת כנ"ל נמצא כשזה האיש אמת מושך לעצמו הצדקות, אזי אין להם כח הצדקה ואין כח במחשבתם להתקים כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר חשיבות ומעלת האדם הוא כשאוחז במדת האמת, שזהו חותמו של הקדוש ברוך הוא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת נ"ה.| חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת, כי האמת הוא רק אחד, היינו השם יתברך, וכמו שכתוב |ירמיה י'| והוי"ה אלהים אמת, וכל מה שאדם קרוב ודבוק אל השם יתברך הוא יותר דבוק באמת, כי קודשא בריך הוא וישראל ואורייתא כולא חד, השם יתברך וישראל והתורה הם אחד, וכל מה שדביקים בשלש אלו, אוחזים באמת שזהו עיקר התכלית, ואל מדת האמת אי אפשר להגיע אלא כשאדם מיחד עצמו לגמרי אליו יתברך, ולא איכפת לו מבני אדם כלל, היינו שהוא מקיים את מצוותיו יתברך בינו לבין עצמו, באותו דקדוק והתלהבות כמו שעומד לפני אלף אנשים, כי יש אחד שבשעה שהוא עומד בין אנשים מדקדק מאד להתפלל בכוונה ולקיים את המצוות כראוי, כי הלא בני אדם מסתכלים עליו, אבל בשעה שיושב לבד בביתו בינו לבין עצמו, אינו מדקדק כל כך ואינו מתלהב כל כך, ואיש כזה אינו אוחז במדת האמת, כי האמת הוא הקדוש ברוך הוא, והוא יתברך נמצא בכל מקום ובכל זמן, ולכן עליו לדקדק בכל מעשיו בין כשיושב לבד ובין

כשיושב בין אנשים, ואדרבה, צדיק אמיתי כשיושב לבד ומתבודד בינו לבין השם יתברך, מתלהב מאד כמעט בכלות הנפש, וכשהוא נמצא בין בני אדם אין מכירים אותו כלל, וכמו שאמר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קט"ז| שצדיק אמיתי אי אפשר להכיר מבחוץ כלל, והוא נדמה כשאר בני אדם ממש, רק בפנימיותו הוא ענין אחר לגמרי, עיין שם, כי הוא כל כך דבוק באמת, עד שבני אדם אין עושים עליו רושם כלל, והוא מדקדק בכל המצוות בינו לבין עצמו כמו שהוא יושב בין אלפי אנשים.

והנה רביז"ל נותן לדוגמא מצות צדקה, כי על פי רוב במצות צדקה, האדם רוצה שבני אדם יכירו את צדקתו ונדיבת לבו הטוב, ויכבדו אותו על זה, ולכן ברבים ידור סכומים גדולים לצדקה למען יראו כולם את גודל טוב לבו, אבל כשנזדמן לו צדקה בינו לבין עצמו, ואין אף אחד יודע מזה, הוא מתרשל מאד, ואין לו חשק כלל ליתן צדקה, ואיש כזה אינו אוחז באמת, כי עיקר האמת הוא, "כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת לפני הוי"ה אלקינו כאשר צונו", היינו שנשמור לעשות כל המצוות לפני ה' לבד, ובפרט מצות צדקה, וכמו שכתוב בתחילת הפסוק "וצדקה תהיה לנו", לפני השם יתברך לבד בכל הדקדוקים והפרטים, כמו שנשמור אותם בפני בני אדם, וכמו שראו אצל צדיקים שעשו צדקות וגמילות חסדים בלי שידעו מהם כלל, וממש מסרו כל חייהם לגמול וטוב וחסד עם הבריות, אבל אף אחד לא הכיר אותם כלל, ואדרבה עשו מהם כל מיני ליצנות וצחוק בחיים חיותם, ורק אחרי הסתלקותם לחיי עולם הבא, הכירו את גודל הצדקות והחסדים שעשו כל ימי חייהם, כי הכירו רק בהסתלקותם מה שחסר להם, וכמו שרגיל בפי העולם לומר "אחרי מות קדושים אמור" שרק אחרי מות הצדיקים אמיתיים, אזי אומרים עליהם איזהו קדושים וטהורים היו, כי בחיים חיותם לא הכירו אותם כלל.

וממשיך רביז"ל, ומה שצדקה נמשכת לאמת, כי צדקה הוא בחינת אמת |עיין זוהר אמור פ"ט|, כי אמת הוא אחד כי אחד הוא רק אחד כי לפני אחד מה אתה סופר |ספר יצירה| ואם יש שני וכו' אינו אחד, וכן האמת הוא רק אחד, כי כשאומרים על איזה דבר האמת, אי אפשר לומר כי אם אחד, דהינו האמת כמו שהוא, אבל שקר אפשר לומר על דבר אחד דברים רבים כמבאר במקום אחר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"א, עין שם מה שמבאר שם, כי על כלי כסף אי אפשר לומר האמת כי-אם אחד, דהינו שהוא כלי כסף לבד, אבל אם ירצה לומר שקר, יכול לומר הרבה כי יוכל לומר שהוא כלי זהב או נחשת או שאר שמות, וכן בכל הדברים שבעולם, אי

אפשר לומר האמת כי אם דבר אחד כמו שהוא, אבל השקר הוא הרבה כנ"ל, נמצא שאמת הוא אחד, ועין שם עוד דברים נפלאים מענין האמת שהוא אחד עין שם|,ועל כן קדשא בריך הוא ואוריתא וישראל כלא חד, כי השם יתברך אמת, ותורתו אמת וישראל אמת, וכיון שכלם אמת, הכל אחד, כי באמת אין בו שום שנוי, כמו שכתוב |מלאכי ג| אני ה' לא שניתי ואתם בית יעקב לא כליתם, כי השם יתברך אמת והוא אחד בלי שנוי, חס ושלום, כנ"ל, והשנוי הוא רק אצל המקבלים, כי כפי המקבל כן נתהוה אצלו השנוי, אבל השם יתברך אין בו שום שנוי, חס ושלום, וזה בחינת שמש, כי השמש הוא רק כח אחד לבד, והשנוי הוא אצל המקבלים, כי כמה שנויים נתהוים על-ידי השמש, כגון להתיך ולהקפות לקרר ולחמם ושאר הכחות כמבאר במקום אחר וזה רק מחמת המקבלים, כגון כשהשמש באה על שעוה, מתכת אותו זה מחמת שהשעוה אינו קשה באמת, ועל כן נתהוה אצלה הכח להתיך, וכן בשאר הכחות אבל השמש הוא רק כח אחד לבד, וזה בחינת צדקה, שהיא בחינת שמש בחינת אמת כנ"ל |מלאכי ג| "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה", וזה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |ברכות ו| 'כרום זלת לבני אדם, כיון שנצרך אדם לבריות פניו משתנין לכמה גונין', כי על-ידי הצדקה באים כמה שנויים, והכל הוא רק מחמת המקבלים, אבל הצדקה שהוא בחינת אמת בחינת שמש כנ"ל הוא רק כח אחד לבד, ואין בה שנוי כנ"ל, והשנוי הוא רק אצל המקבלים שנשתנין פניהם לכמה גונין, ויש שנשתנה פניו מחמת גדלות שיש לו, באשר שאינו ראוי לו שיצטרך לבריות, ויש מחמת קטנות על שהוא נצטרך לבריות, ויש שנשתנה פניו מחמת שמחה, ששמח על שנותנים לו, וגם בזה יש שנויים, כי יש מי ששמח מאד על שנותנין לו, נמצא שהשנויים הוא רק אצל המקבלים כל אחד לפי בחינתו כן נשתנין פניהם כנ"ל אבל הצדקה היא רק כח אחד לבד, כי היא בחינת אמת, בחינת שמש, ועל כן מושכת עצמה לאמת כנ"ל ויעקב שהוא בחינת אמת כמו שכתוב |מיכה ז| "תתן אמת ליעקב" נאמר בו |בראשית ל"ב| "ויזרח לו השמש", הינו בחינת ולנו תהיה צדקה הנ"ל, כי שמש היא בחינת צדקה כנ"ל "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה", הינו שיעקב על-ידי האמת היה לו כח להמשיך ולהזריח לעצמו כל הצדקות, שהם בחינת שמש, וזה "ויזרח לו השמש", לו דיקא, בחינת "ולנו תהיה צדקה" כנ"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן למה אמת וצדקה הם בחינה אחת, כי שניהם הם בבחינת אחד בלי שום שינוי, ויוצאים בדרך אחדות, וכל השינויים הם רק אצל המקבלים, כי כמו האמת הוא רק אחד, כי אי אפשר לומר

אמת כי אם אחד, היינו על כלי כסף לומר שהוא כסף, אבל שקר אפשר לומר הרבה, כגון שהוא זהב או נחושת או ברזל וכו', נמצא שהאמת הוא רק אחד, ולכן הקדוש ברוך הוא אמת, כי הכל נכלל באחדותו יתברך, כמו כן הוא מדת הצדקה שנשפע מן המשפיע בדרך אחד, רק משתנה אצל המקבלים כל אחד כפי ענינו, יש אחד ששמח מאד על מה שנותן לו, ויש אחד שמתבייש מאד על שנצרך אל הבריות, ולכן צדקה הוא בחינת שמש, וכמו שכתוב, וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה, כי גם השמש הוא כח אחד בלבד, אבל משתנה אצל המקבלים, כגון דבר קשה הוא מתיך, ודבר רך הוא מקשה, שחור מתלבן, ולבן מתחשך וכו', נמצא שהכל תלוי במקבל, ולכן מי שהוא איש אמת נמשכים אליו כל הצדקות, ובני אדם נותנים לו צדקה, ואחר כך מתחלק אצלו הצדקה כפי הנותנים, וכמו שמובא מהבעל שם טוב הקדוש שהכסף שהיה מקבל היה מתחלק אצלו כפי הנותנים, אלו שנתנו לשם שמים ובכוונה רצויה, הלך הכסף שלהם להחזקת התלמידים ועובדי ה', ואלו שלא היה כוונתם רצויה הלך הכסף שלהם להבעל עגלה ולמשרתים ערלים, וכן מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ט"ו| שזה חסד גדול שיש צבועים המחקים יראי ה' בעבודתם, כי בדרך זה אין הצדיקים נכשלים לקבל כסף מנואפים ואנשים שאינם הגונים, כי אלו הרשעים פונים אל הצבועים ונותנים אליהם הצדקה שלהם עיין שם, נמצא שצדקה ואמת הם בחינה אחת, ואשרי מי שזוכה לתת כסף צדקה לצדיקים אמיתיים באמת.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה התחלת התורה היא בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וכתבו מפרשי התורה שברא' אלהים' את' הם סופי תיבות אמת, והרמז בזה שכל הראשית והתכלית של הבריאה היה בשביל האמת, היינו להתדבק בהקדוש ברוך הוא שהוא אמת, ולהתדבק בהתורה ובנשמות ישראל הנקראים אמת, אבל האמת רמוז בסופי תיבות, כי היא מאד מכוסה ומוסתר מאנשי העולם, כי רוב בני אדם רחוקים מן האמת מאד, וצריכין לחפש ולבקש את האמת בכל הכוחות שלא ליכשל בהשקר המצוי מאד בעולם, אבל אם יחפש טוב בוודאי ימצאנה, כי |דניאל ח'| ותשלך אמת ארצה כתיב, היינו שגם בתוקף הגשמיות והארציות נמצא האמת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה ח' סי' ה'| שבתחילת הבריאה אמרה האמת לפני הקדוש ברוך הוא אל יברא האדם כי כולו שקר, ואז השליך הקדוש ברוך הוא את האמת מלפניו, בבחינת ותשלך אמת ארצה וברא את האדם, ולכאורה יפלא מה זה שהקדוש ברוך הוא השליך את האמת מלפניו, הלא חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת, והאמת הוא עיקר

התכלית החשיבות? אבל מובא בספר הקדוש "קדושת לוי" להרה"ק מברדיטשוב זי"ע, שבזה שהקדוש ברוך הוא השליך האמת ארצה, אזי כבר אפשר למצוא את האמת גם בתוך כל תוקף הגשמיות והארציות, ואז כבר יש תקוה לאדם הגשמי למצוא את האמת ולהעלותו מן הארץ, בבחינת |תהלים פ"ה| אמת מארץ תצמח, שמתוך הארציות גופא יכולים להעלות את האמת, אבל להגיע לזה צריכין למסור נפשו להתקרב אל הצדיקים אמיתיים שדביקים באמת, כי הם מכוסים מוסתרים מאד מבני אדם, וגם אצלם נתקיים הפסוק הנ"ל ותשלך אמת ארצה, שהם נבזים ושפילים מאד, ואין בני אדם מכירים את מעלתם כלל, ועל פי רוב רק לאחר הסתלקותם לחיי עולם הבא רואים את גודל צדקותם וישרותם, שזהו המשך הפסוק, ברא' אלהים' את' סופי תיבות א'מ'ת', השמים' ואת' סופי תיבות מ'ת', הארץ' סוף תיבה צ', היינו בחינת התגלות אמתת הצדיק שהוא רק לאחר מיתתו, אבל על ידי שאדם מוסר את נפשו להתקרב אליו בחיים חיותו, גם אליו מתגלה אמתת קדושת הצדיק, ונמשך עליו אור גדול מהארתו הגדולה.

ומוהרנ"ת ז"ל מסביר |ליקוטי הלכות נותן טעם לפגם הלכה ה'| כוונות מדרש הנ"ל של ותשלך אמת ארצה, שהקדוש ברוך הוא אמר לאמת, שאם אתה אומר לא לברוא את האדם, ואתה דן אותו לכף חובה שכולו שקר, אם כן אין זה אמת כלל, כי על ידי אמת יש תקוה טובה לקרב כל יהודי אל השם יתברך, ואין שום יאוש בעולם כלל, ולכן כל מה שדביקים אל האמת, יודעים שיכולים להשלים את תכלית כוונת הבריאה שהוא בחינת בראשית, על ידי שמוסרים נפשו להתקרב אל צדיקים אמיתיים הדביקים אל אמת, והעוסקים בצדקה תמיד לקרב כל נשמות ישראל אליו יתברך, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו אור האמת, שהוא אמתת מציאותו יתברך, ואור הצדיקים האמיתיים הדביקים בו יתברך, ועל ידי זה נזכה לכל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות ולראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"ד

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רע"ח המדבר ממדת קנאה, עיין שם. פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב |במדבר כ"ה| בקנאו את קנאתי, בחינת הצדיק שאינו מקנא שום צדיק אחר לא בעולם הזה ולא בעולם הבא אלא השם יתברך לבד, עד כאן דברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר עבודת האדם לעקור מעצמו את מדת הקנאה לגמרי, עד שלא יקנא בשום בריה שבעולם כלל, כי מה יש לו עם אחרים, הלא לכל אחד ואחד יש הנקודה שלו שאין שייך לאף בריה שבעולם כלל, ואפילו לקנאות בצדיקים אחרים בעולם הזה, או אפילו בעולם הבא, מה יש לקנאות, הלא כל אחד יש לו עולם בפני עצמו ועבודה בפני עצמו, ואין לו שייכות עם אחרים כלל, ובאמת עיקר מה שהורס את האדם ברוחניות ובגשמיות הוא רק מדת הקנאה, כי מסתכל על אחרים ומקנא בם, ואוכל את עצמו ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קנ"ב:| כל מי שיש בו קנאה עצמותיו מרקיבין, והפירוש, שעוד בחיים חיותו עצמותיו מרקיבין בתוכו, כי הקנאה אוכל אותו ממש וממרמר ימי חייו, וכל המחלקות שבעולם הכל מחמת קנאת איש מרעהו, שמקנא בו ומתיר לעצמו לשנוא אותו ואחר כך לרדוף אותו עד רציחה ממש רחמנא ליצלן, שזהו יסוד תיבת "שקר" ק' הוא אמצעית התיבה שמרמז על ק'נאה, ומצד ימין יש ש' שמרמז על שנאה, ומצד שמאל יש ר' שמרמז על ר'דיפה ור'ציחה, כי זהו יסוד השקר, שמתחיל עם קנאה, שמקנא בההוא מחמת כבודו או עשרו וכו', ואחר כך מתיר לשנאותו עד שמתיר את דמו, ולכן צריכין לעבוד מאד לעקור את מדת הקנאה מקרבו ואז יחיה חיים טובים ויקרב את הגאולה, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות קנאה סי' א'| כשיתבטל הקנאה, אזי יהיה קבוץ גליות, כי רק על ידי שאדם מבטל את הקנאה שיש בלבו על חבירו, יכול אחר כך להתוועד אתו ולדבר עמו יחד, ובדרך זה יצפו כולם להגאולה.

והנה רביז"ל מתבטא כאן "שאינו מקנא אלא אותו יתברך לבד", ומהו פירוש דבר זה? אבל זהו מדריגת הצדיקים הדביקים בו יתברך בדביקות אמיתי, שאין להם שום שייכות עם שום בריה כלל, ולא איכפת להם משום בריה כלל, ולכן לא שייך אצלם לקנאות מי שהוא בעולם הזה או בעולם הבא, רק מקנא "אותו יתברך לבד", היינו יחודו ואחדותו יתברך, שהוא לבדו הוא, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכך הוא רצון הצדיק, להכלל בו יתברך לגמרי, ויהיה גם הוא בבחינת לבד, וכמו שנאמר אצל יעקב אבינו | בראשית ל"ב| ויוותר יעקב לבדו, ומובא שם במדרש |בראשית רבה פרשה ע"ז סי' א'| זהו דכתיב |ישעיה ב'| ונשגב הוי"ה לבדו וגו', עיין שם, כי הצדיקים משתוקקים תמיד להכלל בו יתברך לגמרי, ולכן זה אצלם בחינת קנאה, שכביכול מקנאים בו יתברך ורוצים להתדבק בו יתברך לגמרי, ולכן אשרי הזוכה לעקור מעצמו מדת הקנאה לגמרי, ולא יהיה לו שייכות עם שום בריה שבעולם כלל, רק כל תשוקתו ורצונו יהיה להכלל בו יתברך לגמרי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע את ענין קנאת הלבנה בהחמה, וכמו שכתוב |בראשית א'| ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים, את המאור הגדול וגו' ואת המאור הקטן, ואמרו חכמינו הקדושים |מובא שם בפירש"י| ששניהם היו שווים בגדולתם, אבל מחמת שקיטרגה הלבנה ואמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, אמר לה הקדוש ברוך הוא לכי מיעטי את עצמך, עיין שם, כי מיד שאחד מקנא בשני, הוא גורם ירידה ונפילה לעצמו, והרי כבר בהתחלת הבריאה, עוד לפני בריאת האדם היתה שורה מדת הקנאה, עד שהקנאה נשתלשלה אחר כך בקין והבל, והרג קין את אחיו מחמת קנאה, כי מדת הקנאה מכלה את הכל, וממדת הקנאה נגרם החושך שנתמעטה הלבנה ואין אור בלילה, ומשם נשתלשל כל ההסתרה הנמשכת מחלל הפנוי, ומשם הבחירה, כי כשיש אור, אזי רואים אלקותו יתברך בגלוי ואין בחירה כלל, אבל מקיטרוג הלבנה שגרם מיעוט האור, על ידי זה מתגבר החושך ויש כבר הבחירה, עד שזה גורם חטאי בני אדם, ולכן כשיבא משיח כתיב |ישעיה ל'| והיה אור הלבנה כאור החמה וגו', כי אז יתגלה אורו יתברך לעין כל, ויתבטל הבחירה ויהיה תיקון העולם באמת.

וזהו מדריגת הצדיקים הגדולים שאין להם שום קנאה על שום בריה שבעולם כלל, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |בבא בתרא ע"ה.| פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, כי למשה רבינו לא היה שום קנאה כלל, אדרבה, כל ימיו הסתובב עם המחשבה, איך יכולים להכניס השגות אלקות בכל בר ישראל כמו שיש לו |כמובא בזוהר|, ולכן פני משה כפני חמה, שלא היה לה שום קנאה כלל, אבל פני יהושע כפני לבנה, כי מצינו בשעה שאלדד ומידד התנבאו במחנה, התקנא בם יהושע ואמר, |במדבר י"א| אדני משה כלאם, כי גם הוא טען שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, ואיך אפשר לאחרים להתנבאות לפני משה, אבל משה רבינו אמר לו, המקנא אתה לי, ומי יתן כל עם ה' נביאים וגו', כי אצל משה שהוא כפני חמה אין שייך קנאה כלל, והוא בבחינת בקנאו את קנאתי, שאינו מקנא שום בריה אלא אותו יתברך לבד.

וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים |שבת פ"ח:| הנעלבין ואינם עולבין, שומעים חרפתם ואינם משיבים וגו', עליהם הכתוב אומר |שופטים ה'| ואוהביו כצאת השמש בגבורתו, ולכאורה למה הם נמשלים כשמש דייקא? אבל לפי הנ"ל מובן מאד, כי מי שאוחז במדירגה זו של נעלב ואינו עולב, שומע חרפתו ואינו משיב, סימן שהוא עקר מעצמו מדת הקנאה לגמרי, נמצא שהוא כבר במדריגת השמש שמאיר לכל ואין לה שום קנאה כלל שיש עוד מאור גדול שרוצה להאיר בעולם, כי רוצה לראות הטוב אצל כולם, והשם

יתברך יזכינו לעקור מדת הקנאה מאתנו לגמרי, ונזכה להאיר אלקותו יתברך בכל העולם כולו, עדי נזכה לראות בהתגלות משיח צדקינו ובקיבוץ גליותינו במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"ד

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבת מלך שנאבדה מעשה א' דף ח' עיין שם. פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ביום האחרון היה הולך לשם וראה מעיין הולך והמראה אדום והריח של יין, ושאל את המשרת, הראית שזה מעיין וראוי שיהיה בו מים, והמראה אדמומית והריח של יין? והלך וטעם מהמעיין ונפל וישן מיד כמה שנים עד שבעים שנה, והיו הולכין חילות רבות עם השייך להם מה שנוסע אחריהם |שקורין "אובאזין"|, והמשרת הטמין עצמו מחמת החילות, כי היין והשכרות יכול לגרום נפילה גדולה לאדם חס ושלום עד שישכח את כל האזהרות של משה רבינו |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ו|, וזה היה גם חטאו של אדם הראשון, לפי המאן דאמר |בראשית רבה פרשה י"ט סי' ה'| סחטה ענבים ונתנה לו, וכשאדם אובד את מוחו ונופל לתוך שינה רחמנא ליצלן, אזי יכול לישון כל ימי חייו, ואף על פי שנראה שהוא ער, אבל באמת כל עבודתו הוא רק בבחינת שינה, ואין להקדוש ברוך הוא תענוג מעבודתו | ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס'|, כי ימי שנותינו בהם שבעים שנה, ואם אין האדם עובד את השם יתברך עם מוחין של התעוררות, אזי כל ימיו עוברים כמו בשינה, והוא נדמה לאיש ישן ממש.

אחר כך הלכה מרכבה ועגלות צב ושם ישבה הבת מלך ועמדה שם אצלו, וירדה וישבה אצלו והכירה אותו, והיתה מנערת אותו מאד ולא ננער, כי לפעמים האדם נופל בשינה כל כך עמוקה עד שאפילו אם מנערים אותו אינו מתעורר, וזה מחמת ייאוש וחלישות הדעת, כי כמה אדם יכול לישון? בספרים מובא על פי הפסוק |איוב ג'| ישנתי א"ז ינוח לי, שעיקר שינתו של אדם עד שמונה שעות, כי א"ז בגימטריא שמונה, אבל יותר מזה המטה כבר זורק את האדם, ואם כן למה אחד ממשיך לישון עד אפילו כשמעוררין ומקיצין אותו אינו קם ויוצא מן המטה? אין זה אלא מחמת ייאוש ונפילת המוחין, שאינו מקווה לראות טוב בימי חייו, ולכן אינו רוצה לצאת מן המטה, אבל באמת הבת מלך שהיא הנשמה של אדם, מעורר ומקיץ אותו תמיד ומבקש שיקום ויקיץ משינתו העמוקה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שאנשי שלומינו רגילין לומר בשם הרה"ק ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל, שסגולה בדוקה ומנוסה לקום מוקדם בבוקר, הוא ללכת לישון מוקדם, כי כמה כבר יכולים לישון? אם הולכים לישון מוקדם, בעל כרחו קמים מוקדם, כי המטה יזרוק אותו לחוץ, ורואים שהבעל דבר חכם גדול, ובא אל האדם במרמה שיבזבז הזמן שלו בלילה בכל מיני שטויות, וילביש את זה במצוות שיש לו דבר חשוב לדבר עם חבירו וכו', ובזה הוא פורש רשת לרגלו שלא יכול לקום בבוקר לפני זמן קריאת שמע ותפילה, ויפסיד תפילה בצבור ועניית ברכו ואמן יהא שמיה רבה וקריאת התורה וכו', כי הוא חכם גדול בדברים אלו, ויודע היטיב איך להתלבש במצוות ולהטעות את הבריות, ו"החפץ חיים" ז"ל פעם שאל, למה שלמה המלך קורא את היצר הרע מלך זקן "וכסיל" בספר קהלת, הלא היצר הרע ערום מאד, ויש לו כל מיני חכמות וערמומיות להטעות את האדם, ואם כן למה מכנין אותו בשם "כסיל"? אבל אמר בטוב טעם ודעת, שהרי אנחנו רואים שכל אומן נקרא על שם הדבר שהוא עושה, סנדלר נקרא על שם שעושה סנדלים, ונגר נקרא על שם שעושה נגרות, נמצא שגם היצר הרע נקרא "כסיל" על שם שעושה בן אדם ל"כסיל" ופתי גדול, כי מטעה אותו בכל מיני שטויות, ולבסוף עושה אותו כסיל, ולכן אשרי אדם שאינו מניח את עצמו להטעות ממנו, רק מתגבר בחכמה דקדושה ומתעורר מאד מן השינה לעבוד את השם יתברך באמת.

והתחילה לקבל עליו, אשר כמה וכמה יגיעות וטרחות גדולות מאד שהיו לו זה כמה וכמה שנים כדי להוציא אותי, ובשביל אותו היום שהיה יכול להוציאני ואבדו, והיתה בוכה מאד על זה, כי יש רחמנות גדול עליו ועלי, שכל כך זמן שאני כאן, ואיני יכול לצאת, כי השכינה הקדושה מצטערת מאד על כל נשמה מישראל המתרחקת ממנה, ויש לה צער גדול מאד מכל הטרחות והיגיעות שיש לאדם למצוא אותה, ואחר כך בשביל תאוה קטן יכול לאבד ולהפסיד את הכל |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ח|, והיא מוכחת האדם על זה, ומפרשת לפניו שיחתה וצערה, שיבקש תחבולות לתקן כל הפגמים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ט|, והיא כוללת עצמה עמו, וכמו שאמרה "כי יש רחמנות גדול עליך ועלי", כי כך צריך להיות דרך המוכיח, בשעה שמעורר ומוכיח את אחרים, שיכלול עצמו עמהם, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות תשובה סי' ע'| כשאתה מוכיח אותם שלא תקנו חטאת נעורים, תכלול את עצמך עמהם, ועל ידי זה יקבלו ממך.

אחר כך לקחה פאטשיילע |מטפחת| מעל ראשה וכתבה עליו בדמעות שלה והניחה אצלו ועמדה וישבה במרכבתה, ונסעה משם, כי יש דברי תורה וספרים קדושים

שנכתבים על ידי דמעות דייקא, כי בשעה שמחדשים חידושי תורה, נעשים נהרות ומעיינות, ואז באים גם הקליפות והסטרא אחרא לשתות מהם חס ושלום, אבל כשבוכין מקודם, אזי משם שותין כל הקליפות והסטרא אחרא די סיפוקם, ואחר כך כשמחדשים חידושי תורה לא ישתו זרים מהם, שזהו ענין תלמוד בבלי, שעליו נאמר |תהלים קל"ז| על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו וגו', בכינו דייקא, כי צריך לבכות מקודם, ועל שם זה נקרא הגמרא מסכת, בחינת |תהלים ק"ב| ושיקויי בבכי מסכתי |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רס"ב|, וזאת ראינו, שבכל מקום שהלכו נשמות ישראל בגולה, דייקא משם יצאו חיבורים גדולים וספרים קדושים שנתן לנשמות ישראל תקומה בכל משך גלותם, כמו כל הש"ס שנתחברה בבבל דייקא, וגם כאן כתבה הבת מלך עם הדמעות שלה דברי נחמה להשני למלך, שעל ידי דיבוריה יהיה לו קיום בגלותו, והשם יתברך יזכינו להתעורר משינתנו העמוקה, ולחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, עדי נזכה לראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בראשית ה'תשס"ד

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ב המדבר מתמימות ומהרחקה מחכמות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל|, על ידי שאדם הולך אחר חכמתו יכול ליפול בטעותים גדולים ומכשולות גדולות, כי עיקר היהדות הוא רק תמימות ופשיטות, ולראות אם הקדוש ברוך הוא נמצא שם יעשה אותה, ואם לא לא, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה קיבלנו מרביז"ל, שעיקר העבודה הוא רק תמימות ופשיטות גמור בלי חכמות כלל, ורביז"ל היה תמיד משבח את פשוטי העם שיכולים לקחת סידור גדול עם תחינות ולומר בה הרבה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ד|, כי זה מה שיותר חשוב אצל הקדוש ברוך הוא, ורביז"ל אומר כאן, שהעיקר "לראות שבכל דבר יהיה שם הקדוש ברוך הוא", ומהו פירוש דבר זה? כי מי אוחז במדריגה זה לראות את הקדוש ברוך הוא, ולדעת שהוא יתברך נמצא שם? אבל בזוהר הקדוש איתא |תיקוני זוהר כ"א:| קודשא בריך הוא ואורייתא חד הוא, שהקדוש ברוך הוא אחד עם התורה, נמצא שצריך אדם לראות אם התורה הקדושה נמצאת שם בדבר שהוא רוצה לעשות, היינו אם הגון מה שהוא עושה לפי דברי השולחן ערוך, כי עיקר היהדות מסתובב סביב השולחן ערוך, והשולחן ערוך נתקבלה בכל ישראל לפסק הלכה, וכמו שהבטיח

המגיד מן השמים אל הבית יוסף ז"ל, שיזכה לחבר חיבור שיתקבל בכל תפוצות ישראל, ושעיקר ההוראה יהיה ממנה, ורביז"ל הזהיר אותנו מאד שאסור לנטות מסעיף קטן שבשולחן ערוך, ואמר |שיחות הר"ן סי' כ"ט| שכל בר ישראל מוכרח ללמוד שולחן ערוך בכל יום חוק ולא יעבור, כי זהו עיקר היהדות, וזהו עיקר התמימות, כשרואה שכל דבר שעושה יהיה בנוי ומיוסד על פי השולחן ערוך, ומיד שאדם מתחיל לנטות מדברי השולחן ערוך, צריכין לבדוק אם לא נזרקה בו מינות חס ושלום, כי זהו עיקר היהדות, וכל ספרי השאלות ותשובות שנתחברו במשך הדורות, כולם נושאים ונותנים בהלכה לפי דברי השולחן ערוך, אלו מורים להתיר ואלו מורים לאסור, אבל הכל בנוי ומיוסד על פי השולחן ערוך, ולכן עיקר היהדות תלוי בזה, וזה נקרא תמימות באמת, לזרוק חכמתו לגמרי ולהתנהג כפי מה שכתוב בשולחן ערוך.

וכן בעבודת התפילה צריכין תמימות גדול בלי שום חכמות, ולהרבות בתפילה ובהתבודדות, ולדבר אל הקדוש ברוך כמו נער קטן המדבר אל אביו ומבקש כל מה שצריך, ועיקר הצלחת האדם תלוי בזה, היינו לסלק חכמתו לגמרי ולדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גדול, וכל מה שמרבה בזה הרי נעשה יותר דבוק אל הקדוש ברוך הוא, עד שזוכה להרגיש איך שהקדוש ברוך הוא באמת נמצא אתו בכל מקום, והוא חי חיים טובים באמת, ולכן אשרי הזוכה לסלק חכמתו ודעתו לגמרי, ועוסק בתורה בתמימות ובפשיטות גדול, היינו שמדקדק לקיים את כל דברי השולחן ערוך בתמימות ובפשיטות גדול, ואינו נוטה מסעיף קטן כלל, וכן מרבה להתפלל ולדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גדול, כי אז יזכה לראות עולמו בחייו, ויחיה חיים טובים ונעימים, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |בראשית ב'| על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד, ויש לומר שמרומז בפסוק זו דברי רביז"ל הנ"ל, כי הנה ידוע על פי כתבי האריז"ל שהמוחין נקראים אבא ואימא, כי יש חמש פרצופין, כתר, אבא ואימא, זעיר אנפין ונוקביה, כתר הוא הפרצוף והספירה ראשונה שכלול גם כן משני בחינות, עתיק ואריך, ואחר כך יש אבא ואמא שהם כנגד ספירת חכמה ובינה, שהם המוחין, ואחר כך הששׁ ספירות מחסד עד יסוד שהם זעיר אנפין, והמלכות שהיא בת זוגו, נוקביה דזעיר אנפין, והנה רביז"ל מגלה לנו כאן, שהעיקר לעזוב ולהשליך כל החכמות וההשכלות בשעה שרוצה לעסוק בעבודת השם, ולהכניס עצמו בתוך אמונה פשוטה, שהוא המלכות, ועל ידי זה באים אל הדביקות הכי גדול, וזהו, על כן יעזב איש את אביו ואת אמו, היינו

שיעזוב וישליך את כל החכמות וההשכלות שהם המוחין הנקראים אבא ואימא, ודבק באשתו, היינו בהמלכות, נוקביה דזעיר אנפין, שהוא האמונה הקדושה, שעיקרה עם תמימות, וכמו שאמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' ל"ג| שהעיקר אצלי הוא אמונה, ועיקר האמונה כמו שהנשים וההמון עם מאמינים בתמימות ופשיטות גדול, עיין שם, וזהו והיו לבשר אחד, שיזכה להייחוד והדביקות הכי גדול, כי דייקא על ידי אמונה בתמימות גדול, זוכים אל הדביקות באמת, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת התמימות באמת, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"ה

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ח המדבר מממון וממדת הכעס, עיין שם. פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כל הנפשות תאבים ומתאוים לממון, ולא לממון בלבד מתאוים ואוהבים אותו, אלא אפילו להאדם שיש לו הממון, דרך בני אדם למשך אליו ולאהוב אותו, מחמת שיש לו ממון, כמו שאנו רואין בחוש, וכמו שכתוב | משלי י"ד|: "ואוהבי עשיר רבים", וזה מחמת שהנפש באה ממקום עליון, שהממון בא ומשתלשל ומתהוה משם וכו' ובבחינה זו, 'רבי מכבד עשירים', כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |ערובין פ"ו|, מחמת שיש להם ממון שהוא בא ממקום גבוה וכו' ודע, שראוי שכל ישראל יהיו להם ממון, אך יש מדה אחת שמפסדת ומאבדת מהם הממון, והיא מדה רעה מגונה, שקשה מאד להנצל ממנה. ואפילו אם ירצה אחד להנצל ממנה, ובפרט בשביל תאות הממון, כדי שלא תפסיד לו את הממון, עם כל זה המדה רעה הזאת מתגברת עליו בילדותו ובקטנותו, ועל ידי זה מפסדת ממנו הממון שהיה ראוי שיהיה לו: והמדה רעה ההיא הוא מדת הכעס, שעל ידי זה מפסיד ומאבד הממון הראוי לו, כי בבחינת שרש ההשתלשלות שמשתלשל הממון, ממקום שמשתלשל משם, הוא בחינה אחת עם הכעס ממש, ועל כן הבעל דבר כשרואה שמשתלשל ויורד שפע לאדם שיהיה לו ממון, אזי יורד ומזמין לו כעס, ועושה לו מבחינת ההשפעה והשתלשלות שיורד אליו שיהיה לו ממון, עושה לו ממנו כעס. כי הכעס הוא ממש בחינה אחת וענין אחד עם הממון, במקום שרש ההשתלשלות, ואין ביניהם שום הפרש. כי שניהם יורדים מגבורות, ונמשכין ממקום אחד ממש, בבחינת |איוב ל"ז|: "מצפון זהב יאתה" וכתיב | ירמיה א|:"מצפון תפתח הרעה" היינו בחינת כעס, כמו שכתוב |קהלת י"א|: "והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך": כי הממון והעשירות היא בחינת חומה, כמו שכתוב |משלי

י"ח|: "הון עשיר קרית עוזו וכחומה נשגבה" וכו', והכעס הוא קלקול החומה, כמו שכתוב |שם כ"ה|: "עיר פרוצה אין חומה איש אשר אין מעצר לרוחו", והבעל דבר כשרואה שיורד לאדם השתלשלות שפע של ממון, שהוא בחינת חומה כנ"ל, אזי הוא עושה לו מזה ההשתלשלות, כעס, שמזמין לו דבר לכעס, ונתקלקל בחינת החומה, על ידי הכעס כנ"ל. כי הכעס והממון הם בחינה אחת, בשרש ההשתלשלות כנ"ל. ועל כן בקל מהפך לו ההשתלשלות שפע של ממון, שהוא בחינת חומה, לכעס שהוא הפך החומה, ועושה לו מחומה חימה, שמהפך הממון לכעס כנ"ל, כי תחלת שרש השתלשלות הממון, הוא מקום שהנפש באה משם, בבחינת |דברים כ"ד|: "ואליו הוא נושא את נפשו", הנאמר על ממון של שכיר יום, וכמו שכתוב |איכה ה|: "בנפשנו נביא לחמנו", ועל כן הנפש מתאוה ותאב לו כנ"ל. ועל ידי כעס, מאבד נפשו, בבחינת |איוב י"ח|: "טורף נפשו באפו", כמובא בזוהר |תצוה דף קפ"ב|:

ודע, שאפילו אם כבר הגיע לו השפע, ונתהוה ממנה ממון, וכבר יש לו הממון, שהוא בחינת חומה כנ"ל, על כל זה, לפעמים הבעל דבר מגרה אותו בכעס גדול כל כך, עד שמפסיד ומאבד ממנו, אפילו הממון שיש לו כבר, אף שהיה ראוי שלא יוכל אז להפסיד לו הממון על ידי הכעס, מאחר שכבר נתהוה מהשתלשלות השפע ממון, ושוב אי אפשר להתהפך לכעס, ואדרבא הממון שיש לו, שהוא בחינת חומה, ראוי שיגן עליו שלא יוכל להפסיד לו ולהזמין לו כעס, שהוא הפך בחינת חומה. על כל זה, יש כח ביד הבעל דבר להתגבר על האדם בכעס גדול כל כך, שיפסיד ממנו אפילו הממון שיש לו כבר, כי כשהממון יורד לאדם, הוא בבחינת |תהלים קי"א|: טרף נתן ליראיו. והוא מהפכו לכעס, ונעשה מזה טורף נפשו באפו כנ"ל, ה' ישמרנו ויצילנו ממדה המגונה הזאת אמן כן יהי רצון, עד כאן דברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן שממון בקדושה הוא דבר גדול מאד, והוא בא מאותה מקום שהנפש בא משם, כי כל נפש כפי הפעולות שצריך לפעול בזה העולם, כן נותנין לו כסף שיכול להגיע אל תכליתו ותיקונו, והכסף הוא כמו חומה המסבב אותו מכל צד ושומר אותו מכל רע, בחינת |משלי י"ח| הון עשיר קרית עוזו וכחומה נשגבה וגו', ולכן ראוי לכל איש ישראלי, יהיה מי שיהיה, שיהיה לו ממון, כי כל נפש מישראל בא מרום גבהי מרומים, וצריך לפעול פעולות גדולות בעולם, ולכן בודאי ראוי שיהיה לו ממון וכסף לעזור לו להגיע אל תכליתו, ומטעם זה רבי מכבד עשירים |עירובין פ"ו.|, היינו מחמת גודל הארת נפשם, כי אם הם עשירים ויש להם ממון הרבה, זה סימן שגם אור נפשם גדול מאד, ויכולים להגיע אל מעלה גדולה אם

ירצו, ובודאי לא כיבדם רבי בשביל ליהנות מן העשירות שלהם, כי הלא רבי בעצמו עשיר היה, ובשעת פטירתו זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה ואמר, רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה, ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה |כתובות ק"ד.|, הרי שלא נהנה מאחרים כלל, ולא היה צריך את ממונם, רק היה מכבד העשירים מחמת גודל אור נפשם וכנ"ל.

ומגלה לנו רביז"ל, שיש מדה אחת שמפסדת ומאבדת את הממון מן האדם, וקשה מאד להנצל ממנה, והיא מדת הכעס, ואפילו אם ירצה אדם לינצל ממנה כדי שלא יפסיד את הממון, עם כל זה המדה הרעה הזאת מתגברת עליו בילדותו ובקטנותו, וקשה מאד להנצל ממנה, ועל ידי זה מפסדת הממון שהיה ראוי שיהיה לו, כי הכעס טורף נפש האדם ומאבדו רחמנא ליצלן, בחינת |איוב י"ח| טורף נפשו באפו, ועל ידי זה מאבד הכסף שהיה ראוי להגיע לנפשו, שגם כן נקרא טרף, וכמו שכתוב |תהלים קי"א| טרף נתן ליראיו, כי הכעס פורץ את החומה שהיה מסבב ושומר אותו, ונעשה מחומה חימה, היינו מן הו' נעשה י', ואזי אין לו שמירה, והבעל דבר כשרואה שראוי לירד לאדם איזה שפע של ממון, מזמין לו נסיון של כעס, ואם אינו עומד בנסיון אזי מאבד כל השפעתו, שזהו בחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |תוספתא בבא קמא פרק ט'| המפזר מעותיו בחמתו, יהא בעיניך כעובד עבודה זרה, המפזר מעותיו דייקא, כי על ידי חמתו הוא מפזר מעותיו ומאבדן ממש רחמנא ליצלן, והוא כעובד עבודה זרה, כי גם טורף ומאבד נפשו, ועל זה אמרו חכמינו הקדושים |נדרים כ"ב:| כל הכועס אפילו שכינה אינה חשובה כנגדו, ולכן צריכין לעבוד מאד לעקור את מדת הכעס ממנו בכל אופן שיהיה, וצריכין לבקש הרבה מהשם יתברך שיזכה להנצל ממדת הכעס, ואזי יהיה לו שפע כראוי.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שאין הכוונה דווקא לכעס גדול מאד שאדם אובד בה כל עשתונותיו, וזורק כלים וכו', שעל זה בודאי צריך לשמור מאד שלא יבוא לידי כך חס ושלום, רק אפילו כעס וקפידות שעוברים על האדם מדי יום ביומו, היינו בבית עם אשתו ועם ילדיו, או במלאכתו עם פועליו ועם שכיניו, שכמעט אין אדם ניצול מקפידות אלו, עד שהם ממררים ימי חייו, וטועם על ידם טעם מיתה רחמנא ליצלן, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים |דרך ארץ זוטא| אין אדם מת אלא מכעס בניו, עיין שם, גם על זה צריך מסירת נפש עצום לא לבוא לידי כך, וזה בודאי מלחמה קשה וכבידה מאד, ומשיח צדקנו יכניס ענין זאת בשלימות בעולם, כי עליו נאמר |ישעיה מ"ח| ותהלתי אחטום לך, וכן |שם י"א| והריחו ביראת ה', שהחוטם והריח יהיה אצלו בשלימות |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, ויהיה לו אריכת אפים נורא מאד לסבול את הכל, כי אפילו על תפילה ועבודת ה'

צריכין אריכת אפים גדול מאד, בבחינת ותהלתי אחטום לך, כי לא בכל פעם רואין תיכף ומיד מה שפועל בתפילתו, אבל צריכין להמשיך ולהתפלל ברחמים ותחנונים, ואם יתן השם יתברך, יתן, ואם לאו, לאו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ו|, ואם עדיין אינו רואה ישועה בתפילתו, לא יכעס ולא יאבד סבלנותו, רק ימשיך ויתפלל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ב:| ראה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל, שנאמר |תהלים כ"ז| קוה אל ה', חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה', ומשיח צדקינו יכניס ענין זאת בעולם, שיזכו כל הבריות לאריכת אפיים נפלאה, עד שלא יכעסו כלל על שום דבר, וכמו שהעיד רביז"ל על עצמו |שיחות הר"ן סי' כ"ב| שאחר שהיה בארץ ישראל, זכה לבטל הכעס בתכלית הביטול, ונעשה טוב ממש, ולא נשאר בו שום צד קפידא בעלמא, ואף על פי שבתחילה היתה כעסן גדל מאד, אבל אחר כך זכה לבטל את הכעס מעצמו, עד אפילו מי שהיה עושה לו כל הרעות שבעולם לא היה בלבו שום צד שנאה וקפידא עליו, אדרבא היה אוהבו ולא היה בלבו עליו כלל, כי היה רק כולו טוב ממש, עיין שם, ולכן צריכין לבקש ולהתחנן הרבה אל השם יתברך שיזכה לינצל מכל מיני כעס וקפידות, ויהיה לו סבלנות ואריכת אפים אמיתי, ואז יחיה חיים טובים באמת.

והנה מבואר בדברי רביז"ל |שיחות הר"ן סי' רמ"ט|, שעיקר מדת הכעס תלוי בפגם הברית רחמנא ליצלן, כי החטא הזה עושה את האדם רע וכעסן שקורין "בייז", וכמו שכתוב |בראשית ל"ח| והיה ער בכור יהודה רע בעיני ה', שמחמת חטאו בחטא הנ"ל, היה איש רע וכעסן, ועל כן הנואף יכולים להכיר בחוטמו |שיחות הר"ן סי' קפ"ד|, כי מי שהוא בכעס תמיד, סימן שהוא פגום בברית רחמנא ליצלן, ולכן העיקר לשוב אל השם יתברך בכל לבבו ובכל נפשו על חטאותיו ועוונותיו, ויבקש הרבה מהשם יתברך שיזכה לאריכת אפים אמיתי, ואז יזכה לחיות חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את כעסו וחרון אפו של קין כשלא נתקבלה קרבנו, וכמו שכתוב |בראשית ד'| ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו, והקדוש ברוך הוא הוכיח אותו על זה, ואמר לו |שם| למה חרה לך ולמה נפלו פניך, הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ וגו', ויש להבין מהו כפל הלשון "ויחר לקין מאד" "ויפלו פניו", וכן מה היה תוכחתו של השם יתברך אליו "הלא אם תיטיב שאת וגו'" ואיך זה היה תוכחה על הפגם שלו? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה מצינו אצל קין שהיה פגם של תאות ניאוף, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |פרקי

דרבי אליעזר פרק כ"א] שחמד קין תאומתו של הבל, שנולדה עמו תאומה יתירה, ורצה להרוג אותו כדי ליקח אותה, וזה אשר גרם לו כעסו, וכדברי רביז"ל הנ"ל, שמכירין את הנואף בחוטמו, וזהו "ויחר לקין מאד", שבא לידי כעס וחרון אף כשלא נתקבלה קרבנו, "ויפלו פניו" היינו שנסתלקה ממנו נשמתו והוסר ממנו צלם הפנים [כמובא באור החיים הקדוש], כי על ידי הכעס מאבדין הנפש כנ"ל, ועל זה בא לו התוכחה מאת השם יתברך "הלא אם תיטיב - שאת" הלא אם תהיה איש טוב, ותעקור ממך את מדת הכעס וה"רע", אזי "שאת", תוכל לסבול ולשאת כל מה שעובר לך בחיים, ותחיה חיים טובים, אבל "ואם לא תיטיב" ולא תעקור מעצמך מדת הכעס והרע, "לפתח חטאת רובץ", תהיה רובץ תחת החטאת והעון, שלא תוכל לשאת ולסבול כל מה שעובר עליך בחיים [כמובא כעין זה בשם הרשב"ם], ותיכף ומיד גילה לו השם יתברך את כוח הבחירה, שהכל בידו, ואם רוצה יכול לשלוט בנפשו ולמשול ברוחו, שזהו "ואליך תשוקתו", שבוודאי היצר הרע תמיד שוקק ומתאוה להכשילך, ובפרט בעוון הכעס והקפידות, שמתגבר על האדם בילדותו ובקטנותו, אבל "ואתה תמשול בו", אם תרצה תתגבר עליו, שזהו עיקר הגבורה והממשלה, וכמו שכתוב [משלי ט"ז] טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר, ואם זוכין לכבוש הכעס, אזי יש לו הכל.

אבל מדת השנאה והקנאה בערה בקין מאד, ובפרט שעשה ישות ומציאות מן העולם הזה, ובחר לעצמו עבודת האדמה, שהוא ענין חמדת גשמיות עולם הזה, ולעשות קביעות ממנה, לעומת קין שבחר להיות רועה צאן שהוא עסק מטלטלין, שחולפים ועוברים מהר, ואין להם קביעות כלל [עי' סדר הדורות], ולכן התגבר עליו הכעס והשנאה כל כך עד שקם על הבל אחיו והרגו, ואז נתקלל עם איבד הממון והעשירות, וכמו שכתוב "כי תעבוד את האדמה לא תוסף תת כוחה לך", היינו הפסד הממון, וגם "נע ונד תהיה בארץ" שאין לך רשות לדור במקום אחד, כי נפרץ לו החומה של עשירות, ואין לו שמירה וחומה לשמור אותו מכל העובר עליו מסביב, שזהו מה שטען אחר כך להשם יתברך, "והייתי נע ונד בארץ והיה כל מוצאי יהרגוני", שכל מה שימצא אותי ויעבור עלי בחיים, יהרוג אותי, ולא יהיה לי עם מה להתחזק, ומחמת שהודה על חטאו וביקש מחילה, אמר לו השם יתברך, "לכן הורג קין שבעתים יוקם, וישם ה' לקין אות לבלתי הכות אותו כל מוצאו", ומובא בילקוט ראובני, שהשם יתברך רשם אות ו' במצחו לשמור אותו, ולמה אות ו' דייקא? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי זהו הו' של החומה שנפרץ לו בכעסו ובחמתו, ועכשיו שעשה תשובה הוחזר לו הו' שיהיה לו חומה סביב, וזהו "לבלתי הכות אותו כל מוצאו", שיוכל להתחזק בכל מה שעובר עליו, ולא יכה אותו כל

נסיונות החיים, והבן, והשם יתברך יזכינו לקנות בעצמינו מדת הסבלנות וארך אפים, ונזכה להיות טוב לכל, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"ה

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מזבוב ועכביש מעשה ז' דף קי"ז, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל מספר, אספר לכם כל הנסיעה שלי שהיה לי, רביז"ל היה רגיל לנסוע נסיעות נפלאות, לפעמים לבד והיה נעלם מעין כל חי, ולפעמים עם איזה מאנשיו, ובכל נסיעותיו היה עוסק בתיקונים נפלאים, וכמו שאמר פעם |חיי מוהר"ן סי' קנ"ה|, אילו היו יודעים העולם על מה אני נוסע, היו נושקים את דריסת הרגלים שלי, בכל פסיעה ופסיעה שלי אני מכריע את כל העולם לכף זכות, עיין שם, וכשהיה חוזר מנסיעותיו היה מספר סיפורים נפלאים ואומר תורה, ובהם היה מרמז קצת מעניני נסיעותיו, ולפני שסיפר מעשה זאת נסע נסיעתו הידועה לנאוויטש, לפני פורים תקס"ז, ונתחפש, והיה לבוש כדרך הסוחרים ולא ידעו ממנו כלל, ואחר כך כשחזר סיפר מעשה זאת |חיי מוהר"ן סי' קנ"ז-ק"ס|.

מעשה במלך אחד, חכמינו הקדושים אומרים |גיטין ס"ב.| מאן מלכי רבנן, שהתלמידי חכמים אמיתיים נקראים מלכים, כי ניתן להם מלוכה וממשלה מן השמים כדי להנהיג אנשים בדרך ה', ולגלות ולפרסם להם מלכות שמים, ולכל אחד ואחד ניתן המלכות כפי בחינתו, יש אחד שהוא מלך בביתו על אשתו וילדיו, ויש אחד שהוא מלך בעירו, ויש אחד שהוא מלך על כל העולם כולו, והעיקר שיהיה המלכות אצלו בן חורין, שלא ימלוך על אנשים להנאתו ולצרכו, רק לגלות להם מלכות שמים, שהשם יתברך מלך ומלכותו בכל משלה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ו|.

שהיו עליו כמה מלחמות כבדות וכבש אותם, כי על הצדיקים הגדולים עובר כל מיני מלחמות קשות וכבידות, הן מהבעל דבר והיצר הרע שרוצה להתגבר עליהם ולמנוע אותם מעבודתם, והן מרשעים ומתנגדים המקנאים בהם ורודפים אותם, אבל הם מתגברים כארי לכבוש כל מלחמתם, ואינם עוזבים את עצמם כלל, ואף צדיק בעולם לא נולד צדיק מושלם בלי מלחמת היצר, אדרבה, דייקא על הצדיקים הגדולים שיש להם כוחות עצומות, מתגבר היצר הרע ביותר, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוכה נ"ב.| על הפסוק |יואל ב'| כי הגדיל לעשות, שבתלמידי חכמים יותר מכולם, וכן אמרו |שם|, כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, והם יודעים היטיב שתיכף ומיד שיוצאה הנשמה מעולם

העליון לעולם הזה, צריכה לערוך מלחמה ארוכה נגד היצר הרע וחיילותיו הטמאות, בבחינת |דברים כ"א| כי תצא למלחמה על אויביך וגו', שתיכף ומיד שיוצאים לעולם הזה, הרי הוא למלחמה על האויב הגדול שהוא היצר הרע, ולכן אינם מתפעלים מכל טכסיסי היצר הרע ומקנאת הרשעים, רק מתגברים מאד לכבוש כל מלחמתם, ולגמור חפצם ורצונם, ולגלות כבוד שמים בעולם.

ולקח שבויים הרבה, השבויים של המלך הם המקורבים של הצדיק, שפדה מתוך שיני הס"מ והסטרא אחרא, ולקח אותם תחת כנפיו, והרחיצם והלבישם ונתן להם תקוה טובה בחיים, ומי שזוכה להתקרב אליו ולהיות נמנה בין שבויו, נמשך עליו אור זיו וחיות מנועם זיוו השכינה, ומתחיל לכסוף ולהשתוקק אחריו יתברך ברצון מופלג מאד.

|בתוך דבריו של רביז"ל, שהתחיל לספר זאת המעשה, ענה ואמר בזו הלשון: תאמרו שאספר לכם הכל ותוכלו להבין|, כי רביז"ל רצה להקדים לנו, שבל נחשוב שאם אנחנו שומעים הסיפור כבר מבינים אותו, וירדנו לסוף דעתו בזה, כי דבריו הקדושים עמוקים מני ים, עמוק עמוק מי ימצאם, ואסור לנו לחשוב שכבר מבינים את הכל, כי תכלית הידיעה אשר לא נדע, וכל מה שזוכין להשיג, יודעים שעדיין ההשגה רחוקה ממנו מאד, בחינת |קהלת ז'| אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, וכן אמרו חכמינו הקדושים |ברכות ד.|, למד לשונך לומר איני יודע, שאדם ירגיל עצמו לומר תמיד שאינו יודע כלום, ואז יזכה לקבל חכמה הרבה, כי אם אינו יודע, אזי תמיד יש מקום ללמוד, מה שאין כן אם אומר שיודע הכל, אזי אינו יודע כלום, כי אינו מכיר הצורך ללמוד, ונשאר ריק מכל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו ידיעה חשובה מאד לדעת, בפרט בלימוד ספרי רביז"ל, שלא יחשוב שכבר ירד לסוף דעת רביז"ל בתורותיו או בסיפוריו הקדושים, וכאילו הפשט הוא רק כמו שהוא מבין, ואי אפשר לומר אחרת, כי דברי רביז"ל סובלים כל מיני פירושים שבעולם, ושבעים פנים יש לתורה, וכולם רמוזים בתוך דבריו הקדושים, וכבר אמר רביז"ל בעצמו, שאתם יכולים לקמוט את הספר שלי |קנייטשען מיין ספר|, איך שאתם רוצים, כלומר, לומר בה כל מיני פירושים, העיקר שלא תטה על ידה מסעיף קטן שבשולחן ערוך, ולכן הוא דבר חשוב מאד לומר תמיד "איני יודע", ולהתחיל תמיד להשיג דברי תורה מחדש, ואבא מארי הבעל "מנחת זאב" זי"ע, אמר על פי זה רמז נאה, למה מנהג ישראל קדושים ביום שמחת תורה לעשות הגבהה לספר תורה בדרך הפוך, כי כשהמגביה ניגש אל הספר תורה, אזי הכתב של היריעה נגד פניו, אבל תיכף ומיד שמגביה בדרך הפוך, אזי צד החלק ואחורי היריעה כנגד פניו, ואינו רואה את הכתב כלל, לרמז לאדם, שבלימוד התורה, אפילו כשעושה סיום, וגומר את התורה, אינו יודע

כלל, וכאילו עדיין לא התחיל כלל מעולם, ובדרך זה יזכה ללמוד הרבה, והשם יתברך יזכינו להגות בתורה הקדושה בהתמדה אמיתית, ונזכה לעלות ולהתדבק בו יתברך על ידי התורה בדביקות אמיתי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בראשית ה'תשס"ה

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ז המדבר מחיבור התחלת התורה לסופה, "בראשית- לעיני כל ישראל ", עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, כי יש צדיק, שהוא היופי והפאר והחן של כל העולם כולו וכו', וכשזה היופי והפאר נתגלה בעולם, דהיינו כשזה הצדיק, שהוא היופי של כל העולם, נתפרסם ונתגדל בעולם, אזי נפתחין העינים של העולם, שכל מי שנכלל בזה החן האמת של זה הצדיק, שהוא החן והיופי של העולם, דהיינו שמתקרב אליו ונכלל בו, נפתחין עיניו, ויכול לראות, והעיקר להסתכל על עצמו, איך הוא אוחז בכל המדות הנמשכים מן הד' יסודות וגו', וגם יכול לראות ולהסתכל בגדולת ה', וזה בחינת שבת, כי שבת שמא דקודשא בריך הוא, וגם הצדיק הוא בחינת שבת, כמובא בזוהר, אנת הוא שבת דכולהי יומא, כי על ידי שבת והצדיק נפתחין העינים לראות בגדולת ה' וכו', וזהו בראשית, רא"ש בי"ת, בחינת בעל הבית של העולם היינו הצדיק האמת, שעל ידו נפתחין העינים של ישראל, שזהו בראשית - לעיני כל ישראל, על ידי בראש בית שהוא הצדיק על ידו נפתחין עיני כל ישראל וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה יש צדיק שהוא היופי והפאר והחן של כל העולם כולו, כי הצדיק הזה מחמת רוב דביקותו והתכללותו בו יתברך, ומחמת שרואה אלוקותו יתברך מכל פרט ופרט של הבריאה, הוא עיקר היופי והפאר של כל העולם, כי כל עיקר תכלית הבריאה היתה רק בשביל להכיר את השם יתברך, וכמובא בזוהר |בא מ"ב.| בגין דישתמודעין ליה, היינו שבעולם הזה, יהיו בני אדם שיכירו אותו מכל פרטי הבריאה, ויעשו לו דירה בתחתונים, וכמובא במדרש |תנחומא נשא| נתאוה הקדוש ברוך הוא שיהיה לו דירה בתחתונים, ולכן כשיש צדיק כזה שממלא תכלית ותפקיד הבריאה, שמכיר את השם יתברך מכל פרט ופרט, ועושה להקדוש ברוך הוא דירה בתחתונים, זהו עיקר היופי והפאר של כל העולם, כי הוא רואה את היופי והפאר של הבריאה, ורוצה לגלות אותו לכל הבריות כולם, ולכן הוא נקרא בשם "ראש בית", כי הוא כמו בעל הבית טוב, שמשגיח היטיב על כל עניני הבית, ורואה שלא יהיה קילקול בשום

דבר בבית, שלא יופסד ויחרב הבית, וכן הוא הצדיק, שמשגיח טוב על ביתו ודירתו של הקדוש ברוך הוא כאן בתחתונים, ורואה ודואג שיהיה טוב ומסודר כל עניני הבית.
ולכן כל מי שנכלל בהחן והיופי של הצדיק הזה, היינו שמתקרב אליו, גם אצלו נפתחין עיניו לראות את היופי והפאר של הבריאה, אבל "העיקר להסתכל על עצמו", דהיינו שיתחיל מקודם להסתכל על עצמו היטיב איפוא הוא אוחז בכל המדות, ומה הוא צריך לתקן בעצמו, כי גם הצדיק לא הגיע אל מדריגתו ומעלתו אלא על ידי שהסתכל היטיב על עצמו, היינו על כל מדותיו ועל כל הד' יסודות שלו, אש מים רוח עפר, שמהם נשמכים כל התאוות והמדות רעות כידוע, ותיקן אותם בתכלית השלימות, כי ד' יסודות אלו מכוונים כנגד הד' אותיות של השם הוי"ה ברוך הוא, וכפי שזוכין לקדש ולזכך הד' יסודות, כן מאיר לפני עיניו שם הוי"ה ברוך הוא, ורואה אלקות מכל ד' חלקי הבריאה, דומם צומח חי מדבר, כי מיסוד האש בא הכעס והקפידות, ומיסוד המים בא צמאון התאוות, ומיסוד הרוח בא הגאווה ודברים בטלים, ומיסוד העפר בא העצלות והעצבות | עי' היטיב ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד' וסי' ח'|, וכשאדם מקדש ומזכך הד' יסודות שלו, מאיר לפניו עיניו שם הוי"ה ברוך הוא, ורואה אלקותו יתברך מכל ד' חלקי הבריאה, דומם צומח חי מדבר, ולכן כשאדם זוכה להתקרב אל הצדיק הזה שהוא היופי והפאר של כל העולם, גם אצלו נפתחין עיניו להסתכל היטיב על עצמו, איפוא הוא אוחז בכל המדות, ומתחיל לתקן אותם, עד שזוכה להאיר עיניו באור אלקותו יתברך, ולראות האלקות שיש בכל דבר.
והנה רביז"ל מדייק לומר, העיקר להסתכל על "עצמו", להוציא ולמעט להסתכל על "אחרים", כי יש טבע רע אצל בני אדם, שתיכף ומיד ששומעים דברי מוסר ותוכחה, במקום להסתכל על עצמם ולהכיר חסרונם, מסתכלים על "אחרים" ומוצאים באחרים כל המומים והחסרונות, ואומרים, הלא תראו איך שפלוני ופלוני כל כך רחוק מתיקון המדות והתאוות, ומעצמם שוכחים לגמרי, כי מחמת שאדם קרוב אצל עצמו, אינו רואה מום לעצמו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |נגעים פרק ב'| כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, וכשאדם הולך בדרך זה, אף פעם לא יבוא לראות את הקדוש ברוך הוא מכל פרטי הבריאה, ולהכיר את היופי והפאר של הבריאה, כי אדרבה הוא רואה רק את הרע והחסרון שבכל דבר, ועיניו חשוכים וסתומים מלראות החן והיופי של הבריאה, וזה מחמת שאינו מקורב אל צדיק וראש בית אמיתי שיש לו הכח לפתוח את עיניו, רק מקורב אל מפורסמים של שקר ובעלי שמות וקדריים שקורין "טאטירין", שהם מגבירים המאורי אש בעולם, היינו אש השנאה והמחלוקת, ותמיד מחפשים ומבקשים מומים

וחסרונות באחרים, ולעורר עליהם מדנים ומחלוקת, אבל כשאדם מקורב אל צדיק אמיתי, ומרגיל את עצמו להסתכל תמיד רק על "עצמו", אזי בוודאי יזכה לתקן מומיו וחסרונותיו, ולאט לאט יאירו עיניו באור אלקותו יתברך המאיר בכל הארץ.

וכל זה הוא ענין קדושת שבת קודש, כי שבת נקרא על שם ראות העינים, על שם |שמות ט"ז| "ראו" כי ה' נתן לכם את השבת, כי תיבת שבת הוא ש' ב"ת, האות ש' יש לה שלש ראשים, שהם כנגד השלש גוונין שיש בתוך העין, ובת הוא כנגד הבת עין, היינו שהשחור שבעין שממנה עיקר הראות, כי שבת קודש מאיר עיני האדם לראות אלקותו יתברך מכל הבריאה, כי בששת ימי המעשה האדם טרוד על המחיה ועל הכלכלה, וקשה לו מאד ליישב את דעתו ולכוון את ראותו להסתכל על השם יתברך, אבל בשבת קודש שיש לאדם נייחא ושביתה מכל, בקל לו ליישב את דעתו ולהתבונן בתכלית הבריאה, ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן בשבת קודש יש סייעתא דשמיא מיוחדת שיהיו נפתחין עיני האדם להסתכל על עצמו, איפוא הוא אוחז בכל המדות ולתקן אותם, והוא דבר אחד ממש עם התקרבות אל הצדיק כנ"ל, כי הצדיק גם כן קדוש בקדושת שבת כל השבוע, וכמו שאמרו התלמידים של רבי שמעון בר יוחאי רבם |זוהר נשא קמ"ד:|, אנת הוא שבת דכולהו יומי, כי מחמת שעיני הצדיק תמיד מסתכלים על אלקותו יתברך, נמצא ששרוי אצלו קדושת שבת כל השבוע, ומי שמתקרב אליו כאילו בא אל קדושת שבת, וביותר בשבת קודש בעצמו, יש הארה גדולה ועצומה לראות אלקותו יתברך, אשרי הזוכה לשבת כזה.

נמצא מובן מאד לפי כל זה, חיבור התחלת התורה לסופה, בראשית – לעיני כל ישראל, כי בראשית אותיות רא"ש בי"ת היינו, הצדיק האמת שהוא הראש והבעל הבית של העולם, שעוסק תמיד בתיקון הבית, לעשות להשם יתברך בית ודירה בתחתונים, וזהו "לעיני כל ישראל", כי עיקר עסקו הוא עם "עיני כל ישראל" להאיר עיניהם באור אלקותו יתברך, שגם כולם יזכו לעינים קדושים כאלו שיראו אלקותו יתברך מכל דבר, ועל שם זה נקראים הצדיקים "עיני העדה" |במדבר ט"ו|, כי על ידם נפתחים העינים של כל העדה, ולכן אותיות בראשי"ת גם רא"י שב"ת, כי על ידי הצדיק נתגלה "לעיני כל ישראל" את קדושת שבת, והאור הגדול המאיר בה, וכולם עולים ומתענגים בנועם זיוה.

וזהו המשך הכתוב, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, בראשית הוא ראש בית כנ"ל, היינו הצדיק האמת המגלה אמתת מציאותו יתברך בעולם, שזהו בראשית' ברא' אלהים' סופי תיבות א'מ'ת' |כמובא בבעל הטורים|, ובשביל הצדיק והראש בית, ברא אלהים את השמים ואת הארץ, היינו העליונים והתחתונים, כי נתאוה הקדוש ברוך

הוא שיהיה לו דירה בתחתונים, וזה נעשה על ידי הצדיק שהוא הראש בית, שמוריד את העליונים בתחתונים, וזהו ראשי תיבות א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ, השם הקדוש אהו"ה שהוא בגימטריא טו"ב כמובא, כי זהו עבודת הצדיק לראות את הטוב והיופי שבכל דבר, ולהאיר עיני כל ישראל לראות את הטוב הזה, ועל ידי זה יחיו חיים טובים ונצחיים באמת, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל הראש בית האמיתי, ויאירו עינינו באור אלקותו יתברך, עדי נזכה לעלות ולהתדבק בו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת נח ה'תשס"ד

בליל שבת קודש לא הרגיש מוהרא"ש נ"י בקו הבריאות ל"ע, ולכן לא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

בוקר שבת קודש פרשת נח ה'תשס"ד

בשבת קודש בבוקר, לא הרגיש מוהרא"ש נ"י בקו הבריאות ל"ע, ולכן לא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת נח ה'תשס"ד

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א' המדבר מחן ומלימוד התורה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל|, דע כי על ידי התורה נתקבלים כל התפילות וכל הבקשות שאנו מבקשים ומתפללים, והחן והחשיבות של ישראל נתעלה ונתרומם בפני כל מי שצריכין, הן ברוחני הן בגשמי וכו', כי תורה נקראת יעלת חן, שמעלת חן על לומדיה, ועל ידי שיש לאדם חן נתקבלים בקשותיו, כי מיד שיש לו חן, דבריו עושים רושם ונכנסים בלב המתבקש, וזהו חיבור אותיות נח"ת, כי הנו"ן הוא בחינת המלכות שהוא התפילה, בחינת |תהלים ע"ב| לפני שמש ינון שמו, לשון מלכות, והחי"ת היא התורה שהוא החכמה והשכל שיש בכל דבר, וחי"ת הוא מלשון חיות, כי החכמה הוא החיות של כל דבר, והתי"ו הוא הרשימה בלב המתקבש, בחינת |יחזקאל ט'| והתוית תיו, לשון חקיקה ורשימה, וזהו |קהלת ט'| דברי חכמים בנח"ת נשמעים וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו איך אדם זוכה להמשיך על עצמו חן אמיתי, שעל ידי זה יתקבלו כל תפילותיו ובקשותיו לפני ה' יתברך, כי מיד

שיש לאדם חן, הרי יתקבלו תפילותיו ובקשותיו, כי דבריו הם דברי חן, ועושין רושם לטובה אצל השם יתברך כביכול, ואיך מקבלים חן? על ידי לימוד תורה הקדושה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |עירובין נ"ד:| שהתורה נקראת "יעלת חן", על שם שמעלה חן על לומדיה, ומסביר רביז"ל שסוד הח"ן הוא חיבור אותיות ח' ונ', חכמה עם מלכות, כי התורה פותחת את עיני האדם בחכמת האמת, להכיר את השם יתברך מכל דבר, כי קודשא בריך הוא ואורייתא כולא חד |תיקוני זוהר כ"א:|, ודייקא על ידי התורה מכירים את השם יתברך, כי מכירים את רצונו יתברך, וכדרך שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ב| שבכל דבר שאדם עושה, צריך לראות שיהיה שם השם יתברך, ואז יעשה, ואם לאו, לאו, עיין שם, ולכאורה איך יודעים אם השם יתברך נמצא שם? אלא זהו על ידי התורה, אם המעשה שרוצה לעשות הוא הגון על פי התורה הקדושה, יעשה אותה, ואם לאו, לאו, וכשאדם מחפש התורה שבכל דבר, היינו החכמה והשכל שיש בכל דבר, אזי מקבל חיות אמיתי, כי החכמה מחיה את כל דבר, וכמו שכתוב |קהלת ז'| והחכמה תחיה את בעליה, וזהו האות חי"ת, שהוא לשון חיות, ואז מתחיל להמשיך על עצמו חן.

אבל לא בכל פעם זוכים להשיג את החכמה והשכל שיש בכל דבר, כי לפעמים יש דברים שיותר גבוהים משכלו, ואז צריך לסמוך על אמונה, להאמין שבוודאי יש חכמה ושכל בתוך הדבר, אף על פי שאינו משיג אותה, וזה נקרא "מלכות", כי הוא ענין של קבלת עול מלכות שמים בדרך אמונה, אף על פי שאינו מבין אותה, והעיקר להכניס זאת בתוך הדיבור, ולומר בפה מלא לפניו יתברך, שהוא מאמין בו יתברך באמונה שלימה, ומאמין שיש חכמה ושכל עמוקה בתוך הדבר שרואה, אף על פי שאינו משיג אותה בשלימות, וזהו בחינת האות נו"ן שהוא לשון מלכות, וכמו שכתוב |תהלים ע"ב| לפני שמש ינון שמו, ופירש"י לשון מלכות, ומבאר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ג| שהנו"ן נקרא דיבור, כי הדיבור הוא מלכות וכו' עיין שם, וזהו כנ"ל, שעיקר הדרך שיודעים שאדם קיבל על עצמו עול מלכות שמים, הוא על ידי הדיבור והאמונה שלו, כשהוא אומר בפה מלא שהוא מאמין בו יתברך, ויודע מרחוק שבוודאי יש חכמה ושכל בכל דבר, וכשיש לו שני דברים אלו, חכמה ומלכות, אזי מתחברים אצלו שני אותיות ח' ונ', ויש לו ח"ן.

וכשיש לאדם חן, אזי דבריו עושים רושם אצל לב המתבקש, ופועל מה שרוצה, וכמו שאנחנו רואים בחוש, שלפעמים אין אדם ראוי שיתמלא מבוקשו, כי הוא מבקש דבר שלא ראוי לתת לו, אבל מחמת שיש לו חן בעיני המתבקש, הלה ממלא מבוקשו אף

על פי שאינו ראוי, וזהו בחינת האות תי"ו שהוא לשון רשימה וחקיקה, וכמו שכתוב |יחזקאל ט'| והתוית תיו, כי על ידי החן נחקק ונרשם מקום בלב המתבקש לקבל הבקשה, ועל ידי החן נתקבלו דבריו, וזהו |קהלת ט'| דברי חכמים בנחת נשמעים, נח"ת דייקא, היינו בחינת ח"ן הנ"ל והת' הנ"ל, כי על ידי שאדם מכניס עצמו בחכמת התורה, וכן חוגר את מתניו באמונה יתירה, ומשתמש עם הדיבור הקדוש, על ידי זה כל דבריו הם דברי חן, וכל מה שמתפלל לפניו יתברך עושה רושם לטובה, והקדוש ברוך הוא ממלא משאלות לבו לטובה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין הצלת נח משאר אנשי דור המבול, וזהו מחמת שנח זכה להמשיך על עצמו חן עלאה, וכמו שכתוב |בראשית ו'| ונח מצא חן בעיני ה', וכן אותיות שמו הם ח' ונ', כי הוא זכה להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולראות אור השם יתברך שמאיר בכל דבר, שזהו ענין צהר תעשה לתיבה, שהוא לשון זהירות ואור, כי על ידי שאדם זוכה להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, מאיר לו אורו יתברך כשמש בצהרים, וזהו צהר תעשה לתיבה, שהוא ענין הארת תיבת התפילה, שאדם צריך לעשות דיבור המאיר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט' וסי' קי"ב|, כי זהו ענין מציאות ח"ן הנ"ל, שמצד אחד מסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ומצד שני בזמן שאינו יכול להשיג החכמה, הוא חזק במדת המלכות והאמונה המאיר דרך הדיבור, ולכן נח זכה להמשיך על עצמו ח"ן זאת, ולהנצל ממימי המבול, שהוא ענין כלליות הבלבולים ומים הזדונים שעוברים על האדם מכל צדדיו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ד|, וכמו שאמר רביז"ל |ע' שיחות הר"ן סי' ל"ה| שלפני ביאת המשיח ירד מבול של כפירות ואפיקורסות בעולם ולא יהיה הצלה רק על ידי תיבת התפילה, שיסגור אדם עצמו בתוך תיבת התפילה, וידבר דיבורים המאירים לו עד שימשיך על עצמו חן, ויתקבלו כל דבריו ובקשותיו.

וזהו, ותנח התיבה בחודש השביעי וגו', ותנח, הם ג' אותיות הנ"ל של נח"ת שהוא חיבור אותיות ח"ן עם תי"ו, שהוא לשון רשימה וחקיקה, וזהו בחודש השביעי רמז לחודש תשרי, ירח האיתנים כמובא בתיקונים |דף נ"ד.|, שאז כל ישראל עוסקים בהקמת מלכות דקדושה, ואנחנו עובדין להמשיך על עצמינו חן עלאה כדי שיתקבלו כל תפילותינו ובקשותינו לרחמים ולרצון, ולכן אז מתקיים ותנ"ח, שכל דיבורינו ותפילותינו עושים רושם לטובה, ואנו זוכין לפעול כל בקשתינו, וזהו ההכנה לקראת ימי החורף הבאים אחר כך בימי מרחשוון, שהם מסוגלים ביותר להרבות בלימוד התורה ובעסק התפילה,

ובפרט בלילות, וכמו שקרא הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע את לילי החורף "די גילדינע נעכט", הלילות המוזהבות, כי יכולים לשבת בפינת יקרת, בהשקט לילה, ולהרבות בלימודי תורה הקדושה, וכן בתפילה ובהתבודדות, והשם יתברך יזכינו לחורף חם בעבודת השם יתברך, ונזכה להמשיך על עצמינו ח"ן עלאה, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת נח ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט' המדבר מתפילה ומתיבת נח עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, מובא בספרים הקדושים בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שתיבת נח מרמז על תיבת התפילה, היינו שעיקר הצלת האדם ממימי המבול שהם כלליות הבלבולים והכפירות והאפיקורסות שהולך וזורם בעולם, הוא רק על ידי שהאדם מסתיר את עצמו בתוך תיבת התפילה ומדבק עצמו בו יתברך על ידי תפילה והתבודדות, כי כל מה שהאדם עוסק בתפילה ובהתבודדות, נקבע בלבו האמונה הקדושה כיתד חזק בל תמוט, ועל ידי זה ניצול מהשטף מים רבים שזורמים בחוץ בכפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, והוא עולה ומתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי, והנה על הדרך הזה הולך ומפרש רביז"ל כאן |וגם בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קי"ב| את הפסוקים של פרשת השבוע שסובבים והולכים על עבודת התפילה. ואומר רביז"ל |בסעיף ג'|, כשאדם עומד להתפלל, אזי באים מחשבות זרות וקליפות ומסבבין אותו, ונשאר בחשך ואין יכול להתפלל, כמו שכתוב |איכה ג|: "סכת בענן לך מעבור תפלה", וכתיב |תהלים י"ב|: "סביב רשעים יתהלכון", שהרשעים, היינו הקליפות, מסבבין אותו 'כרם זלת'- הינו בשעת התפלה, 'שהיא עומדת ברומו של עולם' |ברכות ו:| ודע, שיש פתחים הרבה בחשך הזה לצאת משם, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |יומא לח:|: 'הבא לטמא, פותחין לו-יש לו פתחים הרבה' |עיין תו' שבת ק"ד| נמצא, שיש פתחים הרבה בחשך גם לצאת משם אבל האדם הוא עוור ואין יודע למצוא הפתח, ודע, שעל-ידי אמת זוכה למצוא הפתח, כי עיקר אור המאיר הוא הקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב |תהלים כ"ז|: "ה' אורי וישעי"; ועל-ידי שקר הוא מסלק את הקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב |שמות כ|: "לא תשא את שם ה' לשוא", כי על- ידי שוא מסלק את הקדוש-ברוך-הוא, כי "דבר שקרים לא יכון לנגד עיניו" |תהלים ק"א| אבל על-ידי אמת, הקדוש-ברוך-הוא שוכן עמו, כמו שכתוב |תהלים קמ"ה|: "קרוב ה' לכל קוראיו

לכל" וכו'; וכשהקדוש-ברוך-הוא עמו, הוא מאיר לו איך ליצא מהחשך המונע אותו בתפלתו, כמו שכתוב: "ה' אורי".
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כשאדם עומד להתפלל ולהתבודד עמו יתברך, הוא מוכן ליכנס אל שער המלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, כי התפילה היא עיקר השער והדרך שנכנסין אל הקדוש ברוך הוא, ומשם אישתמודעין ליה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ד|, כי אין עוד דבר שמדבק את האדם בו יתברך כמו עבודת התפילה וההתבודדות, שהאדם עומד נוכח השם יתברך ומפרש לפניו יתברך את כל שיחתו, כי זה מדבק אותו בו יתברך ומכניס בו אמונה ברורה אמיתית עד שמתחיל להרגיש איך שהקדוש ברוך הוא עומד לפניו ממש, ואילו היה האדם יודע שהקדוש ברוך הוא עומד עליו בשעת התפילה ומקשיב לכל דיבור שיוצא מפיו בוודאי היה מדקדק בתפילתו בדיקדוק גדול ומתפלל בהתלהבות גדולה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב|, ולכן התפילה נקראת |ברכות ו:| דברים שעומדים ברומו של עולם וכו', כי התפילה מביא את האדם לרום המעלות עד שזוכה להכלל בו יתברך לגמרי, ועל כן כשאדם עומד להתפלל באין הקליפות ומסבבין אותו מכל צד וגורמים לו להרגיש חושך ומרירות גדול בתפלתו, כי רוצים למנוע אותו מלהיכנס אל היכל המלך, אבל באמת הכל למען הבחירה והנסיון, כי כשיש לאדם שכל ודעת ישרה אזי אינו מסתכל על כל זה כלל, רק מדבר את דיבורי התפילה עם אמת, כפי המקום והמצב שהוא נמצא שם, ואינו מסתכל על החושך כלל, ואומר אל הקדוש ברוך הוא, "רבונו של עולם, תראה באיזה חושך אני נמצא עד שאיני זוכה להרגיש שום אור בתפילתו רק אדרבה אני מרגיש חושך גדול", וזה בעצמו יאיר לו אור הקדוש ברוך הוא שהוא האמת, ויזכה לבוא לדביקות גדול בתוך בתפילתו, אבל כשאין לאדם שכל ודעת ישרה, אזי מיד שמרגיש חושך וערפל בתוך תפילתו, הוא חוזר לאחוריו ועוזב את התפילה, ונמצא שהוא נשאר בחוץ לגמרי, ולכן כל מי שרוצה לחוס על חייו הנצחיים יתאמץ בכל כוחו לעסוק בתפילה ובהתבודדות בכל מקום ומצב שהוא נמצא בו, ואפילו אם לעת עתה הוא מרגיש חושך גדול בתפילתו, יתפלל את הדיבור אמת כמו שהוא, ויבקש ממנו יתברך על זה בעצמו שיוציא אותו מן החושך והערפל, ועל ידי זה בוודאי יזכה ליכנס אל היכל המלך ויאיר לו אורו יתברך באור נערב ונפלא מאד.
והנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד נורא ונפלא בדברי חכמינו הקדושים |יומא ל"ח:| הבא לטמא פותחין לו, שעל פי פירוש הפשוט הכוונה הוא שמי שרוצה לטמאות את עצמו חס ושלום, פותחין לו הפתח של הטומאה ונותנין לו ליכנס,

אבל רביז"ל כפי דרכו הנורא והנפלא מגלה לנו סוד נורא במאמר זו, ואומר שמי שבא לטמאות את עצמו חס ושלום כבר פותחין לו פתח "לצאת מהטומאה", ועיקר הדרך למצוא את הפתח הזה הוא רק על ידי הדיבור אמת, דהיינו שיצעק את הקדוש ברוך הוא ויאמר אליו יתברך, "הנה תראה רבונו של עולם, שכבר נפלתי בתוך הטומאה וחושך ומר לי מאד ואני רוצה לצאת מכאן", והנה על ידי הדיבור אמת הזה בעצמו יהיה נפתח לו הפתח של הקדושה, ויזכה לצאת מן הטומאה ולחזור בתשובה שלימה באמת.

והנה זה כלל גדול בעבודת השם יתברך, שלא יסוג האדם אחורה כלל מכל החושך והבלבולים שעוברים עליו, רק יידע היטיב שהכל למען הבחירה והנסיון, לראות אם רצונו חזק מאד לצאת מן החושך ולהתקרב אליו יתברך באמת, ולכן דייקא כשאדם מרגיש חושך וענן גדול סביבו, יידע היטיב שהקדוש ברוך הוא גנוז שם, והוא יתברך רוצה שיצעק אליו מתוך החושך ויתקרב אליו, ועל ידי זה יהיה נפתח לו שערי אורה, בבחינת |שמות כ'| ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים, שמי שיש בו דעת דמשה, הוא ניגש ונכנס אל החושך והערפל אשר שם האלקים, כי יודע שאלקים שרוי בתוכו, ועל ידי זה זוכה למצוא שם את האור באמת.

והנה בזה מכניס רביז"ל את כל ההשגה הנ"ל בתוך הפסוקים של פרשת השבוע, ואומר רביז"ל, וזה פירוש: |בראשית ו| "צהר תעשה לתבה", פרש רש"י: 'יש אומרים חלון, ויש אומרים אבן טוב'; והחלוק שבין חלון לאבן טוב - כי החלון אין לו אור בעצמו, אלא דרך שם נכנס האור, אבל כשאין אור, אין מאיר; אבל אבן טוב, אפלו כשאין אור מבחוץ הוא מאיר בעצמו, כן יש בני-אדם שדבורם הוא חלון, ואין כח להאיר להם בעצמם; וזה: יש אומרים, ואמירתם נעשה חלון; ויש שאמירתם נעשה אבן טוב ומאיר, ודע, שהכל לפי גודל האמת, כי עיקר האור הוא הקדוש-ברוך-הוא, והקדוש-ברוך-הוא הוא עצם האמת, ועיקר השתוקקות של השם יתברך אינו אלא אל האמת וזה: "ואל אמה תכלנה מלמעלה", לשון |שמואל-ב י"ג|: "ותכל נפש דוד" אמ"ה - היא ה' מוצאות, הכלולים מאש ומים, היינו שתראה שיצאו הדבורים מפיך באמת, ואז ישתוקק הקדוש-ברוך-הוא מלמעלה לשכן אצלך; וכשישכן אצלך, הוא יאיר לך וזה: אמ"ה תכלנה מלמעלה-ראשי-תבות אמת, כי על-ידי אמת הקדוש-ברוך-הוא חומד מלמעלה לשכן עם האדם, כמו שכתוב: "קרוב ה' לכל קוראיו" וכו' ואז: "ופתח התבה בצדה תשים", הינו התבה היוצאת באמת, היא תשים לך פתח בחשך שאתה נצוד בו וזה: "בצדה"-הינו הקלפה הצד ציד, כמו שכתוב |בראשית כ"ה|: "כי ציד בפיו", כי מתחלה לא היה יכול לדבר

מחמת החשך הסובב אותו, ועל-ידי שיוצא מתוך החשך ומתפלל היטב, על-ידי-זה הוא מתקן "תחתים שנים ושלישים", היינו עולם השפל ועולם הגלגלים ועולם השכל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל הולך ומפרש כאן על פי ההקדמה הנ"ל, שתיבת נח מרמז על תיבת התפילה, שזה ענין הצהר שנצטוה נח לעשות לתיבה, היינו שנצטוה לעשות אור ובהירות לתיבת התפילה, ודבר זה נעשה באחד משני אופנים, ושניהם מרומזים בהמחלוקת המובא ברש"י אם הצהר היה אבן טוב או חלון, כי יש אחד שכבר רגיל בעבודת התפילה ויודע ועד אשר אין שום עצה אחרת בעולם רק להתפלל אליו יתברך על כל דבר, נמצא שאצלו תיבת התפילה הוא כמו אבן טוב, שמאיר מעצמו אפילו בתוך החושך הכי גדול, היינו שהוא יודע שאין לו להסתכל על שום חושך וערפל כלל, רק למצוא את הדיבור אמת כפי מקומו ומצבו, ולהאיר את אור הקדוש ברוך הוא אצלו באור גדול, וכן יש לו הכח להאיר עבודת התפילה באנשים אחרים, כי עבודה זו כל כך פשוט וקבוע אצלו, עד שהוא הולך ומגלה אותו לכל מכיריו ומיודעיו, וכשרק מסתכלים עליו מקבלים התעוררות לעבודת התפילה, כדוגמת אבן טוב שהולך ומאיר לכל מי שמתקרב אליו, אבל יש אחד שעדיין אינו כל כך חזק בעבודת התפילה, רק הוא כמו חלון, שמוכן לקבל בתוכו את האור המאיר מבחוץ, וגם זה מדריגה גדולה, כי יש אנשים שאינם רוצים לשמוע כלום מדברים כאלו, וחושבים שעבודת התפילה לא שייך להם כלל, כי איך אפשר להם לדבר אל הקדוש ברוך הא ולפרש כל שיחתם לפניו יתברך, ומחמת זה סותמים את אזניהם מלשמוע דברי הצדיקים המעוררים לתפילה, ואינם זוכים לעסוק בתפילה כלל, אבל כשאדם בבחינת חלון, שמוכן לקבל בתוכו את האור זה, גם זה מדריגה גדולה, כי על ידי שיתקרב אל צדיק אמיתי שיאיר בו מעלת התפילה, בוודאי גם עליו יהיה נשפע מאורו הגדול, ויזכה סוף כל סוף לעסוק בתפילה באמת.

וזהו, ואל אמה תכלנה מלמעלה היינו שתזכה לעסוק בתפילה בקביעות כזאת עד שמלמעלה יהיו נכספים ומשתוקקים לשמוע את דבריך, ואזי ופתח התיבה בצדה תשים היינו שתשים פתח ושער גם בצד הטומאה, להאיר לאחרים איך לעסוק בתפילה ולצאת מן הטומאה שנלכדו בה, ואזי גם תחיה ותקיים את כל העולמות העליונים והתחתונים, בבחינת תחתיים שניים ושלישים תעשיה, שתגרום שפע לכל העולמות ויעמדו כולם בזכותך.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעל פי פירוש נפלא זה של רביז"ל, אפשר לפרש גם המחלוקת

המובא בפירש"י בהתחלת פרשת השבוע על הפסוק תמים היה בדורותיו, שהוא גם כן תלוי בשני בחינות אלו, כי רש"י הקדוש מביא על הפסוק תמים היה בדורותיו - יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום: ולפי הנ"ל יש לומר, שאלו שדורשים לשבח, הולכים כפי השיטה שהצהר היה אבן טוב שהולך ומאיר מעצמו, והיה נח יכול למצוא את האור אפילו מתוך החושך הכי גדול, וגם להאיר את אור התפילה באחרים, אבל אלו שדורשים לגנאי הולכים לפי השיטה שהצהר היה חלון, שרק מקבל את האור מבחוץ, ולכן היה נח צריך סעד לתומכו בעבודתו, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום, כי אברהם אבינו היה מגלה ומפרסם אלקותו יתברך לכל באי עולם והאיר את האמונה בכל העולם כולו, והבן.

ולכן עיקר עבודת האדם צריך להיות לסגור את עצמו בתוך תיבת התפילה בכל מה שיכול, בבחינת בא אתה וכל ביתך אל התיבה, שיכניס את כל עצמיותו ואת כל ביתו בתוך התפילה, ויהיה כל כך עסוק בתפילה עד שכולם יראו וילמדו ממנו את עבודת התפילה, ואיך שאין שום עצה אחרת בזה העולם רק לעסוק בתפילה ובהתבודדות להשם יתברך, ואזי יאיר תמיד באור גדול מאד כמו אבן טוב ממש ויהיה זכות הרבים תלוי בו, והשם יתברך יזיכנו לעסוק בתפילה והתבודדות תמיד עדי נזכה להתדבק בו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת נח ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קמ"ד עיין שם.

והלך ועמד עצמו אצל בעל-הבית ודרך המשרתים, שבתחלה צריכים להשכר בפחות ולעשות עבודות כבדות, ואחר-כך באים למעלות המשרתים הגדולים והיה הבעל-הבית עושה עמו מלאכות כבדות, והיה שולחו לאדונים לשאת סחורה כדרך המשרתים, שצריכים לכף ידיהם תחת אציליהם להניח הבגד על בליטת היד ברחב הכתף, והיה כבד עליו מאד עבודה כזו לפעמים היה צריך לעלות עם המשאוי הנ"ל על עליות הגבוהות, והיה קשה עליו העבודה וישב עצמו, כי היה פילוסוף בר-הבנה: מה לי לעבודה זו? הלא העקר הוא רק בשביל התכלית-לשא אשה ולהתפרנס, עדין איני צריך להסתכל על זה, על זה יהיה פנאי להבא, בשנים הבאות, כעת טוב לי להיות משוטט בארץ, להיות במדינות, להשביע עיני בעולם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והלך ועמד עצמו אצל בעל-הבית

אחד ודרך המשרתים, שבתחלה צריכים להשכר בפחות ולעשות עבודות כבדות, ואחר-כך באים למעלות המשרתים הגדולים והיה הבעל-הבית עושה עמו מלאכות כבדות, והיה שולחו לאדונים לשאת סחורה כדרך המשרתים, שצריכים לכף ידיהם תחת אציליהם להניח הבגד על בליטת היד ברחב הכתף, והיה כבד עליו מאד עבודה כזו לפעמים היה צריך לעלות עם המשאוי הנ"ל על עליות הגבוהות, והיה קשה עליו העבודה וישב עצמו, כי היה פילוסוף בר- הבנה: מה לי לעבודה זו? הלא העקר הוא רק בשביל התכלית-לשא אשה ולהתפרנס, עדין איני צריך להסתכל על זה, על זה יהיה פנאי להבא, בשנים הבאות, כעת טוב לי להיות משוטט בארץ, להיות במדינות, להשביע עיני בעולם, והנה בזה טעה החכם בשני ענינים חשובים, ראשון טעה בזה שחשב שיכולים להגיע מיד אל המעלות הגבוהות בלי לעבוד קשה מקודם, וזה בלתי אפשר, כי לשום עבודה ומדריגה לא באים בקלות ובלי יגיעה, רק צריכין לעבוד ולהתייגע על כל פרט ופרט הן בגשמיות והן ברוחניות, בבחינת |מגילה ו:|, לא יגעתי ומצאתי - אל תאמין, יגעתי ומצאתי תאמין, ולכן זה היה טעותו הראשון, היינו כשראה שצריך לעבוד קשה ולהיות משרת פשוט, ולעשות עבודות כבידות ורק אחר כך מגיעין לעבודה מכובדת, אזי כבר רצה לברוח מן המלאכה ולשוטט בארץ, וזה היה טעותו, כי היה צריך לדעת שמוכרח להיות כך, שמקודם צריכין לעבוד קשה ואחר כך באים אל תכלית הנרצה, ובפרט ברוחניות צריכין לדעת זה ביותר, שאין דבר כזה שפתאום האדם מגיע למדריגה גדולה ולהשגה בלי הכנה גדולה מקודם, רק צריכין לעבוד ולהתייגע ימים ושנים בתורה ובתפילה עד שזוכין להגיע לאיזה מדריגה והשגה בעבודת השם יתברך, וכך עשו כל הצדיקים מימות עולם, שעבדו קשה במסירות נפש ימים ושנים הרבה עד שהגיעו לענינם, ועל כן אשרי האדם שמוכן לזה ויש לו מדת ההתחזקות לסבול כל מה שעובר עליו, ואז בוודאי יצליח מאד בכל ענינו.

והטעות השני של החכם היתה מה שאמר לעצמו "לישא אשה ולהתפרנס, עדין איני צריך להסתכל על זה, על זה יהיה פנאי להבא בשנים הבאות", כי זה טעות חמור מאד, כי הדבר הראשון צריך האדם להתחתן לשם שמים כדי שיהיה נשמר מן החטא, ואחר כך יכול לצאת בעולם ולשוטט בארץ למצוא פרנסתו, אבל מקודם הוא דבר מסוכן מאד, והאדם עלול ליפול בשאול תחתית רחמנא ליצלן, ולכן מיד שדחה החכם את ענין החיתון "לשנים הבאות" כבר פתח לעצמו פתח הטומאה וכמו שרואים אחר כך שנפל בשאול תחתית בלי מעמד והיה צריך לרחמים גדולים לצאת משם. ואמר מוהרא"ש נ"י, שביותר בדורותינו אלה צריכין לעסוק ולהשתדל בכל מיני

אופנים שבעולם לחתן את הילדים בגיל צעיר, כי בעוונותינו הרבים הדור פרוץ מאד, ואם לא מחתנים הילדים בגיל צעיר, הם עלולים מאד ליכשל בעוונות וחטאים חמורות, ויהיו בסכנה לצאת מן הדת לגמרי רחמנא ליצלן, ומה שדואגים הרבה הורים "מאין יהיה להם פרנסה?" הלא אותו דאגה יהיה כשיהיו בגיל יותר מבוגר, כי הבחור בגיל עשרים וארבע או יותר צריך אותו עזרה מההורים או מאחרים להשיג פרנסתו, בדיוק כמו הבחור בגיל שש עשרה, ולכן למה לדחות את זמן החיתון "לשנים הבאות" ושיהיה לו גם שק מלא של חטאת נעורים רחמנא ליצלן, יותר טוב לחתן אותו בגיל צעיר שלא ידע מן החטא כלל.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם בא יהודי אחד למוהרנ"ת ז"ל וקבל והתלונן לפניו שהוא סובל צרות רבות מהבן שלו, כי הוא מסתובב ברחובות ועושה היזיקות בכל מקום, ו קושר זנבות של פרות ומזיק להם, ושובר חלונות וכו', ואינו יודע לשית עצה עמו כלל, ואמר לו מוהרנ"ת ז"ל שיראה לחתן אותו מה שיותר מהר ואז הכל יסתדר, וכן עשה וכך נתקיים שנשתנה לגמרי ונהפך לאיש אחר, כי מיד שאברך מרגיש על עצמו עול של התחייבות בבית, לחיות עם אשה ובנים ולהביא פרנסה וכו' זה כבר משנה אותו לאיש אחר לגמרי, ולכן למה לחכות "לשנים הבאות" עד שמסתבך בבעיות אחרות, יותר טוב לחתן אותו בגיל צעיר וכך יחיה חיים טובים באמת, והשם יתברך יזכינו לחתן את ילדינו בגיל צעיר ולרוות רוב נחת דקדושה מהם בזה ובבא לנצח אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת נח ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט"ז המדבר מהצדיק ומהתגלות משיח עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, איתא בגמרא |בבא בתרא ע"ד| רבי יוחנן משתעי: זמנא חדא הוה קאזלינן בספינתא, וחזינא האי כורא דאפיק רישה ממיא, ודמיא עינה כתרי סהרי, ונפיק מיא מתרתי אוסיא כתרי מברי דסורא, ופירש הרשב"ם: ונפיק-ושפך: אוסיא-נחיריו: מברי דסורא-נהרות שבסורא.

ומפרש רביז"ל, וחזינא האי כורא-שהוא הצדיק, המכנה בשם דג, כידוע |עיין מאורי אור ערך דג|.

והסביר מוהרא"ש נ"י, הצדיק נמשל לדג כי תוכו ופנימיותו סתום ונעלם מעין כל חי, כמו הדגים הללו שהמים מכסה עליהם ואין עין שולטת בהם |ברכות כ.|, וכן נמשל לדג מחמת שטבע הדג הנה אתה רואה אותו והנה הוא נעלם לגמרי ממך

תחת המים, כמו כן הצדיק הנה הוא עומד לפניך ואתה חושב שאתה רואה אותו, והנה הוא כבר משוטט במוחו במקום אחר לגמרי הנעלם מעין כל בריה ואין מכירים את מקומו כלל, וכן על פי סוד מכונה הצדיק בשם דג, כי מוחו משוטט תמיד בד' צירופי הוי"ה ברוך הוא שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ובג' צירופי אהי"ה קס"א קמ"ג קנ"א |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'| וזהו צירוף ד"ג היינו ד' וג', כי הצדיק שכבר זיכך וקידש את מוחו מכל הבלי עולם הזה, הוא תמיד משוטט בשמות אלו כדג הזה שמשוטט במים שאין להם סוף, ואי אפשר לתפוס אותו כלל, כי הנה חשבת שכבר תפסת אותו ועמדת על דעתו, והנה הוא כבר במקום אחר לגמרי דבוק באור האין סוף ברוך הוא.

וממשיך רביז"ל, דאפיק רישה ממיא, ודמיא עינה כתרי סהרי, ונפיק מיא מתרי אוסיא כתרי מברי דסורא-כי אי אפשר לצדיק להיות מחשבתו משוטט תמיד בחכמות עליונות, כי לפעמים צריך לצאת לחוץ לעסק בדברי העולם, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה |מנחות צט| 'פעמים בטולה של תורה זו היא קיומה' וכד אפיק רישא ממיא-הינו כד מפיק את עצמו מחכמות עליונות, אזי: ודמיא עינה כתרי סהרי-כי פקיחת עינים מכנים על שם החכמה, כמו שכתוב |בראשית ג|: "ותפקחנה עיני שניהם" וכשעוסק בחכמתו, אזי עיניו בבחינת שמש, וכשמסלק את עצמו מחכמה עליונה, הוה זה כמו ביאת שמש, וכשבא השמש אזי נשתארים עיניו בבחינת סהרי, כי סהרא אין מאירה אלא כד נסתלק השמש וזה בחינת: 'ועינינו מאירות כשמש וכירח'-לפעמים מאירות כשמש, כד אנחנו דבקים בחכמה, ולפעמים מאירות כירח, כד מסלקין את עצמנו מלשוטט בחכמה.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כך ברא הקדוש ברוך הוא את העולם שיהיה האדם מורכב מרוחניות ומגשמיות גם יחד, היינו שיש לו נשמה קדושה מרום גבהי מרומים, חלק אלוק ממעל ממש, ויש לו גוף עכור ומגושם מתכלית העשיה, ועיקר התכלית לקשר אותם ביחד ולעבוד את הקדוש ברוך הוא עם הכוחות של שניהם, והנה מחמת שהאדם יש לו גוף גשמי לכן מן ההכרח לפעמים להתבטל מדביקותו ומלשוטט בחכמות עליונות, כי הלא צריך לעסוק בצרכי הגוף, באכילה ובשתיה ובשינה וכו', ואז צריך להתבטל מדביקותו קצת, אבל ביטולה של תורה זו היא קיומה, ועל ידי שהצדיק עוסק בצרכי גופו בקדושה ובטהרה, על ידי זה הוא בא אחר כך להשגה יותר גבוה ורמה בעבודת השם יתברך, כי לאט לאט נתברר לו איך שגם עם הגוף יכולים לעבוד את השם יתברך, וכמו שפעם אמר רביז"ל שבאמת אין שום תאוות כלל, כי צריכין לאכול ולשתות, וכן צריכין להוליד ילדים, וכן

צריכין להביא פרנסה, אם כן איפוא יש תאוות כי עם הכל יכולים לעבוד את השם יתברך, וגם הלא לראות אלקות מעצם צרכי הגוף בבחינת |איוב י"ט| ומבשרי אחזה אלוק |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב|, אבל עם כל זאת יש חילוק בין עבודות רוחניים לבין עבודות גשמיים, כי בעבודות רוחניים, אזי עיני הצדיק הם מאירים בבחינת שמש, שמאיר מעצמו, כי אז שכלו ומוחו מאיר באור גדול מאד ובדביקות נפלא, וקל לו מאד לראות אלקותו יתברך, אבל כשעוסק בעבודות גשמיים אזי מאירין עיניו כמו הלבנה שאין לה אור מעצמה אלא מה שמקבלת מן השמש, כי אז מאיר מוחו מן הרשימו של המוחין הקדושים שהיו לו בשעת תורתו ותפילתו, ולאט לאט נתוודע לו איך שגם בעבודותיו הגשמיים יש אלקות, וזהו |מה שאומרים בתפילה| "ועינינו מאירות כשמש וכירח", שלפעמים העינים שלנו מאירים כאור השמש, בשעה שאנחנו עוסקים בעבודות רוחניים, ולפעמים כירח בשעה שאנחנו עוסקים בעבודות גשמיים.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבזה מקושר מה שרביז"ל התחיל בתחלה שהצדיק הוא כמו דג, כי בוודאי דביקות הצדיק בשעה שעוסק בעבודותיו הגשמיים זה נעלם ונסתר מעיני כל חי, כי מבחוץ הוא נראה כמו כל אדם, ואוכל ושותה כמו כולם, וכן מנהיג בית עם אשה וילדים ומביא פרנסה וכו', ואין רואים אצלו שום שינוי כלל, אבל באמת בפנימיותו הוא ענין אחר לגמרי ועושה הכל בדביקות נפלא להשם יתברך, אבל מבחוץ אי אפשר לראות את זה כלל, ומזה בא שבני אדם מזלזלים בצדיק ואין מעריכין גדולתו כלל, ובפרט כשנעשין יותר מדאי קרובים אליו ורואין אותו עוסק בכל צרכיו הגשמיים, יש סכנה גדולה שלא יבא לזלזל בו חס ושלום ולחשוב שהוא אדם פשוט לגמרי, אם לא מי שמסתכל עם עינים פקוחות ורוצה לראות את הצדיק דווקא בעת פשיטותו איך שהוא עולה ומתדבק בו יתברך גם בעת עסקו בצרכיו הגשמיים, כי אז בוודאי יראה חידושים נוראים ונפלאים מאד, איך שבשר ודם יכול לעבוד את הקדוש ברוך הוא עם כל פרט ופרט אפילו עם הדברים הגשמיים והחומריים ביותר., אבל בדרך כלל בני אדם לא מבינים בענין זה כלל, ואצלם הצדיק כמו דג שנעלם מעיניהם לגמרי, ואשרי מי שזוכה לשום עין פיקח על דרכי הצדיקים, ואזי גם עליו יאיר מאורם הגדול.

וממשיך רביז"ל, ונפיץ מיא מתרי אוסיא-הם בחינת תרין משיחין |עיין זוהר פנחס רמ"ו: רנ"ב:|, שאליהם העכו"ם ידרשו וימשכו את עצמם אליהם, כמו שכתוב |ישעיהו ב|: "ונהרו אליו כל הגויים" וזה: 'תרי נהרות דסורא' 'סורא'-זה בחינות עכו"ם, על שם עבודה זרה, כמו שכתוב |שמות ל"ב|: "סרו מהר מן

הדרך", והם נכללים בשתי אמות: עשו וישמעאל ועל-ידי אלו תרין משיחין, שהם תרי אוסיא, בחינת |איכה ד|: "רוח אפינו משיח ה'", על-ידם יגאלו וימשכו כנהרות אצלם ללמד דבר ה' ותרין אומין, עשו וישמעאל, אנון תרין עננין דמכסין על העינין, שאין יכולין להאיר תמיד בבחינת שמש, ובשביל זה צריך הצדיק לבטל את דבקותו, כדי שלא יתגברו האומין עשו וישמעאל על עיניו, ויתבטל, חס ושלום, חכמתו לגמרי, אבל על-ידי תרין משיחין, שיפוצו מעינותיהם חוצה, ויהפך לכלם שפה ברורה, אז יתקים |ישעיהו ל|: "והיה אור הלבנה כאור החמה", ואז לא יצטרך לבטל מדבקותו, עד כאן-לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר המניעה של נשמות ישראל מלהתדבק בו יתברך הוא מחמת שהם מעורבין בין אומות העולם ולומדים ממעשיהם הרעים, וכמו שכתוב |תהלים ק"ו| ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, והנה עיקר שורש אומות העולם הם השני אומות עשו וישמעאל, שהם קליפות הנוצרות והערבים ימח שמם, שמתפשטים בכל העולם כולו ורוצים להכניע את אנשי העולם תחתם, ומחמת שעם ישראל מעורבים בגלות ביניהם, לכן בעל כרחם הם לומדין ממעשיהם, וזה גורם להם את כל הצרות, ושני אומות אלו הם העננין דמכסיין על עייניו, היינו המחשבות זרות והבלבולים שעוברים על איש הישראלי, כי מחמת שאנחנו מעורבים בין אומות העולם ואנחנו רואים את מעשיהם הרעים, על ידי זה נכנס גם בנו מהזוהמא שלהם רחמנא ליצלן וזה מפסיק אותנו מן הדביקות, אבל כשיתגלה לנו התרין משיחין שהם משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, אזי הם יכלו את השני קליפות אלו לגמרי, ואז כבר יהיה אפשר לנשמות ישראל לידבק עצמם בהבורא יתברך שמו בלי מניעה ועיכוב, עד שגם כל הגשמיות שלהם יתהפך לרוחניות מזוככת, כי באמת אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואם הקדוש ברוך הוא ברא את האדם עם גוף ונשמה גם יחד, זה סימן הוא שיכולים לעבוד בשניהם את הקדוש ברוך הוא בתכלית הדביקות, רק עיקר המניעה הוא הקליפות רעות המסתובבים בעולם שנמשכים מעשו וישמעאל, שגורמים עננין אלו שמכסיין על עייניו, אבל מיד שיתגלה הצדיקים אמיתיים בעולם שהם נקראים בשם משיח בן יוסף כידוע, וגם לבסוף יתגלה משיח בן דוד שיבא לגאול כל נשמות ישראל בכלליות מן הגלות, אזי כבר יתגלה אלקותו יתברך לכל באי עולם, עד שיתקיים הפסוק |צפניה ג'| כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכם אחד, כי כולם יתחילו להתפלל ולדבר אליו יתברך, ואזי כבר יקויים הפסוק |ישעיה ל'| והיה אור הלבנה כאור החמה, כי אז לא יצטרכו להתבטל מן הדביקות כלל, רק תמיד

יאירו העינים באור השמש שהוא אור אלקותו יתברך האין סוף, ובכל פרט ופרט יראו גילוי אלקותו יתברך בגילוי פתוח, ולכן עיקר עבודת האדם הוא לזכות להתקרב אל הצדיקים האמיתיים שהם בחינת משיח בן יוסף וללמוד מהם את דרכם בקודש, איך הם עובדים את הקדוש ברוך הוא גם בעת פשיטותם ועיסקם בצרכיהם הגשמיות, כי אז יהיה נמשך עליו מהארתם הגדולה ויתחיל גם נשמתו וגופו להאיר באור אלקותו יתברך עד שיזכה להיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בפרשת השבוע מצינו את פגם דור המבול שנתקלקלה כל הבריאה כולה בפגם התאוות והמדות רעות, בבחינת |בראשית ו'| כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ, כל בשר דייקא היינו שהפרידו את בשר גופם מנשמתם ולא הבינו איך שצריכין לעבוד את השם יתברך גם עם הגשמיות, ולכן הלכו אחר תאוות הגוף והחומר, וקילקלו את כל תכלית כוונת הבריאה, ומחמת זה נגזר למחות את כל הבריאה במים, ולחזור אל תחילת הבריאה שהיתה מים במים, ולחדש אותה על ידי נח הצדיק ובניו שימצאו אלקותו יתברך בעולם, ויגלה אותו לבניהם ולבני בניהם עד סוף כל הדורות, והנה אז אחר המבול היה צריך להיות עולם התיקון, שכולם יכירו אותו יתברך, וכולם ידברו אליו יתברך, בבחינת כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' וגו', וכמו שכתוב באמת |בראשית י"א| ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים, כי כולם היו צריכין לדבר שפה אחת להקדוש ברוך הוא, ודברים אחדים מיחידו של עולם, אבל במקום זה קם דור הפלגה שנסעו מקדמונו של עולם, בבחינת |שם| ויהי בנסעם מקדם, וימצאו בקעה בארץ שנער, שנע"ר בגימטריא כת"ר, היינו שגרמו ביקוע ופירוד בין הארציות והגשמיות לבין הכתר עליון, כי באמת צריכין שניהם להיות מחוברין ביחד, תכלית הרוחניות שהיא בחינת השגת הכתר, עם תכלית הגשמיות שהוא הארץ החומרי הזה, אבל הם נסעו מקדמונו של עולם, וגרמו פירוד בכל זה, ולכן ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה, היינו בא נלבוש בגדים לבנים ונתלהב בהתלהבות גדולה מבחוץ, אבל הכל בכדי להטעות את הבריות שיחשבו שהם עובדים את הקדוש ברוך הוא, אבל באמת אינם עובדים אלא את עצמם להרבות כבודם ולהשיג תאוותם בכל ענין, וזהו ותהי להם הלבנה והחמר היה להם לחומר, היינו הבגדים הלבנים הנ"ל היה להם לאבן, להוסיף ולהחזיק אצלם לבם האבן שהוא היצר הרע, והחמר שהוא ההתלהבות הנ"ל להראות התלהבות גדולה מבחוץ, זה היה להם לחומר להוסיף

חומריות וגשמיות, כי כוונתם היתה רק לתאוות עצמם, וכמו שכתוב ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ, שזהו פגם הישות והגיאות, וכמו שכתוב בהקדמת העץ חיים שזהו בחינת הלומדים שלומדים גם חכמת הקבלה לשם גיאות וממון וכבוד וכו' שזה גורם כל החורבן רחמנא ליצלן, ולכן עיקר עבודת האדם צריך להיות להכניע חומריות גופו תחת קדושת נשמתו ולדעת שיכולים לקשר רוחניות וגשמיות גם יחד ולמצוא אלקותו יתברך בשניהם, עד שיהיה נעשה אור הלבנה כאור החמה ויאיר הכל באור אלקותו יתברך, והשם יתברך יזכינו להגיע אל כל זה באמת עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת נח התש'ן

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל חלק א' סי' י"ח המדבר מהשגת תכלית עולם הבא: ועבודת התפילה: עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: דע כי לכל דבר יש תכלית: ולתכלית יש עוד תכלית אחר גבוה מעל גבוה: למשל תכלית בנין הבית כדי שיהא לאדם מקום לנוח: ותכלית המנוחה כדי שיוכל בכח הזה לעבוד את ה': ותכלית העבודה וכו': ותכלית של כל דבר הוא מחובר להמחשבה והשכל יותר מהדבר שזה התכלית בא ממנו: וקרוב התכלית והמחשבה בקירוב יותר מהדבר: כי סוף מעשה במחשבה תחילה: נמצא שהסוף והתכלית הוא תחילה במחשבה וקרוב לה: ומהתכלית נשתלשל המעשה: למשל כשעולה במחשבה לבנות לו בית: בוודאי הבית אינו נבנה בבת אחת: אלא צריך להכין עצים ולסתת ולבנות כל עץ ועץ לפי צרכו: ואחר כך נבנה ונשלם הבית: נמצא שלימות הבית שהיא תכלית הבנין: וסופו היה במחשבה תחילה: נמצא שהתכלית הוא קרוב למחשבה ביותר מהתחלת המעשה.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה בוודאי לכל דבר שיש בזה העולם יש תכלית: הן במה שהאדם עושה ופועל מצד עצמו: והן במה שמסבבים עמו מלמעלה: כי בוודאי בכל דבר שאדם עושה יש בזה כוונה מחשבה ותכלית: וכמו שנותן רביז"ל דוגמא בבנין הבית: שתכלית הבנין הוא כדי שיהיה לו מקום מנוחה: אבל גם להמנוחה יש תכלית: כי עיקר המנוחה הוא שיוכל האדם בכח זה לעבוד את השם יתברך: ואפילו לעבוד את השם יתברך יש תכלית: וכמו שמסיים רביז"ל ותכלית העבודה וכו': ובתוך "וכו'" זה כלול אלפי אלפים ורוב רבבות מדריגות עד אין סוף:

כי כל מה שהאדם הולך ומתקרב אליו יתברך: הוא משיג שיש עוד תכלית ועוד תכלית לעבודתו: ואף פעם אי אפשר לומר שכבר גמר את עבודתו בשלימות: וכן בכל פרט ופרט של החיים: בכל מה שאדם עושה: יש בזה תכלית: ועיקר השלימות הוא שיגיע עם התכלית הזה אל הדביקות בו יתברך: וכן הדבר נוהג בכל מה שמסבבים עם האדם מלמעלה: שבכל פרט ופרט יש כוונה ותכלית: ואף על פי שלפעמים נסתר מהאדם תכלית זאת: ואינו יכול להבין כלל מה רוצים ממנו למעלה: ולמה עובר עליו עכשיו צרות ויסורים כאלו: אבל עליו להאמין שבכל דבר יש תכלית ובוודאי הכל בשביל טובת האדם לתיקונו הנצחי: ואין לו להרהר אחרי דרכיו יתברך כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבדיבורים אלו של רביז"ל גנוזים התחזקות נפלא אל האדם שיזכה להחזיק מעמד בכל מה שרק עובר עליו בחיים: כי כשיאמין שבכל דבר יש תכלית ולתכלית יש עוד תכלית אחר גבוה מעל גבוה וכו': על ידי זה יהיה לו כח לדלג ולקפוץ על הכל: כי יבין מרחוק שאף על פי שעדיין לא זכה להבין את הכוונה והתכלית בזה הענין שעובר עליו עכשיו: אבל אם יזכה להחזיק מעמד ולא ליפול בדעתו כלל: אזי סוף כל סוף בוודאי יזכה להשיג איזה השגה בתכלית זאת: ויראה למפרע איך שהכל הוא רק לטובתו הנצחיית: וצדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו.

ואומר רביז"ל: ודע שהתכלית של הבריאה הוא שעשוע עולם הבא: ואי אפשר לקרב זאת התכלית למחשבות בני אדם: כי זאת התכלית עליו נאמר |ישעיה ס"ד| עין לא ראתה וכו': אבל צדיקים באמת גם הם יכולים לתפוס במחשבתם תכלית עולם הבא: וכל אחד ואחד מישראל לפי שרשו שיש לו בתוך נשמת הצדיק: כן מקבל ממנו גם כן זאת התכלית: כפי הפרת הכעס ברחמנות: היינו כשבא אדם לכלל כעס לא יפעול בכעסו שום אכזריות: ואדרבה ימתיק הכעס ברחמנות בבחינת ברוגז רחם תזכור |חבקוק ג'|.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר התכלית של כל הבריאה כולה הוא בשביל שעשוע עולם הבא: היינו שיזכה האדם להתדבק בו יתברך בחיים חיותו בעולם הזה: עד שירגיש את תענוגי ושעשועי עולם הבא כאן בזה העולם: ויקשר עולם הזה בעולם הבא ביחודא שלים: וזה נעשה על ידי שהאדם מכניס בדעתו ידיעה הנ"ל: שכל פרט ופרט של החיים מתנהג בהשגחתו יתברך הפרטי פרטיית: ועליו לקשר ולדבק עצמו מכל דבר אליו יתברך: כי על פי רוב בני אדם חושבים שחיי עולם הזה מופרדים לגמרי מחיי עולם הבא: ובשעת עסקו בצרכיו הגשמיים:

באכילה ובשתיה ובעסק הפרנסה: או כשעובר עליו צרות ויסורים שונות: אזי אי אפשר לו לדבק עצמו בו יתברך ולהרגיש תענוגי עולם הבא: אבל כשאדם מכניס בדעתו שלימות האמונה הקדושה ואמתת מציאותו יתברך: אזי מתחיל להבין איך שחיי עולם הזה מקושרים הדק היטב בחיי עולם הב:א ובכל פרט ופרט של חייו יכול למצוא אלוקותו יתברך: ואזי אפילו בשעת אכילתו ושתייתו ועסקי פרנסתו הוא מדבק עצמו אליו יתברך ואינו שוכח ממנו יתברך כלל: וכן אפילו בשעה שעובר עליו צרות ויסורים רחמנא ליצלן: הוא משתדל בכל כוחו למצוא הרחבות בתוך הצרות: והוא מתגבר בכל כוחו להבין את התכלית של כל היסורים האלו: שבוודאי השם יתברך רוצה שיתקרב אליו יותר על ידי יסורים אלו: ואזי האדם משתעשע בשעשועי עולם הבא עוד בעולם הזה: והוא חי חיים טובים ומאושרים באמת. והנה קשה מאד לקרב זאת התכלית למחשבות בני אדם: כי כל אחד ואחד עסוק וטרוד מאד בכל טרדותיו הגשמיים: ונדמה לו שהעולם כמנהגו נוה:ג ואין לו זמן כלל ליישב דעתו באמת: אבל הצדיקים האמיתיים הם יכולים לתפוס במחשבתם תכלית עולם הבא: כי הם יגעים וטורחים כל ימיהם להשיג התכלית שבכל פרט ופרט: והם יודעים היטב שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל: ומתוך כל פרט ופרט של החיים יכולים לעבדו יתברך: ואינם נחים ושקטים כלל עד שהזוכים להשיג התכלית שבכל דבר: ולכן כל אחד ואחד מישראל כפי שרשו שיש לו בתוך נשמת הצדיק: היינו כפי שהוא זוכה להתקרב לצדיק אמת כזה: כן הוא זוכה לקבל ממנו זאת התכלית: כי על ידי שמסתובבים אצל צדיק ואיש כשר באמת: בעל כרחו נשפע על האדם מהארתו הגדולה: ונפתחים עיניו גם כן להסתכל באור התכלית שבכל דבר: עד שלאט לאט נדחה ממנו כל החושך ומתחיל לראות אור אחרת בכל ימי חייו.

והנה עיקר הדרך שאדם זוכה לקבל תכלית זאת מהצדיק: הוא כפי הפרת הכעס ברחמנות: היינו כשבא אדם לכלל כעס לא יפעול בכעסו שום אכזריות: רק ימתיק כל הכעס ברחמנות: בבחינת |חבקוק ג'| ברוגז רחם תזכור: כי כשאדם בא לידי כעס: ומתפרץ לעשות אכזריות בכעסו: זהו סימן שהוא כרות ומנותק לגמרי מן הדביקות בו יתברך: כי אין דבר שהורס את האדם וטורף את נפשו לגמרי כמו מידת הכעס: וכמו שמובא בזוהר |תצוה קפ"ב| על הפסוק |איוב י"ח| טורף נפשו באפו: שאדם טורף ומאבד את נשמתו על ידי כעס רחמנא ליצלן: ועל ידי מידת הכעס האדם מגלה איך שרחוק לגמרי מהאמונה הקדושה: כי אלמלא היה מאמין שכל דבר שבעולם מושגח בהשגחתו יתברך הפרטי פרטיית: לא היה כועס על שום דבר:

כי מה לו לכעוס: הלא כך סיבב עמו השם יתברך מלמעלה: ובוודאי יש בזה כוונה ותכלית: ולכן כפי שאדם זוכה להפר כעסו ברחמנות: ואפילו כשבא לכלל כעס: תיכף ומיד הוא ממתיק את הכעס ברחמנות: ומצדיק עליו את הדין: ואומר שבוודאי דבר זה נמשך מלמעלה: על ידי זה זוכה להכניס בדעתו לימודי הצדיקים האמיתיים: שמלמדים ומגלים לכל אחד ואחד את התכלית של כל הבריאה שהוא שעשוע עולם הבא: והאדם הזה גם כן מתחיל להשתעשע בתענוגי עולם הבא עוד בחיים חיותו בעולם הזה: והוא מתענג בנועם זיוו השכינה ממש: אשרי לו ואשרי חלקו.

ואומר רביז"ל: ועל ידי זה נעשה עטרה לענוים הבורחים מכבוד ושררה: ועושין עצמן כשיירים: וכשנתעטרין בעטרה של רחמנות: בבחינת |תהילים ק"ג| המעטרכי חסד ורחמים: אזי מקבלים את הכבוד והשררה בעל כרחם: וזהו בחינת |ישעיה כ"ח| עטרת צבי לשאר עמו: למי שמשים עצמו כשיריים |מגילה ט"ו:|: כי זה שהצדיק בורח מהשררה והכבוד: ואינו רוצה להנהיג את העולם: זאת המחשבה בא להם מבחינת הסתרה פני ה': על ידי מיעוט אמונה שיש בישראל: כי לפי מיעוט האמונה חס ושלום: כן הסתרת פני ה': ואין רוצה להנהיג אותם: וההסתרה הזאת היא בחינת כעסו וחרון אפו הבא על ידי עבודת אלילים: כמאמר: כל זמן שיש עבודת אלילים בעולם חרון אף בעולם |ספרי פרשת ראה|: ואפילו כשאין עבודת אלילים בעולם אלא שהאמונה אינה כל כך בשלימות: אז גם כן החרון אף והסתרתו כפי התמעטות האמונה: ומחמת שחרון אפו כרגע: כמו שכתוב |תהילים ל'| כי רגע באפו: על ידי זה אין נרגש אלא כשיש עבודת אלילים בעולם: אבל בלא עבודת אלילים אלא בחסרון בשלימות האמונה: אזי בוודאי אינו נרגש מעט החרון אף שבחלק הרגע: ואין ניכר הסתרת פני ה': אבל ההשתלשלות של החרון האף כשבא אל הצדיקים: אזי מסתירים פניהם מהעולם ואינם רוצים להנהיג את העולם: ומחמת שהחרון אף הוא מעט מן המעט מחלק הרגע: על ידי זה אינם תולים הסתרת פניהם ברוגז: אלא תולים הסתרת פניהם בקטנותם: ועושים עצמם כשיריים: ואומרים שאינם ראויים להנהיג העולם ובאמת גם הם אינם יודעים ומרגישים את החרון אף כי הוא מעט מן המעט.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה כשאדם זוכה להפר את כעסו ברחמנות: ולהמתיק החרון אף ולהכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך: על ידי זה הוא גורם להצדיקים לגלות פניהם אל ההמון עם ולהדריך אותם בדרך הישר: כי על פי רוב הצדיקים האמיתיים מסתירים פניהם מאד מהנהגת העולם: ואינם רוצים ליכנס לדבר זה

כלל: כי יותר טוב להם לעבוד את השם יתברך בצנעה ובהצנע לכת: ושלא יהיה עליהם עול וטרדות הנהגת העולם: וגם על פי רוב חושבים בדעתם שאינם ראויים כלל להנהיג אנשים אחרים: כי הלוואי שיזכו לתקן את עצמם: אבל באמת קטנות זה שנכנס בדעתם הוא מחמת מיעוט האמונה שיש בישראל: שבני האדם רחוקים מאד בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל חלק א' סי' י"ח המדבר מהשגת תכלית עולם הבא: ועבודת התפילה: עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: דע כי לכל דבר יש תכלית: ולתכלית יש עוד תכלית אחר גבוה מעל גבוה: למשל תכלית בנין הבית כדי שיהא לאדם מקום לנוח: ותכלית המנוחה כדי שיוכל בכח הזה לעבוד את ה': ותכלית העבודה וכו': ותכלית של כל דבר הוא מחובר להמחשבה והשכל יותר מהדבר שזה התכלית בא ממנו: וקרוב התכלית והמחשבה בקירוב יותר מהדבר: כי סוף מעשה במחשבה תחילה: נמצא שהסוף והתכלית הוא תחילה במחשבה וקרוב לה: ומהתכלית נשתלשל המעשה: למשל כשעולה במחשבה לבנות לו בית: בוודאי הבית אינו נבנה בבת אחת: אלא צריך להכין עצים ולסתת ולבנות כל עץ ועץ לפי צרכו: ואחר כך נבנה ונשלם הבית: נמצא שלימות הבית שהיא תכלית הבנין: וסופו היה במחשבה תחילה: נמצא שהתכלית הוא קרוב למחשבה ביותר מהתחלת המעשה.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה בוודאי לכל דבר שיש בזה העולם יש תכלית: הן במה שהאדם עושה ופועל מצד עצמו: והן במה שמסבבים עמו מלמעלה: כי בוודאי בכל דבר שאדם עושה יש בזה כוונה מחשבה ותכלית: וכמו שנותן רביז"ל דוגמא בבנין הבית: שתכלית הבנין הוא כדי שיהיה לו מקום מנוחה: אבל גם להמנוחה יש תכלית: כי עיקר המנוחה הוא שיוכל האדם בכח זה לעבוד את השם יתברך: ואפילו לעבוד את השם יתברך יש תכלית: וכמו שמסיים רביז"ל ותכלית העבודה וכו': ובתוך "וכו'" זה כלול אלפי אלפים ורוב רבבות מדריגות עד אין סוף:

כי כל מה שהאדם הולך ומתקרב אליו יתברך: הוא משיג שיש עוד תכלית ועוד תכלית לעבודתו: ואף פעם אי אפשר לומר שכבר גמר את עבודתו בשלימות: וכן בכל פרט ופרט של החיים: בכל מה שאדם עושה: יש בזה תכלית: ועיקר השלימות הוא שיגיע עם התכלית הזה אל הדביקות בו יתברך: וכן הדבר נוהג בכל מה שמסבבים עם האדם מלמעלה: שבכל פרט ופרט יש כוונה ותכלית: ואף על פי שלפעמים נסתר מהאדם תכלית זאת: ואינו יכול להבין כלל מה רוצים ממנו למעלה: ולמה עובר עליו עכשיו צרות ויסורים כאלו: אבל עליו להאמין שבכל

דבר יש תכלית ובוודאי הכל בשביל טובת האדם לתיקונו הנצחי: ואין לו להרהר אחרי דרכיו יתברך כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבדיבורים אלו של רביז"ל גנוזים התחזקות נפלא אל האדם שיזכה להחזיק מעמד בכל מה שרק עובר עליו בחיים: כי כשיאמין שבכל דבר יש תכלית ולתכלית יש עוד תכלית אחר גבוה מעל גבוה וכו': על ידי זה יהיה לו כח לדלג ולקפוץ על הכל: כי יבין מרחוק שאף על פי שעדיין לא זכה להבין את הכוונה והתכלית בזה הענין שעובר עליו עכשיו: אבל אם יזכה להחזיק מעמד ולא ליפול בדעתו כלל: אזי סוף כל סוף בוודאי יזכה להשיג איזה השגה בתכלית זאת: ויראה למפרע איך שהכל הוא רק לטובתו הנצחיית: וצדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו.

ואומר רביז"ל: ודע שהתכלית של הבריאה הוא שעשוע עולם הבא: ואי אפשר לקרב זאת התכלית למחשבות בני אדם: כי זאת התכלית עליו נאמר |ישעיה ס"ד| עין לא ראתה וכו': אבל צדיקים באמת גם הם יכולים לתפוס במחשבתם תכלית עולם הבא: וכל אחד ואחד מישראל לפי שרשו שיש לו בתוך נשמת הצדיק: כן מקבל ממנו גם כן זאת התכלית: כפי הפרת הכעס ברחמנות: היינו כשבא אדם לכלל כעס לא יפעול בכעסו שום אכזריות: ואדרבה ימתיק הכעס ברחמנות בבחינת ברוגז רחם תזכור |חבקוק ג'|.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר התכלית של כל הבריאה כולה הוא בשביל שעשוע עולם הבא: היינו שיזכה האדם להתדבק בו יתברך בחיים חיותו בעולם הזה: עד שירגיש את תענוגי ושעשועי עולם הבא כאן בזה העולם: ויקשר עולם הזה בעולם הבא ביחודא שלים: וזה נעשה על ידי שהאדם מכניס בדעתו ידיעה הנ"ל: שכל פרט ופרט של החיים מתנהג בהשגחתו יתברך הפרטי פרטיית: ועליו לקשר ולדבק עצמו מכל דבר אליו יתברך: כי על פי רוב בני אדם חושבים שחיי עולם הזה מופרדים לגמרי מחיי עולם הבא: ובשעת עסקו בצרכיו הגשמיים: באכילה ובשתיה ובעסק הפרנסה: או כשעובר עליו צרות ויסורים שונות: אזי אי אפשר לו לדבק עצמו בו יתברך ולהרגיש תענוגי עולם הבא: אבל כשאדם מכניס בדעתו שלימות האמונה הקדושה ואמתת מציאותו יתברך: אזי מתחיל להבין איך שחיי עולם הזה מקושרים הדק היטב בחיי עולם הב:א ובכל פרט ופרט של חייו יכול למצוא אלוקותו יתברך: ואזי אפילו בשעת אכילתו ושתייתו ועסקי פרנסתו הוא מדבק עצמו אליו יתברך ואינו שוכח ממנו יתברך כלל: וכן אפילו בשעה שעובר עליו צרות ויסורים רחמנא ליצלן: הוא משתדל בכל כוחו למצוא הרחבות

בתוך הצרות: והוא מתגבר בכל כוחו להבין את התכלית של כל היסורים האלו: שבוודאי השם יתברך רוצה שיתקרב אליו יותר על ידי יסורים אלו: ואזי האדם משתעשע בשעשועי עולם הבא עוד בעולם הזה: והוא חי חיים טובים ומאושרים באמת. והנה קשה מאד לקרב זאת התכלית למחשבות בני אדם: כי כל אחד ואחד עסוק וטרוד מאד בכל טרדותיו הגשמיים: ונדמה לו שהעולם כמנהגו נוה:ג ואין לו זמן כלל ליישב דעתו באמת: אבל הצדיקים האמיתיים הם יכולים לתפוס במחשבתם תכלית עולם הבא: כי הם יגעים וטורחים כל ימיהם להשיג התכלית שבכל פרט ופרט: והם יודעים היטב שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל: ומתוך כל פרט ופרט של החיים יכולים לעבדו יתברך: ואינם נחים ושקטים כלל עד שהזוכים להשיג התכלית שבכל דבר: ולכן כל אחד ואחד מישראל כפי שרשו שיש לו בתוך נשמת הצדיק: היינו כפי שהוא זוכה להתקרב לצדיק אמת כזה: כן הוא זוכה לקבל ממנו זאת התכלית: כי על ידי שמסתובבים אצל צדיק ואיש כשר באמת: בעל כרחו נשפע על האדם מהארתו הגדולה: ונפתחים עיניו גם כן להסתכל באור התכלית שבכל דבר: עד שלאט לאט נדחה ממנו כל החושך ומתחיל לראות אור אחרת בכל ימי חייו.

והנה עיקר הדרך שאדם זוכה לקבל תכלית זאת מהצדיק: הוא כפי הפרת הכעס ברחמנות: היינו כשבא אדם לכלל כעס לא יפעול בכעסו שום אכזריות: רק ימתיק כל הכעס ברחמנות: בבחינת |חבקוק ג'| ברוגז רחם תזכור: כי כשאדם בא לידי כעס: ומתפרץ לעשות אכזריות בכעסו: זהו סימן שהוא כרות ומנותק לגמרי מן הדביקות בו יתברך: כי אין דבר שהורס את האדם וטורף את נפשו לגמרי כמו מידת הכעס: וכמו שמובא בזוהר |תצוה קפ"ב| על הפסוק |איוב י"ח| טורף נפשו באפו: שאדם טורף ומאבד את נשמתו על ידי כעס רחמנא ליצלן: ועל ידי מידת הכעס האדם מגלה איך שרחוק לגמרי מהאמונה הקדושה: כי אלמלא היה מאמין שכל דבר שבעולם מושגח בהשגחתו יתברך הפרטי פרטיית: לא היה כועס על שום דבר: כי מה לו לכעוס: הלא כך סיבב עמו השם יתברך מלמעלה: ובוודאי יש בזה כוונה ותכלית: ולכן כפי שאדם זוכה להפר כעסו ברחמנות: ואפילו כשבא לכלל כעס: תיכף ומיד הוא ממתיק את הכעס ברחמנות: ומצדיק עליו את הדין: ואומר שבוודאי דבר זה נמשך מלמעלה: על ידי זה זוכה להכניס בדעתו לימודי הצדיקים האמיתיים: שמלמדים ומגלים לכל אחד ואחד את התכלית של כל הבריאה שהוא שעשוע עולם הבא: והאדם הזה גם כן מתחיל להשתעשע בתענוגי עולם הבא עוד בחיים חיותו בעולם הזה: והוא מתענג בנועם זיוו השכינה ממש: אשרי לו

ואשרי חלקו.
ואומר רביז"ל: ועל ידי זה נעשה עטרה לענוים הבורחים מכבוד ושררה: ועושין עצמן כשיירים: וכשנתעטרין בעטרה של רחמנות: בבחינת |תהילים ק"ג| המעטרכי חסד ורחמים: אזי מקבלים את הכבוד והשררה בעל כרחם: וזהו בחינת |ישעיה כ"ח| עטרת צבי לשאר עמו: למי שמשים עצמו כשיריים |מגילה ט"ו:|: כי זה שהצדיק בורח מהשררה והכבוד: ואינו רוצה להנהיג את העולם: זאת המחשבה בא להם מבחינת הסתרה פני ה': על ידי מיעוט אמונה שיש בישראל: כי לפי מיעוט האמונה חס ושלום: כן הסתרת פני ה': ואין רוצה להנהיג אותם: וההסתרה הזאת היא בחינת כעסו וחרון אפו הבא על ידי עבודת אלילים: כמאמר: כל זמן שיש עבודת אלילים בעולם חרון אף בעולם |ספרי פרשת ראה|: ואפילו כשאין עבודת אלילים בעולם אלא שהאמונה אינה כל כך בשלימות: אז גם כן החרון אף והסתרתו כפי התמעטות האמונה: ומחמת שחרון אפו כרגע: כמו שכתוב |תהילים ל'| כי רגע באפו: על ידי זה אין נרגש אלא כשיש עבודת אלילים בעולם: אבל בלא עבודת אלילים אלא בחסרון בשלימות האמונה: אזי בוודאי אינו נרגש מעט החרון אף שבחלק הרגע: ואין ניכר הסתרת פני ה': אבל ההשתלשלות של החרון האף כשבא אל הצדיקים: אזי מסתירים פניהם מהעולם ואינם רוצים להנהיג את העולם: ומחמת שהחרון אף הוא מעט מן המעט מחלק הרגע: על ידי זה אינם תולים הסתרת פניהם ברוגז: אלא תולים הסתרת פניהם בקטנותם: ועושים עצמם כשיריים: ואומרים שאינם ראויים להנהיג העולם ובאמת גם הם אינם יודעים ומרגישים את החרון אף כי הוא מעט מן המעט.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה כשאדם זוכה להפר את כעסו ברחמנות: ולהמתיק החרון אף ולהכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך: על ידי זה הוא גורם להצדיקים לגלות פניהם אל ההמון עם ולהדריך אותם בדרך הישר: כי על פי רוב הצדיקים האמיתיים מסתירים פניהם מאד מהנהגת העולם: ואינם רוצים ליכנס לדבר זה כלל: כי יותר טוב להם לעבוד את השם יתברך בצנעה ובהצנע לכת: ושלא יהיה עליהם עול וטרדות הנהגת העולם: וגם על פי רוב חושבים בדעתם שאינם ראויים כלל להנהיג אנשים אחרים: כי הלוואי שיזכו לתקן את עצמם: אבל באמת קטנות זה שנכנס בדעתם הוא מחמת מיעוט האמונה שיש בישראל: שבני האדם רחוקים מאד מהשגת האמונה הקדושה: ומחמת זה באים לכל מיני כעס וקפידות: שזהו בחינת עבודה זרה: ולכן הצדיקים מסתירים פניהם לגמרי מהנהגת העולם: אבל מן השמים מרחמים מאד על הבריות: ורוצים שיזכו להכיר הצדיק האמת שיכול להכניס בהם

הארת האמונה הקדושה והשגת אלוקותו יתברך: ולכן מסבבים מן השמים שאלו הצדיקים שאוחזים בתכלית הבריאה: שהוא שעשוע עולם הבא: יתגלו לבני אדם: ואפילו אם יעשו כל מיני פעולות שבעולם להסתיר את עצמם: ולברוח מהנהגת העולם: מן השמים מגלים אותם בעל כרחם: וכפי שהאדם זוכה להכניס בעצמו הארת האמונה הקדושה ולהפר כעסו ברחמנות: כפי זה מתחיל להיות לו הרגשה בדברי הצדיק ולקבל ממנו ידיעת התכלית של הבריאה שהוא שעשוע עולם הבא: ולאט לאט הוא מתעלה במדריגות גבוהות ורמות בעבודת השם יתברך: וזוכה להגיע לתכליתו הנצחי.

והנה בסוף התורה אומר רביז"ל: שלזכות להשגת התכלית ושלימות האמונה הקדושה הוא על ידי שלימות האותיות של התפילה ודיבורי אמונה: שהוא בחינת אשת רבי חנינא בן דוסא: כי רבי חנינא בן דוסא: זה בחינת אמונה: כי מדתו אמונה: בבחינת |ברכות י"ז:| וחנינא בני די לו בקב חרובין: קב חרובין מידת אמונה: ואשת: זה בחינת האותיות של התפילה: ששלימותם על ידי אמונה: בבחינת ראשי תיבות א'בנים ש'לימות ת'בנה |דברים כ"ז|: ואבנים הם אותיות: כמאמר |ספר יצירה| שלשה אבנים בונות ששה בתים: ואותיות נשלמים על ידי אמונה: בבחינת |צפניה ג'| אז אהפוך אל העמים שפה ברורה וכו': היינו על ידי אמונה: שהוא בחינת לקרא כולם בשם ה': על ידי זה אהפוך שפה ברורה: בבחינת שלימות הדיבור מה שזהו התכלית של כל הנבראים: עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי בוודאי אי אפשר להשיג התכלית של הבריאה שהוא שעשוע עולם הבא: ולהבין שבכל פרט ופרט של החיים יש תכלית וכוונה עמוקה ממנו יתברך לטובת האדם: כי אם על ידי שלימות הדיבור ועבודת התפילה: כי כל מה שאדם זוכה לדבר עמו יתברך: ולפרש לפניו יתברך כל שיחתו: על ידי זה מכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך: ומתחיל להבין איך שבכל פרט ופרט יש השגחתו יתברך הפרטי פרטיית: וכן כשעובר עליו כל מיני צרות ויסורים שונים: והוא מכניס הכל בתוך תפילתו ושיחתו: ומפרש את הכל בתמימות ופשיטות לפני השם יתברך: על ידי זה נכנס בדעתו הארת האמונה הקדושה שבוודאי יש בכל פרט תכלית וכוונה עמוקה: וזה מה שנותן לו עיקר הכח וההתחזקות להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו: עד שמתחיל להרגיש שעשוע עולם הבא בעולם הזה: וזהו בחינת אשת רבי חנינא בן דוסא |המוזכר באגדה בבא בתרא דף ע"ד שמביא שם רביז"ל: שהיא עתידה לעשות תכלת לצדיקים לעולם הבא: תכלת בחינת השגת התכלית הנ"ל: עיין שם יתר המאמר בדברי רביז"ל: כי אש"ת ראשי תיבות א'בנים ש'לימות

ת'בנה: וכן אש"ת ראשי תיבות א'דני ש'פתי ת'פתח |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י|: כי רבי חנינא בן דוסא מידתו האמונה: כי די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת: ומרוב אמונתו ובטחונו בו יתברך לא חסר לו שום דבר כלל: ואשת רבי חנינא בן דוסא מרמז על עיקר הדרך שהגיע לשלימות אמונתו: היינו על ידי א'בנים ש'לימות ת'בנה וא'דני ש'פתי ת'פתח: שהם ראשי תיבות א'ש'ת' כנ"ל: כי כל מה שאדם מרבה לדבר עמו יתברך: וכן מרבה לדבר עם כל מכיריו ומיודעיו דיבורי אמונה: על ידי זה נקבע אמונתו יתברך בלבו: עד שזוכה להשיג את התכלית בכל דבר: והוא עולה ומשתעשע בשעשוע עולם הבא בחיי העולם הזה: וחי חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח: אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה כתיב |בראשית ו'| אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים התהלך נח: ואיתא בזוהר |ריש פרשת נח| אלה תולדות נח נח: נח לעילא ונח לתתא: היינו שהיתה לו מידת הנייחא והסבלנות: שהיה סובל את כל מה שבא עליו: הן מלעילא מן השמים: והן מלתתא מצד בני אדם: שזהו ענין הפרת הכעס ברחמנות הנ"ל: ועל ידי זה: איש צדיק תמים היה בדורותיו: שזכה להיות צדיק תמים ולהשיג את התכלית שבכל דבר שהוא שעשוע עולם הבא: כי זהו התולדה והתוצאה של נח: היינו של מי שיש לו סבלנות: ומעצור את כעסו בכל דבר: שזוכה להשיג את הכוונה והתכלית בתוך כל דבר: ומקשר חיי עולם הבא בחיי עולם הזה: בחינת נח לעילא נח לתתא: וזהו את האלהים התהלך נח: היינו אפילו בשעה שעבר עליו מידת הדין: שהוא השם אלהים: גם זה התהלך נח: שהיה יכול לסבול ולעבור על הכל בשלום: כי השגת התכלית הוא עיקר המעמד וההתחזקות של האדם בזה העולם: ותיכף ומיד שיודע שיש תכלית עמוק בכל דבר הוא כבר יכול לסבול את הכל.

אבל מחמת מיעוט האמונה שהיתה בעולם: ופגם הכעס והחמס והעבודה זרה שהיה באנשי העולם: לכן הסתיר נח את פניו מהם: ולא רצה להנהיג אותם ולהציל אותם מאבדון וכליה: רק בנה את התיבה כאשר ציוה אותו השם יתברך: והסתיר עצמו בתוכה: שכל זה מרמז על תיבת התפילה: וכמאמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע על הפסוק: צהר תעשה לתיבה: שתעשה אור ובהירות לתיבת התפילה שיאיר לך מאד |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ט' וסי' קי"ב|: ואף על פי שאין זה שלימות כלל: להסתיר עצמו מאנשי העולם ולהציל עצמו לבד ולא יהיה אכפת לו מה שנעשה מבחוץ: אבל על כל פנים בזה בעצמו שבנה נח את התיבה: וגילה לדורות עולם

שאין עצה להנצל מהמבול והכעס והחמס שנעשה בחוץ: כי אם על ידי תיבות התפילה: בבחינת אבנים שלימות תבנה כנ"ל: זה בעצמו היתה עיקר תיקונו: כי על ידי בנין התיבה גילה נח לדורות עולם שעיקר הדרך שזוכין להנצל מהמבול של כפירות ואפיקורסות: ולזכות לאמונה שלימה בהשם יתברך :הוא רק על ידי בנין והקמת תיבת התפילה: שיכניס האדם וכל אשר לו בתוך התיבה: ויאיר ויזהיר את תפילתו באורו יתברך: בבחינת צהר תעשה לתיבה: ועל ידי זה יזכה לעבור בשלום על כל המשברים וגלים שעוברים עליו בחייו: ויזכה לבסוף להשתעשע בשעשוע עולם הבא.

וזה הוא מה שמובא בספר הקדוש "עבודת ישראל" בשם הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע: ששיעור מידות התיבה מרמז על קדושת הלשון: כי שלש מאות אמה אורך הוא בחינת האות ש': וחמישים אמה רחבה הוא בחינת האות נ': ושלושים אמה קומתה הוא בחינת האות ל': וביחד יש צירוף ל'ש'נ': לרמז אל האדם: שעיקר בנין התיבה הוא קדושת הלשון: כי כל מה שאדם זוכה לשמור את לשונו: הוא נשמר מכל הצרות שנעשים בחוץ: בבחינת |משלי כ"א| שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו: כי כל עיקר הצרות והיסורים שעוברים על האדם הוא רק מחמת שאינו שומר את פיו: וכמו שרואים בחוש: שעם מלה קטנה שאדם מתבטא נגד חבירו: זה יכול לגרום ריב ומחלוקת גדולה בלי שיעור: וכן בביתו של אדם: כשמתבטא מלה קטנה נגד אשתו: ופוגע בכבודה: על ידי זה יכול להפוך כל הבית לריב ומחלוקת גדולה ונעשה שם גהינם ממש רחמנא ליצלן: ואילו היה לו קצת חכמה ושכל: והיה שומר פיו ולשונו: ושותק למחרפי ולמבזי נפשו: היה מתבטל כל הענין: והיה זוכה לחיים שקטים ושלוים באמת: כי מי שהוא עוצר את עצמו מלענות למחרפי נפשו: תמיד עולה ומנצח: וכמו שאומר רביז"ל בספר המידות |אות מריבה סי' ל"ה| מי שהוא עצור במילין לא יוכל אותו שום אדם: כי מי שמפקיר את דיבורו: ותמיד רוצה להראות לאחרים שהוא בצדק: יכניס עצמו לתוך כל מיני מחלוקת ומריבות הן עם אשתו והן עם בני אדם להראות שהוא בצדק: מה שאין כן מי ששותק ודומם למבזי נפשו: לבסוף הם יתבטלו לגמרי: כי יראו שאין להם עם מי לדבר: ועל זה מרמז לנו בנין התיבה: שצריכים להיות במידות הלשון: שישמור האדם את לשונו מאד: וגם יעשה צהר לתיבה: היינו שיאיר דיבורו עם דיבורי תפילה ודיבורי אמונה אמיתיים: ויכניס תמיד את כל כוחו בזה: כי על ידי זה יהיה ניצול מכל רע ומכל מיני מים הזידונים השוטפים בחוץ: ויזכה לעבור על הכל בשלום ולהגיע אל תכליתו הנצחי: והשם יתברך יזכינו לשמירת הדיבור

באמת: ולקדש את לשונינו עם דיבורי תורה ותפילה ויראת שמים: עד שנזכה להתדבק בו יתברך באמת ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת נח התש'ן

בשבת קודש בבוקר בשעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בסיפור מבעל תפילה מעשה י"ב דף שנ"א: עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י רביז"ל ממשיך לספר "והבינו שבוודאי הוא הבעל תפילה: כי כבר היה נתפרסם אצלם כנ"ל": כי בוודאי מי שאומר שיש לו הכירות עם הגיבור שהוא מדת הגבורה: ואינו מפחד ממנה: הוא מוכרח להיות צדיק שעוסק בתפילה תמיד: כי רק על ידי התפילה יכולים להמתיק מידת הדין והגבורה: ולבטל אותה לגמרי.

"וציוו לחפש אחריו ולתפסו אף על פי שהוא משנה עצמו אצלם בכל פעם כנ"ל |היינו פעם נדמה כסוחר ופעם כעני וכו' כנ"ל|: אך הם ידעו מזה גם כן שהבעל תפילה הנ"ל הוא משנה עצמו בכל פעם: וציוו לחקור אחריו ולתפסו": כי הנה זהו עוצם חכמת הצדיק שעוסק בתפילה תמיד: שיכול להסתיר ולכסות עצמו בכל מיני כיסויים ולבושים: עד שאי אפשר להכיר אותו מבחוץ כלל: כי הוא מתנהג בהנהגות פשוטים עד שנדמה לכל אחד ואחד כמו שהוא חבירו ממש: ולפני סוחר הוא נדמה כסוחר: ולפני עני הוא נדמה כעני וכו': ובדרך זה הוא מכניס בהם דיבורי אמונה ויראת שמים עד שגם הם יתעוררו לעסוק בתפילה תמיד: והצדיק שהוא הבעל תפילה כל כך מוסתר מעיני הבריות עד שגם אשתו ובניו אינם יודעים ממנו כלל: ואינם מכירים את מעלתו וחשיבותו: וכל שכן שאר בני אדם הרחוקים ממנו אינם יודעים ממנו כלל: רק בעולם מתפרסם שבוודאי יש בעל תפילה כזה: כי כאן ושם נתקרבים בני אדם לעבודת השם יתברך: וכולם יודעים שזהו כוחו וזכותו של הבעל תפילה שעוסק בתפילה תמיד.

"וציוו לחקור אחריו ולתפסו: וחפשו אחריו ותפסוהו": כי מי שעוקב אחרי הצדיק: ומשים לבו על דרכיו באמת: יכול לראות שהאיש הזה הוא ענין אחר לגמרי: ואף על פי שהוא מתנהג בהנהגות פשוטות: אף על פי כן פנימיות מוחו ומחשבתו דבוק תמיד בו יתברך בדביקות אמיתי: והוא עושה את כל עסקיו הגשמיים בדביקות עצומה בו יתברך: ואינו בערך שאר בני אדם כלל.

"והביאוהו אל השרים והתחילו לדבר עמו": כי זהו דרך בני אדם: שהם חושבים

שהשרים והזקנים שלהם הם הבקיאים והמבינים ביותר בהנהגת: העולם: והם בוודאי משיגים התכלית באמת.

"ואמר להם גם כן כנ"ל: באשר שכולם בטעות ושטות גדול ואין זה תכלית כלל |היינו שהממון אינו התכלית כלל|: רק שיש יחיד שהוא הבורא יתברך שמו וכו' ובני אותה מדינה שאתם אומרים שהם כולם אלוקות: לא יוכלו לעזור לכם כלל: כי הם רק בני אדם וכו": כי זהו כלל דיבורי הצדיק שהוא הבעל תפילה: שאין שום תכלית כלל ברדיפה אחר הכסף והממון: והכל דמיון בעלמא: כי הצדיק הוא שונא בצע באמת: ולא אכפת לו מן הממון כלל: ואי אפשר לשחדו ולהחניפו בשום פנים ואופן שבעולם: כי יש הרבה יראים כשרים שאינם להוטים כל כך אחרי הממון והבצע: אבל בסוף כשתשחד אותם ותדבר על לבם: הם יקבלו את הכסף בשתיקה ובמחבא: אבל שיהיה האדם שונא בצע בתכלית השנאה: זעירין אינון מאד שאוחזים בזה: וכמבואר בפרשת יתרו שחיפשו לדייני ישראל: |שמות י"ח| אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שונאי בצע: ולא מצאו אותם |עיין פירש"י דברים א' פסוק ט"ו|: והארבע בחינות של שרי אלפים שרי מאות שרי חמישים ושרי עשרות הם גם כנגד ד' בחינות הנ"ל: כי מאנשי חיל יכול להיות הרבה בבחינת שרי אלפים: ומיראי אלקים קצת פחות בבחינת שרי מאות: ואנשי אמת עוד יותר פחות בבחינת שרי חמישים: עד ששונאי בצע אין רק כי אם שרי עשרות: כי מועטים המה מאד מי שאוחז בבחינה זו באמת.

"ונחשב אצלם למשוגע: כי כל בני המדינה היו שקועים בטעות של ממון כל כך כנ"ל עד שזה שדיבר כנגד דעתם וטעותם היה נחשב למשוגע": כי כן הוא דרך אנשי העולם: שכל עיקר מוחם ומחשבתם הוא רק בתוך הממון והכסף: ומי שמדבר נגד זה אומרים עליו שהוא סתם משוגע ופתי בעלמא: ואינו יודע כלל מה נקרא טוב בזה העולם וכו': בבחינת |ישעיה נ"ט| סר מרע משתולל.

"ושאלו אותו: מה זה שאתה אומר לענין הגיבור |בלשון תימה| אם אינו זה הגיבור כנ"ל": כי אי אפשר לבני אדם להבין כלל איך יהיה נמצא איש כזה שאינו מפחד ממידת הדין והגבורה: כי הם יודעים היטב שבוודאי לא יציל אותם כל כספם וממונם ביום צרה ועברה.

"השיב להם: שאני הייתי אצל מלך אחד ונאבד אצלו גיבור: ואם הגיבור הנ"ל הוא אותו הגיבור יש לי הכירות עמו": כי הבעל תפילה הוא מאנשי המלך: היינו אנשי מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: והוא תמיד מגלה מלכותו יתברך לכל העולם כולו ואיך יכולים להתדבק בו יתברך על ידי כח התפילה: וכשכל עשרה

אנשי המלך הם כסדרן: והגיבור שהוא כנגד ספירת הגבורה על מקומו וסדרו בסדר הספירות: אזי מתנהג הכל כשורה וכסדר: מה שאין כן כשנאבד ספירת הגבורה: ואינה מחוברת במקומה בין החסד והתפארת: אזי יוצאים דינים וגבורות קשות בעולם: ואי אפשר להמתיק אותם בשום פנים ואופן רק על ידי כח התפילה.

"ויתר מזה: מה שאתם בטוחים במדינה הנ"ל שהם כולם אלקות: זהו שטות: כי הם לא יוכלו לעזור לכם: ולדעתי אם תהיו בטוחים עליהם אדרבא זה יהיה מפלה שלכם": כי שוא תשועת אדם |תהלים ס'|: וזהו המפלה הכי גדולה של האדם: כשסומך עצמו על איזה בן אדם ונדמה לו שיהיה לו ישועה על ידו: וכן כתיב |שם קמ"ו| אל תבטחו בבן אדם שאין לו תשועה: היינו האדם לא יכול לעזור לעצמו כלל: ואיך אפשר לו לעזור לאחרים: אבל זהו טבע של בני אדם שהם חושבים שאחרים יעזרו להם בעת צרה: מה שאין טעות ודמיון גדול כזה.

"אמרו לו: מנין אתה יודע זאת: השיב להם היות שאצל המלך הנ"ל שהוא היה אצלו כנ"ל היה לו יד: דהיינו שהיה אצל אותו המלך תמונת יד עם ה' אצבעות: ועם כל השרטוטין שיש על היד": כי היד מרמזת על ההשגחה העליונה שיש בתוך כל פרט ופרט של הבריאה: בבחינת |ישעיה נ"א| ובצל ידי כסיתיך: והתגלות היד הוא בחינת התגלות השגחתו יתברך בכל פרט ופרט של הבריאה |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ה|: ועל שם זה אנו מקוננים על חורבן בית המקדש והסתרת ההשגחה העליונה |בתפילת מוסף דמועדים| מפני היד שנשתלחה במקדשך: "היד" דייקא: שמרמז על היד של המלך הנ"ל: ולכן מבואר בזוהר הקדוש |פרשת יתרו ואתה תחזה| שעל יד האדם נרשם כל מה שנעשה עם האדם בכל ימי חייו: כי בצלם אלקים עשה את האדם: וכמו שיש יד העליון של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא כביכול: שבה נרשם מפת כל העולמות: כן הוא אצל כל אדם בפרטיות: שעל היד שלו נרשם קורות ימי חייו: והבקיאים בחכמת היד יכולים לקרוא כל זה.

"וזאת היד היתה הלאנד קארט |מפת העולם| של כל העולמות: כל מה שהיה מבריאת שמים וארץ עד הסוף: ומה שיהיה אחר כך: הכל היה מצוייר על אותו היד": כי היד מרמז גם כן על התורה הקדושה: שבה הסתכל קודשא בריך הוא וברא עלמא: ומפת כל העולמות עליונים ותחתונים כלולים בתוך התורה הקדושה.

"כי היה מצויר בשרטוטי היד ציור עמידת כל עולם ועולם עם כל פרטיו: כמו שמצויר על הלאנד קארט |כידוע לבקיאים בענין ציור מפת העולם שקורין לאנד קארט|: והיה בציורים כמו אותיות כמו שבלאנד קארט כתובים אותיות אצל כל דבר ודבר: כדי לידע מהו הדבר הזה: דהיינו לידע שכאן הוא עיר פלוני וכאן

נהר פלוני וכיוצא: כמו כן ממש היה נרשם בשרטוטי היד הנ"ל כמו אותיות שהיו האותיות נרשמים אצל כל דבר ודבר שהיה נרשם על היד כדי לידע מהות הדבר": כי כל זה מרמז על יחודי וצירופי האותיות הקדושות שבהם נבראו שמים וארץ: כי בכל פרט ופרט של הבריאה יש יחוד וצירוף אחר שעל ידו נתהווה זאת הדבר: וכולם כלולים ורמוזים ביחודי אותיות שמו יתברך בכמה מיני צירופים כידוע מספרי קבלה: וכפי היחוד והצירוף של השם של אותו הדבר כן הוא ממשיך חיותו וקיומו: ויש בזה המון רזין ונסתרות עליונות |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ט|.

"וגם פרטי כל המדינות ועיירות ונהרות וגשרים והרים ושאר דברים פרטיים: הכל היה נרשם על היד בשרטוטין הנ"ל: ואצל כל דבר היו כתובים אותיות שזהו דבר פלוני וזהו דבר פלוני": כי באמת אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל: וכל פרט ופרט של זה העולם מושגח בהשגחתו יתברך הפרטי פרטיית: ואפילו כל המדינות ועיירות וגשרים וכו' שבנו בני אדם: הכל בהשגחתו יתברך העליונה ואין שום דבר הפקר כלל.

"וגם כל בני אדם שהולכים בתוך המדינה וכל המאורעות שלהם הכל היה נרשם שם": כי גם כל דרכי בני האדם מושגחים בהשגחתו יתברך: כי אפילו מה שנעשה על ידי בעלי בחירה: זהו רק בהשגחה עליונה: וזהו מן הדברים הנעלמים מעיני כל חי: שנראה להם כסתירה בין הידיעה להבחירה: אבל הצדיקים האמיתיים זוכים לעלות למעלה מכל השכליים וחכמות התחתונים: וזוכים לראות איך שהכל בחשבון צדק ממנו יתברך |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א|.

"והיה כתוב שם גם כל הדרכים ממדינה למדינה וממקום למקום: ומחמת זה הייתי יודע ליכנס אל העיר הזאת מה שאי אפשר לשום אדם להכנס לכאן: וכן אם אתם רוצים לשלוח אותי לעיר אחרת: אני יודע הדרך גם כן הכל על ידי היד הנ"ל": כי הצדיקים האמיתיים הדבוקים בהשגחתו יתברך: הם תמיד יודעים איפה ללכת ואיפה לנסוע: בבחינת |במדבר ט'| על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו: כי כפי שמאיר להם הארת היד הנ"ל שהוא ההשגחה העליונה: וכן מאיר לפניהם צירופי אותיות שמו יתברך: הם יודעים איך ליכנס ולצאת לכל מקום שהם רוצים: והכל הם מוצאים כתוב על היד הנ"ל.

"וכן היה נרשם בה הדרך מעולם לעולם: כי יש דרך ונתיב שעל ידו יכולים לעלות מארץ לשמים |כי אי אפשר לעלות לשמים מחמת שאין יודעים הדרך ושם היה נרשם הדרך לעלות לשמים|": כי בוודאי יש דרך לעלות מן הארץ לשמים: שהוא

ענין עליות הנשמה שהיה לכל הצדיקים: שהיו יכולים לעלות למעלה בדביקות שכלם ומחשבתם בו יתברך: ולעלות מעולם עד עולם בלי מעכב ומפריע: והכל ידעו בכח היד הנ"ל: שהוא הארת השגחתו יתברך: והארת התורה הקדושה.

"והיה נרשם שם כל הדרכים שיש מעולם לעולם: כי אליהו עלה לשמים בדרך פלוני: והיה כתוב שם אותו הדרך": כי אצל אליהו כתיב |מלכים ב' ב'| ויעלה בסערה השמימה: והדרך של אליהו הנביא לעלות לשמים היה דרך התפילה: כי אליהו גילה ופרסם את עבודת התפילה: ובפרט בהר הכרמל כשאסף את כל ישראל ויצעק שם אליהו אל ה': וזכו לראות התגלות השגחתו יתברך עד שכולם הודו ואמרו ה' הוא האלקים |מלכים א' י"ח|: וכן אמרו חכמינו הקדושים |ברכות ו.| לעולם הוי זהיר בתפילת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה: וגם מצינו אצל אלישע שהיה תלמידו של אליהו: שפעל כל הניסים ונפלאות שלו על ידי תפילה: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מגילה כ"ז | ואלישע דעביד ברחמי הוא דעביד: והוא קיבל כח זה מרבו אליהו.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שפעם היה רביז"ל במערת אליהו בעיר חיפה: ואמר שבשעה שעמד שם: צייר בדעתו איך שעמד אליהו בתוך מערה זו והתבודד להשם יתברך: ועל ידי זה זכה למה שזכה: וכששמע מוהרנ"ת ז"ל מדיבור זה של רביז"ל אמר: שמעתה הוא מבין איך זכה אליהו הנביא לעלות חיים השמימה: כי מריבוי התבודדותו עמו יתברך: על ידי זה נתקדש בשר גופו לגמרי: עד שנכלל בו לגמרי יתברך: ועלה עם גופו השמימה.

"ומשה רבינו עלה לשמים בדרך אחר: והיה כתוב שם אותו הדרך גם כן": כי אצל משה רבינו כתיב |שמות י"ט| ומשה עלה אל האלקים וגו': והדרך של משה רבינו היתה הדרך של תורה: כי עמד בהר סיני ארבעים יום וארבעים לילה כדי לקבל את התורה: ועל ידי כח התורה האדם יכול לעלות לשמים ולעמוד שם בלי התקשרות לעולם הגשמי כלל.

"וכן חנוך עלה לשמים בדרך אחר והיה כתוב שם גם אותו הדרך": כי אצל חנוך כתיב |בראשית ה'| ואיננו כי לקח אותו אלהים: היינו שעלה לשמים: והדרך של חנוךהיתה הדרך של זהירות במצוות שבין אדם לחבירו: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מדרש| חנוך תופר מנעלים היה: ועל כל תפירה ותפירה היה אומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: היינו שהיה נזהר בתכלית במלאכתו לעשות אותה בנאמנות: ולא לרמות את הבריות: ועל ידי שאדם מתנהג בישרות אמיתי בין אדם לחבירו: הוא גם כן יכול לעלות לשמים: וכמו שמסופר על הרבה בני אדם שהיו

בעלי מלאכה: ועושים עבודתם בנאמנות: וזכו למדריגות רמות וגבוהות בעבודת השם יתברך: מחמת עוצם זהירותם במידות שבין אדם לחבירו.
וסיפר מוהרא"ש נ"י: שהיתה עיר אחת במדינת אונגרין |הונגריה|: שקראו לה אושוואר |ואמרו צדיקים שהוא נוטריקין א"ש ואו"ר|: שגרו שם חסידים ואנשי מעשה שהיו כולם בעלי מלאכה: והיו כולם נחשבים לצדיקים נסתרים: ועל ציון המצבות שלהם נרשם על כל אחד ואחד באות ובסמל את ענין מלאכתו: כמו על ציון הסנדלר רשום נעל: וכן על ציון השוחט נרשם חליף וכו': וכולם זכו למעלות נשגבות מאד על ידי דקדוקם והשלמותם במידות שבין אדם לחבירו.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שזהו פתגם של אנשי שלומינו מדור דור: שרביז"ל גילה כאן ג' דרכים שאדם יכול לעלות מארץ לשמים: היינו על ידי עבודת התפילה: ועבודת התורה: וזהירות במצוות שבין אדם לחבירו: ואשרי מי שזוכה להשלים עצמו בכל אחד מה:ם כי על ידי זה יזכה להתדבק בו יתברך באמת ולעלות למעלות רמות וגבוהות מאד: והשם יתברך יזכינו להשלים עצמינו בכל מיני עצות ודרכים בעבודת השם יתברך: עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת נח התש'ן

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קי"ב המדבר מהפסוק מפרשת השבוע: צהר תעשה לתיבה וכו' עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כתיב |בראשית ו'| צהר תעשה לתיבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התיבה בצדה תשים תחתיים שניים ושלישים תעשה: פירש"י: צהר: יש אומרים אבן טוב ויש אומרים חלון: ומפרש רביז"ל: הנה ידוע כי סביב רשעים יתהלכון |תהילים י"ב| כי הסיטרא אחרא מסבבת הקדושה: כי זה לעומת זה עשה: ובפרט מי שנמשך אחר עבירות חס ושלום: ונמשך אחר הסיטרא אחרא ושם מקומו חס ושלום: והם מסבבים אותו מכל צד: וכאשר יעורר רוחו לשוב אל ה': קשה לו מאד להתפלל ולדבר דיבורים לפני ה': כי הם מסבבים אותו מכל צד: לכל אחד כפי ענינו כנ"ל: ומחמת שאי אפשר לו להוציא דיבור לפני אלקים בדחילו ורחימו וחיות כראוי: לכן כל הדיבורים והתפילות שהוא מדבר לא יוכלו לבקוע המחיצות והמסכים המבדילים לעלות למעלה: ונשארים למטה תחת המסכים: עד אשר יזכה לשוב באמת וידבר דיבורים הראויים להתקבל בדחילו ורחימו

מעומקא דלבא בהתעוררות גדול: אזי מבקע הדיבור המאיר את כל המחיצות והמסכים המבדילים: ויעלו עמו כל הדיבורים שהיו מונחים למטה עד הנה.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה בוודאי עיקר שלימות האדם הוא שיזכה לדבר עמו יתברך בבחינת פנים אל פנים: שירגיש חיות ודביקות אמיתי בתוך כל תיבה מהתפילה: וירגיש כאילו הוא מדבר בלשון נוכח לפניו יתברך: בבחינת |איכה ב'| שפכי כמים לבך נוכח פני ה': כי כשאדם מרגיש את אמתת מציאותו יתברך על פניו תמיד: אזי יש לו רגש של התעוררות נפלא מתוך תפילתו: וכל מלה היוצאת מפיו יוצאת עם חיות והתעוררות גדול: וכשאדם זוכה להתפלל באופן כזה אזי בוקעים הדיבורים כל המחיצות והמסכים המבדילים בין האדם ובין השם יתברך כביכול: ופועלים הדיבורים רושם לטובה בכל העולמות: שזהו מה שפעלו הצדיקים שבכל הדורות אותות ומופתים נוראים מתוך תפילתם: כי מחמת שהיתה תפילתן זכה ובהירה עם התעוררות ודביקות אמיתי: על ידי זה עברו דרך כל הקליפות והמקטרגים למעלה והגיעו למקומם הראוי: מה שאין כן כל זמן שלא זכה האדם לטהר ולקדש את עצמו: ובפרט אם כבר נמשך אחר עבירות חס ושלום: אזי הקליפות מסבבים אותו מכל צד: בבחינת כי סביב רשעים יתהלכון |תהילים י"ב|: וכאשר יעורר רוחו לשוב אל ה': קשה לו מאד להתפלל ולהרגיש דביקות מתוך תפילתו: כי הקליפות מסבבים אותו מכל צד ואינם מניחים הדיבורים לצאת בחיות ולהגיע למקומם הראוי: עד שהאדם יזכה למסור נפשו בתפילתו לקשר המחשבה אל הדיבור בכוחות עצומות: ואזי יבקע הדיבור המאיר את כל המחיצות והמסכים המבדילים: ויעלו עמו כל הדיבורים שהיו מונחים למטה עד הנה.
וממשיך רביז"ל: אך איך יזכה לזה: העיקר שהכל תלוי בו הוא אמת: לילך בדרך האמת לפי מדריגתו: כי חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת |שבת נ"ה יומא ס"ט|: והוא יסוד הכל: כי אמת הוא ראש תוך סוף: וכיון שהוא במדריגת אמת אזי כביכול נתלבש בו אור השם יתברך בעצמו אשר חותמו אמת: ואז נאמר עליו ה' אורי וישעי |תהילים כ"ז|: וכיון שה' אור לו: יוכל למצוא פתחים הרבה לצאת מהחושך והגלות שהוא סגור שם: כי באמת יש שם פתחים הרבה: כמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא ל"ח: מנחות כ"ט:| הבא ליטמא פותחין לו: יש לו פתחים הרבה: וכיון שנמצא שם פתחים היה יכולת לצאת: רק הכסיל בחושך הולך |קהלת ב'|: ולא יראה הפתחים לצאת: והוא אסור וקשור שם: ולא יתנו לו לצאת עד אשר יזכה לדבר דיבורי אמת לפני ה': אזי הדיבורים מאירים וה' אור לו כנ"ל:
ואזי פתח דבריך יאיר מבין פתאים |תהילים קי"ט|: כי הדיבורים המאירים

היינו דיבורי אמת כנ"ל: הם מראים לו הפתח: והיינו דסיים מבין פתאים: כי הפתאים הנתונים בחושך ולא יראו לצאת: יבינו ויראו הפתח לצאת מהחושך: כמו שכתוב |ישעיה מ"ט| לאמר לאסורים צאו לאשר בחושך הגלו: אך צריך שיהיה האמת אמת גמור ברור וצלול בלי שום דופי: והמשכיל המבין יש לו להתפלל כל ימיו שיזכה פעם אחד כל ימי חייו לדבר דיבור של אמת לפני השם כראוי.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר הדרך שאדם זוכה לבא לבהירות וזכות התפילה: הוא רק על ידי שהוא תמיד מושך את עצמו אחר האמת: דהיינו שיראה להוציא הדיבורים מפיו באמת: כפי המדריגה שהוא נמצא בה עכשיו: ואם לעת עתה הוא מרגיש עצמו במדריגה הכי נמוכה והכי פחותה: כאילו הוא בשאול תחתיות ממש רחמנא ליצלן: אזי יוציא הדיבור מפיו באמת ויאמר "ה' הושיעה" באמת ובתמים מן המדריגה הפחותה שהוא נמצא בה עכשיו: כי תיכף ומיד שאדם מדבק עצמו אל דיבור אמת: וצועק אל השם יתברך מעומק הלב כפי ההסתרה והחושך שמסבב אותו מכל צד: אזי הדיבור האמת מדליק אצלו אור גדול מאד: שהוא אור השם יתברך: בבחינת ה' אורי וישעי: וזה יאיר לו הדרך איך לצאת מן החושך.

וזהו הגילוי הנפלא שמגלה רביז"ל על דברי חכמינו הקדושים הנ"ל: "הבא ליטמא פותחין לו": שלפי פשוטו נראה כוונת המאמר שמי שבא ליטמא: פותחין ומניחין לו לצאת מן הקדושה ולא מעכבים אותו כלל: אבל רביז"ל מגלה לנו גילוי נורא והתחזקות נפלא מתוך מאמר זה: ומפרש: שהבא ליטמא פותחין לו: היינו שתיכף ומיד פותחין לו פתחים הרבה לצאת מתוך הטומאה: כי מן השמים מרחמים מאד על כל אחד ואחד מישראל: אפילו כשעובר עליו מה שעובר: והוא נופל ונכשל בחטאים ועוונות רבות חס ושלום: כי מצפים לו שישוב בתשובה שלימה לפניו יתברך:

ולכן תיכף ומיד פותחין לו פתחים ושערים שיכול לצאת מתוך החושך: רק על פי רוב הכסיל בחושך הולך ואי אפשר לו לראות הפתחים האלו: אבל כשמדבק עצמו אל הדיבור אמת כנ"ל: וצועק אל השם יתברך מעומק הלב "ה' הושיעה": אזי הדיבורים האלו יאירו את עיניו לראות הפתחים שיש בתוך החושך: ולאט לאט יראה וימצא עצות אמיתיות איך לצאת באמת ממדריגתו הפחותה.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שגם אפילו מי שכבר זוכה להתפלל בהתעוררות וחיות גדולה: עליו לדעת שהוא צריך לעלות ולהגביה את עצמו בכל פעם למדריגה והשגה חדשה בעבודת השם יתברך: ובכל פעם ידמה לעצמו כאילו לא התחיל להתפלל כלל מעולם: רק עכשיו הוא תפילה חדשה לגמרי: ועליו להתדבק בו יתברך בדביקות חדש: כי תיכף ומיד שהאדם חושב שהוא כבר הגיע לשלימות התפילה: וכבר דבוק בו יתברך

בדביקות הכי גדול: זהו סימן שעדיין רחוק מן הדיבור האמת: ועדיין נאחזים בו דמיונות רבות: וצריך לייגע הרבה בעבודת השם יתברך עד שיגיע לביטול אמיתי לפני ויתברך: וירגיש כאילו לא התחיל לעשות שום דבר בעבודת השם יתברך כלל: וכעין שפירש הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע בספר הקדוש "נועם אלימלך" |פרשת נח| על הפסוק: נח איש צדיק תמים היה בדורותיו: שבכל יום ויום היה אצלו כדור חדש: וכאילו לא התחיל כלל בעבודתו: רק עשה בכל פעם התחלה חדשה בבחינת |קהלת א'| דור הולך ודור בא: היינו שהוא שוכח מיום האתמול ועושה התחלה חדשה ביום זה כאילו הוא דור חדש: עיין שם: וכשאדם הולך בדרך זה: ובכל יום ויום מחפש אחר הדיבור האמת כפי השגתו באותו היום: ומתפלל ומדבק עצמו בו יתברך כפי האמת שמאיר לו: אזי הוא עולה ומתגבר תמיד בכל יום ממדריגה למדריגה: עד שהוא זוכה להכלל בו יתברך לגמרי.

ואומר רביז"ל: ויש בזה כמה מדריגות: ומי שזוכה לבחינת אמת האמיתי: אזי ה' אור לו ואזי הוא מאיר בעצמו: כי נתלבש בו אור ה': אך מי שעדיין לא הגיע למדריגה עליונה של אמת: ועל כל זה הוא מדריגה של אמת: אף כי אינו מאיר בעצמו מאחר שלא הגיע לאמת הנכון: על כל זה האמת הועיל שיוכל אחר להאיר בו: וגם בזה מדריגות וענינים יבינם המשכיל בעצמו.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה אפילו מי שעדיין לא זכה לדיבור המאיר: שיאירו דיבורי תפילתו בזכות ובהירות גדול: אף על פי כן כל זמן שהוא אוחז במדריגה של אמת: ורוצה לראות אלוקותו יתברך המאיר בכל הארץ: אזי תמיד יהיה מוכן לקבל דיבורי התעוררות והתחזקות מכל מי שיהיה: כי יכולים לשמוע טוב מכל בריה: ולפעמים עם מלה אחת ששומעים מפי צדיק ואיש כשר: יכולים לקבל התעוררות נפלא לזמן רב: וכמו שמספרים על הרה"ק רבי אהרן מקארלין זי"ע: שהיה לו תלמיד שהלך חמש עשרה שנה עם דיבור אחד ששמע מרבו: ולכן צריך האדם להיות מוכן תמיד לשמוע דיבור טוב מחבירו יהיה מי שיהיה: ובדרך זה יזכה להתחכם באמת: וכמאמר התנא |אבות ד'|: איזהו חכם הלומד מכל אדם: שנאמר מכל מלמדי השכלתי: וכשאדם הולך בדרך זה: אזי בוודאי סוף כל סוף יזכה למצוא צדיק כזה שהולך ומאיר באור אלוקותו יתברך: ויאיר גם את עיניו מהארתו הנפלאה עד שגם הוא יזכה לדיבור המאיר: ולכן אשרי מי שמכין את אזניו לשמוע טוב מכל אדם: כי על ידי זה בוודאי יוליכהו השם יתברך בדרך האמת: ויזכה להגיע לתכליתו אשר בשביל זה נברא.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שטעות גדול נמצא אצל הרבה בני אדם: שהם חושבים שאם הם

מקורבים לאיזה מקום מסויים: אסור להם לשמוע דיבורים ממקומות אחרים: וגם לא להסתכל בספרים שאינם מהמנהיגים שלהם: וזהו טעות עצום וגדול מאד: כי צריכים להיות מוכן לשמוע טוב מכל אדם כנ"ל: וכבר אמרו חכמינו הקדושים |מדרש| למה נמשלו דברי תורה למים: מה מים בכל מקום שהם מתחברים הם נעשים אחד: כמו כן דברי תורה הם תמיד מתאחדים להיות אחד: ולפעמים דייקא על ידי דברי תורה שאדם שומע ממקום אחר: הוא זוכה להבין את דברי רבו בהבנה אחרת לגמרי: ולכן למה יהיה לאדם קטנות המוחין וצמצום הדעת כזה לאטום אזניו משמוע דיבורים טובים מכל אדם: הלא כבר אמרו בזוהר הקדוש בכמה מקומות :לפעמים באפרקותו של עני נמצא מרגלית טובה: ולכן אפילו אם אדם פשוט רוצה להגיד איזה דבר תורה או דיבורי אמונה וכיוצא בהם: כדאי לאדם להטות אזניו ולשמוע: כי לפעמים יכולים להוציא מדבריו התעוררות גדול מאד לעבודת השם יתברך.

ואומר רביז"ל: והנה ידוע שיש שלשה עולמות: עולם המלאכים: והגלגלים והגשמי: וה' יתברך מחייה ומקיים כולם ברצונו: ומי שזוכה לאמת: וה' אור לו: כביכול: הוא מקיים העולם ונותן שפע לכל השלשה עולמות: פירוש: כי מי שזוכה להתדבק בדיבורי התפילה בבהירות וזכות גדול: הוא משפיע שפע וחיות לכל הבריאה כולה: וכולם מתקיימים בכוחו וזכותו: כי כך הטביע השם יתברך את כל הבריאה: שכולם יתקיימו בזכות הצדיק יסוד עולם שעוסק בתפילה תמיד: והוא נקרא המלוה הגדול שכולם באים ולווים ממנו ונתקיימים בכוחו |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א'|.

ומסיים רביז"ל |בקשר לפרשת השבוע|: והיינו דכתיב צהר תעשה לתיבה: כלומר שתדבר דיבורי אמת המאירים: ועל זה פירש רש"י: יש אומרים אבן טוב ויש אומרים חלון: זהו שאמרנו: כי יש ב' מדריגות: מי שהוא במדריגת אמת האמיתי הוא מאיר בעצמו: וזה יש אומרים אמרי אמת: שהם אבן טוב שמאיר מעצמו: ויש אומרים שהם אמרי אמת: אבל לא במדריגה הנ"ל: והם חלון: כי יוכל אחר להאיר בו כמו בחלון: כי זה החילוק שבין אבן טוב לחלון: כי אבן טוב מאיר מעצמו: והחלון אין מאיר מעצמו רק שדבר אחר כגון השמש או כיוצא בו יוכל להאיר בו: והיינו ואל אמה: כי הדיבור נקרא אמה: אמ"ה ראשי תיבות א'ש ומ'ים שהדיבור כלול מהם: והה"א הוא ה' מוצאות הפה: והיינו ואל אמה שתדבר דיבורים אשר תכלה מלמעלה: מלשון |תהילים פ"ד| כלתה נפשי שיהיו נכספים להם למעלה: שיהיו דיבורים המאירים: ואזי ופתח התיבה בצדה תשים: וצדה היא מלשון |בראשית כ"ה| ציד בפיו: היינו היצר הרע והסיטרא אחרא: וזה שתזכה לעשות

פתח בהסיטרא אחרא והחושך המסבבים מכל צד: כלומר שאתה צריך להזהר לעשות פתח מכוון ממש בצידה: כלומר כנגד הסיטרא אחרא שנקרא צידה: כי כמו התגברות הצדה והסיטרא אחרא כן לפי זה מכוון ממש אתה צריך לעשות פתח התיבה: היינו דיבורי אמת כנ"ל וכו': וגם בזה שיזכה לבקוע פתח לצאת יזכו גם אחרים עמו לעורר לתשובה רשעים אחרים להוציאם מהחושך והגלות שהם מצויים שם: וזה גם כן בחינת: ופתח התיבה בצידה תשים שתעשה פתח באותם שהם מן הצד: כלומר שהם מצד אחר ולא מצד הקדושה רק מסיטרא אחרא: והוא יעשה פתח לעורר לבם להשיבם לצאת מהחושך ואזי תחתיים שניים ושלישים היינו הג' עולמות כנ"ל תעשיה: כי אתה תקיימם באמת כנ"ל: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה זה ידוע שפירש הבעל שם טוב הקדוש ז"ל את כל ענין תיבת נח על ענין תיבה התפילה: כי הדרך היחידי לצאת מהמבול הנורא שנעשה בחוץ: שהם כלליות כל הכפירות והאפיקורסות ומים הזידונים השוטפים בראש כל חוצות: הוא רק ליכנס ולסגור את עצמו בתוך תיבת התפילה: ולדבק את עצמו בו יתברך: אבל גם כשכבר עומדים להתפלל באים מי המבול שהם המחשבות זרות והבלבולים לבלבל את האדם: כי מבול נקרא על שם הבלבול כמו שפירש רש"י [בראשית ו' י"ז: ועיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ד] והם באים לשטוף את מח האדם: והוא צריך להתגבר בהתגברות גדול להאיר דיבורי התפילה עם דיבורי אמת המאירים: וזהו צהר תעשה לתיבה: היינו שתאיר ותצהיר את תיבת התפילה: ופירש רש"י: יש אומרים אבן טוב: היינו יש שהאמירה שלהם הוא בחינת אבן טוב: שהולך ומאיר מעצמו: והוא יכול להאיר בכל הבריות את גודל מעלת עבודת התפילה: ולעורר את כולם לדבר עמו יתברך: ויש אומרים חלון: היינו יש אלו שעדיין אינם עומדים במדריגה זו: אבל לכל הפחות הם כמו חלון שיכולים להאיר בתוכו מן האור שיש מבחוץ: כי הם מוכנים תמיד לקבל דיבורי אמת מכל מי שיאמרם: ועל ידי זה בוודאי יזכו להכניס בנפשם התעוררות אמיתי לעסוק בתפילה כראוי: ובדרך זה יזכו גם כן לעשות צהר ואור לתיבת התפילה: וזהו ואל אמה תכלה מלמעלה: א'מ'ה' הוא ראשי תיבות א'ש מ'ים ה"א: כי הדיבור כלול מחמימות ולחלוחית: כי האדם מוציא את דיבורי התפילה בחמימות גדול ובהתעוררות הלב: והמים הוא לחלוחית הפה והריאה שמניח את הדיבורים לצאת: והה"א מרמז לה' מוצאות הפה שהדיבור נחתכת על ידם: כמובא בספר יצירה: וזה ואל אמה תכלה מלמעלה: היינו שתזכה לדבר דיבורים כאלו שיהיו נכספים להם מלמעלה לשמוע אותם: מחמת רוב הזכות והבהירות שיש בתוכם.

ואזי ופתח התיבה בצדה תשים: היינו שתזכה לעשות פתח ושער חדש בתוך הסיטרא אחרא שנקרא צידה: כי על ידי שהאדם עומד להתפלל בהתעוררות ודביקות גדול: הוא מעורר עוד המון נשמות ישראל להתפלל אליו יתברך: הן אלו התלויים בשורש נפשו: והן אלו הרואים אותו מתפלל: כי רואים בחוש שבשעה שאדם עומד להתפלל בבית הכנסת בדביקות והתעוררות גדול: אזי בני אדם הרואים אותו ומתבוננים בו: גם כן מתעוררים בהתעוררות חדש להתפלל כראוי: ובפרט כשאדם זוכה גם כן לגלות זאת ברבים: ולעורר אנשים לברוח אליו יתברך בתפילה ובהתבודדות: ולפרש שיחתם לפני השם יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו: אזי אין דבר למעלה מזה: כי הוא פותח שערים בתוך החושך: ונותן אפשרות לכל אלו הנמצאים במדריגות התחתונות לצאת ממצבם הגרוע: ולעלות במעלות גדולות בעבודת השם יתברך: וזהו תחתיים שניים ושלישים תעשיה: היינו שתחיה את כל השלש עולמות על ידי הדיבור המאיר: וגם אפילו אלו שהם בחינת תחתיים: שזהו מדור הזבל: שנמצאים בשאול תחתיות ומתחתיו בזבל ולכלוך מעשיהם רחמנא ליצלן: אבל על ידי שתאיר את אור התפילה ביניהם: תזכה להעלות אותם: וכן אלו שהם במדור השניה: בחינת שניים: שהוא מדור הבהמות: שנמשלים כבהמות נדמו: ועדיין רחוקים מהשגת אלקותו יתברך: גם הם יתעוררו מחדש להתקרב אליו יתברך לעסוק בעבודת התפילה: וגם אפילו אלו שהם במדור השלישי: בחינת ושלישים: שהוא מדור האדם: שהם אנשי מעלה שכבר עוסקים בתפילה: על ידי שהאדם מתדבק בדיבור האמת לאמיתו: ומגלה לכולם את עוצם מעלה עבודת התפילה: על ידי זה גם הם מתחילים להבין שעדיין לא התחילו כלל להתפלל כראוי: ומתחדשים בהתחדשות אחרת לגמרי |עיין בפירוש ה"כלי יקר" על פסוק זה: שגם כן רימז על ענין קיום השלשה עולמות וכנ"ל: וזהו: ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת: היינו בחינת השלשה עולמות הנ"ל: כי על ידי שנח עסק בבנין התיבה ובהארת התפילה במסירת נפש: זכה להוליד ולקיים שלשה בנים המרמזים על ג' עולמות הנ"ל: כי שם הוא בחינת עובדי ה' ואנשי שם שהולכים תמיד מדרגא לדרגא: ועוסקים בתפילה באמת: וחם הוא בחינת אלו שהם במדריגה התחתונה ונתפסים בחמימות היצר והסיטרא אחרא: ויפת הוא בחינת הבינונים שהם מחכים ליפות את פניהם: על ידי שיבוא אחד ויאיר בהם את עבודת התפילה: ויוכלו לצאת מכל חשכיותם ולהאיר את חייהם באור אלוקותו יתברך: והשם יתברך יזכינו לעסוק בעבודת התפילה כל ימי חיינו: עדי נזכה להתדבק בו באמת ובתמים מעתה ועד עולם אמן ואמן.

מוצאי שבת קודש פרשת נח התש'ן

בסעודת מלוה מלכא: סעודת דוד מלכא משיחא: דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ר המדבר מהתעוררות האדם בתפילתו: עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כמו שיש התעוררות מאדם לחבירו: כגון כשרואים שאחד אומר בקשות וסליחות בהתעוררות בלב נשבר: אזי חבירו מתעורר ממנו לגמרי: כי מתעורר מחבירו ומתחיל להסתכל על עצמו: ונתעורר גם כן ומתחיל לומר גם כן בקשות בהתעוררות הלב: כמו כן יש אצל האדם עצמו התעוררות מיניה וביה: שמתעורר מתוך דברי עצמו: דהיינו שאומר בקשות ותחינות בהתעוררות ואומר וי לי: בתוך כך נתעורר מזה ומתחיל להסתכל על עצמו היכן אני ומי צועק כך: הלא וי לי: לי ממש: ומתחיל שנית לצעוק וי לי: לי דייקא: ואף שבתחילה נדמה לו כאילו גם כן אומר באמת כראוי: על כל זה אחר כך רואין ההפרש בין קודם לאחר כן: והבן עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הלא דבר זה רואים במציאות: שבשעה שאדם יש לו איזה צרה חס ושלום: והוא מתעורר לבכות אליו יתברך מעומק הלב ובהתעוררות גדול: אזי גם חבירו המסתכל עליו מתעורר לבכיה: וההתעוררות הולך מאחד לחבירו: וכמו כן הוא אצל האדם בעצמו: כי בפעם הראשון שהאדם מתעורר להתפלל לפניו יתברך וצועק אוי לי וי לי וכו': אזי עדיין אין לו התעוררות כל כך: כי לאו בפעם אחת האדם זוכה לקשר מחשבתו הדק היטב אל הדיבורים היוצאים מפיו: אבל כשמרבה לצעוק לפניו יתברך הרבה תחינות ובקשות: אזי בתוך כך נתעורר מזה בעצמו: ומתחיל להסתכל על עצמו היכן הוא: ומי צועק כך: הלא אוי לי וי לי: לי ממש: ומזה נתעורר לצעוק עוד הפעם אוי לי וי לי וכו': בהתעוררות חדש לגמרי: וכן הדבר הולך עד אין סוף: שבכל פעם האדם מתעורר בתפילתו ביותר: כי רואה שעדיין לא ידע כלל כמה באמת היה צריך לצעוק אוי לי וי לי וכו': ואף שבתחילה נדמה לו כאילו גם כן אמר אותו באמת כראוי: על כל זה אחר כך הוא רואה ההפרש בין קודם לאחר כך: כי בכל פעם יש לו הרגשה והתעוררות אחרת בתפילתו: ותמיד מרגיש התקרבות והתדבקות אחרת בו יתברך מתוך תפילתו.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שהנה כלל ידוע בספרי רביז"ל ובכל ספרי קודש: שכל בחינה כלול מכל הבחינות: וכמו שרביז"ל אומר ענין הנ"ל לגבי מידת ההתעוררות: כמו כן הוא לגבי מידת ההתחזקות: כי שניהם הולכים ביחד תמיד: וכמו שפעם אמר מוהרנ"ת ז"ל: שהתעוררות הבא בלי התחזקות אין לה קיום: מה שאין כן

התעוררות שבאה עם התחזקות: יש לה קיום: כי יש הרבה בני אדם שמתעוררים מאד: אבל אם אין להם ההתחזקות לעמוד חזק על עמדם: אזי בזמן קצר הולך מהם כל התעוררותם ומתקררים לגמרי: מה שאין כן כשיש לאדם התחזקות אמיתי: ואף בכל מה שעובר עליו יכול להחזיק מעמד ולא ליפול ברוחו משום דבר: אזי בוודאי ישאר אצלו התעוררותו תמיד: ובכל פעם יתעורר יותר ויותר וכנ"ל.

לכן כמו בענין ההתעוררות: יש התעוררות מאדם לחבירו: כמו כן הוא בענין ההתחזקות: שבשעה שרואים בן אדם מתחזק מאד אף שעובר עליו צרות ויסורים קשים: על ידי זה לומדים ממנו שאר בני אדם איך להתחזק בכל מה שעובר עליהם: כי אם בן אדם יכול להתחזק בצרות ויסורים נוראים כאלו: אזי בוודאי יכולים להתחזק בשעה שאין היסורים תקיפים כל כך: וכן הוא לגבי התחזקות האדם בעצמו מיניה וביה: שבשעה שאדם מסתכל על עצמו ורואה איך שזכה להתחזק ולהחזיק מעמד עד עכשיו: אזי הוא מתעורר להתחזקות יותר גדול מבתחילה: כי הוא אומר לעצמו: אם זכיתי להתחזק עד עכשיו בכל מה שעבר עלי: כמה אני צריך להתחזק מהיום והלאה ולקפוץ ולדלג על הכל וכו': ובדרך כזה יזכה האדם תמיד לעלות במידת ההתחזקות: ולעבור על הכל בשלום ולהגיע אל מה שהוא צריך בזה העולם: אשרי לו ואשרי חלקו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכבר ידוע לנו איך ששיבח מוהרנ"ת ז"ל מאד את מידת ההתחזקות: ואמר שכל הצדיקים לא הגיעו למדריגתם כי אם מחמת שהיה להם מידת ההתחזקות כראוי: ופעם אמר למה רבי שמעון בר יוחאי זכה להיות רבי שמעון בר יוחאי?כי היה לו מידה זאת של התחזקות: ולמה זכה האריז"ל להיות האריז"ל? כי היה לו מידה זאת של התחזקות: ולמה זכה הבעל שם טוב זי"ע להיות הבעל שם טוב זי"ע? מחמת שהיה לו מידה זאת של התחזקות: ולמה זכה רביז"ל להיות רביז"ל? רק מחמת שהיה לו מידה זאת של התחזקות: וסיים: ולמה זכיתי למה שזכיתי? מחמת שהיה לי מידה זאת של התחזקות: כי בוודאי כל אחד ואחד מקבל במשך ימי חייו התעוררות הרבה לעבודת השם יתברך: ויש לו כיסופים וגעגועים אמיתיים להתקרב אליו יתברך: אבל מחמת שאין לו מידת ההתחזקות כראוי: לבסוף הוא מתקרר מכל התעוררותו ואינו זוכה להגיע לענינו: מה שאין כן הצדיקים האמיתיים היה להם מידת ההתחזקות באמת: ואף שעבר עליהם בחייהם כל מיני צרות ויסורים קשים: וחירופין וגידופין מבני אדם וכו': אף על פי כן לא נפלו בדעתם כלל: רק התחזקו בהתחזקות עצומה מאד ועל ידי זה זכו באמת למה שזכו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שעיקר ההתחזקות של האדם יכול לקבל בכל יום כשהוא מברך ברכות השחר ואומר פוקח עורים: מתיר אסורים: זוקף כפופים וכו': כי בשעה שאדם מתחיל להתבונן שתהלה לאל יש לו עינים לראות: וכח לקום וללכת וכו': אזי הוא העשיר והמאושר הכי גדול בעולם: וכמו שמובא |מדרש אגדה| שעשי"ר ראשי תיבות ע'ינים ש'ינים י'דים ר'גלים: כי אף על פי שבוודאי מבית ומבחוץ עובר על האדם כל מיני צרות ויסורים שונים: אבל אף על פי כן תהלה לאל הוא בריא: ויש לו עינים שינים ידים ורגלים: וכל זה צריך ליתן בו התחזקות עצומה להמשיך בהתגברות גדול בעבודת השם יתברך: ולא ליפול בדעתו כלל מכל מה שעובר עליו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שראינו אצל הצדיקים האמיתיים: שלא די שהתחזקו עצמם מאד במשך ימי חייהם: רק היה להם דיבורי התחזקות לכל העולם כולו: וזהו מחמת שהצדיקים החזיקו את עצמם להכי גרוע והכי פחות שבעולם: עד שנדמה להם שאין עוד יותר גרוע ופחות בעולם כמותם: ואם היה להם התחזקות בשביל עצמם: אזי הרגישו שיש להם דיבורי התחזקות בשביל כולם: כי אם בריה פחותה כמותם יכול להתחזק בכל מה שעובר עליו: אם כן בוודאי כל הגדולים והטובים מהם יכולים להתחזק: ומזה היה להם דיבורים נפלאים של התחזקות וניחומים לכל העולם כולו: וכמו שמצינו בספרי מוהרנ"ת ז"ל בליקוטי הלכות: שיש לו דיבורי התחזקות נוראים ונפלאים מאד: מה שלא מוצאים כדוגמתם בספרים אחרים כלל: וזהו מחמת שאחז את עצמו להכי גרוע שבעולם: וכמו שרואים בספר ליקוטי תפילות שלו: שמתבטא כמה פעמים "שאין גרוע בעולם כמוני": וכן "אין אכזריות בעולם כמו האכזריות שיש לי על עצמי וכו'": כי על ידי שאחז את עצמו עניו ושפל מכל אדם: על ידי זה היה לו דיבורים טובים ואמיתיים בשביל כולם.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שמידת ההתחזקות עולה עד אין שיעור ויורד עד אין סוף: שאסור לאדם לישבר משום דבר שבעולם יהיה איך שיהיה: ואפילו שירדו מלאכים ושרפי מעלה לשבור אותו: לא יהיה אכפת לו כלל רק ימשיך בעבודתו בהתחזקות עצומה: וכמו שמובא בחיי מוהר"ן שפעם בא אדם מעולם העליון אל רביז"ל והוכיח אותו בתוכחת מגולה: איך עשית מעשה כזאת וכו': ורצה לשבור רוחו של רביז"ל מאד: וענה ואמר לו רביז"ל: אני חשבתי שבאת לחזק אותי אבל אני רואה שבאת לשבור אותי: אם כן לך: לך: לך... כי דברי התחזקות צריכין לקבל מכל בריה יהיה מי שיהיה: אבל דברי יאוש וחלישות הדעת: אפילו אם ירד אחד מעולם העליון לשבור את האדם: לא ישים זה אל לבו כלל: וידע נאמנה שזה רק בשביל

הבחירה והנסיון: לנסות אותו מלמעלה אם אוחז במידת ההתחזקות באמת: ולכן אם יתגבר מאד בהתחזקות עצומה אזי יתהפך הכל לטובה ויזכה לעלות מעלה מעלה בהשגות אלוקותו יתברך: והשם יתברך יזכינו למידת ההתחזקות באמת: ונזכה לעמוד חזק ותקיף על עמדינו תמיד: עדי נזכה להתדבק בו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת נח ה'תשמ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א' המדבר מהתכלית של איש הישראלי עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבדברי רביז"ל בתורה זו|, כי איש הישראלי נברא שיהיה לו ממשלה על המלאכים, וצריך כל אחד לראות שיבא לזה התכלית שיהיה לו ממשלה על המלאכים, אך צריך לשמור עצמו מאד ולראות שיהיה לו כח לעמוד בממשלה זו שלא יקנאו בו מלאכי השרת ויפילו אותו חס ושלום, כי המלאכים מתקנאים מאד באדם כזה שיש לו ממשלה עליהם, והעצה על זה, לקשר עצמו עם נשמות ישראל, ועל ידי ההתקשרות ניצול מהם, ולקשר עצמו לשרשי הנשמות של ישראל צריך לידע מקור כל הנשמות ומקור חיותם מהיכן כל נשמה ונשמה מקבלת חיות, והעיקר לידע כל מפורסמי הדיר, כי אם אינו יכול לידע ולקשר עצמו בפרטיות עם כל נשמה ונשמה צריך לקשר עצמו עם כל מפורסמי ומנהיגי הדור שהנשמות נחלקים תחתם, אך צריך לידע ולהכיר את המפורסמים, כי יש כמה מפורסמים שהם בשקר והם רק על ידי עזות, ולהכיר אותם הוא על ידי בנין ירושלים שהוא בחינת היראה שבלב, בחינת יראה שלם, אך יש ג' מדות שהם מחריבי ירושלים, והם תאוות ממון ותאוות אכילה ותאוות משגל, והם מפסידין היראה שבלב, וכשאדם נזהר מג' תאוות אלו יש לו יראה שלם ויכול להכיר כל המפרסמים שבדור, ולקשר עצמו עמהם, ועל ידי זה הוא ניצול מקנאת המלאכים ויש לו שליטה וממשלה עליהם, עיי"ש כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בשורשו איש הישראלי הוא במעלה יותר גבוה ממלאך, כי הוא מחובר מגוף ונשמה ביחד, ותמיד יש מחלוקת ביניהם כשבא לעשות רצון קונו, כי הנשמה תמיד מושכת עצמה למעלה לעשות רצון קונה, והגוף מושך עצמו למטה להנאות ותענוגים גשמיים, וכשאדם מתגבר לכוף גופו לעשות רצון נשמתו, אזי הוא מהפך כל הגשמיות לרוחניות, ועל ידי זה הוא בא למדריגה

יותר גבוה ממלאך, כי הלא המלאך הוא נשמה לבד בלי גוף, ואין אצלו שום בחירה ונסיון לעשות רצון קונו, ולכן אין זה כל כך מעלה כשהוא מקיים את שליחותו ועושה רצון הקב"ה, אבל האדם שיש לו בחירה ועובר עליו כל מיני נסיונות קשות ומרות, כשהוא מתגבר לעשות רצון קונו זהו חידוש ופלא גדול, ומתפארים עמו בכל העולמות, ועל כן נקראים המלאכים עומדים, ובני אדם נקראים מהלכים, וכמו שכתוב |זכריה ב'| ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, כי המלאך עומד תמיד על מדריגה אחת והוא מוכרח לקיים שליחותו שבשביל זה נברא, מה שאין כן האדם כזוכה לקיים רצון הקב"ה על ידי התורה והמצוות, הוא עולה תמיד מדרגא לדרגא והוא בא למדריגה הרבה יותר גבוה מן המלאכים, עד שיש לו ממשלה עליהם, והם צריכין לשאול אותו מה עושה הקב"ה כעת, בבחינת |במדבר כ"ג| כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל.

ובאמת זהו עיקר השלימות שיזכה האדם להפוך כל עסקיו הגשמיים לעבודת השי"ת ויגלה איך שאין שום סתירה ביניהם כלל, כי על פי רוב בני אדם חושבים שבכדי לעבוד את השי"ת צריכין להיות פרוש ומובדל לגמרי מכל עסקי עולם הזה, ואין צריכין לעסוק במשא ומתן, ואין צריכין לאכול ולא להתחתן וכו' ובדרך זה עובדין את השי"ת באמת, אבל זהו טעות גדול מאד, כי כל זה הוא עבודת המלאכים, שהם שכליים נפרדים ואין להם שום שייכות לגשמיות עולם הזה, אבל האדם נברא בזה העולם הגשמי דייקא להעלות כל הגשמיות אל עבודת השי"ת, ולגלות שהשי"ת נמצא בתוך המשא ומתן ובתוך האכילה ובתוך הנהגת ביתו וכו', וכשאדם זוכה להגיע להשגה זו הוא הרבה יותר גבוה ממלאך, כי הוא מחבר רוחניות וגשמיות ביחד מה ששום מלאך ושרף לא יכול לעשות דבר זה, ואזי דייקא הוא יש לו ממשלה על המלאכים.

אבל כשאדם מגיע למדריגה זו הוא צריך לשמור מאד מקנאת המלאכים, כי הם מאד מקנאים באיש כזה שיש לו שליטה וממשלה עליהם, ולכן עיקר העצה לקשר עצמו עם כל נשמות ישראל ולהתחבא ביניהם, כי כל זמן שהאדם מחובר ומעורב עם חברים טובים ויראי ה', אזי יהיה מובטח שגם הוא ישאר בתוך גבולי הקדושה ואף אחד לא יהיה יכול לדחותו כלל, כי זהו המעלה של האחדות בין נשמות ישראל שהם מקבלין כח זה מזה ואין יכולין לשבור אותם כלל, וכמשל חכמינו הקדושים |במדרש| שקנה אחד לבד בוודאי יכולים לשבור, אבל כשיש הרבה מהם אגודים יחד אין יכולין לשבור אותם, וידועים דברי הרמב"ם |הלכות דיעות| שהאדם נמשך מאד אחר סביבו, ועיקר הצלחת האדם תלוי בזה שיהיה לו חבירים טובים, ואם

האדם רואה שאנשי עירו ובני מדינתו רעים וחטאים טוב יותר לישב במערות ומדברות מלגור ביניהם עיי"ש בדבריו, ולכן אם האדם רוצה להיות נשמר מקנאת המלאכים שלא ידחוהו מקדושתו אזי תמיד יתערב עצמו בין חבירים טובים יראי ה' ויקשר עצמו היטיב עמהם ואז יהיה נשמר מכל רע תמיד.

אבל לקשר עצמו עם כל הנשמות בפרטיות הוא דבר קשה מאד, כי צריך לדעת מקור כל הנשמות וכו', ולכן העיקר לקשר עצמו עם צדיקי הדור, ואזי הוא ממילא הוא מקושר עם כולם, כי עיקר מעלת החבירים טובים כשכולם מתאחדים יחד אצל צדיקי הדור, וכולם באים עם רצון אחת לעבוד את השי"ת ולקבל ממנו דברי אלקים, ולכן אצל צדיקים אלו תמיד נמצא אנשים יראים וכשרים הרוצים לעבוד את השי"ת באמת, ועל ידי שהאדם מקורב לצדיקים אלו הוא ממילא מקושר לכל נשמות ישראל הנמצאים תחתיהם ובדרך זה נשמר מקאנת המלאכים תמיד.

אבל יש מפורסמים של שקר שכל מנהיגותם הוא על ידי עזות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין ק"ה.| עזותא מלכותא בלא תגא, עזות הוא מלכות בלי כתר, ואצל מנהיגים אלו לא יקבל האדם שום טובה כלל, כי לא מיבעיא שאין יודעין איך להנהיג אחרים אלא גם את עצמם אינם יודעים להנהיג |עי' לקו"מ ח"א סי' ס"א|, ולכן צריכין להכיר מפורסמים אלו ולהתרחק מהם בתכלית הריחוק, כי גם האנשים שמסתובבים אצל מנהיגים אלו אין יודעים בין ימינם לשמאלם ולא יקבל האדם שום טובה מהם כלל, ואדרבה הם ימשיכו אותו להיצנות ודברים בטילים שלהם ויפסיקו אותו מדביקותו עד שיכול לשלוט בו קנאת המלאכים חס ושלום, ולכן צריכין לשמור מהם מאד.

ולהכיר את המפורסמים איזהו על ידי עזות, הוא על ידי בנין ירושלים שהוא תיקון היראה שבלב בבחינת יראה שלם, ועיקר בנינה ותיקונה הוא על ידי שיוצאין מן הג' תאוות, תאוות ממון תאוות אכילה ותאוות משגל, כי על ידי שהאדם זוכה לצאת מתאוות אלו לבו נטהר ביראה שלימה, ואזי עזותם שכל אלו מפורסמים של שקר נופלין ונתבטלין מלפניו והוא ניצול מכולם.

והנה עיקר התיקון של ג' תאוות אלו תלוי בידיעה הנ"ל, שמדריגת האדם הוא יותר גבוה ממלאך, ועיקר עבודתו הוא למצוא השי"ת בתוך כל עסקיו הגשמיים ולהפוך הכל אל הקדושה, כי בוודאי איש הישראלי צריך לממון הרבה בכדי לקנות מצוות ולחנך ילדיו ולפרנס את ביתו וכו', ומחמת זה הממון שבקדושה בא ממקום גבוה מאד, והיא בחינת גוונין נהירין |עי' לקו"מ ח"א סי' כ"ה וסי' ס"ט|, כי דייקא על ידי הכסף האדם יכול לבא לכיסופין גדולים להשי"ת ולקיים הרבה

מצוות, העיקר שלא ישים האדם כל ראשו בתוך הכסף ולא יהיה נבהל להרבות הונו ורכושו ולחיות במותרות, רק יבקש מהשי"ת שיזמין לו כל צרכו בכדי שיהיה יכול לעבדו יתברך כראוי, ומוהרנ"ת ז"ל אומר שבאמת כל הכסף של איש הישראלי הוא בכלל כסף צדקה, כי הלא צריך להוציא הרבה כסף לקנות אוכל כשר, ולחנך בניו לתלמוד תורה, ולקנות חפצי מצוה וכו' וכו', והכל עולה כסף הרבה, מה שאין לגוי ושאר אומות העולם הוצאות אלו, ולכן מי שעוסק במשא ומתן באמונה ומרוויח פרנסתו בכשרות ובהיתר, באותו העת הוא עובד את השי"ת ממש, ומעלה את כל העסקים לתכליתם ולשורשם.

וכן הוא בתיקון תאוות אכילה, האדם בוודאי מוכרח לאכול בכדי שיהיה לו כח לעבוד את ה', ולכן כשהוא אוכל בכוונה זו הוא מעלה כל הגשמיות לרוחניות ועושה תיקונים גדולים בכל העולמות, העיקר שלא יכניס כל ראשו בתוך האכילה ויזהר מאד לאכול בדרך ארץ גדול, ופעם אמר רביז"ל שבשעה שהאדם אוכל ידמה לעצמו כאילו אדם גדול יושב אצל השולחן, ואזי בוודאי יזהר מאד לאכול בדרך ארץ גדול, וכן אמר פעם שעיקר תאוות האכילה הוא כשאדם מדקדק בכל מה שאוכל שיהיה לפי טעמו ורצונו, כי האדם צריך להרגיל עצמו לאכול מה שנותנין לו כל זמן שהוא כשר בתכלית הכשרות ונקי וטרי |שקורין פרי | ולא להיות כל כך מפונק בכל מה שאוכל, וכשאדם יש לו ידיעות אלו אזי מקשר כל אכילתו להשי"ת והוא עובד אותו יתברך עם אכילתו ממש.

וכן הוא בתיקון תאוות משגל, בוודאי האדם צריך להתחתן ולהוליד בנים, כי זהו עיקר רצונו יתברך, ולא לתוהו בראה לשבת יצרה, העיקר לדעת שהוא מקיים רצונו יתברך בזה ועל ידי זה הוא ניצל מן החטא, נמצא שהוא עובד בזה את השי"ת ממש והכל נתקשר באלקות, הרי שעיקר הפרישות מג' תאוות אלו הוא על ידי שמוצא השי"ת בתוך כולם ומהפך הכל לעבודת ה', ואז הוא אוחז במדריגה יותר גבוה ממלאך שאין לו שום שייכות וקשר לדברים אלו ואי אפשר לו להעלותם כלל, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל רק יודע שכבודו יתברך נמצא בכל פרט ופרט שבעולם הגשמי הזה, והוא מוסר את נפשו למצוא את האלקות שיש בכל דבר, ואז יאיר לבו מאד ביראה שלימה, יראה טהורה, ויחיה חיים טובים ונעימים בזה ובבא לנצח.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל לפרשת השבוע |פרשת נח| בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בסוף פרשת שבוע שעבר ענין הנפילים וכמו שכתוב |בראשית ו'| הנפילים היו בארץ בימים ההם וכו', ואיתא במדרש מי היו נפילים

אלו, הם היו המלאכים עזא ועזאל שקיטרגו על בריאת האדם שהוא עתיד לחטוא, והקב"ה הוריד אותם בזה העולם לראות אם הם יכולים לעמוד בנסיון, ולא רק שלא עמדו בנסיון אלא גרמו קלקל לאחרים גם כן, בבחינת |שם| ויראו בני האלקים את בנות האדם וכו' המה הגבורים אנשי השם, גבורים למרוד במקום, ואנשי השם שממו את העולם |עיי"ש בפירש"י|, כי כל זה הוא בחינת קנאת המלאכים שמתקנאים מאד בבני אדם שנמצאים בעולם הגשמי הזה ורוצים לעבוד את ה', ואם האדם אינו נשמר מהם הוא יכול ליפול עמהם מאד, וכמו שהיה אז בדור המבול, וזהו מה שכתוב אחר כך, וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכו' וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו וכו', כי הלא עיקר תכלית בריאת האדם בארץ היתה בכדי שיהיה לו ממשלה על המלאכים, ודייקא על ידי שהוא בארץ הוא יכול להעלות כל הארציות והגשמיות אל עבודת ה', אבל אם האדם נופל מחמת קנאת המלאכים ונכשל במה שנכשל אזי כבר אין קיום לכל הבריאה חס ושלום, אבל בזאת מסיים הפרשה, ונח מצא חן בעיני ה', היינו שנח הצדיק ניצל מכל זה ועמד חזק בכל נסיונותיו, ועל ידי זה ניצל ממי המבול, וממנו התחיל הבריאה מחדש, כי בזכות הצדיק יש קיום להבריאה ובידו יש כח לתקן הכל.

וזהו מה שמתחיל פרשת השבוע, אלה תולדות נח נח איש צדיק וכו', ואיתא בזוה"ק |נח נ"ט:| למה נח תרי זימנא, נח לעילא נח לתתא, היינו שנח הצדיק היה לו הכח לקשר עולם העליון בעולם התחתון ולגלות שבכל עסקי עולם הזה יש רוחניות אלקות, ואין שום סתירה בין הגוף והנשמה כלל, ועל ידי זה היה לו שליטה וממשלה על המלאכים ולא טעה אחרי כל התאוות של אנשי דורו כלל, וזהו את האלקים התהלך נח, היינו אפילו בהטב"ע שהוא גימטריא אלקי"ם, ובתוך כל תוקף הדינים של עולם הזה מצא את הקב"ה, וקישר את שני העולמות ביחד, ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת, כי הנה עיקר תולדותיהם של צדיקים הם מצוות ומעשים טובים, ולכן יש לומר שמרומז בפסוק זה את ענין תיקון ג' תאוות הנ"ל, את שם כנגד תיקון תאוות ממון, כי על פי רוב האדם מתגאה מאד בהונו ועשירותו ועושה לעצמו שם של כבוד וגדולה, בבחינת |בראשת י"א| הבה נבנה לנו עיר ומגדל וכו' ונעשה לנו שם, את חם כנגד תיקון תאוות משגל, דמחמם גופא דבר נש בעבירה, כי עיקרא דיצרא בישא על עריין |זוהר ויקרא ט"ו:|, ואת יפת כנגד תיקון תאוות אכילה, כי ואת יפת אותיות תאות פי, היינו בחינת תאות אכילה שמכניסין לתוך הפה, ונח הצדיק על ידי שקידש את עצמו בג' תאוות אלו זכה לינצל מכל המים הזדונים של דור המבול שהיו

מאד שטופים בכל ג' תאוות אלו, וכמו שכתוב כי מלאה הארץ חמס מפניהם, זהו פגם תאוות ממון, כי לא נגזרה גזר דינם אלא מפני החמס והגזילה, כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ, זהו פגם תאות ניאוף |וכמובא שם ברש"י הקדוש|, ותאות אכילה ממילא היה כי עיקר מה שאדם גוזל וחומס הוא בכדי להכניס לתוך פיו |וכמובא ברש"י דברים כ"א גבי בן סורר ומורה|, וגם תאוות אכילה ושתיה נקראים ראשי התאוות שכל התאוות נמשכים אחריהם |עי' לקו"מ ח"א סי' ס"בן, הרי שהיו אנשי דורו שטופים בכל ג' אלו, ועל ידי שנח הפריש עצמו מהם ניצול מסופם וזכה לראות עולם חדש.

ועל פי זה יש לומר, שעל כן צוה לו הקב"ה לעשות תיבה בת ג' קומות, תחתיים שניים ושלישים תעשיה, גם כן לרמז ענין תיקון ג' תאוות הנ"ל, קומה התחתונה בשביל הזבל שזהו כנגד תיקון תאוות ניאוף שהוא עיקר הזבל והזוהמא, קומה שניה לבהמות וחיות, כנגד תיקון תאות אכילה, כי בהם נאחז תאות אכילה ביותר, וכמו שכתוב |דברים י"ד| כי תאוה נפשך לאכול בשר, וקומה עליונה למדור האדם, כנגד תיקון תאות ממון, כי אד"ם אותיות מא"ד, בחינת |דברים ו'| ובכל מאדך, היינו בכל ממונך |ברכות נ"ד|, וגם שם היה הצוהר שהוא האבן טוב שהאיר להם, שהוא בחינת הגווינין נהירין שיש בתוך הממון, ולכן על ידי שנכנס נח לתוך התיבה ניצול מכל הרעות של אנשי דורו וזכה לישאר קשור ודבוק בהאמונה הקדושה.

והנה על פי כל הנ"ל יכולים לפרש את דברי המדרש פליאה על הפסוק הנ"ל ויתעצב אל לבו, התעצב על ירושלים שהיא באמצע העולם, ולכאורה איזה קשר ושייכות יש בין זה לזה, אבל על פי הנ"ל מובן היטיב, כי מבואר למעלה בדברי רביז"ל שירושלים מרמז על יראה שלם שבא על האדם כשיוצא מכל ג' תאוות הנ"ל, אבל זה עבודה קשה וכבידה מאד, כי האדם נתון באמצע עולם הזה מסובב על כל מיני עוביות וגשמיות, עד שגם מלאכים אינם יכולים להחזיק מעמד כאן בעולם הגשמי הזה, ולכן כשנפלו המלאכים שהם הנפילים במה שנפלו, וגם בני אדם טעו אחריהם, כתיב ויתעצב אל לבו, שהתעצב הקב"ה כביכול שירושלים באמצע העולם, כי ראה איך שיראה שלם בא בקושי גדול לכל אלו שנמצאים באמצע העולם מסובבים עם כל הגשמיות, וזעירין הם מאד אלו שזוכים להתגבר על יצרם כראוי, אבל בזכות הצדיקים כמו נח וכיוצא בו יש תקוה טובה לכל אחד ואחד להתגבר על יצרו כראוי ולהמשיך על עצמו יראה שלימה, יראה טהורה, והשי"ת יזכינו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים כל ימי חיינו, ולהיות תמיד דבוקים וקשורים

בהיראה הקדושה, עדי נזכה להכלל בויתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.
בוקר שבת קודש פרשת נח ה'תשמ"ט
בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בסיפור ממלך שגזר שמד, מעשה ד' דף ל"ט עיי"ש.
"ונעשה חכם גדול מאד ונפל על חכמה לכבוש את כל העולם בלא מלחמה, כי יש ז' חלקי העולם, שהעולם נתחלק לז' חלקים, ויש ז' כוכבי לכת שכל כוכב מאיר בחלק מחלקי העולם, ויש ז' מיני מתכות שכל אחד מז' כוכבי לכת מאיר במין מתכת אחד, והלך וקיבץ כל הז' מיני מתכות, וצוה להביא כל הפאטרעטין של כל המלכים שהם של זהב שתולין בפלטרין שלהם ועשה מזה אדם, ראשו של זהב וגופו של כסף וכן שאר האברים ממיני מתכות האחרים, והיה באותו האדם כל הז' מיני מתכות, והעמיד אותו על הר גבוה והיו כל הז' כוכבי לכת מאירים באותו האדם, וכשהיה אדם צריך לאיזה עצה או איזה משא ומתן אם לעשותו או לאו, היה עומד נגד אותו האבר של המין המתכת השייך לחלק העולם שהוא משם, והיה חושב בדעתו אם לעשות אם לאו, וכשהיה צריך לעשות היה מאיר ומזריח אותו האבר, ואם לאו היה היה נחשך האבר |כל זה עשה המלך הנ"ל| ועל ידי זה היה כובש כל העולם, ואסף ממון רב, ואותו הדמות אדם לא היה מסוגל להנ"ל רק |באופן ובתנאי| שיהיה המלך משפל גאים ומגביה שפלים, והלך ושלח פקודות |היינו אוקאזין| עבור כל היעדניראלין ושאר השרים שיש להם התמנות ואורדיר"ש, ובאו כולם, והשפיל אותם ולקח מהם ההתמנות שלהם, אפילו אותן שהיו להם התמנות שעבדו אצל אבי אבי זקנו, לקח מהם, והגביה שפלים והעמיד אותם תחתיהם, בתוכם היה השר האנוס הנ"ל |היינו שהוא היה בתוך השרים שהמלך היה עוסק להשפילם|, ושאל אותו המלך מה השררות וההתמנות שלך, השיב לו, השררות שלי הוא, שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא בשביל אותו הטובה שעשיתי לזקינך כנ"ל, ולקח מאתו זאת, וחזר ונעשה אנוס, פעם אחד שכב המלך לישון, וראה בחלום שהשמים זכים, וראה כל הי"ב מזלות, וראה ששור ושה שיש בין המזלות הם משחקים ממנו, והקיץ בכעס גדול ונפחד מאד, וצוה להביא את ספר הזכרונות, וראה כתוב בו שעל ידי שור ושה יהיה נכרת זרעו, ונפל עליו פחד גדול, וסיפר להמלכה ונפל עליה ועל בניה גם כן פחד גדול, ותפעם רוחו מאד, וקרא לכל הפותרי חלומות, וכל אחד היה פותר לעצמו ולא היה קולן נכנס באזניו, ונפל עליו פחד גדול מאד, ובא אליו חכם אחד, ואמר לו שיש לו קבלה מאביו היות שיש שס"ה ימינ

תהלוכות השמש, ויש מקום שכל השס"ה מיני תהלוכות השמש מזריחים לשם, ושם גדל שבט ברזל, ומי שיש לו פחד, כשבא להשבט הנ"ל ניצול מהפחד, והוטב להמלך, והלך עם אשתו ובניו וכל זרעו למקום הנ"ל עם החכם הנ"ל, ובאמצע הדרך עומד מלאך שהוא ממונה על כעס, כי על ידי כעס בוראים מלאך המשחית ואותו מלאך הנ"ל הוא ממונה על כל המשחיתים, ושואלין אותו הדרך, כי יש דרך ישר לפני איש, ויש דרך שהוא מלא טיט, ויש דרך שהוא מלא פחתים ובורות, וכן שאר דרכים, ויש דרך אחד שיש שם אש, שארבע פרסאות מאותו האש נשרפים |ושאלו לו הדרך ואמר להם אותו הדרך שיש שם האש|, והיו הולכים, והיה החכם מסתכל לפניו בכל פעם אם יש שם אותו האש, כי היה לו קבלה מאביו שיש שם אש כנ"ל, בתוך כך ראה האש, וראה שהיו הולכים דרך האש מלכים ויהודים מעוטפים בטלית ותפילין, וזה היה מחמת שהיו אצל אותן המלכים יושבים יהודים במדינתם על כן היו יכולים ללילך דרך האש, ואמר החכם להמלך, באשר שיש קבלה בידי שד' פרסאות רחוק מן האש נשרפים, על כן אין אני רוצה ללילך עוד, והמלך חשב מאחר שרואה ששאר מלכים הולכים שם דרך האש, על כן מאר שגם הוא ילך, וענה החכם, אני יש לי קבלה מאבי כנ"ל על כן איני רוצה ללילך, אתה אם רצונך ללילך, לך, והלך המלך וזרעו ושלט בהם האש ונשרף הוא וזרעו ונכרתו כולם, כשבא החכם לביתו היה תמוה בעיני השרים, הלא היה נשמר משור ושה, ואיך בא שיהיה נכרת הוא וזרעו, ענה האנוס ואמר, על ידי נכרת, כי החוזי כוכבים ראו ולא ידעו מה ראו, כי שור עושין מעורו תפילין, ושה עושין מצמרו ציצית לטלית, ועל ידיהם נכרת הוא וזרעו, כי אותן המלכים שהיו יהודים דרים במדינתם שמלובשין בטלית ותפילין, היו הולכים דרך האש ולא היו ניזוקים כלל, והוא נכרת על ידי שלא היו רשאים יהודים שלובשים טלית ותפילין לישב במדינתו, ועל כן היו השור ושה שבמזלות שוחקים ממנו, כי החוזי כוכבים ראו ולא ידעו מה ראו ונכרת הוא וזרעו כנ"ל".

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, "ונעשה חכם גדול מאד ונפל על חכמה לכבוש את כל העולם בלא מלחמה", כי בוודאי בקדושה יש חכמה נוראה כזו שיכולים לכבוש כל העולם הלא מלחמה, שזה יהיה חכמתו של משיח שיעשה כן, וכמו שפעם אמר רביז"ל, "משיח וועט איינעמעם דער וועלט אהן א שאס פילווער" |משיח יכבוש את העולם בלי ירייה של חומר נפץ|, אבל המלך הזה היה חכם להרע, ורצה למלוך על כל העולם בעזות ובתקיפות, ולכן לבסוף לא הועיל לו חכמתו כלום ונכרת הוא וזרעו מן העולם לגמרי.

"כי יש ז' חלקי העולם, שהעולם נתחלק לז' חלקים, ויש ז' כוכבי לכת שכל כוכב מאיר בחלק מחלקי העולם, ויש ז' מיני מתכות שכל אחד מז' כוכבי לכת מאיר במין מתכת אחד, והלך וקיבץ כל הז' מיני מתכות, וצוה להביא כל הפאטרעטין של כל המלכים שהם של זהב שתולין בפלטרין שלהם ועשה מזה אדם, ראשו של זהב וגופו של כסף וכן שאר האברים ממיני מתכות האחרים, והיה באותו האדם כל הז' מיני מתכות, והעמיד אותו על הר גבוה והיו כל הז' כוכבי לכת מאירים באותו האדם, וכשהיה אדם צריך לאיזה עצה או איזה משא ומתן אם לעשותו או לאו, היה עומד נגד אותו האבר של המין המתכת השייך לחלק העולם שהוא משם, והיה חושב בדעתו אם לעשות אם לאו, וכשהיה צריך לעשות היה מאיר ומזריח אותו האבר, ואם לאו היה היה נחשך האבר |כל זה עשה המלך הנ"ל| ועל ידי זה היה כובש כל העולם, ואסף ממון רב", כי בקדושה ז' חלקי העולם וז' כוכבי לכת וז' מיני מתכות הם מכוונים כנגד הז' ספירות שעל ידם האדם יכול להכיר את השי"ת ולקשר כל הבריאה כולה אל האמונה הקדושה, כי הארץ וכל אשר בה מקבל כוחה מן הכוכבים וכוכבים מן השרים העליונים והשרים העליונים מן השרים שלמעלה מהם וכו' וכו' עד שכולם חוזרים ומקבלין חיותם מדבר ה' שמחייה ומהווה את הכל, אבל המלך הרשע הזה הפך הקערה על פיה ועשה מן הכל אליל ועבודה זרה, ועל ידה רצה לאסוף ממון הרבה ולכבוש כל העולם כולו תחתיו, כי הכסף הזהב וכו' הנ"ל הם השורש של העבודה זרה, בבחינת |תהלים קט"ו| עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם, ולכן עשה מזה דמות אדם שיהיה נראה כאילו יש בו כל הכוחות והסגולות ועל ידו יכול יכולים להוושע במה שצריכים, וזה היה גם הפגם של נמרוד הרשע שמצינו בפרשת השבוע |פרשת נח| שעשה עצמו אלוה וכאילו הוא יודע הכל ויכולים לקבל ממנו עצה לכל דבר שבעולם.

"ואותו הדמות אדם לא היה מסוגל להנ"ל רק |באופן ובתנאי| שיהיה המלך משפל גאים ומגביה שפלים", כי עיקר כוחו של הסטרא אחרא והעבודה זרה נמשך רק מפגם הישות והגיאות, שעושין איזה ישות ומציאות בלעדי אמתת מציאותו יתברך, ולכן עיקר העבודה זרה ודמות אדם הנ"ל היה מסוגל רק כשהיה משפיל גאים ומגביה שפלים, היינו להשפיל אלו שבאמת מגיע להם כבוד והדר, ולהגביה אלו השפלים והנבזים וליתן להם כבוד מלכים, כי זהו דרך הסטרא אחרא שמגביה ומפרסם כל מיני מנהיגים של שקר ועושה אותם גדול עד לשמים, והצדיקים האמיתיים נשארים בתכלית הבזיון והשפלות, וכמו שמפרש מוהרנ"ת ז"ל על מה שנאמר בעמלק, שהיה חותך זנבות וזורקן כלפי מעלה, היינו שהיה חותך זנבות

שהם אנשים גרועים ושפלים, וזורקן כלפי מעלה, שהיה מגביה ומפרסם אותם בכל מיני פירסום של שקר, והכל בכדי להסתיר שמותן של הצדיקים אמיתיים שבדור.
"והלך ושלח פקודות |היינו אוקאזין| עבור כל היעדניראלין ושאר השרים שיש להם התמנות ואורדיר"ש, ובאו כולם, והשפיל אותם ולקח מהם ההתמנות שלהם, אפילו אותן שהיו להם התמנות שעבדו אצל אבי אבי זקנו, לקח מהם, והגביה שפלים והעמיד אותם תחתיהם", וראו דבר זה כמה פעמים במשך כל הדורות שעשו מלכי רשע דברים כאלו, שהשפילו כל הגדולים, והגביהו כל השפלים, והמדינה היה מתנהגת על ידי כמה עזי פנים ואנשי בליעל שהיו באמת נבזים ושפלים מאד, וכמו שהיה בדור האחרון אצל ממשלת הקומיוניסטים ימח שמם, שלקחו לראש ושר שלהם איזה איכר שפל ונבזה מאד שלא ידע אפילו איך לכתוב לשון מדינתו.
"בתוכם היה השר האנוס הנ"ל |היינו שהוא היה בתוך השרים שהמלך היה עוסק להשפילם|, ושאל אותו המלך מה השררות וההתמנות שלך, השיב לו, השררות שלי הוא, שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא בשביל אותו הטובה שעשיתי לזקינך כנ"ל", כי זהו עיקר הגיאות והכבוד של איש הישראלי שיכול להיות יהודי בפרהסיא, וללכת בחוף בטלית ובתפילין בריש גלי ולא יצטרך להתבייש מפני שום בריה שבעולם.
"ולקח מאתו זאת, וחזר ונעשה אנוס", כי זהו מעלת נפש מישראל, שאפילו אם מונעים אותו מלקיים התורה והמצוות בבפרהסיא, הוא חוזר ומקיים אותם בצנעא ואין שום דבר שבעולם יכול להפריד אותו מן התורה לגמרי.
"פעם אחד שכב המלך לישון, וראה בחלום שהשמים זכים, וראה כל הי"ב מזלות, וראה ששור ושה שיש בין המזלות הם משחקים ממנו, והקיץ בכעס גדול ונפחד מאד, וצוה להביא את ספר הזכרונות, וראה כתוב בו שעל ידי שור ושה יהיה נכרת זרעו, ונפל עליו פחד גדול, וסיפר להמלכה ונפל עליה ועל בניה גם כן פחד גדול", כי תיכף ומיד שאחד מתחיל להתנגד לדברי התורה הקדושה, ורוצה למנוע קיום התורה מיד נשמות ישראל, אזי הבריאה משחקת ממנו, כי הלא כל קיום הבריאה הוא על ידי התורה ועל ידי נשמות ישראל המקיימים את התורה, ומי שחושב שיפסיק ענין זה הוא רק כורה בור לעצמו כי לבסוף יהיה נכרת הוא וזרעו לגמרי רחמנא ליצלן.
"ותפעם רוחו מאד, וקרא לכל הפותרי חלומות, וכל אחד היה פותר לעצמו ולא היה קולן נכנס באזניו, ונפל עליו פחד גדול מאד", כי כל זמן שאין האדם מכניס בפתרונו את שם ה', ואיך שהפתרון תלוי רק ביד הקב"ה, אין להפתרון

שום תועלת כלל ואינו נכנס באוזן השומע, וכמו שמצינו אצל החלומות של פרעה, שפתרו לו חרטומי מצרים שבע בנים אתה מוליד שבע בנים אתה קובר וכו', ולא נכנסו דבריהם באזניו כלל, עד שבא יוסף הצדיק ואמר |בראשית מ"א| בלעדי, אלקים יענה את שלום פרעה, ופתר לו החלום ונכנס באזניו מאד, כי גילה לו איך שהכל תלוי ביד ה', ורק זה יכול להגביה רוח האדם ולהרגיע אותו.

"ובא אליו חכם אחד, ואמר לו שיש לו קבלה מאביו היות שיש שס"ה ימין תהלוכות השמש, ויש מקום שכל השס"ה מיני תהלוכות השמש מזריחים לשם, ושם גדל שבט ברזל, ומי שיש לו פחד, כשבא להשבט הנ"ל ניצול מהפחד", שס"ה תהלוכות השמש הם בחינת הארת אלקותו יתברך המאיר לארץ ולדרים עליה בכל יום ויום מימות השנה, והמקום שכולם מאירין בתוכה הוא הבית המקדש, כי משם יוצא הארת אלקותו יתברך לכל העולם כולו, ושם גדל שבט ברזל, זהו בחינת קדשי הקדשים והאבן שתיה שממנו הושתת כל העולם כולו, ושם נכללים יחד שבטי ישראל, ומי שיש לו פחד כשבא לשם ניצול מהפחד, כי שם נמתקין כל הדינים לגמרי ונתבטלין לגמרי, שזהו בחינת עבודת הכהן גדול ביום הכיפורים שנכנס לפני ולפנים בכדי להמתיק הדינים מעם ישראל ולהמישך להם מחילה סליחה וכפרה.

"והוטב להמלך, והלך עם אשתו ובניו וכל זרעו למקום הנ"ל עם החכם הנ"ל, ובאמצע הדרך עומד מלאך שהוא ממונה על כעס, כי על ידי כעס בוראים מלאך המשחית ואותו מלאך הנ"ל הוא ממונה על כל המשחיתים, ושואלין אותו הדרך", כי אי אפשר להגיע לשום דבר שבקדושה כל זמן ששורה מדת הכעס באדם, כי על הכעס נאמר |איוב י"ח| טורף נפשו באפו, שהאדם טורף ומאבד כל נפשו על ידי הכעס רחמנא ליצלן, ולכן צריכין לשאול דייקא פי המלאך הזה כשרוצין להגיע לאיזה דבר שבקדושה, כי אם עדיין שולט מדת הכעס אצל האדם אי אפשר לו להגיע לשם.

"כי יש דרך ישר לפני איש, ויש דרך שהוא מלא טיט, ויש דרך שהוא מלא פחתים ובורות, וכן שאר דרכים, ויש דרך אחד שיש שם אש, שארבע פרסאות מאותו האש נשרפים |ושאלו לו הדרך ואמר להם אותו הדרך שיש שם האש|", כי כל אחד ואחד כפי רצונותיו וכיסופיו ששי לו בזה העולם כן נותנים לו דרך, בבחינת |מכות י:| בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, ויש דרך של אש דקדושה שרק אלו שהולכין במסירות נפש לעשות רצון הקב"ה יכולים להגיע שמה, אבל שאר כל אדם יהיה נשרף לגמרי.

"והיו הולכים, והיה החכם מסתכל לפניו בכל פעם אם יש שם אותו האש, כי היה

לו קבלה מאביו שיש שם אש כנ"ל, בתוך כך ראה האש, וראה שהיו הולכים דרך האש מלכים ויהודים מעוטפים בטלית ותפילין, וזה היה מחמת שהיו אצל אותן המלכים יושבים יהודים במדינתם על כן היו יכולים לילך דרך האש", כי מצוות קדושות אלו ממשיכין אש דקדושה על האדם ומצילין אותו מכל רע, וגם מסבבין אותו עם חומת אש שלא יתקרב אליו איש זר.

"ואמר החכם להמלך, באשר שיש קבלה בידי שד' פרסאות רחוק מן האש נשרפים, על כן אין אני רוצה לילך עוד", כי מי שהוא חכם קצת, כשרואה איזה אש שאינו שייך אליו כמו אש של מחלוקת וכיוצא בו, הוא מתרחק ממנו לגמרי, ואינו מתקרב לשם כלל, כי למה לו להתערב על ריב לו לא, שלבסוף ישרוף אותו לגמרי רחמנא ליצלן, וכמובא ברש"י הקדוש פרשת השבוע |פרשת נחן, שפגם דור הפלגה היה קשה מדור המבול, ולמה אלו נאבדו ואלו לא נאבדו, אלא ללמדך כמה גדול השלום וכמה -נוי המחלוקת וכו' עיי"ש.

"והמלך חשב מאחר שרואה ששאר מלכים הולכים שם דרך האש, על כן מאר שגם הוא ילך", שכל זה היה כעין פגם הרן שמצינו בפרשת השבוע, שאמר אם אברהם יהיה ניצול מן האש, אזי יאחז עמו, ואם לא יאחז עם נמרוד, ולבסוף ירד לתוך האש ונשרף, כי האדם מוכרח להתאחז בהקדושה בכל אופן שרק יהיה, ולא יסמוך על מה שרואה אצל אחרים.

"וענה החכם, אני יש לי קבלה מאבי כנ"ל על כן איני רוצה לילך, אתה אם רצונך לילך, לך, והלך המלך וזרעו ושלט בהם האש ונשרף הוא וזרעו ונכרתו כולם, כשבא החכם לביתו היה תמוה בעיני השרים, הלא היה נשמר משור ושה, ואיך בא שיהיה נכרת הוא וזרעו, ענה האנוס ואמר, על ידי נכרת, כי החוזי כוכבים ראו ולא ידעו מה ראו, כי שור עושין מעורו תפילין, ושה עושין מצמרו ציצית לטלית, ועל ידיהם נכרת הוא וזרעו, כי אותן המלכים שהיו יהודים דרים במדינתם שמלובשין בטלית ותפילין, היו הולכים דרך האש ולא היו ניזוקים כלל, והוא נכרת על ידי שלא היו רשאים יהודים שלובשים טלית ותפילין לישב במדינתו, ועל כן היו השור ושה שבמזלות שוחקים ממנו, כי החוזי כוכבים ראו ולא ידעו מה ראו ונכרת הוא וזרעו כנ"ל", כי אין חכמה ואין תבונה ואין עצה נגד ה', ואם האדם חושב שיעקור איזה דבר מהתורה הקדושה וימנע את כלל ישראל מלקיים התורה והמצוות לבסוף הוא נעקר ונכרת לגמרי ולא נשאר ממנו שום זכר כלל, וכמו שראו בכל הדורות של אלו המלכיות שהרעו וציערו לעם ישראל לבסוף נכרתו לגמרי ולא נשאר להם שום זכר כלל, והשי"ת יזכינו להיות קשורים

ודבוקים תמיד במצוות התורה הקדושה, ונזכה לקיים כולם מתוך נחת ורחבה, עדי נזכה לראות בישועתן של ישראל בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

סעודה שלישית פרשת נח ה'תשמ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קי"ב המדבר מעבודת התפילה ומתיבת נח עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, הנה ידוע כי סביב רשעים יתהלכון |תהלים י"ב|, כי הסטרא אחרא מסבבת הקדושה, כי את זה לעומת זה עשה האלקים, ובפרט מי שנמשך אחר עבירות חס ושלום, ונמשך אחר הסטרא אחרא ושם מקומו חס ושלום, והם מסבבין אותו מכל צד, וכאשר יעורר רוחו לשוב אל ה', קשה לו מאד להתפלל ולדבר דיבורים לפני ה', כי הן מסבבין אותו מכל צד, עד אשר יזכה וישוב באמת וידבר דיבורים הראוין להתקבל בדחילו ורחימו מעומקא דלבא בהתעוררות גדול, אזי מבקע הדיבור המאיר את כל המחיצות והמסכים המבדילים ויעלו עמו כל הדיבורים שהיו מונחים למטה עד הנה, אך איך יזכה לזה, העיקר שהכל תלוי בו הוא אמת, לילך בדרך האמת לפי מדריגתו, כי אזי כביכול נתלבש בו אור השי"ת בעצמו ויוכל למצוא הרבה פתחים לצאת מתוך החושך, בבחינת הבא לטמא פותחים לו, היינו שפותחים לו פתחים לצאת מהחושך וכו', והמשכיל המבין יש לו להתפלל כל ימיו שיזכה פעם אחד כל ימי חייו לדבר דיבור אחד של אמת לפני ה' כראוי, וזהו צהר תעשה לתיבה, כלומר, שתדבר דיבורי אמת המאירים, ופירש"י יש אומרים אבן טוב ויש אומרים חלון, היינו יש שאמירתם הוא כאבן טוב המאיר לעצמו ולאחרים, ויש שאמירתם הוא כמו חלון שיכולין אחרים להאיר בו, היעקר שיהיה הדיבור עם אמת עיי"ש כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ידוע לנו כלל המובא כמה פעמים בספר הקדוש "תולדות יעקב יוסף" בשם רבו הבעל שם טוב הקדוש ז"ל, שהתורה והמצוות הם נצחיים והם שייכים לכל אדם בכל זמן, ולכן אפילו אם יש מצוות התורה שנראים כאילו אי אפשר לקיים אותם כי הם שייכים רק לכהן או רק למלך או רק בזמן שבית המקדש קיים או רק בארץ ישראל וכו', אבל באמת באיזה בחינה הם שייכים לכל אחד ואחד, וצריכין להוציא מהם לימודים אמיתיים השווים לכל נפש, והנה כמו שהוא בגופי המצוות כן הוא בסיפורי התורה, כי גם בכל סיפור של התורה הקדושה גנוזות סודות ורזין עליונים, ולכן כל סיפור וסיפור של התורה

הקדושה שייך גם כן לכל אדם בכל זמן, ועל פי הקדמה זו מבואר בדברי הבעל שם טוב הקדוש ז"ל, וגם בדברי רביז"ל בתורה זו ובתורה ט', שתיבת נח מרמז על תיבת התפילה, והיא עיקר העצה שהאדם יכול להציל עצמו ממימי המבול המתגברים בחוץ, שהוא כלליות כל הכפירות והאפיקורסות המתגברת בראש כל חוצות, ורוצות לשטוף את האדם בתוך מים הזידונים רחמנא ליצלן, כי הקליפות והחושך מתגברים מאד למנוע את האדם מתפילה דווקא, כי הם יודעים שזהו עיקר הדרך שהאדם יכול להציל עצמו מהם, ולכן עושין את ענין התפילה מזולזל בעיני הבריות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ו:| על הפסוק |תהלים י"ב| כרום זולת לבני אדם, אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהן, ומאי ניהו, תפילה, כי אפילו בשעה שאדם רוצה לבא להתפלל לפני ה' הם מסבבין אותו עם כל מיני בלבולים ומחשבות זרות עד שהוא מתייאש לגמרי מכל התפילה, ובאמת מחשבות זרות אלו הם גם כן חלק מהמבול המתגבר בחוץ, וכמו שאומר רביז"ל |עי' לקו"מ ח"א סי' מ"ד| שמבול הוא מלשון בלבול שמבלבלין תפילתו עי"ש, ולכן אין עצה אחרת רק לסגור את עצמו בתוך התיבה, היינו בתוך תיבת התפילה, ולמצוא את הדיבור אמת כפי בחינתו, ואזי הדיבור הזה יאיר לו כל הפתחים לצאת מתוך החושך עד שיזכה לשוב אל ה' באמת.

והנה צריכין לדעת שעיקר כל הבלבולים הבאים לאדם להפריע אותו מתפילתו הוא מחמת שאינו שומר את דיבורו כראוי ותמיד מפטפט כל העולה על לבו, ודיבורים אלה עושים רוח סערה שממנו באים כל הקטרוגים והנסיונות, וכמו שמפרש רביז"ל |עי' לקו"מ ח"א סי' ל"ח| את הפסוק |תהלים קמ"ח| רוח סערה עושה דברו, שעיקר הרוח סערה המבלבל דעת האדם נעשה על ידי דיבורו שאינו שומר כראוי, כי הדיבור של האדם גורם לו כל מיני מחלוקת ובלבולים עד שאינו יכול לכוון שום דיבור של התפילה כראוי, כי כאן סיכסך את עצמו עם איזה בן אדם על ידי דיבורו וכל מוחו ומחשבתו הוא איך לנקום בו ולהכניע אותו, וכאן סיכסך עצמו עם אשתו על ידי איזה דיבור שאינו הגון וכבר אין לו שום יישוב הדעת ללמוד ולהתפלל, ואם היה שומר את פיו ולשונו כראוי היה ניצול מכל זה, בבחינת |משלי כ"א| שומר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו, וכדאי לזכור תמיד את מאמר החכם, כל זמן שהדיבור בפי אני שולט עליו, תיכף שהוצאתי את הדיבור מפי, הדיבור שולט עלי... כי כל זמן שלא הוציא אדם מפיו מה שיש בלבו על חבירו, אזי הוא שולט על הדיבור ואינו סובל מזה צרות כלל, אבל תיכף ומיד שהוציא האדם מפיו מה שיש לו בלבו, הדיבור כבר שולט עליו ויש לו מזה כל מיני צרות

ויסורים, כי חבירו כבר נפגע מאד וצריכין לרדוף אחריו ולבקש ממנו מחילה ולתרץ עצמו בכל מיני תירוצים ואמתלאות לא לזה נתכוונתי ולא לזה נתכוונתי וכו' וכו', ובפרט בבית צריכין לזכור זאת מאד, כי לפעמים על ידי איזה דיבור קלה האדם יכול להרוס כל שלום ביתו, ואילו היה מעצור את רוחו ומחזיק הדיבור בלבו היה כל הענין עובר בזמן קצר מאד, אבל עכשיו שהוציא הדיבור מפיו כבר צריך רחמים רבים שאשתו תמחול לו ותתרצה לקבל פיוסו.

וזהו |משלי כ"ג| למי מדנים למי שיח, היינו למי יש תמיד מדנים מחלוקות ומריבות, למי שיח, למי שתמיד יש לו שיח ודיבור על כל דבר ואי אפשר לו להחזיק מחסום לפיו כלל, כי הדיבור היתירה הורס את הכל, וזהו מה שמובא בדברי רביז"ל |עי' לקו"מ ח"א סי' כ"ח| שי"ח ראשי תיבות ח'כם ש'ד י'הודאי, כי זהו עיקר כוחם של שדין יהודאין אלו שתמיד יש להם איזה דיבור לדקור את אחרים ולזלזל בהם, וזה גורם להם ולאחרים כל כך הרבה צרות עד שהם נקראים בשם שדים ממש רחמנא ליצלן המזיקים את הבריות, ולכן כדאי תמיד לתפוס את מדת השתיקה כשאין הדיבור מוכרח ואז אף פעם לא יצטרך להתחרט על דיבוריו ולסבול מהם.

והנה עיקר תיקון הדיבור בוודאי תלוי בזה שיכניס כל דיבורו בתוך דיבורים קדושים של תורה ותפילה, ובתפילה העיקר לבקש תמיד אחר הדיבור אמת, היינו הדיבור שמאיר לו לפי מדריגתו, ואם הוא מרגיש עצמו בחושך גדול ומסובב עם כל מיני קליפות רחמנא ליצלן, אזי יצעק כך להקב"ה, רבונו של עולם, ראה באיזה חושך נלכדתי ואיך אני רחוק ממך כל כך עד שהחושך רוצה לבלעני וכו', ודיבורים אלו נקראים דיבורי אמת, והם יאירו לו לצאת מתוך החושך לגמרי, כי הקב"ה הוא עצם האמת והאור, בבחינת |תהלים כ"ו| ה' אורי וישעי, ותיכף שהאדם קורא להקב"ה בלב אמת האור של הקב"ה נדלק אצלו וכבר יראה הפתחים לצאת מהחושך, כי גם בכל חושך יש פתחים לצאת, בבחינת הבא לטמא פותחין לו, היינו שכבר פותחין לו פתחים איך לצאת משם, אבל אם אין האדם מחפש דיבור אמת בודאי לא יראה פתחים אלו, כי החושך יכסה עליהם לגמרי, אבל תיכף ומיד שתופס את הדיבור אמת, הדיבור הזה יאיר לו זריחה של אור לראות את הפתחים ולצאת משם.

והנה כל זה מלבוש רביז"ל בפרשת השבוע בפסוק |בראשית ו'| צהר תעשה לתיבה, היינו שתעשה צוהר ואור לתיבת התפילה, שתדבר דיבורי אמת שיאירו לך בכל מקום, כי זהו עיקר הדבר שיציל אותך מכל המים הזידונים המתגברים בחוץ,

וזהו מה שפירש"י יש אומרים חלון ויש אומרים אבן טוב, היינו יש בני אדם שאמירתם הוא כמו חלון ויש שאמירתם הוא כמו אבן טוב, כי שני שני בחינות בדיבור אמת הנ"ל, יש אחד שעדיין אינו חזק כל כך בעבודת התפילה, אבל הוא כמו חלון שמחכה ומצפה שאחר יאיר בו ואז בפנים יהיה אור, כי זה גם כן מדריגה גדולה כשאדם מוכן לקבל האמת מאחרים ורוצה לשמוע מה שיש להם לדבר, כי אצל הרבה בני אדם יש שטות כזה שלא איכפת להם כלל מה שיש לאחרים לדבר, ובפרט אם אין זה האיש מהכיתה או החסידות או המוצא שלהם אין רוצים לשמוע אותו כלל, ובאמת זה שטות ושגעון גדול, כי דבר טוב יכולים לשמוע אצל כל אדם, ודברי תורה אף פעם לא יזיקו לבן אדם כלל, ולפעמים דייקא בתרמילו של עני ימצא מרגלית טוב, ולכן זה מדריגה חשובה מאד כשאדם על כל פנים כמו חלון שמוכן שיאירו בו אחרים, ואיש כזה בוודאי סוף כל סוף יזכה לאור גדול מאד, אבל יש מדריגה ב' למעלה מזה, שהאדם כבר כמו אבן טוב שמאיר לעצמו ולאחרים באור גדול מאד, כי הוא כבר דבוק בדיבור המאיר וחזק מאד בעבודת התפילה וההתבודדות עד שזהו כל דיבורו וכל שיחתו כל היום לעורר ולחזק בני אדם לעשות כמוהו ולהתפלל תמיד אל ה', ולכן אצלו הדיבור הוא כמו אבן טוב המאיר בעצמו ואינו צריך לחכות לאחרים שיאירו בו, וזהו יש אומרים חלון, היינו יש שאמירתם הוא עדיין בבחינת חלון וצריך שאחרים יאירו בו, ויש אומרים אבן טוב, אבל יש שאמירתם כבר בבחינת אבן טוב ההולך ומאיר מעצמו באור גדול ובהיר מאד, ועל ידי אחד משני בחינות אלו יזכה האדם לדיבור המאיר, ויהיה נסגר בתוך תיבת התפילה שיציל אותו מכל רע תמיד.

והנה זה ידוע שחיי האדם נחלק לג' זמנים, ימי הבחרות, ימים האמצעיים, וימי הזקנה, ועיקר שלימות האדם שיזכה להתייגע בעבודת השי"ת ולעסוק בתורה ובתפילה מימות הבחרות עד ימות הזקנה, ואז יכול לומר אשרי ילדותינו שלא ביישה את זקנותינו, או על כל פנים, אשרי זקנותינו שכיפרה על ילדותינו |עי' סוכה נ"ג.|, והנה זה מבואר בהרבה ספרים הקדושים שהזמן הכי קשה מג' זמנים הנ"ל הוא הימים האמצעיים, כי בימות הבחרות עדיין אין על האדם עול הפרנסה ועול דרך ארץ, וגם לא מזמן רב ירדה נשמתו מעולם העליון, ולכן עדיין זוכר מה שראה ושמע שם |עי' לקו"מ ח"א סי' ר"ו|, ולכן קל לו ביותר לעסוק בעבודת ה' כראוי, וכן בימי הזקנה הרי כבר הגיעו השנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ וכו' ובטלו הטוחנות וחשכו הרואות וכו' |קהלת י"ב|, שכל זה סובב והולך על ימי הזקנה כמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קנ"א:|, וכבר

האדם רואה שאין לו תכלית אחרת רק להכין עצמן לעולם הבא, וכמו שפירשו בספרים בדרך צחות על הפסוק |שמות ה'| ולבנים אומרים לנו עשו, היינו שהשערות לבנות כבר מעוררים אותנו ואומרים לנו עשה רצון הקב"ה, כי עוד מעט תצטרך לחזור לעולם העליון וליתן דין וחשבון על כל מעשיך, ולכן בימי הזקנה קל יותר לזכור התכלית הנצחי, רק עיקר ההתגברות של היצר הרע הוא בימים האמצעיים שאז האדם בתוקף כוחותיו, ומסובב עם טרדות ובלבולים עצומים, לפרנס אשה ובנים ולעשות לעצמו שם בעולם וכו' וכו', ולכן אז צריך כוחות עצומות לזכור את התכלית הנצחי ולהקדיש ימי חייו לעבודת השי"ת ולא להיות נשטף אחר הזרם של הבלי הזמן.

והנה מוהרנ"ת מפרש על פי זה |עי' לקוטי הלכות הלכות תפלת המנחה ה"ה אות ח'|, את דברי חכמינו הקדושים |ברכות ו:| לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה וכו', כי הג' הנ"ל מכוונים כנגד הג' תפלות שביום, ימי הבחרות כנגד תפלת שחרית, הימים האמצעיים כנגד תפלת מנחה, וימי הזקנה כנגד תפלת ערבית, ועיקר השמירה והזהירות צריכים בימים האמצעיים כנ"ל, כי אז נופל על האדם כל מיני מחשבות של ייאוש ועצבות שכבר לא יצליח בעבודת ה' חס ושלום, ולכן דיקדקו ואמרו לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה כי הוא הזמן היותר קשה מכולם, ואם האדם יתגבר כראו בוודאי יזכה לנצח המלחמה.

והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל שתיבת נח מרמז על עבודת התפילה ושמירת הדיבור וכו', יכולים לומר שגם מרומז בה ענין הג' זמנים הנ"ל שהאדם צריך לשמור עליהם ולמלאות אותם בעבודת השי"ת, כי זהו בחינת השלש קומות שהיו בתיבה, תחתיים שניים ושלישים תעשיה, קומה תחתונה בשביל הזבל מרמז על ימי הבחרות, כי הקטן עדיין מלכלך עצמו בזבל וטינוף, וצריכין ללמד אותו לזרוק כל מעשה הזבל והנערות ולחנך אותו בעבודת השי"ת כראוי, קומה שניה בשביל החיות, זהו מרמז על הימים האמצעיים שאז עיקר חיותו של אדם וצריכין אז עיקר ההתגברות להכניס כל כוחותיו בעבודת השי"ת, וקומה שלישית לאדם, מרמז על ימי הזקנה שאז האדם בא לשלימות דעתו וצריך לראות לאחוז בעבודת השי"ת עד הסוף, וזהו מה שהתורה משבחת נח הצדיק תמים היה בדורותיו, היינו בכל הדורות שלו, שהם בחינת הג' זמנים הנ"ל מצעירותו עד זקנותו, כי כולם היו שווים לטובה בעסק עבודת השי"ת.

ובזה יש לפרש, ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת, כי עיקר תולדותיהן של צדיקים הם מצוות ומעשים טובים, ואם כן יש לומר שגם בשלשה

בניו מרומז ג' זמנים הנ"ל, חם מרמז על ימי הנערות שאז עיקר חמימותו של אדם והוא קופץ וצוהל כמו גדי |כמובא במדרש|, שם מרמז על הימים האמצעיים שאז האדם עובד בעיקר לעשות לעצמו שם בעולם, יפת מרמז על ימי הזקנה שאז יש לאדם יפה תואר ויפה מראה בהדרת פנים ובשערות לבנות וצריך להכין את עצמו היטיב על יומו האחרון הממשמש ובא, בכדי שיגיע לעולם העליון עם פנים יפות באמת, ולכן העיקר לזכור בכולן שישמור על דיבורי פיו מאד, ויהיה כל עיקר שיחתו ודיבורו בתורה ובתפילה תמיד, וכן יזכור את יומו האחרון עוד מימי צעירותו ואז יהיו כל ימיו שווים לטובה בעבודת השי"ת, וזה יש לרמז באותיות שלשה בני נח הנ"ל, שם חם יפת, ראשי תיבות שי"ח, וסופי תיבות ממ"ת, ונשאר רק האות פ' המרמז לפה של אדם, היינו שהעיקר הצלחתו של אדם תלוי בזה שיקדש מאד את דיבורי הפה, ויהיה נשמר מאד מכל שיח בטל המביא לידי מחלוקת ומריבות, בבחינת למי מדנים למי שיח כנ"ל, כי זה יעשה את האדם לח'כם ש'ד י'הודאי חס ושלום שהוא גם כן ראשי תיבות שי"ח כנ"ל, ויזכור תמיד ממ"ת היינו מיום המיתה ומיומו האחרון ואיך שצטרך ליתן דין וחשבון על כל מעשיו, ובדרך זה יזהר בכל ימיו לקשר אותם להשי"ת כראוי ויעלה לעולם העליון זקן ושבע ימים, כולם שווים לטובה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעל פי זה יכולים לפרש את דברי המדרש פליאה, שאלו מלאכי השרת, אדם הראשון מה ראה לחטוא, לפי שראה שתים, ואילו ראה בשלש לא חטא, ולכאורה יפלא מהו פירוש דבר זה, אבל על פי הנ"ל יש לומר, כי הנה אדם הראשון היה יציר כפיו של הקב"ה ונברא בקומתו וצביונו, נמצא שלא היה לו ימי הבחרות רק נכנס ישר לימים האמצעיים שהם השנים הכי קשים כנ"ל, כי אז היצר הרע מאד מתגבר על האדם לנתק אותו מעבודת השי"ת, ולכן באמת היה קשה לו אז מאד ולא עמד בנסיון רק הלך אחר עצת הנחש ואחר כך חטא בק"ל שנה שפירש מאשתו וכו' ונפל למה שנפל, ואילו היה לו ימי בחרות והיה מתחיל מאז לעבוד את ה' כראוי, אזי אחר כך כשהיה מגיע הימים האמצעיים היה כבר יכול להתגבר על מה שצריך להתגבר, וזהו דברי המדרש הנ"ל, שאלו מלאכי השרת אדם הראשון מה ראה לחטוא, לפי שראה שתים ואילו ראה בשלש לא חטא, היינו שעיקר הטעם שבא לחטוא מחמת שראה לפניו רק שתי זמנים משלש זמנים הנ"ל הימים האמצעיים וימי הזקנה, ואז היה כבר קשה עליו להתגבר על יצרו, אבל אילו ראה שלש, היינו גם את ימי הבחרות לא היה חוטא, כי כבר היה לו הקדמה טוב על ידיהם להחזיק בעבודת השי"ת כראוי, ודו"ק.

ובזה יש לפרש גם דברי המדרש פליאה, על הפסוק |בראשית ו'| וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו, התעצב על ירושלים שהיא באמצע העולם, ולכאורה איזה קשר ושייכות יש בין זה לזה |ועי' לעיל בליל שבת קודש שפירשנו באופן אחר|, אבל על פי הנ"ל יש לומר, שהקב"ה כביכול התעצב על ירושלים שמרמז על יראה שלם |בראשית רבה וירא פ' נ"ו|, שהוא תלוי ועומד באמצע העולם, היינו על השנים האמצעיים של האדם, כי אז עיקר הזמן שהאדם יכול לקנות יראת שמים בנפשו, אבל זה לעומת זה גם אז יש ההתגברות הכי גדול, והנסיון גדול וקשה עד מאד, ומועטים הם שזוכין להחזיק מעמד כראוי, וזהו ההמשך של תחילת הפסוק, וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ, היינו בחינת דברי המדרש פליאה הנ"ל, שהטעם למה חטא אדם הראשון, מחמת שלא היה לו ימי הבחרות להכין עצמו על הימים האמצעיים, כי הוא היה יציר כפיו של הקב"ה ונברא בקומתו ובצביונו, וזהו וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ, היינו בזה שעשה את האדם מוכן בארץ ולא היה לו ימי הבחרות להכין עצמו, כי זה גרם לו לחטוא כנ"ל, ולכן מובן שפיר ההמשך, ויתעצב אל לבו, על ירושלים שהיא באמצע העולם, היינו על שעיקר היראה שלם תלוי בימים האמצעיים, ולכן צריכין להקדים עוד בימי הבחרות הקדמות חזקות של תורה ותפילה ושמירת הדיבור כנ"ל, ואז יזכה לעבוד את השי"ת בימים האמצעיים וימי הזקנה כראוי, וזה לא היה לאדם הראשון ולכן חטא, נמצא ששני דברי המדרשים הנ"ל מקושרים זה בזה, והבן, והשי"ת יזכינו לבלות כל ימינו ושנותינו בעבודת השי"ת באמת, ונזכה להתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

מוצאי שבת קודש פרשת נח ה'תשמ"ט

בסעודת מלוה מלכה סעודת דוד מלכא משיחא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ב המדבר מענין בועז ורות וסמיכת גאולה לתפילה עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, מוהרנ"ת אומר, פעם אחד באתי אל רביז"ל וסיפר לי, שזה בסמוך היה אצלו רב אחד, ודיבר עמו ואמר לפניו תורה |היינו שרביז"ל אמר לפניו תורה|, ולא זכיתי שיחזור ויאמר אותה התורה לפני, רק אלו הדיבורים שמעתי מפיו הקדוש, שסיפר לי שאמר אז מענין בועז ורות, שבועז ורות הם סוד סמיכת גאולה לתפילה, כי בועז הוא בחינת גואל, כמו שכתוב |רות ג'| כי גואל אנכי וכו', ורות היא בחינת תפילה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ז:| למה נקרא שמה רות, שיצא ממנה דוד שריוה להקב"ה בשירות

ותשבחות, והיה מובן מדבריו שגילה בזה תורה גבוה, אך לא זכיתי לקבלה.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כבר מבואר בדברי רביז"ל במקום אחר |עי' לקו"מ ח"א סי' ב'| שעיקר סוד הגאולה תלוי בהתגלות עבודת התפילה בעולם, כי עיקר כלי זיינו של משיח הוא התפילה ועל ידי התפילה יכבוש כל העולם כולו, ועיקר התפילה הוא שיזכה האדם לפרש כל שיחתו לפני השי"ת בתמימות ופשיטות גמור כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, שזה נקרא התבודדות, כי בהתפילות הקבועות האדם כבר רגיל בהם מאד ואין מוחו נמשך אחר דיבורו כראוי, ומחמת זה אינו תופס שבאותו שעה הוא מדבר אל השי"ת, אבל כשאדם מרגיל את עצמו לפרש שיחתו לפני השי"ת בהשפה שהוא רגיל לדבר בה, אזי הוא מתחיל להרגיש שהתפילה הוא נוכח פני ה' ממש, ומוהרנ"ת ז"ל אמר, כשיבוא משיח יהיה התבודדות דרך כבושה לרבים, כי כולם יעסקו בה בהתלהבות גדול, אבל היום רוב בני אדם רחוקים מזה מאד וחושבים שאין עבודה זו שייך להם כלל, ונדמה להם כאילו הם מדברים אל הקיר חס ושלום, וכל זה מחמת הכפירות והאפיקורסות שבלבם שמסתיר מהם אמתת מציאותו יתברך, כי אילו היה האדם יודע בידיעה ברורה שהשי"ת עומד עליו ושומע כל דיבור ודיבור של התפילה בוודאי היה מתפלל בהתלהבות גדול והיה מדקדק מאד לכוון את דבריו |עי' לקו"מ ח"א סי' ס"ב|, והנה למה האדם מדבר תמיד עם חבירו, כי רואה אותו בעיניו ולכן קל לדבר עמו, ואילו היה האדם מכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך ומצייר לעצמו כאילו רואה אותו יתברך בעיניו בוודאי היה גם כן מדבר עמו תמיד, ובאמת כל אחד רואה דברים עליונים ונוראים מאד, רק הראיה היא במהירות גדול כל כך עד שאין זמן למוחו לדעת מה שרואה |עי' לקו"מ ח"א סי' רנ"ד|,
וכשיבוא משיח אזי יתקיים |ישעיה נ"ב| כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון, עין בעין דייקא, היינו מה שכבר יש בתוך העין רק שאינו נתפס בתוכה מחמת המהירות כנ"ל, כשיבוא משיח גם את זה יראו, ולכן אז כולם ידברו אל ה' ויתפללו אליו בהתלהבות גדול, בבחינת |צפניה ג'| כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה', נמצא שכל סוד הגאולה תלוי בענין סמיכת גאולה לתפילה, היינו לגאול התפילה מן הגלות עד שכולם ידברו אל ה', ואז יהיה תיקון השלם באמת.
והנה זהו באמת ענין בועז ורות, כי בועז הוא בחינת תיקון הברית, בחינת בו עז, בו תוקפא |תיקוני זוהר תיקון ל"א|, ועיקר התפילה תלוי בתיקון הברית כמבואר בדברי רביז"ל בתורה ב' הנ"ל, כי כשאדם יש לו תיקון הברית אזי יש

לו מוח מזוכך לתפוס בתוכה מה שרואה בעיניו, היינו את אמתת מציאותו יתברך, ואז תמיד ידבר ויתפלל אליו יתברך, מה שאין כן בלי תיקון הברית מוח האדם תמיד מסובב עם מחשבות זרות וקשה לו מאד לכוון את דעתו לתפלה, וגם על ידי תיקון הברית האדם זוכה להפוך את כל הל"ט מלאכות שלו לל"ט מלאכת המשכן ויש לו פרנסה בלי טורח, ובזה הוא ניצול מכל הל"ט מלקות שהם הקללות והיסורין שבני סובלים בזה העולם על ידי פגם הברית חס ושלום, וזהו "בו עז", כי ע"ז עם הכולל בגימטריא ב' פעמים ל"ט |עי' לקו"מ ח"א סי' י"א|, וזהו עיקר הגאולה שישמח האדם עם מה שיש לו וירגיש במלאכתו כאילו עוסק אז במלאכת המשכן, ורות הרי היא מרמזת על עבודת התפילה, כי ממנה יצא דוד שרוה להקב"ה בשירות ותשבחות, נמצא שענין ייחוד בועז עם רות הוא ענין סמיכת גאולה לתפילה, כי על ידי תיקון הברית האדם גואל את התפילה מבין הגלות ויש לו פרנסה בלי טורח ומרגיש מעין הגאולה ממש.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעל פי דברי רביז"ל בתורה זו יכולים ליישב דברי המדרש פליאה על הפסוק |בראשית י"ד| ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין, אילו לא הוציא מלכי צדק לחם ויין לאברהם לא היה נהרג לעתיד משיח בן יוסף, ולכאורה יפלא איזה קשר ושייכות יש בין זה לזה, אבל על פי הנ"ל יש לומר, כי הנה עיקר תיקון השלם יהיה על ידי משיח צדיקנו שהוא משיח בן דוד שיבא ויגלה עבודת התפילה בעולם, כי הוא יהיה מזרע דוד שריוה להקב"ה בשירות ותשבחות ובו תלוי עיקר הגאולה כנ"ל, אבל משיח בן יוסף הוא בחינת הצדיקים האמיתיים שיש בכל דור ודור שהם טורחים ומתייגעים לגלות ענין התפילה בעולם אבל מחמת שלא הגיע זמן הגאולה לכן נגזר עליהם מיתה והם מוכרחים להסתלק חס ושלום, והנה אברהם אבינו רדף אז אחרי הד' מלכים להציל את לוט בן אחיו, כי הרי מלוט יוצא רות שהיא אמה של מלכות שממנה יצא דוד, ובזה שהוציא מלכי צדק מלך שלם לחם ויין רצה להראות כאילו כבר נתתקן הכל וכאילו כבר מוכנים להגאולה ותיקון השלם, אבל היה בזה דחיקת השעה כי עדיין היו צריכים לעבור הרבה גילגולים וסיבובים עד שיצא משיח בן דוד בשלימות ויתגלה עבודת התפילה בכל העולם כולו, ולא היה עדיין עת התיקון השלם כלל, ולכן אילו לא הוציא לחם ויין לא היה נהרג משיח בן יוסף, כי היו מבינים כולם שעדיין צריכין לעבוד הרבה להכניס אלקותו יתברך בעולם ולגלות עבודת התפילה לכולם, אבל עכשיו שהוציא לחם ויין והראה כאילו כבר נתתקן הכל, בזה היה ענין של דחיקת השעה, ועכשיו צריכים הצדיקים שבכל דור ודור שהם בחינת משיח בן יוסף לבא

ולגלות הלימודים שלהם, אבל אחר כך מוכרחים להסתלק עד שיבא בן דוד ויגאלנו גאולה שלימה, והשי"ת יזכינו לראות במהרה בביאת משיח צדקינו שיבא לגלות אלקותו יתברך לכל העולם כולו, ויראו עינינו ישמח לבינו בישועתו באמת בקרוב בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית שבת קודש פרשת לך לך ה'תשמ"ט.

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ב המדבר מפירוש הפסוק וירא בצר להם בשמעו את רנתם וכו' עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כתיב |תהלים ק"ו| וירא בצר להם בשמעו את רנתם: הנה על ידי נגינה נמתקין הדינין.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר מדת הדין והגבורה שולט באדם רק כשנתצמצם מוחו ודעתו: ומתגברת עליו העצבות והמרה שחורה ואינו מרגיש את אמתת מציאותו יתברך: ולכן נדמה לו שמדת הדין והגבורה נוקמת בו: והוא נשבר ונדכא מאד מכל מה שעובר עליו: אבל כשאדם זוכה לגדלות והרחבת המוחין ומכניס בעצמו מדת השמחה והארת האמונה הקדושה: אז נמתק אצלו הכל: ומתחיל לראות ולהבין איך שהכל רחמים וחסדים גמורים בלי שום דין כלל: וזהו מעלת הנגינה דקדושה: כי הנגינה יש לה כח להגביה את רוחו של האדם: ולהוציא אותו מרוח נכה אל רוח דקדושה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד|: ועל ידי שנכנס באדם רוח של שמחה: על ידי זה נתרחב מוחו ודעתו: ונמתקין ממנו כל הדינים הנמשכים מקטנות המוחין.

וזהו פירוש הפסוק הנ"ל: וירא בצר להם בשמעו את רנתם: מתי השם יתברך רואה ומסתכל בצרתם של ישראל: להמתיק מעליהם כל הדינים: בשמעו את רנתם: היינו כשהוא שומע קול תפילות עמו ישראל ברנה ושמחה: כי אין רנה אלא תפילה |ברכות ל"א.|: וכשאדם מנגן ומרנן לפניו יתברך בתפילות שירות ותשבחות: ומחייה ומשמח עצמו מאד עם הארת האמונה הקדושה: על ידי זה ממתיק מעל עצמו כל הדינים והגבורות: וממשיך על עצמו חסדים ורחמים גמורים.

עכשיו מגלה רביז"ל מקור השגה הנפלאה הזאת: ואומר רביז"ל: כמו שכתוב בזוהר הקדוש |פנחס רט"ו ע"ב| הקשת היא השכינה: ותלת גוונין דקשת הם האבות והם לבושין דשכינתא.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה אחר המבול ניתנה הקשת לאות ברית בינו יתברך לבין נפש כל חי: כי בחטאם של דור המבול שהרבו לפשוע ולמרוד בכל מיני

זוהמא של תאוות ניאוף רחמנא ליצלן: על ידי זה התגברו מדת הדין והגבורה בעולם עד שנמחו כולם: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פ' כ"ו ה' - ומובא ברש"י הקדוש ריש פ' נח| כל מקום שאת המוצא זנות אנדרלמוסיא באה לעולם והורגת טובים ורעים: כי זאת התאווה משוקץ ומתועב ביותר לפניו יתברך: ומחמת זה מאס השם יתברך בכל הגוים שהם שטופים בזה מאד: וכמו שכתוב |ויקרא י"ח כ"ד| כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניכם: וישאר אך נח ואת אשר אתו בתיבה מכל הדור ההוא: כי נח הצדיק סגר עצמו בתוך תיבת התפילה |כמובא בשם הבעל שם טוב הקדוש: וכן מבואר בדברי רביז"ל חלק א' סי' ט' וסי' קי"ב עיי"ש| שזהו בחינת השכינה הקדושה: |וכמבואר להלן בהתורה|: כי התפילה היא עיקר התקשרות נשמות ישראל לאביהם שבשמים: ועל ידי זה ניצול מכל הדינים והגבורות שירדו בעולם אז: ואז כרת השם יתברך עמו ברית על ידי הקשת: היינו שנשבע לו הקדוש ברוך הוא שאם חס ושלום יהיה עוד הפעם איזה קיטרוג על ברואי עולם להמחות בעונם: אז יזכור בהקשת שהיא השכינה הקדושה: שהיא בחינת תפילתן ובקשתן של ישראל בכלל: ושל הצדיקים אמיתיים בפרט: ועל ידי זה ינצלו כולם.

והנה תלת גוונין דקשת הם השלשה אבות הקדושים: אברהם יצחק ויעקב: כי אף על פי שהאות קשת נתגלתה בימי נח הצדיק: אף על פי כן עדיין לא היתה לה הלבושים כראוי: כי נח הצדיק עדיין לא עסק בפירסום וגילוי האמונה הקדושה: ועבודת התפילה בעולם: ולכן לא הועיל לו להגן על דורו: רק הוא בעצמו ניצל ואת אשר אתו בתיבה: אבל האבות הקדושים פירסמו וגילו את האמונה הקדושה בעולם: וכן גילו ופירסמו את עבודת התפילה לכולם: עד שכל אחד מהם תיקנו עבודה ותפילה אחרת: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות כ"ו ע"ב| אברהם תיקן תפילת שחרית: יצחק תיקן תפילת מנחה: ויעקב תיקן תפילת ערבית עיי"ש: כי לכל אחד מהאבות הקדושים היה דרך ועבודה אחרת איך לגלות אלקותו יתברך לכל באי עולם: אברהם אבינו הלך בדרך של חסד ושל אהבה: וכך קירב את הבריות אל אביהם שבשמים: ואף על פי שעבר עליו בחיים עשרה נסיונות קשות ומרות מאד: אף על פי כן מצא את חסדו יתברך בתוך כולם: וגילה ופירסם את שמו יתברך לכל העולם כולו שזהו בחינת תפילת שחרית שתיקן: היינו שהאדם תמיד ירגיל את עצמו להסתכל על החסדים שעושה עמו הקדוש ברוך הוא בכל עת: בבחינת |תהלים צ"ב| להגיד בבוקר חסדיך: וכן יצחק אבינו הלך בדרך של יראה וגבורה: והראה דרך של מסירות נפש על קדושת שמו יתברך: שיהיה האדם תמיד מוכן לפשוט

את צווארו להשחט על קידוש ה': ומאז שנעקד על גבי המזבח נשרש בתוך כל נשמות ישראל את הכח הזה של מסירות נפש: וכמו שראו בחוש בכל הדורות איך שמסרו עם ישראל נפשם על קדושת שמו יתברך: ונכנסו באש ובמים כדי לא לעזוב את אמונת אבותם: ולכן תיקן את תפילת מנחה שהוא בחינת מסירות נפש: כי האדם על פי רוב עסוק מאד באמצע היום עם כל מיני טרדות ובלבולים שונים: וזה מסירות נפש אצלו לעזוב את כל עסקיו ולהתפלל תפילת מנחה: ולכן הזהירנו חכמינו הקדושים ביותר על תפלת המנחה: ואמרו |ברכות ו' ע"ב| לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה: כמו שכתוב |מלכים א' י"ח| ויהי בעלות המנחה וכו': כי על תפילה זאת צריכים מסירת נפש יותר מן הכל.

|ואמר מוהרא"ש נ"י: שמדברי חכמינו הקדושים הנ"ל יוצא רמז: שעל ידי שהאדם זהיר מאד בתפלת מנחה על ידי זה מתנוצץ בו ניצוץ של אליהו הנביא: ויכול לפעול אז בתפילת המנחה ישועות רבות ונפלאות מאד: אשרי מי שנזהר בה תמיד ומתפלל אותה בכוונה רבה.|

וכן יעקב אבינו עליו השלום הראה דרך איך להחזיק מעמד אפילו בתוך כל תוקף הצרות והבלבולים שעוברים על כל אחד ואחד: כי יעקב אבינו סבל צרות כנגד כולם: צרת עשיו צרת לבן צרת דינה צרת יוסף ושמעון ובנימין וכו' וכו':

וכמו שאמר |בראשית מ"ז| מעט ורעים היו ימי שני חיי וכו': ואף על פי כן לא איבד את עצמו כלל: והמשיך לגלות ולפרסם את האמונה הקדושה בעולם עד שתיקן תפילת ערבית שהוא בחינת |תהלים צ"ב| ואמונתך בלילות: היינו שאפילו בתוך תוקף חשכות לילה: יאמין האדם שהכל בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית: ואין שום עצה אחרת רק לבוא לפניו יתברך ברנה ותפילה וברחמים ותחנונים: ועל ידי זה יהיה נמתק ממנו כל הדינים.

נמצא שהג' אבות הקדושים תיקנו לבושין שפירין ונהירין להשכינה הקדושה: על ידי שגילו ופירסמו את דרך התפילה בעולם: כי מקודם לא היה לה לבוש וצמצום: ולא עסקו בזה רק יחידי סגולה: מעט מזעיר: אבל אחר כך כשבאו האבות הקדושים: הם תיקנו לה לבושין כראוי ומאז התחילו בני העולם לעסוק בעבודה הקדושה הזאת: וממילא התחילו הדינים והגבורות לאט לאט להתמתק עד שזכו לראות בהקמת כלליות נשמות ישראל שעסקו כולם בעבודת התפילה ונתגלה קדושת השכינה בכל העולם כולו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שזהו מה שמבואר בדברי רביז"ל במקום אחר |ליקוטי מוהר"ן

חלק ב' סי' ח"| על מאמר חכמינו הקדושים |ברכות נ"ד| מחנה ישראל כמה הוי? תלתא פרסי: שזה סובב וקאי על השלש תפילות שמתפללין בכל יום |עיי"ש בהתורה|: כי הם הם עיקר מחניהם וקדושתם של ישראל: ועל ידי האדם זוכה להתפלל אותם בכל יום: הוא נכלל בכלליות נשמות ישראל המושרשים בהאבות הקדושים: וממשיך על עצמו הארת השכינה הקדושה שהיא בחינת הארת הקשת הנ"ל: וממתיק מעל עצמו ומעל כל ישראל כל הדינים והגבורות וזוכה לחסדים ורחמים גמורים: אשרי לו.

ואומר רביז"ל: וכשהיא מתלבשת בלבושים דנהירין: אזי וראיתיה לזכור ברית עולם: אזי וחמת המלך שככה: משל למלך שכעס על בנו וכשהמלך רואה המלכה בלבושין נהירין אזי מרחם על בנו: פירוש: כשזוכים להלביש את השכינה הקדושה שהיא בחינת תיבות התפילה כנ"ל: בלבושים יפים ונאים: היינו שזוכים לבוא לפניו יתברך ברנה ותפילה חדשה תמיד: ומכל מצב קשה ומשבר שעובר עליו: עושה שיחה ובקשה אליו יתברך: הן שיהיה בבחינת שחרית או מנחה או מעריב כנ"ל: אזי נתקיים צלו הפסוק הנאמר אצל ברית הקשת |בראשית ט'|: וראיתיה לזכור ברית עולם: שהשם יתברך זוכר שבועתו שנשבע לנח שלא להמחות ברואי עולם עוד במי המבול: וחמת המלך שככה |אסתר א'| ונמתקין כל הדינים.

עכשיו מגלה רביז"ל איך שהשכינה הקדושה והתפילה והקשת הם דבר אחד: ואומר רביז"ל: ואותיות התפילה היא השכינה: כמו שכתוב |תהלים נ"א| אדני שפתי תפתח: שהדיבור הוא שם אדנ"י: פירוש: כי השם אדנ"י מאיר בספירת המלכות |כמבואר בספרי קבלה|: שזהו בחינת השכינה הקדושה: כי הוא הארת מלכותו יתברך השוכן והמאיר בתוך כל אחד ואחד מישראל: ובספירת המלכות מאיר הפה והדיבור: וכדאיתא בתיקונים |בתיקון אליהו| מלכות פה עיי"ש: וזהו שכתוב אדנ"י שפתי תפתח: היינו על ידי הארת השם אדנ"י שהיא בחינת מלכות: בחינת השכינה הקדושה: על ידי זה שפתי תפתח: ואוכל לרנן ולהתפלל לפניו יתברך.

וממשיך רביז"ל: ונקרא קשת: כמו שפירש רש"י |בראשית מ"ח| בחרבי ובקשתי לשון תפילה: פירוש: כי צריכין לירות ולזרוק התפילות והבקשות אחריו יתברך: כמו שיורין חץ מקשת: בחינת מה דאיתא בתיקונים |תיקון י"ג| זכאה מאן דידע לזרקא חצין וכו' עיי"ש: ואפילו אם נדמה אל האדם שהקדוש ברוך הוא מסתלק ומתרחק ממנו: עליו לזרוק ולהשליך התפילות אחריו יתברך כמו שזורקין חץ מקשת |שיחות הר"ן סי' נ"ב|: נמצאנו למידין מזה שהשכינה הקדושה והתפילה והקשת הם כולם דבר אחד ממש: ואשרי הזוכה לאחוז בהם.

ואומר רביז"ל: וקול הנגינה הם תלת גוונין דקשת: שיש בקול אש מים ורוח: שהם שלשה אבות: שהאבות הם שלשה גוונים דנהירין שבהם וראיתיה לזכור וכו': פירוש: כי הנה הארת השכינה הקדושה שהיא בחינת הארת הקשת ועבודת התפילה: היא אור פשוט מאד: אבל צריכים להלביש אותה בלבושין וגוונין נהירין בכדי שיהיה לכל אחד ואחד השגה בה: שאפילו שיהיה נמצא באיזה מצב שרק יהיה: יהפוך הכל לתפילה ובקשה אליו יתברך: וכמו שיש ג' גוונין עיקריים למראה הקשת: כמו כן יש ג' כוחות בקול תפילת האדם: שהם אש מים רוח: שעל ידם יוצא כח הדיבור |כדאיתא בתיקונים בכמה מקומות|: וג' כוחות אלו הם בחינת הג' אבות: כי כל אחד ואחד מהאבות הקדושים גילה ופירסם עבודה מיוחדת בעבודת התפילה: שאפילו אם יעבור על האדם אש מתלקחת: או מים זדונים או רוח סערה וכו': אף על פי כן יחזיק מעמד: ותמיד יברח אליו יתברך בתפילות שירות ותשבחות ויעשה זמירות וניגונים מכל מה שעובר עליו: ועל ידי זה יהיה נמתק ממנו כל הדינים.

נמצא מי שמנגן אותיות התפילה: וקול הנגינה הם בזכות ובבהירות גדולה: אזי מלביש את השכינה: היינו האותיות בלבושין דנהירין והקדוש ברוך הוא רואה אותה: אזי וחמת המלך שככה: פירוש: כי כשמלבישין את השכינה הקדושה בלבושים דנהירין ועושין רננות ותפילות מכל מה שרק עובר עליו: אזי הקדוש ברוך הוא מסתכל על הלבושים הנפלאים האלו של השכינה הקדושה ומתמלא עליה ועל בניה רחמים: ונמתקים ומתבטלים כל הדינים לגמרי.

ואומר רביז"ל: וזהו שפירש רש"י |על הפסוק הנ"ל| בשמעו את רנתם: בזכות אבות: |ולכאורה יפלא מה ענין של רנתם לזכות אבות? ועל זה מפרש רביז"ל| היינו כשהנגינה שהם תלת גוונין דקשת כנ"ל בבהירות ובזכות גדול: כי התלת גוונין הם האבות כנ"ל: והם לבושין דשכינתא: וכשהלבושין נהירין בזכות ובהירות: נקרא זכות האבות: אזי וראיתיה לזכור ברית עולם: |וכמו שכתוב שם בתהלים אחר פסוק וירא בצר להם וכו' הנ"ל: ויזכור להם בריתו| אזי וינחם כרוב חסדיו |כי זה סוף פסוק הנ"ל: ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו|: היינו וחמת המלך שככה ונמתק הדינין.

נמצא מי שרוצה להמתיק מעליו כל הדינין ולהמשיך על עצמו רחמים וחסדים: יזהר מאד בכל הג' תפילות להתפלל אותם מלה במלה ובשמחה ובנגינה: ועל ידי זה יתקיים בו מקרא שכתוב: וירא בצר להם בשמעו את רנתם: שהשם יתברך כביכול יסתכל בכל הדברים שמצירים אותו מכל צד: ויסיר אותם מעליו לגמרי ויזכה

לישועות רבות ונפלאות מאד אשר לא שיער ותיאר כלל: אשרי לו ואשרי חלקו.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שבדרך כלל עובר על בני אדם צרות ויסורין רבים מאד רחמנא ליצלן: ואינם מבינים ומשימים לב למה עובר עליהם כל כך: ובינתיים אינם חוטפים שהם מזלזלים מאד בתפילה: ואינם נזהרים להתפלל הג' תפילות כראוי בהתלהבות ובשמחה ובנגינה: ובמקום להתפלל התפילות לאט לאט מלה במלה: ועל ידי זה היו ממשיכים על עצמם שפע של כסף ופרנסה וכו': במקום זה ממהרים וחוטפים את התפילה במהירות גדולה מאד כדי להגיע יותר מהר אל העבודה והפרנסה וכו': ועל ידי זה בעצמו מפסידים את הכל: כי המשכת השפע והפרנסה תלוי דייקא כפי תפלת האדם ואם האדם נזהר בתפילה כראוי יהיה לו תמיד שפע רב.
ומכל שכן שיזהר האדם מאד מאד שלא לדבר בשעת התפילה וחזרת הש"ץ וקריאת התורה וכו': כי זה פגם ועון גדול מאד: וכמבואר בשולחן ערוך |או"ח סי' קכ"ד| שגדול עוונו מנשוא וגוערים בו עייי"ש: ובעוונותינו הרבים בני אדם נכשלים בזה מאד מאד ומשיחים אז מכל מיני עסקים ומשא ומתן וכו': ועל ידי זה בעצמו מפסידים מה שמפסידים ואינם חוטפים כלל מאיפוא נעשה החור... ולכן אשרי האדם הזהיר מאד בכל תפילותיו: וכן הזהיר לענות אמן קדיש קדושה וברכו כראוי ואז יומשך עליו השפעות וברכות רבות תמיד כל ימי חייו: ואשרי לו בזה וטוב לו בבא ולנצח נצחים.
ואומר רביז"ל: גם על ידי אמונת חכמים: שמאמין שכל דבריהם ומעשיהם אינו פשוט ויש בהם רזין: על ידי כן מלביש את הקשת בלבושים דנהירין: אזי וראיתיה לזכור ברית עולם: כי הצדיק הוא בחינת קשת כמו שאמר רבי שמעון בר יוחאי לרבי יהושע בן לוי הנראה קשת בימיך וכו' |כתובות ע"ז|: פירוש כי כשיש צדיק אמיתי בדור שיכול להגן בזכותו על כל הדור: אזי אין צריכים לאות הקשת: כי הצדיק בעצמו הוא אות הקשת שמגין על כל הדור: וכשאנשי הדור מאמינים בו: שכל דבריו ומעשיו אינם פשוטים ויש בהם רזין: אזי רב כוחו וגבורתו להגן עליהם מכל רע והוא ממתיק מעליהם את כל הדינים.
וממשיך רביז"ל: ואיתא בזוהר הקדוש |פנחס רט"ו| מי שעובדוי לאנהרא בהון מטרוניתא: ולמפשט מינה לבושים דקדרוניתא דפשטין: ולקשטא בלבושים דגוונים נהירין דרזין דאורייתא |מי שזכיותיו ומעשיו הם להאיר בהם את השכינה הקדושה: ולהפשיט ממנה לבושי השחרות של הפסט בל' סוד: ולקשט אותה בלבושים של גוונים מאירים שהם סודות התורה| מה כתיב ביה וראיתיה לזכור ברית עולם דאור רז אתקרי |כי או"ר בגימטריא ר"ז| ובההיא זימנא סליק מיניה רוגזא

דבריה |ובאתו הזמן הולך ממנו הכעס מבנו| וחמת המלך שככה.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עבודות הצדיקים שבכל דור ודור הוא להפשיט מעל השכינה הקדושה שהיא שורש נשמות ישראל: את הלבושים השחורים שעליהן: ולהלביש אותן בלבושים נהירין: כי באמת לאמיתו כל אחד ואחד מישראל הוא חלק אלוק ממעל ממש: ונשמתו מאירה באור נפלא ונורא מאד מאד בכל העולמות כולם: רק עיקר הצרה והבעיא שלו הוא מה שנתכסה נשמתו בלבושים אוכמין של גופו העכור והמגושם: ונפל בעוונותיו למקום שנפל: ועל ידי זה המשיך על עצמו כל מיני דינים וגבורות וקטנות המוחין: אבל על ידי שמתקרב אל הצדיק האמת שבדור שיש לו הכח להוריד עצמו על הירידה והנפילה של כל אחד ואחד בפרטיות ולהעלות אותו משם: על ידי זה מתחיל נשמתו עוד הפעם להאיר באור השכינה הקדושה והוא מתחיל להתבונן ולראות איך שיש בכל מה שעובר עליו רזין וסתרי אורייתא והכל רק ממנו יתברך לטובתו הנצחיית.
כי באמת מה שהצדיק מגלה לכל אחד ואחד שהשכינה הקדושה שורה עמו אתו ואצלו: זהו בעצמו בחינת התגלות סודות התורה מתוך פירושו הפשוט: כי בדרך כלל כל אחד ואחד מסתכל על קורות ימי חייו כפי פירושו הפשוט: ואז קשה לו כמה קושיות גדולות ומופלאות מאד: למה עובר עליו כל כך: ולמה צריך לסבול כל כך הרבה צרות ויסורים וכו': ומכח כל אלו הקושיות נתעקם מוחו ודעתו מאד: ונתצמצם ונתקטן מוחו בתכלית הקטנות: ועל ידי זה נופל למקום שנופל: וממילא נתכסה ונתלבש נשמתו בכל מיני לבושים שחורים ומלוכלכין: אבל כשזוכה להתקרב לצדיק אמיתי שמוריד עצמו אליו ומגביה אותו מנפילתו וירידתו העצומה: אזי הצדיק מגלה לו את הסודות והרזין שיש בקורות ימי חייו: ובכל מה שעובר עליו: כי ימי חיי האדם הם כמו ספר: וכמו שכתוב |בראשית ה'| זה ספר תולדות אדם: רק צריכים להתקרב אל צדיק אמיתי שיכול לפרש לו את הספר כראוי: ואז האדם זוכה להפשיט מעל עצמו את כל הלבושים אוכמין הנ"ל: ומלביש עצמו בלבושים נהירין ונפלאים מאד: ונמתקים ממנו כל מיני דינים וקטנות המוחין שהיו שורים עליו מקודם.
אבל לזכות לזה צריך להיות לאדם אמונת חכמים באמת: שיאמין שכל דבריהם ומעשיהם אינו פשוט ויש בהם רזין: כי על פי רוב הצדיק מוכרח להלביש עצמו בכל מיני לבושים וקטנות וכו' כדי לקרב את האדם אל השם יתברך: כי אלמלא היה אורו הגדול והנורא מתגלה תיכף אל האדם: היה מתרחק לגמרי מחמת ריבוי אור הגורם לשבירת הכלים: ולכן בהכרח שהצדיק ילביש עצמו מאד: ויתראה אל

האדם כמו שהוא חבירו וידידו: וידבר עמו שיחת חולין ודברים של מה בכך וכו': ועל ידי זה לאט לאט הוא מאיר בו יראת שמים והתעוררות לעבודת השם יתברך: אבל אם האדם יחשוב תמיד כפשוטו: שדיבורי ומעשי הצדיק הם באמת כמו שהם נראים בפשטותם: אז אף פעם לא יזכה לקבל ממנו כלל: כי לבסוף ידמה לו שהצדיק הוא רק איש פשוט מאד ואין מה לקבל אצלו כלל: ואז ישאר בקטנות מוחו וצמצום דעתו: ויעבור עליו בחיים מה שיעבור: אבל כשאדם יודע מרחוק שאין מעשי ודיבורי הצדיק פשוטים כלל: ומאמין באמת שיש בכולם רזין נסתרין מאד: רק שהם מלובשים בלבושים פשוטים כאלו כדי שיהיה לו איזה תפיסה והשגה בהם: אזי לבסוף יזכה לקבל ממנו הרבה מאד: ויפטר מכל הלבושים שחורים וקטנות המוחין שלו: ויהיה הדינים נמתקים ממנו לגמרי.

נמצא שעל ידי שאדם מאמין שאין דרכי הצדיק כפי פשטותם כלל: רק שיש בהם סודות הרבה: על ידי זה זוכה לקבל דעת זה מן הצדיק: שיידע באמת שאין קורות ימי חייו כפי פשטותם כלל: רק שיש בהם סודות הרבה: שכל זה הוא בחינת התגלות אור רזי התורה הקדושה: שיידע ויבין שאין דברי התורה הקדושה כפי פשוטם לבד: רק שיש בהם סודות ונסתרות הרבה: אשרי הזוכה להשיגם.

|נמצא שהאיר לנו מוהרא"ש נ"י את דברי רביז"ל בפירוש דברי הזוה"ק הנ"ל: שמי שמעשיו הם להאיר בהם את השכינה הקדושה ולהפשיט ממנה לבושי השחרות של הפשט בלי סוד: ולקשט אותה בלבושים נהירין של רזי אורייתא: על ידי זה נתקיים הפסוק וראיתיה לזכור ברית עולם: ונמתקין הדינים: כי לפי כל הנ"ל הכל מקושר הדק היטב: שעל ידי אמונת צדיקים שמעשיהם אינם פשוט רק מלאים סודות: על ידי זה מקבלים מהם או"ר ר"ז התורה הקדושה: לידע שהיא אינה פשוטה רק מליאה סודות: ועל ידי זה כל אדם מראה לדעת שכל ימי חייו אינם פשוטים רק מלאים סודות וזוכה לעבור את ימי חייו בשלום ובמישור: אשרי לו ואשרי חלקו ודו"ק היטב|.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שעל כן עיקר הנסיון של האדם הוא בנקודה זאת של אמונת צדיקים: כי על ידי שהאדם זוכה לאמונת הצדיקים על ידי זה ממילא יזכה אחר כך לכל טוב אמיתי ונצחי: אבל בעוונותינו הרבים הבעל דבר מתגבר על נקודה זאת מאד מאד: ולא מיבעיא שאינו מניח לבני אדם להאמין שדרכי הצדיקים אינם פשוטים ויש בהם סודות וכו': אלא גם מסית אותם להרבות עליהם כל מיני מחלוקות ובזיונות ושפיכות דמים וכו': עד שקשה מאד מאד להתקרב אליהם: ואפילו אלו שכבר רוצים להתקרב: הם מלאים קושיות וספיקות על דבריהם

ומעשיהם: וקשה להם מאד מאד לקבל מהם כראוי: אבל מי שזוכה להכניס בעצמו דברי רביז"ל: ומקבל ידיעה זאת בשלימות שעיקר האמונה צריך להיות שאין הצדיקים כפשוטם כלל |היינו שאינם כמו שהם נראים לעינינו הבשרי רק בפנימיותם הם ענין אחר לגמרי|: על ידי זה יקפוץ וידלג על כל הקושיות והספיקות שיש עליהם ויקבל ויציית לכל דבריהם: ואז סוף כל סוף יזכה לראות ולהבין איך שהצדיק באמת מלא רזין וסודות נפלאות מאד ויקבל ממנו הרבה טוב אמיתי ונצחי בזה ובבא לנצח: אשרי לו.

|ומובן מאליו שגילוי זאת מקושר למה שהתחיל בה רביז"ל שעל ידי נגינה נמתקין הדינים: כי עיקר התגלות ענין הנגינה והתפילה הוא דייקא על ידי הצדיקים שבדור שהם מכניסים התעוררות ותחזקות בכל אחד ואחד מישראל שיראה לעסוק בתפילות שירות ותשבחות אליו יתברך בכל מה שעובר עליו: ולכן עלידי אמונת חכמים זוכים סוף כל סוף לבוא לידי נגינה ותפילה ונמתקין הדינים וק"ל.

ואומר רביז"ל: גם מי שעושה לבוש נאה לצדיק על ידי זה נמתק הדינים.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה למעלה גילה רביז"ל שעיקר עבודת הצדיק הוא להפשיט מבני אדם את בגדיהם השחורים והמלוכלכים: ולהלביש אותם בגדים יפים ונקיים: אבל על פי רוב הצדיק שעוסק בזה הוא בעצמו מתלכלך ומתטנף: כי בהכרח לו להוריד עצמו אל הליכלוך והטינוף של כל אחד ואחד: בבחינת מה שאמר דוד המלך עליו השלום |ברכות ד'.| ואני ידי מלוכלות בדם ובשפיר ובשליא כדי לטהר אשה לבעלה וכו': ומזה נמשך מה שלרוב בני אדם אין שום השגה בהצדיק: כי לא די מה שנדמה להם שהוא איש פשוט מאד: אלא גם רואים אותו עם ידים ובגדים מלוכלכות וכו' ובינתיים שוכחים שזהו הליכלוך והטינוף שלהם בעצמם: מה שהצדיק מסר נפשו לטהר ולנקות אותם: ולכן זה שהוא ועושה לבוש נאה להצדיק: ועל ידי זה מייפה ומפאר שם הצדיק בעיני כולם |כי לרוב בני אדם איש צדוק ומפורסם ניכר ונחשב כפי הבגדים והמלבושים שלו|: על ידי זה נמתק הדינים: כי הוא גורם שיתקרבו עוד אנשים אל הצדיק ויאמינו בו: ועל ידי זה יקבלו ממנו דרכי עבודתו בקודש ובפרטיות דרך התפילה והנגינה כנ"ל: ועל ידי כל זה יומתקו הדינים.

ואומר רביז"ל: גם זה בחינות תקיעות: כי תקיעה שברים תרועה הם האבות אברהם יצחק יעקב וסימניך קש"ת היינו תקיעה וכו' |היינו שקש"ת הוא הסימן והראשי תיבות של תקי'עה ש'ברים ת'רועה| |זוהר פרשת פנחס ר"ל ע"ב|: פירוש: כי ענין הג' קולות של השופר הם בחינת קול הנגינה הנ"ל שעל ידה

נמתקין הדינים |וכמבואר בכתבי האריז"ל שעיקר המתקת הדינין נעשין על ידי תיקעות השופר|: כי על ידי הג' קולות של השופר אנחנו קוראים להשם יתברך ומזכירין ומעוררין את הזכות של השלשה אבות: מה שכל אחד ואחד מהם גילה ופירסם את אלקותו יתברך באופן אחרת |בבחינת חסד דין ורחמים ובבחינת שחרית מנחה וערבית כנ"ל|: ולכן אנחנו רואים בחוש שבשעת תקיעת שופר כל נשמות ישראל הם מתעוררין ומתלהבין מאד להשם יתברך ונופל בכולם הרהורי תשובה: כי על ידי קולות השופר מקבל כל אחד ואחד רמז כפי בחינתו וענינו: שגם לו יש תקנה ותקוה טובה לחזור להשם יתברך מאיזה מצב ומדריגה פחותה שרק יהיה: ומכל אלו ההתעוררות והרהורי תשובה נמתקין הדינים ונמשך חיים טובים ארוכים ושנה טובה ומתוקה לכל עם ישראל.

עכשיו רביז"ל הולך ומגלה איך על ידי כל הגילויים הנ"ל שעל ידם מעוררים את הזכות של השלשה אבות: על ידי כל זה נמתקים הדינים ומתקיים הפסוק וירא בצר להם וכו' הנ"ל: ואומר רביז"ל: וזהו פירוש |איוב כ"ב| והיה שדי בצריך |היינו שעל ידי השם שד"י יומתק ויתבטל כל צריך|: כי שם שד"י הם האבות |שם בזוהר הקדוש פנחס רל"א.| כי ש' תלת ענפי אילן שהם האבות |כי האות שי"ן יש לה שלש קוין שהם בחינת השלשה אבות| והם שלשה שמות היחוד |של קריאת שמע| הוי"ה אלקינו הוי"ה: שהם י"ד אותיות: והם י"ד של שד"י: וראשי תיבות של א'ברהם י'צחק י'עקב הם הראשי תיבות של י"י אלקינו י"י: פירוש: שזהו ככל הנ"ל: שעל ידי הייחוד של קריאת שמע אנחנו מקבלין עלינו עול מלכותו יתברך: שאף בכל מדה ומדה שיעבור עלינו: הן שיהיה בבחינת חסד או דין או רחמים |שהם בחינת ג' שמות הייחוד הנ"ל|: מכולם נחזור רק אליו יתברך ונגלה ונפרסם את אלקותו יתברך לכל באי עולם: ובזה אנחנו מייחדין את השם שד"י הקדוש |כי שד"י זה בחינת הג' שמות עם הי"ד אותיות כנ"ל| ואז מתקיים הפסוק והיה שד"י בצריך: שעל ידי השם שד"י נתבולין ונמתקין כל צריך: בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |זוהר הקדוש פנחס רנ"א ע"ב| מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די: ונמשכין רחמים וחסדים לכל נשמות ישראל.

ומסיים רביז"ל: |תהלים י"ט| אין אומר אין דברים בלי נשמע קולם: זה בחינת קשת: כי הקשת היא אור פשוט כנ"ל ועדיין אין לה שום לבוש וצמצום ועדיין אינה מתלבשת בשום אמירה דיבור או קול: וקול תלת גווני דקשת פירוש: כי על ידי שמכניסים את התפילות שירות ותשבחות בתוך קול של נגינה ושמחה: ומתפללין בחיות ובדביקות גדול להשם יתברך: על ידי זה מלבישין את השכינה

במלבושין נהירין: ונמשכין השפעות טובות ורב טוב לבית ישראל: כן יהי רצון מלפניו יתברך: שנזכה לראות בגילוי שכינה: ולהתדבק בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת וירא ה'תשמ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע' המדבר מכח המושך של הצדיק עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|: שעיקר מדריגת ומעלת הצדיק נמדד כפי שזוכה לבטל עצמו מלפניו יתברך עד שנעשה כעפר האדמה ממש: בבחינת מה שכתוב אצל אברהם אבינו |בראשית י"ח| ואנכי עפר ואפר: וכשהצדיק נעשה בבחינת עפר: אזי יש לו כח המושך להמשיך כל העולם כולו אליו: ואחר כך לקשר את כולם להשי"ת: כי כמו שיש לעפר האדמה כח המושך: שעל ידי זה כל הנבראים עומדים עליה ואין נופלים ממנה: כמו כן הצדיק שמבטל את עצמו לגמרי מכל וכל: יש לו כח המושך להמשיך אליו כל בני העולם: ולקשרם אל השם יתברך.

אבל כמו בעפר האדמה: הכח המושך הזה אינו פועל רק כל זמן שאין איזה כח המכריח למנוע ולהרחיק את הדבר מן האדמה: כי למשל כשזורקים איזה דבר למעלה: אזי הכח המכריח מרחיק את הדבר מן האדמה: ולא ישוב אל האדמה עד שיפסיק הכח המכריח: כמו כן הוא בענין הצדיק: שאי אפשר להתקרב אליו רק כשאין כח המכריח שהם המתנגדים והרשעים מרחיקים בני אדם ממנו: אבל כשיש רשעים כאלו שמרחיקים בני אדם מן הצדיק אזי אי אפשר להרגיש את הכח המושך שלו: כי כח המכריח מתגבר עליהם: עד שיזכו לשוב בתשובה ולהתגבר מאד על כח המכריח: ואזי בוודאי יזכו להרגיש את הכח המושך של הצדיק ולשוב אליו יתברך באמת על ידו.

והנה משה רבינו עליו השלום אחז בביטול זאת בתכלית השלימות: כי אמר על עצמו |שמות ט"ז| ונחנו מה: דהיינו שביטל את עצמו בתכלית הביטול עד שהיה בעיניו כלא כלום ממש: ולכן היה יכול לבנות את המשכן שנקרא על שם כח המושך הנ"ל: שהמשיך אלקותו יתברך לשם: וגם המשיך לשם כל נשמות ישראל: עד שהשכין בתוך לבם את שכינת עוזו יתברך: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים על הפסוק |שמות כ"ה| ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: בתוכו לא נאמר אלא בתוכם: היינו בתוך כל אחד ואחד מישראל: כי כפי שאדם זוכה לבטל עצמו אליו יתברך: כן נעשה כמו

צנור המקבל ומשפיע רב טוב לבית ישראל: ויכול לקרב את כולם לעבודתו יתברך באמת: וכל זמן שאין כח המעכב והמכריח המונע לבא אל הצדיק הזה: אזי ראוי שכל עם ישראל יומשכו אחריו ויתבטלו אליו מרוב התכללותו בו יתברך.

נמצא שעיקר עבודת האדם בזה העולם הוא לראות שלא יעמוד בדרכו שום כח המעכב והמכריח שימנע אותו מלהגיע אל הצדיק האמת: ואז יראה שממילא יהיה נמשך אחריו וירוץ אחריו בכל כוחו להתדבק בו: בבחינת |שה"ש א'| משכיני אחריך נרוצה: כי להצדיק האמת יש כח המושך כזה עד שכל אחד ואחד מצד קדושת נשמתו רוצה להתדבק בו בכלות הנפש ממש: רק עיקר החסרון הוא מה שמסתובבים בעולם הרבה בני בליעל ואנשי רשע שפגמו מאד בחטאיהם ועוונותיהם כל ימי חייהם: והמשיכו על עצמם קליפה והסתרה גדולה מאד: עד שלא מספיק מה שהם הכריחו ומנעו את עצמם מהצדיק לגמרי: אלא גם נתהפכו בעצמם להיות כח המכריח למנוע ולעכב אחרים מלהתקרב אליו: ומחמת שיש להדיבור שלהם כח גדול מאד: וגם הבחירה ניתנה חפשית ביד כל אדם: לכן הוא מלחמה גדולה מאד לדלג ולהתגבר על כל הכוחות המכריחים האלו: אבל אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל ואוטם אזנו מלשמוע כל הקולות הפגומים של הרשעים: ומניח את עצמו להיות נמשך אחרי הצדיק האמת ואחרי אורו הגדול: ואז אל רב טוב הגנוז והצפון יזכה בזה ובבא לנצח אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את הענין הנפלא הנ"ל לפרשת השבוע |פרשת וירא| בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה כתיב |בראשית י"ח| וירא אליו ה' באלני ממרא והוא יושב פתח האהל כחום היום: ופירש רש"י בשם חכמינו הקדושים |בבא מציעא פ"ו ע"ב|: שיום שלישי למילתו היה: ובא הקדוש ברוך הוא ושאל בשלומו: והנה מובא בכתבי האריז"ל |עי' בשער המצוות בכוונת המילה| שענין מצות מילה היא בחינת כריתות הדינים שהוא הערלה: והמתקת הגבורות בחסדים: כי לפני שהאדם נימול נאחזים בו הדינים והגבורות ועדיין לא ניכר בו קדושת ישראל: אבל תיכף ומיד שנכנס בבריתו של אברהם אבינו ומראה את מסירות נפשו איך שמוכן לשפוך דמו בשביל כבוד השם יתברך: אזי נתגלה בו קדושת ישראל: ונמשכים עליו חסדים ורחמים משורשם העליון.

והנה כמו שצריכין למול את ערלת הגוף בגשמיות: כמו כן צריכין למול את ערלת הלב ברוחניות: וכמו שכתוב |דברים י'| ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד: וכן כתוב |שם ל'| ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך: והנה עיקר אחיזת הדינים בערלת הלב הוא בבחינת כח המכריח והמעכב הנ"ל: שמונע את האדם

מלהתקרב אל הצדיקי אמת המקרבים אותו אל השם יתברך: כי הדינים והגבורות הם צמצומים כאלו שמשימים מניעות וכשלונות לפני האדם בכדי שלא יזכה להתקרב אל מקור חיותו וקדושת נשמתו: אבל על ידי שאדם מל את ערלת לבבו הוא ממשיך על עצמו חסדים ורחמים: שהוא מדת האהבה: ומתחיל להיות נמשך אחרי הצדיקים בכח גדול מאד: ואין כבר שום דבר שבעולם שיכול למנוע אותו כלל.

והנה כל אלו המניעות והבלבולים והספיקות שעוברים על האדם בענין התקרבותו אל השם יתברך ואל הצדיקי אמת שבדור: הם נמשכים מפגם העץ הדעת טוב ורע: כי הוא ערבוביא בין טוב ורע: ובין כח המושך וכח המכריח: כי פעם נתעורר האדם עם תשוקה אמיתית להיות כבר כרצונו יתברך ולהיות נמשך אחרי הצדיקים האמיתיים: אבל הנה כבר פגש רשעים ואנשי בליעל שמדברים לשון הרע ורכילות על הצדיקי אמת ונתקרר לבו לגמרי מלחזור אליו יתברך: והנה כל זה הוא מצד פגם עץ הדעת טוב ורע: אבל מצד עץ החיים: שעליו כתיב |בראשית ג'| ואכל וחי לעולם: שם אין שייך שום כח המכריח כלל: כי מי שזוכה לטעום מעץ החיים שהוא האור האמיתי של הצדיקי אמת: בבחינת |משלי ל"א| טעמה כי טוב סחרה: אזי אין שום מניעה שבעולם שיכול לעכב אותו: והוא נמשך אחריו בדרך ממילא בכח ומרץ גדול: ואף שלעת עתה עדיין עובר עליו עוביות וגשמיות: ותאוות העולם הזה בוערים בתוכו כחום השמש ממש: אבל כשאדם חזק בעצמו מאד: שיהיה איך שיהיה לא יעזוב את הצדיק ולא ימוש מתוך אהלו: אזי סוף כל סוף יזכה שיאיר עליו מאורו הגדול.

וזהו וירא אליו ה': היינו שהתורה הקדושה מגלה לנו איך יזכה האדם שיתגלה אליו שכינת עוזו יתברך: והוא "ביום שלישי למילתו": היינו אחרי שאדם זכה למול את ערלת לבבו ולהמתיק מעל עצמו כל הדינים וכח המכריח המונעים אותו מלהתקרב אל הצדיקי אמת שבדור: ומגלה הפסוק מאיפוא נמשכים כל אלו המניעות והעיכובים: וזהו באלני ממרא: אלני מרמז על ב' אילנות הנ"ל: עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע: היינו ששני אילנות עדיין הם מעורבבים אצלו ואינו יכול להתגבר על כח המכריח הנמשך מעץ הדעת טוב ורע: וזהו ממרא מלשון תמורה וחילופין: היינו בחינת היכלי התמורות שהאדם מוכרח לעבור על ידם לפני שזוכה להגיע אל הקדושה באמת |עי' לקוטי מוהר"ן ח"א סי' רמ"ה|: אבל מהו עיקר העצה לכל זה: והוא יושב פתח האהל כחום היום: היינו שיהיה איך שיהיה ישב האדם אצל פתח הקדושה: היינו אצל הפתח של הצדיקי אמת: ויקיים מה שנאמר אצל יהושע |שמות ל"ג| ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל: ואף על

פי שבחוץ בוער השמש כחום היום: היינו שהתאוות רעות והמדות רעות מתגברים על האדם מאד מאד: אבל כל זמן שאדם יושב אצל הפתח של הצדיקי אמת: והשוקד על דלתותיהם יום אחר יום: אזי סוף כל סוף יהיה ניצול משריפת השמש ויזכה להתגלות השכינה הקדושה.

ובשעה שאדם יושב אצל הפתח של הצדיקי אמת עליו לדעת היטיב שאף על פי שרואה את הצדיק במו עיניו בצורתו הגשמי: אף על פי כן באמת לאמיתו ראשו של הצדיק מונח יותר בשמים בהשגות עליונות: ממה שהוא כאן על הארץ הגשמי: ואם ישאל אדם איך זה שייך: הלא יש מרחק והבדל רב בין שמים לארץ: ואיך הצדיק יכול לחבר שניהם ביחד: על זה בא התשובה: מה דאיתא בספר הקדוש "נועם אלימלך" על פסוק זה כחום היום: היינו שהצדיק הוא בדוגמת השמש: שאף על פי שהיא גבוה מאד מאד בשמים אף על פי כן מאורה וחמימותה מגיע עד הארץ ואין נסתר מחמתו: וכן הוא הצדיק: שאף על פי שרגליו עומדים על הארץ: אבל מוחו גבוה מאד בשמים: ולכן אפילו אם אדם מרגיש עצמו בתכלית הארציות והגשמיות: וכמעט שנשרף לגמרי מחום היום ומהתאוות כנ"ל: אף על פי כן יאמין היטיב שעל ידי האהל של הצדיק האמת יהיה לו תקוה טובה: כי מאורו הגדול מגיע עד תכלית הארציות וסוף כל סוף יביא אותו אל קדושה עליונה.

וזהו: וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו: שלשה אנשים מרמזים על כלליות הקדושות של הספירות העליונות המתחלקים לשלשה חלקים: חב"ד |חכמה בינה ודעת|: חג"ת |חסד גבורה תפארת| נהי"ם |נצח הוד יסוד מלכות| |עי' מזה בליקוטי הלכות הל' אישות ה"ד אות י"ט|: היינו על ידי שאדם אינו מניח את עצמו לטעות מכל הכוחות המכריחים ומעכבים מן הצדיק האמת: על ידי זה הוא זוכה שמתחיל להאיר עליו כל הקדושות העליונות הנ"ל: ואז וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה: שסוף כל סוף יזכה להתדבק בעץ החיים ויהיה ממילא נמשך אחר הקדושה בכח גדול מאד עד שירוץ לקראתה ממש: ויבא אל מדת ההשתחויה שמורה על מדת הביטול והשפלות בתכלית השלימות כעפר הארץ ממש: עד שהוא בעצמו יקבל את כח המושך הזאת: ויהיה לו כבר הכח להמשיך עוד נשמות בני ישראל אל השם יתברך שיזכו להתדבק בשורשם: והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים קדושים כאלו שיש להם הכח לקשר אותנו באמת להשם יתברך: ונזכה לקבל מהם את מדת הביטול והשפלות באמת: עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת וירא ה'תשמ"ט

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל: בהמעשה מבערגיר ועני מעשה י' דף צ' עיי"ש.
"והיא גם היא אשת העני הנ"ל: בשכר שעמדה בנסיון כזה עם היעדניראל וגם עמו: זכתה גם כן וילדה נקיבה: והיתה יפת תואר מאד מאד שלא היה יופי של מין אדם כלל: כי בין בני אדם לא נמצא יופי כזה: והיו העולם אומרים הלואי שתתגדל |כי חידוש נפלא כזה קשה שיתגדל|: כי היה יפיה ותפארתה מופלג מאד מאד שלא נראה כזאת בעולם כלל: והיה העולם באים ונכנסים לראותה והיו משתוממים מאד על גודל יפיה המופלג מאד מאד: והיו נותנים לה מתנות מתנות מחמת חיבה: היו נותנים מתנות עד שנתעשר העני: והבערגיר הנ"ל נפל בדעתו שישתדך עם העני הנ"ל מגודל יופיה שהיה חידוש כזה: ויאמר בלבו: אפשר על זה מראה החלום שנושאין שלו להעני ומהעני נושאין אצלו: דהיינו שישתדכו יחד ויתערבו יחד על ידי השידוך: פעם אחת באתה אשת העני אצלו ואמר לה דעתו שרצונו להשתדך עמה ואפשר בזה יתקיים החלום כנ"ל: השיבה לו: גם אני חשבתי זאת בדעתי אך לא היה לי העזה לדבר מזה שאני אשתדך עמכם: אך אם אתם רוצים בוודאי אני מוכן: ולא אמנע מכם: כי כבר נשבעתי שכל טובי והצלחתי לא יומנע מכם".
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל ממשיך לספר: "והיא גם היא אשת העני הנ"ל: בשכר שעמדה בנסיון כזה עם היעדניראל וגם עמו: זכתה גם כן וילדה נקיבה: והיתה יפת תואר מאד מאד שלא היה יופי של מין אדם כלל: כי בין בני אדם לא נמצא יופי כזה": כי נקיבה ואשה מרמזת על מדת היראה: וכמו שכתוב |משלי ל"א| אשה יראת ה' היא תתהלל: ולכן בזכות שעמדה בנסיון והיתה לה יראת שמים ולא נכשלה בעבירה חס ושלום: זכתה להתעלות במדת היראה עד שהמשיכה על עצמה חן ויופי כזה שלא היה מצוי בין בני אדם כלל: כי עיקר החן והיופי האמיתי זהו רק יראת שמים: וכמו שכתוב בפסוק הנ"ל: שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל: וכן אמרו חכמינו הקדושים |סוכה מ"ט ע"ב| כל אדם שיש לו חן בידוע שהוא ירא שמים עיי"ש: ולכן דייקא בזכות היראה זכתה להפקד עם בת נקיבה שהיתה יפת תואר מאד.
"והיו העולם אומרים הלואי שתתגדל |כי חידוש נפלא כזה קשה שיתגדל|: כי היה יפיה ותפארתה מופלג מאד מאד שלא נראה כזאת בעולם כלל": כי על פי רוב נשמה גבוה וקדושה כזאת שזכתה להתעלות כל כך במדת היראה קשה לה להתגדל ולהאריך ימים בזה העולם: כי אינה מסטרא דחיי העולם הזה כלל |עי' זוה"ק בשלח מ"ד ע"ב מאן דאתי מסטרא דנוקבא מותא אקדים לרגלוי: והבן|.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שדבר זה אמרו על רביז"ל בקטנותו: שהלוואי שיתגדל: כי היה חידוש נפלא במדת היראה עד שהעיד עליו הרה"ק ר' נחום מטשערנאביל זי"ע: כשראה אותו בילדותו: שמה שנאמר |שמות כ'| ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו: זה נאמר על הילד הזה |עי' שיחות הר"ן סי' קס"ח|: וגם אחר כך כשנתגדל היה מדת יראתו מפורסם לכל: וראו שבשעה שהיה תופס בידו את השלחן היה כל השולחן מזדעזע מרוב רעדת גופו מפחד ה' ומהדר גאונו: ולכן באמת לא האריך ימים כל כך בזה העולם: ונפטר בגיל צעיר של שלשים ושמונה וחצי שנה כידוע.

"והיה העולם באים ונכנסים לראותה והיו משתוממים מאד על גודל יפיה המופלג מאד מאד: והיו נותנים לה מתנות מתנות מחמת חיבה": כי דרך מדת האהבה שהולכת ומחזרת תמיד אחר היראה: בבחינת |קידושין ב ע"ב| דרכו של איש לחזור אחר אשה: כי אהבה הוא בחינת איש ויראה היא בחינת אשה כידוע |עי' לקוטי מוהר"ן חלק א' סוף סי' ה'|: ולכן תיכף שזכתה ליפת תואר כזאת המורה על מדת היראה כנ"ל: אזי ממילא נמשכה עליה האהבה וכולם התחילו ליתן לה מתנות מרוב חיבה.

"והיו נותנים מתנות עד שנתעשר העני": כי העני מרמז על העני בדעת: ועל דרך שאמרו חכמינו הקדושים |נדרים מ"א.| אין עני אלא בדעת: ועל ידי התקרבותו אל הבערגיר שהוא הצדיק הגדול המופלג במעלה מאד: שממנו יצא המשיח שמרומז בתיבת בערגי"ר: שהוא נוטריקון ב'ועז: ע'ובד: ר'ות: ג'ואל: י'שי: על ידי זה זכה להתעלות בתכלית העלייה ולקנות את מדת האהבה והיראה באמת: ואז יצא מכלל עניות ונעשה עשיר מופלג מאד: כי על ידי האדם מקורב אל הצדיק באמת על ידי זה מקבל ממנו אהבה ויראה |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' י"ז| ונתתקן דעתו: כי הדעת הוא ההתחברות בין חסד וגבורה: אהבה ויראה |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' ד'|: ואז לאט לאט נתהפך למהות הצדיק ונעשה עשיר כמותו: ובלבד שיזכור תמיד שהכל בכח רבו: אבל תיכף ומיד ששוכח זאת ונכנס בו איזה מחשבה של גאוה וישות כאילו הוא איזה מציאות בזה העולם: וכמו שנעשה אחר כך עם העני הזה: אזי ממילא כבר אין לו שום דבר ואובד את כל המדריגות שלו רחמנא ליצלן.

"והבערגיר הנ"ל נפל בדעתו שישתדך עם העני הנ"ל מגודל יופיה שהיה חידוש כזה: ויאמר בלבו: אפשר על זה מראה החלום שנושאין שלו להעני ומהעני נושאין אצלו: דהיינו שישתדכו יחד ויתערבו יחד על ידי השידוך": כי כל החלומות הולכים אחר הפה |ברכות נ"ה ע"ב|: ולכן למה לפתור חלום לרע ולפחוד שיקחו

ממנו איזה דבר: הלא באמת לאמיתו לא יכולין לקחת מן האדם שום דבר השייך אליו: ובפרט בעשירות ברוחניות אין יכולין לקחת מן האדם שום דבר כלל: ואדרבה: בזה שהוא מתחלק עם אחרים במה שיש לו ומאיר גם בהם יראת שמים ואהבת השם יתברך: הוא בעצמו מקבל בחזרה כפל כפליים: בבחינת אור ישר ואור חוזר |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' קפ"ד|: ואם כן בוודאי יותר טוב לפתור החלום באופן כזה שישתדכו ויתחלקו יחד אחד עם השני: ואזי יהיה לשניהם ביחד כל הטובות שבכל העולמות.

"פעם אחת באתה אשת העני אצלו ואמר לה דעתו שרצונו להשתדך עמה ואפשר בזה יתקיים החלום כנ"ל: השיבה לו: גם אני חשבתי זאת בדעתי אך לא היה לי העזה לדבר מזה שאני אשתדך עמכם": ואמר מוהרא"ש נ"י: שכאן רואים את גודל מדת הענווה של אשת העני שהיתה אשה יראת ה' באמת: ואפילו אחר שזכתה לכבוד וגדולה אף על פי כן החזיק עצמה בענווה ושפלות יתירה: ואמרה בתמימות שלא היתה לה העזות לדבר עמו מדבר כזה: שכל זה הוא בחינת התלמיד האמיתי של הצדיק: שאף פעם אינו שוכח מאיפוא קיבל כל חיותו והתעוררותו בעבודת השם יתברך: ואפילו אם אחר כך נתגדל וכבר משפיע בעצמו על אחרים יראת שמים ואהבת השם יתברך: אף על פי כן לא זז ממנו לרגע זכרון רבו הקדוש: ואיך שכל מה שיש לו הוא רק בכח רבו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבעוונותינו הרבים אנחנו רואים מעשים בכל יום בדיוק בהיפוך מענין הנ"ל: וכמו שנארע אחר כך עם העני בעצמו: שאנשים שהצדיק בילה עמהם ימים ושנים ממש: והוצרך הצדיק להוריד עצמו לתוך הצנור שלהם המלא ליכלוך וזוהמא ממש: והוכרח לסגור את האף והפה שלו מרוב סרחון רחמנא ליצלן: ואף על פי כן לא הסתכל הצדיק על כל זה כלל: והשליך נפשו מנגד כדי לעשות טובה לעוד נפש מישראל: והיה להצדיק אריכת אפים וסבלנות עצומה לרחוץ את האדם מכל הליכלוך שלו ולהלביש אותו בבגדים נקיים ויפים ולקשט אותו עם כל מיני קישוטים נפלאים: ואחר כך כשאדם נתגדל קצת כבר שכח לגמרי מאיפה קיבל כל זה: ולא עוד אלא שמתחיל לדבר כל דבר אסור על הצדיק: ולהוציא עליו שם רע ולומר שיש ריח רע אצל הצדיק: וכל המעשים המלוכלכים שהוא בעצמו עשה בימים הקודמים: עכשיו הוא אומר אותם על הצדיק רחמנא ליצלן: ושוכח לגמרי שזהו הריח רע של המעשים רעים שלו בעצמו שעדיין מריחים שם: והיה לו להתבייש מהם מאד ולהטמין ראשו מרוב בושה וחרפה: אבל זהו מנפלאות חוקי הבחירה שיש לאדם כח השכחה כזאת: עד שיכול לשכוח לגמרי מאיפה קיבל כל

חיותו: ואשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל רק תמיד זוכר היטיב מאיפה קיבל כל הטובות שלו.

"אך אם אתם רוצים בוודאי אני מוכן: ולא אמנע מכם: כי כבר נשבעתי שכל טובי והצלחתי לא יומנע מכם": כי כח השבועה בקדושה הוא גדול מאד מאד ויכול לעשות התקשרות גדול בין הדברים הנשבעים שיהיה להם קיום לעולם: וכמו שאמר פעם רביז"ל שאם האדם ישבע בנקיטת חפץ שאחר הסתלקותו הוא רוצה לבא רק לפני הצדיק האמת: אזי יהיו מוכרחים להניח אותו מחמת כח השבועה: ולכן בוודאי ראוי לאדם לישבע להיות מקושר אל הצדיק הזה שהשפיע לו כל הטובות: ולהבטיח לו שכל טובו והצלחתו לא יהיה נמנע ממנו: והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתים ולהיות מקושר אליהם תמיד בזה ובבא לנצח אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת וירא ה'תשמ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בלקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"ג המדבר ממעלת משא ומתן באמונה עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כל העושה משא ומתן באמונה מקיים מצות עשה של ואהבת שהיא שורש לכל מצוות עשה: כמו שכתוב בתיקונים |תיקון כ"א| על פסוק ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי: מפיקודין דעשה.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה ידוע שהשורש של כל המצוות עשה היא מדת האהבה: כי מי שאוהב את זולתו ומכיר אותו מסמוך: בוודאי יעשה כל מה שביכולתו למלאות את רצונו ושום דבר שבעולם לא יוכל למנוע אותו מלקיים את בקשתו: מה שאין כן מדת היראה שייך אפילו למי שעומד מרחוק ואינו בסמוך כל כך: אלא שנופל עליו מוראו ויראתו: ומחמת זה הוא מפחד לעבור על רצונו: שזהו כלליות כל המצוות לא תעשה: שהאדם שומר אותם מחמת יראה ופחד ממנו יתברך: אבל היראה לבד עדיין לא יעורר אותו לקיים כל המצוות עשה בשלימותם כראוי: ולכן דייקא מצות ואהבת הוא השורש של כל המצוות עשה: ומי שאוחז בה בשלימות ומקיים אותה ככתוב |דברים ו' ה'| ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: היינו שהוא מוכן למסור את נפשו גופו וממונו בשביל אהבתו יתברך: אזי בקל לו לקיים כל שאר המצוות עשה באהבה גמורה.

ואומר רביז"ל: ואיך מקיימין מצות ואהבת: דאיתא בגמרא |יומא פ"ו.| על פסוק ואהבת: שתראה שיתאהב שם שמים על ידך: כיצד: אדם קרא ושנה ושמש תלמידי חכמים: ועסקו בנחת עם הבריות: ומשאו ומתנו באמונה: מה הבריות אומרים:

אשרי מי שלמדו תורה וכו': נמצא שם שמים מתאהב על ידו ומקיים מצות של ואהבת שהוא שורש כל המצוות.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה במצות ואהבת: אינו מספיק מה שאדם אומר שהוא בעצמו אוהב את השם יתברך ולא איכפת לו כלל מה שאחרים אומרים: כי זהו סימן שהוא אינו אוהב את השם יתברך אהבה גמורה: כי הבן שאוהב את אביו באמת הוא רוצה גם שכולם יאהבו אביו: ושכולם יכירו את גדולתו ותפארתו: ולכן עיקר המצוה של ואהבת מקיימין כששם שמים מתאהב על ידו: היינו שהוא מתנהג בצורה יפה כזאת הן בעסקו עם הבריות והן במשאו ומתנו: עד שכולם נמשכים על ידו גם כן אחרי אהבת השם יתברך: כי כולם משבחים ואומרים: אשרי מי שלמדו תורה: אשרי אביו ואמו שגידלו אותו: ראה זה שלמד תורה כמה נאים מעשיו וכו': נמצא שזהו סימן מובהק אם האדם אוחז באהבת השם יתברך באמת: היינו אם שם שמים מתאהב על ידו אצל אחרים.
וממשיך רביז"ל: גם במשא ומתן באמונה בא למדריגה שלמעלה מהזמן: כדאיתא בגמרא |שם| במסקנא: ועליו הכתוב אומר |ישעיה מ"ט| ישראל אשר בך אתפאר: וישראל הוא במחשבה כמאמר חכמינו הקדושים |ב"ר פ"א| ישראל עלה במחשבה: ומחשבה הוא למעלה מהזמן.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר התהוות הזמן הוא רק מצד הנהגת הטבע ותנועת הגלגלים וכו': אבל כשאדם בא לאהבת השם יתברך באמת עד שכל חפציו לא ישוו בה: והוא מוכן בכל עת ורגע למסור את נפשו גופו ומאודו בשביל קדושת שמו יתברך: על ידי זה הוא יוצא מתחת הנהגת הטבע והזמן לגמרי: והוא מכיר שבאמת אין שום טבע כלל: ואפילו מה שנראה לעינים כאילו הוא טבע: כגון התהוות הזמן וכיוצא בזה: גם שם הוא מכיר היטיב שאין שום טבע כלל: וכמבואר בספרים: שבאמת עיקר תנועתם והליכתם של הגלגלים הם ממערב למזרח ורק גלגל היומי מכריח אותם ממזרח למערב |עי' מזה בליקוטי מוהר"ן ח"א סי' ל"א|:
נמצא שהטבע גופא היא פליאה עצומה מאד: והיא בעצמה מורה ומגלה איך שהכל משועבד ומקושר לאחד יחיד ומיוחד: שהוא הבורא יתברך שמו: ומי שזוכה לבא לאהבת השם יתברך באמת הוא זוכה להבין את זה ואיך שאין שום טבע וזמן כלל.
ומסיים רביז"ל: וגם על ידי משא ומתן באמונה יכול להתפלל בשכל צח: כי תפלה היא גם כן למעלה מהזמן: כי היא דבר העומד ברומו של עולם |ברכות ו ע"ב|: וגם מחמת שבא לאהבה: מכח זה בא לגדלות המוחין: ויכול להתפלל בשכל צח: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר המניעה שאינו מניח את האדם להתפלל בשכל צח: ותמיד דייקא באמצע תפילתו מביא עליו כל מיני מחשבות זרות |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' לן|: זהו מחמת שהוא נתון תחת הטבע והמזל ונדמה לו כאילו העולם כמנהגו נוהג: ואם כן מה כבר שוה תפילותיו: ובאמת כל זה נגרם לו רק על ידי עוונותיו: כי על ידי שחטא ופגם בימים הקודמים: על ידי זה ברא קליפות ומשחיתים שבאים אליו דייקא בעת תפילתו ומבלבלין אותו מאד: והם דוחפים אותו תחת הזמן והטבע ונדמה לו כאילו לא יועילו תפילותיו כלום: וכמו שפעם אמר רביז"ל לאחד שקבל לפניו על עוצם הבלבולים שיש לו מן המחשבות זרות בעת תפילתו: ואמר לו רביז"ל עם בת צחוק על פניו: "נ: נעמט מען דאס אהן פאר כפרת עוונות" |מקבלין את זה בתור כפרת עוונות|: והסביר מוהרנ"ת ז"ל שלכן אמר רביז"ל זאת עם בת צחוק על פניו: כי המחשבות זרות אלו הם בעצמם העוונות: והם באים ומבלבלים את האדם בשעת תפילתו: אבל תיכף ומיד שאדם בא לאהבת השם יתברך והוא מגביה את עצמו למעלה מהזמן והטבע: אזי הוא יודע היטיב שהתפילה היא עומדת ברומו של עולם ועל ידה האדם יכול לפעול שינוי הטבע ממש: ואז בוודאי ידקדק מאד בכוונת תפילתו ולא יניח שום מחשבות זרות לבלבל אותו כלל.

וגם מחמת שבא למדת האהבה: מכח זה יש לו כבר גדלות המוחין ויכול להתפלל בשכל צח: כי מי שעדיין רחוק ממדת האהבה: זהו סימן שהשכל שלו עדיין בקטנות ובצמצום גדול: כי הוא מפחד ומתייראַ מכל דבר: ומחשבות אלו מבלבלין אותו מאד מכוונת התפילה: ובפרט כשאין לו אהבת ישראל באמת: ואדרבה יש לו קנאה ושנאה על איזה בר ישראל: זה מבלבל אותו מאד ותמיד עולין לו מחשבות אלו באמצע תפילתו: איך ינקום מפלוני ואיך יסדר אותו וכו': מה שאין כן כשאדם בא למדת האהבה באמת: הן בין אדם למקום והן בין אדם לחבירו: אזי תפילתו ברורה וזכה מאד ומתפלל תמיד עם גדלות ורחבות המוחין ואין לו שום בלבול כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבזה יכול האדם לבדוק את עצמו תמיד איך הוא אוחז בקדושת וטהרת נשמתו: היינו על ידי שיסתכל על תפילותיו אם הם נקיים וזכים כראוי: כי כל זמן שתפילות האדם הם רק מן השפה ולחוץ: ואינו זוכה לקשר מוחו ומחשבתו לדיבורי פיו: והוא בבחינת המוזכר בירושלמי |ברכות| שצריך להחזיק טובה לראשו שזוכר לכרוע במודים וכו': זהו סימן שעדיין לא טיהר עצמו כראוי: אבל כשזוכה כבר לבא לגדלות המוחין ותפילתו היא ברורה ומזוככת אזי יידע שמתחיל להאיר בו קדושת נשמתו: ולאט לאט יצא מתחת הטבע והזמן

לגמרי ויתדבק בו יתברך באמת.
וסיפר מוהרא"ש נ"י: שפעם אמר הרה"ק ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל: שמשיח יהיה לו עבודה קשה מאד להכניס שמונה עשרה נקיה בעולם: כי זהו עבודה גבוה ויקרה מאד כשאדם זוכה להתפלל שמונה עשרה אחד נקיה וזכה לגמרי בלי שום מחשבות זרות כלל: ולכן אשרי מי שזוכה לעבוד על זה בכל כוחו: ומכניס בעצמו אהבת השם יתברך באמת: ועל ידי זה סוף כל סוף יזכה לבא לקדושת וטהרת המוחין ויהיה תפילתו נקיה וזכה בבהירת המוחין: ויזכה לפעול כל מיני ישועות ורחמים ושינוי הטבע ממש: כי בזכות ששובר את טבעו שנוטה אחר אהבות זרות וחיצוניות: ומכניס אותה אך ורק באהבת השם יתברך: על ידי זה ישתנה כל הטבע בשבילו ויזכה לראות כל מיני ישועות נפלאות אשרי לו ואשרי חלקו.
וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל לפרשת השבוע |פרשת וירא| בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה מדתו של אברהם אבינו היתה מדת האהבה במיוחד: ותמיד מסר את נפשו גופו ומאודו בשביל אהבתו יתברך: וכל ימי חייו היתה עיקר שאיפתו ומגמתו שיהיה שם שמים מתאהב על ידו: ובדרך זה קירב כל הבריות לתחת כנפי השכינה: כי היתה כל משאו ומתנו באמונה גדולה מאד: וכשנתן לאנשים לאכול ולשתות אחר כך אמר להם שלא יודו לו רק יברכו למי שאמר והיה העולם: ולמי שכל האוכל שלו: וכשבני אדם ראו את זה: איך שבשר ודם נותן להם לאכול ואחר כך אינו רוצה שום שכר ותשלומין: רק שיברכו וישבחו לאל היוצר כל: על ידי זה קידש שם שמים בפני כולם: והכניס בהם מדת האהבה באמת: ולכן אמרו חכמינו הקדושים |יומא כ"ח ע"ב| שאברהם אבינו קיים כל התורה כולה קודם שניתנה: כי מחמת שמצות ואהבת הוא השורש לכל שאר מצוות עשה: וכדברי רביז"ל הנ"ל: ואברהם אבינו היה מושלם במדת האהבה ביותר: לכן היו שאר כל המצוות נגררים אחריו בדרך ממילא: ובקל היה יכול לקיים את כולם.
ומחמת שהיתה כל משאו ומתנו באמונה שלימה: והכניס אהבת השם יתברך בלב כל הבריות: על ידי זה בא למדריגה שלמעלה מהזמן והטבע לגמרי: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |נדרים ל"ב. ומובא בפירש רש"י| על הפסוק |בראשית ט"ו ה'| ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר הכוכבים וכו': שהקב"ה הוציאו מחללו של עולם והגביהו למעלה מן הכוכבים ואמר לו לצאת מאצטגנינותו: כי כל הטבע והמזלות וכו' נתבטלים לגמרי בפני מי שזוכה לאהבת השם יתברך באמת: ולכן נתעלה למעלה מן הזמן לגמרי והיה יכול להוליד בן אפילו לעת זקנותו: כי כל הטבע כולה נתבטל לפניו: וראו והכירו כולם שאין שום מציאות בלעדו

יתברך כלל.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שעל פי זה מובן מאד מה שחכמינו הקדושים אומרים |עי' בראשית רבה פרשה מ"ח סי' י'| שבזכות שאמר אברהם אבינו |בראשית י"ח| והשענו תחת העץ: זכו בניו למצות סוכה עיי"ש: כי מבואר בזוהר הקדוש |פרשת אמור| ובכתבי האריז"ל |עי' פרי עץ חיים שער הסוכות| שענין מצות סוכה הוא התגלות מדת האהבה והחסד וחיבוק יד ימין וכו' עיי"ש: וזכו כלל ישראל למצוה יקרה זאת על ידי שהכניס אברהם אבינו את מדת האהבה בעולם: ובפרט על ידי העץ הנ"ל: שהיה עץ קדוש מאד: והיה מראה לאברהם אבינו על ידי ענפיו מי הוא טמא ומי הוא טהור |כדאיתא בזוה"ק ריש פרשה זאת|: והיה מעיין יוצא בסמוך לו: וכל מי שהוצרך לטבול היה אברהם אבינו מזכה אותו עם מקוה טהרה: ועל ידי כל הפעולות האלו היה שם שמים מתאהב מאד על ידו: ולכן בשכר כל זאת זכו בניו למצות סוכה: כי גם הסוכה מורה על התגלות אהבתו יתברך לעם ישראל ועל המשכת החסדים והרחמים.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים שבהסוכה צריך להיות הכוכבים נראים מתוכה |עי' סוכה כ"ב.|: כי הסוכה הקדושה מרמזת על התגלות מדת האהבה כנ"ל: ועל ידי אהבת השם יתברך באים למדריגה שלמעלה מן הזמן והכוכבים: ואדרבה אז נתוודעים שכל התהוות הזמן הוא באופן ניסי מאד: כי גלגל היומי מכריח את גלגל הכוכבים והמזלות בכיוון ההפוך ממש וכנ"ל: ולכן דייקא מתוך הסוכה צריכין לראות את הכוכבים: בכדי שיכול האדם להתבונן על ידי קדושת הסוכה איך שכל הכוכבים והמזלות כולם משועבדים ונכנעים בפני אהבת השם יתברך: ומי שזוכה לקנות את מדת האהבה הוא למעלה מכולם.
ועל פי כל הנ"ל יכולים לתרץ קושיא נפלאה בפרשת השבוע |מה שבאמת קושיא זאת נשאלה אז בבית המדרש בשבת קודש לפני תפלת מנחה: ואז בסעודה שלישית אמר מוהרא"ש נ"י על זה תירוץ נפלא|: כי הנה מצינו שאף על פי שהתפלל אברהם אבינו על סדום ובנותיה: אף על פי כן לא היה יכול לפעול בעדם הצלה מחמת שגדלה רשעתם מאד לפני ה': אבל עם כל זה כשלוט ברח לצוער: שהיה אחת מן החמשה כרכים של סדום: אמר לו הקב"ה |בראשית י"ט| הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי את העיר אשר דברת: ולכאורה יפלא שיוכל לוט לפעול בזכותו מה שאברהם אבינו בעצמו לא היה יכול לפעול.
אבל על פי הנ"ל מובן מאד: כי הלא עיקר התכלית הוא שאדם יזכה לשבור את טבעו ולהפוך אותו מן ההיפוך אל ההיפוך: כי זהו בעצם מדת האהבה שהאדם מוכן

למסור את נפשו גופו ומאודו בשביל אהבת השם יתברך והולך כנגד טבעו לגמרי: ולכן באמת בזכות זה בא למדריגה שלמעלה מן הזמן ויוצא מן הנהגת הטבע לגמרי: והנה אברהם אבינו שהלך במסירת נפש כל ימיו וכבר זכה לקנות את מדת האהבה בשלימות: אצלו לא היה חידוש כל כך מה שהכניס אורחים וגם מה שהתפלל אחר כך על אנשי סדום: כי זה היה כבר כל מהותו ומציאותו: לעשות חסד עם כל הבריות: אבל אצל לוט שהיה טבעו נוטה לרע: וכל מהותו ומציאותו היה בחינת לטותא וקללה כדאיתא בזוה"ק: לכן אצלו היה זה לחידוש נפלא מה שהפך את טבעו למדת האהבה והכניס האורחים וגם ביקש לפעול הצלה בשביל אנשי צוער: ולכן דייקא בזכותו ניצל העיר הזה: היינו כדי להראות את גודל מעלת האדם שזוכה לשבר את טבעו הרע אפילו במקצת בשביל אהבת השם יתברך: ודו"ק.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שמובא בספרים |עי' בספר תפארת ישראל על המשניות| שבזמן משה רבינו עליו השלום היה מלך שהיה בקי בחכמת הפרצוף: וביקש מאיזה צייר שיצייר לו את התמונה של משה רבינו ויביא אותה אליו: בכדי שיכיר את טבעו ומהותו: וכשהצייר הביא לו את התמונה של משה רבינו: לא היה המלך יכול להאמין זאת: כי אמר שמבחין על הפרצוף שלו בכל המדות הרעות שבעולם: ואחר כך הסבירו להמלך: שדייקא זה היה כל עיקר גדולתו של משה רבינו עליו השלום: שאף על פי שבכח היו בו כל המדות הרעות שבעולם: אף על פי כן שלט ומשל על עצמו לגמרי עד ששבר והפך את כולם: הרי רואים שעיקר הגדולה של האדם הוא כשזוכה להפוך את טבעו דייקא: ובזה נמדד עיקר חשיבותו בשמים.

וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה נ' סי' י'| על הפסוק |תהלים פ"ט| מצאתי דוד עבדי: היכן מצאתי אותו: בסדום: כי דייקא מלוט יצא דוד המלך עליו השלום וגם מלך המשיח: ללמד אותנו שעיקר חשיבות האדם הוא דייקא כשזוכה לשבור את טבעו בשביל אהבת השם יתברך: ואז יכול לגלות כל מיני קדושות בלועות ונסתרות: שבדרך הטבע לא היה יכול להיות להם שום קיום: אבל מחמת שהאדם משנה את טבעו אפילו במקצת: הוא יכול לפעול שינויים נפלאים בכל הבריאה: עד שאותות ומופתים נפלאים יתגלו על ידו: שכל זה הוא בחינת הצלת לוט והעיר צוער שנקרא גם כן בלע: וכמו שכתוב |בראשית י"ד| בלע היא צוער: על שם הקדושות הרמות שהיו בלועות שם |כדאיתא בכתבי האריז"ל|: כי בכח יש קדושות בלועות בכל מקום: ואצל כל אדם: וכשמכניס בעצמו אהבת השם יתברך והוא מוכן למסור משהו בשביל כבודו יתברך: הן בנפשו: הן בגופו: הן בממונו: אזי הוא זוכה לגלות את כולם: והשם יתברך יזכינו לבא לאהבת השם

יתברך באמת ושיהיה שם שמים מתאהב על ידינו תמיד: עדי נזכה כולנו להתדבק בו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

מוצאי שבת קודש פרשת וירא ה'תשמ"ט

בסעודת מלוה מלכה סעודת דוד מלכא משיחא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ז המדבר מהפסוק והיה ה' למלך על כל הארץ עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כתיב |זכריה י"ד| והיה ה' למלך על כל הארץ: דהנה הכלל הוא: שכל מה שאנו עושים הן בתפילה והן בלימוד הוא כדי שיתגלה מלכותו יתברך: כי ההבל פה הוא בחינת ה': והקול הוא בהמשכה הוא בחינת ו': וכשלומד או מתפלל בדחילו ורחימו נתגלה בחינת י"ה |תיקון י'|: ושלומד הלכה באופן זה בורא עולם אחד: וכשלומד כל המסכתא נעשה מטרוניתא: וההלכות הן עלמין דילה |בהקדמת התיקונים דף י"ד|: כי אין מלך בלא עם: וזה והיה ה' למלך על כל הארץ שנתגלה מלכותו: עד כאן דברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: שקוטב תמצית דברי רביז"ל בתורה זאת: שנכתב על ידי החבירים ובקיצור נמרץ מאד: הוא ללמד אותנו שעיקר כוונת האדם בפתיחת פיו בתפילתו ובלימודו צריך להיות רק למען יתגלה מלכותו יתברך: דהיינו שיזכה להרגיש את אמיתת מציאותו יתברך תמיד על פניו ולא יהיה לו שום פניה זרה ונגיעה עצמית: כי תיכף ומיד שהאדם מתחיל לחשוב מחשבות של פניות וישות כגון שרוצה כבוד או כסף מחמת תפילתו ולימודו וכו': אז מתחיל לבעור בו מדת הקנאה למה חבירו מקבל יותר כבוד או כסף ממנו וכו' ובמקום לזכות להתגלות מלכותו יתברך ולברוא עולמות חדשות: הוא גורם נפילת המלכות וחורבן העולמות רחמנא ליצלן: אבל כשאדם מכוון בפתיחת פיו להמשיך קולו בקדושה שזהו בחינת האות ו' הממשיך ומחבר: וכן מוציא חמשה מוצאות הפה שלו בקדושה וטהרה: שזהו בחינת האות ה': ולכל זה הוא מצרף מוח מחשבתו בדחילו ורחימו היינו ביראה ואהבה: שזהו בחינת התגלות המוחין קדושם שהם האותיות י"ה כידוע: על ידי זה נעשה הצירוף ו' ה' י' ה': ואז נעשה השם יתברך כביכול למלך על כל הארץ: כי נתגלה מלכותו יתברך בשלימות: וזהו והי"ה: היינו על ידי בחינת והי"ה הנ"ל: אז ה' למלך על כל הארץ: והבן.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שידיעה זאת היא ידיעה עיקרית בחיי האדם שיזכור תמיד בפתיחת פיו שיהיה כוונתו רק למען יתגלה כבוד מלכותו יתברך הן אליו והן לכל העולם כולו: ואם הוא חזן המתפלל לפני העמוד: יהיה זאת במחשבתו תמיד

שמתפלל רק למען כבודו יתברך לעורר רחמים וחסדים על עם ישראל: ולא יהיה כוונתו סתם להשמיע קולו לרבים ולהראות להם איך שקולו נעים ומשורר יפה וכו': כי אז גורם נפילת המלכות רחמנא ליצלן: ובוודאי יכנס בו מדת הקנאה במדה גדושה מאד: כי יהיו אנשים שיגידו שחזן אחר משורר יותר יפה ממנו: ויתנו לו יותר כסף וכבוד וכו': ואז יאכל עצמו ממש מרוב שנאה וקנאה: ויהיה ימי חייו מר ומרורים מאד: מה שאין כן כשאדם מתפלל רק לכבודו יתברך: וכל כוונתו הוא רק להתקרב אליו יתברך בתפילתו: אזי לא יהיה איכפת לו כלל מה שבני אדם אומרים עליו ועל תפילתו: כי הלא אינו מתפלל בשבילם כלל: רק בשבילו יתברך לבד.

וכן הוא בלימוד התורה הקדושה: כשאדם לומד בשביל התגלות כבודו יתברך: היינו למען יתדבק נשמתו בו יתברך באמת: אזי יסיים מסכת אחר מסכת כפי השגתו ויתקשט על ידי זה השכינה הקדושה שהיא המטרוניתא: ויהיה נבנה מזה עולמות שלימות: כדאיתא בתיקונים הנ"ל שמזכיר רביז"ל: אבל אם כוונת האדם בלימודו בשביל כבוד עצמו: שיקרא למדן ובקי וכו': או שיתנו לו כסף וכבוד: אזי במקום זה הוא מחריב עולמות ובורא רקיעים דשוא רחמנא ליצלן |כדאיתא בהקדמת הזוהר דף ה.|: ותמיד מסתכל על אחרים ומתקנא בהם ומבלה ימיו ושנותיו בקנאה ושנאה: וגורם על ידי זה נפילת המלכות והסתרת אלקותו יתברך: ה' ישמרינו ויצילנו מכל זה.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שמחמת עוצם מעלת הענין לעשות סיום מסכת בקדושה וטהרה לשם אל עולם: לכן אורב על זה הבעל דבר מאד מאד למנוע את האדם לסיים מסכת שלימה: עד שמובא בספרים הקדושים שהראשי תיבות של השם של הס"מ הוא ס'יום מ'סכת א'ין ל'עשות: כי הוא מפחד מזה מאד: שבני אדם יסיימו כל מסכתות הש"ס ויזכו לגלות מלכותו יתברך לכל העולם כולו: ויעבירו אותו מן העולם לגמרי: כי על ידי שלומד מסכת נתגלה אל האדם איך שכבודו יתברך נמצא בכל פרט ופרט של הבריאה: כגון למשל כשלומד מסכת קידושין: אזי נתגלה לו איך שכל פרט ופרט של התחתנותו תלוי ומקושר אל התורה הקדושה: ויש הלכות ודינים על כל פסיעה ופסיעה: וכן כשלומד מסכת ברכות ושבת וכו' אזי נתגלה לו איך שבכל פרט ופרט שכל ימות השבוע יש דינים והלכות: ברכות וקריאת שמע ותפילה ושבת וכו': נמצא שעיקר התגלות מלכותו יתברך תלוי בלימוד מסכתות הש"ס וההלכות התלויות בהם: ולכן מפחד הבעל דבר מזה מאד: ולכן אשרי מי שמתגבר בעזות דקדושה ומתחיל לעסוק הרבה בתורה ותפילה לשם אל עולם: ואינו מסתכל בעין של

קנאה על חבירו כלל: רק לוקח את התפילה שלו ואת המסכת שלו: ומבטל מעצמו כל מיני פניות ונגיעות וכו': ומדבק עצמו בחיי החיים שהוא השם יתברך בעצמו כביכול: ואז אל רב טוב הגנוז והצפון יזכה עוד בחיים חיותו בעולם הזה ומכל שכן בעולם הבא: ויכלל בו יתברך לגמרי אשרי לו ואשרי חלקו.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שהרב הקדוש ר' מנחם מענדיל מוויטבסק זי"ע: שהיה תלמיד הבעל שם טוב הקדוש: ואחר הסתלקות הבעל שם טוב היה תלמיד המגיד ממעזריטש ז"ל: בסוף ימיו קבע דירתו בעיר טבריא: וביתו ובית מדרשו עדיין עומדים היום על יד הים כנרת סמוך להחומה הישנה של העיר: וגם שם מנוחתו כבוד על הבית החיים הישן ממול הים כנרת: והיה דרכו בכל ערב שבת סמוך לערב לצאת ולעמוד על שפת הים כנרת ולהסתכל הרבה על השמים: ורק אחר כך היה נכנס לבית מדרשו להתפלל קבלת שבת: ופעם שאלו אותו תלמידיו: למה דייקא בכל ערב שבת קודש הוא נוהג לעמוד ולהסתכל שם הרבה על שפת הים: ואמר להם: שידוע שכל התפילות שמתפללין בחוץ לארץ באים דרך ארץ ישראל ועולין לשער השמים דרך הכותל המערבי: וכשהם מגיעין מחוץ לארץ: הם מגיעין בערב שבת קודש דרך הים כנרת: ולכן אני יוצא בחוץ לקבל את פני כל התפלות הקדושות האלו שבאות...

ואמר מוהרא"ש נ"י על זה הסבר נפלא: למה התפילות הולכים דייקא דרך הים כנרת והים טבריא: ובקשר לתורה הנ"ל שעיקר שלימות התפילה היא דייקא כשהאדם מבטל את ישותו לגמרי: כי איתא במדרש |מובא בספר טבור הארץ| שתחיית המתים יתחיל מהעיר טבריא: ומטעם זה רצו הרבה צדיקים להקבר בהעיר טבריא דייקא כידוע: ואיתא בדברי רביז"ל |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ב| שעיקר תחיית המתים יהיה להשפלות והענווה של כל אחד ואחד: שכפי שזכה להשפיל ולהכניע את עצמו: להיות כאין וכאפס מלפניו יתברך: כן יהיה נחיה ויקום בתחיה עיי"ש: נמצא שאם העיר טבריא נבחר להיות הראש הראשון לתחיית המתים: אם כן מוכרח ששמה שזוכין לביטול עצום ונורא מאד: ולכן שפיר הולכין התפילות דרך שם: כי עיקר חשיבות והתקבלות התפילות היא כפי הביטול שיש להאדם המתפלל אותם: וכשכל כוונתו הוא רק לגלות מלכות שמים וכנ"ל.

והרה"ק ר' מנחם מענדיל זי"ע הנ"ל היה ידוע ומפורסם בגודל ביטולו ושפלותו: עד שהיה חותם עצמו במכתביו "השפל באמת": ואף על פי שהיה רגיל ללכת עם בגדי כבוד של משי וזהב וכו': אף על פי כן אמרו על זה צדיקים: שהיה מוכרח להתנהג כך בכדי שלא יפול לקטנות המוחין חס ושלום מרוב ביטולו ושפלותו: וגם על ידי זה היה מסתיר את עצמו מן המקטרגים: וכמשל העושר: שהיה לו

יהלום ואבן יקר מאד שהיה שוה כל הון דעלמא: והתיישב להסתיר אותו בבית הכסא בתוך הלכלוך במקום שלא היה נופל בדעת שום גנב לחפש שמה: ולכן דייקא הצדיק הזה שהיה כל כך בטל בעיני עצמו היה נאה ויאה לו ללכת לקבל פני כל התפלות שהגיעו מחוץ לארץ להעיר טבריא דרך הים כנרת בערב שבת קודש: והבן.
וזהו גם כן ענין החשיבות של הים כנרת: כי חכמינו הקדושים אומרים |שבת ל"ה.| שבארה של מרים גנוז בתוך הים כנרת: ובארה של מרים מסוגלת להתפתחות המוחין והשגת החכמה: וכמו שהעיד הרב ר' חיים וויטאל ז"ל שפעם היה קשה לו הבנת איזה ענין בלימוד חכמת האמת: ולקח אותו רבו האריז"ל עם ספינה קטנה לתוך הים כנרת: ושאב לו משם כוס של מים ונתן לו לשתות: וזה היה מבארה של מרים: ומאז והלאה נפתח לו המוח בהשגת החכמה העליונה: ומרים הנביאה זכתה לכל זה על ידי גודל הביטול והמסירת נפש שהיה לה בשביל אחיה להציל אותו ממיתת המים: ואף על פי שפגמה אחר כך כשדיברה עליו לשון הרע ונענשה בצרעת: אף על פי כן אחר כך חזרה בתשובה שלימה וביטלה עצמה יותר ויותר לפניו יתברך: ועל ידי זה זכתה להכניס התעוררות כזאת בתוך בארה: ובתוך הים כנרת שהוא גנוז בתוכה: עד שכל התפלות עוברות דרך שם: ודייקא שם מסוגל מאד להשגת החכמה.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שזהו גם ענין קדושת העיר יבנאל הסמוכה לטבריא: כי כפר ימא שהיא יבנאל: נחשבת מן השדות של טבריא כדאיתא במפרשי הירושלמי ריש מסכת מגילה עיי"ש: ויש בה גם כן סגולה נפלאה שיזכה האדם שם לביטול אמיתי לפניו יתברך: ולכן יבנא"ל בגימטריא אנ"י ל"א |עם הכוללן|: לרמז ששמה יכול האדם לזכות לבטל עצמו עם כל מה שהוא כולל אל השם יתברך: כי היא שייכת לעיר טבריא ולים כנרת: כי היא נקראת כפר ימא: ושמה מאיר ענין הביטול הזה ביותר.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שהענין של תחיית המתים שייך גם היום בחיים חיותינו: כי הלא חכמינו הקדושים אומרים |ברכות י"ח ע"ב| רשעים בחייהם נקראים מתים: נמצא שעיקר עבודתינו צריך להיות להחיות מתים ולהחזיר את כל עם ישראל בתשובה: ואם חכמינו הקדושים אומרים שהתחיה תתחיל מטבריא: אם כן ביותר מסוגל להזרים את תנועת התשובה מטבריא ומכל סביבותיה: שעל קוטב זה נבנה ונקים העיר יבנאל לעיר ברסלב בעזרת השם יתברך.
וסיים מוהרא"ש נ"י עם קשר נפלא לפרשת השבוע |פרשת וירא|: כי הנה כתיב |בראשית י"ח| וירא אליו ה' באלני ממרא וגו' ב'א'ל'נ'י הם אותיות י'ב'נ'א'ל': וגימטריא אנ"י ל"א כנ"ל: מ'מ'ר'א' הוא ראשי תיבות מ'חשבות

ר'שע מ'חשבות א'לקות: היינו אם האדם רוצה שיתגלה אליו השם יתברך: אזי מוכרח לבטל עצמו מכל וכל: ולהפוך כל המחשבות רשע למחשבות אלקות: כי כן הוא בכל דבר שבקדושה: שסביב רשעים יתהלכון |תהלים י"ב|: שהסטרא אחרא מסבבת את הקדושה: ולכן אין עצה אחרת רק לבטל עצמו אל הקדוש ברוך הוא: ואז בוודאי סוף כל סוף יזכה שיתגלה אליו מלך הכבוד: והשם יתברך יזכינו באמת להכלל בו יתברך לגמרי ולכבוש את העיר יבנאל תחת יד הקדושה ולראות משם את התגלות מלכותו יתברך לכל העולם כולו במהרה דידן אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשס"ב

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ו המדבר מהרוח של הצדיק שנשאר בעולם גם לאחר הסתלקותו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות בתורה זו של רביז"ל| כתיב |מלכים-ב ב'| ויהי נא פי שנים ברוחך אלי, ויאמר וכו' אם תראה אתי לקח מאתך יהי לך כן וכו', והנה נתקים אחר כך באלישע פי שנים, נמצא שהיה אלישע מתפלל בכונה יותר מאליהו רבו, כי כל הנסים והגדולות שעשה אלישע, כלם היו על ידי תפלה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |מגלה כ"ז| על פסוק "ספרה נא לי את כל הגדלות אשר עשה אלישע", דע, שאפשר שיהיה התלמיד גדול מהרב, דהינו שיהיה לו פי שנים כרבו, ואף-על-פי-כן, הכל יהיה בכחו של רבו, וזה בחינת "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי", 'ברוחך' דיקא, שעל ידי בחינת הרוח עצמו של אליהו רבו, יהיה לו פי שנים כמותו כי איתא, שיש להצדיק בחינת שני רוחות, רוח לעלא, רוח לתתא |בראשית ו| "אלה תולדות נח נח", 'נח לעלא נח לתתא' דהינו שיש לו בחינת חיות למעלה, וחיות למטה, והרוח והחיות שלמעלה, הוא גדול מאד מאד, והתלמידים הם עם הצדיק משרש אחד, רק שהם תלויים בו כענפים באילן, שהאילן יונק חיותו משרשו, והענפים יונקים החיות דרך האילן, ויש בזה כמה בחינות, כי יש תלמידים שהם בבחינת ענפים ויש שהם בבחינת עלים, וכן שארי הבחינות, ובשעת הסתלקות הצדיק, אזי הוא משיג הרבה יותר ממה שהשיג בחייו, כל אחד לפי מדרגתו כמו שמצינו ברבי שמעון בן יוחאי באדרא, וברבנו הקדוש, ובשאר צדיקים

ודע, שזהו על ידי שבשעת הסתלקות, אזי יורד ובא למטה בחינת הרוח והחיות דלעלא, ואזי נתחבקין ונתאחדים יחד, הרוח דלתתא עם הרוח דלעלא, כי באמת

שניהם אחד, ותכף כשנתגלין זה לזה, נתאחדין מאד באחדות גדול, ומחמת שהרוח דלעלא אינו יכול להיות בזה העולם, כי טבעו אינו יכול לסבל כלל זה העולם, על כן נסתלק לעלא ועל ידי זה נסתלק הצדיק, כי כשנסתלק למעלה הרוח הנ"ל, נסתלק עמו הרוח דלתתא, מחמת שנתאחדו מאד באחדות גדול כנ"ל

ועל כן הוא דבר גדול מאד, להיות בשעת הסתלקות הצדיק, אפלו מי שאינו תלמידו, כי מחמת שאז יורד ונתגלה למטה הרוח דלעלא, נמצא שנתגלה אז הארה גדולה מאד, על כן הוא טובה גדולה לכל מי שנמצא אז שם, והוא טובה להם לאריכת ימים, וכמו שאמרו רז"ל |חגיגה ה| על פסוק |תהלים מ"ט| "ויחי עוד לנצח וכו', כי יראה חכמים ימותו", אבל להתלמידים מגיע הארה גדולה מאד אז ביותר, כי מחמת שהם תלויין בהצדיק, ויונקים משרש אחד, נמצא שזה החיות דלעלא, הוא חיותם ממש, ונתאחדים ונתחבקים גם כן עם זה הרוח באחדות גדול, כי הוא רוחם וחיותם ממש כנ"ל, ועל ידי זה, אם זוכה יכול לקבל פי שנים, כי הצדיק שהגיע זמנו להפטר מן העולם, נסתלק על-ידי האחדות שנתאחד עם הרוח דלעלא כנ"ל, אבל התלמידים שעדין לא הגיע זמנן, אזי אדרבה נשאר אצלם הרוח דלעלא לגדל האחדות שנתאחד מאד עם הרוח דלתתא, כי אי אפשר להם להתפרד עוד זה מזה, נמצא שהצדיק נסתלק על ידי זה, על ידי שמושך עמו הרוח דלעלא את הרוח דלתתא, והתלמידים מגיע להם פי שנים על ידי זה, כי נשאר אצלם בחינות הרוח דלעלא, כי נתאחד מאד עם הרוח דלתתא כנ"ל, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד גדול בענין התקרבות לצדיקים, ואיך יכולים להתעלות מאד על ידם, עד שיגיע אל בחינת פי שנים מרבו, שיהיה לו שפע כפולה מהשגת רבו, ואף על פי כן הכל יהיה בכח של רבו, וכמו שכתוב אצל אלישע, שביקש מאליהו רבו |מלכים ב' ב'| "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי", ואמר לו אליהו, "אם תראה אותי לוקח מאתך יהי לך כן וגו',

והענין בזה, כי הנה יש להצדיק שני בחינת רוחות, רוח דלעילא ורוח דלתתא, וכמוזכר בזוהר הקדוש |נח נ"ט|, למה כתיב נח נח שני פעמים, רוחא חד בעלמא הדין, ורוחא חד בעלמא דאתי, עיין שם, כי כל צדיק וצדיק כפי התורה והתפילה והמצוות ומעשים טובים שלו, הוא בורא רוח ואוויר דקדושה סביבו, עד שנתקדש כל המקום סביבו בקדושה עליונה, וזה נקרא רוח דלתתא, וכנגד זה הוא גם בורא למעלה בעולמות עליונים, בנינים גבוהים ורמים באור אלקותו יתברך, וזה נקרא רוח דלעילא, והנה בשעת הסתלקות הצדיק יורד הרוח דלעילא מלמעלה, ומתגלה אל הצדיק, ומתאחד עם הרוח דלתתא שלו, ואז מרוב אור ותענוג נועם זיו וחיות,

נשמתו מסתלקת למעלה וחוזרת לשורשה, והנה מי שנמצא שם בשעת הסתלקותו, גם עליו נשפע מן האור העצום המתגלה באותו עת, ויכול לקבל פי שנים מרבו, כי נכנס בו מן הרוח דלעילא של הצדיק, והרוח דלעילא נשאר כאן אצלו בזה העולם ומתאחד עם הרוח דלתתא שלו, נמצא שיכול לעבוד עבודות ולהתפלל בכוונה בבחינת פי שנים מרבו, והכל קיבל מכח רבו, כי היה סמוך וקרוב אצלו בשעת הסתלקותו.

ומסביר רביז"ל בהמשך התורה, שדבר זה גם יכול ליעשות בחיים חיותו של הצדיק, כי בכל פעם שבאים אל הצדיק יכול להיות נעשה אז בחינת הסתלקות, שמתאחד אצל הצדיק הרוח דלעילא עם הרוח דלתתא, ואם יהיה נמצא שם, יהיה נשפע עליו אז אור גדול, והביאור בזה, כי הנה הצדיקים אמיתיים מוכנים בכל עת ורגע להחזיר נשמתם אליו יתברך, ולמות על קדושת שמו יתברך, כי זה כל תאוותם וכיסופם, להכלל לגמרי בו יתברך, ולמסור נפשם על קדושת שמו יתברך, וכמבואר ב"צעטיל קטן" של הרבי ר' אלימלך זי"ע, שבכל עת ורגע שאדם פנוי מן התורה והתפילה, יתאר לעצמו כאילו בוער לפניו אש גדול עד לב השמים, והוא קופץ לתוכו על קדושת שמו יתברך, עיין שם, והצדיקים אמיתיים תמיד מתפללים אליו יתברך שיזכו למות על קידוש ה', לקדש את שמו יתברך ברבים, ולפרסם אמתת מציאותו יתברך לכל העולם כולו, וכמובא בספר הקדוש "מגיד מישרים" להרב "בית יוסף" זי"ע, שאמר לו המגיד מן השמים, מה שאתה מבקש תמיד למות על קדושת שמו יתברך, כן תתקיים אצלך, ולכאורה לא מצינו שה"בית יוסף" מת על קידוש ה'? אבל צדיקים פירשו, שבזה שהיה מכוון בכל עת ורגע למסור נפשו על קדושת שמו יתברך, זה נחשב כאילו מת על קידוש ה' ממש, וכדברי הרבי ר' אלימלך זי"ע הנ"ל ב"צעטיל קטן", שמחשבה זאת נחשב לו כאילו קיים מצות "ונקדשתי בתוך בני ישראל" בפועל ממש, עיין שם, וכדברי התנא רבי עקיבא שאמר |ברכות ס"א.| כל ימי הייתי מצטער על הפסוק הזה מתי יבא לידי ואקיימנו, ומפרש רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ס| הייתי מצטער ממש, היינו שהיה מרגיש בדעתו צער ויסורי המיתה, והיה נחשב לו כאיל מת ממש, ולכן בוודאי גם בחיים חיותו של הצדיק יש בחינת הסתלקות, היינו כשמוסר נפשו על קידוש ה' במוח מחשבתו, והנה מי שנמצא אצל הצדיק בזמן כזה, בוודאי נשפע עליו אור גדול מאד, כי הנה מתאחד אז הרוח דלעילא עם הרוח דלתתא, ויוצא ונשפך לבחוץ אור קדושת הצדיק, ונשפע על כל תלמידיו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שמחמת זה רואים במציאות, איך שכל מי שבא אל מחיצה של

צדיק אמיתי, נכנס בו הרהור תשובה, ומתחיל להסתכל על עצמו היטיב, איפוא הוא נמצא בזה העולם, ומתחיל לפשפש במעשיו, כי על ידי שהיה במחיצה של צדיק אמיתי, בודאי באותו עת היה להצדיק איזה בחינת של מסירת נפש על קדושת שמו יתברך, וזהו בחינת הסתלקות, ולכן כל מי שנמצא אצלו באותו העת, נמשך גם עליו מן הרוח דלעילא שלו, ומקבל בחינת פי שנים מרוחו אליו, ולכן נכנס בו הרהור תשובה אמיתית, ובזה יכול אדם לבחון אם נמצא אצל צדיק אמיתי, אם נכנס בו חשק חדש לעסוק בתורה ובתפילה ובמצוות ובמעשים טובים, כי זהו כל כיסופו של הצדיק בכל משך ימי חייו, לעסוק בעבודתו יתברך, וכל מה שמוציא מן הכח אל הפועל בעבודת השם יתברך, הרי נגדל וניתוסף הרוח דלעילא שלו, ואחר כך כשמוסר נפשו על קידוש ה', הן במוח מחשבתו בכל עת ורגע, והן בפועל ממש בשעת הסתלקותו, אזי יורד על כל המקורבים אליו ועל כל הנמצאים אצלו מרוח הקודש הזה, ונכנס בהם התעוררות ותשוקה גדולה לעסוק בעבודת השם יתברך מחדש, ולכן הוא דבר גדול להיות תמיד במחיצה אל צדיק אמיתי, כי על ידי ששוהה במחיצת הצדיק, ורואה את עוצם מסירות נפשו על קדושת שמו יתברך, על ידי זה נמשך עליו אור גדול, ובמשך הזמן יכול לקבל פי שנים מרוח רבו עליו, ולעלות ולהכלל באור העליון ולהתענג על נועם זיו השכינה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפטירת אברהם אבינו |בראשית כ"ה| ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע ויאסף אל עמיו, והנה יש לדקדק מהו הלשון של "ויאסף אל עמיו" ולאיזה עם נאסף, ומהו פירושה? ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל יש לומר בטוב טעם ודעת, שנאסף הרוח דלעילא של הצדיק אל עמיו, היינו אל תלמידיו הנמצאים כאן בזה העולם, שבשעת הסתלקותו נאסף אל "עמיו", ונתאסף אצלם תוספות רוח מרוח רבם שפעל בכל ימי חייו, ובפרט שהיה זקן ושבע, היינו שמילא כל ימיו בתורה ותפילה מצוות ומעשים טובים, ולכן בשעת הסתלקותו נכנס כל זה בתלמידיו, שגם בהם יהיה תשוקה עצומה למלאות ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים, ולהתמיד מאד בתורה ותפילה ולא לבטל זמנם להבל ולריק חס ושלום, וכן מצינו אצל הרבה צדיקים הלשון "ויאסף אל עמיו", והכוונה על דרך הנ"ל, שנכנס רוח הצדיק בתוך תלמידיו הנמצאים בזה העולם, והם מתעוררים ללכת בדרכיו.

ואמר מוהרא"ש נ"י שאנחנו בתור תלמידי רביז"ל צריכין לדעת שכל תשוקת ורצון רביז"ל היה שנתמיד מאד בתורה ובתפילה ובעבודת השם יתברך, ושלא נבטל את זמנינו היקר כלל, וזה נקרא שבע ימים" למלאות הימים והלילות בהתמדת התורה,

ולטייל בכל חלקי התורה הקדושה, ואצל רביז"ל לא היה מקום לבטילה כלל, וכמו שפעם התבטא רביז"ל על אחד מאנשיו, "כל אנשיי רוצים ללמוד, רק יעקיל לא, שינשכו אותו הכלבים", והסיפור היה כך, שהיו שני אחים מקורבים אל רביז"ל, אחד היה מתמיד גדול בלימוד, ואחד היה מבטל את זמנו לריק, והיה הולך תמיד אל הנהר לראות איך שצדים דגים וכו', ובכל פעם כשבא לבית המדרש ומצא את אחיו לומד, היה כקוץ בעיניו, כי כן דרך של בור ועם הארץ, שכואב לו לראות אחרים לומדים, ולכן בכל פעם בא אצלו עם ערמה לבטל אותו מלימודו, והיה אומר לו, "הנה יש לי סיפור מרביז"ל לספר לך", ואחיו מיד ששמע שיש לו סיפור מרביז"ל, סגר את הספר והטה אזנו לשמוע, אבל במשך הזמן הבין שאחיו רוצה לבטל אותו מלימודו, ולכן ענה ואמר אליו, "יעקיל |כך היה שמון, רבינו רואה אותך, רבינו רואה איך אתה מבטל אותי מלימודי, ולכן תפסיק" ופעם בעברו רביז"ל בעיר שלהם, ראה את יעקיל הנ"ל מסתובב אצל הנהר ומבטל את זמנו, ואז אמר כנ"ל, "כל אנשיי רוצים ללמוד, רק יעקיל לא, שינשכו אותו הכלבים", וכן היה שנשך אותו כלב, כי אם אדם מקורב אל רביז"ל באמת, ראוי ליכנס בו תשוקה עצומה לטייל בכל חלקי התורה הקדושה, ולהתבודד הרבה עמו יתברך, כי זה היה כל רצונו של רביז"ל, והוא הרוח דלעילא של רביז"ל שנשאר לנו כאן בזה העולם בתוך ספריו הקדושים, ובתוך תלמידיו הקדושים שבכל דור ודור, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל ומציית את רביז"ל בכל אשר צוה אותנו, כי אז ירוויח קרן נפלא בעולם הזה ובעולם הבא לנצח, והשם יתברך יזכינו להיות מקרובים אל רביז"ל באמת, ולהמשיך עלינו רוחו הגדול והקדוש, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשס"ב

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף שפ"ט עיין שם. וכן עברתי יותר, וראיתי שעומד אבן שחקוק עליו תמונת היד הנ"ל עם שרטוטין, והבנתי שכאן הוא בודאי החכם |של המלך הנ"ל|, והוא חקק לו תמונת היד על האבן, אך לא היה אפשר למצאו, וכן עברתי יותר, וראיתי שעומד מסדר על הר אחד השלחנות של זהב וה'קרידענציין' |חפצים יקרי ערך| ושאר אוצרות המלך, והבנתי שכאן הוא בודאי הממנה על האוצרות |של המלך הנ"ל|, אך לא היה אפשר למצאו

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, וכן עברתי יותר, וראיתי שעומד אבן שחקוק עליו תמונת היד הנ"ל עם שרטוטין, והבנתי שכאן הוא בודאי החכם |של המלך הנ"ל|, והוא חקק לו תמונת היד על האבן, אך לא היה אפשר למצאו, כי ענין חכמת היד, להבין על שרטוטי היד כל פגעי ומקרי האדם, זהו חכמה גדולה מאד, וכמבואר בזוהר הקדוש |פרשת יתרו|, שיש חכמת היד, שיכולים להסתכל בידו של אדם, ולהבין מהחריצים והשרטוטים שיש בידו, כמה יחיה, וכמה בנים יהיה לו, ומה יעבור עליו וכו', וחכמה זו שייך אל החכם של המלך, שיודע על ידי היד הזה איך להתקרב אל המלך, ואיך להשתמש בו בקדושה, כי בוודאי החכמה הזאת צריכין לקבל בקדושה ולהשתמש בו רק להתקרב אליו יתברך ולא להיפוך חס ושלום.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שפעם בבחרותו ראה באיזה ספריה גדולה, כתב יד של מקובל אחד, שכתב על ענין חכמת היד, שכל מה נאמר בה, הוא רק לאומות העולם ולאנשים הרחוקים מן האמונה, שאצלם כל מה שחקוק ביד כתוב וחתום ואי אפשר לשנותו כלל, אבל לעם ישראל, מאמינים בני מאמינים, אפילו שיהיה כתוב על היד גזירה הכי קשה רחמנא ליצלן, אבל עם תפילה אחת אמיתית, או עם בכיה רצינית להקדוש ברוך הוא, יכולים למחוק הכל ולהפוך הכל לטובה, ולכן היד של המלך שייך דייקא אל החכם, כי הוא יודע איך להשתמש בו בקדושה. |והיה בזה סיפור שלם איך מוהרא"ש נ"י הגיע אל הספר הזה, כי הגיע לניו יארק א' מאנשי שלומינו שהיה חכם ומקובל גדול, והיה בקי מאד בחכמת היד, וביקש ממוהרא"ש נ"י שיעזור אותו לקבץ נדבות מאחינו בני ישראל ויקח אותו אל עשירים, ובשכר זה ילמד עמו חכמת היד, והסכים לזה מוהרא"ש נ"י וכן עשה, ומשלמד מוהרא"ש נ"י אצלו חכמה זו, הלך לחפש ספרים אחרים על זה, והגיע לספריה גדולה מאד בעיר ניו יארק, ומצא שם כתב יד הנ"ל, והביא לאיש הנ"ל ספרים שהוא בעצמו אף פעם לא ראה|.

וכן עברתי יותר, וראיתי שעומד מסדר על הר אחד השלחנות של זהב וה'קרידענצין' |חפצים יקרי ערך| ושאר אוצרות המלך, והבנתי שכאן הוא בודאי הממנה על האוצרות |של המלך הנ"ל|, אך לא היה אפשר למצאו, כי יש להמלך ממונה על האוצרות שלו, שהוא הצדיק שעושה צדקה וגמילות חסד עם כל הבריות, והוא נקרא "ממונה" על האוצרות, כי הוא מבין היטיב איך שכל הכסף שיש לו ניתן לו רק בתור פקדון, והוא ממונה עליו להשתמש בו ולחלקו למקום הצריך, ולכן הוא מוסר נפשו לעזור לנשמות ישראל בכל מה שיכול, ואינו מסתכל על כסף

כלל, אדרבה הוא מוכן להוציא כל הון דעלמא בכדי לקרב נשמות ישראל לאביהם שבשמים, ואין הכסף נחשב אצלו לכלום, וכמו שמצינו אצל אברהם אבינו שבשעה שקנה מערת המכפילה מעפרון החתי ששם שערי הגן עדן, אמר לו |בראשית כ"ג| "בכסף מלא" יתננה לי וגו', וכן אצל דוד המלך בשעה שקנה הגורן מארנון היבוסי למקום המקדש, אמר לו |דברי הימים א' כ"א| "בכסף מלא" תנהו לי וגו', כי לקנות דבר שבקדושה צריך להיות מוכן לשלם כסף מלא ולא לקמוץ כלל, כי הסטרא אחרא נקרא חנם, שהכל הולך אצלו בחנם ובלא מחיר, אבל סטרא דקדושה צריכין לקנות בכסף מלא, וזהו סימן שהקדושה חשובה ויקרה אצל האדם, ועל ידי שמוכן לשלם כל הון דעלמא בכדי לקיים מצוותיו יתברך, על ידי זה הקדוש ברוך הוא באמת משפיע עליו שפע גדול ויש לו כל הצטרכותו ולא חסר לו שום דבר כלל, ולכן אצל הממונה של המלך נמצאים כל הכלים ורהיטים של זהב שהם בחינת שפע דקדושה הנמצאים אצל הצדיק שמוכן לעשות צדקה וחסד עם כל הבריות כולם. ואמר מוהרא"ש נ"י, שגם צריכין לדעת שמי שעוסק בכסף צדקה, שהוא גבאי צדקה או ממונה על כספי צבור, זה אחריות גדול ועצום מאד, כי עוסק בכסף קדשים, וצריך ליזהר מאד לא לבזבז אוצרות המלך אפילו כשוה פרוטה, כי זה עוון חמור מאד, ולכן אם קיבל אדם משרת קדוש כזה, להיות גבאי צדקה או לעסוק בכספי בצבור, צריך תמיד לעשות חשבון הנפש מה עושה עם כל פרוטה ופרוטה וליזהר מאד לא לזלזל בו, והשם יתברך יזכינו להיות מאנשי הבעל תפילה באמת ולעסוק בתפילה כל ימי חיינו עדי נזכה להיות דביקים ומקושרים בו יתברך מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת חיי שרה ה'תשס"ב

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ה' המדבר מאמונה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, העיקר הוא האמונה, וצריך כל אחד לחפש את עצמו ולחזק את עצמו באמונה, כי יש סובלי חלאים, שיש להם מכות מפלאות, והם סובלים החלאים רק בשביל נפילת האמונה, בבחינת |דברים כ"ח| "והפלא ה' את מכתך מכות גדלת ונאמנות וחלים רעים ונאמנים" 'ונאמנים' דיקא, כי הם באים על-ידי פגם אמונה.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה העיקר הוא אמונה, שיזכה האדם לחקוק בדעתו אור אמונתו יתברך, ובשביל זה נברא כל הבריאה, וכדאיתא בזוהר הקדוש |בא מ"ב|

בגין דישתמודעין ליה, היינו בשביל שיכירו את השם יתברך, שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והוא יתברך ממלא כל עלמין סובב כל עלמין, אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכל עיקר מדריגת האדם נמדד כפי האמונה שלו, וכמו שכתוב |חבקוק ב'| וצדיק באמונתו יחיה, כי האמונה הוא עצם הנשמה, וכל מה שמזדכך אמונתו כן מזדכך נשמתו, וכמו שכתוב בזוהר |משפטים צ"ד| בר נש כד אתיליד יהבינן ליה נפשא, זכה יתיר יהבינן ליה רוחא, זכה יתיר יהבינן ליה נשמתא וכו', שכל מה שזוכה לזכך אמונתו, כן זוכה לגילוי נשמתו, עד שיכול לזכות ליחידה דיחידה, שלא יהיה לפני מראה עיניו רק אמתת מציאותו יתברך, ונתבטל ישותו לגמרי, ובאמת בכל יהודי יש נקודה של אמונה שזהו נשמתו, ואי אפשר להפרד ממנה כלל, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין מ"ד.| אף על פי שחטא ישראל הוא, כי כל זמן שיש לו נקודה של אמונה, זהו סימן על טוהר נשמתו, ואי אפשר לכבות אותה כלל, ואפילו האפיקורסים הגדולים העובדים כל ימיהם לעקור מעצמם את האמונה הקדושה חס ושלום, אינם יכולים, כי בכל פעם בא להם ניצוץ מהנשמה שלהם, וסותר את כל הבנין שבנו נגד האמונה, ואם באים חס ושלום אל כפירה גמורה רחמנא ליצלן, אזי יוצאת נשמתם, ואז רואים את האמת |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רע"ד|, ולכן כל זמן ששם ישראל נקרא על האדם, סימן שיש בו נקודה של אמונה, ועיקר תפלתו של אדם צריך להיות להגדיל ולבנות את האמונה שלו, עד שיתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי, וכמוזכר בהתפילה של הרבי ר' אלימלך מילזענסק זי"ע "ותקבע אמונתך בלבינו תמיד בלי הפסק ותהא אמונתך קשורה בלבינו כיתד שלא תמוט", כי על ידי האמונה יזכה לבא אל כל הקדושות וההשגות שיש להשיג.

והנה רביז"ל אומר כאן, שעיקר כל הרפואות באים מאמונה, ויש סובלי חלאים שאין רפואה למכותם מחמת שאין להם אמונה, כי רוב רובם של תחלואי בני אדם באים מעצבים חלשים, שאין לאדם שמחת החיים, ונכנס בו עצבות ומרה שחורה, וזה נותן כח לאיזה מחלה להתגבר עליו ואינו יכול להתרפאות ממנה, אבל מיד שיש לאדם עצבים חזקים, והוא שש ושמח מאד בימי חייו, יש לו כבר כח עצום להתרפאות מכל מחלה שרק יתגבר עליו חס ושלום, ולהתרפאות ממנה לגמרי, כי שמחה הוא רפואה לכל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ד|, ולכן כל הרפואות תלויים באמונה, כי אי אפשר לאדם לשמוח בלי אמונה, כי מי שיש לו אמונה חייו חיים ותמיד משמח את עצמו עם אלקותו יתברך, ובשעה שהולך לו טוב, בוודאי שמח מאד, ואפילו בשעה שעובר עליו איזה צרה חס ושלום, הוא מנחם

עצמו עם האמונה הקדושה, ומחזק עצמו בשמחה שבוודאי סוף כל סוף יטיב לו השם יתברך, מה שאין כן מי שאין לו אמונה אין לו חיים כלל, כי אפילו בשעה שיש לו טוב, הוא דואג שיאבד אותו ואין לו שום שמחה שלימה כלל |שיחות הר"ן סי' נ"ג|, ולכן מי שיש לו אמונה יש רפואה למכתו, כי האמונה מכניס בו שמחה ותקוה, וזה מרפא אותו מן הכל, מה שאין כן בלי אמונה אין רפואה למכתו והוא סובל הרבה מאד, ולכן אשרי מי שמחזק עצמו באמונה תמיד.

ואומר רביז"ל בהמשך תורה זו, שעיקר התיקון לזכות לאמונה שלימה וברורה הוא למצוא את המים שמשם גדילה האמונה, והמים הזה הוא צעקה ותפילה להשם יתברך, בחינת |איכה ג'| שפכי כמים לבך נוכח פני ה', כי כל מה שאדם עוסק בתפילה ובצעקה אל השם יתברך, כן נזדכך ונתברר אצלו האמונה הקדושה, וכל דיבור ודיבור של התפילה מכניס בו עוד הארה של אמונה, בבחינת |תהלים קט"ז| האמנתי כי אדבר, שהאמונה הוא לפי הדיבור, וכן כתיב |שם פ"ט| אודיע אמונתך בפי, כי בשעה שאדם מדבר ומתפלל אליו יתברך, הרי הוא עומד נוכח פני ה' ומתדבק בו, נמצא שכל תיבה של התפילה חוקק בו אמונתו יתברך, ואם האדם חזק בעבודת התפילה, להרבות בתפילה והתבודדות אליו יתברך מדי יום ביומו, הרי סוף כל סוף יהיה נקבע האמונה בלבו כיתד חזק בל תמוט, ולא יהיה יכול להפרד ממנה כלל, אשרי הזוכה לעסוק בתפילה תמיד.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכל הצדיקים לא זכו להגיע אל מדריגתם אלא על ידי שהרבו מאד בתפילה והתבודדות אליו יתברך, עד שנזדכך אצלם האמונה ונתהפכו אל מהות של אמונה, בבחינת |חבקוק ב'| וצדיק באמונתו יחיה, שחיים ממש עם אמונה, וחבקוק הנביא דייקא אמר את הפסוק הזה, כי הוא נולד על ידי תפלת אלישע הנביא שהתפלל על השונמית שיהיה לה בן, וגם קם לתחיה אחר שמת על ידי תפלת אלישע הנביא, כי אלישע בירך את השונמית |מלכים ב' ד'| כעת חיה את חובקת בן, ואיתא בזוהר הקדוש |בשלח מ"ד| שזה היה חבקוק הנביא, וגם אחר כך כשמת, ובאתה אל אלישע הנביא וסיפרה לו, הוא החיה אותו על ידי תפלתו, ולכן נקרא חבקוק על שם שני חבוקים, של אמו ושל אלישע, עיין שם בזוהר, ולכן חבקוק הנביא ידע היטיב את כח האמונה וכח התפילה, ואמר בנבואתו |חבקוק ג'| וצדיק באמונתו יחיה, כי כל החיות שלו היה רק על ידי אמונה.

ואומר רביז"ל בהמשך דברי תורה זו, שעל ידי נפילת האמונה, כשמתקרבים גרים לישראל, הם מכניסים גאוה בישראל, ומזיק להם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |קידושין ע| קשים גרים לישראל כספחת, כי הם מביאים את הגיאות שלהם לתוך

ישראל, וזה מזיק להם מאד, והענין בזה, כי עיקר המגן והתריס של אדם נגד הגיאות והגסות הוא האמונה הקדושה, כי כשיש לאדם אמונה חזקה, אזי יודע שאינו תופס שום מקום בעולם כלל, והכל שייך רק אל הקדוש ברוך הוא לבד, מה שאין כן בלי אמונה נכנס באדם ישות וגיאות, והיא סתירה למדת האמונה הקדושה, ומיד שיש לו גיאות סימן שחסר לו אמונה, ועל כן על הבעל גאוה נאמר |סוטה דן כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודה זרה, והקדוש ברוך הוא אומר עליו אין אני והוא יכולין לדור בעולם, כי מיד שעושה מעצמו ישות ומציאות, הרי הוא דוחה משם כבוד הקדוש ברוך הוא, ואינו יכול להשיג את האמונה כלל, ולכן כשבאים גרים להתגייר, או בעלי תשובה באים להתקרב אל הקדושה, צריכין ליזהר שלא יכנס הגאוה שלהם בין נשמות ישראל, כי בוודאי הוא דבר גדול מאד לבוא להתגייר תחת כנפי השכינה, וכן לחזור בתשובה אליו יתברך, אבל לא בפעם אחת זוכים לזכך עצמו מן הישות והגיאות לגמרי, ולהכניע כל החומריות שלו, כי זה עבודה קשה מאד, כי מי שנולד בקדושה, הרי החומריות שלו כבר מזוכך קצת, ויותר קל לו לבטל ישותו על ידי ריבוי תפילה והתבודדות, אבל הגרים והבעלי תשובה שבאים להתקרב, צריכין זיכוך רב להכניע החומריות שלהם, והרבה פעמים עדיין נאחז בהם הישות והגאוה, ומכניסים את זה בישראל, וזה קשה להם מאד כספחת, ולכן צריכין להקים מאד את האמונה הקדושה בעולם, ולגלות ולפרסם לכל באי עולם שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, עד שכל אחד יכיר את מקומו ולא יהיה מקום לישות וגיאות כלל, וזהו סימן של בעל תשובה אמיתי, כשמכיר את מקומו, ואינו רוצה ללכת בגדולות ובנפלאות ממנו, רק יושב בין תנור וכיריים ומתפלל להקדוש ברוך הוא שימחול לו על הכל, מה שאין כן כשאדם חוזר בתשובה, ומיד קופץ בראש להגות דיעות ולהנהיג את אחרים, סימן שעדיין לא זכה לתשובה שלימה כלל, וצריך לעבוד הרבה לעקור את מדת הישות והגיאות ממנו, ולכן עיקר העצה נגד מדת הגאוה הוא רק גילוי האמונה הקדושה, וכל מה שמגלים ומפרסמים האמונה בעולם, מתבטל הגיאות והישות לגמרי.

ואומר רביז"ל, שעיקר התיקון תלוי במנהיגי הדור שהם בחינת מגיני ארץ, שהם הצדיקים אמיתיים שמגינים על הדור על ידי תוקף קדושתם, כי הם מוסרים נפשם כל ימי חייהם לגלות ולפרסם את האמונה הקדושה בעולם, ולהחיות ולהשיב את הנשמות הנפולות על ידי דיבוריהם הטהורים והכשרים, כי הצדיקים אמיתיים יש להם דיבורים קדושים לכל נשמות ישראל להכניס בהם אמונה קדושה וטהורה, וכל

מה שזוכה להתקרב אליהם, כן נכנס בו אור האמונה, ויכול לקום ולהחיות עצמו מכל נפילותיו, וגודל מעלת צדיקים אלו אי אפשר לשער ולתאר כלל, כי הם מוכנים למסור נפשם בכל עת בשביל נשמות ישראל, ולעזור להם בלי שום תשלום שכר כלל, ואדרבה על פי רוב אין מכירים להם טובה כלל בכל מה שעושים, וחוזרים ומדברים עליהם כל דבר אסור, ואף על פי כן הם ממשיכין לגלות ולפרסם האמונה הקדושה בעולם, ולעזור לכל מי שצריך עזרה, וזהו מחמת עוצם השגתם באור האמונה, שנתחדש אצלם בכל פעם מחדש, בבחינת |איכה ג'| חדשים לבקרים רבה אמונתך, שהאמונה מתחדשת אצלם בכל פעם יותר ויותר, ועל ידי זה אינם שמים לבם לכל מה שמדברים עליהם ומזבים אותם, כי הם נכללים לגמרי בו יתברך, ומדמים עצמם ליוצרם, כי גם הוא יתברך מחיה ומהווה ומקיים את כל הבריאה כולה אף על פי שרוב הבריות אין מכירים אותו כלל, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיקים אמיתיים המגלים את אור האמונה הקדושה בעולם, וכן זוכה לכבד ולייקר אותם מאד, כי על ידי זה יהיה נמשך עליו מהארתם העצומה, ויזכה להתעלות באור האמונה הקדושה בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע אצל שנותיו של שרה אמנו, וכן אברהם אבינו, שהתורה מונה את כל מספר לבד, וכמו שכתוב |בראשית כ"ג| ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה, וכן |שם כ"ה| ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים, ואמרו על זה חכמינו הקדושים בת ק' כבת כ' בת כ' כבת ז', וכן אצל אברהם, והסוד בזה הוא ללמד אותנו מדת ההתחדשות, איך ששרה ואברהם תמיד חידשו עצמם באור האמונה הקדושה, ולכן אפילו בת ק' היתה כבת כ', ובת כ' כבת ז', כי מי שחי עם האמונה הקדושה, ובכל יום האמונה אצלו חדש לגמרי, על ידי זה אין שייך אצלו ענין של זקנה כלל, כי הלא כל יום הוא בריה חדשה, ונכנס אל מדריגה חדשה של אמונה בכל יום, אם כן הוי אותו יום כיום שנולד בו דמי, והוא צעיר לימים מאד, ולכן אפילו בן ק' הוא כבן שבעים, ובן שבעים כבן שנים, כי בכל פעם חי חיים חדשים על ידי השגה חדשה של אמונה, והשם יתברך יזכינו לחדש עצמינו תמיד באור האמונה, ונזכה להכניס בעצמינו אמונה ברורה וטהורה, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים

מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד המדבר איך לקשר עצמו אל הנקודה השייך אל לבו בעת הזאת, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות בתורה זו של רביז"ל| כתיב |תהלים ס"ט| "חרפה שברה לבי", הינו החרפות ובזיונות שוברין לבו של אדם, והתקון הוא, על ידי שמקשר את לבו להנקדה השיך ללבו בעת הזאת, ועל-ידי-זה נתבטל החרפה השורה על לבו.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מה ששובר לבו של אדם, וגורם לו עצבות ומרה שחורה חס ושלום, הם החרפות והבזיונות שעוברים עליו, הן מצד עצמו והן מצד אחרים, כי מצד אחד האדם סובל חרפות ובזיונות מעצמו, שהנה רצה להיות צדיק ואיש כשר באמת, והנה נופל ונכשל במה שנופל ונכשל, ואינו רואה שום תקוה לעצמו, כי לפעמים עולה מעלה מעלה בעבודתו, אבל העלייה היא שלא כסדר, ואינו יודע איך להמשיך, ועל ידי זה נשבר לבו בקרבו, ולפעמים להיפוך, שנופל מטה מטה ואין לו הבקיאות הנכונה איך לחזק את עצמו, וזה גורם לו חרפות וביזיונות עצומות, ונשבר לבו מאד, ומצד שני האדם סובל חרפות ובזיונות מבחוץ, מאחרים המחרפים ומבזים אותו, וזה גם שובר את לבו מאד, וגורם לו עצבות ומרה שחורה, ועיקר העצה לכל זה, לקשר עצמו אל הנקודה השייך אל לבו בעת הזאת, היינו למצוא את מה ששייך אליו ברגע זו, כי בודאי בכל עת ורגע, יש איזה נקודה טובה שיכול לחטוף כפי ענינו ומצבו, רק עיקר הצרה היא מה שרוצה עכשיו נקודה אחרת ממה ששייך אליו, כגון בדרך עליה, שכבר רצה להיות צדיק וגאון ולמדן, ולעשות עבודות גדולות בעבודת השם יתברך, אבל אינו אוחז בזה כעת, לכן אינו עושה כלום, והחרפות שוברים את לבו מאד, אבל אלמלא היה מקשר אל לבו הנקודה השייך אליו עכשיו, בוודאי היה מוצא נקודה טובה לעשות כפי מדריגתו, והיה שש ושמח בזה מאד.
וכן בדרך ירידה, אפילו אם כבר ירד למקום שירד, ונפל למקום שנפל, גם במקומו יכול לעשות איזה עבודה השייך אליו בעת הזאת, רק עיקר הצרה שמתבייש מעצמו מאד, ונדמה לו שאין עבודתו חשובה כלום לפניו יתברך, ושואל לעצמו "האם השם יתברך צריך את התורה והתפילה שלי?" שוזהו החרפות והביזיונות הנ"ל, אבל כשמקשר לבו אל הנקודה השייך אליו בעת הזאת, ולמצוא איזה עבודה קטנה וקלה שיכול לעשות גם במקומו השפל, אזי בוודאי היה מתבטל כל החרפות והבזיונות לגמרי, כי יהיה איך שיהיה בוודאי יכול לעשות עכשיו איזה דבר קטן, כגון לגרוס איזה פרק משניות או דף גמרא, או לדבר כמה דיבורים פשוטים

אליו יתברך, או לקיים איזה מצוה שהיא, ומיד שאדם עוסק בעבודתו יתברך, הרי מבטל את החרפות והבזיונות השוברים את לבו, וזוכה להתדבק בו יתברך באמת. וכן הוא בענין הבזיונות שאדם מקבל מאחרים, אם יקשר עצמו באותו עת אל הקדוש ברוך הוא, ויחפש איזה נקודה טובה השייך אל לבו בעת הזאת, כבר לא ישים אל לבו כל מה שאחרים מחרפים ומזבים אותו, כי מה יש לו עם אחרים, הרי בכל עת ורגע יכול לידבק עצמו בו יתברך, שזהו דבר קיים לעד ולנצח נצחים, וגם הלא רביז"ל כבר גילה לנו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'| שעל ידי שאדם שומע בזיונו ושותק, על ידי זה מתכפרין לו כל עוונותיו, אם כן הבזיונות בעצמם הם נקודות עליונות ונפלאות מאד, ולמה יהיה שבור, העיקר מה ששובר את לבו של אדם, כשמתחיל לחשוב, "למה ההוא מבזה אותי?" "אולי באמת הוא צודק?" ובמחשבות אלו הוא נשבר לבו מאד, אבל כשמבטל עצמו באותו העת אל הקדוש ברוך הוא, ושותק ודומם למחרפי נפשו, הרי הוא נכלל אז בו יתברך, ואין שמחה יותר גדול מזה.

והנה רביז"ל מגלה לנו בהמשך דברי תורה זו, שיש ג' נקודות המאירים ללבו של אדם ומצילים אותו מן החרפות והבזיונות הנ"ל, ונותנים לו כח וממשלה לפעול פעולות כרצונו, והם, נקודת הרב, נקודת החבר, ונקודת עצמו, נקודת הרב הוא מה שזוכה להתקרב אל רב וצדיק אמיתי, המאיר בו ידיעת אמתת מציאותו יתברך, ומלמד אותו דרכים נפלאים להתקרב אליו יתברך באמת, וזה נחוץ מאד לכל בר ישראל, שיהיה לו רב וצדיק שיכול לקבל ממנו לימודי ה', כי לבד אי אפשר להגיע לשום דבר כלל, כי נכנס בו מחשבות של ישות וגיאות, "הלא כבר זכיתי למה שזכיתי, ואין עוד כמוני וכו'", ובמחשבות אלו של גיאות הרי הוא מבחוץ לגמרי, אבל כשמקורב אל צדיק אמיתי, אזי הוא מתחיל להסתכל על השפלות שלו, שאינו כלום לפני הצדיק, ואז נתעורר לבו להתקרב אליו יתברך יותר ויותר, נמצא שהנקודה הראשונה לעורר את לבו, ולהציל אותו מחרפות ובזיונות, הוא נקודת הרב, שימצא לעצמו רב וצדיק כדי לקבל ממנו דרכי עבודת ה', והרב ילמד אותו איך להחזיק מעמד בכל מיני מצבים שימצא את עצמו, הן בעליה והן בירידה, ואזי יזכה להתקרב אליו יתברך באמת.

וכן צריכין נקודת החבר, כי לא בכל פעם זוכין להבין את כל מה ששומע מפי הרב, וצריכין חבר טוב לחזור עמו דברי הרב, וכל אחד יסביר לשני מה ששמע והבין מפי הרב, בבחינת "ומקבלין דין מן דין", ואז יתברר השמועה יפה וכל אחד יזכה להוציא לעצמו לימודים נפלאים איך לעבוד את הקדוש ברוך הוא, ואיך

להחזיק מעמד בין בעלייה ובין בירידה, וזה יבטל את החרפות והבזיונות וידבק את לב האדם בו יתברך באמת.
והנקודה השלישי היא נקודת עצמו, היינו לדבר בינו לבין קונו דיבורים המעוררים את לבו, כי אחר כל ההתעוררות וההתחזקות ששמע מפי רבו ומפי חבירו, העיקר שיכניס את הכל לעובדא ולמעשה, ויתחיל להתבודד בינו לבין קונו, ולבקש ממנו יתברך שיזכה להגיע אל כל מה ששמע ולמד, והדיבורים האלו היוצאים מלבו, הם מדבקים אותו יתברך באמת, וזוכה למצוא את הנקודה השייך אליו בעת הזאת, ומתבטלים מעל לבו כל החרפות והבזיונות שהיו שם מקודם, וזוכה לעלות ולהתדבק בו יתברך באמת, אשרי לו.
והנה מבואר בהמשך דברי רביז"ל, שחרפות הלב נמשכים משבירת כלי החסד, ועל ידי שמתקרבים אל הצדיק, שאצלו כלי החסד בשלימות, על ידי זה נתתקנין, והביאור בזה, כי כל זמן שלב האדם משוקע באהבות נפולות של תאוות עולם הזה, קשה לו להשיג את הנקודה השייך אל לבו בעת הזאת, כי לבו מלא דמיונות של הבל, להשיג כסף וכבוד ושאר תאוות עולם הזה, שכולם נמשכים משבירת כלי החסד, וקשה לו להשיג התכלית הנרצה שבשביל זה נברא, אבל כשמתקרב אל הצדיק שאצלו כלי החסד הם בשלימות, כי הצדיק משתמש עם מדת החסד שלו לעשות חסד עם כל הבריות, ולהיטיב מטובו לאחרים, אזי גם אצלו נתתקן כלי החסד, ואפשר לו לזכך את לבו ולמצוא הנקודה השייך אליו בעת הזאת.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שמזה גופא אנחנו יודעים שנשלם אצל הצדיק את כלי החסד, היינו כשרואים את החסד שיוצא ממנו לבחוץ, וכדוגמת הכלי שלאחר שהוא מתמלא על כל גדותיו, נשפכים ממנו לבחוץ, וכן הצדיק כל כך מלא עם צדקה וחסד עד שבעל כרחו נשפכים צדקה וחסד לבחוץ, שזהו פירוש המשנה |אבות ד'| איזהו מכובד המכבד את הבריות, איך יודעים שהוא איש מכובד באמת, וזוכה לכבוד אמיתי שהוא כבוד אלקי? על ידי שרואין איך הוא מכבד כל הבריות, ומחלק כבוד לכולם, זהו סימן שהוא בעצמו מלא עם כבוד, כי הכלי שלו כל כך מלא, עד שנשפך ממנו לבחוץ, והוא מוכרח ליתן כבוד לכולם, וזהו מדריגת הצדיק שכל כך מלא עם חסד ומדות טובות, וכל כבודו הוא רק כבוד השם יתברך, עד שכל מדותיו הרמות נשפכים לבחוץ, וכל אלו הזוכים להתקרב אליו נשפך עליהם מאורו הגדול, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיקים אמיתיים, כי אז יהיה לו תקוה טובה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולמצוא את הנקודה השייך אליו בכל עת, ולהתדבק בו יתברך באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי מצינו בפרשת השבוע, בשעה ששלח אברהם אבינו את אליעזר עבדו למצוא זיווג ליצחק בנו, כתיב |בראשית כ"ד| ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו וגו', ויש להבין למה דייקא כאן הכתוב מתארו בתואר "המושל בכל אשר לו"? ועוד יש להבין, שהנה בשעת תפילת אליעזר כתיב, ויאמר, ה' אלהי אדני אברהם, הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם, והנה טעם הקריאה על מלת "ויאמר" הוא שלשלת, ויש להבין למה כאן דוקא על מילה זו יש טעם של שלשלת, המורה על דבר משולש? ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל יש לומר בזה בטוב טעם ודעת, כי הנה בשעה שאליעזר הלך למצוא זיווג ליצחק, הרי היה עוסק בבנין כלליות נשמות ישראל, שהרי עתידים לצאת ממנו נשמות ישראל שיהיה להם ממשלה בתפילתם, ולפעול פעולות כרצונם, בבחינת |תהלים קי"ד| ישראל ממשלותיו |כמוזכר בדברי רביז"ל בתורה זו|, ולכן גם השליח ששלח אברהם למצוא זיווג הגון ליצחק, היה נקרא על שם ממשלה זו "המושל בכל אשר לו", היינו ענין ממשלת התפילה, ולפעול פעולות כרצונו, כי היה אברהם בטוח בצדקתו ותפלתו של אליעזר, שילך בדרך האמת למצוא זיווג הגון ליצחק בנו, ולכן בתחילת תפילתו המתחיל עם מלת "ויאמר", טעם הקריאה הוא שלשלת, היינו טעם משולש, המרמז על קישור שלש נקודות הנ"ל ביחד, נקודת הרב, נקודת החבר, ונקודת עצמו, כי אליעזר הלך אז בשליחות רבו אברהם, ובטח בכוחו ובזכותו שיצליח בשליחותו, שזהו מה שהזכיר מיד בתפלתו "ה' אלקי אדני אברהם" שקישר עצמו אל נקודת הרב, לקבל הארתו שמאיר בענפים המקושרים אליו, ונקודת החבר היה בו, כי הלך למצוא זיווג בשביל יצחק, שהיה בחינת החבר שלו, כי שניהם היו תלמידים אצל אברהם אבינו, ונקודת עצמו היתה תפלתו, שדיבר ושח אז בינו לבין קונו, ושלש נקודות אלו הצילו אותו מן החרפות שסיבבו את לבו, כי נכנס בדעתו מחשבה אולי אברהם יתחתן עמו, ויקח את בתו ליצחק, וכמו שכתוב "אלי לא תלך האשה אחרי", שחסר וי"ו מתיבת אולי, כי חשב אולי אברהם ירצה להתחתן עמו, וחסרון הוי"ו מרמז על חרפות הלב, כי הלב מכונה בשם וי"ו |כמבואר בפנים|, על שם |משלי ג'| כתבם על לוח לבך, והלוחות ארכן וי"ו ורחבן וי"ו, ובזה שהתבודד עצמו עמו יתברך, ורצה לגמור את השליחות של אברהם רבו, על ידי זה יצא מכלל ארור ובא לכלל ברוך, וכמו שכתוב בוא ברוך ה', כי מקודם אמר לו אברהם, שאי אפשר להתחתן בו מחמת שבני ברוך ואתה ארור, ואין ארור מדבק בברוך |עי' רש"י פסוק ל"ט|, אבל על ידי ששרת אברהם רבו, ובפרט

בשליחות זאת, וקישר לבו אל הנקודה השייך אליו בעת הזאת, שהם כלליות ג' נקודות הנ"ל, על ידי זה יצא מכלל ארור לכלל ברוך, וזכה לראות בהתגלות חסד ה', וכמו שביקש "ועשה חסד עם אדני אברהם", חסד דייקא, שהוא ענין תיקון שבירת כלי החסד שנעשה על ידי הצדיק שהוא מלא חסד ורחמים, ובזה גם מובן ענין שני הצמידים שנתן על ידי רבקה, עשרה זהב משקלם, ופירש"י כנגד שני לוחות, ועשרת הדיברות שבהם, ולכאורה יפלא למה רימז לה דייקא רמזים אלו? אבל זה מבואר שם בדברי רביז"ל, ששני לוחות ועשרת הדברות, הם קישור הוי"ו עהם יו"ד, הלב עם הדיבור, וכל זה נתתקן על ידי השליחות שעשה אליעזר בנאמנות למצוא זיווג הגון ליצחק, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים, ולקנות חברים טובים, ולדבר הרבה בינינו לבין קוננו, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף שכ"ו עיין שם. ויהי היום, והיה מדינה, שהיה שם עשירות גדול, שהיו כלם עשירים, אך היה דרכם והנהגתם זר ומשנה מאד, כי הכל היה מתנהג אצלם כפי העשירות, שהיה ערך מעלת כל אחד ואחד כפי העשירות שלו, שמי שיש לו כך וכך אלפים או רבבות יש לו מעלה זו, ומי שיש לו כך וכך ממון יש לו מעלה אחרת, וכן כיוצא בזה כל סדר המעלות היה אצלם כפי הממון של כל אחד ואחד, ומי שיש לו כך וכך אלפים ורבבות כפי הסכום, שהיה קצוב אצלם הוא מלך, וכן היה להם דגלים, שמי שיש לו כך וכך ממון הוא בדגל זה, ויש לו אותו המעלה פלונית באותו הדגל ומי שיש לו כך וכך ממון הוא בדגל אחר, ויש לו שם איזה מעלה באותו הדגל לפי ערך ממונו והיה קצוב אצלם כמה ממון יהיה לו, ויהיה נחשב באותו הדגל במעלה פלונית, וכמה ממון יהיה לו, ויהיה נחשב בדגל אחר באיזה מעלה, וכן הדרגא והמעלה של כל אחד ואחד היה הכל כפי הממון, כפי מה שהיה קצוב אצלם, וכן היה קצוב אצלם, כשיש לו כך וכך ממון הוא סתם בן אדם, ואם יש לו עוד פחות מזה הוא חיה או עוף וכיוצא, והיה אצלם חיות רעות ועופות, דהינו כשיש לו רק כך וכך הוא נקרא אריה אנושי |בלשון אשכנז איין מענטשליכר לייב| וכן כיוצא בזה שאר חיות רעות ועופות וכו', דהינו שלפי מעוט ממונו הוא רק חיה או עוף וכו', כי עקר היה אצלם הממון, ומעלה ודרגא של כל אחד היה רק לפי הממון.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ויהי היום, והיה מדינה, שהיה שם עשירות גדול, שהיו כלם עשירים, אך היה דרכם והנהגתם זר ומשנה מאד, כי הכל היה מתנהג אצלם כפי העשירות, שהיה ערך מעלת כל אחד ואחד כפי העשירות שלו, שמי שיש לו כך וכך אלפים או רבבות יש לו מעלה זו, ומי שיש לו כך וכך ממון יש לו מעלה אחרת, וכן כיוצא בזה כל סדר המעלות היה אצלם כפי הממון של כל אחד ואחד, ומי שיש לו כך וכך אלפים ורבבות כפי הסכום, שהיה קצוב אצלם הוא מלך, כי בוודאי עשירות דקדושה הוא דבר גדול מאד, ודייקא על ידי עשירות יכולים להגיע אל התבוננות התורה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס'|, אבל זה רק כל זמן שאין עושין ישות ומציאות מן העשירות, רק משתמשים עם העשירות לכבוד הקדוש ברוך הוא, ולכבוד תורתו הקדושה, וזה שייך לכל אחד ואחד כפי בחינתו, כי איזהו עשיר? השמח בחלקו |אבות פרק ג'|, נמצא שכל אחד יכול לזכות לעשירות דקדושה, דהיינו כשהוא שש ושמח בחלקו, ויודע שכל מה שיש לו בא מהקדוש ברוך הוא, אזי הוא העשיר הכי גדול, מה שאין כן כשמתחילים לעשות ישות ומציאות מן הכסף והממון, ומודדין את מעלת האדם כפי הכסף שלו, זה כבר פגם ועוון גדול מאד, כי עושים עיקר מן הכסף, ובאים אחר כך לזלזל ביראי ה' הדביקים בהקדוש ברוך הוא, ובקיאים בכל התורה, כי מחמת שאין להם ממון, אין מסתכלים עליהם כלל, ואדרבה מכבדים ריקים ופוחזים, רשעים ובעלי עבירה רחמנא ליצלן, שיש להם כסף, ומחמת זה נותנים להם כל מיני כבוד וגדולה, ומושיבים אותם למעלה במקומות הכי חשובים, כאילו מגיע להם כל הכבוד והגדולה, בשעה שהוא בושה וחרפה לישב על ידם, ואין הכבוד שייך אליהם כלל.

וכן היה להם דגלים, שמי שיש לו כך וכך ממון הוא בדגל זה, ויש לו אותו המעלה פלונית באותו הדגל ומי שיש לו כך וכך ממון הוא בדגל אחר, ויש לו שם איזה מעלה באותו הדגל לפי ערך ממונו והיה קצוב אצלם כמה ממון יהיה לו, ויהיה נחשב באותו הדגל במעלה פלונית, וכמה ממון יהיה לו, ויהיה נחשב בדגל אחר באיזה מעלה, וכן הדרגא והמעלה של כל אחד ואחד היה הכל כפי הממון, כפי מה שהיה קצוב אצלם, וכן היה קצוב אצלם, כשיש לו כך וכך ממון הוא סתם בן אדם, ואם יש לו עוד פחות מזה הוא חיה או עוף וכיוצא, והיה אצלם חיות רעות ועופות, דהינו כשיש לו רק כך וכך הוא נקרא אריה אנושי |בלשון אשכנז איין מענטשליכר לייבן וכן כיוצא בזה שאר חיות רעות ועופות וכו', דהינו שלפי מעוט ממונו הוא רק חיה או עוף וכו', כי עקר היה אצלם הממון, ומעלה ודרגא

של כל אחד היה רק לפי הממון, וכן מתנהג היום בעוונותינו הרבים, שמסתכלים על בני אדם כפי הכסף שיש להם, ואם יש לו סכום הגון, מכניסים אותו לתוך הקבוצה של עשירים, וכולם מתחברים עמו, והעניים מחניפים אותו, ומסתובבים סביבו, בבחינת |משלי י"ד| ואוהבי עשיר רבים, כי אולי יתן להם איזה נדבה חשובה, ואף על פי שהעשיר הוא טיפש ממש, ויש בו שיגעונות גמורות רחמנא ליצלן, וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ד| שכמעט כל הנגידים הם משוגעים ממש, עיין שם, אף על פי כן חונפין אותו בכל מיני חנופה, וחכמינו הקדושים הקפידו מאד על מדת החנופה, ואמרו |סוטה מ"א| כל אדם שיש בו חנופה, אפילו עוברין שבמעי אמן מקללין אותו, והוא אחד מן הכתות שאינם מקבלין פני שכינה, ולהיפך, מי שאין לו כסף אין מסתכלים עליו כלל, אפילו שיהיה החכם הכי גדול, בבחינת |קהלת ט'| וחכמת המסכן בזויה, ומסתכלים עליו כמו על איזה חיה ועוף, ואין לו חשיבות של בן אדם כלל, וזהו ערבוב ובלבול דעת בני אדם כהיום, ורואים בחוש את אמתת דברי רביז"ל, איך שהכל מתנהג כפי הכסף והממון, וצריכין להתפלל הרבה להשם יתברך שינצל מדעות נפסדות אלו, ולהיות מאנשי הבעל תפילה העוסקים תמיד בתפילות שירות ותשבחות להשם יתברך, ואין עושים ישות ומציאות מן הממון כלל, והשם יתברך יזכינו להיות מאנשי הבעל תפילה באמת, ולהיות קשורים ודבוקים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת חיי שרה ה'תשס"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ט המדבר מענין זריז ונשכר זריז ונפסד, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, יש זריז ונשכר, זריז ונפסד |עין פסחים נ| כי דע, כי "מצוה גוררת מצוה" |אבות פרק ד|, נמצא שהמצוה גוררת את חברתה, ובודאי יש איזה בחינה בין המצוות, מה שהוא בין מצוה למצוה, שהוא מקשר מצוה אחת לחברתה, אשר על-ידי-זה המצוות נגררים אחת אחר חברתה ובאמת זאת הבחינה בעצמה, הינו מה שהוא בין המצוות כנ"ל, זאת הבחינה היא גם-כן יקרה מאד, ועל-כן מי שהוא צדיק מנעוריו והולך בדרך הישר מימיו, מדרגא לדרגא, כמו שכתוב באברהם |בראשית כ"ד| "ואברהם זקן בא בימים"- שאברהם בא לדרגא שלו על-ידי הימים, כמובא בזהר |חיי שרה דף קכטן|, כי 'בן שלש שנים הכיר את בוראו' |נדרים לבן|, והיה הולך תמיד מדרגא לדרגא, ומי

שהוא בבחינה זו, הוא מפסיד על-ידי הזריזות, כי כשהוא זריז גדול ורץ בזריזות ממצוה למצוה, אזי הוא מפסיד על-ידי-זה את בחינת הקדשה, מה שהוא בין מצוה למצוה כנ"ל כי על-ידי זה הזריזות הוא עובר ומדלג על הבחינה הזאת, כי המצוה בעצמה הולכת אליו, כי היא נמשכת ונגררת אליו על-ידי המצוה ראשונה, שגוררת את השניה כנ"ל, וכשגם הוא רץ בזריזות אל המצוה, אזי יוכל לדלג ולעבר את הבחינה הנ"ל, דהינו מה שהוא בין המצוות כנ"ל, ועל-כן הוא זריז ונפסד אבל כששוהה קצת, יוכל בתוך כך להשיג גם הבחינה שבין המצוות כנ"ל, וכל זה-למי שהולך בדרכי ה' כסדר מנעוריו, אבל מי שצריך לעשות תשובה, הוא צריך דוקא להיות זריז גדול מאד מאד, למהר ולרוץ מאד, להמלט על נפשו, ואסור לו לשהות כלל לעמד ולהתישב, כי בעל-תשובה אינו הולך מדרגא לדרגא כלל, ואין בינו ובין הקדשה שום בחינה הנ"ל, כי הוא צריך להתחיל מחדש, והוא צריך לרוץ ולדלג אל הקדשה, כמובא, שהבעל-תשובה צריך לדלג על מה שצריך לדלג, ולקפץ אל הקדשה בזריזות גדול ואיש כזה הוא זריז ונשכר כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זאת ידיעה חשובה מאד בדרכי עבודת השם יתברך, כי אנחנו יודעים שמדת הזריזות היא מדה יקרה מאד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ע"ז כ| זריזות מביאה לידי נקיות וכו', והאדם צריך להיות זריז גדול בעבודת השם יתברך, לחטוף כל מה שיכול בתורה ובתפילה ובכל דבר שבקדושה, וזה מכין אותו להיות כלי מוכשר לקבל השגות אלקות, אבל אף על פי כן אומרים חכמינו הקדושים |פסחים נ| "יש זריז ונפסד", ומפרש רביז"ל שזה סובב והולך על מי שהולך וגדל בעבודת ה' מנעוריו, והולך מדרגא אל דרגא בעבודת השם יתברך, שלא ידלג וירוץ בפסיעות גדולות יותר ממה שיוכל, כי יש כוונה מיוחדת וחשבון צדק בכל מה שצריך לעבור עליו עד שיעלה ויגיע למה שצריך להגיע, ואם ירצה לדלג ולקפוץ על כל זה, הרי יפסיד הכוחות והסגולות שיש בדברים אלו, ולא יצליח בעבודתו כלל, כי ילד כשר, ששמרו עליו מגיל קטנותו, והביאו אותו בגיל שלש לחדר ללמוד אל"ף בי"ת בקדושה ובטהרה, והמשיך בלימודו, בן חמש למקרא, בן עשר למשנה, בן חמש עשרה לתלמוד וכו', הרי בוודאי יש כוונה מיוחדת ועניינים גבוהים בכל מה שלומד, ולמה צריך ללכת לאט לאט מלימוד ללימוד עד שישיג את התורה באמת, ואם ירצה להפוך את הסדר ולהתחיל ללמוד דברים גבוהים שלמעלה ממנו, בוודאי לא יצליח כלל, נמצא שהוא זריז ונפסד, וכן בכל דבר שבעבודת ה', מי שרוצה לילך מדרגא לדרגא, מוכרח

להמתין ולחכות הרבה, עד שיהיה כלי מוכשר לקבל הקדושה שרוצה להגיע אליו, ולהתפלל ולכסוף הרבה עד שיזכה להגיע לזה, וכל מה שעובר עליו בינתיים ברוחניות ובגשמיות, הכל לטובתו, להכין אותו להיות כלי מוכשר לכך, ואם לא יהיה לו סבלנות, למצוא את האלקות שיש בכל פרט ורפט, וירצה לדלג ולקפוץ להשגות ועבודות שלמעלה ממנו, לא יצליח כלל, ויפסיד את כל האורות והסגולות שהיה מקבל על ידי צמצומים האלו, נמצא שהוא זריז ונפסד, מה שאין כן מי שצריך לעשות תשובה, והיה רחוק מן הקדושה עד עכשיו, הוא צריך דווקא להיות זריז גדול מאד, ולמהר ולרוץ להימלט על נפשו, כי בעל תשובה אינו הולך מדרגא לדרגא כלל, ואין בינו לבין הקדושה כל הענינים הנ"ל, כי הוא צריך להתחיל מחדש ולרוץ ולדלג לתוך הקדושה בזריזות גדול, ועליו נאמר "יש זריז ונשכר", כי כל מה שמזדרז לחזור בתשובה, ולעזוב את דרכיו המכוערים ולתקן את מעשיו, הרי הוא משובח, כי צריך מיד לשמור שבת, ולאכול כשר, וליזהר בכל המצוות כפי יכולתו, וללמוד כל מה שיכול ללמוד, כדי לתקן הימים שעברו עליו בחושך, ואם לא יזדרז יפסיד מאד, וכמו שפעם התבטא רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סוף סי' מ"ט|, "איר דארפט זיך זייער יאגין איר זאלט נאך קענין עפיס חאפין" |אתם צריכין להזדרז מאד כדי שתוכלו עוד לתפוס משהו|, כי בעל תשובה צריך להזדרז מאד, ולא לשהות ולחכות כלל, ורק אחר שיזכה לעשות תשובה באמת, אזי יראה למפרע איך שכל עוונותיו נתהפכו לזכיות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא פ"ו| על העושה תשובה מאהבה, שעוונותיו נתהפכין לזכיות, וכמו שביאר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב| את הפסוק |ירמיה נ'| ביום ההוא יבוקש עון ישראל ואיננו, כי לעתיד לבא שכולם יעשו תשובה, ויהיה נעשה מעבירות ישראל תורה, ועל כן יבקשו ויחפשו אז אחר עוונות ישראל, איך לוקחין עוד איזה עון כדי לעשות ממנו תורה, עיין שם, אבל כל זמן שאדם עדיין עוסק בתשובה, צריך להיות זריז גדול מאד לצאת מכל הרע שלו, ולחטוף כל הבא בידו בעבודת השם יתברך.

וממשיך רביז"ל, ובחינה שבין המצוות כנ"ל, הוא כגון "וידבר ה' אל משה לאמר ועשית", ובודאי יש עבודה גם באלו הדבורים, שהם קדם המצוה, כי עקר המצוה בעצמה נאמר בתורה אחר-כך, אחר תבת "ועשית", אבל באמת בודאי גם בפסוקים הנ"ל שבין מצוה למצוה, יש בהם עבודה, וזהו בחינה הנ"ל מה שבין מצוה למצוה, ועי' בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ב מענין זה, שבאמת יש עבודה גם בפסוק וידבר וכו', עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מדמה את הליכה בעבודת השם יתברך מדרגא לדרגא, אל הפסוקים הכתובים בתורה בין מצוה למצוה, כגון וידבר ה' אל משה לאמר, הכתוב לפני הרבה מהמצוות, וכן הסיפורים שיש בתורה סביב הרבה מן מצוות, כגון הסיפור של אדם הראשון סביב מצות פרו ורבו, וכן מעשה נח סביב מצות אבר מן החי, ומעשה אברהם סביב מצות מילה, ומעשה יעקב סביב מצות גיד הנשה, וכן יציאת מצרים סביב מצוות קידוש החודש וקרבן פסח וכו', והנה מתגלה מתוך סיפורים אלו איך שהקדוש ברוך הוא מסתתר בתוך כל פרטי הבריאה, כי הרי מכל הסיפורים נעשה תורה, וכמובא בזוהר |בהעלותך קמ"ט| מי שאומר שסיפורי התורה הם רק כפי פשוטם תיפח רוחיה חס ושלום, כי יש רזין עלאין בתוך כל פרט ופרט, ומהם אנחנו לומדים שגם בתוך סיפורי חיינו יש תורה, כי מעשה אבות סימן לבנים, ולכן מי שהולך בדרכי ה' מנעוריו, ומחפש אלקותו יתברך בכל מה שעובר עליו, אזי ימצא לימודים נוראים וגילוי אלקות בכל מה שעובר עליו בחיים, ולא ירוץ וידלג על שום דבר לומר שאין בזה תורה, כי יהיה זריז ונפסד, ויפסיד את התורה והגילוי אלקות היוצא מתוך כל פרט ופרט, מה שאין כן הבעל תשובה צריך לרוץ בזריזות גדול לחזור אל הקדוש ברוך הוא, ולתקן ימי חייו על פי התורה הקדושה, כי הלא עדיין לא זכה לקיים את התורה כראוי, ואיך ימצא אלקות בכל מה שעבר עליו, רק כשיזכה לחזור בתשובה שלימה, ולהתיישב דעתו על נכון, אזי ימצא אלקותו יתברך גם בתוך כל מה שעבר עליו, וכל עוונותיו יתהפכו לזכויות, בבחינת, ביום ההוא יבוקש עוון ישראל ואיננו הנ"ל, והבן, ולכן אשרי מי שזוכה לכוון את כל דרכיו אליו יתברך, ולהתבונן היטיב על ימי חייו איך להתקרב אליו יתברך מתוך כל פרט ופרט, כי אזי יזכה לכל טוב אמיתי בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה רביז"ל מזכיר בתורה הנ"ל את הפסוק שבפרשת השבוע |בראשית כ"ד| ואברהם זקן בא בימים, שאברהם בא לדרגא שלו על ידי הימים, והיה הולך תמיד מדרגא לדרגא, ומיום ליום הוסיף לעלות בקדושתו יתברך, ולכן היה אסור לו לדלג ולקפוץ על שום דבר, כי אזי מפסיד על ידי הזריזות כנ"ל, וזהו סיום הפסוק "והוי"ה ברך את אברהם בכל", כי לכאורה קשה מה קשר סוף הפסוק לתחילתו, מחמת שהיה בא בימים, לכן וה' ברך את אברהם בכל? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי דייקא מחמת שאברהם אבינו היה בא בימים, ונכנס לקדושתו יתברך מיום אל יום, על ידי זה נתגלה לו איך שבכל דבר ממש היה

ברכת ה', והיה כוונה עליונה בכל פרט ופרט שעבר עליו בחייו, ולכן זהו המשך הפסוק, מחמת "ואברהם בא בימים" ונכנס בקדושה מדי יום ביומו, על ידי זה "והוי"ה ברך את אברהם בכל", שמצא אברהם אבינו את ברכת ה' בכל דבר ממש, והשם יתברך יזכינו למלאות ימינו ושנותינו בטוב ובנעימים, ונזכה להתדבק בו יתברך מכל ימי חיינו, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ה המדבר משבת ומהתקרבות אל הצדיק, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, בענין בני-אדם שרוצים ומכינים עצמן כמה פעמים לנסוע לצדיק האמת, ואחר-כך יש להם מניעות, ונמנעים, דע, כי שבת היא נקודה הפנימית, וממנה יונקים כל הששה ימים, שהם בחינת העיגולים סביב הנקודה, כמו שכתוב בזוהר |ויקהל דף רד| וכמובא, והקליפות מוליכין את הרשעים סביב הנקודה, בבחינת |תהלים י"ב| "סביב רשעים יתהלכון", ואינם מניחים אותם להתקרב לפנים אל הנקודה הפנימית, וכל זמן שהם עדיין בתוך העיגולים, עדיין יש להם תקוה להתקרב, אפילו פושעי ישראל, כל זמן שלא יצא מן העיגולים לגמרי, חס ושלום, עדיין יש לו תקוה להתקרב אל הנקודה הפנימית, אבל מי שכבר יצא לגמרי, חס ושלום, מן העיגולים, כגון משומדים, אזי אי אפשר לו להתקרב כלל, והצדיק הוא בחינת שבת, בחינת הנקודה פנימית, שממנו יונקים הכל, כמובא, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן את סוד מעלת התקרבות אל הצדיק, ולמה כל כך קשה להתקרב אליו, כי זה ידוע שיש מניעות ובלבולים עצומות על כל אחד ואחד שרוצה להתקרב אל הצדיק, כי מתפשטים עליו המניעות מאד, ומנסים אותו בכל מיני נסיונות קשות אם כוונתו להתקרב אל הצדיק באמת, וההתקרבות הוא כל כך קשה עד שפעם אמר רביז"ל, |חיי מוהר"ן סי' שי"ח| ליכנס אצלי ולהתקרב אלי הוא דבר קשה מאד, ואפילו בניי עצמם, וכי יש יותר מקורב מבנים, אפילו הם, כל אימת שרוצים ליכנס אצלי, יש על זה כמה בלבולים ומחשבות הטורדות וכיוצא, עיין שם, כי מחמת גודל מעלת ההתקרבות אל הצדיק, ומה שאדם יכול לזכות על ידו, מתגברים המניעות והעיכובים מאד, וצריכין

להיות כגבור חזק להתגבר על כולם ולא לחוש אליהם כלל.
ומגלה לנו רביז"ל, שהצדיק הוא כדוגמת שבת, שהיא נקודה הפנימית של כל ימות השבוע, ושל כלליות הבריאה, כי היא תכלית מעשה שמים וארץ, ובה יכולים להשיג את תכלית הבריאה, ולהתדבק בו יתברך באמת, וכן הוא הצדיק שנקרא גם כן שבת, וכמו שאמרו תלמידי רבי שמעון בר יוחאי אל רבם |זוהר נשא קמ"ד| אנת הוא שבת דכולה יומי, כי על ידי הצדיק באים לתכלית הבריאה, ולהשיג האלקות שיש בתוך הבריאה, כי הצדיק כבר נכלל לגמרי בו יתברך, וכל מה שאדם מתקרב אליו, הרי הוא לומד ממנו דרכים נפלאים איך להתדבק בו יתברך באמת, והנה כמו ששבת קודש מסובב עם ששת ימי המעשה מלפניה ומאחריה, היינו שלשה ימים קמי שבתא, ושלשה ימים בתר שבתא, וכמבואר בכתבי האריז"ל, שכל ששת ימי המעשה הם יונקים משבת קודש, כי ביום רביעי כבר מתחיל להתנוצץ הארת הנפש של שבת הבאה, שעל שם זה אומרים לכו נרננה וגו' בסוף השיר של יום רביעי, שהיא המזמור הראשון של קבלת שבת, וביום חמישי מתחיל התנוצצות הרוח של שבת הבאה, וביום ששי הארת הנשמה של שבת הבאה, עד שבשבת קודש מקבלין כל הג' בחינות של נפש רוח ונשמה בשלימות, וכן ביום ראשון מתחיל לצאת הנשמה של שבת שעברה, וביום שני הרוח, וביום שלישי הנפש, וכן חוזר חלילה בכל שבוע ושבוע, נמצא ששבת היא הנקודה הפנימית של כל ששת ימי המעשה, והם כמו עיגולים סביב הנקודה, וכן הוא הצדיק שהוא הנקודה הפנימית של הבריאה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |חגיגה י"ב| כל העולם עומד על עמוד אחד, וצדיק שמו, וכן אמרו |ברכות ו| כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל לצוות לזה, כי כולם מקבלים ממנו חיות ורוח חיים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח'|, ושאר אנשי העולם הם כמו עיגולים סביב הנקודה, כי כולם יונקים ומקבלים חיותם ממנו.
והנה זהו כלל גדול בכל דבר שבקדושה, כי סביב רשעים יתהלכון |תהלים י"ב|, שסביב הנקודה של הקדושה, מסתובבים הרשעים והקליפות, כי הם ככיסוי וכקליפה על הפרי לשמור אותה, וכן מצינו בשבת קודש, שהיא מסובבת עם יום ששי ועם יום ראשון שהם יום מנוחתם של הישמעאלים והנוצרים ימח שמם, וכמו שאומרים |בזמר אתקינו סעודתא בליל שבת קודש| "ימינא ושמאלא - וביניהו כלה", "ימינא" הוא יום ששי, יומם של הישמעאלים, ו"שמאלא" הוא יום ראשון, יומם של הנוצרים, "וביניהו כלה" היינו שבת קודש, ומקובל בין ישראל, שהצדיקים שבדורות הקודמים פעלו זאת, שלא יתאחזו הגוים ביום מנוחתם של עם ישראל בשבת קודש, ודחו את יום מנוחתם של הגויים ליום ששי וליום ראשון, ובצורה

כזה "ובינייהו כלה" שהכלה שהיא שבת קודש, יושבת לבד, מסובבת מימין ומשמאל עם קליפות אלו, בבחינת סביב רשעים יתהלכון הנ"ל, העיקר שלא יתקרבו אל משכן דקדושה, וכן הוא אצל הצדיקים, שצריכין לעשות כל מיני פעולות שבעולם שלא יתקרבו הרשעים אל משכנותם, ושישארו מחוץ לעיגולים של הקדושה ולא יתקרבו לבפנים, כי בפנים מניחים רק את אלו שיש להם שייכות אל הקדושה, אפילו שיהיו רחוקים מאד מאד, אבל כל זמן ששם ישראל נקרא עליהם, יש להם תקוה טובה סוף כל סוף להתקרב אל הנקודה הפנימית, כי כל זמן שהם בתוך העיגולים, יש להם שייכות עם הנקודה הפנימית, אבל מיד שיוצאים מן העיגולים, כמו משומדים רחמנא ליצלן, אזי כבר אין להם תקוה, והם נכרתין לגמרי מכל קשר של הקדושה, וכן הוא אצל כל אדם שצריך להתאזר בכל כוחותיו להכניס עצמו בתוך העיגולים של הצדיק, ולהתקרב מאד אל הנקודה הפנימית, ולא להתבלבל כלל עם הקליפות והרשעים שהם מסתובבים מחוץ לעיגולים, כי הם מסוכנים מאד לפתות את האדם לצאת לחוץ חס ושלום, ולנתק אותו משורשי הקדושה, ולכן אשרי מי שאינו מסתכל כלל על כל הקליפות המסובבים את הקדושה, רק קופץ ודולג על הכל, ורץ בכל כוחותיו אל הנקודה הפנימית שהיא שבת קודש והצדיק האמת, כי על ידי זה יהיה לו תקוה טובה לחזור אל הקדושה ולהתדבק בו יתברך באמת, עד שיזכה לחיות חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |בראשית כ"ה| ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם, ויש להבין למה הוצרך אברהם אבינו לעשות כן, להפריש בני הפילגשים מעל יצחק בנו, ולשלח אותם לארץ אחרת, שלא יהיה להם שייכות עמו כלל? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה אברהם אבינו רצה לעשות פירוד גמור בין משכן הצדיק לבין הקליפות המסתובבים סביבו, בכדי שלא יהיה כל כך קשה להתקרב אל הצדיק, ולינוק מעוצם קדושתו, ולכן נתן להם מתנות כדי להפרידם מעליו, וישלחם אל ארץ אחרת שלא יתאחזו בגבולי הקדושה, ובדרך זה פעל לדורי דורות, שאומות העולם לא יוכלו ליכנס לפנים מן העיגול של עם ישראל, ושלא יהיה להם כוח למנוע נשמות ישראל מלהתדבק בשרשם, וכמו שמצינו בדברי חכמינו הקדושים |סנהדרין צ"א.| שבאו בני ישמעאל ובני קטורה לפני אלכסנדרוס מוקדן, וטענו שארץ ישראל שייך להם כי הם בניו של אברהם אבינו, אבל החכמים הראה להם

כתוב הנ"ל ולבני הפילגשים וגו', ובזה נסתלקו כל טענתם, כי בזה דחה אברהם אבינו את אומות העולם מחוץ להעיגול, ועל ידי זה יש כח לכל נשמות ישראל לחזור ולהידבק בשרשם, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים וליהנות ממאורם הגדול, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, ולהתדבק בו באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף ר"ל עיין שם.

בתוך כך בא השני והיה רץ גם-כן לשם, ואמרו לו, שכבר היא משודכת, ולא השגיח על זה, ואמר שאף-על-פי-כן יש לו דבר שיגיד לה שבודאי יפעל, ובא והגיד שירו, וסידר כל המקומות הנ"ל כסדר, וגם נתן עוד סימן יותר, ושאלה אותו, מאין יודע הראשון? ולהגיד האמת לא טוב לפניו, ואמר שאינו יודע, ונפלא בעיניה מאד, ועמדה משתומם, כי גם הראשון סיפר המקומות, ומאין יתודע לאדם סימנים הללו? אך אף-על-פי-כן נראה בעיניה, שזה השני הוא בן גילה, מאחר שראתה בו, שספר כסדר וכו' כנ"ל, והראשון, אפשר על-פי חכמת השיר בא לו זאת, שהזכיר אלו המקומות, אך נשארה עומדת.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, בתוך כך בא השני והיה רץ גם-כן לשם ואמרו לו, שכבר היא משודכת, ולא השגיח על זה, ואמר שאף-על-פי-כן יש לו דבר שיגיד לה שבודאי יפעל, כי בעבודת הקודש, ובפרט לקחת את הבת קיסר שהיא השכינה הקדושה, צריכין עקשנות גדול מאד, ולא להתפעל כלל על מה שבני אדם אומרים שכבר לקח אותה אחר, ואיש אחר כבר זכה למדריגות והשגות גבוהות, כי צריכין לעבוד את השם יתברך בבחינת |יחזקאל ל"ג| "אחד היה אברהם", היינו לחשוב בדעתו כאילו הוא יחיד בעולם, ולא לשים לב כלל לבני אדם הרוצים למנוע אותו מעבודתו |עי' הקדמת ליקוטי מוהר"ן חלק ב'|, והרבה בני אדם נחלשים בדעתם מאד כששומעים שבני גילם כבר זכו למדריגות והשגות גבוהות, ולמדו יותר מהם, והם עדיין לא זכו לכלום, ועל ידי זה נופלים בדעתם ואינם משתדלים כלל לעשות מה שיכולים לעשות, וזהו עצת הבעל דבר למנוע את האדם מעבודתו, כי האדם צריך להיות עקשן גדול בעבודתו יתברך, ולא להסתכל או לקנאות באחרים כלל, ואפילו אם יגידו לו שאי אפשר לו להגיע למדריגות והשגות כאלו, כי זה שייך רק ליחידי סגולה ולצדיקים גדולים, וכבר

לקחו את הבת קיסר שהיא השכינה הקדושה וכו', לא יסתכל על כל זה כלל, רק ירוץ בכל כוחותיו אליו יתברך, ויעשה כל מה שביכולתו להתקרב אליו יתברך, ואזי בוודאי יצליח מאד בכל ענין, ויגיע להשגות ומדריגות כאלו שמעולם לא שיער בדעתו, כי חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם |סנהדרין ל"ז.|, ואם העולם נברא בשבילי, בוודאי אני יכול להגיע אל המדריגות וההשגות הכי גבוהות, ואין לי שייכות עם אחרים כלל, וכמו שאמר רביז"ל פעם, "אני יכול לעשות צדיקים כמוני ממש" |חיי מוהר"ן סי' ר"ל|, וכן אמר, כשישכבו עם הרגלים אל הדלת, היינו אחר הפטירה, אזי ידעו אם היו מקורבים אלי או לא, כי אם היו מקורבין אלי באמת, לא היה מדריגה שבעולם שלא הייתי מביא אתכם אליו |חיי מוהר"ן סי' שנ"ד|, ולכן אסור להסתכל על אחרים כלל, רק לעשות כל מה שביכלתו לעשות, ואז בוודאי יזכה למה שיזכה.

ובא והגיד שירו, וסידר כל המקומות הנ"ל כסדר, וגם נתן עוד סימן יותר, ושאלה אותו, מאין יודע הראשון? ולהגיד האמת לא טוב לפניו, ואמר שאינו יודע, וכאן היה הפגם שלו, כי היה צריך להגיד את האמת, מאיפוא הוא יודע את הסוד, כי כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם |אבות ו'|, והענין בזה, כי כשאדם זוכה לשמוע איזה דבר תורה מפי אחר, בוודאי מוטל עליו חוב לגלות ולפרסם את זה לכל העולם כולו, אבל אם אינו אומר אותו בשם אומרו, אזי בני אדם נשארים ריקים וחסרים מיתר דברי תורה שהיו יכולים לשמוע מפי המקור, כי הרי אצל הצדיק הזה שגילה את התורה, יש עוד המון חידושים ודיבורים שהיו יכולים לחזק ולעורר בני אדם, והיו מביאין גאולה לעולם ממש, מה שאין כן האדם שאומר את זה, אינו יודע יותר ממה שקיבל, וכשמעלימים ומסתירים את המקור מאיפוא החידושים האלו נובעים, שהוא נחל נובע מקור חכמה, ובכל עת ורגע מתחדשים חידושים וגילויים חדשים, אזי בני אדם אינם זוכים למצוא את המקור, ונשארים ריקים וחסירים מכל זה, ומונע גאולה מן העולם ממש, ולכן אשרי מי שתמיד מגלה ומפרסם מאיפוא קיבל את חידושי תורתו והתחזקותו, ובדרך זה יהיה אפשרות לעוד המון נפשות להגיע אל המקור, ולשתות מהנחל נובע מקור חכמה, ולקרב את הגאולה לעולם, אשרי לו.

ונפלא בעיניה מאד, ועמדה משתומם, כי גם הראשון סיפר המקומות, ומאין יתוודע לאדם סימנים הללו? אך אף-על-פי-כן נראה בעיניה, שזה השני הוא בן גילה, מאחר שראתה בו, שספר כסדר וכו' כנ"ל, והראשון, אפשר על-פי חכמת השיר בא לו זאת, שהזכיר אלו המקומות, אך נשארה עומדת, כי לפעמים מתגלים

בעולם צבועים ומפורסמים של שקר, שאין להם הכח לקחת את הבת קיסר, ולגלות את אור השכינה הקדושה בעולם, והם רק מחקים [שקורין "נאך מאכין"] העבודות של אחרים, וגוזלים מהם חידושי תורתם, אבל אין להם את הכתב המקורי כלל, וצריכין להתפלל הרבה אל השם יתברך שלא יטעה האדם את עצמו ללכת אחריהם, רק יזכה למצוא את הצדיק האמיתי שיכול להוציא אותו מגלותו ולקרב אותו אל הקדוש ברוך הוא באמת, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים, ולגלות ולפרסם אור תורתם לכל העולם כולו, עדי נזכה לראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת חיי שרה ה'תש'ס

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"א המדבר מענין "למעלה מן הזמן" עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, השם יתברך הוא למעלה מהזמן, כמובא, וזה הענין הוא באמת דבר נפלא ונעלם מאד, ואי אפשר להבין זאת בשכל אנושי, אך דע, שעיקר הזמן הוא רק מחמת שאין מבינים, דהיינו מחמת ששכלינו קטן, כי כל מה שהשכל גדול ביותר, הזמן נקטן ונתבטל ביותר, כי בחלום, שאז השכל נסתלק, ואין לו רק כח המדמה, אזי ברבע שעה יכולים לעבור כל השבעים שנה, כאשר נדמה בחלום, שעובר והולך כמה וכמה זמנים בשעה מועטת מאד, ואחר-כך כשנתעוררים מהשינה, אזי רואים, שכל אלו הזמנים והשבעים שנה שעברו בחלום, הוא זמן מועט מאד באמת, וזה מחמת שאחר-כך בהקיץ אז חוזר השכל אליו, ואצל השכל כל אלו השבעים שנה שעברו בחלום, הם רק רבע שעה אצלו, רק שבעים שנה ממש, הם שבעים שנה גם אצל השכל שלנו, ובאמת בהשכל הגבוה למעלה משכלינו, גם מה שנחשב אצלנו לשבעים שנה ממש, הוא גם-כן רק רבע שעה או פחות, כי כמו שאנו רואין שיכולין לעבר שבעים שנה בחלום, ובאמת אנו יודעין אחר-כך בשכל שלנו שהוא רק רבע שעה, כמו-כן ממש, מה שנחשב לפי שכלינו שבעים שנה ממש, הוא בשכל הגבוה למעלה יותר רק רבע שעה, רק שאין אנו מבינים זאת, כי גם בחלום אם היה אחד בא אצלו בשעת החלום והיה אומר לו, שכל זה שנדמה לו שעוברים ימים ושנים, שבאמת אינם כלום, והכל הוא רק רבע שעה, בודאי לא היה מאמין לו כלל, כי לפי הדמיון שבחלום נדמה לו שעוברים ימים ושנים ממש; כמו-כן ממש, אף-על-פי שאצלנו לפי שכלינו נדמה שזהו זמן של שבעים שנה,

בשכל הגדול יותר, הוא רק רבע שעה, וכן למעלה מעלה שבשכל שהוא גבוה עוד יותר למעלה, גם אותו הזמן שבשכל הגבוה משכלינו אינו נחשב שם, בשכל הגבוה עוד יותר, רק לזמן מועט ופחות מאד, וכן למעלה מעלה עד אשר יש שכל גבוה כל-כך, ששם כל הזמן כולו אינו נחשב כלל, כי מחמת גודל השכל מאד, כל הזמן אין ואפס לגמרי, כמו שאצלנו השבעים שנה שעוברים בחלום הם רק רבע שעה באמת כנ"ל, כמו-כן יש שכל למעלה משכל, עד שהזמן נתבטל לגמרי.

ועל-כן משיח-שעבר עליו מה שעבר מיום בריאת העולם, וסבל מה שסבל, ואחר כל זה, בסוף יאמר לו השם יתברך "בני אתה, אני היום ילדתיך" |תהלים בן|, והדבר תמוה ונפלא מאד, לכאורה, אך כל זה מחמת גודל עוצם שכלו של משיח, לפי גודל מדרגתו שיאחז אז, ומחמת הפלגת עוצם מעלת שכלו, שיגדל אז מאד מאד, על-כן יהיה כל הזמן שעבר עליו מיום בריאת העולם עד אותו הזמן, כולו אין ואפס ממש, ויהיה ממש כאילו נולד היום, כי יתבטל כל הזמן בשכלו, שיהיה גדול מאד, ועל-כן יאמר לו השם יתברך "אני היום ילדתיך"-'היום' ממש, כי כל הזמן שעבר, אין ואפס לגמרי כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד נורא ונפלא מאד, איך שבאמת אין שום זמן כלל, וכל המושג של זמן, הוא רק לפי קטנות הדעת והשכל, כי כל מה שהשכל נקטן ביותר, נדמה לו כזמן ארוך ביותר, עד שנדמה לאדם שיחיה כאן בזה העולם מאות שנים, ולא יראה סוף וקץ לצרותיו ויסוריו, אבל כשזוכה לשכל גדול וגבוה, והוא דבוק בו יתברך באמת, אזי רואה שבאמת אין שום זמן כלל, והכל עובר ופורח כהרף עין, כי הנה היה ראש השנה, והנה כבר ראש חודש כסליו, והנה עוד הפעם ראש השנה, ואין שום זמן כלל, וכמו שאמר רביז"ל בעצמו |שיחות הר"ן סי' רט"ו| תיכף כשחולף ועובר ראש השנה, אני מטה אזני ושומע אם מכין בכותל לעורר לסליחות לשנה הבאה, כי אין שום זמן כלל, כי כל השנה חולף ועובר כהרף עין, עיין שם, ולכן אסור לאדם ליפול בקטנות הדעת ולחשוב שהוא נתון תחת הזמן והמקום, כי באמת לאמיתו אין שום זמן ומקום כלל, והכל חולף ועובר כהרף עין.

וזהו עוצם מעלת מדת ההתחדשות, שהאדם זוכה לחדש את עצמו בכל עת ורגע, כי על ידי שמבין שאין שום מושג של זמן כלל, הוא מחדש את עצמו בכל עת ורגע מחדש ממש, כי הלא אין קשר בין רגע זו לרגע הקודמת, כי הרי אין שום זמן כלל, וזה יהיה עוצם השגתו של משיח צדקינו, שאף על פי שעבר עליו מה שעבר מיום בריאת העולם עד עכשיו, אף על פי כן יאמר לו הקדוש ברוך הוא, בני אני

היום ילדתיך, שיהיה כאילו נברא באותו היום ממש, כי מעוצם הפלגת מעלתו של משיח, יהיה כל העבר כאין וכאפס, ויהיה אצלו התחלה חדשה לגמרי.
ואומר רביז"ל, וכן אנו רואים במקום גם-כן, שהבעל-כח יכול לעבור מקום גדול בשעה מועטת, נמצא שאצלו כל זה המקום הוא קטן, ואצל החלושי-כח נחשב זה המקום גדול, וצריכים לילך שעה מרובה עד שעוברים אותו המקום, וכמו-כן למעלה מעלה, כל מה שהכח גדול יותר, המקום נקטן אצלו יותר, וכן למעלה מעלה, עד שהמקום נתבטל לגמרי, רק שבשכלינו אי אפשר להבין כל זה, כמו שאי אפשר להבין בחלום את האמת, שכל אותו הזמן שנדמה בחלום אינו כלום באמת, כמו-כן גם אנו אי אפשר לנו להבין, שכל הזמן שלנו אינו כלום למעלה בשכל הגבוה כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מוסיף לבאר לנו, שכמו שהוא בענין הזמן, שבאמת אין שום זמן כלל, כן הוא בענין המקום, שבאמת אין שום מקום כלל והכל אלקות גמור, כי הוא יתברך מקומו של עולם ואין העולם מקומו, וכל שאדם נכלל יותר בו יתברך, כן מתבטל אצלו המושג של מקום, וכמבואר במקום אחר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ו|, כשיש לאדם לב, אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבא, הוא מקומו של עולם וכו', כי האלקות הוא בלב, כמו שכתוב |תהלים ע"ג| "צור לבבי", ואצל השם יתברך נאמר |שמות ל"ג| "הנה מקום אתי", שהוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו |כמובא בפירש"י שם| נמצא, מי שיש לו לב ישראלי, אין ראוי לו לומר שמקום זה אין טוב לפניו, כי אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבא, הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו, עיין שם, כי כשאדם בא להשגה אמיתית בהשגת אלקותו יתברך, אזי יודע שאין שום צמצום של מקום כלל, ובכל מקום שהוא נמצא יכול לעבוד את הבורא יתברך שמו, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן אי אפשר להגיד שאין המקום הזה טוב לפניו, כי הרי גם באותו מקום, נמצא אלקותו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |אבות ה'| מעולם לא אמר אדם צר לי המקום שאלין בירושלים, וכן אמרו |שם| עומדים צפופים ומשתחווים רווחים, כי היה מקום לכל נשמות ישראל שבאו לירושלים ולבית המקדש, ואף פעם לא הוצכרו לדחוק אחד את השני, כי כשאדם בא לחפש ולראות אלקותו יתברך, אין שייך צמצום של מקום כלל, כי הלא בא לראות רוחניות, וזה נמצא בכל מקום, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |יומא כ"א.| מקום ארון אינו מן המדה, שלא היה מקום הארון תופס שום מקום כלל, כי כל מה שמתקרבים אל הקדושה, נתבטל בחינת המקום, ובקודש

הקדשים נתבטל כל השגה של מקום לגמרי.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שדבר זה רואים בחוש אצל ציון רביז"ל, שאין שם שום צמצום של מקום כלל, ואף על פי שהקיבוץ מתרבה מדי שנה בשנה, ובאים כל כך הרבה אלפי בני ישראל, כן ירבו, לכולם יש מקום, וכל אחד מוצא מקום לגשת אל הציון, ולשפוך את נפשו שם, כי מקום קבורת הצדיק הוא קדוש בקדושת ארץ ישראל, וכמו שאמר רביז"ל בענין קבר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שקברו הוא קדוש בקדושת ארץ ישראל, בבחינת |תהלים ל"ז| צדיקים ירשו ארץ |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ט|, והוא קדוש בקדושת קודש הקדשים ממש, וכידוע לנו מהסיפור שהיה אצל זקנו של רביז"ל, הרה"ק רבי נחמן מהורידענקא זי"ע, בשעה שרצה לנסוע לארץ ישראל עוד בימי חייו של רבו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, ואמר לו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע שילך מקודם לטבול במקוה, והלך לטבול, וחזר אל רבו, ושאל אותו רבו, מה ראית בטבילה ראשונה? ואמר לו רבי נחמן זי"ע, ראיתי את ארץ ישראל, ומה ראית בטבילה השניה? ראיתי את הר הבית, ובטבילה שלישית? ראיתי את הבית המקדש, וכן הלך מקדושה לקדושה שראה כל כלי בית המקדש, עד שענה ואמר, אבל את הארון לא ראיתי, אז אמר לו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, הארון הוא במעזבוז... ואז הבין רבי נחמן זי"ע שאין רצון הבעל שם טוב זי"ע שיסע לארץ ישראל בחייו, ולא נסע עד אחר הסתלקות רבו, הרי שהצדיק קדוש בקדושת הארון ממש, ולכן נוהג בו גם מדת הארון, שאין מקום הארון מן המדה כלל, ואין קברו נתפס בצמצום של מקום כלל.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שקשה מאד להסביר לבני אדם את עוצם מעלת הענין להיות אצל ציון רביז"ל, ובפרט בראש השנה, כי הוא מהדברים הנעלמים והנסתרים מעיני כל חי, ואי אפשר לתאר ולשער במוח כלל עוצם מעלת הענין הזה, שהוא תיקון מיוחד שבכל הדורות, אבל יש הרבה שבאין אצל ציון רביז"ל, ובשעת מעשה לא מרגישים שום דבר, אדרבה יש להם כל מיני מניעות ובלבולים, וכמובא בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"בן שלפעמים כשבאים אל הצדיק מתגבר עליו היצר הרע עוד יותר ואובד כל חשקו, עיין שם, וכן אומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קי"ז|, שלפעמים דייקא כשנכנסים לקדושה גבוה, כגון כשמתקרבים אל הצדיק האמת, אזי דייקא יקרה לו מקרה בלתי טהור חס ושלום, כי מחמת שהתקרב אל קדושה כל כך גבוה, לכן התגבר עליו היצר הרע מאד, ולא יחלש דעתו מזה כלל וכו', עיין שם, וזהו כמו משל כלי מים, שמתחלה נראה כאלו המים צלולים ואחר-כך כששופתין ומעמידין המים אצל האש, ומתחיל להתבשל, אזי

מתבלבל המים ומעלה הרתיחה כל הפסולת שהיה במים, ועולה כל הפסולת למעלה, וצריך שיעמיד אחד להסיר חולאת ופסולת המים בכל פעם |שיחות הר"ן סי' ע"ט|, ולכן אין להסתכל על כל זה כלל, רק לחזק עצמו באמונה פשוטה, שבוודאי מקבלין תיקון נפלא על ידי שנמצא אצל הצדיק, ואזי סוף כל סוף יזכה להגיע אל מה שצריך להגיע בזה העולם, ולהתענג בנועם זיו השכינה, בזה ובבא לנצח אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |בראשית כ"ד| ואברהם זקן בא בימים והוי"ה ברך את אברהם בכל, ויש לומר שזו היתה עיקר ברכתו של אברהם אבינו, ואיך שזכה להתברך בכל, היינו על ידי שהיה בא בימים, שהיה בא ומתחדש עצמו בכל יום ויום, והרים והגביה עצמן למעלה מן הזמן והמקום לגמרי, כי כשאדם הולך ובא למעלה מן המקום והזמן, אזי כל דבר שבא לידו מתברך, והוא מוצא את הברכה והאור הגנוז שיש בכל יום ויום, כי בכל יום מאיר אור הגנוז, וכדאיתא בזוהר הקדוש |נשא קכ"ג.| לא תשכח יום דלית ביה טוב וכו', היינו אור הגנוז שעליו נאמר |בראשית א'| וירא אלהים את האור כי טוב, רק שיש נחשים ועקרבים המסבבים את האור, ועל ידי שאדם הולך במדתו של אברהם אבינו, לאהוב את הקדוש ברוך הוא אהבה שלימה, ולעשות חסד עם כל הבריות, אזי הוא קופץ ודולג על כל הנחשים והעקרבים, ומגיע אל האור כי טוב |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ד|, ואזי מתבטל לפניו הזמן והמקום לגמרי, כי הנחשים והעקרבים נתפסים רק במי שיש לו אחיזה במקום ובזמן, אבל מיד שאדם עולה למעלה מהם אין שום מניעה כלל, ולכן מיד שהיה אברהם זקן בא בימים, שהוא היה שולט ובא על המקום ועל הזמן, אזי והוי"ה ברך את אברהם בכל, שהיתה ברכת ה' שרוי בכל אשר לו, וזהו עיקר עבודתינו, לילך במדתו של אברהם אבינו שהוא מדת החסד והוותרנות, ולאהוב את הקדוש ברוך הוא אהבה שלימה, ואזי ישרה ברכת ה' בכל אשר לנו, והשם יתברך יזכינו להעלות עצמינו למעלה מן המקום והזמן, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם, אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ה' המדבר מאמונה עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית

דברי רביז"ל בתורה זו| העיקר הוא האמונה, וצריך כל אחד לחפש את עצמו ולחזק את עצמו באמונה, כי יש סובלי חלאים, שיש להם מכות מפלאות, והם סובלים החלאים רק בשביל נפילת האמונה, בבחינת |דברים כ"ח|: "והפלא ה' את מכתך מכות גדלת ונאמנות וחלים רעים ונאמנים" 'ונאמנים' דיקא, כי הם באים על-ידי פגם אמונה, כי על-ידי נפילת האמונה באים מכות מפלאות, שאין מועיל להם לא רפואות ולא תפלה ולא זכות אבות, כי כל הרפואות הם על-ידי עשבים, והם גדלים רק על-ידי אמונה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |תענית ח|: 'אין הגשמים יורדין אלא בזכות אמונה', שנאמר: "אמת מארץ תצמח, וצדק משמים נשקף" שכשיש אמונה אז יורדין גשמים וצומחים עשבים, ואזי יש רפואות, אבל על-ידי נפילת האמונה אין גשמים, ואזי אין רפואה, גם עיקר כח הרפואה שיש בכל עשב ועשב הוא על פי הסדר שיש להזרעים, לפי המקום ולפי הזמן, כי יש עשב, שעיקר כחו לרפאות הוא רק כשקוצרין אותו, עד שלא הביא שליש, ואחר כך אין כח לאותו עשב לרפאות, וכן יש עשב, שכחו רק כשנגמר, עד שנופל מאליו, וכיוצא בזה, כפי הסדר של הזמן שיש להם, וכן יש סדר לפי המקום-שבמקום זה גדל זה העשב, ובמקום אחר גדלים עשבים-אחרים, ועיקר כחם לרפאות הוא רק על פי הסדר שיש להם לפי הזמן והמקום, וסדר הזרעים הוא על-ידי אמונה, בבחינת |שבת לא|: 'אמונה-זה סדר זרעים', שעל ידי אמונה נעשה הסדר של הזרעים לפי הזמן והמקום, שעל-ידי-זה יש להם כח לרפאות, ועל כן על-ידי נפילת האמונה אין מועיל רפואות, וכן תפילה הוא גם כן בחינת אמונה, כמו שכתוב |שמות י"ז| "ויהי ידיו אמונה", ותרגומו: 'פרישן בצלו', וכן זכות אבות נתגלה גם כן רק על-ידי אמונה, בבחינת |שיר-השירים ב|: "הנצנים נראו בארץ" 'הנצנים'-אלין אבהן, כמו שכתוב בזהר הקדוש |בהקדמה א:|, הם נראין ונתגלין בארץ שהיא בחינת אמונה, כמו שכתוב |תהלים ל"ז|: "שכן ארץ ורעה אמונה", בחינת: 'עפר מאנא דכלהו' |תקוני זהר, תקון ע' ק"כ:| על-כן על-ידי נפילת האמונה אין מועיל לו לא רפואה ולא תפלה ולא זכות אבות, כי כל אלו הם בחינת אמונה כנ"ל וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה העיקר הוא אמונה, וכל מדריגת ומעלת האדם נמדד כפי האמונה שלו, שכל מה שאמונתו יותר חזקה וברורה, כן מדריגתו ומעלתו יותר גבוה וחשובה, וזהו עיקר תכלית האדם שיזכה לברר ולזכך אמונתו בו יתברך כל כך, עד שיאמין באמונה ברורה ומזוככת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והכל כאשר לכל הוא עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך המלובש בדומם

צומח חי ומדבר של זה העולם הגשמי, ואזי האדם מתחיל לראות איך שמכל דבר קורא ומכריז אלקותו יתברך, והנה בכדי שיזכה האדם לאמונה ברורה כזו, הוא מוכרח לעסוק הרבה בתפילה ובהתבודדות אליו יתברך, היינו שיפרש כל שיחתו ויגלה כל לבו לפניו יתברך בתמימות ופשיטות גמור כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, כי כל מה שאדם מרבה להתפלל ולדבר אליו יתברך כן לאט לאט נזדכך אמונתו, בבחינת |תהלים קט"ז| האמנתי כי אדבר, שהאמונה נכנס באדם כפי הדיבור שלו, וכן כתיב |תהלים פ"ט| אודיע אמונתך בפי, כי הדיבור הוא הכלי המדבק את מוח האדם בו יתברך, ואז מתחיל להרגיש איך שאין לו בזה העולם רק אותו יתברך לבד, כי על ידי המוח לבד, קשה מאד לדבק את עצמו בו יתברך מרוב הבלבולים והמחשבות זרות שעוברים עליו תמיד, אבל כשאדם לוקח הדיבור שלו, ומתחיל לדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, אזי לאט לאט המוח שלו נמשך אחר דיבורו, והוא זוכה לקדש ולטהר את מוחו עד שאין לפני עיניו רק את אמתת מציאותו יתברך המלא כל הארץ, וזה עיקר שלימות האמונה.

והנה כשיש לאדם אמונה כזו, אזי יש לו רפואות ברוחניות ובגשמיות, כי ברוחניות בוודאי נתרפא נפשו רוחו ונשמתו על ידי האמונה, כי האמונה מרחיץ את נשמתו מכל מיני חלודה ומביא לו כפרת עוונות, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות אמונה סי' לג| על-ידי אמונה הקדוש-ברוך הוא יסלח לך על כל עוונותיך, וכן בגשמיות עיקר צמיחת הרפואות הם על ידי אמונה, כי הרפואות נמשכים מהרכבת מיני עשבים וזרעים ביחד, שעל ידי התמזגותם במדה הראויה, יש להם כח הרפואה, ועיקר צמיחת העשבים הם רק על ידי אמונה, על דרך שאמרו חכמינו הקדושים |שבת ל"א:| אמונה זה סדר זרעים, כי כל עיקר כוחה של הארץ להוציא עשבים וצמחים, הוא על ידי אמונה, בבחינת |תהלים ל"ז| שכן ארץ ורעה אמונה, כי האמונה צריך להיות נמשך מרום גבהי מרומים היינו מתחילת האצילות, עד הארץ הגשמי הזה, כי זהו עיקר שלימות האמונה שיאמין האדם שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומתחילת השתלשלות האצילות עד הארץ הגשמי הזה הכל כאשר לכל אלקות גמור הוא, והנה למעלה בשמים ובדברים רוחניים הכל מאמינים שיש אלקות, אבל להאמין שגם למטה בארץ ובדברים גשמיים יש אלקות זה כבר השגה גבוה, נמצא שעיקר התגלות האמונה מתגלה ביותר כשיש לו אמונה שיש אלקות גם בגשמיות הארץ ובחומריות האדמה, בבחינת |תיקוני זוהר א:| עפר מאנא דכולהו, כי כשאדם זוכה להאמין שגם בתכלית הגשמיות והארציות יש אלקות זהו אמונה שלימה באמת, ועל כן ארץ הוא מלשון רצון כמו שכתוב |תהלים פ"ה|

רצית הוי"ה ארצך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה ה' סי' ח'| למה נקרא שמה ארץ, שרצתה לעשות רצון קונה, כי זהו עיקר תכלית השלימות שגם מתכלית הארציות והגשמיות יתגלה רצון האדם לעבוד את השם יתברך, כמו הארץ בעצמה שרצתה לעשות רצון קונה, ואזי כשיש לאדם אמונה כזו, הוא מחזיר כוחות הארץ לתוכה והיא חוזרת ומוציא צמחים ועשבים שיועילו לרפואת האדם, נמצא שעיקר היסוד שהכל תלוי בו הוא יסוד האמונה, שכפי שהאדם זוכה לאמונה, כן יש לו רפואות והשפעות טובות, וזוכה לעלות ולהתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את שליחות אליעזר עבד אברהם ללכת למצוא זיווג ליצחק, ונכתבה ונכפלה פרשה זו בתורה באריכות גדול ובפרטי פרטיות, עד שאמרו על זה חכמינו הקדושים |ומובא בפירש"י בראשית כ"ד פסוק מ"ב| יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים, ויש להבין למה באמת חשוב ויקר לפניו יתברך שיחה זאת כל כך עד שיתפוס חלק גדול בתורה בזמן שהלכות שלימות נכתבו רק ברמיזה? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה שיחה זאת של אליעזר עבד אברהם היתה לימוד של גילוי אמונה, כי שיחה זאת של אליעזר היתה תפלתו והתבודדותו לפני השם יתברך, שפירש כל שיחתו לפניו יתברך והתפלל על כל דבר בפרטי פרטיות, עד שאמרו חכמינו הקדושים |תענית ד.| שבדבר אחד לא היתה תפלתו כהוגן, על שלא פירט בתפילתו שלא תהיה הנערה חיגרת או סומא, כי היה צריך לבקש ולהתחנן גם על פרט הזה, אבל אף על פי כן ענו לו כהוגן, כי היתה כוונתו לשם שמים ומסר את עצמו לגמרי אליו יתברך באמונה פשוטה וברורה, ולכן נזדמנה לו רבקה שנעשית מן האמהות הקדושות, וגם כן גילתה את התפילה הקדושה בעולם, וכמו שכתוב |בראשית כ"ה| ויעתר יצחק להוי"ה לנכח אשתו וגו', ואמרו חכמינו הקדושים |מובא שם בפירש"י| זה עומד בזוית זו ומתפלל וזו עומדת בזוית זו ומתפללת, ולכן נכתבה ונכפלה פרשה זאת של אליעזר בתורה באריכות גדול כל כך, ללמד אותנו את לימודי האמונה, איך האדם צריך לפרש כל שיחתו לפניו יתברך ולהכניס עצמו בתוך האמונה הקדושה, כי זהו עיקר היסוד של התורה הקדושה, להביא את האדם לידי אמונה, בבחינת |תהלים קיט| וכל מצותיך אמונה, ובפרשה זאת של אליעזר עבד אברהם לומדים את לימוד זאת ביותר.

וזהו מה שכתוב |בראשית כ"ד| ואבוא היום אל העין ופירש"י היום יצאתי והיום באתי מכאן שקפצה לו הארץ, ואחר כך מיד באותו קטע מביא רש"י הקדוש את מאמר

הנ"ל, אמר רבי אחא יפה שיחתן של עבדי אבות וכו', ולכאורה יפלא מה קשר בין זה לזה, ולמה מביא רש"י בדיוק כאן את המאמר הזה, הלא היה מתאים יותר בהתחלת הפרשה או בסופה? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי הענין של קפיצת הארץ שנעשה לאליעזר הוא ענין של קפיצת והתעלות האמונה הקדושה מגשמיות הארץ דייקא, בבחינת |תהלים ל"ז| שכון ארץ ורעה אמונה, כי ארץ מלשון רצתה לעשות רצון קונה כנ"ל, כי כשאדם זוכה לזיכוך האמונה אזי מכל הארציות והגשמיות הוא שומע קולו יתברך, ואזי נתבטל לפניו הטבע לגמרי ויכול להגיע בזמן קצר אל מקום חפצו, ולכן דייקא במקום שרואין שזכה אליעזר ל"קפיצת הארץ" היינו להתעלות האמונה הקדושה, שם מביא רש"י הקדוש המאמר "יפה שיחתן של עבדי אבות וכו'", כי השיחה והתפילה הזאת של האדם בינו לבין קונו, מביא אותו לגילוי אמונה זו, ואזי נתבטל לפניו הטבע לגמרי, וזהו מה שמובא בספרים הקדושים שהשם של קפיצת הדרך מרומז בראשי תיבות ו'אבא ה'יום א'ל ה'עין שהוא השם אהו"ה, שגם יוצא מראשית תיבות הפסוק |בראשית א'| א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ, כי זהו השם של חיבור שמים וארץ, התחברות תכלית הרוחניות עם תכלית הגשמיות, וקו האמונה מקשר בין שניהם, כי על ידי האמונה הקדושה האדם זוכה לראות אלקותו יתברך בכל הבריאה כולה, והשם יתברך יזכינו לבוא לידי אמונה ברורה ומזוככת כזו, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קנ"ג עיין שם.

כשהיה גומר

המנעל-ומן הסתם היה לו שלש קצוות, כי לא היה יכול האומנות בשלימות כנ"ל - היה לוקח המנעל בידו והיה משבח אותו מאד, והיה מתענג מאד ממנו והיה אומר: אשתי, כמה יפה ונפלא המנעל הזה! כמה מתוק המנעל הזה! כמה מנעל של דבש וצוקיר |סוכר| המנעל הזה! והיתה שואלת אותו: אם-כן מפני מה שארי רצענים נוטלים שלשה זהובים בעד זוג מנעלים, ואתה לוקח רק חצי טאלער |הינו זהוב וחצי|? השיב לה: מה לי בזה? זה מעשה שלו, וזה מעשה שליז!, ועוד: למה לנו לדבר מאחרים? הלא נתחיל לחשב כמה וכמה אני מרויח במנעל זה מיד ליד: העור הוא בכך, הזפת והחוטים וכו'-בכך, ושארי דברים כיוצא בזה-בכך, לאפקיס |המילוי שבין העורות|-בכך; ועתה אני מרויח מיד ליד עשרה גדולים, ומה אכפת

לי רוח כזה מיד ליד?! והיה רק מלא שמחה וחדוה תמיד.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, כשהיה גומר המנעל-ומן הסתם היה לו שלש קצוות, כי לא היה יכול האומנות בשלימות כנ"ל-היה לוקח המנעל בידו והיה משבח אותו מאד, והיה מתענג מאד ממנו והיה אומר: אשתי, כמה יפה ונפלא המנעל הזה! כמה מתוק המנעל הזה! כמה מנעל של דבש וצוקיר |סוכר| המנעל הזה! כי זה היה עוצם תמימותו של התם שהיה מחיה את עצמו בכל מה שהיה עושה, ולא היה מבלבל את עצמו ממה שלא זכה לעשות העבודה בשלימות, כי על פי רוב בני אדם מתבלבלים מאד כשאינם זוכים לעשות דבר בשלימות, וכבר לא שוה בעיניהם כל מה שעשו, וזהו הסתת היצר הרע והבעל דבר למנוע את האדם מן העבודה שהיה יכול לעשות, כי דרך הבעל דבר לומר לאדם, "אם אין לך שלימות אין לך שום דבר", וזהו כמעט בלתי אפשרי שיעשה דבר בשלימות, ולכן אינו עושה כלום, אבל זה שקר מוחלט, כי בעבודת השם יתברך כל נקודה ונקודה שוה כל הון דעלמא, וכל חפציך לא ישוו בה, ואם אין האדם יכול להתפלל בדביקות ובכוונת הלב כראוי, יאמר התפילה מלה במלה כמו שיאמרה, ובמשך הזמן יזכה לבא לידי כוונת התפילה, וגם אז יעלה למפרע את כל התפילות שהתפלל בלי כוונת הלב |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"ט|, וכן בלימוד תורה הקדושה, אם אין האדם יכול ללמוד הרבה או אם אי אפשר לו ללמוד בעיון גדול, ילמד קצת כפי הפנאי ואפילו בדרך אמירה בעלמא, כי כל מלה ומלה של תורה הקדושה היא מצוה בפני עצמה וחשוב ויקר מאד בשמים, ולכן אסור לאדם אף פעם למנוע את עצמו מאיזה עבודה מחמת שאינו יכול לעשות אותה בשלימות, העיקר שיעשה כפי כוחו וענינו, ויידע נאמנה שבשמים חשוב כל נקודה ונקודה מאד.
והיתה שואלת אותו: אם-כן מפני מה שארי רצענים נוטלים שלשה זהובים בעד זוג מנעלים, ואתה לוקח רק חצי טאלער |הינו זהוב וחצי|? השיב לה: מה לי בזה? זה מעשה שלו, וזה מעשה שלי!, כי גם כאן רואים את עוצם תמימותו של התם, שלא בילבל את עצמו מאחרים כלל, רק הסתכל על הנקודה שלו והחיה את עצמו בה מאד, כי על פי רוב בני אדם מתקנאים מאד באחרים, ומיד שרואים אחרים מצליחים יותר מהם, נחלש דעתם ואוכלים את עצמם מרוב קנאה, ואז האדם חי חיי הגיהינום בזה העולם ממש רחמנא ליצלן, כי |שבת קנ"ב:| כל מי שיש לו קנאה בלבו עצמותיו מרקיבים, היינו בחיים חיותו בזה העולם ממש, כי אוכל את עצמו יומם ולילה בראותו אחרים מצליחים והוא אינו זוכה להצליח כמותם, ובאמת אם היה מסתכל בתמימות על הנקודה שלו, בוודאי היה זוכה להצליח כמותם ועוד

יותר מהם, אבל מדת הקנאה מעוור את עיניו ואינו יכול לקום ולעשות שום דבר כלל, ולכן התם ענה בתמימותו אל אשתו, מה לי בזה? זה מעשה שלו, וזה מעשה שלי! כי כך צריך כל אדם תמיד לומר לעצמו, מה לי עם אחרים, זה מעשה שלהם וזה מעשה שלי, אני אעשה כפי שאני יכול ואיני מבלבל את עצמי עם אחרים כלל.
ועוד: למה לנו לדבר מאחרים? הלא נתחיל לחשוב כמה וכמה אני מרויח במנעל זה מיד ליד: העור הוא בכך, הזפת והחוטים וכו'-בכך, ושארי דברים כיוצא בזה-בכך, לאפקיס |המילוי שבין העורות|-בכך; ועתה אני מרויח מיד ליד עשרה גדולים, ומה אכפת לי רוח כזה מיד ליד?! והיה רק מלא שמחה וחדוה תמיד. כי זהו החשבון שהאדם צריך תמיד לעשות לעצמו, "מה אני מרוויח מיד ליד", היינו שיראה שירוויח איזה רווח מעבודתו ומזמנו, שירוויח איזה תפילה להשם יתברך או כמה מזמורי תהלים או פרקים משניות או דפים גמרא וכו', אפילו אם הוא רווח קטן בערך של אחרים, לא יסתכל על זה כלל, רק יחיה את עצמו אם הרווח שלו, ובדרך כזו יקבץ לאט לאט רווחים קטנים שיעלו לבסוף לחשבון גדול, כי גם בגשמיות אין האדם מרוויח רווח גדול תמיד בפעם אחת, רק כשהוא מתמיד בעבודתו ביגיעה רבה ועצומה, אזי לבסוף מתחיל לראות רווח גדול מכל הרווחים הקטנים שנצטרפו אצלו, וכן הוא ברוחניות, האדם צריך לראות להרוויח בכל פעם איזה רווח קטן, יהיה מה שיהיה,, ולא יהיה זול בעיניו אפילו הרווח הכי קטן, ובדרך כזה ברבות הימים יצטרפו לחשבון גדול ויבא על שכרו בזה ובבא לנצח, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת התמימות באמת ונזכה לחיות חיים טובים ומתוקים של התם הקדוש עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת חיי שרה ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ל"ט המדבר מתכלית מעשה שמים וארץ עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, "לכו חזו מפעלות ה', אשר שם שמות בארץ" |תהלים מ"ו|, כי באמת הדבר נפלא ונורא מאד, אשר ברא השם יתברך את כל הבריאה, שיש בה כמה וכמה דברים נפלאים ונוראים הרבה מאד מאד, מה רבו מעשי ה'! ואפילו בזה העולם לבד, עצמו נפלאות ה', אשר ברא דוממים וצומחים וכו', ומי יוכל לשער גדולת ה' שיש בבריות של זה העולם, מכל-שכן שאר העולמות והכל כאשר לכל לא נברא אלא בשביל ישראל, כי זה ידוע שכל העולמות

כולם נבראו בשביל ישראל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מובא בפירש"י בראשית א'| בראשית, בשביל ישראל שנקראו ראשית, כי כל העולמות כולם נבראו שיהיו נבראים שיכירו אותו יתברך ויחזרו ויתדבקו בו יתברך, ודבר זה נעשה על ידי נשמות ישראל שהם חלק אלוק ממעל ממש ונחצבות מתחת כסא כבודו יתברך, וכל התכלית שלהם הוא שיחזרו וידבקו בשרשן, ויזכו להכיר אותו יתברך למעלה מכל העולמות, ולכן בלי נשמות ישראל אין קיום לעולם כלל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תענית ג:| כשם שאי אפשר לעולם בלי רוחות כך אי אפשר לעולם בלי ישראל, כי בלי נשמות ישראל אין שום תכלית לקיום העולמות כי אין מי שיבוא ויכיר אותו יתברך, ואם כן למה לעולם להתקיים, ורק כשיש נשמות ישראל בעולם שהם חותרים חתירה אחר חתירה לחזור אליו יתברך ולהתדבק בו יתברך באמת, על ידי זה יש קיום לעולם, ואזי כל הבריאה כולה מגיעה לתכליתה האמיתית.

וממשיך רביז"ל, וישראל בעצמן, עיקר בריאתן בשביל בחינת שבת, שהוא התכלית, כי שבת הוא תכלית מעשה שמים וארץ, שהוא בחינת עולם הנשמות |הקדמת הזהר דף א; וזהר תרומה קלון|, שהוא עולם שכלו שבת, ושם ישיגו את השם יתברך כראוי, בלי שום מסך המבדיל ובלי שום מונע; כי אז יהיה נעשה אחדות גמור, וכל אחד יהיה מראה באצבעו: "זה ה' קוינו לו", כמאמר רבותינו זכרונם לברכה |תענית לא|, וזהו התכלית, שבשביל זה ברא השם יתברך את כל הבריאה כלה, כי הנה זה כל עיקר תכלית נשמות ישראל, שיזכו להכיר הבורא יתברך שמו כנ"ל, ודבר זה נתקיים ביותר בשבת קודש, כי בשבת קודש מתגלה רוחניות העולמות, וכל אחד מרגיש את קדושת נשמתו ביותר, וכדאיתא בזוהר הקדוש |ויקהל דף רה.| שבת קודש יומא דנשמתין איהו ולאו יומא דגופא, כי בששת ימי החול שהאדם טרוד וצריך להתייגע על המחיה ועל הכלכלה, אין לו זמן ליישב את דעתו ולהרגיש את קדושת נשמתו, ומחמת זה שולט אצלו רק חומריות גופו, אבל בשבת קודש בא מנוחה ושמחה לנשמות ישראל, וכל אחד לפי בחינתו מרגיש קדושת נשמתו ומתחיל להתבונן על איזה תכלית נברא בזה העולם, וכל מה שמכניע חומר גופו ומגביר אור נשמתו, כן זוכה להרגיש אלקותו יתברך בלי שום לבושים ומסכים, כי באמת כבודו יתברך מלא כל הארץ ולית אתר פנוי מיניה כלל, רק הטעם שאין האדם זוכה להכיר זאת, מחמת שבמקומו רבו הלבושים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ג|, אבל כל שהאדם מפשיט מעליו לבושי חומריות גופו, ומגביר קדושת נשמתו, כן זוכה להכיר את השם יתברך הכרה שלימה שבשביל זה נברא, נמצא שעיקר בריאת נשמות ישראל היתה בשביל שבת קודש שהיא עולם הנשמות, וכשיתגלה משיח

צדקינו, שיקרב כל הבריות כולם אליו יתברך, אזי יהיה יום שכולו שבת, כי כולם ישיגו את השם יתברך בלי שום מסך המבדיל ובלי שום מונע, וכל אחד יהיה מראה באצבעו "זה הוי"ה קוינו לו", וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תענית ל"א.| עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים, והוא יושב ביניהם בגן עדן, וכל אחד ואחד מראה באצבעו, שנאמר |ישעיהו כה| ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה הוי"ה קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו,

וענין המחול הזה הוא שיווי גמור, היינו שלא יהיה ראש תוך וסוף, שאחד ירצה להיות בראש המחול או באמצעו או בסופו, רק כולם ישתוו ביחד כדרך העיגול שאין ראש תוך וסוף רק כולם שוה, כי בהתגלות כבודו יתברך לעיני הבריות אזי אין כבר שום תאווה לראשות והתמנות, רק כל אחד רוצה להתדבק בו יתברך שהוא ראש המחול ואין תאוה להתמנות כלל, וכל זה הוא ענין שבת קודש שהוא מעין עולם הבא ממש, וכל אחד מתחיל להרגיש קדושת נשמתו ואור אלקותו יתברך המופיע עליו, ולכן אז הוא זמן של השגת התכלית, ואשרי מי שמבלה את השבת קודש בתורה ובתפילה, כי אפילו אלו שמתייגעים כל השבוע על פרנסתם ואין להם פנאי כל כך ללמוד ולהתפלל, אבל בא שבת בא מנוחה, ואז הזמן להרבות בלימוד תורה הקדושה, וכן להתפלל ולהתבודד עמו יתברך, לפרש כל שיחתו לפניו יתברך ברצונות ובכיסופים איך שהוא רוצה לזכות אל התכלית ולהגיע ליום שכולו שבת, עד שגם בששת ימי המעשה לא ישכח ממנו יתברך על אף רגע, ואזי בוודאי יזכה להגיע אל התכלית הנרצה.

וממשיך רביז"ל, ועל-כן יש בודאי בכל דבר ודבר, שנברא בעולם בחינת התכלית, כי בכל דבר ודבר יש בו התחלה וסוף, דהינו ההתחלה ממקום שנשתלשל בהשתלשלות, עד שנתגשם ונתהוה בזה התמונה והדמות וגם יש בו בחינת התכלית והסוף, שבשביל זה נברא, דהינו שיכולין ישראל להעמיק עיונם ולדעת ולהתבונן בפרטי הבריאה: בתבנית האיברים ובנין וקומה ודמות וכו', של כל דבר ודבר, להתבונן בהם גדלות הבורא יתברך, ולעבדו יתברך על-ידי-זה, וכן למעלה מעלה עד התכלית, ששם נסמך אותו הדבר אל התכלית, כי כל דבר ודבר יש לו אחיזה בהתכלית, שבשבילו נברא, שעל-ידי דבר זה יכולין להשיגו יתברך ולעבדו עד אותו התכלית, ששם נסתיים אותו הדבר ונסמך אל התכלית, וצריך כל אחד להעמיק עיונו בזה, לדעת ולהכיר גדולת הבורא בכל דבר ודבר, בתבניתו ודמותו, בפרטיות איבריו ובנינו וכיוצא בזה, ולעבדו יתברך בזה, עד אשר יבוא לבחינת התכלית של אותו הדבר, שהוא בחינת שבת, עולם הנשמות וכו', כי זה ברור שכל

דבר שנברא בזה העולם הוא נברא רק בשביל תכלית הנ"ל, שיזכו נשמות ישראל להכיר את השם יתברך על ידי אותו דבר, ולכן עיקר עבודת האדם להגדיל בינתו בכל דבר שנברא בזה העולם ולמצוא את התכלית שבתוכה, היינו איך הוא יכול להתקרב את השם יתברך על ידי אותו הדבר, ועל ידי זה יעלה את כל הבריאה כולה אל תכליתה.

ואומר רביז"ל, והנה הבעלי-שכל שיש להם שכל גדול, הם יכולים זאת אבל קטני ערך כמונו היום, שכלנו במדרגה פחותה מאד בבחינת רגלין, איך אפשר לנו לבוא לידיעה זו, ועל-כן יש לנו לכסף ולהתגעגע ולהשתוקק מאד, מי יתן והיה לנו מנהיג הדור, רועה נאמן, שיהיה לו זה הכח, שיוכל להאיר אפילו בנו בבחינת רגלין, ידיעה והשגה הנ"ל, שנזכה לבוא אל התכלית כמו משה רבנו, עליו השלום, שמגדל עצם מעלתו היה יכול להאיר אפילו בפחות שבפחותים, אפילו בשפחה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |מכילתא פרשת בשלח ופירש"י שם, ועין זהר בשלח נה, ויקרא כב|: 'ראתה שפחה על הים, מה שלא ראה יחזקאל הנביא' הרי שאפילו יחזקאל, שהיה נביא גדול כזה, לא היה רואה, מה שראתה שפחה בימי משה, וכל זה מחמת גדל עצם מעלת המנהיג, שהיה משה רבנו המנהיג, והוא יכול להאיר אפילו בבחינת רגלין שאפילו הרגלין שרחוקים מהמח,

אף-על-פי-כן גם הם יוכלו להשיג ולדעת התכלית, על-ידי מפעלות ה' אשר ברא בעולם השפל הזה כנ"ל, כי על-ידי גדולת המנהיג יכול להמשיך המח אפילו להרגלין, ואז יוכל להיות, שהרגלין אלו הם גדולים ממח אחר כי הנה כדי שאדם יזכה להגיע אל תכליתו ולהכיר את השם יתברך מתוך כל פרטי הבריאה, הוא מוכרח להתקרב אל רבי ומנהיג אמיתי שילמוד אותו דרכי העבודה, כי כל זמן שהאדם הוא לבד ואינו זוכה להתקרב אל רבי ומנהיג אמיתי, אזי נדמה לו שהוא גדול וחשוב, וכאילו כבר השיג כל מה שצריך להשיג, ואין גדול כמוהו, אבל מיד שאדם זוכה להתקרב אל רבי מנהיג אמיתי, נופל עליו ענוה ושפלות, ומתחיל להסתכל על עצמו איפוא הוא נמצא בזה העולם, וכמה הוא רחוק מן התכלית, וזהו סימן שאדם מקורב אל רבי ומנהיג אמיתי, כשנופל עליו שפלות |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"בן, והנה הצדיק יודע דרכים נפלאים איך להוריד את עצמו אל כל אחד ואחד כפי ענינו ולהכניס בו השגת התכלית, כי זהו כל עיקר גדולת וחשיבות המנהיג האמיתי שיכול להרים ולהגביה כל אלו הקטנים והשפלים, ולהביא אותם אל מדריגות גבוהות, כמו משה רבינו עליו השלום, שהיה יכול להכניס השגות אלקות גם בתוך שפחה פשוטה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים

|מכילתא פרשת בשלח| ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי ושאר כל הנביאים, כי מעוצם גדולת המנהיג שהוא משה רבינו עליו השלום, היתה אפילו שפחה יכולה להשיג השגות גבוהות כמו הנביאים, וכן בכל דור ודור יש צדיקים ומנהיגים אמיתיים שיכולים להכניס השגות אלקות בתוך אנשי הדור, ועיקר עבודת האדם צריך להיות לבקש ולחפש אחריהם, ולא ינוח ולא ישקוט עד שיזכה למצוא אותם ולהתקרב אליהם, כי דייקא על ידם יכול האדם לבוא אל שלימותו ולהשיג את התכלית באמת.

וחוזר רביז"ל ומפרש את הפסוק שבו התחיל בתחילה, וזהו: 'לכו חזו' 'לכו' דיקא, הינו בחינת הרגלין, שהם כלי ההליכה, גם הם יחזו 'מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ' הינו פעולת ה' אשר שם בארץ הזו, דהינו בזה העולם השפל, שעל-ידי מפעלות ה' שבארץ הזאת השפלה, יכולין לדעת ולהשיג התכלית וזהו: 'אשר שם שמות בארץ', הינו שהתכלית שהוא בחינת ש'מ'ו'ת'-ראשי-תבות: ת'כלית מ'עשה ש'מים ו'ארץ, בבחינת |בראשית בן|: "נפש חיה הוא שמו", וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |ברכות ז:|: 'אל תקרא שמות, אלא שמות' דהינו עולם הנשמות שהוא התכלית הוא מלובש ונאחז בארץ השפלה הזו, שעל-ידי עולם הזה השפל, דיקא על ידו מוכרחין להשיג התכלית כנ"ל ובאמת הוא חידוש נפלא ונורא מאד, שהשגת התכלית, שהוא דבר גבוה כזה להשיג אותו יתברך, הוא תלוי דיקא בבריות עולם השפל, וכל הנשמות מוכרחין לעבר בזה העולם כדי להשיג התכלית כי 'אין משיח בן דוד בא, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף' |יבמות סב|, כי כלם מכרחין לבוא לזה העולם השפל, כדי להשיג התכלית על-ידו כנ"ל, נמצא שכלם הם בחינת נצרך לבריות, שהם נצרכים לבריות העולם, להשיג התכלית על-ידם כנ"ל, כי בוודאי זהו חידוש נורא ונפלא מאד איך שדייקא על ידי גשמיות הארץ השפל הזה, זוכים להכיר את השם יתברך ולהגיע אל התכלית, אבל זהו עיקר רצונו יתברך שנזכה לקשר רוחניות וגשמיות ביחד, ולהתוודע ולהתגלות שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומרום גבהי מרומים בתחילת האצילות, עד נקודת המרכז של העולם הגשמי הזה, הכל כאשר לכל אלקות גמור הוא, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומה שמובא בדברי חכמינו הקדושים |ערובין יג:| 'נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא' וכן מה שכתוב |קהלת ד|: "וטוב משניהם את אשר עדן לא היה" ולכאורה הדבר תמוה, אם כן על מה נברא, אומר רביז"ל על זה בסוף התורה, שבודאי אין הדברים נאמרין כי-אם בעולם הזה, שכפי צרות עולם הזה והיסורין, שסובלין בני-אדם בזה העולם כל אחד ואחד, בודאי היה טוב

יותר אם לא היה נברא כלל, אבל בעולם הבא בודאי טוב יותר מה שנברא, כי על-ידי-זה דיקא באין אל התכלית כנ"ל, וגם אפילו בעולם הזה |אבות פרק ד| יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, נמצא שעיקר השגת התכלית היא דייקא על ידי שבאים לעולם הזה ומעלין ומקשרים את כל גשמיות הארץ אל עבודת השם יתברך, ולכן עלינו להתגבר בכל כוחינו לעסוק בהשגת התכלית, ולמצוא את אלוקותו יתברך בזה העולם הגשמי, והעיקר על ידי שנזכה להתקרב אל רבי ומנהיג אמיתי שבוודאי יכניס בנו השגות אלו.

ומסיים רביז"ל, וראוי לנו לומר זאת בבכיה, בדמעות שליש, לבכות ולהתגעגע, לבקש ולהתחנן לפניו יתברך, מתי נזכה לזה, שיהיה לנו זה הדעת, שנוכל לדעת ולהכיר הבורא יתברך מכל דבר של זה העולם בפרטי פרטיות כנ"ל, עד התכלית כנ"ל וכפי המדרגה פחותה שלנו עתה, וכולנו אין פנינו יפות כלל, אנו צריכין שירחם עלינו השם יתברך, לתן לנו מנהיג רועה נאמן, שיוכל להאיר בנו ידיעה הנ"ל, כדי שנוכל לעבדו יתברך כראוי ולבוא אל התכלית כנ"ל, אשרי מי שזוכה להתקרב אל מנהיג ורבי אמיתי כזה ולהשיג השגת התכלית באמת.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע בשעה שהשביע אברהם את אליעזר עבדו ללכת למצוא זיווג ליצחק בנו, אמר לו |בראשית כ"ד| ואשביעך ביהו"ה אלהי השמים ואלהי הארץ וגו', ורש"י הקדוש מדייק, למה אחר כך כשסיפר לו אברהם מבית אביו אמר לו, יהו"ה אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי וגו' ולא הזכיר אלהי הארץ רק אלהי השמים, ואומר רש"י, שאברהם אמר לאליעזר עבדו, עכשיו הוא אלהי השמים ואלהי הארץ שהרגלתיו בפי הבריות, אבל כשלקחני מבית אבי היה אלהי השמים ולא אלהי הארץ שלא היו באי עולם מכירים בו, ושמו לא היה רגיל בארץ עיין שם, וזהו ממש דברי רביז"ל הנ"ל, שעיקר השגת התכלית הוא רק בחיבור שמים וארץ ביחד, היינו להוריד אלקותו יתברך בזה העולם הגשמי ולמצוא אותו בתוך כל פרטי הבריאה, כי בוודאי כלליות אנשי העולם מכירים שיש אחד יחיד ומיוחד שולט ומושל בכל, אבל נדמה להם כאילו הוא מתחבא בשמים באיזה עולם ואין להבריות שייכות אתו, אבל עיקר עבודת הצדיקים להוריד את הקדוש ברוך הוא בזה העולם ממש, ולגלות לכולם שדייקא בתוך גשמיות הארץ זוכים למצוא אותו יתברך, וזה היה עבודת אברהם אבינו שהיה ראש למאמינים, והרגיל את הקדוש ברוך הוא בפי הבריות, ואת לימוד זאת מסר לאליעזר עבדו עד שגם הוא עסק בזה ביותר, ובשעה שהלך למצוא זיווג ליצחק היה עוסק רק בתפילה והתבודדות אליו יתברך ואמר

"יהו"ה אלהי אדוני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדוני וגו'",
וזכה לקיים שליחותו בשלימות ולמצוא זיווג הגון עבור יצחק, וזהו מה שסיפר אחר כך ללבן, ואבא היום אל העין וגו' ופירש רש"י היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ, זהו רמז לענין הנ"ל "היום יצאתי" מעולם העליון אל זה העולם למצוא אלוקתו יתברך, "והיום באתי" אל התכלית הנרצה למצוא אלקותו בתוך גשמיות הארץ, "מכאן שקפצה לו הארץ" היינו שקפצה ונתעלה אצלו כל הארציות והגשמיות, כי זכה להעלות את הכל אל עבודת השם יתברך ולמצוא אותו יתברך גם בבית לבן הארמי, והשם יתברך יזכינו להגיע אל התכלית האמיתי, להשיג אותו יתברך מכל פרטי הבריאה, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תולדות ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א' המדבר ממעלת התמימות וממדריגת יעקב אבינו עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, כי איש הישראלי צריך תמיד להסתכל בהשכל של כל דבר, ולקשר עצמו אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, כדי שיאיר לו השכל, שיש בכל דבר, להתקרב להשם יתברך על ידי אותו הדבר, כי השכל הוא אור גדול ומאיר לו בכל דרכיו, כמו שכתוב |קהלת ח|: "חכמת אדם תאיר פניו": וזה בחינת יעקב, כי יעקב זכה לבכורה שהוא ראשית, שהוא בחינת חכמה |תיקונים תיקון י"ד, זהר משפטים קכ"א:|, כמו שכתוב |תהלים קי"א|: "ראשית חכמה" |בראשית כ"ז|: "ויעקבני זה פעמים" ותרגום אונקלוס: וחכמני, וזה בחינת שמש, כי השכל הוא מאיר לו בכל דרכיו כמו השמש וכו', אך מחמת שאור השכל גדול מאד, אי אפשר לזכות אליו כי אם על-ידי בחינת נון שהוא בחינת מלכות, כמו שכתוב |תהלים ע"ב|: "לפני שמש ינון שמו", ופרש רש"י: 'לשון מלכות' וזה בחינת לבנה, כי הלבנה אין לה אור מעצמה כי אם מה שמקבלת מהשמש |זהר ויחי רל"ח| וזהו בחינת מלכות, דלית לה מגרמה כלום, אלא מה שמקבלת מן החית, שהיא בחינת חכמה, בחינת שמש כנ"ל, ונעשה |ישעיהו ל|: "אור הלבנה כאור החמה": אבל מי שאינו מקשר עצמו אל השכל והחכמה והחיות, שיש בכל דבר, זה בחינת עשו שבזה את הבכורה, כמו שכתוב |בראשית כ"ה|: "ויבז עשו את הבכורה"; דהינו השכל כנ"ל, בחינת |משלי י"ח|: "לא יחפץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות

לבו" וכו', וצריך כל אחד לתן כח לבחינת מלכות דקדושה להתגבר על מלכות דסטרא אחרא וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |ברכות ה:| 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע' ועל-ידי מה נותן כח למלכות דקדושה? על ידי התורה, שהוא עוסק בכח וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זהו עיקר התכלית של איש הישראלי, שיזכה להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, להתקרב אל השם יתברך על ידי אותו דבר, כי כל העולם כולו מלא עם אלקותו יתברך, ויש תכלית בכל דבר שנברא בזה העולם לקרב את האדם אל השם יתברך, וככל שאדם מרגיל את עצמו להסתכל על האלקות שיש בכל דבר כן זוכה להתדבק בו יתברך יותר ויותר, כי לאט לאט נתוודע לו איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ובכל פרט ופרט של הבריאה גנוז אלקותו יתברך הקורא אליו שיתקרב אליו, רק בכדי שהאדם יזכה להגיע אל אור השכל הזה שהוא אור גדול מאד, צריך להקדים את בחינת המלכות שהוא האמונה הקדושה, שהוא עבודת התפילה, כי |תהילים ע"ב| לפני שמש ינון שמו, היינו לפני שזוכין לבחינת שמש שהוא האור והשכל שיש בכל דבר, צריכין להקדים את בחינת ינון שהוא לשון מלכות, ענין התפילה, כי הדבור הוא מלכות, על דרך מלכות פה |פתח אליהו| ומלכות נקרא נון, כמו שכתוב "ינון שמו", ופרש רש"י: לשון מלכות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ג|, כי ככל שאדם זוכה לעסוק בתפילה והתבודדות אליו יתברך, כן לאט לאט נזדכך מוחו ודעתו ומתחיל לראות את החכמה והשכל שיש בכל דבר, ואזי מאיר שכלו ודעתו כאור השמש הולך ואור עד נכון היום אשרי לו ואשרי חלקו.

והנה מבואר בדברי רביז"ל כאן, שזה היה מדריגת יעקב אבינו שנקרא איש תם, וכמו שכתוב |בראשית כ"ה| ויעקב איש תם יושב אהלים, כי זה הוא עיקר מדריגת התמימות, שאדם מסלק את חכמתו ודעתו לגמרי ורק מסתכל על האלקות שיש בכל דבר, ועל ידי זה מאיר לו השכל באור גדול ובהיר מאד, מה שאין כן עשו, מבזה את החכמה והשכל שיש בכל דבר, בבחינת |שם| ויבז עשו את הבכורה, כי הוא הולך בדרכי לבו ואחר תאוותיו הרעות, ועליו נאמר |משלי י"ח| לא יחפוץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו, כי אינו חפץ כלל להסתכל על האלקות שיש בכל דבר, ורוצה רק למלאות נפשו עם תאוות עולם הזה והבליו, ולכן בזוי אצלו מאד עבודת הבכורה שהוא עבודה הנ"ל של הצדיקים למצוא אלקותו יתברך בכל דבר שבזה העולם ואינו חפץ כי אם בהתגלות לבו, אבל הדרך של יעקב אבינו הוא הדרך של תמימות למצוא את אלקותו יתברך בכל מקום, והדרך הזה הוא הדרך

ישכון אור ואשרי מי שזוכה אליה.
והנה מבואר בדברי רביז"ל בסוף התורה, שדרך היצר הרע להתלבש עצמו במצוות כי הוא מטעה את האדם כאילו מסיתו לעשות מצוה, ובאמת בזה טמון רשת לרגלו, ולכן היצר הרע נקרא "נורא חוורתא" היינו אש לבנה, כי הוא מתחזה כמו אש לבנה היינו כמו צדיק גדול המלובש בגדי לבן, אבל באמת מלאך מזיק הוא, כי כל כוונתו הוא להסתיר מן האדם אלקותו יתברך שלא יסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, רק ילך בתאוות לבו, והוא מלביש כל זה במצוות, דהיינו שהוא מונע האדם מלעסוק בתורה ובתפילה על ידי המצוות שלו, וכל כוונתו הוא רק שלא יגיע האדם אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולכן האדם צריך לעמוד על המשמר ולהיות נזהר מאד מן המצוות של היצר הרע, ובשעה שבא ללמוד תורה או לעסוק בתפילה, עליו לדעת שאין שום דבר שבעולם רשאי למנוע אותו, אפילו שיתראה כמצוות ומעשים טובים, כי הם המצוות של היצר הרע ועשו הרשע, ועליו לברוח מהם ולרוץ אל דרכי התמימות של יעקב איש תם יושב אהלים, ואזי יזכה באמת להשיג אור אלקותו יתברך השורה בכל דבר, ויחיה חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח אשרי לו ואשרי חלקו.
וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין ברכת יצחק אבינו שרצה לברך את עשו, ורבקה שלחה את יעקב ללכת ולקבל את הברכות, והנה בוודאי הדבר יפלא מאד, למה יצחק אבינו ירצה לברך את עשו יותר מיעקב שהיה איש תם יושב אהלים, אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה יעקב אבינו ירש את מדת התמימות מאביו יצחק ומזקינו אברהם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מכות כד.| הולך תמים - זה אברהם, דכתיב |בראשית י"ז| התהלך לפני והיה תמים, וכן יצחק נקרא בדברי חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה ס"ד סי' ג'| עולה תמימה, והם תמיד הלכו בדרך הנ"ל להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר ולא ידעו מליצנות ומערמה כלל, ולכן כשבא עשו שביזה את הבכורה והשכל שיש בכל דבר, ובא מלובש באש לבנה כאילו הוא צדיק גדול, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תנחומא תולדות| על הפסוק, כי ציד בפיו שהיה צד אביו באמרי פיו, אבא, כיצד מעשרין את המלח? כיצד מעשרין את התבן? לכן היה בקל לו להטעות את יצחק, כי יצחק היה מושלם במדת התמימות ולא ידע מדרכי המרמה כלל, אבל רבקה שנתגדלה בין שני רשעים בין בתואל ולבן, היא ידעה היטיב איך שיש רמאים וצבועים בעולם, כי גם לבן נקרא על שם הלבנונית והצביעות שלו כמובא בספרים, שהיה מתראה

בבגדי לבן כאילו הוא צדיק גדול, ובאמת היה רמאי מתחלה עד הסוף, ולכן רבקה היתה מאד מבינה לדרכי הרמאות של בנה עשו, והבין שרק יעקב יכול לקבל את הברכות כי רק הוא כלי לקבל בו את התמימות של יצחק אביו ואברהם זקינו.
והנה מחמת שדרך היצר הרע להתלבש במצוות, ועשו היה מראה עצמו כצדיק גדול, לכן היה קשה מאד ליצחק להבחין בין שניהם, אבל בדבר אחד היה ניכר הצדקות של יעקב, כשאמר "כי הקרה הוי"ה אלקיך לפני" ופירש"י אמר יצחק בלבו, אין דרך של עשו להיות שם שמים שגור בפיו, וזה אמר כי הקרה הוי"ה אלקיך עיין שם, כי זה כבר דבר שאי אפשר לאדם להסתיר, דהיינו את דיבורי פיו, וסוף כל סוף יתגלה מדיבורו של אדם מי הוא באמת, כי אפילו אם עשו שמתלבש עצמו במצוות אבל לבו מלא מחשבת און, ואין שם שמים רגיל על לשונו כלל, כי הלשון הוא קולמוס הלב כמאמר החכם, ומה שאדם חושב סוף כל סוף מוכרח לצאת מדיבורי פיו, ולכן אומר רביז"ל בספר המדות |אות ניבול פה סי' א'| מי שמדבר נבול-פה, בידוע שלבו חושב מחשבות און, כי |משלי ב'| מפיו דעת ותבונה, מה שהאדם יודע וחושב זה מה שהוא מדבר, ולכן תיכף ומיד ששמע יצחק הזכרת שם שמים מפיו של יעקב, חשד שאין זה עשו, כי לא היה שם שמים שגור בפיו של עשו כלל, שהרי דבר זה שייך רק ליעקב שיש לו מדת התמימות והוא מסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, והוא רגיל בכל דבר להזכיר שם שמים ולמצוא אלקותו יתברך בכל ענין, ולכן גם אצל יוסף הצדיק שירש את מדת התמימות מיעקב אביו |כמבואר בתורה זו|, גם אצלו כתיב |בראשית ל"ט| וירא אדוניו כי ה' אתו ופירש"י שראה ששם שמים שגור בפיו, כי בזה נתגלה התמימות של האדם, כשתמיד מזכיר שם שמים ומדבר רק מהקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא יזכינו להגיע אל מדת התמימות באמת ולהיות שם שמים שגור בפינו עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תולדות ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קנ"ה עיין שם.
ואצל העולם היה ללעג, והשיגו תאוותם בו, שמצאו ממי להתלוצץ כרצונם, כי היה נדמה למשגע והיו באים בני-אדם, והתחילו בכוונה לדבר עמו בשביל להתלוצץ והיה אותו התם אומר: רק בלי ליצנות! ותכף שהשיבו לו בלי ליצנות, קבל דבריהם והתחיל לדבר עמם, כי יותר לא היה רוצה להעמיק לחשב חכמות, שגם זה בעצמו ליצנות, כי היה איש תם, וכשהיה רואה, שכונתם לליצנות, היה אומר:

מה יהיה כשתהיה חכם ממני? הלא אזי תהיה שוטה, כי מה אני נחשב?! וכשתהיה חכם ממני, אדרבא, אזי תהיה שוטה!

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ואצל העולם היה ללעג, והשיגו תאוותם בו, שמצאו ממי להתלוצץ כרצונם, כי היה נדמה למשוגע, כי כך הוא אצל רוב אנשי העולם, שעל מי שהולך בתמימות ובדרכי ישרים מסתכלים כמו על חסר דיעה ומחזיקים אותו למשוגע רחמנא ליצלן, וזהו מחמת שרחוקים כל כך ממדת האמת והתמימות עד שנדמה להם שאיש תם הוא משוגע, וכמבואר בדברי רביז"ל |ספר המדות אות אמת סי' ל'| לפי הרחוק מאמת כן מחזיק את הסור מרע לשוטה, רק מי שהוא איש תם וישר בעצמו יכול להכיר את מעלת וחשיבות התמימות באמת. והיו באים בני-אדם, והתחילו בכוונה לדבר עמו בשביל להתלוצץ והיה אותו התם אומר: רק בלי ליצנות! ותכף שהשיבו לו בלי ליצנות, קבל דבריהם והתחיל לדבר עמם, כי יותר לא היה רוצה להעמיק לחשב חכמות, שגם זה בעצמו ליצנות, כי היה איש תם, וזה מעלת התמימות שאין האדם רוצה לחשוב הרבה בשום דבר, שאולי השני מתכוון לליצנות וכיוצא בה, רק הולך בתמימות באמת ורוצה לדבר רק מדברים אמיתיים בלי שום חכמות כלל.

וכשהיה רואה, שכונתם לליצנות, היה אומר: מה יהיה כשתהיה חכם ממני? הלא אזי תהיה שוטה, כי מה אני נחשב?! וכשתהיה חכם ממני, אדרבא, אזי תהיה שוטה! כי התם ברוב תמימותו וענוותנותו החזיק את עצמו ללא כלום, ולכן למי שאחז עצמו יותר גדול ממנו אמר, שאתה יותר כלום ממני, ואין אתה חכם כלל רק טיפש גדול.

ודיבר מוהרא"ש נ"י מעוצם גנות מדת הליצנות, ואיך שליצנות היא פתח הטומאה, כי חכמינו הקדושים אומרים |יומא ל"ח:| הבא לטמא פותחין לו שנאמר |משלי ג'| אם ללצים הוא יליץ, ושואל מוהרנ"ת ז"ל, למה תפסו חכמינו הקדושים דייקא פסוק זו לענין הבא לטמאות עצמו? אלא זהו מחמת שליצנות הוא פתח הטומאה רחמנא ליצלן, ומי שנתפס בקליפת הליצנות כבר אינו יכול לקבל שום דברי מוסר ויראת שמים כלל, כי ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות כמובא בספר מסילת ישרים, ואיתא בכתבי האריז"ל, שהד' כתות שאינם מקבלים פני שכינה, שהם כת לצים, כת שקרנים, כת חנופים, כת מספרי לשון הרע |סנהדרין קג.|, הם כנגד הד' עולמות, אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, וכת לצים הוא כנגד עולם האצילות, ולמה דייקא כת לצים מכוון כנגד עולם האצילות? כי אפילו אם תגלה לאדם עצם גילוי אלקותו יתברך מעולם האצילות ממש, על ידי ליצנות אחת נדחה

הכל, וכבר אינו רואה שום דבר כלל, כי כח הליצנות הוא כל כך חזק עד שמסתיר אלקותו יתברך מן האדם לגמרי ועושה צל |אותיות לץ| בינו לבין השם יתברך עד שאינו רואה שום דבר כלל, ולכן אשרי מי שבורח מליפת הליצנות לגמרי.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שמבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ג| שליצנות באה ממרה שחורה עיין שם, כי הלץ באמת מלא עצבות ומרה שחורה, וכדי לכסות את זה הוא עושה ליצנות, אבל באמת תוכו רקוב מאד, ובפרט כשאחד עושה ליצנות מצדיקים ואנשים תמימים באמת, זהו סימן שהוא פגום בברית רחמנא ליצלן, והוא מסוכן מאד לתפוס אנשים אחרים ברשתו וכמו שמצינו בפרשת השבוע שליצני הדור היו אומרים שמאבימלך נתעברה שרה, והקדוש ברוך הוא צר קלסתר פניו של יצחק עד שהכל העידו שאברהם הוליד את יצחק, ומי עשה הליצנות הזה? הפלישתים שהם כולם פגומים וממזרים רחמנא ליצלן, וכמבואר ברש"י על הפסוק |בראשית י' י"ד| אשר יצאו משם פלישתים עיין שם, וכך הוא בכל הדורות שאיפוא שיש צדיק אמיתי, מוכרח לקום כנגדו לץ שעושה צל להסתיר את הצדיק מן העולם, וכן מבואר במדרש |תנחומא תולדות| שגם אצל דוד המלך עשו ליצנות ואמרו, שמנבל נתעברה אביגיל, עד שהקדוש ברוך הוא צר קלסתר פניו של כלאב כמו דוד, וכולם העידו שכולו אב ובנו של דוד הוא, וכן מצינו אצל משה רבינו שליצני הדור חשדו אותו באשת איש רחמנא ליצלן, וכתיב |במדבר כ'| ויפלו על פניהם, ואיתא בתרגום יונתן בן עוזיאל שנפלו על פניהם מרוב בושה שחשדו אותו על כך, וכן הוא בכל דור ודור, שכנגד הצדיקים האמיתים שמגלים אמתת מציאותו יתברך לכל באי עולם, ומורידים את אור האצילות כאן בזה העולם, קמים כנגדם ליצנים שהם אנשים פגומים מאד רחמנא ליצלן, ועושים מהם כל מיני ליצנות, ואוי למי שנתפס ברשתם הטמיאה, ולכן אשרי מי שבורח מכל מיני ליצנות והולך בדרך התם לומר על כל דבר "רק בלי ליצנות" ואז יזכה לחיות חיים טובים ונצחיים מעין עולם הבא בזה העולם ממש, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת התמימות באמת עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תולדות ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ט המדבר מתיקון הדיבור ומבגדים לבנים עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית

דברי רביז"ל בתורה זו| כי לא כל דבור נקרא דבור, כי דבור שאינו נשמע ונתקבל אינו נקרא דבור, בחינת |תהלים י"ט|: "אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם", ועיקר מה שנתקבל הדבור, הוא מחמת הטוב שיש בו, כי טוב הכל חפצים, ועל כן כשיש טוב בהדיבור, אזי הדיבור נשמע ונתקבל, אבל כשאין טוב בהדיבור אינו נתקבל: ואיך עושין הטוב בהדבור? הוא על-ידי שלוקחין הדבור מהדעת, אזי יש בו טוב, אבל כשהדבור בלא דעת, אזי אין בו טוב |משלי י"ט|: "גם בלא דעת נפש לא טוב", 'נפש' הוא הדיבור, כמו שכתוב |בראשית ב'|: "ויהי האדם לנפש חיה", ותרגומו: 'לרוח ממללא', ולהקים ולרומם את הדעת, הוא על-ידי שבח הצדיקים כשמשבחין ומפארים את הצדיקים, על-ידי-זה נתרומם הדעת וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר תכלית הדיבור הוא שיזכה האדם לפעול עם דיבורו דברים טובים, היינו לקרב את עצמו, וכן את אחרים אל השם יתברך על ידי דיבורו, כי כל מה שאדם עוסק בדיבורי תורה ותפילה, הרי הוא מקרב ומדבק את עצמו בהשם יתברך על ידי דיבורו, וכן כל מה שמדבר דיבורי אמונה ויראת שמים עם הבריות, כך הוא מקרב אותם להשם יתברך על ידי דיבורו, וזהו עיקר תכלית הדיבור למלאות אותו עם טוב, שיהיה דיבורו דיבור טוב, כי טוב הכל חפצים לשמוע, וכשיש טוב בדיבורו אזי דיבורו נשמע ונתקבל, כי אנשים רוצים לשמוע דיבור טוב המחיה ומחזק אותם, ואינם רוצים לשמוע דיבור המשבר ומחליש אותם, כי גם מי שמדבר דיבורי אמונה ודברי מוסר לבני אדם, צריך ליזהר מאד איך לומר אותם, כי לא כל אדם ראוי להוכיח, כי אפילו רבי עקיבא בדורו אמר |ערכין ט"ז:| תמה אני אם יש בדור הזה מי שראוי להוכיח, כי התוכחה שאדם מוכיח, צריך להיות בדרך תוכחת מגולה ואהבה מסותרת, שיכניס בלב השומע התעוררות והתחזקות לעשות תשובה, וכמו התוכחה של משה רבינו שהוכיח את עם ישראל על חטא העגל, שעליו נאמר |שיר השירים א'| נרדי נתן ריחו, ואמרו חכמינו הקדושים |שבת פ"ח:| עזב לא נאמר אלא נתן, שנתן בהם משה רבינו ריח טוב, ועירר אותם לעשות תשובה, ואמר להם עדיין חביבותא היא גבן, שהקדוש ברוך הוא עדיין אוהב אותנו, ואז מרוב בושה כולם עשו תשובה |עי' כל זה בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח'|, כי הדיבור כשיש בה טוב יכול להציל את האדם ממש, ולהחזיר אותו בתשובה שלימה, ולהיפוך, דיבור שאין בה טוב יכול להרוס האדם לגמרי ולהחליש את דעתו עד שיצא מדעתו לגמרי רחמנא ליצלן, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |יבמות ס"ה:| כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה לא

לומר דבר שאינו נשמע, כי אם אין לאדם דיבור הנשמע ונתקבל, יותר טוב לשתוק ולא להחליש את דעת השומע, כי רק דיבור שיש בו טוב נקרא דיבור באמת.
וצריכין לדעת שלפעמים עם דיבור טוב קטן, ואפילו עם חיוך קטן יכולים להחיות בן אדם ולהוציא אותו מנפילתו ומירידתו, כי יש בני אדם שהם ממורמרים מאד, ומסתובבים בלב נשבר ונדכא, ואין להם עם מי לדבר, וכשבא איזה בן אדם ואומר להם דיבור טוב, או אפילו מחייך להם, זה פותח את לבם ועושה אותם לאיש אחר לגמרי, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |כתובות קיא:| טוב המלבין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב, כי לפעמים עם חיוך קטן יכולין להחיות בן אדם ממש, יותר ממה שתתן לו כל הכסף וזהב שבעולם, כי כשאדם שבור ובדכאון, לא איכפת לו מכל הכסף וזהב שבעולם, ואין זה עושה עליו שום רושם כלל מרוב שברונו, אבל כשבאים אליו עם דיבור קטן של התחזקות זה שוה לו יותר מכל הון דעלמא, כי כל זה הוא בגדר דיבור טוב, שנשמע ונתקבל, ועושה פעולה גדולה להחיות בני אדם ממש.
והנה איך עושים טוב בהדיבור? על ידי שלוקחין הדיבור מהדעת, דהיינו שמדקדקים היטיב שיהיה דיבורו מקושר לדעתו, ושיצא תועלת אמיתי מדיבורו, ולא סתם לפטפט דיבורים של הבל ומה בכך, כי על פי רוב בני אדם מפטפטים כל העולה על לבם, בלי לחשוב מה שהם אומרים, ועל ידי זה יוצא מפיהם דיבורים בטלים ודיבורים אסורים, לשון הרע ורכילות ומחלוקת, ושום דבר טוב אינו יוצא מדיבורם כלל, אבל כשאדם מדקדק לקחת דיבורו מן הדעת, וכל מה שמדבר הוא חושב היטיב מקודם איך ומה לדבר, על ידי זה דיבורו מקושר אל הדעת, ובוודאי יצא תועלת רב מדיבורו.
וזה מה שממשיך רביז"ל ואומר, שלהקים ולרומם הדעת הוא על ידי שבח הצדיקים, כשמשבחין ומפארים את הצדיקים, על-ידי-זה נתרומם הדעת, כי כל מה שאדם מספר סיפורי מעשיות מצדיקים, וכן משבח ומפאר את מעשיהם לפני בני אדם, על ידי זה נתרומם דעתו ושכלו, ואזי הכל חפצים לשמוע דיבורו, כי מסיפורי צדיקים מקבלים התעוררות גדול לעבודת השם יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ד|, וכל מה שאדם מרבה לספר סיפורים משבח הצדיקים, הוא מכניס בעצמו וכן באחרים התעוררות גדול לעבודת השם יתברך, ונתרומם דעתו ושכלו ואז הכל חפצים לשמוע דיבוריו הטובים, כי סיפורי מעשיות מצדיקים נותנים תקוה וחיות בבני אדם לצאת מירידתם, כי כששומעים איך שגם על הצדיקים עברו כל מיני משברים וגלים, יסורים והרפתקאות, ואף על פי כן החזיקו מעמד ולא נשברו כלל, על

ידי זה בני אדם מקבלים התחזקות לעמוד חזק על עמדם ולהתקרב אל השם יתברך בכל מה שעובר עליהם, והדיבורים אלו מחיים אותם ממש.

ואומר רביז"ל בהמשך תורה זו, שזה בחינת בגדים לבנים, היינו תיקון הדבור שהוא בחינת מלכות פה, הוא בחינת בגדים לבנים, כי צריך לשמר מאד את הבגדים, שלא יבזה את הבגדים, רק לשמרן כראוי שלא יבוא עליהם שום כתם ורבב וכל מי שהוא גדול יותר, צריך לשמר את הבגדים יותר כי כל מי שגדול יותר, מדקדקין עמו יותר, ועל כן תלמיד-חכם שנמצא רבב על בגדיו חיב מיתה |שבת קי"ג|, כי עמו מדקדקין יותר, כי הבגדים בעצמם הם דנין אותו, בבחינת דינא דמלכותא, כי הבגדים הם בחינת מלכות, כי רבי יוחנן קרא למאנה מכבדותא |שבת קי"ג|, שזהו בחינת מלכות, בחינת |תהלים כ"ד|: "מלך הכבוד" והם בחינת 'צדק מלכותא קדישא' |פתח אליהו| שזה בחינת הבגדים, בחינת |איוב כ"ט|: "צדק לבשתי" והמבזה אותם, נמצא שהוא כמורד במלכות, ואז דינא דמלכותא דן אותו, ועל-ידי-זה עושה פרוד בין קודשא בריך הוא ושכינתיה, בבחינת 'נחש משיך לה לגבה ואטיל בה זוהמא' |עיין זוהר אחרי ע"ט|, בבחינת דם נדה, בבחינת |ישעיה ס"ג|: "מדוע אדם ללבושך" וכו' עיין שם.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כמו שחכמינו הקדושים הזהירנו מאד על נקיות הבגדים, ואמרו |שבת קי"ג| תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה, כמו כן סובב והולך אזהרה זו על נקיות הלשון והדיבור, כי כמו שהמלבושים הם מסבבים ומכסים על האדם מכל צדדיו והם עיקר כבודו, כי מכבדים את האדם כפי מלבושיו, כן הוא הדיבור, שדיבורו של אדם מקיף ומסבב אותו מכל צדדיו, ומכבדים את האדם כפי דיבורו, כי מן הדיבור של האדם מכירים את כל מהות האדם, ומי שמדבר תמיד דיבורי אמונה ויראת שמים, יודעים שהוא אוחז באמונה וביראת שמים, ומי שמנבל את פיו חס ושלום, סימן שלבו מלא נבלה רחמנא ליצלן, וכמו שאומר רביז"ל בספר המדות |אות ניבול פה סי' א'| מי שמדבר נבול-פה, בידוע שלבו חושב מחשבות און, ולכן כמו שצריכין ליזהר מאד שלא יהיה נמצא כתם ורבב על בגדיו, כמו כן צריכין ליזהר מאד שלא יהיה נמצא כתם ורבב על לשונו, שלא יהיה לשונו ודיבורו פגום חס ושלום, כי בזה עושה כתם טמא על נשמתו, וגורם פירוד בין קודשא בריך הוא ושכינתיה, היינו בין נשמתו לבין השם יתברך, בחינת דם נדות חס ושלום, וזהו אפילו עם הכתם והדיבור הכי קטן, כי אפילו טפת דם כחרדל מטמא |ברכות ל"א.|, וכבר מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ט| שברית הלשון מכוון כנגד ברית המעור, ומי

שיש לו שלימות לשון הקודש, היינו שיש לו לשון קדוש וטהור, סימן שגם בריתו קדוש וטהור, אבל מי שלשונו פגום ומלוכלך, סימן שגם בריתו כן חס ושלום, וזהו |קהלת ט'| בכל עת יהיו בגדיך לבנים, ומסביר כאן רביז"ל בגדיך כמו בגידיך, היינו גיד הברית וגיד הלשון, שצריכין ליזהר שבריתו ולשונו יהיו לבנים וטהורים בכל עת, וזהו סימן שאדם לוקח את דיבורו מן הדעת, כשלשונו נקי וטהור, ואזי יהיה דיבורו תמיד מלא טוב, ויהיה דיבור נשמע ונתקבל, כי טוב הכל חפצים לשמוע.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שדבר זה נחוץ מאד לכל אחד לדעת, שאי אפשר להפריד המצוות שבין אדם לחבירו, כגון שמירת הלשון והדיבור, מן המצוות שבין אדם למקום, שהם שמירת הברית וקדושה וטהרה, כי האדם שפוגם במצוות שבין אדם לחבירו ומדבר על אחרים כל דבר רע, ולשונו ודיבורו פגומים מאד, סימן שהוא פגום מאד גם בין אדם למקום, כי מי צוה לנו ליזהר בכל המצוות שבין אדם לחבירו? הלא הקדוש ברוך הוא, ואם האדם עובר עליהם, זהו בדיוק כמו שעובר על המצוות שבין אדם למקום, ועוד יותר חמור מהם, כי המצוות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר עליהם, אבל המצוות שבין אדם לחבירו אין יום כיפורים מכפר עליהם עד שירצה את חבירו |יומא פ"ה:|, ובפרט כשאדם פגע בכבוד של צדיק אמיתי הדבוק בו יתברך, זהו עון חמור מאד, עד שמצינו שמחל הקדוש ברוך הוא על כבודו ולא מחל על כבוד הצדיק, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תנחומא כי תשא סימן ו'| ירבעם עומד ומקריב לעבודה זרה ולא יבשה ידו, וכיון שפשט ידו אצל אותו צדיק עדו הנביא, מיד יבשה ידו, כי על המצוות שבין אדם לחבירו מדקדקין מאד בשמים, ומי שמזלזל בהם בידוע שמזלזל גם במצוות שבין אדם למקום, אבל מי שמדקדק בהם בידוע שמדקדק גם במצוות שבין אדם למקום, והוא אהוב לשמים ואהוב לבריות.

והנה דבר זה צריך האדם לדעת, שגם בתוך כל העסקים שיש לאדם בינו לבין חבירו, קשורים המון הלכות ודינים של התורה, והמצוות שבין אדם לחבירו והמצוות שבין אדם למקום הם באמת דבר אחד ממש, כי על כל פרט ופרט יש המון הלכות בשולחן ערוך חושן משפט המלמד לאדם איך להתנהג, וכשאדם נוטה מהם, ושוכח את התורה שיש בתוכם, הוא נענש על ידי שקוראין אותו לדין תורה לפני הבית דין, ואז הוא צריך לבא לפני הדיינים ולספר להם כל הפרטים והענינים שהיו לו בעסקיו, והם חוזרים ומראים לו את התורה שיש בתוך כל פרט ופרט |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"פן|, ובוודאי גם הדיינים צריכים להיות דיינים

מומחים וכשרים, יראי ה' מרבים, כי אם לא, אזי כל עיקר הצרות והיסורים שיש בעולם הוא על ידיהם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קל"ט.| אם ראית דור שצרות רבות באות עליו - צא ובדוק בדייני ישראל, שכל פורענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל, כי הדיין צריך להיות ירא שמים אמיתי, ולדעת לפני הוא עומד בדין, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יבמות קט:| לעולם יראה דיין עצמו כאילו חרב מונחת לו בין יריכותיו וגיהנם פתוחה לו מתחתיו, אבל כשזוכים לבא לפני דיינים כשרים, אזי הם מראים לו את התורה שיש בתוך כל עסקי עולם הזה, ולכן באמת לאמיתו כל המצוות שבין אדם לחבירו קשורים ומשולבים יחד עם המצוות שבין אדם למקום ,ואין שום פירוד ביניהם כלל, ומי מזלזל בזה מזלזל בזה, ומי שמקיים את זה בוודאי גם מקים את זה.

וגם את זה צריכין לדעת, שאדם שמזיק ועושה רע לחבירו, אם לא יעשה תשובה וירצה את חבירו, סוף כל סוף יוענש בעונש חמור מאד ולא יוותרו לו כלל, ואף על פי שלפעמים לא רואין תיכף ומיד את העונש, ואדרבה ההוא שעשה רע עולה ומצליח, אבל הקדוש ברוך הוא מאריך אף וגבי דיליה, ולא יוותר לו כלל, ולכן תמיד כדאי לחזור בתשובה תיכף ומיד, כשעשה איזה רע לחבירו, וירצה את חבירו באותו יום ולא יחכה על ערב יום כיפורים וכיוצא בו, כי אז כבר יכול להיות מאוחר, וגם עד אז עלול לשכוח מה שעשה, רק לחזור תיכף ומיד בתשובה ולבקש מחילה מחבירו, ואז בוודאי ימחלו לו מן השמים וימתיק מעל עצמו כל מיני דינים ועונשים קשים חס ושלום.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שהחפץ חיים ז"ל בצעירותו ראה מעשה נורא שזעזע אותו מאד, ולא נתיישב דעתו עד הרבה שנים אחר כך שראה את צדקת ה', כי בהיותו צעיר ראה פעם בעירו איך שאיזה עשיר וגבר אלים, הוציא אלמנה ובניה הקטנים מדירתם באמצע החורף על שלא שילמו שכר דירה, ואף על פי שהאלמנה התחננה לפניו שיחכה עד סוף החורף, ואם לא תשלם עד אז יוציא אותם, אבל הוא לא רצה לשמוע דבריה, והלך והוריד הגג מעל ראשם באמצע החורף, והיו צריכין לצאת ולהיטלטל משם באמצע הגשם והשלג, והיה מראה נוראה ומזעזע מאד, והנה האיש הזה היה איש מכובד וראש הקהל, ואחר המעשה הזה גם עלה בעשירותו ובכבודו, והיה קשה מאד בעיני החפץ חיים ז"ל איך יצא נקי מעוון חמור כזה שעבר על לאו של |שמות כב| כל אלמנה ויתום לא תענון, ורק אחר שעברו כמה שנים פעם נסע האיש הנ"ל בדרך ונפל עליו איזה ערל עם גרזן והוריד ראשו מעל כתיפו, ונתפרסם הדבר בכל המדינה, וכולם ספדו אותו והתאבלו עליו מאד, שאיש מכובד

כזה ימות במיתה משונה כזו, ואף אחד לא זכר את הסיפור שהיה לפני כמה שנים עם האלמנה הנ"ל, אבל החפץ חיים ז"ל זכר היטיב מה שקרה, וראה את צדקת ה' איך ששילם מדה כנגד מדה, שכנגד מה שהוריד הגג מעל ראש האלמנה והיתומים, הורידו ראשו מעל כתיפו, ואמר על זה החפץ חיים ז"ל שכך הוא דרכי השם יתברך, שהוא מאריך אף וגבי דיליה, והחסרון הוא שרוב בני אדם אין להם הסבלנות לחכות לראות את צדקת ה', אבל מי שיש לו אמונה ברורה בהשם יתברך, יודע שאין שום דבר הפקר כלל, ובוודאי יקבל כל אחד ואחד כפי שמגיע לו, ולכן אשרי מי שחוזר תיכף מיד בתשובה על כל מה שפגם, ועל ידי זה יפטור מעל עצמו כל מיני עונשים קשים ומרים.

ואומר רביז"ל בהמשך התורה, שבזה תלוי פרנסה בלי טורח, היינו כפי שמקדש לשונו ובריתו כן יש לו פרנסה בסבה קלה ונקיה, ואינו צריך לטרוח אחריה כלום, כי אם אין הברית על תיקונו, אזי עניות רודפת אחריו, וכמאמר הזוהר |פינחס רמ"ד:| מאן דזרק פרורין דנהמא עניות רדף אבתריה, כל שכן מאן דזרק פרורין דמוחא |מי שזורק פירורי לחם, עניות רודפת אחריו, כל שכן מי שזורק פירורי המוח|, אבל כשזוכה לקדושת הלשון ולקדושת הברית, אזי יש לו פרנסה בסבה קלה ואינו צריך לטרוח אחריה כלל, ולכן מי שמקדש לשונו ובריתו מרוויח לא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות, כי יש לו פרנסה בלי טורח, ומן השמים מזמינים לו את כל מה שצריך, וזהו |ויקרא י"ט| לא תאכלו על הדם, היינו מה שאין לאדם לחם לאכול, ופרנסתו מצומצמת מאד, זהו על הדם, על עסקי הדם, שגרם דם טמא לשכינה הקדושה על ידי פגם בריתו ולשונו חס ושלום, וזה גרם לו עניות ודחקות, ולכן אשרי מי שזוכה לקדש את בריתו ולשונו, ונזהר מאד לקחת דיבורו תמיד מן הדעת, על ידי שמספר הרבה מעשיות משבח הצדיקים, כי על ידי זה יהיה נמשך עליו מוחין קדושים וטהורין, ויהיה נשפע עליו שפע רוחני ושפע גשמי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ברכת יצחק אבינו שרצה מקודם לברך את עשו, והקדוש ברוך הוא סיבב שיבא יעקב ויקח את הברכות, והנה בוודאי יפלא כל הענין, למה ירצה יצחק אבינו לברך את עשו שהיה איש יודע ציד איש שדה, במקום יעקב שהיה איש תם יושב אהלים? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה יצחק אבינו נתגדל בביתו של אברהם אבינו שלמד את לימוד הנ"ל של זהירות ודקדוק במצוות שבין אדם למקום ובמצוות שבין אדם לחבירו, כי אצל אברהם

אבינו נתקיימו שניהם בשלימות, כי |קידושין פ"ה.| עשה אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה, ובבין אדם לחבירו היה מדקדק ביותר, כי היה תמיד עוסק בהכנסת אורחים לזכות את הבריות, והיה נזהר בתכלית הזהירות שלא ירעו בהמותיו בשדות אחרים, והנה יצחק שנתגדל בבית כזה, גם אצלו היו שני יסודות אלו פשוטים וחזקים, ולכן כשראה יצחק את עשו מדקדק במצות שבין אדם למקום, ושואל, אבא, כיצד מעשרין את המלך? כיצד מעשרין את התבן? חשב שגם במצוות שבין אדם לחבירו הוא מדקדק מאד, כי דייקא עשו שהוא איש שדה, שתמיד יוצא לחוץ ועוסק עם הבריות, הוא יכול לקיים מצוות אלו ביותר שלימות מיעקב איש תם, היושב תמיד באהלי תורה של שם ועבר, ואין לו עסק עם אחרים כלל, כי בודאי הנסיון של בעל חנות ומי שעוסק במסחר יותר גדול ממי שיושב בבית המדרש ועוסק בתורה כל היום, כי יש לו ההזדמנות לרמות את הבריות ולהטעות אותם, ואם הוא שולט על יצרו ונזהר מאד לא לגנב ולא לגזול את הבריות, אזי מעלתו וחשיבותו גדול מאד, ולכן נדמה ליצחק שהנסיונות של עשו יותר גדולים מיעקב, ולו מגיע הברכות שיהיה יכול לעשות עבודתו בנאמנות.

אבל רבקה שנתגדלה בבית בתואל ולבן הארמי, ידעה היטיב מה זה רמאי וצבוע, ואיך מצד אחד אדם יכול להראות עצמו כצדיק גדול בבגדי לבן, ומצד שני יכול לרמות ולגזול את הבריות בלי שום בושה כלל, ולכן היא היתה מאד מבינה על דרכיו של עשו הרשע, ואיך שהוא מראה עצמו כצדיק גדול בין אדם למקום, אבל בין אדם לחבירו הוא מקולקל ורקוב מאד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מובא שם בפירש"י| על הפסוק |בראשית כ"ז| לצוד ציד להביא, אם ימצא מן ההפקר, טוב, ואם לאו, יביא מן הגזל, וכן אמרו על הפסוק איש יודע ציד איש שדה צד נשים מתחת בעליהן ומענה אותם, ולכן עשו לבושו אדום |בראשית רבה פרשה ע"ה סי' ד'|, בחינת כתם טמא ודם נדות, כי הוא גורם פירוד בין קודשא בריך ושכינתיה, היפוך הבגדים לבנים שזוכים על ידי שמירת הלשון ושמירת הברית, שהם הבגדים של יעקב אבינו, בחינת |בראשית ל'| מחשוף הלבן המוזכר בתורה זו, ולכן כשנכנס יעקב לקבל את הברכות מיצחק, ודיבר בלשון רכה ובדרך ארץ, וגם הזכיר שם שמים בפיו, כמו שכתוב כי הקרה הוי"ה אלקיך לפני, אז אמר לו יצחק, הקול קול יעקב והידים ידי עשו, היינו שבוודאי זהו השלימות שיהיה לאדם הקול של יעקב שהוא הדיבור הטוב, שהוא דיבור נשמע ונתקבל, אבל והידים ידי עשו, היינו ששלימות הידים, שהוא ענין ה"בין אדם לחבירו" זה מתגלה ביותר אצל עשו, שיש לו עסקים עם הבריות, ואם אדם כזו שידיו עסוקות עם

הבריות, מקיים בהם רצון ה', וגם יש לו קול של יעקב, שמדבר בלשון רכה ומזכיר שם שמים בפיו, בוודאי מגיע לו הברכות, כי על ידו עיקר שלימות קיום התורה. אבל לא ידע יצחק אז שזה היה באמת יעקב שמדבר כן, כי עשו רחוק מאד מכל זה, והוא מרמה וצד את הבריות באמרי פיו, ולכן כשנכנס עשו וראה יצחק את הגיהינום פתוחה תחתיו |כמובא בפירש"י פסוק ל"ג|, אז הבין שאצל עשו יש עוות המשפט, ואינו אוחז בבין אדם לחבירו כלל, כי זה בחינת הדיין שצריך לראות כאילו הגיהינום פתוחה תחתיו, והבין מזה שאין עשו אוחז בתיקון המשפט כלל, ואז הבין למפרע שהברכות שייכים רק ליעקב שהוא באמת אוחז בשלימות קדושת ברית הלשון וברית המעור, ויש לו הדיבור טוב שנשמע ונתקבל, וה"בין אדם למקום" וה"בין אדם לחבירו" שניהם שוים אצלו בשלימות, והשם יתברך יזכינו לתקן את כל מדותינו ולקדש את לשונינו ודיבורינו ובריתנו, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תולדות ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י' המדבר מעבודת התפילה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות בתורה זו של רביז"ל| צריכין להודיע גדולתו יתברך לכולם עד שגם העכו"ם יכירו גדולתו יתברך, וזה נעשה על ידי עבודת התפילה, כשמעלין את התפילה מהר ושדה לבחינת בית, על ידי זה מתגלה מלכותו יתברך גם לעכו"ם, שיהיה להם גם כן השגה באלקותו יתברך שמו, וזה אי אפשר להעשות כי אם על ידי צדיקי הדור, כמו שאמרו חכמינו הקדושים |ב"ב קט"ז.| מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, כי עיקר התפילה אינם יודעים כי אם צדיקי הדור, כי יש בעלי גאוה שאינם רוצים שילכו לצדיקים, ואומרים שהם בעצמם יכולים להתפלל, ומונעים גם אחרים כשיש להם צער או חולה לילך לצדיקים, עליהם נאמר |בראשית כ'| השב את אשת האיש וגו', כי זה הבעל גאוה מכונה בשם אבימלך, אבי לשון רצון, כי הוא רוצה לימלוך, והיינו אבימלך, כי באמת צדיק מושל בתפילתו, כמו שכתוב |שמואל ב' כ"ג| צדיק מושל וגו', והוא מתגאה בעצמו שיכול להתפלל ויש לו ממשלה, ועל כן מכונה בשם אבימלך, כי הוא רוצה לימלוך, ואומר אנא אמלוך, וזה פירוש, השב אשת האיש, א'ש'ת' ראשי

תיבות א'דני ש'פתי ת'פתח, זה בחינת התפילה, דהיינו השב "אשת", בחינת התפילה, להצדיק וכו', וזה ה'ש'ב' ראשי תיבות ה'ר ש'דה ב'ית, זה רמז שתפילת הצדיק היא בשלימות, שמעלה אותה מבחינת הר ושדה לבחינת בית, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר שלימות התפילה הוא שירגיל האדם את עצמו לדבר כל כך אל הקדוש ברוך הוא, עד שיהיה אצלו בבחינת בית, כאילו יושב בקביעות בתוכה, והקדוש ברוך הוא עומד על ידו, ושומע כל דיבור של התפילה, כי מצינו שהבית נקרא תפילה, וכמו שכתוב |ישעיה נ"ה| כי ביתי בית תפילה, והבית הזה צריך להיות תמיד מקושר אל האדם, עד שבכל מקום שהולך ידבר אל הקדוש ברוך הוא, וכעין שנאמר על שמואל הנביא |ברכות י|ן כל מקום שהלך ביתו עמו, וזהו עיקר הדביקות, כי עיקר הדביקות וההתחברות אל הקדוש ברוך הוא, הוא על ידי תפילה, ומשם אישתמודעין ליה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ד|, והאדם צריך להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולבקש אותו על כל פרט ופרט של החיים, עד שכל עניני הבית יוכללו בתוך תפלתו, שיבקש את הקדוש ברוך הוא על כל פרט ופרט ממש, על שלום בית, על בריאות האשה והילדים, על הפרנסה וכו' וכו', על כל דבר בפרטי פרטיות, כל אחד כפי הצטרכותו, וזהו ענין עליית התפילה מבחינת הר ושדה לבחינת בית, כי פעם היה עיקר עבודת הצדיקים כמו האבות והנביאים בבחינת הר ושדה, שהוצרכו ללכת חוץ מן היישוב, ולבלות ימיהם ושנותיהם בהרים ובשדות להתבודד עמו יתברך, ולדבק עצמם משם אליו יתברך, אבל לא כל אחד ואחד יכול ללכת בדרך כזו, כי מוכרח להיות בתוך היישוב בין בני אדם, ולהנהיג בית עם אשה וילדים, ובפרט עכו"ם ואומות העולם, בוודאי אין להם השגה בכל זה, ואיך אפשר לגלות להם ענין התפילה, ולקרב אותם אל גילוי אלקותו יתברך, ולכן עיקר השלימות הוא להעלות את התפילה מבחינת הר ושדה לבחינת בית, היינו אחר שכבר זכה האדם להתבודד בהרים וגבעות, ולצאת לשדה להתבודד עמו יתברך, יכניס את התפילה לתוך הבית, ויגלה לכל אחד ואחד איך שגם בתוך ביתו יכול להתפלל אליו יתברך, ולבקש אותו יתברך על כל הדברים שצריכים בתוך הבית, ודבר זה אפילו גוים ואומות העולם יכולים להבין, כי מי אין לו איזה צרה בבית, ומי לא צריך רפואות וישועות בתוך הבית? ומיד שמגלים לכל אחד ואחד שיכולים להתפלל אליו יתברך בתוך הבית, ולהתפלל על כל עניני הבית, אזי מלכותו יתברך מתגלה לעיני כולם, ומכירים שיש אלקים יחידי שולט ומושל בכל.

וזהו מה שמבואר בדברי רביז"ל שאשה היא מכונה בשם תפילה, בבחינת |בראשית כ'| השב אשת האיש, אש"ת ראשי תיבות א'דני ש'פתי ת'פתח, כי ביותר צריכין תפילה על כל הענינים המקשורים אל האשה, היינו שיזכה למצוא זיווג הגון, ויהיה לו שלום בית אמיתי, ויהיה זווגו בכשרות וכו', כי ענין התפילה והזיווג הם אחד, כי עיקר ההתחברות וההזדווגות להקדוש ברוך הוא על ידי תפילה, ולפי הזווג שגורם למעלה בתפלתו, כן זוכה לזווגו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט'|, ועל זה אמר אבא בנימין |ברכות הן| כל ימי הייתי מצטער על תפילתי שתהא סמוך למיטתי, היינו שלא יהיה הפרש אצלו בין תפילה לזווג |עי' שיחות הר"ן סי' רפ"ג|, וכל מה שאדם זוכה לעבודת התפילה באמת, כן זוכה לשלום בית אמיתי, אשרי לו.

והנה עיקר עבודת תפילות מתגלה לנו רק על ידי הצדיקים אמיתיים שבדור, שכבר מסרו נפשם ימים ושנים בהתבודדותם אליו יתברך, ויצאו בהרים ובגבעות, ביערים ובשדות והתפללו אליו יתברך, עד שנכללו לגמרי בו יתברך, והם יושבים בקביעות בתוך התפילה כמו אדם יושב בתוך הבית, והם מתפללים ומבקשים אותו יתברך על כל פרט ופרט מפרטי הבית, ולכן כל מה שמתקרבים אליהם ומקבלים את לימודם הטוב, זוכים לעסוק בעבודת התפילה באמת, אבל יש בעלי גאוה שמונעים בני אדם לבא אל הצדיקי אמת שבדור, והם אומרים שגם הם יודעים להתפלל, כי נדמה להם שהתפילה היא עבודה פשוטה, ואין להם מושג בבחינת "בית" הנ"ל, וחושבים שמחמת שהתענו וסיגפו את עצמם, הם מושלים בתפלתם, ובאמת כל התעניתים שלהם הוא כמו שק מלא חורים, וכשמריקים את השק, נשארו בו החורים |כמבואר בתורה זו של רביז"ל|, ואם התבוננו בעצמן היו רואים אחר כל התעניתים, עדיין נשאר אצלם כל תאוותם קשורים בשקם, ובעלי גאוה אלו מכונים בשם "אבימלך", כי רוצים למלוך ולשלוט על בני אדם, ונדמה להם שמגיע להם הכבוד מחמת תפילתם, ובינתיים אינם יודעים מאמתת עבודת התפילה כלל, כי רק הצדיקים אמיתיים שזכו לעסוק בתפילה באמת במסירת נפש, וביטלו עצמו לגמרי בתוך בית התפילה, הם יודעים את דרכי התפילה, ואיך ללמד לבני אדם להתפלל לפניו יתברך, אבל מיד שיש לאדם ישות וגסות, ונדמה לו שיודע לפעול הכל בתפלתו, הוא בטעות גדול, ואסור ליתן לו ממשלה ושליטה כלל.

והנה זה ברור שבוודאי עבודת התפילה מסור לכל אחד ואחד, וכל אחד יכול להגיע אל שלימות גדולה בעבודת התפילה, אבל מוכרחים לבא אל הצדיק לקבל ממנו לימוד זאת, שהצדיק יחזק ויאמץ אותו לעסוק בתפילה באמת, ולא יחלוש

דעתו מפני שום דבר, אפילו כשעוברים ימים ושנים ואינו רואה מה שפועל בתפילתו, לא יפסיק מלהתפלל, כי עבודת התפילה הוא ענין מלחמה עם חרב |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, בבחינת |תהלים קמ"ט| וחרב פיפיות בידם, וצריכין ללמוד היטיב איך ללחום עם חרב, שלא יטה לימין או לשמאל, רק יהיה קולע אל השערה ולא יחטא, וכדרך שני בני אדם שנלחמים עם חרב, שצריכין לדעת איך לכוון חרבם אל האמצע ולא יטו, ומבואר בדברי מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות נחלות הלכה ד'| שימין ושמאל הם שני חלקי התפילה המוזכרים בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, שהם שבחו של מקום ושאלת צרכיו, כי כל תפילה צריך להיות כלול משניהם, מצד אחד יברך ויהלל לשמו יתברך על כל החסדים ורחמים שגמל עמו עד היום, ומצד שני יבקש ויתחנן להבא, שיעזור לו הקדוש ברוך הוא בכל מה שהוא צריך, והתפילה צריך להיות תמיד כלול משניהם, כי אחד מחזק את השני, מחמת שמשבח את הקדוש ברוך הוא שעזר לו עד עכשיו, זה נותן לו כח לבקש להבא, כי כמו שעזר לי עד עכשיו בוודאי יעזור לי להבא, וכל מה שרואה שהקדוש ברוך הוא עוזר לו, כמו כן מרבה להודות אליו יתברך על הכל, ולכן שניהם מקושרים ביחד, ואזי החרב נקרא חרב פיפיות, שיש לה שני פיות, שבחו של מקום ושאלת צרכיו, ואז קולע אל השערה, ולוחם בדרך הממוצע, שאינו נוטה לא לימין ולא לשמאל, ומצליח בתפלתו, ודרך זה צריכין לקבל מהצדיק האמת, שמחזק את האדם להתפלל אליו יתברך בכל מיני מצבים, ואף פעם לא יחלש דעתו או יתרשל ידו מהתפילה, רק תמיד יזכיר עצמו מחסדי המקום, וימשיך להתפלל להבא, ולכן מוכרחים לבא אל הצדיק האמת לקבל ממנו לימוד זאת, ואשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיק אמת המגלה את עבודת התפילה בעולם, כי אז יזכה גם הוא להכלל בתוך בית התפילה, ולהתענג על נועם זיוו השכינה בזה ובבא לנצח אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי גם בפרשת השבוע מצינו שהיה ליצחק אבינו עסק עם אבימלך, כמו שהיה לאברהם אבינו, וכמו שכתוב |בראשית כ"ו| וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחותי היא כי ירא לאמר אשתי פן יהרגני וגו', שהוצרך יצחק אבינו להסתיר ולהחבאות עבודת התפילה שלו מלפני אבימלך, שהיה הבעל גאוה, שנדמה לו שהוא יודע את דרך התפילה באמת, ויכול לפעול פעולות כרצונו, אבל יצחק אבינו ידע היטיב שהוא רק בעל גאוה, ואינו יודע בין ימינו לשמאלו בעבודת התפילה, כי אינו יודע איך ללחום עם החרב ושלא יטה לימין או לשמאל, ואין לו מושג בתפילה

שהיא בבחינת בית ואשה, שזו היתה עבודת יצחק ורבקה, וכמו שכתוב בתחילת הפרשה |בראשית כ"ה| ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו וגו', זה עומד בזוית זו ומתפלל וזו עומדת בזוית זו ומתפללת כמו שפירש"י, ולכן הוצרך לכסות עבודת התפילה שלו, ולומר אחותי היא, בחינת חכמה בעלמא, וכמו שכתוב |משלי ז'| אמור לחכמה אחותי את, וכמו שעשה אברהם אביו כשלקחו את שרה לבית אבימלך, שהיא האשה יראת ה', שעוסקת בעבודת התפילה, והוצרך אבימלך להשיבה ולהודות על האמת, וכמו שכתוב |בראשית כ'| השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך וחיה וגו', ויתפלל בעדך דייקא, כי רק הוא יודע את דרך התפילה, וכך היה כאן עם יצחק, שהוצרך מקודם לכסות ולהסתיר עבודתו, ויאמר אחותי היא, אבל אחר כך כתיב, ויהי כי ארכו לו שם הימים וישקף אבימלך בעד החלון וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו, וכבר שואלים המפרשים איך שייך דבר זה שאבימלך יראה הצנע לכתו של יצחק עם רבקה אשתו? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי ויהי כי ארכו לו שם הימים, היינו שזכה יצחק אבינו להאריך ימיו בקדושה וטהרה ולשלוט בעבודת התפילה ולפעול פעולות כרצונו, אזי וישקף אבימלך בעד החלון, חלון מרמז על ענין התפילה, וכמו שכתוב |דניאל ו'| וכוין פתיחן ליה בעליתה, שממנו לומדים חכמינו הקדושים |ברכות ל"א.| להתפלל בבית שיש בו חלונות, וכן מובא בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט' וסי' קי"ב| שחלון התיבה הוא ענין התפילה עיין שם, וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו, היינו שהוא מזדווג עם התפילה בתכלית הדביקות, ותפילותיו עושים פירות, וכענין שנאמר בתחילת הפרשה ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו, ולכן אז קרא אבימלך שהוא הבעל גאוה אל יצחק, והוצרך להודות לו על עוצם כוחו ושליטתו בתפילתו, ואיך שאין לו הכח הזה כלל, ולכן מיד מצינו את עוצם השפע שהגיע אל יצחק, וכמו שכתוב, ויזרע יצחק בארץ ההיא וגו' מאה שערים ויברכו ה' ויגדל האיש וילך הלוך וגדל, כי הכל הוצרכו להודות על עוצם הכח של יצחק אבינו, ואיך שדייקא אצלו מונח כח התפילה באמת.

והנה יצחק אבינו זכה להכניע את גאוותו של אבימלך מלך פלישתים, ולהגיע אל כל השפע הזה, על ידי שהיה בתכלית הענוה והביטול, מאז שפשט צאוורו על גבי המזבח להשחט על קדושת שמו יתברך, כי אז נעשה כמו אפר ממש, ונסתם עיניו מיזו דהאי עלמא לגמרי, וכמובא במדרש |בראשית רבה פרשה נ"ו סי' ז'| שדמעות המלאכים נשרו לתוך עיניו ומזה כהו מאור עיניו, ומי שנסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא, לא שייך אצלו גאוה, כי מי נמצא להתגאות עליהם, הלא אין נמצא

רק הקדוש ברוך הוא בעצמו, ואין שייך מושג של גאוה כלל, ולכן זכה יצחק לשלימות התפילה, ותפלתו עשה פירות, עד שכל ההשפעות ירדו לעולם בזכותו, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים, ולקבל מהם עבודת התפילה בשלימות, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תולדות ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף שכ"ט עיין שם.

ונשמע בעולם, שיש מדינה כזו, והיה הבעל-תפלה מתאנח על זה, והיה אומר מי יודע עד היכן הם יכולים לילך ולתעות על ידי זה?! ונמצאו אנשים מאנשיו של הבעל תפלה הנ"ל, ולא שאלו את דעתו כלל, והלכו לשם, אל המדינה הנ"ל, להחזירם למוטב, כי היה להם רחמנות גדול עליהם על שנתעו כל-כך בתאוות ממון, ובפרט שהבעל תפלה הנ"ל אמר שהם יכולים לילך ולתעות יותר ויותר כנ"ל, על כן הלכו אלו האנשים הנ"ל אל אותו המדינה הנ"ל, אולי יחזירו אותם למוטב.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ונשמע בעולם, שיש מדינה כזו, שעושה עיקר החשיבות והישות מן הכסף והעשירות, והיה הבעל-תפלה מתאנח על זה, והיה אומר מי יודע עד היכן הם יכולים לילך ולתעות על ידי זה?! כי מיד שאדם עושה ישות ומציאות מן הכסף והממון, ומודד ומעריך חשיבות כל אחד ואחד כפי הכסף והעשירות שלו, הוא בסכנה גדולה שלא יגיע אל כפירה ועבודה זרה גמורה חס ושלום, כי הרי עשה מציאות מדבר חוץ מאמתת מציאותו יתברך, וזה כבר בחינה של עבודה זרה, ואחד ממשיך לשני, שעושה מן הכסף אליל ממש רחמנא ליצלן, ועל זה היה הבעל תפילה מצטער מאד, והיה מתאנח על זה, כי הוא הצדיק האמת שנכלל לגמרי בו יתברך, ואצלו אין הכסף והזהב נחשב לכלום, כי כל רצונו הוא רק להכלל בו יתברך לגמרי, ואינו רוצה ואינו צריך שום דבר כלל, ומי שאינו רוצה כלום, ואינו צריך כלום, ואין לו כלום, מה יכולים לקחת ממנו? הרי כל כולו רק דבוק בו יתברך, ולכן הוא מרחם מאד על אנשי העולם, ורוצה לעזור להם בכל מה שיכול.

ונמצאו אנשים מאנשיו של הבעל תפלה הנ"ל, ולא שאלו את דעתו כלל, והלכו לשם, אל המדינה הנ"ל, להחזירם למוטב, כי היה להם רחמנות גדול עליהם על שנתעו כל-כך בתאוות ממון, ובפרט שהבעל תפלה הנ"ל אמר שהם יכולים לילך

ולתעות יותר ויותר כנ"ל, על כן הלכו אלו האנשים הנ"ל אל אותו המדינה הנ"ל, אולי יחזירו אותם למוטב, והנה הטעות שלהם היתה מה שלא שאלו את דעת הבעל תפילה, והלכו מעצמם להחזירם למוטב, כי כשאדם הולך לקרב רחוקים, ולעסוק בתיקון נשמות, הוא מוכרח ללכת על כח וסמך הצדיק הגדול, שממנו נמשכים כל ההתחזקות שבעולם, כי הצדיק הגדול במעלה מאד שהוא הבעל תפילה, דן את כל אחד ואחד לכף זכות, ויודע את מקומו של כל אחד מה שגרם לו לחטוא, ולכן יכול להחזירו בתשובה שלימה, כי הוא רחמן אמיתי, בבחינת |ישעיה מ"ט| כי מרחמם ינהגם, ולכן רק הצדיק האמת יכול לעשות ראש השנה, כי הוא יודע לדון את כל אחד ואחד לכף זכות ולזכותו בדין לפניו יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א'|, אבל אנשים שאינם זוכים להשגה זאת, אף על פי שהם מקורבים אל הצדיק אין להם לצאת ולעסוק בתיקונם של אחרים, כי הלוואי יצא ידי חובת עצמם, וכמבואר כל זה בדברי מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות הרשאה הלכה ה' אות ט"ו|, שזהו סוד הלכות הרשאה, שאי אפשר לאחד לדון בשליחות של השני, לגבות את חובו ולטעון טענותיו, עד שיהיה לו כתב מפורש ממנו, שהוא ממנה אותו לבוא בכוחו, שזהו ענין תלמידי הצדיק האמת, שנמצא בידם ספרי רבם, והם בקיאים בהם מאד, והם בטלים ומבוטלים לרבם לגמרי, אז שייך לומר שיש להם הרשאה מרבם לצאת ולקרב אחרים ולהחזירם אל הקדושה, כי בכח וזכות רבם, יזכו גם כן לדון את כל הבריות לכף זכות ולהכניסם חזרה אל תוך גבולי הקדושה, אבל מי שחושב שהוא שליח וממונה מאת הצדיק האמת, מחמת שהוא קורא עצמו על שמו, והוא בא לבית מדרשו, אבל באמת אין בידו שום כתב והרשאה ממנו כלל, הרי הוא מטעה את עצמו וגם את אחרים, כי אין לו שום זכות ויפוי כח מהצדיק, ובמקום שיתקן עוד יקלקל הרבה חס ושלום, כי מי שאינו יודע איך להוכיח, הרי במקום להכניס ריח טוב באנשים שהוא מוכיחם, הוא מבאיש את ריחם, ומנתקם משורשם העליון חס ושלום |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח'|, ולכן זה היה הטעות של אנשי הבעל תפילה כאן שהלכו מדעת עצמם ולא שאלו דעת רבם כלל, ומחמת זה לא הצליחו לעורר את אנשי המדינה של עשירות בתשובה, ואף על פי שהיה להם רחמנות עליהם, אף על פי כן היו מקודם צריכין להתייעץ עם רבם הבעל תפילה ולקבל ממנו רשות והרשאה ואז היו בוודאי מצלחים בשליחותם, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים באמת, ולקבל הם זכות והרשאה לקרב את כל העולם כולו אליו יתברך, עדי נזכה לראות בישועתן וגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תולדות ה'תשס"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ח המדבר השגת התכלית, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל|, דע, כי לכל דבר יש תכלית, ולתכלית יש עוד תכלית אחר, גבוה מעל גבוה, למשל תכלית בנין הבית, כדי שיהא לאדם מקום לנוח, ותכלית המנוחה, כדי שיוכל בכח הזה לעבוד את השם, ותכלית העבודה וכו', ותכלית של כל דבר הוא מחובר להמחשבה והשכל, יותר מהדבר שזה התכלית בא ממנו, וקרוב התכלית להמחשבה בקרוב יותר מהדבר, כי סוף מעשה במחשבה תחלה; נמצא שהסוף והתכלית הוא תחלה במחשבה וקרוב לה, ומהתכלית נשתלשל המעשה, למשל כשעולה במחשבה לבנות לו בית, בודאי הבית אינו נבנה בבת-אחת, אלא צריך להכין עצים, ולסתת ולבנות כל עץ ועץ לפי צרכו, ואחר-כך נבנה ונשלם הבית, נמצא שלימות הבית, שהיא תכלית הבנין וסופו, היה במחשבה תחלה, נמצא שהתכלית הוא קרוב למחשבה ביותר מהתחלת המעשה.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מעורר אותנו בתורה זו לחשוב על התכלית הנצחי, שכל אחד ישים מוח מחשבתו על התכלית שבשבילו נברא, היינו לעבוד את הבורא יתברך שמו, וצריכין לקרב ידיעה זו למחשבות בני אדם, כי לא כל אחד זוכה לכוון עיני שכלו על התכלית, והוא עבודה גדולה להסתכל תמיד על התכלית, וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד| שכך ראוי להיות מנהג יראי ה', תיכף בבוקר בהקיצו, קודם שיתחיל שום דבר, יזכור מיד בעלמא דאתי, עיין שם, ורביז"ל מזכיר כאן "ותכלית העבודה וכו'" כי גם להעבודה יש תכלית, כי תכלית הכל הוא שיזכה האדם לחזור ולהכלל בו יתברך לגמרי, ולא יהיה לו שום מציאות בפני עצמו כלל, רק יהיה כל כולו דבוק ואדוק בו יתברך, בלי שום מסך המבדיל כלל, וכל עבודתו יוכלל באין סוף ברוך הוא, ועל זאת התכלית נאמר |ישעיה ס"ד| עין לא ראתה וגו', רק הצדיקים באמת יכולים לתפוס במחשבתם תכלית זו, וכל אחד כפי התקרבותו אל הצדיק כן זוכה לקבל ממנו זאת התכלית, וכמבואר כאן בהמשך דברי רביז"ל.

וממשיך רביז"ל, ודע, שהתכלית של הבריאה הוא שעשוע עולם הבא, ואי אפשר לקרב זאת התכלית למחשבות בני-אדם, כי זאת התכלית עליו נאמר |ישעיהו ס"ד| "עין לא ראתה וכו'", אבל הצדיקים באמת, גם הם יכולים לתפוס במחשבתם תכלית

עולם הבא, וכל אחד ואחד מישראל, לפי שרשו שיש לו בתוך נשמת הצדיק, כן מקבל ממנו גם כן זאת התכלית, כפי הפרת הכעס ברחמנות, היינו כשבא אדם לכלל כעס, לא יפעל בכעסו שום אכזריות, ואדרבא, ימתיק הכעס ברחמנות, בבחינת |חבקוק ג'| "ברוגז רחם תזכור" וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה התכלית של הבריאה הוא שעשוע עולם הבא, היינו להשתעשע בשעשוע דמלכא, ולהתענג על נועם ה' בקיום התורה והמצוות, ושעשוע זה יכול האדם לזכות גם בעודינו חי בעולם הזה, כי פירושו של "עולם הבא", הוא עולם הבא לכאן למטה בזה העולם הגשמי, כמובא בכתבי האריז"ל |עץ חיים שער ט"ו פרק ה'|, וזה משיגים כשזוכים לקיים את התורה והמצוות לשם שמים, היינו לקיים את רצון הבורא שציוה אותנו עליהם, אזי האדם מרגיש כל מיני נועם וזיוו ותענוג בעת עשייתם, וכמעט שלא יתבטל מן המציאות מרוב אור ותענוג שהוא מרגיש בהם, למשל מצות שבת, הרי היא מעין עולם הבא ממש, וכשאדם זוכה לטעום טעם השבת, הרי הוא נמצא בגן עדן ממש, ואינו צריך שום שכר על השבת, כי שכר מצוה מצוה, היינו כל עיקר השכר שלו, מה שזוכה לקיים את המצוה בעצמה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה'|, בבחינת |דברים כ"ד| ביומו תתן שכרו, שכבר יש לו שכרו בו ביום, בעת קיום המצוות, שזהו גם ב'יומו ת'תן ש'כרו ראשי תיבות ש'ב'ת', כי בשבת זוכין למדריגה זו ביותר, להרגיש שעשוע עולם הבא בעולם הזה ממש על ידי קדושת השבת, וכן בכל מצוה ומצוה, כגון הנחת תפילין, מי שזוכה לקיים המצוה בשמחה ובחיות כראוי, הרי מרגיש כל מיני נועם ומתיקות בהנחת תפילין, והוא שש ושמח שהולך עם כתר המלך, וזה מדביק אותו בו יתברך ממש, וכן בלימוד התורה, כשאדם מרגיש טעם בלימוד, אינו צריך שום דבר רק הלימוד בעצמו, ובפרט כשזוכה לטייל בכל חלקי התורה, מקרא משנה גמרא מדרש ברייתות ותוספתות הלכה ואגדה, עוצם הנועם והמתיקות הזה אי אפשר לתאר כלל, וזהו תכלית הבריאה שהוא שעשוע עולם הבא, אשרי מי שזוכה להגיע אליה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שהתענוג והשעשוע של התורה והמצוות הם גם תענוג גשמי למי שזוכה להרגיש אותם, כי האדם מתענג בנועם כזו עד שגם בגשמיות כל גופו מתענג על נועם זיו השכינה, וסיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם אמר הרה"ק מצאנז-קלויזנברג ז"ל אל איזה יהודי שיצא מן הדת רחמנא ליצלן, והיה מתפאר לפניו שיש לו טוב בזה העולם, ואמר לו הרה"ק הנ"ל, הנה ברוחניות אולי יש לך יותר ממני, כי הרי יש קונה עולמו בשעה אחת, ועל ידי הרהור תשובה

אמיתית אתה יכול לעלות למעלה ממני עד אין סוף, אבל בגשמיות בוודאי יש לי אלפים ורבבות יותר ממך, כי יש לי שבת ופסח וסוכות וכו', שפשוט בגשמיות מרגישים בהם כמו העשיר והמלך הכי גדול, ובפרט כזוכה לשבת סביב שולחנו עם משפחתו ובני ביתו, אין עשירות יותר גדול מזה, ומן הטוב הזה אתה חסר וריק לגמרי, אם כן מה כבר יש לך...

והנה רביז"ל מגלה לנו כאן, שהצדיקים זוכים לתפוס במחשבתם תכלית עולם הבא, וכן כל אחד מישראל כפי שרשו שיש לו בתוך נשמת הצדיק, כן מקבל ממנו זאת התכלית, אבל זה רק כפי הפרת הכעס ברחמנות, היינו כשבא לכלל כעס לא יפעול בכעסו שום אכזריות, רק אדרבה ימתיק הכעס ברחמנות, כי פגם ועוון הכעס חמור מאד, עד שאמרו חכמינו הקדושים |זוהר קרח קע"ט.| כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה, וכן אמרו |נדרים כ"ב| כל הכועס אפילו השכינה אינה חשובה כנגדו, כי כשבא לכלל כעס, ונותן את הכעס להתגבר עליו, ואובד את עשתונותיו, הרי באותו שעה מנתק את נפשו משרשה רחמנא ליצלן, כי אלמלא היה מכיר שהקדוש ברוך הוא נמצא עמו אתו ואצלו, והוא יתברך מנהיג כל פרט ופרט בהשגחה נוראה ונפלאה, לא היה שייך אצלו כעס, כי מה יש לו לכעוס, הלא רצונו יתברך גנוז בתוך המקרה הזה, אבל מיד שאדם בא לכלל כעס בא לכלל טעות, ודוחה את השכינה מעליו רחמנא ליצלן, ולכן אמרו |שבת ק"ה| המפזר את מעותיו, והמקרע בגדיו, והמשבר את כליו בחמתו, יהא בעיניך כעובד עבודה זרה, כי הוא מאבד קדושת נשמתו לגמרי, ולכן מובא בזוהר הקדוש |תצוה קפ"ב.| שעל הכעסן נאמר |איוב י"ח| טורף נפשו באפו, ומבואר בכתבי האריז"ל |שער רוח הקודש - תיקון הכעס|, שבפגם כל חטא ועוון האדם עושה כתם על נשמתו, ועל ידי תשובה ומעשים טובים מכבסים את הכתם ומטהרים אותה, אבל בפגם הכעס האדם טורף נפשו לגמרי רחמנא ליצלן, בבחינת טורף נפשו באפו, ואין מה לכבס עוד, וצריכין לזה טבילה במקוה עם שמות ובייחודים להחזיר את נפשו עיין שם, נמצא שפגם הכעס חמור מאד, ומיד שאדם בא לכעס כבר אי אפשר לו להשיג אור התכלית, כי התכלית ניתן להשיג רק למי שמשבר את חומריותו וישותו, ומכניס בעצמו אור האין סוף ברוך הוא, אבל על ידי הכעס הרי מסלק מעל עצמו אור השכינה, וממילא דוחה מעל עצמו השגת התכלית, כי הא בהא תליא.

והנה בענין הכעס, בוודאי אי אפשר לאדם להיות בבחינת מת לגמרי, שלא ירגיש שום דבר כלל, וכמובא בדברי הרמב"ם מפורש |הלכות דעות פרק א הלכה ד'| כיצד דרך הממוצע? לא יהא בעל חימה נוח לכעוס, ולא כמת שאינו מרגיש, אלא

בינוני, לא יכעוס אלא על דבר גדול שראוי לכעוס עליו, כדי שלא יעשה כיוצא בו פעם אחרת, עיין שם, והנהגה זאת ראו אצל צדיקים ואנשי מעשה, שהיו כועסים לפעמים כדי להטיל אימה דקדושה, או להמתיק איזה דין השורה על האדם, וזהו עומק דברי רביז"ל כאן, שהשגת התכלית הוא כפי הפרת הכעס ברחמנות, היינו כשבא לכלל כעס לא יפעול בכעסו שום אכזריות, אדרבה ימתיק את הכעס ברחמנות, כי לא ימלט שלא יבא האדם לפעמים להתעוררות של איזה כעס, אבל העיקר שימתיק את הכעס ברחמנות, ולא יאבד עשתונותיו חס ושלום על ידי הכעס, רק ימתיק את הרוגז ואת הגבורות ברחמנות, בבחינת |חבקוק ג'| ברוגז רחם תזכור, ועל ידי זה יתעוררו גם משמים עליו ברחמים אמיתיים, ויהיו נפתחים לפניו שערי השמים, ויזכה להשיג את התכלית הנרצה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ברכת יצחק אבינו, שרצה מקודם לברך את עשו, ואחר כך בא יעקב ולקח את הברכות, וכל המפרשים שואלים איך יתכן שיצחק אבינו ירצה לברך את עשו, בשעה שבוודאי ידע את עוצם תמימותו של יעקב, שהוא |בראשית כ"ה| איש תם יושב אהלים ועוסק בתורה, ועשו הוא איש יודע ציד איש שדה, מלא כעס ורציחה, ואם כן למה יגיע לו הברכות? והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה מדת הכעס והאכזריות של עשו הרשע, ירד והשתלשל ממדת הגבורה של יצחק אבינו, שהוא הקים ותיקן מדת הגבורה בקדושה בתכלית השלימות, כי פשט את צווארו על גבי המזבח להישחט על קדושת שמו יתברך, ועבד את השם יתברך כל ימיו במסירת נפש, שזהו תיקון מדת הגבורה, אבל כשירד והשתלשל המדה הזאת אצל עשו, נעשה גבורה דסטרא אחרא, שהוא כעס ואכזריות ורציחה, והנה יצחק אבינו ידע היטיב את הכעס והגבורה של עשו, רק רצה להמתיק אותו בבחינת ברוגז רחם תזכור הנ"ל, ולכן רצה לברך אותו עם ברכות עולם הזה, להראות לו איך שגם בתוקף הכעס יכולים להתגבר על יצרו ולהפר כעסו ברחמנות, כי בראותו יצחק אביו, המעוטר במדת הגבורה, מתגבר על כעסו עליו, ומברך אותו עם הברכות של עולם הזה, גם הוא ילמד ממנו להתגבר על כעסו ורציחתו, ולהפר אותם ברחמנות, אבל רבקה הבינה אחרת, שעשו כל כך משתרש במדת הכעס והרציחה, עד שלא יועיל לו להמתיקו ברחמנות, ומגיע הברכות אל יעקב שהוא מעוטר במדת התפארת, שהוא ממוזג בין חסד וגבורה, ויודע איך להמתיק את הכעס ברחמנות, שלא יפעול שום אכזריות ברוגזו, והקדוש ברוך הוא הסכים עמה, ועל ידי זה זכה לקבל את הברכות, והשם יתברך יזכינו להגיע אל

תיקון המדות באמת, ונזכה להפר הכעס שלנו ברחמנות, עד שיהיה נמשך עלינו רחמי שמים מרובים, ונראה בישועתן וגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תולדות ה'תשס"ב

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י' המדבר מיעקב ועשו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות בתורה זו של רביז"ל| יעקב הוא בחינת הצדיק שמסתכל על החכמה והשכל שבכל דבר, כי לקח את הבכורה שנקרא ראשית, שהוא החכמה והשכל של כל דבר, כמו שכתוב |תהלים קי"א| ראשית חכמה, והשכל הזה מאיר לאדם בכל דרכיו כמו השמש, אבל מחמת שאור השכל גדול מאד, אי אפשר לזכות אליו כי אם על ידי בחינת נו"ן, שהוא ענין מלכות ואמונה, היינו תפילה |כמבואר בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"גן, ועשו הוא ההיפוך מזה, שמזבה את הבכורה, שהוא החכמה והשכל שיש בכל דבר, ועליו נאמר |משלי י"ח| לא יחפוץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו, וזה בחינת מלכות הרשעה, וכשזה קם זה נופל, היינו כשמקימים מלכות דקדושה שהוא בחינת יעקב, אזי נופל ונתבטל מלכות הרשעה של עשו, ומתגלה אלוקותו יתברך בעולם וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר עבודת איש הישראלי לזכות לראות אלקותו יתברך מכל פרט ופרט של הבריאה, שזהו עיקר החכמה והשכל שיש בכל דבר, כי כל דבר שבזה העולם נברא בשביל תכלית מיוחדת, היינו לקרב את האדם אליו יתברך, לכן כשאדם מוצא את החכמה והשכל שיש בכל דבר, היינו תכלית בריאתו, ואיך להתקרב אל השם יתברך על ידי אותו דבר, הרי הביא את הבריאה לתכליתה, וזהו עבודת האדם בכל ימי חייו, להעלות ולהגדיל חכמתו ושכלו, ולראות אלקותו יתברך מכל דבר, וזה נקרא בחינת שמש, כי מאיר לו אורו יתברך כמו השמש בצהרים, ואפילו בתוקף חשכת לילה אינו חשוך לו כלל, כי שכלו מאיר באור גדול מאד, ותמיד מחיה עצמו עם הארת אלקותו יתברך, שזה נקרא חיות אמיתי, כי חי עם השם יתברך, ורק זה נקרא חיים אמיתיים, וכמו שכתוב |דברים ד'| ואתם הדביקים בהוי"ה אלהיכם חיים כולכם היום, וזהו בחינת האות חי"ת, שהוא לשון חיות, כי החכמה הוא החיות של כל דבר, וכמו שכתוב |קהלת ז'| החכמה תחיה את בעליה, אבל מחמת שאור השכל גדול מאד, ואי אפשר לקנותה בפעם אחת,

וכדוגמת השמש שאי אפשר להסתכל בה כמו שהוא, לכן צריכין להקדים את בחינת נו"ן, שהוא המלכות והאמונה, שהוא ענין הצמצום, היינו לחזק עצמו באמונה שלימה וברורה, להאמין שבוודאי יש חכמה ושכל עמוקה בכל פרט של הבריאה, ואף על פי שלעת עתה אינו זוכה לדעת מה היא בדיוק, אבל סומך עצמו על אמונה שבוודאי יש חכמה זו, ועל ידי תוקף האמונה, סוף כל סוף זוכה להגיע אל הידיעה, לדעת בידיעה ברורה את החכמה שיש בכל דבר, ואז מאיר לו שכלו מאד כמו השמש בצהרים, ונמשך עליו ח"ן אמיתי, שהוא התחברות אותיות חי"ת ונו"ן הנ"ל, ומיד שיש עליו חן, נתקבלין כל בקשותיו.

והנה במקום אחר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ג| מבואר, שענין הנו"ן, שהוא המלכות והאמונה, הוא ענין התפילה, כי עיקר הדרך שזוכין לקבל עול מלכותו יתברך, ולהקים את האמונה הקדושה, הוא על ידי תפילה, וכל מה שמרבים להתפלל אליו יתברך, כן נכנס בו אור האמונה, עד שנקבע בלבו כיתד חזק בל תמוט, ואז הוא מוכן לעלות אל החכמה והשכל של כל דבר, ונמשך עליו ח"ן אמיתי, שהוא ענין התחברות הח' והנ', ואזי נתקבלים כל תפילותיו ובקשותיו לפניו יתברך, כי עיקר הטעם שאין נתקבלין התפילות והבקשות, מחמת שאין להם חן ואינם נכנסין בלב המתבקש, אבל כשאדם זוכה לחן, על ידי חיבור החכמה והאמונה כנ"ל, אזי דבריו הם דברי חן, ונתקבלין כל בקשותיו וכל תפילותיו.

והנה ההיפוך מכל זה הוא עשו הרשע, שמבזה את הבכורה, שהוא החכמה והשכל שיש בכל דבר, וכמו שכתוב |בראשית כ"ה| ויבז עשו את הבכורה, שמוכן למכור את הבכורה בשביל נזיד עדשים, כי עשו אינו רוצה להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ויותר טוב לו ללכת אחר תאוות לבו, ולמלאות בטנו עם תאוות עולם הזה, וכמו שכתוב |משלי י"ח| לא יחפוץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו, ולכן אצלו שוכן מלכות הרשעה, המסתיר ומכסה על מלכות דקדושה, וממנו נמשך עיקר היצר הרע, ועיקר עבודת האדם להגביר מלכות דקדושה על מלכות הרשעה על ידי לימוד התורה בכח, ועל ידי ריבוי תפילה, ואז זוכה שמאיר לו אלקותו יתברך בכל דרכיו כמו השמש בצהרים, וכמו שכתוב |משלי ד'| ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום, וזוכה להכלל לגמרי בו יתברך, ולהתענג על נועם זיו השכינה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע איך שיצחק אבינו רצה לברך את עשו, ורבקה אימנו רצתה שיעקב יקבל את הברכות, וצריכין להבין מה היה דעתו של יצחק אבינו למסור את

הברכות לעשו הרשע, ואיך הבינה רבקה אימנו אחרת? ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל יש לפרש הענין בטוב טעם ודעת, כי הנה יצחק אבינו היה עולה תמימה שנתגדל בביתו של אברהם, והיה צדיק בן צדיק, והוא ידע והבין שעשו שהוא איש יודע ציד איש שדה היוצא בחוץ, נמצא בסכנה גדולה לישאר חזק באמונתו ולהגיע אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולכן רצה לברך אותו עם ברכות שמים וארץ כדי ליתן לו כח להתגבר על יצרו הרע ועל מלכות דסטרא אחרא, וכדי שיכול להקים מלכות דקדושה, ויצחק הבין שעשו יש לו נסיונות רבות וקשות מאד בחוץ, אבל אם יעמוד בהם, יהיה מעלתו גבוה מאד, וכדוגמת אברהם אביו שנתגדל בביתו של תרח, ואף על פי כן הכיר את בוראו, ובזה היתה מעלתו עוד יותר גבוה מיצחק, שנתגדל בבית של קדושה וטהרה |וכמבואר באור החיים הקדוש פרשה כ"ה פסוק י"ט עיין שם|, כי מי שצריך ללחום עם כוחות הטומאה ומלכות הרשעה, הוא זוכה להתגלות מיוחדת של מלכות דקדושה, כי כשזה קם זה נופל, אבל רבקה אמינו הבינה אחרת, כי היא נתגדלה בבית בתואל ולבן הארמי, הנקראים כן על שם הרמאות שלהם |עי' בספר הקדוש הנ"ל שם פסוק כ'|, והיא הכירה שעשו כבר השתרש במעשיו הרעים, ואצלו שורה מלכות דסטרא אחרא ולא יועיל לו הברכות כלל, ואדרבה, יעקב צריך את הברכות ביותר כדי שלא יתיישן העבודה אצלו ולא יתקרר מתוקף התלהבותו, כי זהו כלל גדול שתענוג תמידי אינו תענוג |וכמובא מזה הרבה בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע|, ולכן דייקא מי שנמצא תמיד באהל של הקדושה, בבחינת יעקב איש תם יושב אהלים, הוא צריך עזרה וסיוע מיוחדת שלא יתיישן אצלו העבודה ולא יהיה זול ופשוט אצלו, ולכן ביקשה שיעקב יקבל את הברכות מיצחק, כדי שיהיה לו כח להתחדש תמיד בעבודת השם, ויתעלה תמיד מדרגא אל דרגא, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו התחדשות חדש בעבודת השם בכל יום, ונזכה לעלות ולהגיע אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תולדות ה'תשס"ב

בשבת קודש בבוקר, היתה סעודת מצוה לא' מאנ"ש בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת תולדות ה'תשס"ב

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רע"ח המדבר מן החליף טוב של השוחט ההגון, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע שעל חליף טוב יכולין לראות כל הכלים של הבית המקדש איזה פנים יש להם, וזה שכתוב כשאמר יצחק לעשו שיבדק הסכין וישחט יפה, "שא נא כליך", |בראשית כ"ז|, רמז על כלים של בית המקדש, שהם נראים על הסכין היפה כנ"ל, וכן איתא במדרש |בראשית פרשה ס"ה| שכליך רמז על כלים של בית המקדש, כמו שאמרו שם 'כליך-זה בבל' שנאמר "ואת הכלים הביא בית אוצר אלהיו", נמצא שכליך מרמז על כלים של בית המקדש "בקנאו את קנאתי" |במדבר כ"ה|, בחינת הצדיק שאינו מקנא שום צדיק, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, רק אותו לבדו יתברך, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה הקשר בין שני מאמרים אלו של רביז"ל, מענין החליף טוב של השוחט הגון, ומענין הצדיק שאינו מקנא שום צדיק לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, יצא מסיפור שהיה בשמיני עצרת שחל להיות בשבת שנת תקס"ח, וישבו הרבה מאנ"ש אצל רביז"ל בסעודת הבוקר, ורביז"ל דיבר נפלאות כדרכו, ובתוך שיחתו הקדושה אמר, שעל חליף טוב יכולים לראות כל הכלים של הבית המקדש, וגילה את תורה הנ"ל, ומוהרנ"ת ז"ל נתלהב אז כל כך מדברי רביז"ל עד שהרים קולו ואמר "רבי! כמדומה לי שאין לכם לקנאות שום צדיק לא בעולם הזה ולא בעולם הבא", השיב לו רביז"ל, הלא זה פירוש הפסוק |במדבר כ"ה| בקנאו את קנאתי, בחינת הצדיק שאינו מקנא צדיק לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, רק אותו יתברך לבד, ולכן שני המאמרים היו במעמד אחד, ובוודאי יש גם שייכות וקשר בעומק מושגם, וכמו כל דברי רביז"ל שיש בהם עמקות גדול.

ואמר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין זה שיכולים לראות על החליף של שוחט הגון את כל כלי בית המקדש, הוא בוודאי השגה גדולה ונוראה מאד, ויש להבינה על פי מה שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ג.| כל מי שיש בו דיעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו, כי עיקר בנין בית המקדש הוא בנין בית המוחין |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ג|, שיזכה האדם לראות ולהכיר אלקותו יתברך בגילוי רב ועצום, כמו שהיה מתגלה בזמן שבית המקדש היה קיים, וכשאדם זוכה לדעת אמיתי, אזי נחשב כאילו בית המקדש בנוי בימיו, והנה ענין של בדיקת הסכין, ולשמרה מכל מיני פגימה, בוודאי תלוי בדעת ברור מאד, כי אם אין דעת הבדלה מנין |ירושלמי ברכות|, ובלי דעת אי אפשר להבחין בין סכין כשר לפגום, וכמובא בשולחן ערוך |יורה דיעה סי' י"ח סעיף ז'| "והרבה צריך ישוב הדעת ויראת שמים לבדיקת הסכין וכו' ובחינת חוש המישוש כפי כוונת הלב", עיין שם, נמצא שאי אפשר להעמיד חליף טוב כי אם על ידי דעת אמיתי, ולכן אם יש

שוחט הגון שמעמיד סכין טוב באמת, סימן שיש בו דעת, וכל מי שיש בו דעת כאילו נבנה בית המקדש בימיו, ולכן ראוי לראות את הכלים של הבית המקדש על החליף שלו, כי הוא זוכה לבנין הדעת שהוא בנין בית המקדש, והבן.

והנה על פי זה יש להבין גם את הקשר של המאמר השני, על הפסוק |במדבר כ"ה| בקנאו את קנאתי, בחינת הצדיק שאינו מקנא שום צדיק אחר לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, רק אותו יתברך לבד, כי הנה מדת הקנאה נמשכת רק מחסרון הדעת, כשאין לאדם דעת אזי מתחיל לקנאות באחרים למה יש לו כסף וכבוד יותר ממנו, והקנאה אוכלת בו עד שעצמותיו מרקיבין ממש רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קנ"ב| כל מי שיש בו קנאה עצמותיו מרקיבין, שנאמר |משלי י"ד| רקב עצמותיו קנאה, והפירוש הוא, שעוד בחיים חיותו בעולם הזה עצמותיו מרקיבין בתוכו, ואין לו שום חיות כלל, כי הקנאה אוכלת בו עד שהוא מתבלה לגמרי, כי מי שיש בו דעת אמיתי ויודע שהכל תלוי בו יתברך לבד, אף פעם אינו מקנא שום בריה, כי מי יש לו לקנאות? הלא כל מה ששייך אליו יגיע אליו באיזה סיבה שיהיה, וכל מה שלא שייך אליו לא יגיע אליו בשום פנים ואופן, אם כן מה יש לו לקנאות? ועל פי רוב כל מה שמקנאין אחרים הוא להבל ולריק, כי מקנא שיש להההוא כל כך הרבה כסף וכבוד, ואינו יודע שהכסף והכבוד בא לו עם צרות גדולות ועצומות כאלו, עד שלא היה מחליף עמו בשביל כל הון דעלמא, אבל כך דרך בני אדם לקנאות באחרים בקנאה עוורת, וזה מביא לו אחר כך כל הצרות, כי אין לו שום חיות כלל, ועצמותיו מרקיבין ממש, ואשרי מי שניצל מן המדה הזאת לגמרי.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שמדת הקנאה הוא מחלה גרועה מאד שקשה להתרפאות ממנה, כי היא מתגברת על האדם מקטנותו, ומיד שנולד בבית עוד אח או אחות, כבר מקנא בו הילד הקדום, והאדם צריך לעבוד הרבה לעקור מעצמו מדת הקנאה, ולחלק ממה שיש לו עם אחרים, והצדיקים אמיתיים שזכו לדעת אמיתי, וניקו עצמם מכל שמץ של קנאה, אינם מקנאים שום בריה לא ברוחניות ולא בגשמיות, כי זכו להכלל בו יתברך כל כך, עד שאין להם עסק עם אחרים כלל, ולא שייך שיעלה על לבם קנאה מאחרים, ואדרבה הם שמחים בתכלית השמחה לראות הטוב וההצלחה אצל כולם, ואין בהם מדת צר עין כלל, ואז הם זוכים להגיע אל מדריגת "בקנאו את קנאתי", שמקנאים בו יתברך לבד כביכול, איך זוכין להכלל בו יתברך יותר ויותר, וזהו תכלית מדריגה העליונה, אשרי הזוכה להגיע אל השגה כזו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שמדת הקנאה היא ההתחלה של שאר כל מיני מדות רעות,

ומביאה את האדם לידי שנאה רשעות ורציחה רחמנא ליצלן, שזהו עיקר השקר המתגבר בעולם, כי שק"ר ראשית תיבות ש'נאה ק'נאה ר'שעות |ר'ציחה|, והאות המתווך הוא ק' שהוא הקנאה, כי ממנה בא הכל, כי מתחילה אדם מתקנא באחרים וחומד מה שיש להם, וזה נותן לו היתר לשנאותו, כי הרי נדמה לו שעומד בדרכו ומפריע לו, ולכן כבר מותר לשנאותו, ובאמת אין שום היתר לשנוא בר ישראל, והוא לאו מפורשת בתורה |ויקרא י"ט| לא תשנא את אחיך בלבבך, והוא לאו תמידי שעוברים עליו כל עת ורגע שיש בלבו שנאה על בר ישראל, ובני אדם מחפשים כל מיני טעמים וסיבות לאריכות הגלות, ועל מה צריכים לעשות תשובה, ובינתיים אינם שמים על לב שעיקר אריכת הגלות הוא רק מחמת שנאת חנם, שמקנאים אחד בהשני ושונאים אותו, וזהו עיקר הגלות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא ס"ט| בית ראשון נחרבה מחמת עבודה זרה גילוי עריות שפיכות דמים, ובית שני נחרבה מחמת שנאת חנם, ועדיין מרקד בינן, ומהשנאה בא רשעות ורציחה, כי מרוב שנאה שבוער בו, מתיר לעשות לו רשעות, עד שלבסוף מתיר את דמו לרוצחו ממש רחמנא ליצלן, והכל התחיל ממדת הקנאה, שלא היה יכול לסבול גדולת חבירו, ונדמה לו שלוקח ממנו משהו, וזה הביא אותו אחר כך לכל המדות רעות, ולכן אשרי מי שזוכה להכניס בעצמו דעת אמיתי, להבחין בין טוב לרע, שעל ידי זה יהיה נחשב כאילו נבנה בית המקדש בימיו, ולא יעלה בלבו קנאה על שום בריה שבעולם, רק יהיה כל חשקו ורצונו לקנאות קנאת ה' ולהכלל בו יתברך לגמרי, ואז טוב לו בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה הגילוי הנ"ל שיכולים לראות את כלי בית המקדש על החליף של שוחט הגון, הלא מלביש רביז"ל בפסוק מפרשת השבוע, שאמר יצחק לעשו |בראשית כ"ז| שא נא כליך תליך וקשתיך וגו', ודרשו חכמינו הקדושים |מובא שם בפירש"י| חדד סכינך ושחוט יפה שלא תאכילני נבילה, שהזהיר אותו על בדיקת הסכין שתלוי בדעת כנ"ל, והנה בסמוך לפני זה מצינו איך שיצחק הוכיח את אבימלך ואנשיו על מדת הקנאה והשנאה, ועל הרשעות שעשו לו, וכמו שכתוב |בראשית כ"ו| ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר וגו' ויקנאו אותו פלישתים, וזה גרם להם לשנוא את יצחק ולעשות לו רשעות, וכמו שכתוב |שם| וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלישתים וימלאום עפר ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד, ולכן אחר כך כשהתחרטו ובאו אל יצחק לכרות עמו ברית, אמר להם יצחק, |שם| מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אותי ותשלחוני מאתכם, שהוכיח

אותם על מדת הקנאה, ואל מה הקנאה הביאה אותם, ששנאו אותו, ואחר כך עשו לו רשעות, ויאמרו ראו ראינו כי היה הוי"ה עמך וגו', שראו את עוצם מעלתו של יצחק אבינו ואת גודל דעתו איך לא נקם בהם ולא עשה להם רעה, כי היה דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות, ולא היה שייך אצלו שמץ של קנאה ושנאה, רק אחז במדריגת "בקנאו את קנאתי", וזהו שנסמך אחר כך הציווי לעשו, שא נא כליך תליך וקשתך וגו' חדד סכינך יפה וכו', כי גם זה תלוי בשלימות הדעת הנ"ל שהוא בחינת בנין בית המקדש, והבן, והשם יתברך יזכינו להגיע אל שלימות המוחין והדעת, שלא יעלה בלבינו קנאת שום בריה, ונזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תולדות ה'תשס"ג

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן סי' א' המדבר מיעקב ועשו, עיין שם. פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, יעקב הוא הצדיק שמסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, כי בכל דבר יש חכמה ושכל שיכולין להתקרב אל השם על ידי אותו דבר, וזה נקרא בכורה שהוא בחינת ראשית, כי ראשית הוא חכמה, וכמו שכתוב |תהלים קי"א| ראשית חכמה, ועשו הוא הרשע שמבזה את החכמה והשכל שיש בכל דבר, וכמו שכתוב |בראשית כ"ה| ויבז עשו את הבכורה, כי עשו אינו חפץ להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, והולך בשרירות לבו, וכמו שכתוב |משלי י"ח| לא יחפוץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו, ולכן מבזה את החכמה והשכל שיש בכל דבר, ועיקר עבודת איש הישראלי להגביר המלכות דקדושה שהוא בחינת יעקב, ולהכניע את מלכות דסטרא אחרא שהוא בחינת עשו, ועיקר דבר זה נעשה על ידי לימוד התורה הקדושה, בחינת ויעקב איש תם יושב אהלים, כי על ידי תורה מקבל חכמה ושכל, ונמשך עליו חן, ועל ידי מכניע מלכות דסטרא אחרא, ומכניע את הבעל דבר שדרכו להתלבש במצוות וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר הבריאה היתה בכדי להכיר את הקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב בזוהר |בא מ"ב| בגין דישתמודעין ליה, היינו שיזכו להכיר את הקדוש ברוך הוא מכל פרטי הבריאה, ולכן בתוך כל פרט ופרט של הבריאה גנוז חכמה ושכל שיכולים על ידה להכיר את השם יתברך, ועיקר עבודת האדם לחפש ולבקש חכמה זו, ולהתקרב אל השם יתברך על ידי כל דבר, וכן דרך הצדיקים שמסתכלים תמיד על כל דבר שנארע להם, ומתבוננים למה קרה להם כך,

ומה הקדוש ברוך הוא מרמז להם בזה, ומתקרבין אל הקדוש ברוך הוא על ידי כל דבר שעובר עליהם בחייהם, כי יודעים היטיב שאין שום טבע מקרה ומזל כלל, ובכל פרט ופרט יש השגחה עליונה, ולכן מחפשים ומבקשים היטיב את רצונו יתברך בכל דבר, עד שמוצאים אותו ומתקרבים אל השם יתברך על ידי אותו דבר, מה שאין כן הרשעים שהם בחינת עשו, אינם חפיצים בחכמה ובתבונה, והם מבזים החכמה והשכל שיש בכל דבר, והולכים בשרירות לבם, כי אינם חפיצים להתקרב אל השם יתברך כלל, ולכן תולין הכל בטבע מקרה ומזל, בחינת עשו, לשון עשיה, שהכל עשוי וקבוע, ואי אפשר לשנות אותו, ונדמה להם שהכל הפקר חס ושלום, ולבסוף כלים ומתבטלים לגמרי, כי מלכות דסטרא אחרא אין לה קיום, וכשזה קם זה נופל, כשמקימים מלכות דקדושה, ומגלים ומפרסמים את החכמה והשכל שיש בכל דבר, על ידי זה מתבטלים מלכות דסטרא אחרא שהוא כח הרשעים, ועל ידי זה יהיה הגאולה, אשרי המחכה ומגיע.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע שיצחק אבינו רצה לברך את עשו, ורבקה שלחה את יעקב לקבל את הברכות, והנה לפי דברי רביז"ל הנ"ל צריכין להבין ביותר איך רצה יצחק לברך את עשו בשעה שהוא הרשע המבזה החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולא רצה לברך

את יעקב שהוא איש תם יושב אהלים, ומחפש אלוקותו יתברך מתוך כל דבר, ולמה דייקא רבקה כיוונה אל האמת שליעקב מגיע את הברכות ולא עשו? אבל באמת הסוד מונח בסוף דברי רביז"ל בתורה הנ"ל שאומר "כי מתחילה היצר הרע מתלבש עצמו במצוות ומטעה את האדם כאילו מסיתו לעשות מצוה וכו' שהוא בחינת אש לבנה, ואף על פי כן מלאך מזיק הוא", כי מלכות דסטרא אחרא הוא בחינת לבן הארמי, שהוא שקרן וצבוע, ומרמה את הבריות על ידי לבוש לבן שלו, שמלביש עצמו בבגדי לבן ועושה עצמו לצדיק, ועל ידי זה מסית את האדם לעשות עבירה, כי מרמה אותו כל כך עד שנדמה לו שעושה מצוה, והנה רבקה אמנו שהיתה צדיקת בת רשע |כמובא ברש"י בריש פרשת השבוע|, שנתגדלה בבית בתואל ולבן, ידעה היטיב ענין זה של רמאות וצביעות, ואיך שדרך הבעל דבר להתלבש עצמו במצוות, ולכן תיכף ומיד שראתה את עשו בא ושואל את השאלות שלו, כיצד מעשרין את התבן? כיצד מעשרין את המלח? ידעה היטיב שהוא שקרן וצבוע, שרוצה להלביש עצמו במצוות ולהראות כאילו הוא צדיק גדול, ובוודאי לא מגיע לו הברכות, אבל יצחק אבינו שהיה צדיק בן צדיק, והיה עולה תמימה שלא יצאה לחוץ לארץ ולא

יצאה מד' כותלי בית המדרש, לא היה מבין כל כך על דרכי הרמאים והצבועים, ובשעה ששאל אותו עשו שאלות כאלו, כיצד מעשרין את התבן? כיצד מעשרין את המלח? חשב שבתמימותו הוא שואל את זה, ואם כן בוודאי מגיע לו הברכות, כי הוא מדקדק במצוות כל כך, ורבקה אמנו הבינה היטיב שיעקב מוכרח לבוא במרמה ולקחת את הברכות, כי כתיב |שמואל ב' כ"ב| ועם עקש תתפל, שאם רוצים להלחם עם הבעל דבר שהוא עקש ורמאי, צריכין לבא אליו גם ברמאות, זה לעומת זה, ולא לפחד ממנו כלל, והיא ידעה שיעקב מוכרח לקבל ברכות עולם הזה, בכדי שיידע היטיב איך להתנהג עם עשו ולבן, בשעה שימצא אותם בחוץ בעסקי עולם הזה, וירצו לרמאות אותו, שיהיה מבין לדרכם וינצל מתחת ידם, ולכן לבסוף קיבל יעקב את הברכות, וכבר לא היה מפחד מעשו ומלבן, רק אמר אחיו אני ברמאות, שהיה מבין מאד לדרכיו, וכן אמר לעשו, |בראשית ל'| עם לבן גרתי, ואמרו חכמינו הקדושים |מובא שם בפירש"י| ותרי"ג מצוות שמרתי, כי גרת"י אותיות תרי"ג, ששמרתי את התרי"ג מצוות, לא פחות ולא יותר, ולא הוסיף לי הבעל דבר שום מצוות משלו, כי בזה רצה לפרוש רשת לרגלי, כדי ללכדני במצודתו, וכמו שאמר יצחק לעשו על יעקב, |בראשית כ"ז| והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צווארך, ופירש הגאון מווילנא ז"ל, תרי"ד הוא מספר אחד יותר מתרי"ג, היינו והיה כאשר תריד, מיד שתוסיף עוד מצוה יותר מתרי"ג, אז ופרקת עולו מעל צווארך, היינו שתדע שנצחת אותו, כי מיד שתסית אותו להוסיף על המצוות, שהוא דרך הבעל דבר להתלבש במצוות, אז הוא עלול כבר לעזוב את דרכי התורה לגמרי חס ושלום, כי כל המוסיף גורע, וכמו שהיתה הסתת הנחש אל חוה |בראשית ג'| ולא תגעו בו, שגם לא תיגעו בעץ הדעת, ובאמת לא צוה הקדוש ברוך הוא רק שלא יאכלו ממנו, ומיד שהוסיף על הציווי, ודחף אותה עליו, ולא קרה כלום, אמר לה, כשם שאין מיתה בנגיעה כך אין מיתה באכילה, ועל ידי זה הכשיל אותם, ולכן אמר יעקב אל עשו, עם לבן גרתי' ותרי"ג מצוות שמרתי, לא פחות ולא יותר, וממילא כבר איני מפחד ממך ומכיוצא בך.

וזהו המבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ח| שיש בני אדם שאומרים שכשהצדיק גדול במעלה, מחמת גדולתו אינו יכול להשגיח ולהסתכל על בני העולם, כי הוא רחוק מהעולם, ובאמת אינו כן, כי אדרבה כשהצדיק גדול מאד הוא יכול להשגיח ולהסתכל יותר על העולם, וכמו שמצינו ברבן יוחנן בן זכאי שבוודאי היה גדול במעלה מאד מאד, ואף על פי כן אמר |כלים פרק י"ז משנה ט"ז| אוי לי אם אומר, אוי לי אם לא אומר, אם לא אומר, יאמרו שאין

החכמים בקיאים במעשה הרמאים, ואם אומר, ילמדו ממני רמאות, הרי שהיה בקי מאד בהעולם, עד שאדרבה היה מתיירא פן ילמדו ממנו רמאות, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל, הרי שהצדיקים האמיתיים בקיאים היטיב בטיב הרמאים, ויודעים איך להתנהג עמהם כפי ערמומיתם, כי אם לא בקיאים כראוי, עלולים מאד להתפס ברשתם חס ושלום, ולכן אמר התנא רבי יוחנן בן זכאי |אבות ב'| צאו וראו איזה דבר ישרה שיבור לו האדם, "צאו" דייקא, כי לימודו היתה איך לצאת בין אנשי העולם, ולמצוא אלקותו יתברך בתוך כל פרט ופרט, ולהסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ועל ידי זה יהיה בקי מאד איך להשמר מכל הערמימיות של עשו ולבן, שמתלבשים עצמם במצוות, ורוצים להסית את האדם מדרך החיים חס ושלום, שזהו גם דברי המגיד "צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו", "צא" ולמד דייקא, כי להיות בקי בטיב לבן הארמי צריכין לצאת בין אנשי העולם, ולחפש ולבקש את החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולדעת איך לא להתפתות מפיתוי הבעל דבר שמתלבש במצוות, ובדבר זה היתה רבקה אימנו בקיאה מאד, כי הלא היא באה מבית כזו שהיתה דירתו של לבן הארמי, ולכן הבינה שיעקב מוכרח לקבל הברכות, ולצאת וללמוד איך להלחם עם עשו ולבן ולא להתפס ברשתם, מה שאין כן יצחק שהיה עולה תמימה, מסובב תמיד עם ד' כותלי בית המדרש, לא היה יודע כל כך את דרכי עשו, ונדמה לו שמגיע לו הברכות ביותר, כי הוא נמצא תמיד בחוץ, ואף על פי כן שואל כיצד מעשרים את התבן? כיצד מעשרים את המלח? נמצא שהוא מדקדק במצוות, ובאמת הוא רק צבוע ורמאי, שמתלבש עצמו במצוות, ומוסיף על הציווי, ולכן סיבב השם יתברך שלא קיבל את הברכות כלל, רק נמסרו ליעקב שהוא מקים מלכות דקדושה ומגלה מלכותו יתברך בכל העולם כולו.

ובזה יש להבין את מה שכתוב בסוף הפרשה |בראשית כ"ח| וישלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו, וכבר מתמה רש"י על מילים "אם יעקב ועשו" איני יודע מה מלמדינו, והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן מאד, כי עכשיו ראה יצחק שבוודאי מגיע הברכות ליעקב, כי הוא הצדיק שמסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, והוא עכשיו מוכשר לצאת לעולם ולהתמודד אפילו עם לבן הארמי, ולא יתפתה לדבריו כלל, ולכן מדגיש כאן התורה, שיעקב הולך אל לבן בן בתואל הארמי "אחי רבקה", כי הולך אל ביתו של לבן הארמי, שהוא אח אמו, שהיא למדה שמה היטיב את דרכי אחיה הרמאי, ואיך להיזהר מהם, והראיה, כי היא "אם יעקב ועשו", היינו שהיא היתה

המבחנת מאד בין יעקב לעשו, וידעה שיעקב הוא האיש תם יושב אהלים שמסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולו מגיע הברכות, ועשו הוא הרשע שמבזה החכמה והשכל שיש בכל דבר, ומרמה את הבריות באמרי פיו, כאילו הוא צדיק גדול, ולכן בכח זה היה יעקב יכול ללכת לדרכו לשלום, ולא לפחד מהפיתויים והרמאות של לבן הארמי, כי כבר קיבל בבית אביו ואמו את החכמה והשכל להנצל מדרכי היצר הרע וערמומיתו, והשם יתברך יזכינו להידבק בדרכי התמימות באמת, ונזכה להנצל מעצת היצר הרע וכת דיליה, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תולדות ה'תשס"ג

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהז' בעטלירס דף תנ"ה עיין שם. פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ואמר להם, |הנשר הגדול הנ"ל, הנשר מרמז על הקדוש ברוך, וכמו שכתוב |דברים ל"ב| כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף.

אני אפרש לכם את המעשיות שסיפרו כל הנ"ל, כי הקדוש ברוך הוא מגלה ומפרש לנשמות ישראל את עוצם מדריגת הצדיקים האמיתיים שזוכים להתדבק בו יתברך, ולהגיע אל הזכרון האמיתי, שהוא לזכור תמיד בעלמא דאתי |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד|, כדי שגם הם ילכו בעקבותם הקדושים ויגיעו אל מה שצרכים להגיע בזה העולם, היינו להתדבק בו יתברך.

כי זה שסיפר שהוא זוכר גם כשחתכו את התפוח מן הענף, היינו שהוא זוכר גם כשחתכו את טבורו, |הינו שגם את המעשה הזאת שנעשה עמו תיכף בעת ההולדה, בעת שחתכו את טבורו, גם את זה הוא זוכר|, כי זכה לזכרון ישן כזו לזכור מה שנעשה עמו תיכף ומיד שיצא מבטן אמו לאויר העולם, שאז מתחיל עיקר עבודת האדם בזה העולם, להכיר את הקדוש ברוך הוא, ועל ידי שעבד עבודתו יתברך במסירת נפש אמיתי כל ימי חייו, זכה להעלות ולתקן את כל הימים הקודמים, עד שהגיע גם ליום הראשון של ימי חייו שיצא לאויר העולם וחתכו את טיבורו, וגם היום הזה העלה לשרשו ותיקן אותו.

והשני שאמר שזוכר בשעה שהיה הנר דולק, היינו שהוא זוכר גם כשהיה בעיבור, שהיה נר דולק על ראשו, וכמובא בגמרא |נדה ל| שהעובר במעי אמו נר דלוק על ראשו ומלמדים אותו כל התורה, וכשיוצא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ושוכח הכל, כי מקודם שיוצא האדם לאוויר העולם מראים אותו כל ההשגות שיכול

להשיג, ואת כל התורה שיכול ללמוד, אבל אחר כך שוכח את הכל, כי רוצים שיגיע אל כל ההשגות ואל כל המדריגות על ידי העבודה שלו בעצמו, ואם כן למה היה צריך ללמוד הכל, הרי ממילא יושכח ממנו? אבל על ידי שלמד פעם את הכל, וראה את כל מה שיכול להשיג, על ידי זה יש לו הכח לחזור אל הכל אם רק ישים כל חפצו ורצונו בזה, מה שאין כן אם לא היה לומד מקודם לא היה אפשר לו להגיע אל כל זה, נמצא שעיקר שלימות האדם תלוי בידו בעצמו, ואם רק יכסוף וירצה להגיע אל השגות התורה, ולהתדבק בו יתברך, בוודאי יגיע אל הכל.

וזה שאמר שזוכר גם בעת שהתחיל רקום הפרי, היינו שזוכר גם כשהתחיל להתרקם הגוף, דהינו בעת יצירת הולד, וזה שזוכר בעת שהיו מוליכים הגרעין לנטע הפרי, היינו שזוכר גם כשנמשכה הטפה בעת הזיווג, וזה שזוכר את החכמים שהיו ממציאים את הגרעין, היינו שזוכר גם כשהיה הטפה עדין במוח, |כי המוחין ממציאים את הטפה|, וזה שזוכר את הטעם היינו הנפש, והריח היינו הרוח, והמראה היינו הנשמה, כי כל אלו הם השגות נוראות ונפלאות במדת הזכרון, שכפי עבודת האדם להכלל בו יתברך, כן זוכה לחזור אל זכרון יותר קדום עד שזוכר מה שנעשה עמו אפילו לפני התרקמות גופו ונשמתו.

והתינוק אמר שזוכר לאו כלום, כי הוא למעלה מן הכל, וזוכר אפילו מה שהוא קודם מנפש רוח נשמה, שהוא בחינת "אין", כי התינוק שהוא הבעטליר העוור, זכה להכלל בו יתברך לגמרי, עד שזוכר לאו כלום, היינו שהוא נכלל באור האין סוף לגמרי, עד שאין שייך אצלו מושג של זמן וזיקנה, כי הוא מתחדש תמיד בכל עת ורגע כתינוק שנולד ממש, נמצא שאף על פי שהוא חי עלי אדמות זמן רב, אבל עדיין לא התחיל לחיות כלל, כי מתחדש בכל עת ורגע מחדש.

ואמר להם, חזרו אל הספינות שלכם, שהם הגופים שלכם שנשברו, שיחזרו ויבנו, עתה חזרו אליהם, ובירך אותם, כי כל אחד ואחד כפי הצרות שעוברים עליו בימי חייו, נדמה לו כאילו גופו נשברה ונהרסה לגמרי, ואין לו כבר תיקון כלל, כי אף על פי שיודע שהשגת הנשמה גדלה ושגבה מאד, אבל מצד גופו נדמה לו שאין לו תקוה, כי הלא גופו עב וגס מאד, ואיך יכול לתקן ולבנות אותו, אבל על ידי ששומע דברי הנשר הגדול, שהם דברי השכינה, שמכניס בו מנוס ותקוה, שבוודאי יכול לקדש ולטהר גופו, על ידי זה מתחזק מאד בעבודתו, וחוזר לבנות את הגוף, ולעשות אותו ככלי קדוש לקבל אלקותו יתברך, עד שיתקיים בו |איוב י"ט| ומבשרי אחזה אלוה, שגם מבשר הגוף יזכה לראות אלקותו יתברך, ויודיע גם לגופו מכל ההשגות שהנשמה משיג |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב|.

ולי |היינו זה הבעטליר העור שהיה תינוק אז, שהוא מספר כל זה| אמר הנשר הגדול הנ"ל אתה בוא עמי, כי אתה כמותי, כי אתה "זקן מאד ועדיין אתה יניק מאד" ועדין לא התחלת לחיות כלל, ואף על פי כן אתה זקן מאד, וגם אני כך, כי אני זקן ועדין אני יניק וכו', כי זהו מדריגת הצדיק הגדול במעלה מאד, שכבר סתם עיניו לגמרי מחיזו דהאי עלמא, ואין לפני עיניו תמיד כי אם אמתת מציאותו יתברך, ולכן הוא מתחדש בכל עת ורגע ממש, כי הוא נכלל לגמרי בו יתברך, ועדיין לא התחיל לחיות כלל.

נמצא, שיש לי הסכמה מאותו הנשר הגדול, |שאני חי חיים ארוכים כנ"ל|, ועתה אני נותן לכם חיים ארוכים שלי, במתנה לדרשה, ונעשה שם שמחה וחדוה גדולה ועצומה מאד מאד, כי הצדיק שזוכה להכלל בו יתברך לגמרי, כל חפצו ורצונו למסור מדריגה זו גם לשאר נשמות ישראל, ולברך אותם עם חיים ארוכים כמותו, ולכן כל מי שזוכה להתקרב אליו באמת ולקבל ממנו לימודיו הנפלאים, גם עליו נמשך מקדושתו הגדולה, וזוכה להגיע אל מה שצריך להגיע אשרי לו, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים באמת, ולקיים כל עצותיהם, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תולדות ה'תשס"ג

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד, המדבר מהנקודה המיוחד שיש לכל אחד ואחד, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל|, כי יש בכל אחד מישראל, דבר יקר שהוא בחינת נקודה, מה שאין בחבירו, כמעשה דאביי ואבא אומנא |תענית כ"א|, שהשיבו לו, לא מצית למעבד כעובדא דאבא אומנא וכו', ובחינה הזאת שיש בו יותר מחברו, הוא משפיע ומאיר ומעורר לב חברו, וחברו צריך לקבל התעוררות ובחינה הזאת ממנו, כמו שכתוב ומקבלין דין מן דין וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו, איך שיש בתוך כל אחד ואחד מישראל נקודה מיוחדת מה שאין בחבירו כלל, ובשביל נקודה זו היתה עיקר בריאתו, כי אם לא היה בו נקודה מיוחדת, למה היו צריכין לברוא אותו, הלא חבירו היה יכול למלאות תפקיד זה, ולא היו צריכין אותו כלל, ולכן אם ברא אותו הקדוש ברוך הוא עלי אדמות, סימן שיש בו נקודה ותפקיד שאין

בחבירו כלל, ורק הוא יכול למלאות התפקיד הזה ולהשלים נקודתו, וזה נאמר על כל אחד ואחד מישראל, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים |תענית ג| כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות כך אי אפשר לעולם בלי ישראל, נמצא שעיקר קיום העולם הוא רק בעבור נשמות ישראל, ואם כן מוכרח שיש לכל אחד מישראל חלק בקיום העולם, כי אם לא היה לו נקודה מיוחדת, לא היו צריכים לברוא אותו כלל כנ"ל, הרי יוצא מכאן התחזקות נוראה, שיש לכל אחד ואחד תפקיד מיוחדת למלאות בזה העולם, ואין שום בן אדם אחר יכול לעשות זה כלל.

והדוגמא שמביא רביז"ל הוא מהגמרא |תענית כ"א| מהסיפור של אביי ורבא ואבא אומנא, כי אבא אומנא היה רופא מומחה שהיה מקיז דם לאנשים ונשים, והיה שומע שלום ממתיבתא דרקיעא בכל יום ויום, בשעה שאביי היה שומע רק ערב שבת, ורבא רק בערב יום הכיפורים, ואיתא שם, שאביי ורבא נחלשה דעתם מאבא אומנא, למה רופא פשוט ישמע שלום ממתיבתא דרקיעא בכל יום בשעה שהם אינם שומעים רק פעם בשבוע או פעם בשנה, ויצאת בת קול ואמר להם, לא מציתו למעבד כעובדא דאבא אומנא, שאתם לא יכולים לעשות את העובדות של אבא אומנא, כי הוא היה רופא, ועשה כל דרכי רפואותיו בצניעות גדולה, וגם הכין אוכל לכל אלו שהקיז להם דם כי נחלשו, וגם לא לקח כסף ממי שאין לו, רק אדרבה נתן להם, ולכן היה מעלתו חשוב מאד בשמים, אבל אין זה שייך לכם כלל, כי אביי ורבא לא היה להם עסקים כאלו עם אנשים ונשים, ולא היה להם הנסיונות שלו, ולכן לא היה שייך לקנאות נקודתו כלל, ואף על פי שכל הש"ס מלא עם ההויות של אביי ורבא, והם כמלאכי מעלה, שהתלבשו בגופות בני אדם, וכמו כל התנאים ואמוראים המוזכרים בגמרא, שעליהם נאמר |ע"ז יז| ידענא זוטי דאית בכו מחיה מתים, שאפילו הכי קטן היה יכול להחיות מתים, כי תנא ואמורא הוא חתיכת אש ושם קדוש שהתלבשה בגוף גשמי, שזהו בחינת "הוויות דאביי ורבא" כי אביי"י ורב"א עולה בגימטריא רל"ב, בדיוק כמו ארבע הוויות של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, אף על פי כן אין שייך להם הנקודה של הרופא אבא אומנא, שעושה רעש בשמים על ידי הצניעות שלו בעסקי רפואתו, ולכן לא שייך לקנאות בו כלל, כי אין להם קשר אל הנקודה הזאת, וכפי ענינו הוא זוכה לשמוע שלום ממתיבתא דרקיעא בכל יום.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שגילוי זאת של רביז"ל מלמד אותנו לימוד נורא בענין ביטול וביעור מדת הקנאה מאתנו, כי אם יתבונן אדם בענין הנ"ל, איך שכל אחד יש לו נקודה מיוחדת, יבין היטיב שאין שייך לקנאות את חבירו כלל, כי הנקודה של חבירו לא שייך לו כלל, והנקודה שלו אין שייך לחבירו כלל, ולכן

למה ועל מה לקנאות אותו, הלא כל אחד יש לו תפקיד ותכלית אחרת, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו אפילו כמלא נימא, ואפילו שידמה לו שחבירו זוכה למדריגות והשגות גבוהות מאד, ושומע קולות וכרוזים מלמעלה, למה יקנא בו כלל, הלא הוא עושה את הנקודה שלו, וכמו כן עלי לעשות את הנקודה שלי, ולמה לי להתבלבל עם מה שאני רואה אצל אחרים, הלא כל אחד נברא על תפקיד אחרת, ולכן אשרי הזוכה לקבוע בלבו ידיעה זאת, שכל אחד יש לו הנקודה והענין שלו שאין שייך לחבירו כלל, וזוכה להוציא מן הכח אל הפועל את נקודתו המיוחד לו, כי אז יזכה לרב טוב הגנוז והצפון בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את גודל צמיחתו והצלחתו של יצחק אבינו, ואיך שקינא אותו אבימלך והפלישתים וגרשו אותו, וכמו שכתוב |בראשית כ"ו| ויזרע יצחק בארץ ההיא וימצא בשנה ההיא מאה שערים ויברכהו ה', ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד, ויהי לו צאן ומקנה בקר ועבודה רבה, ויקנאו אותו פלישתים וגו' ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד, כי יצחק אבינו עבד עבודתו והשלים נקודתו ולא הסתכל על אחרים כלל, ותיכף ומיד שראה אבימלך והפלישתים את גדול הצלחתו, קינאו בו מאד וגירשו אותו, כי מדת הפלישתים הוא מדת הליצנות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ע"ז י"ט.| פלישתים ליצנים היו, ולכן ביציאת עם ישראל ממצרים כתיב |שמות י"ג| ולא נחם אלהים דרך ארץ פלישתים כי קרוב הוא, ופירש"י קרוב לחזור למצרים, כי ידע הקדוש ברוך הוא שאפילו אחר שראה עם ישראל את גודל הנסים ושידוד הטבע של העשר מכות ויציאת מצרים, תיכף ומיד שיבואו ליד פלישתים שהם ליצנים, יתקררו מן הכל חס ושלום, כי ליצנות הוא פתח הטומאה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא ל"ח|, הבא לטמא פותחין לו, שנאמר |משלי ג'| אם ללצים הוא יליץ,

ומדת הליצנות נובע ממרה שחורה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ג| שהוא ענין של דכאון ואי שביעת רצון עם הנקודה שלו, כי מי ששש ושמח עם הנקודה שלו אינו צריך לעשות ליצנות מאחרים, כי מה יש לו בכלל עם אחרים, הרי אינם יכולים להגיע אל נקודתו כלל, ולכן תיכף ומיד שרואים אצל אחד מדת הליצנות, צריכין לדעת שבוער בו מדת הקנאה והשנאה, וכל כוונתו להשפיל ולבטל את אחרים כדי להגדיל את עצמו, כי אינו מכיר את נקודתו כלל, ולכן קינא אבימלך בהצלחת יצחק בכל ענייניו, ורצה לקחת את רבקה אשתו, וגם את הבארות אשר חפר, אבל יצחק אבינו לא התפעל ממנו כלל, רק הבין שעליו להתרחק ממנו לגמרי,

ולכן כתיב וילך משם יצחק ויחן בנחל גרר וגו', וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו וגו', ואיתא בספר הקדוש "מאור ושמש", שהבארות הם החידושי תורה וגילוי אלקות שגילו ופירסמו האבות הקדושים, כי יצחק אבינו הפריד עצמו מאבימלך והמשיך על דרכו ונקודתו לגלות אלקותו יתברך בעולם, וכשראה אבימלך את עוצם הצלחתו בכל ענין, ואיך שאינו מתפעל ממנו כלל, אז הלך אצלו לכרות עמו ברית, ויאמר אליהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אותי ותשלחוני מאתכם, והוצרך אבימלך להודות לו ולומר ראו ראינו כי היה הוי"ה עמך וגו' כי ראה את עוצם מעלת יצחק שאינו מתפעל מאחרים כלל, ואפילו אחר שגירשו אותו הוא מפרסם אלקותו יתברך בכל מקום בואו, ולכן הכיר את עוצם חשיבותו, ואיך שעובד על נקודתו המיוחדת לו, ואינו מתפעל מאחרים כלל, והשם יתברך יזכינו לעקור ולבער את מדת הקנאה מלבינו לגמרי, עדי נזכה למצוא את נקודתינו המיוחדת, ולהוציא אותה מן הכח אל הפועל, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת ויצא ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ג המדבר מהולדה ושלימות הדעת, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, עיקר הולדה תלוי בה"א, בבחינת |בראשית מ"ז| "הא לכם זרע", ואברהם ושרה לא הולידו, עד שהגיעו לה"א הזאת, כי עיקר הולדה על-ידי הדעת, בבחינת |שם ד| "וידע אדם" וכו', 'וקטן אינו מוליד' |סנהדרין ס"ח|, ועיקר הדעת, היינו שישתמש בדעתו, היינו שיוציא את שכלו מכח אל הפעל, כי גם לקטן יש דעת, אבל אצל הקטן עדיין הדעת בכח ולא בפועל, כי לא השתמש בדעתו, ולא הוציא אותו מכח אל הפועל, ומי שהוא שלם בדעתו, שהוציא אותו מכח אל הפועל, והשיג בדעתו מה שאפשר לדעת האדם להשיג בדעתו, אזי הוא קרוב לדעת הקדוש-ברוך-הוא, ואין חילוק בין דעת האדם לדעת השם יתברך, אלא חמשה דברים כמובא, ואז דעתו יונק מדעת השם יתברך, שהיא בחינת ה"א, ואז מוליד.

ולהשלים את דעתו, שיהא שלם בדעת, אי אפשר אלא על-ידי עסק שעוסק עם בני אדם לקרבם לעבודת השם יתברך, על-ידי-זה נשלם דעתו, כי הם מחדדין דעתו, בבחינות 'ומתלמידי יותר מכולם' |מכות י|, ובשביל זה תלמידים נקראים בנים |ספרי פרשת ואתחנן על-פסוק ושננתם לבניך|, כי על ידם בא ההולדה ובשביל זה

אברהם ושרה טרחו את עצמן לגייר גרים, כי על-ידי-זה השלימו דעתם, ונתקרבו לה"א הזאת, היינו לדעת השם יתברך, וזכו לבנים, כי על-ידי גרים נתגדל דעתם, בבחינת 'ומתלמידי יותר מכולם' אבל מי שאין שלם בדעתו, והוא רחוק מדעת האדם, כל שכן מדעת השם יתברך, שהוא בחינת ה"א, ואזי הוא קטן ואין מוליד וזה הטעם שהצדיקים מיגעים את עצמן, ורודפים אחר בני אדם לקרבם לעבודתו יתברך אין זה כדי להרבות כבודם, חס ושלום, אלא כדי להשלים דעתם, בבחינות 'ומתלמידי יותר מכלם' ובשביל זה ביד הצדיקים לפקוד עקרות, כי הם שלימים בדעת, וקרובים לדעת עליון, ואין בין דעתם לדעת השם יתברך אלא חמשה דברים כנ"ל וחמשה דברים, היא היא דעת השם יתברך שמשם ההולדה וזה |ברכות נ"ז| 'שלשה דברים מרחיבין דעתו של אדם, אשה נאה, ודירה, וכלים' אשה, היינו החמר מכונה בשם אשה, שיהא לו חומר ממוזג במזג השוה, שיהא ראוי לקבל שכל ודירה נאה, היינו היראה, כמאמר |שבת ל"א| 'חבל על מאן דלית לה דרתא', כי צריך שיהא יראת חטאו קודמת לחכמתו |אבות פרק ג|, וכלים, היינו תלמידים הגונים שיקבלו ממנו, וכשיש לו כל אלו הכנות, יכול לבוא לשלימות הדעת ואלו הן חמשה דברים שנבדל מדעו מן מדענו, הראשון, שבמדעו האחד יודע ידיעות רבות, ואין רבוי במדעו השני, יודע הדברים קודם המצאם, אפילו כשאין להם הויה כלל והשלישי, שמדעו מקיף דברים שאין להם תכלית והרביעי, שאין שנוי בידיעתו ואין שנוי כשיודע הדבר בכח, ואחר-כך שב פועל והחמישי שידיעתו אין מוציא הדבר מאפשרותו, עד כאן לשון רביז"ל. והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר התכלית הוא שיגיע האדם לשלימות הדעת, היינו לדעת ולהכיר את הקדוש ברוך הוא, ורק זה נקרא דעת באמת, וכמו שכתוב |דברים ד'| אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו, והדעת הזה יש לה כח ההולדה, כי אז האדם יוצא מקטנות הדעת והמוחין לגדלות הדעת והמוחין, ואז יכול להוליד, כי קטן אינו מוליד מחמת שעדיין אין לו דעת, אבל מיד שיש לו דעת יש לו כח ההולדה, והנה דבר זה לכל אחד ואחד כפי ערכו, כפי שצריך להגדיל דעתו, כן מקבל כח ההולדה, וכשמגיע אל הדעת הזאת, אזי הוא מוליד, ולכן אברהם ושרה לא הולידו אלא כשהגיעו אל דעת הזאת, כי היו צריכין להשלים דעתם בשלימות גדול, ואזי הולידו, ועיקר הגדלת הדעת הוא על ידי שמקרב רחוקים, ומכניס בהם דעת, כי כל מה שאדם מרבה לדבר עם אחרים מידיעת אלקותו יתברך, ומכניס בהם דעת, כן הדעת נכנס אצלו, בבחינת |מכות י.| "ומתלמידי יותר מכולם", כי כן הוא דרך הדעת, כל מה שאדם עסוק ללבן

ולברר הדעת אצל אחרים, כן הדעת מתלבן ומתברר אצלו, ומחמת זה אברהם ושרה עסקו בעשיית גרים, ולקרב בני אדם תחת כנפי השכינה, כי בזה הגדילו את דעתם וזכו על ידי זה להוליד בנים.

והנה הדעת הזה שיש בה כח ההולדה, נקרא בשם ה"א, בבחינת הא לכם זרע, כי האות "ה" מרמז על הדעת, מחמת כשאדם מגיע אל שלימות הדעת, אזי אין הפרש בין דעתו לדעת הקדוש ברוך הוא אלא בחמישה דברים לבד, ואז דעתו יונק מדעת הקדוש ברוך הוא כביכול, שהוא "ה" הנ"ל, ואז מוליד, ולכן אברם ושרי לא הולידו, כי עדיין לא היה אות "ה" בשמם, אבל כשהגיעו אל שלימות הדעת, הוסיף להם הקדוש ברוך הוא אות "ה" בשמם, אברהם ושרה, ואז הולידו, כי עיקר ההולדה תלוי בדעת שהוא האות "ה", וכנ"ל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שהה"א הזאת היא גם ענין ה' מוצאות הפה, כי כ"ב אותיות האל"ף בי"ת נחלקות לחמשה מוצאות הפה, כידוע מספר יצירה, אהח"ע בחיך, גיכ"ק בגרון, דטלנ"ת בלשון, זסשר"ץ בשינים, ובומ"ף בשפתים, ועיקר התגלות הדעת הוא על ידי הפה, בבחינת |משלי ב'| מפיו דעת ותבונה, כי על ידי שמרבים לדבר דיבורים קדושים של תורה ותפילה, וכן מרבים לדבר עם אחרים מאמתת מציאותו יתברך, על ידי זה משלימים הדעת, ולכן הדעת מכונה באות "ה", והבן.

וזהו מה שמובא בדברי רביז"ל |ספר המדות אות בנים חלק ב' סי' ח'| ה"א הנעשה מכסף מסוגל לפריה ורביה, היינו לעשות תכשיט לאשה בצורת אות "ה" מכסף, זה מסוגל להוליד בנים, כי ההולדה תלויה בה' כנ"ל, וענין זאת מובא גם בפירוש האלשיך הקדוש |תחילת ספר שמואל| על הפסוק |שמואל א' א'| ושם האחת חנה, למה כתיב "האחת", עם ה"א הידיעה, לרמז שעל ידי האות ה', סוף כל סוף זכתה להוליד עיין שם, נמצא שזהו סגולה נפלאה להולדת ילדים, לעסוק בענין תיקון הה"א, הן על לבישת תכשיט הנ"ל, והן על ידי הגדלת הדעת והשכל, הן על ידי קדושת הדיבור וה' מוצאות הפה, והן על ידי התקרבות בני אדם, כי על ידי כולם נשלם דעת האדם, וזוכה להולדה דקדושה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע שלכל נשי יעקב היו להן בנים חוץ מרחל, וזהו מחמת שהיה בתוך שמותן האות ה', חוץ מרחל, כי לאה יש לה ה', וכן זלפה, וכן בלהה יש לה שני ההי"ן, אבל לרחל לא היתה ה', ועל כן אמרה ליעקב |בראשית ל'| "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי, שהכירה שהברכה של בנים תלויה בה"ה, אותיות הב"ה, וזה שני ההי"ן, כי למעלה בהספירות יש אימא עלאה, ונוקבא דזעיר

אנפין, שהם השני ההי"ן של השם הוי"ה ברוך הוא כידוע, ושניהם בחינות נוקבא, ומהם ההולדה, אבל על זה ענה לה יעקב, "התחת" אלהים אנכי וגו' עם ה"א השאלה, היינו שהחסרון בוודאי תלוי באות ה"א, מחמת שאין לה ה"א בשמה, מה שאין כן אצלו הה"א בשלימות, ודעתו גדול מאד עד שיונק מדעת הקדוש ברוך הוא בבחינת ה'תחת אלהים אנכי, שאין הפרש בין דעתו לדעת הקדוש ברוך הוא אלא בה' דברים הנ"ל, ולכן מיד אמרה רחל, עם באות ה' הדבר תלוי, הנה אמתי בלהה בא אליה ותלד על ברכי ואבנה גם אנכי ממנה, היינו שמסרה לו שפחתה ששמה בלהה, שיש בשמה שני ההי"ן, ועל ידי מסירת נפשה שהכניסה צרתה בביתה, גם היא לקחה ה"א אחת משמה, בחינת ואבנה גם אנכי ממנה, וסוף כל סוף גם היא זכתה להוליד, והשם יתברך יזכינו להולדה דקדושה ברוחניות ובגשמיות, ונזכה לראות בישועתן וגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויצא ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף ש"ל עיין שם.

והלכו לשם, ובאו אל המדינה הנ"ל, ונכנסו לאחד מהם, מסתמא נכנסו לאיזה חיה |דהיינו לאדם, שהוא קטן במעלה, כי יש לו סך מועט, שהיה נקרא אצלם חיה, כנ"ל, והתחילו לדבר עמו כדרכם, אשר באמת אין זה תכלית כלל, ועיקר התכלית הוא רק עבודת ה' וכו', ולא שמע להם כלל, כי כבר נשתרש אצלם, שעיקר הוא רק הממון, וכן היה מדבר עוד עם אחר, ולא שמע אליו גם-כן, והוא |היינו אחד מאנשי הבעל-תפלה הנ"ל היה מרבה לדבר עמו; והשיב לו זה האיש, שדיבר עמו, ויתר מזה אין לי פנאי כלל לדבר עמך, שאלו מפני מה? השיב לו היות שאנחנו כולנו מוכנים עתה לעקור מן המדינה לילך למדינה אחרת, באשר שראינו, שעיקר התכלית הוא רק הממון, על כן נסכם אצלנו לילך למדינה, ששם יכולין לעשות ממון, דהיינו שיש שם עפר, שעושין ממנה זהב וכסף, על כן אנו צריכים עתה לילך כולנו אל אותה המדינה.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והלכו לשם, ובאו אל המדינה הנ"ל, ונכנסו לאחד מהם, מסתמא נכנסו לאיזה חיה |דהיינו לאדם, שהוא קטן במעלה, כי יש לו סך מועט, שהיה נקרא אצלם חיה, כנ"ל, והתחילו לדבר עמו כדרכם, כי אנשי הבעל תפילה שרצו לדבר מן התכלית, התחילו בוודאי עם איש קטן המעלה, היינו מי שאין לו כל כך הרבה כסף, כי אולי אצלו יפעלו שיתחיל

לחשוב מן התכלית, כי עדיין לא זכה למעלה כל כך חשובה במדינה של עשירות, עד שיהיה נחשב לבן אדם, רק מסתכלים עליו כמו חיה, ולכן אולי יוכלו לפעול אצלו, שיתחיל לחשוב מן התכלית, כי אצל המדינה של עשירות, כל החשיבות אצלם רק כפי הכסף והממון של האדם, ואם אין לו סך מסוים, אינו בגדר בן אדם כלל, לפי דעתם המשובשת, ולכן אצל איש כזה אולי יכולים עדיין לפעול שיחשוב על תכליתו הנצחי.

והתחילו לדבר עמו כדרכם, אשר באמת אין זה תכלית כלל, ועיקר התכלית הוא רק עבודת ה' וכו', ולא שמע להם כלל, כי כבר נשתרש אצלם, שעיקר הוא רק הממון, וכן היה מדבר עוד עם אחר, ולא שמע אליו גם-כן, כי מי שנכנס לתאווה זו של ממון, קשה לדבר עמו כלל, כי אינו מבין השפה של אנשי הבעל תפילה כלל, הם מדברים איך שאין שום תכלית בעולם רק לעסוק בעבודת השם יתברך, ואנשי המדינה חושבים מחשבות איך להרוויח יותר כסף ויותר עשירות, כי כל כך קשה היא תאווה זו של כסף עד שזה נעשה כמו אמונה אצלם, ונדמה להם שהעיקר היא רק כסף ועשירות, וכל מה שיכולים להרבות כסף ועשירות, מגיעים למעלה יותר חשובה, ומי שאין לו כסף, אפילו שיהיה תלמיד חכם וצדיק אמיתי, אין להסתכל עליו כלל, ולכן היה בלתי אפשר לאנשי הבעל תפילה לדבר עמם כלל.

והוא |היינו אחד מאנשי הבעל-תפלה הנ"ל, היה מרבה לדבר עמו; והשיב לו זה האיש, שדיבר עמו, ויתר מזה אין לי פנאי כלל לדבר עמך, כי כן דרך העשירים ובעלי גאוה, שאין להם זמן כלל לדבר עם אדם פשוט, ובפרט כשבא אליו איזה עני ואביון בשביל נדבה, אינו רוצה לדבר עמו כלל, ואומר לו שיבקש ממנו בבית הכנסת, ובבית הכנסת מרמז לו באצבעותיו שהוא באמצע התפילה, ואסור להפסיק, ובדרך זה נפטר ממנו, כי מדת הקמצנות נשתרש אצלם כל כך, עד שאי אפשר לדבר עמהם כלל, ואמר מוהרא"ש נ"י בדרך צחות, שזהו בחינת הפרקי שירה של הכלבים, שהם אומרים הפסוק |תהלים צ"ה| "לכו נרננה לה'", כי כשבא עני ובן טובים לאיזה עשיר, שהוא עז פנים ככלב, הוא אומר לו, "לכו נרננה לה'", תבא אצלי בבית הכנסת... הכל בכדי להפטר ממנו, והיה ראוי להיות לו שכל ודעת, שאם הקדוש ברוך הוא שולח אליו עני, זהו לזכותו עם מצות צדקה, וכשעושה צדקה וחסד עם העני, הוא עושה צדקה וחסד עם עצמו, ובודאי יחזיר לו הקדוש ברוך הוא כפל כפליים.

שאלו מפני מה? השיב לו היות שאנחנו כולנו מוכנים עתה לעקור מן המדינה לילך למדינה אחרת, באשר שראינו, שעיקר התכלית הוא רק הממון, על כן נסכם

אצלנו לילך למדינה, ששם יכולין לעשות ממון, דהיינו שיש שם עפר, שעושין ממנה זהב וכסף, על כן אנו צריכים עתה לילך כולנו אל אותה המדינה, כי בני אדם נכנסים כל כך בתוך תאווה זו של ממון, עד שמחפשים מקום ואדמה שיעזור להם לעשות כסף, וכאילו הכסף יצמח להם מן האדמה, וכל היגיעה והריצה שלהם הוא רק אחר הממון, וכמו שמצינו אצל לבן, |בראשית כ"ט| וירץ לקראתו ויחבק לו וינשק לו וגו', למה רץ ועל מה רץ? סבור שהביא עמו ממון והוא טמון אצלו, ובאמת מכאן נמשך כל עיקר העצבות והמרה שחורה, בבחינת |תהלים קט"ו| עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם, כי העצבות נמשך מיסוד העפר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"ט|, שזהו ענין הכסף והזהב, וכמו שכתוב |איוב כ"ח| ועפרות זהב לו, ולכן הם חיפשו מקום ועפר שיעזור להם לעשות ממון, אבל באמת זה רק הוסיף להם עצבות ומרה שחורה, בבחינת |אבות ב'| מרבה נכסים מרבה דאגה, כי עיקר שמחת החיים היא רק על ידי שאדם מדביק את עצמו בהשגת התכלית הנצחי, ועוסק בעבודת השם יתברך כל ימי חייו, והשם יתברך יזכינו להיות מאנשי התפילה, ולעסוק בתפילה כל ימי חיינו, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויצא ה'תשס"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ט המדבר מתיקון המחשבה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל|, מחשבות טובות הם יצר טוב ומחשבות רעות הם יצר הרע, כי עיקר היצרים הם המחשבות והחכמות שבלב וכו', עיין שם.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ידוע אצלינו כמה תורות ושיחות מרביז"ל על גודל מעלת ויקרת המחשבה, ואיך שאדם צריך לשמור על מחשבתו מאד, רק לחשוב מחשבות טובות תמיד, כי עיקר משכן הנשמה הוא במוח האדם, וכמו שאומרים |לפני הנחת תפילין| שהנשמה שבמוחי וכו', ולכן צריכין לשמור על המחשבה מאד, כי במקום שחושב האדם, שם כל האדם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א|, כי המחשבות שבאדם, חולפין ועוברים כפי המדות שבו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ט|, ולכן צריכין ליזהר מאד מהרהורים ומחשבות זרות, כי זה פוגם מאד רחמנא ליצלן, וכמו שסיפר מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קי"ד|, פעם אחד דברתי עם רביז"ל, והבנתי, שהיה חפץ מאד לגלות לי איזה דבר

מהשגותיו שהשיג, כדרכו תמיד, אך היה קשה עליו, והלכתי עמו יחד בשתיקה, כי לא דיבר עמי מאומה, אך בתוך זה יצאו מפיו הקדוש דבורים אלו "סע האט א פנים אז מע מוז זיך פון א הרהור זייער היטן" |כפי הנראה צריכין ליזהר מאד מהרהור|, והבנתי אז בלשונו הקדוש ומתנועותיו הקדושים בעת שדיבר זאת, שאז נתגלה לו בהשגותיו הנוראות עוצם פגם ההרהור, חס ושלום, שפוגם מאד מאד, רחמנא לצלן, ואי אפשר לצייר זאת בכתב, עיין שם, כי כוח המחשבה גדול מאד, וכמו שאמר פעם רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ג| גודל יקרת המחשבה נודע לי עתה, כי המחשבה יקרה מאד מאד, שנעשה ממנה דברים שלמים ממש, שיש להם קיום כל הימים שיתקיימו העולמות וכו' עיין שם, ואם יחזק ויגבר מחשבתו על איזה דבר שבעולם, יוכל לפעול שיהיה כך, ואפילו אם יחזק מחשבתו מאד שיהיה לו ממון, בודאי יהיה לו, וכן בכל דבר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ג|, ולכן האדם צריך לעשות כל מיני פעולות שבעולם להטות מחשבתו לחשוב מחשבות טובות, ואם המחשבה הולכת למקום לא טוב, יטה אותה חזרה אל הדרך הישר, כי אי אפשר לשני מחשבות לשלוט כאחד, ואפילו אם לפעמים הולכת מחשבתו ופורחת ומשוטטת בדברים אחרים וזרים, הוא ביד האדם לחזור ולהטותה בעל-כרחה אל הדרך הישר, לחשוב מה שראוי, והוא ממש כמו סוס שפונה מן הדרך וסר לדרך אחר, שתופסין אותו באפסר וכיוצא, ומחזירין אותו בעל-כרחו אל הדרך הישר, כמו-כן במחשבה ממש, שיכולין לתפסה בעל-כרחה להשיבה אל הדרך הראוי |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ'|, העיקר שלא יכנס האדם עם משחבתו בטוען ונטען, דהיינו לחשוב, ולחזור ולחשוב, למה הגיע לו מחשבה זאת וכו', כי אז הוא חוזר וחושב במה שאסור, וכמו שמובא בדברי רביז"ל |ספר המדות אות ניאוף סי' י"| לא תכנס בפיתויך בטוען ונטען וכו' עיין שם, כי לפעמים האיש הכשר כשיש לו מחשבות זרות והרהורים רעים הוא זורק את ראשו אנה ואנה כדי להפטר מהם, אבל המחשבות זרות הולכות עמו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ב|, העיקר שלא להסתכל עליהם כלל, "ויעמוד הערל", כמו שאומר שם רביז"ל עצה למי שהיה לו מחשבות של איזה ערל כל פעם בשעת התפילה, ואמר לו רביז"ל "שיעמוד הערל", וימשיך לעסוק בעבדתו, ועל ידי זה יסתלק ממילא, כי העיקר הוא קדושת המחשבה, ואשרי מי שזוכה לקדש מחשבתו כראוי.

והנה דרך הבעל דבר להתלבש במצוות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'|, ולכן היצר הרע מוצא לעצמו עצה גם להתלבש בתוך מחשבות קדושות, והוא בשעת התפילה, כי בשעה שאדם מתפלל לפניו יתברך, צריך לשים כל מוח מחשבתו על

פירוש המילין וכוונת התפילה, אבל אז דייקא בא היצר הרע עם כל מיני מחשבות קדושות של תורה ועבודה, שנופל בדעתו חידושי תורה, וכן עצות שונות לעשות בעבודת ה', אבל לגבי התפילה גם מחשבות אלו הם נחשבים כמחשבות זרות, כי בשעת התפילה צריכין להתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי, ולצייר שהוא נמצא בהיכל המלך, עד שלא ירגיש שום דבר רק אמתת מציאותו יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ה|, אבל דייקא בשעת התפילה באים כל הבלבולים והמחשבות זרות לבלבל את האדם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"א|, והוא מלחמה גדולה לדחותם מעליו, ולשים כוונתו בתוך התפילה, ולאנשים גדולים שאין הבעל דבר יכול לפתותם למחשבות זרות ממש, הוא משמיע להם חידושי תורה ועניני עבודה וכו', הכל לבלבל אותם מכוונת התפילה, ופעם אמר הרה"ק רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל, שלמשיח יהיה עבודה קשה להכניס בעולם "א ריינע שמונה עשרה" |שמונה עשרה נקיה| בלי מחשבות זרות, כי היא עבודה קשה וכבידה מאד, ופעם הגיד הבעל "תולדות יעקב יוסף" זי"ע לרבו, הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, איזה חידוש נאה שנפל בדעתו בשעת התפילה, ואמר לו רבו הקדוש, "חידוש נאה מאד, אבל לא בשעת התפילה..." כי בשעת התפילה צריכין לחשוב רק מאמתת מציאותו יתברך ולא יעלה על מחשבתו שום מחשבה אחרת כלל.

והנה בוודאי זה לא דבר קל לזכות לקדושת המחשבה באמת, וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ב| שכל העצות האלו הם רק לפי שעה, לדחות מעל עצמו המחשבות זרות, כל זמן שלא נתקדש גופו עדיין, אבל מי שנלכד בזה, אין לו עצה רק ללכת אצל צדיק וחכם אמת, ויתן לו עצה על כל דבר, איך לקדש ולטהר גופו עד שיזכה שיטהר מחשבתו באמת, והנה אנחנו יודעים שעיקר העצה של רביז"ל על כל דבר הוא תפילה, להתפלל ולהתבודד עמו יתברך, ולבקש ולהתחנן על נפשו שיזכה לצאת מכל מיני הרהורים רעים ומחשבות זרות, וכל מה שהאדם מרבה לדבר עמו יתברך, בכל דיבור ודיבור ממש הוא מרחיץ ומכבס מוח מחשבתו, עד שבמשך הימים והשנים, יזכה לטהרת המחשבה באמת, כי בוודאי המחשבה כשהיא לעצמה קשה לתופסה, ולהטות אותה אל הדרך הנכון, אבל כשאדם מרבה לדבר אליו יתברך בלשון שהוא רגיל בה, אזי בכל דיבור ודיבור הוא מכוון את מחשבתו אליו יתברך, כי אי אפשר לדבר אליו יתברך, אם לא שיחשוב מקודם ממנו יתברך, אם כן בכל דיבור הוא מטהר את מחשבתו, ולאט לאט במשך הימים והשנים מטהר מחשבתו מכל הפסולת שנדבק בה, נמצא שעיקר העצה להגיע אל קדושת המחשבה, הנקרא "עלמא דאיתכסיא", על שם שהיא נעלם ונסתר מעין כל בריה, הוא על ידי

קדושת הדיבור הנקרא "עלמא דאיתגליא", על שם שהיא גלויה ופתוחה לעין כל, שהרי שומעים כל מה שאדם מדבר, ודייקא על ידי קדושת הדיבור, יודעים איפוא הוא מחזיק בקדושת מחשבתו, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות ניבול פה סי' א'| מי שמדבר ניבול פה, בידוע שלבו חושב מחשבות און, כי כפיו כן לבו, מי שיש בלבו ליכלוך, בעל כרחו זה יוצא דרך פיו, וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ו| שכל המחשבות שבמוח מוכרחים לעבור דרך הפה, ולכן כשרואים אחד שמנבל את פיו, וגם מדבר נגד צדיקים וכשרים שבדור, זהו סימן שהוא פגום מאד רחמנא ליצלן, בבחינת |תהלים נ"ה| שלח ידיו בשלומיו חלל בריתו, כי מיד שאדם מדבר על צדיקים ואנשי שלום, זהו סימן שחילל בריתו רחמנא ליצלן, ולכן עיקר הדרך לזכות לקדושת המחשבה הוא לקדש דיבורי פיו מאד, ולהרבות בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, ועל ידי זה יזכה לכבס ולרחוץ את מוח מחשבתו מכל מיני טומאה וליכלוך שנדבק בה, ויזכה למחשבה טהורה ונקיה דבוקה בו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את כל הסיפור של יעקב ללבן, איך שעבד יעקב אבינו שבע שנים לקחת את רחל, ואחר כך רימה אותו לבן ונתן לו את לאה, ולבסוף התחתן עם גם שניהם, ויש להבין מה היה החילוקי דיעות בין יעקב ללבן, ולמה יעקב רצה דוקא את רחל מקודם? ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'| שלבן הוא בחינת היצר הרע שמתלבש עצמו במצוות, ומטעה את האדם כאילו מסיתו לעשות מצוה, ובאמת מלאך מזיק הוא, רק הוא מלביש עצמו בבגדי לבן, כאילו הוא צדיק תמים, ובזה תופס האדם ברשתו, והנה זה היה כוונת לבן שיקח יעקב מקודם את לאה, כי לאה מרמזת על קדושת המחשבה, עלמא דאיתכסיא, בחינת |דברים כ"ט| ה'נסתרות ל'הוי"ה א'להינו ראשי תיבות לא"ה, וכוונת לבן שיקפוץ האדם מיד לקדושת המחשבה, ולסודות ורזי התורה, לפני שיקח את רחל, שמרמזת על קדושת הדיבור, עלמא דאיתגליא, שהוא נגלות התורה, כי רחל ראשי תיבות |בראשית ד'| ל'פתח ח'טאת ר'ובץ |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ח|, היינו פתחי פיך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי י"ט|, שעל הפה רובץ ואורב הבעל דבר מאד להכשיל את האדם שינבל את פיו חס ושלום, ולא יעסוק בתורה ובתפילה כראוי, ובדרך זה הוא תופס כבר את כל מחשבות האדם, ואינו מניח אותו להגיע אל קדושת המחשבה כלל, ולכן לבן הארמי המלא און ומרמה, מסית את יעקב, שהוא איש הישראלי, לקחת

לעצמו את בחינת לאה מקודם, היינו קדושת המחשבה ונסתרות התורה, ולרחק ממנו את רחל, שהיא קדושת הפה ונגלות התורה, בכדי לתופסו ברשתו על ידי זה, כי בבואו לעסוק בנסתרות התורה, ולהגיע אל קדושת המחשבה, בלי להקדים מקודם את נגלות התורה, וקדושת הדיבור, לא יהיה לו שום קיום כלל, כי קודם שמילא כריסו בהלכות ובנגלות התורה, לא שייך ללמוד חכמת הנסתר ולעלות לקדושת המחשבה, כי לא עם הארץ חסיד, ועדיין אינו יודע דרכי התורה כלל, וכן מובא בספרים הקדושים |עי' ספה"ק מאור ושמש פרשת אמור| שזה היה קלקולם של הרבה מהרשעים המפורסמים כגון הש"צ ימ"ש, שבאו לעסוק בנסתרות התורה לפני שהקדימו נגלות התורה וטבילת מקוה, ואז נתהפך עליהם כל לימודם לרעה רחמנא ליצלן, עיין שם, ולכן יעקב ידע שצריך להקדים מקודם את רחל, שהיא מרמזת על קדושת הדיבור ונגלות והלכות התורה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"בן, כדי שאחר כך יזכה לקדושת המחשבה וחכמת הנסתר כראוי, שזהו מדריגת הצדיקים אמיתיים שמקשרים הלכה וקבלה ביחד |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"א|, ויודעים שהשלימות הוא רק צדיק ולמדן ביחד |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"א|, ועל ידי זה זוכים לעלות לעולם המחשבה ולהתדבק בו יתברך באמת, אשרי להם.

וזהו שאמר יעקב ללבן, |בראשית כ"ט| הבה את אשתי ואבואה אליה, הב"ה הם אותיות ב' ה"ה, היינו בחינת עלמא דאיתגליא, ועלמא דאיתכסיא, כי מבואר בספרים הקדושים, שהשני ההי"ן של השם הוי"ה ברוך הוא, הם בינה ומלכות, ה"א ראשונה היא בינה, עלמא עלאה, עלמא דאיתכסיא, בחינת לאה, וה"א אחרונה היא מלכות, עלמא תתאה, עלמא דאיתגליא, בחינת רחל, ויעקב הבין שהוא מוכרח להתחתן עם שניהם, אבל רצה את בחינת רחל מקודם, שהיא ענין של קדושת הדיבור, ונגלות התורה, כי רק על ידי שמקדימים אותה יכולים לזכות כראוי לקדושת המחשבה ורזי התורה, אבל לבן שהוא הבעל דבר שמתלבש במצוות, הוא מרמה את יעקב לקחת את לאה, בכדי להרחיק אותו מלהגיע אל שלימותו באמת, ולכן נתן לו את לאה, וגם מסר לה זלפה לשפחה, כי זלפה אותיות פ"ה ז"ל, כי כוונת לבן לזלזל בדיבור פה, ולהעלות האדם לקדושת המחשבה לפני קדושת הדיבור, ועל ידי זה יביא אותו לחטא ולפגם הברית חס ושלום, בחינת |קהלת ה'| אל תתן את פיך לחטיא את בשריך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ט|, וזהו פ"ה ז"ל, ז'רע ל'בטלה רחמנא ליצלן, אבל יעקב בקי מאד בנכלי ערמומיתו, ולכן התחתן מיד גם עם רחל, והזדווג עם שניהם, והתחתן גם עם בלהה שפחת רחל, בלהה אותיות לב ה"ה, היינו קישור שני ההי"ן הנ"ל ביחד, כי ידע איך

לקשר בחינת צדיק ולמדן, ושלא יהיה הפרש ביניהם כלל.
וזהו שנאמר אצל יעקב בשעה שברח מתחת יד לבן, |בראשית ל"א| ויגנוב יעקב את לב לבן הארמי על בלי הגיד לו כי בורח הוא, ומסביר מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות תפילין הלכה ו' אות ל"ה| שיעקב אבינו השתמש עם העצה הנ"ל של רביז"ל, לברוח לגמרי מן המחשבות זרות ולא ליכנס בהם בטוען ונטען כלל, היינו להמשיך בעבודתו ולא להסתכל לאחוריו כלל, עיין שם, ואז האדם גונב לעצמו הרבה תורה ותפילה וקדושה וטהרה, וכמו שמפרש רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ד| את מה ששואלין את האדם "קבעת עתים לתורה", קבעת הוא מלשון גזילה, מלשון |משלי כ"ב| וקבע את קובעיהם נפש, היינו ששואלין את האדם אם גנב מזמנו לצאת מתחת יד הבעל דבר ללמוד תורה, שזהו דברי חכמינו הקדושים |תוספתא בבא קמא פרק ז'| המתגנב מאחר חבירו והולך ושונה פרקו, אף על פי שנקרא גנב, זוכה לעצמו עיין שם, כי אף על פי שנראה כמו גניבה ומרמה, שמטעה את חבירו שצריך לברוח ממנו, והולך ושונה את פרקו, אבל גניבה כזאת בוודאי מותרת, וזוכה לעצמו, כי כמו שלבן הארמי הולך בגניבה ומרמה לחטוף את האדם ברשתו, כך צריכים ללכת כנגדו בגניבה ובמרמה, בבחינת ויגנוב יעקב את לב לבן הארמי וגו', ולגנוב לעצמו הרבה קדושה וטהרה, והשם יתברך יזכינו להגיע אל קדושת הדיבור וקדושת המחשבה באמת, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.
ליל שבת קודש פרשת ויצא ה'תשס"ב
בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס' המדבר מהתעוררות השינה, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, כי יש בני אדם שישנים את ימיהם, ואף שנדמה להעולם שהם עובדים את השם, ועוסקים בתורה ובתפלה, אף על פי כן כל עבודתם אין להשם יתברך נחת מהם, כי נשאר כל עבודתם למטה, ואין יכול להתרומם ולהתעלות למעלה, כי עקר החיות הוא השכל, כמו שכתוב |קהלת ז| "החכמה תחיה את בעליה", וכשהעבודה היא עם שכל, משימין בה חיות שתוכל להתעלות, אבל כשנופל לבחינת מחין דקטנות, בחינת שנה, אין יכול להתעלות למעלה וכו' וצריך לעוררו משנתו ואי אפשר לעוררו, כי אם כשמתעורר מעצמו וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר עבודת האדם להיות ער ומלא חיות בעבדו את השם יתברך, ולא יהיה העבודה אצלו בבחינת שינה ועצלות, כי יש בני אדם שישנים כל ימיהם ממש, היינו שעובר עליהם השבעים שנה כמו בן אדם בשינה, ואין להם שום חיות אמיתי כלל, ואף על פי שעוסקים בתורה ובתפילה, אין להקדוש ברוך הוא נחת רוח מכל עבודתם, כי מחמת שעבודתם בבחינת מצות אנשים מלומדה, ואינם שמים מוחם ומחשבתם בתוך עבודתם, לכן הכל בבחינת שינה אצלם, כי כל זמן שאין אדם מדבק מוחו ומחשבתו בהשם יתברך, ואינו מרגיש אמתת מציאותו יתברך החופף עליו תמיד, הוא עדיין ישן, ואינו זוכה לטעום טעם אמיתי של החיים, וכמו ששאל חוני המעגל |תענית כ"ג.| מי איכא דניים ע' שנין, איך יכול בן אדם לישון השבעים שנה של ימי חייו, ולא יהיה לו חיות אמיתי כלל, כי חיים נקראים רק דביקות בהשם יתברך, ולעשות רצונו יתברך, וכמו שכתוב |דברים ד'| ואתם הדביקים בהוי"ה אלהיכם חיים כולכם היום, וכן כתיב |תהלים ל'| חיים ברצונו, אבל לקרות חיים מחמת שלבו נושם נשימות, ומחמת שרגליו הולכים על הארץ, אין זה נקרא חיים כלל, רק כמו בן אדם שמסתובב בשינתו אנה ואנה, ואינו נקרא בשם חיים כלל, ולכן העיקר הוא לחיות חיים ערים ואמיתיים בדביקות הבורא יתברך שמו, ולעשות עבודתו עם חיות ודביקות כראוי, ואז חייו נקראים חיים באמת, ועולמו רואה בחייו, אשרי לו.

והנה מבואר בדברי רביז"ל בתורה זו, שעיקר הסימן אם אדם חי חיים ערים או לא הוא, אם מדבר להקדוש ברוך הוא ומשיח כל לבו לפניו יתברך, כי כל זמן שאין האדם מדבר אליו יתברך בתמימות ופשיטות גמור, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, זה סימן שעדיין לא שמע ולא קיבל התעוררות החכם, ולכן אינו מדבר אליו יתברך, שזהו דברי המשנה |תרומות פרק א'| סתם חרש אינו שומע ואינו מדבר, מחמת שאינו שומע התעוררות החכם ולא נכנס בו דיבוריו הקדושים, לכן אינו מדבר אליו יתברך, והוא נשאר בבחינת שינה, וזהו יהיה כל עיקר גילוי של משיח צדקינו שנקרא על שם "משיח" אילמים, היינו שיגרום לכל הבריות כולם לפתוח פיהם ולדבר אליו יתברך, ויקיצו ויתעוררו משינתם העמוקה, ובאמת מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"א| שכל החיים של אדם הם כמו חשבון של רבע שעה, אבל מחמת שהוא בבחינת שינה, לכן נדמה לו כאילו החיים ארוכים וממושכים כל כך, וכדוגמת בן אדם שישן לו וחולם חלום, שעובר עליו שבעים שנה, והנה הוא ילד ובחור ואברך וזקן וכו', וכשמתעורר משינתו רואה שלא עבר רק רבע שעה, ואף על פי שבחלום ראה שבעים

שנה, וכן הוא אצל כל אדם, כל זמן שהוא בקטנות המוחין ובבחינת שינה, נדמה לו כאילו עובר אצלו שבעים שנה, אבל מיד שבא לגדלות המוחין ומתעורר משינתו, רואה שכל החיים הם רק כמו רבע שעה, ואין שום זמן כלל, ולכן עיקר עבודת האדם להקיץ ולהתעורר משינתו העמוקה, ולהטות אוזן קשבת לדברי הצדיקים המעוררים אותנו משינתנו, וכשנקבל דבריהם ונתחיל לדבר אליו יתברך באמת ובתמימות ופשיטות גמור, אזי נזכה לחיים טובים ואמיתיים, ונתענג על נועם זיו השכינה.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב |בראשית כ"ח| ויקץ יעקב משינתו ויאמר אכן יש הוי"ה במקום הזה ואנכי לא ידעתי, ויש לומר שמרומז בפסוק זה סוד דברי רביז"ל הנ"ל, ויקץ יעקב משינתו, היינו כשאיש הישראלי שהוא עדיין בבחינת יעקב, היינו במדריגה קטנה וקטנות המוחין |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א|, והוא מקיץ ומתעורר משינתו, אזי מיד מכיר ואומר, אכן יש הוי"ה במקום הזה, הנה אור אמתת מציאותו יתברך נמצא גם במקום הזה, שהיה נדמה לי מקודם שרחוק מאד ממנו יתברך, ואנכי לא ידעתי, היינו שלא ידעתי ולא הכרתי את עוצם מעלת נשמתי שהוא האלקות שנמצא בי, שזהו הנקרא אצל האדם "אני" |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב|, כי כל זמן שאדם ישן ימיו ושנותיו בקטנות המוחין, עדיין אינו מכיר את עוצם מעלת נשמתו שהוא אלקותו יתברך השוכן בקרבו, ולכן הוא מרגיש עצמו בגלות חשוכה ועמוקה מאד, אבל מיד שמקיץ ומתעורר משינתו, הרי רואה את האלקות שיש בתוכו, ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן מכריז ואומר "אכן יש הוי"ה במקום הזה", שבוודאי אלקותו יתברך נמצא גם במקום הזה, כי אין שום מציאותו בלעדו יתברך כלל.

או יאמר, "ואנכי לא ידעתי", היינו שעיקר הסיבה שלא זכיתי לדעת ולהכיר אלקותו יתברך, וישנתי כל ימיי ושנותיי, הוא מחמת "אנכי" היינו האנכיות והישות שבקרבי, בבחינת |דברים ל"א| ואנכי הסתר אסתיר פני מכם, שהאנכיות גורם לאדם הסתרת פניו יתברך, בבחינת |דברים ה'| אנכי עומד בין הוי"ה וביניכם, שהאנכיות והישות עומד ועושה פירוד בינו לבין הקדוש ברוך הוא, וזה גורם לו ליפול בשינה' ושהיה כל עבודתו בבחינת קטנות המוחין, כי כל זמן שיש לאדם גבהות וישות, הרי אין השכינה שרויה אצלו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה ה.| אין אני והוא יכולין לדור בעולם, ולכן מוחו בבחינת שינה, אבל מיד שאדם מבטל כל ישותו ומציאותו מלפניו יתברך, ומכיר שאין לו

שום דבר מצד עצמו כלל, רק הכל חסדו יתברך, אזי מתעורר משינתו ומכיר איך שהשם יתברך נמצא אצלו, וזהו ויקץ יעקב משינתו, ויאמר אכן יש הוי"ה במקום הזה ואנכי לא ידעתי, היינו כשאיש ישראלי מקיץ ומתעורר משינתו, אזי מכיר למפרע איך האנכיות שלי גרם לי שלא ידעתי מקודם שהשם יתברך נמצא כאן, ולכן ישנתי, אבל עכשיו שביטלתי עצמי מלפניו יתברך, הכרתי שאכן יש הוי"ה במקום הזה ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת הביטול והענוה באמת, ונתעורר משינתנו העמוקה, ונזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויצא ה'תשס"ב

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף ש"צ עיין שם.

השיב הגבור גם אני עברתי על כל המקומות הללו, ואני לקחתי מן השערות של זהב של התינוק הנ"ל, כי לקחתי שבעה שערות שיש להם כל מיני גונין, והם יקרים אצלי מאד, והייתי יושב במקום שישבתי, והייתי מחיה עצמי במה שאפשר, בעשבים וכיוצא, עד שלא היה לי שום דבר להחיות עצמי, והלכתי באשר אלך, וכאשר הלכתי ממקומי הנ"ל, שכחתי את הקשת שלי שם, השיב הבעל-תפלה אני ראיתי את הקשת הזה, וידעתי שבודאי הוא קשת שלך, אך לא הייתי יכול למצא אותך, וספר יותר הגבור להבעל-תפלה, שכשהלך משם, הייתי הולך ובא עד שפגעתי בהמחנה הנ"ל, ונכנסתי לתוכם, כי הייתי רעב מאד, והייתי רוצה לאכל, ותכף כשנכנסתי לתוכם קבלו אותי למלך עליהם כנ"ל, ועתה אני הולך לכבש העולם, וכונתי, אולי אוכל למצא את המלך עם האנשים שלו הנ"ל.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, השיב הגבור גם אני עברתי על כל המקומות הללו, ואני לקחתי מן השערות של זהב של התינוק הנ"ל, כי לקחתי שבעה שערות שיש להם כל מיני גונין, והם יקרים אצלי מאד, כי השערות הם הצמצומים שהקדוש ברוך הוא מלביש את אלקותו בהם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל'|, והם שבעה, שהם שבעה ימי השבוע שהקדוש ברוך הוא מצמצם את עצמו בהם כביכול, וכל יום יקר וחשוב מאד, כי יכולים למלאות אותו עם טוב הרבה, וצריכין לצאת חובת היום ביומו ולא לדחות על יום אחר, כי יום שעבר כבר לא יחזור לעולם, וכל מה שאדם זוכה לחטוף מן היום הזה הוא שלו, והשערות הזהב הם מהתינוק, כי |שבת קנ"ב.| ינקותא כלילא דוורדא, הימים הכי יפים הם

מהנערות והבחרות, שאם אדם זוכה וממלא אותם עם טוב אמיתי ונצחי זה מה שיעמוד לו לכל החיים.

והייתי יושב במקום שישבתי, והייתי מחיה עצמי במה שאפשר, בעשבים וכיוצא, כי האדם צריך להחיות עצמו עם כל נקודה שזוכה למצוא בעצמו, אפילו שיהיה קטן מאד, בבחינת עשבים, גם בזה יחיה את עצמו, ולא יפול בדעתו כלל, ודייקא על ידי שימצא בעצמו נקודה טובה וידין עצמו לכף זכות, יזכה באמת לצאת מכף חובה לכף זכות, ולחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"בן, כי בוודאי יותר טוב לעשות כל דבר בשלימות גדול, וללמוד בעיון, ולהתפלל בכוונה וכו', אבל אם אינו יכול עכשיו לעשות כן, יחיה את עצמו במה שיוכל, כגון לימוד בפשטות ובאמירה בעלמא, ולהתפלל בפשיטות גמור, ואז סוף כל סוף יזכה לחזור אל התמדת התורה באמת, ולדביקות התפילה, מה שאין כן אם ירצה רק שלימות, ללמוד בחיות גדול, ולהתפלל בהתלהבות גדולה, אזי לא ילמד ולא יתפלל כלל, ויעבור יום אחר יום בלי תורה ותפילה חס ושלום, ולכן העיקר תמיד להחיות עצמו במה שיוכל.

עד שלא היה לי שום דבר להחיות עצמי, והלכתי באשר אלך, וכאשר הלכתי ממקומי הנ"ל, שכחתי את הקשת שלי שם, כי מיד שכבר לא היה לו נקודות טובות להחיות את עצמו, הלך נע ונד בגלות, וממילא כבר שכח את הקשת שלו שהוא התפילה והאמונה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב', וחלק ב' סי' פ"גן, כי על ידי חסרון אמונה הולכין בגלות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז'|, וכל הנסיעות שאדם נוסע הם בשביל קלקול האמונה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ'|, ובן אדם שאין לו אמונה, נדמה לו שבמקום אחר יהיה יותר טוב לו, אבל כשבא לשם גם שם לא טוב לו, ונדמה לו שבמקום הראשון יותר טוב, וכן תמיד, כי מי שיש לו לב ישראלי אין ראוי לו לומר שמקום זה אין טוב לפניו, כי אין שייך אצלו מקום כלל, ואדרבה הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ון.

השיב הבעל-תפלה אני ראיתי את הקשת הזה, וידעתי שבודאי הוא קשת שלך, אך לא הייתי יכול למצא אותך, כי הבעל תפילה שעוסק תמיד בתפילה, הוא יודע היטיב את מקום הקשת ואיך להשתמש בה, ולא לעזוב את התפילה בשום פנים ואופן. וספר יותר הגבור להבעל-תפלה, שכשהלך משם, הייתי הולך ובא עד שפגעתי בהמחנה הנ"ל, ונכנסתי לתוכם, כי הייתי רעב מאד, והייתי רוצה לאכל, ותכף כשנכנסתי לתוכם קבלו אותי למלך עליהם כנ"ל, ועתה אני הולך לכבש העולם,

וכונתי, אולי אוכל למצא את המלך עם האנשים שלו הנ"ל, כי הגיבור מרמז על מדת הגבורה שהולך וכובש את העולם, כי כשבני אדם רואים מדת הגבורה ממשמשת ובאה, כולם חוזרים בתשובה פן יפגעו בהם חס ושלום, שזהו כלליות היסורים שעוברים על בני אדם, שהתכלית הוא למצוא את הקדוש ברוך הוא ולשוב אליו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה ט' סי' ח'| והנה טוב מאד אלו מדת יסורין שעל ידם אדם זוכה לחיי עולם הבא, כי כשאדם מקבל יסורים באהבה ויודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, ולכן רבי עקיבא שהיה רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד |ברכות סן, הוא היה היחיד של הד' שנכנסו בפרדס שנכנס בשלום ויצא בשלום |חגיגה י"ד|, כי על ידי שידע איך לקבל כל מיני צער ויסורין באהבה, היה יכול לעבור את החיים בשלום ולחיות חיי עולם הבא בעולם הזה, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |ברכות ה.| המקבל יסורין באהבה עליו נאמר |ישעיה נ"ג| יראה זרע יאריך ימים, כי זוכה לאריכות ימים ושנים, וגם בעולם הזה חי כמו בעולם הבא, והשם יתברך יזכינו לחיות חיים טובים ואמיתיים ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויצא ה'תשס"ב

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א' המדבר מענין להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, כי איש הישראלי צריך תמיד להסתכל בהשכל של כל דבר, ולקשר עצמו אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, כדי שיאיר לו השכל, שיש בכל דבר, להתקרב להשם יתברך על-ידי אותו הדבר, כי השכל הוא אור גדול ומאיר לו בכל דרכיו, כמו שכתוב |קהלת ח| "חכמת אדם תאיר פניו" וזה בחינת יעקב, כי יעקב זכה לבכורה שהוא ראשית, שהוא בחינת חכמה, כמו שכתוב |תהלים קי"א| "ראשית חכמה", וזה בחינת שמש, כי השכל הוא מאיר לו בכל דרכיו כמו השמש, וזה בחינת |משלי ד| "וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום" וזה בחינת חית-לשון חיות, כי החכמה והשכל הוא החיות של כל דבר, כמו שכתוב |קהלת ז| "החכמה תחיה" וכו', אך מחמת שאור השכל גדול מאד, אי אפשר לזכות אליו כי אם על-ידי בחינת נון שהוא בחינת מלכות, כמו שכתוב |תהלים ע"ב| "לפני שמש ינון שמו", ופרש רש"י 'לשון מלכות' וכו', ועל ידי שנתחברין

ונתקשרין הנ והח כנ"ל, נעשה חן, והחן והחשיבות של ישראל נתעלה ונתרומם בפני כל מי שצריכין, הן ברוחני הן בגשמי, כי עכשו בעוונותינו הרבים חן וחשיבות האמיתי של ישראל נפל, כי עכשו עקר החשיבות והחן הוא אצלם, אבל על-ידי התורה נתעלה החן והחשיבות של ישראל, ומתחלה היצר הרע מתלבש עצמו במצוות, ומטעה את האדם כאלו מסיתו לעשות מצוה, וזהו אש לבנה, אף-על-פי-כן מלאך מזיק הוא וכו' עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן שענין ה"חן" הרגיל בפי העולם, אינו כמו שבני אדם חושבים, שמי שיש לו תואר יפה ופנים יפות יש לו חן, כי על זה נאמר |משלי ל"א| שקר החן והבל היופי, ואין לזה שום מעלה וחשיבות כלל, רק חן הוא ענין אחר לגמרי, והוא דבר רוחני הבא על האדם על ידי לימוד תורה הקדושה, כי התורה נקראת |משלי ה'| אילת אהבים ויעלת חן, שמעלה חן על לומדיה |עירובין נ"ד|, ועכשיו בעוונותינו הרבים החן והחשיבות של ישראל נפל, ועיקר החשיבות הוא אצלם, היינו אצל אומות העולם, ומי שיותר עז פנים ויותר גנב וגזלן, יש לו יותר חן, מה שאין כן איש כשר, מחרפין ומבזין אותו ואין לו שום חן בזה העולם כלל, אבל למעלה בשמים יש למי לומד תורה חן וחשיבות גדול מאד, ורק זה נקרא חן אמיתי, אשרי הזוכה לחן כזה.

ומסביר רביז"ל, שהחן הזה הוא ענין חיבור האותיות ח' ונ', ח' הוא החכמה והשכל שיש בכל דבר, כי "חית" הוא לשון חיות, היינו החכמה שהוא החיות של כל דבר, וכמו שכתוב |קהלת ז'| החכמה תחיה, כי יש חכמה ושכל בכל דבר שנברא בזה העולם, שמחיה ומהווה אותו הדבר, כי הדבר נברא בשביל תכלית לקשר את האדם בו יתברך, ועיקר עבודת האדם להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולהתקרב אל השם יתברך על ידי אותו הדבר, שזהו הסעיף הראשון שבשולחן ערוך |אורח חיים סי' א'| שויתי הוי"ה לנגדי תמיד וכו', וזה נקרא חכמה אמיתית, ובזה משפיע חיות לכל הבריאה, כי הרי בשביל זה נברא, לקרב האדם אל השם יתברך, אבל לפעמים אור השכל גדול מאד, ואי אפשר להשיגה כמו שהיא, כי לא כל אדם מסוגל מיד להבין החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולכן צריכין להקדים את בחינת נ', היינו אמונה ומלכות, הנקראת נו"ן, וכמו שכתוב |תהלים ע"ב| לפני שמש ינון שמו, היינו לפני שזוכין לבחינת שמש, צריכן להקדים בחינת ינון, שהוא מלכות ואמונה, ומבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ג|, שזה ענין התפילה, כי כפי שאדם זוכה להרבות בתפילה, ולהשיח את כל לבו לפני השם יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, כן נכנס בו אמונה ומלכות, היינו שנתברר

אצלו האמונה הקדושה, ומקבל על עצמו עול מלכות שמים, וזוכה אחר כך להגיע אל החכמה השכל שיש בכל דבר, ולהבין את הרמזים של השם יתברך בכל פרט של הבריאה, וכמו שכתוב |שמות י"ז| ויהי ידיו אמונה עד בא השמש, ויהי ידיו אמונה, תירגם אונקלוס, פרישן בצלו, היינו פרושות בתפילה, עד בא השמש, עד שבא אל השכל שבדבר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"א|, ולכן על ידי שעוסק בתפילה ונתברר אצלו האמונה הקדושה, וכן עוסק בתורה בכח שממנה עיקר החכמה, נתחברין אצלו הח' והנ' ונמשך עליו ח"ן אמיתי, ואזי כל דיבוריו מליאים חן ועושים רושם לטובה, ונתקבלים כל תפילותיו ובקשותיו, שזהו בחינת האות ת', שהוא מלשון חקיקה ורשימה וכמו שכתוב |יחזקאל ט'| והתוית תיו, ואז נתקיים |קהלת ט'| דברי חכמים בנחת נשמעים, נח"ת דייקא, היינו בחינת ח"ן הנ"ל ות' הנ"ל, ואז נשמעים דבריו ונתקבל בקשותיו.

אבל דרך היצר הרע להתלבש במצוות, וביותר בענין לימוד התורה הנ"ל, כי יודע שמיד שיעסוק בתורה בכח יהרוג אותו לגמרי, ולכן הוא בא בכל מיני לבושים של מצוות כדי למנוע את האדם מלימוד התורה, ורביז"ל גילה לנו |שיחות הר"ן סי' י"ט| שכח התורה גדול כל כך, עד שאפילו אותם האנשים הרגילים בעבירות רחמנא ליצלן רחמנא לישזבן, אם יעשו לעצמם קביעות חזק ללמוד כך וכך בכל יום, התורה יוציא אותם מן העבירות שלהם, וכששמע מוהרנ"ת ז"ל שיחה זאת תמה ואמר הרי יש עבירות חמורות של פגם הברית רחמנא ליצלן, וגער בו רביז"ל ואמר, הידעת את כח התורה, ברית ביסוד ואורייתא בתפארת, נמצא שהתורה יותר גבוה |חיי מוהר"ן סי' תקע"ג|, ולכן דרך הבעל דבר להתלבש בכל מיני מצוות בכדי למנוע את האדם מלימוד התורה, ועיקר העצה נגדו לעשות לעצמו קביעות חזק ללמוד כך וכך בכל יום, ועל ידי זה יכניע אותו, שזהו עוצם מעלת לימוד דף גמרא בכל יום, שבני אדם יודעים שהם מוכרחים לגמור את הדף של היום הזה, וקביעות עצום כזה בתורה הקדושה, יש לה כח להציל את האדם מכל רע.

ומוהרנ"ת ז"ל מוסיף להסביר |ליקוטי הלכות נותן טעם לפגם הלכה ד' אות ט"ו|, שיש עוד שני מצוות שהבעל דבר מתלבש בהם ביותר, והם לב נשבר ומחלוקת, כי הבעל דבר בא לאדם ומסית אותו שהוא מצוה גדולה להיות בלב נשבר ובהכנעה, ובזה טומן רשת לרגלו להפיל אותו בעצבות ובמרה שחורה, כי אומר לו, איך תוכל להיות בשמחה? הלא חטאת כל כך, ויותר טוב להיות לך לב נשבר, ואז מפיל אותו לעצבות ומרה שחורה ושובר את רוחו לגמרי, עד שאינו עושה כלום רחמנא ליצלן, והאדם צריך לדעת שאדרבה, מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד

|ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ה|, וכשאדם הוא בשמחה, אזי השם יתברך בעצמו שומר אותו מעבירות ומפגם הברית |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ט|, ולכן צריכין לדעת שעצבות ומרה שחורה הם ממצוות הבעל דבר, וצריכין לברוח מהם לגמרי. והמצוה השני הוא מחלוקת, שהבעל דבר בא לאדם ואומר לו שהוא מצוה גדולה לרדוף את השני ולהרבות עליו במחלוקת, כי עשה כך וכך, ויביא לו כל מיני הוכחות מן התורה שמצוה לרדוף אותו, ובאמת הוא מעשה שטן בעלמא, להרבות מחלוקת בעולם ולעכב את הגאולה, כי כל הגאולה תלויה בשלום ובאחדות, ולא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום |עוקצין ג'|, וכל חורבן בית שני היתה מחמת שנאת חנם, ועדיין מרקד בינן |יומא ס"ט|, ולכן מיד שנכנס באדם איזה מחשבה לצאת במחלוקת על איזה בר ישראל ולרדוף אותו, עליו לדעת שהוא מן המצוות של הבעל דבר, ואין ליכנס בו כלל, כי בנפשו הוא |ע' ליקוטי הלכות הלכות רבית הלכה ה', שהלכה זו כתבוה מוהרנ"ת ז"ל בהיותו יושב בתפיסה, על ידי שמסרו אותו מפורסמי הדור להממשלה על שקר, ועשו כרוז ופירסום שמצוה לרדוף אותו, ואז ביושבו בתפיסה חיבר את ההלכה הזו, עיין שם היטיב|.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבענין מצות המחלוקת יש הרבה מאד לדבר, כי הבעל דבר הכניס עצמו בזה מאד, והרבה מחלוקת בכל העולם כולו, ואשכנזים לא יכולים להסתדר עם ספרדים, וכן ספרדים עם אשכנזים, חסידים לא יכולים להסתדר עם ליטאים, וכן ליטאים עם חסידים, וכן בין כל עדה בעצמה יש המון מחלוקת ופירודים, עד שכל פינה ופינה מלא מחלוקת ומפלגות ופירודים רחמנא ליצלן, וכל אחד צועק שאצלו האמת,ואפילו האפיקורסים והפושעים קוראים למפלגה שלהם "אמת", וכן היה כת כופרים ופושעים באירופה שקרא העיתון שלהם "עמת", כי כל אחד מלביש עצמו במצוות, וקורא עצמו על שם האמת, אבל האמת הוא רק אחד, היינו הקדוש ברוך הוא, וכל מי שמדבק עצמו בהקדוש ברוך הוא יותר קרוב לאמת, אבל איך יודעים אם אדם אוחז באמת או לא? זהו כפי שיש לפני מראה עיניו יום המיתה, שזהו אותיות "א-מת", היינו שאהיה מת ולא יועיל לי שום דבר, כי אני מוכרח סוף כל סוף למות ולצאת מזה העולם, ולא יועיל לי אז כל המצוות של הבעל דבר לרדוף את השני ולשנוא אותו, כי מי ששם יום המיתה לפני עיניו אין לו זמן לכל ההבל הזה, וכל חשקו ומגמתו רק לסגל לעצמו מצוות ומעשים טובים שיהיה לו קרן נפלא לעולם הבא ולנצח נצחים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |אבות ד'| יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל

חיי עולם הבא, ויפה קורת רוח אחת של עולם הבא מכל חיי עולם הזה, ופעם הסביר מוהרנ"ת ז"ל, מהו הפירוש של חיי נצח של עולם הבא, ונתן משל שאם יהיה כל העולם מלא עם גרעיני חטים מן הארץ עד הלבנה, ויש צפור שאוכל גרעין אחד בכל שנה, כמה שנים יקח לו עד שיגמור הכל? הלא אין לזה מספר, וזה עדיין לא מגיע לחיי נצח של עולם הבא, ולכן אין שום אמת אם אינו מקושר להשם יתברך ואל התורה הקדושה, ואשרי מי שזוכה להכניס עצמו בעבודת השם יתברך באמת, ואז יזכה לחיים טובים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |בראשית ל' פסוק מ"ב| והיה העטופים ללבן והקשורים ליעקב, ויש לומר שמרומז בפסוק זה דברי רביז"ל הנ"ל, שדרכו של הבעל דבר להלביש עצמו במצוות, ולהעטיף עצמו בבגדי לבן כאילו הוא צדיק גדול, וכמו שמבאר רביז"ל את מאמר רבה בר בר חנה |ב"ב ע"ג.|, ומתחזי כי צוציתא דנורא חוורתא, היינו אש לבנה, ואף על פי כן מלאך מזיק הוא, עיין שם, ולכן אלו העטופים בלבן, שמתעטפים עצמם במלבושים לבנים, להראות עצמם בפני הבריות כצדיקים, הם ללבן, היינו ששייכים להבעל דבר הנקרא לבן הארמי, על שם שמרמה את הבריות, אבל והקשורים ליעקב, היינו אלו שקושרים עצמם היטיב אל הצדיקים שבדור, הם שייכים ליעקב, היינו לאלו שזוכים להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ובלבד שיהיה ההתקשרות עם אמת, היינו שיבטלו את כל חכמתם ושכלם לגמרי, ויקבלו כל דברי הצדיק על כל אשר יאמר כי הוא זה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ג|, כי יש כמה בני אדם הבאים אל הצדיק אבל אין התקרבותם עם אמת, ואדרבה באים למצוא עילה ולעשות ממנו ליצנות, ואז הצדיק בודק אותו אם אינו רמאי |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"ח|, וכשרואים אחד שבא אל הצדיק, ואחר כך נתרחק, סימן שכל התקרבותו לא היתה עם אמת |ספר המדות|, ולכן כשפעם אמר רביז"ל אל מוהרנ"ת ז"ל "אני כבר תפסתי אתכם בשק", ענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל, "רבי, בונד צוא" |רבינו, קשור היטיב|, כי לפעמים אפילו אם אדם כבר בתוך השק הוא יוכל לברוח מסיבת איזה קושיא או חלישות הדעת, וכעין שפירש רש"י כאן |פסוק מ"א| על המקושרות, שמצינו לשון קשר באנשים במחלוקת |שמואל ב' ט"ו ל"א| אחיתופל בקושרים, |שם ט"ו י'| ויהי הקשר אמיץ, עיין שם, היינו הקשר שלהם היתה נגד הצדיק שהוא דוד המלך, כי אם אין הקשר באמת, למצוא את הקדוש ברוך, ולזכור תמיד יומו האחרון, אזי אינו קשר של קיימא כלל, כי קשר רשעים אינו מן המנין |סנהדרין כ"ו|, והשם יתברך יזכינו להיות

מקורבים ומקושרים לצדיקים אמיתיים, ולקבל מהם הליכות החיים, עדי נזכה לחזור בתשובה שלמה לפני ויתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת ויצא ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"א המדבר מאמונה וממעלת הכיסופין דקדושה עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו| אמונה היא מקור הברכות, בבחינות |משלי כ"ח|: "איש אמונות רב ברכות", בבחינות |בראשית ב|: "ויברך אלקים את יום השביעי", ואין שלימות להברכות אלא עד שיקבלו ממקור הברכות וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה העיקר היא אמונה, שיזכה האדם לאמונה ברורה ומזוככת בו יתברך עד שלא יראה לפני עיניו אלא אמתת מציאותו יתברך לבד, כי האמונה היא יסוד הכל, והיא ממשיך על האדם כל הברכות שבעולם, בבחינת |משלי כ"ח| איש אמונות רב ברכות, כי כשיש לאדם אמונה ברורה בו יתברך, והוא מאמין שהוא יתברך כל יכול, ולא יבצר ממנו מזמה, אזי האמונה הזאת בעצמו ממשיך על האדם כל הברכות שבעולם, כי אמונה הוא מלשון גידול, בבחינת |אסתר ב'| ויהי אומן את הדסה, שאמונה הוא כח הגודל וכח הצומח |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קנ"ה|, והאמונה בעצמה מצמיח לאדם כל הישועות, ועל כן עיקר מדריגת האדם נמדד כפי האמונה שלו, היינו איפוא הוא אוחז באמונה, ואם הוא חזק מאד באמונה כיתד חזק בל תמוט, עד ששום דבר שבעולם לא יכול להזיז אותו, כי אצל המאמין הדבר גלוי כאלו רואה בעיניו את הדבר שהוא מאמין בו, מחמת גודל אמונתו השלימה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב|, ואשרי מי שזוכה לאמונה ברורה כזו.

וממשיך רביז"ל, אבל דע, שאין קיום לאמונה אלא על ידי בחינת ברית, בבחינות |תהלים פ"ט|: "ובריתי נאמנת לו" וכו', והיסורים שיש לאדם בדרכים הוא מחמת שלא תיקן בריתו וכו', והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כדי שאדם יזכה להכניס בתוכו אור האמונה הקדושה, והאמונה יתקיים בו, הוא מוכרח להקדים את ענין תיקון הברית, היינו תיקון המוח והמחשבה, שבהם תלויים עיקר שמירת הברית, כי אם מחשבתו של אדם שמורה מהרהורי חטא וממחשבות זרות, אזי ממילא לא יבא לידי פגם הברית, לא בדיבור ולא במעשה חס ושלום, כי הכל תלוי במחשבתו של

אדם, וכפי שאדם מקדש את מוח מחשבתו, כן יכול להכניס בתוכה האמונה הקדושה, וכשיש לאדם אמונה זכה וברורה, אזי בכל מקום בואו בדרך, הוא מוצא שם אלוקתו יתברך, ומדבק את עצמו בו יתברך גם משם, אבל כשאדם פגום בברית חס ושלום, אזי כלי המוחין שלו פגומין ואינו יכול להכניס בתוכם את האמונה, ולכן יש לו כל מיני צער ויסורים בדרך, כי אף פעם אינו מוצא את מקומו, ותמיד חושב שאילולי היה עכשיו במקום אחר היה יותר טוב לו, לא כן מי שזוכה לאמונה ברורה בו יתברך, תמיד מוצא את אלוקתו יתברך בכל מקום בואו, ואין הדרך והנסיעה מבלבל אותו כלל, ולכן עיקר עבודת האדם הוא לקדש מוח מחשבתו, שזהו עיקר תיקון הברית, ועל ידי זה יזכה להארת האמונה הקדושה באמת.

ואומר רביז"ל בהמשך תורה זו, שעל ידי שאדם יש לו אמונה ותיקון הברית, הוא זוכה לבחינת צדיק ולמדן, כי למדן לבד אינו כלום, כי יכול להיות למדן גדול וגם רשע גדול רחמנא ליצלן, כמו שמצינו אצל אלישע אחר, שקיצץ בנטיעות רחמנא ליצלן, אבל גם צדיק לבד אינו מספיק, כי לא עם ארץ חסיד |אבות פרק ב'|, ובלי בחינת למדן בדברי תורה, אי אפשר להיות צדיק וחסיד אמיתי, ולכן עיקר השלימות הוא שניהם ביחד, צדיק ולמדן, שהאדם יתמיד מאד בתורה הקדושה, ובפרט בלימוד הלכה, לדעת איסור והיתר, כשר ופסול, טמא וטהור, וגם ישמור את בריתו וידבק מוחו באור האמונה הקדושה, ועל ידי זה יתאחדו בחינות צדיק ולמדן אצלו, ויהיה בבחינת מלאך ה' צבאות, שעליו אמרו חכמינו הקדושים |מועד קטן י"ז:| אם הרב דומה למלאך ה' צבאות, יבקשו תורה מפיהו, כי מלאך זה בחינת למדן, בחינת המלאך מט"ט שהוא כלול משש בחינות, אסור ומותר, כשר ופסול, טמא וטהור, כמובא בתיקוני זוהר |תיקון ל'|, וצבאות הוא בחינת צדיק, שמירת הברית, כי צבאות על שם "אות הוא בצבא דיליה" |חגיגה ט"ו:|, בחינת צדיק, אות ברית, כי על ידי שני בחינות אלו יזכה להיות דבוק בו יתברך באמת.

והנה איך האדם זוכה לשלימות בחינת צדיק ולמדן הנ"ל, היינו לשמור את בריתו וגם ללמוד תורה הקדושה לשמה? על זה אומר רביז"ל, על ידי שהוא מוציא ההשתוקקות והכיסופין שלו בפיו, כי דע, שלא די לאדם בהשתוקקות בלב בלבד, כי צריך האדם להוציא בשפתיו כיסופיו, ועל זה נסדר סדר התפלות, כי על ידי השתוקקות בלב, נעשה נפש ונקודות בכח, וכשמוציא את תשוקתו בפיו, אזי נעשה הנפש בפועל, כי עיקר מוצא הנפש היא מפיו, בבחינת |שיר השירים ה'|: "נפשי יצאה בדברו" ובשביל זה תורה יבקשו מפיהו, מפיהו דייקא,, וגם תרגומו של

|בראשית ב'|: "ויהי האדם לנפש חיה" תרגומו, לרוח ממללא, כי עיקר הנפש מהדיבור, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה מעלה גדולה ועליונה מאד כשאדם זוכה תמיד להוציא הרצונות והכיסופין שלו מפיו, ותמיד אומר "רבונו של עולם, תזכיני לחזור בתשובה שלימה לפניך", "רבונו של עולם, תזכיני ללמוד תורתיך הקדושה לשמה", "רבונו של עולם, תזכיני לבא לידי אמונה שלימה בך ובצדיקיך האמיתיים", כי כפי הרצונות והכיסופין שהוא מוציא מפיו, כן זוכה להגיע אל הדברים האלו שהוא כוסף אליהם באמת, כי הדיבורים עושים כלים לקבל בתוכם השפע, בבחינת |שיר השירים א'| תורי זהב נעשה לך עם נקודת הכסף, תורי זהב, היינו ההתעוררות של השפע העליון, נעשה לך עם נקודת הכסף, היינו על ידי נקודות הכיסופין והרצונות דקדושה |כמבואר בפנים בהתורה|, וזהו סוד התפילה והתבודדות, שהאדם תמיד מוציא את כל הרצונות והכיסופין שלו מפיו, ומפציר אותו יתברך פעם אחר פעם שיזכה לבא אל כל הדברים האלו, ואפילו שלעת עתה הוא רחוק מהם מאד, אבל על ידי שיוציא הכיסופין מפיו פעם אחר פעם, ולא יניח את הרצון שלו לעולם, יהיה איך שיהיה, על ידי זה בוודאי סוף כל סוף יזכה לבא לכל מה שכוסף ומשתוקק, ויזכה להכלל בו יתברך לגמרי, אשרי לו ואשרי חלקו.
וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |בראשית כ"ח| ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, ויש לומר בפסוק זה על פי דברי רביז"ל הנ"ל, ויצא יעקב מבאר שבע, היינו כשאיש הישראלי יוצא מבאר שבע שהיא האמונה הקדושה, מדת המלכות, שהיא המדה השביעית כידוע, אזי וילך חרנה, הוא עלול ליפול בחרון אף של מקום חס ושלום, כי כל הצרות והיסורין שיש לאדם בדרך הוא מחמת חסרון אמונה כנ"ל, ולכן יעקב אבינו שהוצרך אז לצאת מבית המדרש של שם ועבר וללכת לדרכו, היה צריך להתחזק באמונה יתירה שיזכה למצוא אלוקתו יתברך בכל מקום, וזהו ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש, היינו מיד שאדם צריך לצאת לדרכי עולם הזה, הוא פוגע במקומות הרחוקים ונחשך לו האור, וקשה לראות אלקותו יתברך הנקרא שמש, אבל יעקב אבינו התחזק מאד, ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, ומבואר בספר יצירה |ומובא בדברי רביז"ל ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ח, וחלק ב' סי' ח'| שאבנים הם אותיות, היינו שלקח אותיות התפילה שנתחדשו לו שם במקום הזה, כפי הצרות והיסורין שעברו עליו, והוציא הרצונות והכיסופין שלו מפיו,

איך שרוצה להיות דבוק בו יתברך, ואיך שרוצה להתקרב אליו יתברך גם ממקום הזה, וזהו וישם מראשותיו, ופירש"י עשאן כמין מרזב סביב לראשו שירא מפני חיות רעות, ולכאורה יפלא מה יעזרו האבנים סביב לראשו, הלא החיות רעות יכולים לאכול שאר כל גופו? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי האבנים הם האותיות של התפילה כנ"ל, היינו הרצונות והכיסופין טובים שהוציא מפיו, וכשאדם משים אותם סביב ראשו, היינו שמכניס כל ראשו ומחשבתו בהם, הם שומרים אותו מהחיות רעות היינו מהקליפות והיצר הרע שרוצה להטות אותו מדרך האמונה הקדושה, וזהו וישכב במקום ההוא, ומובא |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ט| וישכ"ב אותיות י"ש כ"ב, היינו כ"ב אותיות האל"ף בי"ת, שאדם צריך לעשות מכל הכ"ב אותיות של האל"ף בי"ת צירופי אותיות של כיסופין ורצונות להשם יתברך, ומכל מה שעובר עליו באותו עת ובאותו מקום עליו לעשות תפלות ובקשות להשם יתברך, ואז האותיות האלו בעצמן שומרים אותו מכל רע, ומזכין אותו לבא אל מה כל שרצה.

וזהו, ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עולים ויורדיפם בו, שחלם לו אז את כל עוצם הגילוי הנ"ל, שהאדם יכול להיות כאן בזה העולם הגשמי, עם רגליו מוצב ארצה בתכלית הגשמיות, אבל ראשו מגיע השמימה, שהראש שלו יכול להיות דבוק למעלה בו יתברך בדביקות הכי גדול, כי זה על ידי הסולם שהוא הקול, כדאיתא בתיקוני זוהר סול"ם דא קו"ל |גימטריא זה כזה|, כשהוא רגיל להוציא כל הרצונות והכיסופין שלו בקולו ובפיו, אזי יכול לחבר עולם התחתון בעולם העליון, ולהיות דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות, וזהו והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, מלאכי אלהים, זה בחינת צדיק ולמדן הנ"ל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מועד קטן י"ז:| אם הרב דומה למלאך ה' צבאות, היינו צדיק ולמדן כמו פירוש רביז"ל הנ"ל, עולים ויורדים בו, הם עולים ויורדים על הסולם הזה שהוא הקול, כי זהו עיקר כוחם של הצדיקים האמיתיים הדביקים בו יתברך, שתמיד מוצאין אלקותו יתברך בכל מקום בואם, ומתדבקים בו יתברך מן המקום ההוא על ידי הפה והקול שלהם.

ואז הבטיח הקדוש ברוך הוא את יעקב את כל ההבטחות והברכות הכתובים כאן, הבטחת הארץ, והבטחת הבנים, ושמירה בכל אשר ילך וכו', כי זהו בזכות האמונה הקדושה שהיא מקור כל הברכות כנ"ל, ולכן אחר כך כתיב ויקץ יעקב משנתו, היינו שהקיץ ונתעורר מן השינה שיש לרוב בני אדם במשך ימי חייהם, שישנים את ימיהם ואת שנותיהם בלא כלום, כי יש בני אדם שישנים את ימיהם, ואף

שנדמה להעולם שהם עובדים את השם, ועוסקים בתורה ובתפלה, אף על פי כן כל עבודתם אין להשם יתברך נחת מהם כי נשאר כל עבודתם למטה, ואין יכול להתרומם ולהתעלות למעלה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס'|, אבל על ידי שאיש הישראלי נתעורר בכיסופין ורצונות להשם יתברך, על ידי זה הוא מתעורר משינתו, בבחינת ויקץ יעקב משינתו, ויאמר אכן יש הוי"ה במקום הזה ואנכי לא ידעתי, היינו שעכשיו נתגלה לי איך שאלוקתו יתברך גנוז אפילו במקומות אלו שהוכרחתי ללכת בהם בגלות, וגם שם שרוי אלקותו יתברך, כי זהו עיקר האמונה הקדושה למצוא אלוקתו יתברך בכל מקום ממש.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו פירוש דברי המשנה |אבות פרק ג| רבי דוסא בן הרכינס אומר, שינה של שחרית, ויין של צהרים, ושיחת ילדים, וישיבת בתי כנסיות של עמי הארץ, מוציאין את האדם מן העולם, פירוש, מוציאין את האדם מעולם המציאות אל עולם הדמיון, כי כשאדם שוכח את תכליתו, וישן ימיו ושנותיו, ומבלה אותם בהבל וריק, הוא חי בעולם הדמיון ולא בעולם המציאות כלל, וזהו בחינת שינה של שחרית, היינו אפילו בזמן שצריכין להיות ניעור בבוקר, ולעסוק בעבודתו עבודת הקודש, אזי הוא גם כן ישן, ויין של צהרים, היינו ששותה ומשתכר באמצע היום ומוציא את עצמו מן המציאות של החיים, ושיחת ילדים הוא ענין פיטפוט דברי הבל ודברים בטלים, שבמקום להכניס דיבורו ברצונות וכיסופין להקדוש ברוך הוא, הוא מפטפט כל העולה על רוחו כדרך ילדים קטנים, וזה אשר מוריד אותו אל עולם הדמיון, וישיבת בתי כנסיות של עמי הארץ, זהו מי שמתחבר אל עמי הארץ שאינם לומדים תורה, ואין להם בחינת למדן כלל, והנה יעקב אבינו תיקון כל אלו הדברים בשלימות, כי היה נטמן י"ד שנה בבית המדרש של שם ועבר ללמוד תורה, היפוך מישיבת בתי כנסיות של עמי הארץ, והיה משתמש עם דיבורו בתורה ותפילה, וברצונות וכיסופין להשם יתברך, בבחינת ויפגע במקום וגו' ויקח מאבני המקום וגו' כנ"ל שזהו היפוך שיחת ילדים, והיה נשמר מיין המשכר, כי אפילו על המזבח והמצבה שהקים שם בבית אל, יצק שמן ולא יין, וכמו שכתוב ויצק שמן על ראשה, כי אף על פי שהניסוך על המזבח הוא תמיד מיין, אבל יעקב יצק שמן, שהוא ענין שמן בחשאי |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א ובזוהר שמיני ל"ט.|, בחינת עבודת הכהנים שאסורים ביין בשעת עבודתם, שזהו תיקון יין של צהרים, וגם משינה של שחרית היה נזהר בתכלית, כי אפילו בלילה בשעה שדרך בני אדם לישון לא שכב לישון כלל כל הי"ד שנה ששהה בבית שם ועבר, הרי שאצל יעקב אבינו נתתקן כל

ארבע דברים אלו בשלימות, ועל ידי זה יצא מכח המדמה אל המציאות, ואמר אכן יש הוי"ה במקום הזה וגו', שמצא את אלקותו יתברך בכל דבר ובכל מקום ממש, והשם יתברך יזיכנו להגיע אמונה שלימה וברורה באמת עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויצא ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קנ"ו עיין שם.

בתוך כך נעשה רעש, שהחכם הנ"ל נוסע ובא לכאן בגדולה וחכמה גדולה, ורץ התם גם-כן לקראתו בשמחה גדולה, והיה אומר לאשתו: תן לי מהר היופא |מעיל עליון מכובד|; אלך לקראת חברי ידידי לראותו, ונתנה לו הפעלץ |מעיל פרוה|, והיה רץ לקראתו, והחכם היה נוסע בעגלות-צב בגדולה, ובא לקראתו התם הזה, והיה שואל בשלומו באהבה, בשמחה: אחי חביבי! מה אתה עושה? ברוך המקום שהביאך, ואני זוכה לראותך! והחכם הנ"ל גם כל העולם היה בעיניו כלא כנ"ל, מכל- שכן איש כזה, שנדמה למשוגע, אך אף-על- פי-כן, מחמת אהבת נעורים הגדולה שהיה ביניהם היה מקרבו, ונסע עמו לתוך העיר.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, בתוך כך נעשה רעש, שהחכם הנ"ל נוסע ובא לכאן בגדולה וחכמה גדולה, כי החכם שהלך אחר חכמתו המדומית, והיה בחוץ במדינות ללמוד כל מיני חכמות חיצוניות, היה צריך לנסוע ברעש ובעסק גדול, לפרסם לכולם את חכמתו, כי בלי זה לא היו יודעים ממנו כלל, כי החכמות האלו הם הבל וריק, ולבסוף אינם עוזרים לאדם כלל, מה שאין כן מי שזוכה לחכמת התורה, הקדוש ברוך הוא בעצמו מפרסם אותו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שמות רבה פרשה ח סי' ב'| אמר הקדוש ברוך הוא אם ישב אדם בזוית ביתו ועוסק בתורה, אני מראהו לבריות.

ורץ התם גם-כן לקראתו בשמחה גדולה, והיה אומר לאשתו: תן לי מהר היופא |מעיל עליון מכובד|; אלך לקראת חברי ידידי לראותו, ונתנה לו הפעלץ |מעיל פרוה|, והיה רץ לקראתו, והחכם היה נוסע בעגלות-צב בגדלה ובא לקראתו התם הזה והיה שואל בשלומו באהבה, בשמחה: אחי חביבי! מה אתה עושה? ברוך המקום שהביאך, ואני זוכה לראותך! כי זהו דרכו של איש תם באמת, ששמח תמיד בגדולת חבירו ואינו מקנא בו כלל, ואדרבה, מברך ומהלל לשמו יתברך כשזוכה לראות בטובת חבירו, ויש לו עין טובה על כל הבריות כולם, לא כן איש החכם בעיניו, תמיד מקנא באחרים, אולי הם מקבלים יותר כבוד וגדולה ממנו, ויש לו צר עין

על כל אחד ואחד, שלא יהיה להם מה שיש לו, והמדה הזאת אוכל אותו בחייו ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים | שבת דף קנ"ב:| כל מי שיש לו קנאה בלבו - עצמותיו מרקיבים, היינו עצמותיו מרקיבים בחיים חיותו, כי אוכל את עצמו ממש מרוב קנאה וצרות עין שיש לו על אחרים, מה שאין כן התם ההולך בתמימותו, תמיד שמח עם הטובה של אחרים כמו הטובה שלו, ולכן חי חיים טובים ומתוקים באמת.

והחכם הנ"ל גם כל העולם היה בעיניו כלא כנ"ל, מכל- שכן איש כזה, שנדמה למשוגע, כי החכמות של האדם מעקמים את שכלו ודעתו מאד, ומכניס בו גיאות גדולה עד שכל העולם כולו לפניו כלא כלום, ובפרט אנשים תמימים וצדיקים הם בפניו כמו משוגעים, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות אמת סי' ל'| לפי הריחוק מאמת כן מחזיק את הסור מרע לשוטה, וזהו מחמת עוצם ישותו וגיאותו שסילק את השכינה מעצמו רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה ה.| כל אדם שיש בו גסות הרוח - אמר הקדוש ברוך הוא אין אני והוא יכולין לדור בעולם, ומיד שאין השכינה עמו, כבר אינו יכול לסבול אנשים תמימים וצדיקים שהשכינה עמהם, ולכן עושה מהם ליצנות ומדבר עליהם כל דבר אסור בגאוה ובוז, אבל התם אינו שם לב על כל ז

ליל שבת קודש פרשת ויצא ה'תשנ"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פרשת השבוע ועל פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א המדבר מהתעוררות השינה על ידי הצדיקים עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: כתיב בפרשת השבוע |בראשית כ"ח|: ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש הוי"ה במקום הזה ואנכי לא ידעתי: וירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים: ויש לומר בפסוק זו על פי הקדמת דברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס'| שיש בני אדם שישנים את ימיהם: ואף שנדמה להעולם שהם עובדים את השם: ועוסקים בתורה ובתפילה: אף על פי כן כל עבודתם אין להשם יתברך נחת מהם: כי נשאר כל עבודתם למטה: ואין יכול להתרומם ולהתעלות למעלה: וצריכין הצדיקים לעורר אותם משינתם: ועל ידי זה נתגלה יראה גדולה: ומתחילים כולם לעסוק בתפילה: כי כל זמן שהיו בבחינת שינה: ולא שמעו התעוררות החכם: לא היו עוסקים בתפילה: בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |תרומות פרק א'| סתם חרש אינו שומע ואינו מדבר: היינו מחמת שאינו שומע העוררות החכם: לכן אינו מדבר אל הקדוש ברוך הוא

בתפילה: אבל משזוכה לשמוע התעוררות החכם: נתעורר משינתו העמוקה: ואזי מתחיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא: ולעסוק בתפילה כראוי: ואז נתגלה אליו יראה גדולה: כי מכיר שהשם יתברך עומד עליו ושומע תפלתו: עיין שם כל זה בדברי רביז"ל: וזהו עיקר עבודת האדם בזה העולם: שיזכה לחיות חיים של התעוררות: ולא חיים של שינה: כי אדם שמסתובב בזה העולם: ואינו מכיר את הקדוש ברוך הוא: אף על פי שבגשמיות נראה כאילו הוא ער: אבל באמת מוחו ישן לגמרי: והוא נתון בתוך שינה עמוקה מאד: ואף על פי שלעיני בני אדם נראה כאילו הוא ער: והוא אוכל ושותה: וגם אפילו לומד ומתפלל: אבל באמת מוחו ישן לגמרי: ואין להקדוש ברוך הוא נחת מכל עבודתו: ולכן עיקר עצתו להתקרב אל הצדיק האמת שמכניס התעוררות דקדושה בכל מקורביו: ומקיץ אותם משינתם העמוקה: ואזי יתחיל להרגיש טעם אחר בכל ימי חייו: היינו להרגיש מה נקרא חיים ניעורים: ויהיה נפתח פיו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בקביעות עצום: ואזי ירגיש את יראת השם יתברך על פניו תמיד: אשרי לו.

וזהו ויקץ יעקב משנתו: היינו כשאיש הישראלי זוכה להקיץ ולהתעורר משינתו העמוקה: אזי ויאמר אכן יש הוי"ה במקום הזה: שזוכה להכיר שהקדוש ברוך הוא עומד עליו ממש: והוא יתברך עמו אתו ואצלו: ואפילו במקום השפל שהוא נמצא בה: כי עד עכשיו חשב שהוא כל כך רחוק ממנו יתברך: אבל עכשיו הוא יודע אכן יש הוי"ה במקום הזהשהקדוש ברוך הוא נמצא שם ממש: רק שמקודם ואנכי לא ידעתי: היינו האנוכיות והישות שלי מה שעיכב אותי לדעת את זה עד עכשיו: וכמבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"בן שכשיש לאדם ישות וגיאות אזי הולך לו הכל שלא כסדר: אבל מיד שמבטל את עצמו אליו יתברך: הולך לא הכל כסדר עיין שם: וזהו ואנכי לא ידעתי היינו שהאנוכיות שלי:

ומה שהייתי ישן עד עכשיו בשינה עמוקה: זה מה שעיכב אותי לדעת שהקדוש ברוך הוא כאן: אבל עכשיו על ידי שאיש הישראלי נתעורר משינתו על ידי התעוררות החכם: שהוא בחינת המראה הגדול שראה יעקב אבינו בחלומו: על ידי זה ויירא היינו שנתגלה עליו יראה גדולה: ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים היינו מקום תפלה: לעלות תפלתם השמימה כמו שפירש רש"י: כי מיד ששמע התעוררות החכם ונתגלה עליו היראה: הוא מתחיל לעסוק בתפילה להקדוש ברוך הוא: ויודע שזה צריך להיות כל עיקר עסקו תמיד: לדבר אל הקדוש ברוך הוא בתפלה והתבודדות: ולהיות ער בהתעוררות דקדושה תמיד: והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים ולהתעורר משינתינו

העמוקה: עד שנזכה לעסוק תמיד בתפילה ולהיות דבוקים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויצא ה'תשנ"ח

בשבת קודש בבוקר דיבור מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחיגר מעשה ג' דף נ"ח עיין שם.

ושמע שהשמש עם הירח מדברים והיה השמש קובל לפני הירח באשר שיש אילן שיש לו ענפים רבים ופריו ועליו: וכל ענף וענף ופרי ועלה יש לו סגלה מיחדת: שזה מסגל לבנים וזה מסוגל לפרנסה: וזה מסוגל לרפואת חולאת זה: וזה לחולאת אחרת: כל אחד ואחד מסוגל לדבר אחר: וזה האילן היו צריכין להשקותו: ואם היו משקין אותו היה מסוגל מאד: ולא די שאין אני משקה אותו אלא שעל ידי שאני מזריח עליו אני מייבש אותו: ענתה הלבנה ואמרה: אתה דואג דאגות אחרים: אני אספר לך עסק שלי: היות שיש לי אלף הרים וסביבות האלף הרים יש עוד אלף הרים: ושם מקום שדים: והשדים יש להם רגלי תרנגולים: ואין להם כח ברגליהם: ויונקים מרגלי: ומחמת זה אין לי כח ברגלי: ויש לי אבק: היינו פול: שהוא רפואה לרגלי: ובא רוח ונושא אותו.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל ממשיך לספר: ושמע שהשמש עם הירח מדברים והיה השמש קובל לפני הירח באשר שיש אילן שיש לו ענפים רבים ופריו ועליו: האילן מרמז על האדם שנמשל לעץ השדה: וכמו שכתוב |דברים כ'| כי האדם עץ השדה: ויש לו ענפים רבים ופירות ועלים: היינו רמ"ח איברים ושס"ה גידים: שהם מכוונים כנגד הרמ"ח מצוות עשה והשס"ה מצוות לא תעשה: וכל עיקר חיותם וקיומם הוא על ידי המצוות והמעשים טובים שמקיימים עם איברי וגידי הגוף.

וכל ענף וענף ופרי ועלה יש לו סגולה מיוחדת: שזה מסוגל לבנים וזה מסוגל לפרנסה: וזה מסוגל לרפואת חולאת זה: וזה לחולאת אחרת: כל אחד ואחד מסוגל לדבר אחר: כי כל מצוה ומצוה ממצוות התורה מסוגלת לדברים אחרים: וכמובא בדברי חכמינו הקדושים בכמה מקומות שבזכות מצות שילוח הקן זוכים לבנים: ובזכות כיבוד אב ואם זוכים לאריכות ימים: ובזכות מצות ציצית נשמרים מעבירה: וכן שאר כל המצוות.

וזה האילן היו צריכין להשקותו: ואם היו משקין אותו היה מסוגל מאד: כי צריכין להשקות את נשמות ישראל עם מימי התורה הקדושה: וללמד אותם כל פרטי ודקדוקי המצוות: וכן להכניס בהם התעוררות דקדושה לקיים המצוות בשמחה ובחיות גדולה: ואזי היו המצוות בוודאי מסוגלים מאד לכל דבר.

ולא די שאין אני משקה אותו אלא שעל ידי שאני מזריח עליו אני מייבש אותו: כי השמש הוא בחינת אור אלקותו יתברך המאיר מאד בכל העולמות: והוא בחינת החכמה והשכל שיש בכל דבר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'|: אבל האור הזה גדול מאד: וצריכין צמצום כדי לקבל אותו: שזהו אור הלבנה שהוא הצמצום: היינו האמונה הקדושה: שהאדם מסלק את דעתו לגמרי וסומך על אמונה פשוטה בו יתברך: שבוודאי יש בכל דבר אור אלקותו יתברך: ואף על פי שלעת עתה אינו זוכה להשיגה על בוריה: אבל הוא מאמין באמונה שלימה שיש בנמצא האור הזה: וכשאדם חזק מאד בצמצום האמונה הקדושה: אזי אחר כך לאט לאט יכול לקבל בעצמו את אור השמש שהוא החכמה והשכל שיש בכל דבר: וזה מה שקבלה השמש לפני

הלבנה כאן: שאורה הגדול כמו שהיא: בלי שום צמצום: מעוור אינו האדם ובמקום להשקות אותו הוא מייבש אותו לגמרי.

ענתה הלבנה ואמרה: אתה דואג דאגות אחרים: אני אספר לך עסק שלי: היות שיש לי אלף הרים וסביבות האלף הרים יש עוד אלף הרים: ושם מקום שדים: כי הלבנה נקרא כח הצמצום של האמונה הקדושה: ולכן סביבה יש אלפיים הרים: שהם בחינת האלפיים אמה של תחום שבת שהוא הצמצום לא לצאת מתוך גבולי הקדושה: כי הרשות היחיד הוא רשות יחידו של עולם היינו מקום השכינה הקדושה כמובא בתיקונים: ורשות הרבים הוא מקום הקליפות והשדים: ולכן אסור בשבת להוציא מן רשות היחיד לרשות הרבים: או מן רשות הרבים לרשות היחיד: כדי לא לעשות עירבוב ובלבול בין הרשויות: ואפילו גם ברשות הרבים בעצמה אסור ללכת יותר מאלפיים אמה: כי במקום הקליפות והשדים בוודאי צריכין צמצום גדול לא לצאת מתוך גבולי הקדושה.

והשדים יש להם רגלי תרנגולים: ואין להם כח ברגליהם: ויונקים מרגלי: ומחמת זה אין לי כח ברגלי: כי בזמן שהלבנה שולט שהוא בתוך חשכת לילה: אזי הוא זמן שליטת הקליפות והחיצונים: כי אף על פי שמצד אחד בוודאי צריכין אור הלבנה לצמצם ולכסות על בהירת אור השמש: אבל מצד שני דייקא מחמת החושך וההסתרה שיש אז: יש להשדים והרוחות כח ושליטה: והם יונקים מן הרגלים של הלבנה: היינו מן המדריגות התחתונות והנמוכות של הקדושה: בבחינת |משלי ה'| רגליה יורדות מוות: כי אצל אלו שעדיין אינם חזקים כל כך בעבודתם ובאמונתם: יש להשדים והרוחות תפיסה ואחיזה.

ויש לי אבק: היינו פול: שהוא רפואה לרגלי: ובא רוח ונושא אותו. כי

בוודאי יש אבק קדוש: שהוא אבק רגליהם של הצדיקים: שיכולים לרפאות כל אלו שנתפסו בידי השדים ורוחות: בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים: |אבות א'| הוי מתאבק בעפר רגליהם של תלמידי חכמים: כי כשאדם זוכה להתקרב לצדיקים אמיתיים בוודאי יהיה לו רפואה שלימה מכל תחלואי נפשו ברוחניות ובגשמיות: אבל יש רוח שבא ונושא אותו: היינו הרוח סערה של לשון הרע ורכילות שגורם מחלוקת גדול על הצדיקים: ומונע בני אדם מלהתקרב אליהם: וזהו עיקר צערה של הלבנה שקובלת לפני החמה: שיש הרוח סערה של מחלוקת שבא ומפזרת האבק הקדוש של הצדיקים: ולכן קשה מאד לבני האדם להתקרב אליהם: והשם יתברך יזכינו להיות מקורב תמיד לצדיקים אמיתיים: ולהתאבק תימד בעפר רגליהם: עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך: ולהיות דבוקים בו באמת: מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויצא ה'תשנ"ח

בסעודה שלישית: סעודת רעווא דרעווין: דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פרשת השבוע ועל פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ג המדבר מקדושת המחשבה עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: כתיב בפרשת השבוע: |בראשית כ"ח| ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא: ופירש רש"י: עשאן כמין מרזב סביב לראשו: שירא מפני חיות רעות: התחילמריבות זו עם זו: זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו: וזאת אומרת עלי יניח: מיד עשאן הקב"ה אבן אחת: וזהו שנאמר ויקח את האבן אשר שם מראשותיו: עיין שם: ויש לדקדק מה הועיל בזה יעקב לשום האבנים סביב לראש: הלא החיות רעות יכולים לאכול גם את גופו ואת רגליו: וגם למה היה המריבה ביניהם שישים יעקב דייקא את ראשו עליהם: ויש לומר בביאור הדברים: ובביאור יתר מקראי קודש אלה: על פי המבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ג|: כשמתגברים על האדם מחשבות רעות והרהורים: והוא מתחזק ומתגבר עליהם ומנצח אותם: יש להקדוש ברוך הוא תענוג גדול מזה: והוא יקר מאד בעיני השם יתברך: כמשל שיש אצל המלכים לפעמים ביומא דפגרא: הם מניחין כמה חיות שינצחו זה עם זה: והם עומדים ומסתכלים ויש להם תענוג גדול מן הנצחון: כמו כן המחשבות הם באים מבחינת החיות: ומחשבות קדושות הם בחינת חיות טהורות: ומחשבות רעות הם בחינת חיות טמאות: ומניחים בכוונה מלמעלה שינצחו זה עם זה: ויש להקדוש ברוך הוא תענוג גדול כשהאדם מתגבר על החיות

טמאות ומנצח אותם: עיין שם: כי הנה זהו עיקר עבודת האדם בזה העולם שיזכה לקדש את מוח מחשבתו: ותמיד רק יחשוב מחשבות קדושות וטהורות: כי עיקר היצר טוב הם המחשבות טובות: ועיקר היצר הרע הם המחשבות רעות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ט|: כי היצר טוב מייצר ומצייר טוב במחשבת האדם: ואומר לו שהכל טוב: והכל יהיה טוב: ואין לך להרהר אחר מדותיו יתברך: כי הכל לטובה: ומכל שכן אין לך להרהר הרהורים רעים ומחשבות זרות חס ושלום: מה שאין כן היצר הרע מייצר ומצייר רע במחשבת האדם: שהכל רע: והכל יהיה רע: והכל חשוך ומר וכו': ועל ידי זה מכניס בו מחשבות זרות והרהורים רעים רחמנא ליצלן: ובזה תופס את האדם ברשתו הטמאה: ולכן עיקר עבודת האדם לקדש מוח מחשבתו ולהגביר המחשבות טובות על המחשבות רעות: ובכל פעם שנכנס בו איזה מחשבה רעה חס ושלום: תיכף ומיד ידחה אותו עם מחשבה טובה: ויחשוב שבוודאי יעזור לי הקדוש ברוך הוא בכל ענין ויהיה טוב: ויידע שמלמעלה שולחין לו מחשבות רעות אלו כדי לראות איך יתגבר כנגדם וינצח אותם: וכדוגמת תענוגי מלכים הנ"ל שמניחים החיות להתגרות זו בזו לראות מי ינצח: וכן מלמעלה רוצים לראות איך האדם יתגבר על כל מחשבות רעות אלה: וידבק את עצמו בו יתברך. והנה עיקר הדרך שזוכין לקדושת המחשבה הוא על ידי קדושת שבעת הנרות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כא| היינו שיקדש את עיניו ואת אזניו ואת חוטמו ואת פיו: שהם נקראים שבעת הנרות: ועל ידי זה יהיה שלהבת לבו עולה מאליה: ויהיה לו מחשבות קדושות תמיד: וקדושת שבעת הנרות נקרא שישמור האדם את עיניו מראות ברע: ויכוון את עיניו להסתכל תמיד על האלקות שיש בכל דבר: היינו על החכמה והשכל שיש בכל דבר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'|: כי בכל דבר יש כוונה עליונה למה הקדוש ברוך ה ברא אותו: וכשאדם מכוון את עיניו לראות את האלקות שיש בכל דבר: ועוצם עיניו מראות ברע: זה נקרא קדושת העינים: וכן יאטום אזניו מלשמוע רעה: ויהיה לו אמונת חכמים התלויה באזניים: וכמו שכתוב |משלי כ"ב| שמע דברי חכמים: כי בלי אמונת חכמים האדם תועה מאד בזה העולם ואינו יודע כלל איך לשים עצה לנפשו: כי אינו יוע כלל את דרכי העבודה ומה עליו לעשות: אבל כשזוכה לאמונת חכמים ולהאמין בצדיקים אמייתיים: אזי הם מדריכים את האדם בדרך הישר ונותנין לו עצות והנהגות טובות על כל דבר עד שיכול להוציא משפטו לאור |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א|: וכל זה נקרא קדושת האזניים: וכן קדושת החוטם: היינו שיהיה לו אריכת אפיים וישמור עצמו מכעס וקפידות: כי על ידי אריכת אפיים זוכה לאמונה

שלימה ולהמשיך על עצמו קדושת ארץ ישראל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קנ"ה|: וכן קדושת הפה: שהוא שמירת הלשון לא לדבר לשון הרע ורכילות ושאר דיבורים אסורים: כי דיבורים אלו עושים הרוח סערה במוח האדם: וכמו שכתוב |תהלים קמ"ז| רוח סערה עושה דברו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח|: ובמקום זה יכניס כל דיבורי פיו בתורה ובתפילה: ואזי יהיה לו פה קדוש באמת: והנה על ידי שאדם מקדש שבעת נרות אלו הוא ממשיך על עצמו קדושת המחשבה: ומוח מחשבתו תמיד דבוקה בו יתברך: ואזי בקל לו להגביר המחשבות טובות על המחשבות רעות: ויש להקדוש ברוך הוא תענוג גדול מזה.

וכל זה מרומז במקראי קודש הנ"ל: ויצא יעקב במאר שבע: היינו כשאיש הישראלי יוצא מבאר שבע: היינו שהוא יוצא מקדושת שבעת הנרות חס ושלום: אזי וילך חרנה: שנמשך עליו חרון אפו של מקום חס ושלום: כי עיקר תענוג ונחת השם יתברך הוא: כשאדם זוכה לקדש את שבעת הנרות אלו: ויש לו מחשבות טובות והוא מנצח ומתגבר על כל המחשבות רעות: אבל אם חס ושלום יוצא מבאר שבע: אזי נמשך עליו חרון אף: ואזי עיקר העצה הוא לעסוק בתפילה: ולבקש רחמים מהקדוש ברוך הוא שיזכה לחזור ולקדש את שבעת נרותיו: והעיקר תלוי בפה שהוא עבודת התפילה יותר מן הכל: כי הפה נקרא פני המנורה: שכל שאר הנרות פונים אליו: כי עיקר הדרך להגיע אל קדושת שבעת הנרות הוא לבקש ולהתחנן הרבה מלפני הקדוש ברוך הוא שיזכה לקדש את כולם כראוי: וזהו ויפגע במקום: ודרשו על זה חכמינו הקדושים |מובא ברש"י שם| שתיקן יעקב אבינו תפלת ערבית: היינו שתיקן להתפלל אל הקדוש ברוך הוא אפילו בשעה שחושך ומר לאדם: שהוא בחינת חשכת לילה: וילן שם כיבא השמש היינו אפילו שבא ונחשך השמש שהוא החכמה והשכל שיש בכל דבר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'|: הצדיק אינו בורח משם או מתייאש מעבודתו חס ושלום: אלא אדרבה גם שם הוא עוסק בתפילה: ומהפך את כל החושך לאור: כי העיקר הוא הדיבור אמת: שיאמר האדם את תפילתו כמו שהוא: היינו כפי החושך והמרירות שהוא נמצא בה עכשיו: וזה נקרא הדיבור אמת: ואזי הדיבור אמת מאיר לו לצאת מתוך החושך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קי"ב|: וזהו ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו: היינו שלקח האבנים שהם אותיות התפילה שנקראים אבנים: בבחינת |דברים כ"ז| אבנים שלימות תבנה את מזבח ה' אלקיך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ח|: מן המקום שהיה נמצא שם: היינו מתוך החושך ומרירות שמצא את עצמו: וישם מראשותיו כמו שפירש רש"י שם: שעשאם מרזב סביב ראשו לשמור עצמו מן החיות רעות: כי החיות רעות הם

המחשבות רעות: כדברי רביז"ל הנ"ל: ולכן היה צריך לשים האבנים שהם אותיות התפילה סביב לראשו דייקא: שלא יתן ליכנס לתוך מוח מחשבתו שום מחשבה זרה וחיצונה חס ושלום: רק יתגבר עם מחשבות טובות עד שיזכה לקדושת שבעת הנרות בשלימות ולקדש את מחשבתו באמת: וזהו וישכב במקום ההוא: וישכב נוטרקיון וי"ש כ"ב כמובא בתיקונים |תיקון י"ח| היינו שמצא את כ"ב אותיות האלף בית שיש גם במקומו שירד לשם: כי נתגלה לו על ידי הדיבור אמת איך שגם במקום ירידתו נמצא שם אלקותו יתברך: וכל עיקר תעננוגו של השם יתברך הוא לראות איך האדם מתגבר על המחשבות זרות: ומכניס עצמו לתוך מחשבות טובות ומייצר לעצמו רק טוב: והשם יתברך יזכינו לקדושת וטהרת המחשבה ונזכה להיות דבוקים וקשורים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

|והאריך עוד מוהרא"ש נ"י בשיחה קדושה לחתן ביום חופתו: כי היה אז סעודת שבע ברכות בבית מדרשו: ובתוך הדיבורים אמר שמפרשה זאת יש רמז לאדם לא להתאחר להתחתן יותר מגיל שבע עשרה: וכמבואר בפסוקים ש"בן שמונה עשרה לחופה": היינו מגיל שבע עשרה: שאז האדם נכנס לשנת שמונה עשרה: כי יעקב אבינו נטמן בבית שם ועבר י"ד שנה ללמוד תורה: ועיקר לימוד התורה מתחיל מגיל שלש: שאז אביו מלמדו תורה: ולכן בגיל שלש מתחיל ארבע עשרה שנה של לימוד: ובגיל השבע עשרה כבר צריכין להתחתן: ודו"ק: ועוד היה כמה דיבורים ולא זכינו לכתבם בזמן ונשתכחו.|

ליל שבת פרשת ויצא ה'תשמ"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קמ"ח המדבר ממידת היראה עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"י נ"י: רביז"ל אומר: מידת היראה בעצמה היא יראה מהשם יתברך: ואם כן יש לה גם כן יראה: וזאת היראה היא גם כן יראה מהשם יתברך: ואם כן יש לה גם כן יראה: וכן נכלל יראה אחת בחברתה למעלה למעלה עד אין סוף. והסביר מוהרא"ש נ"י: כי במידת היראה יש אלפי אלפים ורוב רבבות מדריגות זה למעלה מזה: כי כל אחד ואחד כפי השגתו בגדולת השם יתברך: כן יש לו מידת היראה ממנו יתברך: היינו מרוממותו ומגדלותו יתברך: ואפילו כשנדמה לאדם שהוא כבר השיג איזה מדריגה ביראת השם יתברך: אחר כך נתוודע לו שיש יראה למעלה מיראה זו: כי כל מה שזוכין לעלות יותר בעבודת השם יתברך: ולהתקרב אליו יתברך: כך נופל מידת היראה על האדם יותר ויותר עד שהוא נכנס ממידת

יראה זאת למידת יראה אחרת: ובדרך זאת נכלל יראה אחת בחברתה למעלה למעלה עד אין סוף.

וסיפר מוהרא"י נ"י: שפעם בהיות הרה"ק מסאטמר זי"ע על ציונו הקדוש של הרמב"ם ז"ל בעיר טבריה: אחר השתטחותו שם על הציון: סיפר לפני האנשים שהיו שם סיפור מזקינו הקדוש הבעל "ישמח משה" זי"ע: שפעם ביקש מהשם יתברך שיזכה למידת היראה שהיה להאבות הקדושים: וענו לו מהשמים שאי אפשר ליתן לו יראה כזאת: כי לא יהיה יכול לעמוד בה כלל: ויתבטל לגמרי מרוב יראה ופחד: וחזר ושאל מהשם יתברך שיתן לו היראה שהיה לנביאים: וענו לו שגם זאת היראה אי אפשר לתת לו כנ"ל: עד ששאל גם על היראה של אנשי כנסת הגדולה ושל התנאים והאמוראים וכו': ועל כולם ענו לו אותו התשובה: שאי אפשר לו לעמוד ביראה כזאת: עד ששאל מהשם יתברך שיתן לו את היראה של הרמב"ם ז"ל: ועל זה הסכימו מן השמים: ופתאום נכנס בו יראה כזאת עד שהתחיל לרעוד מרוב פחד ונפל חלשות: ולא היה יכול לעמוד בה: וביקש מלפניו יתברך שיקח ממנו את זאת |עד כאן סיפר אז הרה"ק מסאטמר זי"ע מענין גדולת היראה של הרמב"ם ז"ל|: הרי רואים שלכל צדיק וצדיק יש לו מידת היראה לפי בחינתו: מה שיראה זאת לא שייך להכניס באדם שאינו עומד במדריגה זאת כלל: וכמו שאנחנו רואים שאף על פי שהיה הרמב"ם עסוק במלאכת הרפואה אצל המלך כידוע: ובכל פעם היו לו טרדות ובלבולים אחרים כמובא: אף על פי כן תמיד היתה יראת השם על פניו: עד שמידת היראה שלו לא היו יכולים אנשים אחרים להשיג אותה כלל.

גם את גודל מידת היראה של רביז"ל ידוע אצלינו |עיין חיי מוהר"ן סי' רמ"ג| עד שרגליו היו מזדעזעים תמיד מפחד גאון עוזו יתברך: וגם כשאחז ידיו על השולחן היה כל השולחן וכל הדברים שעליו מתנועעים מרוב הפחד והיראה שהיתה אצל רביז"ל: וכשראה הרה"ק ר' נחום מטשערנוביל ז"ל את רביז"ל עוד בהיותו ילד קטן כבן חמש או שש שנים: אמר עליו שמה שכתוב |שמות כ'| ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו: זה נאמר על הילד הזה: כי יראתו יתברך תמיד הופיע על פניו הקדושים: וכל מי שהיה מתקרב אליו: היתה היראה נופלת עליו גם כן.

וממשיך רביז"ל: וזה שאמרו חכמינו הקדושים |תנחומא דף א': שיר השירים רבה פ"א: ירושלמי שבת פ"א ועיי"ש בפני משה| מה שעשתה ענוה עקב לסילותה עשתה חכמה עטרה לראשה: שנאמר |משלי כ"ב| עקב ענוה יראת ה' |תהלים קי"א| ראשית חכמה יראת ה': נמצא שעקב הענוה היא יראה: ולכן ראשית חכמה היא גם כן

יראה: נמצא שיש יראה למעלה מיראה: כי היראה בעצמה יש לה גם כן יראה: וכן למעלה למעלה עד אין סוף כנ"ל: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה האדם צריך להחזיק במידת היראה בכל מעמד ומצב שיהיה רק נמצא: בין שיהיה בתכלית מדריגה התחתונה ובין שיהיה בתכלית מדדריגה העליונה: תמיד צריך להיות לו יראת שמים ולקשר את עצמו אל מידת היראה באותה המדריגה שהוא נמצא בה עכשיו: וזה בחינת שתי הפסוקים הנ"ל: עקב ענוה יראת ה': ראשית חכמה יראת ה': היינו הן אם האדם נמצא בבחינת עקב ענוה: היינו בתכלית מדריגה התחתונה: ובין שיהיה נמצא במעלה עליונה מאד: בחינת ראשית חכמה: תמיד יהיה לו רק יראת ה': ולא יהיה לו יראה אחרת כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שענין "עקב ענוה יראת ה'" יש בה שתי בחינות: הן אם האדם מוצא את עצמו בתכלית מדריגה התחתונה הנ"ל: שהוא בחינת עקב ממש: ומרגיש את עצמו הכי גרוע והכי פחות שבעולם: והן שהוא בבחינת ענוה ושפלות יתירה: היינו שרוצה להנצל ממידת הגיאות והישות: ולכן הוא עושה את עצמו עניו ושפל: אף על פי כן צריך לזכור שיהיה לו יראת שמים: כי אם הענוה והשפלות הוא בלא יראת שמים: זה נקרא חנופה בעלמא |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ב|: כי בענין ההכנעה טועים העולם הרבה: כי חושבים שאם יש אחד שתמיד יושב בסוף השולחן ובכפיפת ראש וכו': זה נקרא עניו אמיתי: ובאמת לאמיתו אם זה בלי יראת שמים: זה חנופה בעלמא: כי מי שיש לו יראת שמים אמיתי: ואינו מפחד ומתייירא משום בריה שבעולם: איש כזה אין לו שום התפעלות מבני אדם כלל: ואפילו אם נותנים לו כל הכבוד שבעולם אינו עושה עליו שום רושם כלל: ולכן אינו צריך להראות את עצמו בקומה כפופה ולישב בסוף וכו': כי כל זה אינו עולה אצלו כהרף עין: מחמת גודל היראה והפחד שיש לו ממנו יתברך: ולכן האדם צריך לזכור תמיד שבמידת "עקב ענוה" שיהיה לו "יראת ה'" דהיינו שיהיה בטל ומבוטל בעיני עצמו: ויידע היטב שכל מה שיש לו הוא רק ממנו יתברך: אשר רק זהו ענוה אמיתית: ואז הענוה שלו היא עם יראת שמים: ויראה כזאת מוסיפה חיים: וכמו שכתוב |משלי י'| יראת ה' תוסיף ימים: וכן כתיב |שם י"ט| יראת ה' לחיים.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שמוהרנ"ת ז"ל מסביר |ליקוטי הלכות הל' ראשית הגז| שבענין זה של עקב ענוה יראת ה' צריך האדם להזהר מאד שיהיה בבחינת |משלי י"ט| יראת ה' לחיים: היינו כי האדם צריך להזהר שלא יתרחק ממנו יתברך דייקא על ידי מידת היראה: כי כשאדם עדיין במדריגות התחתונות יש סכנה שלא

יתרחק ממנו יתברך על ידי מידת היראה דייקא: כי לפעמים האדם רואה ושומע כל מיני מאמרים של דברי חכמינו הקדושים המפחידים ומבהילים את האדם מאד: כמו כל הענושים הקשים והמרים המגיעים לאדם העובר על דברי תורה רחמנא ליצלן: ואם האדם עדיין אינו נקי מכל מיני חטאים ועוונות: אז הוא עלול לעשות חשבון לעצמו שהלא בין כך ובין כך ישרף בגהינום רחמנא ליצלן: ויהיה צריך לסבול את כל אלו העונשים הקשים והמרים: אם כן איזה תקנה כבר יש לו: ומחמת כל זה דייקא הוא מתרחק יותר ומתייאש לגמרי מחייו ונופל לשאול תחתיות ומתתתיו רחמנא ליצלן: אבל כל זה הוא יראה פסולה: כי מידת היראה צריכה להיות לחיים דייקא: היינו להוסיף חיים והתעוררות באדם לחזור אליו יתברך: ומה שכתוב כל אלו העונשים שיבואו על האדם אם עושה עוונות וכו': הוא רק לעורר ולהזהיר את האדם שלא יעשה את אלו הדברים לכתחילה: אבל אם כבר עבר עליו מה שעבר ונכשל במה שנכשל: בוודאי יש מידת התשובה שיכול לתקן את הכל: כי על ידי שיעשה תשובה כראוי הוא יכול להפטר לגמרי מכל אלו העונשים בוודאי: ולכן דייקא האדם שהוא במדריגת עקב ענוה: צריך להזהר הרבה שלא ירחיק אותו מידת היראה: רק אדרבה יחזק עצמו מאד ביראת ה' טהורה ויחגור מתניו לחזור אליו יתברך ולא יסתכל על שום מונע ומעכב כלל: שזה נקרא יראת שמים באמת: היינו שאינו מפחד משום דבר כלל: לא מעונש ולא מיסורים רק ממנו יתברך לבד: ואז לא יארע לו שום מכשול וילך לבטח דרכו אשרי לו אשרי חלקו. וכן לאידך גיסא מי שאוחז במדריגת ראשית חכמה: היינו שהמח שלו דבוק תמיד במדריגות עליונות בבחינת כתר עילאה |הנקרא ראשית כידוע|: או במידת חכמה עילאה: על כל זה יהיה לו יראת ה': היינו שלא יחשוב לרגע שהוא כבר השיג כל מה שהוא יכול להשיג: וכאילו הוא אדם השלם: רק תמיד יהיה לו יראת ה': שיירא ויפחד אולי עדיין לא יצא ידי חובתו בעבודתו בקודש: ותמיד יעשה התחלה חדשה בעבודת השם יתברך: כאילו לא התחיל עדיין כלל מעולם: ותמיד יידע שעדיין לא זכה לשום מדריגה ביראת ה': ובפרט כפי מידת היראה שהיה לצדיקים הגדולים שהיו מימות עולם: ועל ידי יראה כזאת הוא יעלה מעלה מעלה במידת היראה: וכדברי רביז"ל כאן שיש יראה למעלה מיראה: וזה יעלה אותו מדרגא לדרגא בהשגות אלוקותו יתברך: ויזכה לחזות בנועם ה' ולהתענג בנועם זיו השכינה: ולחיות חיים אמיתיים ונצחיים עוד בזה העולם: אשרי לו ואשרי חלקו. וקישר מוהרא"ש נ"י את כל ענין הנ"ל לפרשת השבוע |פרשת ויצא| בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה כתיב בפרשת השבוע |בראשית כ"ח| ויצא יעקב מבאר שבע

וילך חרנה ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא: היינו שהניח עצמו לישון: ואז ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו והנה ה' ניצב עליו וגו': שהקדוש ברוך הוא הבטיח לו כל ההבטחות: ואחר כך כתיב ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי וירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים: והנה צריכים לדעת שאז עבר על יעקב אבינו נסיונות קשות מאד מאד: כי היה כבר בגיל שמונים וארבע שנים ועדיין לא זכה למצוא את זיווגו: והיה צריך לברוח מבית אביו מחמת שאחיו עשו רצה להרוג אותו: ובדרך בריחתו בא אליפז בן עשו ולקח את כל רכושו עד שלא נשאר לו מאומה: נמצא שהיה ערום וחסר מכל ממש: כי מבית אביו ואמו הוצרך לברוח: ושידוך עדיין אין לו: וגם כסף אין לו כלל:

הרי שהיתה תקופה מאד מאד קשה בימי חייו הקדושים: ולפעמים כשאדם מוצא את עצמו במרירות ויסורים הרבה: הוא נופל לתוך בחינת שינה: שהוא קטנות המוחין ואינו יודע איך לשית עצה לנפשו כלל.

והנה יש שני מיני שינה: יש שינה אחת שהיא טובה מאד: בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פ' טט' סי' ו'| על הפסוק |בראשית א'| והנה טוב מאד: זהו השינה: שמתוך שאדם ישן קמעא הוא עומד ועוסק בתורה הרבה: כי בשעה שאדם מרגיש את עצמו עיף ויגע: בוודאי עליו להניח את עצמו לישון קצת ולתת נייחא להמוחין שלו: אבל יש בחינת שינה שהיא שינה של יאוש: שעל שינה כזאת אמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין ע"א | שינה טובה לרשעים ורעה לצדיקים: כי למה לו לצדיק לישון בשעה שאינו צריך: הלא הוא מתבטל אז מלימודו ומעסקו בעבודת השי"ת: מה שאין כן הרשע בשעה שהוא ישן על כל פנים אינו יכול להרבות ברשעו ולהרע לאחרים: ושינה זאת נופלת על אנשים על פי רוב רק מחמת רוב יאוש: דהיינו שאינם יכולים להשלים עם מציאות החיים: ואינם רואים שום פתח ותקוה לצאת מצרותיהם ומרירותיהם: ולכן נופלים לתוך המיטה מרוב יאוש ועצבות: אבל באמת המיטה אינה עוזרת להם כלל: כי אחר כך כשקמים הם מוצאים את הצרות עומדות במקומם ולא הועילה להם השינה כלל: עד אשר יש בני אדם שמקללים את ימיהם: וכשפותחים את עיניהם בבוקר ורואים את אור היום הם חושבים בדעתם שהיה יותר טוב להם אילו לא היו קמים מהשינה כלל רחמנא ליצלן.

ולכן לפעמים נופל גם על הצדיק והאיש כשר בחינת שינה: כי רואה רק צרות

מכל הצדדים ואינו יודע לשית עצה לנפשו: וזהו שכתוב כאן וישכב במקום ההוא היינו שנפל עליו בחינת שינה: אבל השם יתברך הראה לו אז חלום נורא ונפלא מאד: והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו: היינו שכך הולכים חיי האדם: שכל החיים הן כמו סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה: ויש בידו הדרך איך לעלות מן הארץ לשמים: אבל עליו לזכור כי מלאכי אלהים עולים ויורדים בו: היינו שיעבור עליו כל מיני עליות וירידות: כי הנה הוא עולה והנה הוא יורד: הנה הוא יורד והנה הוא עולה: וכשאדם יודע וזוכר זאת תמיד: אז לא יפול בדעתו משום דבר כלל: רק יחזק את עצמו ביראת ה' טהורה: ולא יבלבל את עצמו משום משברים וגלים העוברים עליו כלל: כי מבין מרחוק שאינו יכול לעלות על הסולם הנפלא הזה כי אם על ידי שיעברו עליו במשך חייו נסיונות קשים ומרים מאד: ואם יזכה להחזיק מעמד בתוקף הלב ולא יפול מן הסולם כלל: אז סוף כל סוף יזכה למה שצריך לזכות בזה העולם: ויזכה לכל אלו ההבטחות שהבטיח לו השם יתברך: שזהו קיום נשמות ישראל במשך כל הדורות: ולכן כשהקיץ יעקב משנתו אמר: אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי: שאכן נודע לי שגם במקום זה שאני נמצא בו עכשיו: שנשארתי אני לבדי ריק וחסר מכל: מגורש מבית אבי ואמי בלי אשה ובנים ובלי כסף כלל: אף על פי כן השי"ת נמצא גם במקום הזה: ואז כתיב "ויירא" ויאמר: כי אז נתלבשה בו מידת היראה באמת: וזכה להשיג שמידת היראה מקושר לסולם המוצב ארצה: היינו שצריכים לעלות מעלה מעלה במידת היראה: וכמו שאומר רביז"ל בתורה הזאת: ודייקא על ידי שיחזק את עצמו תמיד ביראת ה' טהורה: ולא יבלבל את עצמו משום דבר שעובר עליו: רק תמיד ימשיך את עצמו אחרי יראתו יתברך: אז יזכה סוף כל סוף ליכנס בבית אלהים: כי אין בית אלא יראה |ע' שבת ל"א |: ויופתח לפניו שער השמים.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שעיקר הדרך איך שמגיעים אל מידת היראה בשלימות הוא על ידי עבודת התפילה: שהאדם ישפוט את עצמו בתפלתו על כל מה שהוא עושה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ט"ו|: כי כשיש דין למטה אין דין למעלה: היינו כי יש הרבה יראות נפולות אצל האדם: כגון מה שהוא מתיירא משר ומחיה או מגנבים וכיוצא בהם: וכל היראות האלו באים על האדם רק כדי להזכיר אותו ממנו יתברך: שירא רק ממנו יתברך לבד: ולכן כשאדם שופט ודן את עצמו בתפילתו: וחוזר בתשובה אמיתית על כל מעשיו: אזי רואה שאין באלו הדברים ממש: ואין לו מה לפחד ולהתיירא משום דבר כלל: רק ממנו יתברך לבד: כי כפי

שהאדם עוסק בעבודת התפילה: כך הוא זוכה להעלות יראת ה' זכה וברורה עד שלא נשאר אצלו שום יראה נפולה כלל.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שזהו גם כן מה שמוזכר בגמרא |שבת ע"ז | שיש ה' אימות שהם אימת החלש על הגיבור: היינו שבחמישה מקומות אנחנו מוצאים שהגיבור מפחד ומתיירא מהחלש: אימת מפגיע על ארי: אימת יתוש על הפיל וכו' כי אף שהוא נגד הטבע שהגיבור יפחד מהחלש: אך שהוא מחמת היראה העליונה שנפלה ונתלבשה באלו הדברים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קנ"ד|: וכשאדם זוכה תמיד לעסוק בתפילה והתבודדות להשי"ת: אז הוא זוכה לראות שאין ממי להתיירא ולפחד כלל: כי מה יעשה לו אדם: והוא בא אל הדעת האמת שיש לו הכוח לכבוש את כל המלחמות שהוא רוצה: כי על ידי שאין לו שום יראה רק ממנו יתברך לבד: על ידי זה הוא זוכה לכח וגבורה עצום מאד עד שאינו נצרך לבריות כלל.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שזה הענין נתגלה ביותר כפי חמדתו ותאוותו של להאדם אל הממון: כי כל זמן שאדם עדיין כוסף ומשתוקק אל ממון ועשירות: זה סימן שאין לו יראת ה' טהורה: כי הוא עדיין מפחד מבני אדם שיקחו ויגזלו ממנו את הממון: ומפחד שלא יהיה לו כל הצטרכותו: אבל כשאדם בא למדריגת שונא בצע: היינו שהוא שונא את הכסף בתכלית השנאה: ואין לו שום תאווה וחשק לכסף כלל: זה סימן שהוא כבר העלה את מידת היראה לשורשה: ואינו מפחד רק ממנו יתברך לבד.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שזהו מה שכתוב בהמשך הפסוקים הנ"ל: וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש: שיעקב אבינו כשזכה אז למידת היראה העליונה: לא ביקש ממנו יתברך כי אם לחם לאכול ובגד ללבוש: היינו ההצטרכות ההכרחיות שלו: וכן תיכף ומיד אמר להשי"ת: וכל אשר תתן לי אעשר אעשרנו לך היינו שיתן מממונו ורכושו לצדקה: כי מי שעושה צדקה תמיד: ובמקום לקבל מהבריות ולהיות נצרך אליהם: אדרבה הוא משפיע להם: זהו סימן שאין לו שום יראה אחרת רק ממנו יתברך לבד: ולכן אחר שבא יעקב אבינו להתגלות היראה: ונדר והבטיח להשם יתברך כל אלו ההבטחות: אז גם הבטיח שיתן מעשר מכל: כי זוהי התולדה של מידת היראה באמת.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שזהו בחינת מה שכתוב בפרשת מינוי הדיינים |שמות י"ח| ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שונאי בצע ושמת עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמישים שרי עשרות: דהיינו שביקשו אנשים צדיקים שיהיו אנשי חיל היינו עשירים שאינם צריכים לחנוף ולהכיר פנים: וכן יראי

אלקים ואנשי אמת ושונאי בצע: ומאלו עשו שרי אלפים ושרי מאות שרי חמישים ושרי עשרות: ויש לומר שאלו הד' מדות הם כנגד הד' מיני שרים: היינו שאנשי חיל יכולים למצוא הרבה: לכן הם שרי אלפים: כי יש להם הרבה אנשים שנמשכים אחריהם: אבל יראי אלקים: שיהיו יראי שמים באמת זה כבר פחות: ואין לו כל כך הרבה אנשים: והם רק שרי מאות: ואנשי אמת: שיהיה הכל באמת לאמיתו: הם רק שרי חמישים: אבל שונאי בצע: זהו המדריגה הכי גדולה והכי קשה למצוא: היינו אנשים שיהיו שונאי בצע באמת: ולא יהיה להם שום תאוה לכסף כלל: ולכן מוצאים רק שרי עשרות: כי אין הרבה אנשים שנמשכים אחריהם: כי לרוב אנשים אין להם בזה שום השגה כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאלו הד' בחינות הם כנגד הד' עולמות: כי השונאי בצע הם כנגד עולם האצילות: כי מי שזוכה להכלל שם ולהיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי: והיראת שמים שלו היא בתכלית השלימות: הוא ממילא שונא את הממון בתכלית השנאה והמיאוס: ואנשי אמת הם בעולם הבריאה ומהם יש רק שרי חמישים: וכן יראי אלקים הם בעולם היצירה ומהם יש שרי מאות: ואנשי חיל הם בעולם העשיה ויש מהם שרי אלפים: נמצא שהגדול שבכולם הוא שונא בצע: וזהו מה שאמר יעקב אבינו וכל אשר תתן לי "אעשר אעשרנו" לך: היינו שיהיה בבחינת ה"שרי עשרות" האלו: שהם שונאי בצע: כי על ידי שזכה להעלות את מידת היראה לשורשה: על ידי זה זכה להארת עולם האצילות בשלימות: שאין לאדם כבר שום תאווה וחשק לכסף כלל: ואין לו יראה אחרת רק ממנו יתברך לבד.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שהצדקה הכי גדולה שיכולים לעשות הוא בענין הדפסת והפצת ספרי הצדיק האמת בעולם: וכמו שפירש מוהרנ"ת ז"ל את הפסוק צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת: איזהו צדקה שהיא עומדת לעד: זה צדקה שנותנים על תורתך אמת: היינו על הפצת תורת האמת של הצדיק האמת בעולם: כי כל ההשגות אלקות והיראת שמים שאדם זוכה בזה העולם בוודאי הוא זוכה לעצמו: אבל עיקר השלימות הוא שיאיר לאחרים שנמצאים בחוץ להקדושה: ולגלות להם שהשם יתברך נמצא גם עמם אתם ואצלם: וזה נעשה דייקא על ידי הצדקה על הדפסת והפצת ספרים הקדושים של הצדיקים האמיתיים: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |כתובות נ.| עושה צדקה בכל עת זה הכותב ספרים ומשאילם לאחרים: כי על ידי שהאדם כותב ספרים: ומכניס בהם יראת שמים ודבורי התעוררות והתחזקות: על ידי זה הוא עושה צדקה עם כל העולם כולו: והספרים האלו הם הולכים מסוף העולם ועד סופו: כי ספר שכבר נדפס פעם אחת: הוא בבחינת |קהלת י"א| שלח לחמך על פני המים וכו': כי במשך

הימים והשנים מדפיסים את הספרים האלו בכל קצוי תבל ממש: נמצא שזהו הצדקה הכי גדולה שיכולים לעשות בזה העולם: ואשרי מי שזוכה שיהיה לו חלק בצדקה כזאת: והשם יתברך יזכינו להגיע אל יראת שמים אמיתי: ונזכה לעשות צדקה וחסד עם כל הבריות כל ימי חיינו: עדי נזכה להתגלות אור משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת וישלח ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ה המדבר מתורה ומתפילה ומהתקררות היסורין על ידיהם עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, הכלל שצריך לעשות אחד מכל התפלה כולה, ובכל דיבור שמדבר, יהיה נמצא שם כל הדבורים של התפלה, ומהתחלת התפלה עד הסוף יהיה הכל אחד, וכשעומד בהדיבור האחרון של התפלה, יהיה עדין עומד בתיבה ראשונה של התפלה, כדי שעל-ידי-זה יוכל להתפלל כל התפלה כולה, ואף-על-פי-כן לא יתפרד אפילו מאות ראשונה של התפלה:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זהו שלימות עבודת התפילה, שאדם יזכה לדביקות כזו בתוך תפילתו, עד שיתפלל כל התפילה כולה בדביקות אחת, ומהתחלת "אדון עולם" עד סוף "עלינו לשבח" יזכה להכלל באור האין סוף ברוך הוא, ויצאו הדיבורים מפיו בהתלהבות ובחיות גדול, עד שיהיה כל התפילה אצלו בבחינת אחד, היינו בדביקות אחת גדולה להשם יתברך, ואז כשעומד בסוף התפילה יהיה נחשב כאילו עומד עדיין בהתחלת התפילה, כי כל הדיבורים של התפילה מתאחדים אצלו בדביקות אחת, והוא זוכה לדביקות גדולה ועצומה בו יתברך על ידי התפילה שהתפלל עכשיו.

ואומר רביז"ל, ודע, שבחינה זו, היינו בחינת אחד, זה הוא בחינת התכלית |זכריה י"ד|: "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" 'וביום ההוא', היינו התכלית והוא בחינת כלו טוב, כי אחד הוא כלו טוב, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |פסחים נ| על פסוק זה: "ביום ההוא יהיה ה' אחד" וכו', 'אטו האידנא לאו אחד הוא, אלא האידנא מברכין על הרעה: 'דין אמת', ועל הטובה: 'הטוב והמיטיב', אבל לעתיד יברכו על הכל הטוב והמיטיב' נמצא, שבחינת אחד הוא התכלית והוא כלו טוב, כי התכלית הוא כלו טוב, כי אפילו כל הצרות והיסורין והרעות העוברין על האדם, חס ושלום, אם יסתכל על התכלית, בודאי

אינם רעות כלל, רק טובות גדולות, כי בודאי כל היסורין באים בכוונה מהשם יתברך לטובתו, אם להזכירו שישוב בתשובה, אם למרק עוונותיו, ואם כן היסורין הם טובות גדולות, כי כונת השם יתברך הוא בודאי רק לטובה, נמצא, שבכל הרעות והיסורין שיש לאדם, חס ושלום, אם יסתכל על התכלית, היינו כונת השם יתברך, לא יהיה לו יסורין כלל, רק אדרבא, יתמלא שמחה, מגודל רב הטובה שיסתכל בתכלית היסורין הללו, כי התכלית הוא כלו טוב כלו אחד כנ"ל, ובאמת אין שום רע בעולם, רק כולו טוב, אך עיקר הצער שיש לאדם מהיסורין שעוברים עליו, חס ושלום, הוא רק מחמת שלוקחין מהאדם הדעת, עד שאין יכול להסתכל על התכלית, שהוא כלו טוב, ואז מרגיש צער וכאב היסורין, כי כשיש לו דעת, ומסתכל על התכלית, אינו מרגיש כלל הצער של היסורין כנ"ל, ובזה תבין דבר נעלם ונסתר, מה שנטבע בנפש האדם, כשיש לו יסורין גדולים, רחמנא לצלן, כגון למשל כשחותכין איזה איבר לאדם, חס ושלום, אזי סותם ועוצם את עיניו בחזק, כי זה אנו רואים בחוש, כשאדם רוצה להסתכל על דבר שהוא רחוק ממנו, אזי סותם את עיניו, ומצמצם ומכוץ הראות, כדי לכוון הראות אל הדבר הרחוק שרוצה לראות, וזה מחמת כי הראות הוא משרת ושליח של המח, להביא הדבר שרואה לתוך המח, כי עיקר הראיה היא הידיעה, דהינו לידע מהות הדבר שרואה, והידיעה היא במח, וכשרוצה המח לידע זה הדבר שעומד כנגדו, אזי הוא שולח את הראות, והראות הולך ורואה הדבר, ומביאו לתוך המח, ואז יודע מה שרואה, ועל כן כשמעבירין דבר לפני אדם במהירות גדול, אינו יודע מהות הדבר, אף שבאמת ראה הדבר בעיניו ממש, עם כל זה מחמת המהירות, לא היה פנאי להביא הדבר לתוך המוח, ועל כן כשהדבר רחוק ממנו, אין כח בהראות לילך לשם ולהביאו לתוך המח, מחמת שהדברים אחרים שרואה מן הצד מבלבלים אותו וכן מחמת הפזור שנתפזר הראות, על-ידי-זה הוא נקלש, ואין בו כח להביא הדבר שרואה לתוך המח, על- כן צריך לסתם את עיניו, ולצמצם הראות, ולכוונו אל הדבר שצריך, כלו טוב, כלו אחד, צריך לסתום את עיניו, ולכוון ההסתכלות אל התכלית, כי אור התכלית הזה היא רחוקה מהאדם, ואי אפשר לראותו כי אם בסתימו דעינין, שצריך לסתום את העינים לגמרי, ולסגרם בחזקה מאד, אף גם לדחקם בהאצבע, כדי לסתמם לגמרי, ואז יוכל להסתכל על התכלית הזה, הינו שצריך לסתם את עיניו מחזו דהאי עלמא לגמרי, להעלים עיניו ולסגרם מאד, לבלי להסתכל כלל על תאוות עולם הזה והבליו, ואז יוכל לראות ולהשיג אור התכלית הזה, שכלו טוב ואז יתבטלו היסורין כנ"ל, כי עיקר היסורין מחמת שרחוק מהתכלית כנ"ל, ועל

כן נטבע בנפש האדם לסתם עיניו בשעת יסורין כנ"ל, כדי לברוח מהיסורין ולבטלם, על ידי ההסתכלות על התכלית, שהוא כולו טוב, שההסתכלות הזאת אי אפשר, כי-אם על-ידי סתימת העינים כנ"ל, ואף שהאדם אינו יודע כלום מה הוא עושה, אף-על-פי- כן הנפש יודעת הכל, ועל-כן מטבעה לסתם העינים בשעת יסורין כנ"ל:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כל מה שאדם זוכה להכלל בבחינת "אחד", היינו לבטל את עצמו לגמרי אל אור האין סוף ברוך הוא, ולהרגיש דביקות אמיתי בו יתברך, כן הוא זוכה להשגת התכלית, כי עיקר השגת התכלית הוא להשיג ולהבין איך שהכל "ה' אחד", ובין בטוב ובין בעקו ימצא את השם יתברך, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואפילו מה שעובר על האדם שנראה כאילו הוא רע, שהרי יש לו צער ויסורין חס ושלום, אבל באמת לאמיתו הכל לטובתו, למען הביא את האדם לתכליתו האמיתי, לכפר עוונותיו ולידבק אותו בו יתברך, שזה יהיה עיקר השגת התכלית בעת ביאת משיח צדקינו, שכולם ישיגו איך שאין שום רע כלל, שעל אותו העת נאמר |זכריה י"ד| ביום ההוא יהיה הוי"ה אחד ושמו אחד, ושואלים חכמינו הקדושים |פסחים נ:| וכי האידנא לאו אחד הוא? אלא עכשיו על הטוב מברכין הטוב והמטיב, ועל הרעה מברכין דיין האמת, אבל לעתיד לבא יברכו על הכל הטוב והמטיב, כי אז ישיגו את התכלית איך שבאמת אין שום רע כלל, והכל הוא לטובת האדם, ועיקר הצער והיסורין מרגישין רק כשלוקחין מן האדם את הדעת, ואזי הוא מתחיל להרגיש את צער כאב היסורין, כי אינו מבין איך שהכל לטובתו, אבל תיכף ומיד שאדם זוכה להשגת הדעת האמיתי, והוא יודע בידיעה ברורה איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אזי בידיעה זאת הוא נגאל מכל צרותיו ויסוריו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"נ|, כי לא מיבעיא יסורין שהם מחוץ לגוף, כגון חסרון כסף או כבוד וכו', שהם בוודאי נתבטלין לגמרי כשיש לאדם דעת הנ"ל, אלא אפילו יסורין שבהכרח מרגישים אותם, כגון היסורים שבאים מחמת ההרכבה, כמו יסורים שיש מיציאת הנשמה מן הגוף, והם יסורי החולה, אף-על-פי-כן היסורים קלים מאד ונוחים להתקבל בעת שיודע בדעת ברור שהכל בהשגחה מהשם יתברך, כי כשזוכה לדעת הנ"ל כבר משיג שכל מה שעובר עליו הכל לטובתו, ואם כן כבר קל לו לקבל את הכל באהבה ובשמחה גדולה.

והנה זאת רואים בחוש, שבשעה שיש לאדם צער ויסורין הוא סותם את עיניו בחוזק מלהסתכל החוצה, ומאין בא דבר זה? אבל זהו מחמת שנשמתו רוצה אז לבטל את עצמה אל התכלית, שהוא אור האין סוף ברוך הוא, וזה גורם לו לסגור

ולסתום עיניו מלהסתכל בעולם הזה, ולכוון ראות עיניו על התכלית, כי שם בהשגת התכלית יתבטלו היסורים על ידי הידיעה שהכל לטובתו, ואין צריכין להצטער על מה שעובר עליו כלל, ולכן נטבע בטבע האדם לסגור עיניו בשעת היסורין, כדי לברוח מחיזו דהאי ולהסתכל רק על התכלית ששם כולו טוב כולו אחד, ועל ידי זה יתבטלו היסורין.

וממשיך רביז"ל, והנה באמת, בשעת ביטול שנתבטל אל התכלית, שהוא כלו טוב, כלו אחד, אזי באמת נתבטלין היסורין כנ"ל, אך אי אפשר להיות תמיד קבוע בבחינות הביטול, כי אם-כן יצא מגדר אנושי, ועל כן מוכרח שיהיה הביטול בבחינות רצוא ושוב, על-כן כשחוזר השכל מהביטול אל המוח, שהוא כלי השכל, אזי אי אפשר להמוחין, שהם הכלים, לקבל זה השכל של בחינות ביטול, כי הוא בחינות אין סוף, שהוא בחינות התכלית, שהוא כולו אחד, כולו טוב, ומחמת זה מרגיש המוח הצער של היסורין, כי עיקר ההרגשה של כל היסורין והכאבים, חס ושלום, הוא בהמוח, כי מהמוח יוצאין צנורות לכל האיברים כלם, ועל ידי זה מרגיש המח הכאב באיזו איבר שהוא: ודע שאחר-כך כשחוזר מהביטול אל הכלים, דהיינו המוחין, אזי מתגברין היסורין ביותר ממה שהיו מקדם, כדרך שני אנשים שמתאבקים ונלחמים ונתגברים זה כנגד זה, שכשאחד רואה שחברו מתגבר עליו, אזי הוא מתחזק מאד, ומתגבר ביותר, כמו כן כשרואין הבעלי דינים, שהוא רוצה להתגבר על היסורין ולבטלם, על ידי הביטול אל התכלית כנ"ל, אזי הם מתחזקים ומתגברים ביותר, ועל-כן אחר כך כששב מהביטול, אזי היסורין הם גדולים יותר מקדם, כי הם מתגברים כנגדו, מחמת שרוצה לברוח מהם וכנ"ל: אך אחר כך מקלים היסורין ומתנחמין עליהם, על ידי התחדשות התורה שזוכין על ידי היסורין, כי על-ידי היסורין בא לבחינת בטול כנ"ל, ואחר כך, אף על פי ששב מהביטול, אף-על-פי-כן מהרשימו שנשאר מהביטול, על-ידי זה נעשה התחדשות התורה כי על-ידי הביטול שנתבטל אל התכלית, והשיג שכל היסורין הם טובות גדולות מאד, על ידי זה נתמלא שמחה, והשמחה הוא כלי אל חידושין דאורייתא וכו', וזה סימן שפעל על ידי היסורין וקבלם כראוי, כשזוכה אחר כך לחידושין דאורייתא שזה סימן שזכה לבחינות ביטול אל התכלית על-ידי היסורין, ועל ידי זה זכה לחידושין דאורייתא, על-ידי הרשימו כנ"ל, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בוודאי זה השגה ומדריגה עליונה מאד לזכות אל ביטול אמיתי באור האין סוף ברוך הוא, היינו לדעת בידיעה ברורה שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכל מה שעובר על האדם, הכל לטובתו הנצחיית, אבל

אי אפשר לישאר קבוע בביטול זה בלי הפסק, כי אז יצא מגדר אנושי ויתבטל מן המציאות לגמרי, אבל צריכין להיות בבחינת רצוא ושוב, היינו להשיג את הביטול ולהסתכל רק על התכלית שהוא כולו טוב, כולו אחד, ואחר כך לחזור אל עולם הזה ולעבוד את הקדוש ברוך הוא עם כל מה שעובר עליו, אבל אז כשאדם הוא בבחינת "ושוב", והוא חוזר על גשמיות עולם הזה, אזי היסורין מתחילין עוד הפעם להתגבר עליו, ולפעמים עוד יותר מבתחילה, וכדרך שני אנשים שמתאבקים ונלחמים זה כנגד זה, שכשאחד רואה שחבירו מתגבר עליו, אזי הוא מתחזק מאד ומתגבר ביותר, ואז עיקר התחזקות האדם הוא רק מרשימת המוחין שנשארו לו מעת הביטול, היינו מה שהשיג מקודם שהכל לטובתו הנצחי, שזה יתן לו כח לעבור על הכל, ואף על פי שלעת עתה אינו מאיר לו המוחין כבתחילה, אבל על ידי הרשימו של המוחין, הוא יכול לנחם את עצמו מתוך צערו ולהסיח את דעתו מיסוריו.

והנה עיקר הסימן שקיבל אדם את יסוריו כראוי, הוא על ידי החידושי תורה שהוא זוכה אליהם אחר היסורין, כי עיקר המקום לברוח מכל הצרות והיסורין שעוברים על האדם בעולם הזה, הוא אל התורה הקדושה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תנא דבי אליהו פרק ז'| אם ראית יסורין שהן ממשמשין ובאין עליך, רוץ לדברי תורה, ומיד היסורין בורחין ממך, כי שמה בתוך התורה, אין צרות ואין יסורין רק גילוי אורו יתברך האין סוף, וכל מה שאדם נכנס בתוך התורה, ומחדש שם חידושים, כך מתקררין אצלו כל הצרות והיסורין, ושוכח מהם לגמרי, כי השמחה שנכנס בו בשעת הביטול אל האין סוף ברוך הוא, עושה בו כלי לקבל חידושין אורייתא, ואז אפילו אחר כך כששב מהביטול, ומתחיל להרגיש צערו ויסוריו מצד גשמיות עולם הזה, נשאר בו הכח לברוח אל התורה הקדושה ולחדש בה חידושין, וזה אשר ינחם אותו מכל צרותיו, ולכן אשרי מי שזוכה לברוח אל התורה הקדושה, ולהגות בה יומם ולילה, כי על ידי זה יזכה להיות תמיד מכוסה תחת צל כנפיו יתברך, שיהיה לו למגן ולמחסה מכל הצרות והיסורין, ויזכה להיות תמיד דבוק בו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין התאבקות שרו של עשיו עם יעקב אבינו, וכמו שכתוב |בראשית ל"ב| ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר, אבל שרו של עשיו לא היה יכול להתגבר עליו, וכמו שכתוב, וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו, והיה יעקב צולע על יריכו עד ויזרח

לו השמש כאשר עבר את פנואל, ואז נתרפא מצלעתו, ולכאורה צריכין להבין, אם לא היה יכול המלאך להתגבר עליו, איך נגע בכף יריכו? ואיך זריחת השמש היה לו לרפואה מן המכה הזה? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה יעקב אבינו בעצמו היה דבוק באור האין סוף ברוך הוא, ולא היה יכול שרו של עשיו לעשות לו צרות ויסורין כלל, וכמו שכתוב במדרש |בראשית רבה פרשה עז סי' א'| מה הקדוש ברוך הוא כתוב בו |ישעיה ב'| ונשגב ה' לבדו, אף יעקב ויותר יעקב לבדו, היינו שיעקב אבינו היה נכלל באור האין סוף ברוך הוא לגמרי, ששם משיגים איך שכולו טוב כולו אחד, שזהו ההשגה של לעתיד לבא, בבחינת |זכריה י"ד| ביום ההוא יהיה הוי"ה אחד ושמו אחד, בבחינת ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, ולכן במצב ההוא לא היה יכול המלאך לעשות לו כלום, כי בשעה שאדם זוכה להכלל בתוך הביטול, אינו מרגיש הצער והיסורין כלל, ואפילו שעשיו בא לקראתו עם ארבע מאות איש, שהם כלליות כוחות הסטרא אחרא, לבטל את יעקב מדביקותו בארבע מאות עלמין דכיסופין |עי' זוהר הקדוש חיי שרה קכ"ד:| אינו יכול לו כלל, כי יעקב דבוק באור האין סוף ברוך הוא המרומז בארבע מאות עולמות אלו, כי יש ארבע עולמות, אצילות בריאה יצירה עשיה, ובכל עולם יש עשר ספירות, שכל ספירה כלול מכל עשר, הרי ארבע פעמים מאה, העולה ארבע מאות עולמות, ועל ידי דביקותו של יעקב בארבע מאות עולמין דכיסופין אלו, אין עשיו וארבע מאות אנשיו יכולין לו כלל, אבל מיד שצריכין לחזור מהביטול ולחזור אל גשמיות עולם הבא, אז מתחילין להרגיש הצער והיסורין, שזהו ויגע בכף ירכו, ואמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה ע"ז סי' ג'| היינו בדורות שעתידים לצאת ממנו, כי מיד שהאדם צריך לחזור אל עולם הזה ולהוליד בנים, ולטפל בהם ולחנך אותם, הוא כבר מוכרח לחזור מהביטול, ואז יכולין היסורין להתגבר עליו, ולכן ותקע ירך יעקב בהאבקו עמו, היינו שהתגברו עליו היסורין, וכלשון רביז"ל בתורה זו, "כדרך שני אנשים שמתאבקים ונלחמים זה כנגד זה, שכשאחד רואה שחברו מתגבר עליו, אזי הוא מתחזק מאד, ומתגבר ביותר", אבל אז עיקר העצה הוא לברוח לתוך התורה הקדושה, ואז נתקררין הצער והיסורין, שזהו בחינת ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל, זריחת השמש מרמז על זריחת אור התורה הקדושה, כי כשאדם דבוק בתורה אזי השכל מאיר לו בכל דרכיו כמו השמש |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'|, ולכן שני הפסוקים מתבארים יפה יחד, מצד אחד, ויקרא יעקב את המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי, היינו בשעת הביטול אל האין סוף ברוך הוא, אזי המקום

נקרא פניאל, על שם שרואה אלהים פנים אל פנים, היינו אפילו בתוך השם "אלהים" שהוא מדת הדין, גם כן משיג שהכל אין סוף, אבל אפילו אחר כך כששב מהביטול ועובר מן ההשגה הנ"ל, גם כן מתחזק באמונתו על ידי התורה הקדושה, שזהו הפסוק השני, ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל, היינו אפילו אחר שעבר מן השגת הביטול הנ"ל, על ידי זריחת אור התורה ניצל מהצער והיסורין, שזהו, והוא צולע על ירכו היינו לרפאות את צלעתו כמו שפירש"י, כי על ידי התורה מתנחמין מן הצרות והיסורין לגמרי, והשם יתברך יזכינו להיות דבוק בו יתברך באמת, ונזכה תמיד לברוח אל התורה הקדושה ולהגות בה יומם ולילה, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת וישלח ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קנ"ז עיין שם. והשני בעלי-בתים הנ"ל, אביהם של אלו השני בנים, מתו בתוך אותו הזמן שהיה החכם משוטט במדינות, ונשארו הבתים שלהם, והתם, שהיה במקומו, נכנס לבית אביו וירשו, וההחכם, שהיה במדינות, לא היה מי לקבל הבית, ונעשה כלה ואבוד בית החכם, ולא נשאר ממנו כלום, ולא היה להחכם מקום לכנס בו בבואו ונסע לתוך אכסניא אחת, והיה לו שם יסורים, כי לא היתה האכסניא כרצונו והתם הנ"ל מצא לו עתה עובדא חדשה, והיה רץ ובא בכל פעם מביתו להחכם באהבה, בשמחה, והיה רואה, שיש לו יסורין מהאכסניא ואמר התם להחכם: אחי, עול לביתי ותעמד אצלי, ואני אקבץ כל מה שיש לי בקמץ אחד, וכל ביתי -הכל לפניך כרצונך וישר בעיני החכם, ונכנס לביתו ועמד אצלו.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והשני בעלי-בתים הנ"ל, אביהם של אלו השני בנים, מתו בתוך אותו הזמן שהיה החכם משוטט במדינות, ונשארו הבתים שלהם, והתם, שהיה במקומו, נכנס לבית אביו וירשו, וההחכם, שהיה במדינות, לא היה מי לקבל הבית, ונעשה כלה ואבוד בית החכם, ולא נשאר ממנו כלום, כי עיקר הירושה שאדם מוריש לבניו הוא הבית שלו, היינו האמונה הקדושה שקיבל מן האבא שלו, והאבא מן האבא וכו' עד אברהם אבינו שהיה ראש למאמינים, שזהו בחינת מה שנאמר אצל שמואל הנביא |שמואל א' ז'| ותשובתו הרמתה כי שם ביתו, ואמרו חכמינו הקדושים |ברכות י:| כל מקום שהלך ביתו עמו, היינו האמונה הקדושה שלו, שזהו עיקר הבית של האדם, וכן מצינו שחכמינו הקדושים כינו את היראה בשם בית, ואמרו |שבת ל"א:| חבל דלית ליה

דרתא וכו', חבל על מי שאין לו יראה, ולכן כל זמן שהבן נמצא על יד האבא שלו, והאבא מוסר נפשו להכניס בו אמונה ויראת שמים, אזי סוף כל סוף הבן יירש אותו כראוי, ויקבל אמונה ויראת שמים ממנו, שזהו עיקר התכלית של הולדת בנים בזה העולם, להוליד בנים שיכירו את הקדוש ברוך הוא, בבחינת |ישעיה לח| אב לבנים יודיע אל אמתך, אבל אם הבן בורח לשוטט במדינות, ואינו אצל אביו לקבל האמונה ויראת שמים שלו, אזי אין יורש לקבל הירושה הקדושה הזאת, ונעשה כלה ואבד לגמרי רחמנא ליצלן.

ולא היה להחכם מקום לכנס בו בבואו, ונסע לתוך אכסניא אחת, והיה לו שם יסורים, כי לא היתה האכסניא כרצונו, כי החכם מרוב גיאותו וישותו לא היה מרוצה עם שום אכסניא שיתנו לו, כי כל אנשי העולם היו לפניו כלא, ונדמה לו שמגיע לו כל הכבוד שבעולם, אבל בני אדם לא יכולים לסבול בעל גאוה, ולא שרתו לו כרצונו, ולכן היה מלא צער ויסורים תמיד.

והתם הנ"ל מצא לו עתה עובדא חדשה, והיה רץ ובא בכל פעם מביתו להחכם באהבה, בשמחה, והיה רואה, שיש לו יסורין מהאכסניא ואמר התם להחכם: אחי, עול לביתי ותעמד אצלי, ואני אקבץ כל מה שיש לי בקמץ אחד, וכל ביתי -הכל לפניך כרצונך, כי זהו מעלת התם ואיש עניו באמת, שאינו תופס לעצמו שום מקום בעולם כלל, וכל חפצו ורצונו לראות הטוב אצל השני, וממש צר לו לראות את חבירו במרירות וביסורין, ותמיד יש לו חיוך ושחוק על הפנים, ומוכן לעזור לשני בכל מה שיוכל, עד שגם מוכן לקבץ כל חפציו בפינה אחת, ולמסור את כל ביתו לחבירו, הכל כדי שיהיה לו שמחה בחיים, וזהו באמת שלימות מצות הכנסת אורחים, שאדם עושה את עצמו כמו אורח, והאורח מרגיש את עצמו כמו בעל הבית, ונדמה לו כאילו הוא בבית שלו ממש.

וישר בעיני החכם, ונכנס לביתו ועמד אצלו, והנה באמת זה פלא גדול, שיתרצה החכם ליכנס לביתו של התם, כי הלא כל אנשי העולם היה לפניו כלא, וביותר התם היה בעיניו כמו משוגע ממש, וכמו שמסופר למעלה, ואם כן למה יתרצה החכם ליכנס לביתו? אבל רביז"ל אומר בספר המדות |אות אהבה סי' ז'| כשתחזק את האדם בעבודת השם יתברך, הוא יאהב אותך, והנה החכם לא היה לו עם מי לדבר, כי שום אדם לא רצה לדבר עמו, ושום מקום לא מצא חן בעיניו, והנה בא התם באהבה ובשמחה, וחייך לו וחיזק אותו, אז ממילא נמשך לבו של החכם אחר התם והסכים ליכנס לביתו, כי זהו עוצם מעלת הזוכה לחזק אחרים ולשמח אותם, שמעלתו גבוה מאד בשמים, ומצוה זאת עולה על כל המצוות, וזה יותר שוה מכל

הון דעלמא, כי אפילו אם יהיה לאדם כל הכסף והעשירות שבעולם, אבל אם מר ומרור לו החיים, מה שוה כל הכסף שלו? כמו החכם שהיה לו הכל, אבל חי חיים מרורים ממות, ולכן כשבא אדם ומחייך לחבירו ומתחיל לדבר עמו, כמו שעשה התם, אזי יכול להציל את חייו ממש, כי אולי כבר נכנסו בו מחשבות של התאבדות רחמנא ליצלן מרוב צער ומרירות שעוברים עליו, וכשזה בא ומראה לו פנים שוחקות ומדבר על לבו דיבורי אמונה והתחזקות, זה מציל את חייו ממש, אשרי מי שזוכה לעסוק בזה תמיד, והשם יתברך יזכינו לעסוק בצדקה וחסד באמת, ולחזק נשמות ישראל באמונה ויראת השם טהורה, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת וישלח ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ח המדבר מממון ומגנות מדת הכעס, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כל הנפשות תאבים ומתאוים לממון, ולא לממון בלבד מתאוים ואוהבים אותו, אלא אפלו להאדם שיש לו הממון, דרך בני אדם למשך אליו ולאהוב אותו, מחמת שיש לו ממון, כמו שאנו רואין בחוש, וכמו שכתוב |משלי י"ד|: "ואוהבי עשיר רבים" וזה מחמת שהנפש באה ממקום עליון, שהממון בא ומשתלשל ומתהוה משם כי בודאי התחלת המקום שמשתלשל משם הממון,

הוא בודאי בחינת קדשה ושפע קדש ואחר-כך נתגשם למטה, כדרך ההשתלשלות, ונתהוה ממון ועל כן הנפש תאבה לממון, מחמת שהנפש באה ממקום שהממון בא משם, אך צריך לבלי להתאוות להממון, כמבואר כבר כמה פעמים גודל גנות תאות ממון, רק להתאוות ולאהב המקום שהממון בא ומשתלשל משם כנ"ל, ובבחינה זו, 'רבי מכבד עשירים', כמו שאמרו רבותינו ז"ל |ערובין פ"ו|, מחמת שיש להם ממון שהוא בא ממקום גבוה כנ"ל:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה הממון בשרשה היא בודאי דבר גדול מאד, וכמבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה| שלמעלה בשמים, הכסף וזהב הם גוונין נהורין, ורק כשהם באים למטה בזה העולם, מתגשמים ונעשים כסף וזהב, כי עם כסף יכולים לעשות המון דברים שבקדושה, לבנות מוסדות תורה וחינוך, ולקנות מצות, ולעזור לעניים וכו', וזהו כל עיקר תכליתה, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה ט"ז סי' י"ב| לא נברא זהב בעולם אלא

בשביל הבית המקדש, ולכן למעלה בשמים הכסף והזהב הם אורות עליונות ממש, ורק כשהם באים למטה נעשים כסף וזהב גשמי, אבל עיקר התכלית הוא להעלות אותם לשרשם ולהשתמש בהם בקדושה, ולכן הנפש מתאוה מאד אחר הממון, כי היא יודעת שעם הממון יכולים לעשות דברים שבקדושה, ולהשלים את עצמה על ידה בתורה ובמצוות, אבל צריכין ליזהר לא להתאוות אחר הממון בעצמה רק אחר המקום שהיא בא משם, היינו שרשה העליון בשמים, כי היא באה מאותה מקום שהנפש באה משם, כי דייקא על ידי הממון, כשמשתמשים בה בקדושה, היא עוזרת להנפש לבוא לתיקונה.

והנה לא רק אחר הממון לבד, דרך בני אדם להימשך ולהתאוות, אלא גם אחר בני אדם שיש להם ממון, כי |משלי י"ד| ואוהבי עשיר רבים, והעשיר יכול להיות טיפש וכסיל גדול, אבל מחמת שיש לו ממון, כולם רצים אחריו ורוצים להתחבר עמו, כי אולי גם אליהם יושפע קצת מממונו, מה שאין כן העני, אפילו שיהיה חכם גדול ועצום, אין מסתכלים עליו כלל, כמו שכתוב |קהלת ט'| וחכמת המסכן בזויה, וזהו שטות גדול, כי אם היו בני אדם מבינים שאין שום תכלית בממון כשהיא לעצמה, רק עיקר התכלית היא מה שעושים עם הממון, אזי לא היו עושים ישות ומציאות מן העשיר, כי זהו כמו שעושים עגל זהב רחמנא ליצלן, רק היו מסתכלים כמה צדקות וחסד האדם עושה עם הממון שלו, ולפעמים איש חכם וצדיק, שהוא עני ואביון ממש, עוברים על ידו אלפים ורבבות כספי צדקה וחסד, והוא מחיה המון נפשות רבות, ואין אף אחד יודע מאיפוא נכנסים ויוצאים הכספים האלו, עד שגם הצדיק בעצמו אינו יודע, אבל בזכות הצדקה והחסד שתמיד עושה, הקדוש ברוך הוא משפיע עליו שפע בכל מיני דרכים נפלאים ונעלמים, והוא זוכה להשפיע לכולם.

ואומר רביז"ל, ודע, שראוי שכל ישראל יהיו להם ממון, אך יש מדה אחת שמפסדת ומאבדת מהם הממון והיא מדה רעה מגנה, שקשה מאד להנצל ממנה, ואפילו אם ירצה אחד להנצל ממנה ובפרט בשביל תאות הממון, כדי שלא תפסיד לו את הממון, עם כל זה המדה רעה הזאת מתגברת עליו בילדותו ובקטנותו, ועל-ידי-זה מפסדת ממנו הממון שהיה ראוי שיהיה לו: והמדה רעה ההיא הוא מדת הכעס, שעל-ידי-זה מפסיד ומאבד הממון הראוי לו, כי בבחינת שרש ההשתלשלות שמשתלשל הממון, ממקום שמשתלשל משם, הוא בחינה אחת עם הכעס ממש, ועל כן הבעל דבר כשרואה שמשתלשל ויורד שפע לאדם שיהיה לו ממון, אזי יורד ומזמין לו כעס, ועושה לו מבחינת ההשפעה והשתלשלות שיורד אליו שיהיה לו ממון, עושה לו ממנו כעס, כי

הכעס הוא ממש בחינה אחת וענין אחד עם הממון, במקום שרש ההשתלשלות, ואין ביניהם שום הפרש כי שניהם יורדים מגבורות, ונמשכין ממקום אחד ממש, בבחינת |איוב ל"ז|: "מצפון זהב יאתה" וכתיב |ירמיה א|: "מצפון תפתח הרעה" הינו בחינת כעס, כמו שכתוב |קהלת י"א|: "והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך" וכו', כי תחלת שרש השתלשלות הממון, הוא מקום שהנפש באה משם, בבחינת |דברים כ"ד|: "ואליו הוא נושא את נפשו", הנאמר על ממון של שכיר יום, וכמו שכתוב |איכה ה|: "בנפשנו נביא לחמנו", ועל כן הנפש מתאוה ותאב לו כנ"ל ועל ידי כעס, מאבד נפשו, בבחינת |איוב י"ח|: "טורף נפשו באפו", כמובא בזהר |תצוה דף קפ"ב|:

ודע, שאפלו אם כבר הגיע לו השפע, ונתהוה ממנה ממון, וכבר יש לו הממון, שהוא בחינת חומה כנ"ל על כל זה, לפעמים הבעל דבר מגרה אותו בכעס גדול כל כך, עד שמפסיד ומאבד ממנו, אפלו הממון שיש לו כבר, אף שהיה ראוי שלא יוכל אז להפסיד לו הממון על ידי הכעס, מאחר שכבר נתהוה מהשתלשלות השפע ממון, ושוב אי אפשר להתהפך לכעס, ואדרבא הממון שיש לו, שהוא בחינת חומה, ראוי שיגן עליו שלא יוכל להפסיד לו ולהזמין לו כעס, שהוא הפך בחינת חומה על כל זה, יש כח ביד הבעל דבר להתגבר על האדם בכעס גדול כל-כך, שיפסיד ממנו אפילו הממון שיש לו כבר כי כשהממון יורד לאדם, הוא בבחינת |תהלים קי"א|: טרף נתן ליראיו והוא מהפכו לכעס, ונעשה מזה טורף נפשו באפו כנ"ל ה' ישמרנו ויצילנו ממדה המגנה הזאת אמן כן יהי רצון, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה באמת ראוי לכל בר ישראל שיהיה לו ממון, כי הממון בא מאותו המקום שהנפש בא משם כנ"ל, ודייקא על ידי הכסף, כשעושים בו צדקה וחסד, האדם יכול להשלים את נפשו בתכלית השלימות, אבל יש מדה אחת מגונה שמפסדת את שפע הממון מן האדם, והיא מדת הכעס רחמנא ליצלן, כי הכעס טורף את נפש האדם לגמרי, ומאבד את נפשו ואת כספו גם יחד, כי "מטרף נתן ליריאיו" נתהפך ונעשה "טורף נפשו באפו" רחמנא ליצלן, כי מבואר בכתבי האריז"ל |שער רוח הקודש| שבשעה שאדם עושה חטא חס ושלום, אזי הוא עושה כתם על נפשו, אבל על ידי תשובה ומעשים טובים יכולים לכבס את הכתם, ולהוריד אותה מעל נפשו, אבל חטא הכעס כל כך חמור, עד שזה טורף את נפש האדם לגמרי, עד שלא נשאר לו מה לכבס רחמנא ליצלן, וצריכין על זה כל מיני תיקונים וטבילת מקוה עם ייחודים להחזיר לעצמו את נפשו, ולכן צריכין ליזהר מאד ממדת הכעס, ולא לאבד שליטה על עשתונותיו בשעה שאיזה דבר מיצר לו, כי

חכמינו הקדושים אמרו |נדרים כ"ב:| כל הכועס כל מיני גיהנם שולטין בו, וכן אמרו |שם| כל הכועס - אפי' שכינה אינה חשובה כנגדו, והכעס נחשב כעבודה זרה ממש, וכמו שאמרו |שבת קה:| המקרע בגדיו בחמתו, והמשבר כליו בחמתו, והמפזר מעותיו בחמתו - יהא בעיניך כעובד עבודה זרה, כי רואים בחוש שבשעה שהאדם נעשה בכעס ומאבד שליטה על עצמו, לא איכפת לו משום דבר כלל, ומתחיל לזרוק חפצים וכסף בלי בושה כלל, ולכן צריכין ליזהר מאד ממדת הכעס, ולהתגבר עם כל כוחותיו לא לכעוס על הזולת, ואפילו שהלה מכאיב לו באיזה ענין, צריכין לוותר לו ולהתחמק ממנו, כי על ידי זה ישמור מלאבד את נפשו, וגם מלאבד את כספו, וירויח הרבה בין ברוחניות ובין בגשמיות.

ובאמת מבואר בדברי רביז"ל |שיחות הר"ן סי' רמ"ט| שהכעס בא מפגם הברית רחמנא ליצלן, שמי שפגום בברית רחמנא ליצלן הוא תמיד כועס, וכמו שכתוב |בראשית ל"ח| ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה', למה כתיב רע ולא רשע? אלא מחמת שחטא זה של ער, שהוא פגם הברית רחמנא ליצלן, עושה את האדם לאיש רע וכעסן, ואז על ידי הכעס הוא מפסיד הכסף והעשירות, ולכן מובא בדברי רביז"ל |שיחות הר"ן סי' קי"ב| שיש חטא אחד שהעונש שלה הוא שהאדם תמיד יהיה בעל חוב, ולפי דברי רביז"ל הנ"ל מובן, שהחטא הוא פגם הברית רחמנא ליצלן, כי זה עושה האדם לכעסן, וזה מפסיד ממנו את העשירות ועושה אותו בעל חוב, ולכן האדם צריך תמיד לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולבקש בתפילה ובתחנונים שיזכה לתיקון הברית, תיקון המוחין, ועל ידי זה יהיה נשמר ממדת הכעס ויהיה לו כסף ועשירות דקדושה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבאמת כל כוחו של הס"מ הוא מן האדם שכועס תמיד ואובד את נפשו וממונו, כי השם של הס"מ הוא סמא"ל כידוע, ועיקר חיותו ויניקתו הוא מהאותיות א"ל שיש בסוף שמו, כי מהאותיות ס"מ כשהם לעצמם, אין לו כלום, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |שבת ק"ד.| מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין, כי האותיות ס"מ הם חלולים ואין להם קיום ועמידה מצד עצמם כלל, ולכן השר של שכחה קוראין לו מ"ס כידוע, כי שני אותיות אלו מרמזים על הדבר שאינו מתקיים, והנה כל זמן שאדם עושה צדקה וחסד עם נפשו וממונו, אזי מתלבש בו השם א"ל הקדוש שהוא מדת החסד, וכמו שכתוב |תהלים נ"ב| חסד אל כל היום, ועל ידי זה הוא לוקח מן הס"מ את השם א"ל, ומחליש את כוחו לגמרי, ואזי הס"מ מפחד מן האדם מאד, בבחינת מה שאמר בלעם הרשע, שהוא היה מקור הטומאה והסטרא אחרא, |במדבר כ"ג| מה אקוב לא קבה אל, איך אני יכול לקלל

כשאין השם א"ל אצלי אלא אצלם, כי זה מבטל את כוחי לגמרי, וכן אמר |שם כ"ד| אוי מי יחיה משומו אל, איך יכול הס"מ והטומאה לחיות ולהתקיים כשהשם א"ל שורה אצלם, וכן כל הזמן שיבח עם ישראל עם השם א"ל, לא איש אל ויכזב וגו' אל מוציאו ממצרים וגו' כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל וגו', כי זה עיקר כוחם של ישראל נגד הסטרא אחר השם א"ל הקדוש המשותף בשמם, אבל כשאדם כועס, וטורף נפשו באפו רחמנא ליצלן, אזי הוא מוסר אל הס"מ את אותיות א"ל, ובזה הוא מקבל כח להתגבר עליו ולעקור אותו מן הקדושה רחמנא ליצלן, ולכן צריך האדם לעשות כל מה שביכלתו ליזהר בתכלית הזהירות ממדת הכעס והקפידות, ואזי יחיה חיים טובים ונעימים באמת, עם עושר רוחני ועושר גשמי, וטוב לו בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין מלחמת יעקב אבינו עם שרו של עשיו, וכמו שכתוב |בראשית ל"ב| ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר, ואמרו חכמינו הקדושים |חולין צ"א.| שיעקב אבינו נשאר לבד, על ידי ששכח פכים קטנים וחזר אליהם, מכאן שצדיקים חביבים עליהם ממונם יותר מגופם, והנה לכאורה יפלא למה יהיה ממונם חביב עליהם כל כך? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי הממון הוא חלק מנפשם ממש, כי הממון בא מאותו מקום שהנפש בא משם, ולכן זה בוודאי חביב עליהם יותר מגופם, כי עושים בה צרכי הנפש, וכל מיני צדקה וחסד, וזה יותר חביב עליהם מגופם, והנה אז בא הס"מ, שרו של עשיו להלחם עמו, כי רצה לבדוק אם באמת הוא נקי לגמרי ממדת הכעס, ואם ראוי לו ממון דקדושה, והוא שרו של עשו דייקא, כי עשיו הוא אדמוני שאחיזתו בכבד, שהוא מלא דם שמשם בא הכעס |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז|, ורצה הס"מ להכשיל אותו בכעס כדי לקבל יניקה ממנו על ידי השם א"ל הקדוש, כי יעקב אבינו מעוטר במיוחד עם השם א"ל הקדוש, כי עליו נאמר |בראשית ל"ג| ויקרא לו אל אלהי ישראל, ואמרו חכמינו הקדושים |מובא שם בפירש"י| שהקדוש ברוך הוא קראו ליעקב אל, וגם נקרא שמו ישראל שיש בו השם א"ל הקדוש, והוא כלול מכל האבות והאמהות ביחד כמובא בספרים הקדושים, כי בשם ישראל נכללים הראשי תיבות של כל האבות והאמהות א'ברהם י'צחק י'עקב ש'רה ר'בקה ר'חל ל'אה, ולכן דייקא על יעקב אבינו רצה הס"מ להתגבר ביותר כדי לגזול את בחינת א"ל ממנו, ועל ידי זה יהיה לו כח לשלוט בכל אשר ירצה.

אבל כוחו של יעקב אבינו היה הרבה יותר גדול ממנו, כי הוא נכלל לגמרי בו

יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה עז סי' א'| מה הקדוש ברוך הוא כתוב בו |ישעיה ב| ונשגב ה' לבדו, אף יעקב ויותר יעקב לבדו, והוא תמיד עושה צדקה וחסד עם רכושו וממונו, ולכן ויאבק איש עמו עד עלות השחר, עד עלות השחר דייקא, כי עלות השחר רמז לצדקה, כמו שכתוב |ישעיה נ"ה| כי תראה ערום וכסיתו וגו' אז יבקע כשחר אורך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, ובכוח הצדקה של יעקב אבינו לא היה להס"מ שום שליטה עליו, וזהו וירא כי ל"א יכול לו, היינו שלא יכול לקחת את שם א"ל ממנו, כי הוא חזק מאד במצות צדקה, והכסף מאיר אצלו בגוונין נהורין, אבל ויגע בכף ירכו, ואיתא בזוהר הקדוש |וישלח קע"א.| היינו בתמכי אורייתא, היינו באלו שנותנים צדקה בממונם להחזיק לומדי תורה, כי אם אינם חזקים מאד לשמור עצמם מכעס ומקפידות, אזי הס"מ מתגבר עליהם להפסיד ממונם, ובמקום לתת את הכסף שלהם למקומות קדושות, להחזיק לומדי תורה הלומדים לשמה, הכסף שלהם הולך למקומות המטונפות רחמנא ליצלן, ולעניים שאינם הגונים, וזהו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו, שעיקר המכה היה אצל הדורות שעתידים לצאת ממנו, שהתמכי אורייתא יכשלו כוחם מלתת ממונם למקומות קדושות, כי הס"מ יקבל את כוחו מהם חס ושלום.

וזהו, ויאמר שלחני כי עלה השחר, היינו שהמלאך ראה שעל יעקב בעצמו כבר אין לו שליטה, כי עלה השחר מגודל כח הצדקה שלו כנ"ל, ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני, שיעקב אבינו רצה להיות בטוח שישאר הכח של השם א"ל אצלו ולא אצל הס"מ, ולכן בירך אותו, לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל וגו', היינו שהבטיח לו שהשם א"ל ישאר אצלו תמיד, והוא חלק משמו ממש, ועל ידי זה יהיה כח לעם ישראל בכל הדורות להתגבר נגד הס"מ ולבטל אותו, ויקרא יעקב את שם המקום פניאל וגו' על שם התגלות השם הקדוש א"ל שנגלה אליו אז, והבן, והשם יתברך יזכינו לעשות צדקה וחסד בנפשינו ובממונינו כל ימי חיינו, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת וישלח ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ט המדבר מעליית השכינה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב |תהלים חן|, ותחסרהו מעט מאלקים וכבוד והדר תעטרהו, הנה ידוע, כי כל מה שחסר לאדם הן ברוחני הן בגשמי,

החסרון הוא בהשכינה, שהוא בחינת אלקים, וזהו ותחסרהו, בודאי מעט מאלקים, היינו החסרון בודאי מאלקים, היינו בהשכינה, אך כשידע זאת, שהחסרון הוא למעלה ולמטה, בודאי יהיה לו צער גדול ועצבות, ולא יוכל לעבד השם יתברך בשמחה, לכך צריך להשיב לעצמו, מה אני ומה חיי, כי המלך בעצמו מספר לי החסרון שלו, וכי יש כבוד גדול מזה, מתוך כך בא לשמחה גדולה, ונתחדשו המוחין שלו, וזהו וכבוד והדר תעטרהו, היינו על-ידי כבוד והדר שיש לו, שהמלך בעצמו מספר לו החסרון, תעטרהו במחין חדשים, עד כאן לשון רביז"ל. והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עוצם מעלת איש הישראלי אי אפשר לתאר ולשער כלל, כי הוא כלול מכל העולמות, ויש לו נשמה קדושה וטהורה הבאה מעולם האצילות, ולכן כל הבריאה תלויה בו, ואם יש לאדם איזה צער וחסרון, הן ברוחני והן בגשמי, בודאי הצער והחסרון הוא בהשכינה הקדושה, כי הלא משכן השכינה הוא בתוך כל אחד ואחד מישראל, וכמו שכתוב |שמות כ"ה| ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ואמרו חכמינו הקדושים |מובא בשל"ה מסכת תענית דף ס'| בתוכה לא נאמר, אלא בתוכם, מלמד שהקדוש ברוך הוא משרה שכינתו בתוך כל אחד מישראל, נמצא אם יש באחד מישראל איזה חסרון, החסרון הוא בהשכינה, והיא מצטערת בצערן של ישראל, וכמו שכתוב |תהלים צ"א| עמו אנכי בצרה, וכן |ישעיה ס"ג| בכל צרתם לו צר, ולכן זהו הפירוש, ותחסרהו, אם יש לך איזה חסרון, החסרון הוא מעט מאלהים, היינו בתוך השכינה, כי התגלות השכינה בתוך הטבע מכונה בשם אלהי"ם, בגימטריא הטב"ע כידוע, כי אף על פי שלפי מראה עינינו נראה כאילו הצער והחסרון הוא רק טבע מקרה ומזל, אבל באמת בתוכה גנוז אלהים, כי השכינה הקדושה נמצאת שם, והיא מצטערת ביחד בצערן של ישראל, וצריכין למלאות את חסרונה.

והנה כשיידע אדם ידיעה זאת, ויתברר אצלו בידיעה ברורה ואמיתית, שכל מה שקורה עמו, קורה עם השכינה הקדושה, כי הוא מכיר מעלת וקדושת נשמתו, שהיא חלק אלוק ממעל ממש, ואין שום טבע כלל, אז בודאי יגיע אליו צער ועצבות גדול, בראותו איזה חסרון, כי לא מספיק מה שהוא בעצמו סובל איזה צער וחסרון ברוחניות או בגשמיות, אלא גם השכינה הקדושה מצטערת באותו צער, ואם כן לא יוכל לעבוד את השם יתברך בשמחה, והרי עיקר מעלת ושלימות העבודה היא רק בשמחה אמיתית, וכמו שכתוב |דברים כ"ח| תחת אשר לא עבדת את הוי"ה אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, ואם כן איך יוכל להרים את מוחו ולהגיע לשמחה? אלא צריך להשיב לעצמו, מה אני ומה חיי, שהמלך בעצמו יספר לי החסרון שלו,

כי בזה שאדם רואה את עצמו באיזה צער וחסרון, הרי הקדוש ברוך הוא מספר לו שיש אותו חסרון בהשכינה הקדושה, וכי יש כבוד גדול מזה, שהמלך בעצמו מספר לו החסרון שלו? הלא רק למי שהוא קרוב לו באמת, יספר לו החסרון שלו, כי בודאי לא היה מספר זאת לאדם פשוט, נמצא שמתוך כך בא לשמחה גדולה, כי זהו שמחה נוראה מאד שהמלך מספר לו החסרון שלו, ואז על ידי השמחה נתחדש המוחין שלו, ובזה בעצמו נשלם כל חסרונותיו, כי בשעה שאדם הוא בשמחה, ומכיר בידיעה ברורה ואמיתית שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, הרי לא חסר לו כלום, וכמו שכתוב |דברים ב'| ה' אלהיך עמך לא חסרת דבר, וכן אמרו חכמינו הקדושים |נדרים מ"א.| דעת קנית מה חסרת, הרי בזה מעטר את עצמו במוחין חדשים, בבחינת כבוד והדר תעטרהו, וזהו עיקר עליית השכינה, נמצא שמהפך מתכלית הירידה לתכלית העליה, כי מן העצבות והצער, הוא בא לשמחה ועונג, והוא סמוך וקרוב אל השם יתברך, וזהו עיקר הדביקות, אשרי הזוכה להגיע אל זה.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שביותר צריכין ליזהר בכל מקום שיש השראת השכינה, כגון בבית הכנסת ובבית המדרש, שלא יהיה שום חסרון או פגם חס ושלום, כי בזה עושה קלון בשכינה הקדושה חס ושלום כמובא |זוהר תרומה קל"א|, וצריכין ליזהר ביותר לא לדבר בבית הכנסת ובבית המדרש דברים בטלים ומכל שכן דיבורים אסורים חס ושלום, כי זה פגם גדול מאד, ובדוחק התירו לאכול או לשתות בבית הכנסת |שולחן ערוך אורח חיים סי' קנ"א|, ואפילו אסותא אסור לומר בבית המדרש |שולחן ערוך יורה דעה סי' רמ"ו|, כי במקום של השראת השכינה צריכין ליזהר ביותר לא לגרום איזה צער וחסרון, כי הוא דבר חמור מאד, וכבר גילה לנו האריז"ל, שכבוד בית הכנסת נחוץ מאד לשלימות האדם ולקניית ההשגה, כמובא |שער הכוונות דרושי כוונות הברכות הקדמה א'| הנכנס לבית הכנסת, צריך ליזהר מאד להתעכב מעט בפתח קודם שיכנס, ולהראות עצמו ירא וחרד ומזדעזע ליכנס בהיכל מלכו של עולם, וענין זה מועיל מאד אל השלימות של האדם ואל ההשגה, עיין שם, ולכן אשרי מי שזוכה ליזהר בקדושת בית הכנסת ובית המדרש תמיד.
וסיפר מוהרא"ש נ"י, שבבחרותו זכה ללוות אחד מגדולי אנשי שלומינו, שהיה מקובל ובקי מאד בספרי הזוהר, ופעם ראה לפני כניסתו לאיזה בית הכנסת, שנתמלא רעדה ופחד, ונזדעזע כל גופו ממש, ופניו נעשו לבנים, ואחר כך נכנס לבית הכנסת, והבין מוהרא"ש נ"י, שהיה משתדל לקיים את דברי האריז"ל הנ"ל, וזה עשה עליו רושם גדול.

גם סיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם התפלל בבית המדרש של אנ"ש בירושלים, ואחד מאנשי שלומינו עמד אצל הפתח, ורימז לו באצבעותיו, שיצא מן הבית הכנסת, כי יש לו מה להגיד לו, ומוהרא"ש נ"י לא רצה לעזוב את בית המדרש אז, ולכן רימז לו באצבעותיו חזרה, שאינו רוצה לצאת אז, רק אחר כך, ואחר עבור קצת זמן, יצא מוהרא"ש נ"י מבית הכנסת, ופגש באיש הנ"ל, ודיבר עמו בחביבות, ונתן האיש הנ"ל למוהרא"ש נ"י תודה והודאה על ספריו הקדושים ואיך שהם כל חיותו והתחזקותו, ואז ביקש האיש הנ"ל ממוהרא"ש נ"י, סליחה על שרימז לו מקודם באצבעותיו לצאת מבית המדרש, אבל מחמת שרצה מאד לדבר עמו, וכבר קיבל על עצמו הרבה שנים לא לדבר בבית הכנסת, ולכן רימז לו שיצא לדבר עמו בחוץ, ואמר מוהרא"ש נ"י, שנראה בעיניו מאד את גודל זהירותו והקפדתו של האיש הנ"ל לא לדבר בבית הכנסת, אפילו דיבור טוב וחשוב, ולכן אשרי הזוכה ליזהר בקדושת בית הכנסת כראוי.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את סיפור דינה בת יעקב, ואיך שלקח אותה שכם בן חמור ויעניה, והנה זה היה מעשה נבלה מאד, שבודאי גרם צער גדול להשכינה הקדושה, כי כל מה שקרה בבית יעקב, שהוא שורש נשמות ישראל, נוגע לכל נשמות ישראל בכלל ולשכינה הקדושה בפרט, ולכן כתיב |בראשית ל"ד| ובני יעקב באו מן השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחר להם מאד כי נבלה עשה בישראל וגו', שהיה להם צער גדול מאד על ששמעו דבר נבלה כזו, וזה גרם להם עצבות וחרון אף, כי הרגישו מאד את צער השכינה הקדושה, אבל אחר כך השתמשו עם עצה הנ"ל של רביז"ל, שבוודאי צריכין לעבוד את השם יתברך בשמחה, ולתקן ולמלאות את החסרון של השכינה, ולכן מיד השכילו לעצמם עצה איך לנקום באנשי שכם, והעצה דייקא נשלמה על ידי שמעון ולוי, וכמו שכתוב |בראשית ל"ד| ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו ויבואו על העיר בטח וגו', כי שמעון ולוי מרמזים על ענין שני בחינות הנ"ל, הרגשת צער השכינה הקדושה, ושמחתה ונחמתה, כי שמעון על שם השמיעה, בבחינת |בראשית כ"ט| כי שמע ה' כי שנואה אנכי, היינו שמיעת והבנת צער השכינה הקדושה, ולוי על שם החיבור והדביקות, בחינת |שם| הפעם ילוה אשי אלי וגו', היינו התדבקות והזדווגות אל השכינה הקדושה על ידי שמחה כנ"ל, שמשמח את עצמו, שהלא המלך מספר לי החסרון שלו, ואין שמחה גדולה מזו, ועל ידי זה זוכה להתדבק בו יתברך ביותר, ולבא לגדלות המוחין, ולכן נקמת שכם היתה על ידי שמעון ולוי דייקא, כי שניהם

מרמזים על שני בחינות הנ"ל של השתתפות בצער השכינה ושמחתה, והשם יתברך יזכינו להיות קשורים ודבוקים בו יתברך באמת, ולמלאות חסרון השכינה בכל עת, עדי נזכה לראות בגאולתן וישועתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת וישלח ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף של"א עיין שם.

גם נסכם אצלם, שהם רוצים, שיהיו אצלם כוכבים ומזלות גם-כן, דהיינו שמי שיהיה לו כל-כך ממון, כפי הסכום שקצבו על זה, הוא יהיה כוכב, כי מאחר שיש לו כל-כך ממון יש לו הכח של אותו הכוכב, כי הכוכב מגדל הזהב, כי מה שיש עפר, שעושין ממנה זהב, זהו מחמת הכוכב שמגדל באותו המקום עפרות זהב, נמצא שהזהב הוא נמשך מן הכוכבים, ומאחר שיש לאחד כל-כך זהב, נמצא שיש לו כח אותו הכוכב, ועל כן הוא בעצמו כוכב, וכן אמרו, שיהיו אצלם מזלות גם כן, דהיינו כשיהיה לאחד כך וכך כפי הסכום שקצבו על זה, הוא יהיה מזל, וכן עשו להם מלאכים, הכל כפי רבוי הממון כנ"ל, עד שהסכימו ביניהם, שיהיו להם גם-כן אלקות, שמי שיהיה לו רבוי ממון הרבה כך וכך אלפים ורבבות כפי מה שקצבו על זה הוא יהיה אלוק, כי מאחר שהאלקים שופע בו כל-כך ממון, על כן הוא בעצמו אלוק וכן קימו ועשו ככל הנ"ל.

גם אמרו, שאין ראוי להם לישב כלל באוירא דהאי עלמא, ואין ראוי להם להתערב עם בני העולם, שלא יטמאו אותן, כי שאר בני העולם הם טמאים כנגדם, על כן ישבו עצמן, שיבקשו להם הרים הגבוהים ביותר מכל העולם וישבו שם, כדי שיהיו מרוממים מאוירא דעלמא, ושלחו אנשים לבקש ולחפש הרים הגבוהים כנ"ל, והלכו ובקשו ומצאו הרים גבוהים מאד, והלכו כל בני המדינה וישבו שם, על ההרים הגבוהים, היינו שעל כל הר והר ישבו שם איזה קיבוץ מאנשי המדינה הנ"ל, ועשו סביב ההר חזקת גדול, והיה שם חפירות גדולות וכיוצא סביב ההר, עד שלא היה אפשר בשום אופן, שיבוא אליהם שום אדם, כי לא היה רק שביל נעלם אל ההר, באופן שאדם אחר לא היה יכול כלל לבוא אליהם, וכן בהר השני, וכן בכל ההרים עשו חזקת וכו' כנ"ל, והעמידו שומרים ברחוק מן ההר, כדי שלא יתקרב להם זר, והם היו יושבים שם, על ההרים, והיו מתנהגים במנהג הנ"ל והיו להם אלהות רבים, דהיינו לפי הממון כנ"ל.

ומאחר שהיה העיקר אצלם הממון, עד שעל-ידי ממון הרבה היו נעשים אלוק, על

כן היה להם חשש מרציחה וגזלה, כי כל אחד יהיה רוצח וגזלן כדי שיהיה נעשה אלוק על ידי הממון שיגזל, אך אמרו, שמאחר שהוא אלוק |דהינו העשיר בעל הממון הוא אלוקן, הוא ישמור מגזילות ורציחות, ותקנו עבודות וקרבנות, שיהיו מקריבים ומתפללים אל האלקות הנ"ל, גם היו מקריבים בני-אדם, והיו מקריבין את עצמן אל האלקות הנ"ל, כדי שיהיה נכלל בו ואחר- כך יתגלגל ויהיה עשיר, כי עיקר האמונה היה אצלם הממון כנ"ל, והיה להם עבודות וקרבנות וקטורת, שהיו עובדים בהם את האלקות הנ"ל |דהינו בעלי הממון הרבה כנ"ל, ובודאי אף-על-פי-כן היתה המדינה מלאה מרציחה וגזלה, כי מי שלא היה מאמין בעבודות הנ"ל, היה רוצח וגזלן, כדי שיהיה לו ממון, כי עיקר היה אצלם הממון כנ"ל, כי על-ידי הממון יכולים לקנות כל דבר אכילה ומלבושים, ועיקר חיות האדם-על-ידי הממון |כן היתה סברתם לפי דעתם המשובשת והנבוכה|, על כן היה הממון האמונה שלהם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, גם נסכם אצלם, שהם רוצים, שיהיו אצלם כוכבים ומזלות גם-כן, דהיינו שמי שיהיה לו כל-כך ממון, כפי הסכום שקצבו על זה, הוא יהיה כוכב, כי מאחר שיש לו כל-כך ממון יש לו הכח של אותו הכוכב, כי הכוכב מגדל הזהב, כי מה שיש עפר, שעושין ממנה זהב, זהו מחמת הכוכב שמגדל באותו המקום עפרות זהב, נמצא שהזהב הוא נמשך מן הכוכבים, ומאחר שיש לאחד כל-כך זהב, נמצא שיש לו כח אותו הכוכב, ועל כן הוא בעצמו כוכב, כי הנה דברים אלו שרביז"ל מספר כאן בענין אלו שעשו עיקר ותכלית מן הכסף והממון, עד שעשו כוכבים ומזלות ואלילים וכו', אנחנו רואים בחוש היום, כי מי שעולה היום בעשירות גדול, אומרים עליו, שפתאום האיר "כוכב" חדש על האופק, ונותנים לו כל מיני כבוד וגדולה, מה שבאמת יכול להיות שהוא בור וריק בלי שום תוכן כלל, אבל מחמת שיש לו ממון, נתייקר בעיני בני אדם מאד.

וכן אמרו, שיהיו אצלם מזלות גם כן, דהיינו כשיהיה לאחד כך וכך כפי הסכום שקצבו על זה, הוא יהיה מזל, וגם דבר זה רואים בחוש היום, שאומרים על מי שעלה בעשירות, תראה איזה "מזל" יש לו, ואיך שה"מזל" מאיר לו מאד, וכולם מקנאים בו ובמזלו, ומנסים להתקרב אליו ולהחניף אותו אולי יהנו גם כן "ממזלו". וכן עשו להם מלאכים, הכל כפי רבוי הממון כנ"ל, כי על העשיר הגדול מצביעים בני אדם, ובפרט עניים, ואומרים, איזה "מלאך" הוא, אולי נלך אצלו, וישפיע מטובו אלינו, כי הוא "מלאך" ממש.

עד שהסכימו ביניהם, שיהיו להם גם-כן אלקות, שמי שיהיה לו רבוי ממון הרבה כך וכך אלפים ורבבות, כפי מה שקצבו על זה הוא יהיה אלוק, כי מאחר שהאלקים שופע בו כל-כך ממון, על כן הוא בעצמו אלוק, וכן קימו ועשו ככל הנ"ל, וכמו שנוהג היום, שמי שעולה בעשירות מופלגת מאד, הוא נכנס בתוך הרשימה של "אילי הון", העשירים הכי מופלגים שבדור, ובני אדם משתחווים להם ועובדים להם, אולי יזכו גם כן ליהנות מעשירותם.

גם אמרו, שאין ראוי להם לישב כלל באוירא דהאי עלמא, ואין ראוי להם להתערב עם בני העולם, שלא יטמאו אותן, כי שאר בני העולם הם טמאים כנגדם, על כן ישבו עצמן, שיבקשו להם הרים הגבוהים ביותר מכל העולם וישבו שם, כדי שיהיו מרוממים מאוירא דעלמא, ושלחו אנשים לבקש ולחפש הרים הגבוהים כנ"ל, והלכו ובקשו ומצאו הרים גבוהים מאד, והלכו כל בני המדינה וישבו שם, על ההרים הגבוהים, היינו שעל כל הר והר ישבו שם איזה קיבוץ מאנשי המדינה הנ"ל, ועשו סביב ההר חזקת גדול, והיה שם חפירות גדולות וכיוצא סביב ההר, עד שלא היה אפשר בשום אופן, שיבוא אליהם שום אדם, כי לא היה רק שביל נעלם אל ההר, באופן שאדם אחר לא היה יכול כלל לבוא אליהם, וכן בהר השני, וכן בכל ההרים עשו חזקת וכו' כנ"ל, והעמידו שומרים ברחוק מן ההר, כדי שלא יתקרב להם זר, והם היו יושבים שם, על ההרים, והיו מתנהגים במנהג הנ"ל, וגם זה רואים במציאות איך שהעשירים תמיד בוחרים לעצמם שכונה מיוחדת לגור בתוכה, ולא מתאים להם כלל לגור ביחד עם אנשי העולם, כי מסתכלים עליהם כמו אנשים טמאים, ואינם רוצים להיטמאות מהם, והם יושבים תחת סורגים ובריחים, עם כל מיני גדרות ואזעקות, כדי שלא יגישו אליהם, כמו בבית הסוהר ממש, כי איש פשוט אינו מפחד שיכנסו בני אדם אצלם, כי מה כבר יכולים לקחת מהם, ויושבים בבתיהם שקטים ושלמים מפחד, אבל העשירים צריכין לסגור עצמם בבתיהם עם מנעול ובריח כמו בכלא, ואין להם מנוחה אמיתית כלל, ויש איזה שביל טמון לגשת אל הבית שלהם, כדי שלא יכירו עניים איך להגיע אל בתיהם, כי אצלם בוודאי זה עבירה גדולה לתת צדקה, כי למה יתן מההון "שלו" לאחרים?! ויש להם כל מיני שומרים ומזכירים למנוע בני אדם מלגשת אליהם, והשומרים אומרים שהבעל הבית לא נמצא, ואי אפשר לגשת אליו וכו', ועל ידי זה מגרשין כל עני ונצרך מביתם, ואינם שמים על לב, שלמחר יכול הגלגל להתהפך, ויכולים לאבד כל הונם, והם יצטרכו לסבב על הפתחים, ואין מי שירחם עליהם.

והיו להם אלהות רבים, דהיינו לפי הממון כנ"ל, וכמו שנאמר אצל חטא עגל

הזהב |שמות ל"ב| קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו, ופירש"י, אלהות הרבה איוו להם, כי מיד שעושים עיקר ותכלית מן הכסף והזהב, אזי בכל מקום שרואים עשיר, עושים ממנו מציאות ואליל שזה עבודה זרה ממש רחמנא ליצלן, והוא בחינת עכו"ם, שהוא ראשי תיבות ע'בודת כ'וכבים ו'מ'זלות כידוע, כי עושים כוכבים ומזלות ואלילים מאנשים שיש להם כסף ועובדים להם.

ומאחר שהיה העיקר אצלם הממון, עד שעל-ידי ממון הרבה היו נעשים אלוק, על כן היה להם חשש מרציחה וגזילה, כי כל אחד יהיה רוצח וגזלן, כדי שיהיה נעשה אלוק על ידי הממון שיגזל, כי מי שנכנס לתוך תאווה זו של ממון, הרי יעשה כל מיני פעולות שבעולם להשיג את הכסף, ויתיר לעצמו גזילות ורציחות רחמנא ליצלן, כי הרי צריך לעשות עצמו עשיר שיהיה אלוק, ושכולם ישתחוו לו. אך אמרו, שמאחר שהוא אלוק |דהיינו העשיר בעל הממון הוא אלוק|, הוא ישמור מגזילות ורציחות, ותיקנו עבודות וקרבנות, שיהיו מקריבים ומתפללים אל האלקות הנ"ל, גם היו מקריבים בני-אדם, והיו מקריבין את עצמן אל האלקות הנ"ל, כדי שיהיה נכלל בו, ואחר-כך יתגלגל ויהיה עשיר, כי עיקר האמונה היה אצלם הממון כנ"ל, והיה להם עבודות וקרבנות וקטורת, שהיו עובדים בהם את האלקות הנ"ל |דהינו בעלי הממון הרבה כנ"ל|, כי אנשים נופלים לתוך קטנות המוחין כזה, עד שהם מתבטלים לגמרי לפני מי שיש לו יותר כסף מהם, והם מוכנים להקריב עצמם אליו ולמסור נפשם אליו לגמרי, וכמו שרואים בחוש שיש בני אדם שישימו כל כספם וממונם ביד איזה עשיר שיבטיח להם רבית ואחוזים |על פי איזה היתר עיסקא בוודאי|, ולבסוף העשיר בורח עם כל הכסף שלהם, והם אוכלים עצמם מרוב צער ועגמת נפש, עד שיש שמקבלים התקפת לב ומתים מחמת זה רחמנא ליצלן, כידוע סיפורים הרבה כאלו בעולם ה' ישמרינו, והכל מחמת שעשו ישות ומציאות מן העשיר שיש לו ממון.

ובודאי אף-על-פי-כן היתה המדינה מלאה מרציחה וגזילה, כי מי שלא היה מאמין בעבודות הנ"ל, היה רוצח וגזלן, כדי שיהיה לו ממון, כי עיקר היה אצלם הממון כנ"ל, כי על-ידי הממון יכולים לקנות כל דבר, אכילה, ומלבושים, ועיקר חיות האדם-על-ידי הממון |כן היתה סברתם לפי דעתם המשובשת והנבוכה|, על כן היה הממון האמונה שלהם, כי אדם מאמין בעשיר כל זמן שאינו יודע איך להוציא כספו ממנו, ועדיין צריך להחניף אותו, אולי ישפיע לו מהונו, אבל מיד שיש לו איזה דרך להוציא כספו ממנו, הוא מוכן לגזול ולרצוח כדי שיהיה עשיר יותר ממנו, כי מי שנכנס לתוך תאוה זו של ממון, אינו יודע גבול

וצמצום, ותמיד רוצה יותר יותר, ועיקר התיקון של תאות ממון הוא ליתן צדקה מכספו וממונו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ג|, כי בזה מגלה טוהר לבו שיודע שכל מה שיש לו, זה רק ממנו יתברך לבד, ולכן בוודאי עליו לחלק מטובו לאחרים, ולהנות אותם מהברכה אשר ברכו ה', והשם יתברך ישמרינו ויצילנו מתאוות ממון, ויזכינו לעשות צדקה וחסד עם כל הבריות, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת וישלח ה'תשס"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"ד המדבר מתכלית הבריאה ומקדושת הדיבור, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, כל העולמות לא נבראו אלא בשביל ישראל, דכתיב |ישעיה מ"ג| "לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו", דהינו 'בריאה' 'יצירה' 'עשיה' לא נברא אלא לכבודי, וכבודי היינו ישראל, דכתיב |שמות כ"ה| "ושכנתי בתוכם", ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה |עין של"ה |מסכת תענית| דף ס| 'בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, מלמד שהקדוש-ברוך-הוא משרה שכינתו בתוך כל אחד מישראל', נמצא כל אחד מישראל נקרא לבוש, ולבוש נקרא כבוד, כי 'רבי יוחנן קרי למאנה מכבדותא' |שבת קי"ג|, נמצא כל העולמות לא נבראו אלא בשביל ישראל, כדי להשפיע להם רב טוב, וכשאינם יכולים לקבל מחמת עוונותיהם, יש לו צער, שנאמר |ישעיה ס"ג| "בכל צרתם לו צר" אך מחמת בהירות אור החסד, אי אפשר לקבלו כמות שהוא, וצריך לצמצום הקדוש, היינו כשרוצה להשפיע רב טוב, צריך לדבר, יהיה כך, כמו שכתוב |תהלים ל"ג| "בדבר ה' שמים נעשו", והאותיות הם צמצומים, עד כאן אות א', עד כאן אות ת', אך בעוונותינו הרבים הדיבור גם כן בגלות, כמו שכתוב |שם צ"ו| "ספרו בגוים את כבודו", והיינו הדיבור עם ישראל בגלות, לכך נאמר |ישעיה מ| "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר", והיינו כשיגאלו ישראל, אז הדיבור גם כן כביכול יהיה עם השם יתברך, ואמרו רבותינו, זכרונם לברכה |סנהדרין לז| 'חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם', וחייב לתקנו, ומהו התיקון, הענין הוא כך, שיראה שיעלה כל הניצוצות שבכל דבר, והניצוצות הם אותיות, נמצא מעלה אותיות, והאותיות נעשים דבורים, ועל ידי הדבור נשפע רב טוב לישראל

וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ידוע, שתכלית בריאת כל העולמות היתה בשביל ישראל, שיזכו להכיר את הקדוש ברוך הוא, ויעלו את הבריאה לשורשה, כי כל יהודי הוא חלק אלוק ממעל ממש, נשמה מעולם האצילות, וכל הבריאה נברא בשבילו, שזהו פירוש הפסוק |ישעיה מ"ג| לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, "לכבודי" היינו לכבוד נשמות ישראל, שזהו באמת כבודו יתברך, כי על ידם מתגלה כבודו יתברך בעולם, היתה כל חלקי הבריאה והיצירה והעשיה, כי השכינה הקדושה שורה בתוך כל יהודי, וכל אחד מישראל יש לו הכח לגלות ולפרסם שכינת עוזו יתברך לכל העולם כולו, וזה נעשה על ידי שמוצא את האותיות ואת הניצוצות שיש בכל דבר, כי כל פרט של הבריאה נברא על ידי דבר ה', וכמו שכתוב |תהלים י"ט| בדבר ה' שמים נעשו, ובתוך הדיבור יש צמצומים של אותיות, כי לכל דבר מחלקי הבריאה, דומם וצמח חי מדבר, יש שם, והשם מחובר מאותיות הא' ב', ובתוך השם של הדבר גנוז כל הכוחות שלו, כי |בראשית ב'| נפש חיה הוא שמו, היינו בתוך השם גנוז החיות שלו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ס|, ולכן צריכין ליזהר מאד כשקוראין שם לבן אדם, לתת לו שם על איזה צדיק, כדי שעל ידי זה יקבל כוחות הנפש של הצדיק, ולא כמו שנוהגין היום לתת שמות לבני אדם על כל מיני פרחים ואילנות וחיות השדה וכו', שזה גורם אחר כך צרות גדולות רחמנא ליצלן, כי במקום לקבל כוחות הנפש של צדיק, המוזכר שמו בתורה, כמו ראובן שמעון לוי יהודה וכו', הוא מקבל כח של איזה דומם או צומח, ואינו מצליח כלל בחיים רחמנא ליצלן, ולכן כשאדם מתחיל להסתכל על האותיות של הא' ב' הגנוזים בכל דבר, על ידי זה הוא מעלה את הבריאה לשורשה, ומוצא אלקותו בתוך כל דבר ממש.
והנה עיקר הדרך שזוכים למוח ברור, כזו לראות האותיות שבכל דבר, הוא על ידי קדושת הדיבור, כי כשאדם מקדש את דיבורי פיו, וכל צמצומי האותיות שיוצאים מפיו הם בקדושה וטהרה, אזי הוא מתחיל להבין את צירופי האותיות שיש בכל דבר, ולהעלות אותם אל שורשם, כי עיקר האמונה תלוי בפה של אדם, וכמו שכתוב |תהלים פ"ט| אודיע אמונתך בפי |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ד|, וכל מה שאדם מרבה לדבר דיבורים אליו יתברך, בתפילה ובשיחה בינו לבין קונו, הוא מתדבק באור האמונה הקדושה, ואורו יתברך מתגלה לפניו, כי בכל דיבור ודיבור נקבע האמונה הקדושה יותר בלבו, עד שמאיר לו האותיות שיש בכל דבר, נמצא שעיקר תכלית הבריאה תלוי בקדושת הדיבור, כי כפי שאדם מקדש

את דיבורי פיו, ונזהר רק לדבר דיבורים קדושים של תורה ותפילה, וביותר מרבה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, על ידי זה האמונה הקדושה נתברר אצלו בבירור גדול, וזוכה לראות את האותיות שבכל דבר, ולהכיר את הקדוש ברוך מכל פרט, שזהו תכלית הבריאה, אשרי הזוכה להגיע אל זה.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין התאבקות שרו של עשו עם יעקב אבינו, וכמו שכתוב |בראשית ל"ב| ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר, וירא כי לא יכול לו, ויגע בכף ירכו, ותקע כף ירך יעקב וגו' והוא צולע על ירכו, ויש להבין מהו ענין התגברות שרו של עשו נגד יעקב ולמה נגע בכף ירכו דייקא, ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה יעקב אבינו הוא איש הישראלי שזוכה להסתכל על החכמה והשכל שבכל דבר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'|, ולהכיר את הקדוש ברוך הוא מכל פרטי הבריאה, ולעומתו יש עשו המרמז על תוקף עולם העשיה, שאינו חפץ בכל זה, בחינת |משלי י"ח| לא יחפוץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו, כי הוא משוקע בתכלית הארציות והגשמיות, ומפריד את עולם הזה מכל העלומות שלמעלה, ועושה ישות ועיקר מן עולם העשיה, שעל שם זה נקרא עשו, ולכן הוא לוחם נגד יעקב אבינו ורוצה להסתיר ממנו אור האמונה, ושלא יסתכל על אורו יתברך המאיר בכל פרט של הבריאה, אבל יעקב אבינו חזק בעבודתו מאד, ומסתכל על החיות אלקות שיש בכל דבר, ולכן וירא כי לא יכול לו, כי ההסתכלות שלו הוא רק למעלה על החיות שיש בכל דבר, ואז שרו של עשו מנסה להתגבר כנגדו בפגם הדיבור, לגרום איזה פגם בדיבור הקדוש שלא יהיה מקושר למעלה, שזהו ענין נגיעה בכף הירך, שהוא ענין הרגלין, כי הדיבור מכונה בשם רגל, בבחינת |תהלים ט"ו| לא רגל על לשונו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ד|, כי קודם שמוציא הניצוצות של הדיבור דקדושה, אזי הם בבחינת צולע על ירכו, שהוא בחינת פגם הרגלין, ואחר כך כשמוציאם אל הדיבור, ובונה מהם דיבור דקדושה, זה בחינת |בראשית ב'| ויבן את הצלע |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ה|, ולכן ניסה המלאך להתגבר עליו לפי שעה בפגם הדיבור, בבחינת ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו, כי בשעה שצריכין להלחם ולהתעסק עם רשעים ולהכניע אותם, קשה מאד להיות נשמר מדיבור רע, ואז שרו של עשו מוצא מקום ליכנס, אבל גם בזה היה יעקב אבינו מאד חזק, ולבסוף התגבר עליו עד שלא היה יכול לצאת מתחת ידו, ויאמר שלחני כי עלה השחר, והגיע זמני לומר שירה, כי המלאך רצה לחזור לשליחותו ותכליתו לומר שירה

להקדוש ברוך הוא, אבל יעקב אבינו אומר לו, לא אשלחך כי אם ברכתני, היינו שתברך אותי שגם אני אשיג את התכלית על ידי קדושת הדיבור, ולא יהיה אצלי שום פגם, ולכן מיד ויאמר אליו מה שמך וגו', היינו שגילה לו סוד השם, שכל הכוחות גנוז בתוך השם והצירופי אותיות שיש בכל דבר, ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל, היינו שתזכה לשלוט על כל הבריאה והיצירה והעשיה, ולהעלות אותם לשרשם על ידי קדושת הדיבור, ולכן ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל וגו' היינו לרפאות אותו מצלעתו, כי עכשיו כבר זכה להתגלות אלקות במדריגה עליונה מאד, בבחינת ויזרח לו השמש, היינו החכמה והשכל שיש בכל דבר, ונתרפא צלעתו לגמרי, ועל כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה וגו' לזכרון עולם איך שצריכין ליזהר מאד על קדושת הדיבור, ולא ליתן את הפה להיות בבחינת צולע חס ושלום, רק לבנות ולתקן את הדיבור תמיד, ולהעלות את הבריאה לתכליתה.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דחנוכה המשמש ובא, כי הנה מובא בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ד| שענין הדלקת נר חנוכה על פתח ביתו מבחוץ, עד שתכלה רגל מן השוק, מרמז על קדושת הדיבור, שהוא בחינת פתחי פיך, שצריכין להדליק אור השם יתברך בפתח הפה, ולדבר רק דיבורים קדושים וטהורים, עד שתכלה רגל מן השוק, היינו עד שתכלה ותפסיק כל מיני דיבורים אסורים של לשון הרע ורכילות הנקראים רגל, בבחינת |תהלים ט"ו| לא רגל על לשונו, מן השוק, היינו מן החיצונים, וכולם ידברו רק דיבורים קדושים של תורה ותפילה, ובזה מבטלים ומכניעים את קליפת יון הטמיאה, שכל ענינם הוא לבטל הזכרת שם שמים מעם ישראל חס ושלום |ראש השנה י"ח|, שלא ידברו מן האמונה הקדושה, ואמרו, כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל |בראשית רבה פרשה ב' סי' ד'|, קרן השור הוא ענין ההסתכלות על החכמה והשכל שיש בכל דבר, שהוא בחינת |דברים ל"ג| בכור שורו הדר לו, שור לשון הסתכלות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'|, ועל ידי שמקדשים הדיבור, ומדברים ומפרסמים דיבורי אמונה בכל העולם, בזה מכניעים קליפת יון לגמרי ומתגלה אור השכינה, והשם יתברך יזכינו לשמור על דיבור פינו באמת, ונזכה להגות תמיד בתורה ובתפילה, ונמשיך עלינו קדושת ימי חנוכה, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת וישב ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"א המדבר מהמחלוקת שיש על הצדיקים עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כשמתקשרים בקשר איזה אנשים על איש אחד, אפילו אם הוא אדם חשוב יותר מהם, על כל זה יכולים להפילו, כי נתקבצים חלקי הכבוד שיש לכל אחד מהם, ועל ידי זה נתבטל חלק כבוד שלו ונופל על ידם, בבחינת |איוב כ"ט|: "ראוני נערים ונחבאו", שהקטנות בטל לפני גדלות, כי חלקי הכבוד שלהם, כשנתקבץ ונתקשר יחד, הוא גדול מחלק כבוד שלו לבדו, אם לא שזה האיש שחולקין עליו הוא גדול במעלה מאד, עד שחלק כבוד שלו, גדול יותר מכל חלקי כבוד שלהם ביחד, אזי אדרבא נתבטלים הם לפניו בבחינת ראוני וכו' כנ"ל, אבל אם אין גדול כל-כך יכולים להפילו על ידי הקשר, אפילו אם כל אחד מהם נמוך ממנו, רק שלא יהיו רשעים, כי 'קשר רשעים אינו מן המנין' כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |סנהדרין כו|:, כי רשעים אין להם חלק בכבוד, אבל אם אינו רשע ויש לו חיות מהנפש, יש לו חלק בכבוד ויוכלו להפיל מי שחולקים עליו על ידי הקשר כנ"ל, ועל זה התפלל יעקב שלא יזיק מחלוקת קרח למשה רבנו עליו השלום, ואמר |בראשית מ"ט|: "בקהלם אל תחד כבודי", היינו שלא יתיחד ויתקשר חלקי הכבוד שלהם שיש לכל אחד מהם, כי הם היו "קרואי מועד אנשי שם" חשובים, וכשלא יתיחד ויתקשר חלקי הכבוד שלהם, בודאי יוכל משה לעמד נגדם להפילם ומה שאמר כבודי, כי יעקב הוא בחינת הכבוד, כי הוא בחינות הנפש |שם מו|: "כל הנפש הבאה לבית יעקב", וכשמפילין איזה אדם, עקר הנפילה שנופל לתאות נאוף, השם יצילנו, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה סכנת המחלוקת, כשקמים כמה בני אדם וחולקים על איש אחד, גדולה מאד, כי יכולין להפיל אותו ולגרום לו ירידה ונפילה גדולה חס ושלום, כי אפילו מחלוקת מאיש אחד, לא כל אחד מסוגל לסבול, מכל שכן כשקמים כמה בני אדם וחולקים על איש אחד, בקל יכולין להפיל אותו, ומגלה כאן רביז"ל למה יש להם הכח הזה? כי כל אחד מישראל, כל זמן שיש לו חיות מהנפש שלו, שאינו רשע ולא עקר עצמו משורש חיותו, יש לו כח גדול מאד, כי הרי יש בו נשמה שהיא חלק אלוק ממעל, ויש לו חלק בכבוד הקדוש ברוך הוא, ועל ידי הכבוד הזה דבריו עושים רושם, וכשהוא לבד אין כוחו גדול כל כך, אבל כשמתחברין כמה בני אדם ביחד, ובכולם יש חלק בכבוד הקדוש ברוך הוא, הרי יש להם כבר כח גדול, וכח קטן יתבטל לפניהם בקל, בבחינת |איוב כ"ט|

ראוני נערים ונחבאו, שטבע הקטנות להתבטל לפני הגדלות, והמשל בזה, לנר יחידי שבודאי מאיר מאד, אבל כשמתקרב לאבוקה או למדורה גדולה, הרי מתבטל לגמרי, ולפעמים גם נמס ללא כלום, וכן הוא בנשמות ישראל שנמשלים לנר, וכמו שכתוב |משלי כ'| נר ה' נשמת אדם, כשמתחברים כמה נרות ביחד, ונעשים כמו אבוקה או מדורה, כל נר יחידי יתבטל לפניהם וגם ימס לגמרי, ואין לה שום כח כלל, ולכן כשכמה בני אדם מתחברים על איש אחד, בקל יכולים להפילו, כי הרי חלקי הכבוד שלהם גדול הרבה מחלק הכבוד שלו, והוא מתבטל לפניהם לגמרי, אם לא שהאיש הזה שחולקים עליו הוא גדול כל כך, שיש לו חלק כל כך גדול בכבוד הקדוש ברוך הוא, עד שאין יכולים לו כלל, כי הוא בעצמו נמשל לאבוקה ומדורה גדולה, שכל מי שמתקרב אליו נמס ונתבטל לגמרי, והכבוד שלו גדול יותר מכל חלקי הכבוד שלהם ביחד, שזהו מדריגת הצדיקים האמיתיים הדביקים בו יתברך בדביקות אמיתי, וכל החיים שלהם מוקדש רק לגלות ולפרסם כבודו של הקדוש ברוך הוא, ולכן לפניהם מתבטלים כל החולקים והמתנגדים לגמרי, ואפילו כל העולם כולו יחלוקו עליהם, זה אינו מזיז אותם כלל, כי הם נכללים לגמרי בכבוד הקדוש ברוך הוא, וחלקי כבוד האחרים מתבטלים מלפניהם לגמרי.

והנה זה היה מדריגת משה רבינו עליו השלום, שכל ימי חייו גילה ופירסם כבודו יתברך לכל העולם כולו, וסבל כל מיני מחלוקת וחירופים וגידופין מרבים גם שלמים, כגון קרח וחמישים ומאתיים ראשי העדה, ואף על פי כן לא יוכלו להזיז אותו כלל, כי חלקי הכבוד שלהם נתבטלו מלפניו לגמרי, ועל זה התפלל יעקב אבינו עליו השלום, |בראשית מ"ט| בקהלם על תחד כבודי, שלא יתיחד חלקי הכבוד שלהם בקהלם על משה רבינו, ואמר "כבודי" ולא "כבודם", כי הכבוד של יעקב הוא שורש הכבוד של כל נשמות ישראל, בבחינת |שם מ"ו| כל הנפש הבאה לבית יעקב, שהנפש והכבוד של כולם נמשכים מיעקב אבינו, ולכן התפלל שלא יזיק המחלוקת שלהם למשה רבינו עליו השלום, וכן נתקיים, שכולם נתבטלו לפניו ונבלעו בתוך אדמה, כי בודאי היה חלק הכבוד של משה רבינו יותר גדול מכולם ביחד.

והנה רביז"ל אומר כאן, שכשמפילין איזה אדם, עקר הנפילה שנופל לתאות ניאוף, השם יצילנו, כי כשקמים הרבה בני אדם על איש אחד, ומתקבצים עליו להפיל אותו, יכולים לגרום לו חלישת הדעת ונפילת המוחין, עד שעלול ליפול לתאוות ניאוף רחמנא ליצלן, כי כשאדם מאבד את מוחו חס ושלום, הוא עלול ליכשל בתאוות ניאוף וליפול לנוקבא דתהומא רבא רחמנא ליצלן, ולכן מובן מאד

למה דייקא במחלוקת של קרח ועדתו, חשדו את משה רבינו עליו השלום בתאוה זו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תנחומא פרשת קרח סימן י'| וישמע משה ויפול על פניו, מה שמע? אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מלמד שחשדוהו באשת איש שנאמר |תהלים ק"ו| ויקנאו למשה במחנה, אמר רבי חייא בר אבא אמר רב, מלמד שכל אחד ואחד קינא לאשתו מן משה, ולכאורה יפלא מאד שיחשדו את משה רבינו בדבר מוזר כזה, אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן מאד, כי בשעת המחלוקת הגדול של קרח ועדתו, חשבו שהמחלוקת בוודאי הזיק למשה רבינו, כי הרי קמו עליו רבים גם גדולים, ומן הסתם גרמו לו ירידה גדולה, ודייקא בתאוה זו כדברי רביז"ל הנ"ל, אבל לא ידעו שחלק הכבוד של משה רבינו גדול הרבה יותר מכולם ביחד, ולא היה לו שום שייכות והסתכלות בזה העולם כלל, ומחמת זה לא יוכלו לו כלום, ולכן אשרי הזוכה להישמר לגמרי ממחלוקת, כי הוא דבר מסוכן מאד, ואשרי הזוכה לידבק עצמו בו יתברך בדביקות אמיתי עד שלא יוכל שום דבר שבעולם להזיז אותו מכבודו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את המחלוקת של שבטי יה על יוסף הצדיק, עד שמכרו אותו למצרים, ואחר שמכרו אותו הורידו יהודה מגדולתו, ובא לידי מעשה זר עם תמר כלתו, ואחר כך גם על יוסף במצרים עבר נסיון קשה בתאוות ניאוף, אבל יוסף עמד בנסיון ואחר כך עלה לגדולה, ויש להבין מהו המשך וקשר הדברים האלו, שדייקא אחר ענין המחלוקת שחלקו על יוסף, עבר על יהודה וגם על יוסף נסיונות קשות בדבר זה? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הרי כשקמו שבטי יה על יוסף הצדיק, ונתקבצו חלקי הכבוד שלהם כנגד חלק הכבוד שלו, בוודאי היה להם כח גדול כנגדו, והצליחו למכור אותו למצרים, אבל יוסף הצדיק היה גדול מאד, כי כל מה שלמד יעקב אבינו בבית מדרשו של שם ועבר מסר ליוסף, בבחינת |בראשית ל"ז| אלה תולדות יעקב יוסף, נמצא שגם חלק הכבוד של יעקב אבינו שהוא שורש נשמות ישראל נמסר ליוסף, ולכן כשהגיע למצרים התחיל להשתמש עם חלק הכבוד שנמסר לו, עד גילה ופירסם את כבודו של הקדוש ברוך הוא גם בתוקף ערוות הארץ, ולכן כשנתנסה אחר כך בנסיון קשה של תאוות ניאוף, לראות עם הוא חזק בחלק הכבוד שלו, בוודאי עמד חזק בנסיון, וזכה בשכר זה לעלות לגדולה ולמשול בכל ארץ מצרים, וזה היה אות ומופת שחלק הכבוד שלו יותר גדול מכולם, אבל יהודה שמכר את יוסף וגרם לו כל הנסיון הזה, אחר כך נענש שגם אותו הורידוהו מגדולתו, בבחינת וירד יהודה מאת אחיו

וגו' וכמו שפירש"י שם, ואחר כך גם עליו עבר נסיון בתאווה זו ועבר עליו מה שעבר, עד שבסוף כולם התחרטו והוצרכו לבא אל יוסף ולהשתחוות אליו, לגלות שבאמת חלק הכבוד שלו יותר גדול מכולם, והוא זכה לגלות את כבוד הקדוש ברוך הוא במצרים ובכל העולם כולו, והשם יתברך יזכינו להתדבק בו יתברך, עדי נזכה לגלות ולפרסם כבודו יתברך בכל העולם כולו, ולשמוע בקול שופרו של משיח במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת וישלח ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קנ"ז עיין שם. והחכם היה מלא יסורים תמיד, כי הניח שם, שהוא חכם מופלג ואומן ודאקטיר גדול מאד, והיה בא שר אחד, וצוה לו, שיעשה לו טבעת של זהב ועשה לו טבעת נפלא מאד, וחקק שם ציורים בדרכים נפלאים מאד, וחקק שם אילן, שהיה נפלא מאד ובא השר, ולא ישר בעיניו כלל הטבעת, והיה לו יסורים גדולים מאד, כי היה יודע בעצמו, שאלו היה הטבעת עם האילן הזה בשפאניא [ספרד], היה חשוב ונפלא מאד, וכן פעם אחד בא שר גדול והביא אבן טוב יקר, שבא ממרחקים, והביא לו עוד אבן טוב עם ציור, וצוה לו, שיציר כציור הזה על האבן טוב שהביא וציר ממש כאותו הציור, רק ששגה בדבר אחד, שלא היה שום אדם מבין על זה, רק הוא לבדו ובא השר וקבל האבן טוב, וישר בעיניו והיה לו להחכם הזה יסורים גדולים מן השגיאה, הלא עד היכן מגיע חכמתי, ועתה יזדמן לי שגיאה:

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והחכם היה מלא יסורים תמיד, כי מי שהולך אחר חכמתו המדומה, ונדמה לו שהוא החכם הכי גדול, וכולם כטיפשים נגדו, הוא מלא צער ויסורים תמיד, כי אין לו שביעת רצון משום דבר שבעולם, ואין לו סבלנות לאף אחד, וכל מה שעובר עליו הן טוב והן רע מצער אותו באיזה בחינה שיהיה, כי גם בכל דבר טוב מוצא פגם וחסרון, מה שאין כן התם שש ושמח תמיד, ושבע רצון מכל מה שיש לו, הן רב או מעט, ותמיד מחיה עצמו עם כל ההרחבות שהקדוש ברוך הוא מרחיב לו וגם בתוקף צרותיו, ואף פעם אינו מצער את עצמו כלל.

כי הניח שם, שהוא חכם מופלג ואומן ודאקטיר גדול מאד, והיה בא שר אחד, וצוה לו, שיעשה לו טבעת של זהב ועשה לו טבעת נפלא מאד, וחקק שם ציורים בדרכים נפלאים מאד, וחקק שם אילן, שהיה נפלא מאד ובא השר, ולא ישר בעיניו כלל הטבעת, והיה לו יסורים גדולים מאד, כי היה יודע בעצמו, שאלו היה

הטבעת עם האילן הזה בשפאניא [ספרד], היה חשוב ונפלא מאד, כי זה היה פגם ראשון של החכם, שתמיד חשש ודאג מה שאחרים אומרים על העבודה שלו, ואם מאיזה סבה לא מצא עבודתו חן בעיניהם, היה אוכל את עצמו מרוב צער ועגמת נפש, כי איך עשה דבר שלא מוצא חן בעיני הבריות, וזה היה תחילת קלקולו, כי למה לו לחשוש מה שאחרים אומרים על המלאכה שלו? העיקר שיעשה עבודה שהוא בעצמו יודע שטוב, ואם אינו מוצא חן בעיני הבריות מה איכפת לו כלל, כי כן דרך התם, להסתכל תמיד על העבודה שלו, ועל הנקודות טובות שלו, ולהחיות עצמו בהם, ותמיד מחיה את עצמו ואומר, "מה יש לי עם אחרים, זה עבודה שלהם וזה עבודה שלי", ובדרך זה האדם חי חיים טובים באמת, אבל אם תמיד חושש מה שאחרים אומרים על המלאכה שלו, תמיד יהיה לו צער ועגמת נפש, כי אף פעם לא ימצא חן בעיני כל הבריות, ותמיד ימצא איזה בן אדם שלא יישר בעיניו, ואם כן למה לו לחשוב מאחרים כלל, העיקר שיעשה כפי שמאיר לו וישמח ויחיה עצמו מאד.

וכן פעם אחד בא שר גדול והביא אבן טוב יקר, שבא ממרחקים, והביא לו עוד אבן טוב עם ציור, וצוה לו, שיציר כציור הזה על האבן טוב שהביא, וציר ממש כאותו הציור, רק ששגה בדבר אחד, שלא היה שום אדם מבין על זה, רק הוא לבדו ובא השר וקבל האבן טוב, וישר בעיניו, והיה לו להחכם הזה יסורים גדולים מן השגיאה, הלא עד היכן מגיע חכמתי, ועתה יזדמן לי שגיאה, והנה כאן היה הפגם השני של החכם, שגם עם עצמו לא היה שבע רצון ומרוצה כלל, כי אפילו שכבר עשה דבר שמצא חן בעיני הבריות, וכולם משבחים ומפארים את מלאכתו, אבל הוא בעצמו מצא בה איזה מום וחסרון, שרק הוא לבד מבין עליו, וזה אכל אותו ממש, איך חכם כמוהו יעשה שגיאה וטעות כזה, הלא ראוי לו לעשות דבר בתכלית השלימות, שלא יהיה בה שום חסרון כלל, אבל זה הפגם של החכם שהוא פגם של ישות וגאוה, וזה נמשך מן הפגם הראשון שחשש תמיד מה אחרים אומרים עליו, כי מיד שאינו שמח עם הנקודות טובות שלו, כבר עלול למצוא פגם וחסרון בכל מה שעושה, ואפילו אם אחרים אומרים שזה טוב, הוא בעצמו ימצא בה פגם וחסרון, כי הגיאות והישות אינם מניחים אותו ליהנות ממלאכתו כלום, ותמיד מכניסים בו עצבות ומרה שחורה שיעבור ימיו במרירות ובדכאון, אבל התם מחיה את עצמו עם כל נקודה טובה, ומה שאחרים אומרים לא איכפת לו כלל, ואם זה גם מוצא חן בעיני הבריות מה טוב, אבל אם לאו, אין זה מבלבל אותו כלל, וכך חי חיים טובים באמת, והשם יתברך יזכינו לחיות חיים טובים ומתוקים של התם, ונזכה

להיות דביקים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת וישלח ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רכ"ח המדבר מהמחלוקת שיש על הצדיקים המקרבין בני אדם להשם יתברך, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע שכשהקדוש-ברוך-הוא מסתכל בנשמה שתוכל להחזיר בני אדם בתשובה ולעשות גרים, אזי הוא יתברך בעצמו כביכול מבקש ורואה שיהיה מחלקת עליו, כי 'אין מקבלין גרים לימות המשיח ולא בימי שלמה' |יבמות כד| משום שלחן מלכים', כי אז אינן מתגיירין מאהבה, רק מחמת שרואין גדולת ישראל, ועיקר הגרים הוא כשמתגיירין בעת שישראל סחופים בעני ודחק, כמו שכתוב |ישעיה נ"ד|: "מי גר אתך, בעניותך" וכו' |שם בגמרא|: ועל כן בהכרח שיהיה מחלוקת על מי שמחזיר בני אדם למוטב ומגייר גרים, כדי שלא יהיה לו שום שלוה, כי אז מי שמתקרב אליו הוא באמת, ואזי יכול לגייר גרים באמת, לא משום שלום ונחת כנ"ל, וזהו: "וישב יעקב בארץ מגורי אביו" ואיתא במדרש |בראשית פרשה כ"ד|: "מגורי אביו"-שהיה מגיר גרים כמו אבותיו, כמו מגיורי אביו, וזה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |שם|: "וישב יעקב" 'ביקש יעקב לישב בשלוה, מיד קפץ עליו רגזו של יוסף', היינו מחמת שיעקב היה מגייר גרים, בחינת "מגורי אביו", על-ידי-זה לא היה יכול לישב בשלוה כדי שיהיו הגרים באמת, ואם יהיה לו שלוה לא יוכל לעשות גרים, כי אין מקבלין גרים לימות המשיח כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זהו עיקר עבודת הצדיקים בזה העולם, לקרב כל ברואי עולם להשם יתברך, עד שיכירו וידעו כל יושבי תבל שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והוא יתברך לבד מחיה מהווה ומקיים את כל הבריאה כולה, והצדיקים מוסרים נפשם כל ימי חייהם להכניס ידיעות אלו בכל באי עולם, ועל ידי זה הם עושים בעלי תשובה ומגיירים גרים, כי לאט לאט נתפרסם שמו יתברך בפי כל הבריות, ומתגלה אלוקותו יתברך לעיני כולם, והנה הראשון שעסק בזה היה אברהם אבינו עליו השלום שהיה ראש לאמינים, והוא הרגיל שמו יתברך בפי כל הבריות, וכמו שכתב רש"י ז"ל |בראשית כ"ד - ז'| עד אברהם היה הקדוש ברוך הוא אלקי השמים, ואברהם הרגיל את שמו של הקדוש ברוך הוא בפי הבריות ומאז נקרא גם אלקי הארץ עיין שם, וכן כתב הרמב"ם ז"ל |הלכות עבודת כוכבים פרק א הלכה ג| שאברהם התחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם, ולהודיעם

שיש אלוה אחד לכל העולם, ולו ראוי לעבוד, והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר ומממלכה לממלכה, עד שהגיע לארץ כנען וכו', וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו, היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירהו לדרך האמת עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות והם אנשי בית אברהם וכו' עיין שם, ואברהם מסר עבודה זאת ליצחק ויצחק ליעקב וכו' כמובא בהמשך דברי הרמב"ם שם, וכן אומר רביז"ל |חיי מוהר"ן סי' שצ"ד| שהיה אברהם אבינו עוסק בזה הרבה, לגלות האמונה הקדושה בעולם, והיה מחבר ספרים הרבה מאד על זה, אלפים ספרים וכו', ואחר-כך היה יצחק גם-כן הולך בדרך זה, והיה מגיר גם-כן גרים הרבה וחבר גם-כן ספרים הרבה מאד בענין חיזוק האמונה הקדושה וכו', וכן יעקב היה גם-כן עוסק בזה לקרב בני הנעורים להשם יתברך, וחבר כמה אלפים ספרים בענין האמונה, כי הוא חבר ספרים הרבה מאד בענין האמונה הקדושה, גוזמאות ספרים, והוא למד עם כל בניו דרכי האמונה הקדושה, כי היו כלם צדיקים וכו' עיין שם, נמצא שזה היה כל עיקר עבודת האבות הקדושים לגלות האמונה הקדושה בעולם, שזהו ענין חפירת הבארות שעסקו בזה האבות הקדושים, וכמו שכתוב אצל אברהם |בראשית כ"א| בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת, וכן אצל יצחק |שם כ"ו| וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו וגו', וכן אצל יעקב |שם כ"ט| וירא והנה באר בשדה וגו', כי ענין הבארות היו התגלות חידושי תורה וגילוי אמונה מן הבאר העליון, שמשם נובע החכמה העליונה, והאבות הקדושים עסקו בזה ביותר כל ימי חייהם הקדושים.

אבל כנגד זה קמו עליהם ליצנים ורשעים לסתור את דבריהם ולגזול ולסתום את הבארות הקדושים שחפרו, וכמו שכתוב |שם כ"א| והוכיח אברהם את אבימלך על אודות באר המים אשר גזלו עבדי אלימלך וגו' וכן |שם כ"ו| וכל הבארות וגו' סתמום פלישתים וימלאום עפר, כי הפלישתים ליצנים היו |עבודה זרה י"ט.|, וגזילת וסתימת הבארות היה על ידי הליצנות שלהם, שהתלוצצו מחידושי תורה ודיבורי אמונה של הצדיקים, ועל ידי זה בני אדם נתרחקו מלשתות מהבארות האלו, והם הם הליצנים והעזי פנים שיש בכל דור, שקמים נגד הצדיקים לסתור דבריהם הקדושים ולרחק בני אדם מלהתקרב אליהם, כי כמו שיש צדיקים בכל דור, כמו כן יש ליצנים בכל דור הקמים נגדם, ומנסים להרחיק בני אדם מלהתקרב אליהם, והצדיקים יש להם מלחמה קשה וכבידה כנגדם, אבל לבסוף בוודאי מנצחים. והנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד הדבר הזה, למה מוכרח להיות מחלוקת וליצנות

על הצדיקים האמיתיים העוסקים לקרב נשמות אל השם יתברך, כי על ידי שיש ליצנות ומחלוקת עליהם, על ידי זה המתקרבים אליהם מתקרבים עם אמת, כי אילו היה לצדיקים גדולה וכבוד בעולם הזה, אזי היו המתקרבים אליהם מתקרבים מחמת פניה בלתי אמיתי, כי היו מתקרבים מחמת שגם הם רוצים כבוד וגדולה, אבל עכשיו שהצדיקים בתכלית השפלות ומתלוצצים מהם, אזי כל מי שמתקרב אליהם הוא עם אמת, ולכן אין מקבלין גרים לימות המשיח ולא בימי שלמה' |יבמות כד|, כי אז אין ההתקרבות עם אמת, רק משום שלחן מלכים היינו מחמת העושר והכבוד שיש לישראל באותן הימים, ולכן גם בענין ההתקרבות אל הצדיק, זה עיקר נסיונו של אדם, בשעה שרואה כל מיני מחלוקת וליצנות סביבות משכן הצדיק, וזה מחליש את דעתו מאד, כי למה לו להתקרב אל מקום שיש מחלוקת וליצנות וכו', אבל אם שובר את כל המניעות ואף על פי כן מתקרב, אזי התקרבותו עם אמת, וישאר קיים בהתקרבותו עד הסוף.

והנה מבואר בדברי רביז"ל במקום אחר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה'|, שגם המחלוקת שיש בין הצדיקים בעצמם, הוא בכדי להרחיק את האנשים שאינם ראויים להתקרב, כי כששומעים שיש מחלוקת ומריבות בין הצדיקים בעצמם, אזי בני אדם מונעים את עצמם מלהתקרב אליהם, באמרם שאינם רוצים ליכנס במקום שיש מחלוקת, ובינתיים אינם מבינים שכל המחלוקת הוא רק בכדי להרחיק מי שאינו ראוי להתקרב, כי יש חטאים ופגמים שעליהם נאמר |משלי ב'| כל באיה לא ישובון ולא ישיגו אורחות חיים, והוא חטא פגם הברית רחמנא ליצלן, ואיתא בזוהר הקדוש |נח ס"ב.| שלא מועיל תשובה על חטא זה, והנה באמת לאמיתו בוודאי מועיל תשובה על הכל, וכמו שאמר רביז"ל בפירוש |שיחות הר"ן סי' ע"א| שאין אף אחד מבין פשט בזוהר חוץ ממנו, ועיקר התשובה תלוי בהתקרבות אל הצדיק האמת שיכול לתקן את הכל ולהחזיר את האדם בתשובה אמיתית לפניו יתברך, רק עיקר הנסיון של האדם הוא שמרחיקין ומונעין אותו מלהתקרב אל הצדיק האמת, וזהו על ידי ששומע מחלוקת וליצנות עליהם, וגם שומע מחלוקת בין הצדיקים בעצמם, וזה מחליש את דעתו מאד, עד שנשאר בחוץ ואינו מתקרב כלל, אבל הכל הוא רק למען הבחירה והנסיון לראות מה יעשה האדם בעת כזאת |עי' היטיב ליקוטי הלכות תפילין הלכה ד'|, ודייקא המחלוקת שבין הצדיקים לפעמים גורם את המחלוקת שיש על הצדיקים, כי על ידי שבני אדם רואים שאין שלום בין הצדיקים בעצמם, זה מורה להם היתר של שטות שגם הם יכולים לחלוק עליהם, ובינתיים אינם תופסים שכל הענין הוא רק לרחק בני אדם שאינם ראויים

להתקרב, ולכן אשרי מי שאינו שם לב אל כל המחלוקת וליצנות שעושים על הצדיקי אמת שבדור, וגם אינו מסתכל כלל על המחלוקת שיש בין הצדיקים בעצמם, רק מוסר את נפשו להתקרב ולהתקשר אליהם בכל נימי נפשו, ואז אל רב טוב הצפון והגנוז יזכה בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה רביז"ל מלביש את השגה הנ"ל בתוך מאמרם ז"ל |בראשית רבה פרשה פ"ד סי' א'| ביקש יעקב לישב בשלוה, מיד קפץ עליו רוגזו של יוסף, היינו שיעקב אבינו ביקש לישב בשלוה של עולם, ולעסוק בעבודתו עבודת הקודש לקרב אנשים להשם יתברך, אבל מיד קפץ עליו רוגזו של יוסף למנוע אנשים מלהתקרב אליו, כדי שיהיה ההקרבות שלהם עם אמת, והנה לכאורה יש להבין, הלא רוגזו של יוסף היה המחלוקת של שבטי י"ה על יוסף הצדיק, שזהו מחלוקת בין הצדיקים, ולא על יעקב בעצמו, שהוא המחלוקת על הצדיקים, ואם כן איך קשור רוגזו של יוסף לסתור את מה שביקש יעקב לישב בשלוה, אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי דייקא המחלוקת שיש בין הצדיקים גורם למחלוקת שיש על הצדיקים, כי על ידי שאחי יוסף רדפו אותו וחלקו עליו, על ידי זה גרמו שגם על יעקב אבינו יתרבו המחלוקת והמניעות, ובני אדם ידברו עליו, והכל בכדי להרחיק את מי שאינו ראוי להתקרב, ומי שאף על פי כן בא ומתקרב, בוודאי התקרבותו הוא עם אמת וישאר קיים עד הסוף.

והנה באמת מצינו שעיקר המחלוקת והמריבות שהיה לשבטי י"ה על יוסף הצדיק, היה גם כן מחמת עוצם מעלתו וכוחו לקרב אנשים לעבודת השם יתברך, כי הנה עיקר המחלוקת התגברה עליו מחמת החלומות שסיפר לאחיו, וכמו שכתוב |בראשית לז| והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי, ומוהרנ"ת ז"ל מסביר |ליקוטי הלכות השכמת הבוקר הלכה ג'| שחלום זה מרמז על ענין הקמת חידושי תורה של הצדיק האמת, שקם ועולה על כל החידושים של צדיקים אחרים, כי האלומים הם ענין חידושי תורה, שהצדיקים מקשרים דברי תורה ממקום למקום, ומחדשים על ידי זה חידושים, כדברי הירושלמי |ראש השנה פרק ג'| דברי תורה עניים במקומם ועשירים במקום אחר, והצדיקים יודעים איך לקשר דברי תורה ממקום למקום, ואף על פי שיש הרבה צדיקים שמחדשים חידושי תורה, אבל יש החידושים הנפלאים של הצדיק האמת, שכל החידושים שלו סובבים והולכים על הקוטב להקים ולייצב נשמות ישרא, ולקרב אותם לאביהם שבשמים, שזהו והנה קמה אלומתי וגם נצבה,

שהחידושים שלי מקימים הנשמות הנפולות ומחזקים אותם שיתייצבו על עמדם, ומלפני החידושים הנפלאים האלו, מתבטלים כל החידושים של צדיקים אחרים, שבוודאי גם בהם יש טוב הרבה, וגם הם מיוסדים על הקדמות אמיתיות בפרד"ס התורה, אבל אין להם הכח להקים נשמה נפולה וירודה ולחזק אותה שתעמוד על עמדה, ובפרט שיש גם תלמידי חכמים שדין יהודאין שלא די שאינם יכולים לחדש חידושי תורה להרים ולהגביה נשמות ישראל, אלא גם זורקין ומשליכין אותם לתוך כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ח|, כי מיד שמחלישין דעת בן אדם| ואומרים לו שאין לו תקנה ותשובה לחטאו| הרי ניתקת אותו משורשו העליון וזרקת אותו לתוך כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, כי באמת לאמיתו אין שום יאוש בעולם כלל, ויכולין לחזור אל הקדוש ברוך הוא מכל מקום ומצב שרק יהיה נמצא, אבל צריכין חידושי תורה כאלו שמגלין לאדם את דרכי התשובה, ואיך שגם הוא יכול לחזור אל הקדוש ברוך הוא, ואלו הם החידושי תורה של הצדיק האמת שהוא בחינת יוסף, שעליו נאמר, והנה קמה אלומתי וגם ניצבה, שהחידושי תורה שלו עולין על הכל, וכל האחרים מתבטלים לפניו לגמרי, בבחינת, והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי, כי הכל מוכרחים להודות על עוצם מעלתם וחשיבותם.

וזהו המבואר בזוהר הקדוש |הקדמת בראשית ה.|, שכשמחדשים חידושי תורה אמיתיים, אזי בוראים שמים ורקיעים חדשים, אבל אם מחדשים חידושי תורה שאינם אמיתיים, אזי בוראים שמים ורקיעים דשוא חס ושלום, וכשגילה רבי שמעון בר יוחאי דבר זה, ענו כל התלמידים "רחמנא לישזבן רחמנא לישזבן" עיין שם, ולכאורה מהו הפירוש של שמים ורקיעים דשוא? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי אם מלמדים לימודים כאלו שאומרים לאדם שבשמים כבר לא צריכין אותו, ואין לו שום תקנה, זהו שמים ורקיעים דשוא, כי משמים צריכים כל אחד ואחד ואין שום יאוש בעולם כלל.

וזהו המבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ד| שיש שם, שכשרוצין לעשות מלך, משתמשין בזה השם, והשם הוא קמ"ה וכו', וזה שנאמר ביוסף "והנה קמה אלמתי" עיין שם, ולכאורה איזה לימוד לעובדא ולמעשה יוצא מדברי רביז"ל אלו? אבל על פי הנ"ל מאירין הדברים מאד, כי הרי אמרו חכמינו הקדושים |שבת ס"ז.| כל ישראל בני מלכים הם, כי כל אחד ואחד מישראל יש לו בחינת מלכות, ויכול להגיע אל המדריגות והשגות הכי גבוהות, רק שצריכין לגלות לו את הכוחות שלו, ואין שגנוז אצלו מלכות זאת, וזה נעשה על ידי

החידושי תורה של הצדיקים האמיתיים, שעליהם נאמר והנה קמ"ה אלומתי וגם ניצבה, שהחידושים שלהם מקימים ומתייצבים נשמות ישראל לאביהם שבשמים, ומגלים להם איך שיש בהם בחינת מלכות, ויש להם הכח לגלות מלכות שמים בעולם. וזהו החלום השני שסיפר יוסף לאחיו, והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי, שזהו ענין שידוד הטבע וגילוי השגחה, שכל צבא השמים וכל הטבע כולה מתבטל לפני הצדיק האמת, והוא יכול לעשות אותות ומופתים בעולם, כי על ידי שמגלה אמונה והשגחה בעולם, על ידי החידושי תורה שלו, כל הבריות כולם באים להכיר איך שאין שום טבע בעולם כלל והכל מתנהג בהשגחת המאציל העליון, הקדוש ברוך הוא, והוא יתברך מסר כוחות אלו להצדיקים ולכל הדביקים בו לפעול כל מה שצריכים, והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתיים כאלו, ותמיד לשמוע דברי תורה מפיהם, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת וישב שבת חנוכה ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ב' המדבר מימי חנוכה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל| ימי חנכה הם ימי הודאה, כמו שכתוב 'וקבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל' וכו', וימי הודאה זה בחינת שעשוע עולם הבא, כי זה עיקר שעשוע עולם הבא-להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך ולהכיר אותו יתברך, שעל-ידי-זה סמוכים וקרובים-אליו יתברך, כי כל מה שיודעין ומכירין אותו יתברך ביותר, סמוכים-אליו ביותר, כי שאר כל הדברים יתבטלו לעתיד כלם, בבחינת 'כל הקרבנות בטלין, חוץ מקרבן תודה' |מדרש רבה, צו פרשה ט, אמור פרשה כז, עין שם|, שלא ישאר לעתיד, רק בחינת תודה והודאה, להודות ולהלל ולדעת אותו יתברך, כמו שכתוב |ישעיה י"א| "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", שזה כל שעשוע עולם הבא, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר היסוד וההארה שיוצא מימי חנוכה הקדושים, הוא ענין ההלל והודאה אליו יתברך, שירגיל את עצמו ליתן שבח והודאה לשמו יתברך על כל הרחמים והחסדים שעושה עמו בכל עת, כי רחמיו וחסדיו יתברך על האדם בכל עת ובכל רגע ממש, עד שכל נשימה ונשימה הוא חסד ממנו יתברך, וצריכין להודות עליהם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה י"ד

סי' ט"ן| על כל נשימה ונשימה תהלל יה, וכל מה שאדם מרבה להודות ולהלל אליו יתברך, נעשה יותר סמוך וקרוב אליו יתברך, כי במה מתגלה קורבת האדם אליו יתברך? על ידי שמהלל לשמו יתברך על פרט ופרט של החיים, כי בזה אנחנו יודעים שהאדם קרוב וסמוך אליו יתברך מאד, וזהו עיקר שעשוע עולם הבא, כי כל הקרבנות עתידים ליבטל חוץ מקרבן תודה |ויקרא רבה פרשה ט"ן, כי לעתיד לבא יתבטל החטא והחסרון לגמרי, וממילא לא יהיה צורך לקרבן חטאת ואשם וכו', אבל קרבן תודה, ליתן תודה והודאה לשמו יתברך, זה ישאר תמיד, כי זה עיקר ההתקרבות אליו יתברך, כפי שזוכין להודות לו, ואשרי המרגיל עצמו ליתן תודה והודאה אליו יתברך בלשון שהוא רגיל לדבר בו, שהוא ענין ההתבודדות שלימד אותנו רביז"ל, לדבר אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, כי רביז"ל אמר בפירוש |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב"| שהתפילה וההתבודדות צריך להיות כלול משני דברים, מתודה והודאה, ומבקשת צרכיו, וכשאדם מודה ומהלל לשמו יתברך על כל החסדים והרחמים שעושה עמו בכל עת, זה נותן לו כח לבקש להבא על כל מה שצריך, ועל ידי זה הוא דבוק בו יתברך בכל עת.

והנה זהו עיקר הארת ימי חנוכה הקדושים, כי היוונים רצו להשכיח שם שמים מישראל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ראש השנה י"ח| שגזרה מלכות יון שמד שלא להזכיר שם שמים על פיהם, ורצו להכניס בעולם שהכל טבע מקרה ומזל, שזהו כלליות תרבות יון הטמאה, שהכל תלוי בכוחי ועוצם ידי עשה לי החיל הזה, ומיד שהכל טבע מקרה ומזל, לא שייך ענין של הלל והודאה כלל, כי נדמה לאדם שהכל תלוי בידו לבד, וזה גורם עיקר החושך והאפילה בעולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה ב' סי' ד"| על הפסוק |בראשית א'| וחושך על פני תהום, זהו מלכות יון שהחשיכו עיניהם של ישראל בגזירותיהם, ואמרו להם כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, כי רצו לעקור מהם האמונה הקדושה, ולהסתיר מהם השגחתו יתברך, ואמר מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות כלאי בהמה הלכה ד' אות ט"ן, שעל כן נקרא "יון", על שם |תהלים ס"ט| טבעתי ביון מצולה ואין מעמד, היינו טיט ובוץ עבה, שאי אפשר לצאת ממנה, כי מיד שאדם נופל תחת הטבע והמזל, הרי הוא אבוד לגמרי רחמנא ליצלן, כי מאשם את עצמו תמיד שיש לו רוע מזל, ונופל בדכאון ובייאוש, וכל חייו חשוכים ומרורים מאד, אבל מיד שמגלים ומפרסמים השגחתו יתברך בעולם, וצועקים ואומרים "מי כמוכה באלים הוי"ה" כמו שעשו החשמונאים, אזי נופל ונתבטל הטבע לגמרי, וכל מלכות יון מתבטלת לגמרי, וזוכין לראות גילוי השגחתו

יתברך בהתגלות נוראה ונפלאה מאד, שזה היה הנס של ימי חנוכה הקדושים, שקומץ קטן של צדיקים נצחו את היוונים, וזכו לנס בהדלקת המנורה שמונת ימים, והכל לגלות ולפרסם לכל העולם כולו שאין שום טבע כלל, והכל מתנהג אך ורק בהשגחתו יתברך הפרטי פרטיית לבד.

וזהו מה שמלכות יון הרשעה התפשטו ביותר על השלש מצות שבת חודש ומילה כידוע, כי שלש מצות אלו הם יסוד האמונה, מילה הרי הוא יסוד הקדושה, שעל ידה מחלישים ומכניעים תאוות ניאוף, וכשיש לאדם מוח קדוש וטהור, הרי ביכלתו לקבל האמונה הקדושה, בבחינת |תהלים פ"ט| ובריתי נאמנת לו, שעל ידי קדושת הברית זוכים לאמונה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"א|, מה שאין כן על ידי פגם הברית רחמנא ליצלן, אין כלים לקבל בתוכו האמונה הקדושה, ואי אפשר לתפוס ולהבין דברי הצדיק המגלה את האמונה הקדושה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ו|, ולכן התחכמו היוונים לבטל את אות מילה, כדי להחליש כוחם מלקבל את האמונה הקדושה, ואות שבת הרי היא יסוד האמונה, וכמו שכתוב |שמות ל"א| ביני ובין ישראל אות היא לעולם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וגו', ומי ששומר שבת כאילו מקיים את כל התורה |שמות רבה פרשה כ"ה סי' י"ב|, כי בזה נתגלה עיקר אמונת האדם, וחודש הרי הוא עיקר התגלות אמונת חכמים, כי החכמים מקדשים את החדשים, וקובעים את המועדים, ועל ידי מצות חודש מתגלה אמונת חכמים בעולם, ובלי אמונת חכמים אי אפשר לבא לאמונה ברורה בו יתברך, כי החכמים מגלים עצות ודרכים איך לזכות לאמונה בו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מכילתא פרשת בשלח| על הפסוק |שמות י"ד| ויאמינו בה' ובמשה עבדו, אם במשה האמינו, בה' לא כל שכן, אלא כל מי שמאמין ברועה נאמן מעלה עליו הכתוב כאילו מאמין במי שאמר והיה העולם, עיין שם, כי דייקא על ידי אמונת חכמים באים לידי אמונה בה', ולכן התפשטו היוונים דייקא על שלש מצוות אלו, כדי לעקור מהם את יסוד האמונה, אבל הצדיקים שבאותו דור היו חזקים מאד ללחום נגדם ולבטל טומאותם הגדולה, ונצחו אותם לגמרי, וגילו ופירסמו האמונה הקדושה בתוך כל נשמות ישראל לדורי דורות.

והנה הארה זאת של אמונה, צריך ללוות את האדם בכל עת ורגע, אפילו בתוקף צרותיו ויסוריו, שאף פעם לא יתייאש מן הרחמים, ותמיד יהלל ויברך לשמו יתברך על כל החסד חנם שעשה עמו עד עכשיו, ויהיה בטוח שבוודאי ימשיך להיטיב עמו להבא, העיקר שלא יפול לתוך דיכאון וייאוש חס ושלום, כי הכל רק

נסיון מלמעלה, לראות למי יפנה בעת צרה, וכשאדם נופל תחת הטבע והמזל חס ושלום, שזהו קליפת יון הטמאה, אזי מתייאש מן הרחמים ונופל לדיכאון ומתייאש מחייו לגמרי חס ושלום, אבל כשאדם חוגר מתניו בתוקף האמונה הקדושה, אזי אינו מפחד משום דבר כלל, ואפילו שלעת עתה עובר עליו משברים וגלים, ומנסים אותו בכל מיני נסיונות קשות ומרות, אבל הוא נשאר חזק באמונתו בו יתברך, ויודע היטיב שאין שום טבע כלל, רק הכל השגחה נוראה ונפלאה ממנו יתברך, ועל ידי שנשאר חזק וקיים באמונתו, סוף כל סוף זוכה לראות בישועת ה' ולינצל מכל צרותיו, ולכן אשרי מי שחזק מאד באמונה, ואינו מניח את קליפת יון שהוא הטבע והמזל ליכנס בלבו, כי אז יזכה לחיות חיים טובים ונצחיים באמת, ועולמו יראה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את כל הסיפור של יוסף ואחיו, ואיך שסבל יעקב ויוסף יסורים קשים ומרים מאד, עד שכל הפרשה הוא השתלשלות אחת של צרות ויסורין, הן ליעקב שהיה צר לו מאד על אבידת בנו, והן ליוסף שנרדף מפני אחיו, ונמכר לעבד, וחשדו אותו במעשה מכוערת, עד ששמו אותו בבית האסורים וכו', הרי כל הפרשה היא השתלשלות של צרות ויסורין זה אחר זה, שכל זה נכלל במה שאמרו חכמינו הקדושים |מובא בפירש"י ריש הפרשה| ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף וכו', אבל מה היה כוחם של הצדיקים להחזיק מעמד ולא ליפול לתוך דכאון וייאוש חס ושלום? זהו רק כח האמונה הקדושה שהיו חזקים בה, כי יעקב אבינו גילה ופירסם את האמונה הקדושה בעולם כמו שעשו אבותיו, בבחינת וישב יעקב בארץ מגורי אביו, ואמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה פ"ד| שהיה מגייר גרים כמו אביו, כי דיבר עם כולם דיבורי אמונה ויראת שמים, עד שהכניס אותם תחת כנפי השכינה, ודייקא מחמת זה קפצה עליו רוזגו של יוסף, וסבל מה שסבל, היינו כדי שיהיה המתקרבים אליו באמת, ולא מחמת עושר וכבוד |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רכ"ח|, וכן יוסף הצדיק היה תמיד מגלה אלקות, ושם שמים היה שגור בפיו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מובא בפירש"י| על הפסוק |בראשית ל"ט פסוק ג'| וירא אדוניו כי ה' אתו, שם שמים שגור בפיו, ואיתא במדרש |בראשית רבה פרשה פ"ו סי' ה'| שהיה מלחש ונכנס מלחש ויוצא, ושאל אותו אדוניו, הכשפים אתה עושה לי, וענה לו יוסף, אני מתפלל לפני קוני שאמצא חן בעיניך, עיין שם, הרי היה תמיד עוסק בתפילה ובקשה אליו יתברך, וזה הכניס בו התחזקות עצומה עד שהיה גם צוהל ורוקד בבית האסורים,

וכמו שאמרו |שם סי' ד'| על הפסוק ויהי איש מצליח, גבר קפוז וכו', ופירשו המפרשים שהיה רוקד וצוהל מרוב שמחה, ולכן הצליח בכל ענייניו, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות הצלחה חלק שני סי' א'| מי שהוא שמח תמיד, על-ידי זה הוא מצליח, ולכן מיד בראותו שני אסירים בפנים זועפות, רצה לשמח אותם ולבדח דעתם, כי מי שהוא איש שמח ומלא אמונה ובטחון, רוצה תמיד למסור שמחתו לאחרים, אבל מיד ששם בטחונו ביד בשר ודם, אפילו במקצת, ואמר לשר המשקים |בראשית מ'| כי אם זכרתני וגו' והזכרתני וגו', נגזרה עליו לשבת עוד שנתיים בבית האסורים, כדי להראות איך שאמונתו ובטחונו צריך להיות לגמרי רק בו יתברך, ובלי לבטוח על בן אדם כלל, נמצא שכל הפרשה הוא לימוד גדול של אמונה ובטחון, איך להאמין ולבטוח בו יתברך אפילו בהמצבים הכי קשים, ולדבר דיבורי אמונה עם כל מכיריו ומיודעיו, וזה היה הנצחון של החשמונאים נגד קליפת יון הטמאה, שרצו להגביר כח הטבע בעולם חס ושלום, והם גילו ופרסמו את האמונה הקדושה וצעקו "מי כמוכה באלים ה'" שאין שום טבע מקרה ומזל כלל, ועל ידי נתבטלו קליפתם, ונתגלה אלוקותו יתברך בעולם, והשם יתברך יזכנו להמשיך עלינו קדושת ימים אלו, ונזכה להתגלות אור הגנוז המאיר ביותר בימי חנוכה הקדושים, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת מעתה ועד עולם, אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת וישב שבת חנוכה ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף של"ו, עיין שם.

והיו משתדלים, שלא יהיה נחסר אצלם ממון כלל, כי הממון הוא עקר האמונה והאלקות שלהם כנ"ל, אדרבא, צריכים להשתדל להוסיף ולהכניס ממון ממקומות אחרים לתוך המדינה, והיו יוצאים מהם סוחרים לסחור במדינות אחרים כדי להשתכר ממון, להכניס ממון יותר לתוך המדינה, וצדקה-בודאי הוא אסור גדול לפי דעתם, כי הוא מחסיר שפע ממונו אשר נתן לו האלקים, אשר זה הוא העיקר, שיהיה לו ממון, והוא פוגם ומחסיר ממונו, על כן בודאי היה אסור אצלם לתן צדקה.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והיו משתדלים, שלא יהיה נחסר אצלם ממון כלל, כי הממון הוא עקר האמונה והאלקות שלהם כנ"ל, אדרבא, צריכים להשתדל להוסיף ולהכניס ממון ממקומות אחרים לתוך המדינה, והיו יוצאים מהם סוחרים לסחור במדינות אחרים כדי להשתכר ממון, להכניס ממון

יותר לתוך המדינה, כי מיד שאדם עושה ישות ומציאות מהממון, וחושב שהממון תלוי ב"כוחי ועוצם ידי", הרי עשה עבודה זרה ממש רחמנא ליצלן, בבחינת |תהלים קט"ו| עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם, שמיד שנדמה להם שהכסף וזהב מעשה ידי אדם, ותלוי ביגיעת ורדיפת האדם, הרי זה עצבים ועבודה זרה, והאדם סר מדרך האמונה לגמרי רחמנא ליצלן, כי כל עבודות זרות תחובים בממון, ולכן חקוקה על כל מטבע העבודה זרה של העכו"ם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ג|, כי מחמת שהגוים רחוקים מאמונה, לכן עושים עבודה זרה מן הממון, וזה אצלם העיקר.

|ובדרך אגב הזכיר מוהרא"ש נ"י, שעל כן הדולר האמריקאי כל כך חזק ומקובל בעולם, מחמת שכתוב על כל דולר |בשפת אנגלית| "בה' אנחנו בוטחים", והיות שיש בה הזכרת שם שמים, לכן מצליח מאד|.

וצדקה-בודאי הוא אסור גדול לפי דעתם, כי הוא מחסיר שפע ממונו אשר נתן לו האלקים, אשר זה הוא העיקר, שיהיה לו ממון, והוא פוגם ומחסיר ממונו, על כן בודאי היה אסור אצלם לתן צדקה, כי כשאדם נכנס בתוך תאוה זו של ממון, הרי קשה לו להיפרד מהכסף שלו וליתן צדקה לאחרים, ונדמה לו שיש לו חשבון צדק למה אסור לו לתת צדקה, כי הרי האלקים נתן לו הכסף, ולמה יתן אותו לאחרים, אבל בוודאי זהו שקר וטעות מוחלט, כי הקדוש ברוך הוא שנתן לו הכסף, בודאי יכול לתת לו יותר, רק הקדוש ברוך הוא רוצה לראות מה יעשה עם הכסף,

וכשמקיים מצות צדקה כמו שצוה לנו בתורה, אזי הקדוש ברוך הוא רואה את תוקף אמונתו ובטחונו, ומשפיע לו יותר כסף ויותר ממון, אבל כשנעשה קמצן ונבל בממונו, ואינו רוצה להיפרד מאף פרוטה שלו, פן יחסר לו, הרי מסבבים עמו מלמעלה שאובד את ממונו בדרכים אחרים רחמנא ליצלן, ולא נשאר לו כלום, כי הכסף שהקדוש ברוך הוא נותן לאדם הוא רק בתורת פקדון, לראות מה יעשה עם הכסף, ואם יקיים מצוותיו יתברך בכל מאודו, לחלק צדקה ולקנות מצות וכו',

וישבור את תאוות ממון שלו, ואז האדם מקבל בחזרה שפע רב, אבל כשנעשה קמצן בממונו, והוא איסור גדול אצלו לתת צדקה, אזי לבסוף אובד הכל ולא נשאר לו כלום, ולכן אשרי השובר את טבעו ומחלק מהונו לאחרים, כי בזה מתתקן עבודה זרה זו של ממון |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ג|, וזוכה להשגה גבוה באור האמונה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו היה קליפת היוונים הטמאה, לתלות הכל בטבע מקרה ומזל, ואצלם היה העיקר "כוחי ועוצם ידי עשה לי החיל הזה", ולכן בודאי היה איסור גדול אצלם לתת צדקה, אבל כשנצחו אותם החשמונאים, ונתגלה אור האמונה

בעולם, איך שהכל תלוי רק בו יתברך, אזי ניתוסף הארה יתירה במצות צדקה, ולכן מובא ב"מגן אברהם" |אור חיים סי' תר"ע| שנוהגים הנערים לסבב על הפתחים בחנוכה, וכן מנהג ישראל לחלק "מעות חנוכה" לכולם, כי הרי בחנוכה נתגלה אור האמונה, ואיך שכל הכסף והממון תלוי רק בידו יתברך, ולכן בודאי הוא מצוה גדולה לתת צדקה, ולחלק עם אחרים מן השפע שהשפיע לו הקדוש ברוך הוא, והשם יתברך יזכינו להמשיך עלינו קדושת הימים אלו, ונזכה לשפע גדול מן השמים ברוחניות ובגשמיות, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת וישב שבת חנוכה ה'תשס"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ב' המדבר מימי חנוכה ומשעשוע עולם הבא, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שתורה זו של רביז"ל, ימי חנכה הם ימי הודאה, כמו שכתוב 'וקבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל' וכו', וימי הודאה זה בחינת שעשוע עולם הבא, כי זה עקר שעשוע עולם הבא-להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך, ולהכיר אותו יתברך, שעל-ידי-זה סמוכים וקרובים-אליו יתברך, כי כל מה שיודעין ומכירין אותו יתברך ביותר, סמוכים-אליו ביותר וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר תכלית האדם בזה העולם להכיר את השם יתברך, ולהיות סמוך וקרוב אליו יתברך, כי כל אחד מישראל הוא חלק אלוה ממעל ממש, ונשמתו נמשכה מגבהי מרומים, ועיקר התכלית לחזור ולהכלל בשורשו, דהיינו להכיר את השם יתברך בכל רמ"ח איבריו ובכל שס"ה גידיו, עד שיהיה כל כולו דבוק בו יתברך, ולא יהיה שום מחיצה מבדלת בינו לבין קונו, שזהו עיקר חיי עולם הבא, שכולם יהנו ויתענגו על נועם זיו השכינה, וכולם יהיו סמוכים וקרובים אליו יתברך, והנה גם היום יכולים לזכות לשעשוע עולם הבא, והוא על ידי תודה והודאה להשם יתברך, כי כשאדם מרגיל את עצמו להודות ולהלל לשמו יתברך על כל החסדים והרחמים שעושה עמו בכל עת, בהלשון שהוא רגיל לדבר בו, על ידי זה משתעשע בשעשוע עולם הבא, ומתענג על נועם זיו השכינה ממש, כי באמת הקדוש ברוך הוא עושה חסדים ורחמים עם האדם בכל עת ורגע, רק מחמת שנופל תחת הטבע והמזל, לכן נדמה לו שחייו הם חיים טבעיים, ואין לו על מה להודות, אבל מיד שמזכיר עצמו שכל רגע ורגע מימי חייו הם חסדים ורחמים

גמורים ממנו יתברך, וכל נשימה ונשימה היא מתנת חנם ממש, אזי מתחיל להודות אליו יתברך על כל נשימה ונשימה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה י"ד סי' ט'| על כל נשימה ונשמה תהלל יה, וזהו שעשוע עולם הבא, כי אף על פי שמסתובב עלי אדמות בעולם הגשמי, אבל על כל פסיעה ופסיעה מהלל לשמו יתברך, נמצא שהוא סמוך וקרוב אליו יתברך, וזהו חיי עולם הבא.

ולכן ימי חנוכה הם ימי הלל והודאה, כי היוונים רצו להגביר קליפת הטבע המקרה והמזל בעולם, ולהשכיח שם שמים מישראל |ראש השנה י"ח|, ואמרו להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל |בראשית רבה פרשה ב' סי' ד'|, ועל שם זה נקרא מלכות יון, על שם |תהלים פ"ט| טבעתי ביון מצולה ואין מעמד, היינו טיט ובוץ עבה שאי אפשר לצאת ממנה, כי בדרך הטבע והמקרה והמזל, אין דרך לצאת מן החושך והמרירות שלו, ומיד שנופל תחת הטבע והמזל, הרי אין לו אל מי להודות רחמנא ליצלן, אבל כשמבטלים ומכניעים קליפת יון מן העולם, אזי יוצא ההלל והודאה אליו יתברך, וכולם מתחילים להודות אליו יתברך בכח גודל, ולגלות ולפרסם בראש כל חוצות "מי כמוכה באלים ה'", שעל שם זה נקבעו ימי חנוכה הקדושים, להודות ולהלל אליו יתברך באמירת הלל, ולומר שירות ותשבחות אליו יתברך, ועל ידי זה זוכין לשעשוע עולם הבא.

ואומר רביז"ל, ובחינת תודה, שהוא שעשוע עולם הבא, זה בחינת הלכות, כי ההלכות שזוכין ללמד, בפרט מי שזוכה לחדש בהם, זה בחינת שעשוע עולם הבא, בבחינת |נדה עג| 'כל השונה הלכות בכל יום, מבטח לו שהוא בן העולם הבא' כי כשנתחדש הלכה, נתחדש שכל וידיעה, והדעת הוא עקר שעשוע עולם הבא כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה לימוד הלכה הוא עיקר ויסוד גדול אצל רביז"ל כידוע, ואמר, שחייב כל בר ישראל ללמוד איזה הלכה בשולחן ערוך בכל יום חק ולא יעבור |שיחות הר"ן סי' קפ"ה|, כי השולחן ערוך הוא תמצית תורה שבעל פה הנוגע לנו למעשה בכל יום, וכל היהדות תלויה רק בשולחן ערוך, ומיד שאדם נוטה מדברי השולחן ערוך, צריכין לבדוק אחריו אם לא נתערב בו שמץ פסול חס ושלום, כי המגיד מן השמים הבטיח את ה"בית יוסף" ז"ל, שיזכה לחבר חיבור שיתקבל בכל תפוצות ישראל, והוא השולחן ערוך, ועל פיה אנו חיים, וכל השאלות ותשובות שנתחדשו במשך כל הדורות, כולם בנויים ומיוסדים על פי השולחן ערוך, אחד מיקל ואחד מחמיר, אבל הכל מסתובב על נקודת השולחן ערוך, וכל מה שאדם מרבה ללמוד שולחן ערוך, הרי נתוודע לו איך שבכל פרט מפרטי הבריאה גנוז אלוקותו יתברך, כי בכל פסיעה ותנועה מימי חייו, קשורים

ותלויים הלכות שונות, וצריך לכוון סדר ימי חייו לפי השולחן ערוך, נמצא שלימוד הלכות קשור מאד בענין תודה והודאה, כי מיד שנתוודע לאדם שבכל תנועה ותנועה יש הלכות, הרי מבין היטיב שהקדוש ברוך הוא נמצא שם, ואם הקדוש ברוך הוא נמצא שם הלא אין שום טבע ומקרה ומזל כלל, רק הכל השגחה לבד, נמצא שדייקא על ידי לימוד הלכות, באים להכיר את השם יתברך, ועל ידי זה באים להודות ולהלל לשמו יתברך על כל פרט ופרט, ולכן מצינו שפתיחת השולחן ערוך |אורח חיים סי' א'| הוא שיתגבר כארי לעורר השחר ולומר שירות ותשבחות אליו יתברך וכו', ומוסיף הרמ"א, שויתי הוי"ה לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים וגו' עיין שם, היינו, שיכיר את השם יתברך על כל פרט של החיים, כי זהו תמצית כל השולחן ערוך, למצוא את רצון הקדוש ברוך הוא בכל ענין, ולהודות אליו יתברך על כל פרט של החיים, ולכן לימוד הלכות הם שעשוע עולם הבא, וכל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא |נדה ע"ג|.

וממשיך רביז"ל, וזה בחינת |ברכות נד| 'ארבעה צריכין להודות', דהינו תודה, שהם מפרשין במזמור ק"ז, שסים בסופם "מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה'", "חסדי ה'" זה בחינת הלכות, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |כתבות צו| 'כל המונע תלמידו מלשמשו, כאלו מונע ממנו חסד', שנאמר "למס מרעהו חסד" ושמוש חכמים זה בחינת הלכות, שהם בחינת |ישעיה נ"ה| "חסדי דוד"-שהלכה כמותו, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |סנהדרין צג| "וה' עמו"-'שהלכה כמותו' וזהו "וה' עמו", הינו שסמוך וקרוב להשם יתברך, בחינת שעשוע עולם הבא, שהוא בחינת הלכות כנ"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה חכמינו הקדושים קבעו ענין ד' שצריכין להודות, שהם חולה שנתרפא, יורדי הים, יוצא מבית האסורים, והולכי מדברות, שעליהם יש חיוב להביא קרבן תודה ולברך ברכת הגומל, אבל באמת ד' ענינים אלו עוברים על כל אדם בכל עת ובכל זמן, כי אם אין האדם חולה בגשמיות, הרי הוא חולה ברוחניות, ואם לא ירד לתוך ים גשמי, הרי ירד לתוך הים הרוחני של עולם הזה הסוער עם כל מיני תאוות ומדות רעות, ונתקיים אצלו |תהלים ק"ז| יעלו שמים ירדו תהומות וגו', שהנה הוא מוצא את עצמו בתוך בית האסורים של גופו ואסור עם תאוותיו הגשמיים, והנה הוא תועה בדרך כהולכי מדברות ואין מנוחה לנפשו, ולכן באמת דברים אלו עוברים על כל אדם בכל עת, בכמה מיני צורות שונות, ואומר מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות כלאי בהמה הלכה ד'| שעל כן

תיקן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע לומר בכל ערב שבת בעת כניסת שבת את מזמור ק"ז, כי זה תודה והודאה אל השם יתברך על ששת ימי המעשה, שבודאי עבר על האדם מכל הד' דברים הנ"ל, ואם החזיק מעמד והגיע ליום השבת, עליו ליתן תודה והודאה אליו יתברך, על כל החסד חנם שגמל עמו.

והנה "חסדי ה'" שנעשה עמו בכל עת, הם בחינת לימוד הלכות, כי בכדי שיחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו, ולא ימות מחליו, ולא יטבע בים הסוער עליו, ולא יכלה בבית אסוריו ולא ישאר תועה במדבר חס ושלום, הרי צריך ללמוד הליכות החיים, איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו, ועיקר הלכות אלו לומדים על ידי שימוש חכמים, כי חוץ מן ההלכות שאדם לומד מתוך ספרי השולחן ערוך, הוא מוכרח גם לשמש צדיקים ולהתבונן בכל דרכיהם, לראות איך הם מחזיקים מעמד בכל מה שעובר עליהם בחיים, כי בודאי גם על כל הצדיקים הגדולים עבר בחייהם מה שעבר, וכל מעלתם וגדולתם היתה על ידי שהחזיקו מעמד בכל, ולא נתייאשו משום דבר, ולכן כשאדם משמש צדיק כזה, ורואה את הליכותיו בקודש, איך שאינו נשבר משום דבר שבעולם, על ידי זה מקבל כח עצום גם כן להחזיק מעמד בימי חייו, והרי זה לימוד של תורת חיים ממש.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שדוגמא חיה לזה היה מוהרנ"ת ז"ל, ששימש את רביז"ל במסירת נפש ממש, והתבונן היטיב בכל דרכיו עד שהוציא התחזקות ולימודים עצומים על כל פרט של החיים, ומזה חיבר את ה"ליקוטי הלכות" שהם התחזקות עצומה לכל אדם בכל זמן בכל מה שעובר עליו, כי בראות מוהרנ"ת ז"ל איך שעבר על רביז"ל יסורים קשים ומרים מאד, שהרי נפטר אצלו ארבע בנים ל"ע, וכן נתרבה עליו המחלקות מכל הצדדים, וסבל בגופו מה שסבל, ואף על פי החזיק מעמד ולא נשבר משום דבר, אדרבה הפך את הכל לתודה והודאה אל השם יתברך, ותמיד עסק בתפילה והתבודדות אליו יתברך, על ידי זה הוציא מוהרנ"ת ז"ל גם לעצמו התחזקות עצומה, ועבר על הכל בשלום, כי גם עליו עבר צער גידול בנים הרבה ולא החזיק אצלו ילדים, ועבר עליו מחלוקת עצומה ונוראה מאד, אבל על ידי ששימש רביז"ל בכל כוחו, הוציא לעצמו הלכות ולימודים חיים, איך להחזיק מעמד בכל, ולהודות ולהלל לשמו יתברך על כל פרט של החיים, ועל ידי זה הגיע אל מה שהגיע.

וממשיך רביז"ל, שבשביל זה מכנה התודה בשם הלכה, כי תודה מביאין כשיוצאין מצרה, כי כשנופלין לאיזהו צרה, חס ושלום, אזי עקר הצרה בלב, כי הלב יודע ומרגיש הצרה ביותר, כמו שכתוב |משלי י"ד| "לב יודע מרת נפשו" כי "הלב

מבין" |ברכות ס"א|, ועל כן הוא מרגיש הצרה ביותר, ואזי, בשעת הצרה, מתכנסים כל הדמים ועולים-אל הלב, כמו כשיש צרה באיזהו מקום, חס ושלום, אזי מתכנסים כלם אל החכם שיש שם, לקבל ממנו עצה כמו-כן נתקבצים כל הדמים ועולים-אל הלב, לבקש עצה ותחבולה כנגד הצרה, ואזי הם שוטפים על הלב, ואז הלב בצרה ובדחק גדול, כי לא די שהלב דואג בעצמו, כי הוא מרגיש הצרה יותר מכלם, אף גם הדמים שוטפין עליו ומצרין לו מאד, ועל כן כשיש, חס ושלום, צרה לאדם, הלב דופק בדפיקות גדולות, כי הוא מבקש לנענע מעצמו ולהשליכם מעליו, ועל כן הוא דופק בדפיקות גדולות בשעת הצרה, חס ושלום, ואחר כך כשיוצאין מהצרה, אזי חוזרין תהלוכות הדמים לילך כסדר בתוך שבילי הגוף, ועל כן התודה, שהיא באה כשיוצאין מהצרה, היא מכנה בשם הלכה, על שם תהלוכות הדמים, שהולכין כסדר כשיוצאין מהצרה כנ"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן איך על ידי לימוד הלכות, שאדם לומד איך להחזיק מעמד בחיים, הוא מקבל בריאות הגוף גם בגשמיות, ולבו חזק ובריא לעבודת השם יתברך, כי בשעה שאדם נמצא באיזה צרה, ואינו יודע איך לשית עצה לנפשו, אזי כל הדמים עולים ושוטפים על הלב, ויכולים לגרום לו התקפת לב חס ושלום, כי הדמים באים אל מלך הגוף שהוא הלב, כדוגמת אנשי חיל הבאים אל המלך לקבל ממנו עצה במלחמה, והוא נמצא בסכנה גדולה, אבל כשזוכה ללמוד הלכות החיים מפי צדיקים וחכמים אמיתיים, ואיך לעמוד חזק בכל מה שעובר עליו בחיים, ולא להישבר משום דבר, על ידי זה מקבל לבו כח וחיזוק גדול, וחוזרים הדמים ללכת בסדרם הנכון בגוף, ולא ללחוץ על הלב, ואזי מקבל חיים רוחניים וגשמיים גם יחד, וזוכה לעבור על הכל בשלום.

ואומר רביז"ל בהמשך תורה זו, שאחד מכללי ההלכה הוא "יחיד ורבים הלכה כרבים", ולמה חשוב כל כך דברי הרבים נגד היחיד? מחמת שעיקר שבח השם יתברך הוא כשפעולות משונות מסכימים לדיעה אחת, כי עיקר התגלות כבודו יתברך הוא כשממליכים את הקדוש ברוך הוא על כל פרטי הבריאה, ומכירין שאל אחד בראם, כי אף על פי שבששת ימי המעשה נבראו המון בריות ממעשה בראשית, אבל הנקודה הפנימית היא שבת קודש שאז נתגלה אחדותו הפשוט יתברך, שהוא יתברך לבד ברא את הכל, ושבת ביום השביעי, והוא יתברך מלך על כולם, ולכן גם בעניני הלכה, עיקר כבודו יתברך הוא כשרבים מסכימים לדיעה אחת, שאף על פי שכל אחד יש לו דיעה משונה בפני עצמו, כי כשם שפרצופיהם שונות כך דעותיהן שונות, אף על פי כן הם מסכימים לדיעה אחת, וזה יקר וחשוב בעיניו יתברך מאד, כי בזה

מתגלה אחדותו הפשוט, ולכן במקום שיש רוב דיעות, הולכין אחריהם, וכמו שכתוב |שמות כ"ג| אחרי רבים להטות, כי כשהרבה דיעות מסכימים לדיעה אחת, וכולם מוצאים אחדותו יתברך בתוך הלכה זאת באופן שוה, הרי כבודו יתברך יוצא מפעולות משונות, וזהו עיקר כבודו, ולכן יחיד ורבים הלכה כרבים.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכל זה מדובר כשכולם מתאחדים לגלות אלוקותו יתברך, באיזה הלכה שיהיה, ואז מתגלה כבודו יתברך כשפעולות משונות מסכימים לדיעה אחת, אבל כשכולם מסכימים לדיעה רעה וכוזבת, בודאי אין הולכים אחריהם כלל, וכמו שכתוב |שמות כ"ג| ולא תהיה אחרי רבים לרעות, כי קשר רשעים אינם מן המנין |סנהדרין כ"ו.|, כי מתי יש מעלה לפעולות משונות המסכימים לדיעה אחת, כשמגלים כבודו יתברך, אבל כמבזים כבודו יתברך חס ושלום, אין זה מעלה כלל, ואז אפילו יחיד צריך לעמוד נגד כל העולם כולו ולא להתפעל מהם כלל, וכמו שהיה בכל הדורות החל מאברהם אבינו, שהוצרך לעמוד יחידי נגד כל העולם, ולפרסם האמונה הקדושה בעולם, אף על פי שכולם כאחד חלקו אליו וביזו אותו, לא הסתכל על זה כלל, כי היה כל ענינו רק לגלות כבוד השם יתברך בעולם, וכן עבר על כל הצדיקים שבכל הדורות, כל מיני מחלוקת ורדיפות מרוב אנשי הדור, אבל לא התפעלו מהם כלל, רק המשיכו לגלות ולפרסם אלוקותו יתברך בעולם, ועל ידי פעלו בעולם מה שפעלו אשרי להם, כי סוף כל סוף זכו לאחד ולקשר נשמות הכשרים שבדור ביחד, ולייחד לבם אל הקדוש ברוך הוא, להכיר כבוד מלכותו יתברך באמת, ולכן אשרי הזוכה להתקרב אל צדיקים כאלו, כי על ידי זה יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את כל מה שעבר על יעקב ויוסף, שקפץ על יעקב רוגזו של יוסף, ויוסף היה נרדף מאחיו עד שמכרו אותו למצרים, ובאמת יוסף הצדיק שימש בנאמנות את יעקב אבינו, וקיבל ממנו הליכות החיים, כי כל מה שלמד יעקב בבית שם ועבר מסר ליוסף, נמצא שיוסף למד מיעקב איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר בחיים, ואיך למצוא את הקדוש ברוך הוא בכל פרט ופרט, ורק על ידי זה היה לו כח להחזיק מעמד בכל הרדיפות שרדפו אותו אחיו, ששיסו בו הכלבים, וזרקו אותו בבור, ולבסוף מכרו אותו לעבד, וגם שם נתנסה בנסיונות קשות ומרות מאד, כי העלילו עליו בשקר במעשים מגונים, ואחר כך שמו אותו בבית הסוהר, ובכל המשברים וגלים שעברו עליו היה קל לו להשבר חס ושלום ולהתייאש מימי חייו, אבל כבר קיבל מיעקב אבינו לא לאבד את עצמו בשום מצב יהיה מה

שיהיה, רק למצוא את הקדוש ברוך הוא בכל מקום, וליתן שבח והודאה אליו יתברך, כי אין שום טבע כלל, והכל מתנהג בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, שזהו ענין החלומות של יוסף, שראה איך כל הבריאה משתחווה לו, לרמז שהכל מתבטל אל תפלת הצדיק, והוא בחינת המלוה הגדול שמנהיג את כולם |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א'|, ואף על פי שהוא היה רק יחיד לבד, וכולם קמו כנגדו, לא התפעל מהם כלל רק המשיך בדרכו בקודש לגלות ולפרסם שמו יתברך בעולם, כמו שעשה גם בבית הסוהר, וכמו שכתוב |בראשית ל"ט| וירא אדניו כי ה' אתו, ופירש"י שם שמים שגור בפיו, כי היה תמיד מדבר אליו יתברך, ומדבר ממנו יתברך, ועל ידי זה גילה ופירסם אלקותו יתברך לכולם, וזה היה כוחם של החשמונאים שהיו רק קומץ קטן של צדיקים, אבל עלו והתגברו כנגד קליפת היוונים, וביטלו את הטבע, וגילו שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת ימים אלו, ונזכה להתגלות אור הגנוז שהוא אור משיח צדיקינו, שיתגלה לכל העולם כולו במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת מקץ ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ד המדבר מענין סיפורי מעשיות של צדיקים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל|, דע שספורי מעשיות מצדיקים הינו ממה שארע להם, הוא דבר גדול מאד, ועל-ידי-זה נטהר מחשבתו וכו', וצריך לידע איך לספר המעשה וכו', ודע שיש שם שכשרוצין לעשות מלך משתמשין בזה השם, והשם הוא קמה ראשי-תבות השקיפה ממעון קדשך, וזה בחינת |דניאל בן "מהעדה מלכין ומהקם מלכין", וזה שנאמר ביוסף |בראשית ל"ז| "והנה קמה אלמתי", עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה סיפורי מעשיות מצדיקים, מעוררים ומלהיבים הלב מאד מאד להשם יתברך, כי על ידי ששומע סיפורי צדיקים, ומה שפעלו בעולם על ידי מעשיהם הטובים, נתעורר הלב מאד לילך בדרכיהם הקדושים ולעשות כמותם, וכמו שהעיד לנו רביז"ל, שעיקר התעוררותו לעבודת השם יתברך היה על ידי ששמע בילדותו סיפורי צדיקים, היינו סיפורים שסיפרו תלמידי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע מרבם, וזה עורר אותו מאד לעבודת השם יתברך |שיחות הר"ן סי' קל"ח|, אבל צריכין לדעת איך לספר המעשה, כי בוודאי לספר אותות ומופתים

מצדיקים הוא דבר גדול מאד, כי על ידי זה באים לאמונת חכמים שהוא עיקר גדול בעבודת השם, אבל כשמספרים רק אותות ומופתים, ואין מספרים מן הטרחות והיגיעות שלהם, ומה שעבר עליהם ניסיונות קשים ומרים במשך ימי חייהם, הרי מגרע הרבה מהסיפורים, ואין מגיע לבני אדם תועלת שלימה מן הסיפורים, כי נדמה להם שאף פעם לא עבר קושיים על הצדיקים, והכל הלך אצלם בקל ובנעימות, וכך הגיעו למה שהגיעו, אבל זה טעות גדול, כי הצדיקים לא הגיעו אל מדריגתם הרמה רק על ידי שעבר עליהם כל מיני כישלונות וקושיים, והתגברו עליהם בכל מיני עוז וגבורה, ורק על ידי זה זכו למה שזכו, ולכן הוא דבר גדול מאד לספר סיפורים מצדיקים שמראים איך החזיקו מעמד בכל מה שעבר עליהם בחייהם, ואז יכול כל אחד להוציא לעצמו לימודים נפלאים, כי אם עבר על הצדיקים כל מיני צרות ומרירות כאלו, והם החזיקו מעמד, גם אנחנו יכולים להחזיק מעמד בכל מה שעובר עלינו בחיים, ולכן צריכין לדעת איך לספר המעשה, ולא להחסיר אלו הסיפורים שמראים קצת על הכישלונות והקושיים שעברו על הצדיקים, כי דייקא סיפורים אלו נותנים התחזקות נפלאה לבני אדם, ומעוררים את לבם מאד לעבודת השם יתברך.

וזהו המשך דברי רביז"ל בתורה זו, שמתחיל עם ענין סיפורי מעשיות של צדיקים, ומסיים עם השם "קמה" שמשתמשים בה לעשות מלך, ולכאורה יפלא מהו הקשר בין שני דברים אלו? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי כשרוצין לעשות מלך, שיהיה דוגמא חיה להעם, ושילמדו ממנו איך לעבוד את השם יתברך בכל הכוחות ובכל העניינים, שזהו עיקר תכלית המלך, לגלות ולפרסם מלכותו של הקדוש ברוך הוא בעולם, אזי משתמשים עם השם "קמה" שהוא ענין של קימה וסמיכות מכל מיני נפילות וירידות שבעולם, כי לא בפעם אחד נעשה מלך, לשלוט בכל כרצונו, רק צריך לעבור עליו הרבה מאד ברוחניות ובגשמיות, ואם קם ועומד חזק בעבודתו, ואינו מניח עצמו ליפול מפני שום דבר שבעולם, אזי זוכה להיות מלך, שזהו גם כן ענין ממשלת הצדיקים, כי מאן מלכי? רבנן |גיטין ס"ב.|, ועיקר מעלתם וחשיבותם רק כפי שזכו לקום ולהתחזק בזה העולם, כי עבר עליהם מה שעבר, משברים וגלים ויסורים שונים, והחזיקו מעמד בכל ענין, ועל ידי זה הגיע אל מה שהגיעו, ולכן מובן שפיר למה ענין השם "קמה" שמשתמשים בה לעשות מלך, קשור לסיפורי מעשיות מצדיקים, והבן.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכל עיקר התחזקותו של מוהרנ"ת ז"ל במשך ימי חייו, ובכל המחלוקת והרדיפות והבזיונות שעברו עליו, היה רק על ידי ששימש את רביז"ל,

וראה את רביז"ל בעת שעבר עליו כל הנ"ל, ורביז"ל החזיק מעמד והמשיך לעבוד את השם יתברך במסירות נפש הכי גדול, וכן ראה היסורין שרביז"ל סבל בצער גידול בנים, כי נפטרו אצלו ארבעה ילדים רחמנא ליצלן, וזה נתן כח למוהרנ"ת ז"ל לסבול ולעבור על הכל, כי גם עליו עבר צער גידול בנים, כי בתחילה לא החזיקו ילדים אצלו, ואחר כך היה לו ניסיונות שונות עם כל אחד ואחד מששה ילדיו, ואמר, שכל דיבור שדיבר עמו רביז"ל, וכן כל הסתכלות שהסתכל עליו רביז"ל, נתן לו כח לעבור את החיים בשלום, ולהגיע אל מה שהיה צריך להגיע, כי זהו מעלת שימוש תלמידי חכמים, שלומדים מהם הליכות חיים ממש, ולכן כשמספרים סיפורים מצדיקים, צריכין לספר סיפורים כאלו שמראים איך הצדיקים החזיקו מעמד במשך ימי חייהם, בבחינת "והנה קמה אלומתי וגם נצבה", ועל ידי זה יתעורר לבם של השומעים לילך בדרכיהם הקדושים, ולהתדבק בו יתברך מכל קורות ימי חייהם.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שהרה"ח ר' ישראל האלפערין ז"ל, שהיה נקרא בפי כל "ר' ישראל קארדונער" התקרב אל דרכי רביז"ל על ידי שמצא בגניזה מכתב מספר "עלים לתרופה", שבה כותב מוהרנ"ת ז"ל דברי התחזקות לבנו ר' יצחק ז"ל, ומסיים, שהוא מוכרח לגמור את המכתב מחמת שהמשטרה מחכה עליו בחוץ, לגרש אותו מעיר ברסלב לעיר נעמריב, ועמד נשתומם ר' ישראל הנ"ל, איך יש ליהודי יישוב הדעת לכתוב התחזקות לבנו, בשעה שהמשטרה מחכה עליו בחוץ לגרש אותו מעירו, והחליט ואמר שהוא מוכרח להכיר את היהודי הזה ועניניו, והתחיל לחפש ולבקש עד שהגיע להרב מטשעהרין ז"ל, אבל הרב מטשעהרין ז"ל לא היה דרכו לדבר עם אנשים, כי היה גאון עצום, ותמיד עסק בכתיבת ספרים קדושים, ולא היה לו הזמן לדבר עם אנשים, ולכן שלח אותו לר' משה ברסלבר ז"ל, תלמידו של מוהרנ"ת ז"ל, והוא לימד עמו דרכי רביז"ל, ונתקרב מאד לדבר רביז"ל, הרי שעיקר התעוררותו היתה על ידי שראה מה שעבר על מוהרנ"ת ז"ל בעת דוחקו ואיך, שהחזיק מעמד אפילו בהמצבים הכי קשים.

ועוד סיפר מוהרא"ש נ"י בענין התקרבותו של ר' ישראל הנ"ל לדבר רביז"ל, שמאחר ששמע מר' משה ברסלבר ז"ל הנ"ל דיבורים נפלאים ממעלת הצדיק האמת, הלך לקבל פני אחד ממפורסמי הדור, וחשב בדעתו שיזכה לראות ולשמוע שם כל הענינים הנפלאים ששמע מר' משה הנ"ל, אבל לצערו לא ראה כלום, כי המפורסם הזה לא היה דרכו לומר תורה ברבים, רק ישב בשקט כל עת הסעודה, והיה ר' ישראל שבור מאד, וחזר אל ר' משה הנ"ל, ושאל אותו, הרי שמעתי ממכם כל כך

הרבה מענין הצדיק האמת, ולא ראיתי אצל הצדיק הזה שהלכתי אליו מכל זה כלום, אזי ענה ואמר לו ר' משה הנ"ל, הנה נדמה לי שאתה יותר גרוע מפרעה, כי אצל פרעה מצינו |בפרשת השבוע| שאחר שיוסף הצדיק גילה לו פתרון החלום, ואמר לו עצות נפלאות איך להציל ארץ מצרים |בראשית מ"א| ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך, היינו שהכיר שאם יוסף הצדיק גילה עצות כאלו, הוא בעצמו מוכרח להיות החכם שיכול להציל את מצרים, והנה אתה שמעת כאן דיבורים נפלאים כאלו מענין הצדיק האמת, אם כן למה הלכת למקום אחר לבחון אותם?! כי דיבורי התחזקות ששומעים אצל רביז"ל, וכן הלימודים הנפלאים איך להחזיק מעמד בחיים מכל מה שעובר על האדם, לא שומעים במקום אחר, ולכן אשרי מי שמחזיק עצמו ברביז"ל, ואשרי מי שמספר סיפורים נפלאים מצדיקים המראים איך שהחזיקו מעמד בחיים, כי על ידי זה יהיה לו תקוה טובה גם כן לילך בדרכיהם הקדושים, ולהתדבק בו יתברך באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את הסיפור של החלומות של פרעה, שסיפר אותם אל החרטומים, ולא נכנסו הפתרון שלהם באזניו, עד שסיפר אותם ליוסף הצדיק, והוא פתר לו על נכון, והכיר שדבריו הם כנים ואמיתיים, ויש להבין למה באמת לא נתקבל אצלו הפתרון של החרטומים, ורק פתרונו של יוסף הצדיק? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הרי המעלה של סיפור הוא ההתחזקות היוצא ממנו, היינו העצה והלימוד היוצא ממנו, שזהו מעלת סיפורי צדיקים, שמספרים מן ההתחזקות שלהם, ובדרך זה כולם לומדים איך להתחזק, והנה פרעה סיפר לחרטומים את סיפור החלום שלו, וכמו שכתוב |בראשית מ"א| וישלח ויקרא לכל חרטומי מצרים ואת כל חכמיה "ויספר" להם פרעה את חלומו, אבל ואין פתר אותם לפרעה, כי אמרו לו, שבע בנות אתה מוליד שבע בנות אתה קובר וכו' |כמובא בפירש"י|, ולא סיפרו לו שום תועלת והתחזקות מהחלום, ואם כן מה כבר יהיה מן הפתרון שלהם? ומה העצה להתחזק בתוך כל הצרות האלו? אבל מיד שבא יוסף הצדיק, ופתר לו החלום שיהיה שבע שני שבע ושבע שני רעב, ויפקד פקידים על הארץ וחימש את ארץ מצרים בשבע שני השבע וגו' והיה האוכל לפקדון וגו', הרי יוסף גילה את הלימוד שבתוך החלום, ואיך שיש עצה והתחזקות בתוך החלום, ולכן מיד הבין פרעה שפתרונו אמיתי, כי זה עיקר מעלת וחשיבות הסיפור, כשלומדין איך להתחזק מתוך הסיפור, ואז נהפך החלום לסיפור של צדיקים,

וכמובא במדרש שיוסף חזר וסיפר החלום לפרעה, ותיקן לו כמה דברים שלא סיפר נכון, ויוסף גילה איך שהקדוש ברוך הוא מתגלה בתוך החלום, ואיך שצריכין להכין עצמו לקראת שבע שני הרעב, שלא יכלו ברעב, ולכן דייקא מן החלום הזה עלה יוסף הצדיק לגדולה, ולהיות מושל בכל ארץ מצרים, ונתקיים אז החלום שלו |בראשית ל"ז| והנה "קמה" אלומתי וגם נצבה, כי ליוסף הצדיק היה הכח הזה לקום ולהתחזק מכל מיני מצבים קשים וכבידים שעברו עליו בחיים, וגילוי זאת מסר לכולם בעת פתרונו החלום לפרעה, וזהו הדרך האמיתי שצריכין לספר סיפורי צדיקים, לגלות את ההחזקות מתוך הסיפור, והשם יתברך יזכינו לספר סיפורי צדיקים, ולפרסם לכולם איך שהצדיקים זכו להחזיק מעמד בחייהם, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת מקץ ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף של"ו עיין שם.

גם היה אצלם ממונים, שהיו ממונים להשגיח על כל אחד אם יש לו כל-כך ממון כמו שהוא אומר, כי כל אחד היה צריך להראות עשרו בכל פעם, כדי שיהיה נשאר באותו המעלה, שהיה לו לפי ממונו כנ"ל, ולפעמים היה נעשה מחיה אדם, ומאדם-חיה, דהינו כשאחד אבד ממונו, אזי נעשה מאדם חיה אחר שאין לו ממון, וכן להיפוך כשאחד הרויח ממון, אזי נעשה מחיה אדם, וכן בשאר המעלות כפי הממון כנ"ל, והיו להם צורות ופאטרעטין |דמות דיוקן| של אותן האלקות |דהיינו בעלי הממון|, והיו אצל כל אחד ואחד צורות הללו, והיו מחבקים ומנשקים אותם, כי זה היה העבודה והאמונה שלהם כנ"ל

והאנשים הנ"ל, דהינו האנשים הכשרים של הבעל-תפלה הנ"ל, חזרו למקומם וסיפרו להבעל-תפלה מגודל הטעות והשטות של אותה המדינה איך הם נבוכים מאד בתאות ממון, ושהם רוצים לעקר למדינה אחרת ולעשות להם כוכבים ומזלות, ענה ואמר הבעל-תפלה הנ"ל, שהוא מתיירא, שלא יתעו יותר ויותר, אחר-כך נשמע, שעשו לעצמן אלקות, כנ"ל ענה ואמר הבעל-תפלה הנ"ל, שעל דבר זה היה מתיירא ודואג מתחלה.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, גם היה אצלם ממונים, שהיו ממונים להשגיח על כל אחד אם יש לו כל-כך ממון כמו שהוא אומר, כי כל אחד

היה צריך להראות עשרו בכל פעם, כדי שיהיה נשאר באותו המעלה, שהיה לו לפי ממונו כנ"ל, כי לפי הסברא המשובשת של אנשי המדינה של עשירות, הרי כל המעלה של האדם נמדד כפי הכסף שלו, אם כן צריכין להשגיח על זה תמיד, אם עדיין יש לו הסכום שהוא אומר, כי אם לא, הרי מכבדים אותו בכבוד שלא מגיע לו, כי כל כך נתעו בתאווה זו של כסף עד שנדמה להם שמשתנה המעלה של האדם על ידי הכסף שלו, ובאמת אין בזה שום חשיבות כלל.

ולפעמים היה נעשה מחיה אדם, ומאדם-חיה, דהיינו כשאחד אבד ממונו, אזי נעשה מאדם חיה, אחר שאין לו ממון, וכן להיפוך כשאחד הרויח ממון, אזי נעשה מחיה אדם, וכן בשאר המעלות כפי הממון כנ"ל, כי כשנתעה בתאווה זו של כסף, אזי נדמה לו שמי שאין לו כסף הוא כמו חיה בעלמא, ואין לו המעלה של בן אדם כלל, ואף על פי שהוא חכם וגאון עצום, אבל מחמת שאין לו כסף לא מסתכלים עליו כלל, או בן אדם שהיה לו כסף, ואבד אותו, יכול להתהפך בין רגע מאדם לחיה, כי כבר לא מחזיקים אותו לאיש מכובד כלל, וכן בן אדם שהחזיקו אותו לחיה ממש, בלי שכל ודעת, אבל פתאום הרוויח כסף, הרי נעשה לאדם חשוב, וכולם חונפים אותו ומכבדים אותו, ומושיבים אותו למעלה, ובאמת הרי הוא אותו טיפש שהיה מקודם, אבל מחמת שיש לו כסף עכשיו נשתנה חשיבותו בעיניהם, ואין שקר יותר גדול מזה, ואשרי מי שאינו עושה ישות מן הממון כלל.

והיו להם צורות ופאטרעטין |דמות דיוקן| של אותן האלקות |דהיינו בעלי הממון|, והיו אצל כל אחד ואחד צורות הללו, והיו מחבקים ומנשקים אותם, כי זה היה העבודה והאמונה שלהם כנ"ל, וכמו שרואין בחוש היום איך עניים עושים ישות ומציאות מן העשירים, ובפרט אלו שהולכים לקבץ כסף, מחזיקים התמונות של העשירים אצלם, ומראים אחד להשני את התמונות, ומנשקים אותם, ואומרים עליו "ישתבח שמו", הוא נותן נתינה יפה, מה שכל זה הוא טפשות עצומה, כי מה שייך להגיד על בשר ודם "ישתבח שמו", הלא תואר זה שייך רק להקדוש ברוך הוא, ובימינו יש כבר "מדריך" למשולחים ולאלו שהולכים לקבץ כסף, ושמה כתוב איך לדבר עם כל עשיר שבמדינה ההוא, ואיך להחניף אותו, עם עשיר זה מדברים כך, ועם עשיר זה מדברים כך וכו', ושוכחים לגמרי שכל הכסף והממון תלוי אך ורק בידו יתברך, וכמו שכתוב |חגי ב'| לי הכסף ולי הזהב נאום ה', אבל כשנופלין לקטנות המוחין ועושין ישות ומציאות מן הכסף והממון, אזי נדמה לו שהכל תלוי בכסף, ומי שיש לו הכסף הוא מורם מעם, ומגיע לו כבוד וגדולה, ובאמת כל הכבוד והגדולה שייך רק אליו יתברך לבד.

והאנשים הנ"ל, דהינו האנשים הכשרים של הבעל-תפלה הנ"ל, חזרו למקומם וסיפרו להבעל-תפלה מגודל הטעות והשטות של אותה המדינה, איך הם נבוכים מאד בתאות ממון, ושהם רוצים לעקר למדינה אחרת ולעשות להם כוכבים ומזלות, ענה ואמר הבעל-תפלה הנ"ל, שהוא מתיירא, שלא יתעו יותר ויותר, אחר-כך נשמע, שעשו לעצמן אלקות כנ"ל, ענה ואמר הבעל-תפלה הנ"ל, שעל דבר זה היה מתיירא ודואג מתחלה, כי מיד שאדם נופל לתאוות ממון, הממון מושך אותו מענין לענין עד שעושה ממנה עבודה זרה ממש רחמנא ליצלן, ולכן אשרי מי ששם בטחונו בהשם יתברך, ויודע שכל פרנסתו תלוי אך ורק בידו יתברך לבד, כי אז יושפע עליו שפע רב בכל עת, ולא יחסר לו שום דבר כלל, והשם יתברך יזכינו להיות מאנשי הבעל תפילה, ולעסוק בתפלה ובהתבודדות תמיד, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת מקץ ה'תשס"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה המדבר משבירת כח המדמה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שתורה זו של רביז"ל, כי צריך כל אדם להוציא את עצמו מהמדמה, ולעלות אל השכל, וכשנמשך אחר המדמה, זה בחינת שרירות לב, שהוא הולך אחר המדמה שבלב, וכשיוצא משרירות הלב, ומשבר לבו האבן, זה בחינת 'שמיר', שעל ידו נכנע האבן, ואינו הולך אחר תאוות המדמיות, והולך אחר השכל, וכל זמן שלא הוציא שכלו אל הפעל, שלא השתמש בשכלו עדין, אז אצלו השכל בכח, אף-על-פי שכבר שבר המדמה, אז נתקומם תכונת שכלו |כמובא ברש"י ריש פרשת תולדות|, אבל השכל עדין בכח, ואחר-כך כשחוקר בשכלו ומשתמש בו, אזי השכל בפעל וזה בחינת 'נפת צופים', בבחינת |שיר השירים ד'| "נפת תטפנה שפתותיך"- שהוציא מתיקות שכלו מכח אל הפעל, |וזה 'שפתותיך', הוא בחינת מוציא מכח אל הפעל, שהוא בחינת הדבור|ואחר- כך כשמשיג בשכלו כל מה שיש ביד אנושי להשיג, אז שכלו שב שכל הנקנה, כמו שכתבו המחקרים, שיש שכל בכח, ושכל הפעל, ושכל הנקנה, ועקר קיומו של אדם לאחר מיתתו, אינו אלא שכל הנקנה, וזה השארותיו לאחר המיתה, וזה בחינת אמנה, כי אמנה-לשון קיום דבר, כי שכל הנקנה, הוא קיום של אדם לאחר מותו, ושכל הנקנה נקרא, מה שאדם יודע הרבה דברים בידיעה אחת כי קדם צריך לידע הרבה הקדמות קדם שידע איזהו דבר,

ואחר-כך כשמשיג את הדבר, משליך הקדמותיו, ויודע את הדבר בידיעה אחת, ועקר המעין החכמה מן המקדש יצא, כי שם היו מקריבין הקרבנות, שהם הבהמיות וכח הדמיון כמו שכתוב |תהלים נ"א| "זבחי אלקים רוח נשברה", ששבירת הדמיון הם הקרבנות ובשביל זה אמרו חכמינו, זכרונם לברכה 'כשחרב בית-המקדש בטל השמיר וכו' וכשיבנה בית- המקדש, אז יתקים |יואל ד'| "ומעין מן המקדש יצא"

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר הסבל שאדם סובל בזה העולם הוא מחמת כח המדמה, שמדמה לעצמו כל מיני דמיונות של הבל, מה היה ומה יהיה וכו', ואינו זוכה לחיות עם מציאות החיים, שהקדוש ברוך הוא מחיה ומהוה ומקיים את כל הבריאה כולה בכל עת ובכל רגע, ואיך שהוא יתברך רוצה, כן נעשה, ומה שהיה כבר, זה היה רצונו יתברך, ותחת זה, האדם מדמה לעצמו דמיונות שהכל טבע מקרה ומזל, ודואג מאד מה יהיה, ומן הדמיונות האלה גם בא לדמיונות של עבירה חס ושלום, לדמות לעצמו מחשבות זרות והרהורים רעים רחמנא ליצלן, כי מאחר שאינו חי עם מציאות החיים, ומחשבתו משוטט בכל מיני דמיונות של הבל, לכן כבר הולך הלאה למקומות מטונפים רחמנא ליצלן וקשה לו מאד לצאת מן דמיונותיו, ולכן עיקר עבודת האדם לברר את כח המדמה, ולהתחיל לחיות עם מציאות החיים, וזה נעשה על ידי ה"שמיר", שהוא כח הדיבור, כי השמיר היתה תולעת שהשתמשו בה בבנין בית המקדש, לסתת את האבנים לבנות הבית, שהיה אסור להניף עליהם ברזל, והקדוש ברוך הוא הזמין להם תולעת השמיר, שסיתתה את האבנים בפיה, ורביז"ל מגלה כאן, שכל אחד ואחד מישראל יש לו כח של השמיר, שהוא כח הדיבור, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תנחומא פרשת בשלח| למה נמשלו ישראל לתולעת? מה תולעת זה אין כחה אלא בפיה, כן ישראל אין כוחם אלא בפיהם, כי על ידי שאדם מרגיל עצמו לדבר אליו יתברך בתפילה והתבודדות, והוא עקשן גדול בזה מדי יום ביומו, לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, על ידי זה זוכה לשבור את לבו האבן, ולצאת מכל הדמיונות ולברר את שכלו, ואף על פי שבתחילה נדמה לו כהר גדול, אבל כשיהיה עקשן גדול סוף כל סוף יזכה לנצח המלחמה, וכמו התולעת הקטן, שלכאורה יפלא, איך עם פיה הקטנה תוכל לשבור אבנים גדולים כאלו, אבל על ידי שאוכלת לאט לאט, סוף כל סוף שוברת את הכל, וכן הוא עם כח הדיבור, כשמשתמש עם דיבורי פיו לדבר דיבורי תפלה והתבודדות אליו יתברך, על ידי זה שובר את לבו האבן וזוכה לצאת מכל הדמיונות לגמרי.

ואומר רביז"ל, ודע שבכל עולם ועולם ובכל מדרגה ומדרגה, יש שם דמיונות

אלו, והם הם הקלפות הקודמין לפרי, וסובבים את הקדשה, בבחינת |תהלים י"ב| 'סביב רשעים יתהלכון', וכשאדם נעתק ממדרגה למדרגה, אז צריך לו לילך דרך אלו הדמיונות, כדי להגיע אל הקדשה ותכף כשעולה להמדרגה, אזי נתעוררין הקלפות שבמדרגה, ומסבבין אותו, וצריך להכניע אותם ולשבר אותם, ולטהר אותו המקום מקלפות

והסביר מוהרא"ש נ"י , כי הנה יש דמיונות של הבל בכל עולם ועולם, ובכל מדריגה ומדריגה, כי לפני שאדם זוכה לעלות לאיזה מדריגה והשגה בעבודת השם, באים דמיונות שונות לבלבל אותו שלא יעלה, והם בחינת הקליפות הקודמות לפרי, והאדם צריך להיות גיבור חיל כנגדם, ולדעת שהם רק קליפות סביב לפרי, וזה נסיון מן השמים לראות מה יעשה בראותו דמיוניות כאלו, כי לפני שאדם רוצה לזכות לאיזה מדריגה והשגה חדשה בעבודת השם, נכנסים בו כל מיני מחשבות של ייאוש וחלישות הדעת, האם אני באמת ראוי לזה? הלא אני בריה גרועה ופחותה מאד, ואין השגות אלו שייכים רק לצדיקים גדולים וכו', וכל אלו המחשבות הם דמיונות בעלמא, כי כל מדריגה והשגה שבעולם, שייך לכל אחד מישראל, ואם רק ירצה ברצון חזק, יכול לזכות אליה, העיקר שישתמש עם כח השמיר הנ"ל שהוא כח הדיבור, ולבקש ולהתחנן מלפניו יתברך שלא יעזוב אותו, ושיעזור לו להגיע את מה שרוצה להגיע, ואז סוף כל סוף יזכה לשבור את כל הדמיונות, ולעלות את השכל האמיתי, ולקנות אותו בקנין גמור, שזהו עיקר השלימות, שיוציא מתיקות שכלו מן הכח אל הפועל, ויקנה אותו בקנין גמור, עד שהדבר יהיה ברור אצלו כשמש בצהרים, שזהו עיקר מציאות החיים, להכיר שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

ואומר רביז"ל, ודע שאין שני בני אדם שוין זה לזה כי כל הנשמות הם זה למעלה מזה, וזה מלבוש לזה ופנימית של תחתון נעשה לבוש וחיצוניות לחיצוניות עליון וכו', ופנימיות וחיצוניות, הם שני מיני עבודות, עבודה של תורה ותפלה ומצוות, הם פנימיות, ועבודת אכילה ושתיה ושאר צרכי הגוף, הם חיצוניות, ועבודת חיצוניות, הינו אכילה ושתיה, של האדם העומד במדרגה העליונה, היא מאירה ומשבחת יותר, מעבודות פנימיות, הינו תורה ותפלה, של האדם העומד במדרגה התחתונה, ובשביל זה פנימיות התחתון נעשה לבוש לחיצוניות העליון וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה חיי האדם נחלקים לשני חלקים, עבודות פנימיות ועבודות חיצוניות, עבודות פנימיות הם עבודות של תורה ותפילה, מצוות

ומעשים טובים, ועבודות חיצוניות הם עבודות של אכילה ושתיה ושאר צרכי הגוף, והנה בוודאי כולם נצרכים אל האדם, ואחד בלי השני אין לה קיום כלל, כי הרי כך ברא הקדוש ברוך הוא אדם על הארץ, שיהיה מחובר מגוף ונשמה, ויעסוק בתיקון שניהם ביחד, ותיקוני הנשמה נקראים עבודות פנימיות, כי הם עבודות העיקריות של האדם, להעלות נשמתו אל המקום שנחצבה משם, היינו לחזור להכלל בו יתברך, ולהתדבק בו יתברך באמת, ותיקוני הגוף נקראים עבודות חיצוניות, כי הם מוכרחים לקיום הגוף בזה העולם, ובלי הגוף אי אפשר להנשמה להתקיים כלל, ולכן צריכין את שניהם, לעסוק בעבודות פנימיות, של תורה ותפילה ומצוות ומעשים טובים, וגם לעסוק בצרכי הגוף בקדושה ובטהרה, כדי ליתן חיות להנשמה, והנה כשאדם במדריגה גבוה ועליונה מאד, אזי העבודות חיצוניות שלו, היינו תיקונו גופו, הן על מדריגה יותר גבוה מעבודות פנימיות של אדם אחר, כי מחמת שקידש בשר גופו כל כך, וכל צרכי גופו נעשים בקדושה וטהרה גדולה, לכן זה אצלו עבודה שלימה ממש, ומאיר יותר מן התורה והתפילה של צדיק אחר, כי כשאדם זוכה לדביקות אמיתי בו יתברך, אזי יודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ושגם בעת עסקו בצרכי הגוף, השם יתברך נמצא שם, ויכולים להתדבק בו יתברך גם אז בדביקות הכי גדול, ולכן עבודות הגוף שלו מאיר יותר מעבודת תורה ותפילה של איש אחר, אשרי הזוכה להגיע אל השגה כזו.

והנה מובן מתוך דברי רביז"ל, שהדמיונות הנ"ל עולים לאדם בכל עבודה ועבודה שהוא עוסק בה, היינו בין בעבודות פנימיות ובין בעבודות חיצוניות, כי בכל פעם שרוצה לעסוק בתורה ותפילה באמת, הבעל דבר מכניס בו דמיונות של הבל, "למה זה שייך לך, הלא אין אתה ראוי לעסוק בתורה ותפילה באמת" "מה כבר חשוב התורה והתפילה לפניו יתברך, הלא חטאת כל כך הרבה", והאדם צריך לדעת שהם דמיונות שהעל דבר רוצה להכניס בו, והם הקליפה הקודמת לפרי, והוא מוכרח להתגבר עליהם בכל כוחותיו ולא להסתכל עליהם כלל, רק להמשיך בעבודתו עד שישבר המדמה לגמרי, ואז יזכה להוציא מתיקות שכלו מן הכח אל הפועל, ולקנות דעת מיושבת באמת.

וכן בעבודת חיצוניות, היינו עבודות של אכילה ושתיה ומשא ומתן עם הבריות, הבעל דבר מכניס בו דמיונות הרבה, ואומר לו, "מה שייך עבודות אלו אל הקדושה, הלא הם לצרכי עצמך", והאדם צריך להיות חכם אמיתי ולדעת שבודאי יכולים לעבוד את השם יתברך בכל דבר ממש, כי כשיש לאדם אמונה ברורה אינו

צריך עבודות קשות וסיגופים כלל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ו|, אלא גם בתוך אכילתו ושתייתו יכול להכיר את הקדוש ברוך הוא, ודייקא אז יהיה נעשה ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב|, וכן בתוך משאו ומתנו עם הבריות יכול למצוא תורה שלימה והלכות גדולות בכל פרט ופרט |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"פ|, ולכן צריכין לשבור את הדמיונות לפני כל מדריגה ומדריגה, הן בעבודת פנימיות והן בעבודות חיצוניות, ואז ילך בדרכי ה' לבטח.

ואומר רביז"ל בהמשך תורה זו, שאי אפשר להכניע הקלפות, הינו הדמיונות והמחשבות והתאוות והבלבולים והמניעות שבמדרגה, אלא על-ידי גדלות הבורא וכו', וההתגלות גדלות הבורא, הוא על-ידי צדקה שנותנין לעני הגון וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל הקדים לנו, שעיקר הכנעת המדמה הוא על ידי השמיר שהוא כח הדיבור, וכאן מוסיף רביז"ל שהדיבור יהיה לשבח ולהלל את השם יתברך, ולגלות לכולם את גדולת הבורא יתברך שמו, כי מיד שמגלין גדולת הבורא, אזי מתעוררים עיני הקליפות ואינם יכולין לשלוט כלל, וזהו סימן שיצא אדם מכח המדמה, ועלה אל השכל האמיתי, כשתמיד מפאר ומהלל לשמו יתברך, כי זהו מציאות החיים, שהקדוש ברוך הוא מחיה ומקיים ומהווה אותנו בכל עת ורגע, וכל מה שמרבה להלל לשמו יתברך, סימן שיצא מכח המדמה, וזה גם מעלת מצות נתינת צדקה לעני הגון, כי מיד שנתברר אצל האדם כח המדמה, כבר אינו עושה ישות ומציאות מן הכסף והממון, רק מחפש ומבקש לחלק מהונו ורכושו עם אחרים שאין להם, וזהו כל חיותו ושמחתו, שיכול לעזור לאחרים, שגם הוא יעלה ויצא מכח המדמה, ויבא להכיר את הבורא יתברך שמו, ולכן אשרי מי שעוסק בזה תמיד, להעלות עצמו מכח המדמה ולהכיר את מציאות החיים, ולשבח ולהלל לשמו יתברך, ולתת צדקה לעניים הגונים, כי על ידי זה יזכה להתדבק בו יתברך באמת, ולקנות דעת שלם ואמיתי בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את החלומות של פרעה והפתרון של יוסף, ואחר כך התוועדות יוסף עם אחיו והויכוחים שביניהם, ויש להבין מהו קשר כל הדברים האלו, שדייקא על ידי החלומות של פרעה, יצא יוסף מבית האסורים, וזכה לשלוט בארץ מצרים ולכלכל את אחיו וכל בית אביו? והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה חלום הוא התגברות כח המדמה, כי אז בשעת שינה נסתלק

השכל ונשאר רק כח המדמה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד|, והנה פרעה חלם מענין שבע פרות בריאות וטובות, ושבע פרות רעות ודקות בשר, וכן שבע שבלים טובות ומליאות, ושבע שבלים רעות ושדופות קדים, ומבואר בדברי רביז"ל בתורה זו, שהבהמה הוא בחינת כח המדמה, כי אצל הבהמה מתגברת כח המדמה מאד, שיושבת בשדה ומדמית לעצמה כל היום, ולכן היו מקריבין הבהמות לקרבנות על המזבח, כדי לברר כח המדמה ולהעלותו ולתקן אותו, והנה פרעה ראה בתחילה פרות בריאות וטובות, אבל אחר כך פרות רעות ודקות בשר, והבין יוסף הצדיק שהחלום מראה על בירור כח המדמה, שהפרות בריאות וטובות הם בירור כח המדמה של הבהמיות, ולכן הם סימן על שנים טובות ומליאות שובע, אבל הפרות רעות המראה ודקות הבשר מראים על התגברות כח המדמה, ששוכחים לגמרי ממציאות החיים, וכמו שכתוב |בראשית מ"א| ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות הראשונות הבריאות וגו' ולא נודע כי באו אל קרבנה, כי הכח המדמה מתגברת כל כך על האדם, עד ששוכח לגמרי את כל הטובה שהיה לו מקודם, ונדמה לו שתמיד היה לו רק רע, וכמוזכר בתורה זו, שבכל דרגא צריכין לשבור את המדמה מחדש, ולא נחשב מה שכבר שברו מקודם, ויוסף הצדיק שזכה לבירור וזיכוך המדמה על ידי שעמד חזק בכל הניסיונות שעבר עליו בארץ מצרים, ידע היטיב איך לשית עצה בשבע שני השובע, ואמר |שם| והיה האוכל לפקדון לארץ וגו', היינו שתמיד יכין לעצמו דרך לזכור ולא לשכוח את הטובות שהקדוש ברוך הוא עשה עמו עד עכשיו, וכמו שעשה עמו עד עכשיו בוודאי ימשיך להבא, כשרק יתחזק מאד בתפילה ובבטחון אליו יתברך.

והנה מה שחלם פרעה חלום שני מענין שבע שבלים בריאות וטובות, ושבע שבלים דקות ושדופות קדים, יש לומר שמרמז על שני מיני עבודות הנ"ל, עבודות פנימיות ועבודות חיצוניות, כי הפרות שהם הבהמיות מרמזים על עבודות החיצוניות, שהם צרכי הגוף וכעין מעשה בהמה, אבל השבלים מרמזים על עבודות פנימיות, שהם בחינת חטים ותבואה, לחמא דאורייתא, שצריכים לברר המוץ והתבן מן החיטים והסולת, ולהעלות אותם ברור, ולכן הבין יוסף הצדיק משני חלומות אלו, את עוצם חשיבות בירור המדמה, הן בעבודות פנימיות והן בעבודות חיצוניות, כי על ידיהם האדם זוכה לצאת מכח המדמה ולעלות אל החכמה והשכל שבכל דבר.

והנה יוסף הצדיק עלה לגדולתו דייקא על ידי החלומות האלו, כי מצינו שענין המחלוקת בין יוסף ואחיו היה גם כן בענין זה של עבודות פנימיות וחיצוניות,

וכמו שמצינו בגמרא |ברכות ל"ה| מחלוקת בין רבי שמעון בר יוחאי ורבי ישמעאל, רבי שמעון בר יוחאי אומר, אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעה זריעה וכו' תורה מה תהא עליה? ור' ישמעאל אומר, הנהג בהם מנהג דרך ארץ וכו', והגמרא מסיק שם, הרבה עשו כרבי שמעון בר יוחאי ולא עלתה בידם, והרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידם, כי הדרך של עבודות פנימיות אינו דרך לרוב אנשי העולם, רק ליחידי סגולה, וגם המחלוקת בין יוסף לאחיו היה בענין זה, כי כל מה שלמד יעקב אצל שם ועבר מסר ליוסף, ויוסף ישב תמיד באהל עם יעקב אביו ולא היה מוכרח להיות בחוץ כל כך, כמו אחיו שהיו יותר עסוקים בעבודות חיצוניות ומעורבים בין הבריות, בבחינת |בראשית ל"ז| וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם, ונקוד על "את" לומר שהלכו לרעות את עצמן כמו שפירש"י שם, היינו ענין תיקון עבודות החיצוניות, שהוצדיק דרך כבושה לרבים, כי מועטים הם מאד שיכולים להחזיק מעמד להיות פרושים ומובדלים מבני אדם, ולעסוק אך ורק בעבודות פנימיות כל הזמן, ולכן חלקו עליו ורצו לבטל הפצת דרכו לרבים, ולבסוף א עיקר עסקם של בני אדם בעולם הזה, והנה האחים אחזו שאין הדרך של יוסף ה |שם| וישליכו אותו הבורה והבור ריק אין בו מים, ואמרו חכמינו הקדושים |שבת כ"ב. ומובא שם בפירש"י| מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, היינו שרצו לראות איך יחזיק מעמד כשמוצא את עצמו מעורב בין נחשים ועקרבים, היינו מניעות ובלבולים, ואם ישאר חזק ביהדותו, ועליהם כתיב |שם| וישבו לאכול לחם, היינו שהלכו לשיטתם, לעסוק בתיקון עבודות החיצוניות שהוא דרך רוב אנשי העולם, ולמצוא אלקותו יתברך גם בתוך כל עבודות גשמיים.

אבל הקדוש ברוך הוא סיבב עם יוסף הצדיק שירד למצרים לתוך תוקף ערות הארץ, ושם נסנסה בנסיונות קשות ומרות מאד, ואף על פי כן החזיק מעמד, ואז למד יוסף לימוד זאת ביותר, איך להיות חזק גם בעבודות חיצוניות לעבוד את השם יתברך, עד שהגיע לבירור וזיכוך המדמה יותר מכל אחיו, כי דייקא על ידי שהיה כל כך חזק בעבודות פנימיות, ושימש את יעקב אביו בכל כוחותיו, על ידי זה קיבל כח עצום גם להעלות כל העבודות חיצוניות, ולא להתאבד ביניהם, ולכן |בראשית מ"ב| ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ, כי הוא עלה למעלה מכולם, והיה יכול ללמד דרך איך להחזיק מעמד גם בתוקף ערות מצרים, ועל ידו היה לעם ישראל קיום בכל שנות גלותם בארץ מצרים.

ולכן דייקא בעת התגלות החלומות של פרעה, הבין יוסף הצדיק שהגיע הזמן

שיזכה לצאת מבית הסוהר, ולגלות דרך נפלא בעבודת השם, איך יכולים לעבוד את השם יתברך הן עם עבודות פנימיות והן עם עבודות חיצוניות, כי החלום של הפרות הראה לו ענין של שבירת המדמה בתוך עבודות חיצוניות, והחלום של השבלים הראה לו ענין של שבירת המדמה בתוך עבודות פנימיות, ועל ידי זה יצא לשלוט על כל ארץ מצרים.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא, לענין ימי חנוכה הקדושים שעברו עלינו לטובה, כי הנה מבואר בדברי מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות חנוכה הלכה א'|, שענין חנוכה הוא גם כן ענין שבירת כח המדמה של היוונים ימח שמם, כי הם הכניסו ענין הטבע והתרבות בעולם, שהוא ענין של כח המדמה, ושל כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, שהכל דמיונות של שוא והבל, והחשמונאים גילו ופרסמו את אור השם יתברך בעולם, שהוא אור האמונה הקדושה, לשבור את כח המדמה ולעלות אל אור השכל, ולכן נשאר לנו ימי חנוכה הקדושים שהם ימי הלל והודאה, שהוא ענין שבירת המדמה על ידי גדולת הבורא כנ"ל, וכן נוהגים הנערים לסבב על הפחתים בחנוכה |כמובא במגן אברהם אורח חיים סי' תרע"א|, שהוא ענין תיקון הצדקה שגם כן שובר את כח המדמה כנ"ל, ומצות נר חנוכה הוא להדליקה על פתח ביתו מבחוץ דייקא, היינו לעשות מן עבודות חיצוניות פנימיות, ולגלות איך שגם בחוץ יכולים לעבוד את השם יתברך באמת.

וזהו קשר וסמיכות שני מאמרי רב תנחום |שבת כ"א| נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמבוי וכו', מאי דכתיב |בראשית ל"ז| והבור רק אין בו מים, ממשמע שנאמר והבור רק, איני יודע שאין בו מים? אלא מה תלמוד לומר אין בו מים, מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו, ולכאורה יפלא, מה קשר ושייכות יש בין שני מאמרים אלו? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי שניהם מרמזים על תיקון עבודות חיצוניות, נר חנוכה על פתח ביתו צריך להיות למטה מכ' אמה, במקום שהעין שולט, כדי לגלות שיכולים לעבוד את השם יתברך גם בחוץ, וזהו כסוכה וכמבוי, כי כולם הם מצוות שעושים מה"חוץ" "פנים", כי עושה סוכה ברשות הרבים שהוא רשות הקליפות, ומהפך אותו לרשות היחיד שהוא רשות יחידו של עולם היינו הקדוש ברוך הוא, וכן במבוי, וזהו הבור של יוסף הצדיק, שהיה מלא נחשים ועקרבים, היינו המניעות ובלבולים של עבודות חיצוניות של עולם הזה, ויוסף הראה דרך איך לעמוד חזק בכולם, והשם יתברך יזכינו להכניס לימודים אלו בקרב לבינו, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת מקץ שבת חנוכה ה'תשנ"ט
בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ב המדבר מאמונה ומרחמנות עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, "אלה מסעי בני ישראל" |במדבר ל"ג| שמסעי בני ישראל, דהיינו הנסיעות שבני ישראל נוסעין ממקום למקום, הם מכפרין על אלה אלהיך ישראל, היינו על פגם עבודה-זרה, כי אפילו כשאין עובדין עבודה-זרה, יש פגם עבודה-זרה, כי קלקול האמונה היא גם-כן בחינת עבודה-זרה, וכמו שמובא |בשם הבעל-שם-טוב| על פסוק |דברים י"א|: "וסרתם ועבדתם אלהים אחרים", שתיכף כשסרים מהשם יתברך, הוא בחינת עבודה-זרה, ועל-ידי הנסיעות של ישראל, נתכפר, 'וכל זמן שיש עבודה-זרה בעולם, חרון-אף בעולם' |ספרי, פרשת ראה והובא בפרש"י שם|, נמצא כשנתכפר פגם עבודה-זרה כנ"ל, נמתק החרון-אף, ונמשך רחמנות, ועיקר רחמנות הוא בבחינת |בראשית מ"ג|: "ואל שדי יתן לכם רחמים"-'לכם' דייקא היינו שהשם יתברך יתן לנו הרחמנות, שימסור את הרחמנות בידינו, כי אצלו יתברך יכול להיות, שגם החולאת הקשה וכל היסורין הם הרחמנות שלו, כי בודאי כל מה שהשם יתברך עושה להאדם, אפילו יסורין קשים, הכל הוא רק רחמנות, אבל אנו מבקשים, שיתן וימסור בידינו את הרחמנות, כי אין אנו מבינים הרחמנות שלו, וגם אין אנו יכולין לקבל אותו הרחמנות שלו הנ"ל, רק שהשם יתברך יתן בידינו את הרחמנות, שאנחנו בעצמנו נרחם עלינו, ואצלנו הרחמנות בפשיטות, להתרפא מן החלי וכיוצא בזה, ישראל- ראשי-תיבות: אל שדי יתן לכם רחמים, כנ"ל, כי הרחמנות נעשה על-ידי מסעי בני ישראל כנ"ל', עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה העיקר הוא אמונה, שיזכה אדם לאמונה ברורה ומזוככת כל כך בהקדוש ברוך הוא, עד שיזכה לראות במו עיניו איך שהכל אלקות גמור הוא, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והנה מיד כשאדם סר מן האמונה הקדושה אפילו בכלשהו, הרי הוא נכשל בעבודה זרה חס ושלום, כי כפי סורו מן האמונה הקדושה כן נכנס בו עבודה שהוא זרה לו, וכמאמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע על הפסוק |דברים י"א| וסרתם ועבדתם אלהים אחרים, שמיד שהאדם סר מן האמונה, אפילו מעט דמעט, הרי כבר נכשל בעוון "ועבדתם אלהים אחרים", כי יש בו שמץ של עבודה זרה, כי האמונה הקדושה צריך ליכנס באדם עד שירגיש אותו בכל איבריו ממש |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"א|, ויהיה האמונה כל כך

ברורה אצלו, כאילו רואה אותה בעיניו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"בן, ולכן אם סר מזה אפילו מעט, כפי הסרתו כן נכשל בעבודה זרה, שהרי נכנס בדעתו איזה ישות ומציאות חוץ ממנו יתברך, וזה נקרא עבודה זרה, ולכן לתקן זאת, האדם צריך לסור ולטלטל עצמו בדרך, עד שימצא אלקותו יתברך בכל מקום בואו, שבכל מקום שמגיע לשם יעשה איזה מצוה או דבר שבקדושה לגלות שהוא מאמין שהקדוש ברוך הוא נמצא גם שם, ועל ידי זה יתקן מה שפגם במיעוט אמונתו, כי כנגד מה שהיה חסר לו מקודם אמונה, ולא ידע שהקדוש ברוך נמצא אתו עמו ואצלו, עכשיו על ידי שמוצא אלוקותו יתברך בכל מקום בואו, הרי הוא מתקן את זה, ולכן "אלה מסעי בני ישראל" הוא תיקון על "אלה אלהיך ישראל", כי בזה שנוסע בדרך ומוצא אלוקותו יתברך בכל מקום, זהו תיקון גמור למה שפגם מקודם במיעוט אמונתו, כי עכשיו חוזר וממשיך על עצמו אמונה קדושה וטהורה בכל מקום בואו.

והנה כשאדם זוכה לאמונה ברורה ומזוככת בו יתברך, עד ידי זה ממשיך על עצמו רחמים וחסדים מלמעלה, כי האמונה מכניס בו דעת אמיתי, לדעת שהכל לטובתו, ועל ידי הדעת ממשיך על עצמו רחמנות, כי מי שאין בו דעת אסור לרחם עליו |ברכות ל"ג|, אבל כשיש בו דעת מרחמין עליו, והדעת הזה מלמד אותו איך שכל הבא מלמעלה הוא רק לטובתו הנצחית, ואפילו מה שנראה בעיניו רע, באמת הוא טוב, כדי לכפר עונותיו ולזכותו לחיי עולם הבא, וזה נקרא ידיעה שלימה, כשיודע שהכל לטובתו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, ועל ידי הדעת הזה מתבטלין כל הצרות והיסורין |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"נ|, אבל אם אין בו אמונה חס ושלום, אזי יש כעס וחרון אף מלמעלה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ספרי פרשת ראה| כל זמן שיש עבודה זרה בעולם חרון אף בעולם, כי הדינים והגבורות שורין עליו ואינו זוכה להשיג את רחמנותו יתברך, כי חסרון האמונה מקטין את דעתו ואינו זוכה להכיר את רחמנותו יתברך איך כל מה שעובר עליו הוא לטובה, ולכן הוא מתחיל להרגיש צער הצרות והיסורין וזה ממרמר את חייו מאד, ולכן עיקר השלימות לזכות לאמונה ברורה ומזוככת בו יתברך, עד שזה יכניס בו דעת אמיתי לדעת שהכל לטובתו, ועל ידי זה יהיה נמשך עליו רחמים וחסדים גמורים.

והנה אף על פי שבודאי מלמעלה גם כל היסורין והצרות שבאים עליו הם לטובתו, כי כוונתו יתברך הוא רק לרחם על האדם ולקרב אותו לעבודתו, אף על פי כן לא בכל פעם האדם זוכה להבין את הרחמנות בדעתו, כי לפעמים הם באים בלבושים של

דינים וגבורות, וקשה לקבלם, ולכן עיקר תפילתינו ובקשתינו אל השם יתברך, שימסור את הרחמנות בידינו, שנזכה לראות את הרחמנות בפועל ממש, בבחינת |בראשית מ"ג| אל שדי יתן לכם רחמים, היינו שימסור את הרחמנות בידינו, ואזי הרחמנות בפשיטות, להתרפא מן החולי ולצאת מן הצער והיסורין, ויהיה אך ורק טוב לישראל ברוחניות ובגשמיות, וזהו עיקר התכלית, כי זה מרומז בשם ישראל בעצמו שהוא ראשי תיבות א'ל ש'די י'תן ל'כם ר'חמים, היינו שעם ישראל יקבלו את הרחמים של הקדוש ברוך הוא, אבל הכל תלוי כפי האמונה, כפי שאדם זוכה לזכך אמונתו ולהכניס בו ידיעה ברורה שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, כן נמשך עליו רחמנות, ונמתקים ממנו כל הדינים, וזוכה לראות הרחמים והחסדים של השם יתברך במו עיניו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה פסוק הנ"ל של אל שדי יתן לכם רחמים אמר יעקב אבינו אל השבטים בשעה ששלח אותם עם בנימין אל יוסף, וכמו שכתוב |בראשית מ"ג| ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין, ואני כאשר שכלתי שכלתי, ולכאורה למה הזכיר להם יעקב אבינו אז דייקא את השם "אל שדי"? וגם למה דייקא אז רימז להם את ענין הנ"ל שהקדוש ברוך הוא ימסור את הרחמנות בידם? אבל על פי הדברים הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה בזה שמכרו את יוסף הצדיק היה פגם של אמונה, כי הלא כל עיקר עבודתו של יוסף הצדיק היה לגלות ולפרסם שמו של הקדוש ברוך הוא בעולם, כי הוא המשיך את הדרך של יעקב אבינו בעולם ביותר, בבחינת |בראשית ל"ז| אלה תולדות יעקב יוסף, שכל מה שלמד יעקב אצל שם ועבר מסר ליוסף, והלא עבודתו של יעקב היה לפרסם את האמונה הקדושה בעולם כמובא ברמב"ם |הלכות עבודת כוכבים פרק א הלכה ג| וכן מובא בדברי רביז"ל |חיי מוהר"ן סי' שצ"ד|, ולכן מצינו שיוסף הצדיק בכל מקום בואו, אפילו בבית האסורים, היה שם שמים רגיל בפיו, והיה מפרסם שמו יתברך לכל מכיריו, וכמו שכתוב |בראשית ל"ט| וירא אדוניו כי ה' אתו, ופירש"י שם שמים רגיל בפיו, וכן כתיב |שם| ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח, וכן כתיב |שם| וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו, כי הוא היה תמיד דבוק באור האמונה הקדושה, ובכל מקום בואו גילה ופירסם אלקותו יתברך לכולם, והיה משמח ומעודד את כל מכיריו, וכמו שמובא במדרש |בראשית רבה פרשה פ"ד סי' ד'| ויהי איש מצליח שהיה גבר קפוז, שרקד ושימח את כולם, עד שגם בבית הסוהר כשראה שרי פרעה שהנם זועפים בא לשמח ולהחיות אותם, וכמו שכתוב |בראשית

מ'| מדוע פניכם רעים היום, ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו ויאמר אלהם יוסף הלוא לאלקים פתרנים ספרו נא לי, כי על ידי גילוי האמונה הקדושה שהיה בידו, היה יכול לשמח את כולם, ולכן בזה שמכרו אותו אחיו היה פגם באמונה, והיו צריכין לתקן את זה, וזה נעשה על ידי הטלטול והנסיעה שהוצרכו ליטלטל ולנסוע מארץ כנען אל ארץ מצרים ולבא לפני יוסף, ויוסף גילגל עמם כל מיני סיבובים עד שיתוודו ויאמרו אבל אשמים אנחנו וגו' ויחזרו בתשובה על שמכרו אותו, ולכן עכשיו שירדו כל האחים אליו היה הזמן לתקן את זה, כי אלה מסעי בני ישראל הוא תיקון לאלה אלהיך ישראל שהוא פגם האמונה, ולכן דייקא אז אמר להם יעקב ואל שדי יתן לכם רחמים, שעכשיו שתזכו לתקן פגם האמונה, הרי תזכו לדעת ברורה שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ועל ידי זה יהיה נמשך עליכם רחמים וחסדים גמורים, ותזכו שהרחמים הזה גם תראו במו עיניכם, בבחינת יתן "לכם" רחמים, שימסור הרחמנות בידכם, כי יעקב אבינו בעצמו ראה בחיים שלו את גילוי השם אל שדי, וכמו שכתוב |שמות ו'| וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי וגו', כי שם זה מורה על בחינת צמצום ודין, שלא רואים במו עיניו את הרחמים גלויים, כי על יעקב עבר צרות רבות כל משך ימי חייו, צרת עשו, צרת לבן, צרת רחל, צרת דינה, צרת יוסף, צרת שמעון וכו', ולכן הזכיר עכשיו לבניו שם זה אל שדי, בבחינת מי שאמר לעולמי די יאמר לצרותי די |כמובא שם בפירש"י בשם המדרשן, כי הוא היה צריך לעבוד את הקדוש ברוך הוא בדרך זה, שאפילו יעבור עליו כל מיני דינים ויסורים, יידע שהכל רחמים וחסדים ולטובתו הנצחי, והוא בוודאי קיבל את הכל באהבה, וכמו שאמר להם ואני כאשר שכלתי שכלתי, אבל עכשיו שבניו הוצרכו לנסוע וליטלטל עצמם למצרים, בירך אותם שיזכו לתקן את פגם האמונה ויזכו לראות את הרחמים והחסדים במו עיניהם, בבחינת ואל שדי יתן לכם רחמים, שהקדוש ברוך הוא ימסור את הרחמנות בידכם, וכבר תזכו לראות רחמים וחסדים גלויים, וכמו שבאמת זכו לבסוף למצוא את יוסף ולהשיב אותו אל אביו, וכן הוא אצל כל אדם, כפי שזוכה להכניס בעצמו אמונתו יתברך בידיעה ברורה, כן זוכה לראות הרחמים והחסדים של הקדוש ברוך הוא בגילוי נורא מאד, אשרי לו ואשרי חלקו.

וחזר מוהרא"ש נ"י וקישר את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דחנוכה, בקשר עליון וחזק מאד, כי הנה כל עיקר קליפת יון היתה להסתיר את האמונה הקדושה מן העולם ולהגביר את החושך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה ב' סי' ד'| וחושך זה גלות יון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן,

שהיתה אומרת להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל, כי האמונה הקדושה היא עיקר האור, וכמו שכתוב |תהלים כ"ז| ה' אורי וישעי, וכל מה שזוכים להתגלות האמונה, כן נדחה החושך מן העולם, בבחינת |שם קל"ט| גם חושך לא יחשיך ממך, וכן כתיב |מיכה ז'| גם כי אשב בחושך ה' אור לי, אבל כשמתגבר החושך בעולם, אזי מתגבר העצבות והמרה שחורה, כי מתחילים להרגיש הצער והמרירות של הצרות והיסורין, וזה שובר את האדם לגמרי, ולכן התגברו היוונים לבטל ש'בת מ'ילה וח'ודש דייקא, שהם ראשי תיבות ש'מ'ח', כי בשלש מצוות אלו תלויים עיקר השמחה של נשמות ישראל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ילקוט שמעוני בהעלותך רמז תשכ"ה| וביום שמחתכם, אלו שבתות, כי שבת היא מתנה טובה שהיתה גנוזה בבית גנזיו של הקדוש ברוך הוא וניתן לנו לעונג ולשמחה, וכן על מילה אמרו חכמינו הקדושים |שבת ק"ל.| שהוא מהמצוות שקיבלו ישראל בשמחה ועדיין עושים בשמחה, בבחינת |תהלים קי"ט| שש אנכי על מצותיך כמוצא שלל רב, וכן על ראש חודש אמרו חכמינו הקדושים |פסחים ע"ז.| דאקרי מועד, שהרי כל קביעות המועדים תלויים בראש חודש, והוא בחינת ההתחדשות של כנסת ישראל בכל פעם מחדש, וכמו שאומרים |בברכת קידוש לבנה| "שהם עתידים להתחדש כמותה וכו'", ונהגו כל ישראל לשמוח מאד במצות קידוש הלבנה, ולעשות שמחות ורקודין בקידוש החדש דוגמת שמחת נשואין |שולחן ערוך אורח חיים סימן תכו סעיף ב'|, כי שלש מצוות אלו הם יסוד השמחה והאמונה של כלל ישראל, והיוונים התלבשו על מצוות אלו ביותר להגביר החושך והעצבות בעולם, ולכבות את אור האמונה, ולכן אמרו, כתבו על קרן השור דייקא, קרן השור מרמז על קדושת יוסף הצדיק שנקרא שור, וכמו שכתוב |דברים ל"ג| בכור שורו הדר לו וגו', כי הם רצו דייקא לבטל את הלימודים של יוסף הצדיק, שגילה ופירסם איך אפילו בתוקף ערוות מצרים ובבית האסורים, יכולים להחזיק מעמד ולשמוח ולהזכיר שם שמים בפיו, וזהו שאמרו "אין לכם חלק באלהי ישראל" "לכם" באלהי "ישראל" דייקא, כי ישראל ראשית תיבות אל שדי יתן לכם רחמים כנ"ל, והעיקר שימסור הרחמנות לכם בידכם, אבל מיד שנכבה אור האמונה והדעת, אזי כבר אי אפשר לראות הרחמים והחסדים בעינים, כי האדם נופל במרירות ובדכאון חס ושלום, ונסתר ממנו אור אלוקתו יתברך לגמרי, וזה מה שרצו היוונים לעשות, אבל החשמונאים התגברו כנגדם בכוח גדול, וגילו ופירסמו האמונה הקדושה בעולם, בבחינת |שמות ט"ו| מי כמכה באלים ה', ולכן זכו להתגלות הנס באור המנורה, שהוא התגלות אור אלקותו יתברך, כי ממנורת בית המקדש יצא אור לכל

העולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |במדבר רבה פרשה ט"ו סי' ב'| שחלונות בית המקדש היו צרות מבפנים ורחבות מבחוץ כדי שיצא האור לכל העולם כולו, ולכן דייקא בימי חנוכה קוראין פרשיות אלו של התגלות יוסף הצדיק, כי דייקא בכוחו של יוסף הצדיק התגברו החשמונאים עם אור האמונה הקדושה נגד החושך של יון, וזכו לקביעות החג הקדוש של חנוכה.

וזהו ענין, ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם וגו' ואיתא במדרש |בראשית רבה פרשה פ"ט סי' א'| קץ שם לחושך וגו' |איוב כ"ח|, זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפילה וכו', זמן נתן ליוסף כמה שנים יעשה באפילה בבית האסורים, כיון שהגיע הקץ חלם פרעה חלום וכו', כי החלומות של פרעה הם בחינת החלומות של הרשעים וקלי העולם, שיושנים את ימיהם ושנותיהם בדמיונות של הבל, וכל החיים שלהם עוברים כחלום יעוף, וצריכין את הצדיק שהוא בבחינת יוסף, לבוא ולפתור את החלום, וללמד להם איך למצוא את הקדוש ברוך הוא בתוך החיים שלהם, ואיך להכניס אור בתוך החלום של עולם הזה, בבחינת קץ שם לחושך וגו', ולכן נאמר על קץ הגלות |תהלים קכ"ו| בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים, כי אז יראה באמת איך שכל החיים הוא כמו חלום, והקדוש ברוך הוא נמצא שם בתוך החלום, ויכולים להתדבק אליו יתברך משם, ובזה דוחים את החושך והטומאה של קליפת יון מן העולם, וזוכים להגביר את אור השמחה בעולם, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת הימים האלו, שבהם מתגלה אורו של משיח, ונזכה לשמוע בקול שופרו של משיח ולראות בבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת מקץ שבת חנוכה ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף ק"ס עיין שם.

וגם בענין הדאקטירייי היה לו יסורים: כשהיה בא לחולה, והיה נותן לו רפואה, שהיה יודע בברור, שאם ילך לו להחולה לחיים, בודאי מחויב בברור להתרפאות מזה, כי היא רפואה נפלאה מאד, ואחר-כך מת החולה, והיו אומרים העולם, שמת על-ידו והיה לו יסורים גדולים מזה וכן לפעמים נתן רפואה לחולה-ונתרפא, והיו אומרים העולם: מקרה הוא והיה מלא יסורים תמיד.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, וגם בענין הדאקטירייי היה לו יסורים: כשהיה בא לחולה, והיה נותן לו רפואה, שהיה יודע בברור, שאם ילך לו להחולה לחיים, בודאי מחויב בברור להתרפאות מזה, כי היא רפואה נפלאה

מאד, ואחר-כך מת החולה, והיו אומרים העולם, שמת על-ידו, והיה לו יסורים גדולים מזה, וכן לפעמים נתן רפואה לחולה-ונתרפא, והיו אומרים העולם: מקרה הוא והיה מלא יסורים תמיד, כי החכם היה מלא ישות וגאוה, וכל כוונתו בעסקי הרפואות היה רק לשם גאוה וכבוד, ולכן היה מלא צער ויסורים תמיד, כי אם החולה מת, והאשימו אותו, היה לו צער גדול מזה, למה יאשימו אותו? הלא נתן לו תרופות טובות, ואם החולה נתרפא, ואמרו שמקרה הוא ולא ממנו, גם היה לו צער ויסורים גדולים, כי למה אינם תולים את הרפואה בו? הלא הוא נתן לו את התרופות האלו, והיה מלא צער תמיד, כי מי שהוא חכם בעיניו ומלא ישות וגאוה, אף פעם אינו מרוצה עם החיים שלו, והוא כאיש שוטה ממש, וכדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ד| מי שרוצה כבוד הוא שוטה, כי הוא נדמה למי שמבקש כבוד בהיכל המלך, שאין לך בזיון גדול מזה, וכן אנחנו כולנו נמצאים כאן בעולם הזה בהיכל מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ואם כן מה שייך שנבקש כבוד מאיזה בשר ודם, הלא אין בזיון גדול מזה, כי הרי הקדוש ברוך הוא נמצא כאן, ומה שייך שנקבל כבוד מאיזה בשר ודם? אבל כל שנסתר מן האדם ידיעה זאת שהוא נמצא בהיכל מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, כן נכנס בו תאוה לישות וכבוד, אבל באמת הוא שוטה גדול, כי הוא עומד בהיכל המלך ומבקש כבוד לעצמו, ואין לך בזיון גדול מזה, וכבר אמרו חכמינו הקדושים |עירובין י"ג:| כל המחזר על הגדולה, גדולה בורחת ממנו, ולכן דייקא זה שרודף אחר הכבוד, נעשה ללעג ולקלס בעיני כולם, ובמקום לקבל כבוד וגדולה, הוא מתבזה לגמרי, מה שאין כן הבורח מן הכבוד, הכבוד רודפת אחריו, כי מחמת שאינו רוצה כבוד מבני אדם, לכן לבסוף כולם מכירים את מעלתו, ורודפים אחריו ללמוד ממנו מדותיו הטובות.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבוודאי קשה מאד להסביר לבני אדם דבר זה, איך שתאוות כבוד הוא שגעון גדול, כי כל אחד רוצה להיות איזה ישות ומציאות בזה העולם, ורודף אחר הכבוד מאד, ואחר כך נשבר לגמרי כשאינו משיג תאוותו, אבל הצדיקים האמיתיים הדביקים בו יתברך, מסתכלים על כל הענין כשגעון גמור, כי מי רוצה את הכבוד הזה? וממי הוא רוצה את הכבוד הזה? הלא הוא בעצמו אינו כלום, וגם כל אלו שרוצה מהם הכבוד, אינם כלום, כי הכל דמיון גדול, אם כן מה שייך להתאוות לכבוד, הלא רק הקדוש ברוך הוא נמצא כאן, וכל הכבוד והגדולה שייך רק אליו, אבל מחמת שרוב בני אדם חיים בעולם הדמיון, לכן נדמה להם שצריכין כבוד מבני אדם, ונשברים לגמרי אם אינם משיגים אותו, וזה

היה עיקר הצער והיסורים של החכם כאן, שאף פעם לא השיג את הכבוד שרצה, וגם כל עסקו בחכמת הרפואה היה רק למען הגאוה והכבוד.

והנה לעומת זה, גם הצדיקים האמיתיים נקראים רופאים, כי הם רופא נפשות, והם מרפאים נשמות ישראל מחולייתם ומנפילתם, אבל כל כוונתם לשם שמים, היינו לעזור לכל נשמות ישראל לחזור אל הקדוש ברוך הוא, ואם הם מצליחים בעבודתם, הם שמחים מאד, ולא איכפת להם כלל שיתלו הגדולה בהם, ואם חס ושלום אינם מצליחים עם איזה בן אדם לרפאות אותו מחולייתו, אזי הם ממשיכים לעזור לנשמות ישראל אחרים, ואף פעם אינם מתייאשים מעבודתם, כי מחמת שכל כוונתם לשם שמים ולא לכבוד עצמם כלל, לכן ממשיכים כל ימי חייהם בעבודתם בקודש, וזוכים לרפאות המון נפשות רבות מחולייתם ברוחניות ובגשמיות, והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתיים, ונזכה לקבל מהם רפואות אמיתיות ברוחניות ובגשמיות עדי נזכה להיות דביקים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת מקץ שבת חנוכה ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ג המדבר מהניגון של ארץ ישראל ששלח יעקב עם בניו אל יוסף, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, כי יעקב אבינו, כששלח את בניו-עשרת השבטים -ליוסף, שלח עמהם ניגון של ארץ-ישראל, וזה סוד: "קחו מזמרת הארץ בכליכם" וכו' |בראשית מג|, בחינת זמר וניגון, ששלח על-ידם ליוסף, וכמו שפרש רש"י: "מזמרת"- 'לשון זמר' וכו', כי דע, כי כל רועה ורועה יש לו ניגון מיחד לפי העשבים ולפי המקום שהוא רועה שם, כי כל בהמה ובהמה יש לה עשב מיחד, שהיא צריכה לאכלו, גם אינו רועה תמיד במקום אחד, ולפי העשבים והמקום שרועה שם, כן יש לו ניגון, בחינת פרק שירה, ומשירת העשבים נעשה ניגון של הרועה, וזה סוד מה שכתוב |שם דן|: "ותלד עדה את יבל, הוא היה אבי ישב אהל ומקנה ושם אחיו יובל, הוא היה אבי כל תפש כנור ועוגב" כי תכף כשהיה בעולם רועה מקנה, היה תכף כלי-זמר כנ"ל, ועל-כן דוד המלך, עליו השלום, שהיה "ידע נגן" |שמואל-א ט"ז|, על-כן היה רועה |שם| כנ"ל |גם מצינו באבות העולם כלם, שהיו רועי מקנה|, וזה בחינת |ישעיה כ"ד|: "מכנף הארץ זמרת שמענו", הינו שזמירות ונגונים יוצאים מכנף הארץ, כי על-ידי העשבים הגדלים בארץ נעשה נגון כנ"ל ועל-ידי שהרועה יודע הנגון,

על-ידי-זה הוא נותן כח בהעשבים, ואזי יש לבהמות לאכל|שיר-השירים ב|
"הנצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע", הינו שהנצנים גדלים בארץ על-ידי הזמר והנגון השיך להם כנ"ל, נמצא שעל-ידי הזמר והנגון שהרועה יודע, הוא נותן כח בעשבים, ויש מרעה לבהמות, גם הנגון הוא טובה להרועה בעצמו, כי מחמת שהרועה הוא תמיד בין בהמות, היה אפשר שימשיכו ויורידו את הרועה מבחינת רוח האדם לרוח הבהמיות, עד שירעה הרועה את עצמו, בבחינת |בראשית ל"ז|:
"וילכו לרעות את צאן אביהם" וכו', ופרש רש"י: 'שהלכו לרעות את עצמן',
ועל- ידי הנגון נצול מזה, כי הנגון הוא התבררות הרוח, שמבררין רוח האדם מן רוח הבהמה, בבחינת |קהלת ג|: "מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה, ורוח הבהמה הירדת היא למטה", כי זהו עקר הנגון-ללקט ולברר הרוח טובה, כמבאר במקום אחר ועל-כן על-ידי הנגון נצול מרוח הבהמיות, כי נתברר רוח האדם מרוח הבהמה על-ידי הנגון כנ"ל:
ויש חלוקים רבים בנגינה, כי יש נגון שלם, ויש נגון שהוא בכמה בבות, ויכולים לחלקו לבבות ועניים:
ודע, שהמלך יש לו כל הנגון כלו בשלמות, אבל השרים אין להם רק איזה חלק בנגון, כל אחד לפי מקומו, ועל-כן אמר דניאל לנבוכדנצר |דניאל ד|: "אנת הוא אילנא וכו' ומזון לכלא בה" כי נבוכדנצר שהיה מלך ויש לו כל הנגון, על-ידו נמשך כל המזון, כי המזון נמשך על-ידי הנגון כנ"ל ועל-כן יעקב אבינו, אף שלא היה יודע אז שהוא יוסף, רק כפי מה שספרו לו השבטים הנהגותיו של יוסף, שלח לו נגון השיך לשר כמותו, כפי מה ששמע מבניו דרכיו והנהגותיו, כי יעקב רצה לפעל אצלו על-ידי הנגון מה שהיה צריך, על-כן שלח לו אותו הנגון של ארץ-ישראל וזהו שאמר לבניו: "קחו מזמרת הארץ בכליכם", הינו שיקחו בחינת הנגון הנ"ל, שהוא בחינת 'זמרת הארץ' כנ"ל, בכלים שלהם "והורידו לאיש מנחה, מעט צרי ומעט דבש, נכאת ולט, בטנים ושקדים"- הם בחינת משקולות ומדות הנגון, כי הנגון נעשה מגדולי הארץ כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן גילוי נורא ונפלא מאד בסתרי ההשגחה של השם יתברך, איך שמושגח מלמעלה כל דבר בפרטי פרטיות, עד שגם מושגח איפוא ירעה הרועה את הבהמות שלו, ואיזה עשבים יאכלו, ואיזה ניגון ינגן הרועה בשעת ישיבתו בשדה, מה שכל זה הוא מפלאי נסתרות הבריאה, שיש עת ומקום לכל דבר לפי חכמתו יתברך, ורביז"ל אומר שזהו סוד "פרקי שירה" המקובלת לנו מחכמינו הקדושים, שיש לכל בריה בזה העולם, השיר

והגינון שלה ששר ומנגן להקדוש ברוך הוא, כי כל הבריאה כולה נברא רק בשביל כבודו יתברך, וכמו שכתוב |ישעיה מ"ג| ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, והנה כל הבריות כולם שרים שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא, להודות ולהלל לשמו יתברך שזכו ליבראות לשמש את קונם באיזה צורה שהיא, אבל עיקר השלימות בא מ"פרקי שירה" של האדם הבעל בחירה, שיש לו כל מיני צרות ויסורין בזה העולם, ואף על פי כן מתגבר על כל המניעות, ושר שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא על כל החסד חנם שגומל אותו בכל עת, כי אף על פי שעובר על האדם באמת כל מיני צרות ויסורין, אף על פי כן הקדוש ברוך הוא גם מרחיב לו בתוך כל יסוריו וצרותיו, ומשפיע לו כל מיני השפעות טובות של בני חיי ומזוני,
בסוד |תהלים ד'| בצר הרחבת לי, שגם בתוך כל הצרות, יש המון הרחבות וחסדים מהקדוש ברוך הוא |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ה|, אבל הבעל דבר דרכו להסתיר הרחבות אלו מדעת האדם, ולמרמר את חייו מאד, ועיקר חכמת החיים להתגבר על הכל ולשיר שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא בכל יום על כל החסדים שעושה עמו בכל עת, שזהו סוד מה שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה סח סי' ד'| על הפסוק |תהלים ס"ח| מוציא אסירים בכושרות, מאי בכושרות? בכי ושירות, מאן דבעי אומר שירה ומאן דלא בעי בכי, מי שרוצה אומר שירה ומי שרוצה בוכה, כי דבר זה סובב והולך על כל חיי האדם, שהוא נדמה כמו יושב בבית האסורים, שאסור וקשור בתוך יסורי הגוף ובתוך שאר הצרות העוברים עליו מבית ומבחוץ, אבל הקדוש ברוך הוא תמיד מוציא אותו מבית האסורים בכל מיני דרכים נפלאים, כי הוא מרחיב לו בכל פעם מצד אחר, שזה סוד ברכת מתיר אסורים שאנחנו מברכים בכל יום, להודות אליו יתברך על שמוציא אותנו תמיד מבית האסורים שלנו, אבל הבחירה ניתנה חפשית ביד האדם, מאן דבעי בכי, ומאן דבעי אמר שירה, מי שאין לו שכל ודעת הוא בוכה כל היום על רוע מזלו, ועל שיש לו צער ויסורים, אבל מי שיש לו שכל ודעת, תמיד שר שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא על כל הטובות שעושה עמו בכל עת, ובדרך זה עוברים ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים, נמצא שעיקר "פרקי שירה" נעשים על ידי האדם הבעל דיעה והבעל בחירה, כי כשהוא שר שירות ותשבחות אל הקדוש ברוך הוא מתוך כל תוקף צרותיו, הרי זה עולה על כל שאר השירות ותשבחות של ברואים אחרים שאין להם בחירה, ושאין להם מניעות להודות ולהלל לשמו יתברך, ונעשה מזה כתר להקדוש ברוך הוא.
והנה רביז"ל מגלה לנו כאן, שכל רועה ורועה, כפי המקום שהוא רועה שם, וכפי

הבהמות שהוא רועה אותם, כן יש לו ניגון, כי על ידי שהוא מסתובב תמיד בין בהמות, היה יכול ליפול גם כן לבהמיות, ולהיות כמו בהמה חס ושלום, אבל על ידי שיש לו ניגון, ובפרט כשהוא שר שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא, על ידי שזה הוא עולה מבחינת בהמה לבחינת אדם, ודייקא שם בשדה יכול לזכות לדביקות הכי גדול להקדוש ברוך הוא, וכמו שמצינו אצל אבות העולם וכן אצל דוד המלך עליו השלום שהיו רועי צאן, ודייקא שמה בשדה זכו לידבק את עצמם בו יתברך, כי כפי המקום שהיו יושבים שם, וכפי העשבים שהיו סביבם, כן עשו את הניגון שלהם, וזה הדביק אותם בהשם יתברך, וכן הוא אצל כל אדם, שכפי הניגונים והשירות ותשבחות שהוא שר להקדוש ברוך הוא, כן הוא זוכה לידבק את עצמו בו יתברך, כי הנגינה יש לה כוח גדול להמשיך את לב האדם אחריו יתברך |שיחות הר"ן סי' רע"ג| והניגון מבא ממקום גבוה מאד, מאתר דנביאים ינקין |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ג'|, ולכן אשרי מי שזוכה תמיד להתבודד עצמו עמו יתברך, ולשיר שירות ותשבחות אליו יתברך, כי על ידי זה ימשיך על עצמו נועם זיו דביקות השכינה הקדושה, וירגיש טעם אחרת בכל החיים שלו.

ורביז"ל מגלה לנו כאן, שזהו סוד הפסוק בפרשת השבוע בענין המנחה ששלח יעקב ליוסף, |בראשית מ"ג| קחו מזמרת הארץ בכליכם וגו', היינו ששלח לו ניגון של ארץ ישראל, שהיא ניגון של אמונה, כי ארץ ישראל הוא מקום התגלות האמונה וההשגחה ביותר, וכמו שכתוב |דברים י"א| תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ודייקא בארץ ישראל יש המרעה של אמונה, וכמו שכתוב |תהלים ל"ז| שכן ארץ ורעה אמונה, כי שם גם בגשמיות הארץ זוכים להרגיש אלקות, ולשמוע הניגונים הנפלאים שיוצאים מכל הצמחים ומכל הברואים, בבחינת |ישעיה כ"ד| מכנף הארץ זמירות שמענו, ולכן כשרצה יעקב אבינו לפעול אצל יוסף מה שרצה, שלח אליו ניגון נפלא של ארץ ישראל, שבוודאי יכניע את לבו וימשיך אותו אחריו לפעול מה שצריך, כי הניגון יש לה כח גדול מאד, ובפרט כשצדיק מחבר ניגון ושר אותו, בוודאי נכנס התעוררות גדול בכל השומעים ונכנע לבם מאד, וכמו שפעם אמר רביז"ל |חיי מוהר"ן סי' ש"מ| אלו היו שומעין רק תורה אחת שאני אומר, עם הנגון והרקוד שלה, היו כולם בטלים בביטול גמור, היינו כל העולם כולו, אפילו חיות ועשבים וכל מה שיש בעולם, הכל היו מתבטלין בכלות הנפש מגודל עוצם התענוג המופלא והמופלג מאד מאד עיין שם, ולכן אשרי מי שזוכה לשמוע ולשיר שירים וניגונים קדושים של צדיקים אמיתיים שהם שירים של אמונה, וגם זוכה בעצמו לשיר שירות ותשבחות

להקדוש ברוך הוא, כי אז ירגיש חיים נעימים ומתוקים בעולם הזה, ויזכה להתדבק בו יתברך באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל להתחלת פרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב |בראשית מ"א| ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם והנה עומד על היאר, והנה מן היאר עולות שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר וגו' והנה שבע פרות אחרות וגו' רעות מראה ודקות בשר וגו' ותאכלנה הפרות הרקות והרעות וגו' ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבה וגו', ולא ידע פרעה פתרון הדברים האלה עד שבא יוסף הצדיק ופתר לו החלומות על נכון, שהפרות מרמזים על שבע שני שבע ושבע שני רעב וכו', ויש להבין, למה ראה פרעה רמזים אלו בצורה של פרות דייקא? ולמה דייקא עומד על שפת היאר וכו'? אבל יש להבין כל זה על פי הנאמר למעלה, כי עיקר מעלת האדם, שהוא נמצא כאן בזה העולם, ועובר עליו מה שעובר, ויש לו בחירה לבחור ברע חס ושלום, ואף על פי כן זוכה לבחור בטוב ולהדביק את עצמו בו יתברך, ולשיר שירות ותשבחות אליו יתברך, עד שיכול להעלות את עצמו לדביקות עליונה, ולייחד בקביעות עצום את כלליות ייחודי הד' עולמות, שהם התרפ"ו אורות של נוקבא דפרדשקא |חלון של העולמות העליונים, עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, כי בהד' עולמות, אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, מאיר ד' צירופי שם הוי"ה ברוך הוא, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, עם הג' כתרים שלהם, קס"א קמ"ג קנ"א, וכולם ביחד עולין בגימטריא תרפ"ו |עם הכוללן|, והצדיקים אמיתיים זוכים לזכך את מוחם ומחשבם עד שתמיד דביקים בתרפ"ו אורות אלו, ומייחדים שמות אלו בקביעות עצום, אשרי להם, והנה ידוע, שעיקר כח הבחירה נמשך מעולם הבינה, ששם מאיר שם הוי"ה ברוך הוא בניקוד צירי, שהוא לשון וייצר, יצירה לטב ויצירה לביש |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ח|, כי האדם מצייר את החיים שלו כפי רצונו וכפי בחירתו, מאן דבעי אמר שירה ומאן דבעי בכי, מי שרוצה לבחור בטוב ולשיר שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא, יש לו הכח לזה, ומי שרוצה לבחור ברע ולבכות תמיד על רוע גורלו, גם יש לו הכח לזה, כי הבחירה חפשית תמיד, והציור ניתן לכל אחד לצייר כפי רצונו, ובחירה זו יוצאת מעולם הבינה, ששם מאיר השם הוי"ה ברוך הוא בניקוד צירי, שהוא לשון ציור כנ"ל, ומשם נמשך מדת היראה, כי יראה וגבורה גם כן באים מקו השמאלי מצד ספירת הבינה כידוע, ומשם נמשך כח לאדם להמשיך על עצמו יראה עליונה מהקדוש ברוך הוא, או ליפול תחת יראות חיצוניות של היצר הרע וכת דיליה חס ושלום, ומי שזוכה לבחור ביראה עליונה,

מקבל בינה יתירה בעבודת השם יתברך, וזוכה לעלות ולהתדבק בתרפ"ו אורות עליונות הנ"ל, אשרי לו.

וזהו סוד פסוקים, ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם והנה עומד על היאר, מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם, זה מרמז על האדם הישן ימיו ושנותיו, ומבלה אותם בהבל וריק, והוא נתפש בסטרא דקץ כל בשר, היינו שעושה קץ וכליון מכל הבריות על ידי פגם הדיבור שלו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח|, כי פרעה מרמז על פ"ה ר"ע, היינו פגם הדיבור והלשון, שמדבר לשון הרע ורכילות, ופיו מלא שחוק וליצנות תמיד, עד שעושה שחוק וליצנות גם מצדיקי הדור, ואיש כזה הוא מסטרא דקץ כל בשר, כי עושה קץ וכליון מכולם, וגורם למוחו ליפול לתוך שינה עמוקה, ואינו מבין כלל בשביל איזה תכלית נברא בזה העולם, כי הוא חי בעולם הדמיון, כמו הישן שינה עמוקה ורואה חלום רע, וזהו ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם היינו הפ"ה ר"ע גורם לו לישון ולחלום, והנה עומד על היאר, היאר אותיות יראה, כי היה צריך להמשיך על עצמו יראה עליונה, לירא ולפחד מהקדוש ברוך הוא, אבל על ידי פגם דיבורו נהפך יראתו ליראה רעה וחיצונה, שהוא היאור של פרעה, שהוא הנילוס, שעשה ממנה עבודה זרה רחמנא ליצלן, והנה מן היאור עולות שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר, שבוודאי מן היאור, שהוא היראה העליונה, ספירת הבינה, היה ראוי לצאת שבע פרו"ת יפות מראה, שבע דייקא, כי זה מרמז על שבע הספירות, מחסד עד מלכות, היוצאות מהבינה, ופרות מרמז על תרפ"ו אורות עליונות הנ"ל, שתמיד יש לפני מראה עיניהם של הצדיקים, בחינת יפות מראה, ובריאות בשר, היינו שגם בשר הגוף שלהם מתקדש ומזדכך כפי השגת נשמתם ברוחניות אלקות |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב|, אבל מחמת שיש לאדם פה רע ופגום, לכן מיד עולות אחריהן מן היאור שבע פרות רעות מראה ודקות בשר, כי במקום לצייר את האור לטוב, הוא מצייר הכל לרע על ידי דיבורו הפגום, וכל האורות נתהפכים אצלו לרעות מראה ודקות בשר רחמנא ליצלן, היינו למראות הקליפות והסטרא אחרא, המתלבשים במחשבות זרות והרהורים רעים רחמנא ליצלן, ודקות בשר, היינו שגם הגוף שלו נעשה מגושם ומזוהם, עד שבולע את כל האורות של הקדושה, ולא מכירים אותם כלל, בבחינת ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות הראשונות והבריאות ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה, כי רע וחומריות הגוף בולע את הטוב וקדושת הנשמה, עד שאי אפשר להכיר כלל שהיא נמצא שם, כי בוודאי יש אורות עליונות בכל פרט ופרט של הבריאה, אבל האדם מחמת ישותו וגסותו אינו

זוכה לראות אותם |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קל"ג|, ומבלבל אותו מאד כל החלום של החיים שלו, בבחינת ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם את חלמו ואין פות"ר אותם לפרעה, כי אף אחד אינו יודע פשר דבר זה, ומה הם התרפ"ו אורות שיכולין לזכות אליהם בזה העולם.

ואז בא הצדיק האמת שהוא בחינת יוסף הצדיק, והוא יודע חלום לפתו"ר אותו, כי הצדיק האמת שהוא בחינת יוסף, דבוק מאד בתרפ"ו אורות אלו, בבחינת בן פור"ת יוסף, ולכן הוא יודע חלום לפתור אותו, כי הוא יודע איך להראות לאדם איך שהקדוש ברוך הוא נמצא בתוך החלום שלו, ומן השמים רוצים לעורר ולהקיץ אותו מן השינה שלו, והצדיק מגלה לו עצות טובות איך שיהיה תופ"ר את הפה שלו מלדבר דברים רעים ואסורים, ובשבע שני השבע, שהם הימים שאדם מקבל התעוררות והרהור תשובה מלמעלה לחזור אל הקדוש ברוך הוא, בימים אלו יפקד פקידים על הארץ וגו' ויקבצו את כל אוכל השנים הטובות וגו' והיה האוכל לפקדון וגו', היינו שיעשו לעצמם לימודים והתחזקות איך להחזיק מעמד גם בשבע שני הרעב, בשעה שהבעל דבר מתגבר עם הרע וההסתות שלו, כי כשאדם שומע עצות הצדיקים, ומקבל מהם לימודם הנפלאה, אזי אפילו כשיחשיך לו, הוא יודע איך להחזיק מעמד ולא להשבר, עד שיזכה לחזור אל המוחין שלו, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיקים כאלו שהם בחינת יוסף הצדיק, הדביקים בתרפ"ו אורות העליונות, כי על ידיהם יהיה גם לו תקוה טובה לחזור אל הקדוש ברוך הוא ולהתדבק בו באמת, עד שיתקיים מאמרו של משיח שאמר אל הבעל שם טוב הקדוש זי"ע |מודפס במכתבי הבעש"ט בספר "תולדות יעקב יוסף"| כששאל אותו מתי קאתי מר? ואמר לו, כשיפוצו מעיינותיך חוצה ויוכלו לעשות ייחודים ועליית נשמה כמוך, היינו שכל אחד יזכה להיות דבוק בתרפ"ו אורות אלו, ויאיר עליו אור החיים לנצח נצחים.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דחנוכה, בקשר עליון וחזק מאד, כי הנה קליפת יון היתה להחשיך עיניהם של ישראל ולהפיל אותם בתוך בחינת שינה וחלום רע חס ושלום, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה ב' סימן ז'|, וחושך על פני התהום זה יון, שהחשיכו עיניהם של ישראל בגזירותיהן, ולכן הגבירו את חכמת הפילוסופיא בעולם, וכן ענין זמר יווני, לסתום את מוח האדם מלהתדבק בו יתברך, שלא ישיר שירות ותשבחות אל הקדוש ברוך הוא, רק יחשוב שהכל טבע מקרה ומזל, ואין לכם חלק

באלהי ישראל חס ושלום, וכמו שמצינו אצל אלישע אחר שנתפס בקליפה זאת, ואמרו חכמינו הקדושים |חגיגה ט"ו:| 'אחר מה הוי בה? זמרא יווני לא פסק מפומיה, וכשהיה קם מבית המדרש, כמה ספרי מינין נופלין ממנו', כי זה תלוי בזה, כי על ידי זמר יווני שלא פסק מפיו, על ידי זה היו הספרי מינין נופלין ממנו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב|, כי כשיש זמר יוני, שהם כלליות הניגונים הרעים של אומות העולם, ולא שרים שירות ותשבחות, שהם "פרקי שירה", להקדוש ברוך הוא, על ידי זה ספרי מינות נופלים ממנו, היינו שנופל תחת הטבע ומזל, ונכשל בכפירות רחמנא ליצלן, כי מוחו מלא קושיות וספיקות עליו יתברך חס ושלום, ומחמת זה אינו שר שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא, אבל מתתיהו ובניו יצאו ללחום עמם בכוח התורה ובכוח הצדיקים הקדושים, והכניעו קליפת יון לגמרי עד שזכו להתגלות הנס של המנורה, שהיא כלליות שבעת הנרות המרזים על תרפ"ו אורות אלו כידוע |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א|, כי החשמונאים צעקו ואמרו "מי כמכה באלים ה'", ואין שום תכלית אחרת רק לשיר שירות ותשבחות אל הקדוש ברוך הוא, ולכן נקבעו ימים אלו להודות ולהלל דייקא, וכמו שאומרים |בנוסח על הניסים| וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול, כי זהו הלימוד של חנוכה, להפוך את החיים לפרק של "פרקי שירה", ותמיד לשיר שירים של תודה והודאה להקדוש ברוך הוא, על כל החסד חנם שעושה עמנו בכל עת, והקדוש ברוך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת הימים האלו, ולראות בהתגלות אורו של משיח ובחנוכת בית המקדש במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת ויגש ה'תשס"ב

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א המדבר מקדושת שבעת הנרות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל| כתיב |תהלים קל"ט| "אחור וקדם צרתני" כי יש שכל שאדם משיג אותו על-ידי הקדמות רבות, והשכל הזה מכנה בשם 'אחור'; ויש שכל שבא לאדם בלא שום הקדמה, אלא על-ידי שפע אלקי, וזה מכנה בשם 'קדם', בשם פנים וכו', אבל להגיע לבחינת שפע אלקי הנ"ל, אי אפשר לבוא לזה, אלא שיקדש את פיו וחטמו ועיניו ואזניו, והן הן מאירין לו שפע אלקי הנ"ל, הינו, שישמר את עצמו מלהוציא שקר מפיו, ויהיה לו יראת שמים, שהוא בחינת

חטם, בבחינת |ישעיהו י"א| "והריחו ביראת ה'", ויהיה לו אמונת חכמים, התלוי באדנין, בבחינת |משלי כ"ב| "שמע דברי חכמים", ויעצים עיניו מראות ברע, כי הן הן המעוררין את שפע אלקי הנ"ל לבוא, והן הן שבעת הנרות, כי פה ותרין נקבא חטמא ותרין עינין ותרין אדנין הם בחינת שבעת הנרות,

'ומנרתא-דא רישא', הינו המח, ופני המנורה-הינו שפע אלקי הנ"ל, ודע, שזה עקר כח הבחירה, כל-זמן שהשכל אין כל כך גדול להבין הידיעה והבחירה, אזי כח הבחירה על מקומו, כי יש בידו כח לבחר החיים או הפוכו; אבל כשיכנס המקיף הזה לפנים, ואז יתגדל השכל האנושי ויתגלה לאנושי הידיעה והבחירה, אז יתבטל הבחירה, כי אז על-ידי גדולו של השכל יצא מגדר האנושי ויעלה לגדר מלאך, ואז יתבטל הבחירה, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר תכלית האדם בזה העולם, שיזכה להגיע אל בחינת "קדם" של הבריאה, היינו להשיג אלקותו יתברך מכל דבר, ולראות את הפנימיות שיש בכל דבר, שהוא אלקותו יתברך המחיה ומהווה ומקיים אותו הדבר, כי זה נקרא שפע אלקי, היינו שפע קודש היורדת מלמעלה על האדם, שיזכה להכיר את הבורא יתברך שמו מכל פרט של הבריאה, אבל להגיע אל שפע אלקי זה, צריכין מוח נקי וטהור, שיאיר באור גדול מאד עד שיראה אלקותו יתברך מכל פרט, וזה נעשה על ידי קדושת שבעת הנרות, היינו שיקדש ויטהר השבעה נרות שיש לו בראשו, שהם שני עיניו, שני אזניו, שני נוקבי חוטמו, ופיו, כי שבעה נרות אלו הם המנורה שיש לו בראשו, ומיד שמקדש ומטהר שבעה נרות אלו, כל גופו מאיר באור גדול מאד, כי גופא בתר רישא אזלא |עירובים מ"א.|, הגוף נגרר אחר הראש, וכשראשו וגופו קדושים וטהורים, אזי השפע אלקי יורד בתוכם, וזוכה לראות אלקותו יתברך מכל פרט של הבריאה.

והנה קדושת שבעת הנרות הם עיקרי האדם, כי צריכין לשמור מאד על דיבורי פיו שיהיו קדושים וטהורים, ולא יטמא את פיו בדיבורים אסורים של לשון הרע וניבול פה וליצנות ורכילות חס ושלום, כי הפה הוא קולמוס הלב, ומדיבורי פיו ניכר מהותו של האדם, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות ניבול פה סי' א'| המדבר ניבול פה, בידוע שלבו חושב מחשבת און, וכן צריכין לשמור מאד על חוטמו שלא יהיה בכעס, כי כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה |זוהר בראשית כ"ז|, ועל ידי כעס מאבד עשתונותיו לגמרי, ואין לו במה לקבל השפע, וכן צריכין לשמור מאד על אזניו שלא ישמע דיבורים פגומים ורעים, ויהיה לו אמונת חכמים התלוי באזניים, וכמו שכתוב |משלי כ"ב| ושמע דברי חכמים, וכן

יזהר מאד על קדושת עיניו שלא יסתכל בדברים אסורים, כי זה פוגם מאד קדושת נשמתו, כי שוריינא דעינא בלבא תליא |עבודה זרה כ"ח| מאור העינים אחוז בלב, והעינים והלב מקושרים יחד, וכמו שכתוב |במדבר ט"ו| ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, וכשאדם זוכה לקדש שבעה נרות אלו, הרי כל גופו עולה ומתקדש בקדושה עליונה, ומעורר את השפע אלקי לירד עליו, וזוכה להשיג השגות גבוהות וקדושות בעבודת ה', אשרי לו.

והנה עיקר כח הבחירה של אדם שייך כל זמן שלא הגיע אל שפע אלקי זה, לראות אלקותו יתברך מכל דבר, כי עדיין אינו מבין איך כח הבחירה והידיעה משתווים יחד, כי הוא ענין עמוק מאד להבין איך יש לאדם בחירה, בשעה שהידיעה מחייב כל פרט של הבריאה להיות כמו שהוא יתברך רוצה, אבל מיד שזוכה להגיע אל שפע אלקי זה, לראות אלקותו יתברך מכל דבר, אזי נתגלה לו איך הבחירה הוא בתוך הידיעה בעצמה, ואין שום סתירה ביניהם כלל, כי הוא נכלל לגמרי בו יתברך עד שאין שייך אצלו בחירה כלל, ורואה שכל הבחירה היא רק לבחור בידיעת אמתת מציאותו יתברך, ואז הוא עולה מגדר אדם לגדר מלאך, והוא חי בעולם הזה כדוגמת עולם הבא, ולא חסר לו שום דבר כלל, בבחינת |תהלים ל"ד| כ'י א'ין מ'חסור ל'יראיו ראשי תיבות מלא"ך |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי א'|, כי מי שזוכה לראות אמתת מציאותו יתברך מכל פרט של הבריאה, עד שכל בחירתו נתבטל ונכלל באחדותו יתברך, הרי שש ושמח מאד בחלקו בחיים, ואין חסר לו שום דבר כלל, ולכן אשרי מי שעובד ומתייגע לקדש ולטהר שבעת הנרות שלו, עד שממשיך על עצמו שפע אלקי, כי אז יכנס בו מוחין קדושים לראות אלקותו יתברך המאיר בכל הארץ, ויעלה ויכלל בו יתברך לגמרי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה פרשת השבוע מתחיל עם הפסוק |בראשית מ"ד| ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני וגו', ויש לומר שמרומז בפסוק זה כל גילוי רביז"ל הנ"ל, כי הנה הגשת והתקרבות יהודה אל יוסף, הוא ענין עליית הבחירה אל תוך הידיעה, כי יוסף הצדיק שהוא מדת צדיק יסוד עולם, הוא צינור המשפיע רב טוב לבית ישראל, וזהו ענין המשכת השפע אלקי מלמעלה למטה על ידי הצדיק האמת שנכלל לגמרי בו יתברך, וזה מרמז על הידיעה, כי מן הצדיק יוצא ידיעת אמתת מציאותו יתברך לכל העולם, ויהודה שהוא המלך שבאחיו, מרמז על נשמות ישראל העוסקים בהקמת מלכותו יתברך בעולם, אבל עדיין נאחז אצלם הבחירה והנסיון, כי זה לעומת זה יש מלכות הרשעה, שהם כלליות התאוות והיצרין בישין של עולם הזה, וצריכין

ללחום עמהם, אבל מיד שמתקרב יהודה אל יוסף, בבחינת ויגש אליו יהודה, היינו שנתקרב ונתאחד כח הבחירה אל הידיעה, ונשמות ישראל מתקשרים באמת אל הצדיק האמת, אזי נתגלה איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ובתוך הבחירה נמצא הידיעה, וזהו ויאמר אליו בי אדני, היינו שיהודה שהוא כח בחירה מכיר ש"בי אדני" בתוכי ובקרבי נמצא אלקותו יתברך, וכל הבחירה הוא בתוך הידיעה בעצמה, לבחור שהכל אלקות גמור הוא, שזהו ב"י ראשית תיבות ב'חירה י'דיעה, ועכשיו הולך ומונה הפסוק כל קדושת שבעת הנרות שעל ידם האדם זוכה להגיע אל שפע אלקי זאת, ולעלות מתוך הבחירה אל הידיעה, וזהו ידבר נא עבדך דבר, היינו קדושת הפה והדיבור, באזני אדני, היינו קדושת האזניים, ואל יחר אפך בעבדך, היינו קדושת החוטם שהוא שמירה מכעס, כי כמוך כפרעה, פרעה הוא לשון התגלות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"בן, ועיקר התגלות הוא בעינים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"ח|, וזהו שפירש"י וכי זו היא "שימת עין" שאמרת לשום עינך עליו, עיין שם, הרי מרומז כל קדושת שבעת הנרות בפסוק זה, שכולם מביאים על האדם שפע אלקי, עד שמכיר "בי אדני" שבתוכו ובקרבו שוכן אלקותו יתברך, ומתקרב ומתאחד יהודה אל יוסף שהוא הבחירה אל הידיעה, ונכלל לגמרי בו יתברך, והשם יתברך יזכינו להגיע אל קדושת שבעת הנרות באמת, עד שנזכה להמשיך על עצמינו שפע אלקי ולעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויגש ה'תשס"ב

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף שצ"ו עיין שם.

ובני המדינה של ממון הנ"ל היו עוסקים יותר בעניניהם בעבודתם, ככל הנ"ל והזמן שהגביל עמהם הגבור הנ"ל היה ממשמש לבוא, ונתפחדו מאד ועשו עבודתם הנ"ל, והקריבו קרבנות וקטרת ועסקו בתפלות שלהם שהיו מתפללים לאלקותם הנ"ל ונסכם ביניהם, שהם מכרחים |לקים עצתם הראשונה, דהינו| לשלח אל המדינה שיש בה עשירות מפלג כנ"ל, אשר לפי דעתם היו כל בני אותה המדינה כלם אלקות כנ"ל והם יושיעו אותם בודאי כנ"ל, מאחר שכלם הם אלקות כנ"ל ושלחו שלוחים לשם, ובדרך הלוכם |של השלוחים| לשם תעו והלכו, ומצאו אדם שהיה הולך עם מקל, שהמקל שלו היה עולה יותר מכל אלקותם, הינו שהמקל שלו היה עם אבנים טובות יקרים, אשר זה המקל היה שוה יותר מכל העשירות של כל אלקותם הנ"ל

|הינו בין האלקות שבמדינתם ובין האלקות שהלכו אצלם, כי המקל היה שוה יותר מכל העשירות של כלם| גם היה הולך בכובע, |שקורין קאפיליש|, שהיה קבוע בו אבנים טובות שהיה שוה הון רב ותכף ומיד נפלו לפניו בכריעה והשתחויה, כי לפי דעתם היה האדם הזה אלוק על כל אלקים שלהם, מאחר שיש לו עשירות מפלג כזה |והאדם הזה שפגעו הוא היה הממנה על האוצרות של המלך הנ"ל| ואמר להם האדם הזה זה הוא חדוש אצלכם |בלשון תמהן|, בואו עמי וארא לכם עשירות והוליך אותם אל ההר שהיה מסדר שם אוצר המלך, והראה אותם את האוצר ותכף ומיד נפלו בכריעה והשתחויה, כי זהו אלוק על כל אלקים, לפי דעתם |הסכלה והנבוכה, שהיה אצלם עקר האמונה הממון והעשירות כנ"ל|.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ובני המדינה של ממון הנ"ל היו עוסקים יותר בעניניהם בעבודתם, ככל הנ"ל, והזמן שהגביל עמהם הגבור הנ"ל היה ממשמש לבוא, ונתפחדו מאד ועשו עבודתם הנ"ל, והקריבו קרבנות וקטרת ועסקו בתפלות שלהם שהיו מתפללים לאלקותם הנ"ל, ונסכם ביניהם, שהם מכרחים |לקים עצתם הראשונה, דהינו| לשלח אל המדינה שיש בה עשירות מפלג כנ"ל, אשר לפי דעתם היו כל בני אותה המדינה כלם אלקות כנ"ל והם יושיעו אותם בודאי כנ"ל, מאחר שכלם הם אלקות כנ"ל ושלחו שלוחים לשם, כי כשאדם רואה מדת הדין והגבורה ממשמשת ובאה, הוא מתחיל לפחד לירא מאד, כי יודע שלא ימלט אותו עשירותו ביום רעה, ולא יועיל לו כל הונו ורכושו בשעה שבא כנגדו מלאך המוות ומדת הדין רחמנא ליצלן, אבל אם אין שכל, אזי מתחיל להתפלל ולעשות עבודות אל האלילים שלו, היינו להעשירים שיש להם יותר כסף ממנו, אולי יעזרו לו, אבל בוודאי לא יועילו לו כלום, וכמו שכתוב |תהלים מ"ט| אח לא פדה יפדה איש לא יתן לאלהים כפרו, כי כל הון דעלמא לא יועיל כלום ביום עברה, ורואים בחוש שעשיר שיושב ברומו של עולם, ויש לו אוצרות של כסף וזהב, אינו נופל בדעתו לקחת ספר תהלים בידו ולהתפלל אליו יתברך, כי נדמה לו כאילו עשירותו ימלט אותו ביום רעה, אבל מיד שמדת הדין מתוח נגדו חס ושלום, ונעשה חולה או צרה אחרת עוברת עליו חס ושלום, אזי מתחיל לראות האמת, שלא יועיל לו עשירותו כלום, ורק תפילה ובקשה אל השם יתברך יועיל לו להמתיק את הדין, ולכן הוא דבר גדול מאד לקיים מצות ביקור חולים, וללכת לבית חולים לבקר חולי ישראל, כי מלבד המצוה הגדולה של גמילות חסד לעזור לחולה באיזה ענין שיהיה, גם יעשה חסד עם עצמו, כי יתחיל להתבונן איך כל חיי האדם המה הבל, ואין הכסף והעשירות נחשב לכלום, כי אפילו העשיר הכי

גדול לא יועיל כספו כלום בשעה ששוכב בחוליו בבית חולים, מקושר למכשירי הנשמה ואינפוזיה וכו', ולכן מי שיש לו שכל מקדים תפילה לצרה, ותמיד עוסק בתפילה ובקשה אליו יתברך, שיציל אותו מכל רע, ואז יומתק מעל עצמו כל הדינים ויהיו נמשכים רחמים וחסדים.

ובדרך הלוכם |של השלוחים| לשם תעו והלכו, ומצאו אדם שהיה הולך עם מקל, שהמקל שלו היה עולה יותר מכל אלקותם, הינו שהמקל שלו היה עם אבנים טובות יקרים, אשר זה המקל היה שוה יותר מכל העשירות של כל אלקותם הנ"ל |הינו בין האלקות שבמדינתם ובין האלקות שהלכו אצלם, כי המקל היה שוה יותר מכל העשירות של כלם|, גם היה הולך בכובע, |שקורין קאפיליש|, שהיה קבוע בו אבנים טובות שהיה שוה הון רב, ותכף ומיד נפלו לפניו בכריעה והשתחויה, כי לפי דעתם היה האדם הזה אלוק על כל אלקים שלהם, מאחר שיש לו עשירות מפלג כזה |והאדם הזה שפגעו הוא היה הממנה על האוצרות של המלך הנ"ל|, כי יכולים להטעות בני אדם מאד, ותיכף ומיד שהם רואים אדם עם מקל חשוב ויקר, וכן עם כובע חשוב ומשונה, נדמה להם שמצאו אליל וראוי להשתחוות אליו ולעבוד אותו, שזהו הטעות של הרבה בני אדם היום, שמתפעלים מאד מחיצוניות, ואם רואים איזה עשיר מלובש בבגדי כבוד או עם מקל וכובע יקר וחשוב, משתחווים לו ועושים ממנו ישות ומציאות, אף על פי שהוא משוגע ממש, וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ד| שרוב העשירים כמעט כולם משוגעים ממש וכו' עיין שם, ורואים בחוש איך שבני אדם מתפעלים מעשיר אפילו הוא טיפש ממש, ומושיבים אותו במזרח, ונותנים לו כל מיני כבוד והידור, ולהיפוך, חכם גדול שאין לו כסף, מבוזה בעיניהם מאד, וכמו שכתוב |קהלת ט'| וחכמת המסכן בזויה, ולפעמים יש אחד שאין בו כלום, רק יש לו תאווה לכבוד ופירסום, ומלביש את עצמו עם כובע חשוב, וכן נושא מקל יקר, ותיכף ומיד בני אדם רצים אחריו, כי טבע של בני אדם להתפעל מחיצוניות, ואינם שמים על לב להתבונן מה יש תחת הכובע והמקל, וזה היה כאן הטעות של העשירים שהשתחוו אל האדם עם המקל והכובע, אבל הטעות שלהם הביא אותם סוף כל סוף לאיזה תיקון, כי מצאו את הממונה של המלך, שהיה צדיק גדול באמת והראה להם מה נקרא עשירות דקדושה. ואמר להם האדם הזה זה הוא חדוש אצלכם |בלשון תמהן|, בואו עמי וארא לכם עשירות והוליך אותם אל ההר שהיה מסדר שם אוצר המלך, והראה אותם את האוצר, ותכף ומיד נפלו בכריעה והשתחויה, כי זהו אלוק על כל אלקים, לפי דעתם |הסכלה והנבוכה, שהיה אצלם עקר האמונה הממון והעשירות כנ"ל| כי הממונה של

המלך, שהוא צדיק אמיתי שיש לו עשירות דקדושה, הביא אותם אל ההר של המלך שהוא הר המוריה, ששם בית המקדש בנוי, ושם מקור הכסף והזהב, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה ט"ז סי' י"ב| זהב למה נברא? בשביל בית המקדש וכו' עיין שם, ומי שבא שם לשם שמים הרי נכנס בו דעת האמת, שאין הכסף והזהב נחשב לכלום, רק כל תכלית הכסף והזהב לעבוד בהם את הקדוש ברוך הוא, לקנות מצוות ולעשות מעשים טובים, ובבית המקדש היה האדם מתבטל לגמרי, ומשתחווה להקדוש ברוך הוא בתכלית הביטול, אבל אנשי המדינה של עשירות עדיין לא השיגו זאת, וכרעו והשתחוו מחמת שראו גודל העשירות של הממונה של המלך, והיו עדיין צריכין להגיע אל הלימודים של הבעל תפילה, איך להשליך מידם את אלילי כספם וזהבם, ולחזור אל הקדוש ברוך הוא, אבל זה היה התחלת ישועתם, שמצאו את הממונה של המלך שהראה להם מה נקרא עשירות דקדושה. ואמר מוהרא"ש נ"י, שבאמת כל הכסף של יהודי נחשב לכסף צדקה, כי מה יהודי עושה עם הכסף שלו? הרי משלם שכר לימוד לבניו לתלמוד תורה, וקונה אוכל כשר, ובונה בית לעבוד בה את הקדוש ברוך הוא וכו', שכל זה עולה הון תועפות, ולכן כל זמן שמשים בטחונו בהקדוש ברוך הוא, שהוא יתברך בוודאי יפרנס אותו ויתן לו כל צרכו, אזי בוודאי הכסף שלו הוא עשירות דקדושה, ולא יחסר לו שום דבר כלל, וכמו שפעם פירש הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע את הפסוק |תהלים קי"ט| צרופה אמרתך מאד ועבדך אהבה, ואמר, "רבונו של עולם, צרופה אמרתך מאד, לקיים המצוות שלך עולה הרבה כסף, אין "מאד" אלא כסף, וכמו שכתוב |דברים ו'| ובכל מאדך, ועבדך אהבה, העבד שלך מאיר'ל |כך קרא את עצמו| אוהב את הכסף, כדי לקיים בה מצוות הרבה... כי יהודי הרוצה לקיים רצונו יתברך בוודאי כל כספו הוא כסף הקדש, ולכן צריכין ליזהר מאד לא לנגוע בכסף חבירו, כי עוון גזל חמור מאד, ומראה איך שאדם רחוק מאד מן האמונה הקדושה, ומכל שכן איך שצריכין ליזהר לא לנגוע בכספי צבור שהן כספי הקדש ממש, כי אין על זה מחילה כלל, ולכן הממונה של המלך הראה לאנשי המדינה של עשירות מאיפוא המקור של הכסף, ומה התכלית שלה, ועל ידי זה סוף כל סוף החזירם למוטב, והקדוש ברוך הוא יזכינו להגיע אל עשירות דקדושה, ויהיה נמשך עלינו שפע קודש ברוחניות ובגשמיות, עדי נזכה לראות בישועתן ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויגש ה'תשס"ב

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים

ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ג המדבר מתיקון תאוות ממון, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כי יש פנים דקדשה, שהם אנפין נהורין, בחינת חיים, כמו שכתוב |משלי ט"ז| "באור פני מלך חיים" בחינות שמחה, כמו שכתוב |תהלים ט"ז| "שבע שמחות את פניך", וכתיב |בראשית מ"ה| "ותחי רוח יעקב", זה בחינת שמחה ויש פנים דסטרא אחרא, שהם אנפין חשוכין, מרה שחורה, עבודת אלילים, כמו שכתוב |שמות כ'| "לא יהיה לך אלקים אחרים על פני" ואלו בני אדם הנופלים בתאוות ממון, ואינם מאמינים שהקדוש-ברוך-הוא יכול לפרנס את האדם בסבה קלה, ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות, והם אוכלי לחם בעצבון, כמו שכתוב |בראשית ג'| "בעצבון תאכלנה", ועצבות הוא מרה שחורה, אלו בני אדם נקשרים בפנים דסטרא אחרא, אלקים אחרים, חשך, בחינת מיתה, כמו שכתוב |איכה ג'| "במחשכים הושיבני" וכו' ועליהם נאמר |יחזקאל ז'| "וזהבם לנדה", הינו בחינת עבודת אלילים, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |שבת פ"ט| 'מנין לעבודת אלילים שמטמא כנדה' שנאמר "תזרם כמו דוה", אבל אלו בני אדם שמשאם ומתנם באמונה, הם דבקים באור הפנים דקדשה, כי אין אמונה בלא אמת, כמובא בזוהר |בלק קצ"ח| הינו צדק הינו אמונה וכו', |ומסיק שם אמונה אתקריאת כד אתחבר בה אמת, נמצא שעקר אמונה על-ידי אמת| ואמת הוא אור הפנים כידוע וזה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |שבת ל"ג| "ויחן פני העיר", 'חד אמר מטבע תקן להם, וחד אמר מרחצאות תקן להם, הינו הך ולא פליגי', כי יעקב הוא בחינת אמת, כמו שכתוב |מיכה ז'| "תתן אמת ליעקב", והוא בחינת אור הפנים ותכף, כשבא נתתקן אמונה, וזה 'מטבע תקן', שתקן תאות ממון, וכשתקן תאות ממון, נתתקן פגם עבודת אלילים וזה 'מרחצאות תקן להם', כמו שכתוב "ותרד בת פרעה לרחץ", ודרשו חכמינו, זכרונם לברכה |מגלה י"ג וסוטה י"ב| 'לרחץ מגלולי בית אביה' וזה "ויחן פני העיר", 'פני' דיקא, שהיא פנים דסטרא אחרא שהיא מטבע, הינו תאות ממון, כי כל עבודות זרות תחובים בממון ובשביל זה ממון עם אותיותיו גימטריא ק"ם, כנגד ק"ם קלין, שהשכינה צווחת 'קלני מראשי! קלני מזרועי'! |סנהדרין מ"ו| על אלו הנופלים בתאות ממון, שהם עבודת אלילים כלולים מעבודות זרות של שבעים אמות |ועל כן הם ק"ם קלין, שהם שתי פעמים ע' כי השכינה צווחת הקלין כפולים, בחינת 'קלני מראשי קלני מזרועי', שהוא בחינת קולות כפולים, הינו שני פעמים עי"ן קלין, שצווחת השכינה על הנופלים בתאות ממון שהיא עבודה זרה כלולה מכל העבודות

זרות של עי"ן אמות| וזה שאמרו חכמינו ז"ל |פסחים קי"ח| 'קשין מזונותיו כפלים כיולדה', כי היולדת ראמת עי"ן קלין קדם הלדה, והכא יש ק"ם קלין שהם שני פעמים עי"ן וזהו |אבות פרק ב| 'ואל תהי רשע בפני עצמך', 'בפני' זהו בחינת פנים דסטרא אחרא, הבא מחמת תאות ממון, שאין מאמין בהקדוש-ברוך-הוא, שהוא הזן ומפרנס, והוא חושב "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" |דברים ח'| ודע שעל-ידי תקון ברית קדש, הוא נצול מפנים דסטרא אחרא, על-ידי דם ברית, נתתקן דם נדה, תאות ממון כמו שכתוב |זכריה ט'| "גם בדם בריתך", על-ידי ברית, "שלחתי אסיריך מבור", בור דא טחול, מרה שחורה, "בעצבון תאכלנה" כי ברית הוא בחינת מלח הממתיק מרירות ועצבון הפרנסה וכו', כי על ידי תקון הברית, מאיר לעצמו אור פני מלך חיים, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל. והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו, את עוצם גריעות תאוות ממון, ואת עוצם מעלת הזוכה לממון דקדושה, כי יש פנים דקדושה שהם בחינת |משלי ט"ז| אור פני מלך חיים, שאדם זוכה להרגיש אור פניו יתברך המאיר בכל הארץ, ואל זה זוכין על ידי שיוצא מתאוות ממון, ויודע היטיב שכל ממונו ופרנסתו בא לו רק ממנו יתברך לבד, ואז הוא דבוק בסטרא דחיים, באנפין נהורין, וחי חיים של שמחה תמיד, כי יודע היטיב שכל מה שצריך להגיע אליו בפרנסתו, בוודאי יגיע אליו אל ביתו ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא ע"ה.| בענין ירידת המן, שלצדיקים ירד על פתח ביתם, ולבינונים יצאו ולקטו, ולרשעים שטו ולקטו, וכמו שכתוב |במדבר י"א| שטו העם ולקטו, ואיתא בזוהר |בשלח ס"ג.| בשטותא, כי מחמת שטות וטפשות דעתם הוצרכו לחפש ולבקש אכלם ופרנסתם בריחוק מקום מאד, אבל מי שיש לו דעת ושכל דקדושה, יודע היטיב שהקדוש ברוך הוא יכול לפרנס האדם במקומו בלי יגיעה וטרחא כלל, ואף על פי שלא כל אדם יכול להיות פרוש לגמרי מעסקי הפרנסה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ו| הרבה עשו כרבי שמעון בר יוחאי ולא עלתה בידם, אף על פי כן, כשיש לאדם אמונה ובטחון חזקה, הוא יודע שהקדוש ברוך הוא יכול לפרנס אותו בסיבה קלה, ואינו צריך להתייגע כל כך על הפרנסה, על דרך שאמרו חכמינו הקדושים |אבות ב'| יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון, ופירש הרה"ק הטשערין ז"ל, משכחת עוון, היינו שגורם לו לשכוח מלעשות עוונות, כי עיקר מה שגורם אדם לעשות עוונות הוא הבטילה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |כתובות נ"ט| הבטילה מביאה לידי שיעמום, והבטילה מביאה לידי זימה, כי כשאין לאדם מה לעשות, עלול לבוא לידי עוונות גדולות חס

ושלום, אבל כשיש לו תורה עם דרך ארץ, ועוסק בשניהם בנאמנות, זה משכיח ממנו עוון, כי הרי עסוק תמיד, ופעם אמר מוהרנ"ת ז"ל שלחשוב מממון הוא כמו לחשוב מניאוף רחמנא ליצלן, וכשאנ"ש תמהו על זה, איך שבקת חיי לכל בריה, ומי יכול ליזהר מלחשוב מממון? ענה ואמר להם מוהרנ"ת ז"ל, למה לא יכולים לחשוב מממון בחלק השביעי שבמוח, היינו להשאיר רק חלק קטן של המוח פנוי לחשוב מצרכי פרנסתו, כי מי אומר שמחויב להכניס כל מוחו ודעתו בתוך הכסף, שזהו כמו הרהור עבירה חס ושלום, הרי יכולים לחשוב בה בחלק קטן של המוח רק כפי ההכרח, ולכן כל מה שאדם מכניס בדעתו אמונה ובטחון בו יתברך, כן נתקשר בפנים דקדושה, וחי חיים של שמחה תמיד, ואינו דואג על פרנסתו כלל.

והנה מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ', וכן חלק ב' סי' ס"ב| שכל הנסיעות שאדם נוסע מחמת פרנסתו, הן רק מחמת חסרון אמונה, שהוא כעין חטא העגל, שעושה מן הסיבות עיקר, כאילו אין הקדוש ברוך הוא יכול לפרנס אותו רק במקום ההוא, ונדמה לו שלא ימצא פרנסתו רק כשיסע נסיעות רחוקות, אבל מי שיש לו אמונה ובטחון חזק בהקדוש ברוך הוא, יודע היטיב שהוא יתברך יכול לפרנסת אותו בכל מקום, וגם אפילו בתוך ביתו, וכפי שמאיר האמונה אצלו, כך אינו צריך לצאת מביתו כלל, רק הכל מגיע אליו הביתה, וכדרך המן שנפל על פתח ביתם של הצדיקים.

אבל יש פנים של הסטרא אחרא, פנים חשוכין, השרוי אצל אלו שנופלין לתאוות ממון רחמנא ליצלן, כי הם דביקים בפנים דסטרא אחרא, שהוא פנים של עצבות ומרה שחורה, בבחינת |בראשית ג'| בעצבון תאכלנה, שכל ימיהם חולפים ועוברים ביגיעה אחר הממון והפרנסה, ומאומה לא ישאו בעמלם, כי כל מה שיש להם לא מספיק להם, כי יש לו מנה, רוצה מאתיים, ושורה אצלם עצבות ומרה שחורה רחמנא ליצלן, וכל זה מחמת שחסר להם אמונה ובטחון, ונדמה להם שכל פרנסתם תלוי במעשה ידיהם, בחינת |תהלים קט"ו| עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם, למה כסף וזהב גורם להם עצבות? מחמת שחושבים שמעשה ידיהם עושים להם את זאת, בחינת |דברים ח'| כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, ועליהם מקונן השכינה, קלני מראשי קלני מזרועי, ומסביר הרה"ק מטשערין ז"ל, כי אלו שרחוקים מן אמונה ובטחון, נדמה להם שהמרוויחים את הכסף הם אנשים שיש להם ראש טוב, וחכמים גדולים, או יש להם ידים טובות, ויכולים לעבוד טוב בידיהם, וכמו שרגילים בני אדם לומר "הרי יש לו ראש טוב" "הרי יש לו ידים מוזהבות" |ער האט א גיטער קאפ - ער האט גאלדינער הענט|, והשכינה הקדושה

מקונן על זה, קלני מראשי קלני מזרועי, שאני מוכלם ומבויש מראש וזרוע כאלו, כי במקום להשתמש עם הראש לדביקות הבורא יתברך שמו, ולהשתמש עם הידים לעשות מצוות, במקום זה תולים הפרנסה בראש טוב או בידים טובות, וזה קלון להשכינה חס ושלום, ולכן עיקר עבודת האדם לחזק עצמו עם אמונה ובטחון חזקה, ולדעת שכל פרנסתו תלויה אך ורק בידו יתברך לבד, ולזכור שלא יועיל לו יגיעתו ורדיפתו אחר הפרנסה, כי אולי הוא בורח מן הפרנסה, וכמו שפעם אמר הרה"ק מברדיטשוב זי"ע לאחד שהיה ממהר לרוץ מבית המדרש לפרנסתו, ושאל אותו הרה"ק הנ"ל לאן אתה רץ? ואמר, אני רץ אל הפרנסה שלי, ענה ואמר לו הרה"ק מברדיטשוב זי"ע, מאין אתה יודע שהפרנסה שלך שם, ואתה רץ אחריה, אולי היא במקום אחר ואתה בורח ממנה... ולכן אין עצה אחרת רק למסור עצמו אל השם יתברך, ולבטוח בו שימציא לו פרנסתו בסיבה נקיה וקלה, ואז תמיד יהיה לו שפע קודש ולא יחסר לו שום דבר כלל.

והנה רביז"ל מגלה לנו כאן, שעיקר תיקון תאוות ממון תלוי בתיקון הברית, כי מי שאוחז בתיקון הברית, יש לו מוח מיושב, ואינו נבהל כל כך אחר ההון, כי יודע היטיב שכל פרנסתו תלוי רק בידו של השם יתברך, מה שאין כן הפוגם בברית רחמנא ליצלן, מוחו מבולבל מאד, ועניות רודפת אחריו, וכמובא בזוהר |פנחס רמ"ד.| מאן דזריק פירורין דנהמא עניות רודפת אחריו, כל שכן מאן דזריק פירורין דמוחא, כי מחמת שמוחו מבולבל ומבוהל מאד, הוא מכלה ימיו ושנותיו ברדיפה אחר הממון, ומאומה לא ישא בעמלו, ולכן כל מה שאדם זוכה לתיקון הברית, שהוא תיקון המוחין, כן פרנסתו בא לו בניקל ובלי יגיעה, וחי חיים טובים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל אל פרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את התגלות יוסף אל אחיו, וכמו שכתוב |בראשית מ"ה| ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי, ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו, ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו, ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה, ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם, ויש להבין מקראי קודש אלו על פי דברי רביז"ל הנ"ל בטוב טעם ודעת, כי הנה יוסף הצדיק, הוא הצדיק הגדול מאחיו, שזכה לתיקון ברית קודש בתכלית השלימות, כי הוא נתנסה במצרים בנסיונות קשות ומרות בתאווה זו, ועמד בכולם, ועל ידי זה זכה להיות מרכב אל מדת צדיק יסוד עולם, שהוא תיקון הברית בשלימות, ולכן כל אחיו לא היו יכולים

לקום כנגדו, וכמבואר בדברי רביז"ל בתורה זו, שמי שאוחז בתיקון הברית הוא מפיל את האויב שלו לתאוות ממון, ולכן מצינו שהשבטים מכרו אותו בשביל כסף וממון שזה פגם תאוות ממון, וכמו שכתוב |עמוס ב'| על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעליים, וכמו שאמר יהודה בשעת המכירה |בראשית ל"ז| מה בצע כי נהרוג את אחינו, ופירש"י מה ממון נתהני כתרגומו, כי זה כלל גדול בכל המחלוקת שבעולם, שאם יורדים אל עומק הענין ימצא שם תאוות ממון, שאחד מקנא בשני, ונדמה לו שמרוויח יותר ממון ממנו, ולכן מתיר לשנוא אותו, ואחר כך גם לעשות לו רשעות ולרצוח אותו, שזהו ראשי תיבות ש'ק'ר' שנאה ק'נאה ר'שעות ר'ציחה, והכל מתחיל עם הממון, כי אם היא מחלוקת לשם שמים, כגון מחלוקת שמאי והלל, אזי כל הכסף שבעולם לא יכול לשנות דעתם, ולכן |אבות ה'| כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, כי כל אחד יאחז בדעתו עד הסוף ולא ישנה אותו כלל, מה שאין כן מחלוקת שאינה לשם שמים אין סופה להתקיים, כי תיכף ומיד שתתן כסף וכבוד אל בעלי המחלוקת, הם ישנו דעתם מיד, וכמו מחלוקת קרח ועדתו, שרצו הכבוד והגדולה לעצמם, ואם היו נותנים להם, היה מיד מתבטל המחלוקת, וזה מורה על גודל שקרם וצביעותם, ודקדקו חכמינו הקדושים לומר קרח ועדתו, ולא קרח ומשה, כי משה רבינו לא חלק עם אף אחד, כי כל המחלוקת היה רק בין קרח ועדתו לבד, והם ביקשו הכבוד והגדולה לעצמם, מה שאין כן משה ואהרן לא ביקשו כלום, ואמרו |שמות ט"ז| ונחנו מה, לא עלינו תלונותיכם כי על ה', ולכן לבסוף הצליחו ועלו למעלה מכולם.

וזהו מה שמצינו שהוכיח להם משה רבינו מי הוא בחיר ה' על ידי המטות, וכמו שכתוב |במדבר י"ז| וקח מאתם מטה מטה לבית אב וגו' והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח וגו' ולבסוף, הנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויוצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים, כי הוכחה זאת היה על דרך שהוכיח יוסף הצדיק את אחיו עם חלומותיו, ואמר להם |בראשית ל"ז| והנה קמה אלומתי וגם נצבה והנה תסובנה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי, שראה יוסף בחלומו, שהחידושי תורה שלו עולים על החידושים של כולם, כי היו חידושים לעובדא ולמעשה, איך לקום מכל הנפילות שבעולם ולישאר ניצב וקיים, בבחינת "והנה קמה אלומתי וגם ניצבה", וכן הלימודים של אהרן הכהן לבית לוי עלו על כולם, כי היו מוציאים פירות טובות שכולם יהנו מהם, בבחינת "ויוצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים", אבל כמו שלא ירדו אל דעת אהרן הכהן בזה, וכתיב |במדבר י"ז| ויראו ויקחו איש מטהו, שכל אחד חזר אל המטה שלו, כמו כן השבטים הקדושים לא ירדו אל עומק דעת

יוסף בזה, ולא הבינו שההשגה שלו עולה על כולם, כי יוסף הצדיק זכה לתיקון הברית בתכלית שלימות, ויצא מתאוון ממון לגמרי, ועל ידי זה המשיך לעצמו כל הכסף שבארץ כנען ובארץ מצרים, וכולם באו אליו לשבר אוכל.

וזהו ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו, מפניו דייקא, היינו מן הפנים דקדושה שלו, שהם אנפין נהירין, כי על ידי קדושת הברית זכה לצאת מתאוות ממון לגמרי, וזכה לאנפין נהירין, ועל ידי זה היה יכול להפיל את האויבים שלו לפנים חשוכין, שהוא תאוות ממון, אבל יוסף הצדיק תיכף ומיד חיזק אותם, ומסר להם לימודיו הקדושים, ויאמר יוסף אל אחיו, גשו נא אלי ויגשו, היינו שקירב אותם אל דרכי עבודתו, ופירש"י, הראה להם שהוא מהול, היינו שהוא אוחז בתיקון הברית בתכלית השלימות, ולכן היה יכול לעמוד בשלטון וגדולה שלו בארץ מצרים, ולא היה לו שייכות עם תאוות ממון כלל, ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה, היינו שהזכיר להם עוונם הנ"ל, שמכרו אותו בשביל בצע וכסף, ומחמת זה עבר עליהם מה שעבר, אבל מיד חיזק אותם, ועתה אל תעצבו, היינו שלא תפלו אל עצבות ומרה שחורה שהוא אנפין חשוכין חס ושלום, ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה, כי מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ח| שעל ידי מדת הכעס וחרון אף, אובדים את הכסף והממון, ולכן לימד אותם יוסף הצדיק שיתחילו עכשיו מחדש לעשות תשובה, בבחינת "ועתה" אל תעצבו, ואמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה כ"א סי' ו'| אין "ועתה" אלא לשון תשובה, ואל יחר בעיניכם, שלא תתנו החרון אף לגרום להם לאבד את הממון, כי למחיה שלחני אלהים לפניכם, כי היה בכל זה השגחה עליונה, כי הכיר מרוב אמונתו ובטחונו בה', שכל מה שעבר עליו היה לטובה, להחיות לנשמות ישראל אפילו בתוך חשכת גלותם, וכמבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ה| שלפעמים צריכין להראות התרחקות אל מקורב גדול, כדי שיצמח טוב ולא יזיק לאילנות אחרים, עיין שם, ולכן הבין יוסף הצדיק שכל ההתרחקות שלו היה תכלית ההתקרבות, לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה, נמצא שכל הפרשה מבואר היטיב על פי דברי רביז"ל הנ"ל, והשם יתברך יזכינו להגיע אל תיקון הברית ותיקון תאוות ממון באמת, ונזכה להיות דביקים בפנים דקדושה תמיד, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהיגאל גאולת עולם, וכימי צאתנו מארץ מצרים יראינו נפלאות במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת ויגש ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט"ז המדבר ממשיח בן דוד ומשיח בן יוסף, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שתורה זו של רביז"ל|, תרי אוסיא |שתי נחירי חוטם הדג שראה רבי יוחנן|, הם בחינת תרין משיחין, שאליהם העכו"ם ידרשו וימשכו את עצמם אליהם, כמו שכתוב |ישעיהו בן| "ונהרו אליו כל הגויים" וזה 'תרי נהרות דסורא' 'סורא'-זה בחינות עכו"ם, על שם עבודה זרה, כמו שכתוב |שמות ל"ב| "סרו מהר מן הדרך", והם נכללים בשתי אמות עשו וישמעאל, ועל-ידי אלו תרין משיחין, שהם תרי אוסיא, בחינת |איכה ד| "רוח אפינו משיח ה'", על-ידם יגאלו וימשכו כנהרות אצלם ללמד דבר ה'ותרין אמין, עשו וישמעאל, אנון תרין עננין דמכסין על העינין, שאין יכולין להאיר תמיד בבחינת שמש ובשביל זה צריך הצדיק לבטל את דבקותו, כדי שלא יתגברו האמין עשו וישמעאל על עיניו, ויתבטל, חס ושלום, חכמתו לגמרי אבל על-ידי תרין משיחין, שיפוצו מעינותיהם חוצה, ויהפך לכלם שפה ברורה, אז יתקים |ישעיהו ל| "והיה אור הלבנה כאור החמה", ואז לא יצטרך לבטל מדבקותו, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר הצרות והיסורין שנשמות ישראל סובלים בגלות, הם משני קליפות עשיו וישמעאל, הכלולים מכל השבעים אומות, וכמבואר בדברי רביז"ל |חיי מוהר"ן סי' ו'| שיש שבעים אמות, והם כלולים בעשיו וישמעאל, זה כלול משלשים וחמש אומות, וזה כלול משלשים וחמש אומות, ולעתיד יכבשו אותן שני משיחין משיח בן יוסף ומשיח בן דוד וכו' עיין שם, כי התרין משיחין יכניסו גילוי אלקות בעולם, עד שגם כל אומות העולם ישובו אליו יתברך, בבחינת |צפניה ג'| כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכם אחד, והנה ידוע מהאריז"ל, שהצדיקים אמיתיים שבכל דור ודור, הם בחינת משיח בן יוסף, כי יש כח בכל אחד מהם לגלות אור אלקותו יתברך בעולם, אם רק יהיה הדור ראוי לכך, והם מגלים בחינת המשיח שלהם בעולם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ט|, ומי שזוכה להכניס לימודם הנפלא בתוכו, הרי טועם האור של ימות המשיח, אשרי לו, וכן הוא לשון מוהרנ"ת ז"ל בליקוטי תפלות |חלק ב' תפילה מ"ז| "וכבר התחיל התנוצצות המשיח מימות האריז"ל וכו'" עיין שם, כי הצדיקים מגלים לכל אחד ואחד איך להכניע הקליפות של השבעים אומות השוכנים בקרבו, ואיך להתגבר על כל תאוותיו הגשמיים ולהרגיש התנוצצות

אלקות, ולכן אשרי הזוכה להתקרב אל צדיקים קדושים כאלו, ואשרי ואשרי מי שזוכה להתקרב אל הצדיקים הגדולים במעלה מאד מיחידי הדורות, כי יש צדיק שהוא כלול מתרין משיחין יחדיו, וכלשון רביז"ל שם בחיי מוהר"ן, כי הצדיק הגדול במעלה מאד יש לו הכח של התרין משיחין ביחד, וכמו שידוע לנו כמה הפליג רביז"ל בנשמת בנו שלמה אפרים ז"ל, ורימז עליו דברים עליונים מאד, כי נקרא שמו על שם שלמה בן דוד, ואפרים בן יוסף, שהם בחינת תרין משיחין הנ"ל, אבל בעוונותינו הרבים נסתלק הילד בגיל צעיר מאד, ולא זכינו שיתקיים בעולם, ועיקר הדבר תלוי במדת השלום, כי כשיש שלום בין נשמות ישראל אזי אפשר לתורות הצדיקים הגדולים להתגלות בעולם, וכולם יכולים לשתות ממימיהם הקדושים, לא כן כשיש מחלוקת ומריבות בין נשמות ישראל, על ידי זה גם באים לחלוק ולריב על הצדיק האמת, ואזי נתעלם ונסתלק קדושת הצדיק מן העולם, וסובלים מה שסובלים, ולכן אשרי מי שזוכה לייקר ולכבד הצדיקים האמיתיים, ולגלות לימודם הנפלאה בכל העולם כולו, כי על ידי זה יהיה לו חלק בהתגלות המשיח והקירוב הגאולה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בתחילת הפרשה |בראשית מ"ד| ויגש אליו יהודה ויאמר אליו בי אדני, שהיתה יחוד והתקרבות בין יהודה ליוסף, שזה בחינת התגלות התרין משיחין, משיח בן דוד הבא משבט יהודה, ומשיח בן יוסף הבא משבט יוסף, וכאן היה התחלת התיקון, שהתקרבו אחד אל אחד באחדות גמור, והוא המשך הכתוב הקודמת |שם| ואתם עלו לשלום אל אביכם, שרימז להם יוסף, שעיקר הכל תלוי בשלום, ורק על ידי זה זוכים לעלות לשלום אל אביכם שבשמים, והוא התחלת סוד הגאולה, שנעשה יחוד ושלום בין השבטים, וכמו שניבא על זה יחזקאל הנביא בהפטרת פרשת השבוע, |יחזקאל ל"ז| ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתב עליו ליהודה ולבני ישראל חבריו, ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים וכל בית ישראל חבריו, וקרב אותם אחד אל אחד לך לעץ אחד והיו לאחדים בידך וגו', שעל ידי השלום שיהיה ביניהם יתגלה משיח וקץ הימין, כי עיקר הכל תלוי בשלום.

ואמר מוהרא"ש נ"י ,שענין השני עצים המוזכרים כאן, מרמזים על העצים המוזכרים בסיפורי מעשיות של רביז"ל |מעשה א' מבת מלך|, בשעה שהשני למלך, המרמז על שורש נשמות ישראל, הלך לבקש את הבת מלך שנאבדה, שהיא השכינה הקדושה, הלך ביער ומצא אדם נושא "עץ" גדול, והוא דחה אותו שבוודאי לא

ימצא את מבוקשו, ולבסוף שלח אותו לאחיו, שגם הוא נשא "עץ" גדול, וגם הוא דחה אותו, ושלח אותו לשלישי, עד שעל ידו מצא את מבוקשו, ונתגלה איך שכל המניעות נתהפכו לו לעזר ולסיוע, וענין העצים שנשאו, הם בחינת העצים האלו המוזכרים בנבואת יחזקאל, שעל ידם סוף כל סוף יתאחדו נשמות ישראל, ויהיה התיקון השלם, שיתגלה "עץ" החיים בעולם, ויתתקן חטא "עץ" הדעת טוב ורע, וכמוזכר בכתבי האריז"ל [ליקוטי תורה על פסוקים אלו] ששני עצים מרמזים על תיקון עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע, עיין שם, והשם יתברך יזכינו לראות בהתגלות משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויגש ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף של"ט עיין שם.

והיה לו להבעל-תפלה רחמנות גדול עליהם, ונתישב לילך בעצמו לשם, אולי ישיב אותם מטעותם, והלך לשם הבעל-תפלה ובא אל השומרים, שעומדים סביב ההר, והשומרים מסתמא היו אנשים קטנים במעלה, שהם רשאים לעמד באוירא דהאי עלמא, כי אנשים, שיש להם מעלות מחמת הממון כנ"ל, הם אינם יכולים כלל להתערב עם בני העולם ולעמד באוירא דהאי עלמא, שלא יטמאו עצמן כנ"ל, ולא היו יכולים לדבר כלל עם בני העולם, שלא יטמאו אותם בהבל פיהם [על כן בודאי השומרים שעמדו חוץ לעיר, היו קטנים במעלה כנ"ל], אך גם השומרים היה להם הצורות הנ"ל, והיו מחבקים ומנשקים אותם בכל פעם, כי גם אצלם היה עקר האמונה הממון כנ"ל.

ובא הבעל-תפלה הנ"ל אצל שומר אחד, והתחיל לדבר עמו מהתכלית באשר שעקר התכלית הוא רק עבודת ה'-תורה ותפלה ומעשים טובים וכו', והממון הוא שטות ואינו תכלית כלל וכו', ולא שמע אליו כלל השומר הנ"ל, כי כבר נשקע אצלם מימים רבים, שעקר הוא רק הממון כנ"ל, וכן הלך הבעל-תפלה לשומר שני ודבר עמו גם-כן כנ"ל ולא שמע אליו גם-כן, וכן הלך אל כל השומרים-ולא שמעו אליו כלל, וישב עצמו הבעל-תפלה ונכנס לתוך העיר, שהיתה על ההר כנ"ל, כשבא לשם, היה אצלם פליאה, ושאלו אותו איך נכנסת לכאן כי לא היה אפשר לשום אדם לכנס אצלם כנ"ל השיב להם מאחר שכבר נכנסתי, יהיה איך שיהיה, מה אתם שואלים על זה? והתחיל הבעל-תפלה לדבר עם אחד מהתכלית וכו' כנ"ל, ולא שמע אליו כלל, וכן השני וכן כלם, כי כבר נשקעו בטעותם הנ"ל, והיה הדבר תמוה בין אנשי

העיר, על שבא אדם אצלם ומדבר אליהם כדברים האלה הפך אמונתם, והרגישו בעצמן, אולי האדם הזה הוא הבעל-תפלה, כי כבר נשמע אצלם, שיש בעל-תפלה כזה בעולם, כי כבר נתפרסם הדבר של הבעל-תפלה בעולם כנ"ל, והיו קורין אותו בעולם |דער פרומר בעל-תפלה| |בעל תפילה וחסיד יראן|, אך לא היה אפשר להם להכירו ולתפסו, כי היה משנה עצמו אצל כל אחד ואחד אצל זה היה נדמה כסוחר, ואצל זה כעני וכו' כנ"ל, ותכף נמלט משם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והיה לו להבעל-תפלה רחמנות גדול עליהם, כי הצדיק האמת הוא רחמן אמיתי שרוצה להציל כל נשמות ישראל ולהוציא אותם מעוונותיהם, וכמו שכתוב |ישעיה מ"ט| כי מרחמם ינהגם |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'|.

ונתישב לילך בעצמו לשם, אולי ישיב אותם מטעותם, והלך לשם הבעל-תפלה ובא אל השומרים, שעומדים סביב ההר, והשומרים מסתמא היו אנשים קטנים במעלה, שהם רשאים לעמד באוירא דהאי עלמא, כי אנשים, שיש להם מעלות מחמת הממון כנ"ל, הם אינם יכולים כלל להתערב עם בני העולם ולעמד באוירא דהאי עלמא, שלא יטמאו עצמן כנ"ל, ולא היו יכולים לדבר כלל עם בני העולם, שלא יטמאו אותם בהבל פיהם |על כן בודאי השומרים שעמדו חוץ לעיר, היו קטנים במעלה כנ"ל|, כי זהו עוצם הגאוותנות של אנשי המדינה של עשירות, שהם כל כך שקועים בתאווה זו של ממון עד שלא יכולים לגור ביחד עם אנשים אחרים ולדבר עמם, פן יטמאו מהם, וכמו שרואים בחוש שיש עשירים שאינם רוצים לדבר כלל עם אנשים פשוטים, ומכל שכן לא עם עניים ואביונים, ובוחרים לעצמם שכונה נפרדת לגור שם, ומעמידים סביבם שומרים ומזכירים שלא יוגשו אליהם אנשי העולם.

אך גם השומרים היה להם הצורות הנ"ל, והיו מחבקים ומנשקים אותם בכל פעם, כי גם אצלם היה עקר האמונה הממון כנ"ל, כי יש אנשים שנופלים כל כך בקטנות המוחין, עד שעושים ישות ומציאות מבעלי הממון, ונושקים ומכבדים את התמונות שלהם, וכמו שגם זאת רואים בחוש אצל עניים להולכים לקבץ נדבות מאחינו בני ישראל, שמחזיקים בכיסם התמונות של העשירים, ונושקים אותם, ואומרים עליהם "ישתבח שמו", כאילו הממון והכסף תלוי בידם, מה שבאמת הכל תלוי רק בידו יתברל לבד, וכמו שכתוב |חגי ב'| לי הכסף ולי הזהב נאם ה'.

ובא הבעל-תפלה הנ"ל אצל שומר אחד, והתחיל לדבר עמו מהתכלית באשר שעקר התכלית הוא רק עבודת ה'-תורה ותפלה ומעשים טובים וכו', והממון הוא שטות ואינו תכלית כלל וכו', ולא שמע אליו כלל השומר הנ"ל, כי כבר נשקע אצלם

מימים רבים, שעקר הוא רק הממון כנ"ל, כי מי שנשקע בתאווה זו של כסף, אי אפשר לדבר עמו כלל מעבודת ה', והוא תאווה קשה ביותר, כי אף על פי שעיקר היצר הרע הוא על עריין שהוא תאוות ניאוף |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, וגם תאוות אכילה ושתיה נקראים ראשי התאוות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב|, אף על פי כן יכולים להוציא את מי שנפל לתוכם על ידי דיבורי אמונה ויראת שמים, אבל מי שנפל לתוך תאוות ממון, אי אפשר לדבר עמו כלל, כי אין הדיבורים נכנסים לאזניו כלל, ואין לו זמן לשמוע אותם, כי צריך לעשות כסף, ולכן תאווה זו קשה מכולם |ליקוטי הלכות קידושין הלכה ג'|, וצריך הבעל תפילה שהוא הצדיק האמת יגיעה רבה ועצומה להכניס בהם איזה דיבור של אמונה ויראת שמים, ולעורר אותם משינתם.

וכן הלך הבעל-תפלה לשומר שני ודבר עמו גם-כן כנ"ל ולא שמע אליו גם-כן, וכן הלך אל כל השומרים-ולא שמעו אליו כלל, וישב עצמו הבעל-תפלה ונכנס לתוך העיר, שהיתה על ההר כנ"ל, כשבא לשם, היה אצלם פליאה, ושאלו אותו איך נכנסת לכאן? כי לא היה אפשר לשום אדם לכנס אצלם כנ"ל השיב להם מאחר שכבר נכנסתי, יהיה איך שיהיה, מה אתם שואלים על זה? כי מי שעוסק בתפילה הוא מגיע לכל מקום ואין אף אחד יכול לעמוד על דעתו כלל, כי כל ההנהגה שלו הוא למעלה מן הטבע לגמרי, כי הטבע מחייב כך ותפילה משנה את הטבע |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז|.

והתחיל הבעל-תפלה לדבר עם אחד מהתכלית וכו' כנ"ל, ולא שמע אליו כלל, וכן השני וכן כלם, כי כבר נשקעו בטעותם הנ"ל, והיה הדבר תמוה בין אנשי העיר, על שבא אדם אצלם ומדבר אליהם כדברים האלה הפך אמונתם, והרגישו בעצמן, אולי האדם הזה הוא הבעל-תפלה, כי כבר נשמע אצלם, שיש בעל-תפלה כזה בעולם, כי כבר נתפרסם הדבר של הבעל-תפלה בעולם כנ"ל, והיו קורין אותו בעולם |דער פרומר בעל-תפלה| |בעל תפילה וחסיד יראן|, אך לא היה אפשר להם להכירו ולתפסו, כי היה משנה עצמו אצל כל אחד ואחד אצל זה היה נדמה כסוחר, ואצל זה כעני וכו' כנ"ל, ותכף נמלט משם, כי הבעל תפילה שהוא הצדיק, נמשל לדג ששט תחת המים, ואי אפשר לתופסו כלל, ובכל פעם הוא בא בלבושים אחרים אל בני אדם לדבר עמהם מן התכלית הנצחי, אבל הכל בהצנע ובשקט גדול, עד שאי אפשר להכירו כלל, כי לאחד נדמה כסוחר, ולאחד נדמה כעני, וכולם חושבים שהוא החבר שלהם, ובדרך זה הוא מכניס בהם אמונה ויראת שמים, אבל מיד נמלט מהם ואינם יכולים לעמוד על דעתו כלל, כי הוא גר בעולם אחרת לגמרי, וראשו

ורובו משוטט תמיד בהשגות אלקות, ואין לבני אדם תפיסה בו כלל.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שכל ענינו של רביז"ל הוא רק תפלה, וכמו שאמר רביז"ל בפירוש |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' צ"ג| שכל עסקו הוא תפילה, ועל כן מזלזלים בו בני אדם, כי על תפילה נאמר |ברכות ו| אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם, ומחמת שרביז"ל מרבה לדבר תמיד מתפילה, והיה מזהיר מאד כל אנשיו להרבות בתפילה והתבודדות ושיחה בינם לבין קונם, לכן בני אדם מזלזלים בו, אבל מי שזוכה לציית את רביז"ל באמת, נפתח לפניו עולם אחרת לגמרי, וזוכה לעסוק בתפילה והתבודדות בקביעות עצומה, ומרגיש בה מתיקות ודביקות נפלאה, אשרי לו.
וסיפר מוהרא"ש נ"י, שבשעה שראו אנ"ש את ספר "ליקוטי תפלות" שכתב מוהרנ"ת ז"ל, נתפעלו מאד, וענו ואמרו לו, "אתם בוודאי ראויים להיות הבעל תפילה", ענה ואמר להם מוהרנ"ת ז"ל, "הבעל תפלה הוא רביז"ל, ואם אני מאנשי המלך, אני המליץ, כי אני יכול ללמד זכות על הכי גרוע שבישראל, ולכתוב עליו כמה בויגן |גליונות| של לימודי זכות", והסביר מוהרא"ש נ"י, שבאמת המליץ קשור מאד עם הבעל תפילה, כי מובא בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"בן שחזן ובעל תפילה אמיתי נקרא מי שיכול להתפלל עם כל הנקודות טובות של כל ישראל ביחד, ולדונם לכף זכות, עיין שם, ולכן מי שממליץ זכות על כל אחד מישראל בוודאי קשור מאד עם הבעל תפילה, ושניהם בחינה אחת ממש.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שכל הענין של רביז"ל הוא רק תורה ותפילה ועבודת השם יתברך, ואין הכסף עושה רושם אצלו כלל, ופעם באו סוחרים אל יריד בעיר ברסלב, והיה דרכם שבבואם על איזה יריד, נכנסו אל הצדיק שבאותו עיר עם קוויטל ופדיון, שיברך אותם בהצלחה, כי היו חזקים באמונת חכמים, ואז בסמוך נכנס רביז"ל לגור בעיר ברסלב, והם נכנסו לרביז"ל, ורביז"ל היה באמצע שיחה קדושה עם אנ"ש מהתכלית הנצחי, והם שמו הקוויטל עם הפדיון על השולחן לפני רביז"ל, ורביז"ל לא שם לב אליהם כלל, ובכל פעם דחקו את הכסף יותר קרוב אל רביז"ל, אבל רביז"ל לא הפסיק שיחתו הקדושה כלל, ומחמת שבערו להם מאד לצאת אל היריד, לכן עזבו את הפדיון על השולחן ויצאו, אבל בין כך פירסמו בכל היריד שנכנס לכאן צדיק מיוחד, שאין הכסף והממון חשוב אצלו כלל, ואז נתפרסם ענין רביז"ל מאד, ולכן אשרי מי שמקורב אל רביז"ל באמת ועוסק תמיד בתפילה והתבודדות, ואינו עושה ישות ומציאות מן הכסף כלל, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל רביז"ל באמת, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו

יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויגש ה'תשס"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ג המדבר מהדעת ומכח ההולדה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, עקר הולדה תלוי בה"א, בבחינת |בראשית מ"ז| "הא לכם זרע" ואברהם ושרה לא הולידו, עד שהגיעו לה"א הזאת, כי עקר הולדה על-ידי הדעת, בבחינת |שם ד| "וידע אדם" וכו', 'וקטן אינו מוליד' |סנהדרין ס"ח| ועקר הדעת, הינו שישתמש בדעתו, הינו שיוציא את שכלו מכח אל הפעל, כי גם לקטן יש דעת, אבל אצל הקטן עדין הדעת בכח ולא בפעל, כי לא השתמש בדעתו, ולא הוציא אותו מכח אל הפעל ומי שהוא שלם בדעתו, שהוציא אותו מכח אל הפעל, והשיג בדעתו מה שאפשר לדעת האדם להשיג בדעתו אזי הוא קרוב לדעת הקדוש-ברוך-הוא, ואין חלוק בין דעת האדם לדעת השם יתברך, אלא חמשה דברים כמובא ואז דעתו יונק מדעת השם יתברך, שהיא בחינת ה"א, ואז מוליד

ולהשלים את דעתו, שיהא שלם בדעת, אי אפשר אלא על- ידי עסק שעוסק עם בני אדם לקרבם לעבודת השם יתברך, על-ידי-זה נשלם דעתו כי הם מחדדין דעתו, בבחינות 'ומתלמידי יותר מכלן' |מכות י|, ובשביל זה תלמידים נקראים בנים |ספרי פרשת ואתחנן על-פסוק ושננתם לבניך|, כי על ידם בא ההולדה ובשביל זה אברהם ושרה טרחו את עצמן לגיר גרים, כי על-ידי-זה השלימו דעתם, ונתקרבו לה"א הזאת, הינו לדעת השם יתברך, וזכו לבנים כי על-ידי גרים נתגדל דעתם, בבחינת 'ומתלמידי יותר מכלם' אבל מי שאין שלם בדעתו, והוא רחוק מדעת האדם, כל שכן מדעת השם יתברך, שהוא בחינת ה"א, ואזי הוא קטן ואין מוליד וזה הטעם שהצדיקים מיגעים את עצמן, ורודפים אחר בני אדם לקרבם לעבודתו יתברך אין זה כדי להרבות כבודם, חס ושלום, אלא כדי להשלים דעתם, בבחינות 'ומתלמידי יותר מכלם' ובשביל זה ביד הצדיקים לפקד עקרות, כי הם שלמים בדעת, וקרובים לדעת עליון ואין בין דעתם לדעת השם יתברך אלא חמשה דברים כנ"ל וחמשה דברים, היא היא דעת השם יתברך שמשם ההולדה

וזה |ברכות נ"ז| 'שלשה דברים מרחיבין דעתו של אדם, אשה נאה, ודירה, וכלים' אשה, הינו החמר מכנה בשם אשה שיהא לו חמר ממגז במגז השוה, שיהא ראוי לקבל שכל ודירה נאה, הינו היראה, כמאמר |שבת ל"א| 'חבל על מאן דלית

לה דרתא', כי צריך שיהא יראת חטאו קודמת לחכמתו |אבות פרק ג| וכלים, הינו תלמידים הגונים שיקבלו ממנו וכשיש לו כל אלו הכנות, יכול לבוא לשלמות הדעת ואלו הן חמשה דברים שנבדל מדעו מן מדענו הראשון, שבמדעו האחד יודע ידיעות רבות, ואין רבוי במדעו השני, יודע הדברים קדם המצאם, אפלו כשאין להם הויה כלל והשלישי, שמדעו מקיף דברים שאין להם תכלית והרביעי, שאין שנוי בידיעתו ואין שנוי כשיודע הדבר בכח, ואחר-כך שב פעל והחמישי שידיעתו אין מוציא הדבר מאפשרותו, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד האות ה"א, ולמה היא מסוגלת להולדה, וכמו שמובא בספר המדות |אות בנים חלק שני אות ח'| ה"א הנעשה מכסף מסוגל לפריה ורביה, היינו שהאשה ישא אצלה ה"א הנעשה מכסף, כי האות ה"א מורה על שלימות הדעת, ועל ידי הדעת בא ההולדה, כי קטן אינו מוליד, מחמת שעדיין אין בו דעת, אבל מיד שיש דעת, יש כח ההולדה, כי מן הדעת בא השפע, והדעת כולל הכל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |נדרים מ"א.| דעת קנית מה חסרת, דעת חסרת מה קנית, דדא ביה כולא ביה, דלא דא ביה מה ביה, כי הכל תלוי בדעת, ואם אדם יש לו דעת, יש לו הכל, ולכן מצינו אצל נשי יעקב שהולידו ילדים, מחמת שהיתה אות ה"א בשמן, חוץ מרחל שלא היתה ה"א בשמה, ולבסוף לקחה ה"א אחת מבלהה שפחתה, כי בבלהה יש שני ההי"ן, ואחר כך הולידה |כמובא כל זה בכתבי האריז"ל שער הפסוקים פרשת ויצא|, וכן מביא האלשיך הקדוש על הפסוק |שמואל א' א'| שם אחת חנה ושם השנית פנינה, למה כתיב אחת ולא האחת עם ה"א הידיעה, אלא לומר שעדיין לא קיבלה חנה כח ההולדה מן הה"א שבשמה, ומחמת זה לא הולידה, עיין שם, ולכן כל מה שאדם עוסק בהגדלת דעתו ושכלו, הרי נשלם אצלו סגולת האות ה"א, ונכנס בו כח ההולדה, וזוכה להקים תולדות בעולם.

ומגלה לנו רביז"ל, שעיקר הדרך שמשלימין הדעת הוא על ידי שמדברים עם בני אדם, ומקרבים אותם לעבודת השם יתברך, כי על זה נאמר |מכות י.| מתלמידי יותר מכולם, שדייקא מן התלמידים זוכין לחדד ולהשלים הדעת, וכל עיקר טרחתו של אברהם ושרה לגייר גרים ולקרב בני אדם תחת כנפי השכינה, היתה כדי להשלים דעתם, ועל ידי זה זכו להולדה, כי אחר כך ניתוסף ה"א בשמם, ומאברם נעשה אברהם, ומשרי נעשה שרה, ואז הולידו, כי דייקא על ידי שמדברים עם בני אדם, ושומעים את השאלות שלהם, ומתייגעים למצוא עצה ותרופה להם, על ידי זה נתחדד הדעת, והאדם מתחכם, שזהו ענין ריבוי ספרי השאלות ותשובות שיש בעולם

מחכמי ישראל, כי כשזה שואל וזה משיב, אז נתרבה הדעת |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א|, ובפרט כששואלין שאלות בעבודת השם יתברך, ואיך להחזיק מעמד בכל מה שעובר על האדם בחיים, והצדיק מוריד עצמו אל הדעת הפשוט של כל אחד ואחד, ואל הירידות שלו, לתת לו עצות לנפשו, על ידי זה נתרבה אצלו הדעת מאד, ונמשך השפע, ופעם שאלו את הרב מטשעריהן ז"ל, למה לא עשה ספר של שאלות ותשובות כמו כל הגדולים אשר בארץ, כי היה גאון עצום מאד, וענה ואמר, אני עשיתי ספר שו"ת מן השמים... כי על ידי הספרים הקדושים שלו, שליקט וקיבץ מכל ספרי רביז"ל ומוהרנ"ת ז"ל עצות לעבודת השם יתברך, וסידרם לפי סדר האל"ף בי"ת |ליקוטי עצות המשולש ועודן|, נעשו ספריו כמו אוצרות של שו"ת מן השמים, ואשרי ההוגה בהם.

וקישר מוהרא"ש את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בפרשת השבוע כתיב הפסוק הנ"ל שמביא רביז"ל |בראשית מ"ז| "הא לכם זרע", כי יוסף הצדיק זכה להגיע אל שלימות הדעת, עד שאפילו פרעה הכיר את גודל דעתו, ואמר |שם מ"א| אחרי הודיע אלהים אותך כל זאת אין נבון וחכם כמוך, כי עיקר הדעת הוא רק להכיר את הקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב |דברים ד'| אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלהים אין עוד מלבדו, ועל ידי הדעת הזאת, נעשה שליט בעולם, וכמו שכתוב |שם מ"ב| ויוסף הוא השליט הוא המשביר לכל עם הארץ, כי מי שמשלים את דעתו באמת, כולם מתבטלים מלפניו, ובאים אלו לקבל השפע, ולכן כשבאו מצרים ליוסף לשבר ממנו בר להחיות נפשם, גילה ופירסם להם הדעת האמת, שאין עוד מלבדו יתברך, ועל ידי זה החיה אותם, וכולם נתבטלו אליו, עד שמסרו כל כספם וקנינם וגם גופם אליו, וכמו שכתוב |שם מ"ז| קנה אותנו ואת אדמתינו בלחם וגו', ואז אמר להם פסוק הנ"ל הא לכם זרע וגו', שהכניס בהם דעת האמת להכיר את הקדוש ברוך הוא, שרק זה נקרא דעת באמת, ובדרך זה היה לעם ישראל קיום ביניהם.

וזהו |בראשית ב'| אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, ודרשו חכמינו הקדושים |מנחות כ"ט| אל תקרי בהבראם אלא בה"א בראם, כי עיקר תולדות השמים והארץ, וכל השפע שלהם, תלויים בה"א הדעת, וכשיש דעת, יש הכל, וכן דרשו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה י"ב סי' ט'| בהבראם, באברהם בראם, היינו הה"א של אברהם, כי על ידי אברהם אבינו נתפרסם שמו של הקדוש ברוך הוא בשמים ובארץ שזהו עיקר הדעת, וכמו שפירש"י על הפסוק |בראשית כ"ד פסוק ז'| ה' אלהי השמים, שעד אברהם היה הקדוש ברוך הוא אלהי השמים, שלא היו באי עולם

מכירים בו, אבל משבא אברהם נעשה אלהי השמים ואלהי הארץ, כי אברהם אבינו הכניס הדעת בעולם, וגילה ופירסם שמו של הקדוש ברוך הוא לכולם, ועל ידי זה השלים תחת כוונת הבריאה, וכאילו נברא מחדש, והשם יתברך יזכינו לעסוק תמיד בהגדלת הדעת, להכיר את הקדוש ברוך הוא באמת, עד יתקיים בנו מקרא שכתוב |ישעיה י"א| כי מלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים, במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת ויגש ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ס המדבר ממסירת נפש עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, השם הוא הנפש, כמו שמבואר בהתורה היכל הקדש |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ט| בבחינת |בראשית ב| "נפש חיה הוא שמו" עין שם, ויש בבחינה זו מסירת נפש כי יש עשרה הרוגי מלכות שמסרו נפשם על קדוש ה' בשביל יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה כידוע, שעקר היחוד על-ידי מסירת נפש, והם ראו באותן הדורות, שאי אפשר לתקן ולעשות יחודים למעלה כי אם על ידי נשמותיהם, על כן מסרו נפשם על קדוש השם, כי כשהנפשות עולות למעלה על-ידי מסירת נפש, אזי הם חוזרים להשכינה, כי משם יצאו, כי ישראל הם חלק אלוה ממעל ממש, שהם חלקי השכינה ממש, בבחינת "העמוסים מני בטן" |ישעיה מ"ו|, וכשהם חוזרים להשכינה אזי השכינה מתפארת חזי במה ברא קאתינא לגבך |זהר ויקרא י"ג|, ואזי מתעורר השתוקקות עליון ונעשה יחוד כידוע, ולפעמים בא לצורך זה הריגה, חס ושלום, שנהרגין, חס ושלום, כמה וכמה נפשות מישראל, כדי שיהיה יחוד על-ידי נפשותיהם העולות למעלה, כי לפעמים צריכין אל היחוד הרבה נפשות מאד, חס ושלום, על כן בא הריגה, חס ושלום וכן על-ידי אבידת השם, היינו המפורסם, דהיינו שיש אחד שהוא מפורסם ואינו מפורסם, דהיינו שהוא מפורסם בפי כל והכל מדברים ממנו, ואף-על-פי-כן אינו מפורסם, כי אינו חשוב כלל, ויש אחד שאינו חפץ בזה, רק שאבד את המפורסם, דהיינו אבידת השם שהיא הנפש, דהיינו אף-על-פי שאין רצונו שלא יהיה מפורסם, אף-על-פי-כן אבד אותו, כמו שאדם אובד דבר שלא ברצונו, דהינו שאבד את השם, שהוא בחינת מפורסם שיש לו שם בעולם, אבל יש אחד שעושה זאת ברצונו ובדעתו, שמוסר את נפשו על קדוש השם, דהיינו המפורסם שלו, שהוא בחינת שם כנ"ל, שהוא בחינת נפש כנ"ל, ומחמת זה אף-על- פי שהוא מפורסם, אף-על-פי-כן אינו מפורסם כלל, כי אדרבא הוא להיפוך, כי הכל דוברים עליו,

ובודים עליו כזבים שלא עלה על דעתו, ויש לו שפיכות דמים ממש מזה ועושה זה בכונה, כי הוא בחינת מסירת נפש ממש, כי השם הוא הנפש כנ"ל, וגם יש לו שפיכות דמים מזה כנ"ל, והוא מציל את ישראל בזה ממה שהיה ראוי לבוא עליהם, חס ושלום, בשביל היחוד כנ"ל, ועל-ידי מסירת שמו שהוא נפשו כנ"ל, הוא מציל אותם כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין מסירת נפש הוא מצות עשה מדאורייתא, לקדש את שמו יתברך בפני עשרה שבישראל, וכמו שכתוב |ויקרא כ"ב| ונקדשתי בתוך בני ישראל, ועל שלש מצוות נצטווינו ביותר לקדש את השם, שהם עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, כי עליהם נאמר יהרג ואל יעבור, ובשעת השמד על כל המצוות כולם נצטווינו לקדש את השם, ואפילו אערקתא דמסאנא, היינו אפילו אם הגוים מצוין לשנות השרוך נעל לשם עבודה זרה, גם על זה צריכין למסור נפשו |עיין רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה'|, כי נשמות ישראל נבראו לקדש שמו של השם יתברך בעולם, וכל החיים שלהם הוא חיים של קידוש השם, ולכן כשמגיע מצב שיכול לצאת מזה חילול השם חס ושלום, אנחנו מצווין למסור נפשינו בעבור שמו יתברך, כי לשם זה נבראנו, והרבה צדיקים ביקשו כל ימיהם שיזכו למות על קידוש השם, כי זה מדריגה גבוה וגדולה מאד, וכמובא ברמב"ם |שם| שאין מעלה על מעלתן, ואיתא בזוהר |פקודי רנ"ה.| שההיכל של אלו שמתו על קידוש השם הוא ההיכל הכי גבוה בשמים, כי אז האדם זוכה להכלל בו יתברך לגמרי, ובאמת הענין של מסירת נפש יכולים לקיים בכל יום ובכל עת ובכל שעה, וכמובא ב"צעטיל קטן" של הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, שבכל עת ורגע שהאדם פנוי מן התורה, יצייר בדעתו כאילו בוער אש גדול ונורא עד לב השמים, והוא בשביל קדושת השם יתברך שובר את טבעו ומפיל את עצמו להאש על קידוש השם, ומחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה ונמצא מקיים מצות עשה זאת של ונקדשתי בתוך בני ישראל עיין שם, נמצא שאדם יכול לקיים מצוה זאת אפילו בחיים חיותו, כל פעם שמצייר בדעתו מחשבה הנ"ל, ולכן מובן מה שמובא בספר הקדוש "מגיד מישרים" |שלמד מגיד מן השמים עם רבי יוסף קארו בעל מחבר ה"בית יוסף" והשולחן ערוך| שה"בית יוסף" ביקש הרבה מהקדוש ברוך הוא שיזכה למות על קידוש השם, והמגיד הבטיח לו שיזכה לזה, אבל אנחנו לא מוצאים שה"בית יוסף" מת על קידוש השם בפרהסיא, אלא מוכרחין לומר כדברי הרבי רבי אלימלך זי"ע הנ"ל, שבזה שהאדם מצייר בדעתו בלב אמיתי שהוא מוכן למות על קידוש השם, בזה מקיים מצוה זאת בפועל ממש, וה"בית יוסף" בוודאי זכה להגיע

אל מדריגה זו, ונחשב כאילו מסר נפשו בפועל ממש וכהבטחת המגיד, והבן.
והנה רביז"ל מגלה לנו כאן שיש עוד אופן של מסירת נפש, שגם אופן זה יכול להתקיים בחיים חיותו של האדם, והוא ענין של מסירת השם, היינו שאדם מוסר את שמו ופירסומו בשביל קדושת שמו יתברך, כי היה ראוי לאיש הזה להיות שם מפורסם בעולם, וכולם יכירו צדקותו וגדלותו, אבל הוא מוסר את פירסום שמו בשביל כבודו יתברך, כדי להמתיק את הדינים מעל כלל ישראל, וזה נחשב כמסירת נפש ממש, כי השם הוא הנפש, וכמו שכתוב |בראשית ב'| נפש חיה הוא שמו, כי בתוך השם של האדם מונח כוחות הנפש שלו, ובשביל זה צריכין ליזהר מאד לקרוא שם לילד אחר צדיק ואיש כשר, כי אם נותנין שם אחר רשע חס ושלום, או אחר עצים ואבנים, וכרגיל אצל מקצת בני אדם, אזי הילד מקבל גם נפש כזה חס ושלום, והוא סובל מזה כל החיים, כי בתוך השם מונח כל האדם, ולכן כשצדיק מוסר שמו על קידוש השם, ומקבל על עצמו שלא יהיה שמו מפורסם לעולם לטוב, רק אדרבה כולם ידברו עליו כל מיני שקרים וכזבים שלא עלו על דעתו כלל, על ידי זה נחשב כאילו מוסר את נפשו בכל יום ובכל עת ובכל שעה, ובכמה בחינות זה עוד יותר גדול ממסירות הגוף על קידוש השם, כי מסירת הגוף יכול להיות רק פעם אחת, ואחר כך עולה נשמתו השמימה, אבל מסירת השם יכול להיות בכל יום ובכל עת ובכל שעה, ובזה הצדיק ממתיק את הדינים מעל נשמות ישראל ומשפיע עליהם שפע דקדושה.
כי הנה הטעם למה לפעמים מן השמים מסובבים שימותו אנשים על קידוש השם, הוא מחמת שמן השמים רוצין לעשות יחוד למעלה, כי כשהנפשות עולות למעלה על-ידי מסירת נפש, אזי הם חוזרים להשכינה, כי משם יצאו, כי ישראל הם חלק אלוה ממעל ממש, שהם חלקי השכינה, בבחינת "העמוסים מני בטן" |ישעיה מ"ו|, וכשהם חוזרים להשכינה, אזי השכינה מתפארת לפני הקדוש ברוך הוא, חזי במה ברא קאתינא לגבך, ראה עם מה בנך חוזר אליך, ואיך הוא מוסר נפשו וגופו לקדש שמך בעולם, ואזי מתעורר השתוקקות עליון ונעשה יחוד כידוע, וזה היה בזמן העשרה הרוגי מלכות, שראו באותן הדורות שאי אפשר לתקן ולעשות יחודים למעלה כי אם על ידי נשמותיהם, על כן מסרו נפשם על קידוש השם, ואותו דבר כשהצדיק מוסר שמו על קדושת שמו יתברך, ומקבל על עצמו שכולם ידברו עליו כל דבר אסור, בזה הוא גורם יחוד עליון ונורא מאד בכל העולמות, כי הוא מוכן לחיות כל החיים שלו בשם מושפל ומבוזה, בכדי שיגיע טובות לנשמות ישראל, ויחזרו כולם בתשובה, כי הצדיק מגלה ומפרסם שמו יתברך בכל העולם כולו, ומפיץ

דיבורי אמונה ויראת שמים לכל נשמות ישראל, וכולם מחיים את עצמם עם הדיבורים, אבל לא יודעים מאיפוא הדיבורים באים, כי השם של הצדיק בעצמו ללעג ולקלס בעיני כולם, אבל בזה הוא ממתיק הדינים מעל נשמות ישראל וגורם יחוד עליון ונורא למעלה עד שמתפארין עמו בכל העולמות ממש, חזו במה ברא קאתינא לגבך, ראה איך בן אדם מוסר שמו וכבודו בשביל קדושת שמו יתברך, וזה עושה יחוד עליון ונורא בכל העולמות, ולכן אשרי מי שזוכה למסור נפשו ושמו תמיד עבור השם יתברך, והוא מוכן לקבל על עצמו כל מיני בזיונות וזלזולים, בכדי לזכות ולתקן נשמות ישראל, כי על ידי זה יזכה לרב טוב הגנוז והצפון בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מובא בכתבי האריז"ל שהעשרה הרוגי מלכות היו גלגולים של אחי יוסף שמכרו אותו למצרים, וגרמו לו שנאבד ממנו עשר טפות בשעת נסיונו עם אשת אדוניו, והם הוצרכו לתקן כל זאת, ולהיות מוכנים למסור נפשם, כי הרי גילוי עריות הוא אחד מהג' עבירות שעליהם נאמר יהרג ואל יעבור, והם חשבו שבוודאי יוסף נתפס בזה, ולכן הלכו לחפש אותו בשוק של זונות כמובא במדרש |בראשית רבה פרשה צ"א סי' ו'|, ולכן כשהתחרטו ורצו למצוא אותו ולפדותו, היו מוכנים למות על קידוש השם, וכמובא ברש"י בשם המדרש על הפסוק |בראשית מ"ב| הוא אשר דברתי אליכם לאמר מרגלים אתם, אמר להם יוסף.. ואלו מצאתם אותו ויפסקו עליכם ממון הרבה תפדוהו? אמרו לו הן, אמר להם, ואם יאמרו לכם שלא יחזירוהו בשום ממון, מה תעשו? אמרו לו לכך באנו, להרוג או ליהרג וכו', נמצא שהיו מוכנים ליהרג על קידוש השם בכדי לפדות את יוסף ולהוציאו ממצבו השפל שחשבו שהוא נמצא בו, כי רצו לתקן מה שפגמו במכירתו, וראו שהעיקר תלוי במסירת נפשם על קידוש השם, ולכן היו מוכנים לזה, ולבסוף נתגלגל מן השמים שנתקיים המסירת נפש בפועל ממש על ידי העשרה הרוגי מלכות, ועל ידי זה היה התיקון בשלמות.

והנה גם אצל יוסף הצדיק בעצמו מצינו שהיה מוכן למות על קידוש השם, כי בשעה שנתוודע אל אחיו כתיב |שם מ"ה| ולא יכול ליוסף להתאפק לכל הניצבים עליו, ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו, ואיתא במדרש |תנחומא סי' ה'| לסכנה גדולה ירד יוסף, שאם הרגוהו אחיו אין בריה בעולם מכירו, ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי? אלא כך אמר יוסף בלבו מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים עיין שם, כי היה מוכן למסור

נפשו בכדי לא לבייש את אחיו לפני מצרים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בבא מציעא נ"ט.| נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים, היינו שיותר טוב לאדם למסור נפשו על קידוש השם, מלבייש בר ישראל ברבים, כי הלא כל אחד מישראל הוא חלק אלוה ממעל, ושמו יתברך משותף בשם כל אחד מישראל, ובזה שמבייש בר ישראל ומזלזל בשמו הרי מבזה שמו יתברך חס ושלום, ולכן הקפידו חכמינו הקדושים על דבר זה, ואמרו |בבא מציעא נ"ח| המכנה שם רע לחבירו אין לו חלק לעולם הבא, כי בזה שמזלזל בשם חבירו הרי מזלזל בשמו יתברך המשותף בשמינו, ויש בזה חילול השם חס ושלום, ולכן יותר טוב למסור את נפשו וליפול לתוך כבשן האש מלעשות זאת, שלא יצא חילול השם חס ושלום, ומכל זה אנחנו למידים כמה צריכין ליזהר בכבוד חבירו, שלא לבייש בר ישראל בשום פנים ואופן כי הוא דבר חמור מאד, והדבר מגיע עד מסירת נפש ממש, ומחמת זה היה יוסף מוכן ליהרג על זה, ולבסוף הראה להם יוסף שהוא מהול ושהוא שמר את בריתו גם בתוקף ערוות הארץ, ועל ידי זה הכירו שהוא אוחז במדריגת הצדיקים שתמיד מוסרים נפשם על קדושת שמו יתברך בכל יום מימי חייהם, ומעלתו עולה על כולם, והשם יתברך יזכינו לקדש שמו ברבים תמיד, עדי נזכה להתגלות כבוד שמים בכל העולם כולו בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויגש ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קס"א עיין שם. וכן היה צריך למלבוש וקרא החיט ויגע עמו, עד שלמדו לעשות המלבוש כרצונו, כמו שהיה יודע, וכיוון החיט ועשה המלבוש כרצונו, רק כנף אחד |שקורין לעפיל| שגה בו, ולא כונו יפה והיה מצטער מאד, כי היה יודע בעצמו אף שבכאן הוא יפה, כי אינם מבינים על זה, אבל אם הייתי בשפאניא |ספרד| עם הלעפיל הזה, הייתי לשחוק והייתי נדמה כמו |יתיר| |אדם שעושים ממנו ליצנות| וכן היה מלא יסורים תמיד.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, וכן היה צריך למלבוש וקרא החיט ויגע עמו, עד שלמדו לעשות המלבוש כרצונו, כמו שהיה יודע, וכיוון החיט ועשה המלבוש כרצונו, רק כנף אחד |שקורין לעפיל| שגה בו, ולא כונו יפה והיה מצטער מאד, כי היה יודע בעצמו אף שבכאן הוא יפה, כי אינם מבינים על זה, אבל אם הייתי בשפאניא |ספרד| עם הלעפיל הזה, הייתי לשחוק והייתי נדמה

כמו |יתיר| |אדם שעושים ממנו ליצנות| וכן היה מלא יסורים תמיד, כי אדם שיש לו ישות וגיאות, הוא מלא יסורים תמיד, ואף פעם אין לו מנוחה לנפשו, כי אפילו אם כבר יש לו מלבוש טוב, הוא מוצא בו מומים וחסרונות, "אילו היה עם מלבוש זה במדינה אחרת היו צוחקים ממנו", אבל באמת למה לו לחשוב מזה? הרי אפילו אם לא היה נראה בעיני בני אדם כלל, לא היה צריך לבלבל אותו, כל שכן אם כולם מפארים את זה, רק באיזה מדינה רחוקה נדמה לו שהיו צוחקים ממנו שם, למה לו לחשוב מדבר זה כלל? אבל כך דרך הבעל גאוה שאף פעם אינו מרוצה עם החיים שלו, ותמיד מוצא בכל דבר מומים וחסרונות, מה שאין כן התם מחיה ומשמח את עצמו מאד בכל מה שיש לו, ותמיד שבע רצון ומרוצה עם כל מה שהקדוש ברוך הוא חונן אותו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכמו שהוא במלבושים גשמיים, כן הוא במלבושים רוחניים שהם המצוות, וכשיחת רביז"ל |שיחות הר"ן סי' כ"ג| אשרי הזוכה לאכול כמה פרקים משניות ולשתות אחר כך איזה קפיטליך תהלים, ולהתלבש באיזה מצוות, שהחכם תמיד מוצא מומים וחסרונות בכל מה שעושה, ואפילו כשזוכה לעשות איזה מצוה, אינו מרוצה עמו, כי היה רוצה לעשות המצוה בשלימות, ושלימות אי אפשר, כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, וכשאינו עולה בידו בשלימות, אזי נשבר לגמרי ואין המצוה חשובה בעיניו כלל, מה שאין התם, הוא מחיה עצמו עם כל דבר קטן שזוכה לחטוף מנקודת יהדותו, ותמיד שש ושמח עם כל מצוה שזוכה לקיים ממצוות התורה, ועל ידי זה חי חיים טובים ומתוקים תמיד.

והנה מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי ל"ה| שיש אור החשמ"ל שיורד מלמעלה מעולם הבינה להלביש את האמונה שלא יגע בה זר, כי חשמ"ל בגמטריא מלבו"ש, שמלביש את האמונה עם אור חזק שלא יינקו ממנה החיצונים, והמלבוש הזה נעשה על ידי שאדם דובר אמת בלבבו כרב ספרא, היינו שעומד בדיבורו ובמחשבות לבו מתחילה עד הסוף, כמו שמסופר על רב ספרא |מכות כ"ד. ברש"י| שהיה לו חפץ אחד למכור, ובא אדם אחד לפניו בשעה שהיה קורא קריאת שמע, ואמר לו תן לי החפץ בכך וכך דמים, ולא ענהו מפני שהיה קורא קריאת שמע, כסבור זה שלא היה רוצה ליתנו בדמים הללו, והוסיף ואמר, תנהו לי בכך יותר, לאחר שסיים קריאת שמע, אמר לו טול החפץ בדמים שאמרת בראשונה, שבאותן דמים היה דעתי ליתנם לך עיין שם, כי כשאדם אוחז במדת "ודובר אמת בלבבו" כרב ספרא, שאינו משנה אפילו מחשבות לבו בשביל תאות ממון, אזי זוכה שאור החשמ"ל מסבב את לבו, ומגרש משם כל הקליפות והחיצונים, כי כנגד אור

החשמ"ל הקדוש, יש הקליפות והחיצונים שבאים מהד' כתות שאינם מקבלים פני שכינה, שהם כת ח'נפים ש'קרנים מ'ספרי לשון הרע, ול'יצנים |סוטה מ"ב.|, שהם ראשי תיבות חשמ"ל, והם מסתירים ומעלימים את אורו של הקדוש ברוך הוא מכל הד' עולמות, כי כת שקרנים מסתיר אור עולם העשיה, ומראה כאילו עולם מלא שקר, וכת חנפים מסתיר אור עולם היצירה שהוא עולם המלאכים, כי מחניפים בני אדם ועושים מהם ישות ומציאות כאילו הם מלאכים, וכת מספרי לשון הרע מסתיר אור עולם הבריאה, שמשם נחצבות נשמות ישראל מתחת כסא כבודו יתברך, והם רוצים להלשין ולהוציא שם רע על כולם, וכת ליצנים מסתיר אור עולם האצילות, כי אפילו אם תגלה לאדם עוצם גילוי אלקותו יתברך, מעולם האצילות ממש, על ידי ליצנות אחת דוחה את הכל ואין רואים שום אור, ולכן צריכין להוריד אור החשמ"ל דקדושה, כדי לסבב את האמונה הקדושה שלא יגע בה זר, ולא יתקרב אליה כל הד' כתות רעות הנ"ל, וזה נעשה על ידי "ודובר אמת בלבבו" כרב ספרא, שאדם יחזיק במדת האמת מתחילה עד הסוף, ואז יהיה לו מלבו"ש טוב וחזק כנגד כל הקליפות המסתובבים בעולם, ולא יגיעו אליו כלל, ולכן החכם שנכשל בישות וגיאות, לא היה יכול לעשות לעצמו לבוש טוב ונכון כלל, כי תמיד מצא בו מומים וחסרונות, וחי חיים מרורים מאד, מה שאין כן התם עשה לעצמו לבוש של עוז והדר, והיה מחיה ומשמח עצמו עמו מאד, ועל ידי זה חי חיים טובים תמיד, והשם יתברך יזיכינו להגיע אל מדת התמימות של התם, עדי נזכה לחיות חיים טובים ומתוקים בזה ובבא לנצח אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויגש ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ג המדבר מתיקון תאוות ממון עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כי יש פנים דקדושה, שהם אנפין נהורין, בחינת חיים, כמו שכתוב |משלי ט"ז| "באור פני מלך חיים" בחינות שמחה, כמו שכתוב |תהלים ט"ז| "שבע שמחות את פניך", וכתיב |בראשית מ"ה| "ותחי רוח יעקב", זה בחינת שמחה ויש פנים דסטרא אחרא, שהם אנפין חשוכין, מרה שחורה, עבודת אלילים, כמו שכתוב |שמות כ'| "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני" |עיין זוהר יתרו פ"ז| ואלו בני אדם הנופלים בתאוות ממון, ואינם מאמינים שהקדוש-ברוך-הוא יכול לפרנס את האדם בסבה קלה, ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות, והם אוכלי לחם בעצבון, כמו שכתוב |בראשית ג'|

"בעצבון תאכלנה", ועצבות הוא מרה שחורה, אלו בני אדם נקשרים בפנים דסטרא אחרא, אלהים אחרים, חשך, בחינת מיתה, כמו שכתוב |איכה ג'| "במחשכים הושיבני" וכו', ועליהם נאמר |יחזקאל ז'| "וזהבם לנדה", היינו בחינת עבודת אלילים, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |שבת פ"ט| 'מנין לעבודת אלילים שמטמא כנדה' שנאמר "תזרם כמו דוה" אבל אלו בני אדם שמשאם ומתנם באמונה, הם דבקים באור הפנים דקדושה |בלק קצ"ח| היינו צדק היינו אמונה וכו',
|ומסיק שם אמונה אתקריאת כד אתחבר בה אמת, נמצא שעיקר אמונה על-ידי אמת| ואמת הוא אור הפנים כידוע
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר אנפין דקדושה, שהם פנים קדושים ומאירים, נעשים כשיש לאדם אמונה ברורה בו יתברך, ויודע שכל פרנסתו תלויה אך ורק בידו יתברך, כי אז הוא העשיר הכי גדול, בבחינת |אבות ד'| איזהו עשיר השמח בחלקו, כי אדם כזה זוכה לפנים מאירים, פנים קדושים, ומאיר על פניו שמחה דקדושה, על ידי שיודע בידיעה ברורה ואמיתית, שכל מה שצריך יזמין לו השם יתברך בריווח, ואינו צריך לדאוג על פרנסתו כלל, וזהו מדריגת הצדיקים האמיתיים הדביקים בו יתברך, שאף פעם לא חסר להם שום דבר כלל, וכמו שכתוב |תהלים ל"ד| כי אין מחסור ליראיו, כי כל מה שאדם נכנס בתוך האמונה הקדושה, ויודע שכל פרנסתו תלויה רק בידו יתברך, כן יש לו שפע דקדושה ואף פעם לא חסר לו כלל, מה שאין כן אלו שנופלין לתאוות ממון, ורודפין אחר פרנסתם ביגיעות גדולות, ואינם מאמינים שהקדוש ברוך הוא יכול לפרנסתם בסבה קלה, הם נופלין לאנפין חשוכין, פנים של עצבות ומרה שחורה, עד שיכולין לראות את החושך על פניהם, בבחינת |איכה ג'| במחשכים הושבני, וזה בחינה של עבודה זרה רחמנא ליצלן, כי מיד שעושה ישות ומציאות מן הממון, ואינו מאמין באמונה שלימה שהכל תלוי רק בידו יתברך, הרי עשה עבודה זרה מן הכסף, וזה מטמא אותו ממש רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת פ"ב.| מנין לעבדה זרה שמטמא כנדה שנאמר |ישעיה ל'| תזרם כמו דוה, נמצא שמתאוות ממון בא עצבות וטומאה רחמנא ליצלן, ואשרי הנזהר ממנה ומכניס עצמו בתוך האמונה הקדושה לדעת שכל פרנסתו תלויה בידו יתברך, ואזי יזכה לפנים קדושים, פנים מאירים ,ויחיה חיים שמחים באמת.
ואומר רביז"ל, וזה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |שבת ל"ג| "ויחן פני העיר", 'חד אמר מטבע תקן להם, וחד אמר מרחצאות תקן להם, היינו הך ולא פליגי', כי יעקב הוא בחינת אמת, כמו שכתוב |מיכה ז'| "תתן אמת ליעקב",

והוא בחינת אור הפנים, ותיכף כשבא, נתתקן אמונה, וזה 'מטבע תקן', שתקן תאות ממון, וכשתקן תאות ממון, נתתקן פגם עבודת אלילים, וזה 'מרחצאות תקן להם', כמו שכתוב "ותרד בת פרעה לרחץ", ודרשו חכמינו, זכרונם לברכה |מגלה י"ג וסוטה י"ב| 'לרחץ מגלולי בית אביה', וזה "ויחן פני העיר", 'פני' דיקא, שהיא פנים דסטרא אחרא שהיא מטבע, הינו תאות ממון, כי כל עבודות זרות תחובים בממון, ובשביל זה ממון עם אותיותיו גימטריא ק"ם, כנגד ק"ם קלין, שהשכינה צווחת 'קלני מראשי! קלני מזרועי'! |סנהדרין מ"ו| על אלו הנופלים בתאות ממון, שהם עבודת אלילים, כלולים מעבודות זרות של שבעים אמות |ועל כן הם ק"ם קלין, שהם שתי פעמים ע', כי השכינה צווחת הקלין כפולים, בחינת 'קלני מראשי קלני מזרועי', שהוא בחינת קולות כפולים, היינו שני פעמים עי"ן קלין, שצווחת השכינה על הנופלים בתאות ממון, שהיא עבודה זרה כלולה מכל העבודות זרות של עי"ן אומות|, וזה שאמרו חכמינו ז"ל |פסחים קי"ח| 'קשין מזונותיו כפלים כיולדה', כי היולדת ראמת עי"ן קלין קודם הלידה, והכא יש ק"ם קלין שהם שני פעמים עי"ן וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מי שנופל לתאוות ממון, וחושב כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, ואינו יודע שהכל בא לו רק מהקדוש ברוך הוא, אזי השכינה הקדושה צווחת עליו "קלני מראשי קלני מזרועי", בזית אותי מראשי ובזית אותי מזרועי, כי כשאדם נופל לתאוות ממון, אזי נדמה לו שהראש שלו מרוויח את הכסף, מחמת שיש לו ראש טוב, לכן מרוויח הרבה כסף, או נדמה לו שהזרוע והידים שלו מרווחים את הכסף, היינו שיש לו ידים מוזהבות "גאלדינע הענט", לכן עושה כל כך הרבה כסף, אבל באמת הכל דמיון בעלמא, כי יש המון חכמים ונבונים שאין להם פרנסה כלל, בבחינת |קהלת ט'| לא לחכמים לחם, וכן יש בני אדם מומחים גדולים לעבוד בידים, אבל אין להם עבודה וסובלים עניות ודחקות עצומה, כי אין עניות מן האומנות ואין עשירות מן האומנות אלא למי שהעושר שלו |קידושין פ"ב|, ולכן השכינה הקדושה צווחת עליהם "קלני מראשי קלני מזרועי", אתם מבזין אותי על ידי ראשכם וזרועכם, כי הייתם צריכין לדעת שהכל רק ביד הקדוש ברוך הוא ולא ביד בשר ודם, ולמה אתם תולים הצלחתכם בראשכם ובזרועכם? והיא ראמת ק"מ קלין על זה, כמספר ממו"ן שעולה בגימטריא ק"מ, כי היא צווחת על שני נפילות הנ"ל, שהם כמו עבודה זרה הכלולה מכל התאוות רעות של השבעים אומות, והצווחה הזאת היא קשה כפליים מיולדה, כי היולדת צווחת ע' קלין בשעת לידה, כנגד הע' תיבות שבמזמור יענך

ה' ביום צרה |תהלים כ'|, ולכן המזמור הזה, וגם מזמור לתודה |תהלים ק"בן|, מסוגלים להולדה |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ב'|, כי מצד אחד צועקים להקדוש ברוך הוא ע' קלין, יענך ה' ביום צרה וגו', ומצד שני נותנין תודה והודאה להקדוש ברוך הוא על כל החסדים והרחמים שעושה עמנו בכל עת, מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ וגו', אבל כשאדם נופל לתאוות ממון חס ושלום, אזי השכינה הקדושה ראמת ק"מ קלין שהם כפליים מיולדה, כי הצער הזאת, כשנופל אחד מישראל לתאוות ממון, גדולה מאד, והשכינה הקדושה צועקת על זה "קלני מראשי קלני מזרועי" שהיא צעקה כפולה כנ"ל, ולכן יעקב אבינו מיד שנכנס לעיר שכם ורצה לטהר העיר מטומאה ועבודה זרה, כתיב |בראשית ל"ג| ויחן את פני העיר, ודרשו חכמינו הקדושים |שבת ל"ג|, מטבע תיקן להם ומרחצאות תיקן להם, היינו שתיקן להם תאוות ממון, ולימד אותם לא להיות להוטים כל כך אחר הממון, ועל ידי זה, מרחצאות תיקן להם, היינו שהרחיץ אותם מטומאת עבודה זרה הכלולה בתאוות ממון כנ"ל, כי זהו עבודת הצדיקים, לגלות ולפרסם האמונה הקדושה בעולם ולגלות לכל הבריות איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן למה לך לרדוף כל כך אחר הממון, הלא מה שמוכן לך תקבל יהיה איך שיהיה, אם כן יותר טוב למסור עצמך לגמרי אל הקדוש ברוך הוא, ואז הוא יתברך בוודאי ימציא לך כל פרנסתך בדרך נקיה וקלה.

וממשיך רביז"ל, ודע שעל-ידי תקון ברית קודש, הוא נצול מפנים דסטרא אחרא, על-ידי דם ברית, נתתקן דם נדה, תאות ממון כמו שכתוב |זכריה ט'| "גם בדם בריתך", על-ידי ברית, "שלחתי אסיריך מבור"|עיין תיקון מ"ח| מרה שחורה, "בעצבון תאכלנה", כי ברית הוא בחינת מלח הממתיק מרירות ועצבון הפרנסה, כמובא בזהר |ויחי רמ"א| 'אלמלא מלחא לא הוי עלמא יכלי למסבל מרירותא', וזהו |במדבר י"ח| "ברית מלח עולם הוא" |ויקרא ב'| "אל תשבית מלח ברית אלקיך"-'אלקיך' דיקא, כי על-ידי-זה נתקשר באלקות, ונתפרש מעבודת אלילים, כמו שכתוב |איוב י"ט| "מבשרי אחזה אלוק" |עיין ב"ר פ' מ"ח ובזוהר לך לך צ"ד ובתיקון י"ט ובתיקון כ"ד|, כי על ידי תקון הברית, מאיר לעצמו אור פני מלך חיים וזה |כתבות ס"ו| 'מלח ממון חסר', כי על- ידי מלח, נתמעט אצלו תאות ממון, וזהו |דברים ל"ג| "ויגרש מפניך אויב", מפניך דקדושה, "ויאמר השמד"-לשון שמד, לשון עבודה-זרה, הינו תאות ממון |עיין זוהר לך לך צ"ג| ובשביל זה, כשמגרש מפניהם דקדושה, את האויב, הוא מפיל אותם האויבים, בפנים דסטרא אחרא, היינו השמד נמצא, כל צדיק וצדיק, כשהקדוש-ברוך-הוא

רוצה לגרש אויביו של צדיק הוא מפיל את האויב בתאות ממון כי 'צדיק הוא ברית עולם' |תקון מ"ח|, וזה האויב של צדיק, שחולק על צדיק, אין לו מלח להמתיק מרירותו כי 'מלח ממון חסר', כי עקר תאות ממון שנתמעט, אינו אלא על-ידי ברית וכו', ועל כן יוכל כל אחד שהוא שומר הברית יותר מחברו, להפיל את חברו, כי הוא בחינת צדיק פנים דקדשה לגבי חברו, ועליו נאמר גם כן 'ויגרש מפניך אויב' כו', ועל-כן צריך לזהר כשיש מחלקת על האדם שלא יפל לתוך תשוקת הממון, כי אולי חברו פנים דקדשה נגדו, ויש לו כח להפיל אותו, והנפילה הוא שמפילין אותו לתאות ממון כנ"ל, על כן צריך לזהר מזה שם 'כי כל ישראל נקראים צדיקים על שם הברית' כי כל ישראל על-ידי שהם נמולים על כן כלם נקראים צדיקים וכו'

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר תיקון תאוות ממון תלוי בתיקון הברית, שהוא תיקון המוח והמחשבה, כי כשיש לאדם מוח צח ומצוחצח, ומדבק את עצמו בכל פעם אל הבורא יתברך שמו, על ידי זה כבר אינו להוט אחר הממון ואינו עושה ממנה שום ישות ומציאות כלל, כי יודע היטיב אשר כל פרוטה ופרוטה שצריך להגיע אליו יגיע אליו ממילא בלי לרדוף אחריה כלל, מה שאין כן מי שפגום בברית רחמנא ליצלן, המוח שלו מקולקל ותמיד חסר לו הרבה, ומחמת זה רודף אחר הכסף, אבל העניות רודפת אחריו, וכמו דאיתא בזוהר הקדוש |פנחס רמ"ד.| מאן דזריק פירורין לנהמא עניות רדיפא אבתריה, כל שכן מאן דזריק פירורין דמוחא |מי שזורק פירורי לחם עניות רודפת אחריו, כל שכן מי שזורק פירורי המוח|, כי פגם הברית מכניס באדם עצבות ודכאון, וממרמר אותו עם כל מיני קושיות וספיקות, למה יש להההוא יותר כסף ממני? וזה שובר אותו לגמרי וגורם לו לרדוף יותר אחר הכסף וזהב, ולבלות ימיו ושנותיו על זה, אבל מאומה לא ישא בעמלו, כי ממילא לא ישיג אף פרוטה יתירה ממה שנגזר עליו בשמים, ורק מכלה ימיו ושנותיו ביגיעה ועמלה ולא נשאר בידו כלום, מה שאין כן מי שאוחז בתיקון הברית שהוא תיקון המוח, יודע היטיב שהקדוש ברוך הוא יכול להזמין פרנסתו בדרך נקיה וקלה, ולכן אינו רודף אחר הממון, ומקבל את כל מה שצריך בלי שום יגיעה וטרחא כלל.

והנה רביז"ל מגלה לנו כאן שכל מי שאוחז יותר בתיקון הברית, הוא יכול להפיל את חבירו, כי הוא בחינת צדיק, פנים דקדושה, לגבי חבירו, כי אף על פי שכל ישראל נקראים צדיקים על שם שהם נימולים, אף על פי כן, מי שזוכה לשמור את בריתו בתכלית השלימות, הוא נקרא צדיק יותר מחבירו, ועליו נאמר,

|דברים ל"ג| ויגרש מפניך אויב וגו', ועל-כן צריך ליזהר כשיש מחלוקת על האדם שלא יפול לתוך תשוקת הממון, כי אולי חבירו פנים דקדושה נגדו, ויש לו כח להפיל אותו, והנפילה הוא שמפילין אותו לתאות ממון, והנה במקום אחר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"א| מבואר שעיקר הנפילה הוא לתאוות ניאוף רחמנא ליצלן עיין שם, ועל פי המבואר בתורה זו שניהם עולין בקנה אחד, כי שניהם תלויים זה בזה, על ידי שנופל לתאוות ניאוף ואינו שומר את בריתו רחמנא ליצלן, על ידי זה מתגבר עליו תאוות ממון, וגורם לו לכלות ימיו ושנותיו ברדיפה אחר הכסף, ומאומה לא ישא בעמלו, ולכן אשרי מי שזוכה לקדש מוח ומחשבתו ולדבק עצמו בו יתברך, שזה עיקר שמירת הברית, כי אז יהיה נשמר גם מתאוות ממון ויהיה לו שפע דקדושה, ולא יחסר לו שום דבר כלל.

ואומר רביז"ל, וזה בחינת |ברכות ח'| 'מצא או מוצא', כי הפרנסה הוא בחינת אשה, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |סנהדרין פ"א| 'היורד לפרנסת חברו כאלו בא על אשתו' ופרנסה שהוא בעצבון, היא בחינת 'מוצא אני מר ממות את האשה' |בחינת מרירותא דעלמא שצריך להמתיקה על-ידי מלח כנ"ל, 'אלמלא מלחא לא הוי יכיל עלמא למסבל מרירותא' ועל כן להפך, בפרנסה דקדשה כתיב "מצא אשה מצא טוב" |משלי י"ח| 'טוב' בחינת צדיק, בחינת ברית מלח, שהוא ממתיק מרירותא, הינו תאות ועצבון הפרנסה| ופרנסה שהוא בחינת "שמח זבולון בצאתך", הוא בחינת 'מצא אשה מצא טוב'|יומא ל"ח| הינו ברית, כמו שכתוב |ישעיה ג'| 'אמרו צדיק כי טוב' וכמו שכתוב |שמות בן| "ותרא אותו כי טוב הוא"-'שנולד מהול' |מדרש רבה, שמות, פרשה א' שם|, כמו שכתוב |בראשית א'| "וירא אלקים את האור" וכו' זה בחינת 'ועליך יזרח ה'', בחינת חוט השני, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן שענין פרנסה הוא בחינה אחת עם מציאת הזיווג ושלום בית, וכל מה שנאמר בענין מציאת הזיווג ושלום בית, כגון המוזכר בגמרא |ברכות ח.| ששואלים אותו מצא או מוצא? מצא אשה מצא טוב, או מוצא אני מר ממוות את האשה וכו', גם נאמר על ענין השגת הפרנסה, כי עיקר הפרנסה בא לאדם דייקא על ידי בת זוגו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ט|, ואם זוכה לשמור את בריתו וליזהר מאד בשלום ביתו, אזי נאמר מצא אשה מצא טוב, וגם יש לו פרנסה בריווח בלי שום טורח ויגיעה כלל, אבל אם חס ושלום אינו שומר את בריתו ואינו נזהר בשלום ביתו, אזי נאמר מוצא אני מר ממוות את האשה וגו', וכל פרנסתו בא לו ביגיעה ובמרירות גדולה,

ונתקיים בו |בראשית ג'| בעצבון תאכלנה, כי מחמת שנתרחק מבת זוגו, על ידי זה גם דחה את פרנסתו ממנו, וכל ממונו בא לו ביגיעה וטרחא גדולה, ולכן אשרי מי שזוכה לקדש את בריתו ולהמשיך על עצמו פנים מאירים פנים קדושים, כי אז יושפע עליו שפע רוחני ושפע גשמי ועולמו יראה בחייו, אשרי ואשרי חלקו.
וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע הוויכוח בן יהודה ויוסף, וכמו שכתוב |בראשית מ"ד| ויגש אליו יהודה ויאמר אליו בי אדוני וגו', ויש להבין למה נכנס יהודה בעובי הקורה יותר מכולם, ודייקא הוא ערב את הנער ליעקב אביו? וגם למה בחר יוסף להתווכח עמו יותר מכל האחים? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה בשעה שבא יוסף לידי אחיו בדותן, מצינו שאמר יהודה לאחיו |בראשית ל"ז| מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו לכו ונמכרנו לישמעאלים וגו', ופירש"י מה בצע, מה ממון כתרגומו, "מה ממון נהתהני לנא", נמצא שהיה במכירת יוסף פגם של תאוות ממון, שמכרו אותו בכדי להרוויח כסף, ואיתא במדרש |תנחומא וישב| שהשתמשו עם הכסף לקנות נעלים, וכמו שכתוב |עמוס ב' ו'| על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעלים, ולמה דייקא נעלים? כי הנה מובא בתיקונים |תיקון כ"א| נעל דא איתתא, שנעל מרמז על האשה, ובזה שפגמו במכירת יוסף לשם ממון, פגמו בבחינת אשה, כי כל מה שנאמר בענין ממון נאמר בענין אשה כנ"ל, וזה גרם אחר כך ירידה ליהודה, וכמו שכתוב |שם ל"ח| וירד יהודה וגו' ואמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה פ"ה סי' ב'| ירידה היה לו וכו', ויט עד איש עדלמי וגו' ופירש"י שנשתתף עמו, וירא שם בת איש כנעני, היינו תגרא, סוחר, שיהודה שהיה הגדול שבאחים ירד להשתתף במסחר, כי הנפילה הוא לתאוות ממון כנ"ל, ולכן עבר עליו אחר כך הנסיון עם תמר כלתו, כי שני דברים אלו קשורים זה בזה, תאוות ממון ותאוות ניאוף, ועל ידי שמכרו את יוסף בעבור נעלים עבר עליהם כל זאת.
אבל יוסף הצדיק בעצמו, עמד בנסיונו וזכה לשמור את בריתו בתכלית השלימות, ולכן אחר כך עלה לגדולה, וכל עשירות ארץ מצרים נמסרה בידו, וכמו שכתוב |בראשית מ"ב| ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ וגו', והשתמש עם הכסף לפרנס את כולם, וכמו שכתוב |שם מ"ז| ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו וגו' לחם לפי הטף, ולכן רצה שאחיו יחזרו בתשובה על הפגם שפגמו במכירתו, וגילגל עמהם כל הסיפור עם הכסף באמתחתם, ואחר כך עם הגביע, הכל בכדי שיבינו שפגמו בענין הממון, ויחזרו בתשובה על זה, ולכן כאן נכנס

יהודה בעובי הקורה, כי הוא אמר אז מה בצע וגו', ועל ידו נמכר יוסף, ורצה להראות שהתחרט על זה, וזה מה דאיתא בזוהר |ויגש ר"ן ויגש אליו יהודה, דא תקרובתא דמלכא במלכא וכו' וכדין כל אנפין נהירין עיין שם, אנפין נהירין היינו האנפין נהירין הבא מתיקון תאוות ממון, כי עכשיו כולם חזרו בתשובה שלימה על הפגם שלהם, וביותר יהודה שהיה הגדול שבאחים, והבין יוסף שהגיע הזמן להתגלות אליהם, וזה שאמר להם |בראשית מ"ה| ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם, אל תעצבו, היינו העצבות והמרה שחורה שבא על ידי תאוות ממון, כי עכשיו שנתתקן תאוה זו אין לכם להיות בעצבות, כי למחיה שלחני אלהים לפניכם, היינו להראות לכם הדרך איך להחזיק מעמד בכל המצבים ולא ליכשל בתאוות עולם הזה והבליו, כי הכל למען הבחירה והנסיון,למען לראות איך האדם יחזיק חזק ביהדותו.

וסיים מוהרא"ש נ"י, שבפרט בימי שובבים האלו המשמשים ובאים, הזמן מסוגל ביותר לתקן כל זה, וכמבוא מהאריז"ל שהפרשיות האלו שמדברים מגלות מצרים ומהגאולה, מסוגלים לתיקון הברית, והעיקר להרבות מאד בתורה בימים אלו, וכדברי רביז"ל |שיחות הר"ן סי' י"ט| אפילו אותן האנשים הרחוקים מן הקדושה מאד, שנלכדו במצודה רעה עד שרגילין בעבירות חס ושלום, רחמנא לצלן רחמנא לישזבן, אף-על-פי-כן הכח של התורה גדול כל-כך עד שיכולה להוציא אותם מן העברות שרגילין בהם חס ושלום, ואם יעשו להם חק קבוע וחיוב חזק ללמד בכל יום ויום כך וכך, יהיה איך שיהיה, בודאי יזכו לצאת ממצודתם הרעה על ידי התורה, כי כח התורה גדול מאד, ודיוק רביז"ל "חק ולא יעבור" כי חק לישנא דברית, בבחינת חק בשארו שם, וחק לישנא דמזוני |ביצה ט"ז.|, הטריפני לחם חוקי, ועל ידי שנהיו קבועים בדברי תורה, על ידי זה נזכה לשמירת הברית ולפרנסה בשפע, והשם יתברך יזכינו להגיע אל כל התיקונים האלו, ונזכה להיות שמורים מתאוות עולם הזה והבליו, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בליל שבת קודש היתה סעודת שלום זכר של נכד מוהרא"ש נ"י בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י, ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

בשבת קודש בבוקר היתה סעודת בר מצוה של א' מאנ"ש בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י, ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת ויחי ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים

ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ג המדבר מגודל מעלת אמירת תהלים עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, מי שרוצה לזכות לתשובה, יהיה רגיל באמירת תהלים, כי אמירת תהלים מסוגל לתשובה, כי יש נון שערי תשובה, ומ"ט שערים יכול כל אדם לכנס בהם ולהשיגם, אך שער החמשים הוא בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו, כביכול, כי גם אצלו יתברך מצינו בחינת תשובה, כמו שכתוב |מלאכי ג|: "שובו אלי ואשובה אליכם", ואלו המ"ט שערי תשובה הם בחינת מ"ט אותיות שיש בשמות שנים-עשר שבטי י-ה, כי כל שער ושער יש לו אות ממ"ט אותיות השבטים.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו, את גודל מעלת אמירת תהלים, ואל מה יכולים לזכות על ידה, כי לבני אדם נדמה שאמירת תהלים הוא דבר קטן וקל, וכאילו שייך רק לאנשים פשוטים ועמי הארץ, ומחמת זה אינו חשוב בעיניהם אמירת תהלים כלל, אבל רביז"ל מגלה לנו שדייקא על ידי אמירת תהלים יכולים לזכות לתשובה שלימה ולדבק עצמו בו יתברך באמת, כי הנה יש חמישים שערי תשובה, שהם חמישים שערי בינה, כי מספירת הבינה יוצאת מדת התשובה, וכמו שכתוב |ישעיה ו'| ולבבו יבין ושב ורפא לו, כי על ידי שאדם מתבונן בגדולת הבורא יתברך, ומתבונן היטיב על דרכיו, איך הוא מתנהג בכל מדותיו, על ידי זה הוא מבין איך לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ויש בבינה חמישים שערים, כי מספירת הבינה הנקראת אימא עלאה, נולדים ז' מדות וספירות תחתונות, שהם חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות, כי מהזיווג של אבא ואימא שהם חכמה ובינה עלאין, נולדים אחר כך הז' מדות, וכל אחת ואחת מהז' ספירות כלולים מכל השבע כידוע, כי יש חסד שבחסד, וגבורה שבחסד, ותפארת שבחסד וכו' עד מלכות שבמלכות, ולכן בסך הכל הם שבע פעמים שבע, שהם תשע וארבעים מדות ושערים, ועיקר עבודתו של אדם לקדש ולטהר עצמו בכל ארבעים ותשע מדות אלו, עד שיעלה ויגיע אל שער החמשים, שהוא תשובת השם יתברך בעצמו כביכול, היינו שמקודם יחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, בבחינת |מלאכי ג'| שובה אלי, ואחר כך השם יתברך יקיים בו |שם| ואשובה אליכם, שהקדוש ברוך הוא יגלה לו עצם גילוי אלקותו יתברך, שהוא בחינת שער החמישים.

והנה כמו שיש מ"ט שערי קדושה, כן זה לעומת זה יש מ"ט שערי טומאה, כי כמו שיש חסד בקדושה, לגמול חסד עם כל הבריות, כמו כן יש חסד בטומאה, שהוא

עריות וניאוף רחמנא ליצלן, שעליו נאמר |ויקרא כ'| חסד הוא, וכמו שיש גבורה בקדושה, להתגבר על יצרו ולהכניע אותו, כן יש גבורה בטומאה, שהוא ענין כעס ורציחה רחמנא ליצלן, וכן תפארת בקדושה הוא להתפאר עמו יתברך, ולהיפוך בטומאה להתפאר ולהתייהר בגאוה וישות, וכן שאר כל המדות, ועיקר עבודת האדם לחזור תמיד בתשובה ולצאת מתוך המ"ט שערי טומאה, וליכנס אל המ"ט שערי קדושה, עד שיגיע אל שער החמשים, שהשם יתברך בעצמו כביכול ישוב אליו, ויתגלה לו אור אלקותו יתברך מאור עולם הבינה, והנה מ"ט שערים אלו, טמונים וגנוזים במ"ט אותיות של בני יעקב שבטי יה, כי בין כולם יש סך הכל מ"ט אותיות, המרמזים על מ"ט שערים הנ"ל, כי על ידי כל אחד ואחד מהשבטי יה, נתגלה דרך ועבודה אחרת איך לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ועל ידי האחדות של כולם ביחד, זוכין להגיע אל שער החמישים שהוא תשובת הקדוש ברוך הוא בעצמו, ואז השכינה מתגלה אליהם באור גדול מאד.

והנה מדת התשובה שייך גם אצל גדולי הצדיקים, כי הצדיקים תמיד עושים תשובה על השגתם של אתמול, כי כפי ההשגה שהם זוכים להשיג היום, הם מכירים שההשגה של אתמול היה בחינת גשמיות, והם מתביישים מזה, וחוזרים בתשובה על זה, ועושים בכל פעם תשובה על תשובה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'|, עד שהם זוכים להגיע אל תשובת השם יתברך בעצמו כביכול, שגם אצלו יתברך מצינו ענין של תשובה, שהתחרט כביכול על מה שמיעט את הירח, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |חולין ס:|, אמר הקדוש ברוך הוא, הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח, הרי שגם אצלו יתברך מצינו ענין של תשובה, שכביכול עשה דבר והתחרט על זה, ועל ידי זה יש לנו גם כן כח לעשות תשובה, ואין אנו מתביישים לבקש כפרה מהשם יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א'|, וזהו תשובת הצדיקים שתמיד מתחרטים על השגתם של אתמול, ועושים תשובה, עד שזוכים להגיע אל שער החמישים שהוא עצם התגלות כבודו יתברך.

וממשיך רביז"ל, והנה הכל חפצים ליראה את שמך, ואף-על-פי-כן לאו כל אדם זוכה לעשות תשובה כי יש אחד שאין לו התעוררות כלל לתשובה, ואפילו מי שיש לו התעוררות לתשובה, אינו זוכה להגיע אל האות והשער של תשובה השיך לו; ואפילו אם מגיע לשם, יכול להיות שהשער של תשובה סגור, ומחמת כל זה אין האדם זוכה לתשובה ועל-ידי אמירת תהלים, אפילו מי שאין לו שום התעוררות לתשובה, הוא מתעורר לעשות תשובה, וגם זוכה על-ידי תהלים להגיע אל השער ואות השיך לו ולפתח השער נמצא שזוכה על-ידי תהלים לעשות תשובה וזה בחינת

|שמואל ב כ"ג|: נאם הגבר הוקם על, ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה |מועד קטן טז:|: 'שהקים עלה של תשובה', ונעים זמרות ישראל, כי על-ידי בחינת נעים זמירות ישראל, דהינו ספר תהלים שיסד, על-ידי-זה הוקם עלה של תשובה, כי על-ידי תהלים זוכין לתשובה כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן איך אמירת תהלים מסוגל לתשובה, ואיך על ידי אמירת תהלים יכולין להחזיר בן אדם בתשובה מכל מקום שיהיה נמצא, כי הנה בוודאי הכל חפצים ליראה את שמו יתברך, אבל לא כולם יודעים את הדרך איך להגיע אליו יתברך, כי יש מי שאין לו התעוררות לתשובה כלל, כי הוא מונח בתוך הסתרה כל כך גדולה, עד שאינו יודע שצריך לעשות תשובה, אבל על ידי אמירת תהלים, שיגיד מזמורי תהלים בתמימות ובפשיטות גמור, תיבות התהלים יכניסו בו התעוררות לעשות תשובה, ויתחיל להתבונן בעצמו שבוודאי צריך לעשות תשובה, כי אם דוד המלך עליו השלום עשה תשובה כל ימיו, ואמר מזמורים אלו בתשובה והתעוררות להשם יתברך, אף על פי שלא היה שייך אליו חטא כלל, כל שכן אנחנו צריכים להתעורר בתשובה אליו יתברך, ולקום משינתינו העמוקה.

וכן יש מי שיש לו התעוררות לתשובה, אבל אינו זוכה להגיע אל האות והשער של תשובה השייך לו, וגם אותו יעזרו מזמורי תהלים להגיע אל האות והשער השייך לו, כי יש אחד שבודאי רוצה לעשות תשובה, אבל אינו יודע האות והשער השייך לו, היינו איזה עבודה שייך אליו עכשיו כפי מדריגתו, כי לפעמים אדם רוצה להדמות לאחרים, ולעשות עבודות שאינם שייכים אליו כלל כפי מדריגתו, וזה גורם לו אחר כך ירידה ונפילה גדולה, כי נחלש דעתו מחמת שרואה שאינו זוכה להיות כמו אחרים, ונופל בדעתו מאד, אבל אינו מבין שעדיין אינו אוחז בזה כלל, ולכן על ידי אמירת תהלים בתמימות ובפשיטות גמור, לשפוך את לבו לפני השם יתברך ולצעוק |תהלים קי"ח| "אנא ה' הושיעה נא", כפי החושך שהוא נמצא בה עכשיו, אזי תיבות התהלים יאירו את עיניו למצוא את השער והאות השייך אליו, ויזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך.

וכן מי שכבר יודע את השער והאות השייך לו, היינו שכבר מבין איזה עבודה שייך לו עכשיו כפי מדריגתו, אבל נדמה לו שהשער והפתח סגור, כי כבר ימים ושנים שרוצה לזכות לאיזה מדריגה והשגה בעבודת השם יתברך, אבל אינו רואה שפועל שום דבר כלל, כאילו מן השמים אין רוצים אותו כלל, ומחמת זה נכנס בו מחשבות של ייאוש וחלישות הדעת, כאילו סוגרים לו כל השערים, גם על זה

מועיל אמירת תהלים, לפתוח את השער והפתח השייך לו, וליכנס בו בשלום, כי גם על דוד המלך עליו השלום עבר כל זאת, וסבל צרות ויסורים נוראים כל ימי חייו, כי אחיו ריחקו אותו, וחמיו רדף אותו, ובנו גירש אותו ממלכותו, והוצרך לברוח מירושלים עם אנשיו, ונדמה לו שכל השערים נסגרו לו, אבל מכל הצרות ברח רק להשם יתברך, ואמר מזמורי תהלים, כגון |תהלים ב'| מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום וגו', וכן |שם נ"ט| מכתם לדוד בברחו מפני שאול במערה וגו', ולבסוף זכה להגיע אל מה שזכה להגיע, ולהיות הרגל הרביעי של המרכבה העליונה, ולכן כשאדם אומר מזמורי תהלים בתמימות ובפשיטות גמור, וצועק להשם יתברך מזמורים אלו שצעק דוד המלך עליו השלום להקדוש ברוך הוא, זה מכניס בו כח ומרץ גדול לעמוד אצל פתח הקדושה ולדפוק עליו עד שיפתחו לו, וליכנס לשלום.

וממשיך רביז"ל, וזה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |עבודה-זרה ד:|: 'לא היה דוד ראוי לאותו מעשה, אלא כדי להורות תשובה ליחיד' וכו' נמצא שעקר הוראת התשובה על-ידי דוד המלך, ועיקר התשובה של דוד המלך הוא ספר תהלים, שאמרו בהתעוררות גדול מאד וברוח-הקדש, עד שכל אחד ואחד כפי מה שהוא יכול למצא את עצמו בתוך ספר תהלים, ולזכות לתשובה על-ידי אמירת תהלים כנ"ל: והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בוודאי לא היה שייך ענין של חטא כלל לדוד המלך עליו השלום, כי כבר אמר על עצמו |תהלים ק"ט| ולבי חלל בקרבי, שכבר הרג את היצר הרע, ומי שיש לו שום דעת, ויודע מעט מגדלת אדוננו הבורא יתברך שמו, כמה שכתוב |שם קל"ה|: "כי אני ידעתי כי גדול ה' ואדנינו מכל אלהים" וגו', בודאי אצל זה אינו נחשב שום דבר לנסיון, ואין צריך שום התגברות על זה, וכל הסיפור של דוד עם בת שבע היה ענין של המתקת הגבורות העליונות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ב|, ולא נכתבה הסיפור כמו שהיא, אלא כדי להורות תשובה ליחיד, היינו להורות לכל אחד ואחד שיכול לעשות תשובה, אפילו שעבר עליו עוונות קשים ומרים, ונכשל כבר במה שנכשל, שלא יתייאש כלל לקום ולעשות תשובה, כי גם על דוד המלך עבר סיפור כזה שנראה לעינינו כמו חטא, ואף על פי כן עשה תשובה ונתקבל תשובתו לפניו יתברך, ותשובתו של דוד היתה על ידי מזמורי תהלים שאמר, ודוד המלך אמר אותם ברוח הקודש כזה, עד שכל אחד ואחד יכול למצוא את עצמו בתוך המזמורים, ולומר אותם כמו שנאמרו עליו ממש, כמו |תהלים ב'| ה' מה רבו צרי וגו', וכן |שם י"ג| עד אנה ה' תשכחני נצח וגו', וכן כולם, שזהו עיקר אמירת תהלים, לומר

כל מזמורי תהלים על עצמו, ולמצוא את עצמו בתוך כל מזמור ומזמור |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קכ"ה|, ודייקא על ידי דיבורי תהלים ותורה ותפילה בתמימות ובפשיטות גמור, אדם מקרר את דמיו הרעים שמהם בא היצר הרע המסית אותו לעוונות, וזוכה למוח זך ונקי בדביקות הבורא יתברך שמו |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ה|, כי עיקר היצרין רעין באין מהדמים שעדיין לא עבד בהם את השם יתברך, שהם רותחים בתוכו ומביאין אותו לידי חטא חס ושלום, אבל כשאדם מכניס כוחו וחמימותו בדיבורי תהלים ובדיבורי תורה ותפילה, על ידי זה מקרר את רתיחת דמיו וזוכה למוח זך ונקי, ולכך מובא בפוסקים |שולחן ערוך אורח חיים סי' תר"ז סעיף ג' ובאחרונים שם| שמכין באגרוף על צד שמאל של החזה או הלב בשעת וידוי, כאילו לומר "אתה גרמת לי את זה", היינו הדמים רעים שבצד שמאלי של הלב ששם משכן היצר הרע |ברכות ס"א.|, וגם מובא בכתבי רבי שמשון מאוסטרופאלא זי"ע |באגרת שנוהגים לומר בערב פסח|, שאגר"ף רמז לג' א'לפים ור"פ מלאכי חבלה, הממונים להכות את הרשעים ולהענישם בגיהינום ולטהרם מעונותיהם, בסוד |ישעיה נ"ח| ולהכות באגרף רשע, ולכן מכין באגרף על החזה לינצל מזה, ולכן כל מה שמרבין באמירת תהלים בתמימות ובפשיטות גמור, זוכין לקרר את רתיחת הדמים וזוכין למוח זך וצח בדביקות הבורא יתברך שמו.

ואומר רביז"ל, ועיקר הזדככות שנים-עשר שבטי י-ה, שהם מ"ט אותיות, שהם בחינות מ"ט שערי תשובה, היה במצרים, שהוא בחינת מצר הגרון, שהוא בחינת תשובה עלאה |כמובא בכתבי האר"י ז"ל, ועין שם והבן היטב|, ועל-כן אחר שנזדככו שם במצרים וזכו לצאת משם, ספרו מ"ט ימי הספירה, שהם כנגד מ"ט שערי תשובה, שהם בחינת מ"ט אותיות הנ"ל וביום החמשים, אז: "וירד ה' על הר סיני" |שמות י"ט|-זה בחינת: "ואשובה אליכם", בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו, כביכול, בחינת שער החמשים כנ"ל: וזהו: "ואלה' שמות' בני' ישראל' הבאים' מצרימה' את' יעקב' איש' וביתו'"-סופי-תיבות הם אותיות ת'ה'ל'י'ם' ואותיות ת'ש'ו'ב'ה', כי על-ידי תהלים זוכין לתשובה, שהיא בחינת שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכו', כי מ"ט שערי תשובה הם בחינת מ"ט אותיות שיש בשמות בני ישראל, הבאים מצרימה, להזדכך שם כנ"ל:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מבואר בכתבי האריז"ל |פרי עץ חיים שער חג הפסח| שעיקר גלות מצרים היתה בכדי לתקן את פגם הטפות שיצאו מאדם הראשון בק"ל שנה שלאחר חטא עץ הדעת טוב ורע, כי בק"ל שנה אלו היו באים רוחות ומחממים אותו והוליד רוחין שדין ולילין |עירובין י"ח:|, וטפות אלו הוצרכו

אחר כך להתלבש בגופי בני אדם, שירדו למצרים ויצטרפו שם בכור הברזל עד שיזדככו ויחזרו למקומם, והנה בגלות מצרים שנקרא על שם מיצר ים החכמה, היה פרעה מלך מצרים, בחינת פ"ה ר"ע, וזה גרם להם גם מיצר הגרון, היינו שלא ידעו לקרוא ולצעוק אל השם יתברך כראוי, כי על ידי פגם הדיבור הפסידו כח התפילה, עד שבא משה רבינו והכניס בהם את הדעת, שיפתחו את פיהם לצעוק אל ה', ואז נעשה פסח, בחינת פה סח, שהתחילו לסיח עם פיהם אל השם יתברך, ועל ידי זה יצאו מתחת השעבוד, וזכו להיגאל, והנה כשהגיע הזמן לצאת ממצרים, האיר עליהם הקדוש ברוך הוא עולם עליון מעולם הבינה, שהוא שער החמישים, וראו כולם אז את עוצם גילוי כבודו יתברך, ועל ידי זה יצאו, אבל עדיין היתה בבחינת איתערותא דלעילא, כי הכל בא מלמעלה ולא מצדם, ולכן אחר כך הוצרכו לספור את מ"ט ימי הספירה, כדי יהיה גם איתערותא דלתתא, ועבדו בכל יום על אחד מהמ"ט מדות וספירות, עד שהגיעו לכל הקדושות העליונות מצד עצמם, בבחינת |מלאכי ג'| שובה אלי, וכשבאו אחר כך להר סיני וקיבלו את התורה, הקדוש ברוך הוא הופיע עליהם קדושה משער החמישים, בבחינת |שם| ואשובה אליכם, ואז היתה תכלית השלימות, ולכן כבר בתחילת ירידתם למצרים מרומז בתורה ענין של תהלים-תשובה, כי בסופי תיבות |שמות א'| ואלה' שמות' בני' ישראל' הבאים' מצרימה' את' יעקב' איש' וביתו' באו', יש צירוף אותיות תהלים-תשובה, לרמז שעיקר הזדככות נשמות ישראל ותשובתם אל השם יתברך, היתה על ידי התפלות והבקשות ששפכו לפניו יתברך במצרים, וזה זיכך אותם לעשות תשובה עלאה במ"ט ימי הספירה, ולהגיע אל שער החמישים ביום מתן תורה.

ומסיים רביז"ל, וזה שאנו רואין, שבימי תשובה, דהינו באלול ועשרת-ימי-תשובה, כל ישראל עוסקין אז באמירת תהלים, כי אמירת תהלים מסוגל לתשובה כנ"ל, ועל-כן הוא דבר גדול מאד לעסוק תמיד באמירת תהלים, כי תהלים הוא התעוררות גדול מאד מאד להשם יתברך, אשרי שיאחז בו, עד כאן לשון רביז"ל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שמנהג אנשי שלומינו הוא להרבות באמירת תהלים כל השנה, ובמיוחד בשלשה זמנים אלו, היינו בימי אלול, ובימי ספירה, ובימי שובבי"ם, שהם ששה שבועות מפרשת שמות עד פרשת משפטים, כי בזמנים אלו מסוגל מאד להתעורר בתשובה על ידי אמירת תהלים, והיה מנהגו של מוהרנ"ת ז"ל בכל השנה לסיים את ספר התהלים פעם אחד בכל שבוע, היינו להגיד "יום" תהלים בכל יום, אבל בשלשה זמנים הנ"ל היה מסיים ספר תהלים פעמיים בכל שבוע, כי באמירת ספר תהלים פעמיים, יש שלש מאות מזמורים כמנין כפ"ר, המרמז על כפרת

עוונות, ובפרט בימי שובבי"ם ,שאז קוראים בתורה מענין גלות מצרים ומהגאולה ומקבלת התורה, אז הזמן מסוגל מאד לתקן פגם הברית ולהתעורר בתשובה על ידי אמירת תהלים, ועל פי רוב בפרשת משפטים גם קוראין פרשת שקלים, ומסיימין את הקריאה |שמות ל'| לכפר על נפשותיכם, לרמז על כפרת עוונות שזוכים על ידי תהלים-תשובה של ימי שובבי"ם, ולכן אשרי המרגיל עצמו לומר הרבה תהלים בכל השנה כולה, ובפרט בשלש זמנים אלו, כי על ידי זה ימשיך על עצמו התעוררות עליון לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ויזכה שיגלה אליו מלך הכבוד בהארה עליונה מאד, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ברכת יעקב אבינו שבירך את בניו הי"ב שבטי יה, ואסף אותם סביבות מטתו, ואמר להם |בראשית מ"ט| האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, ודקדק לומר להם "האספו", אף על פי שהיו כולם עומדים סביבו, לרמז להם שעיקר הקיום שלהם בכל הדורות יהיה על ידי האסיפה והאחדות שלהם, היינו כשכל המ"ט אותיות שלהם יהיו באחדות גמור, אזי יזכו לתשובה שלימה ולהתגלות שער החמישים, כי באחדות כולם יגיעו אל המ"ט שערים שהוא בחינת "שובה אלי", ואז יתגלה אליהם הקדוש ברוך הוא בבחינת "ואשובה אליכם", וזהו מה דאיתא במדרש |בראשית רבה פרשה צ"ח סי' ג'| שאמר להם יעקב אביהם, שמא יש בלבבכם מחלוקת על הקדוש ברוך הוא, אמרו לו |דברים ו| שמע ישראל אבינו, כשם שאין בלבך מחלוקת על הקדוש ברוך הוא, כך אין בלבנו מחלוקת, אלא הוי"ה אלהינו הוי"ה אחד, אף הוא פירש בשפתיו ואמר, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כי יעקב אבינו רצה להיות בטוח שבניו יודעים את סוד התשובה, ואיך שיכולים לחזור אליו יתברך אפילו מהמקומות הכי רחוקים, ולכן שאל אותם שמא יש בלבבכם מחלוקת על הקדוש ברוך הוא, היינו שמא חלק לבכם מלהאמין שיכולים תמיד להתעורר בתשובה, ולמצוא את השער והאות השייך אליכם, ולפתוח את השער וליכנס בתוכו, אבל הם ענו ואמרו, שמע ישראל אבינו, כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבינו אלא אחד, שאנחנו יודעים את הסוד הזה, שעל ידי האחדות שיהיה ביניהם נזכה תמיד למצוא את מ"ט שערי תשובה, ולהגיע אל שער החמישים שהוא תשובת הקדוש ברוך הוא, ואז ענה ואמר יעקב אבינו בלחש, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ואמרו על זה חכמינו הקדושים |פסחים נ"ו.| משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה, אם תאמר - יש לה גנאי, לא תאמר - יש לה צער. התחילו עבדיה להביא בחשאי, כי סוד דבר זה, למצוא

אלקותו יתברך ולחזור בתשובה אפילו מהקומות הכי רחוקים והכי מטונפים, אי אפשר לומר בגלוי ובפרהסיא, כי איך יכולים לומר שבמקומות המטונפים יש כבודו יתברך? אבל באמת לאמיתו כך הוא, כי מלכותו בכל משלה, ואי אפשר לשום דבר להתקיים בלתי חיותו יתברך, ולכן דבר זה צריכין לומר בחשאי, להורות תשובה ליחיד, ולגלות לכל אחד ואחד, שבוודאי יכולים להתעורר בתשובה מכל מקום שיהיה נמצא, ויכולין למצוא את השער הנכון וליכנס בתוכו בשלום, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואין שום יאוש בעולם כלל.

והנה גם מובא לשון המדרש |ילקוט שמעוני פרשת ואתחנן רמז תתל"ד| אמר להם יעקב אביהם, שמא משאני נפטר אתם משתחוים לאל אחר, אמרו לו שמע ישראל, כשם שאין בלבך אלא אחד כל אין בלבינו אלא אחד, והוא אמר בלחישה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, עיין שם, והנה צריכין להבין, מה שייך לחשוד את שבטי יה שישתחוו לאל אחר? אבל כבר ידוע את דברי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע על הפסוק |דברים י"א| וסרתם ועבדתם אלהים אחרים, שמיד שאדם סר אפילו במקצת מן האמונה הקדושה, כבר נחשב כאילו ועבדתם אלהים אחרים, כי כפי שפינה מוחו מאלקותו יתברך, כן נכנס בו מחשבת עכו"ם ועבודה זרה רחמנא ליצלן, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קמ"ט.| על הפסוק |ויקרא י"ט| אל תפנו אל האלילים, אל תפנו אל מדעתכם, שלא תעשו שום מקום פנוי בדעתכם מאלקותו יתברך, אלא תהיה דבוק וקשור בהאמונה הקדושה בכל נימי נפשך, ולכן מיד שאדם מכניס במוחו איזה ישות ומציאות בלתי אמתת מציאותו יתברך, הרי כבר נכשל באלהים אחרים רחמנא ליצלן, וכן מובא בזוהר הקדוש |קדושים פ"ד.| כשרבי שמעון בר יוחאי הלך עם התלמידים בשוק וראו נשים שפירין, אמר להם רבי שמעון, אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם, ולכאורה מה שייך פסוק זה לתאוות ניאוף ולהסתכלות בנשים? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי מיד שעושה ישות או מציאות מאיזה אשה וכיוצא בה, בלתי אמתת מציאותו יתברך, הרי נכשל בפגם עבודה זרה רחמנא ליצלן, ולכן צריכין למלאות את המוח רק עם אמונה קדושה וטהורה, ועל ידי זה יהיה נשמר מאלהים אחרים, וכן פירש פעם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע את הפסוק |תהלים ל"ב| אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון, אשרי אדם אשר הגיע למדריגה זו, אם לא יחשוב את הקדוש ברוך הוא במוחו אפילו לרגע אחד, "לו עון", זהו העוון הכי גדול שלו, כי כל כך נזהר על מוחו שיהיה תמיד דבוק באור האין סוף ברוך הוא, עד שאפילו פונה דעתו רגע אחד מאלקותו יתברך, כבר נחשב לו לעוון וחטא, ולכן שפיר מובן מה שהזהיר יעקב

את בניו לפני פטירתו, שלא ישתחוו לאל אחר, היינו שלא יתנו מקום בדעתם לפנות אפילו במקצת מן האמונה הקדושה, כי אז יכשלו חס ושלום בעון אלהים אחרים, וזה שייך גם אצל כל אדם, כי לפעמים אדם נגרר אחר איזה מנהיג או מפורסם של שקר, שאינו מכניס אמונה קדושה וטהורה בדעת אנשיו, ועל ידי זה נכשל בשלש עבירות חמורות של עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים רחמנא ליצלן, כי מיד שסר מן האמונה הקדושה הרי נכשל בעבודה זרה כנ"ל, ומיד שעושה ישות ומציאות מאיזה דבר בלתי כבודו יתברך, הרי עלול ליפול בעריות וניאוף רחמנא ליצלן, שהוא גם איסור של אל תפנו אל האלילים כנ"ל, ואז גם בא להתיר דמו של חבירו שאינו אוחז מן המנהיג והשיטה שלו, ואומר שמותר לרדפו ולבזותו ברבים, שנחשב כשפיכות דמים ורציחה ממש רחמנא ליצלן, ולכן הזהיר יעקב את בניו הקדושים, שלא ינטו אפילו משהו מן האמונה הקדושה, כדי שלא יכשלו חס ושלום באל אחר, רק יהיו קשורים ודבוקים תמיד באור האמונה הקדושה, כדרך ישראל אביהם.

וזהו האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, באחרית הימים דייקא, היינו עקבתא דמשיחא, שאז יהיה הנסיון הכי גדול בענין אמונה, וכמו שגילה לנו רביז"ל |שיחות הר"ן סי' ל"ה| שעיקר הנסיון לפני ביאת המשיח יהיה בענין האמונה הקדושה, וכן אמר |שם סי' קכ"ו|, שקודם שיבוא משיח לא אחד יהיה שיצעק על אמונה, כי כמה צדיקים שיהיו אז, יהיו צועקים בקול גדול על אמונה עד שיהיה ניחר גרונם וכו' עיין שם, ולכן צריכין להתחזק מאד באמונה הקדושה, ולבטל הטומאה שהגוים מגבירים בעולם, וכמו שגם בלעם הרשע אמר לשון זה לבלק |במדבר כ"ד| לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים, ופירש הרה"ק מהר"י ט"ב מסטמר זי"ע, שבעוונותינו הרבים הרע והטומאה מתגברת כל כך אצל הרשעים והפושעים המתערבים בין נשמות ישראל, עד שאומות העולם בעצמם כבר למדים את הרע מהם רחמנא ליצלן, בבחינת "אשר יעשה העם הזה" היינו הרשעים והפושעים המתערבים בין עם ישראל, "לעמך", היינו להגוים, שהם ילמדו את הגוים את הרע שלהם רחמנא ליצלן, ולכן אין שום עצה אחרת אלא להתגבר עם אמונה יתירה, אמונה קדושה וטהורה, ולדחות את הרע והטומאה שלהם, ועיקר האמונה היא בלי שום חכמות וחקירות כלל, רק בפשיטות גמור כמו שהנשים וההמון עם הכשרים מאמינים |שיחות הר"ן סי' ל"ג|, ובזכות האמונה הקדושה בוודאי נזכה להיות שמורים מכל רע, והשם יתברך יזכינו לאמונה קדושה וטהורה בהשם יתברך ובצדיקיו האמיתיים, עדי נזכה לצאת מן

הגלות ולראות בביאת משיח צדיקינו במהרה בימינו אמן ואמן.
ליל שבת קודש פרשת שמות ה'תשנ"ט
בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קע"ו המדבר מהתקרבות אל הצדיק ומגירוש רוח שטות מן האדם, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, צריך האדם למהר מאד לגרש מקרבו הרוח שטות, מה שלבו מלא מרוח שטות הדבוק בו, וזה על-ידי שנתקשר להצדיק האמת, והתקשרות היינו אהבת נפש, מה שאוהב להצדיק מאד, ועל ידי זה נכלל לבו בלב הצדיק, ולפי שלבו מלא מרוח שטות, והרוח הוא האויר, וטבע האויר לבקש לו מקום פנוי לצאת שם, כמבאר אצל המחקרים, וכשמוצא האויר מקום פנוי לצאת שם, הוא בוקע ושובר במהירות ובבהלה, ועל כן כשנכלל לבו בלב הצדיק, ולב הצדיק הוא חלל בבחינת: "ולבי חלל בקרבי" |תהלים ק"ט|, ועל כן האויר של הרוח שטות הדבוק בלבו, שלבו מלא מזה האויר, הוא בוקע ושובר לבו בבהלה ובורח לחוץ, מחמת שמצא מקום פנוי בלב הצדיק, ועל-כן על ידי שמגרש במהירות הרוח שטות מקרבו, על-ידי-זה יש לו לב נשבר, כי נשבר לבו על ידי מהירות ובהלות הרוח שטות לצאת כנ"ל, ועל-כן לא מצא לפי שעה מקום לצאת ועל-כן נשבר הלב, עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו סוד נפלא איך לגרש רוח שטות מן האדם, שהרי בכל אדם נדבק רוח שטות כפי עוונותיו וחטאיו שחטא בהם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה ג.| אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, והרוח שטות הזה מעקם ומבלבל את מוחו מאד, עד שאין לו שום שכל ודעת ישרה, ואיך זוכין לגרש את הרוח שטות הזה מקרבו? על ידי התקרבות אל הצדיק, כי הצדיק עבד ויגע ימים ושנים הרבה עד שגירש כל הרוח שטות ממנו, וגם קידש וטיהר עצמו מכל תאוות עולם הזה, עד שנשאר לבו ריק וחלל לגמרי, בבחינת |תהלים ק"ט| ולבי חלל בקרבי, שהלב פנוי וריק לגמרי מכל גשמיות עולם הזה, והנה מחמת שהלב של הצדיק כבר ריק וחלל לגמרי, וטבע הרוח והאויר תמיד למצוא מקום ריק וחלל ליכנס שם, לכן כשאדם מתקרב אל הצדיק התקרבות אמיתי, היינו שהוא אוהב את הצדיק מאד מאד, ומוצא מקום בלב הצדיק, אזי הלב שלו נכלל בלב הצדיק, והרוח שטות הנמצא בתוך לבו, מוצא מקום פנוי וריק ליכנס לתוכו היינו בלב הצדיק, ועל ידי זה יוצא מלבו הרוח שטות, ונתפטר ממנו לגמרי, והוא מרגיש כאילו ירד מעל לבו אבן כבד מאד, ונתהפך לאיש אחר

לגמרי, כי זהו עוצם מעלת התקרבות לצדיקים אמיתיים, שהם מכניסים בלב מקורביהם רוח אחרת לגמרי, והרוח שטות שהיה מקודם בקרבם בורחת מהם, ונכנס בהם רוח חדשה, רוח של טהרה, והאדם נתהפך לבריה חדשה ממש.

והנה זה אמת, שרביז"ל מגלה לנו כאן, איך הרוח שטות יוצא מאדם הזוכה להתקרב אל הצדיק, כי זה יוצא ממנו ונכנס בלב הצדיק, אבל לכאורה צריכין להבין, מה הצדיק עושה עם הרוח שטות הזה? כי אם הרוח שטות מצא מקום ריק ופנוי בלב הצדיק, איך הצדיק אינו ניזוק מהרוח שטות שנכנס בו? ובאמת מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ט|, שיש סכנה גדולה למי שעוסק בקירוב נפשות להשם יתברך, שלא יתאחז בו הרע של האנשים שהוא מקרב, וזהו מחמת הרוח שטות הנ"ל שנכנס בלבו, ובפרט כשצריך לשמוע כל הירידות והנפילות של אלו האנשים המתקרבים אליו, כדי לתת להם עצות והדרכות ישרות, יש בזה סכנה גדולה מאד שהרוח שטות לא יזיק לו חס ושלום, ואם כן מה הצדיק עושה עם הרוח שטות הזה? אבל כבר מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'| שעל ידי התורה הקדושה מכניעים את היצר הרע שרוצה לעשות את האדם משוגע ממש, ועל ידי התורה מגרשין מן האדם את השגעון והרוח שטות שנכנס בו, עיין שם, ולכן הצדיק האמת הדבוק בתורה הקדושה מאד, הוא יודע היטיב איך להתמודד עם הרוח שטות הבא לו מאנשים המתקרבים אליו, והוא יודע היטיב איך לגרש הרוח שטות הזה מקרבו, ואינו צריך לפחד מזה כלל, כי כח התורה הקדושה חזקה כל כך, עד ששומר את הצדיק מכל רע, ועוזר לו לקרב המון נפשות רבות אל הקדוש ברוך הוא, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיק אמיתי, ולגרש הרוח שטות שנדבק בו מחטאותיו ועוונותיו, כי על ידי זה יזכה לשמחת החיים ולחיות חיים טובים ונצחיים בדביקות הבורא יתברך שמו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע, איך שמשה רבינו סירב בתחילה ללכת בשליחות הקדוש ברוך להוציא בני ישראל ממצרים, וכמו שכתוב |שמות ג'| מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים, ויש להבין, למה סירב משה רבינו כל כך ללכת בשליחות זה, הלא בודאי רצה לראות רק בטובת עם ישראל שיזכו לצאת ממצרים לחירות עולם, ואם כן למה לא קיבל את השליחות מיד? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי משה רבינו פיחד שלא יזיק לו הרוח שטות של ששים רבוא נשמות ישראל שהיו במצרים, כי במצרים היתה גלות הדעת כמובא, כי עדיין לא זכו להתגלות דעת האמת, שה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד,

וכפי שנחסר לאדם דעת זה, כן נדבק בו רוח שטות ושגעון, ולכן פיחד משה רבינו שלא יזיק לו הרוח שטות שיצא מתוכם אל לבו החלל, אבל מיד הבטיח לו הקדוש ברוך הוא על קבלת התורה, וכמו שכתוב |שם| בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה, היינו קבלת התורה, כי על ידי התורה הקדושה כבר אינו צריך לפחד כלל מהרוח שטות של המתקרבים אליו, כי התורה הקדושה יגרש את הרוח שטות מעליו, ויהיה נשמר מכל רע, והבן.

וזהו גם מה שיתרו הזהיר את משה רבינו |שם י"ח| נבל תבול גם אתה גם העם הזה אשר עמך וגו', כי חכמינו הקדושים אומרים |לפי שיטה אחת במסכת זבחים קט"ז| שיתרו בא והלך לו קודם מתן תורה, וכשיתרו ראה את כל נשמות ישראל עומדים על משה רבינו מן הבוקר עד הערב, פיחד שלא יזיק לו הרוח שטות שלהם, ולכן אמר לו נבל תבול וגו', אבל משה רבינו ידע שבכח התורה יהיה יכול לסבול את הכל, ולכן קיבל על עצמו סבלם ועולם, ולקרב כל נשמות ישראל אל השם יתברך, כי התורה הקדושה היא רפואה ותיקון לכל, והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתיים, ולידבק עצמינו בתורה הקדושה, עד שנזכה לגרש הרוח שטות מקרבינו, ולדבק עצמינו בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן,

בשבת קודש בבוקר היתה סעודת קידושא רבא לכבוד הולדת הבת אצל א' מאנ"ש, בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י, ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת שמות ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ו המדבר מהפסוק |תהלים קי"ט| תעיתי כשה אובד וגו' עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, תעיתי כשה אבד בקש עבדך וכו' |תהלים קי"ט|, כי יש חילוק גדול בעבירה שעושה האדם, חס ושלום, בין אם נתעורר תכף ומיד ושב בתשובה, אזי אפשר לו בקל לחזור למקומו, כי כשעושה עבירה, חס ושלום, אזי הולך ונוטה מהדרך הישר אל דרך אחר מקולקל, ושם יוצאים מאותו הדרך כמה וכמה נתיבות ודרכים תועים ומקלקלים מאד, שכשמתחילין ללילך, חס ושלום, באותו הדרך הרע, אזי תועים ונבוכים באלו הדרכים עד שקשה לשוב ולצאת משם, אבל השם יתברך דרכו לקרות את האדם תכף כשרואה שהוא תועה מדרך השכל, וקוראו שישוב לאחוריו, ולכל אחד קורא לפי בחינתו, יש שקוראו ברמיזה, ויש בקריאה ממש, ויש שבועט בו ומכהו, וזהו הקריאה שלו, כי אורייתא מכרזת קמייהו "עד מתי פתיים תאהבו פתי", והתורה, הוא השם יתברך

בעצמו, שהוא קורא אותם ומבקשם שיחזרו אליו, ועל-כן כשעדין לא נטה הרבה מדרך הישר, אזי אפשר לו בקל לשוב, מחמת שהוא מכיר עדין את הקול ורגיל בו, כי זה סמוך היה אצל השם יתברך, והיה שומע קולו קול התורה ועדין לא שכח את הקול, ועדין לא תעה הרבה באלו הדרכים האחרים התועים והנבוכים, ועל כן בקל אפשר לו לשוב, והוא כמשל הרועה שכאשר שה אחד תועה מהדרך, אזי תכף הוא קורא אותו, וכשהשה עדין לא תעה הרבה מהדרך, אזי הוא מכיר הקול והולך אחריו תכף, אבל כשכבר נטה הרבה מהדרך, אזי כבר שכח את הקול ואינו מכיר בו וגם הרועה מיאש עוד מלבקשו, מחמת שזה זמן רב שהלך ותעה מאתו, כן כשכבר האריך זמן, חס ושלום, ברשעו, ונטה ותעה הרבה מהדרך הישר, לאלו הדרכים המקלקלים והתועים והנבוכים והמבלבלים, אזי קשה לו לשוב כנ"ל:

ודע שאלו הדרכים המקלקלים והתועים, כשאדם תועה בהם, חס ושלום, הרבה מאד, אפשר לפעמים שיתעה מאד וילך באלו הדרכים הנבוכים, ואזי דיקא מרב תעותו בהם, יתהפך וישוב עד שיהיה סמוך מאד למקומו הראשון, ולא יהיה רק הרחק מעט בינו לבין מקומו הראשון, ובקל על ידי נסיון קל, ישוב עוד למקומו, אבל כשהשם יתברך קוראו ומזמין לו הנסיון, אינו מכיר בקול, ואינו חושש לשוב למקומו, וזה הוא החלוק שבין עול ימים לזקן, כי מי שעדין בבחרותו ועדין לא הזקין בחטאיו, אפשר לו יותר לשוב מהזקן, מחמת שעדין הוא סמוך ולא שכח את הקול הקריאה, וזה, "תעיתי כשה אבד", היינו שתעיתי מהדרך הישר כשה אובד הנוטה מהדרך כנ"ל, על כן אני שואל מלפניך, בקש עבדך, כי מצותיך לא שכחתי, הינו שתמהר לבקשני, כל זמן שאני זוכר עדין את הקול הקריאה של התורה והמצוות, וזהו: "בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי", שתמהר לבקשני תכף, "כי מצותיך לא שכחתי" עדין, ועדין אני מכיר את קול הקריאה של המצוות שהם התורה, על-כן בקשתי, שתרחם עלי לבקשני מהרה מיד, כל זמן שעדין לא שכחתי את מצוותיך, דהינו שעדין אני מכיר את קול הקריאה של התורה והמצוות, כי כשחס ושלום, האדם נזקן בחטאים קשה מאד לבקשו, כי כבר שכח את קול התורה והמצוות, ואינו מכיר בקול הקריאה, על-כן צריך האדם לבקש מהשם יתברך, שימהר השם יתברך לבקשו להחזירו אליו, כל זמן שלא שכח עדין לגמרי את קול התורה והמצוות כנ"ל, וזהו מה שבקש דוד המלך, עליו השלום, "בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי" כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה האדם צריך להזדרז מאד במדת התשובה, לשוב אליו יתברך מה שיותר מהר, לפני שישכח את אשר פגם נגדו יתברך, כי טבע האדם

לשכוח את כל מה שעשה, ובמשך הימים הוא נתיישן בחטאותיו, עד שאינו מכיר כלל שעושה דבר רע, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא פ"ו:|, כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה, נעשית לו כהיתר, כי כבר נתיישן בדרכו הרע, ושכח את קול השם יתברך שהזהיר אותו על החטא, ובפרט כשנתגדל האדם ונזקן במעשיו הרעים, קשה לו מאד לחזור בתשובה, כי כבר שכח את קול השם יתברך, ואינו יודע על מה צריך לעשות תשובה, כי הקול ששמע לפני שיצא לאוויר העולם כבר שכח לגמרי, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |נדה ל:| בשעה שהוולד נתון במעי אמו מלמדין אותו כל התורה כולה, ומשביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע, נמצא ששמע קולו יתברך שהזהיר אותו על כך, אבל כשיוצא לאויר העולם, בא מלאך וסטרו על פיו, ושוכח את אשר למד, וכן לאט לאט על ידי שנזקן במעשיו שוכח את קולו הזה, וגם את הקול של התורה הקדושה שקורא אליו "עד מתי פתיים תאהבו פתי" הוא שוכח על ידי שנתרגל בחטאו, וכל מה ששוכח את הקול, כן קשה לו לעשות בתשובה, וכמו הדוגמא שנותן רביז"ל בתורה זו, מהצאן שתעה מהרועה, שכל זמן שהצאן עדיין מכיר את קול הרועה, הוא חוזר אליו מיד שקורא לו, אבל אחר שכבר נתרחק ממנו הרבה, כבר אינו מכיר את קולו, וקשה מאד למצוא אותו, וגם הרועה מתייאש מלבקשו, וכן הוא אצל כל אדם, כשמתגבר לשוב בתשובה מיד, בימי צעירותו, אזי עדיין מכיר את קולו יתברך, ובקל לו לשוב אליו, אבל כל מה ששוהא לעשות תשובה, וכבר נעשה זקן, קשה לו מאד לעשות תשובה, כי מדרך אחד מקולקל תועה לדרך שני מקולקל, עד שהולך ותועה לגמרי, על דרך שאמרו חכמינו הקדושים |שבת ק"ה:| כך אומנתו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך, ומחר אומר לך עשה כך, עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה, כי מיד שסר מדרך התורה הוא בחינה של עבודה זרה, וכמאמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, על הפסוק |דברים י"א| וסרתם ועבדתם אלהים אחרים, מיד שסרתם מדרך התורה, זה כבר כאילו ועבדתם אלהים אחרים, נמצא שכל מה שהוא סר מדרך הישר, הוא מסתבך בדרכים מקולקלים, עד שכבר אינו שומע את קולו יתברך, ואינו מכיר כלל את הדרך לשוב, ולכן אשרי מי שמתגבר לעשות תשובה באותו יום שחטא, בבחינת |בראשית מ"א| את חטאי אני מזכיר היום, ואינו דוחה תשובתו למחר, כי אז יהיה בטוח למצוא הדרך הנכון לעשות תשובה וישוב אליו יתברך באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו עוצם מעלת הזוכה לומר קריאת שמע בנוסח של האריז"ל בכל לילה, כי נוסח זה כולל גם אמירת וידוי על כל מה שעשה באותו יום, וכשקורא קריאת שמע בדרך זה, הוא בכלל מארי דחושבנא, בעלי חשבון הנפש,

שעושים חשבון בכל לילה על כל מה שפגמו באותו יום, והזוהר הקדוש |קרח קע"ח.| מפליג מאד במעלתם, כי בדרך זה חוזרים תיכף ומיד בתשובה על כל מה שפגם באותו היום, כשעדיין מכיר את הקול של הקדוש ברוך הוא ושל התורה הקדושה הקורא אליו, וביותר מועיל קריאת שמע בנוסח זה, לתיקון פגם הברית רחמנא ליצלן, והוא תיקון נפלא מאד, כמבואר בכתבי האריז"ל |עי' ליקוטי הלכות קריאת שמע שעל המטה הלכה ב'|, והוא גם תיקון קל מאד, אבל בני אדם מזלזלים בה, מחמת שכבר מאוחר בלילה, ועייפים ונופלים בשינה, אבל אשרי מי שאינו מטעה את עצמו, וגונב עוד כמה דקות ספורות לומר קריאת שמע שעל המטה בנוסח האריז"ל, כי על ידי זה יזכה לתיקון נפלא לכל חטאותיו ועונותיו.

והנה רביז"ל מגלה לנו כאן גילוי נפלא, שזה התחזקות עצומה לכל אחד ואחד שלא להתייאש בשום אופן שבעולם, רק יחגור מתניו לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, כי לפעמים האדם תועה כל כך בדרכים מקולקלים, שהלך מדרך לדרך רע, עד שיכול להיות שהוא עכשיו כבר סמוך וקרוב מאד למקומו הראשון, וכדרך מי שתועה ביער, שלפעמים תועה והולך סביב סביב, עד שהוא קרוב וסמוך ממש למקומו הראשון, כי כבר עליו עליו בחיים כל כך הרבה משברים וגלים עד שרואה שאין עצה אחרת רק לשוב אליו יתברך, אבל דייקא אז נכנס בו מחשבות של ייאוש ודכאון, "וכי באמת יקבלו אותי בתשובה אחר שתעיתי כל כך מדרך התורה?" וזה מכניס בו ייאוש ודכאון עד שמתייאש לגמרי מלמצוא את מקומו הראשון, אבל באמת אם היה מתחזק רק קצת, היה יוצא מידי תעותו, וזוכה לחזור למקומו הראשון, ולכן אסור לאדם ליפול בדעתו בשום פנים ואופן, ואפילו שמוצא את עצמו רחוק מאד מאד ממנו יתברך, ונדמה לו שנתרחק אלפים ורבבות פרסאות ממנו יתברך, שהרי כל מה שנתרחק מהשם יתברך, גם הוא יתברך נתרחק ממנו, בבחינת |עי' רש"י דברים י"א פסוק י"ג| אם תעזבני יום יומיים אעזבך, משל לשני בני אדם שנתרחקו זה מזה דרך יום אחד, הרי כבר מרחק שני ימים ביניהם, עיין שם, אף על פי כן לא יפול בדעתו כלל, ויידע שיתכן שהוא קרוב וסמוך מאד למקומו הראשון, ועם הרהור תשובה אמיתית, ועם תפילה אחת אל השם יתברך, שיברח למקום פנוי שאין שם בני אדם, וישפוך כל שיחתו לפניו יתברך, איך שרוצה לשוב אליו יתברך, על ידי זה יזכה לשוב למקומו הראשון, וגם להיות במעלה יותר גדולה מבתחילה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ד:| במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי זהו מדרכי רחמנותו יתברך, שאפילו אם אדם חטא במה שחטא, נותנין לו דרכים ואופנים

לעשות תשובה, רק שהנסיון אז גדול מאד, כי נופל בו חלישות הדעת ומחשבות של ייאוש, "האם באמת צריכין אותי מלמעלה?", אבל אם אין האדם מסתכל על זה רק חוגר מתניו לעשות תשובה, אזי בוודאי יתקבל תשובתו לרחמים ולרצון, ויזכה להגיע אל מה שצריך להגיע.

וזהו גודל מעלת התקרבות לצדיקים אמיתיים, כי כל צדיק הוא בחינת רועה נאמן לצאן עדתו, וכל כוונת הצדיק לקרב כל אחד ואחד להשם יתברך באמת, וכמו רועה נאמן שדואג בעבור כל צאנו ואינו מתייאש מאף אחד מהם, ולכן כל זמן שאדם נמנה בין עדת הצדיק, בוודאי יהיה לו תקוה טובה לחזור אל הקדוש ברוך הוא, כי על ידי שישמע קול קריאת הצדיק, המעורר אותו לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, עד ידי זה יזכה למצוא דרך הנכון של תשובה, ולחזור אליו יתברך באמת.

וזהו סוד הפסוק הנ"ל שאמר דוד המלך עליו השלום, תעיתי כשה אובד וגו', כי דוד המלך הראה לנו את דרך התשובה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |עבודה זרה ד:| לא היה דוד ראוי לאותו מעשה אלא להראות תשובה ליחיד, כי דוד המלך הראה לנו, איך שאסור לאדם אף פעם לייאש את עצמו, רק יקום ויצעק להקדוש ברוך הוא "תעיתי כשה אובד", אני תועה בעולם כמו שה שתעה מן הרועה שלה, אבל אני מבקש "בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי" היינו שתמהר לבקש אותי, רבונו של עולם, ולהחזיר אותי בתשובה שלימה, כי מצותיך לא שכחתי, כי עדיין לא שכחתי את הקול שלך, ולא שכחתי את המצוות שלך, כי יהיה איך שיהיה יש בכל אדם המון מצוות שזוכה לקיים בכל יום, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות נ"ז.| אפילו ריקנים שבך מלאים מצוות כרימון, כי יש לכל אחד ציצית, ותפילין, ושבת, והוא מהול וכו', והאדם צריך להזכיר עצמו בכל נקודה ונקודה שיש בו, ולא לשכוח אותם כלל, וזהו ומצותיך לא שכחתי, שלא שכחתי שיש בי הרבה מצוות שזכיתי לקיים מעודי, "וגם, רבונו של עולם, הלא אתה רועה נאמן שלנו, ואתה בוודאי עדיין מחפש ומבקש אותנו, ולכן תזכיני לחזור בתשובה שלימה לפניך", והדרך זה לימד אותנו דוד המלך עליו השלום, שעסק בתשובה כל ימיו, ותמיד שר שירות ותשבחות להשם יתברך, והראה לנו איך שכל יהודי הוא מהצאן קדשים של הקדוש ברוך הוא, ויכול לחזור אליו יתברך יהיה איך שיהיה, ועל ידי שאדם הולך בדרך זה, ותמיד צועק להשם יתברך "תעיתי כשה אובד בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי", על ידי זה יזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולזכות לחזות בנועם ה' ובקשר בהיכלו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין זה לפרשת השבוע, בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את התגלות הקדוש ברוך הוא אל משה רבינו מתוך הסנה, בשעה שהיה משה רועה צאן יתרו במדבר, וכמו שכתוב |שמות ג'| ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלהים חרבה, וכן מצינו אצל האבות הקדושים שהיו כולם רועי צאן, ויש להבין למה בחרו להם דייקא מלאכה זו יותר מכל המלאכות? והנה ברמב"ן הקדוש מבואר שעשו את זה, כדי לשבת בין הרים וגבעות מובדלים מבני אדם להתבודד עצמם עמו יתברך, והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מבואר הענין מאד, כי הנה האבות הקדושים רצו להכניס בעצמם את לימד הנ"ל של "תעיתי כשה אובד", היינו לדעת מה נקרא צאן שנאבד מן הרועה שלה, ואיך שצריכין לרחם על הצאן, ולקרוא לשה אובד ולחפש אותה, למען לא תאבד לגמרי, ועל ידי שישבו בשדה והתבוננו בתכונת הצאן, איך שבאים בצפצוף קול הרועה, ואיך הרועה צריך תמיד לעמוד על המשמר לשמור את צאנו, על ידי זה למדו איך לרעות נשמות ישראל, ואיך להחזיר אותם בתשובה שלימה לפניו יתברך, כי נשמות ישראל נקראים צאנו של השם יתברך, וכמו שכתוב |יחזקאל ל"ד| ואתן צאני צאן מרעיתי וגו', והקדוש ברוך הוא, הוא הרועה שלנו, והוא יתברך שולח לנו צדיקים בכל דור ודור, שהם גם רועים נאמנים לשמור על הצאן קדשים, ולהחזיר אותם בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולכן האבות הקדושים בחרו במלאכה זו במיוחד, כי על ידי זה למדו הדרך של אסיפת הצאן ואיך להנהיג אותם כראוי.

וזה המבואר במדרש |שמות רבה פרשה ב' סי' ב'| כשהיה משה רבינו רועה צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי, ורץ אחריו עד שהגיע לחסית, כיון שהגיע לחסית נזדמנה לו בריכה של מים, ועמד הגדי לשתות, כיון שהגיע משה אצלו, אמר, אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא עיף אתה, הרכיבו על כתיפו והיה מהלך, אמר הקדוש ברוך הוא, יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כך, חייך אתה תרעה צאני ישראל, כי דייקא מהנהגת הצאן זכה משה להיות מנהיג על נשמות ישראל, כי למד מהנהגת הצאן, איך ליטפל עם נשמות ישראל, לרחם עליהם ולקרב אותם אל הקדוש ברוך הוא.

וזהו המראה הגדול שנתגלה למשה רבינו אז בתוך הסנה, וכמו שכתוב |שמות ג'| וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל, כי הסנה מרמז על הנשמות הירודות והנפולות שבישראל, שהם בחינת סנה, המוציא קוצים ודרדרים ואין לה פירות וצל כלל, וכן נשמות אלו ריקים

מאד מכל טעם וריח של תורה ומצוות, אבל הקדוש ברוך הוא גילה למשה רבינו אז, שגם במקום שפל כזה, יש אלקות, ויש תקוה טובה לכל אחד ואחד לחזור בתשובה שלימה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שמות רבה פרשה ב' סי' ב'| למה נגלה הקדוש ברוך הוא מתוך הסנה? ללמדך שאין מקום פנוי בלא שכינה ואפילו בסנה, כי אין שום יאוש בעולם כלל, ואפילו נשמה שנפלה מאד והיא בבחינת סנה, בלי שום טעם וריח, גם לה יש תקוה טובה לחזור אליו יתברך, וזהו וירא והנה הסנה בוער באש, היינו שעובר על נשמה זאת אש התאוות, ועוביות וגשמיות של עולם הזה, אבל והסנה איננו אוכל, כי יש בה ניצוץ קדוש וטהור, ויכולה לחזור אל מקומה הראשון על ידי רועה נאמן שיבקש אותה כראוי.

וזהו, ויאמר משה אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה, ופירש"י אסורה מכאן להתקרב שם, היינו שמשה רבינו הבין ואמר, שאצא מתוך הגוף הגשמי שלי, להבין את כל אחד מישראל, אפילו הכי ירוד והכי שפל, ואשים לב איך יכולים לעזור לו לקרבו אליו יתברך, כי אחפש את הנקודה טובה שיש בכל אחד ואחד מישראל ועל ידי אבין מדוע לא יבער הסנה, וזהו וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני, ואמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה לח סי' כ"ז| כל מי שנכפל שמו יש לו בעולם הזה ובעולם הבא, היינו בחינת דרי מעלה ודרי מטה, שרימז לו הקדוש ברוך הוא, שהמנהיג צריך להיות בו ב' כוחות אלו, לגלות לכל הדרי מעלה ובעלי השגה, שיכולים לעלות יותר ויותר, ולגלות לכל הדרי מטה, ושפלי מדריגה, שהקדוש ברוך הוא עמם אתם ואצלם |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'|, וזהו אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא, של נעליך מעל רגליך מרמז להפשטת חומריות הגוף הגשמי, כמובא בתיקונים |תיקון י"בן, הגוף שנגעה בה בת פרעה, ועל ידי שיפשיט חומריות גופו, יבא להכיר איך המקום שאתה עומד עליו, היינו בכל מקום שאדם נמצא, אפילו בשפל המדריגה כמו בסנה, אדמת קודש הוא, ויכולים למצוא אלקותו יתברך שם, ולהעלותו בתשובה שלימה.

וזהו עוצם מעלת המקבל עצה מצדיקים אמיתיים, כי הצדיקים אמיתיים נותנים לך עצה מעלמא דאתי, היינו עצה שיועל לאדם לעד ולנצח נצחים, ולא עצה גשמית של עולם הזה בשביל כסף או ממון חס ושלום, ולכן אומר רביז"ל |ספר המדות אות עצה סי' א'| אל תשאל עצה אלא ממי שיודע סתרי תורה, היינו ממי שמסתכל על פנימיות התורה, ורוצה לזכות נשמות ישראל לבוא אל תכליתם, כי על ידי צדיק

כזה יהיה לו תקוה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולקבל ממנו גם כח לקרב נשמות ישראל אחרים להשם יתברך, כי על ידי הצדיק יכולים לקבל הרשאה, היינו רשות וכח לגלות ולפרסם לימודו הטוב לכל העולם כולו |עי' ליקוטי הלכות הרשאה הלכה ה'|, שזה נעשה על ידי שלומד הרבה את ספרי הצדיק, ובפרט בהתקרבות אל רביז"ל, העיקר תלוי בלימוד ספרי רביז"ל, שאין רשאים לדבר בשם רביז"ל עד שבקיאים מאד בספרי רביז"ל, אבל כשאדם זוכה להגות מאד בספרי רביז"ל ולדעת אותם בעל פה, אזי יכול לקבל כח ההרשאה מרביז"ל, ולגלות ולפרסם לימודו הטוב לכל העולם כולו, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים שהם רועי נאמן של נשמות ישראל, ונזכה ללכת בדרכם הקדוש, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת שמות ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב המדבר מאיך שצריכין לדון את כל אדם לכף זכות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, דע, כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ואפלו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על-ידי-זה מעלה אותו באמת לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה, וזה בחינת |תהלים ל"ז| "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו" הינו שהפסוק מזהיר לדון את הכל לכף זכות, ואף-על-פי שאתה רואה שהוא רשע גמור, אף-על-פי-כן צריך אתה לחפש ולבקש למצא בו מעט טוב ששם אינו רשע וזהו ועוד מעט ואין רשע, שצריך אתה לבקש בו עוד מעט טוב שיש בו עדין, ששם אינו רשע, כי אף-על-פי שהוא רשע, איך אפשר שאין בו מעט טוב עדין, כי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו, ועל-ידי-זה שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואתה דן אותו לכף זכות, על-ידי-זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה על-ידי-זה, וזהו ועוד מעט ואין רשע, על-ידי שמוצא בהרשע עוד מעט טוב, ששם אינו רשע, על-ידי-זה והתבוננת על מקומו ואיננו, הינו כשתתבונן ותסתכל על מקומו ומדרגתו, ואיננו שם על מקומו הראשון, כי על-ידי שמוצאין בו עוד מעט טוב, איזה נקדה טובה, ודנין אותו לכף זכות, על-ידי-זה

מוציאין אותו באמת מכף חובה לכף זכות והתבוננת על מקומו ואיננו כנ"ל, והבן, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין זה לדון את כל אחד ואחד לכף זכות, הוא יסוד גדול בחיים, והוא עיקר הדרך שזוכין להחזיר נשמות ישראל בתשובה, כי מיד שדנים את השני לכף זכות, ומוצאים בו איזה נקודה טובה ששם אינו רשע, ואין פוסלין אותו מכלל ישראל, על ידי זה יכולים לדבר עמו ולהלהיב את נקודתו עד שתביא אותו לעוד נקודה, ולעוד נקודה, עד שתחזיר אותו בתשובה שלימה באמת, כי בוודאי יש בכל אחד מישראל איזה נקודה טובה, רק על פי רוב הנקודה טובה מכוסה עם הרבה נקודות רעות, ולפעמים בטל במיעוטו ממש, כי רוב בני אדם דנים את אחרים כפי רוב מעשיהם, ואם רוב מעשיהם נראים רעים בעיניהם, אין רוצים שום קשר ושייכות עמהם כלל, אבל כשבא צדיק הרואה דרך כל הכיסויים האלו, והמבין את הנקודה טובה שיש בקרבו, על ידי זה יכולין להפוך אותו לאיש אחר לגמרי, כי הצדיק האמת הוא רחמן אמיתי, בבחינת |ישעיה מ"ט| כי מרחמם ינהגם |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'|, ומיד הוא מוצא איזה נקודה בתוך האדם ששם אינו רשע, ועל ידי שמוציא נקודה זו מן הסתום אל הגלוי, הרי מוציא אותו מרשעתו, בבחינת |תהלים ל"ז| ועוד מעט ואין רשע, שעל ידי ה"עוד מעט" שמוצאים בו, כבר אינו רשע, ויכולין להחזיר אותו בתשובה, כי כבר יש עם מי לדבר, ואין צריכין לפוסלו מתוך כלל ישראל חס ושלום, ולכן פעם אמר מוהרנ"ת ז"ל שעל ידי עצה זאת של רביז"ל יכולין להחזיר את כל העולם כולו בתשובה אליו יתברך, כי נקודה טובה יש בכל אחד מישראל, צריכין רק את הצדיק שיכול למצוא את הנקודה שיש בכל אחד, ולהוציא מן ההעלם אל הגילוי, ועל ידי זה מחזירים כולם בתשובה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבאותו עת צריכין לזכור את דברי רביז"ל |ספר המדות אות מריבה סי' פ"ח| אין מלמדין זכות על המסית, עיין שם, כי כל זמן שאדם חוטא לעצמו, ואינו מסית ומדיח את אחרים, הרי בודאי יכולין למצוא בו איזה נקודה טובה, ולהחזיר אותו בתשובה, אבל מיד שאדם מסית ומדיח את אחרים חס ושלום, וכל מוח מחשבתו להכשיל גם אחרים בחטאים ועוונות חס ושלום, הרי אסור ללמד עליו זכות כלל, כי מיד שילמדו עליו זכות, הרי יש סכנה עצומה שימשיך אחרים לתוך רשתו הטמאה, ויהיה עוון הרבים תלוי בו, ולכן כשרואים רשע מפורסם שכל כוונתו להסית ולהדיח אנשים מן הקדושה, צריכין להתרחק ממנו עד קצה האחרון, ולדעת שיש בו מהנחש הקדמוני שהיה המסית הראשון, ואין עצה רק לחתוך ראשו

וזנבו למען לא יהיה לו כח להרע לנשמות ישראל, אבל כל זמן שהאדם חוטא בינו לבין עצמו, מחמת תבערת והתגברות יצרו, בוודאי צריכין לדון אותו לכף זכות ולמצוא בו איזה נקודה טובה, ועל ידי זה נוכל להחזיר אותו בתשובה, עד שיזכה לתקן את הכל, אשרי הזוכה לרכוש מדה זאת בעצמו, לדון את הבריות לכף זכות תמיד, אשרי לו ואשרי חלקו .

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מראה הסנה, ואיך שהקדוש ברוך הוא שלח את משה רבינו להיות מנהיג ישראל ולגאול אותם מטומאת מצרים, ובתחילה מיאן משה רבינו בשליחותו, ואמר |שמות ד'| והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי וגו', שלא דן אותם לכף זכות, ואמר לו הקדוש ברוך הוא, מה זה בידיך, ויאמר מטה, ואז מסר לו הקדוש ברוך הוא שני אותות, אחד שהמטה נהפך לנחש, וחזר להיות מטה, ושני שידו נעשה צרעת כשלג וחזר להיות כבשרו, ויש להבין למה מסר להקדוש ברוך הוא למשה שני אותות אלו דייקא? ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה הקדוש ברוך הוא הראה למשה רבינו איך מנהיג ישראל צריך לדון את כל אחד ואחד לכף זכות, אפילו הכי נמוך והכי יבש, ולמצוא בו איזה נקודה טובה, ולא לפסול אותו מכלל ישראל חס ושלום, וזהו ענין המטה של עץ, שמרמז על נשמה מישראל, בבחינת |דברים כ'| כי האדם עץ השדה, אבל כשאין בו מעשים טובים הוא כמקל בעלמא, היינו עץ יבש שאינו עושה פירות, ואמר לו הקדוש ברוך הוא, השליכהו ארצה, וישליכוהו ארצה ויהי לנחש, היינו מיד שמשליכין וזורקים אחד מישראל, שנראה כעץ יבש ארצה, ופוסלין אותו מכלל ישראל, הרי הוא עלול להתהפך לנחש, שהוא מסית ומדיח חס ושלום, וכבר לא יהיה עם מי לדבר כלל, אבל |שם| שלח ידך ואחוז בזנבו, היינו אם תמצא בו איזה נקודה קטנה, כמה שרק יהיה, אפילו אם הוא רק זנב בעלמא, אזי, ויחזק בו ויהי למטה בכפו, היינו כבר יכולים לחזק אותו ולהחזירו לבחינת מטה, עד שיתהפך גם לעץ עושה פרי, ויהנו ממנו כל מיני הנאות טובות.

וזהו גם האות השני של הבאת ידו בחיקו ונעשה מצורעת כשלג, כי הצדיק האמת שרוצה לקרב נשמות ישראל אליו יתברך, ולדונם לכף זכות תמיד, צריך להיות מוכן ומזומן לעשות צדקה וחסד עם כולם, ותמיד יהיה ידו פתוח לעשות צדקה וחסד, בבחינת |דברים ט"ו| פתוח תפתח את ידך לו וגו', ולהכניס אותו בחיקו ובכיסו, ולעזור להם בכל מה שיכול, כי בזה שפותחים את היד לעזור לאחד מישראל, על ידי זה נפתחים השערים שלמעלה לעזור לאדם, כי יש אכזריות הטמון

באדם שאינו מניח אותו לעזור להשני, ועיקר עבודת האדם להפוך את האכזריות לרחמנות, ולפשוט ידו לעזור לכולם, בבחינת |מלכים א' י"ז| ואת העורבים צויתי לכלכלך הכתוב אצל אליהו הנביא, שדייקא העורבים שהם בטבעם אכזריים, נתהפכו לרחמנות לכלכל את אליהו, וזה עוצם מעלת מצות צדקה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ד'|, מה שאין כן אם רוצה להחביא ידו בתוך חיקו, כאילו אין לו כלום, אזי מיד נעשה ידו מצורעת כשלג, ואין בה תועלת של כלום, ולכן הראה הקדוש ברוך הוא אות זה עם ידו בחיקו, ללמד אותו איך מנהיג צריך להתנהג עם נשמות ישראל, שידו יהיה תמיד פשוטה לחיקו ולכיסו לעזור להם בכל ענין, כי אם לא זה בחינת מצורע, ואינו נקרא בשם מנהיג כלל, ודייקא עם שני אותות אלו למד משה רביו איך מנהיג ישראל צריך להתנהג באמת.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם בא איזה יהודי שלא היה שומר תורה ומצוות מארץ ישראל לארצות הברית, וחשב לעשות עסק ומסחר ולהרוויח כסף ולחזור לארץ ישראל, אבל לא הצליח, ונשאר בעל חוב ולא היה לו כסף אפילו לקנות כרטיס ולחזור אל משפחתו שבארץ ישראל, והיה שבור מאד, והסתובב בעיר וויליאמסבורג בין יהודים חרדיים, אולי ירחמו עליו ליתן לו כסף לחזור הביתה, אבל היה חפשי לגמרי עם שערות גדולות ואף אחד לא הסתכל עליו, עד שניגש אליו יהודי אחד, ואמר לו, תשמע לי, הרי כאן בין אנשים בוודאי לא תעשה כסף, כי מיד שרואים אותך בצורה כזו, אינם רוצים שייכות עמך, עצתי שתכנס אל הרבי מסטמר שהיה גר אז בוויליאמסבורג, והוא איש צדיק ובעל חסד עצום, ואולי הוא ירחם עליך, וציית לעצתו, ובא אל הרבי מסטמר זי"ע, וסיפר לפניו כל לבו, והרבי מסטמר זי"ע ריחם עליו מאד, ואף על פי שראה שהוא רחוק מאד מיהדות, וקרא מיד להגבאי שלו, ונתן לו כסף, ואמר לו שילך ישר לקנות לו כרטיס, כי לא רצה לתת ביד האיש ההוא כסף פן יבזבזם על דברים אחרים, והלך הגבאי וקנה לו כרטיס שעלה בימים ההם הון תועפות, והאיש ההוא נתרגש מאד מאד איך הרבי מסטמר זי"ע קיבל אותו בסבר פנים יפות, ועזר לו מיד, ולא היה יכול להסיח דעתו מעוצם החסד והטובה שעשה עמו, עד שחזר הביתה וסיפר לכולם את החסד שעשה עמו הרבי מסטמר זי"ע, ונכנס בו הרהורי תשובה אמיתיים עד שחזר אל היהדות ביחד עם כל בני ביתו, הרי רואים איך הצדיקים מוכנים לעשות צדקה וחסד עם כל הבריות, יהיה מי שיהיה, וזהו הסימן של מנהיג ישראל אמיתי, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים כאלו, ולקבל מהם לימודם הנפלאה, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך

לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.
ליל שבת קודש פרשת שמות ה'תשס"א
בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב המדבר מאיך שצריכין לדון את כל אדם לכף זכות, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, דע, כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ואפלו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על-ידי-זה מעלה אותו באמת לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה, וזה בחינת |תהלים ל"ז| "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו" הינו שהפסוק מזהיר לדון את הכל לכף זכות, ואף-על-פי שאתה רואה שהוא רשע גמור, אף-על-פי-כן צריך אתה לחפש ולבקש למצא בו מעט טוב ששם אינו רשע וזהו ועוד מעט ואין רשע, שצריך אתה לבקש בו עוד מעט טוב שיש בו עדין, ששם אינו רשע, כי אף-על-פי שהוא רשע, איך אפשר שאין בו מעט טוב עדין, כי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו, ועל-ידי-זה שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואתה דן אותו לכף זכות, על-ידי-זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה על-ידי-זה, וזהו ועוד מעט ואין רשע, על-ידי שמוצא בהרשע עוד מעט טוב, ששם אינו רשע, על-ידי-זה והתבוננת על מקומו ואיננו, הינו כשתתבונן ותסתכל על מקומו ומדרגתו, ואיננו שם על מקומו הראשון, כי על-ידי שמוצאין בו עוד מעט טוב, איזה נקדה טובה, ודנין אותו לכף זכות, על-ידי-זה מוציאין אותו באמת מכף חובה לכף זכות והתבוננת על מקומו ואיננו כנ"ל, והבן, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין זה לדון את כל אחד ואחד לכף זכות, הוא יסוד גדול בחיים, והוא עיקר הדרך שזוכין להחזיר נשמות ישראל בתשובה, כי מיד שדנים את השני לכף זכות, ומוצאים בו איזה נקודה טובה ששם אינו רשע, ואין פוסלין אותו מכלל ישראל, על ידי זה יכולים לדבר עמו ולהלהיב את נקודתו עד שתביא אותו לעוד נקודה, ולעוד נקודה, עד שתחזיר אותו בתשובה שלימה באמת, כי בוודאי יש בכל אחד מישראל איזה נקודה טובה, רק על פי רוב הנקודה טובה מכוסה עם הרבה נקודות רעות, ולפעמים בטל במיעוטו ממש, כי רוב בני אדם דנים את אחרים כפי רוב מעשיהם, ואם רוב מעשיהם נראים רעים

בעיניהם, אין רוצים שום קשר ושייכות עמהם כלל, אבל כשבא צדיק הרואה דרך כל הכיסויים האלו, והמבין את הנקודה טובה שיש בקרבו, על ידי זה יכולין להפוך אותו לאיש אחר לגמרי, כי הצדיק האמת הוא רחמן אמיתי, בבחינת |ישעיה מ"ט| כי מרחמם ינהגם |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'|, ומיד הוא מוצא איזה נקודה בתוך האדם ששם אינו רשע, ועל ידי שמוציא נקודה זו מן הסתום אל הגלוי, הרי מוציא אותו מרשעתו, בבחינת |תהלים ל"ז| ועוד מעט ואין רשע, שעל ידי ה"עוד מעט" שמוצאים בו, כבר אינו רשע, ויכולין להחזיר אותו בתשובה, כי כבר יש עם מי לדבר, ואין צריכין לפוסלו מתוך כלל ישראל חס ושלום, ולכן פעם אמר מוהרנ"ת ז"ל שעל ידי עצה זאת של רביז"ל יכולין להחזיר את כל העולם כולו בתשובה אליו יתברך, כי נקודה טובה יש בכל אחד מישראל, צריכין רק את הצדיק שיכול למצוא את הנקודה שיש בכל אחד, ולהוציא מן ההעלם אל הגילוי, ועל ידי זה מחזירים כולם בתשובה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבאותו עת צריכין לזכור את דברי רביז"ל |ספר המדות אות מריבה סי' פ"ח| אין מלמדין זכות על המסית, עיין שם, כי כל זמן שאדם חוטא לעצמו, ואינו מסית ומדיח את אחרים, הרי בודאי יכולין למצוא בו איזה נקודה טובה, ולהחזיר אותו בתשובה, אבל מיד שאדם מסית ומדיח את אחרים חס ושלום, וכל מוח מחשבתו להכשיל גם אחרים בחטאים ועוונות חס ושלום, הרי אסור ללמד עליו זכות כלל, כי מיד שילמדו עליו זכות, הרי יש סכנה עצומה שימשיך אחרים לתוך רשתו הטמאה, ויהיה עוון הרבים תלוי בו, ולכן כשרואים רשע מפורסם שכל כוונתו להסית ולהדיח אנשים מן הקדושה, צריכין להתרחק ממנו עד קצה האחרון, ולדעת שיש בו מהנחש הקדמוני שהיה המסית הראשון, ואין עצה רק לחתוך ראשו וזנבו למען לא יהיה לו כח להרע לנשמות ישראל, אבל כל זמן שהאדם חוטא בינו לבין עצמו, מחמת תבערת והתגברות יצרו, בוודאי צריכין לדון אותו לכף זכות ולמצוא בו איזה נקודה טובה, ועל ידי זה נוכל להחזיר אותו בתשובה, עד שיזכה לתקן את הכל, אשרי הזוכה לרכוש מדה זאת בעצמו, לדון את הבריות לכף זכות תמיד, אשרי לו ואשרי חלקו .

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מראה הסנה, ואיך שהקדוש ברוך הוא שלח את משה רבינו להיות מנהיג ישראל ולגאול אותם מטומאת מצרים, ובתחילה מיאן משה רבינו בשליחותו, ואמר |שמות ד'| והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי וגו', שלא דן אותם לכף זכות, ואמר לו הקדוש ברוך הוא, מה זה בידיך, ויאמר מטה, ואז מסר

לו הקדוש ברוך הוא שני אותות, אחד שהמטה נהפך לנחש, וחזר להיות מטה, ושני שידו נעשה צרעת כשלג וחזר להיות כבשרו, ויש להבין למה מסר להקדוש ברוך הוא למשה שני אותות אלו דייקא? ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה הקדוש ברוך הוא הראה למשה רבינו איך מנהיג ישראל צריך לדון את כל אחד ואחד לכף זכות, אפילו הכי נמוך והכי יבש, ולמצוא בו איזה נקודה טובה, ולא לפסול אותו מכלל ישראל חס ושלום, וזהו ענין המטה של עץ, שמרמז על נשמה מישראל, בבחינת |דברים כ'| כי האדם עץ השדה, אבל כשאין בו מעשים טובים הוא כמקל בעלמא, היינו עץ יבש שאינו עושה פירות, ואמר לו הקדוש ברוך הוא, השליכהו ארצה, וישליכוהו ארצה ויהי לנחש, היינו מיד שמשליכין וזורקים אחד מישראל, שנראה כעץ יבש ארצה, ופוסלין אותו מכלל ישראל, הרי הוא עלול להתהפך לנחש, שהוא מסית ומדיח חס ושלום, וכבר לא יהיה עם מי לדבר כלל, אבל |שם| שלח ידך ואחוז בזנבו, היינו אם תמצא בו איזה נקודה קטנה, כמה שרק יהיה, אפילו אם הוא רק זנב בעלמא, אזי, ויחזק בו ויהי למטה בכפו, היינו כבר יכולים לחזק אותו ולהחזירו לבחינת מטה, עד שיתהפך גם לעץ עושה פרי, ויהנו ממנו כל מיני הנאות טובות.

וזהו גם האות השני של הבאת ידו בחיקו ונעשה מצורעת כשלג, כי הצדיק האמת שרוצה לקרב נשמות ישראל אליו יתברך, ולדונם לכף זכות תמיד, צריך להיות מוכן ומזומן לעשות צדקה וחסד עם כולם, ותמיד יהיה ידו פתוח לעשות צדקה וחסד, בבחינת |דברים ט"ו| פתוח תפתח את ידך לו וגו', ולהכניס אותו בחיקו ובכיסו, ולעזור להם בכל מה שיכול, כי בזה שפותחים את היד לעזור לאחד מישראל, על ידי זה נפתחים השערים שלמעלה לעזור לאדם, כי יש אכזריות הטמון באדם שאינו מניח אותו לעזור להשני, ועיקר עבודת האדם להפוך את האכזריות לרחמנות, ולפשוט ידו לעזור לכולם, בבחינת |מלכים א' י"ז| ואת העורבים צויתי לכלכלך הכתוב אצל אליהו הנביא, שדייקא העורבים שהם בטבעם אכזריים, נתהפכו לרחמנות לכלכל את אליהו, וזה עוצם מעלת מצות צדקה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ד'|, מה שאין כן אם רוצה להחביא ידו בתוך חיקו, כאילו אין לו כלום, אזי מיד נעשה ידו מצורעת כשלג, ואין בה תועלת של כלום, ולכן הראה הקדוש ברוך הוא אות זה עם ידו בחיקו, ללמד אותו איך מנהיג צריך להתנהג עם נשמות ישראל, שידו יהיה תמיד פשוטה לחיקו ולכיסו לעזור להם בכל ענין, כי אם לא זה בחינת מצורע, ואינו נקרא בשם מנהיג כלל, ודייקא עם שני אותות אלו למד משה רביו איך מנהיג ישראל צריך להתנהג באמת.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם בא איזה יהודי שלא היה שומר תורה ומצוות מארץ ישראל לארצות הברית, וחשב לעשות עסק ומסחר ולהרוויח כסף ולחזור לארץ ישראל, אבל לא הצליח, ונשאר בעל חוב ולא היה לו כסף אפילו לקנות כרטיס ולחזור אל משפחתו שבארץ ישראל, והיה שבור מאד, והסתובב בעיר וויליאמסבורג בין יהודים חרדיים, אולי ירחמו עליו ליתן לו כסף לחזור הביתה, אבל היה חפשי לגמרי עם שערות גדולות ואף אחד לא הסתכל עליו, עד שניגש אליו יהודי אחד, ואמר לו, תשמע לי, הרי כאן בין אנשים בוודאי לא תעשה כסף, כי מיד שרואים אותך בצורה כזו, אינם רוצים שייכות עמך, עצתי שתכנס אל הרבי מסטמר שהיה גר אז בוויליאמסבורג, והוא איש צדיק ובעל חסד עצום, ואולי הוא ירחם עליך, וציית לעצתו, ובא אל הרבי מסטמר זי"ע, וסיפר לפניו כל לבו, והרבי מסטמר זי"ע ריחם עליו מאד, ואף על פי שראה שהוא רחוק מאד מיהדות, וקרא מיד להגבאי שלו, ונתן לו כסף, ואמר לו שילך ישר לקנות לו כרטיס, כי לא רצה לתת ביד האיש ההוא כסף פן יבזבזם על דברים אחרים, והלך הגבאי וקנה לו כרטיס שעלה בימים ההם הון תועפות, והאיש ההוא נתרגש מאד מאד איך הרבי מסטמר זי"ע קיבל אותו בסבר פנים יפות, ועזר לו מיד, ולא היה יכול להסיח דעתו מעוצם החסד והטובה שעשה עמו, עד שחזר הביתה וסיפר לכולם את החסד שעשה עמו הרבי מסטמר זי"ע, ונכנס בו הרהורי תשובה אמיתיים עד שחזר אל היהדות ביחד עם כל בני ביתו, הרי רואים איך הצדיקים מוכנים לעשות צדקה וחסד עם כל הבריות, יהיה מי שיהיה, וזהו הסימן של מנהיג ישראל אמיתי, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים כאלו, ולקבל מהם לימודם הנפלאה, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת וארא ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ו המדבר מן האמונה שצריך להיות לאדם גם בעצמו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, שעל-ידי שהעולם הם מקטני אמנה, על-כן הם צריכים לתענית, דהיינו עבודות קשות, כי בודאי ידוע, שאפשר לעבוד השם יתברך בכל דבר, כי 'אין הקדוש-ברוך-הוא בא בטרוניא עם בריותיו' |עבודה-זרה גן|, אך מה שצריכין לפעמים לעבודות קשות, הוא בבחינת מה שאמרו

רבותינו זכרונם לברכה |סנהדרין עד| 'בשעת שמד אפילו אערקתא דמסאני יהרג ואל יעבר', נמצא שאף שבאמת אין ראוי שיהרג על זה, אך מחמת שהוא שעת שמד, והם מתגברים ורוצים דייקא להעבירו על דת ולהביאו לכפירות, חס ושלום, על-כן הוא מוכרח למסר נפשו אפילו על דבר קל, והעבודה-זרה והכפירות הם בבחינת |תהלים קל"ה| "אף אין יש רוח בהם", שאין בהם שום רוח כלל, והקטני-אמנה הם בבחינת "מקוצר-רוח", שהוא כמו ממוצע, דהיינו שאין להם אמונה שלימה, שהיא בחינת מאריך רוחו, כמובא במקום אחר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קנ"ה|, ואף-על-פי-כן אינם כופרים לגמרי, שאין להם שום רוח כלל, רק הם כמו ממוצע, ורוחם קצרה, בחינת מקוצר-רוח, וזהו |שמות ו| "מקוצר-רוח ומעבודה קשה"-שמחמת שהם בבחינת "קוצר-רוח", מחמת שהם קטני אמנה כנ"ל, על-ידי-זה צריכין לעבודות קשות ולתעניתים כנ"ל, כמו שבשעת השמד שהיא קלקול אמונה לגמרי, צריכין אפילו למסור נפשם ממש אפילו על דבר קל, כמו-כן כשיש קטנות ופגם באמונה, צריכין לעשות עבודות קשות כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ידוע, שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומי שדבוק בו יתברך באמת אפשר לעבוד את השם יתברך בכל דבר ממש, כי גם בתוקף הגשמיות והחומריות נמצא אלקותו יתברך, ובשעת אכילה ושתיה ושינה ומשא ומתן עם הבריות, האדם מברר בירורים, ומעלה ניצוצי קדושה מבין הקליפות אל שורשם העליון, ולכן אי אפשר לאדם לפטור את עצמו ולומר שבמקום שהוא נמצא שם, אין אלקותו יתברך, כי מלכותו בכל משלה, ולית אתר פנוי מיניה כלל, וכל זה נקרא אמונה שלימה, וכשיש לאדם אמונה שלימה וברורה כזאת אזי אינו צריך לעשות עבודות קשות וסיגופים שונים כדי להתקרב אליו יתברך, כי הוא קרוב אליו יתברך בכל מה שהוא עושה, ואפילו בשעה שהוא עוסק בצרכיו הגשמיים, אין שום דבר שימנע אותו מעבודת השם יתברך, כי יודע איך להפוך את הכל לעבודת השם, וכל העבודות קשות וסיגופים שונים, כמו תעניות וגלגולי שלג וכו', הכל מחמת בחינת "קטנות אמונה", היינו שיש לו אמונה, אבל אינו משיג את האמונה בשלימות, ונדמה לו שבכדי להתקרב אליו יתברך, הוא מוכרח לעשות עבודות קשות כאלו, ולשבור את חומריות גופו ולהכניע את ערלת לבבו, ונדמה כמי שמוסר נפשו "אערקתא דמסאני", היינו על שרוך נעל, בשעת השמד, כי אף על פי שלא היה ראוי למסור נפשו על דבר כזה, אבל מחמת שהוא שעת השמד, והם מבקשין להעביר אותו על דתו חס ושלום, לכן צריך למסור נפשו גם על זה, וכן הוא זה שעדיין לא נתברר אצלו האמונה הקדושה, שהוא כמו שעת השמד אצלו,

כי רוצים להטיל ספק באמונתו חס ושלום, ולכן צריך למסור נפשו גם על דברים קטנים, ולשבור את גופו על ידם, אבל מי שאמונתו חזק ובשלימות, אינו צריך להגיע אל כל זה, כי יכול לעבדו יתברך בכל דבר ממש.

ומסיים רביז"ל, ויש כמה בחינות בקטני אמונה, כי יש אפילו צדיקים שהם קטני אמונה, כמו שדרשו רבותינו, זכרונם לברכה |סוטה מח| על פסוק "כי מי בז ליום קטנות"-'מי גרם לצדיקים' וכו' |שיזבזב שולחנם לעתיד לבא, קטנות אמונה שהיתה בהם|, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בדברים אלו שבסוף דברי רביז"ל, גנוז יסוד חזק וחשוב מאד בכל חיי האדם, שמלבד האמונה שצריך להיות בהשם יתברך, צריך להיות לו אמונה גם בעצמו, שיאמין שיש לו כוחות להגיע אל המדריגות וההשגות הכי גבוהות בעבודת השם יתברך, ואמונה זאת נמשכת מן האמונה שצריך להיות לאדם בהשם יתברך, כי כל יהודי הוא חלק אלוק ממעל ממש, ויש בו נשמה קדושה הנחצבת מתחת כסא כבודו יתברך, ואם כן בוודאי הוא יכול להגיע אל כל המדריגות הכי גבוהות והכי רמות בעבודת השם יתברך, רק אותו יצר הרע שמנסה למעט אמונתו של אדם בהשם יתברך, ולהכניס בו כל מיני ספיקות ובלבולים של הבל, גם מנסה להכניס בו ספיקות ובלבולים באמונה בעצמו, "האם אני ראוי לכל זה באמת?" "האם לבריה פחותה ושפילה כמוני, שחטאתי ועויתי כל כך נגדו יתברך, יש כוח להגיע אל איזה מעלה ומדריגה בעבודת השם יתברך?", ומחמת בלבולים כאלו, הוא נופל בעיני עצמו מאד, ואינו מנסה לקום ולהגיע אל מה שיכול להגיע, ונשאר חסר וריק מכל, אבל כשאדם מחזק את עצמו באמונה יתירה, ומכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אזי הוא יודע היטיב שאין שום דרגא שבעולם נמנע ממנו כלל, והעיקר שהכל תלוי בו הוא רק יגיעות ועבודות, להתייגע בעבודת השם יתברך ובתורה ובתפילה, ולפרש כל שיחתו אליו יתברך בקביעות עצום, וכפי שאדם מחזק את עצמו בשיחה זו תפילה אליו יתברך, ואינו מניח את הרצונות והכיסופים שלו מפני שום דבר שבעולם, אזי זוכה לעלות ולהתעלות בעבודת השם יתברך, וזוכה להגיע אל מה שצריך להגיע, להיות דבוק בו יתברך באמת ובתמים, ולהתענג על נועם זיו השכינה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה רביז"ל מזכיר בתורה זו את הפסוק מפרשת השבוע |שמות ו'| ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, שעם ישראל לא היו יכולים לקבל את דברי משה רבינו,

שבישר להם שיגאלו ממצרים, ולמה? מקוצר רוח ומעבודה קשה, היינו מחמת שהיה בהם בחינת קטנות אמונה, שהוא "קוצר רוח", וזה גרם להם "עבודה קשה", שנדמה להם שצריכין לעשות עבודות קשות, כדי להתקרב אליו יתברך, ולא האמינו שעכשיו הם ראוים ליגאל על ידי המצוות שצוה אותם השם יתברך על ידי משה רבינו, ונדמה להם שבכדי לצאת מן הגלות הארוך והמר שלהם, יצטרכו לעשות עבודות קשות מאד, ומי יודע אם יוכלו להחזיק בזה, כי שם במצרים היתה גלות הדעת והדיבור, בבחינת מצר ים, ונדמה להם שאי אפשר להאיר בהמוח שלהם אלוקתו יתברך, וגם קשה לפתוח הפה לדבר אליו יתברך, ולכן לא היו יכולים לקבל את דברי משה רבינו, ונדמה להם שכבר אי אפשר לצאת מן הגלות, אבל משה רבינו שהיה המנהיג האמיתי, והוא רחמן אמיתי בבחינת |ישעיה מ"ט| כי מרחמם ינהגם, הוא המשיך בהם גילוי אלקותו יתברך, עד שהכניס אמונה זכה וברורה בהם והיו ראויים לצאת ולהיגאל.

והנה צריכין להבין, שהרי בפרשת שמות מצינו שלקה משה רבינו על שאמר |שמות ד'| והן לא יאמינו לי וגו', ועל שסיפר לשון הרע על ישראל, ולכאורה קשה, כי הלא רואים בפרשת השבוע שבאמת לא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, ואם כן מה היה הפגם של משה רבינו שלכאורה כיוון אל האמת? אבל לפי דברי רביז"ל הנ"ל מבואר הענין היטיב, כי המנהג האמיתי צריך להיות לו אמונה בשלימות, לא רק בהשם יתברך לבד, אלא גם בעצמו, שיאמין שיש לו הכוחות לגלות ולפרסם אמיתת מציאותו יתברך לכל באי עולם, ורק על ידי חיזוק אמונה כזה, יכול להצליח באמת לקרב את הבריות אל עבודתו יתברך, אבל אם אין למנהיג אמונה ברורה כזאת בעצמו, ונדמה לו שאין לו הכח לזה, אזי באמת לא יועיל להכניס תוקף האמונה בתוך מקורביו, ולכן מיד שמשה רבינו מיאן בשליחות הקדוש ברוך הוא ליגאל עם ישראל ממצרים, ואמר, |שמות ג'| מי אנכי כי אלך אל פרעה וגו', ולא האמין שיש לו הכוחות לעשות דבר גדול כזה, בזה בעצמו גרם שלא יהיה אמונה שלימה בתוך נשמות ישראל, כי אם רבי לא שנה, רבי חייא מנא ליה? אם אין למנהיג אמונה תקיפה בכוחות של עצמו, איך יכניס במקורביו אמונה שלימה? ולכן זה שאמר והן לא יאמינו לי וגו', היה תוצאה ממה שלא האמין בעצמו כל כך, אבל אחר כך כשהראה לו הקדוש ברוך הוא אות הנחש והצרעת, והבין שזה מחמת חסרון אמונתו, אזי התרצה ללכת בשליחותו של הקדוש ברוך הוא ליגאל עם ישראל ממצרים, ואזי כבר תיקן את החסרון והועיל להכניס האמונה בעם ישראל, ולגאול אותם ממצרים, וכן הוא אצל כל רב ומנהיג

הדור, שכפי תוקף אמונתו ובטחונו בהשם יתברך, כן הוא זוכה להכניס אמונה ובטחון בתוך הדור, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל מנהיגים וצדיקים אמיתיים, כאלו עדי נזכה לאמונה שלימה וברורה בו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת וארא ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף רמ"ז עיין שם.
ואחר שנלקחה בת הקיסר מן הקיסר כנ"ל, היתה הקיסרית מקוננת ומכה ראשה בכותל על אבדת בתה, והיתה מצערת בדברים מאד את הקיסר, שעל-ידי גסותו אבד את הבחור הנ"ל, ועתה אבד בתם |ואמרה| הלא היא היתה כל המזל והצלחה שלנו, ואבדנו אותה, ומה יש לי עוד היום? והיתה מצערת אותו מאד, ובודאי גם אליו בעצמו היה צר מאד על אבידת בתו, ועוד היתה הקיסרית מצערת ומכעסת אותו מאד, ונעשו קטטות וכעסים ביניהם, והיתה מדברת לו דברים רעים, עד שהכעיסה אותו מאד, עד אשר אמר לשלחה, והושיב דיינים, ופסקו לשלחה, ושלחוה, |שקורין פאר שיקט|, אחר-כך היה הקיסר שולח למלחמה, ולא היה מצליח, והיה תולה הדבר באיזה יעדניראל, שבשביל שעשית כך על-ידי זה אבדת המלחמה ושלח אותו, אחר-כך שלח עוד למלחמה, ולא הצליח ושלח עוד יעדניראלין |היינו פר שיקט|, וכן שלח כמה יעדניראלין, וראו בני המדינה, שעושה דברים זרים בתחלה שלח הקיסרית, אחר-כך יעדניראלין, וישבו עצמן אפשר להפך לשלח אחר הקיסרית, ואותו ישלחו, והקיסרית תנהג המדינה, וכן עשו, ושלחו את הקיסר, והשיבו את הקיסרית, והיא נהגה המדינה.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ואחר שנלקחה בת הקיסר מן הקיסר כנ"ל, היתה הקיסרית מקוננת ומכה ראשה בכותל על אבדת בתה, זהו בחינת התפלה והצעקה אליו יתברך, בבחינת |ישעיה ל"ח| ויסב חזקיהו פניו אל הקיר, ואמרו חכמינו הקדושים |ברכות י| אל קירות לבו, כי היא היתה אשה כשירה, וידעה שאין עצה אחרת להחזיר את בתה כי אם על ידי תפלה ובקשה אליו יתברך, ולהתפלל אליו יתברך מעומק הלב.
והיתה מצערת בדברים מאד את הקיסר, שעל-ידי גסותו אבד את הבחור הנ"ל, ועתה אבד בתם |ואמרה| הלא היא היתה כל המזל והצלחה שלנו, ואבדנו אותה, ומה יש לי עוד היום? והיתה מצערת אותו מאד, כי עכשיו קיבל הקיסר עונש מדה כנגד

מדה, על מה שעשה רעות על שום דבר, אל הבחור, החתן האמיתי של בתו, כי כך מתנהג בזה העולם, שהכל חוזר אל האדם, מדה כנגד מדה, בבחינת |ויקרא א'| איש כי יקריב מכם קרבן, מכ"ם ראשי תיבות מדה כנגד מדה, כי העולם הוא כמו ראי |שקורין "שפיגעל"|, ומה שאדם עושה רע לאחרים הוא עושה רע לעצמו, ולכן מה שציער את הבחור, והרחיק את בת זוגו ממנו, גם עכשיו ציערה אשתו אותו, והתחיל להיות פירודים והתרחקות ביניהם.

ובודאי גם אליו בעצמו היה צר מאד על אבידת בתו, ועוד היתה הקיסרית מצערת ומכעסת אותו מאד, ונעשו קטטות וכעסים ביניהם, והיתה מדברת לו דברים רעים, עד שהכעיסה אותו מאד, עד אשר אמר לשלחה, והושיב דינים, ופסקו לשלחה, ושלחוה, |שקורין פאר שיקטן|, כי זהו בחינת משפט מעוקל, על ידי דיינים שאינם כשרים, שמעוותים את הדין, ועל ידם באים כל הצרות לעם ישראל רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קל"ט.| אם ראית דור שצרות רבות באות עליו - צא ובדוק בדייני ישראל, שכל פורענות שבאה לעולם, לא באה אלא בשביל דייני ישראל, כי כשמעמידים דיינים קלים וריקים, הם עלולים לעוות המשפט ולהרשיע את הצדיק ולזכות את הרשע, והוא נגע וספחת מאד מצויה בדורותינו אלה רחמנא ליצלן, שמעמדים דיינים ורבנים שאינם הגונים, והם מעוותים את הדין וגורמים מה שגורמים, גיטין ופירודים בין איש לאשתו, ובין אדם לחבירו, עד שכל העולם מלא שנאות ומחלוקת רחמנא ליצלן, כי התפקיד של דיין אמיתי הוא לאהוב שלום, ולרדוף שלום, ולעשות פשרה בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו, ואז הוא נקרא דיין כשר והגון באמת, אבל אחרת הוא רק קל וריק, וצריכין ליזהר מאד מפסקיו והוראותיו.

אחר-כך היה הקיסר שולח למלחמה, ולא היה מצליח, כי מיד שגירש את אשתו, אבד כל הצלחתו והשפעתו, בבחינת |יבמות ס"ב| כל השרוי בלא אשה שרוי בלא חומה ובלא שמחה וכו', וכבר גילה לנו רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ט| שכל השפעתו ועשירותו של אדם בא לו בזכות אשתו דייקא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בבא מציעא נ"ט| אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו, ועל ידי שגירש אותה אבד הצלחתו, כי כל המגרש אשתו ראשונה אפילו המזבח מוריד עליו דמעות |גיטין צ|, ויש לומר בדרך מליצה למה דייקא המזבח מוריד דמעות, כי המזבח מקונן ואומר, יש לי די קרבנות מן הבהמות, ואיני צריך קרבנות של בני אדם, שהם הילדים שנעשים קרבנות רחמנא ליצלן כשהורים מתגרשים ומריבים ביניהם, ולכן גם כאן אבד הקיסר כל הצלחתו מיד שגירש אותה.

והיה תולה הדבר באיזה יעדניראל, שבשביל שעשית כך, על-ידי זה אבדת המלחמה, ושלח אותו, אחר-כך שלח עוד למלחמה, ולא הצליח ושלח עוד יעדניראלין |היינו פר שיקטן|, וכן שלח כמה יעדניראלין, כי כן דרך הבעל גאוה והגס רוח, שתמיד תולה החסרונות שלו באחרים, שבגללך קרה כך וכך, ואינו שם לב שבאמת כל החסרונות תלויים בו, והוא לבד אשם בכל הכישלונות שלו.

וראו בני המדינה, שעושה דברים זרים בתחלה שלח הקיסרית, אחר-כך יעדניראלין, וישבו עצמן אפשר להיפך לשלח אחר הקיסרית, ואותו ישלחו, והקיסרית תנהג המדינה, וכן עשו, ושלחו את הקיסר, והשיבו את הקיסרית, והיא נהגה המדינה. כי סוף כל סוף האדם נתפס ברשת של עצמו, וכמו שכתוב |משלי כ"ו| כרה שחת בה יפול, כי הוא מקבל חזרה מדה כנגד מדה, ומה שרצה לשלח את אשתו וכל שריו, לבסוף שלחו אותו ונשאר בלי כלום, ולכן טוב לאדם לעשות לעצמו חשבון הנפש, לא להסתכסך עם אף בריה שבעולם, כי לא כדאי לגרום לאחד צרות ,שסוף כל סוף הצרות יחזרו אליו חס ושלום, יותר טוב לעשות צדקה וחסד עם כל הבריות, ועל ידי זה כולם יאהבו אותו, ויעשו גם עמו צדקה וחסד, והשם יתברך יזכינו לעקור את מדת הגסות והרשעות מעצמינו, ונזכה לקנות מדות טובות וישרות, עדי נזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך באמת ובתמים כל ימינו, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת וארא ה'תש'ס

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ו המדבר משערי הגן עדן ומלימוד פוסקים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כי יש גן-עדן, והם שני בחינות גן ועדן, והם בחינת חכמה עלאה וחכמה תתאה, כי עיקר תענוג גן-עדן הוא השגת חכמת אלקות, היינו חכמה עלאה וחכמה תתאה, שהם בחינת גן-עדן כנ"ל, אך לזכות לזה אי אפשר כי-אם על-ידי השערים, כי יש שערים, היינו בחינת שערי גן-עדן, שעל-ידי-זה זוכין ליכנס לגן-עדן, דהיינו להשגת חכמה עלאה וחכמה תתאה, אך אלו השערים גנוזים וטמונים בארץ, בחינת |איכה בן "טבעו בארץ שעריה", וצריכים לזה בעל הבית על הארץ, שיהיה מושל בארץ, שיוכל להוציא ולהקים ולהעמיד השערים שנטבעו בארץ ודע, שעל-ידי למוד פוסקים זוכין להיות מלך ומושל בארץ, ואז יכולין להעמיד ולהקים השערים שטבעו בארץ, וזה בחינת

|משלי כ"ט| "מלך במשפט יעמיד ארץ" 'במשפט' דיקא, היינו על-ידי משפט, שהוא משפטי ודיני התורה, דהיינו למוד פוסקים, שמבררים משפטי ודיני התורה, על-ידי-זה נעשה מלך ומושל, ועל-ידי-זה יוכל להעמיד ארץ, ואז מעמיד ומקים ומגלה השערים שטבעו בארץ, שעל-ידי-זה זוכין לגן-עדן כנ"ל וזהו "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך וכו' לשבטיך" |דברים ט"ז|, "שבט" ראשי-תבות ט'בעו ב'ארץ ש'עריה |היינו השערים שנטבעו בארץ|, וזהו שופטים ושוטרים תתן לך וכו'; כי השופטים ושוטרים, שהם בחינת המנהיגים והמושלים בארץ, וזהו שופטים דייקא, כי העיקר על-ידי משפטי התורה, בחינת פוסקים, בחינת "מלך במשפט יעמיד ארץ", על-ידי-זה נתגלין השערים שנטבעו בארץ, וזהו תתן לך בכל שעריך לשבטיך, כי השופטים ושוטרים מקימין השערים שנטבעו בארץ, וזהו בכל שעריך ל"שבטיך", כי הם מקימין ומגלין השערים שנתעלמו, בחינת ט'בעו ב'ארץ ש'עריה; הם מקימין אותם על-ידי המשפט שלהם, דהיינו למוד פוסקים, בחינת "מלך במשפט יעמיד ארץ", כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה העולם הזה הוא באמת גן עדן נורא ונפלא מאד, כי נקראת "גן" על שם נ"ג פרשיות התורה הגנוזות בתוכה, ונקראת "עדן" על שם עידונא דנחלא שאפשר להמשיך בתוכה, היינו השגות רוחניות אלקות במדריגה גבוה מאד, כי כל העולם כולה מקושרת לרוחניות אלקותו יתברך, רק היא מוסתרת ומלובשת בגשמיות הבריאה, אבל מיד שהאדם מוצא את התורה ואת ההלכות שיש בתוך גשמיות הבריאה, אזי רואה שהיא באמת גן נהדר ונפלא מאד, כי כל נ"ג פרשיות התורה מגלים ומפרסמים את התורה ואת ההלכות שיש בתוך ד' חלקי הבריאה, שהם דומם צומח חי ומדבר, כי בתוך נ"ג פרשיות התורה יש התרי"ג מצוות, שכולם נעשים באחד מד' חלקי הבריאה הנ"ל, כי יש מצוות המלובשת בדומם, כגון החופר בור ברשות הרבים, והבונה בית וכו', וכן יש הלכות בצומח שהם כל המצות התלויות בארץ וצמחי האדמה, וכן מצוות התלויות בבעלי חיים שהם קרבנות וטריפות ונבילות וכו', וכן מצות התלויות במדבר, שהם כל המצוות בין אדם לחבירו, והנה לפני שאדם לומד תורה, אזי נדמה לו כאילו הכל הפקר, וכאילו העולם כמנהגו נוהג, ואין בתוכה שום עבודה כלל, אבל מיד שאדם לומד נ"ג פרשיות התורה, וכל המצוות הכתובות בהם, אזי נתגלה לו איך שבכל פרט ופרט ממש, יש מצוות וציווי השם, ואין שום דבר הפקר כלל, כי על כל תנועה ותנועה יש הלכות ודינים המלמדים אותו איך להתנהג בה, ואין שום דבר ריק כלל. וכן כלליות הסיפורים של התורה הקדושה, היינו בריאת העולם, והאבות

הקדושים, ומשה רבינו, ויציאת מצרים וכו', הכל מלמד אותנו הליכות החיים, איך להתקרב אליו יתברך מכל מה שעובר עלינו, כי מעשה אבות סימן לבנים, ובכל סיפורי התורה יכולים להוציא משפטי הנהגות ישרות, איך להתנהג במשך ימי חיינו עלי אדמות, נמצא שנ"ג פרשיות התורה הקדושה הם באמת "גן", והגן הזה נמצאת בתוך זה העולם ממש, אשרי מי שזוכה להשיגה ולהבינה.

והנה הבחינה השנית היא "עדן", שהיא רוחניות אלקותו יתברך, וסודות התורה, המלובשות בתוך כל פרט ופרט, כי מלבד פשטות המצוות והלימודים שיש בכל פרטי הבריאה, יש גם רמזים וסודות עליונות בתוך כל פרט ורפט, ולהשיגם זוכים על ידי שמתדבקים אליו יתברך בשיחה זו תפילה, ומפרשים את כל שיחתו אליו יתברך, ומבקשים ממנו שיגלה לו את הפנימיות שיש בכל דבר, ואז האדם זוכה להמשיך על עצמו "עידונא דנחלא", שהם העדן העליון, רוחניות אלוקתו יתברך במדריגה גבוה מאד, ונשלם אצלו ה"גן עדן" שמרגיש עצמו כמו בעולם הבא, עוד בחיים חיותו בעולם הזה, אשרי הזוכה להגיע אל זה.

וזה מה שמגלה לנו רביז"ל כאן, שהשערי גן עדן הם בזה העולם ממש, רק שהם טבועים בארץ, וצריכין בעל הבית להרים ולהקים אותם, כי השערי גן עדן נעלמים ונסתרים מרוב בני אדם מחמת שהם שקועים וטמונים בגשמיות ובארציות, ואי אפשר בקלות לראות את התורה והרוחניות שיש בהם, אבל מיד שבא בעל הבית, שהוא צדיק אמיתי, ומלמד ההלכות שיש בתוך כל דבר, וגם מלמד הרוחניות אלקות שיש בתוך כל דבר, אזי מתחילים שערים אלו לצאת מטביעתם בארץ, ונתגלים לעיני כולם, ואזי יכולים כולם ליכנס ולטייל בתוך הגן עדן.

וזהו עוצם החשביות והמעלה של לימוד פוסקים, כי בלי לימוד פוסקים אין האדם יודע את ההלכות שיש בכל דבר, אבל כשאדם מתמיד בלימוד פוסקים, ומברר לעצמו ההלכה שיש בכל דבר, אזי מתחילים שערי הגן עדן להפתח לפניו, וזוכה ליכנס בתוכו לשלום, ולכן אשרי הלומד פוסקים בכל יום, ואשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל צדיקים אמיתים, שמגלים הרוחניות אלקות יש שבתוך הפוסקים, כי על ידי זה יזכה לחיות חיים טובים ואמיתיים בזה בבא לנצח, ולהתענג על נועם זיו השכינה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בהקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע ענין גלות מצרים, והעבודה הקשה שהיה לעם ישראל במצרים, ואיתא בזוהר הקדוש |בראשית כ"ז.| שענין |שמות א'| וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים וגו', פירושה, שהיה מר להם מחמת קושיא,

וקל וחומר, וליבונא דשמעתתא, שלא היו יכולים לברר לעצמם את ההלכה כראוי, כי עדיין לא היה להם בעל הבית להוציא להם השערים הטבועים בארץ, ולכן היו אז בסכנה גדולה שלא יטבעו בנו"ן שערי טומאה רחמנא ליצלן, כי שם המצרים היתה תוקף ערות הארץ, ולא זכו לראות את הפתח והשער של הגן עדן שיכולים לצאת משם, אבל כשבא משה רבינו שהוא הבעל הבית והמנהיג האמיתי, והוא התחיל להאיר בהם אמתת מציאותו יתברך, ואת התורה וההלכות שיש בתוך כל פרטי הבריאה, אזי ראו איך שגם בתוקף שעיבודם במצרים, יכולים למצוא אלקותו יתברך, ולצאת משם לחירות עולם.

וזה בחינת הארבע לשונות של גאולה, שהם והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי, שהם כנגד הד' כוסות של ליל פסח המכוונים כנגד הד' עולמות, עשיה יצירה בריאה ואצילות |כמבואר בכתבי האריז"ל בכוונות ההגדה|, כי משה רבינו התחיל להוציא אותם מתוקף טביעתם בתוך הגשמיות והארציות, ולהראות להם איך שיש אלקות ותורה בכל דבר, שזה היה כל תכלית יציאתם ממצרים, כדי להגיע אל הר סיני ולקבל את התורה, בבחינת |שמות ג'| בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה, והלשון החמישי של גאולה שהוא והבאתי, הוא כנגד "עתיק" שהוא כתר עליון, שכנגדו ממלאים הכוס לאליהו הנביא שיבוא לבשר את הגאולה, כי זהו השגת ה"עדן", עידונא דנחלא, שהם סודות ורוחניות אלקות שגילה להם משה רבינו בתוך תוקף גלותם, וזה אשר הועיל להפיח בהם חיים חדשים, ולהכניס בהם תקוה טובה לצאת מגלותם ולהתקרב אליו יתברך באמת, נמצא שמשה רבינו פתח להם את שערי הגן עדן, ועל ידי זה עשה אותם לעם נבחר להקדוש ברוך הוא, וזכו לצאת ממצרים לגאולת עולם.

וחזר מוהרא"ש נ"י וקישר את כל הנ"ל, לענינא דיומא, ענינא דראש חודש שבט, בקשר עליון וחזק מאד, כי רביז"ל מגלה סוד הנ"ל בתוך הפסוק, שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך "לשבטיך", שב"ט ראשי תיבות ט'בעו ב'ארץ ש'עריה, נמצא שזה רמז נפלא לחודש שבט, שתמיד נופל בימי שובבי"ם, שבהם אנחנו קורין את פרשיות אלו של יציאת מצרים, ואחד בשבט הוא ראש השנה לאילנות כדברי בית שמאי |ראש השנה ב.|, כי ראש השנה לאילנות הוא בחינת התחלת צמיחת הפרי מתוך גשמיות הארץ, היינו שעולה השרף באילנות, ומתחיל עוד הפעם לצמוח, והוא ענין התגלות שערי הגן עדן הנ"ל, כי באמת גם האדם נמשל לעץ השדה, וכמו שכתוב |דברים כ'| כי האדם עץ השדה וגו', ועיקר חיותו הוא על ידי פרי ואילני השדה שהם החטה והשעורה והגפן וכו', כי כך ברא הקדוש ברוך הוא את

העולם, שיקבל האדם חיותו מצמחי האדמה, והוא יחזור ויעלה אותם לשרשם העליון, כי על ידי שיקיים את מצות התורה שתלויים בגשמיות האדמה, ויכוון באכילתו להיות חזק ובריא לעבוד את השם יתברך, על ידי זה ימצא את שערי הגן עדן שיש בזה העולם ויתקרב אליו יתברך באמת, ובית שמאי אומרים שכבר בא' שבט שהוא ראש חודש, שאז הלבנה עדיין בתכלית המיעוט, גם אז יכולים לגלות את ההלכות והרוחניות שיש בכל אילני השדה, ולעשות ראש השנה לאילנות, שהוא התחלה חדשה בעבודת השם יתברך, וכן יהיה לעתיד, וכמו שמובא, שלעתיד לבא יפסקו ההלכה כמו בית שמאי, נמצא שהשגת עולם הבא ושערי גן עדן, אנחנו מקבלים כבר בתחילת חודש שבט, שאז מתחילין השערים לצאת מן האדמה מחדש, ולכן דייקא בימי שובבי"ם אנחנו מקבלים את קדושת חודש שבט, כי היא ענין של יציאה מן הגלות, ולעלות ולהשיג אלקותו יתברך מחדש, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו התיקונים הנפלאים הנעשים בימים אלו, ונזכה לתשובה שלימה ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת וארא ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"ח, המדבר מן האבידות הנמצאים אצל הצדיק, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע שצריך לנסוע להצדיק לחזור על אבידתו, כי קודם שיוצא האדם לאויר העולם, מלמדין ומראין לו כל מה שצריך לעשות ולעבוד ולהשיג בזה העולם, וכיון שיצא לאויר העולם מיד נשכח מאתו, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |נדה ל|, והשכחה היא בחינת אבדה, כמו שקראו רבותינו, זכרונם לברכה, את השוכח אובד, כמאמרם, זכרונם לברכה |אבות פרק ה'| 'מהיר לשמוע ומהיר לאבד' וכו', וצריך לחזור ולבקש אבידתו, והאבידה שלו היא אצל הצדיק, כי הצדיק חוזר על אבידתו עד שמוצאה, ואחר שמוצאה, חוזר ומבקש אחר אבידות אחרים עד שמוצא גם אבידתם, עד שמוצא האבידות של כל העולם, על כן צריך לבוא להחכם לבקש ולהכיר אבדתו, ולשוב לקבלה אצלו, אך הצדיק אינו משיב לו האבידה עד שידרשנו אם אינו רמאי ושקרן, כמו שכתוב "עד דרש אחיך והשבותו לו" 'עד שתדרש את אחיך אם אינו רמאי' |בבא מציעא כז|, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מעלת ההתקרבות אל צדיקים אין לתאר ואין לשער כלל, כי על ידי שאדם זוכה להתקרב אל צדיק אמיתי, הרי זוכה למצוא את כל

האבידות שאבד מעודו, מיום שנמצא על פני האדמה, עד היום הזה, כי הנה כל אחד מישראל יש לו נשמה קדושה וטהורה, שהיא חלק אלוה ממעל ממש, ולפני שיצא לאויר העולם, בהיותו עדיין בבטן אמו, למד כל התורה כולה, והראו לו כל ההשגות והמדרגות שיכול לבא אליהם בזה העולם, אבל מיד שיצא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ונשכח ממנו הכל, נמצא שכל התורה כולה היא בבחינת אבידה אצלו, והוא צריך לבקש ולחפש אחריה עד שיזכה למוצאה באמת, וכן על ידי עוונותיו האדם מאבד אבידות, כי הוא אובד חלקי קדושת נשמתו על ידי עוונותיו, בבחינת |תהלים קי"ב| תאוות רשעים תאבד |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ח|, והנה בוודאי היא עבודה קשה וכבידה מאד למצוא כל האבידות האלו, כי רבים הם מאד, ורביז"ל מגלה לנו כאן עצה ודרך נפלאה איך למוצאם, והוא על ידי התקרבות אל הצדיק, כי הצדיק אבד ויגע כל ימיו ושנותיו למצוא כל האבידות שלו, ואחר שגמר למצוא האבידות שלו, ממשיך לחפש ולבקש אחר כל האבידות של שאר אנשי העולם, כי לא מספיק מה שזכה בעצמו למצוא את אבידותיו, אלא רוצה לזכות את כל העולם כולו, שגם הם ימצאו את האבידות שלהם, ולכן הוא בעצמו הולך לחפש אחריהם ולמוצאם, וכשהוא מוצא אותם, אזי רוצה רק להחזיר לכולם את האבידות שלהם, ולזכות אותם לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, אבל זה יכול להיות רק בתנאי אחד, היינו על ידי שהאדם יבוא אל הצדיק, ויבקש את האבידה שלו אצלו, ואז הצדיק בודק אותו אם אינו רמאי, היינו אם ביאתו אל הצדיק הוא באמת למצוא את האבידה שלו, ורק אז מחזיר לו, ובדיוק כמו האובד אבידה גשמי, שהולך ומחפש את אבידתו בכל מקום שנדמה לו שאבדה, והמוצא אותה מכריז שהוא מצא אבידה, והוא בודק אם אין המחפש רמאי, ואם זהו אבידתו באמת, כי צריך לתת כל מיני סימנים והוכחות עד שיתברר שזהו אבידתו באמת, ורק אז מחזיר לו, וכן הוא אצל הצדיק, שבוודאי רוצה להשיב את האבידות של כל אחד ואחד, אבל הוא בודק אותו אם כוונתו באמת, להתקרב אל הצדיק ולקבל ממנו חזרה את אבידותיו, כי אולי בא אל הצדיק לתהות על קנקנו, ולעשות ממנו ליצנות חס ושלום, ואז אין הצדיק צריך את ההתקרבות שלו כלל, ואז מקיים הצדיק את הפסוק |דברים כ"ב| עד דרוש אחיך אותו, ואמרו חכמינו הקדושים |בבא מציעא כ"ז| עד שתדרוש אותו אם אינו רמאי, כי כמו באבידה גשמי לא מחזירים את האבידה, אל מי שהוא רמאי ושקרן, כמו כן באבידות רוחניים, הצדיק אינו מחזיר האבידות עד שיבדוק אותו אם אינו רמאי ושקרן, ומי שבא עם רצונות וכיסופין אמיתיים, ורוצה למצוא האבידות שלו באמת,

בוודאי יזכה על ידי התקרבות אל הצדיק לקבל חזרה את כל האבידות שלו, ולהגיע אל מה שצריך להגיע בזה העולם, אשרי לו ואשרי חלקו.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שגם על האדם לבקש מן השם יתברך, שהאבידות שלו יהיו נמצאים אצל צדיק אמיתי, שיש לו הכח לשומרם כראוי, ושיחזירם לו בזמן שיבוא לבקשם, כי אם יהיו אצל צדיק שאינו גמור, לא יזכה לקבל אותם חזרה כראוי, וכמבואר כל זה בכתבי האריז"ל |שער הכוונות בברכת על הצדיקים|, שכאשר האדם חוטא לפעמים, ועושה עבירות המכבה את המצות, אז מונע מעצמו שכר מצותיו שעשה, והנה ביני ביני, כל זמן שלא שב בתשובה, אותם האורות והמלאכים והסניגורים הנעשים מאותם המצות שעשה, ניתנים לצדיק הראוים לו כפי מה שגזרה חכמתו יתברך, בסוד יכין רשע וצדיק ילבש, אמנם יש איזה צדיקים גדולי המעלה, שאינם רוצים ליהנות מזולתם אלא משלהם, וכשלוקחים ההארות הנזכר, הנה הם בידם בתורת פקדון בלבד בנאמנות, וכאשר ישובו בעליהן בתשובה, יחזירו להם אותם ההארות שלקחו מהם, ולכן אנו מתפללין לפניו יתברך, "ושים חלקינו עמהם", כי הנה אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, וכמעט שהאדם מוכרח לחטוא, ולכן אותם ההארות של חלקינו וגורלינו שהרווחנו על ידי מעשה המצות שעשינו בעולם הזה, ואינם ניתנים לנו מחמת חטאתינו, ישימם עם הצדיקים הגדולים, כדי שיהיו ההארות ההם קיימת, וכאשר נשוב בתשובה יחזירום לנו, ולא ישים חלקינו עם זולתם דהיינו אותם שלא יחזירום לנו, עיין שם כל זה, ולכן צריכין להתפלל להשם יתברך שיזכה להתקרב אל צדיק אמיתי שיחזיר לו כל האבידות שלו, ויזכה למצוא את כל קדושותיו הנאבדות ולהגיע אל מה שצריך להגיע, אשרי הזוכה להתקרב אל צדיק כזה.
וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה פרשת השבוע מדבר מגלות מצרים, שעיקר תכליתה היתה בכדי שעם ישראל ימצאו את קדושותיהן הנאבדות, שהם הניצוצי קדושה שנפלו בין הקליפות על ידי חטא עץ הדעת טוב ורע, ועל ידי הק"ל שנה שפירש אדם הראשון מאשתו, והוליד רוחות ושדין |כדאיתא בעירובין י"ח|, כי כל הטפות והניצוצי קדושה הוצרכו לרדת למצרים ,ולהצטרף שם בכור הברזל עד שיעלו זכים ונקיים, וכמבואר כל זה בכתבי האריז"ל |שער הכוונות - שער יציאת מצרים|, שזהו בחינת |דברים כ"ו| ארמי "אובד" אבי וירד מצרימה וגו', היינו בגלל הקדושות הנאבדות של הדורות הקודמים, הוצרכנו לירד למצרים, ולסבול שם גלות ושיעבוד, והקדושות נמצאו על ידי הצדיק הדור, שהוא משה רבינו עליו השלום, והם היו צריכין להתקרב

אליו בכדי למצוא אבידתם, ולצאת מתוך הגלות, ולכן שלח הקדוש ברוך הוא את משה לגאול אותם ממצרים, כי על ידי התקרבותם אליו, ימצאו את האבידות שלהם, ויהיו ראוים לגאולה.

אבל משה רבינו היה צריך לבדוק אותם אם אינם רמאים, ולכן בתחילה מיאן בשליחות זאת, וחשש מאד פן לא יאמינו לו ולא ילכו אחריו, ורצה שהם יבואו אליו לבקש ולחפש אבידתם, ובזאת יידע כי נאמנים הם, אבל הקדוש ברוך הוא הבטיח לו |שמות ג'| ושמעו לקוליך, כי הם מאמינים בני מאמינים, ובודאי רוצים למצוא את אבידתם ולצאת ממצרים, אבל לפעמים הגדול צריך ללכת אצל הקטן, כי האור שלו גדול יותר מדאי במקומו, ורק על ידי שיטלטל את עצמו ממקומו, ויכניע עצמו לפני הקטן, על ידי זה יהיה יכול לקבל ממנו |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ל"ח|, וכמו שמצינו אצל הרבה צדיקים, כמו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, וכן הרבי ר' אלימלך זי"ע, וכן הגר"א זי"ע, שלפני התגלותם בעולם, הלכו נא ונד בגלות להחזיר בני אדם בתשובה, ופעלו הרבה מאד בעולם, והכל על ידי שהכניעו את עצמם בפני בני אדם, ועל ידי זה הכניסו בהם השגות אלקות.

והנה לכאורה קשה, הרי בתחילת שליחותו של משה רבינו אל ישראל במצרים, אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, |שמות ג'| והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי כי יאמרו לא נראה אליך ה', ואז הקפיד עליו הקדוש ברוך הוא, ואמר לו שדיבר לשון הרע על ישראל, ובוודאי יאמינו, והראה לו שני אותות, המטה שנהפך לנחש, וידו שנעשה מצורע, ובזה רמז לו שתפס מדת הנחש שדיבר לשון הרע, ועונשו של לשון הרע הוא צרעת, ואז אמר לו הקדוש ברוך הוא |שם| ושמעו לקוליך וגו', והנה לכאורה יקשה מאד, כי הרי בפרשת השבוע כתיב |שמות ו'| ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, ואם כן הרי צדק דברי משה רבינו שלא ישמעו אליו, ולמה הקפיד עליו הקדוש ברוך הוא? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי בוודאי משה רבינו היה ראוי להחזיר את כל האבידות של עם ישראל אליהם, והיה יכול להביאם אל מדריגתם והשגתם האמיתית, אבל משה רבינו ידע שהוא מוכרח לבדוק אותם מקודם אם כוונתם רצויה באמת, ואם אינם רמאים חס ושלום, ועל זה חשש משה רבינו אולי באמת לא יאמינו לו, כי אין כוונתם רצויה לגמרי, ועל זה אמר לו הקדוש ברוך הוא שבוודאי יאמינו לו, כי הם בני אברהם יצחק ויעקב, מאמינים בני מאמינים, והראה לו שני האותות, לרמז לו שדיבר לשון הרע, אבל משה רבינו המשיך לטעון אל הקדוש ברוך הוא, התינח שיש להם אמונה, ורוצים לקבל חזרה את כל אבידתם, אבל מי יאמר שהם

יאמינו בי, ושלא יחשבו אותי לרמאי, שאיני ראוי להחזיר להם אבידתם, בבחינת |שם ג'| והן לא יאמינו "לי" וגו' כי יאמרו לא נראה אליך ה', היינו שבוודאי יש להם אמונה, אבל אולי לא יאמינו שאני הצדיק שיכול להוציא אותם מגלותם, ואיך אצליח בשליחותי, ובזה הנקודה צדק משה רבינו עליו השלום, וכמו שכתוב בפרשת השבוע, |שמות ו'| ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, היינו מחמת בחינת קטנות אמונה, שהוא ענין "קוצר רוח", שיש לו רוח של אמונה, אבל הוא בקוצר ובקטנות, ומחמת זה נדמה להם שהם צריכין "עבודה קשה", היינו עבודות קשות וסיגופים חזקים כדי להתקרב אליו יתברך, ולא הבינו את הדרך שרצה משה רבינו להכניס בהם, שיכולים לעבוד את השם יתברך בכל דבר ממש |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ו|, נמצא שבודאי צדקו דברי השם יתברך וגם דברי משה רבינו עליו השלום, כי מצד אחד בוודאי היה להם אמונה, ורצו לקבל חזרה את כל אבידתם, אבל מצד שני לא היה ברור להם אז, שמשה רבינו יש לו הכח לעשות את זה בשבילם, ובפרט שמשה רבינו עליו השלום היה כל כך בטל ומבוטל בעיני עצמו, עד שלא החזיק עצמו לכלום, ואמר |שמות ט"ז| ונחנו מה, והתורה הקדושה מעידה עליו |במדבר י"ב| והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, וכן מפרש רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס'| את דברי חכמינו הקדושים |נדרים ל"ח.| על הפסוק |שמות ל"ד| פסל לך, הפסולות יהיו שלך, משם נתעשר משה, היינו שמשה רבינו אחז שכל הפסולת הוא שלו, היינו מחמת מיעוט השגתו, ומשם נתעשר באמת, כי כל מה שמחזיקים עצמו יותר שפל, זוכים ליותר דעת וחכמה, בבחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע, וזה היה הויכוח בין משה רבינו לבין השם יתברך, שמשה רבינו חשש פן לא יהיה לישראל אמונה שיש לו הכח לגאול אותם, ומחמת זה לא יצליח באמת, עד שמסר לו הקדוש ברוך הוא הכח באמת להראות האותות והמופתים לעיני כולם, ולשבור את טומאת מצרים לעיניהם, בבחינת |ישעיה י"ט| ונגף ה' את מצרים נגוף ורפוא, נגוף למצרים ורפוא לישראל, ואז כולם הכירו את עוצם מעלת משה רבינו עליו השלום, ואיך הוא הגואל האמיתי, שנמצאים אצלו כל הקדושות הנאבדות, והוא יחזיר אותם אליהם כראוי, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים, שילמדו אותנו דרך התורה והתשובה באמת, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בשבת קודש בבוקר, הלך מוהרא"ש נ"י לסעודת ברית מילה של אחד מבני משפחתו, ולא איסתייעא מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת וארא תשס"א

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ע, המדבר מפירוש הפסוק |תהלים ג'| ה' מה רבו צרי וגו', עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב |תהלים ג| ה' מה רבו צרי רבים וכו', כי כל אחד לפי נשמתו ולפי עבודתו כך יש לו יסורים, יש שיש לו יסורים מבניו ומאביו ומשכן, ויש שהוא במדרגה גדולה ממנו, ויש לו יסורים משכנים רחוקים ויש גדול ממנו ויש לו יסורים מכל העיר, ויש גדול מאד ויש לו יסורים מכל העולם, וכל אחד על-ידי היסורים נושא עליו האנשים שיש לו יסורין מהם, כי כשיש לו יסורין, מהם הוא נושא אותם עליו, אך איך אפשר לחמר לישא עליו כל-כך אנשים? אך על-ידי היסורין נכנע גופו, כי כל היסורין נקראים צרות, על-שם שהם מצרין ומעיקין להגוף, וכשנכתת הגוף על-ידי הצרות, על-ידי-זה מאירה ונתגדלה הנפש, כי בהכנע החומר תגדל הצורה, וכמו שכתוב בזוהר |שלח קסח| אעא דלא סלק בה נורא מבטשין לה, גופא דלא סלק בה נהורא דנשמתא וכו', ועל-כן נקראת צרה לשון צורה, כי על-ידי הצרה נכנע הגוף ומאירה הצורה, נמצא שעל-ידי זה שיש לו יסורין וצרות, מאירה הצורה היינו הנפש, והנפש אפשר לה לשאת עליה כמה וכמה אנשים, וזה ה' מה רבו צרי, כל מה שנתרבין צרי, רבים קמים עלי, כי על-ידי-זה אני נושא ומקים ומרים רבים לשרשם, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה הפסוק הנ"ל ה' מה רבו צרי וגו', אמר דוד המלך עליו השלום, במזמור ג', המתחיל מזמור לדוד בברחו בפני אבשלום בנו, שאמר בתקופה קשה מאד בימי חייו, כי היה נרדף מירושלים ממלכותו על ידי אבשלום בנו, והיה מסובב עם בושות ובזיונות עצומות, כי יצא כנגדו שמעי בן גרא |שמואל ב' ט"ז| יצא יצוא ומקלל, ויסקל באבנים את דוד וגו', וכה אמר שמעי בקללו צא צא איש הדמים ואיש הבליעל וגו', ואת גודל הצער והבושה שהיה לדוד המלך אז אי אפשר לתאר כלל, ומובא בזוהר הקדוש |משפטים ק"ז| שמעולם לא היה כל כך צר לדוד כמו אז, ובכה הרבה מאד, כי בוודאי כל ימיו סבל מה שסבל ובכה להשם יתברך תמיד להצילו מכל צרותיו, ומזה נתחבר כל ספר תהלים, אבל גודל הבכיות והלב נשבר שלו באותו עת, היה בלי שיעור וערך כלל, וחכמינו הקדושים שואלים |ברכות ז| מזמור לדוד? קינה לדוד מיבעי ליה! אלא כיון שאמר לו הקדוש ברוך הוא |שמואל ב' י"ב| הנני מקים עליך רעה מביתך, היה

עצב, אמר שמא עבד או ממזר הוא דלא חייס עלי, כיון דחזא דאבשלום הוא שמח, כי סתם בן מרחם על אביו עיין שם, הרי שהיה לדוד המלך עליו השלום כח נורא ונפלא כזה, להפוך את עוצם צרתו לשמחה, ולמצוא איזה רווחה בתוך הצרה עצמה, בבחינת |תהלים ד'| בצר הרחבת לי, שגם אפילו בהצרה בעצמה, השם יתברך מרחיב לנו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ה|, וכשביזה אותו שמעי בן גרא, אזי |שמואל ב' ט"ז| ויאמר אבישי בן צרויה אל המלך, למה יקלל הכלב המת הזה את אדני המלך, אעברה נא ואסירה את ראשו, ויאמר המלך מה לי ולכם בני צרויה, כי כה יקלל כי ה' אמר לו קלל וגו', הרי הגיע דוד המלך אז למדריגה גדולה וגבוה כזאת, עד שהיה יכול לשתוק ולידום לחרפות ובזיונות כאלו, ולא לענות עליהם כלל, ולכן נעשה הרגל הרביעי של המרכבה |זוהר ואתחנן רס"בן, כי האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב היו הג' רגלים של המרכבה העליונה, כי על ידי שנבחנו ונתנסו בכל ימיהם בכל מיני נסיונות קשות ומרות, ועמדו בכולם, ולא שאלו קושיות על התנהגותו יתברך, על ידי זה נעשו מרכבה להשכינה, כי אברהם נתנסה בעשר נסיונות קשות ומרות, וכן יצחק נתנסה בנסיון העקידה ובצרת ישמעאל ועשו וכו', וכן יעקב צרת עשיו, צרת לבן, צרת דינה צרת יוסף וכו', ועמדו כולם חזקים בניסיונותיהם, ועל ידי זה נעשו מרכבה להשכינה לגלות ולפרסם אלוקתו יתברך בעולם, וגם דוד המלך נבחן ונצרף בצרות ויסורין כל ימי חייו מיום הוולדו עד יום מותו, ועל ידי שקיבל כולם באהבה, ושתק למחרפי נפשו זכה להיות רגל הרביעי של המרכבה, והשאיר לעם ישראל ספר תהלים שהוא ישועתן של ישראל בכל מקום ובכל זמן, כי איפוא שיש איזה צרה או יסורין חס ושלום, בורחים אל ספר התהלים ושופכין לב ונפש אליו יתברך על ידי פסוקי התהלים, ואל כל זה זכה דוד המלך עליו השלום, על ידי עוצם התבטלותו ושפלותו לפני השם יתברך.

וזהו מה שרביז"ל מגלה לנו כאן, שדוד המלך זכה אל כל זה, על ידי היסורים והצרות שסבל כל ימי חייו, כי כל אחד ואחד לפי נשמתו ולפי עבודתו כן יש לו יסורים, כי יש אחד שיש לו יסורים מקרובים ומשכנים סמוכים, אבל יש אחד שיש לו מכל העיר, עד שיש אחד שיש לו יסורים מכל העולם, כי כולם מדברים ממנו, וכולם דוברים עליו רע, אף על פי שאינם מכירים אותו כלל, אבל הוא נעשה שיחה וצחוק בפי כל הבריות, וצריך לסבול צער ויסורין בתוך הפה של כולם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ג|, וכמו שמצינו בדברי חכמינו הקדושים |שמות רבה פרשה ל"א סי' ט'| שמדה רע יש בכלבים, כלב אחד נובח, וכל הכלבים

נובחים בחנם, כי העזי פנים שבדור נמשלים לכלבים, וכמו שכתוב |ישעיה נ"ו| והכלבים עזי נפש |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ'|, ומיד שעז פנים וכלב אחד נובח, אזי כל העזי פנים נובחים, אף על פי שאין יודעים על מה, וכפי שהצדיק סובל צער ויסורין אלו, ושותק למחרפי נפשו, כן נעשה בטל ומבוטל לאין סוף, עד שכל חומריות גופו מתבטל לגמרי, כי הצרה מכניע את גופו ומאיר את צורתו שהוא הנשמה, ומיד שמאיר נשמתו, הרי אינו מוגבל מצד הגוף כמה יכול לשאת ולהקים ולהרים, אלא יש בכוחו להקים ולהרים את הכל, שזהו מה שדוד המלך אומר, ה' מה רבו צרי, שיש לי כל כך הרבה צרות ויסורין, אבל על ידי זה נכנע גופי לגמרי, ומאיר רק הצורה שלי, ולכן רבים קמים עלי, שאני יכול ולהקים ולהרים רבים לשורשם, כי יש לי דיבורים ותפלות והתחזקות בשביל כולם, שהוא ספר התהלים הקדוש, שהוריש לנו דוד המלך עליו השלום, שהוא ישועתן של ישראל בכל הדורות, ולכן אשרי המכניע את עצמו לפניו יתברך בשעה שעובר עליו צרות ויסורין חס ושלום, ומקבל הכל בשתיקה ובאהבה, וכן בורח אל ספר התהלים, לשפוך את נפשו לפני ה', כי אז יזכה לזכך את כל חומריות גופו ולהכלל בתוך קדושת נשמתו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע, את הדין ואת המשפט שהיה על משה רבינו מצד החרפות והבזיונות שסבל מעם ישראל, כי בסוף פרשת שמות כתיב |שמות ה'| ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם בצאתם מאת פרעה, ויאמרו אליהם ירא ה' עליכם וישפוט אשר הבאשתם את ריחינו בעיני פרעה ובעיני עבדיו וגו', היינו שסבל משה רבינו בזיונות עצומות מדתן ומאבירם שהאשימו אותו על הצרות שסבלו במצרים, שדייקא מאז שבא אל פרעה, נעשה השעבוד יותר קשה, אבל משה רבינו שמע בזיונו ודמם ושתק, ואדרבה כאב לו מאד על צרות ישראל, ולכן אמר אל הקדוש ברוך הוא |שם| למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתני וגו', ואז הקפיד עליו הקדוש ברוך הוא, ואמר לו, חבל על דאבדין ולא משתכחין, שהרי הרבה פעמים נתגליתי אל האבות, אברהם יצחק ויעקב במדת אל שדי, שהוא מדת הדין והמשפט, ועבר עליהם צרות ויסורין רבים, ואף על פי כן לא שאלו שאלות וקושיות ועל התנהגותי, וכמובא בבעל הטורים על הפסוק וארא' אל' אברהם' סופי תיבות אל"ם, שעשו עצמם בבחינת אלם, לא לשאול שום שאלות וקושיות על הנהגת השם יתברך, ואתה שואל למה הרעות, הרי שהקדוש ברוך הוא דיבר עם משה רבינו משפט, ובוודאי היה זה למשה רבינו לבושה ולחרפה גדולה מזה, ומשה

רבינו קיבל את זה בשתיקה ובדמימה, ועל ידי זה נתבטל כל החומריות שלו לגמרי, ועל ידי זה דייקא נעשה כלי מוכשר לגאול ישראל ממצרים ולהוריד להם את התורה, כי על ידי שביטל עצמו לגמרי מכל וכל, ונעשה מה ממש, בבחינת |שמות ט"ז| ונחנו מ"ה, וגם התורה מעידה עליו |במדבר י"ב| והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, על ידי זה היה לו הכח להוריד את התורה לעם ישראל, עד שכל התורה נקראת על שמו, בבחינת |מלאכי ג'| זכרו תורת משה עבדי, והשם יתברך יזכינו לבטל את עצמינו לגמרי מלפניו יתברך, ולשתוק ולידום למחרפי נפשינו, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ומאן.

ליל שבת קודש פרשת בא ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"ח המדבר מהתחזקות בעבודת השם יתברך, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, צריך להיות תמיד בשמחה ולעבד ה' בשמחה, ואפילו אם לפעמים נופל ממדריגתו, צריך לחזק עצמו בימים הקודמים שהיה מזריח לו איזה הארה קצת, כמו שאנו רואים, שכמה סומים מחזיקים עצמן באיש אחד שאינו סומא, ומאמינים בו והולכים אחריו, וגם הסומא מאמין למקלו, שהולך אחר מקלו, אף שאינו רואה כלל, מכל-שכן שראוי לילך אחר עצמו, דהיינו מאחר שבימים הקודמים הזריח לו קצת, והיה מתחזק ומתעורר לבו להשם יתברך, אף שעכשיו נפל מזה, ונסתמו עיניו ולבו, עם כל זה ראוי שיאחז בימים הקודמים וילך אחריהם, דהיינו כמו שאז היה מתעורר לבו להתחזק בעבודתו יתברך, כן גם עכשיו יחזק לבו מאד, וילך אחר ההתעוררות והזריחה שהיה לו אז, אף שעכשיו נפל מזה כנ"ל, עד אשר בקצת ימים יעזרו ה' ויחזר ויזרח לו אורו יתברך, אמן, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ברור שכל אחד ואחד מישראל מקבל לפעמים איזה התעוררות לעבודת השם יתברך, ונתעורר לבו בתשוקה עצומה אחריו יתברך, אבל על פי רוב אחר זמן קצר, ההתעוררות עוברת ממנו והוא שוכח לגמרי שהיה לו פעם התעוררות כזו, ואדרבה, הבעל דבר שובר אותו לגמרי, ומבלבל את מוחו לחשוב שאף פעם בחייו לא ראה אור, ומכניס בו ייאוש ודיכאון עמוק, עד שבורח מן הקדושה לגמרי רחמנא ליצלן, ואילו היה מזכיר את עצמו בימים הקודמים, שבוודאי פעם הזריח לו אורו יתברך, ולמד והתפלל אז בהתעוררות גדולה מאד,

על ידי זה היה חותר חתירה אחר חתירה לחזור אליו יתברך, עד שהיה מגיע אל כל האורות האלו ויותר מהם, כי כך הולך החיים שלפעמים מאיר לאדם, ולפעמים מחשיך לו, ועיקר תכלית החושך הוא רק להגביר אצלו החשק שיחזור אל האור, ואז יזכה לאור יותר גדול מבתחילה, וזהו מה שמגלה לנו רביז"ל כאן שאפילו אם האדם נופל לפעמים ממדרגתו, עליו להחיות עצמו עם הימים הקודמים, שהיה מזריח לו איזה הארה קצת, וכדרך סומא שהולך אחר אנשים אחרים שרואים, או אחר מקלו, ואף על פי שעכשיו אינו רואה שום דבר, אבל הוא סומך על אנשים אחרים שרואים את האור, או אחר מקלו שמראה לו את הדרך, וכן הוא אצל כל אדם שראוי לו ללכת אחר עצת צדיקים שרואים את האור, ומדריכים אותו בדרך הישר, וכן ילך אחר הימים הקודמים שהרגיש בהם אורו יתברך, ויזכיר עצמו היטיב שבוודאי היו זמנים כאלו שהיה לו התעוררות לעבודת השם יתברך, והתפלל אז בחיות גדול, ולמד בחשק עצום, ועל ידי זה יחזק ויאמץ עצמו לחזור אל האורות האלו, עד שיזכה שיאיר לו עוד הפעם אורו יתברך, בהארה יותר גדולה מבתחלה, ויזכה להיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את המצוה הראשונה שנצטוו בה עם ישראל, שהוא מצות קידוש החודש, לקדש את החודש על פי ראיית הלבנה, וכמו שכתוב |שמות י"ב| החודש הזה לכם ראש חדשים וגו', ואמרו חכמינו הקדושים |מובא בפירש"י| שנתקשה משה רבינו במצוה זו, עד שהראה לו הקדוש ברוך הוא את לבנה בחידושה, ואמר לו, כזה ראה וקדש, עיין שם, ויש להבין, למה מצוה זאת של קידוש לבנה הוא המצוה הראשונה שנצטוו בה עם ישראל כשנהיו לעם? וגם למה נתקשה משה רבינו במצוה זו יותר משאר כל המצוות? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה לעם ישראל נמסרה מצוה זו, למנות השנה לימות הלבנה, ללמד אותם, שהחיים שלהם הוא בדוגמת חידוש הלבנה ממש, שבתחילת החודש הארתה מעוטה מאד, כי היא

רק נקודה קטנה בעלמא, אבל אחר כך מתחלת להתגדל מעט מעט, עד שבאמצע החודש מגעת למילואה, אבל אחר כך מיד, היא מתמעטת והולכת, עד שבסוף החודש נעלמת לגמרי, ואז מתחלת עוד הפעם להאיר ונעשית ראש חודש, וכן חוזרת חלילה, והנה זהו בדיוק דוגמת חיי האדם בזה העולם, שבתחילת עבודתו מתחיל להאיר אצלו אורו יתברך, והאור הולך וגדול אצלו מעט מעט עד שמגיע להארה גדולה, אבל פתאום נכבה האור קצת, והולך ומתמעט עד שנחשך לגמרי, והנה אז הוא בסכנה

גדולה שלא לעזוב את עבודתו, ושלא לברוח מן הקדושה לגמרי חס ושלום, כי הבעל דבר אומר לו שאף פעם לא ראה אור, ומשכיח ממנו כל האורות של הימים הקודמים, אבל אם יתחזק ויזכיר עצמו בימים הקודמים, שבוודאי האיר לו הקדוש ברוך הוא לשעבר, וכמו שהאיר לו לשעבר כן יאיר לו להבא, אזי יקום מנפילתו ויחדש את עצמו בהתחדשות חדש, ואז יזכה לחזור אל אור יותר גדול מבתחילה, ולכן מצוה זו של קידוש החודש, היא המצוה הראשונה שנמסרה לעם ישראל כשנהיו לעם, כי במצוה זאת מרומזת כל עיקר קיומה של עם ישראל במשך כל הדורות, שבתחילה מאיר להם אורו יתברך כמו אור הלבנה בתחילת החודש, והולכת וגודלת, עד שמגיעה לשלימותה, ואז מתחלת להתמעט, ואז כל אחד מישראל צריך התחזקות עצומה מאד להזכיר עצמו בימים הקודמים, ואפילו אם מגיע לתכלית המיעוט, שנכבה האור לגמרי, והוא בבחינת סומא ממש, ילך אחר הימים הקודמים שהאיר אצלו אורו יתברך, ואז יזכה לחזור אל אור יותר גדול ובהיר מבתחילה.

וזהו מה שנתקשה משה רבינו במצוה זו ביותר, כי עם ישראל היו אז במצרים, מסובב עם תכלית החושך וההסתרה, ולא הבין משה רבינו איך יהיה יכול לעורר אותם לחזור אל האור, כי יאמרו שעדיין לו זכו להתגלות אורו יתברך, אבל על זה הראה לו הקדוש ברוך את הלבנה בחידושה, ואמר לו, כזה ראה וקדש, היינו אפילו עם נקודה קטנה ומעוטה ביותר, אפילו כלשהו ממש, יכולים לקדש אותם, כי נקודות טובות יש בכל אחד ואחד מישראל, יהיה מי שיהיה, ואם תחפש אצלם נקודה קטנה, וזריחה קטנה של אור, בוודאי תמצא אצלם, ועל ידי נקודה זאת יזכו להגיע את אור גדול, אבל אם תחפש אצלם בתחילה אור גדול, והם ירצו לראות מיד זריחה עצומה, ישברו לגמרי, כי אי אפשר להגיע את אור גדול בפעם אחת, וצריכין סבלנות גדולה ללכת מדרגא לדרגא עד שמגיעין לאור גדול, אבל אם מתחילים עם נקודות קטנות, והארה קטנה, על ידי זה אפשר לקדש אותם ולהביא אותם אל שלימותם.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו התחזקות עצומה לכל אדם בכל זמן, שתמיד יעורר את עצמו לעבודתו יתברך על ידי הזריחה של הימים הקודמים, אפילו אם היא הארה קטנה מאד, ויזכיר את עצמו שהלא פעם למד בחשק גדול הרבה דפים גמרא, ופעם התפלל והתבודד עצמו עמו יתברך בתשוקה גדולה, ולמה לא יעשה כן גם עכשיו? ואפילו שהוא כבר זמן רב שנפל ונתקרר מזה, אף על פי כן יזכיר עצמו בהארה קטנה שהיה לו, כמו הסומא שהולך אחר מקלו, וכן יסמוך על דברי הצדיקים אמיתיים שהם כדוגמת האיש הרואה שמוליך את האנשים העיוורים, כי הצדיקים

בוודאי זוכים לראות אור גדול בעבודתם, ויכולין לסמוך על דבריהם הקדושים במה שהם מעוררים נשמות ישראל לעבודת השם יתברך, ואם האדם ישליך את שכלו וימסור עצמו לעצת הצדיקים, בוודאי יזכה להגיע אל אור גדול, והשם יתברך יזכינו לבלות ימינו ושנותינו בעבודת השם יתברך, ונזכה תמיד לחפש ולמצוא את האור מתוך החושך, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בא ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קס"ד עיין שם.

ואלו השני בנים היו נקראים בפי העולם, זה בכנוי חכם, וזה בכנוי תם,

אף-על-פי שיש כמה חכמים ותמים בעולם, אף-על-פי- כן כאן היה ניכר הדבר ביותר, כי שניהם ממקום אחד, ולמדו ביחד, וזה נעשה חכם מופלג מאד, וזה היה תם גדול מאד, ובהסקאסקי |ספר מרשם התושבים|, ששם כותבין כל אחד עם כנוי פאמעליא |משפחה| שלו, היו כותבין על זה, כנוי חכם, ועל זה, כנוי תם, פעם אחד בא המלך על הסקאסקי, ומצא, שהיו כתובין שם אלו השני בנים, זה בשם חכם, וזה בשם תם, והיה בעיניו לפלא, שאלו השנים מכנים בשם חכם ותם,

ונתאוה המלך לראותם, וחשב המלך: אם אשלח אחריהם פתאום, שיבואו לפני - יתפחדו מאד, והחכם-יסתתמו טענותיו לגמרי, והתם גם-כן אפשר ישתגע מחמת פחד ונתישב המלך לשלח חכם אחד אל החכם, ותם אל התם; רק איך מוצאין בעיר מלוכה תם, כי בעיר מלוכה על-פי-רב הם חכמים, רק שהממנה על האוצרות הוא תם דוקא, כי החכם אינם רוצים לעשות ממנה על האוצרות פן על ידי חכמתו ושכלו יוכל לבזבז האוצרות, על כן עושין ממנה על האוצרות תם דוקא וקרא המלך לחכם אחד ולאותו התם הנ"ל ושלחם להשני בנים הנ"ל, ונתן בידם אגרות לכל אחד ואחד גם נתן בידם אגרת להגאבירניר |מושל המחוז| של הגאבערניא |הממשל המחוזי|, שאלו השתי בנים הם תחת ממשלתו, וצוה בהאגרת, שהגאבירניר ישלח להם אגרות משמו להחכם והתם כדי שלא יתפחדו, ויכתב להם, שאין הדבר נחוץ, ואין המלך גוזר דוקא שיבואו רק הדבר תלוי ברצונם: אם הם רוצים-יבואו, רק שהמלך חפץ לראותם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ואלו השני בנים היו נקראים בפי העולם, זה בכנוי חכם, וזה בכנוי תם, אף-על-פי שיש כמה חכמים ותמים בעולם, אף-על-פי- כן כאן היה ניכר הדבר ביותר, כי שניהם ממקום אחד, ולמדו ביחד,

וזה נעשה חכם מופלג מאד, וזה היה תם גדול מאד, ובהסקאסקי |ספר מרשם התושבים|, ששם כותבין כל אחד עם כנוי פאמעליא |משפחה| שלו, היו כותבין על זה, כנוי חכם, ועל זה, כנוי תם, כי כל אדם מקבל שם כפי המעשים והפעולות שלו, ולפעמים יש שני בני אדם שבאו ממקום אחד, ולמדו בחדר אחד, אבל זה פירש לחכמתו וזה פירש לתמימותו, מי שנעשה חכם בעיניו, ונכנס בכל מיני חכמות ופילוסופיה, קיבל שם של "חכם" בעולם, אבל החכמות שלו הרחיקו אותו מן הקדוש ברוך הוא, ועקמו את לבו מאד, כי חכמות מזיקים מאד לעבודת השם יתברך ומעקמים את הלב בכל מיני קושיות וספיקות |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ב|, אבל מי שהולך בתמימות, הוא נקרא "תם" בפי הבריות, ולפעמים אינם מכוונים לתואר של כבוד, אבל התמימות מביא אותו לדביקות גדול בהשם יתברך, והוא חי חיים טובים ומתוקים, חיי עולם הבא בעולם הזה ממש.

פעם אחד בא המלך על הסקאסקי, ומצא, שהיו כתובין שם אלו השני בנים, זה בשם חכם, וזה בשם תם, והיה בעיניו לפלא, שאלו השנים מכנים בשם חכם ותם, ונתאוה המלך לראותם, המלך מרמז על מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא מתאוה לראות איך שכל אחד ואחד מישראל יבא לשלימותו ותיקונו, והוא קורא לכל אחד ואחד כפי ענינו, ומרמז לו רמזים להתקרב אליו.

וחשב המלך: אם אשלח אחריהם פתאום, שיבואו לפני - יתפחדו מאד, והחכם-יסתתמו טענותיו לגמרי, והתם גם-כן אפשר ישתגע מחמת פחד, כי אי אפשר לגלות לאדם אור גדול מלמעלה בדרך פתאום, כי רבוי האור יעוורו עיניו לגמרי, והחכם לא יידע איך לקבל את האור, כי החכמות שלו יבלבלו אותו לגמרי, והתם אפשר שישתגע מרוב אור ובהירות שירגיש בהאלקות שנתגלה אליו פתאום, רק צריכין לגלות אליהם האור לאט לאט כפי השגתם, עד שיקבלו אותו בשלימות.

ונתישב המלך לשלוח חכם אחד אל החכם, ותם אל התם; כי נקודת החבר חשוב מאד בעבודת השם יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד|, שיהיה לאדם חבר טוב שיכול לדבר עמו בעבודת השם יתברך, ויקבל אחד מן השני את נקודתו הטובה, בבחינת ומקבלין דין מן דין, ולכן הקדוש ברוך הוא מזמין לכל אחד אחד חבר טוב כפי השגתו, כדי שיכול לדבר עמו בעבודת השם יתברך.

רק איך מוצאין בעיר מלוכה תם, כי בעיר מלוכה על-פי-רב הם חכמים, רק שהממונה על האוצרות הוא תם דוקא, כי החכם אינם רוצים לעשות ממונה על האוצרות, פן על ידי חכמתו ושכלו יוכל לבזבז האוצרות, על כן עושין ממנה על

האוצרות תם דוקא, כי דייקא מי שהוא תם זוכה לקבל עשירות גדולה דקדושה, כי יודעין מלמעלה, שישתמש עם עשירותו וממונו בצדק וביושר, ויתן צדקה ביד רחבה, ויעזור לכל הבריות, מה שאין כן החכם מפסיד ומבזבז כפסו וממונו בלי חשבון, ולא נשאר לו כלום, וכמו שכתוב |קהלת ט'| וגם לא לחכמים לחם, כי מרוב החכמות וההמצאות שלו, הוא מבזבז כספו וממונו על הבל וריק, ומאומה לא נשאר בידו.

וקרא המלך לחכם אחד, ולאותו התם הנ"ל, ושלחם להשני בנים הנ"ל, ונתן בידם אגרות לכל אחד ואחד, כי האיגרות הם בחינת ספרי התורה הקדושה, וספרי הצדיקי אמת, שעל ידם זוכים להשיג אור האין סוף ברוך הוא לאט לאט לפי מדריגתו והשגתו, כי כל אחד מוצא את עצמו בתוך הספר, ולוקח רמזים והתחזקות כפי ענינו.

גם נתן בידם אגרת להגאבירניר |מושל המחוז| של הגאבערניא |הממשל המחוזי|, שאלו השתי בנים הם תחת ממשלתו, וצוה בהאגרת, שהגאבירניר ישלח להם אגרות משמו להחכם והתם כדי שלא יתפחדו, כי הקדוש ברוך הוא שולח בכל דור ודור, צדיקים אמיתיים, המחדשים חידושי תורה, וכותבים ספרים קדושים, לקרב נשמות ישראל לאביהם שבשמים, והם שלוחי הקדוש ברוך הוא לגאול נשמות ישראל מגלותם ולהאיר להם אור האין סוף ברוך הוא, וצדיקים אלו יודעים היטיב איך לצמצם האור לכל אחד ואחד כפי השגתו, למען לא יתפחד ולא יתבלבל, רק יקרב עצמו אל הקדושה באמת.

ויכתב להם, שאין הדבר נחוץ, ואין המלך גוזר דוקא שיבואו רק הדבר תלוי ברצונם: אם הם רוצים-יבואו, רק שהמלך חפץ לראותם, כי זה כלל גדול בעבודת השם יתברך, שאף פעם אין לוקחים את הבחירה מן האדם, רק קוראים אותו מלמעלה בדרך בחירה חפשית, "אין המלך גוזר דווקא, רק אם הם רוצים - יבואו", כי הבחירה תמיד חפשית ביד האדם, אם רוצה להטות אזנו אל דברי מלך מלכי מלכים הקדוש ברוך הוא, ולשמח ולהחיות עצמו שהמלך קורא אותו, ולרוץ אליו, אזי הוא זוכה לעצמו, וכמו שעשה התם באמת, שמיד קם ורץ אל המלך, אבל מי שהוא חכם בעיניו, ומתחיל לחשוב כל מיני מחשבות של הבל, "האם באמת המלך קורא ליי?" "למה המלך צריך אותי?" וכו', וכמו שעשה החכם, על ידי נשאר חסר וריק מכל וכל, ונשאר בתוך החושך וההבל שלו, וכמו שמובא ב"אור החיים" הקדוש על הפסוק |שמות י'| ולכל בני ישראל היה אור במושבותם, היינו במושבות המצריים, שבכל מקום שאיש ישראלי הולך בדביקות להקדוש ברוך הוא, אזי אורו

יתברך מאיר לו אפילו בהמקומות הכי חשוכים, שלאחד מאיר אור הקדוש ברוך הוא באור נערב מאד, ולהשני חושך לגמרי, ואינו רואה שום דבר כלל, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ותמיד מטה אזנו לדברי הקדוש ברוך הוא, שקורא אליו על ידי ספרי התורה הקדושה, ועל ידי הצדיקים אמיתיים שבדור, כי על ידי זה יזכה לדבק עצמו באור האין סוף ברוך הוא, ולחיות חיים טובים באמת, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת התמימות באמת, עדי נזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך באמת ובתמים, בזה ובבא לנצח אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בא ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קע"ב המדבר מההשפעות הנמשכים תמיד מלמעלה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כל החסרונות שיש לאדם הן בנים או פרנסה או בריאות, הכל הוא מצד האדם עצמו, כי אור השם יתברך שופע עליו תמיד, אך האדם על-ידי מעשיו הרעים עושה צל לעצמו, שאין מגיע עליו אור השם יתברך, ולפי מעשיו כן נעשה הצל המונע אור השם יתברך, ומגיע לו החסרון לפי המעשה שעל ידה נעשה הצל, והנה הצל הוא מדבר גשמי שעומד נגד דבר רוחני |היינו שהוא דק ממנו|, כמו גשם עץ ואבן נגד אור הלבנה והחמה עושה צל, וכן לקוי חמה ולבנה על-ידי צל הארץ, וכן החמה בעצמה נגד מה שלמעלה ממנה, הוא גשמיות, ועושה צל נגדו, ועל-כן האדם כפי גשמיותו וכפי מעשיו, כן עושה צל בעצמו שמונע ממנו אור ושפע של השם יתברך, אבל אם האדם מבטל עצמו, ואינו כלל מזה העולם, אזי אינו עושה צל, ומקבל אור השם יתברך, ועיקר אור השם יתברך הוא הכבוד, כי כל מה שברא הקדוש-ברוך-הוא לא ברא אלא לכבודו, כמו שכתוב |ישעיה מ"ג|: "לכבודי בראתיו" וכו'|שם ו|, היינו אם הוא "מלא כל הארץ", שאינו כלל מזה העולם, אזי מקבל אור השם יתברך שהוא הכבוד: וזה |משלי ג|: "כבוד חכמים ינחלו", כי "החכמה מאין תמצא" |איוב כח| ועל- כן החכמים שהם אין, זוכים לכבוד, על-ידי שאינם עושים צל להפסיק, כי אין להם שום גשמיות כנ"ל:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה השפע של הקדוש ברוך הוא יורד תמיד לכל הבריות, כי רצונו יתברך להיטיב לבריותיו, וכמו שכתוב |תהלים קמ"ה| טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו, ועיקר המניעה למה אין מגיע לאדם השפע הצריך לו, הוא רק מחמת האדם בעצמו, שעשה לעצמו צל והפסקה בינו לבין השפע, עד שמעכב

השפע מלהגיע אליו, והצל הזה נעשה על ידי העוונות והפשעים של האדם, שמגביר אצלו כח הגשמי, עד שזה מונע ומעכב השפע הרוחני מלהגיע אליו, כי הנה האדם מורכב מגוף ונשמה, מצד נשמתו הוא דבוק כולו בו יתברך, כי הנשמה הוא חלק אלוק ממעל ממש, ויורדת מרום גבהי מרומים מתחת כסא כבודו יתברך, וכל זמן שאדם מגביר אצלו כח הנשמה, ומדבק עצמו בו יתברך, הוא מקבל כל מיני השפעות טובות מלמעלה בלי הפסק, כי הוא דבוק באורו יתברך האין סוף, ומשם באים כל ההשפעות, אבל כשאדם חוטא ופושע חס ושלום, ומגביר אצלו כוח הגוף, אזי גשמיות הגוף עושה צל נגד אור הרוחני של הנשמה, כטבע כל דבר עב וגס שעושה צל נגד דבר רוחני, כמו עץ או אבן שעושה צל בפני אור השמש, ומונע אור השמש מלהגיע למקום ההוא, כן האדם עושה צל עם גשמיות גופו על ידי חטאיו ועוונותיו, ומונע ומעכב השפע מלהגיע אליו, ולכן עיקר עבודת האדם הוא לקדש ולטהר בשר גופו עד שיזדכך גם גופו באור נשמתו, וכבר לא יעשה שום צל בינו לבין השם יתברך, ויגיע אליו כל ההשפעות טובות מלמעלה.

ובזה מפרש רביז"ל את הפסוק "מלא כל הארץ כבודו", אם האדם עושה את עצמו בחינת "מלא", היינו שהוא אינו תופס שום מקום כלל בזה העולם, והוא בחינת "לא", בטל ומבוטל באור האין סוף ברוך הוא, אזי "כל הארץ כבודו", הוא ימצא כבודו יתברך בכל העולם ממש, ויגיע אליו אורו יתברך תמיד בלי הפסק, שהוא מקור כל השפע ברוחניות ובגשמיות, ולא יחסר לו שום דבר כלל, כי ככל שאדם מבטל עצמו אליו יתברך, ואינו תופס בזה העולם שום מקום כלל, כך הוא נכלל בו יתברך לגמרי, ומקבל כל מיני השפעות טובות מלמעלה, נמצא שרביז"ל מגלה לנו עצה נפלאה איך לזכות למלאות את כל החסרונות שיש לאדם, הן חסרון בנים, הן חסרון פרנסה, והן חסרון בריאות חס ושלום, העיקר שיבטל אדם את עצמו לגמרי אליו יתברך, ולא ירצה שום דבר בלתי רצונו יתברך, ואז מיד שהוא נכלל ברצון העליון, שהוא אורו יתברך האין סוף, מיד יושפע עליו כל מיני השפעות טובות, ולא יחסר לו שום דבר כלל, שזהו מדריגת הצדיקים וחכמים אמיתיים, שאינם חסרים שום דבר כלל, וכמו שכתוב |תהלים ל"ד| כי אין מחסור ליראיו, כי החכמים אמיתיים בטלים ומבוטלים בעיני עצמם לגמרי, ועל שם זה נקראים חכמים, וכמו שכתוב |איוב כ"ח| והחכמה מאין תמצא, שכל מה שאדם בבחינת "אין", כך הוא מקבל חכמה, בבחינת כ"ח מ"ה אותיות חכמ"ה, כי יודע שאין כוחו כלום רק הכל ממנו יתברך לבד, ועל ידי זה זוכים החכמים לכבוד אלקי, בבחינת |משלי ג'| כבוד חכמים ינחלו, ונשפע עליהם כל מיני השפעות

טובות ברוחניות ובגשמיות, אשרי להם ואשרי דביקיהם, כי כל מה שאדם זוכה לידבק עצמו בחכמים אמיתים, גם עליו נשפע מאורם הגדול, וזוכה לכל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות גם יחד.

ומסיים רביז"ל, וכשהשם יתברך מראה פנים שוחקות, חיים וטובה לעולם, ולהיפוך להיפוך חס ושלום, וכן הצדיק, כשמראה פנים שוחקות הוא טוב, וכן להיפוך, וזה: "ראה נתתי לפניכם היום את החיים ואת הטוב את המות" וכו' היינו לפנים שלכם, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זהו המשך דברי רביז"ל הנ"ל, שהכל תלוי כפי הרצון והבחירה של האדם, אם הוא מבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, אזי יהיה לו כל מיני השפעות טובות, אבל אם יעשה צל ומחיצה בינו לבין רצונו יתברך, אזי יעכב וימנע את השפע מלהגיע אליו, שזהו דברי התנא |אבות ב'| בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך, שמיד שתבטל את רצונך אל הקדוש ברוך הוא, יתבטלו כל רצונות של אחרים בפני רצונך, ותקבל כל מה שאתה צריך, וכמו שפעם אמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, "וויל ווי ס'עיז - וועט זיין ווי דו ווילסט" |תרצה כמו שהיא - היינו כרצון הקדוש ברוך הוא, ואז יהיה כמו שאתה רוצה|, כי הכל תלוי כפי רצון האדם, וזהו |דברים ל'| ראה אנכי נותן לפניכם היום את החיים ואת הטוב את המות וגו', היינו לפנים שלכם, שהכל תלוי ברצון שלכם, אם תבטלו את הרצון שלכם אל רצון הקדוש ברוך הוא, אזי תקבל חיים טובים, ותראו את הפנים שוחקות של הקדוש ברוך הוא כביכול, ושל הצדיקים האמיתיים, אבל אם לא תרצו לבטל הרצון שלכם, אזי יהיה להיפוך חס ושלום, כי הקדוש ברוך הוא נותן השפעות טובות לכולם תמיד, שידוכים, פרנסה, בריאות וכו', וכשאדם מבטל את עצמו אליו יתברך, ומוכן לקבל כל שידוך שהקדוש ברוך הוא מזמין לו, בוודאי יזכה להתחתן ולהוליד בנים ולהקים משפחה, וכן כשירצה לקבל את כל מעמד פרנסה שהקדוש ברוך הוא יזמין לו, אזי בוודאי יהיה לו פרנסה בריווח, וכן אם ישמור עצמו לא לאכול דברים רעים ומזיקים, ולא ילך אחר תאוות לבו, יהיה לו בריאות השלימה, אבל מיד שאדם רוצה רצון אחר מלבד רצונו יתברך, ורוצה לבחור לעצמו שידוך טוב לפי דעתו, או למצוא פרנסה טובה לפי כבודו, או לאכול מה שטוב וערב לחיכו, הרי עושה צל בינו לבין רצונו יתברך, ועל ידי זה עושה מניעה ועיכוב שלא יגיע אליו השפע חס ושלום, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל ומוסר עצמו לגמרי אליו יתברך, ואז יושפע עליו כל מיני השפעות טובות ברוחניות

ובגשמיות, ולא יחסר לו שום דבר כלל, אשרי לו ואשרי חלקו.
וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין מכות בכורות שהיתה בחצות לילה, שאז נשבר כח הסטרא אחרא, ויצאו עם ישראל מתחת שיעבוד מצרים לחירות עולם, ויש להבין מהו ענין מכות בכורות, שדייקא על ידה היתה עיקר הגאולה, ולמה היתה בחצות לילה דייקא? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה ענין בכור דקדושה הוא ענין ביטול ראשית המחשבה והרצון אל השם יתברך, שהראש והראשון של כל דבר מיד ימסור אל הקדוש ברוך הוא, ועל ידי זה יהיה נמשך שאר כל הענין אחר רצונו יתברך, וכמו שפירש הרה"ק הרבי ר' זושא מאנאפולי זי"ע את הפסוק |במדבר ט"ו| מראשית עריסותיכם תתנו לה' תרומה, עריסותיכם לשון עריסה ומטה, היינו מיד שיקום מן המטה, יפריש עצמו מיד לה' במחשבה דיבור ומעשה, וכמו שיקבל עליו מיד בקומו ממטתו, ככה יהיה אצלו כל היום, כי כשמוסרים את תחילת היום אל הקדוש ברוך הוא, שזהו ענין של בכור דקדושה, שהוא הראש והראשון, אזי יהיה כל שאר היום נגרר אחר אותו מחשבה, ויהיה כל היום קשור אל הקדוש ברוך הוא, וכמובא גם בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד| שכך ראוי להיות מנהג יראי ה', שתיכף בבוקר בהקיצו משינתו, קודם שיתחיל שום דבר, יזכור מיד בעלמא דאתי, ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והנה ענין זה מסוגל ביותר בחצות לילה, שאז הוא הזמן לבטל עצמו אל אור האין סוף ברוך הוא המתחיל להאיר ביותר בעת חצות לילה, כי בנקודת חצות אז נחלק הלילה, ואז מתחיל להתנוצץ אור היום, היינו שאז נמשך התגלות אלקותו יתברך, שהוא בחינת אור האין סוף שהוא שורש כל המאורות, שנתגלה בחצות דייקא |ליקוטי הלכות נפילת אפים הלכה ד' אות כ"א|, ולכן דייקא בנקודה זאת מסוגל ביותר למסור רצונו לגמרי אל הקדוש ברוך הוא, ולקיים את פסוק הנ"ל "מלא כל הארץ כבודו", היינו לעשות את עצמו בבחינת "לא" ואזי יהיה "כל הארץ כבודו", שימצא כבודו ואורו יתברך בכל דבר, ויהיה נמשך עליו שפע דקדושה, ולכן דייקא בחצות לילה היתה מכת בכורות, שנכנע ונתבטל הבכור דסטרא אחרא, שהם הרצונות והכיסופין של הטומאה והקליפה, ונתגלה הבכור והראשית של הקדושה, שהם הרצונות והכיסופין דקדושה, לכסוף ולהשתוקק אחריו יתברך, מהתחלת התנוצצות אור היום, המתחיל להאיר בתוך חשכת לילה, ואז יצאו עם ישראל מתחת שיעבוד מצרים לחירות עולם.
והנה על פי זה גם יובן מאד, מה שאמר משה רבינו לפרעה |שמות י"א| כה אמר

ה' כחצות לילה אני יוצא בתוך מצרים, ופירש"י בשם חכמינו הקדושים |ברכות ד.| שאמר משה כחצות, ולא בחצות כמו שאמר לו הקדוש ברוך הוא, שמא יטעו אצטגניני פרעה ויאמרו משה בדאי הוא, ולכן אמר כחצות, דמשמע סמוך לו או לפניו או לאחריו עיין שם, והנה לכאורה יש להבין, בשלמא משה רבינו אמר כן, שלא יתפסו אותו אצטגניני פרעה, אבל למה נכתב כך בתורה "כחצות", שהרי התורה היא תורת אמת, ולמה צריך להיות רמז להטעות והשקר שלהם? וכעין ששואל רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ז| בענין המרגלים, איך נכתב השקר שלהם בתורה, שאמרו "ארץ אוכלת יושביה", שהרי התורה כולה אמת, ואיך יהיה כתוב בתורת אמת, השקר שלהם? אלא מוכרחים לומר שגם בדברי המרגלים גנוז ענין של אמת, עיין שם, איך רביז"ל מפרש את הענין, והנה גם כאן, יכולים להוציא רמז נפלא ממה שכתוב בתורה "כחצות" עם כ"ף הדמיון, ולא "בחצות", כי הנה מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'| שאות כ"ף מרמז על השגת הכתר, גילוי כבודו יתברך, בגילוי נורא מאד, כי לית כבוד בלא כ"ף עיין שם, היינו שהאות כ"ף מרמז על השגת אורו יתברך האין סוף, שהוא למעלה מתפיסת שכל האדם, כי למעלה מכ' לא שלטא ביה עינא, והאדם יכול לזכות אל האור הזה רק על ידי ביטול רצונו אל רצון העליון, שלא ירצה שום דבר, רק להכלל לגמרי ברצונו יתברך, אבל לזכות לזה צריכין לבטל את כבוד עצמו לגמרי, ולא ירצה שום ישות ומציאות בזה העולם כלל, וזהו "לית כבוד בלא כ"ף", שאי אפשר להגיע אל כבודו יתברך, שהוא אור האין סוף ברוך הוא, אלא על ידי שיכוף ויבטל את עצמו, כי כל זמן שאדם מחפש כבוד וישות לעצמו, אזי יהיה כבודו יתברך מכוסה ומוסתר ממנו, אבל מיד שאדם כופף עצמו תחת רצונו יתברך, וכן מבטל את עצמו בפני צדיקים אמיתיים, אזי יאיר עליו מלך הכבוד באור נורא ונפלא מאד, ויזכה להשגת הכתר ממש, אשרי לו.

וזהו "כחצות" הלילה אני יוצא בתוך מצרים, כחצות דייקא עם כ"ף, כי אז בחצות לילה כשמתגלה אורו יתברך באור נורא ונפלא מאד, אי אפשר ללקבל אותה אלא על ידי ביטול גמור, שהוא בחינת כ"ף, שיכוף עצמו לגמרי לרצונו יתברך, ואז יזכה לקבל את אור הכתר שהוא כ' עלאה, ויעלה ויתדבק באור האין סוף ברוך הוא, ויהיה נשפע עליו כל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות.

וזהו עוצם מעלת הזוכה להתקרב לצדיקים אמיתיים, ולכוף עצמו תחת רשותם וממשלתם, כי הם הם המגלים לימודים אלו בעולם, איך שאין שום תכלית אחרת בעולם רק לבטל את רצונו אל הקדוש ברוך הוא, ואז יהיה לאדם כל מה שצריך,

מה שאין כן מי שהוא עז פנים, ומתחצף נגד צדיקים, סימן שהוא בעל עבירה ואיש פגום מאד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תענית ז:| כל מי שיש בו עזות פנים בידוע שנכשל בעבירה, ובניאוף רחמנא ליצלן, כמבואר שם בגמרא, כי מי שמתחצף נגד צדיקים סימן שהוא פגום בברית רחמנא ליצלן, וכמו שכתוב |תהלים נ"ה| שלח ידיו בשלומיו חלל בריתו, והפגם הזה מכניס בו ישות וגאוה עד שנסתר ממנו אור הקדוש ברוך הוא, ואור הצדיקי אמת, ונעשה כדוגמת אצטגניני פרעה שרוצים לתפוס את הצדיק, ולומר בדאי הוא חס ושלום, ואין עצה אחרת רק למצוא נקודת חצות לילה, ולכוף ולבטל את עצמו אל רצון העליון, ואז יחזור ויאיר עליו כבודו ואורו יתברך האין סוף, ויתמלא כל חסרונותיו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שהנה אנחנו נמצאים עכשיו בתוך ימי שובבי"ם הקדושים, שימים אלו מסוגלים מאד לחזור בתשובה על פגם הברית, ולתקן את כל מה שקילקל בחטא זה, והנה אנחנו מוצאים שימי שובבי"ם הקדושים נתונים בדיוק בין שני הימים טובים דרבנן של חנוכה ופורים, ובוודאי יש טעם לדבר זה, ויש לומר שהנה מבואר בדברי מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות השכמת הבוקר הלכה ג'| שבזמן שבית המקדש היה קיים היה מצוה לעלות לבית המקדש שלש פעמים בשנה, לקבל פני השכינה, ולהמשיך על עצמו אורו יתברך האין סוף, שהאיר ביותר בבית המקדש בזמנים אלו, אבל אחר חורבן בית המקדש שכולנו בבחינת חולים, אזי הקדוש ברוך הוא בא לבקר אותנו בביתינו, ומשפיע עלינו האור בביתינו, וכדוגמת בן המלך שבזמן שהוא בריא, צריך להכין עצמו בכל מיני הכנות, כדי ליכנס ולקבל פני אביו בארמונו, אבל בזמן שהוא חולה, המלך בא לבקר אותו בביתו בחדר משכבו, ולכן ניתן לנו בגלותינו שני ימים טובים אלו מדרבנן, שאז הקדוש ברוך הוא מקיים בנו מצות ביקור חולים, ומאיר לנו אורו יתברך האין סוף גם בתוקף חשכיותינו, ולכן יש לומר שניתן לנו ימי שובבי"ם בדיוק בין שני זמנים קדושים אלו, של חנוכה ופורים, לרמז לנו שאז הזמן מסוגל מאד לתקן את כל מעשינו גם בתוקף גלותינו וחשכיותינו, שאף על פי שעובר עלינו כל מיני נסיונות קשות ומרות, ובפרט בענין חטא הנ"ל, אף על פי כן אם נבטל ונכוף את עצמינו אליו יתברך ואל הצדיקים אמיתיים, ונקיים המצוות שלהם שהם חנוכה ופורים, בזה נעשה מקום שיכנס אצלינו אורו יתברך היורד אלינו בימים אלו, ובוודאי נזכה לתקן את הכל, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו כל התיקונים והסגולות של ימים קדושים אלו, ונזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ולהיות דבוקים וקשורים בו יתברך לעד ונצח נצחים, אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בא ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ג המדבר מאהבתו יתברך הגנוז בתוך המצוות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל|, מחמת האהבה שאהב את ישראל, ורצה שידבקו בו ויאהבו אותו עמו מזה העולם הגשמי, הלביש את אלקותו במדות התורה, וזה בחינות של תרי"ג מצוות, כי השם יתברך שיער בדעתו שעל ידי המצוה הזאת נוכל להשיג אותו, ועל ידי זה צמצם את אלקותו דוקא באלו התרי"ג מצוות, למשל, ששיער בדעתו מצות תפילין, שהמצוה הזאת צריך להיות כך, היינו ארבע פרשיות וארבע בתים של עור כתובים, ורצועות של עור, כי כך שיער בדעתו, שעל ידי הצמצום הזה נוכל להשיג אותו ולעבדו, ולכן לא צוה שיהיה ארבע בתים של כסף וזהב, כי כן שיער ומדד על ידי אהבתו, נמצא שעל ידי אהבתו שאהב את ישראל, הלביש את עצמו במדות התורה, נמצא שבכל מדה ומדה יש שם אהבה, שהקדוש-ברוך-הוא אוהב את עצמו עם ישראל וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר התכלית של התורה והמצוות הוא, שנזכה להכיר את השם יתברך, וכדברי הזוהר הקדוש בפרשת השבוע |בא מ"ב| בגין דישתמודעין ליה, ולכן נתן לנו הקדוש ברוך הוא את התרי"ג מצוות בצורה זו, כי שיער בדעתו יתברך, שעל ידי המצוות האלו נזכה להכיר אותו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מכות כ"ג| רצה הקדוש ברוך הוא "לזכות" את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, שרצה לזכך ולצרף אותם, שיכנס בהם השגות אלוקתו יתברך, ולכן הרבה להם תורה ומצוות, שדייקא על ידם יזכה להכיר אותו יתברך, ולכן יש באדם רמ"ח איברים ושס"ה גידים, כי הם מכוונים כנגד הרמ"ח מצוות עשה, והשס"ה מצוות לא תעשה, ובקיימו אותם, הוא מזדכך בכל איבריו ובכל גידיו, ומובא במדרש |פסיקתא דרב כהנא פרשה י"ב| שכל אבר ואבר של האדם מבקש ואומר "בבקשה ממך, עשה בי את המצוה הזאת", וכן השס"ה ימים של השנה צועקים ואומרים "בבקשה ממך אל תעש בי את העבירה הזאת", כי מצוות התורה מתלבשים בתוך איברי וגידי האדם ממש, וכן מובא בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ו| שמשה רבינו מלובש בתוך כל אבר ואבר של האדם, ואומר לו לקיים בו מצוות התורה עיין שם, כי התורה והמצוות ניתנו לצרף בהם נשמות ישראל, ולכן דייקא על ידם האדם זוכה לעלות ולהתקדש בגופו ובנשמתו

ולהתדבק בו יתברך.
והנה רביז"ל נותן דוגמא של מצוות תפילין הקדושים, שהקדוש ברוך הוא צוה לעשות התפילין דייקא בצורה כזו, מעור בהמה טהורה, ולכתוב הפרשיות על קלף וכו', ולא צוה לעשות אותם מכסף וזהב, כי שיער בדעתו יתברך שנזכה להכירו דייקא על ידי התפילין בצורה כזו, והנה יש להבין למה תפס רביז"ל לדוגמא מצות תפילין דייקא? אבל מבואר במקום אחר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח| שעיקר הסימן של דביקות, הוא התפילין, כי אסור להסיח דעתו מן התפילין, וכמו שלמדו חכמינו הקדושים |יומא ז| קל וחומר מציץ, ומה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אסור להסיח דעתו ממנו, תפילין שיש בהם כ"א אזכרות, כל שכן שאסור להסיח דעתו ממנו, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |שם| חייב אדם למשמש בתפילין בכל שעה, כדי להזכיר אותו מן הדביקות בו יתברך, ולכן תפס רביז"ל מצוה זו, שמכניס את הדביקות בנשמות ישראל, כי רוצה להראינו איך נזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך על ידי שיעורי המצוות, כשנזכה לקיימם בתמימות ופשיטות גמור כאשר צונו ה' אלקינו.
והנה בענין מצוות תפילין מעור בהמה טהורה, ולא מכסף ומזהב, נוכל להוציא לעצמינו רמז גדול על הדביקות בו יתברך, כי בכדי שנזכה להיות דבוקים בו יתברך באמת, האדם מוכרח לסלק את דעתו וחכמתו לגמרי, ולהיות בעיניו כמו בהמה ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |חולין ה| על הפסוק |תהלים ל"ו| אדם ובהמה תושיע ה', אלו בני אדם שערומין בדעת כאדם הראשון, ומשימים עצמם כבהמה, וכמו שאמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' ט"ו| שהוא חכמה ומלאכה גדולה להיות כמו בהמה, ולסלק דעתו לגמרי בשעה שבא לעסוק בעבודת השם יתברך, ולקיים מצוות התורה בתמימות ופשיטות גמור, ובזה שצוה אותנו הקדוש ברוך הוא לעשות את התפילין, המורה על דביקות, מעור בהמה דייקא, ולא מכסף ומזהב, זה מלמד אותנו שלזכות לדביקות, צריכין להשפיל עצמו לפניו יתברך לגמרי, ולהחזיק עצמו כבהמה ממש, ולא להתגאות ולהתפאר עם עשירות של כסף וזהב וכו', כי העיקר להשפיל עצמו כמו בהמה ממש, ועל ידי זה נזכה להכניס בעצמינו את הדביקות בו יתברך באמת.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שעוד דבר מצינו במצות תפילין, שמלמד אותנו לימוד עצום לגבי הדביקות בו יתברך, והוא מה שעיקר העיבוד של עור התפילין, הן עשיית הבתים, והן עבודת הקלף, הוא על ידי שרייתם בתוך צואת כלבים, וכמובא במדרש |ילקוט שמעוני פרשת בא רמז קפ"ז| כלבים כתיב בהן |שמות י"א| ולכל בני

ישראל לא יחרץ כלב לשונו וכו', שזכו לעבד עורות מצואתן, לכתוב בהן ספר תורה תפילין ומזוזות, עיין שם, ולכאורה יפלא, שיצטרכו העורות הקדושים של התפילין להיות מעובדין על ידי צואת כלבים שהוא דבר מאוס לכאורה? אבל לפי הדברים הנ"ל מובן הענין מאד, כי התפילין מביא את האדם לדביקות אמיתי בו יתברך, ואי אפשר להגיע אל הדביקות, אלא על ידי שאדם בטל ומובטל בעיני עצמו לגמרי, כעור בהמה ממש, ולא עוד אלא שהוא נתון גם בתוך צואת כלבים, שהם כלליות הביזיונות והחירופים והגידופים של עזי פנים שבדור שנמשלים לכלבים, בבחינת |ישעיה נ"ו| והכלבים עזי נפש וגו' |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ'|, כי כשאדם מחזיק מעמד אפילו כשעובר עליו ביזיונות ושפיכות דמים מכלבים כאלו, אזי זוכה שעורו וגופו נעשה מעובד ומזוכך היטיב, והוא כלי מוכשר לקבל דביקות אמתי בו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ציווי מצות תפילין, מיד בשעת גאולתן ממצרים, וכמו שכתוב |שמות י"ג| והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך וגו' כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים, ויש להבין למה דייקא על מצות תפילין נצטוו מכל מצות התורה מיד בצאתם ממצרים? אבל לפי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי התפילין הקדושים מלמדים אותנו את הדביקות בו יתברך, ואיך האדם צריך להשים עצמו כמו בהמה ממש, לסלק דעתו וחכמתו לגמרי בבואו לקיים מצוותיו יתברך, ואפילו שיהיה מסובב עם כלבים ועזי פנים, לא יתפעל מהם כלל, אלא יכניע לבבו לפניו יתברך, ואזי יזכה לדביקות אמיתי, וזה למדו נשמות ישראל בצאתם ממצרים, שהתכלית של הגלות והשיעבוד היה רק כדי להכניע את ערפם הקשה, ולזכך אותם שיהיו כלים מוכשרים לקבל בתוכם אורו יתברך, והוא לימוד על כל חיי האדם, כי בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים |פסחים קט"ז|, כי בכל יום נכנסים במצרים ויוצאים ממצרים, שהם כלליות הבלבולים והצער והעגמת נפש שעובר על כל אחד ואחד בכל יום ויום, שמוחו נכנס במיצר ים, היינו בתכלית הצמצום והדוחק, והקדוש ברוך הוא מוציאו משם, העיקר שיחזיק מעמד ולא יאבד את אמונתו חס ושלום, ואזי בוודאי יזכה לראות בישועתו, ולכן נצטווינו על זכירת יציאת מצרים בכל יום בבוקר ובערב, וכמו שכתוב |דברים ט"ז| למען תזכור את יום צאתך ממצרים כל ימי חייך, היינו שתזכור שיום צאתך ממצרים הוא בכל יום מימי חייך, כי הענין של יציאת מצרים חוזר ונעשה בכל יום ויום, וכל זה אנחנו מזכירים לעצמינו על

ידי הנחת התפילין הקדושים, שמלבישים את כתר המלך, ומזכירים לעצמינו היטיב שאנחנו עבדים רק אליו יתברך, ואפילו שעובר עלינו כל מיני מצרים ודוחק ומרירות וכו', הכל להביא אותנו אל הדביקות בו יתברך, אם רק נחזיק מעמד בכל מה שעובר עלינו, וכמו שעשו עם ישראל במצרים, שהכינו לעצמם התפילין הקדושים בליל פסח, להזכיר עצמם תמיד את הדביקות בו יתברך, וכמובא |בגר"א בשם המדרש| שבליל פסח מחצות לילה עד זמן היציאה, עסקו עם ישראל בעשיית התפילין, מן העורות של הבהמות שנשארו להם מהקרבן פסח, כי דייקא על ידי התפילין הקדושים הנעשים מעור בהמה, ונעבדים בדברים פחותים ומבוזים מאד, האדם זוכה להגיע אל הדביקות האמיתי בו יתברך, והשם יתברך יזכינו להיות דביקים וקשורים בו יתברך תמיד, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בא ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב, המדבר מן המצוה לדון כל אחד לכף זכות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, דע כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ואפילו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצוא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על-ידי-זה מעלה אותו באמת לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה, וזה בחינת |תהלים ל"ז| "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו", היינו שהפסוק מזהיר לדון את הכל לכף זכות, ואף-על-פי שאתה רואה שהוא רשע גמור, אף-על-פי-כן צריך אתה לחפש ולבקש למצוא בו מעט טוב ששם אינו רשע, וזהו ועוד מעט ואין רשע, שצריך אתה לבקש בו עוד מעט טוב שיש בו עדין, ששם אינו רשע, כי אף-על-פי שהוא רשע, איך אפשר שאין בו מעט טוב עדיין, כי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו, ועל-ידי-זה שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואתה דן אותו לכף זכות, על-ידי-זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה על-ידי-זה, וזהו ועוד מעט ואין רשע, על-ידי שמוצא בהרשע עוד מעט טוב, ששם אינו רשע, על-ידי-זה והתבוננת על מקומו ואיננו, היינו כשתתבונן ותסתכל על מקומו ומדרגתו, ואיננו שם על מקומו הראשון, כי על-ידי שמוצאין בו עוד מעט טוב, איזה נקדה טובה, ודנין אותו לכף זכות, על-ידי-זה

מוציאין אותו באמת מכף חובה לכף זכות, והתבוננת על מקומו ואיננו, כמו כן הוא אצל האדם בעצמו, שצריך לדון את עצמו לכף זכות, ולמצוא בעצמו איזה נקדה טובה עדיין, כדי לחזק את עצמו שלא יפול לגמרי, חס ושלום, רק אדרבא יחיה את עצמו, וישמח את נפשו במעט הטוב שמוצא בעצמו, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין זה לדון את כל אדם לכף זכות, וגם את עצמו, הוא עיקר ויסוד גדול בכל חיי האדם, וכשאדם קונה מדה זו בנפשו, אזי כל ימי חייו עוברים בצורה אחרת לגמרי, ויכול לקרב המון נפשות רבות אל הקדושה, ולהחזירם בתשובה שלימה לפניו יתברך, כי עיקר הסיבה שאדם סובל צער ומרירות בימי חייו, הוא מחמת שאינו דן את עצמו לכף זכות, ואינו מוצא נקודות טובות בעצמו, ונדמה לו שהוא הכי גרוע והכי פחות, ולא יצליח כלל בכל ימי חייו, וזה גורם לו ייאוש ודכאון, וחייו מרורים מאד, ומיד שאינו דן את עצמו לכף זכות, גם את אחרים אינו דן לכף זכות, ונדמה לו שכולם רעים ואין להם תקוה, ובזה נועל בפניהם דלת התשובה, ואין סיבה לקרבם כלל, אבל כשאדם מתחיל למצוא נקודות טובות בעצמו ובאחרים, ואומר תמיד לעצמו, הן אמת שמצד אחד יש לי חסרונות וכשלונות, אבל מצד שני יש לו המון נקודות טובות, וברוך השם אני יהודי, ועשיתי איזה מעט טוב מימי, ומתחיל להרים ולהגביה את עצמו, אזי לאט לאט יוכל לחזור בתשובה, וכן כשמסתכל על אחרים ומוצא בהם נקודות טובות, הרי יכול לדבר על לבם, ולהראם את גודל יופי ופאר של מעשיהם הטובים, ולהכניס בהם תקוה טובה שגם הם יכולים לחזור בתשובה, וכך יחזירם בתשובה באמת, וכמו שפעם אמר מוהרנ"ת ז"ל, "אם היינו מקיימין דברי רביז"ל בשלמות, לדון את כל אחד ואחד לכף זכות, היינו יכולים להחזיר את כל העולם כולם בתשובה", ולכן אשרי ההולך בדרך זו של רביז"ל, לדון את כל הבריות לכף זכות, כי אזי יזכה לחיות חיים טובים ונעימים באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שאף על פי כן צריכין לזכור תמיד את דברי רביז"ל |ספר המדות אות מריבה סי' א'| אין מלמדין זכות על המסית, כי כל זמן שאדם חוטא לעצמו, מחמת התגברות יצרו, אזי בוודאי יכולים ללמד עליו זכות, ומצוה ללמד עליו זכות, כי בוודאי יש בו איזה נקודה טובה ששם אינו רשע, אבל מיד שאחד חוטא ומחטיא את הרבים רחמנא ליצלן, וכל מוח מחשבתו הוא איך להכשיל ולהסית אחרים, הרי אין עליו לימוד זכות כלל, כי הרי הוא מסוכן מאד, עוד יותר מרוצח נפשות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |במדבר רבה פרשה כ"א סי' ה'| קשה

המחטיאו יותר מההורגו, כי ההורג בן אדם רחמנא ליצלן, בוודאי עוונו גדול מאד, אבל הרגו רק פעם אחת, ובין כך ובין כך הלא צריכין למות, אבל המחטיאו הרי הורגו פעמים אין מספר, כי בכל פעם שהוא חוטא הרי מנתק נשמתו משורשה העליון, וגורם מיתה לו ולדורות אחריו רחמנא ליצלן, שהרי הסיתם מדרך ה' ומדרך התורה, ולכן אסור ללמד עליו שום זכות, רק לגלות ולפרסם רשעו ברבים, ולהזהיר לכל נשמות ישראל שיתרחקו ממנו בתכלית הריחוק ולא יתקרבו אליו כלל, ובזה מציל נשמות ישראל מרעות רבות רחמנא ליצלן, וזכותו גדול מאד בשמים, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות קידוש החודש, שבזמן הסנהדרין, כששני עדים ראו את חידוש הלבנה, היו באים לבית דין ומעידים לפניהם מה שראו, ובית דין אומרים מקודש מקודש, ומסביר מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות השכמת הבוקר הלכה א'| שסוד קידוש החודש הוא גילוי הנ"ל של רביז"ל, למצוא נקודות טובות בתוך כל אחד ואחד מישראל, ולדון אותם לכף זכות, כי עם ישראל נמשלים ללבנה, וכמו שהלבנה דייקא כשהיא באה לתכלית המיעוט, נולד מחדש ומתחיל להתגדל, כן עם ישראל בשעה שבאים לתכלית המיעוט, אזי מיד נתהפכים ומתחילים להתגדל ולבא לתכלית העליה, וקידוש החודש מתחיל עם נקודה קטנה ומעוטה מאד, שמיד שרואים אפילו הנקודה הכי קטנה, מצוה לבא לבית ולהעיד עליה, ואזי הבית דין אומרים מקודש מקודש, והנקודה קטנה של הלבנה היא בחינת הנקודה קטנה שיש בתוך כל אחד מישראל, שהיא גם כן בתכלית המיעוט, אבל מיד שמכירים את מעלתה וחשיבותה, ובאים להצדיקים שבדור, שהם בחינת הבית דין, ומעידים עליה, אזי הצדיקים יודעים איך להגדיל ולפאר הנקודה, עד שגוזרים ואומרים מקודש מקודש, היינו שיתקדשו חייהם מחדש, ויתחילו לסגל עוד המון נקודות טובות, עד שיבואו לשלימות האור, שהוא בחינת סיהרא בשלימותא, ואפילו שאחר כך יתמעט ויתקטן, אבל על ידי הלימודים של הצדיקים, יכולים בכל פעם להתחיל מחדש, ולסגל מצוות ומעשים טובים, עד שיאיר לפניהם באור גדול.

ולכן מצות קידוש החודש היא אחד מן המצוות שנתקשה בה משה רבינו, עד שהראה לו הקדוש ברוך הוא את הלבנה בחידושה, ואמר לו, "כזה ראה וקדש", וכן נתקשה משה במצות מחצית השקל, וכן נתקשה במצות עשיית המנורה |מדרש תנחומא פרשת שמיני|, ויש להבין למה דייקא בשלש מצוות אלו נתקשה משה רבינו עליו השלום יותר מכולם? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, וכולם יש להם

קשר ושייכות זה לזה, כי הנה למצוא נקודות טובות בתוך כל אחד ואחד מישראל, הוא בוודאי עבודה קשה וכבידה מאד, כי לאו כל אדם זוכה לעינים טהורות ומזוככות, שיכול לראות את הטוב שיש בתוך כל אחד מישראל, בפרט כשהנקודה קטנה ומועטה מאד, ורק הצדיקים הגדולים, שכבר ביטלו ישות גופם לגמרי, וכל מוחם ומחשבתם הוא רק להכלל בו יתברך, ולקרב את כל העולם כולם אליו יתברך, הם זוכים למצוא הנקודה טובה שיש בתוך כל אחד מישראל, והם יכולים להיות השליח צבור האמיתי |כמבואר בהמשך תורה זו של רביז"ל|, לכן בתחילה נתקשה משה רבינו, איך יכולין למסור דבר כזה לכלליות ישראל, למצוא טוב בכל אחד ואחד, הלא לא כולם זוכים לסגל מצות ומעשים טובים כדבעי, ובזה הראה לו הקדוש ברוך הוא הלבנה בחידושה, לפנות ערב עם שקיעת החמה, שאפילו אם יהיה רק נקודה קטנה וזעירה מאד, דבר שכמעט אין ניכר כלל, גם אז יכולים לקדש הלבנה, ולומר עליו מקודש מקודש, כי גם מנקודה קטנה מאד, יכולין להתקדש, ולהגדיל את הנקודה, עד שיגיע אל שלימות האור באמת.

וזהו גם מצות מחצית השקל, שנצטוה כל אחד מישראל לתרום מחצית השקל לעבודת המשכן, וגם על זה נתקשה משה רבינו מהו צורתה, עד שהוציא לו הקדוש ברוך הוא מטבע של אש מתחת כסא כבודו ואמר לו |שמות ל'| "זה יתנו", כי הנה מובא במפרשי התורה |עי' אלשיך הקדוש פרשת תשא, ולקוטי הלכות ציצית הלכה ז' אות ט'| למה נצטוינו על מחצית השקל דייקא, ולא על שקל שלם? ותירצו, שהענין בזה שיכיר כל אחד ואחד מישראל שהוא רק מחצית בלי חבירו, וכדי להשלים את עצמו, הוא מוכרח להתאחד עם עוד אחד מישראל, כי כל אחד מישראל חשוב מאד בעיניו יתברך, שהרי יש בכל אחד נקודה טובה מה שאין בחבירו, ועל ידי שמבטל את ישותו, ומכיר את חסרונו, שהוא רק חצי, ובהתאחדותו עם חבירו ישלים את עצמו, כי יש לחבירו נקודה טובה שיכול ללמוד ממנו, על ידי זה יכול לגשת על עבודת המשכן, ולעבוד את הקדוש ברוך הוא כראוי, וזהו ענין מטבע של אש שהראה לו הקדוש ברוך הוא, היינו לשרוף ולבער את כל התאוה והחשק אל הזהב בעצמה, ורק להסתכל על שורש הזהב שהוא גווניו עלאין |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה|, ולהכיר שהזהב נמשך מאותו מקום שהנפש באה משם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ח|, ולהבין ולהעריך את הנפש של כל אחד מישראל, ועל ידי זה יכולים לגשת לעבוד את הקדוש ברוך הוא באמת, נמצא שענין של מחצית השקל הוא גם כן עבודת מציאת נקודות טובות בכל אחד מישראל, ולדון אותם לכף זכות.

וזהו גם כן מצות עשיית המנורה, כי במנורה היתה מ"ט פרקים, גביעים ופתורים ופרחים וכו', וכולם היו צריכין ליעשות מעשת אחת של זהב, ומובא בדברי מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות ראש חודש סוף הלכה ז'| שהמ"ט פרקים של המנורה מכוונים נגד המ"ט אותיות שבשמות י"ב שבטי י"ה, שאף על פי שכל אחד ואחד יש לו ענין ונקודה המיוחד לו, אף על פי כן כולם בשורשם אחדות אחד, ובאים מעשת אחד, מתחת כסא כבודו יתברך, ואסור להפריד ביניהם כלל, ולכן גם בעשיית המנורה נתקשה משה רבינו, איך יזכה לאחד את כולם, ולהכניס דעת זאת בהם, שכל אחד ואחד יסבול את חבירו וידון אותו לכף זכות, עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא שיזרוק את הזהב לתוך האש, ויצא המנורה מאיליה, כי מיד שזורקים את גשמיות הזהב לתוך האש, ומנקים את עצמו מכל נגיעה פרטית, אזי יכולים להתאחד עם כולם, ולדון את כל אחד לכף זכות, והשם יתברך יזכינו לקנות מדה זו בעצמינו בשלימות, ונזכה לדון את עצמינו ואת חבירינו תמיד לכף זכות, עדי נזכה לחזור בתשובה שלמה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בא ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה י"ב מבעל תפילה דף שמ"ה עיין שם.

והגבור הנ"ל היה הולך ומתקרב אליהם בכל פעם, והתחיל לשלח אליהם גבוריו מה הם רוצים, כדרכו כנ"ל, והיה עליהם פחד גדול, ולא היו יודעים מה לעשות, ויעצו אותם אנשים סוחרים שלהם, היות שהיו במדינה, שכל בני המדינה הם כולם אלקות, ונוסעים עם מלאכים, דהיינו שכל אנשי אותה המדינה מקטן ועד גדול הם כולם עשירים מופלגים, עד שהקטן שבהם הוא גם- כן אלוק לפי טעותם |כי הקטן שבהם הוא עשיר מופלג, ויש לו כל-כך כשיעור הקצוב לאלוק אצלם וכנ"ל|, וגם נוסעים עם מלאכים, כי הסוסים שלהם הם מכוסים בעשירות גדול בזהב וכיוצא, עד שכסוי של סוס אחד עולה לסך של מלאך שלהם, נמצא שנוסעים עם מלאכים, שקושרים שלשה זוגות מלאכים אל העגלה ונוסעים עמהם, בכן צריכין לשלח אל אותה המדינה, ומשם יהיה להם עזרה בודאי, מאחר שכל המדינה הם כלם אלקות |כל זה היתה עצת הסוחרים שלהם|, והוטב הדבר בעיניהם מאד, כי היו מאמינים, שבודאי יהיה להם ישועה משם, מאחר שהם כולם אלקות כנ"ל.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והגבור הנ"ל היה הולך ומתקרב

אליהם בכל פעם, והתחיל לשלח אליהם גבוריו מה הם רוצים, כדרכו כנ"ל, והיה עליהם פחד גדול, ולא היו יודעים מה לעשות, כי כשמדת הדין הולכת ומתקרבת אל האדם, אזי גם כל הונו ורכושו לא יציל אותו ביום רעה, בבחינת |משלי י"א| בוטח בעשרו הוא יפול, ומה גם שלפעמים לאט לאט עשירותו מתחיל להתמעט ולהתדלדל, ואזי נכנס בו פחד ודאגה גדולה, איך ינצל ממדת הדין, ואלמלא היה לו שכל, היה שב עד מכהו, ומכיר שהשם יתברך שולח לו מדת הגבורה, כדי שישוב בתשובה שלימה, ויכיר את כבודו יתברך.

ויעצו אותם אנשים סוחרים שלהם, וכאן היה הטעות שלהם, שהלכו לקבל עצה מאנשים סוחרים שלהם, שאינם יכולים לעזור לעצמם, ואיך יעזרו לאחרים, בבחינת |תהלים קמ"ו| אל תבטחו בנדיבים בבן אדם שאין "לו" תשועה, היינו שאין לו תשועה לעצמו, ואיך יעזור לאחרים, כי עצות של אנשי עולם הזה, הם רק עצות של עולם הזה, שאין מועילים כלום, מה שאין כן העצות שמקבלים מצדיק, הם עצות של עולם הבא, שיעזרו לאדם בכל ענין, בזה ובבא לנצח, ולכן הזהיר אותנו רביז"ל |ספר המדות אות עצה סי' א'| אל תשאל עצה אלא ממי שיודע סתרי תורה, כי מי שיודע סתרי תורה, ודבוק בפנימיות התורה, שהוא אלקותו יתברך המאיר בתוך התורה, הוא יכול ליתן לך עצה נכונה מעלמא דאתי, איך להצליח בכל דבר שבעולם.

היות שהיו במדינה, שכל בני המדינה הם כולם אלקות, כי נכנסו כל כך לתוך תאוה זו של כסף, עד שמי שיש לו כסף עושים ממנו אלקות ואליל ממש, מה שבאמת הוא רק טיפה סרוחה, נבער מדעת, ויש לו שגעון גדול |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ד|, ואיך יחכה לקבל ממנו עצה.

ונוסעים עם מלאכים, דהיינו שכל אנשי אותה המדינה מקטן ועד גדול הם כולם עשירים מופלגים, עד שהקטן שבהם הוא גם-כן אלוק לפי טעותם |כי הקטן שבהם הוא עשיר מופלג ויש לו כל-כך כשיעור הקצוב לאלוק אצלם וכנ"ל|, וגם נוסעים עם מלאכים, כי הסוסים שלהם הם מכוסים בעשירות גדול בזהב וכיוצא, עד שכסוי של סוס אחד עולה לסך של מלאך שלהם, נמצא שנוסעים עם מלאכים, שקושרים שלשה זוגות מלאכים אל העגלה ונוסעים עמהם, וגם היום רואים את זה אצל עשירים מופלגים, שיש להם כמה מיני רכבים, העולים הון תועפות, וסכום הכסף שמשפחה אחרת יכולה לחיות ולהאכיל ילדיהם לשנה שלימה, הם מכניסים בתוך הסוסים שלהם, היינו הרכב שלהם, ונדמה להם כאילו רוכבים על מלאכים, כי יש להם הסוג הכי חדש והכי משוכלל, ומרגישים כאילו רוכבים באויר השמים, בשעה שיש

משפחות חסרי לחם, שהיו מחיים עצמם עם ארוחה הגונה אם היו נותנין להן, אבל קשה מאד להסביר את זה לעשירים, כי אינם מאמינים שיש אנשים במצב כזו, וצועקים שאין מציאות כזה היום, ולכולם יש וכו', ומי יכול להוכיח להם שיש משפחות עניות במצב גרוע כזה, ויכולים להציל אותם מרעבון ממש, כי תאות הכסף והעשירות מעוורת את העינים, ואינם יכולים להסתכל ולהתבונן במצבם של אחרים.

בכן צריכין לשלח אל אותה המדינה, ומשם יהיה להם עזרה בודאי, מאחר שכל המדינה הם כלם אלקות |כל זה היתה עצת הסוחרים שלהם|, והוטב הדבר בעיניהם מאד, כי היו מאמינים, שבודאי יהיה להם ישועה משם, מאחר שהם כולם אלקות כנ"ל, כי האדם חושב שינצל ממדת הדין על ידי הכסף והזהב שלו, או על ידי חבירו העשיר שבוודאי יעזור לו, אבל לבסוף נתברר לו שחבירו בשר ודם כמוהו, ואינו יכול לעזור לו כלל, ולכן למה לסמוך עליו ולקבל לבסוף אכזבה גדולה, יותר טוב לברוח מיד אל הקדוש ברוך הוא, ולבקש ממנו ישועה שהוא מקור של כל הכסף והזהב, וכמו שכתוב |חגי ב'| לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות, והשם יתברך יזכינו לקבל שפע דקדושה מלמעלה, שפע רוחני ושפע גשמי, ונזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך כל ימי חיינו, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בא תשס"א

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רס"א, המדבר מהתרחקות שהוא תכלית ההתקרבות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כשנופל אדם ממדרגתו, ידע שמן השמים הוא, כי התרחקות תחילת התקרבות, על-כן נפל, שיתעורר יותר להתקרב להשם יתברך, ועצתו שיתחיל מחדש ליכנס בעבודת ה' כאילו לא התחיל עדיין כלל מעולם, וזה כלל גדול בעבודת ה' שצריכין ממש בכל יום להתחיל מחדש, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן, סוד נורא בכל תהלכי חיי האדם בזה העולם, והוא ענין הירידה שהיא לצורך עלייה, וההתרחקות שהוא תחילת ההתקרבות, כי הנה מבואר בספרים הקדושים בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שענין הירידה והתרחקות מוכרח לכל אדם בעבודת השם, מחמת שתענוג תמידי אינו תענוג, ואלמלא היה האדם תמיד עומד על מדריגה אחת, דבוק וקשור בו יתברך, הרי היתה כל דביקותו מתיישן ומתקרר אצלו, ולא היה מרגיש בה שום

חיות, ולכן מן השמים מפילין את האדם ממדריגתו, ומרחיקים אותו קצת, כדי שיתעורר יותר להתקרב אל השם יתברך, ואזי ירגיש תענוג וחיות חדש בכל פעם שהוא מתקרב, והוא כמו גלגל החוזר, שבכל פעם שצריך לעלות למדריגה יותר גבוה, מרחיקים אותו באיזה ענין, ויש לו נפילה, כדי שיתקרב ויעלה בעלייה יותר גבוה, בבחינת |שבת ק"כ.| אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב|, ולפני כל מדריגה הוא מוכרח לשבר הדמיונות והבלבולים שיש שם, ולא מספיק מה ששבר כבר הדמיונות של המדריגה הקדומה, ובזה טועים החסידים הרבה, שנדמה להם שנפלו באיזה ירידה, ועל ידי זה אבדו כל הקדושה שלהם, ובאמת הכל מן השמים, כדי שיתעורר לעשות תשובה מחדש ויעלה במדריגה יותר גבוה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה|, וזה שייך אפילו אצל צדיקים גדולים וגבוהים במעלה מאד, כי גם הצדיקים עושים תמיד תשובה על תשובה, כי עושין תשובה על שהתגשמו השגות אלקותו יתברך ביום האתמול, כי כפי השגתם של היום, הרי כל העבודה שמקודם בושה וחרפה להם, ומתביישים למה לא הבינו אתמול מה שמבינים היום, ועושים על זה תשובה, נמצא שגם אצל הצדיקים הכי גדולים שייך ירידה ונפילה, וצריכין לעשות תשובה ולהתחיל מחדש, וזה גורם להם להתעלות בכל פעם יותר ויותר, עד שזוכים להשגות עצומות ונוראות, אשרי להם.

וזהו ענין נטילת ידים ורגלים מן הכיור בכל פעם שנכנס הכהן לעשות העבודה בבית המקדש, ואפילו אם רק יצא לשעה, כשחוזר לעשות העבודה צריך ליטול ידיו מחדש |רמב"ם הל' ביאת מקדש פרק ה' הלכה ה'|, כי ענין נטילת ידים הוא להראות על ההתחדשות של העבודה, ועל שם זה נוטלין ידים בבוקר כשקמים מן השינה, וכדוגמת הכהן שנכנס לעבודה |וכמובא בבית יוסף אורח חיים סי' ד' בשם תשובת הרשב"א סי' קצ"א| כי נעשינו בבוקר בריה חדשה, ואנחנו נכנסים לעשות את העבודה מחדש, ולכן צריכין לרחוץ את ידינו ורגלינו מכל עסקי עולם הזה ולהכניס עצמינו בעבודתו של מקום, ולכן צריכין לדקדק לומר פרשת הכיור לפני התפילה בשחרית ובמנחה, שהם נגד התמיד של שחרית ותמיד בין הערבים, כי לפני שאנחנו נכנסים לעבודתו של מקום, עלינו ליטול את ידינו ולחדש עצמינו בעבודתו יתברך.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעוצם תשובת הצדיקים שעושים בכל פעם קשה לנו להשיג, כי אין מוצאין בעצמם שום חטא ועון גמור לעשות תשובה, ועושים תשובה על הנסתרות והנעלמות מהם, וכמו שמסופר על הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע

|כמובא בספר הקדוש "אמרי יוסף"|, שהרבי ר' אלימלך זי"ע הכניס אצבעות ידיו לתוך אש לשורפם, לעשות תשובה אולי טיפח על שדי אמו בשעת יונקו ממנה, ורק בדרך נס חזר עור לקרום על אצבעותיו כבתחילה, וגם על אחיו הקדוש הרבי ר' זושא זי"ע מספרים שעשה כן, אבל לא שלט האור באצבעותיו, והתחיל להוכיח ולבזות את עצמו, "זושא, זושא, ראה איזה איש מגושם אתה, שאין האש רוצה לגשת אליך, ובורח ממך ממש... כי הצדיקים האמיתיים כל כך שפלים ומבוזים בעיניהם, עד שתמיד עושים תשובה, ומתחילים לעסוק בעבודת ה' כאילו לא התחילו כלל מעולם, וכמו שפעם מצאו את רביז"ל בסוף ימיו שוכב על הקרקע בפישוט ידים ורגלים, ובוכה אל הקדוש ברוך הוא על פי הפסוק |תהלים קי"ט| תעיתי כשה אובד בקש עבדיך וגו', שהחזיק את עצמו כמו שה אובד מן הרועה, שמבקשת מהרועה שיחזור ויחפשנה |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ן|, כי כן דרך הצדיקים לסלק כל דעתם וחכמתם לגמרי, ולהבין שלפי גדולתו יתברך עדיין לא יודעים כלום, ולא התחילו להשיג שום השגה כלל, ועל ידי זה מתעוררים להתחיל מחדש לגמרי, כאילו לא התחילו כלל מעולם, וזהו ירידה לצורך עלייה, והתרחקות לצורך התקרבות, ועל ידי זה זוכים להגיע אל מה שזוכים להגיע, אשרי להם.

וזהו לימוד עצום לכל אדם בכל זמן, שאף פעם לא יתייאש משום ירידה ונפילה שעובר עליו, כי עליו לדעת שהכל מן השמים, שיתחיל ויתעורר מחדש, ואפילו מי שרוצה לקדש את עצמו בכל מיני קדושות, ולזכות לטהרת המוחין ולקדושת הברית, ודייקא אז עובר עליו נסיונות קשות ומרות, ונופל אל מה שנופל, גם אז לא יפול בדעתו כלל, ויידע שהכל מן השמים, כדי שיתחיל מחדש כאילו לא התחיל כלל מעולם, ועל ידי שיהיה עקשן גדול, ויעשה בכל פעם התחלה חדשה, כאילו לא התחיל כלל מעולם, על ידי זה סוף כל סוף יזכה ליכנס אל שערי הקדושה באמת, ולעלות ולהתעלות בעבודת השם יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות קידוש החודש, שהיא המצוה הראשונה שנצטוו בה ישראל, וכמו שכתוב |שמות י"ב| החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, ויש להבין למה נצטוו ישראל דייקא על מצוה זאת לראשונה בהיותם מצרים, שנראה כאילו היא הקדמה והתחלה לכל שאר מצוות התורה, ויש לה קשר ליציאת מצרים? ולפי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה ענין קידוש החודש, וכל סדר י"ב חדשי השנה, הוא ענין התחדשות ימי האדם בכל עת ובכל

זמן, שבכל פעם צריך להתחיל כמו שלא התחיל כלל מעולם, כי זהו טבע הלבנה, שבשעת המולד היא נקודה קטנה מאד, ולאט לאט היא מתגדלת עד שמגיעה לשלימותה, אבל אחר כך היא הולכת ומתמעטת עוד הפעם עד שמתעלמת לגמרי, וזהו ממש ענין תהלך חיי האדם הנ"ל, שכל ימי חייו עולה ויורד, עולה ויורד, וכל הירידה היא רק תכלית העליה, כדי שיתחיל עוד הפעם מחדש, כאילו לא התחיל כלל מעולם, ולכן עם ישראל מונין השנה לימות הלבנה, לא כמו אומות העולם שמונין השנה לימות החמה, כי אצל אומות העולם הנתונים תחת הטבע והמזל, כל יום הוא בדיוק כמו יום הקודם, ואין שום התחדשות כלל, כמו החמה שזורחת ושוקעת באותו ענין כל יום, אבל אצל הלבנה, בכל יום ויום יש שינויים, או שמתגדלת או שמתקטנת, ואף פעם אינה נשארת באותו מעמד כידוע, וזהו חיי איש הישראלי, שתמיד עולה ויורד, וכל תכלית הירידה הוא רק לבא לידי עליה, כדי שיזכה לקדש ולחדש את נקודתו הטובה, ולומר עליו מקודש מקודש, ולכן מובן מאד למה נצטוו ישראל במצוה זאת לראשונה, ובשעת יציאתם ממצרים דייקא, כי אז ביציאת מצרים נהיו לעם, וכמו שכתוב |דברים ד'| או הנסה אלהים לקחת לו גוי מקרב גוי וגו' ככל אשר ה' אלהיכם במצרים לעיניך, ואז נבחרו להיות עם סגולה מכל העמים, וכמו שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל בשעת קבלת התורה, |שמות י"ט| והייתם לי סגולה מכל העמים וגו', כי על שם זה יצאו ממצרים, כדי לקבל את התורה, וכמו שכתוב |שמות ג'| בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה, ולכן מיד גילה להם הקדוש ברוך הוא את סוד דרך החיים, שהוא ענין ההתחדשות בכל פעם מחדש, שתמיד נכנסים בתוך מיצרים וצמצומים שונים, שהם בחינת שיעבוד מצרים, והקדוש ברוך הוא מוציא אותנו בכל פעם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |פסחים קט"ז| חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, וזהו בכל יום ויום ממש, כי על שם זה יש מצות זכירת מצרים כל יום ערב ובוקר, כדי להזכיר אותנו, שבכל משך ימי חיינו אנחנו נכנסים למצרים ויוצאים משם, שהרי הירידה היא לצורך עליה, וכמו שאמר הקדוש ברוך הוא ליעקב אבינו |בראשית מ"ו| אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה, "אנכי" הוא התורה הקדושה, בבחינת |שמות כ'| אנכי הוי"ה אלהיך", והתורה נכנסת עמנו בתוך מצרים, שהוא כלליות כל המיצרים והדחקות שיש לנו בימי חיינו, והתורה יוצאת עמנו, כי מיד שמוצאים את הקדוש ברוך הוא בתוך כל פרט של ימי חיינו, אנחנו זוכים לצאת מן המיצר והדוחק, ולראות אור גדול בימינו ושנותינו.

ולכן מובן למה בעשרת הדברות פתח הקדוש הוא ואמר, אנכי הוי"ה אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, ושואלין המפרשים, למה לא פתח הקדוש ברוך הוא ואמר, אנכי הוי"ה אלהיך אשר ברא שמים וארץ, שלכאורה הנס של בריאת שמים וארץ, שהוא יש מאין, יותר גדול מהנס של יציאת מצרים שהוא יש מיש? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי בודאי הנס של בריאת שמים וארץ היה מופת יותר גדול, אבל בזה עדיין לא נתגלה מעלת נשמות ישראל, ואיך שהם עם סגולה להקדוש ברוך הוא, אבל ביציאת מצרים, שניסה אלקים לקחת לו גוי מקרב גוי באותות ובמופתים וגו', בזה נתגלה עוצם מעלת וחשיבות ישראל, ואיך הם עם סגולה מכל העמים, שהוא דבר שלמעלה מן השכל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א|, כי איך אפשר להבין בשכל למה בחר הקדוש ברוך הוא בעם זה יותר מכולם, אבל מיד שבחר בנו השם יתברך, והוציאנו ממצרים ונתן לנו את התורה, הרי עלינו לחדש עצמינו בכל עת ורגע, ולהתקרב אליו יתברך יותר ויותר, שזהו מצות קידוש החודש, שנצטווינו עליה מיד בצאתנו ממצרים, לחדש עצמינו תמיד בכל עת, והיא הקדמה לכל שאר מצוות התורה.

ולפי זה גם מובן מאד את דברי רש"י הקדוש בהתחלת התורה |בראשית א'| אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל, ומה טעם פתח בבראשית? משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, שאם יאמרו אומות העולם לישראל ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקדוש ברוך היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, עיין שם, ויש להבין למה באמת היה צריך להתחיל את התורה עם מצות החודש הזה לכם? ואם הוא מעלה כל כך גבוה, למה באמת מקדימין את כל סיפורי מעשה בראשית? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי באמת התחלת התורה היא בוודאי מהמצוה הראשונה של קידוש החודש, שניתנה לעם ישראל במצרים, ללמד אותם התחדשות בעבודת השם יתברך ובקיום התורה, ואיך שכל החיים הוא בדרך ירידה ועליה, ירידה למצרים, ויציאה מתוכה, ועל ידי זה באים להר סיני לקבל את התורה, שבשבילה היתה כל הבריאה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת פ"ח.| על הפסוק |בראשית א'| ויהי ערב ויהי בוקר יום "הששי", תנאי התנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית שיקבלו את התורה ביום ששי בסיון, ועל שם זה הכניס הקדוש ברוך הוא את עם ישראל לארץ ישראל, לקיים שם את כל מצוות התורה בשלימות, ועם ישראל וארץ ישראל הם ענין אחד, וכמבואר במדרש |תנחומא ראה|

שעם ישראל הם עם הנבחר, וארץ ישראל הוא ארץ הנבחר, והכניס הקדוש ברוך הוא את עם הנבחר אל ארץ הנבחר כרצונו, אבל על כל זה היה יכול להיות טענה לאומות העולם, מאיפוא קבלתם הזכות הזה, להיות עם הנבחר להקדוש ברוך הוא, וליכנס לארץ הנבחרת, ומהו היחוס שלכם יותר מאתנו? ולכן התחיל התורה עם בראשית ברא אלהים וגו', על שם כח מעשיו הגיד לעמו, היינו שמקודם נקבע מפורש בתורה שרק הקדוש ברוך הוא בעל הבית יחידי של העולם, כי הוא בראה כרצונו, ולכן ברשותו ליתן את ארץ ישראל לאשר ישר בעיניו, ואף אחד לא יכול לערער בדבר, כי הוא ענין של סגולה שהוא למעלה מן השכל, ואי אפשר לשום בריה להתערב בה כלל, נמצא שעל ידי בריאת העולם מתגלה כח מעשיו של הקדוש ברוך הוא, שברשותו לבחור עם וארץ לחלקו ולנחלתו, כפי הישר בעיניו, ועל ידי יציאת מצרים מתגלה איך שעם ישראל הוא העם הנבחר הזה, שהקדוש ברוך הוא בחר בנו מכל העמים, נמצא שמעשה בראשית ויציאת מצרים וקידוש החודש קשורים זה בזה, ובא זה וגילה על זה, והבן היטיב.

וזהו דברי הבעל הטורים ריש פרשת בראשית, בראשית ברא, בגימטריא ברא"ש השנ"ה נבר"א |העולם|, כי כפי שיטת רבי יהושע |ראש השנה י"א.| בניסן נברא העולם, שהוא ראש השנה לחדשי השנה, וכמו שכתוב |שמות י"ב| ראשון הוא לכם לחדשי השנה, וכל תכלית הבריאה היתה שעם ישראל יצאו ממצרים, ויקבלו את התורה, ויתחדשו עצמם תמיד בעבודת השם יתברך, כמו מדת הלבנה, שכשהיא באה לתכלית המיעוט, אז דייקא נולדה מחדש ומתחלת להתגדל, וזהו מדת רבי יהושע שהוא ראשי תיבות |ישעיה כ"ו| י'קומו ו'הקיצו ו'ירננו ש'וכני ע'פר, שהוא יורד אל כל אלו ששוכנים בעפר ממש, ומעורר ומקיץ אותם מן השינה, שיעשו התחלה חדשה בעבודת השם יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'|, שזהו מה שהראה הקדוש ברוך הוא למשה רבינו את הלבנה בחידושה עם שקיעת החמה, ואמר לו כזה ראה וקדש |מובא בפרש"י פרק י"ב פסוק ב'|, היינו בשעה שמתחיל החושך וההסתרה ליכנס, ואדם מגיע לסף הייאוש חס ושלום, אזי דייקא יראה לו כח הלבנה שנולד ונתחדש מחדש, ועל ידי זה יקום בהתחדשות חדש לעבוד את הקדוש ברוך הוא כראוי, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתים שלומדים עמנו דרך ההתחדשות, ונזכה להתחדש תמיד בכל יום בעבודת השם יתברך, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בשלח חמשה עשר בשבט ה'תש'ן

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ה המדבר מעבודת הצדיק שהוא בעל השדה ומתיקון נשמות ישראל עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|: דע כי יש שדה ושם גדילים אילנות ועשבים יפים ונאים מאד: וגודל יקר יופי השדה וגידולי אי אפשר לספר אשרי עין ראתה זאת: ואילנות ועשבים הם בחינת נשמות קדושות הגדילים שם: ויש כמה וכמה נשמות ערמות שהם נעים ונדים מחוץ לשדה וממתינים ומצפים על תקון שיוכלו לשוב ולכנס אל מקומם: וגם אפילו נשמה גדולה שבה תלויים כמה נשמות: לפעמים כשהיא יוצאת לחוץ קשה לה לחזור לשם: והם כולם מבקשים ומצפים על בעל השדה שיוכל להתעסק בצורך תיקונם: ויש נשמה שתקונה על ידי מיתה של אחד או על ידי מצוה ועבודה של אחד: ומי שרוצה לחגר מתניו להכניס עצמו להיות הוא הבעל השדה: צריך להיות איש אמוד ותקיף וגובר חיל וחכם וצדיק גדול מאד: כי צריך להיות אדם גדול ומופלג במעלה מאד: ויש אחד: שאינו יכול לגמור הענין כי אם עם מיתתו: ואפילו לזה צריך להיות גדול מאד: כי יש כמה וכמה גדולים שאפילו עם מיתתם לא יועילו: רק אם יש אדם גדול ומופלג במעלה מאד מאד: יכול לגמור מה שצריך בחיים חיותו: כי הרבה יסורים ודברים קשים עוברין עליו: אך על ידי גדלותו ומעלתו עובר על כולם: ועושה פעולות השדה כמו שצריך: וכשזוכה לתקן הנשמות ולהכניסם: אזי טוב ויפה מאד להתפלל: כי אזי התפילה על תקונה: וזה הבעל השדה הוא משגיח ומשתדל תמיד להשקות האילנות ולגדלם: ובשאר תקוני השדה: ולהרחיק האילנות זה מזה הרחקה הראוי: שלא יכחיש אחד את חברו: כי לפעמים צריך להראות למקרב גדול הרחקה גדולה כדי שלא יכחיש את חברו וכו' עיי"ש: כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה זהו עבודת הצדיק בכל ימי חייו: לעסוק בתיקון נשמות ישראל שנמשלים לעשבים וצמחים ואילנות הגדילים בגן: וכמבואר בתיקונים בכמה מקומות: שנשמות ישראל הם עשבין דאתרביאו בגן |עשבים הגדילים בגן|: וגודל יופי ופאר הגן הזה: כשכל נשמות ישראל מתאחדים ביחד ועובדים את השם יתברך כמו שצריכים: אי אפשר לתאר ולשער כלל: כי אז מתגלה תענוגי הגן עדן: בזה העולם ממש: וכל אחד מרגיש הארת זיוו שכינתו יתברך המאיר בה: ונמשך עליו השגחה עליונה להתגדל ולצמוח ולהיות אילנא רברבא:

ודבר זה נכלל בתוך דברי חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה י"| אין לך עשב מלמטה שאין עליו מלאך מלמעלה שמכה אותו ואומר לו גדל: כי השגחתו יתברך הוא עד אין חקר ואין תכלית: עד שכל עשב ועשב יש לו השגחה ושמירה מיוחדת: מכל שכן נשמות ישראל שהם נמשלים לעשבים הגדילים בגן: שיש עליהם השגחה ושמירה עליונה על כל פרט ופרט מימי חייהם: וכשצמיחת הגן על תיקונה: שיש גנני |בערטנער| שמשגיח על תיקוני הגן כראוי: אזי מצמיח אילנות נפלאות מאד: ובוודאי הצדיק הזה צריך להיות גדול במעלה מאד: ולדעת איך להשקות כל אילן ואילן כפי צרכו: ואיך לזבל ולעדר את האילנות כראוי: ולזרוק הפירות והענפים המתולעים: וכן להרחיק אילן אחד מהשני שלא יכחישו זה את זה: שזהו עוצם בקיאות הצדיק בטיב נשמות ישראל: לדעת מה הם צדיכים: ואיך להגביה ולהרים אותם ולהלהיב נקודתו של כל אחד ואחד: ולכן הצדיק נקרא "בעל השדה" שעוסק בתיקון נשמות ישראל הגדילים וצמיחים בגן.

והנה רביז"ל רימז בתורה זו שהוא "בעל השדה" שעוסק בתיקון נשמות ישראל להביא אותם לתכליתם: ולכן לפני הסתלקותו שאלו אותו מוהרנ"ת ז"ל ור' נפתלי ז"ל: רבי: הרי אמרתם שאם הצדיק גדול ומופלג במעלה מאד מאד: יכול לגמור מה שצריך בחיים חיותו: וענה ואמר להם רביז"ל: כך אמרתי אז באמת: אבל יש בזה עוד הרבה סודות ועניינים וכו': ורימז להם שהוא מוכרח להסתלק מזה העולם כדי לעסוק בתיקון נשמות ישראל שהיו מימות עולם וכו': וזה על דרך שאמרו חכמינו הקדושים |חולין ז ע"ב| גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם: כי למעלה הם זוכים להגיע להיכלות גבוהות כאלה עד שמשיגים את עוצם רחמנותו יתברך: שרוצה בתיקון כל נשמות ישראל: אפילו בהכי גרוע והכי פחות: והם מגלים את עוצם רחמנותו יתברך למטה בזה העולם: ועל ידי זה חוזרים נשמות ישראל בתשובה: ומוהרנ"ת ז"ל צירף לזה את הפסוק הנאמר אצל שמשון |שופטים ט"ז| ויהיו המתים אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו: היינו גודל כח הצדיק במיתתו שיכול לעסוק בתיקון נפשות החיים והמתים: ולהשגיח מהיכלו בשמים בתיקון הגן שבה גדילים נשמות ישראל: וליתן לכל אחד ואחד כל מה שצריך לו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שזהו גודל מעלת השתטחות על קברי הצדיקים: ולהתפלל שם להשם יתברך שיזכה לשוב בתשובה שלימה: ולבקש כל משאלות לבו לטובה: כי במקום קבורת הצדיק: שורה הארת נפשו רוחו ונשמתו ביותר: ושם מוריד עצמו אל כל מי שבא על קברו להתפלל: ועושה לו טובה נצחיית: ומוהרנ"ת ז"ל אומר |ליקוטי הלכות בשר שנתעלם מן העין הלכה ג'| שבמקום קבורת הצדיק שורה אויר

הזך והנח |ע' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ז|: ולכן התפילות מתקבלות שם ביותר: וכשאדם זוכה לבוא על קבר הצדיק: הוא מתדבק עם נשמות הצדיק רוחא ברוחא: וממשיך על נשמתו הארה עצומה: ובדרך זה יכולים להתקשר עם כל הצדיקים קדושים אשר בארץ המה: אפילו מזמן התנאים והאמוראים וכו' ואפילו עם האבות הקדושים ורחל אמנו וכו': כי על ידי שהולכים ומשתטחים על מקום קבורתם: נכללים בהם ובקדושתם העצומה: והוא עזר וסיוע גדול להאדם להשיג קדושה עליונה.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שלכן אחינו בני ישראל הזוכים לגור בארצינו הקדושה: יש להם מוחין אחרים לגמרי: כי מי שגר בארץ ישראל יודע שבכל עת רצון: וכן בעת צרה וצוקה חס ושלום: הולכים להשתטח על קברי הצדיקים: כמו על קברי האבות הקדושים בחברון: ועל קבר רחל אמנו בבית לחם: ועל ציון הרשב"י במירון וכו': ואפילו כשנוסעיים על טיול וכיוצא בו: רוב הטיולים הם לקברי הצדיקים שבכל רחבת ארץ ישראל: ובזה נכנס באדם הרגשה מיוחדת שיש לו קשר ושייכות עם כל הצדיקים האלו: מה שאין כן הגר בחוץ לארץ אין לו כל כך הרבה קברי צדיקים בסמוך לו: ורוב הטיולים הם לגנות פרחים ולגן חיות וכו': וחסר לו עוצם ההארה השורה אצל קברי הצדיקים שיש בארץ ישראל.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבענין התקרבות לצדיקים והתתקשרות עמהם במקום גניזתם: העיקר לחפש ולבקש לימודי הצדיק והתורה שגילה בחיים חיותו: היינו ההשארה העצומה שהשאיר לדורות עולם: שהם הדיבורי אמונה ועצות ישרות לכל אחד ואחד בכל דרגא שהוא: איך להתקרב להשם יתברך באמת: ועל פי רוב דיבורים אלו רשומים בתוך ספריהם הקדושים שזכו להשאיר אחריהם: כי כל צדיק וצדיק כפי יגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך: זכה לחבר ספרים קדושים המעוררים נשמות ישראל לילך בעקבותם: ולעסוק בעבודת השם יתברך בדרך שהם כבשו בימי חייהם: ולכן אשרי הזוכה להגות בספרי הצדיקים: ולחפש שם את הארתם העצומה: כי בזה נחשב לו כאילו התקשר עמהם ממש: ובפרט כשזוכה גם להיות על מקום קבורתם: ולבקש שם עזר וסיוע שיזכה לילך בדרכיהם הקדושים: אזי נמשך עליו סייעתא דשמיא מיוחדת: וזוכה להתחדש בעבודת השם יתברך ולעלות מדרגא לדרגא בהשגות אלקותו יתברך: אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה כתיב בפרשת השבוע |שמות י"ג| ויקח משה את עצמות יוסף עמו וגו': ואמרו חכמינו הקדושים |שמות רבה פרשה כ' סי' י"ט| כל ישראל עסקו בביזת מצרים

ומשה רבינו עסק בעצמות יוסף: כי משה רבינו הבין עוצם מעלת ההשתטחות על קברי צדיקים וההתדבקות בנשמות הצדיקים קדושים אשר בארץ המה: ולכן היה עיקר עסקו לקחת עצמות יוסף עמו: כי יוסף הצדיק הוא הצדיק יסוד עולם: שגילה קדושה נוראה ונפלאה בעולם: ובזכותו היה קיום לעם ישראל במצרים: ומשה רבינו הבין שגם אחר כך עיקר קדושת ישראל תלוי בקדושת יוסף הצדיק: עד שגם הנס של קריעת ים סוף היתה בזכות ארונו של יוסף: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה פ"ז סי' י"ד| על הפסוק |תהלים קי"ד| הים ראה וינס: מה ראה: ארונו של יוסף ראה: בזכות וינס ויצא החוצה: ולכן בשעה שבני ישראל היו עסוקים בביזת מצרים ובביזת הים: משה רבינו בחר לעסוק בעצמות של יוסף שהוא ענין קברי הצדיקים: ובזכות זה זכה שבשעת פטירתו כביכול השם יתברך בכבודו ובעצמו טיפל בו: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שמות רבה פרשה כ' סי' י"ט| על הפסוק |משלי י'| חכם לב יקח מצות: שכל ישראל היו עסוקים בכסף וזהב ומשה היה עסוק בעצמות יוסף וכו': אמר הקדוש ברוך הוא למשה: עליך נתקיים חכם לב יקח מצות: יוסף היה חייב לאביו וקברו מפני שהוא בנו: ואתה לא בנו ולא בן בנו: ולא היית חייב לעסוק בו וקברת אותו: וכן אני שאיני חייב לבריה אני מטפל בך ואקברך: שנאמר |דברים ל"ד| ויקבר אותו בגיא: עיין שם: כי כשאדם מוסר נפשו בשביל הצדיקים גם אחר הסתלקותם: ומבין מרחוק את עוצם מעלת מקום קבורתם וגניזתם: אזי ממשיך על עצמו הארה עצומה מהם: עד שזוכה להכלל בו יתברך לגמרי: וכביכול השם יתברך בעצמו מטפל בו: ולכן אשרי הרגיל להשתטח על קברי צדיקים: ולהרבות שם בתפילה ותחנונים אליו יתברך: כי בוודאי יזכה על ידי זה למעלה עליונה מאד: ולהכלל בו יתברך לגמרי.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא: ענינא דחמשה עשר בשבט: בקשר עליון וחזק מאד: כי הנה חמשה עשר בשבט הוא ראש השנה לאילנות: והנה כתיב |דברים כ'| כי האדם עץ השדה וגו': שנשמות ישראל נמשלים לעצי השדה הגדילים בגן כנ"ל: וביום ראש השנה לאילנות: אנחנו נזכרים על זה ביותר: להתעורר שעיקר עבודתינו להתקרב להצדיק האמת שבדור שהוא בעל השדה: שיכול לעסוק בתיקונינו: והוא מקיים בשלימות את הפסוק הנ"ל: לא תשחית את עצה לנדוח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואותו לא תכרת: כי האדם עץ השדה וגו': היינו שהוא דואג בשביל כל נשמות ישראל שלא ידח מהם נדח: וחומל ומרחם על כל עץ ועץ: אפילו אם נראה כרקוב ופסול: להציל אותו: כי יש לו חכמה גדולה בתיקוני הגן: עד שיכול לחזור ולהשתיל עצים יבשים ופירות רקובים בתוך

האדמה: ויצמחו מהם אילנות יפות ונאות מאד: כי הצדיק מוצא נקודות טובות בתוך כל אחד ואחד מישראל עד ששום דבר מהגן לא הולך לאיבוד כלל: וזהו לא תשחית את עצה לנדח עליו גרזן: גרזן ראשי תיבות ג'בורה ר'חמים ז'עיר נ'וקביה כמובא |עי' קהילת יעקב ערך גרזן|: היינו שהצדיק בקי מאד בטיב נשמות ישראל: ויודע שאסור להרחיק אף אחד מהם: כי כל אחד בא משרש אחרת: ואחד מדתו גבורה: ואחד מדתו רחמים: כי הם נמשכים משורשים אחרים של זעיר ונוקביה: ולכן אסור לנדוח שום אחד מהם: וכשתגביה ותרים אותו: אזי ממנו תאכל ואותו לא תכרת: שבוודאי תזכה לאכול ממנו פירות מתוקות וטובות מאד: ורק לפעמים נמצא בתוך הגן איזה אילן או פרי מלא תולעים: וזה הצדיק מוכרח להרחיק ולזרוק לגמרי: כי בלאו הכי יתקלקל כל האילן וכל הגן: אבל זה רק לעיתים רחוקות מאד: אבל בדרך כלל הצדיק מוצא את הנקודה טובה שיש בתוך כל אחד ואחד מישראל: ועוזר ומסייע לו עד שצומח לאילן יפה מאד.

והנה באמת עבודת הצדיק שהוא בעל השדה האמיתי: הוא כעבודת המלמד עם תינוקות של בית רבן: שעיקר חכמתו להגביה ולהרים כל ילד וילד כפי כוחותיו: ולהוציא כשרונותיו מן הכח אל הפועל: ואף על פי שבכיתה בוודאי יש רק כמה מצויינים: ושאר הכתה הם בינונים או חלשים: עיקר חכמת המלמד המומחה הוא שהבינונים והחלשים ישתמשו עם כוחותיהם: בדיוק כמו המצויינים: עד שאפילו החלשים ביותר ידעו מיעוט הלימוד שלהם: בזיכוך ובירור כזה כמו המצויינים: ורק זה נקרא מלמד מומחה באמת: וכן הוא אצל הצדיקים אמיתיים שבדור: שהם נקראים |במדבר כ"ז| איש אשר רוח בו: שיודע להלך נגד רוחו של כל אחד ואחד |כמובא שם בפירש"י|: ויודע איך להוציא מכח אל הפועל את הכשרונות של אפילו הכי חלשים בישראל: כי הוא מוצא בכל אחד ואחד את הנקודה טובה המיוחדת לו: ומגדיל ומצמיח אותה עד שנצמח לאילן יפה: ונזהר מאד לא לכרות ולא לשבור שום ענף מאיזה אילן: כי יודע היטב שמהענף הזה יכול לצמוח פירות נפלאים: וזה היה מדריגת משה רבינו עליו השלום: שהוא היה רחמן האמיתי: בבחינת |ישעיה מ"ט| כי מרחמם ינהגם: והיה כל כיסופו ורצונו להכניס השגות אלקותו יתברך בתוך כל אחד ואחד בישראל: עד שיהיה לכולם אותו הרגשה כמו שיש לו: ובשעה שתלמידו יהושע קינא ואמר |במדבר י"א| אלדד ומידד מתנבאים במחנה וגו' אדוני משה כלאם: ענה ואמר משה רבינו: ומי יתן כל עם ה' נביאים וגו': כי משה רבינו רצה לראות השפעת הנבואה החכמה אצל כל אחד ואחד מישראל: וכמו שהיתה בשעת קריעת ים סוף: שאפילו שפחה על הים ראתה התגלות כזאת שלא ראה

יחזקאל בן בוזי ושאר כל הנביאים: ואפילו קטנים ביותר השיגו אז השגות גבוהות עליונות מאד: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תנחומא בשלח| עוללים ויונקים שמטו דדיהם מפיהם ואמרו זה אלי ואנוהו וכו': כי מגודל מעלת המנהיג הרחמן משה רבינו עליו השלום: היו יכולים אפילו הקטנים והירודים ביותר להשיג השגת אלקות: וכשיש להשדה הקדושה מנהיג וגנני רחמן כזה: אזי תיקון השדה על שלימותה.

והנה כשאדם זוכה להתקרב אל הצדיק: אזי מתבטל אצלו הישות והגיאות: וכמובא בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"| שהעצה היעוצה לבטל הגאוה: הוא על ידי התקרבות לצדיקים עיי"ש: וכן אומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ב| שסימן אם האדם זכה להתקרב לצדיק אמיתי: כשנופל עליו שפלות: מה שאין כן כשנכנסים בו מחשבות של ישות וגיאות: זה סימן שאינו מקורב למנהיג אמיתי כלל: עיין שם: ועיקר הסיבה שנופל על האדם שפלות בהתקרבותו את הצדיק: כי הצדיקים האמיתיים שפלים ונבזים בעיני עצמם מאד: ותמיד מוכיחים ומבזים את עצמם ברבים כאילו אינם שום דבר כלל: וכמו שהיה מנהגם של האחים הקדושים הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע ואחיו הרה"ק ר' זישא זי"ע: שהיו מוכיחים עצמם ברבים וצועקים ואומרים: מיילך: מיילך: איך עשית כזאת וכזאת! וכן הרבי ר' זישא היה צועק: זישא: זישא: איך עשית כזאת וכזאת! והתחילו לפרט העוונות והפגמים של האנשים שעמדו סביבם: וכולם קיבלו הרהור תשובה אמיתית ונתביישו מאד ממעשיהם: כי זה היה דרכן של הצדיקים אמיתיים: שתמיד חיפשו בעצמם כל מיני מומין וחסרונות: אולי עדיין לא תיקנו את עצמם כראוי: וכידוע שעשה הרה"ק הרבי ר' אלימלך ז"ל תשובה אולי הכה על שדי אמו בהיותו יונק ממנה: ולא היה יכול לקרר את עצמו עד שהכניס אצבעותיו באש: ושרף אותם: ובדרך נס חזרו וצמחו כמקדם: ומספרים על הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע: שפעם אמר: שאפילו אם ישמע מפי השם יתברך בעצמו כביכול: יעקב יצחק |כך היה שמו|: אתה צדיק: היה מאמין רק על הרגע ששמע: אבל אחר כך כבר היה חושש שנפל ממדריגתו ואינו כלום: אף על פי שעוצם קדושתו של החוזה מלובלין זי"ע אי אפשר לתאר ולשער כלל: כי היה שמור מנעוריו בהסתכלות עיניו: ולא הביט חוץ לד' אמותיו כל ימיו: עד שזכה להסתכלות קדושה לראות מסוף העולם ועד סופו: שעל שם זה קראו אותו "החוזה הקדוש": אבל כך היה דרכן של צדיקים: שאף פעם לא האמינו בעצמם: וחששו פן ואולי עדיין לא נכנסו לתוך הקדושה כראוי: ומספרים שפעם עמד הרה"ק ר'

אייזיק מקאמרנא זי"ע לפני הרה"ק הבעל עטרת צבי מזידיטשוב זי"ע: ותפס הבעל עטרת צבי זי"ע את זקנו הקדוש בידו: וענה ואמר להרה"ק מקמארנא זי"ע: הרי תראו הזקן הזה: כבר ארבעים שנה בלא חטא: ועדיין אני חושש שהיא נאחזת בתוך קליפת נוגה... ואת גודל קדושתו של הבעל עטרת צבי זי"ע ידוע לרבים: שהיו הרבה דורות קדושים וטהורים בקדושת הברית: והיה חשיבות מיוחדת להיות נמנה מיוצאי חלציו: ואף על פי כן היה חושש ואומר כנ"ל: ולכן מי שזוכה להתקרב אל צדיקים אמיתיים באמת: גם עליו נמשך לב נשבר ונדכה מאד: כי אם צדיקים קדושים כאלו ידברו כך: מה יענו אזובי הקיר כמונו אחריהם: ולכן אחד מתיקוני בעל השדה הוא להכניס בנשמות ישראל הגדילים בגן מדת הענוה והשפלות: שכל אחד ואחד יצמח ויגדל כפי כוחותיו ויגיעותיו: ואף אחד לא יכחיש את השני כלל: כי כל המחלוקת והמריבות שיש בין אדם לחבירו: רק מחמת הישות והגאוה: שאחד רוצה להשתלט על השני: ומזה בא קלקול הגן: כי ממדת הגאוה נעשה אחר כך תולעים ויתושים המכלים הפירות וגורמים קלקול עצום לכל מה שגדל בגן: ולכן עיקר השגחת בעל השדה שהוא הצדיק האמת: לתקן ענין זה: ולהכניס ענוה ושפלות אמיתי בתוך נשמות ישראל הקדושים.

והנה מובא בספר הקדוש בני יששכר |מאמרי חמשה עשר בשבט| שבחמשה עשר בשבט

הזמן מסוגל ביותר לבקש מהשם יתברך על אתרוג נאה לחג הסוכות: ויש רמז לזה בדברי המשנה |ריש ראש השנה| אחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי וכו': מהו לשון "אילן": כאילו זה אילן מיוחדת: היה צריך לומר לאילנות: אלא מרמז על האילן המיוחדת למצוה: שהוא אילן האתרוג: שעליו הכתוב אומר |ויקרא כ"ג| ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וגו': שאז בחודש שבט הוא זמן ראש השנה לאילן זה במיוחד: לכן צריכים להתפלל אז על אתרוג יפה לחג הסוכות: ומזה נשתרבב מנהג ישראל קדושים שנוהגים לטעום מן המרקחת של האתרוג ביום חמשה עשר בשבט: ולבקש ולהתפלל אז על אתרוג נאה ויפה לחג הסוכות: ויש להבין למה באמת הזכירו "אתרוג" בעניינא דראש השנה לאילנות: יותר משאר פירות האילן: אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד: כי מובא בספרים הקדושים שאתרג ראשי תיבות |תהלים ל"ו| א'ל ת'ביאני ר'גל ג'אוה: שמרמזת על מדת הענוה והשפלות: שזהו מעיקר יסודי קיום הגן: שיקבל מבעל השדה שהוא הצדיק האמת: את מדת השפלות: וכשאדם זוכה לקנות מדת השפלות והענוה: אזי הוא מוכשר ליגדל ולצמוח לאילן נאה ויפה מאד: מה שאין כן כשיש לו ישות

וגיאות: אזי לבסוף לא ישאר ממנו שום כלום: וכמובא בדברי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע: שרוב המשוגעים היוצאים מדעתם רחמנא ליצלן: הוא מחמת מדת הישות והגיאות: כי מרוב גיאותו וגסותו: שרוצה לתפוס מקום בזה העולם: ולהיות על הגובה: כשאינו מגיע לזה: יוצא מדעתו רחמנא ליצלן: ולכן עיקר שלימות האדם כשמכניע את עצמו: ולומד מצמיחת האילנות: איך לעבור את החיים בשלום: כי לוקחים זרע קטן: ומחביאים אותו בתוך האדמה: ונרקב שם: ועובר עליו גשמים ורוחות ושלג וקור וחום: אבל לבסוף צץ ופורח מן האדמה ומתגדל לאילן גדול מאד: וכן הוא אצל כל אדם: כשזוכה לבטל את עצמו לגמרי לפניו יתברך: ולפני הצדיקים האמיתיים שבדור: לבסוף מתגדל לאילנא רברבא ומצליח בחיים: וזהו כל כוחם של הצדיקים בעצמם: שביטלו את עצמם מכל וכל: ועל ידי זה זכו למה שזכו: וכמו שפעם אמר רביז"ל: אני אילן יפה מאד: ולמטה אני מונח בארץ ממש |חיי מוהר"ן סי' רמ"ה|: ולכן חכמינו הקדושים אמרו ראש השנה ל"אילן" דייקא: שהוא האתרוג: המורה על מדת השפלות והענוה: בבחינת א'ל ת'ביאני ר'גל ג'אוה ראשי תיבות אתרג כנ"ל: כי מדה זו היא היסוד והשורש של צמיחת האילנות בגן כראוי.

וגם אמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה ט"ו סי' ז'| אילן שאכל ממנו אדם הראשון אתרוג היה |לפי דעת רבי אבא דעכון|: וזה מרמז שעיקר פגמו היה במדת הגאוה והישות: שנכנס בו הסתת הנחש |בראשית ג'| והייתם כאלהים וגו': שהוא פגם הישות: ולכן בדבר שפגם בו צריך לתקן: ואנחנו לוקחים את האתרוג בחג הסוכות לשם מצוה: לתקן את פגם הנ"ל: וגם בחמשה עשר בשבט שהוא ראש השנה לאילנות: המרמז על צמיחת נשמות ישראל בגן: טועמים מן האתרוג: ולומדים ממנה את מדת הענוה והשפלות: ומתפללים אז שנזכה לאתרוג נאה ויפה באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שגם במצות לקיחת האתרוג בחג הסוכות: מצינו שרוב פוסקים פוסלים אתרוג מורכב למצוה: כי אף על פי שאסור להרכיב שום אילן כלל: אבל גידוליו: וגידולי גידוליו: מותרים באכילה: מה שאין כן לקיום מצות אתרוג: אסור להשתמש עם מורכב: וזה גם כן לרמז לענין הנ"ל: שבענין צמיחת נשמות ישראל בגן: אסורים להרכיב נשמה אחת עם השני: כי כל אחד יש לו השורש שלו והנטיעות שלו: מאיזה מקום נפשו בא: וכן לאיזה צדיק ומנהיג צריך להתקרב: ואסור לערבב ולהרכיב השורשים זה עם זה: כי אז לא יצמח אתרוג נאה כלל: כי תיכף ומיד שיש עירבוב וההרכבה: זהו סימן שיש פגם הישות והגיאות: שאחד

רוצה ליכנס לתחום חבירו: ואינו מסתפק במה שיש לו: ומזה נמשך שאר כל הפגמים חס ושלום: מה שאין כן כזוכה למצוא את נקודתו המיוחדת לו: ונמשך אחר ה' יתברך כפי שורשו: וכפי שמאיר לו: על ידי זה זוכה להגיע לתכליתו הנצחי: ודבר זה יתקיים בשלימות בביאת משיח צדקינו: וכמו שאומרים בתפילת עלינו לשבח: לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך: ומפרש רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז| שעיקר תיקון העולם תלוי במלכות שדי: היינו בשם שדי המורה על שיש די באלקותו לכל בריה: שכל אחד ואחד יש לו די ומספיק באלקותו יתברך: ואינו צריך ליכנס לתחום חבירו כלל: כי במקומו ובענינו יכול להתדבק בו יתברך: ואינו צריך להתבלבל מחבירו כלל: ואז יתקיים וכל בני בשר יקראו בשמך: היינו שכל הבריות יקראו בשם ה' ויבקשו כל צרכיהם רק ממנו יתברך לבד: כי תיכף ומיד שהאדם יודע שדי לו באלקותו יתברך: אזי אינו צריך למתנת שום בשר ודם: וכל השתדלותו רק אחריו יתברך: וכל זה לומדים מצמיחת האילנות ובפרט מצמיחת האתרוג: והשם יתברך יזכינו לקנות בעצמינו מדת הענוה והשפלות באמת: ונזכה להתגדל ולצמוח בהגן הנפלא הנמצא תחת השגחת הצדיק האמת: עדי נזכה לראות בגאולתן וישועתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בשלח שבת שירה ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ו המדבר מהשגת הדעת ואכילת מן, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, שיש התגלות הדעת, שמגלה אלקותו יתברך, גם בתוך הסתרה שבתוך הסתרה, כי יש שני מיני הסתרות, וכשהשם יתברך נסתר בהסתרה אחת, גם כן קשה מאד למצאו, אך אף-על-פי-כן, כשהוא נסתר בהסתרה אחת, אפשר ליגע ולחתור עד שימצא אותו יתברך, מאחר שיודע שהשם יתברך נסתר ממנו, אבל כשהשם יתברך נסתר בהסתרה תוך הסתרה, דהיינו שההסתרה בעצמה נסתרת ממנו, דהיינו שאינו יודע כלל שהשם יתברך נסתר ממנו, אזי אי אפשר כלל למצוא אותו, מאחר שאינו יודע כלל מהשם יתברך, וזה בחינת |דברים ל"א|: "ואנכי הסתר אסתיר", דהיינו שאסתיר ההסתרה, שלא ידעו כלל שהשם יתברך נסתר, ואזי בודאי אינו יכול למצוא אותו יתברך, מאחר שאינו יודע כלל שצריך לבקש אותו יתברך, כי אינו יודע כלל שהשם יתברך נסתר ממנו, כי ההסתרה בעצמה נסתרת כנ"ל, אבל באמת אפילו בכל ההסתרות, ואפילו בהסתרה שבתוך הסתרה, בודאי גם

שם מלובש השם יתברך, כי בודאי אין שום דבר שלא יהיה בו חיות השם יתברך, כי בלעדי חיותו לא היה לו קיום כלל, ועל-כן בודאי בכל הדברים, ובכל המעשים, ובכל המחשבות, מלובש שם השם יתברך כביכול, ואפילו אם, חס ושלום, עושין דבר עבירה, שהוא שלא כרצון השם יתברך, עם כל זה בודאי יש שם חיות השם יתברך, אך שהוא בהעלם ובצמצום גדול, והתורה היא החיות של כל דבר, נמצא שבכל הדברים, ובכל המחשבות, אפילו מחשבה דבור ומעשה של עבירה, חס ושלום, יש שם גם כן התלבשות התורה, אך שהוא בהעלם ובצמצום גדול וכו', ולכן צריכין למצוא הדעת שיש בתוך ההסתרה, וגם בתוך ההסתרה שבתוך הסתרה, דהיינו התורה שמלובש שם, ואז על ידי הדעת והתורה נתהפכה ההסתרה להתגלות אלקות, וזוכין למצוא אלקותו יתברך ולהחזיר בני אדם בתשובה שלימה לפניו יתברך.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי עיקר עבודת האדם לזכות בזה העולם לדעת אמיתי, היינו לדעת את ה', לידע ולהודיע ולהוודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והכל כאשר לכל, אלקות גמור הוא, ועיקר הדעת בא מהתורה הקדושה, ששם גנוז חכמתו ודעתו יתברך, וכל מה שאדם דבוק בתורה הקדושה, כן נמשך עליו דעת אמיתי להכיר את ה', והנה כשאדם זוכה לגילוי הדעת, אזי בקל לו למצוא את הקדוש ברוך הוא בכל מקום, אפילו במקומות הכי רחוקים והכי מוסתרים מכבודו יתברך, כי הדעת היוצא מן התורה הקדושה מגלה לו איך למצוא כבודו יתברך בכל דבר ממש, כי הנה יש שני מיני הסתרות, יש מה שהקדוש נסתר מן האדם בהסתרה אחת, היינו שיודע על כל פנים שהקדוש ברוך הוא נסתר ממנו, ואז על ידי התורה הקדושה יכולין לגלות הסתרה זאת, ולמצוא שם את הקדוש ברוך הוא, כי התורה הקדושה יגלה לו הדרך איך לחזור בתשובה ולצאת מתוך ההסתרה, אבל יש הסתרה שבתוך הסתרה, בבחינת |דברים ל"א| ואנכי הסתר אסתיר, שאדם כל כך רחוק ממנו יתברך, עד שאינו יודע כלל שהקדוש ברוך הוא נסתר ממנו, וכל הדרכים דומים לפניו כמישור, וזהו צרה גדולה מאד, כי אינו יודע שצריך לעשות תשובה ושצריך לחזור אליו יתברך, אבל אף על פי כן יש התגלות דעת כזאת בתורה הקדושה, שיכול לעורר את האדם גם בתוך הסתרה שבתוך הסתרה, ולהקיץ אותו משינתו להחזיר אותו בתשובה שלימה, שזהו התגלות דעת הצדיקים הקדושים, שמגלים לימודים עמוקים ונפלאים כאלו מתוך התורה הקדושה, עד שאפילו מי שנתון בתוך הסתרה שבתוך הסתרה, יכול להתעורר בתשובה שלימה, ולחזור ולהדבק בו יתברך באמת, כי הצדיקים דולים ומשקים מתוך התורה

הקדושה, חידושים נוראים ונפלאים כאלו, עד שכל אחד ואחד מתחיל להסתכל על עצמו היטיב, איפוא הוא נמצא בזה העולם, ובאיזה הסתרה הוא מוסתר, ונתעורר בו תשוקה עצומה לצאת ממדריגתו הפחותה לחזור אליו יתברך באמת, וזהו עיקר התגלות הדעת והשכל, אשרי הזוכה להגיע אליו.

ואומר רביז"ל בהמשך תורה זו, שלפי הגדלת הדעת כן הפרנסה בניקל, כי פרנסה בניקל תלוי בדעת, כמו שכתוב |במדבר י"א| שטו העם ולקטו, ואיתא בזוהר הקדוש |בשלח ס"ב:| בשטותא, כי כל מי שחסר דעת ביותר, הוא יגע וטרח אחר הפרנסה ביותר, וגם לפי הגדלת הדעת כן נתרבה השלום, כי שלום תלוי בדעת, כמו שכתוב |ישעיה י"א| וגר זאת עם כבש וגו' כי מלאה הארץ דעת, שיהיה שלום נפלא בעולם, שיוכלו לגור ביחד שני הפכים, מחמת גודל הדעת שיהיה אז, כי על-ידי הדעת נגדל השלום, כי נתבטל הכעס והאכזריות על ידי הדעת, כי כעס ואכזריות הוא מהעדר הדעת, כמו שכתוב |קהלת ז|: "כעס בחיק כסילים ינוח", וכל מה שמתרבה הדעת, מתרבה הרחמנות והשלום, ועל כן הפרנסה בנקל, בבחינת |תהלים קמ"ז|: "השם גבולך שלום, חלב חטים ישביעך", וזהו בחינת מן, בחינת מ'קוה של שער נ'ו"ן שהוא בחינת דעת גדול, כי המן בחינת דעת, ועל כן דתן ואבירם שחלקו על משה שהוא הדעת, פגמו גם כן בהמן והותירו ממנו, כי המן הוא בחינת הדעת, בחינת משה כנ"ל, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מיד שנכנס באדם דעת ושכל אמיתי, אזי יודע היטיב שכל פרנסתו תלויה אך ורק בידו יתברך, ואין שום עצה אחרת בעולם רק לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך שישפיע לו כל הצטרכותו, ואז האדם בא לפניו יתברך בכל יום ויום מחדש, ומבקש ממנו יתברך שיתן לו כל מה שצריך, ואפילו שיש לו עסק ומעמד פרנסה, הוא יודע היטיב שגם העסק והמעמד בא ממנו יתברך, ואינו תולה הצלחתו בשום סבות או טבע כלל, שזהו בחינת אכילת מן, שהיו צריכין ללקט אותו בכל יום ויום מחדש, והיו צריכין לתלות עיניהם אליו יתברך בכל יום, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא עו.| שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחי: מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה? אמר להם: אמשול לכם משל: למה הדבר דומה - למלך בשר ודם שיש לו בן אחד. פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה, ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה. עמד ופסק מזונותיו בכל יום, והיה מקביל פני אביו כל יום. אף ישראל, מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר: שמא לא ירד מן למחר, ונמצאו כולן מתים ברעב, נמצאו כולן מכוונים את לבם לאביהן שבשמים, עיין שם, והנה מי שהיה

לו דעת ושכל, והיה מכיר שהשם יתברך מוריד לו את המן, היה תולה עיניו אליו יתברך, ומבקש ממנו יתברך שיתן לו כל הצטרכותו על אותו היום, ואז היה מוצא את המן על פתח ביתו, אבל מי שהיה חסר מן הדעת, והיה תולה השגת המן בטבע ובסבות, היה צריך לשוטט ולחפש את המן בטרחא גדולה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא עה.| כתיב |שמות טז| ויצא העם ולקטו, וכתיב |במדבר יא| שטו העם ולקטו. הא כיצד? צדיקים ירד על פתח בתיהם, בינונים - יצאו ולקטו, רשעים שטו ולקטו, וכן אמרו בזוהר |בשלח ס"ב:| שטו העם, בשטותא, כי אלו שהלכו לשוטט למרחוק למן, היתה מחמת טפשות דעתם, ומיעוט אמונתם, נמצא שגם קבלת המן היה תלוי כפי גודל דעת האדם, ומי שהיה לו שכל ודעת אמיתי, היה מקבל כל הצטרכותו בדרך קל ונקי מאד.

והנה זהו ענין התגלות הדעת הנ"ל שמתגלה על ידי התורה הקדושה, היינו כל מה שאדם מקורב אל התורה הקדושה, ואל הצדיקים שמגלים לימודים נפלאים מתוך התורה הקדושה, כך נכנס בו שכל ודעת ישרה לדעת שכל פרנסתו תלויה אך ורק בידו יתברך, ומה שהיה נדמה לו מתחילה, שפרנסתו תלויה בסבות ובטבע ובמקרה ובמזל, והיה מוסתר בתוך הסתרה שבתוך הסתרה, עכשיו נתגלה לו, שאין שום סבות וטבע ומקרה ומזל כלל, רק הוא יתברך לבד סבות כל הסבות, והוא יתברך לבד מנהיג את כל הטבע בהשגחה פרטי פרטית, וכפי שאדם מוסר עצמו אליו יתברך, כן יש לו פרנסה בשפע ובקלות, וחי חיים טובים ומתוקים, חיי עולם הבא בעולם הזה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את פרשת המן, שנתן הקדוש ברוך הוא המן לעם ישראל כשיצאו ממצרים, כי במצרים היה גלות הדעת, ועדיין לא זכו להכיר את הקדוש ברוך הוא, והיו נתונים בתוך הסתרה שבתוך הסתרה, ולכן עבדו שם עבודת פרך מבוקר ועד ערב, ובקושי היה להם לחם לאכול, אבל כשבא משה רבינו, שהוא התגלות הדעת, והכניס את הדעת בתוך עם ישראל, אזי לאט לאט הוציא אותם מתוך הסתרות אלו, וגילה להם אמתת מציאותו יתברך, בבחינת |דברים ד'| אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו, ואז יצאו מתחת שיעבוד מצרים, וזכו לאכילת המן וקבלת התורה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תנחומא בשלח| לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן, כי כפי גודל השגת דעתם אז, זכו ללחם מן השמים, ולראות איך שכל השפעתם ופרנסתם תלוי אך ורק בידו יתברך.

אבל גם במדבר היה צדיקים בינונים ורשעים כנ"ל, כי אלו שהכירו את יד ה'

בכל דבר, וידעו שהם צריכין לבקש בכל יום מחדש על פרנסה, הם התפללו אליו יתברך בכל יום, ולא שמו שום דבר על טבע ומקרה כלל, ועל כן מצאו המן על פתח ביתם, ולא הוצרכו לחפש אחריו כלל, והבינונים שהיה להם גם כן אמונה ודעת, אבל לא בשלימות, הוצרכו ללכת קצת יותר למרחוק, אבל הרשעים שנדמה להם שהכל טבע מקרה ומזל, הוצרכו לחפש ולבקש את המן ביגיעות גדולות, בבחינת שטו העם וגו', בשטותא, כי על ידי שפגמו בהדעת, ובתורה הקדושה, על כן נמנע מהם השפע, ובא להם הכל ביגיעות גדולות, וכמו דתן ואבירם, שחלקו על משה רבינו, בחינת הדעת של כלל ישראל, והותירו מן המן ופגמו בהדעת מאד, ועל כן היו עניים ואביונים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |עבודה זרה ה:| על הפסוק |שמות ד'| כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשיך, זהו דתן ואבירם שירדו מנכסיהם ועני חשוב כמת, כי מיד שאדם פוגם בדעת, הוא מפסיד ממונו והשפעתו, וסובל גלות מר ומרור מאד, אבל כשיש לאדם דעת בשלימות, ודבוק מאד בתורה הקדושה, אזי לא חסר לו שום דבר כלל.

וזהו, |שמות ט"ז| ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא, ולכאורה יש להבין המשך דברי הפסוק הזה, איך "ולקטו דבר יום ביומו" הוא נסיון "הילך בתורתי אם לא", ואיך קשור לקיטת המן בכל יום ויום, אל הילוך בתורה הקדושה? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי דייקא על ידי לקיטת המן יום יום, שתלו עיניהם בכל יום מחדש אליו יתברך, וביקשו ממנו יתברך שפע חדש בכל יום ויום, על ידי זה היו רואים אם הולכים בדרך התורה והדעת אם לא, כי אלו שהיה להם שלימות הדעת, והיו מקורבים באמת אל התורה הקדושה, ביקשו בכל יום מחדש על פרנסה, וקיבלו כל השפעתם על פתח ביתם, מה שאין כן אלו שלא הלכו כראוי בדרכי התורה והדעת, נמנע מהם השפעתם, והוצרכו ללכת למרחוק למצוא פרנסתם, נמצא ש"ולקטו דבר יום ביומו" היה הוכחה מגולה על "למען אנסנו הילך בתורתי אם לא", והבן.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שאכילת מן שייך אצל כל אדם בכל זמן, שכל מה שאדם יודע שפרנסתו תלוי רק בידו יתברך, כן הוא אוכל מן, וכפי גודל דעתו ושכלו, כן מוצא פרנסתו והצטרכותו על פתח ביתו, ואינו צריך לשוטט אחריו בשטותא וביגיעות גדולות, שזהו מה שצוה הקדוש ברוך הוא להניח המן למשמרת לדורות, וכמו שכתוב |שם| ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' מלא העמר ממנו למשמרת לדרתיכם למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציאי אתכם מארץ

מצרים, כי בזה הראו לנשמות ישראל שבכל הדורות, שיכולים לזכות לאכילת מן, כי על ידי שיהיו מקורבים אל התורה הקדושה, ואל הצדיקים המגלים את הדעת האמת בעולם, על ידי זה יהיה כל פרנסתם כמו מן ממש, ויזכו למצוא אותה בקלות בלי שום יגיעה כלל, והשם יתברך יזיכנו להגיע אל שלימות הדעת, ונהיו מקורבים אל צדיקים אמיתיים באמת, עדי נזכה להמשיך עלינו כל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, ונחיה חים טובים ונצחיים, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בשלח שבת שירה ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קס"ו עיין שם. ונסעו אלו השלוחים-החכם והתם-ובאו להגאבירניר ונתנו לו האגרת ושאל הגאבירניר על אלו השני בנים, ואמרו לו, שהחכם הוא חכם מופלג ועשיר גדול, והתם הוא תם ביותר, ויש לו כל המלבושים של הפעלץ כנ"ל, ונתיעץ הגאבירניר, שבודאי אין ראוי להביאו לפני המלך בלבוש פעלץ, ועשה לו מלבושים כראוי, והניח בתוך העגלות-צב של התם, ונתן להם אגרות כנ"ל ונסעו השלוחים ובאו לשם ונתנו האגרות להם: החכם-להחכם, והתם-להתם והתם, תכף שהגיע לו האגרת, אמר להתם השליח שהביאו: הלא איני יודע מה כתוב בו; קרא אותו לפני! השיב לו: אני אספר לך בעל-פה מה שכתוב בו - שהמלך רוצה שתבוא אליו, שאל תיכף: רק בלי ליצנות! השיב לו: בודאי אמת, בלי ליצנות, ונתמלא שמחה תכף, ורץ ואמר לאשתו: אשתי, המלך שלח בשבילי! ושאלה אותו: על מה ולמה? ולא היה לו פנאי להשיבה כלל, ותכף נזדרז בשמחה והלך ונסע עם השליח תכף ונכנס וישב בתוך העגלות-צב ומצא שם הבגדים הנ"ל ושמח יותר ויותר.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ונסעו אלו השלוחים-החכם והתם-ובאו להגאבירניר ונתנו לו האגרת, ושאל הגאבירניר על אלו השני בנים, ואמרו לו, שהחכם הוא חכם מופלג ועשיר גדול, והתם הוא תם ביותר, ויש לו כל המלבושים של הפעלץ כנ"ל, כי האיש התם הדבוק בו יתברך באמת, אין לו שום מלבושים מיוחדים שיכולים להכיר אותו על ידם מבחוץ, רק הולך בתמימות ופשיטות גמור, ועובד את עבודתו עבודה תמה, ואין מכירים את מעלתו כלל, עד שבא הזמן שהקדוש ברוך הוא רוצה לגלותו לבריות, ואז מקבל את המלבושים הראויים אליו.

ונתיעץ הגאבירניר, שבודאי אין ראוי להביאו לפני המלך בלבוש פעלץ, ועשה לו

מלבושים כראוי, והניח בתוך העגלות-צב של התם, כי כשאדם עובד את השם יתברך בתמימות ופשיטות גמור, לשם שמים באמת, לבסוף הקדוש ברוך הוא מראה אותו לבריות, כדי שאחרים ילמדו ממנו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שמות רבה פרשה ח' סי' ב'| אם ישב אדם בזוית ועוסק בתורה, אני מראהו לבריות, ולכן גם כאן, מן השמים כבר הכינו מלבושים נאים בשביל התם שעתיד לעלות לגדולה. ונתן להם אגרות כנ"ל ונסעו השלוחים ובאו לשם ונתנו האגרות להם:

החכם-להחכם, והתם-להתם, והתם, תכף שהגיע לו האגרת, אמר להתם השליח שהביאו: הלא איני יודע מה כתוב בו; קרא אותו לפני! השיב לו: אני אספר לך בעל-פה מה שכתוב בו - שהמלך רוצה שתבוא אליו, כי מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא קורא את האדם תמיד שיבוא אליו, הן על ידי תורה שבכתב, והן על ידי תורה שבעל פה, ואפילו אם אין אדם מבין כל דבר שכתוב בתורה הקדושה, אבל על ידי שיש לו אמונת חכמים, ומאמין בדברי חכמינו הקדושים שנמסרה לנו מדור דור בתורה שבעל פה, על ידי זה יזכה לבא אל המלך ולראותו באמת, ולכן גם התם, אפילו שלא ידע לקרוא את מכתב המלך, אבל קיבל את דברי המלך בעל פה, ומיד רץ אליו .

שאל תיכף: רק בלי ליצנות! השיב לו: בודאי אמת, בלי ליצנות, ונתמלא שמחה תכף, כי התם אינו יודע שום חכמות כלל, ותיכף ששומע שהמלך קורא אותו, העיקר שיהיה כך בלי ליצנות, ומיד שאומרים לו, בודאי בלי ליצנות, הוא רץ בשמחה רבה בלי שום שאלות כלל, כי זהו עיקר שלימות היהדות, לשמוע אל דברי הקדוש ברוך הוא בתורה הקדושה בתמימות ופשיטות גמור, בלי שום חכמות כלל, כי החכמות מזיקים מאד לעבודת השם יתברך, ועל ידם יכולים לטעות מאד מדרכי התורה הקדושה חס ושלום |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"בן.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם בשנות המלחמה שבארץ ישראל, פסק רב אחד מטעם הרבנות, שצריכין בני הישיבה לצאת בשבת קודש ולבנות מחסנים ומבצרים וכו', אבל הגאון הקדוש רבי יוסף צבי דושינסקי ז"ל רבה של ירושלים, לא הסכים לזה בשום פנים ואופן, וכשבא הרב הנ"ל להתווכח עם הגה"ק רבי יוסף צבי דושינסקי ז"ל על הענין, לא רצה להתווכח עמו כלל, רק אמר לו בתמימות ובפשיטות "האימא שלי למדה אותי שאסור לחלל שבת ", והתחמק ממנו, וכך צריך להיות כל היהדות, בתמימות ופשיטות גמור, כמו שנמסרה לנו מהאבא והאמא, ומהסבא והסבתא, בלי שום חכמות כלל.

ורץ ואמר לאשתו: אשתי, המלך שלח בשבילי! ושאלה אותו: על מה ולמה? ולא היה

לו פנאי להשיבה כלל, כי כשהתם שומע הכרוז שהקדוש ברוך הוא קורא אליו לבא לפניו, אין לו זמן ופנאי לשמוע שום דבר כלל, ואפילו שאשתו שואלת אותו, מה זה ועל מה זה? אין לו פנאי לחשוב מזה ולענות לה, כי הלא המלך בעצמו קורא אליו, ומה שייך לשהות ולהתעכב, וזה מראה על גודל התמימות שלו, כי יודע שלפי גודל חשיבות הענין אין זמן להתעכב כלל.

ותיכף נזדרז בשמחה, והלך ונסע עם השליח תיכף, ונכנס וישב בתוך העגלות-צב, ומצא שם הבגדים הנ"ל ושמח יותר ויותר, כי על ידי שאדם הולך בתמימות אמיתי, ואינו מסתכל על שום מונע ומעכב הרוצה למנוע אותו מלהגיע אל המלך, על ידי זה זוכה להתלבש בלבושים קדושים וטהורים, וסוף כל סוף מגיע אל ענינו להיות שר על כל השרים, ולהיות מקורב אל המלך באמת, והשם יתברך יזיכנו להגיע אל התמימות של התם, ולחיות חיים טובים ומתוקים, עדי נזכה להיות דביקים בו יתברך באמת ובתמים כל ימינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בשלח שבת שירה ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א המדבר מאמונת חכמים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, על ידי אמונת חכמים, יכולין להוציא משפטנו לאור, כי משפט הוא עמודא דאמצעיתא |פתח אליהו|, היינו בחינת דרך הממוצע, שאינו נוטה לימין ולשמאל, וזה זוכין על ידי אמונת חכמים, שהוא בחינת |דברים י"ז|: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" ועל כן, על ידי זה יוצא המשפט ברור כנ"ל, בבחינת: "משפטי אמת" |תהלים יט| היינו, כי כל הלימודים שהאדם לומד, צריך שיקבל ויוציא מהם משפטי אמת, שלא יהיה בבחינת משפט מעוקל, דהיינו, שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד, משפטי הנהגות שידע איך להתנהג, הן לעצמו, הן לאחרים שמתנהגים לפי דעתו, כל אחד ואחד כפי בחינתו, כפי הממשלה והרבנות שיש לו, הן לרב או למעט, וכל זה זוכין על ידי אמונת חכמים, שהוא בחינת: "לא תסור" וכו' בבחינת משפטי אמת, שאינו נוטה לימין ושמאל כנ"ל, אבל כשפוגם באמונת חכמים, אזי נדון ביגיעת בשר, היינו במותרות |ערובין כ"א|: 'הלועג על דברי חכמים נדון בצואה רותחת', כמו שכתוב: "ולהג הרבה יגיעת בשר" והוא מדה כנגד מדה, כי הוא אינו מאמין בדבריהם, ומלעיג עליהם, ודבריהם הם אך למותר אצלו, על-כן נדון במותרות, וכל המשפטים הן מן המח, בבחינת |מלכים-א ג|: "ויראו מפני המלך כי ראו כי

חכמת אלקים בקרבו לעשות משפט" והמח, הוא לפי המזון וכשהגוף נקי, אזי המח ברור ואזי יכול להוציא משפטי אמת, הנהגות ישרות, אבל כשנדון במותרות, על ידי פגם אמונת חכמים כנ"ל, אזי עולים עשנים סרוחים אל המח, ומערבבים ומבלבלין דעתו ואזי אינו יכול להוציא משפטי אמת, ואזי יוצא משפט מעוקל |חבקוק א|: "כי רשע מכתיר את הצדיק על כן יצא משפט מעוקל", היינו, על ידי שהעשנים סרוחים מסבבין ומקיפין המח, ומבלבלין אותו, על ידי זה יוצא משפט מעוקל, בבחינת |תהלים קמ"ז|: "משפטים בל ידעום", היינו בלבול המוחין, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי העיקר בזה העולם הוא אמונת חכמים, שיאמין האדם ברב וחכם אמיתי, שיורה לו הדרך הישר והטוב, כי כל אדם צריך המון עצות בכל יום מחדש בכל ענייניו ועסקיו, הנה הוא צריך עצה בענין פרנסה, האם לעשות עסק זה או לא, והנה הוא צריך עצה בענין בריאות, האם לעשות ניתוח זה חס ושלום או לא, והנה הוא צריך עצה בענין גידול בנים ושידוכים וכו' וכו',

ואדם פשוט עם השכל הקטן שלו, קשה לו מאד להבין איך להתנהג בדרך הישר והטוב, ולכן צריכין לבא אל צדיק אמת ולשאול ממנו עצה, כי הצדיק דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, והעצות שלו הם עצות מעלמא דאתי, היינו עצות מעולם העליון שיועילו לאדם לתכליתו הנצחי לעולם הבא, ועל ידי אמונתו בצדיק, שמאמין שהצדיק יש לו שכל הכולל, ושמייעץ לו עצה אמיתית לתכליתו הנצחי, על ידי אמונה זאת, זוכה להוציא לעצמו משפטי הנהגות ישרות, איך להתנהג בכל דבר, וזוכה להצליח בכל ענייניו, ואפילו אם לפעמים יוצא הדבר שלא כרצונו, אבל הוא יודע שכך הוא רצונו יתברך, ואם לא היה מקבל עצת הצדיק אפשר היה מגיע לו רעה בלי גזר דין של מעלה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קמ"ג|,

והעיקר לקבל כל דברי הצדיק על כל אשר יאמר כי הוא זה, ולא לנטות מדבריו ימין ושמאל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ג|, כי על ידי שמבטל את דעתו לגמרי אל הצדיק, ואינו נוטה מדבריו ימין ושמאל, הצדיק מורה לו דרך הממוצע, איך למצוא את השם יתברך בכל ענייניו ובכל עסקיו, וזוכה להצליח מאד בכל פרט ופרט, ואזי גם כשלומד בכל ספרי התורה הקדושה, על ידי ההקדמות הנפלאות שקיבל מהצדיק, הוא מוציא לעצמו הנהגות ישרות ולימודים אמיתיים, שיזכו על ידם לחיי נצח.

והנה מי שיש לו אמונת חכמים, זה סימן שהמוח והדעת שלו מיושב ומתוקן, ועל ידי ישוב ותיקון דעתו הוא מקבל עצות נפלאות מן הצדיק והחכם, אבל מי שאין

לו אמונת חכמים, סימן שלבו מלא טינוף, ועשנים סרוחים עולין ומבלבלין את מוחו, ומחמת אינו זוכה לקבל את דברי הצדיק, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |עירובין כ"א:| כל הלועג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת, היינו שעוד בחיים חיותו עולים לו במוחו עשנים סרוחים מהמותרות שבקרבו, והם מבלבלין את מוחו לגמרי, עד שאין לו עצה שלימה לעולם, כי על ידי שפגם באמונת חכמים, ודבריהם בעיניו כמותר, על ידי זה נענש מדה כנגד מדה, שהמותרות שבקרבו עולים לו במוחו, ומבלבלין את דעתו ואין לו שום יישוב הדעת לעולם, ולכן כשרואין בן אדם שלועג על דברי חכמים, וגם חולק עליהם, צריכין לדעת שהאיש הזה פגום מאד, וכמו שכתוב |תהלים נ"ה| שלח ידיו בשלומיו חלל בריתו, ולבו מטונף כמו בית הכסא רחמנא ליצלן, וגם אמונתו בהשם יתברך נפגמה מאד רחמנא לישזבן, כי אי אפשר לבא לאמונה ברורה בו יתברך כי אם על ידי אמונת חכמים, כי החכמים אמיתיים מגלים לנו את רצונו יתברך בכל דבר, ורק על ידם אנחנו מבינין את מצוות התורה הקדושה, שזהו כלליות כל תורה שבעל פה, שנמסרה לנו מחכמינו הקדושים איש מפי איש עד משה בסיני, ולכן מי שמלעיג על דבריהם, מלעיג על דברי הקדוש ברוך הוא רחמנא ליצלן, וכמו שמפרש רביז"ל |שיחות הר"ן סי' ל"ח| את דברי הפסוק |תהלים ע"ג| שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ, שבאמת אלו האנשים שמדברים על הצדיקים והחכמים שבדור, שתו את פיהם בשמים, הם מכוונים לדבר נגדו יתברך רחמנא ליצלן, אבל הם מפחדים לדבר בין בני אדם נגד הקדוש ברוך הוא, ולכן לשונם תהלך בארץ, היינו שמהפכים לשונם לדבר על הצדיקים אשר בארץ המה, ומעוררים עליהם מחלוקת ושנאה, אבל באמת כל כוונתם נגד שמים כנ"ל, ולכן צריכין להתרחק מאנשים כאלו מאד, כי הם אנשים פגומים ומטונפים, ואסור להתקרב אליהם כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שהענין של אמונת חכמים נחוץ ומוכרח לכל בר ישראל יהיה מי שיהיה, היינו שמוכרח להיות לכל אחד ואחד, איזה רב וצדיק שהוא מאמין בו ומקבל דבריו ופסקיו, כי אם אין לו אף אחד, רק הולך אחר חכמתו ושכלו, אפילו שיהיה תלמיד חכם ולמדן, לבסוף יפול בפח יקוש באין סומך, ויבוא לידי רעות רבות רחמנא ליצלן, כי האדם קרוב אצל עצמו, ותמיד ימציא לעצמו קולות והיתרים שונים להקל ולהתיר לעצמו, מה שעל פי הלכה אסור להתנהג כך כלל, אבל כשאין לאדם רב ומורה דרך, שיורה אותו בדרך הישר, אזי הולך אחר חכמתו ושכלו המדומה, ונכשל במה שנכשל, עד שיכול להתיר לעצמו איסורים חמורים של

כריתות ומיתות בית דין רחמנא ליצלן בשיקול דעתו, והכל מחמת שאין לו אמונת חכמים, לשאול פי רב וצדיק מובהק את שאלתו, ולכן כל בר דעת יבין לעצמו, שמוכרח לקבל על עצמו מרות מאיזה רב וצדיק מובהק, ולציית לכל דבריו, ולא יאמר שאין בדור מי שראוי לקבל לרב ומורה דרך, כי אין דור יתום, וכבר אמרו חכמינו הקדושים |ראש השנה כ"ה:| יפתח בדורו כשמואל בדורו, אין לך אלא שופט שבימיך, ואומר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' קצ"ב|, שכמו שהקדוש ברוך הוא נמצא בוודאי בכל דור ודור, כמו כן יש צדיקים בכל דור ודור עיין שם, ולכן חוב קדוש מוטל על כל אחד ואחד להתקרב אל איזה רב וצדיק, כפי שורש נשמתו, ולקבל כל אשר יאמר כי הוא זה.

והנה רביז"ל מזכיר לענין אמונת חכמים את דברי הפסוק |דברים י"ז| לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ודרשו על זה חכמינו הקדושים |ספרי שופטים| אפילו יאמר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, לא תסור מדבריו, ולכאורה צריכין להבין מה הפירוש של דבר זה, להאמין על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, שלכאורה נראה הדבר כהיפוך המציאות? אבל מבואר בזוהר הקדוש |מטות רנ"ט:| שימין הוא רוחניות אלקות והשגת עולם הבא, ושמאל הוא גשמיות הארץ ועניני עולם הזה, והנה יש בני אדם שנדמה להם שהם כבר כולו בבחינת ימין, היינו שכבר זכו למדריגות והשגות גבוהות בעבודת השם יתברך, וכבר השיגו את כל מה שיכולין להשיג, והנה לאנשים אלו הצדיק האמת מורה ומגלה שהם עדיין בבחינת שמאל, היינו שעדיין לא התחילו להשיג שום דבר כלל, כי תכלית הידיעה אשר לא נדע, ומיד שהאדם חושב שכבר השיג את הכל, סימן שעדיין לא התחיל להשיג כלום, כי כל מה שעולין יותר בהשגת אלקותו יתברך, יודעין ומכירין שעדיין לא התחיל להשיג כלום, כי לגדולותו יתברך אין חקר, ולא שייך להשיג את הכל, ולכן לזה שנדמה לו שהוא בבחינת ימין, הצדיק מגלה לו שהוא עדיין שמאל, ועדיין מונח בתכלית הגשמיות ולא התחיל להשיג כלום.

ולאידך גיסא יש אחד שנדמה לו שהוא כולו בבחינת שמאל, כי הוא איש פשוט העוסק בעסקי עולם הזה, וטרוד תמיד בכל מיני טרדות שונות, ובא לו במסירת נפש לקבוע עתים לתורה, ולהתפלל במנין, ולקיים את המצוות כראוי, ונדמה לו כאילו כל עבודתו לא שוה כלום, כי מה כבר שוה בשמים עבודות פשוטות כאלו, ואליו הצדיק מגלה שהוא באמת בחינת ימין, כי דייקא בן אדם שמונח בגשמיות הארץ, ומסובב עם כל מיני טרדות שונות, כשהוא מנתק עצמו אפילו במקצת

מגשמיותו, ומוסר נפשו לחטוף שיעורי תורה מתוך כל טרדותיו, וכן להתפלל במנין ולקיים איזה מצוה, עבודות כאלו מאירים בשמים בהארה נוראה ונפלאה מאד, וזה גופא היה כל תכלית כוונת הבריאה הגשמי הזה, שהקדוש ברוך הוא רצה לראות איך בני אדם מסובבים מכל הצדדים עם הסתרות ומניעות ובלבולים, ואף על פי כן מתגברים בכל מיני התגברות לחטוף איזהו נקודות טובות מנקודת יהדותם, נמצא שהצדיק מגלה לזה שנדמה לו שהוא בחינת שמאל, שבאמת הוא בחינת ימין, ומעלתו מאד חשובה בשמים, וזהו פירוש דברי חכמינו הקדושים הנ"ל, אפילו שיאמר לך על ימין שהוא שמאל, ועל שמאל שהוא ימין, לא תסור מדבריו, היינו אפילו שיגלה לך שדרכי עבודתך הם בכיוון אחרת לגמרי ממה שחשבת, גם כן תקבל את דבריו, ותתחיל להתבונן היטיב בלימודיו הנפלאים, איך שהוא מגלה לך עצות נכונות איך להתקרב אליו יתברך באמת, ועל ידי אמונת חכמים תזכה לבא אל עניניך ותיקוניך הנצחי בזה ובבא לנצח, אשרי מי שזוכה לאמונת חכמים באמת, ואינו נוטה מדבריהם כלל וכלל, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בפרשה זאת, מתחילתו ועד סופו, אנחנו מוצאין את הצירוף והמבחן של עם ישראל בענין אמונת חכמים, ואיך שכל הצלחתם היתה רק על ידי שהאמינו בה' ובמשה עבדו, שצירפו אמונת חכמים, לאמונה בהקדוש ברוך הוא, וכמו שדרשו חכמינו הקדושים |מכילתא בשלח| על הפסוק |שמות י"ד| ויאמינו בה' ובמשה עבדו, אם במשה האמינו קל וחומר בהשם, בא זה ללמדך, שכל מי שמאמין ברועה נאמן, כאלו מאמין במאמר מי שאמר והיה העולם, כי דייקא על ידי אמונת חכמים באים לידי אמונה ברורה וחזקה בהקדוש ברוך הוא, והנה מצינו בתחילת הפרשה, ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלישתים וגו', ויש להבין למה פיחדו מהפלישתים יותר משאר אומות העולם? אבל מבואר בדברי חכמינו הקדושים |עבודה זרה י"ט.| שפלישתים ליצנים היו, כי הם היו אנשים פגומים שנולדו בפסול |עיין פירש"י בראשית י' פסוק י"ד|, ומחמת זה היו ליצנים, שעשו ליצנות מצדיקים ומכל דבר שבקדושה, וכמו שמצינו אצל האבות הקדושים אברהם ויצחק ויעקב, שסבלו צרות מהפלישתים שגזלו וסתמו הבארות שלהם, שהם בחינת ביאורי וחידושי תורה שגילו בעולם, והם באו ועשו ליצנות מכל זה, ולכן לא נחם אלהים דרך ארץ פלישתים, כי אפילו אחרי כל הנסים והנפלאות שראו עם ישראל במצרים, עשר מכות נוראות כאלה, והיציאה משם בריש גלי, אף על פי כן, אם היו מתקרבים לצד הפלישתים, ושומעים הליצנות שלהם, היו מתקררים לגמרי, כי

ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות, וליצנות הוא כמגן משוח נגד דברי מוסר והתעוררות |כמובא בספר מסילת ישרים|, ולכן ולא נחם אלהים דרך ארץ פלישתים, פן יתקררו מההתעוררות והאמונה שלהם, כי אלו שיצאו היו חזקים באמונה, שהרי כבר מתו במצרים אלו שלא היה להם אמונה בה' ובמשה עבדו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מובא בפירש"י| על הפסוק |שמות י"ג| וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים, אחד מחמשה יצאו, וד' חלקים מתו בשלשת ימי אפילה, על ידי שלא היה להם אמונה כראוי, ולכן גם עכשיו לא קירב אותם הקדוש ברוך הוא לצד ארץ פלשתים, פן יתקררו מאמונה בהקדוש ברוך הוא ומאמונת חכמים על ידי הליצנות שלהם, והסיב אותם דרך המדבר ים סוף, כדי לבחון האמונה שלהם בדברי משה רבינו, לעבור את הים סוף, ואם יקבלו את דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה.

וזהו דבר אל בני ישראל וישובו ויחנו לפני פי החירות וגו' ויעשו כן, ופירש"י להגיד שבחן ששמעו לקול משה, ולא אמרו היאך נתקרב אל רודפינו? אנו צריכים לברוח, אלא אמרו אין לנו אלא דברי בן עמרם, כי מה שצוה הקדוש ברוך שיחזרו לצד מצרים היה לנסות את אמונת חכמים שלהם, אם יצייתו לדברי משה רבינו שאומר להם בשם הקדוש ברוך הוא, ועל ידי שהיה להם אמונה כראוי זכו להתגלות הנסים של קריעת ים סוף.

אבל על אמונת חכמים צריכין חיזוק חדש בכל יום, כי בכל פעם בא היצר הרע עם תחבולות אחרות לקרר את האדם מן אמונת חכמים, וכמו שמצינו גם בעת קריעת ים סוף, שהוצרך הים לפלטן למצריים על שפתו, כדי שלא יאמרו ישראל כשם שאנו עולים מצד זה כך הם עולין מצד אחר רחוק ממנו וירדפו אחרינו, כמובא בפרש"י על פסוק |פרק יד פסוק לן|, וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים, כי היו צריכין אז גם כן להתחזק מאד באמונת חכמים, שלא יכנס בהם ספיקות אולי לא הציל אותם משה רבינו הצלה אמיתית, והמצריים ימשיכו לרדוף אחריהם, כי הבעל דבר בא לבלבל את האדם בכל פעם עם בלבולים וספיקות אחרים, והאדם צריך התחזקות עצומה נגדו, לישאר חזק וקיים באמונת חכמים כראוי.

וזהו שמצינו מיד אחר קריעת ים סוף, שעוד הפעם נכנס בהם ספיקות באמונת חכמים, וכתיב |שם ט"ו פסוק כ"ד| וילונו העם על משה לאמר מה נשתה, שהתחיל התלוננות וטענות על משה רבינו, אף על פי שהוציא אותם ממצרים, ופעל בשבילם כל הנסים האלה, אף על פי כן, מיד שנחסר להם מים, נפלו מאמונתם, והתלוננו על משה רבינו, ובאמת מרומז הפגם והחסרון שלהם בתוך הפסוק גופא |שם פסוק

כ"ג| ולא יכלו לשתות מים ממרה "כי מרים הם", היינו שהם בעצמם היו אנשים ממורמרים, ולכן לא יכלו לשתות מים משם, והתלוננו על משה רבינו, ואילו היו מחזקים עצמם בשמחה ובאמונת חכמים, מיד היו מקבלין כל מה שהיו צריכין, ולא היה חסר להם שום דבר כלל, כי בכח וזכות האמונה זוכין לקבל הכל, ובפרט כשאדם מקורב אל צדיק אמיתי, ומאמין בו, אזי מקבל את כל מה שצריך בקלות, בלי שום יגיעה וטירחא כלל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"מ|, וזהו ויצעק אל ה' ויוריהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים, ואיתא בזוהר |פנחס רל"ו.| עץ דא צדיק, היינו מיד שמשליכין אמונת חכמים לתוך המים, הכל נעשה מתוק ונעים, כי על ידי אמונת חכמים זוכין לחיים טובים ומתוקים, ולא חסר לאדם שום דבר כלל.

אבל תמיד יש רשעי ישראל שמעוררין מחלקות ומריבות על הצדיקי אמת, והם בחינות דתן ואבירם, שאין להם אמונת חכמים כלל, והם מסיתין ומדיחין נשמות ישראל שלא יאמינו בצדיקי האמת, וכמו שעשו דתן ואיברם, שהותירו מן המן כדי ללעוג על דברי משה רבינו, וכמו שכתוב |שם ט"ז פסוק כ'| ולא שמעו אל משה ויותירו אנשים ממנו עד בוקר וירם תולעים ויבאש וגו', וכן יצאו בשבת ללקט את המן שפיזרו בשדה כדי לסתור את דברי משה רבינו, אבל הקדוש ברוך הוא הפיר עצתם על ידי העופות כמובא במדרש, והם נשארו ללעג ולקלס, ואף על פי כן לא למדו מוסר עד שנבלעו בתוך אדמה בעדת קרח, כי כל כך קשה קליפת הליצנות והמחלוקת, עד אפילו על פתחה של גיהינום אין הרשעים מתחרטים, אבל לבסוף קיבלו דתן ואבירם את שלהם, כי מחמת שהפרידו עולם הזה מעולם הבא, ועשו מימין שמאל, ופגמו במצות "ולא תסורו מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל", שהוא מצות אמונת חכמים, על ידי זה נבלעו בבטן האדמה שהוא תכלית הגשמית, ונכרתה נשמתם לגמרי רחמנא ליצלן, וכמבואר בזוהר הקדוש |קרח קע"ו.| שקרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא עיין שם, ולכאורה מהו ענין החלפת ימין ושמאל בעדת קרח? אבל על פי המבואר למעלה מובן הענין מאד, כי משה רבינו גילה תמיד איך שאלקותו יתברך נמצא בזה העולם עם כל אחד ואחד מישראל, ומה שנראה כשמאל וכמו תכלית הגשמית, באמת יש בה ימין ורוחניות עליון מאד, אבל קרח ועדתו פגמו בכל זה, ולא האמינו לדברי משה רבינו, והחליפו ימין לשמאל, שכרתו וניתקו עולם הזה מעולם הבא, לכן נענשו שנבלעו בבטן האדמה שהוא תכלית השמאל ונאבדו מתוך הקהל לגמרי, כי אמונת חכמים הוא עיקר הקיום והיסוד של כל חיי האדם, אשרי הזוכה אליו באמת.

וזהו עוצם מעלת אמירת שירת הים בכל יום בתפילה, כי על ידי שאדם אומר שירת הים בשמחה רבה, ומצייר לעצמו כאילו עובר את הים ביבשה, ורואה מפלת שונאיו, על ידי זה נחשב לו כאילו אומר אותו ביחד עם משה רבינו, ונמחלין לו כל עוונתיו, בבחינת אז ישיר משה וגו', שר לא נאמר אלא ישיר, שמשה רבינו שר השירה הזאת עם כל אחד מישראל בדורות העתידים, ששר אותה בשמחה עצומה ובאמונה פשוטה בהשם יתברך ובצדיקיו האמתיים, ואיתא בזוהר הקדוש |בשלח קל"ב:| בה שעתא כד שירתא דא איתמר, מתעטרא כנסת ישראל בההוא כתרא דזמין קודשא בריך הוא לאעטרא למלכא משיחא וכו', וכל מאן דזכי לה בהאי עלמא, זכי למיחמי למלכא משיחא בתיקוני ההוא כתרא וכו' |בה בשעה שנאמרת שירת הים, מתעטרת כנסת ישראל בכתר ההוא שעתיד הקדוש ברוך הוא לעטר את מלך המשיח וכו', וכל מי שזכה בה בעולם הזה זוכה לראות מלך המשיח בתיקון כתר ההוא וכו'|, ולכן אשרי מי שזוכה לומר שירת הים בכל יום בשמחה עצומה, וכן מתחזק מאד באמונת חכמים, כי על ידי זה יזכה לכל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, והשם יתברך יזכינו לאמונת חכמים באמת, ונזכה לחיים טובים ומתוקים, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת יתרו ה'תשמ"ט

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ל"ד המדבר מפירוש הפסוק |מפרשת השבוע| ויחד יתרו עייי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כתיב |שמות י"ח| ויחד יתרו על כל הטובה: כי אצל בני אדם אין השמחה של כל הטובות ביחד: כי יש חילוקים רבים בענין השמחה: למשל כשבאין על חתונה יש מי ששמח מן האכילה שאוכל דגים ובשר וכיוצא: ויש אחד ששמח מן הכלי זמר: ויש ששמח מדברים אחרים כיוצא בהם: ויש ששמח מן החתונה עצמה: כגון המחותנים שאינם משגיחים על אכילה שתיה רק שמחים מן החתונה עצמה: וכיוצא שאר חילוקים: אבל אין אדם שיהיה שמח מכל השמחות ביחד: ואפילו מי ששמח מכל הדברים הנ"ל: אף על פי כן אין השמחה מכל הדברים ביחד: רק מכל אחד בפני עצמו בזה אחר זה: גם יש אחד שאין לו שום שמחה כלל לא מן האכילה ושתיה ולא משאר דברים: ואדרבה יש לו קנאה וצער שמקנא על השידוך על שזה נשתדך בזה: אבל שלימות וגדלות השמחה הוא מי שזוכה לשמוח מכל הטובות ביחד וזה אי אפשר כי אם כשמסתכלים למעלה על כל הטובה:

דהיינו על השורש שמשם נמשך כל הטובות: ושם בשרש הכל אחד: ואזי שמחתו מכל הטובות ביחד: ואז השמחה גדולה מאד ומאירה באור גדול מאד: כי על ידי הכלליות שנכלל שמחה בחבירתה נגדל ביותר אור השמחות: וכן כל מה שנכללין יותר ריבוי השמחות זה בזה נגדל ונתוסף האור מאד על ידי התנוצצות שמתנוצץ משמחה לחבירתה: וכל מה שיש יותר שמחות שנכללין יחד נתוסף ביותר ויותר אור ההתנוצצות: ועל כן כשנכלל השמחה של כל הטובות ביחד אזי אר השמחה גדול מאד על ידי רבוי ההתנוצצות מזה לזה ומזה לזה כנ"ל: וזהו ויחד יתרו על כל הטובה: כי היה מסתכל למעלה על כל הטובה היינו על השורש ששם הכל אחד ושם נכללין כל השמחות יחד: ועל כן היה שמח על כל הטובות ביחד כנ"ל: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה זה ודאי שקשה מאד למצוא אדם כזה שישמח על כל הטובות ביחד: כי מחמת שכל אדם יש לו נטיה וטבע אחרת: לכן כל אחד משמח ומחיה את עצמו עם דבר אחר לגמרי: וקשה לו לשמוח עם כל הטובות ביחד: ולפעמים דייקא דבר זה שמשמח את אחד: אותו הדבר ממש מעציב ומשבר אדם שני: וזה דבר ידוע וברור מאד: וכמשל הנ"ל של רביז"ל בענין החתונה: ואפילו מי שכבר שמח עם כל דבר ממש: אבל אין שמחתו מכל הדברים ביחד: רק כל דבר בפני עצמו בזה אחר זה: כי בשר ודם הוא מוגבל ואינו יכול לתפוס בדעתו ומוחו כי אם שמחה אחד בשעתו: מה שאין מי שזוכה לדבק את עצמו בו יתברך: ונכלל לגמרי בחי החיים: אזי הוא זוכה להכלל במקור השמחה שזהו התגלות כבודו יתברך: וכמו שכתוב |תהלים ק"ה| עוז וחדוה במקומו: ושם הכל טוב והכל אחד: ולכן איש כזה אפשר לו לשמוח עם כל הטובות ביחד ובשעה אחד ממש: כי הוא זוכה להשיג איך שעיקר הטוב הוא רק הדביקות בו יתברך: וכל מה שיכולים לעשות בזה העולם למלאות רצונו יתברך: זהו השמחה והתענוג הכי גדול שיש: ולכן אשרי מי שזוכה להמשיך על עצמו דעת ומוחין של חירות כאלו ולשמוח עם ידיעות אלקותו יתברך תמיד: כי אז יחיה חיים טובים ואמיתיים בזה ובבא לנצח אשרי לו ואשרי חלקו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שעל כן תפס רביז"ל לדוגמא את ענין של שמחת חתונה דייקא: כי הלא אמרו חכמינו הקדושים |עירובין נ"ד.| האי עלמא כבי הילולא דמיא חטוף ואכול חטוף ואישתי עיי"ש: היינו שכל העולם הזה נדמה לחתונה: וכמו שבשמחת חתונה הכל עומד רק לזמן מסויים: כי הנה עכשיו כולם באים ושמחים ואוכלים מאכלים טובים: ורוקדים וכו' והנה נגמר הכל וכולם הולכים הביתה: כמו כן הוא חיי עולם הזה: שהנה בא האדם לזה העולם לחטוף ולסגל

לעצמו תורה ומצוות ומעשים טובים: והנה הוא כבר צריך לחזור לעולם העליון לביתו הנצחי: וכשיש לאדם דעת ושכל אזי הוא באמת משמח ומחיה את עצמו עם הבי הילולא שיש בזה העולם: והוא מדבק את עצמו בו יתברך בדביקות אמיתי: ואזי הוא זוכה לשמוח עם כל הטובות הנפלאות שיכולים לזכות אליהם בזה העולם ושמחתו מכל הטובות ביחד ממש: מה שאין כן מי שאין לו דעת ושכל וכל חייו עוברים בכעס ומכאובות: והוא מלא קנאה ושנאה איש על רעהו: אזי הוא בדיוק כדוגמת האיש הנ"ל שיושב בפינה אצל החתונה ואין לו שום שמחה כלל מכל החתונה: רק אדרבה יש לו צער וקנאה שמקנא על השידוך שזה נשתדך בזה: מה שאין עוד טפשות וכסילות כזאת כי הלא ממילא אין זה השידוך שלו: כי הלא לקחה אחר: ואם כן למה לו להצטער על עולם שאינו שלו ולמרר את ימי חייו: הלא יותר טוב למצוא נקודות טובות במה להחיות ולשמח עצמו: ויעברו ימי חייו בשמחה ובשלום: ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל וזוכה לדבק עצמו בדביקות אמיתי בו יתברך: ועל ידי זה יזכה לשמוח כל ימיו בשמחה האמיתית שאין שמחה למעלה ממנו: אשרי לו ואשרי חלקו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שעל פי ההקדמה הנפלאה הנ"ל של רביז"ל יכולים לפרש את יתר המשך הפסוק של ויחד יתרו: ועוד כמה דברים בפרשת השבוע בטוב טעם ודעת: כי הנה בגמר הפסוק הנ"ל כתיב ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל אשר הצילו מיד מצרים: שעיקר שמחת יתרו מה שזכה להגיע אל המדריגה הנ"ל שהיה שמחתו על כל הטובה דהיינו שזכה לשמוח עם אלקותו יתברך לבד שבזה כבר נכללים כל השמחות כנ"ל: זה היה על אשר הצילו מיד מצרים: היינו מחמת שהוציא השי"ת את כלל ישראל מבחינת מיצר ים וקטנות המוחין: כי שם בתוך מיצר הים וצמצום וקטנות המוחין שרוי עיקר העצבות והמרה שחורה: כי כל זמן שהאדם הוא משעובד לאחרים ונמצא תחת ממשלתם: הוא אוכל לחם בעצבון ואי אפשר לו כלל לשמוח עם אלקותו יתברך באמת: כי הלא קיבל עליו מרותו של בשר ודם: אבל תיכף ומיד שהאדם יוצא מבחינת קטנות המוחין הנ"ל: והוא ממשיך עליו דעת דמשה שהוא בחינת |דברים ד'| אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וכו': אזי האדם זוכה לצאת מעבדות לחירות דהיינו מעצבות לשמחה בבחינת |ישעיה נ"ה| כי בשמחה תצאו: כי נעשה בן חורין ממש על ידי השמחה ויוצא מן הגלות לגמרי |עי' לקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י'|: וזהו ויחד יתרו וכו' אשר הצילו מיד מצרים דייקא: כי זכה לעיקר שמחתו על ידי שהשיג הגדלות המוחין והחירות של יציאת מצרים שהיא עיקר התגלות המוחין של שמחה וכנ"ל: ודו"ק.

וזהו וישמע יתרו וכו' ואמרו חכמינו הקדושים |זבחים קט"ז ומובא בפירש"י| מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק: והדיקדוק ידוע: למה משני שמועות אלו דווקא נתפעל ביותר ובא להתקרב תחת צל כנפי השכינה: ועל פי הנ"ל יש לומר: כי הנה עיקר שלימות השמחה הוא כשאדם זוכה להשיג איך שכל מה שנעשה בין בשמים ממעל ובין על הארץ מתחת הכל תלוי רק בידו יתברך: ואין שום סתירה בין רוחניות וגשמיות כלל: כי לפעמים נדמה אל האדם שעיקר עבודת הצדיק הוא רק בדברים רוחניים עם מלאכי ושרפי מעלה וכו' ואין לו שום שייכות עם גשמיות זה העולם כלל: וזה מונע מן האדם עיקר מדת השמחה: כי הלא עם כל זה הוא בעצמו מקושר תמיד לגשמיות זה העולם: כי צריך להנהיג בית עם אשה ובנים וכו' וצריך לכבד חמיו וחמותו וכו' וצריך לדעת איך להסתדר עם כולם: ואם אינו מקבל הלימוד והדעת הזה מן הצדיקי אמת שבדור: אי אפשר לו כלל לבא למדת השמחה באמת: כי עסקיו הגשמיים תמיד יפריעו לו מלבא אל שמחה אמיתית בזה העולם: אבל כשאדם זוכה להתקרב אל צדיק כזה שמראה לו דרך בחיים איך שיכולים לחבר רוחניות עם גשמיות גם יחד: כי הצדיק מלמד אותו איך שהאי עלמא כבי הילולא דמיא: ואצל חתונה צריכין לשמוח עם כל השמחות ביחד: דהיינו בין השמחות הרוחניים של עצם החתונה שזה נשתדך בזה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל: ובין עם השמחות הגשמיים של האכילה והשתיה והכלי זמר וכו': אזי נשלם אצל האדם מדת השמחה באמת והוא זוכה להשיג השגה הנ"ל איך שהשי"ת הוא מקור של כל השמחות ויכולים לשמוח עם כל השמחות ביחד ממש.

וזהו מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק: כי הנה מובא בדברי חכמינו הקדושים שעיקר המלחמה על הים סוף היה למשה רבינו עם שרו של מצרים והשר של ים: וכמובא בפירש"י על הפסוק |שמות י"ד| והנה מצרים נוסע אחריהם: היינו שרו של מצרים עיי"ש: וכן מרומז בפסוק |נחמיה ט'| והים בקעת לפניהם וכו' ואת ר'ודפיהם ה'שלכת ב'מצולות וכו' ראשי תיבות ר'ה'ב' שהוא השר של ים: ואלמלא לא הכניע משה רבינו מתחילה את השרים האלו לא היו ישראל יכולים להנצל מתחת יד מצרים: וזהו שמועה אחד ששמע יתרו: שמצד אחד היה כל כך גדול כוחו של משה רבינו עד שהיה יכול להלחם עם שרי מעלה: אבל זה לבד לא היה מספיק: כי אפילו אם גדול כוחו מאד בשמים: אף על פי כן היה יתרו רוצה לדעת כמה גדול כוחו בארץ: להבין את כל מה שעובר על האדם מצד הגשמיות והקליפות שיש כאן למטה בארץ: שכל זה הוא קליפת עמלק שמטיל כל מיני ספיקות ובלבולים באדם בכל פעם: והוא צריך לעצות והתחזקות חדש בכל יום ממש שלא יפול לתוך

רשתו הטמאה: ולכן כששמע יתרו גם את גודל כוחו של משה רבינו במלחמת עמלק שהיה יכול להאיר את ענין האמונה והתפילה בתוך נשמות ישראל: בבחינת ויהי ידיו אמונה וכו': ותרגום אונקלוס "פרישן בצלו": ועל ידי זה ניצלו כולם מטומאתו של עמלק: אזי נכנס בו שמחה עצומה מאד בבחינת ויחד יתרו וכו': כי ראה את גודל הכח של הצדיקים האמיתיים שיכולים לחבר יחד שמים וארץ: רוחניות וגשמיות: ואין שום דבר בעולם כלל שיכול למנוע מן האדם את השמחה האמיתית לשמוח באלקותו יתברך באמת.

וזהו ויצא משה לקראת חתנו וישתחו וישק לו וישאלו איש לרעהו לשלום: ופירש"י |בשם המכילתא| איני יודע מי השתחוה למי: כשהוא אומר איש לרעהו: מי הקרוי איש: זה משה שנאמר והאיש משה עיי"ש: כי זה היה עיקר מדריגת משה רבינו עליו השלום שהיה בבחינת |דברים ל"ג| איש האלקים: שמחציו ולמטה היה בחינת איש: ומחציו למעלה היה בחינת אלקים |כדאיתא שם במדרש פ' זאת הברכה|: דהיינו שהיה יכול לחבר ביחד רוחניות וגשמיות: ולכן היה יודע היטיב איך להתנהג עם כל בני האדם: וגם עם חותנו: ואף על פי שהיה כל כך גדול: אף על פי כן הוריד את עצמו והשתחוה לחותנו: ומכל זה נתפעל יתרו מאד: כי ראה שמשה רבינו הוא עומד בין שמים וארץ ומקשר את שניהם יחד: וזה עורר אותו מאד לבא להתקרב תחת צל כנפי השכינה.

ובדרך אגב אמר מוהרא"ש נ"י: שבדרך צחות יש לומר על פי מה שמובא בספרים |עי' מטה אפרים ריש הל' ראש השנה| שראשי תיבות ו'ישאלו א'יש ל'רעהו ל'שלום הוא א'ל'ו'ל': כי רביז"ל אומר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'| שעיקר כוונת אלול הוא שישמע בזיונו ידום וישתוק עיי"ש: ואם כן בזה שהשתחוה משה רבינו לחותנו והוריד עצמו אליו קיים בעצמו כוונת אלול: ודו"ק.

וזהו ויספר משה לחותנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים על אודות ישראל: ופירש"י למשוך את לבו לקרבו לתורה: כי משה רבינו היה בקי בזה מאד איך להוריד עצמו אל כל אחד ואחד ולמשוך את לבו אל השם יתברך ולתורתו הקדושה: וזה עשה רשם נפלא על יתרו חותנו: את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם ה': ופירש"י את כל התלאה שעל הים ושל עמלק: דהיינו שגילה לו את גודל כוחו של הצדיקי אמת שיש להם הכח ללחום הן למעלה והן למטה: כי מחמת שיש להם ב' בחינות הנ"ל של איש האלקים: על ידי זה הם יכולים לחבר את השמים ואת הארץ גם יחד: ואין שום סתירה ביניהם כלל וזהו ת'ל'א'ה' ראשי תיבות ת'פלה ל'משה א'יש ה'אלקים: כי זה היה עיקר כוחו של משה שהיה יכול ללחום את כל המלחמות

הן ברוחניות והן בגשמיות והכל בגודל כח תפילתו ודו"ק.
וזהו מה שכתוב אחר כך: ויחד יתרו על כל הטובה וגו': שעל ידי ששמע יתרו ממשה חתנו את כל הנפלאות הנ"ל: על ידי נכנס בו שמחה עצומה ואמיתית של כל הטובות ביחד ממש: כי זכה להשיג את מקור השמחה: שזהו עצם התגלות כבודו יתברך ששם נכללים כל השמחות ביחד: וזהו מה שפירש"י על כל הטובה: טובות המן והבאר והתורה: היינו שזכה להשיג איך שכל הטובות הן הרוחניים שהוא התורה: והן הגשמיים שהן המן והבאר: כולם הולכים ביחד ויכולים לשמוח על כולם ולהתדבק בו יתברך מכל פרט ופרט ממש: והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקי אמת כאלו שיאיר בנו את הדעת האמת הנ"ל לשמוח כל ימינו בשמחת אלוקותו יתברך: עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.
מוצאי שבת קודש פרשת יתרו ה'תשמ"ט
בסעודת מלוה מלכה סעודת דוד מלכא משיחא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ד המדבר מפירוש המאמר קבעת עתים לתורה עיי"ש.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: מוהרנ"ת ז"ל אומר: שמעתי משמו |של רביז"ל| שהוכיח את אחד שאמר לו שאין לו פנאי ללמוד מחמת שעוסק במשא ומתן: אמר אף על פי כן ראוי לו לחטוף איזה זמן לעסוק בתורה בכל יום: ואמר שזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים |שבת ל"א.| ששואלין את האדם קבעת עתים לתורה : קבע הוא לשון גזילה כמו שכתוב |משלי כ"ב| וקבע את קובעיהם נפש: היינו ששואלין את האדם אם גזל מן הזמן שהוא טרוד בעסקיו אם גזלת מהן עתים לתורה: כי צריך האדם לחטוף ולגזול עתים לתורה מתוך הטירדא והעסק: עד כאן דברי רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה באמת לאמיתו אי אפשר להאדם להתנצל כלל ולומר שאין לו שום זמן לעסוק בתורה: כי הלא כבר אמרו חכמינו הקדושים |יומא ל"ה | הלל מחייב את העניים: יוסף את הרשעים: ורבי אליעזר בן חרסום את העשירים: כי הלל אף על פי שהיה גדול מאד והעמיד שמונים תלמידים |סוכה כח.|: הגדול שבהם יונתן בן עוזיאל והקטן שבהם רבי יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא משנה וגמרא הלכות ואגדות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים וכו' שיחת מלאכי השרת שיחת שדים ושיחת דקלים וכו' שלא למד אותם: ורבי יוחנן בן זכאי בעצמו הקים אחר כך חמשה תלמידים גדולים כדאיתא במסכת אבות פרק ג': אף על פי כן היה הלל עני מרודד מאד ולא היה לו כסף לשלם לשומר הפתח של הבית המדרש של שמעיה ואבטליון: ומרוב אהבתו וחשקו ללמוד תורה עלה לגג הבית

המדרש באמצע החורף ושמע משם את דברי החכמים שנאמרו בבית המדרש |וכמסופר שם בגמרא כל המעשה באריכות|: ולכן אי אפשר כבר לשום עני להתנצל ולומר שמחמת עניותו אי אפשר לו ללמוד תורה: כי אומרין לו כלום היית עני יותר מהלל: שאף על פי כן מסר נפשו על דברי תורה: וכן יוסף מחייב את הרשעים: שאי אפשר להם להתנצל ולומר שהיו טרודים ביצרם ולא היו יכולים ללמוד תורה: כי אומרים להם כלום היה לכם נסיונות יותר מיוסף הצדיק במצרים: ואף על פי כן נשאר דבוק בתורה הקדושה כל ימי חייו: וכן רבי אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים: כי על פי רוב דרכם של העשירים להתנצל ולומר |כדרך האיש הנ"ל שבא לפני רביז"ל|: שמרוב טרדותיו בעסקי משא ומתן וכו' אין לו פנאי לעסוק בתורה: ולאיש כזה אומרים לו: כלום היית יותר עשיר מרבי אליעזר בן חרסום: שהניח לו אביו אלף עיירות ביבשה וכנגדם אלף ספינות בים וכו' ואף על פי כן התמיד בתורה הקדושה כל ימיו ולא הניח את עסקי סחורותיו לבטל אותו כלל מדברי התורה הקדושה: נמצא שכל ג' אלו מראים לנו דרך איך שכל אחד ואחד יכול לגנוב וליגזול מזמנו ומעסקיו ללמוד תורה הקדושה וכדברי רביז"ל הנ"ל: ואין כבר שום תירוץ ואמתלא בעולם לאדם לפטור עצמו מלימוד התורה הקדושה.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבאמת בלי לימוד תורה הקדושה אין האדם יודע מה מותר לו לעשות ומה אסור לו: כי לא עם הארץ חסיד |אבות פ"ב|: ולפני שהאדם מתחיל ללמוד נדמה לו שהוא יודע את הכל: ותמיד אומר את דיעותיו בכל דבר כהדיוט שקופץ בראש: מה שאין כן כשאדם מתחיל ללמוד אזי רואה איך שאינו יודע שום דבר כלל: כי דברי התורה הקדושה הם ארוכה מארץ מדה וכו': ואזי הוא משים לפיו מחסום ומוכן לשמוע את דברי תורה מפי החכמים היודעים את התורה ועל ידי זה לאט לאט נתגדל שכלו וחכמתו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבאמת כבר הקדים לנו חכמינו הקדושים כלל גדול בענין לימוד התורה הקדושה עם עסק הפרנסה: ואמרו |אבות פ"ג| אם אין קמח אין תורה ואם אין תורה אין קמח: ובאמת צריכין להבין פירוש ב' דברים אלו שלכאורה נראים כסותרים זה את זה כי מאיפוא ההתחלה : אבל יש לומר בביאור הענין: כי זהו ודאי שאם אין קמח אין תורה: כי האדם צריך פרנסה לעצמו ולאנשי ביתו שיהיה להם מה לאכול בכדי שיהיה יכול לעסוק בתורה: אבל גם אם אין תורה אין קמח: כי בלי תורה האדם הוא כטיפש וככסיל ואינו יודע כלל איך להרוויח את פרנסתו: כי יש בני אדם שנדמה להם שאם לא יעבודו יומם ולילה כמו חמור בעבודת פרך לא יהיה להם פרנסה וימותו ברעב חס ושלום: מה שאין כן מי שלומד

תורה: התורה פותחת לו את החכמה ואת הדעת ומתחיל להבין שגם בסיבה קלה ובאומנות נקיה יכול השם יתברך לפרנסו: ולמה לו להשחיר את עצמו כל ימי חייו עם עבודה קשה ומפורכת.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכשיש לאדם דעת תורה: אזי הוא יודע כבר את מאמר חכמינו הקדושים |ביצה ט"ז | כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה וכו':

והוא יודע היטיב שלא יועיל לו כלל להתייגע ולטרוח על פרנסתו ומחייתו: כי ממילא לא יקבל יותר מן התקציב שקבעו לו בראש השנה: ולכן למה לו לעבוד על חנם לשום דבר: ומה שבני אדם יגעים וטורחים כל ימיהם זהו רק מחמת עוונותיהם: כי באמת הפרנסה כבר נקבע לאדם מראש השנה: ויהיה איך שיהיה זה מוכרח להגיע אליו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שעוד טובה אחרת יש בזה שהאדם הוא על כל פנים עסוק חלק מהיום בפרנסתו ובמסחרו וכו': כי רוב בני אדם אין יכולין לישב וללמוד רוב היום והלילה: ואם לא היה להם עסק ומסחר להתעסק בהם היו יוצאים מדעתם לגמרי מרוב בטילה: כי הבטילה מביא לידי שיעמום ולידי זימה |כתובות נ"ט.|:

וכן אמרו |מסכת דרך ארץ זוטא| שתשעים ותשע אחוז מבני אדם מתים מרוב בטילה רחמנא ליצלן: כי הבטילה הוא הדבר הכי גרוע וזה מביא את האדם אחר כך לכל העוונות שבעולם רחמנא ליצלן: כי מחמת שיש לו כבר הרבה זמן לחשוב מעצמו ומאחרים וכו' זה מביא אותו לידי כל הרעות שבעולם: ולכן אמרו |אבות פ"ב|

יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון: כי על ידי שהאדם עסוק כל היום או בתורה או במסחר על ידי זה כבר אין לו זמן לחטאים ועוונות:

ומצינו מושג כזה אפילו לגבי נזקי הבהמה שאמרו חכמינו הקדושים |ב"ק ל"ז.| מועד לשבתות לא הוי מועד לימות החול: ופירש"י כי דווקא בשבתות הוא מועד לנגוח מרוב בטילה שאין לו מה לעשות: מה שאין כן בחול הוא עסוק בעבודתו בשדה וכו' וזה שומר אותו מלהזיק אחרים עיי"ש: ולכן באמת צריכין להזהר ביותר בשבתות וימים טובים מלהתקרב אל קבוצה של בורים ועמי הארץ: כי אז מרוב בטילה אין להם מה לעשות והם מחפשין אנשים להתלוצץ מהם ולדבר עמהם לשון הרע ולעשות מחלוקת וכו': ושומר נפשו יתרחק מעליהם לגמרי ובפרט בזמנים אלו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבאמת אין טוב בעולם יותר מזה כמו מי שמניח את עצמו בתוך דברי התורה הקדושה: כי התורה הקדושה היא חכמתו ושכלו של הקדוש ברוך הוא בעצמו כביכול: כי קודשא בריך הוא ואורייתא כולא חד: נמצא שבלימוד

תורה הקדושה האדם נכלל לגמרי בו יתברך: ולכן הוא מקבל שכל ודעת אחרת לגמרי והוא מבין שכל פרנסתו תלוי רק בידו יתברך ולכן למה לו ליפטר ימיו בהבל וריק יותר טוב לשום כל עמלו ויגיעתו בתורה ובוודאי לא יעזוב אותו הקדוש ברוך הוא ויתן לו פרנסתו בכבוד ובריווח גדול.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שגם מפרשת המן אנחנו לומדים לימוד נפלא להתחזק ביותר בלימוד התורה הקדושה: כי הנה כתיב |שמות ט"ז| הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא: ואמרו על זה חכמינו הקדושים |מכילתא בשלח י"ז| לא ניתנה תורה אלא לאוכלי מן: כי באמת כשזוכין לדעת שכל פרנסתו הוא רק מהשי"ת אזי כל אכילתו הוא בבחינת אכילת מן ממש: ואזי הוא בא להכיר שכל השפע והחסד שהשי"ת משפיע לו זהו רק למען ילך בתורתו הקדושה ולמען יתמיד בה יותר ויותר: ולכן מובא |יומא ע"ה.| שבאמת היה ג' כתות באוכלי המן: הצדיקים נפלו סמוך לפתח ביתם ממש: כי הם הכירו שכל התכלית של המן הוא בכדי להרחיב את דעתם לעסוק בתורה הקדושה במנוחה: ולכן באמת לא הוצרכו להתייגע כלל למצוא את המן: מה שאין כן הבינונים הוצרכו כבר להתרחק קצת וללקט אותו בשדה: עד שהרשעים היו צריכין ללכת מרחק רב למצוא את המן: כי נדמה להם שאם לא יחפשו בריחוק מקום לא יהיה להם מספיק מן סביב מחנותם: וזהו בדיוק כמו האיש הכסיל והפתי שנדמה לו שאם לא יעבוד אצל שרות הזבל לא יהיה לו פרנסה וימות ברעב: ולכן הזוהר הקדוש |בשלח ס"ב | אומר: שעליהם נאמר הפסוק |במדבר י"ד| שטו העם ולקטו וכו' בשטותא: כי זה היה סתם שטות בעלמא לילך ולחפש את המן בריחוק מקום בשעה שהיה נמצא בכל מקום ממש: אבל כשאין לאדם שכל ודעת התורה הקדושה

אזי אם אין תורה אין קמח: ולכן הוא מוכרח לעבוד ולהתייגע בשביל עוונותיו: מה שאין כן מי שלומד תורה יש לו שפע רב בכל מקום ובכל עת.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שגם צריכין לזכור את דברי חכמינו הקדושים |יומא ע"ה.| למה ניתנה המן בכל יום ויום ולא פעם אחת בשנה: אלא בכדי שהאדם יבקש ויתפלל בכל יום ויום אליו יתברך ולא ישכח ממנו כלל: משל למלך שנתן פרנסה לבניו לכל השנה ולא היו נכנסים לפניו כל השנה כולה: אבל משנתן להם פרנסתם בכל יום ויום היו מוכרחים להתראות לפניו בכל יום ויום עיי"ש: כי פרנסתו של האדם צריך להכניס בו התחזקות במדת האמונה והבטחון בו יתברך וכן בעבודת התפילה: שהאדם יזכור תמיד שהוא תלוי בכל יום ויום מחדש בידו יתברך לבד:

ולכן עליו לבא בכל יום ויום בתפילה ותחנונים אליו יתברך שימלא את כל חסרונותיו וישפיע לו כל צרכותיו בכדי שיכול לעסוק בתורה הקדושה תמיד בכל עת.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שגם טעם אחר יכולים לומר בדרך צחות למה אין השי"ת נותן לאדם את פרנסתו של כל השנה בפעם אחת: כי יש בני אדם כאלו שיש להם תאוה גדולה לשחוק בקלפים או בהימורים שנקרא בלשון הגמרא "משחק בקוביא": ויש בזה איסור גדול על פי דברי חכמינו הקדושים |עי' סנהדרין כ"ד |: ואם היה מקבלים את כל פרנסתם בפעם אחת היו חוזרים ומכניסים את הכל בהימורים ומאבדים את הכל בבת אחת: ולכן השי"ת מרחם עליהם ונותן להם פרנסתם בכל יום מחדש בכדי שלא יוכלו לאבד את הכל כל כך במהרה דברי המעתיק באותו עת ישב אצל השולחן אחד שנפל בקליפה זו של הימורים: וכבר הפסיד גוזמאות של מעות ואשתו רצה להתגרש ממנו: ומהרא"ש נ"י עשה שלום ביניהם: ועל כן אמר אז דברי הצחות הנ"ל ומזה יצא כל השיחה בענין זה.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבעונותינו הרבים קליפה זו של משחקי קלפים והימורים וכו' התפשטה היום מאד בינינו: ורבים מאחינו בני ישראל נתפסים בטומאה זאת: עד שכבר שמענו שמועות מכאיבות שיש משולחים שהולכים לאסוף כסף לצדקה ביום ובלילה: ואחר כך לוקחים את הכסף לאלו המקומות המזוהמות ומכניסים אותו שם בעסקי ההימורים: ועל פי רוב מאבדים את הכל ברגע אחת: והנה נדמה להעושר והגביר שעשה מצוה וצדקה גדולה לתת לעני ואביון די פרנסתו: והנה הלך כל הכסף לשאול תחתית ממש: כי מלבד עון משחקי קוביא וכו' הנ"ל: עוד נעשים שם המון חטאים ועוונות אחרות רחמנא ליצלן: ולכן גם במצות צדקה צריך האדם ליזהר מאד איפוא הוא נותן את הצדקה שלו: כי יש על זה הלכות שלימות בשולחן ערוך |עי' יו"ד הל' צדקה|: כי אף על פי שאין בודקין למזונות: ואם עני מבקש לאכול צריכין ליתן לו תיכף ומיד בלי שום שאלות: כי בזה אי אפשר להערים ותיכף ומיד יראו אם הוא רעב או לא: אבל לדברים אחרים צריכין לבדוק מקודם לאן הולך הכסף: כי אולי הוא רק רמאי בעלמא: ואף על פי שזה הנהגה טובה לתת לכל אחד ואחד על כל פנים משהו: כי אסור להשיב שום בן אדם ריקם בלא שום דבר: אבל לפני שהאדם רוצה ליתן לאחד נתינה הגונה: עליו לבדוק טוב מאד אם אין הכסף שלו הולך חס ושלום לאיזה דבר עבירה: כי רמאים שכיחים מאד בעולם וצריכין ליזהר מהם מאד: ולכן אשרי מי שזוכה לתת הצדקה שלו על ענינים רוחניים שיש בהם זכות הרבים: כמו הדפסת ספרים הקדושים של הצדיקי

אמת המגלים ומפרסמים את האמונה הקדושה בעולם: כי בצדקה כזאת האדם הוא בטוח תמיד שפועל נוראות נפלאות: ואף פעם לא יתחרט על צדקתו כלל: וכן יש קיום לצדקה כזאת לעולם: כי בגשמיות כשנותנין לבן אדם לאכול בוודאי לשעתה עשית צדקה גדולה והחיית אותו מאד: אבל למחרת הוא עוד הפעם רעב וצריך לחפש עוד אחד שיחיה אותו: מה שאין ברוחניות כשמזכים בן אדם אם איזה ספר המחיה את נפשו: את הספר הזה כבר לא יניח מתחת ידו כלל: רק יאכל עמו ויישן עמו ויסע בדרך עמו וכו' וזה יכול לשנות את כל הנהגת חייו לגמרי: נמצא שעשית צדקה וחסד לעד ולעולמי עולמים: ולכן אשרי מי שזוכה לעשות צדקות כאלו ולזכות את הרבים עם לימודי האמונה הקדושה.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שפעם על הדרך מצא יהודי אחד נושא עמו אחד מן הקונטריסים שזכה מוהרא"ש נ"י להדפיס: והקונטרס היה כבר קרוע ובלוי מכל הצדדים ונפל כבר הכריכה וכו': והיה נראה לעין איך שהיד של היהודי הזה כבר מישמש בו זמנים ועתים הרבה: והיהודי הנ"ל שאל את מוהרא"ש נ"י בתמימותו אם ניתן להשיג קונטרס כזה חדש כי כבר הולך הישן להתקרע לגמרי: וזיכה אותו אז מוהרא"ש נ"י עם כמה קונטריסים חדשים.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבאמת קליפה זאת של משחקי קלפים והימורים וכו' הוא קליפה קשה מאד לצאת ממנה: כי נדמה אל האדם בכל פעם שעתה בזאת הפעם בוודאי ירוויח: ואז הוא מכניס שם סכום ענקי ומאבד את הכל בבת אחת: וזהו ממש כדברי רביז"ל |בשיחות הר"ן סי' ו'| שאומר שהבעל דבר נדמה לאחד שרץ עם יד סגור וכל אחד חושב שהוא תופס בדיוק מה שהוא רוצה: וכולם רודפים אחריו בכח גדול: ולבסוף הוא פותח את ידיו ומראה שאין שום דבר בתוכו כלל... וכן הוא בעסק ההימורים וכו' שנדמה להאדם שהוא בוודאי ירוויח בזה הרבה מאד ויהיה נעשה עושר וגביר ביום אחד: ולבסוף הוא רואה שיצא נקי מכל נכסיו לגמרי ולא נשאר לו שום דבר כלל רחמנא ליצלן.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכן הדבר בענין העיסקאות שנוהגין היום בעולם: שאחד מכריז ואומר שהוא מוכן לתת עשרים ושלושים אחוזים לכל מי שישקיע כסף אצלו: והכל על פי היתר עיסקא כמובן: ויש המון כסילים כאלו שרוצים להרוויח רווח נקי: ולוקחים כל כסף החיסכון שלהם ונותנים אליו: ובתחילה בהחדשים הראשונים הם מקבלים סכומים מסוימים בכל חודש והם שמחים מאד: כי כבר רואים רווחים גדולים: ולא מים אל לבם שזהו הכסף שלהם בעצמם שמחיזרים להם: ואז כבר קוראים לכל קרוביהם ומכיריהם ומייעצים לכולם להשקיע כספם אצל

האיש הזה: כי מרוויחים רווחים עצומים תיכף מיד ליד: ואחר שהאיש הנ"ל קבץ לעצמו סכום ענקי של כסף הוא בורח מן המדינה עם כל הכסף ומוציא כרוז שפשט את הרגל: וכולם נשארים עם הלשון בחוץ ומברכין ברכת דיין האמת על כל הונם ורכושם שנאבדו... וזה מעשים בכל יום ממש: ובני אדם הם כל כך כסילים עד שלא לומדים אחד מנסיון השני: כי צריכין לדעת שתיכף ומיד שאחד רוצה ליתן אחוז אחד יותר ממה שהבאנק נותן: זה כבר מריח ריח של עסק ביש וצריכין להתרחק ממנו לגמרי: כי אם לאו הוא עלול לאבד את כל רכושו חס ושלום.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שמשל הנ"ל של רביז"ל בענין האדם שרץ עם יד סגור וכו' שייך גם כן בענינים רוחניים: שהאדם נדמה לו לפעמים שהוא רץ אחר צדיק גדול שעושה כל מיני תנועות והטיות משונות: ובוודאי יזכה על ידו לדברים גדולים מאד: ולבסוף נודע לו שהוא סתם איש משוגע לגמרי שאינו יודע בין ימינו לשמאלו ומוליך את אנשיו שולל: ולכן על האדם לעשות לעצמו חשבון תמיד מה הוא מרוויח על ידי התקרבותו להצדיק הזה: האם התחיל ללמוד יותר על ידי התקרבותו האם התחיל להתפלל יותר בכוונה על ידו ואם האדם יעשה לעצמו חשבונות אלו אזי יראה תיכף ומיד איפוא האמת ואיפוא השקר ולא יהיו יכולים להטעות אותו כלל.

והחשבון הפשוט שכל אדם צריך לעשות לעצמו תמיד הוא שיראה בכל יום ללמוד פרשה של חומש ורש"י: בכדי שעד שיגיע סוף השבוע יגמור כל הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום: וכמו דאיתא בשולחן ערוך |או"ח סי' רפ"ה סעיף ג'| שלגבי זה מיום ראשון ואילך חשוב עם הצבור עיי"ש: ומי שנזהר בזה יש לו הצלחה אחרת כל השבוע: כי הקמח בא על ידי התורה וכנ"ל: מה שאין כן מי שנתרשל בזה ועובר אצלו השבוע בלי להשלים פרשיותיו עם הצבור: אזי בוודאי יהיה לו איזה מכשול בשבוע זה: וזה בדוק ומנוסה: ולכן אשרי מי שנזהר בזה מאד.

וכן ללמוד בכל יום קצת משניות וקצת גמרא וכמה סעיפים בשולחן ערוך: וכל זה צריך להיות קבוע אצל האדם כמו האוכל שלו: ואזי השי"ת בוודאי יעזור לו בענין פרנסתו וימציא לו איזה פרנסה נקיה וקלה ולא יחסר לו שום דבר כלל: כי התורה הקדושה מכנסת שכל ודעת בהאדם כנ"ל: ואז האדם רואה ומכיר שאין מן הצורך כלל לאבד ימיו ושנותיו ברדיפה אחר הכסף והממון: רק גם בסבה קלה ומועטת מאד יכול להגיע לו כל הצטרכותו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שגם אלו המשולחים שהולכים לקבץ כסף צדקה מאחינו בני ישראל: גם הם צריכין חכמה ושכל איך לעשות את מלאכתם: כי בלי חכמה ושכל

האדם הוא כטיפש בעלמא ויפטור ימיו ושנותיו בלא כלום: ואלמלא היו קובעים את עצמם קביעות עצום בתורה הקדושה בכל יום: היה השי"ת עוזר להם שבזמן מועט מאד היו עושים מה שאחרים עושים בכמה ימים שבועות וחדשים ממש.
וסיפר מוהרא"ש נ"י: שפעם בא איזה עני להבעל "צמח צדק" מליובאוויטש ז"ל וביקש ממנו הלוואה של רובל אחד: וסיפר להבעל "צמח צדק" ז"ל שהוא באמת מתבייש מאד לבקש ממנו זאת: אבל כבר ניסה להלוות מהרבה בני אדם ואף אחד לא רצה להלוותו: כי לא האמינו שיהיה לו במה לפרוע אותם: ולכן התגבר בעזות דקדושה ליכנס אצל הרבי ולבקש ממנו את ההלוואה: ותיכף ומיד נתן לו הבעל "צמח צדק" את הרובל ואמר לו שיחזור לו את זה בערב ראש השנה הבא: והלך לו.
והנה בימים ההם רוב בני אדם לא היה להם בכיסם לפרוט לאדם על המקום רובל שלם: כי היה סכום גדול: ולכן כשניגש אל איזה בן אדם לבקש ממנו שיפרוט לו את הרובל על מטבעות קטנות: ענה ואמר לו הנה אין לי כל כך הרבה כסף לפרוט לך: אבל הנה תקח לך כמה קאפיקיס |מטבעות הכי קטנות| שיש לי בכיס: ואין אתה צריך להחזיר לי: ולקח אותם: וכן היה אצל בן אדם שני שנתן לו גם כן כמה קאפיקיס במתנה גמורה: כי לא היה לו לפרוט רובל שלם: וכן היה אצל בן אדם שלישי וכו' עד שגם ניגש לשאול איזה גוי לפרוט לו: והגוי חיפש בכל כיסיו אולי יש לו לפרוט: ולבסוף כשראה שאין לו גם הוא נתן לו כמה מטבעות במתנה עד שבזמן קצר מאד היה כבר ליהודי הנ"ל את כל הרובל בשלימות: ואז חזר תיכף ומיד להבעל "צמח צדק" ז"ל ונתן לו את הרובל שלו בחזרה: ענה ואמר לו הבעל "צמח צדק" ז"ל הרי אמרתי לך להחזיר לי את זה בערב ראש השנה: ולמה אתה בא אלי עכשיו אמר לו האיש הנ"ל: כי הלא כבר יש לי כל הכסף להחזיר אל הרבי: אמר לו הרבי הנ"ל עוד הפעם: אבל אמרתי לך בערב ראש השנה דייקא ולמה אתה ממהר כל כך: אמר לו האיש הנ"ל כי אני כבר רוצה לפרוע כל חובותיי שלא יהיה לי חובות: והחזיר לו הרובל והלך לו: ואז ענה ואמר הבעל "צמח צדק" ז"ל למי שהיה שם: הרי תראה איזה בטלן הוא האיש הזה: אלמלא היה לו כל היה מחזיק אצלו את הרובל עד ערב ראש השנה והיה יכול לקבץ כסף כל השנה על דרך הנ"ל: אבל לזה צריכין כבר חכמה ושכל... כי האיש הנ"ל לא הבין שכל זה היה חכמת וברכת הצדיק הנ"ל מה שהצליח בזמן מועט מאד לקבץ את כל הכסף: הרי גם בענין אסיפת כספים וצדקות וכו' צריכין חכמה ושכל: ובלי התורה הקדושה אין לאדם שום חכמה ושכל כלל.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שאת זה אנחנו רואים בחוש אצל אנשי שלומינו היקרים: שכל

מי שעוסק בהדפסת והפצת ספרי רביז"ל בעולם: השי"ת עוזר לו שיש לו פרנסה ושפע גדול ולא חסר לו שום דבר כלל: כי על ידי שהוא דבוק בדברי התורה הקדושה והוא מזכה את הרבים עם לימודי התורה הקדושה על ידי זה יש לו הצלחה בדרך יוצא מן הכלל: ואלו שעסקו בזה בימים הקודמים ואחר כך הפסיקו מאיזה טעם שיהיה: הם יכולים להעיד שמאז שהפסיקו: כל פרנסתם והשפעתם אזלה ונתדלדלה מאד: ונתקיים אצלם מה שכתוב אצל מרכבות פרעה |שמות י"ד| וינהגהו בכבידות וכו': כי תיכף ומיד שמתרשלים מדברי רביז"ל: אזי נופל עצלות וכבידות עצומה על האדם: מה שאין כן מי שבוער בו ענין רביז"ל וכל חפצו ורצונו הוא לזכות את כל ישראל עם אורו הגנוז של רביז"ל: מתלבש בו זריזות וגבורה עצומה והוא מצליח מאד מאד בכל עסקיו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאת זה צריך כל אדם לדעת שאין צריכין לתת להשי"ת שום עצות ודרכים איך ליתן פרנסה אל האדם: כי הרבה שלוחים ודרכים יש למקום ליתן לאדם את פרנסתו: ואם רק ימסור את עצמו לגמרי אל האמונה והבטחון בו יתברך: וירבה מאד בהתמדת התורה הקדושה בוודאי ימציא לו השי"ת כל הצטרכותו ולא יחסר לו שום דבר כלל.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שפעם נכנס אחד מאנשי שלומינו אל רביז"ל: וקבל לפני רביז"ל על עוצם עניותו שאין לו במה לחתן את בנותיו: כי לא היה לו כסף על נדוניא ועל שאר צרכי החתונה שהיו צריכין בימים ההם: והבין רביז"ל שכוונתו באמת לשם שמים כי היה איש כשר ועוסק בתורה ועבודת ה' כל ימיו: ואמר לו רביז"ל תיסע והשי"ת יעזור לך: והאיש הנ"ל נסע תיכף ומיד כציווי רביז"ל: ועל הדרך ראה איך שנוסע לפניו עגלה יפה של עשיר ופריץ אחד: ופתאום נפל מן העגלה שקית מליאה עם כסף והעגלה נוסעת הלאה: והעמיד האיש הנ"ל את עגלתו והרים את השקית ונסע במהירות וזריזות אחר העגלה הנ"ל בכדי להחזיר להפריץ את הכסף: כי הבין שעוד מעט יבחין באבידתו ויחזור לחפש אחריו ויתפוס אותו עם הכסף ביד: והשיג את העגלה והחזיר את הכסף להפריץ הנ"ל: והודה לו הפריץ מאד על זה וגם נתן לו כמה מטבעות לאות הוקרה ונסע הלאה.

אחר עוד נסיעה קטנה עוד הפעם קרה כנ"ל: שנפל השקית מן העגלה של הפריץ הנ"ל ועוד הפעם הרים האיש הנ"ל את השקית והחזיר אותו אליו: והפריץ ביקש סליחתו מאד על טרחתו ונתן לו מטבע יפה על נאמנותו ויגיעתו: ונסע הלאה.

כשקרה כן גם פעם שלישי: הבין האיש הנ"ל שהלא דבר היא מאת ה': שימצא את השקית הנ"ל שלש פעמים: ואז נזכר לו מברכת רביז"ל הנ"ל: שיסע והשי"ת יעזור

לו: ואז נתיישב בדעתו שכבר לא יחזיר אותו להגוי הנ"ל ובוודאי זה מתנה מן השמים שיהיה לו ממה לחתן את בנותיו: וכן היה שאחר קצת זמן הבחין הגוי הנ"ל שנאבדה שקו עוד הפעם: ותיכף ומיד העמיד את עגלתו ונסע בדרך חזרה לחפש אותו: ובדרך חזרתו עבר על יד האיש הנ"ל וענה ואמר לו: אני מתבייש מאד שעוד הפעם אבדתי את השקית הנ"ל ואותך איני חושד כלל על זה: כי הלא החזרת לי כבר ב' פעמים: אבל אני עוד חוזר לחפש אולי מי שהוא אחר לקח את זה: ונסע ממנו... הרי שאין צריכין לתת עצות כלל להשי"ת איך ליתן פרנסה אל האדם: וכל זמן שהאדם הוא דבוק אל התורה הקדושה ואל הצדיקים האמיתיים בוודאי יהיה לו כל הצטרכותו בכל עת.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שזהו דבר וודאי שכל ההשפעות של האדם תלוי כפי התקרבותו אל התורה הקדושה: וכפי התקרבותו אל הצדיקים המקרבים אותו אל התורה הקדושה: כי התורה הקדושה מכנסת דעת ושכל באדם כנ"ל: וזה כבר ממשיך לו כל ההשפעות: וזהו מה דאיתא בפרשת השבוע |שמות י"ח| ויחד יתרו על כל הטובה אשר ה' לישראל וגו' ופירש"י טובת המן והבאר והתורה עיי"ש: כי שני דברים אלו הם באמת דבר אחד והם תלויים זה בזה: כי כפי שהאדם הוא דבוק אל התורה הקדושה: כן יש לו מן ובאר ולא חסר לו שום דבר כלל: כי לא ניתנה תורה אלא לאוכלי מן וכנ"ל: כי התורה הקדושה מכנסת דעת האמת באדם שיידע שכל פרנסתו תלוי רק בידו יתברך: ואזי כל אכילתו הוא אכילת מן ממש וכנ"ל: ואשרי מי שמתדבק עצמו אל דברי התורה הקדושה תמיד.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאנשי העולם נוהגין בשעת הבדלה במוצאי שבת קודש לקחת מן היין של הבדלה אחר שכיבו בו הנר: ולשים אותו בכיסם בכדי שיהיה להם שפע פרנסה כל השבוע: עד שיש אלו שמהדרים ליתן אותו בכל כיס וכיס שרק יש להם בכדי למלאות את כולם עם כסף...: ובאמת לאמיתו אין זה כלום: כי בלי דעת ושכל לא יהיה לאדם שום כסף כלל: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |נדרים מ"א.| דדא ביה כולא ביה: דלא דא ביה מה ביה: דעת קנית מה חסרת: דעת חסרת מה קנית: העיקר לשים את היין של הבדלה על המצח במקום הדעת והשכל |וכן נוהג מוהרא"ש נ"י|: כי על ידי שיהיה לו דעת: על ידי זה יהיה יכול להבדיל ולהבחין מה שצריך לעשות ומה שאין צריך לעשות: וכדאיתא בדברי חכמינו הקדושים |ירושלמי ברכות פ"ה ה"ב| אם אין דעת הבדלה מנין: הרי אם יש דעת יש הבדלה והבחנה: וכבר יודע האדם מה עליו לעשות: וכן יש ענין להריח את הנר של הבדלה אחר שכיבו אותו ביין: וזה מסוגל לגרש את כל הרוחות רעות

וריחות רעות מעל האדם: כי זה מרומז בהגמרא |יומא ע"ו | חמרא וריחני פקחין: יין וריח מפקחין את הדעת: כי עיקר הכל הוא שצריכין להכניס דעת ופיקחות בתוך האדם ואזי יש לו הכל: והשי"ת יזכינו להמשיך עלינו דעת ושכל אמיתי ולהיות דבוקים תמיד אל התורה הקדושה באמת ובתמים כל ימינו: עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת יתרו ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"א המדבר מקבלת התורה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב |שמות י"ט| "ויענו כל העם יחדו ויאמרו: כל אשר דבר ה' נעשה, וישב משה את דברי העם אל ה', ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך וכו' ויגד משה את דברי העם אל ה'", והוא תמוה ונפלא מאד, כי מה הם דברי העם שנית, שעליהם נאמר: "ויגד משה את דברי העם", כי לא נמצא בכתוב שום מענה ודברים שהשיבוהו העם שנית אחר מענה הראשון "כל אשר דבר" וכו', ומה זה שוב "ויגד משה את דברי העם אל ה'", אך דע, כי ישראל טענו ואמרו על מה שאמר להם משה לקבל את התורה, ענו הם "כל אשר דבר ה'", כלומר כל אשר ידבר ה' אנו מוכרחים לעשות, כי מאחר שיצא הדיבור מפי ה' לעשות זאת המצוה, הרי אין שום בחירה, והרי אנו מוכרחים במעשינו, וזה "כל אשר דבר ה' נעשה" בודאי, כי אין שום בחירה שלא לעשות, מאחר שיצא מפי ה', ועל זה נאמר תיכף: "וישב משה את דברי העם אל ה'", שהשיב להקדוש ברוך הוא טענת ישראל, מיד השיב לו הקדוש-ברוך-הוא "ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך" דיקא, "בעבור ישמע העם בדברי עמך" דיקא, היינו שלא אדבר הדברות רק עמך לבד, כמו שכתוב: "אנכי ה' אלקיך, לא יהיה לך" וכו' וכן כולם, ולא לנוכח לישראל, והם רק ישמעו בדברי עמך, ועל-ידי-זה יהיה להם כח הבחירה לעשות כרצונם, ועל זה נאמר: "ויגד משה את דברי העם אל ה'" היינו שמשה טען את דברי העם אל ה', היינו מה שטענו העם תחילה, טען הוא עתה אל ה' על עצמו, כי תקנת את ישראל שיהיה להם הבחירה, על ידי שלא תדבר רק עמי לבד, אבל את עצמי לא תקנת, כי מעתה לא יהיה לי כח הבחירה מאחר שתדבר עמי, וזה: "ויגד משה את דברי העם אל ה'" היינו מה שדברו העם וטענו תחלה, טען הוא עתה אל ה', כי מה תהא

עלי, כי לא יהיה לי בחירה, השיבו ה' "ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר", ולא צוה לו השם יתברך רק שני ימים, 'ומשה הוסיף יום אחד מדעתו' |שבת פ"ז|: וכיוון לדעת הקדוש ברוך הוא, כי כן היתה דעתו יתברך, כמו שבאמת לא נתנה תורה עד שלשה ימים, ובזה היה תלוי בחירת משה לקבל את התורה או שלא לקבל, כי לא היה אפשר לקבל את התורה רק אחר שלשה ימים כמו שהיה באמת, ואם לא היה מוסיף יום אחד, לא היה מקבל את התורה, והשם יתברך לא אמר לו רק שני ימים, והוא הבין מדעתו ובחר לו לקבל את התורה והוסיף יום אחד, שעל-ידי-זה היה קבלת התורה, ובזה היה תלוי עיקר הבחירה של משה במה שהוסיף יום אחד מדעתו, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מדברי רביז"ל אלה יוצא לימוד עצום ונורא מאד בענין אמונת חכמים, כי לפי דברי רביז"ל עיקר כח הבחירה של עם ישראל בקבלת התורה היה בנקודה זו של אמונת חכמים, כי הלא מה ששומעים מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו, אין על זה בחירה, בבחינת |שמות י"ט| כל אשר דיבר ה' נעשה, שאנחנו מוכרחים לעשות אשר דיבר ה', ואין לנו על זה שום בחירה, ומה שוה עבודת האדם בלי בחירה? הלא עיקר תכלית העבודה הוא שיהיה לאדם בחירה חפשיית ויבחור בטוב ובחיים אמיתיים, ולכן טענו עם ישראל למשה רבינו שאנחנו לא יכולים לשמוע התורה מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו כדי שלא יתבטל מאתנו הבחירה, רק נשמע כשידבר הקדוש הברוך הוא עמך, ובזה יהיה לנו בחירה, נמצא שכל עיקר בחירתם של ישראל הוא לשמוע ולקבל את דברי משה רבינו עליו השלום, ולהאמין שכל דבריו הם דברי הקדוש ברוך הוא, ועל ידי זה יזכו לקיים כל מצוות התורה, וכפי שיהיה נקבע בלבם אמונתם במשה רבינו, כך יהיה נחשב אצלם כאילו שומעים את דברי הקדוש ברוך הוא בעצמו, ויקיימו את התורה בשלימות, נמצא שעיקר הבחירה של עם ישראל הוא בענין זה של אמונת חכמים.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכך הוא אצל כל אחד ואחד בכל דור ודור, שכל עיקר נסיונו ובחירתו הוא בנקודה זו של התקרבות לצדיקים ואמונת חכמים, כי כשאדם הוא לבד, קשה לו מאד להשיג את רצונו יתברך בדרכי התורה והמצוות, כי הוא נבוך בכמה מיני ספיקות ובלבולים, ומוכרח להיות מקורב לצדיק אמיתי שיורה לו דרך הנכון בחיים, ודייקא על ידי הצדיק האדם זוכה להגיע אל אמונה בהקדוש ברוך הוא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מכילתא פרשת בשלח| על הפסוק |שמות י"ד| ויאמינו בה' ובמשה עבדו, אם במשה האמינו קל וחומר בה', בא זה ללמדך שכל מי שמאמין ברועה נאמן כאילו מאמין במאמר מי שאמר והיה העולם,

כי דייקא על ידי אמונת חכמים באים אל אמונה בהקדוש ברוך הוא, כי הוא לומד עם כל מקורביו דרכים ועצות נפלאות באור האמונה הקדושה, ואיך להתדבק בו יתברך באמת, אבל כאן הוא עיקר בחירתו ונסיונו של אדם, אם לקבל דברי הצדיק אם לא, כי כשמתחזק באמונת חכמים ומאמין שכל דברי הצדיק הם דברי הקדוש ברוך הוא, אזי מתבטל בחירתו וזוכה לקיים דברי הקדוש ברוך הוא בשלימות, אבל אם הוא חכם בעיניו, ויש לו קושיות וספיקות על דברי הצדיק, אזי ישאר בחוץ לגמרי ולא יזכה לקיים את דברי התורה כראוי, ולכן אשרי מי שזוכה להכניס בעצמו אמונת חכמים, ולקרב עצמו אל חכם אמיתי שמוסר נפשו בעבור נשמות ישראל לגלות להם את דבר ה', כי אז יזכה להתעלות במדריגה עליונה מאד, ולהגיע אל מה שצריך להגיע, אשרי לו ואשרי חלקו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעוד נקודה שנית יוצא מדברי רביז"ל כאן בתורה זו, היינו ענין הבחירה של הצדיק בעצמו, שהוא בחינת "משה הוסיף יום אחד מדעתו", היינו בענינים דקים ורוחניים בהנהגת העולם, שצריך הצדיק לשקול היטיב את דברי השם יתברך ולהבין מהו רצונו יתברך באמת, וכמו שהיה אצל משה רבינו בקבלת התורה, שהקדוש ברוך הוא אמר, וקדשתם היום ומחר, שהיה נשמע כמו שני ימים, והבין משה רבינו שהכוונה הוא לשלשה ימים, וכך היה רצונו יתברך באמת, אבל זה היה תלוי בבחירתו של משה רבינו לדעת מה לעשות, ורביז"ל אומר שאם לא היה משה מוסיף יום אחד, לא היו מקבלים את התורה, כי ההכנה היתה צריכה להיות שלשה ימים דייקא, נמצא שבבחירתו של משה רבינו היתה תלויה כל קבלת התורה, וכן הוא תמיד אצל הצדיקים הגדולים מנהיגי הדור, שצריכין לשקול היטיב בדעתם את רצונו של הקדוש ברוך הוא באמת, ולמסור נפשם לעזור לנשמות ישראל, ואף על פי שלפעמים נופלים בדעתם ויש להם חלישות הדעת למה להם לבלבל את עצמם בהנהגת העולם, ולבטל מזמנם ועבודתם היקר, אולי יותר טוב לברוח מהנהגת העולם ולעובד עבודתם בהצנע בלי שום פרסום כלל, וכמו שהיה אצל משה רבינו בתחילת הילוכו לגאול את ישראל ממצרים, שמיאן בשליחותו של הקדוש ברוך הוא, ואמר |שמות ג'| שלח נא ביד תשלח וגו', כי רצה לברוח מן המנהיגות והשררה |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ח|, אבל רצונו של הקדוש ברוך הוא שדייקא הצדיקים הגדולים והגבוהים במעלה מאד, יורידו עצמם אל ההמון עם וירימו אותם ויכניסו בהם השגות אלקות, וכל מה שהמנהיג יותר גדול, יכול להוריד עצמו אל אנשים יותר פחותים |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל'|, וכל החלישות הדעת והבלבולים שעוברים

עליהם, הם עיקר הבחירה והניסיון שלהם, שלא יברחו מלעזור לנשמות ישראל, וכמו שקרה אצל הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שפעם נפל לקטנות וחלישות הדעת, וחשב בדעתו שעדיין לא פעל כלום בעולם, ופתאום נכנס אצלו איזה תלמיד וקרא לו, "רבי ומורי" והחזיר לו את המוחין ואת ההשגות, כי דייקא על ידי התלמידים שהצדיק זוכה להקים ולהכניס בהם השגות אלקות, על ידיהם הצדיק בעצמו מתעלה בעילוי נורא מאד, וזוכה להגיע אל היכלות והשגות יותר עליונות עין לא ראתה וגו', בבחינת |מכות י.| ומתלמידי יותר מכולן, ולכן הצדיק צריך תמיד למסור נפשו לעזור לנשמות ישראל, ובזכות זה יקבל בחזרה השגות בכפל כפליים, והשם יתברך זכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים כאלו, ונזכה להתאבק בעפר רגליהם, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת יתרו ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף רנ"ח עיין שם. אחר-כך אמר אותו הבחור: למה לי הכתב? היכן אמצאה? כי בהכרח היא עכשיו אצל איזה מלך, ולמה לי זאת? אבלה כאן ימי חיי! והשיב לה הכתב ואמר לה: הא לך הכתב ותלך ותשאנה |כי היא נדמית לזכר כנ"ל|, ורצתה לילך ובקשה ממנו, שילך עמה גם-כן, כי הוא בודאי יקח אותה, והיה הטוב ההוא, אשר יהיה לי, אתן לך חלק גם-כן |היינו שהבת קיסר, שנדמית לזכר, אמרה אל הבחור, שלא ידע שהיא בעצמה היא היפת-תאר הנ"ל, שילך עמו גם-כן, והוא בודאי יקח את היפת-תאר וייטב עם הבחור גם-כן| והבחור ראה, שהוא איש חכם |היינו הבת קיסר, שאנו מדברים עליה בלשון זכר כנ"ל|, ובודאי ישיג ויקח אותה, ונתרצה לילך עמו והקיסר הנ"ל היה נשאר לבדו, כי הוא היה ירא לשוב אל המדינה, ובקשה ממנו שילך גם-כן, כי מאחר שהוא ישוב ויקח היפת-תאר, אין לו אימה עוד |כי יחזר המזל|, ויוכל להשיבו גם-כן, והלכו אלו השלשה יחד, ושכרו להם ספינה ובאו אל המדינה, שיושבת שם הקיסרית, ובאו אל אותו העיר, שהיא יושבת שם, והעמידו הספינה, וישבה עצמה |בת הקיסר|: אם תודיע תיכף לאמה, שבאתה תוכל לגנוע, ושלחה אצלה באשר שנמצא איש, שיודע ידיעה מבתה, אחר-כך הלכה בעצמה וספרה להקיסרית כל מה שעבר על בתה, וספרה לה כל המעשה, ולבסוף אמרה לה: והיא גם-כן בכאן, אחר-כך אמרה לה האמת: אני אני היא, והודיעה לה, שגם

החתן שלה, בן הבערגיר, הוא גם-כן בכאן, אך אמרה לה, שאינה רוצה באופן אחר, רק שישיבו את אביה הקיסר למקומו, ואמה לא היתה מרצית לזה כלל, כי חרה לה עליו מאד על שבשבילו היה כל הנ"ל, אך אף-על-פי-כן הוכרחה למלאות רצון בתה, ורצו להשיבו ויבקשו והנה אין הקיסר נמצא כלל, והגידה לה בתה, שגם הוא בכאן, והיתה החתונה והשמחה בשלמות, והמלוכה והקיסרית קבלו הזוג הזה ומלכו בכיפה.

גם אחר-כך לא היה להקיסר הזקן גדולה, כי הכל היה על-ידו, המאטראס טפחו טפחו אותו על פניו ודחפוהו.

הבערגיר היה לו גדולה מאד |כי הוא| אבי הקיסר, שהוא העיקר.

בלוט כתיב |בראשית י"ט|: ההרה המלט, היינו בערגיר, וממנו נולד משיח, שיבוא במהרה בימינו, אמן.

ישראל היה להם סימנים במצרים |שמות ג|: "פקד פקדתי" מי שיאמר להם זה הלשון, הוא הגואל, והדבר תמוה: מאחר שידעו כל ישראל מזה, אם-כן מהו הסימן? אפשר לא נמסר אלא להזקנים, וגם על הגואל האחרון בודאי יש סימנים.

משיח יגיד לישראל כל מה שעבר על ישראל בכל יום ויום על כל אחד ואחד מישראל בפרט.

תמר אבדה גם-כן הסימנים, כמובא במדרש |מדרש-רבה פרשת בראשית פרשה פ"ה| גם כשהיתה יוצאת לשרף, בא הס"מ והרחיק ממנה הסימנים, ובא גבריאל וקרבן, כמו שנאמר במדרש, וממנה נולד משיח, שיבוא במהרה בימינו אמן.

בענין המבאר במעשה זו, שכל אחד בא עם שיר של חשק, ולקצתם וכו', הנמשל מובן, שכמו כן כמה גדולים עושים מה שעושים, וכל אחד אומר שירים וכיוצא ורוצים להשיג תכלית המבקש, ואין מי שזוכה לעקר התכלית האמיתי בשלימות, כי אם הראוי לזה, ולקצתם משיבים על ידי שליח או מאחורי הכותל או שמראים להם פנים וכו', כמבאר בהמעשה הנ"ל, אך לסוף, היינו כשמסתלקים, משיבים להם, שעדיין לא עשו כלום וכו', כמו שכתוב שם במעשה סוף התשובה, שמשיבה היפת-תאר, עין שם, עד שיבוא המנהיג הנכון וכו'.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, אחר-כך אמר אותו הבחור: למה לי הכתב? היכן אמצאה? כי בהכרח היא עכשיו אצל איזה מלך, ולמה לי זאת? אבלה כאן ימי חיי! כי לפעמים האדם נופל לייאוש וחלישת הדעת, וחושב מה יועיל לו הכתב של התורה הקדושה, ואיך יזכה למצוא את היפת תואר שהיא השכינה הקדושה על ידי התורה, כי נדמה לו שכבר למד ימים ושנים הרבה ועדיין לא יצא מן

החול אל הקדוש כלום, אבל באמת זה הוא הסתת היצר הרע, שרוצה להרחיק אותו מן התורה הקדושה, כי כל תיבה ותיבה שאדם לומד הוא מתדבק בו יתברך, שהרי התורה היא עצם חכמתו יתברך כביכול, וכל ידיעה וידיעה במשפטי התורה הוא הצלחה נצחית |ספר המדות אות לימוד סי' י'|, ולכן אסור להתייאש כלל, רק להאמין שבכל לימוד שאדם לומד הוא מצליח מאד, וממשיך על עצמו אורות עליונות שסוף כל סוף יתחברו יחד ויאירו על נשמתו אור השכינה הקדושה.

והשיב לה הכתב ואמר לה: הא לך הכתב ותלך ותשאנה |כי היא נדמית לזכר כנ"ל, כי האדם אינו תופס כלל שכל מה שהוא עושה הרי הוא עושה לפני השכינה הקדושה, והשכינה הקדושה רוצה לעזור לו, והיא יושבת כנגדו ומנחמת אותו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ט|, וכמו הבחור כאן, שלא הבין כלל שהוא מדבר אל היפת תואר שהיא השכינה הקדושה, ושהוא מחזיר את הכתב אל ידה ממש.

ורצתה לילך ובקשה ממנו, שילך עמה גם-כן, כי הוא בודאי יקח אותה, והיה הטוב ההוא, אשר יהיה לי, אתן לך חלק גם-כן |היינו שהבת קיסר, שנדמית לזכר, אמרה אל הבחור, שלא ידע שהיא בעצמה היא היפת-תאר הנ"ל, שילך עמו גם-כן, והוא בודאי יקח את היפת-תאר וייטב עם הבחור גם-כן| והבחור ראה, שהוא איש חכם |הינו הבת קיסר, שאנו מדברים עליה בלשון זכר כנ"ל|, ובודאי ישיג ויקח אותה, ונתרצה לילך עמו, כי השכינה הקדושה מקרבת את האדם בכל מיני קירוב, ומסבבת עמו סיבובים שונים כדי שיזכה סוף כל סוף לקחת אותה באמת.

והקיסר הנ"ל היה נשאר לבדו, כי הוא היה ירא לשוב אל המדינה, ובקשה ממנו שילך גם-כן, כי מאחר שהוא ישוב ויקח היפת-תאר, אין לו אימה עוד |כי יוחזר המזל| ויוכל להשיבו גם-כן, והלכו אלו השלשה יחד, כי השכינה הקדושה דואגת בעבור כל נשמות ישראל, וחושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח |שמואל ב' י"ד|, ואף על פי שכל הצרות נגרמו על ידי הקיסר, אף על פי כן ריחמה עליו ודאגה שסוף כל סוף גם אליו יגיע תיקון.

ושכרו להם ספינה ובאו אל המדינה, שיושבת שם הקיסרית, ובאו אל אותו העיר, שהיא יושבת שם, והעמידו הספינה, וישבה עצמה |בת הקיסר|: אם תודיע תכף לאמה, שבאתה תוכל לגווע ושלחה אצלה באשר שנמצא איש, שיודע ידיעה מבתה, אחר-כך הלכה בעצמה וסיפרה להקיסרית כל מה שעבר על בתה, וסיפרה לה כל המעשה, ולבסוף אמרה לה: והיא גם-כן בכאן, אחר-כך אמרה לה האמת: אני אני היא, כי גילתה עצמה כדרך שגילה יוסף עצמו אל אחיו, שסיבב עמם כל הסיבות והבלבולים כדי שיתחרטו על מעשיהם יוחזרו בתשובה, ואז היה התיקון בשלימות,

וגם כאן היפת תואר שהיא השכינה הקדושה, עשתה את הכל כדי שיהיה התיקון השלם.

והודיעה לה, שגם החתן שלה, בן הבערגיר, הוא גם-כן בכאן, אך אמרה לה, שאינה רוצה באופן אחר, רק שישיבו את אביה הקיסר למקומו, ואמה לא היתה מרצית לזה כלל, כי חרה לה עליו מאד על שבשבילו היה כל הנ"ל, אך אף-על-פי-כן הוכרחה למלאות רצון בתה, ורצו להשיבו ויבקשו והנה אין הקיסר נמצא כלל, והגידה לה בתה, שגם הוא בכאן, כי השכינה הקדושה דואגת בשביל תיקונו של כל אחד ואחד, ואפילו הקיסר שגרם כל הצרות היה צריך לקבל תיקון על ידה.

והיתה החתונה והשמחה בשלימות, והמלוכה והקיסרית קבלו הזוג הזה ומלכו בכיפה, כי זה ענין הקמת מלכות משיח בן דוד שימלוך בכיפה על כל העולם, ויחזיר את כל הבריות כולם בתשובה שלמה לפניו יתברך, יזכינו הקדוש ברוך הוא לקבל פניו במהרה בימינו אמן.

|שיחות שאמר רביז"ל אחר הסיפור הזה|: גם אחר-כך לא היה להקיסר הזקן גדולה, כי הכל היה על-ידו, כי כשאדם גורם צרות לחבירו, והוא איש רע ובליעל, סוף כל סוף הצרות חוזרים עליו, ואפילו שחוזר ומקבל תיקון, אבל אינו עולה לגדולה כמקדם, שהרי השתמש בגדולתו להרע לבריות, ולכן החכם עיניו בראשו להיטיב תמיד לכל נשמות ישראל, ואזי לבסוף כולם יטיבו עמו.

המאטראס טפחו טפחו אותו על פניו ודחפוהו, כי המלח הזה לא ידע כלום מה עושים עמו, רק הלבישו אותו כמו הבת קיסר, ושלחו אותו לבחוץ שיחשבו שהוא הבת קיסר וכו', וכשנתגלה השקר, הכו אותו היטיב היטיב ודחפוהו, כי כן נוהג בעולם, שלפעמים לוקחים איזה בור ועם הארץ, ומלבישים אותו בבגדים של צדיק ומפורסם, והגבאים שלו מחלקים ביניהם את הכסף שנכנס על ידו, והוא בעצמו אינו יודע בין ימינו ושמאלו כלל, ומכל שכן שאינו יודע איך להדריך אנשים, ולבסוף מתגלה קלונו ומכים אותו היטיב היטיב ודוחפים אותו לבחוץ.

הבערגיר היה לו גדולה מאד |כי הוא| אבי הקיסר, שהוא העיקר, כי הבערגיר מסר את נפשו להציל את אשת העני, ועמד בניסיון עמה, ולכן זכה אחר כך לכל הגדולה, כי כשאדם מוסר את נפשו בשביל השני, וגם שומר התורה והמצוות כראוי, זה מזכה אותו לעלות לגדולה ולראות בטובתן של ישראל לדורי דורות.

בלוט כתיב |בראשית יט|: ההרה המלט, הינו בערגיר, וממנו נולד משיח, שיבוא במהרה בימינו, אמן, כי הבערגיר מרמז על השתלשלותו של נשמות משיח, כי

בערגיר ראשי תיבות ב'וזו ע'ובד ר'ות ג'ואל י'שי, ועל ידי מסירת נפשו זכה שיצא ממנו בן, שימלוך בכיפה ויתקן כל העולם כולו.
ישראל היה להם סימנים במצרים |שמות ג|: "פקד פקדתי" מי שיאמר להם זה הלשון, הוא הגואל, והדבר תמוה: מאחר שידעו כל ישראל מזה, אם-כן מהו הסימן? אפשר לא נמסר אלא להזקנים, וגם על הגואל האחרון בודאי יש סימנים.
משיח יגיד לישראל כל מה שעבר על ישראל בכל יום ויום על כל אחד ואחד מישראל בפרט, ואמר מוהרא"ש נ"י, שמוהרנ"ת ז"ל פעם אמר, שאם רביז"ל אמר שמשיח יגיד לכל אחד ואחד מה שעבר עליו בכל יום ויום, סימן שבאמת "עובר" על כל אחד ואחד "בכל יום ויום", ועיקר מעלתו של אדם הוא כשמחזק את עצמו ואינו נופל בדעתו כלל משום דבר שעובר עליו, אלא מוצא את הקדוש ברוך הוא בכל דבר, ומדבק עצמו בו יתברך באמת.
תמר אבדה גם-כן הסימנים, כמובא במדרש |מדרש-רבה פרשת בראשית פרשה פ"ה| גם כשהיתה יוצאת לשרף, בא הס"מ |הסמ"ך-מ"ם| והרחיק ממנה הסימנים, ובא גבריאל וקרבן, כמו שנאמר במדרש, וממנה נולד משיח, שיבוא במהרה בימינו אמן.
בענין המבאר במעשה זו, שכל אחד בא עם שיר של חשק, ולקצתם וכו', הנמשל מובן, שכמו כן כמה גדולים עושים מה שעושים, וכל אחד אומר שירים וכיוצא ורוצים להשיג תכלית המבקש, ואין מי שזוכה לעיקר התכלית האמיתי בשלימות, כי אם הראוי לזה, ולקצתם משיבים על ידי שליח או מאחורי הכותל או שמראים להם פנים וכו', כמבאר בהמעשה הנ"ל, אך לסוף, היינו כשמסתלקים, משיבים להם, שעדיין לא עשו כלום וכו', כמו שכתוב שם במעשה סוף התשובה, שמשיבה היפת-תאר, עין שם, עד שיבוא המנהיג הנכון וכו', כי כדי שאדם יזכה להתגלות השכינה הקדושה, ושיתדבק בה באמת, צריך שיעבור עליו השבע מימות שהם כלליות הבלבולים הצרות ויסורין שעוברים על בני אדם בזה העולם, ויחזק מעמד ולא יפול בדעתו כלל, וכשהוא עומד חזק על עמדו, ומחבר שירים של חשק ואהבה אל השכינה הקדושה, ותמיד כוסף ומשתוקק להתדבק עמה, אזי סוף כל סוף, יזכה להתדבק בה ולגלות אמתת מציאותו יתברך בכל העולם כולו, והשם יתברך יזכינו לראות בהתגלות השכינה הקדושה בכל העולם כולו במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת יתרו ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ד המדבר

מעוצם מעלת העינים, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, עינים הם דברים עליונים וגבוהים מאד, והם רואים תמיד דברים גדולים ונוראים, ואם היה האדם זוכה לעינים כשרים, היה יודע דברים גדולים רק ממה שעיניו רואות, כי הם רואות תמיד, אך שאין יודע מה רואה, כמו למשל, כשמעבירין דבר לפני עיני האדם בהעברה ובמהירות גדול, ואזי אין האדם יודע מה ראה, והנה אף שבשעה שהעבירו הדבר לפני עיניו, בודאי ראה אותו בראיה גמורה, עם כל זה אין יודע מה ראה, כי אף שעיניו ראו הדבר בשלימות, עם כל זה מחמת המהירות לא היה פנאי בכדי שיביא הראות להדעת שידע מה ראה, כי לידע הדבר שראה זה תלוי בדעת, ולזה צריך קצת זמן, שישהה קצת הדבר הנראה לפני עיניו, בכדי שיבוא ויושיט כח הראות להדעת את הדבר הנראה, כדי שידע בהדעת מה ראה, ומחמת המהירות לא ראה הדבר רק בכח הראות, אבל לא היה זמן להושיט הדבר להדעת, ועל-כן אינו יודע מה ראה, וכן האדם רואה בעיניו תמיד דברים גדולים [היינו מראות וחזיונות], אך שהוא כמו שמעבירין לפניו בהעברה בעלמא ובמהירות גדול, על כן אינו יודע מה ראה כנ"ל, והבן, עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה העינים של אדם הם מהאיברים הכי חשובים והכי מעולים שלו, ועליהם נתתקן הברכה "פוקח עוורים", כי חוש הראות הוא מתנה נפלאה מהשם יתברך, ואדם אינו יודע להעריך את עוצם החסד שהקדוש ברוך הוא עושה עמו שבכל יום הוא קם ויכול לפתוח העינים שלו ולראות את הבריאה הנפלאה שהקדוש ברוך הוא ברא, וראוי לכל אדם להתעורר מאד בברכת "פוקח עוורים" להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעושה עמו הקדוש ברוך הוא שיכול לראות, ושאינו עוור וסומא שנחשב כמת חס ושלום, והנה כח הראות של האדם יכול להביא אותו אל המדריגות הכי גבוהות בהשגת אלקותו יתברך, כשמכוון את ראותו להסתכל על החיות אלקות שיש בכל דבר [ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'], כי העינים רואים תמיד דברים עליונים וגבוהים מאד, רק הכל נעשה במהירות גדולה, עד שאצל רוב בני אדם אין זמן להחזיר אל השכל את מה שראה, כי כח הראות נעשה על ידי שיוצא קרני אור מן העינים, ומכים בדבר הנראה ומחזירים את מה שרואה אל השכל להבין מה שראה [ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ו], אבל כשהדבר נעשה במהירות גדולה אין זמן להשכל לתפוס מה שראה, ולכן יכול להיות שבאמת הדבר עבר לפני עיניו, אבל לא ראה כלום, כי השכל לא תפס בזמן קטן כזה מה שראה, מה שאין כן אצל מי ששכלו מזוכך ומיושב ביותר,

אזי תופס מה שרואה אפילו כשהוא במהירות עצומה, ורואה דברים מה שאין אחרים רואים כלל.

והנה כל זה הוא מדריגת הצדיקים הדביקים בו יתברך, שמכוונים הסתכלותם לראות האלקות שיש בכל דבר, עד שבמשך ימים ושנים של עסק תורה ותפילה, מזדכך שכלם ודעתם, ויכולים לתפוס מראות רוחניים בראיה ברורה ופתוחה מאד, מה שאין כן סתם בני אדם, כל זה נעלם מהם מאד, ואינם זוכים להבין כלל מה נקרא מראות וחזיונות עליונות.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שמזה בא שבני אדם מזלזלים בצדיק אמיתי, ואינם מכירים את מעלתו כלל, כי רוב בני אדם עושים לעצמם חשבון, אם אני לא רואה איך יכול להיות שאיש אחר כן רואה?! ולכן קשה להם להשיג שיש צדיקים שרואים דברים עליונים מאד, אבל כשאדם עושה לעצמו חשבון אמיתי, בוודאי לא יכשל בטעות זה, כי איך ירצה לדמות עצמו לצדיק שעבד ימים ושנים רבות למצוא אלקותו יתברך, ובכל פעם נזדככו עיניו ושכלו יותר ויותר, עד שזכה לראות דברים גבוהים ועליונים מאד, מה שאין כן הוא בעצמו יודע איך העינים שלו עדיין מלוכלות מאד, ועדיין מסתכלות במקום שמסתכלות, ואיך יחשוב שיוכל לראות דברים נשגבים כאלו שאינם מתגלים אלא לעינים שנשמרים בקדושה וטהרה כראוי.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכבר ידוע לנו מדברי חכמינו הקדושים איך שעיקר קדושתו של האדם תלוי בקדושת עיניו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות י"ב:| על הפסוק |במדבר ט"ו| ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אחרי לבבכם זו מינות, ואחרי עיניכם זו ניאוף, כי אין יצר הרע שולט אלא במה שעיניו רואות |סנהדרין מ"ה.|, והעין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים |ראה טור או"ח סי' א'|, ואמרו |במדבר רבה פרשה י' סי' ב'| עינא וליבא תרין סרסורא דעבירה, כי כשאדם עוצם עיניו מראות ברע, אזי כל גופו מתקדש, וזוכה לעינים אחרים לגמרי שתמיד רואים אלקות, מה שאין כן כשאדם הולך אחר ראות עיניו, ומסתכל על גשמיות עולם הזה ודברים מלוכלכים חס ושלום, אזי פוגם את נפשו ומעוור את עיניו מלראות אלקותו יתברך, ולכן החכם עיניו בראשו, לשמור מאד על קדושת העינים, ומיד שמזדמן לפניו איזה מראה לא טהורה יפנה את עיניו ואת מחשבתו לדבר אחר, ויקיים מצות ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם הנ"ל, ובזה שיפנה עורף מן הדבר ההוא ולא יחזור ויהרהר בו, על ידי זה ינצל מפגם הראות וימשיך על עצמו קדושה עליונה.

וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים |תענית כ"ד.| כלה שעיניה יפות אין כל גופה צריכה בדיקה, כי מי שיש לו עינים קדושות וטהורות, ממילא שאר כל גופו קדוש וטהור והוא נשמר מכל רע, ולכן אשרי אדם ששומר את עיניו בשמירה מעולה מאד, ומכוון אותם להסתכל על החיות אלקות שיש בכל דבר, כי אז יזכה שיהיו עיניו נפתחים באור אלקותו יתברך, ויתגלה לפניו דברים עליונים מאד ברזי נסתרות הבריאה, ועולמו יראה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע בעת מעמד הר סיני |שמות כ'| וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר וגו', ופירש"י רואים את הקולות מלמד שלא היה בהם אחד סומא וכו', רואין את הקולות, רואין את הנשמע שאי אפשר לראות במקום אחר עיין שם, כי בעת קבלת התורה היתה התגלות נוראה כזו עד שכולם ראו את הקולות בעיניהם ממש, ולכאורה מה הענין הזה לראות את הקולות שלכאורה מספיק ענין של שמיעה בקול? אבל על פי דברי רביז"ל מובן הענין מאד, כי בעת מתן תורה שהקדוש ברוך הוא גילה כבודו לכל נשמות ישראל, אזי רצה שיהיה נקבע בלבם לדורי דורות התגלות כבודו יתברך, וקבלת תורתו, ולכן היו צריכין עינים פתוחים וברורים שיזכו לראות ממש את גילוי שכינת עוזו יתברך, וכך יהיה נרשם בלבבם אור אלקותו יתברך לנצח, וזה כלל גדול שאינו דומה שמיעה לראיה |עי' ראש השנה כ"ה:|, כי על דבר שאדם שומע יכול להיות שסוף כל סוף הטעו אותו באיזה דבר, ולא אמרו לו בדיוק כמו שהיה, כי בדבר השמיעה כבר צריכין אמונה, שיאמין בדבר זה ששמע, אבל מה שאדם רואה במו עיניו, על זה אין שייך הכחשה כלל, כי הלא ראה את המציאות לפני עיניו, וזה היה התגלות הקדושה בשעת מעמד הר סיני, שאפילו קולות שהם דברים שצריכין רק לשמוע, נתבררו אצלם בבחינת ראיה, כי נפתחו עיניהם לראות אלקותו יתברך, ואז ראו גם בתוך הקולות את גילוי כבודו יתברך, וזהו וירא העם וינועו וגו', היינו שנטבעו בתוך נשמתם את הטבע הזאת להתנועע לפני כבודו יתברך, שהוא טבע של כל יהודי אפילו הקטן שבקטנים שבעשה שעוסק בתורה הוא מתנענע בגופו, וכדוגמת נר דלוק שעולה וקופץ בכל עת ורגע, בבחינת |משלי כ'| נר ה' נשמת אדם |עי' זוהר פנחס רי"ט.|, כי בשעת מתן תורה זכו להתגלות נוראה כזו עד שנטבעו בתוך נשמתם לדורי דורות את עוצם גילוי כבודו יתברך, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת העינים, ונזכה לראות אך ורק דברים קדושים וטהורים, עדי נראה בהתגלות שכינת עוזו יתברך בכל העולם כולו במהרה

בימינו אמן ואמן.
ליל שבת קודש פרשת משפטים שבת שקלים ה'תשנ"ט
בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב המדבר מקדושת האכילה, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבדברי רביז"ל בתורה זו|, דע, שעל-ידי אכילתם של ישראל, נעשה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין, בבחינת |רות בן|: "ויאמר בעז לרות לעת האכל גשי הלם" 'לעת האכל' דייקא, היינו על-ידי האכילה, 'גשי הלם', דא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה על ידי אכילתם של ישראל נעשים דברים גדולים וגבוהים מאד למעלה, כי נעשה יחוד בין קודשא בריך הוא ושכינתיה, שהוא יחוד עולם העליון בעולם התחתון, ונתתקנים כל העולמות כולם, כי הנה כשאיש הישראלי אוכל מאכלים כשרים, כדי לחזק גופו לעבודת השם יתברך, על ידי זה עושה תיקונים גדולים מאד למעלה, ומתקן את כל הניצוצי קדושה שיש בתוך המאכל שהוא אוכל, כי הקדוש ברוך הוא ברא את העולם בצורה כזו שיצטרך האדם לאכול, כדי לחזק את גופו הגשמי והחומרי, ועל ידי זה יתחזק גם נשמתו לעבוד את הבורא יתברך שמו, ובאותו זמן מתקן את נפשות המגולגלות בתוך המאכלים, ומעלה אותם לשורשם, נמצא שמצד אחד אדם עוסק התכלית הגשמיות, כי אוכל מאכלים גשמיים וחומריים, ובאותו זמן עוסק בתכלית הרוחניות, כי מדביק את נשמתו בו יתברך, וגם מתקן את נפשות המגולגלות בתוך המאכלים, נמצא שעושה מגשמיות רוחניות, וזה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, כי השכינה הקדושה היא האלקות שהקדוש ברוך הוא השכין כאן בזה העולם הגשמי והחומרי, בתוך כל אחד ואחד מישראל, בבחינת |שמות כ"ה| ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוכה לא נאמר אלא בתוכם, היינו בתוך כל אחד ואחד מישראל, ועיקר עבודת האדם בזה העולם, לחזור ולהדביק חלקי אלקות שנמצא בכל דבר שבזה העולם, בו יתברך, נמצא שבשעה שאוכל, נעשה דבר זה ביותר, כי עוסק בתכלית הגשמיות, ומתקן תיקונים בתכלית הרוחניות, ולכן מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'| שבשעת האכילה דייקא יכולים לקבל הארת הרצון המופלג, עד שיכסוף וישתוקק להקדוש ברוך ולא יידע מה הוא רוצה, וכן אומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ז| שבשעת האכילה ניגשת עיקר היראת שמים אל האדם, ואז

יכולים להמתיק את כל הדינים והצער, עיין שם, כי עת האכילה הוא עידן קרבא, היינו שעת מלחמה |זוהר עקב רע"ב.|, ואז האדם צריך להתגבר בהתגברות גדול לאכול בקדושה ובטהרה ובמחשבה נכונה, ואז יזכה לתקן את כל התיקונים האלה ולחזור ולהתדבק בקדושה העליונה.

והנה עיקר קדושת האכילה תלוי במדת הדרך ארץ, היינו לאכול במתינות ובדרך ארץ גדול, כמו שיושב עם אדם גדול אצל השולחן, כי כשאדם גדול יושב אצל השולחן, בוודאי לא יאכל ברעבתנות ובחטיפה כמו שרגיל לאכול בינו לבין עצמו, ואם אדם תמיד יצייר לעצמו שיושב אדם גדול וצדיק אצל השולחן, בוודאי יהיה נזהר מאד לאכול במתינות ובדרך ארץ גדול, ויזכה להמשיך על עצמו קדושה גדולה בשעת האכילה, ורוב בני אדם חושבים שקדושת האכילה תלוי בתעניות ובסיגופים שונים, ובאמת אינו כן, רק עיקר קדושת האכילה תלוי איך שאדם אוכל במתינות ובדרך ארץ, כי הקדוש ברוך הוא ברא את האדם שיצטרך לאכול דייקא, ומן השמים רוצים לראות איך שיעסוק בדבר גשמי וחומרי ,ואף על פי כן ידביק את עצמו בו יתברך, ואם באמת עושה כן, ממשיך על עצמו קדושה גדולה ועליונה מאד, וזוה להכניע ולבטל היצר הרע הבוער בקרבו, כי תאוות אכילה ושתיה נקראים ראשי התאוות |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ג|, ואם האדם זוכה לקדש עצמו בשעת האכילה, אזי בקל לו לשבר תאוות אחרות ולהמשיך על עצמו קדושה גדולה.

והנה מבואר בזוהר הקדוש |תרומה קס"ח:| שבשעת האכילה צריכין ליזהר ביותר על שני דברים, לתת חלק לעני, ולעסוק בדברי תורה, והנה לא בכל פעם מזדמן לאדם עני על שולחנו, לכן מצוה גדולה לתת איזה פרוטה לצדקה אז, ובזה יהיה נחשב לו כאילו הזמין לעני על שולחנו, אבל בדברי תורה על השולחן יכול כל אדם ליזהר, ללמוד איזה לימוד על שולחנו, ובזה מתקן תיקונים גדולים למעלה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |אבות פרק גי| שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה, כאילו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא, שנאמר |יחזקאל מ"א| וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה', וכן מבואר בדברי הזוהר הקדוש הנ"ל,

שבשעה שאדם נזהר בשני דברים אלו, לתת חלק לעני, ולומר דברי תורה על השולחן, אזי בא מלאך ומעלה את שולחנו לפני הקדוש ברוך הוא ומכריז עליו "זה השולחן אשר לפני ה', אבל להיפוך אם אין אדם נזהר בדברי תורה על שולחן, אזי גורם לכל הניצוצי קדושה שיש בתוך המאכלים לישאר כפגרים מתים בלי תיקון רחמנא ליצלן, ומפסיד בזה מה שמפסיד, וכדאיתא במשנה הנ"ל, שלשה

שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה, כאילו אכלו מזבחי מתים, שנאמר |ישעיה כ"ח| כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום, כי הנשמות המגולגלות נשארים כפגרים מתים בלי תיקון ועלייה, מחמת שלא אמרו עליו דברי תורה, ודייקא "שלשה" שאכלו מחוייבים בזה ביותר, כי שלשה שאכלו כבר חייבים בזימון, היינו להודות ולהלל לשמו יתברך ביחד על האכילה, והוא חיוב גמור שצריכין ליזהר בה מאד, ולכן הם חייבין ביותר גם לומר דברי תורה על השולחן, ולגלות שמו יתברך בשעת האכילה על ידי דברי תורה, ואזי מתקנים בזה תיקונים גדולים ועליונים מאד, ולכן אשרי מי שזוכה לאכול בקדושה וטהרה גדולה, היינו במתינות ובדרך ארץ, וליזהר בצדקה ובדברי תורה על שולחן, כי אז יהיה נעשה על ידו ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין, ויהיה נשפע עליו שפע רוחני ושפע גשמי גם יחד, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |שמות כ"א| וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות, ויש לומר בפסוק זה על פי דברי רביז"ל הנ"ל, וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה, כי יזיד איש, הוא היצר הרע, הנקרא איש זדון ובליעל, והוא השונא הכי גדול של האדם, כי רוצה להרוג אותו בנכלי ערמומיותיו ותחבולותיו, והעצה היעוצה נגדו הוא, מעם מזבחי תקחנו למות, מעם השולחן שדומה למזבח |מנחות צ"ז.|, תוכל להמית אותו, כי על ידי שאדם מקדש עצמו בשעת האכילה, ואוכל בדרך ארץ ובמתינות, וגם נותן פרוטה לעני, ואומר דברי תורה על השולחן, על ידי זה ממשיך על עצמו קדושה עליונה, ובזה יצליח להמית את היצר הרע שרוצה להתגבר עליו ולהכניע אותו לגמרי, והבן.

וזהו גם מה שכתוב בסוף פרשת השבוע, |שמות כ"ד| ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו, ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו, למה לא יכול היצר הרע להתקרב אל נשמות ישראל הנאצלים מתחת כסא כבודו יתברך, ולשלוח בהם יד? מחמת ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו, שזכו לקדושת האכילה, עד שגם בשעת האכילה והשתיה, חזו וראו אלקותו יתברך, ונעשה על ידם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ולכן לא יכול היצר הרע לשלוח בהם יד כלל, ודו"ק, והשם יתברך יזכינו להגיע אל קדושת האכילה באמת, ונזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת משפטים שבת שקלים ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים

ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קע"א עיין שם.
והיו אוהבים אותו המדינה מאד והיה לו יועצים אוהבים באמת, ומחמת האהבה יעץ לו אחד: באשר שבודאי בהכרח תהיה קרוא אל המלך שתבוא לפניו, כי הלא כבר שלח אחריך וגם הדרך-שהגאבירניר מוכרח לבוא לפני המלך, ועל כן אף-על-פי שאתה כשר מאד, ולא ימצא בך שום עולה בהנהגתך המדינה, אף-על-פי-כן דרך המלך בדבריו לנטות בדבריו לצד אחר, לדבר חכמות ולשונות אחרים, על כן נאה ודרך- ארץ-שתוכל להשיבו; על כן טוב, שאלמדך חכמות ולשונות, ונתקבל הדבר בעיני התם ואמר: מה אכפת לי אם אלמד חכמות ולשונות?! ותיכף עלה על דעתו, שחברו החכם אמר לו, שאי אפשר בשום אפן שהוא יבוא על שלו, והנה עתה כבר בא על חכמתו |ואף-על-פי-כן, אף-על-פי שכבר היה יודע חכמות, לא היה משתמש עם החכמות כלל, רק נהג הכל בתמימותו כבראשונה|.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והיו אוהבים אותו המדינה מאד והיה לו יועצים אוהבים באמת, כי על ידי שאדם מתנהג באמת ובישרות, כולם אוהבים אותו, ורוצים לעזור לו בכל ענין, כי במדה שאדם מודד, בה מודדים לו, וכשאדם מוכן תמיד לעזור לבריות, ולייעץ אותם לטובה לתכליתם הנצחי, אז כולם מוכנים לעזור לו ולייעץ לו לטובה לעת הצורך.
ומחמת האהבה יעץ לו אחד: באשר שבודאי בהכרח תהיה קרוא אל המלך שתבוא לפניו, כי הלא כבר שלח אחריך, וגם הדרך - שהגאבירניר מוכרח לבוא לפני המלך, ועל כן אף-על-פי שאתה כשר מאד, ולא ימצא בך שום עולה בהנהגתך המדינה, אף-על-פי-כן דרך המלך בדבריו לנטות בדבריו לצד אחר, לדבר חכמות ולשונות אחרים, על כן נאה ודרך- ארץ-שתוכל להשיבו; על כן טוב, שאלמדך חכמות ולשונות, ונתקבל הדבר בעיני התם ואמר: מה אכפת לי אם אלמד חכמות ולשונות?! כי כשאדם הולך בדרך התורה בתמימות ובפשיטות גמור, אזי לבסוף הקדוש ברוך הוא נותן לו שכל גדול בעבודת השם יתברך, ומתחיל להשיג השגות גדולות ועמוקות מאד, ונפתחים לו כל השערים העליונים בדרך מתנת חנם ממש, ואף על פי שבתחילה לא רצה התם ללמוד חכמות ולשונות, כי רצה רק לקיים את התורה בתמימות ופשיטות גמור, אבל אחר כך הבין שעל ידי חכמות ולשונות יהיה יכול להבין עוד יותר את דברי המלך, ולגלות את רצון המלך לכולם על ידי כל החכמות ולשונות, ולכן אמר "מה איכפת לי אם אלמד חכמות ולשונות", כי על ידם יזכה להכיר את המלך יותר ולגלות כבודו לכל העולם כולו.
ותיכף עלה על דעתו, שחברו החכם אמר לו, שאי אפשר בשום אופן שהוא יבוא על

שלו, והנה עתה כבר בא על חכמתו, כי אסור לאדם אף פעם לומר לשני "אי אפשר בשום אופן שתבוא על שלי", כי זה דיבור של גיאות וישות, ואינו אמת כלל, כי כל אחד ואחד יכול לעלות לגדולה כפי יגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך, ואין הדבר תלוי אלא ברצון, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |קהלת רבה פרשה ז' סי' ב'| שלשה כתרים הם, כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות, כתר כהונה זכה בו אהרן ונטלו, כתר מלכות זכה בו דוד ונטלו, כתר תורה הרי מונח לדורות, כל מי שזוכה לתורה, כאילו זכה לשלשתן וכו', הרי אם האדם מתייגע בתורה ובעבודת השם יתברך, בוודאי יזכה להגיע אל הכל, ולא יהיה נמנע ממנו שום השגה ומדריגה כלל, אם כן איך אפשר לומר " אי אפשר בשום אופן שתבוא על שלי"? הרי זה סימן שאדם מלא ישות וגיאות, ואן כן אין לו שום חכמה כלל. |ואף-על-פי-כן, אף-על-פי שכבר היה יודע חכמות, לא היה משתמש עם החכמות כלל, רק נהג הכל בתמימותו כבראשונה|. כי זהו עוצם מעלת התם האמיתי, שאינו משתמש עם שום חכמות והשכלות כלל בעבודת השם יתברך, רק עובד עבודתו בתמימות ובפשיטות גמור, וכמו שעשו גדולי הצדיקים שבכל הדורות, שאף על פי שהשיגו חכמות נפלאות ועמוקות בהשגת אלקותו יתברך, אף על פי כן עבדו עבודתם בדרך תמימות ופשיטות גמור, כילד קטן ממש, וסילקו כל חכמתם בשעת עבודתם ועבדו את ה' כאחד האדם, ולא הכירו אצלם מבחוץ שום דבר כלל, ועל ידי זה צמחו וגדלו מאד בעבודת השם יתברך, עד שהגיעו למדריגת התם שנעשה לבסוף "שר על כל השרים", והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת התמימות באמת, ולעבוד אותו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, עדי נזכה להכלל בו יתברך לנמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת משפטים שבת שקלים ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"א המדבר ממוחין של ארץ ישראל ומוחין של חוץ לארץ, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, כי יש מוחין של ארץ-ישראל ויש מוחין של חוץ-לארץ, וגם המוחין של חוץ-לארץ הם מקבלים ויונקים גם-כן מהמוחין של ארץ-ישראל, כי עיקר המוח והחכמה היא בארץ-ישראל, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה במדרש |בראשית-רבה פרשת ט"ז|: 'אין חכמה כחכמת ארץ-ישראל' וכו' וכל אחד מישראל יש לו חלק בארץ-ישראל, וכל אחד כפי חלקו שיש לו בארץ-ישראל, כן הוא מקבל ויונק מהמוחין של ארץ-ישראל, נמצא שכל

המוחין הם בחינת מוחין של ארץ-ישראל, כי כלם מקבלים משם, כי שם בארץ-ישראל עיקר המח והחכמה כנ"ל, אבל אף-על-פי-כן יש מוחין של חוץ לארץ, וזה נעשה על-ידי פגם הכבוד, חס ושלום, שמי שפוגם, חס ושלום, בכבוד השם יתברך, אזי על-ידי פגם הכבוד של השם יתברך אין יכולין לקבל ולינק מהמוחין של ארץ-ישראל, וכפי הפגם שפוגם בכבוד השם יתברך, כמו-כן אינו יכול לקבל ולינק מהמוחין של ארץ-ישראל, ואזי נשארין המוחין בבחינת מוחין של חוץ-לארץ ממש.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מוחין של ארץ ישראל הם מוחין של אמונה, היינו מוחין של אמונה ברורה ומזוככת בהבורא יתברך שמו, לידע ולהודיע ולהוודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והם נקראים מוחין של ארץ ישראל, כי בארץ ישראל מתגלה האמונה הקדושה ביותר, בבחינת |תהלים ל"ז| שכן ארץ ורעה אמונה, כי השגחתו יתברך מתגלה ביותר בארץ ישראל, בבחינת |דברים י"א| תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, שהקדוש ברוך הוא מסתכל בארץ ישראל בהשגחה מיוחדת, ועל ידי זה מאיר אור האמונה הקדושה שמה ביותר, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |כתובות ק"י:| הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה, וכל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה, כי מי שדר בארץ ישראל ויש לו מוחין של אמונה, אזי אפילו הדמיון שלו, שהוא בחינת "דומה", גם כן "כמי שיש לו אלוה", כי אפילו הדמיון שלו הוא עם אלקות, כי הוא מסובב שם עם אלקות, עם מקומות קדושים וקברי צדיקים וכו', וזוכה להרגיש שם אלקות ביותר, מה שאין כן הדר בחוץ לארץ, ואין לו מוחין של אמונה, אזי הדמיון שלו "כמי שאין לו אלוה", כי הדמיונות שלו הם דמיונות גשמיים וחומריים של כסף ומסחר, ואינו זוכה להרגיש אלקות כלל, ולכן כל מה שאדם זוכה להכניס עצמו בתוך האמונה הקדושה, כן ממשיך על עצמו מוחין של ארץ ישראל, ויש לו הרגשה אחרת לגמרי באלקותו יתברך.

והנה כל מה שאדם ממשיך על עצמו אמונה בו יתברך, כן נכנס בו חכמה אמיתית, שהוא עיקר השגת המוחין, כי עיקר החכמה הוא להכיר את אמתת מציאותו יתברך, איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואיך שאדם כלום נגדו יתברך, שהרי כל חיותו וחכמתו רק ממנו יתברך לבד, ועל שם זה נקרא המוחין "חכמה", בחינת כ"ח מ"ה, היינו מ"ה כוחינו מ"ה גבורתינו, הלא הכל רק ממנו יתברך לבד, ולכן נקראים "מוחין" של אמונה, כי מאמונה נמשך עיקר המוח והחכמה, וככל שאדם זוכה למוחין של ארץ ישראל, שהם מוחין של אמונה, כן נכנס בו מוחין של

חכמה, בבחינת |בראשית רבה פרשה ט"ז| אין חכמה כחכמת ארץ ישראל, כי החכמה שבא ממוחין של אמונה הוא חכמה אמיתית, לא כחכמת חוץ לארץ שהוא חכמה של הבלי עולם הזה, שאין להם שום יסוד וקיום כלל, ולכן אשרי מי שמכניס בעצמו אמונה קדושה וטהורה, כי על ידי זה יזכה להשגת החכמה באמת.

והנה מוחין אלו של ארץ ישראל, יכולין כל אדם לקבל אפילו אם אינו בארץ ישראל ממש, כי כל אחד מישראל יש לו חלק בארץ בישראל, כי ארץ ישראל נחלקה לי"ב שבטים, וכל אחד מישראל יש לו חלק בה, ועל ידי שאדם נזהר בכבוד השם יתברך, וכל רצונו וחפצו לגלות כבודו יתברך בכל העולם, כן נמשך עליו חיות מחלקו שבארץ ישראל, ומקבל על ידה מוחין קדושים וטהורין, אבל מי שפוגם בכבוד השם יתברך חס ושלום, ואינו מחפש לגלות כבודו יתברך בעולם, על ידי זה נשארין מוחיו בבחינת מוחין של חוץ לארץ, ואינו זוכה להארת החכמה כלל, ודבר זה מתגלה ביותר על ידי שרואין אם אדם מכבד את יראי השם, כי כפי הכבוד שאדם מכבד את יראי השם, כן מעלה את כבוד השם יתברך לשורשו, ומתגלה כבודו יתברך בעולם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ד|, ולכן אם רוצים לדעת אם אדם אוחז בהתגלות כבודו יתברך, יכולים להבחין את זה על ידי הכבוד שהוא מכבד את יראי השם, שאם מתנהג בכבוד ובדרך ארץ נגד צדיקים ויראי ה' אמיתיים, זהו סימן שמכבד את הקדוש ברוך הוא, אבל אם הוא מזלזל חס ושלום ביראי ה', זהו סימן שהוא מזלזל בכבודו יתברך, וכל המוחין שלו בבחינת מוחין של חוץ לארץ.

וממשיך רביז"ל, וכשהמוחין הם בחינת מוחין של חוץ-לארץ, אזי אין יכולין להשוות דעתן יחד, וזהו בחינת המחלוקת שיש בעולם, כי מוחין של חוץ-לארץ אין יכולין להשוות עצמן יחד, אבל היה ראוי שלא יהיה מחלוקת כי-אם בחוץ-לארץ, ובאמת אנו רואין שגם בארץ-ישראל יש מחלקת: אך דע, כי אלו המוחין של חוץ-לארץ, שנעשו על-ידי פגם הכבוד כנ"ל, הם מבקשים לעצמן תיקון, והתיקון של אלו המחין של חוץ-לארץ הוא בעת ששופע נעם העליון, שעל-ידי- זה נעשה התגלות הכבוד, אז הוא זמן תקונם של אלו המחין של חוץ-לארץ, כי כבוד הוא תקון העולם, כי כל העולם נברא בשביל הכבוד, כמו שכתוב |ישעיה מ"ג|: "לכבודי בראתיו" וכו' |יומא לחן|, הינו בשביל כבוד השם יתברך, כי יש כבוד פרטי לכל מאמר ומאמר של העשרה מאמרות שבהם נברא העולם, אשר בשביל אותו הכבוד היה זה המאמר, שעל-ידו נברא חלק פלוני מהבריאה, נמצא שכל מאמר ומאמר יש לו כבוד מיחד, שבשביל זה הכבוד היה אותו

המאמר כי זה המאמר, שבו נברא חלק פלוני מהבריאה, היה בשביל כבוד זה, כדי שיגיע כבוד זה להשם יתברך, וכן מאמר אחר, שבו נברא חלק אחר מהבריאה, היה בשביל כבוד אחר, שיגיע אותו הכבוד להשם יתברך, וכן כל המאמרות, כלם היו רק בשביל כבוד השם יתברך, אשר בשביל זה נברא העולם כנ"ל:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מוחין של ארץ ישראל הם מוחין של סבלנות, מוחין של אריכת אפים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קנ"ה|, כי כל מה שנכנס באדם אמונה קדושה וטהורה בו יתברך, כן נכנס בו סבלנות ואריכת אפים לסבול כל אחד ואחד מישראל, ובורח מכל מיני מחלוקת ומריבות, כי מה יש לו לחלוק ולריב עם השני, הלא לכל אחד ואחד יש הנקודה שלו והעבודה שלו, ואם אינו מחזיק בדיוק כמוני, אין אני צריך לחלוק עליו, כי זה טעות ופגם גדול לומר "רק אני יודע מהאמת, וכולם בשקר ובטעות" , וזה בעצמו השקר הכי גדול, כי תהלה לאל, לא אלמן ישראל, וכל אחד מישראל יש בו המון נקודות טובות, שבהם מתפארים עמו למעלה, וכן כל עדה ועדה מישראל הם קדושים וטהורים, ועובדים את הקדוש ברוך הוא כפי המנהגים והנוסחאות שלהם, ואסור לאף אחד לבטל את השני, יהיה מי שיהיה, אבל צריכין לזה מוחין של ארץ ישראל, היינו מוחין של אמונה וסבלנות, להאמין שיש לכל יהודי נקודה טובה שאין בחבירו, וצריכין לסבול אותו ולהחשיבו כפי מה שהוא, וזה סימן שהוא מכבד את השם יתברך, וגם מכבד את הבריות שהשם יתברך ברא לכבודו, אבל כשהמוחין הם מוחין של חוץ לארץ, היינו מוחין של פגם האמונה ופגם הכבוד, אזי נתרבין המחלקות והמריבות, וכל אחד צועק שרק אצלו האמת וכולם בשקר, וזה גורם שכבודו יתברך נתמעט בעולם חס ושלום, כי אין מכירין את המעלה והחשיבות של כל יהודי שנברא לכבודו יתברך, ואין זוכים לראות את הכבוד של השם יתברך שיוצא מכל פרטי הבריאה שנבראו לכבודו יתברך.

והנה עיקר הזמן של תקנת מוחין אלו של חוץ לארץ, הוא בזמן ששופע הנועם העליון, שהוא השפע אלקי שיורד מלמעלה, לעורר נשמות ישראל אליו יתברך, כי יש נועם העליון שיורד תמיד מלמעלה, שהוא המשכת אור זיוו שכינת עוזו יתברך, היורד למטה בזה העולם לכל אחד ואחד מישראל, ומעורר אותו לחזור ולדבק בו יתברך, וכשאדם מכין לעצמו כלי, לקבל בתוכו הנועם העליון הזה, על ידי זה מתרבה כבודו יתברך בעולם, כי בני אדם מתחילים להכיר את כבודו יתברך המאיר בתוך כל פרטי הבריאה, ואז יכולים המוחין של חוץ לארץ לקבל תיקון ולחזור להכלל בהמוחין של ארץ ישראל שהם מוחין של אמונה, כי כל מה

שנתרבה כבודו יתברך בעולם, והבריות מכירים שכל הכבוד שיש בעולם שייך רק אל מלך הכבוד, שהוא הבורא יתברך שמו, על ידי זה נתרבה האמונה בעולם והמוחין של חוץ לארץ מקבלין לעצמן תיקון.

וממשיך רביז"ל, ועל-כן כשאחד מישראל זוכה לראות בעצמו איזה התגלות הכבוד, הינו כשיש לו איזה כבוד, אזי הוא צריך לידע מאיזה מאמר נתהוה זה הכבוד, אשר בשביל זה הכבוד היה אותו המאמר, שעל-ידו נברא חלק מהבריאה כנ"ל, ובודאי לאו כל אדם זוכה לזה, להרגיש בעצמו התגלות כבוד השם יתברך, אבל אלו שהם בהיכלא דמלכא, כשיש להם איזה כבוד, אזי אין לוקחין לעצמן כלל מן הכבוד, רק הם מעלין כל הכבוד להשם יתברך, כדי שיתגדל ויתעלה כבודו יתברך, כדי שיהיה על-ידי-זה תקון העולם כנ"ל, והם מבינים בהכבוד מאיזה מאמר נתהוה זה הכבוד, אשר בשביל זה הכבוד היה אותו המאמר, שעל-ידו נברא חלק מהבריאה כנ"ל|תהלים כ"ט|: "ובהיכלו כלו אומר כבוד", הינו שאצל אלו שהם בהיכלא דמלכא, הכבוד הוא כלו אומר, הינו כלו מאמר, כי הכבוד שיש להם הוא כלו רק בשביל המאמר, שנתהוה בשביל זה הכבוד, אשר על-ידו נברא חלק מהבריאה כנ"ל: וזה בחינת: "ואשר כח בהם לעמד בהיכל המלך" |דניאל א| 'כח זה בחינת כ"ח אתון דמעשה בראשית' |תקוני זהר, תקון יח|, בחינת עשרה מאמרות שבהם נברא העולם הינו שאלו שהם בהיכלא דמלכא, הם מגלין ומאירין כ"ח אתון הנ"ל על- ידי הכבוד כנ"ל, וזהו: "ואשר כח בהם לעמד" וכו'-לפי פשוטו של מקרא, הינו כח ממש, כי בודאי צריך שיהיה להם כח וגבורה לעמד בזה, שיזכו להיות בהיכלא דמלכא, אשר שם הכבוד הוא כלו אומר, בחינת כ"ח אתון דמעשה בראשית כנ"ל:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר הכבוד שייך רק להקדוש ברוך הוא, שברא את כל העולם כולו לכבודו, וכמו שכתוב |ישעיה מ"ג| לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו וגו', כי זהו תכלית בריאת כל העולמות וכל בני האדם, שיצא מהם כבוד להשם יתברך, כי מכל פרט ופרט של הבריאה יוצא כבוד אחר להקדוש ברוך הוא, ומיד שמכירים את הקדוש ברוך הוא מאיזה פרט של הבריאה, אזי עולה משם כבוד חדש אליו יתברך, ומגיעה הבריאה לתכליתה, ולכן כשאדם זוכה לראות בעצמו איזה התגלות הכבוד, היינו שבני אדם מכבדים אותו בשביל איזה דבר, צריך ליזהר מאד לא לקחת את הכבוד לעצמו, כי אז מפריד את הכבוד מן הקדוש ברוך הוא חס ושלום, אלא יזהר להעלות את הכבוד להקדוש ברוך הוא, היינו לקבל את הכבוד כדי להרבות כבודו יתברך בעולם, ואיך עושה את זה? על ידי שמתבונן

למה מכבדים אותו, הלא בשביל שלמד תורה או שעשה איזה מצוה וכיוצא בו, אם כן למה יקח הכבוד לעצמו, הלא כל תכלית התורה והמצוות הם רק להרבות כבודו יתברך, אם כן יותר טוב להשתמש עם הכבוד הזה לעורר בני אדם לקיים את התורה והמצוות, ולא ליהנות מהכבוד הזה להנאת עצמו כלל, ובפרט הצדיקים ואנשי מעלה, שמרגישים שנמצאים תמיד בהיכלא דמלכא, ואין רואים לפני עיניהם רק אמתת מציאותו יתברך, הם בוודאי אינם לוקחים הכבוד לעצמם כלל, כי מה שייך לקחת כבוד בהיכל המלך, הלא אין בזיון גדול מזה, וגם איך שייך אליהם כבוד כלל, הלא אין נמצא אלא המלך בעצמו, אבל זה השגה עליונה ונשגבה מאד, שעליו נאמר |דניאל א'| ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך, כח ממש, כי בוודאי צריך שיהיה להם כח וגבורה גדולה לעמוד בזה, אבל כשזוכים להגיע אל השגה זו, אזי אין שום מציאות אצלם רק כבודו יתברך לבד, ולא איכפת להם אם הם יושבים לבד, או אם הם יושבים עם עשר אנשים או עם אלף אנשים, הכל שוה אצלם, כי מרגישים שאינם נמצאים כלל, רק הקדוש ברוך הוא, וכל הכבוד שייך רק אליו יתברך לבד.

וממשיך רביז"ל, ועיקר הכבוד של השם יתברך נתגלה רק על-ידי האדם, כי האדם הוא תכלית כל הנבראים, כי עיקר הבריאה היתה בשביל האדם |ברכות ו:|, כי עיקר התגלות כבודו יתברך הוא על-ידי האדם, ועל-כן על-ידי ההולדה, כשנולדין ונתרבין בני-אדם ביותר, על-ידי-זה נתגלה כבודו ביותר, כי עיקר התגלות הכבוד-על-ידי בני-אדם כנ"ל:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר כבודו יתברך עולה מעולם הגשמי הזה שנמצאים בה בני אדם בעלי בחירה, כי כשהם מתגברים על כל גשמיותם ועל כל חומריותם, ומחפשים ומבקשים לגלות כבודו יתברך בעולם, זהו הכבוד הכי גדול שיש, כי אצל המלאכים שהם שכליים נפרדים, אין זה חידוש כל כך שהם מכירים את כבודו יתברך, כי הלא הם סמוכים וקרובים אליו יתברך מאד, ורואים את כבודו יתברך תמיד, אבל אצל בני אדם בעלי בחירה שנמצאים בזה העולם, ומסובבים עם גשמיות וחומריות, ועם תאוות ובלבולים, כשהם מכירים את כבודו יתברך, זהו חידוש שבחידושים, ובזה בא כל הבריאה כולה לתכליתה, כי הקדוש ברוך הוא ברא כל העולמות כולם בשביל התכלית הזה, שיבואו בני אדם, הרחוקים כל כך מכבודו יתברך, ויכירו את כבודו יתברך, וזהו השלימות הכי גדול, וכל מה שזוכים לגלות כבודו יתברך לאנשים מרוחקים ביותר, כן נתרבה כבודו יתברך בכל העולמות יותר ויותר, ונתקדש שמו יתברך עילא ותתא, ולכן המצוה

הראשונה שבתורה הוא להתחתן ולהוליד בנים, כי זהו כל תכלית הבריאה להוליד בנים בזה העולם, שיתרבה כבוד השם יתברך על ידם, וגם זהו עוצם מעלת מצות כיבוד אב ואם, לכבד את ההורים שהולידו אותו בזה העולם, כי הם גרמו שיבוא לזה עולם ויזכה להכיר את כבודו יתברך, נמצא שמגיע אליהם הכבוד, כי על ידם מתרבה כבודו יתברך בעולם |עי' ליקוטי הלכות כיבוד אב ואם הלכה ב'|, ואשרי הזוכה ליזהר במצוה אלו כראוי.

ואומר רביז"ל, ודע, כי מוחין של ארץ-ישראל הם בחינת נעם, ומחין של חוץ-לארץ הם בחינת חובלים, כמו שכתוב |זכריה י"א|: "לאחד קראתי נעם ולאחד קראתי חבלים" ואמרו רבותינו, זכרונם לברכה |סנהדרין כד|: 'נעם'-'אלו תלמידי-חכמים שבארץ- ישראל, שמנעימים זה לזה בהלכה', 'חבלים'-'אלו תלמידי- חכמים שבחוץ-לארץ, שחובלים זה לזה בהלכה' ועיקר ההולדה הוא על-ידי בחינת נעם העליון, כי מנעם העליון נתעוררין שלהובין דרחימותא |עין תיקון טזן|, אשר על-ידם בא ההולדה, בבחינת |שמואל-ב א|: "נעמת לי מאד, נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים" שעל-ידי נעם העליון מתעורר האהבה, בחינת שלהובין דרחימותא שעל-ידם ההולדה:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה המוחין של ארץ ישראל שהם מוחין של אמונה, הם נקראים "נועם", על שם הנעימות והמתיקות שלהם, כי על ידי שאדם זוכה לאמונה ברורה בו יתברך, ויש לו סבלנות ואריכת אפים לכל, על ידי זה מרגיש נעימות ומתיקות נפלא בכל החיים שלו, ואפשר לו לסבול כל בן אדם, יהיה מי שיהיה, ואפילו אינו מחזיק מן השיטה והדרך שלו, ואינו מן העדה והמוצא שלו, אף על פי כן יש לו סבלנות והרגשה בשבילו, וכל חפצו ורצונו לראות כבודו יתברך עולה גם ממנו, ולא איכפת לו מן הכבוד של עצמו כלל, שזהו בחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין כ"ד:| נועם, אלו תלמידי חכמים שבארץ ישראל שמנעימים זה לזה בהלכה, היינו התלמידי חכמים שיש להם מוחין של ארץ ישראל, מוחין של אמונה, הם מנעימים זה לזה בהלכה, שגורמים נעימות ומתיקות לכל מי שבא במשא ומתן עמם, כי יש להם סבלנות לכולם, ומבינים שלא כל אחד מוכרח להחזיק בדיוק כמו השיטה שלהם, רק העיקר שכולם יכוונו לגלות כבודו יתברך, ואזי יהיה נעים ומתוק לכולם, אבל תלמידי חכמים שיש להם מוחין של חוץ לארץ, ועדיין לא זכו לזיכוך האמונה, הם חובלים זה לזה בהלכה, כי הם דוקרים ומשפילים אחד את השני על ידי הלימודים שלהם, כי נדמה להם שכולם צריכין להחזיק כמותם, ורק הם יודעים האמת, והשאר כולם נמצאים בשקר, וזה

גורם חבלה והיזק גדול לכל מי שנפגש בם, כי אין להם סבלנות בשבילם כלל, ולכן העיקר תמיד לחפש הנעימות והמתיקות של התורה הקדושה, שהיא התגלות האמונה שיש בתוכה, כי על ידי זה יזכה להוליד הרבה נפשות, ולקרב אותם אל הקדוש ברוך הוא, כי ההולדה הוא על ידי נועם העליון כנ"ל, היינו כפי שזוכה להמשיך על עצמו אורו יתברך האין סוף, ונתעורר לבו עם השלהובין דרחימותא, היינו שלהבת האהבה, אחריו יתברך, כן זוכה להוליד נפשות ולהכניס בהם אהבתו יתברך, ומתרבה כבודו יתברך על ידיהם שזהו עיקר התכלית.

וממשיך רביז"ל, ונועם העליון שופע תמיד, אבל צריכין כלי לקבל על-ידו שפע נועם העליון, ודע, שעל-ידי צדקה נעשה הכלי לקבל על-ידה מנועם העליון שלהובין דרחימותא, כי צדקה היא נדיבות לב, כמו שכתוב |שמות כ"ה|: "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי", ונדיבות לב, הינו שנפתח ונתנדב הלב, ועל-ידי-זה נפתחין שבילין דלבא, ונעשין כלי לקבל שלהובין דרחימותא, שנמשכין מנעם העליון כנ"ל, ויש צדקה של ארץ- ישראל, ויש צדקה של חוץ-לארץ, ועיקר הוא הצדקה של ארץ-ישראל, שעל-ידה נעשה כלי לקבל מנעם העליון, שעל- ידי-זה ההולדה וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ברור שנועם העליון שופע עלינו תמיד מלמעלה בלי הפסק רגע, כי אלקותו יתברך נמצא אתנו בכל עת ובכל שעה ובכל רגע, ומלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, רק האדם מחמת גשמיותו ועוביותו, אינו זוכה להרגיש את הכבוד הזה, כי סגר עצמו בתוך עצמו, ואינו חושב אלא על כבוד של עצמו, ומחמת זה יש לו מוחין של חוץ לארץ החסרים מאמונה, ואינו זוכה להרגיש הנעימות והמתיקות שיש בחיים, אבל מיד שאדם מתחיל לבטל את הישות שלו, ועושה כלי לקבל בתוכו הנועם העליון, אז מתחיל להאיר אצלו אלקותו יתברך, ומתהפך לאיש אחר לגמרי, והנה הכלי הזה נעשה על ידי צדקה, כי צדקה הוא נדבות לב, וכמו שכתוב |שמות כ"ה| מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, היינו שאדם פותח את לבו בשביל איש אחר, ומתחיל לשכוח קצת מן הישות והאנכיות שלו, וזהו סימן שהארת האמונה מתחלת להאיר בו, כי מי שנותן צדקה, סימן שיש לו אמונה בהקדוש ברוך הוא, ומאמין שלא יחסר לו כלל על ידי נדבות לבו, רק אדרבה הקדוש ברוך הוא ישפיע עליו שפע בכפל כפליים, ולכן כשאדם עושה צדקה, הוא מכין לעצמו כלי לקבל בתוכה נועם העליון, ולהרגיש אלקותו יתברך השופע בעולם תמיד, ואז נתתקנין המוחין של חוץ לארץ שהיה בהם פגם של אמונה, וזוכה למוחין חדשים, מוחין של ארץ ישראל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו מה שמצינו אצל כל הצדיקים הגדולים, שפיזרו צדקה על ימין ועל שמאל, והיה ידם פתוחה תמיד לעזור לכל אחד ואחד כפי ענינו, כי מחמת רוב דביקותם בנועם העליון, שהרגישו נעימות זיוו שכינת עוזו יתברך השופע עליהם תמיד, היו צריכין לעשות כלי עצום ונורא להחזיק בתוכו הנועם העליון הזה, וזה נעשה על ידי צדקה דייקא, והצדקה הוא בגשמיות וברוחניות, בגשמיות לפזר ממון לכל העניים והנצרכים, ולעזור להם בכל מה שצריכים, וברוחניות לפזר דיבורי אמונה ויראת שמים בכל העולם כולו לחזק נשמות ישראל אל הקדוש ברוך הוא, וצדקה זו עולה על הכל, וכמו שפירש רביז"ל את הפסוק |תהלים מ"א| אשרי משכיל אל דל, אשרי המכניס שכל ודעת בתוך העני והדל החסר ממנה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ה|, והצדיקים מוסרים נפשם על זה כל ימי חייהם, כי מכירים שזהו עיקר הצדקה העולה על כל הצדקות, להכניס ידיעת אמתת מציאותו יתברך בתוך לבות בני אדם, עד שיתרבה כבודו יתברך על ידיהם, וכולם יזכו לקבל מוחין של ארץ ישראל והארת הנועם העליון, ולכן אשרי מי שזוכה לעסוק בזה, כי שכרו יהיה רב בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |שמות כ"א| ומכה אביו ואמו מות יומת וגו' ומקלל אביו ואמו מות יומת, ויש לומר בפסוקים אלו על פי ההקדמות הנפלאות הנ"ל של רביז"ל, כי הנה מבואר בזוהר הקדוש ובכתבי האריז"ל, שהמוחין נקראים אבא ואמא, אבא הוא חכמה, ואמא היא בינה, והאדם מוזהר מאד על כבוד אביו ואמו, כי הם הולידו אותו בזה העולם, וזיכו אותו לבא בזה העולם להכיר את כבודו יתברך כנ"ל, ובאותו ענין חייב אדם ליזהר מאד על כבוד המוחין שלו להחזיק אותם בקדושה וטהרה, ולמלאות אותם עם אמונה ברורה בהשם יתברך, שאז זוכה למוחין של ארץ ישראל, מוחין שמשיגים את הנועם העליון, שהוא הארת זיוו שכינת עוזו יתברך, ולכן גם זה נכלל בתוך האיסור של מכה ומקלל אביו ואמו, כי מי שמזלזל בקדושת מוחו, הרי מכה ומקלל את המוחין שלו, וענשו מות יומת, כי הרע שלו בעצמו ממית אותו רחמנא ליצלן, בבחינת |תהלים ל"ד| תמותת רשע רע, שהרע של הרשע בעצמו ממית ומסלק אותו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, כי על ידי שחבל במוחין שלו, וגירש משם הנועם העליון, על ידי זה מרגיש מרירות המוות, ונסתם ממנו כל האור העליון, ולכן אשרי הנזהר מאד בכבוד אביו ובכבוד אמו, וכן נזהר בכבוד המוחין שלו, להכניס בהם כבוד השם יתברך, כי אז יחיה חיים טובים ונעימים, ויהיה לו טוב בזה ובבא לנצח.

וחזר מוהרא"ש נ"י וקישר את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דפרשת שקלים בקשר עליון וחזק מאד, כי הארבע פרשיות הם הארה מיוחדת מעולם העליון, ששופע עלינו בימים אלו, והם מכוונים כנגד הד' עולמות, וכנגד הד' אותיות של השם הוי"ה ברוך הוא, וכל אחד כפי הכנתו, יכול להמשיך על עצמו הארה עצומה מנועם העליון ששופע במיוחד בימים אלו, ולהתראות את עצמו עם הקדוש ברוך הוא כביכול, וכמאמר הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע שאמר, "אני מאד מתגעגע לבא אל הד' פרשיות להתראות עצמי עם השם יתברך", ולכן הפרשה ראשונה הוא פרשת שקלים דייקא, שהוא מצות נדבות לב לצדקה, כי עיקר הכלי לקבל בתוכה הנועם העליון הוא על ידי צדקה, וכשמכינים הכלי של צדקה, לעשות צדקה וחסד עם כל הבריות, הן ברוחניות והן בגשמיות, אזי יכולים לקבל הארה עצומה מנועם העליון ולהתראות עצמו עם הארת השכינה הקדושה שמאיר עלינו בימים אלו, והשם יתברך יזכינו לעסוק כל ימינו בצדקה וחסד, ולהמשיך על עצמינו כל התיקונים הנפלאים שנעשים בימים אלו, עדי נזכה להיות דבוקים וקשורים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תרומה ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י' המדבר מגנות הגאוה וממעלת הענוה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבדברי רביז"ל בתורה זו|, כי יש בעלי גאוה, שאינם רוצים שילכו לצדיקים, ואומרים שהן בעצמם יכולים להתפלל, ומונעים גם אחרים כשיש להם צער או חולה לילך לצדיקים, עליהם נאמר |בראשית כ|: "השב אשת האיש" וכו', כי זה הבעל-גאוה מכונה בלשון אבימלך: אבי לשון רצון, כי הוא רוצה למלך, והינו אבימלך, כי באמת צדיק מושל בתפלתו, כמו שכתוב |שמואל-ב כג|: "צדיק מושל" וכו'; והוא מתגאה בעצמו שיכול להתפלל ויש לו הממשלה, ועל כן מכנה בשם אבימלך, כי הוא רוצה למלוך ואומר: אנא אמלך וכו', והעצה היעוצה לבטל הגאוה, שהיא העבודה זרה, כמו שכתוב |משלי ט"ז|: "תועבת ה' כל גבה לב" |כמו שדרשו רבותינו, זכרונם לברכה סוטה ד:|, העיקר הוא על-ידי התקרבות לצדיקים וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה את גודל גנות מדת הגאוה ומעלת מדת הענוה, מבואר הרבה בדברי חכמינו הקדושים, עד שאמרו, |סוטה ד:| כל אדם שיש בו

גסות הרוח - כאילו עובד עבודת כוכבים, וכאילו כפר בעיקר, וכאילו בא על כל העריות וכו', ועל הבעל גאוה אומר הקדוש ברוך הוא, אין אני והוא יכולין לדור בעולם |שם ה.|, כי הישות והגאוה מגרש את השכינה מן האדם, וכפי המקום שאדם תופס לעצמו, להיות ישות ומציאות בזה העולם, כן דוחק משם את רגלי השכינה, ואינו זוכה להרגיש את אלקותו יתברך השורה אתו, אבל מי שזוכה למדת הענוה, משרה את השכינה הקדושה אצלו, כי אני את דכא |שם|, היינו שהקדוש ברוך הוא שורה אצל מי שמרגיש עצמו כנשבר ונדכא, ומיד שהקדוש ברוך הוא שורה עמו, יש לו כל הברכות שבעולם, ומבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ב| שעיקר החיים נצחיים שיש לאדם הוא רק כפי הביטול והענוה שזכה אליה בזה העולם, היינו כפי שנעשה שכן לעפר בחייו |שם בגמרא|, בבחינת |ישעיה כ"ו| הקיצו ורננו שוכני עפר, כי כפי המדה שאדם זוכה לבטל את עצמו, כן זוכה להרגיש אלקותו יתברך השורה עמו, לעד ולנצח נצחים, ולכן עיקר עבודת האדם צריך להיות להגיע אל מדת הענוה באמת, היינו שיהיה בטל ומבוטל בעיני עצמו לגמרי, ובפרט כשבא לעסוק בעבודת השם יתברך, שיכיר שאין כוחו לבד כלום, רק הכל בא לו ממנו יתברך, בדרך מתנת חנם ממש, וזה נקרא ביטול באמת, אבל המתגאה בעבודתו ואומר "אנא אמלוך", היינו שנדמה לו שהוא גדול וחשוב למעלה, ואינו צריך לבטל את עצמו בפני צדיקי אמת שבדור, בעל גאוה כזה מכונה בשם אבימלך, כי אבי לשון רצון, היינו שרוצה למלוך, כי מקנא באחרים שיש להם כוח וממשלה בתפילתם, ונדמה להם שגם הם מושלים בתפלתם, אבל

אינם מכירים שעדיין לא זכו להגיע אל ענוה ושפלות באמת, ולכן עדיין אין להם ממשלה זאת כלל, כי הצדיקים מרוב ענוותנותם דייקא, ומרוב ביטולם אל האין סוף ברוך הוא, מקבלין הכח לפעול הכל בתפלתם, וכל מה שזוכים לעלות למעלה למעלה בהשגת אלוקתו יתברך, לא מקבלין מזה שום ישות וגאוה כלל, רק אדרבה, שבורים בעיניהם כחרס הנשבר ממש, ובוכים ומבכים שמים, וארץ שהקדוש ברוך הוא ירחם עליהם ועל כל נשמות ישראל, ועל ידי זה זוכים לפעול הכל בתפלתם באמת, ולכן עיקר עצה היעוצה לבטל את הגאוה, הוא רק להתקרב אל צדיקים אמיתיים שמכניסים ענוה וביטול בכל מקורביהם, והוא סימן מובהק אם האדם מקורב אל צדיק אמיתי, אם נכנס בו ענוה ושפלות |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ב|, ואשרי הזוכה להתקרב אל צדיקים כאלו, כי ילמדו אותו איך לחיות חיים טובים ואמיתיים, ויזכה על ידם לכל טוב בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע אצל מדות הארון, שכל מדותיו היו חצי המדות, וכמו שכתוב |שמות כה| ועשו ארון עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו, וכן מדות הכפורת, וכמו שכתוב |שם| ועשית כפרת זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה, וזה לרמז לנו על ענין הנ"ל, שבעבודת השם יתברך ובהשגת התורה, האדם צריך להיות תמיד בבחינת חצי המדה, היינו לדעת שהוא רק בבחינת חצי, ועדיין לא השיג את הכל, כי מיד שנדמה לאדם שהשיג את הכל, וכאילו עבד כבר כל מה שצריך לעבוד, סימן שלא השיג כלום, ושעדיין לא התחיל לעבוד כלום, ולכן דייקא הארון, המרמז על השגת התורה, כי בו הלוחות מונחות, וכן הכפורת, המרמז על קיום התורה שהם המצוות, שניהם היו מדותיהם חצי המדות, ללמד אותנו את נחיצת מדת הענוה בעבודת השם יתברך.

והנה על ארון העדות היו הכרובים פרשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת וגו', ומשם יצא הדיבור והנבואה אל עם ישראל, וכמו שכתוב |שם| ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת וגו', וזה גם כן מרמז על ענין הנ"ל, שכדי לזכות לגילוי שכינה וגילוי הנבואה, צריכין להיות שבורים בעיני עצמו לגמרי, בבחינת חצי המדה, ורק אז יזכה שהקדוש ברוך הוא ידבר עמו ויגלה לו את כל הנסתרות שבתורה, כי מדת הענוה והשפלות עולה על הכל.

והנה אצל השולחן מצינו ששתי מדותיו היו שלימות, אבל מדה אחת היו לחצאין, וכמו שכתוב |שם| ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קומתו, ויש לומר למה נשתנה השולחן שרק מדה אחת היתה לחצאין, כי הנה מדות האורך והרוחב של השולחן מרמזים על גוף הצעת השולחן בעצמו, שראוי בוודאי להיות במדה שלימה, היינו להביא לשולחן שפע מליאה מכל טוב שבעולם, כדי להאכיל לבני ביתו ולעניים ולאביונים, ולברך את הקדוש ברוך הוא על השולחן, אבל הקומה של השולחן, שזה מרמז על הפנימיות של השולחן, וגודל חשיבותה ומעלתה בשמים, זה צריך להיות אצל אדם בבחינת חצי המדה, היינו לדעת שאף פעם לא הגיע לשלימות, ולא יתגאה חס ושלום בעשרו ובהשפעתו, רק תמיד יהיה בבחינת לב נשבר ונדכא, ויבין את לב העניים והאביונים השבורים וירחם עליהם, ותמיד יבקש את הקדוש ברוך הוא שיזכה לקדש עצמו באכילתו, ולהגיע אל דביקות גדול על ידי אכילתו, ואז יהיה שולחנו בבחינת שולחן המשכן והמקדש, ויהיה נאמר עליו הפסוק |יחזקאל מ"א| זה השולחן אשר לפני הוי"ה, והקדוש ברוך הוא יזכינו להגיע אל מדת הענוה והשפלות באמת, ונזכה להיות מקורבים

אל צדיקים אמיתיים המכניסים בנו מדת אלו, עדי נזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תרומה ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קע"ב עיין שם.

אחר-כך שלח המלך, שיבוא זה התם הגאבירניר אליו, ונסע אליו ודבר המלך עם התם בתחלה מהנהגת המדינה, והוטב בעיני המלך מאד מאד, כי ראה, שהוא מתנהג בישר ואמת גדול, בלי שום עולה ומרמה אחר-כך התחיל המלך לדבר חכמות ולשונות-והשיבו התם כראוי, והוטב בעיני המלך זאת ביותר ויותר, ואמר: אני רואה, שהוא חכם כזה, ואף-על-פי-כן הוא מתנהג בתמימות כזה! וייטב בעיני המלך מאד מאד, ומנה המלך אותו, שיהיה מיניסטר |שר| על כל המיניסטריש |שרים| וצוה לו מקום מיחד, ששם יהיה ישיבתו, וצוה, שיבנה לו חומות נאות ומפארות כראוי, ונתן לו כתב על התמנות הזאת, שיהיה מיניסטר כנ"ל וכן היה, שבנו לו בנינים כנ"ל, באותו המקום שצוה המלך, והלך וקבל הגדלה בתקף.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, אחר-כך שלח המלך, שיבוא זה התם הגאבירניר אליו, ונסע אליו, ודיבר המלך עם התם בתחלה מהנהגת המדינה, והוטב בעיני המלך מאד מאד, כי ראה, שהוא מתנהג בישר ואמת גדול, בלי שום עולה ומרמה, ודייק רביז"ל לומר "אמת גדול" כי במדת האמת צריכין להיות "גדול" ממש, ולא לנטות מן האמת כלל וכלל, ומהו האמת? זה הקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב |ירמיה י'| והוי"ה אלהים אמת, ואמרו חכמינו הקדושים |שבת נ"ה.| חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת, וכל מה שאדם יותר מקורב אל הקדוש ברוך הוא, כן הוא יותר מקורב אל האמת, וכמו שהקדוש ברוך הוא רק אחד בתכלית האחדות, כן האמת הוא רק אחד, כי שקר אפשר לומר הרבה, כגון על שולחן של עץ לומר שהוא של כסף או של זהב או של ברזל, אבל האמת אי אפשר לומר רק אחד, שהוא של עץ, נמצא שהאמת הוא רק אחד |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"א|, ולכן כל מה שהדבר הוא אמת, הוא נכלל יותר באחדותו יתברך, וזה נקרא "אמת גדול", וצריכין להתפלל הרבה אליו יתברך לזכות לאמת כזו, שהוא האמת של הקדוש ברוך הוא, שזהו מה שדוד המלך מבקש בתהלים, |מזמור כ"ה| הדריכני "באמיתך", וכן |מזמור פ"ו| אהלך "באמיתך", וכן הרבה, שהתפלל שיזכה לאמת של הקדוש ברוך הוא, שהוא האמת לאמיתו, וזהו "אמת גדול" שמזכיר רביז"ל כאן.

אחר-כך התחיל המלך לדבר חכמות ולשונות-והשיבו התם כראוי, והוטב בעיני המלך זאת ביותר ויותר, ואמר: אני רואה, שהוא חכם כזה, ואף-על-פי-כן הוא מתנהג בתמימות כזה! כי זהו עוצם החידוש של הצדיקים אמיתיים, שאף על פי שהם יודעים חכמות עמוקות בהשגות אלקותו יתברך, ובקיאים בחכמת הנסתר ובסודות התורה, אף על פי כן כל עבודתם הוא בפשיטות ותמימות גמור, כתינוק בן יומו, ומסלקים כל חכמתם ודעתם לגמרי בשעה שבא אל עבודתו יתברך, ועוסקים בתורה ובתפלה ובאמירת תהלים הרבה כאדם פשוט ממש, וזהו החכמה הגדולה שבכל החכמות, וכמו שסיפר רביז"ל על עצמו |שבחי הר"ן סי' י"ג|, שעוד בהיותו קטן כבן שש, השיג שהחכמה הכי גדולה הוא "לא להיות חכם כלל", רק לעבוד את השם יתברך בתמימות ובפשיטות גמור.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו עבודה קדושה וגבוה מאד, להרגיל את עצמו לומר הרבה תהלים בכל יום בתמימות ופשיטות גמור, וכמו שעשו הצדיקים בכל הדורות שהיה להם שיעור קבוע בכל יום לומר תהלים, ואשרי הזוכה לומר "יום" תהלים בכל יום, באופן שיזכה לסיים כל ספר התהלים בכל שבוע, כי כבר אמר לנו רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ג|, שאמירת תהלים מסוגל לתשובה, ומסוגל למצוא את השער והפתח השייך לו ולפתוח אותו עיין שם, ולכל הפחות לא יחסר לאדם יום אחד בלי אמירת "תיקון הכללי", שהם העשרה מזמורי תהלים שתיקן רביז"ל בשביל תיקון הברית, והוא גם מסוגל להביא כל מיני השפעות טובות על האדם, כי אמירת תהלים הוא יסוד גדול ביהדות, ודוד המלך עליו השלום ייסדם בתמימותו, וכמו שפתח את מזמור קי"ט "אשרי תמימי דרך", כי אמירת תהלים צריך תמימות ופשיטות גדול, לסלק דעתו וחכמתו לגמרי, ולומר מזמור אחר מזמור כאיש פשוט ממש, ומי שמרגיל עצמו בזה בוודאי יזכה להרגיש בה אור גדול.

וייטב בעיני המלך מאד מאד, ומנה המלך אותו, שיהיה מיניסטר |שר| על כל המיניסטריש |שרים|, כי כשאדם זוכה לעבוד עבודתו ימים ושנים רבים בתמימות ובפשיטות גמור, וגם זוכה אחר כך להכניס בעצמו חכמות אלקות, אזי לבסוף עולה לגדולה להיות שר על כל השרים, ונעשה ראש לכל הצדיקים, שזה סובב והולך על רביז"ל בעצמו, שזכה למה שזכה, והכל מחמת עוצם מסירת נפשו לעבוד את הקדוש ברוך הוא בתמימות ופשיטות גמור.

וצוה לו מקום מיוחד, ששם יהיה ישיבתו, וצוה, שיבנה לו חומות נאות ומפארות כראוי, כי כשאדם זוכה לעבוד עבודתו ימים ושנים רבים במסירת נפש ממש, בלי

ציפוי לשום תשלום גמול, ואדרבה, סובל עניות ודחקות עצומה, אבל ממשיך לעבוד עבודתו בתמימות ובפשיטות גמור, אזי לבסוף זוכה לקבל ערים גדולות וחומות נאות ומפארות, בדרך מתנת חנם ממש, מה שלא חלם עליהם כלל, כי כל המקיים את התורה מעוני, סופו לקיימה מעושר |אבות ד'|, והקדוש ברוך הוא משפיע לו כל מיני השפעות טובות ונפלאות.

ונתן לו כתב על התמנות הזאת, שיהיה מיניסטר כנ"ל, כי הכתב הוא בחינת החידושי תורה הנפלאים שמקבלים הצדיקים מלמעלה, שנפתח לבם באור התורה הקדושה, וזוכין לחדש חידושים נפלאים המאירים עיני כל המסתכלים בהם, וכל זה זוכים גם כן רק על ידי עוצם מסירת נפשם בעבודת השם יתברך בתמימות ובפשיטות גמור.

וכן היה, שבנו לו בנינים כנ"ל, באותו המקום שצוה המלך, והלך וקבל הגדולה בתוקף, כי זהו שכרו של התם, המסלק את דעתו וחכמתו לגמרי, ועובד את הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשיטות גמור, שמקבל מהמלך בעצמו הגדולה בתוקף, וזוכה לכל ההשפעות טובות שבעולם ברוחניות ובגשמיות, והקדוש ברוך הוא יזכינו להגיע אל התמימות של התם, ולעבוד אותו יתברך באמת ובתמים כל ימינו, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תרומה ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט"ז המדבר מדביקות הצדיקים בהשם יתברך, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, איתא בגמרא |בבא בתרא עד| רבי יוחנן משתעי: זמנא חדא הוה קאזלינן בספינתא, וחזינא האי כורא דאפיק רישה ממיא, ודמיא עינה כתרי סהרי, ונפיץ מיא מתרתי אוסיא כתרי מברי דסורא, ומפרש הרשב"ם, ונפיץ-ושפך, אוסיא-נחיריו, מברי דסורא-נהרות שבסורא, ומפרש על זה רביז"ל, וחזינא האי כורא-שהוא הצדיק, המכנה בשם דג, כידוע |עיין מאורי אור ערך דג| דאפיק רישה ממיא, ודמיא עינה כתרי סהרי, ונפיץ מיא מתרי אוסיא כתרי מברי דסורא, כי אי אפשר לצדיק להיות מחשבתו משוטט תמיד בחכמות עליונות, כי לפעמים צריך לצאת לחוץ לעסק בדברי העולם, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |מנחות צט| 'פעמים בטולה של תורה זו היא קיומה' וכד אפיק רישא ממיא-היינו כד מפיק את עצמו מחכמות עליונות, אזי: ודמיא עינה כתרי סהרי - כי פקיחת עינים מכנים על שם החכמה, כמו שכתוב |בראשית ג|: "ותפקחנה עיני

שניהם" וכשעוסק בחכמתו, אזי עיניו בבחינת שמש, וכשמסלק את עצמו מחכמה עליונה, הוה זה כמו ביאת שמש, וכשבא השמש אזי נשתארים עיניו בבחינת סהרי, כי סהרא אין מאירה אלא כד נסתלק השמש, וזה בחינת: 'ועינינו מאירות כשמש וכירח'-לפעמים מאירות כשמש, כד אנחנו דבקים בחכמה, ולפעמים מאירות כירח, כד מסלקין את עצמנו מלשוטט בחכמה, ונפיץ מיא מתרי אוסיא-הם בחינת תרין משיחין |עיין זוהר פנחס רמ"ו: רנ"ב:|, שאליהם העכו"ם ידרשו וימשכו את עצמם אליהם, כמו שכתוב |ישעיהו בן|: "ונהרו אליו כל הגויים" וזה: 'תרי נהרות דסורא' 'סורא'-זה בחינות עכו"ם, על שם עבודה זרה, כמו שכתוב |שמות ל"ב|: "סרו מהר מן הדרך", והם נכללים בשתי אמות: עשו וישמעאל ועל-ידי אלו תרין משיחין, שהם תרי אוסיא, בחינת |איכה ד|: "רוח אפינו משיח ה'", על-ידם יגאלו וימשכו כנהרות אצלם ללמד דבר ה', ותרין אמין, עשו וישמעאל, אנון תרין ענינין דמכסין על העינין, שאין יכולין להאיר תמיד בבחינת שמש ובשביל זה צריך הצדיק לבטל את דבקותו, כדי שלא יתגברו האמין עשו וישמעאל על עיניו, ויתבטל, חס ושלום, חכמתו לגמרי, אבל על-ידי תרין משיחין, שיפוצו מעינותיהם חוצה, ויהפך לכלם שפה ברורה, אז יתקיים |ישעיהו ל|: "והיה אור הלבנה כאור החמה", ואז לא יצטרך לבטל מדבקותו, עד כאן-לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו, סוד נורא ונפלא מאד בדביקות הצדיקים בו יתברך, ואיך כל אדם יכול לזכות לזה, והכל מלובש בתוך המאמר הנורא של "רבי יוחנן משתעי", שסיפר רבי יוחנן איך שראה דג שהוציא ראשו מן המים, והיו שני עיניו דומים לשני מאורי הלבנה וכו', ומפרש רביז"ל שהדג סובב והולך על הצדיק המכונה בשם דג, כי זרעו של יוסף נתברכו כדגים, וכמו שכתוב |בראשית מ"ח| וידגו לרוב בקרב הארץ, ודרשו על זה חכמינו הקדושים |ברכות כ.| מה הדגים שבים המים מכסים עליהם ואין עין הרע שולטת בהם, אף זרעו של יוסף פרים ורבים ואין עין הרע שולטת בהם, והצדיקים שמקדשים עצמם בקדושת יוסף הצדיק, וזוכים לשמירת הברית באמת, מקבלים ברכה זאת של הדגים, שהם פרים ורבים ואין עין הרע שולטת בהם, כי זהו מדת הצדיקים שהם פרים ורבים בהשגת אלקותו יתברך, ובדביקותם בו יתברך, אבל אין עין שום בריה שולטת עליהם, כי לא מכירים אותם מבחוץ כלל, כי צדיק אמת אין יכולים להכיר מבחוץ כלל, והוא נדמה כשאר בני אדם ממש, רק בפנימיותו הוא ענין אחר לגמרי |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קט"ז|, ונדמה לבני אדם שכבר הבינו את הצדיק, ותפסו אותו, אבל הנה הצדיק שט במוחו למקום אחר לגמרי,

והוא דבוק בדביקות נורא בו יתברך, ואין מכירים את מקומו כלל, והצדיקים נמשלים בקדושתם לדגים, כי הדגים בדור המבול לא השחיתו את דרכם כשאר הבריות, רק דבקו במינם, ומחמת זה ניצולו ממימי המבול, וכמו שדרשו חכמינו הקדושים |קידושין י"ג.| על הפסוק |בראשית ז'| מכל אשר בחרבה מתו, ולא דגים שבים, ולכן זכו הדגים שנעשו מאכלן של ישראל בשבתות ובמועדי השנה, כמובא בספרים הקדושים גודל המצוה לדקדק לאכול דגים בכל שלש סעודות של שבת קודש, כי הדגים חשובים ומעולים מאד מחמת שמירתם וקדושתם בדור המבול, וגם הצדיקים שנמשלים בקדושתם לדגים, פרים ורבים בים החכמה, שהוא כדוגמת הים הגשמי ממש, שמעלה המים שווים בכל מקום, אך בעמקות הם מובדלים מאד, כי במקום אחד המים נמוכים וסמוכים לארץ, ובמקום אחר עמוקים יותר, ובמקום אחר עמוקים עד התהום |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א|, וכן הוא השגת הצדיקים שמבחוץ לא מכירים את עומק השגתם כלל, ונדמים ככל אדם ממש, אבל בפנימיותם מגיע השגתם עד אין סוף ואין תכלית, וזוכים לדביקות נורא מאד בו יתברך.

ואומר רביז"ל בהמשך תורה זו, שאי אפשר לצדיק להיות מחשבתו משוטט תמיד בחכמות עליונות, כי לפעמים צריך לצאת לחוץ לעסוק בדברי העולם, כמו שאמרו חכמינו הקדושים |מנחות צ"ט| פעמים ביטולה של תורה זו היא קיומה, אבל גם אפילו אז, כשמתבטל קצת בדביקותו, עיניו דומין כמו מאור הלבנה, כי מקודם בשעת דביקותו היו עיניו מאירין כשמש, שמאיר באור גדול מצד עצמו, אבל בשעה שצריך להפסיק מדביקותו, אזי עיניו דומים כמאור הלבנה, שרק מקבל מאור השמש, אבל גם כן מאיר מאד בתוך חשכת לילה, שכל זה בחינת הדג שהוציא ראשו מן המים, היינו שהוצרך להפסיק דביקותו מלשוטט בים החכמה, אבל גם אז שני עיניו דומין לשני מאורי הלבנה, שגם כן מאירין מאד, אבל כשיבוא משיח, ואז יתבטלו כל העננים דכמסיין על עייניו, שהם קליפות עשו וישמעאל, שגורמין להצדיק שצריך להפסיק מדביקותו, ואז יתקיים והיה אור הלבנה כאור החמה, ותמיד יאירו עיני הצדיק באור אלקותו יתברך ולא יצטרך להפסיק מדביקותו כלל, עיין של כל זה היטיב בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי בוודאי זהו עבודה גדולה וקשה מאד להצדיקים, להוריד את עצמם לעסוק בעסקי עולם הזה, ולהפסיק קצת מדביקותם בו יתברך, כי הם דביקים תמיד באור העליון, ולמה ירצו להפסיק דביקותם כלל? כי מי שמרגיש איך שהתורה חיינו ואורך ימינו, למה ירצה להפסיק את חיותו אפילו לרגע קלה? |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ח|, אבל הקדוש ברוך הוא ברא את העולם כך,

שיצטרך אדם לעסוק בעסקיו הגשמיים, ולהחיות גופו הגשמי, ולכן בעל כרחו מוכרח להפסיק קצת מדביקותו לעסוק בעסקי עולם הזה, ואז ביטולה של תורה זו היא קיומה, כי דייקא על ידי ביטולו מן התורה, יקיים ויחיה את כל העולם הגשמי, שברא הקדוש ברוך הוא לכבודו, ויעזור לכל הבריות כולם, שגם הם יזכו להכיר את הקדוש ברוך הוא מכל פרטי הבריאה, רק אצל רוב בני אדם, שעיקר עסקם הוא בעניני עולם הזה, ורק מפעם לפעם זוכים לדבק עצמם בהשגות עולם הבא, אצלם עיקר העבודה הוא "רצוא", היינו לנתק את עצמם קצת מן הגשמיות, ולהעלות את עצמם אל הרוחניות, שלפעמים נפתח לאדם אור האין סוף בתוך תפילתו, ומרגיש אור גדול בתוך תפילתו, ואומר כמה מילין בתעוררות ובדביקות גדול |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, אבל "ושוב" אצלם דבר פשוט, כי בזה הם עסוקים רוב היום, אבל אצל הצדיקים הוא בדיוק ההיפוך, שעיקר קושי העבודה אצלם הוא "ושוב", היינו להוריד עצמם אל עסקי עולם הזה, ולעסוק בגשמיות, כי הם תמיד דביקים ב"רצוא", ועושים אחד מכל התפילה, שמרגישים אור האין סוף מתחילת התפילה עד סופה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ה|, וגם כל היום עסוקים בזמירות שירות ותשבחות להשם יתברך, ו"רצוא" אצלם פשוט מאד, אבל הם מוכרחים לפעמים להפסיק מדביקותם, ולעסוק בעסקי עולם הזה, ולדבר עם בני אדם כדי לעורר ולחזק אותם לעבודת השם יתברך, ולכן אצלם עבודה קשה וכבידה הוא "ושוב", היינו איך להוריד עצמם מבחינת "שמש", ואף על פי כן לישאר דביקים בו יתברך בבחינת "לבנה", כי הצדיק האמת הדבוק בו יתברך, גם בשעה שמדבר עם בני אדם ומספר להם סיפורים, מלביש אז בתוך סיפוריו תפלות ובקשות להשם יתברך, וממתיק מעליהם כל הדינים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה'|, וגם בשעת עסקיו בצרכיו הגשמיים, הוא מייחד ייחודים קדושים, ומעלה את כל הבריאה השפילה אל השם יתברך, וזהו עיקר העבודה אצלו, וכמו שפעם אמר רביז"ל |חיי מוהר"ן סי' רנ"ב| שאצלו ה"רצוא" אינו שום עבודה, ועיקר העבודה והיגיעה אצלו היא בחינת ה"ושוב" עיין שם, ולכן לפעמים עיני הצדיק דומים כמו שמש, ולפעמים כמו לבנה, היינו בשעה שהוא דבוק בהשגות עליונות, הוא דומה כמו השמש שמאיר באור נורא מאד, וכשצריך להפסיק מדביקותו, הוא דומה כמו הלבנה, שרק מקבלת מאור השמש, אבל מאיר גם בתוך חשכת לילה באור גדול מאד.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעל פי זה מובן מאד מה שאמרו חכמינו הקדושים |אבות א'|, חכמים הזהרו בדבריכם, שמא תחובו חובת גלות, ותגלו למקום מים הרעים,

וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו, ונמצא שם שמים מתחלל, היינו שחכמינו הקדושים מזהירים את החכמים והצדיקים הדביקים בו יתברך, איך יתנהגו גם בשעת "ושוב", כשצריכין להפסיק מדביקותם בו יתברך, כי בשעה שהצדיק הוא בבחינת "ושוב", ומוריד עצמו לעסוק בעסקי עולם הזה, צריך ליזהר מאד איך להתראות לפני תלמידיו, שלא ילמדו ממנו דברים שלא שייכים לפי מדריגתם, כי אז בשעה שהצדיק מתנהג כאדם פשוט, אם יעשה דברים מוזרים בעיני בני אדם, אזי יכול לגרום מיתה ונפילה לתלמידיו, שלא יבינו את דרכיו, וירצו לעשות כמוהו, ולכן הצדיק צריך ליזהר מאד בעבודת "ושוב" שלו, לשקול היטיב בדעתו איך להתנהג לפני תלמידיו, ומצד שני גם אמרו חכמינו הקדושים |שם פרק ב'| והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה, היינו אזהרה להתלמידים שיזהרו מאד בדברי רבם, כי הצדיק בשעת דביקותו מאיר כאור השמש, וצריכין ליזהר מאד שלא להיכוות מהאור הגדול שלו, וילמדו ממנו לימודים נפלאים רק כפי מדריגתם והשגתם.

והנה רביז"ל אומר, שעיקר הטעם למה הצדיק צריך להפסיק לפעמים מדביקותו, הוא מחמת השני קליפות עשו וישמעאל, שהם גורמים עננין דמכסיין על עייניו, ומהם באים כל הצרות לעם ישראל שנמצאים בגלות, כי באמת העינים הם דברים עליונים וגבוהים מאד, והם רואים תמיד דברים גדולים ונוראים, ואם היה האדם זוכה לעינים כשרים, היה יודע דברים גדולים רק ממה שעיניו רואות, כי הם רואות תמיד, אך שאין יודע מה שראה מחמת שעובר הדבר לפני עיניו במהירות כזאת שלא היה זמן מספיק לשכלו להבין מה שראה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ד|, וזהו מחמת העננין דמכסיין על עייניו, שהם הקליפות המכסים על העינים שלו, ואינם מניחין אותו להבין מה עיניו רואות, אבל הצדיקים שיש להם עיני ה', וכמו שכתוב |תהלים ל"ד| עיני ה' אל הצדיקים, הם רואים תמיד דברים גדולים ונוראים מאד, והנה מה שגורמים אלו העננים המכסים על העינים של רוב בני אדם, הם השני קליפות עשיו וישמעאל, שהם כלליות הרע של כל אומות העולם, כי קליפת עשיו הוא קליפת הנוצרות ימח שמם, שכבשו את רוב העולם בטומאתם, וקליפת ישמעאל הוא קליפת הערבים ימח שמם שגם כן נתפשטו מאד בעולם, ושניהם גורמים כל הרע לעם ישראל, כי הם מתערבים ומתבוללים בין נשמות ישראל רחמנא ליצלן, ונתקיים הפסוק |תהלים ק"ו| ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, כי נשמות ישראל רואים כל טומאותם ותועבותם, וזה גורם להם ירידות ונפילות רחמנא ליצלן, עד שהעננים מתגברים מאד על עיניהם, ומחמת כל

זה צריך הצדיק להפסיק לפעמים מדביקותו, ולהוריד אצלו אל עולם הזה, כי צריך להוריד אצלו אל נשמות ישראל, ולהבין מה שעובר עליהם מצד התערבותם בין הגוים, ועל ידי שמוריד אצלו אליהם, נותן להם עצות נכונות וישרות איך לצאת מכל ירידתם ונפילתם, ולחזור אליו יתברך, ולכן כשיבא משיח, ויתגלה אור אלקותו יתברך לעיני כל הבריות, אזי לא יצטרכו הצדיקים להפסיק מדביקותם, כי יתקיים הפסוק |ישעיה י"א| כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, ויאירו עיני כולם באור אלקותו יתברך, ואז יתקיים מקרא שכתוב |ישיעה ל'| והיה אור הלבנה כאור החמה, ויהיה תיקון השלם, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיקים קדושים כאלו גם היום, וממשיך על עצמו אורם הגדול, כי אז יתחילו עיניו גם כן להאיר באור אלקותו יתברך, וירגיש תענוג גן עדן בזה העולם ממש, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות עשיית המזבח, לעשות אותו מעצי שטים, ואחר כך לצפות אותו עם נחושת, וכמו שכתוב |שמות כ"ז| ועשית מזבח עצי שטים וגו' וצפית אותו נחושת, ואיתא במדרש |תנחומא תרומה סי' י"א| שמשה רבינו שאל את הקדוש ברוך הוא, איך יכול מזבח של עץ עם ציפוי דק של נחושת, לעמוד מפני אש כזאת שתמיד בוער על המזבח ואינו נכבה, הלא העץ ישרף מפניו, וענה לו הקדוש ברוך הוא, המדות האלו הם אצלכם, שמא הם אצלי? אני עושה שלום בין אש ובין מים וכו' ואין העץ יכול לעמוד מפניו? וכו' עיין שם היטיב במדרש, ויש להבין מה היה שאלת משה רבינו עליו השלום, וכי לא ידע שהקדוש ברוך הוא כל יכול, ויכול להעמיד את המזבח מפני האש? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה אש המזבח מרמז על גודל תבערת הלב של הצדיקים אל הקדוש ברוך הוא, בבחינת מה שכתוב |ויקרא ו'| והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה, תוקד בו ממש, היינו בתוך לב האדם בעצמו, והנה היה קשה למשה רבינו, איך יכול האש הזאת לבעור תמיד בלי הפסק רגע, הלא בהכרח שאדם יתבטל קצת מדביקותו לעסוק בעסקי עולם הזה, ולהוריד עצמו אל בני אדם, כדי להרים ולגביה אותם, ואם לא, יתבטל דביקותו לגמרי, כי ביטולה של תורה זהו קיומה, ואם כן איך אין המזבח שבתוך לב האדם נשרף לגמרי? ועל זה ענה לו הקדוש ברוך הוא, שהמדות האלו הם רק אצלכם, היינו אצלכם בעולם הזה, שאתם עדיין מעורבים בין האומות, ויש קליפת עשו וישמעאל הגורמים עננין דמכסיין על עייניו, לכן מוכרחים להתבטל לפעמים קצת מן הדביקות, אבל אצלי, היינו

כשתזכו להיות אצלי, היינו דבוק למעלה באור האין סוף, שיתקיים דבר זה בשלימות בביאת משיח צדקינו, אזי לא תצטרכו לבטל כלל מן הדביקות, ויתקיים הפסוק והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה, שלא יכבה האש הגדול הזאת לעולם, ויעמוד המזבח מפניו לעד ולנצח נצחים.

וזהו מה שמצינו בתורה, שנתגלה השכינה הקדושה אל משה רבינו בראשונה, בלבת אש מתוך הסנה, וכמו שכתוב |שמות ג'| וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה, וראה משה רבינו, והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל, היינו שהקדוש ברוך הוא הראה למשה רבינו, שיש מדריגה והשגה כזאת, שיכול אדם לצאת מכל חומריות גופו, עד שאש השכינה יבער בו תמיד בלי הפסק רגע, ואף על פי כן לא יתבטל מן המציאות, בבחינת |שם| אסורה נא ואראה, ופירש"י, אסורה מכאן להתקרב לשם, שאם יסיר אדם מגשמיות עולם הזה, אזי יתקרב לרוחניות עולם הבא, ויכול להיות דבוק באלוקתו יתברך בקביעות עצום בלי הפסק רגע, ודבר זה יתקיים בשלימות בביאת משיח צדקינו, שיזכו נשמות ישראל לראות התגלות אלקותו יתברך במדריגה עליונה מאד, ואזי יאירו עיני כולם באור השכינה הקדושה כשמש בצהרים.

וזהו מה שמצינו בדברי חכמינו הקדושים |יומא כ"א:| שבשעה שישראל עושין רצונו של מקום, האש רבוץ על המזבח בדמות אריה, ואריה נחית ומקבל קרבניה, אבל כשאין עושין רצונו של מקום חס ושלום, האש רבוץ כדמות כלב, ובא כלב ואכיל קרבניה |עי' תיקוני זוהר תיקון כ"א|, כי האריה מרמז על מדת היראה, בבחינת |עמוס ג'| אריה שאג מי לא ייירא, וכן ארי"ה אותיות ירא"ה, כי זה מרמז על הצדיקים הקדושים הדביקים בו יתברך, ועולין תמיד ומתדבקים עצמם בו יתברך, ורק לפעמים, מחמת היראה הקדושה שלהם, מתבטלים קצת מדביקותם, לתת נייחא להמוחין שלהם, ולעסוק בצרכיהם הגשמיים, אבל אם אין עושין רצונו של מקום חס ושלום, שזהו מרמז על הרשעים הרחוקים מן הקדושה, ואינם רוצין להתקרב אל הצדיקים, אזי האש רבוץ על המזבח כמו כלב, וכלב בא ואכיל קרבניה, כי כלב בא על פגם הברית רחמנא ליצלן, בבחינת |ישעיה נ"ו| והכלבים עזי נפש לא ידעו שבע, כי מחמת שפגמו בברית רחמנא ליצלן, זה מכניס בהם עזות להתחצף נגד הצדיקים ולחלוק עליהם, ואזי אש המזבח נהפך עליהם לרעה, והכלב נחית ואוכל קרבנם, כי העובר על עוון זה קשורה בו ככלב |סוטה ג:|, ולכן עיקר עבודת האדם לחזור בתשובה שלימה על כל עוונותיו, ולמסור נפשו להתקרב אל הצדיקים הדביקים בו יתברך, ואז יהיה נמשך עליהם נועם זיוו

קדושתם, ויזכה לחיים טובים ונצחיים על ידם.
וזהו מה שמצינו בהפטרת פרשת השבוע |מלכים א' ה'| שבנין בית המקדש היה בשנת שמונים וארבע מאות ליציאת ישראל ממצרים, כי מספר שמונים וארבע מאות הוא ת"פ, כמנין הקליפה המחטיא את האדם בפגם הברית רחמנא ליצלן שהיא לילי"ת, ועיקר ביטולה היתה על ידי בנין בית המקדש והקרבת הקרבנות על המזבח, שאז הורידו את האש בדמות אריה להעלות עבודתם לריח ניחוח, ולכן פרשת תרומה נחשבת עדיין לימי שובבי"ם בשנות העיבור, כי פרשת תרומה מדברת מהקמת המשכן והמקדש, שעל ידם זוכים לתיקון הברית בשלימות.
וסיים מוהרא"ש נ"י, שרביז"ל כבר גילה לנו, שאמירת תהלים מסוגל מאד לתיקון הברית, ובפרט העשרה מזמורים שתיקן רביז"ל בשביל תיקון הכללי, כי תהלי"ם בגימטריא תפ"ה, כמנין הקליפה הנ"ל עם הה' אותיות, ולכן אשרי שזוכה לומר תיקון הכללי בכל יום חק ולא יעבור, וכן מלבד זה מוסיף שיעור לומר "יום" של תהלים בכל יום, באופן שיסיים ספר תהלים בכל שבוע, כי דוד המלך עליו השלום, שייסד את בית המקדש והכין אותה לשלמה בנו, הוריש לנו את ספר התהלים, ועל ידה זוכים לתיקון הברית ולכל ההשפעות טובות שבעולם, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים ולהמשיך על עצמינו יראתם הנוראה, עדי נזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך בקביעות עצום מעתה ועד עולם אמן ואמן.
ליל שבת קודש פרשת תרומה ה'תשס"ב
בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ג' המדבר מסוד הנבואה היוצא מבין שני הכרובים, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, קול הנגינה נמשכת מן הצפרים, כדאיתא במדרש |ויקרא רבה, טז| מפני מה מצרע-טהרתו תלויה בשתי צפרים חיות טהורות? יבוא קלניא ויכפר על קלניא, כי נלקה מחמת קולו שדבר לשון הרע, נמצא, מי שהוא כשר, נמשכת הנגינה שלו מן השתי צפרים חיות טהורות, ואיתא בזוהר |ויקרא נג|, שהשתי צפרים הנ"ל, יונקים מאתר דנביאים ינקין, לכך נקרא המנגן חזן מלשון חזון, הינו לשון נבואה, כי לוקח הנגינה מאתר דנביאים ינקין וכו', והשתי צפרים דקדשה, שמשם הנבואה נמשכת, הם בנין מלכות דקדשה, ועל כן העמדת מלך היה על-פי נבואה, ככל מלכות בית דוד שהיה על-פי נבואה, והנבואה נמשכת מן

הכרובים שהם בחינת שתי צפרים הנ"ל, שהם בנין מלכות דקדשה וכו' שמחבר השני כרובים להיות פנים בפנים "כמער איש ולויות" |מלכים-א ז| 'בזמן שישראל עושין רצונו של מקום' וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד גדול בענין השגת הנבואה, ואיך כל אחד יכול לקדש עצמו ולהגיע אל איזה בחינה של נבואה, כי מבואר בזוהר הקדוש |ויקרא נ"ג| שענין שתי צפרים חיות טהורות, המוזכרים בטהרת המצורע, הם סוד הנבואה, והם בדוגמת השני כרובים שמהם יוצאת קול הנבואה, וכמו שכתוב |שמות כ"ה| ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים וגו', כי שתי צפרים אלו מכוונים נגד ספירת הבינה וספירת המלכות, שמהם יוצא הנבואה, כי עיקר התגלות הנבואה בא מהתבוננות הנביא באלקותו יתברך, שמסיח דעתו מכל עניני עולם הזה, ומרים לבו להתבונן באלקותו יתברך על ידי מדת השמחה, וכמבואר בפסוקים רבים, שהנבואה היתה שורה על הנביא מתוך שמחה ונגינה דקדושה, וכמו שכתוב |מלכים ב' ג'| והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה' וגו', וכן אמרו חכמינו הקדושים |שבת ל| אין השכינה שורה לא מתוך עצבות וכו' אלא מתוך שמחה של מצוה, כי בינה תלויה בלב, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ס"א| הלב מבין, והלב הוא מקור השמחה, וכמו שכתוב |תהלים ד'| נתת שמחה בלבי, ולכן כשהנביא רצה להרחיב לבו בהתבוננות אלקותו יתברך, היה ממשיך על עצמו שמחה של מצוה על ידי נגינה דקדושה, וזה ציפור אחד, כנגד ספירת הבינה, והציפור השני הוא כנגד ספירת מלכות, שהם דיבורי פיו של הנביא, כי הנבואה יוצא דרך פיו הנקרא מלכות, וכמובא בזוהר |פתח אליהו| פה מלכות וכו', ועל שם זה נקרא נביא, על שם |ישעיה נ"ז| ניב שפתים, כי מה שמתגלה בלבו של הנביא, מוכרח לצאת דרך פיו, וכששני ספירות אלו מתאחדים אצלו בתכלית הקדושה, ומקשר בינתו ודיבורי פיו אליו יתברך, אזי יוצא הנבואה מאליו.

והנה סוד זה שייך גם אצל כל אדם, שכפי שזוכה לקדש בינתו ודיבורי פיו, כן זוכה לאיזה בחינת של נבואה, והנה בוודאי אין זה דבר קל לאדם, תיכף מיד להסיח דעתו מכל עניני עולם הזה, ולהתבונן אך ורק באלקותו יתברך, אבל על ידי שמקדים לקדש את דיבורי פיו, להישמר מכל מיני דיבורים רעים ואסורים, ולהרבות בדיבורי תורה ותפילה, על ידי זה לאט לאט נמשך בינתו אל תוך אלקותו יתברך, ומתחיל לראות דברים נפלאים מאד מכל הבריאה, ובפרט כשמרבה בתפילה והתבודדות, לדבר אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו,

על ידי זה משתנה מוחו לגמרי, ומתחיל לנתק עצמו מכל הבלי עולם הזה, עד שרואה לפני עיניו עולם אחר לגמרי, כי כפי שזוכה לקבל על עצמו עול מלכות שמים שהוא המלכות המתגלה מתוך דיבורי פיו, כן נתגדל אצלו בינתו, להתבונן באלקותו יתברך מכל הבריאה, ואזי רואה בריאה אחרת לפניו לגמרי, ואיך שכבוד השם יתברך צועק מכל פרטי הבריאה |שיחות הר"ן סי' נ"בן|.

והנה לזכות למדריגה זאת בוודאי צריכין להקדים לימוד התורה, כי בלי התורה אין אנו יודעין איפה למצוא אלקותו יתברך, והקדוש ברוך הוא מתגלה לנו על ידי התורה דייקא, וכדאיתא בזוהר |בשלח ס.| קודשא בריך הוא תורה איקרי, וכן איתא בזוהר |מצורע נ"ג| אמאי איקרי תורה, בגין דאורי וגלי במאי דהוה סתים דלא אתידע, כי התורה מגלה לנו איך שבכל פרטי הבריאה יש אלקות ואין שום דבר הפקר כלל, ובכל דומם צומח חי ומדבר יש הלכות ודינים המגלים אלקותו יתברך משם, וכל מה שמרבה בלימוד התורה, כן נפתחים עיניו לראות אלקותו יתברך מכל פרטי הבריאה, עד שביחד עם עבודת התפילה, יכול לזכות להתנוצצות של נבואה, כי בתורה ותפילה הוא מעלה את מדת המלכות, עד שמגיע אל ספירת הבינה, להתבונן באלקותו יתברך מכל פרטי הבריאה, ובלבד שילמד כל פעם בחשק חדש, וכאילו לא למד כלל מעולם, וכמו שדרשו חכמינו הקדושים |פסיקתא דרב כהנא פרשה י"ב| על הפסוק |שמות י"ט| ביום "הזה" באו מדבר סיני, בכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים, כי עיקר הסיבה שבני אדם מתרשלים מלימוד התורה הוא מחמת שהלימוד נתיישן אצלם, ונדמה להם כאילו הוא דיוגמטא ישינה, וכאילו למדו כבר, אבל כשלומד בכל פעם בחשק חדש, והוא בעיני עצמו כתינוק שנולד דמי, אזי יתקיים אצלו התורה הקדושה, ויאירו עיניו באור אלקותו יתברך, עד שיראה אלקות מכל הבריאה, ויגיע קרוב להשגת הנבואה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ציווי עשיית הארון והכרובים שעליהם, שמהם יוצא קול הנבואה, וכמו שכתוב |שמות כ"ה| ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים אשר על ארון העדות וגו', ויש להבין למה קול הנבואה קשור אל הארון יותר מכל שאר כלי המשכן, ולמה הקול יוצאת מבין שני הכרובים שהם על הארון דייקא? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי קול הנבואה מוכרח להיות מקושר עם התורה המונח בארון העדות, כי בארון היו הלוחות שעליהם כתובים עשרת הדיברות, שהם כלולים מכל מצוות התורה, כי יש תרי"ג

אותיות בעשרת הדיברות, עד "אשר לרעך", והשבע אותיות האחרונות הם כנגד השבע מצוות דרבנן, וביחד הם תר"ך אותיות, כמנין כת"ר, שהוא הכתר שיש לכל יהודי הזוכה לשמור את התורה, ולכן הכרובים שמהם יוצא קול הנבואה היו על הארון דייקא, כי הנבואה מוכרח לבוא מתוך התורה, על ידי שאדם מתבונן בכל פרטי הבריאה, ומוצא את התורה שיש בהם, על ידי זה זוכה להתגלות הנבואה, ולכן הכרובים דמות פרצוף תינוק להם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ילקוט שמעוני תרומה רמז שס"ח| כרביא, כי זה מרמז על ענין הנ"ל, שלימוד התורה מוכרח להיות בכל פעם בחשק חדש, כתינוק שנולד דמי, ולא יתיישן אצל כלל, ועל ידי שיתבונן בכל פרטי הבריאה למצוא את התורה שיש בתוכה, ויקדש דיבורי פיו בתפילה והתבודדות לבטל עצמו מלפניו יתברך לגמרי, על ידי זה יהיה נשפע עליו שפע אלקי, רוח נבואה, ויאירו עיניו באור אלוקתו יתברך, והשם יתברך יזכינו לדבק עצמינו בו יתברך, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תרומה ה'תשס"ב

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבעל תפילה דף תי"א עיין שם. ודברו עם החכם אודות בני המדינה, הנ"ל, שנתעו ונבוכו כל-כך בשטות ועבודה זרה של ממון, כנ"ל ואמרו אלמלא לא נתבדרנו ונתפזרנו כי אם בשביל אותה המדינה להחזיר אותם למוטב, היה די לנו בזה, כי נתטפשו ונתעו כל-כך, כי באמת כל הכתות הנ"ל כלם נתעו ונבוכו, וצריכים לתקנם; להשיבם משטותם, ולהחזירם אל התכלית האמתי, כי אפלו הכת שבחרו להם חכמה לתכלית, גם הם לא השיגו התכלית האמתי, וצריכין תקון ותשובה, כי בחרו בחכמות חיצוניות ואפיקורסית, אך מכל הטעותים הנזכרים לעיל הוא בנקל יותר להשיבם מטעותם ולהחזירם אל האמת, אבל אלו נתעו בעבודה זרה של ממון, ונשקעו בה כל-כך ככל הנ"ל, עד שאי-אפשר להשיבם מזה כנ"ל |וגם החכם השיב להם, ששמע גם-כן מהמלך, שמכל התאוות אפשר להוציא אבל מתאוה זו של ממון אי-אפשר להוציא את מי שנפל לתוכה, כי אם על-ידי הדרך שיש להחרב הנ"ל| ונתרצה החכם גם-כן לילך עמהם, והלכו ארבעתן יחד, וגם אלו האלקות השוטים הנ"ל, הלכו עמהם גם-כן כנ"ל

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ודברו עם החכם אודות בני המדינה, הנ"ל, שנתעו ונבוכו כל-כך בשטות ועבודה זרה של ממון כנ"ל, ואמרו

אלמלא לא נתבדרנו ונתפזרנו כי אם בשביל אותה המדינה להחזיר אותם למוטב, היה די לנו בזה, כי נתטפשו ונתעו כל-כך, כי כל אלו שהולכים אחר תאוות לבם להשיג כבוד וכסף וכו', הכל טפשות גמור, וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ד| מי שרוצה כבוד הוא שוטה וכו' עיין שם, ורואים בחוש איך שבני אדם מוכנים לבזות עצמם בכל מיני בזיונות ממש להשיג קצת כבוד המדומה, היש טפשות כזו? שמבזה עצמו כדי להשיג כבוד, וכן אלו הרודפים אחר הכסף והעשירות, מוכנים לבזות עצמם בכל מיני חרפות וביזיונות להשיג תאוותם, היש כסילות כזו? ולכן בוודאי כדאי לאנשי המלך להתבדר ולהתפזר בעולם כדי להחזיר בני אדם בתשובה ולהוציאם מטפשות דעתם.

כי באמת כל הכתות הנ"ל כלם נתעו ונבוכו, וצריכים לתקנם; להשיבם משטותם, ולהחזירם אל התכלית האמתי, כי אפלו הכת שבחרו להם חכמה לתכלית, גם הם לא השיגו התכלית האמתי, וצריכין תקון ותשובה, כי בחרו בחכמות חיצוניות ואפיקורסית, כי אם אין האדם מקשר חכמתו ודעתו אל הקדוש ברוך הוא, מה כבר שוה החכמה שלו? הלא חכמתו יפיל אותו לשאול תחתיות חס ושלום, ללכת אחר כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, כי כל עיקר תכלית החכמה הוא כ"ח מ"ה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ב|, לדעת מה כוחינו מה גבורתינו, שאין לנו כלום בלי הקדוש ברוך הוא, אבל מיד שנדמה לאדם שיש לו חכמה מעצמו, הוא עלול ליפול בטעיות רבות, ולא שוה החכמה שלו לכלום.

אך מכל הטעותים הנזכרים לעיל הוא בנקל יותר להשיבם מטעותם ולהחזירם אל האמת, אבל אלו נתעו בעבודה זרה של ממון, ונשקעו בה כל-כך ככל הנ"ל, עד שאי-אפשר להשיבם מזה כנ"ל |וגם החכם השיב להם, ששמע גם-כן מהמלך, שמכל התאוות אפשר להוציא, אבל מתאוה זו של ממון אי-אפשר להוציא את מי שנפל לתוכה, כי אם על-ידי הדרך שיש להחרב הנ"ל| ונתרצה החכם גם-כן ללילך עמהם, והלכו ארבעתן יחד, וגם אלו האלקות השוטים הנ"ל, הלכו עמהם גם-כן כנ"ל, כי תאוות הממון כל כך חזק עד שקשה מאד להוציא את האדם ממנה, כי אינו יודע בכלל מה רוצים ממנו, כי מוחו כל כך שקוע ברדיפה אחר הכסף עד שאין לו זמן לדבר עמך ולשמוע מה שיש לך להגיד, ואין עצה בעולם כי אם על ידי הדרך שיש אל החרב, שהוא מדת הדין והגבורה, שבשעה שמתחיל חרב הדין לעבור על האדם רחמנא ליצלן, ונעשה חולה וחלוש כח חס ושלום, אז כבר מבין שאין שום תכלית בהכסף והממון, וכל הון דעלמא לא יציל אותו ביום רעה, והצדיקים והחכמים אמיתיים מנסים בכל כוחם להכניס דעת האמת באנשי העולם, שיכירו היטיב בעודם

בריאים, שאין שום תכלית בהכסף והממון, ולא ימתינו עד שיהיה מאוחר שלא ישיגו שום תועלת מן הממון שלהם.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שאם יתבונן האדם יראה, שכל תאוות ממון אינו מועיל כלום, כי אם מסתכלים היטיב רואים שהעשיר והעני אוכלים כמעט אותו דבר ממש, כי כמה כבר יכולים לאכול? חמש פרוסות לחם או עשר, מנה אחד של דגים או שתים קצת בשר וכו', מה כבר יכולים לאכול יותר מזה? הלא לא נכנס יותר, וזה העני גם כן אוכל, ואם כן מה יש להעשיר יותר? הלא הכסף שיש לו בבאנק עכשיו בשעת האוכל אינו מועיל לו כלום, ולכן למה לכלות ימיו ברדיפה אחר הממון, הלא לבסוף לא ישאר לו פרוטה אחת יותר ממה שמוכן לו, וכמו שהיה אצל המן, שהרשעים עבדו קשה ולקטו המן בריחוק מקום ומלאו שקים מליאות, והבינונים טרחו יותר קרוב לביתם, והצדיקים מצאו המן על פתח ביתם ממש, והנה אחר כך כשהגיעו הביתה היה לכל אחד אותו מדה ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר, איש לפי אכלו לקטו |שמות ט"ז|, כי כולם אוכלים בשוה, ואלו העשירים שמאספים שקים מלאים כסף, מה הסוף שלהם? "וחם השמש ונמס", שפתאום בא איזה גנב, וגונב הונם ועשירותם ונשארים בחוסר כל, מה שאין כן העני מה יש שלו לאבד? ומי שחושב שירוויח כסף על ידי גניבות וגזילות, בוודאי יהיה לו סוף מר מאד, שיתייבש ידו שלא יכול לגנוב יותר רחמנא ליצלן, וכמו שראיתי אצל איזה גבאי של אדמו"ר אחד, שהיה רגיל לגנוב את כסף הפדיונות שהביאו אל האדמו"ר, ולבסוף נעשה משותק לגמרי עד שהוצרכו להוביל אותו בכסא גלגלים, ולכן אשרי מי שיש לו שכל ומשים כל בטחונו בה' שישפיע לו כל מה שצריך ואינו נבהל להון לבלות ימיו אחר רדיפות הכסף, והשם יתברך יזכינו להגיע אל שלימות האמונה והבטחון, ולהיות מאנשי שהבעל תפילה שעוסקים בתפילה תמיד, עדי נזכה להתדבק בו יתברך בו באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תרומה ה'תשס"ב

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קט"ז, המדבר מצדקה שמציל מעבירות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, הנותן צדקה נצול מעברות, כי 'כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים' |שבת קנא|, 'וכל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו' |ברכות לג|, וכיון שמרחמין עליו, בהכרח נותנין לו דעת, ואזי נצול מלבוא לידי עברה, כי 'אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח

שטות' |סוטה ג|, אבל כשיש לו דעה נצול מעברות, עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן את עוצם מעלת הצדקה, ואיך צדקה מציל אדם מן עבירות ממש, כי מיד שאדם פותח את ידיו ולבו אל אחרים, ומרחם עליהם, הרי סימן שיש בו דעת, כי הוא יודע שכל השפע שלו בא מהקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא שנתן לו עד עכשיו, יתן לו להבא, ואינו מפחד כלל שיחסר לו הממון שנתן לצדקה, וכן מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ג| שעל ידי מצות צדקה מתבטל חמדת הממון, ומתרבה הדעת שהוא בנין בית המקדש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ג| כל מי שיש בו דיעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו, נמצא שצדקה קשור אל הדעת, וגם על ידי מצות צדקה בעצמה, מקבל בחזרה דעת, כי כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים |שבת קנ"א|, כי כן דרכיו של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה, וכמו שהוא מרחם על אחרים, ומטיב להם מהונו ורכושו, כן מרחמין עליו מן השמים ומשפיעים עליו מכל טוב, אבל מי שאין בו דיעה אסור לרחם עליו |ברכות ל"ג|, ולכן אם מרחמין עליו מן השמים, בהכרח שנותנין לו מקודם דעת, ואז יכולין לרחם עליו, ומיד שיש בו דעת, הרי ניצול מעבירות, כי אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות |סוטה ג'|, כי עיקר הסיבה שאדם חוטא הוא מחמת שאבד את דעתו, ושכח מהקדוש ברוך הוא, ולכן יצרו מתגבר עליו, אבל מיד שיש בו דעת, שהוא לדעת ולהכיר את הקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב |דברים ו'| אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלהים אין עוד מלבדו, הרי בוודאי לא יחטא, כי הקדוש ברוך הוא עומד לנגד עיניו, ואיך ימלא לבו לחטוא חס ושלום, ולכן כח הצדקה גדולה מאד, כי היא מכנסת דעת באדם, והדעת מציל אותו מן החטא ומדבק אותו בו יתברך, ולכן אשרי הזוכה לעשות צדקה וחסד תמיד, כי אז יהיה נשמר מן החטא, ויזכה לכל טוב אמיתי ונצחי, אשרי לו ואשרי חלקו.
וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה פרשת השבוע מדבר מנדבת המשכן, שצוה הקדוש ברוך הוא לקחת תרומה וצדקה מכל אחד ואחד שיהיה לכולם חלק בעשיית המשכן, וכמו שכתוב |שמות כ"ה| דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, ולא רצה הקדוש ברוך הוא שיהיה המשכן נדבת איש אחד, רק יהיה לכולם חלק בה, וכמובא במדרש |אגדת שמות| שרצה קרח לתת את כל כסף המשכן מהונו ורכושו, ולא רצה משה רבינו לקבל ממנו, ואמר שלמחר הרי תחלוק על הכהונה ותאמר שכל מי שאוחז עם משה ואהרן לא יכנס למשכן, אלא יבא המשכן מנדבת כולם, ולכולם

יהיה חלק בה, ומובא |מפרשי התורה ריש פרשת ויקהל| שעיקר עשיית המשכן בא לכפר על מעשה העגל, שמקודם שחטאו ישראל היה השכינה עם כל אחד ואחד, אבל אחר שחטאו במעשה העגל וסילקו את השכינה, צוה להם הקדוש ברוך הוא לעשות משכן ששם יהיה מקום להשראת השכינה, ויש להבין איך היה נדבת המשכן תיקון לחטא העגל? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי על ידי הצדקה שנתן כל אחד ואחד מהונו ורכושו לנדבת המשכן, הרי קיבל בחזרה דעת, ומיד שהיה בו דעת הרי ניצול מעבירות, וכבר אין לו שייכות עם חטא העגל, כי עיקר פגם חטא העגל היה, שנעלם מהם הדעת, ואמרו |שמות ל"א| כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים "לא ידענו" מה היה לו, ומבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב| שעשו אמצעי בינם לבין להשם יתברך, ובטעיות כזה רבים נכשלים, שעושים ישות מהסיבות, ושוכחים מן העיקר, כגון למשל בהסיבה של פרנסה, שהוא המשא ומתן, שאומר שהסיבה של המשא ומתן הוא העיקר, כאלו חס ושלום בלי ההסיבה של המשא ומתן אין יכולת ביד השם יתברך ליתן לו פרנסה, ואין הדבר כן, כי הקדוש ברוך הוא סיבת כל הסיבות ועילת כל העילות, ואין צריך לשום סיבה, ועסקינו באלו הסיבות צריך להאמין בהשם יתברך לבד, ולא לעשות מהסיבות עיקר, ולכן לתקן מה שנפלו מן הדעת ועשו ישות מן הסיבה, צוה להם הקדוש ברוך הוא לתת נדבות לבם אל המשכן, ובזה גילו דעתם שיודעים שכל השפע שלהם בא מהקדוש ברוך הוא, ולא יחסרו ממונם כלל, ובזה תיקנו את חטא העגל, והבן.

וזהו ויקחו לי תרומה, ופירש"י לי לשמי, וכבר עמדו בזה כל המפרשים, מהו ביאור דברי רש"י "לי לשמי"? וכן מהו לשון "ויקחו לי", שלכאורה היה צריך לומר "ויתנו לי"? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי על ידי נדבותם למשכן הרי קיבלו בחזרה את הדעת האמיתי, לדעת את ה', שכבודו יתברך יעמוד לנגד עינם ולא יוסיפו לחטוא, וזהו ויקחו לי, לשמי, היינו שכל אחד על ידי נדבת לבו אל המשכן, יקח בחזרה את השם של הקדוש ברוך הוא לנגד עיניו, בבחינת |תהלים ט"ז| שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, וזה יהיה תיקון גמור לחטא העגל, ועל ידי זה יזכו להתדבק בהקדוש ברוך הוא באמת.

וזהו כלליות כלי המשכן שצוה הקדוש ברוך הוא לעשות, כדי להמשיך להם את הדעת על ידי כל כלי וכלי, וזהו ישמור אותם מן החטא וישרה השכינה ביניהם, והכלי הראשון שנצטוו עליו הוא הארון שבה מונחים לוחות העדות, ועליהם כתובים עשרת הדברות, שהם כלליות התורה, וכמובא שיש בעשרת הדברות כת"ר

אותיות, כנגד תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן, ועיקר הדעת נמשך רק מן התורה, כי התורה היא חכמתו ודעתו יתברך, ועל ידי שלומדים תורה יודעים את רצונו יתברך ומקבלים את דעתו, ומחמת זה קול הנבואה יוצא מבין שני הכרובים שעל הארון דייקא, כי אי אפשר לזכות לגילוי נבואה בלי תורה, ואלו שמתפארים שיודעים השגות ורואים חזיונות וכו', אם זה בלי תורה הכל שקר וכזב, כי אין שום נבואה בלי תורה, והכרובים מוכרחים להיות מחוברים אל הארון.

וזה מה שמצינו שכל מדות הארון היו חצי המדה, אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו, וזה ללמד איך שאסור לאדם לחשוב שכבר השיג כל השגות התורה במדה שלימה, וכבר יודע את הכל, כי תכלית הידיעה אשר לא נדע, וכל מה שנכנסים אל תוך התורה יודעים שעדיין לא השיג כלום, ולכן המדות של הארון מלמדים אותנו דעת אמיתי בתורה, שתמיד נדע שלא השגנו כלום, ונלמד בכל פעם בהתחדשות חדש ובתשוקה נמרצה.

ואחר כך נצטווינו על עשיית השולחן, שמרמז על שפע האדם בגשמיות, ודרכי אכילתו, ואצל השולחן מדת האורך והרוחב הם מדות שלימות, אמתים ארכו ואמה רחבו, ורק הקומה הוא חצי המדה וכמו שכתוב ואמה וחצי קמתו, והרמז בזה, כי הנה האורך והרוחב של השולחן מרמזים על השפע גשמי והאוכל הטבעי, ולזה בוודאי יש מדה, כי צריכין לאכול במדה ובצמצום, וכן להסתפק במה שיש לו, אבל בקומה של השולחן, שמרמז על פנימיות האכילה וכוונת האוכל, זה כבר ניתן בחצי המדה, כי אין לזה סוף ושיעור, וכל חד כפום דמשער בלביה זוכה להשיג השגות אלוקתו מתוך אכילתו, ועליו לדעת שאחר כל מה שהשיג עדיין לא השיג כלום.

אחר כך נצטווינו על עשיית המנורה, שהוא ענין הארת אלקותו יתברך בנשמות ישראל, שהוא אור הדעת, ובמנורה נצטווינו לעשות כפתורים גביעים ופרחים וכו' שבין כולם יש מ"ט חלקים, וכולם צריכין להיות מעשת אחד, וכמו שכתוב כולה מקשה אחת זהב טהור, כי המ"ט חלקים מכוונים כנגד המ"ט אותיות בשמות הי"ב שבטי יה, ובכדי שיאיר הדעת בתוך נשמות ישראל צריכין להתאחד יחד, ולבקש כבודו יתברך כאיש אחד בלב אחד, ואז מתגלה להם הקדוש ברוך הוא ומאיר עיניהם באור אלקותו, ובדבר זה נתקשה משה רבינו ביותר, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תנחומא תרומה| על הפסוק |שמות כ"ה| מקשה תיעשה המנורה, שנתקשה משה בעשיית המנורה עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא זרוק את העשת לתוך האור ותיעשה מאליה, כי זה היה קשה ביותר למשה רבינו איך יזכה לאחד ולקשר כל נשמות ישראל שיהיו באחדות אחד, כי הלא לכל אחד ואחד יש השביל והדרך שלו,

וכמו שכתוב בזוהר |פקודי רנ"א| שיש י"ב נוסחאות התפילה וי"ב חלונות ברקיע, וכל שבט ושבט מעלה התפילה שלו דרך החלון ששייך לו |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט'|, ולכן היה קשה למשה רבינו איך יזכו להתאחד יחד בלי מחלוקת ופירודים, ואמר לו הקדוש ברוך הוא זרוק את העשת זהב אל תוך האור ויצא המנורה מאליה, כי מיד שכל אחד ואחד זורק את חמדת הכסף והזהב ממנו אל תוך האש, ומנקה עצמו מתאוות ממון, אזי מתבטל כל המחלוקת לגמרי, כי אם נעיין בכל מחלוקת שאינה לשם שמים, נראה שיש בזה יסוד של כסף, שאחד מפחד שיהיה יותר כסף אל חבירו, ולכן חולק עליו, אבל מיד שמשליכים את הזהב מידו אל תוך האש, מיד המנורה נעשית מאליה ונתאחדים כל נשמות ישראל ביחד.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל אל ענינא דיומא, ענינא דימי פורים הממשמשים ובאים, כי הנה עיקר אחיזת המן עמלק היה באלו החלושי כח שבישראל, שהיה הענן פולטן ולא היה להם הדעת האמת להכיר את ה', וכמו שכתוב ויזנב בך כל הנחלשים אחריך וגו', וזה מחמת שהפרידו עצמם משאר נשמות ישראל ולא היה מתאחדים עמהם, ועל ידי זה תפסו אותם עמלק, וכן אמר המן לאחשורוש, |אסתר ג'| ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים וגו', שהבין שעיקר כוחו להתגבר עליהם הוא כשיהיה פיזורים ופירודים ביניהם, אבל מרדכי הצדיק ואסתר המלכה הבינו מיד שכל הצלתם יהיה רק על ידי שיתאחדו יחדיו ויתפללו אליו יתברך כאיש אחד בלב אחד, ולכן אמרה אסתר |שם| לך כנוס את כל היהודים וגו', להכניס ולאחד אותם ביחד, ועל ידי זה לא ישלטו בהם כלל, כי מיד שנשמות ישראל מתאחדים ביחד, וגומלים צדקה וחסד זה עם זה, ממילא זוכים לקבל את הדעת האמת, וניצולים מעבירות, ומעמלק שגורם להם את העבירות, ולכן מצינו שכל מצות פורים הם בצדקה וחסד זה עם זה, משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים, כי אז בפורים על ידי מצות צדקה זוכים לגילוי גדול באור הדעת, הנקרא "הארת מרדכי", וניצולים מן החטאים שהם המן עמלק, וכמו שכתוב |שמואל א' ט"ו| לך והחרמתה את החטאים את עמלק וגו', וזוכים להשיג דעת עליון כזו עד "דלא ידע" בין ארור המן לברוך מרדכי, כי זוכין להגיע אל תכלית הידיעה אשר "לא נדע", ויודעים שכל דרכיו יתברך כנים ואמיתיים, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והקדוש ברוך הוא יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת הימים האלו, ונזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תצוה שבת זכור ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"א, המדבר מהשגת "למעלה מן הזמן" ו"למעלה מן המקום", עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, השם יתברך הוא למעלה מהזמן, כמובא, וזה הענין הוא באמת דבר נפלא ונעלם מאד, ואי אפשר להבין זאת בשכל אנושי, אך דע, שעיקר הזמן הוא רק מחמת שאין מבינים, דהיינו מחמת ששכלינו קטן, כי כל מה שהשכל גדול ביותר, הזמן נקטן ונתבטל ביותר, כי בחלום, שאז השכל נסתלק, ואין לו רק כח המדמה, אזי ברבע שעה יכולים לעבור כל השבעים שנה, כאשר נדמה בחלום, שעובר והולך כמה וכמה זמנים בשעה מועטת מאד, ואחר-כך כשנתעוררים מהשינה, אזי רואים, שכל אלו הזמנים והשבעים שנה שעברו בחלום, הוא זמן מעט מאד באמת, וזה מחמת שאחר-כך בהקיץ אז חוזר השכל אליו, ואצל השכל כל אלו השבעים שנה שעברו בחלום הם רק רבע שעה אצלו, רק שבעים שנה ממש, הם שבעים שנה גם אצל השכל שלנו, ובאמת בהשכל הגבוה למעלה משכלנו, גם מה שנחשב אצלנו לשבעים שנה ממש הוא גם-כן רק רבע שעה או פחות, כי כמו שאנו רואין שיכולין לעבור שבעים שנה בחלום, ובאמת אנו יודעין אחר-כך בשכל שלנו שהוא רק רבע שעה, כמו-כן ממש, מה שנחשב לפי שכלנו שבעים שנה ממש, הוא בשכל הגבוה למעלה יותר רק רבע שעה, רק שאין אנו מבינים זאת, כי גם בחלום אם היה אחד בא אצלו בשעת החלום והיה אומר לו, שכל זה שנדמה לו שעוברים ימים ושנים, שבאמת אינם כלום, והכל הוא רק רבע שעה-בודאי לא היה מאמין לו כלל, כי לפי הדמיון שבחלום נדמה לו שעוברים ימים ושנים ממש; כמו-כן ממש, אף-על-פי שאצלנו לפי שכלנו נדמה שזהו זמן של שבעים שנה, בשכל הגדול יותר הוא רק רבע שעה, וכן למעלה מעלה, שבשכל שהוא גבוה עוד יותר למעלה, גם אותו הזמן שבשכל הגבוה משכלנו אינו נחשב שם, בשכל הגבוה עוד יותר, רק לזמן מעט ופחות מאד וכן למעלה מעלה עד אשר יש שכל גבוה כל-כך, ששם כל הזמן כלו אינו נחשב כלל, כי מחמת גדל השכל מאד, כל הזמן אין ואפס לגמרי, כמו שאצלנו השבעים שנה שעוברים בחלום הם רק רבע שעה באמת כנ"ל, כמו-כן יש שכל למעלה משכל, עד שהזמן נתבטל לגמרי:

ועל-כן משיח-שעבר עליו מה שעבר מיום בריאת העולם וסבל מה שסבל, ואחר כל זה, בסוף יאמר לו השם יתברך: "בני אתה, אני היום ילדתיך" |תהלים ב| והדבר תמוה ונפלא מאד, לכאורה, אך כל זה מחמת גודל עוצם שכלו של משיח, לפי גודל מדרגתו שיאחז אז, ומחמת הפלגת עצם מעלת שכלו, שיגדל אז מאד מאד על-כן

יהיה כל הזמן שעבר עליו מיום בריאת העולם עד אותו הזמן, כלו אין ואפס ממש, ויהיה ממש כאלו נולד היום, כי יתבטל כל הזמן בשכלו, שיהיה גדול מאד ועל-כן יאמר לו השם יתברך: "אני היום ילדתיך"-'היום' ממש, כי כל הזמן שעבר, אין ואפס לגמרי כנ"ל:

וכן אנו רואים במקום גם-כן, שהבעל-כח יכול לעבר מקום גדול בשעה מועטת נמצא שאצלו כל זה המקום הוא קטן, ואצל החלושי-כח נחשב זה המקום גדול, וצריכים לילך שעה מרבה עד שעוברים אותו המקום וכמו-כן למעלה מעלה, כל מה שהכח גדול יותר, המקום נקטן אצלו יותר, וכן למעלה מעלה, עד שהמקום נתבטל לגמרי, רק שבשכלנו אי אפשר להבין כל זה, כמו שאי אפשר להבין בחלום את האמת, שכל אותו הזמן שנדמה בחלום אינו כלום באמת, כמו-כן גם אנו אי אפשר לנו להבין, שכל הזמן שלנו אינו כלום למעלה בשכל הגבוה כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד נורא ונפלא מאד, איך שבאמת כפי עליית שכל האדם, הוא זוכה להבין איך שאין שום זמן או מקום כלל, כי על ידי שנתרומם שכלו ודעתו, הוא מתחיל לראות איך שאין שום זמן כלל, וכל הזמן עובר כהרף עין, ומבין היטיב שכל התכלית הוא רק לחטוף בכל עת ורגע נקודות טובות בעבודת השם יתברך, היינו תורה ותפילה ומעשים טובים, וכן מתחיל לראות שאיך שאין שום מקום כלל, כי מלא כל הארץ כבודו, ובכל מקום שמוצא את עצמו, יכול להתדבק באלקותו יתברך, ולקשר כל הבריאה הגשמי אליו יתברך, נמצא שנשמות ישראל, על ידי שהם מקושרים אל הקדוש ברוך הוא ואל התורה הקדושה, הם למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום לגמרי, כי אין הזמן והמקום שולטים עליהם כלל, רק אדרבה הם שולטים על הזמן והמקום, כי ממלאים כל הזמן וכל המקום עם תורה ומצוות, ועל ידי זה הם מרימים ומגביהים את הזמן והמקום למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, מה שאין כן אומות העולם שהם משוקעים בגשמיות עולם הזה והבליו, הם תחת הזמן ותחת המקום, והזמן והמקום שולטים עליהם, כי נדמה להם שיש להם הרבה זמן לבלות בזה העולם, וכן יש להם הרבה מקומות לכבוש בזה העולם, כי הזמן והמקום אצלם חסרים וריקים לגמרי, כי גוי אין לו תורה ומצוות למלאות עמהם את הזמן והמקום, ולכן אין לו שליטה על הזמן והמקום כלל, ונתקיים אצלו |בראשית ח'| יום ולילה לא ישבותו, שעובד כמו חמור יומם ולילה, ואין לו שום מנוחה כלל, וכן אינו מבין את ענין התעלות המקום, כי אצלו כל המקומות שווים, ומוצא את מאכלו ושאר צרכיו הגשמיים בכל מקום בואו, כדוגמת בהמה ממש, לא כמו יהודי שצריך

לשמור תמיד על הזמנים לקיים בהם מצוות התורה, וכן לשמור על המקום למצוא מקום כשר לאכול ולנוח וכו', נמצא שעוסק תמיד בעבודה קדושה זאת להעלות את הזמן והמקום לבחינת למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, ועל ידי זה מתחדש תמיד בהתחדשות חדש, בבחינת |תהלים ב'| אני היום ילדתיך, ומרגיש הארה עצומה בכל החיים שלו.

אבל בכדי לזכות להשגה זאת, להרגיש אלוקותו יתברך בכל עת ובכל מקום, צריך להיות לאדם לב נשבר ונדכא, שיידע שאין לו כלום בזה העולם, רק את הקדוש ברוך הוא, וכל חפצו ורצונו יהיה רק למצוא את אלקותו יתברך בכל עת ובכל מקום, כי מיד שאדם מחפש רצונות אחרים, איך לבלות את הזמן בהבל וריק, ואיך למצוא מקומות יפות ליהנות בהם גופו הגשמי ולמלאות תאוותיו, אזי נופל תחת הזמן ותחת המקום, ונדמה לו כאילו חייו מאד ארוכים, וכאילו יחיה בזה העולם אלף שנה, וכן המקום רחוק ומפוזר מאד בעיניו, ואינו יודע איך להגיע לכל מקום חפצו למלאות תאוותיו, ונופל תחת הזמן והמקום לגמרי, אבל כשיש לאדם לב נשבר, ותמיד יודע שאין לו בזה העולם שום דבר רק הקדוש ברוך הוא בעצמו, וזהו כל חפצו ורצונו, לקשר כל הזמן וכל המקום אל אלקותו יתברך, על ידי זה זוכה לעלות באמת למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, וזוכה למצוא אלקותו יתברך בכל עת ובכל מקום ממש.

והנה עיקר לב נשבר מקבלין על ידי התקרבות אל הרב והצדיק שבדור, כי הצדיקים אמיתיים כבר שברו לבם בקרבם לאלפי אלפים שברי שברים, ואדם שזוכה להתקרב אליהם, נמשך גם עליו מלבם הנשבר, כי בראותו את הצדיק בטל ומבוטל כל כך בעיניו, אף על פי שדבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, אזי נושא קל וחומר בעצמו, כמה צריך להיות לו לב נשבר, כשעדיין כל כך רחוק ממנו יתברך, ואין זה שייך לעצבות ומרה שחורה כלל, שאסור לגמרי בעבודת השם יתברך, כי לב נשבר הוא לב מלא רצונות וכיסופים אל השם יתברך, כמו בן שנתרחק מחיק אביו, ומתגעגע לחזור אליו, מה שאין כן עצבות ומרה שחורה הוא קושיות וספיקות על הנהגת השם יתברך חס ושלום, למה הקדוש ברוך הוא מתנהג עמו כך וכך |שיחות הר"ן סי' מ"ב|, ולכן כל מה שאדם זוכה להתקרב אל צדיקי אמת שבדור, כך נמשך עליו לב נשבר ונדכא, וזוכה להתעורר ברצונות וכיסופים גדולים אחריו יתברך, עד שמתדבק בו יתברך באמת, ועולה למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיקים אמיתיים כאלו, ולהמשיך על עצמו הארתם העצומה, כי אזי יתענג בנועם זיו השכינה, ועולמו יראה בחייו, אשרי לו

ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בהתחלת פרשת השבוע את ענין ציווי הדלקת המנורה, וכמו שכתוב |שמות כ"ז| ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד, ויש להבין למה נשתנה פרשה זאת מכל פרשיות התורה, שנאמר בהם וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו', וכאן כתיב, ואתה תצוה את בני ישראל וגו', שאתה דייקא תצוה להם? וגם מהו ויקחו "אליך", הלא הלקיחה הוא לכאורה להם ולא לו? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה אור המנורה מרמז על הארת שכינת עוזו יתברך בכל העולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת כ"ב:| עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל, וכן אמרו |במדבר רבה פרשה ט"ו סי' ב'| למה חלונות בית המקדש צרות מבפנים ורחבות מבחוץ, כדי שתצא משם אור לכל העולם כולו, וכל מה שמאיר שכינת עוזו יתברך בעולם, כן זוכין לעלות למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, ורואין איך מלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והנה עיקר ההדלקה הוא על ידי שמן הקודש המרמז על מוח האדם, שדולק בקרבו כפי השמנים והלחלוחיות שבגופו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס'|, וכפי שאדם מטהר את לבו, ומקדש את בשר גופו, כן מאיר מוחו באור אלקותו יתברך, אבל השמן הזה מוכרח להיות "כתית למאור", היינו בחינת לב נשבר ונדכא אלהים לא תבזה, כי כל מה שכותש את לבו, כמו זית במכתשת, כן מוציא שמן זך, להאיר מוחו באור אלקותו יתברך, אבל השמן מוכרח ליעשות על ידי השגחת הצדיק האמת, שהוא בחינת משה רבינו עליו השלום, בבחינת "ואתה" דייקא "תצוה את בני ישראל", "ויקחו אליך וגו", כי דייקא על ידי שמתקרבין אל הצדיק האמת, ומתבטלין אליו, על ידי זה יכולים להוציא שמן זית זך כתית למאור, לראות על ידה אור אלקותו יתברך, בחינת "להעלות נר תמיד", ומתגלה אור אלוקתו יתברך לכל העולם כולו.

וחזר מוהרא"ש נ"י וקישר את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דפרשת זכור, בקשר עליון וחזק מאד, כי הנה עיקר קליפת עמלק הוא לקרר את האדם מלהתחדש בעבודת השם יתברך, ולמנוע אותו לעלות למעלה מן המקום ולמעלה מן הזמן, בבחינת |דברים כ"ה| אשר קרך בדרך, היינו שקירר אותך "בדרך", שלא תוכל למצוא אלקותו יתברך בכל מקום בואך, וכן היו מכשפים גדולים וידעו לכוון את השעות שיוכלו לשלוט בנשמות ישראל כמובא |בפירש"י שמות י"ז|, שזהו ענין של תחת הזמן, רק הקדוש ברוך הוא העמיד את החמה ברקיע, ובילבל ועירבב את

הזמנים, ועל ידי זה נתבטלו כוחם, נמצא שעיקר המלחמה נגד עמלק הוא עם מדת ההתחדשות, להתחדש בכל פעם מחדש לגמרי, ולא ליפול תחת הזמן והמקום כלל, בבחינת |דברים ט"ו| נתן תתן, אפילו מאה פעמים |ספרי דברים פיסקא קי"ז|, שיחדש עצמו בתורה ובמצוות פעם אחר פעם, ולא יהיה נעשה עיף ויגע, ליתן אחיזה לעמלק חס ושלום, בבחינת |דברים כ"ה| ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים, ויש לומר למה תפסו חכמינו הקדושים מספר מאה פעמים דייקא, ויש לומר, כי הרי מובא בספרים הקדושים שעד מאה פעמים שולט שר של שכחה שנקרא מ"ס כידוע, כי מ"ס בגימטירא מאה, ולכן אינו דומה השונה את פרקו מאה פעמים, להשונה את פרקו מאה פעמים ואחד |חגיגה ט:|, כי על ידי מאה פעמים ואחד, יוצא מתחת שלטונו של השר של שכחה, וכבר נקבע בזכרונו תמיד, ולפי זה יש לומר, שעיקר מעלת ההתחדשות הוא כל זמן שהשר של שכחה שולט באדם, כי הס"מ שהוא עמלק, רוצה לקרר אותו מעבודת השם יתברך, וכשאדם מתגבר עליו אזי רואים את עוצם מעלתו, שמתגבר כנגדו אפילו מאה פעמים, ואינו נעשה עיף כלל, אבל אחר שכבר הכניע אותו מאה פעמים, כבר ביטל אותו לגמרי, וזוכה לצאת מתחת שלטנותו ולעלות למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום לגמרי, והשם יתברך יזכינו להמשיך עלינו קדושת הימים האלו, ולהכניע ולבטל זכרו של עמלק לגמרי, עדי נזכה לראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תצוה שבת זכור ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קע"ד עיין שם. והחכם הנ"ל, כשבא אליו האגרת מהמלך כנ"ל, השיב להחכם שהביאה: המתן ולין פה, ונדבר ונתישב, לערב עשה עבורו סעודה גדולה, בתוך סעדתו נתחכם החכם בחכמתו ופילוסופיה שלו, וענה ואמר: מה זאת, שהמלך כזה ישלח אחרי, עבור שפל ברך כמוני, ומה אני, שהמלך ישלח אחרי?! הלא מלך כזה שיש לו ממשלה וגדלה כזו - ואני שפל ונבזה כנגד מלך גדול ונורא כזה, ואיך יתישב זאת בדעת, שמלך כזה ישלח עבור שפל כמוני? אם אמר בשביל חכמתי- מה אני כנגד המלך? וכי אין להמלך חכמים? וגם המלך בעצמו בודאי חכם גדול, ומה הדבר הזה, שהמלך ישלח עבורי? וישתומם על זה מאד מאד, ענה ואמר זה החכם |הינו החכם הראשון, שהוא חברו של התם, כי כל זה- הכל מדבריו של אותו החכם הראשון חברו של התם, שאחר שהשתומם והתמיה עצמו מאד כנ"ל ענה בעצמו דברים אלו ואמר להחכם השליח|: תדע מה שאני אומר דעתי, שבהכרח הדבר מובן ומברר,

שאין מלך בעולם כלל, וכל העולם טועים בשטות הזה, שסוברים, שיש מלך, וראה והבן, איך אפשר זאת, שכל בני-העולם ימסרו עצמן לסמך על איש אחד, שהוא המלך? בודאי אין מלך בעולם כלל, השיב החכם השליח הנ"ל: הלא אני הבאתי לך אגרת מהמלך! שאל אותו החכם הראשון הנ"ל, האתה בעצמך קבלת האגרת מיד המלך בעצמו ממש? השיב לו: לאו, רק איש אחר נתן בידי האגרת בשם המלך, ענה ואמר: עתה ראה בעיניך, שדברי כנים, כי אין מלך כלל, וחזר ושאל אותו: תאמר לי; הלא אתה מן העיר מלוכה ומגדל שם מימיך, הגידה לי: הראית מימיך את המלך? השיב לו: לאו |כי באמת כן הדבר, שלא כל אחד ואחד זוכה לראות את המלך, כי אין המלך מתראה, רק בעתים רחוקות מאד|, ענה החכם הראשון ואמר: עתה ראה גם ראה, שדברי ברורים ומבררים שבודאי אין מלך כלל, כי הלא אפילו אתה לא ראית את המלך מעולם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והחכם הנ"ל, כשבא אליו האגרת מהמלך כנ"ל, השיב להחכם שהביאה: המתן ולין פה, ונדבר ונתישב, כי זהו עוצם החילוק שבין התם והחכם, התם כששמע שהמלך קורא אותו, רץ בזריזות נפלא, ולא היה לו זמן אפילו להסביר לאשתו איפוא הוא הולך, כי מי שהולך בתמימות ופשיטות, כל רצונו וכיסופו תמיד לראות את המלך, ומיד שהמלך קורא אותו, הוא רץ בזריזות גדול, ואין לו זמן כלל, מה שאין כן החכם, כששומע שהמלך קורא אותו, אומר "המתן ולין פה" היינו עיכוב ושהייה, כי צריך להתיישב ולהמליך בדעתו, מה זה ועל מה זה שהמלך קורא אותו, כי אינו מוכן לזה כלל, וזהו הענין שנצטוינו לא לאכול חמץ בשעה שיצאנו ממצרים, ונתקרבנו אל מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, כי החילוק שבין חמץ למצה הוא, מצה אופין אותה בזריזות גדול בלי שהייה, ולכן אינו נאחז בה אוירא דהאי עלמא, והוא מיכלא דאסוותא |מאכל של רפואה|, ומיכלא דמהימנותא |מאכל של אמונה|, שמכניס אמונה ודעת באדם, שיזכה להכיר את המלך ולהתקרב אל עבודתו באמת, מה שאין כן חמץ, מניחין אותו להתנפח, שיתאחז בו אוירא דהאי עלמא, והוא רמז לגיאות ורמות רוחא, שאסור לגמרי בשעה שרוצים לצאת ממצרים ולהתקרב אל המלך, כי אין זמן לשהות ולהתמהמה כלל.

לערב עשה עבורו סעודה גדולה, בתוך סעדתו נתחכם החכם בחכמתו ופילוסופיה שלו, כי עת סעודה הוא עת מלחמה |זוהר עקב רע"ב.|, ואם האדם זוכה להתגבר ברצונות וכיסופין אחריו יתברך, אזי דייקא בשעה האכילה יכול לקבל הארת הרצון המופלג, ויכסוף וישתוקק כל כך אל הקדוש ברוך הוא, עד שלא יידע מה

הוא רוצה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'|, ודייקא בשעת האכילה ניגשת עיקר היראת שמים אל האדם, ויכול להמתיק מעל עצמו כל מיני צער ויסורין |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ז|, כי אז נעשה ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב|, אבל אם אינו נזהר לאכול בקדושה וטהרה כראוי, אזי דייקא בשעת האכילה נתבלבל דעתו מאד ,ונכנס בו כסילות הדעת, וזה מביא אותו לחקור חקירות ודמיונות של הבל |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ז|.

וענה ואמר: מה זאת, שהמלך כזה ישלח אחרי, עבור שפל ברך כמוני, ומה אני, שהמלך ישלח אחרי?! הלא מלך כזה שיש לו ממשלה וגדולה כזו - ואני שפל ונבזה כנגד מלך גדול ונורא כזה, ואיך יתישב זאת בדעת, שמלך כזה ישלח עבור שפל כמוני? אם אמר בשביל חכמתי- מה אני כנגד המלך? וכי אין להמלך חכמים? וגם המלך בעצמו בודאי חכם גדול, ומה הדבר הזה, שהמלך ישלח עבורי? וישתומם על זה מאד מאד, כי זהו עוצם פגם הישות והגאוה של החכם, שבשעה שבא לעבודת השם יתברך, לבא למלך ולהתראות לפניו, פתאום נעשה עניו ושפל ברך מאד, ואינו מאמין שהמלך צריך אותו כלל, וזה ענוה פסולה מאד, הבא ממדת הגאוה והישות, כי כפי שאדם תמיד מרים ומגביה את עצמו בפני כל אדם, ומחפש גדולה וכבוד בעיני כל הבריות, כן נכנס בו ענוה פסולה, להקטין את עצמו בשעה שבא לעבודת השם יתברך, ולחשוב בעצמו, למה מלך גדול כל כך, צריך איש שפל וקטן כמוני? ובאמת היה צריך להיות בדיוק ההיפוך, שבשעה שבא לפני הבריות, היה צריך להעלות על דעתו עוצם שפלותו וגריעותו, ואיך שאינו ראוי להיות נחשב בעיניהם כלל, אבל כשבא לעבודת השם יתברך, אזי היה צריך להרים ולהגביה את עצמו עם כל הכוחות, בבחינת |דברי הימים ב' י"ז| ויגבה לבו בדרכי ה',

ולדעת שבוודאי כל תנועה קטנה חשוב ויקר מאד למעלה.

ענה ואמר זה החכם |הינו החכם הראשון, שהוא חברו של התם, כי כל זה- הכל מדבריו של אותו החכם הראשון חברו של התם, שאחר שהשתומם והתמיה עצמו מאד כנ"ל, ענה בעצמו דברים אלו ואמר להחכם השליח|: תדע מה שאני אומר דעתי, שבהכרח הדבר מובן ומברר, שאין מלך בעולם כלל, וכל העולם טועים בשטות הזה, שסוברים, שיש מלך, וראה והבן, איך אפשר זאת, שכל בני-העולם ימסרו עצמן לסמך על איש אחד, שהוא המלך? בודאי אין מלך בעולם כלל, כי זהו עוצם כוחו של הבעל דבר, שמקודם מכניס באדם ענוה פסולה, להיות כל כך קטן בעיניו בשעה שבא לעבוד את השם, ואחר כך מביא אותו לכפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן,

להכחיש במלך לגמרי, כי מקודם עושה את המלך כל כך רם ונישא, ואחר כך נופל כל כך בדעתו, עד שמתעוורים עיניו לגמרי, ואינו מאמין שיש מלך כלל, כי כן דרך המחקרים והפילוסופים, שמתחלה עושים את הקדוש ברוך הוא כל כך גבוה מאד, עד שאומרים ששכינתו מתחבא בשמים ממעל, ואינו משגיח בתחתונים חס ושלום, ואחר כך באים לידי כפירה גמורה רחמנא ליצלן, שאין מלך כלל, אבל אנחנו יודעים את האמת, שדייקא במקום גדולתו יתברך שם ענוותנותו, ודייקא מחמת שהקדוש ברוך הוא גדול כל כך, לכן משגיח בתחתונים בכל פרט ופרט, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, בבחינת |תהלים קי"ג| מי כה' אלהינו המגביהי לשבת, המשפילי לראות בשמים ובארץ, שמחמת גדולתו יתברך שמגביהי לשבת, לכן מסתכל על כל פרט ופרט בשמים ובארץ.

השיב החכם השליח הנ"ל: הלא אני הבאתי לך אגרת מהמלך! שאל אותו החכם הראשון הנ"ל, האתה בעצמך קבלת האגרת מיד המלך בעצמו ממש? השיב לו: לאו, רק איש אחר נתן בידי האגרת בשם המלך, ענה ואמר: עתה ראה בעיניך, שדברי כנים, כי אין מלך כלל, וחזר ושאל אותו: תאמר לי; הלא אתה מן העיר מלוכה ומגדל שם מימיך, הגידה לי: הראית מימיך את המלך? השיב לו: לאו |כי באמת כן הדבר, שלא כל אחד ואחד זוכה לראות את המלך, כי אין המלך מתראה, רק בעתים רחוקות מאדן, ענה החכם הראשון ואמר: עתה ראה גם ראה, שדברי ברורים ומבוררים שבודאי אין מלך כלל, כי הלא אפילו אתה לא ראית את המלך מעולם, כי החכם, בעוצם טפשות דעתו, חושב שכל אחד ואחד כבר ראוי לראות את המלך ביפיו, וכאילו ראוי למלך להתראות בפני כל אחד ואחד, ואינו מבין שלא כל אדם זוכה לראות את המלך, אלא צריכין הכנה גדולה, עם רצונות וכיסופים של ימים ושנים הרבה, עד שזוכים לראות את המלך, ואדרבה, זה שלא רואים את המלך, הוא הוכחה אמיתית על גדולת המלך, שאין רשות לכל אחד ואחד לראות אותו, רק לעתים רחוקות מאד, כפי ההכנה שמכין את עצמו, ורק צדיקים שזוכין לזכך ולבטל את עצמם לגמרי, ולרדוף אחר המלך בכל כוחם, הם זוכים לראות את המלך בקביעות עצום, ולהתענג בנועם זיו התקרבותו, והשם יתברך יזכינו להכניס בעצמינו את תמימותו של התם, ולדבק עצמינו במלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, עד שנזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תצוה שבת זכור ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים

ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ' המדבר ממתיקות התפילה ומתיקון הברית, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, איתא בגמרא |מגילה ט"ו:| בשעה שהגיעה אסתר לבית הצלמים בבית אחשורוש, נסתלקה ממנה שכינה, ואמרה, אלי אלי למה עזבתני וגו' |תהלים כ"ב|, ומגלה רביז"ל נפלאות על המזמור הזה, ואומר רביז"ל, כתיב |תהלים כ"ב|: הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי וגו' כי כל הפוגם בברית, אין יכול להתפלל בבחינת: "כל עצמותי תאמרנה" |תהלים ל"ה|, וכשאין מתפלל בבחינת: "כל עצמותי", 'אזי כלבא נחת ואכל קרבנו', היינו תפלתו, וכשמתפלל וטועם מתיקות בדיבורי התפלה, זאת הבחינה נקראת "כל עצמותי תאמרנה", ואין יכול לטעם מתיקות בתפלה, אלא כשתיקן פגם הברית, כי מיין מתיקין, זה בחינת מיין דדכיין, ומי שהוא בבחינת מיין מתיקין, אזי דבוריו מתוקים וטובים וכשיוצאים מפיו ומשמיע לאזניו, כמו שאמרו |ברכות ט"ו|: 'השמע לאזנך' וכו', אזי נכנסים מתיקות המיין לתוך עצמותיו, בבחינת |משלי ט"ו|: "ושמועה טובה תדשן עצם", וכשעצמות מרגישין מתיקות הדבורים, זה בחינת: "כל עצמותי תאמרנה", ואז אריה נחית ואכל קרבניה, כי עצם זה בחינת אריה |כמו שכתוב בתקונים תקון ג' בהי"א תקונים האחרונים|, אבל מי שפגם בבריתו, הוא בבחינת מיין מרירין, בבחינת |שמות ט"ו|: "ולא יכלו לשתות מים ממרה מיין מסאבין, זרע טמא, אזי אין יכול להתפלל בבחינת: "כל עצמותי תאמרנה" ואז כלבא נחת, שהוא בחינת מיין מרירין, שצווח הב הב, והוא בחינת מרה דאית לה תרי פיות, והוא בחינת: "חרב פיות" |משלי ה'|, בחינת גיהנם דאית לה תרי בנות, שצווחין הב הב |כמו שכתוב בתקונים שם|, וזה בחינת חולאת שקורין ברעכניש, רחמנא לצלן, ששובר עצמות של אדם וזה מחמת קלקול המח שבעצמות, בחינת מיין מסאבין, מיין מרירין, שבא החולאת הזאת מחמת תאות נאוף וזה שנצטוינו בקרבן פסח |שמות י"ב|: "ועצם לא תשברו בו", |וכתוב בזהר |בא מ"א:|: שהיו מקימין בעצמות "לכלב תשליכון אותו", וזה היה קשה מאד להמצרים עין שם| כדי שיבחינו כל אחד מישראל את עצמו, אם בריתו על תקונו, כי בפסח כתיב בו |שם|: "וכל ערל לא יאכל בו", כי עקר הפסח תלוי במצות מילה כידוע וכשהשליכו את עצמותיו לכלבים, וראו אם שלטו בהם הכלבים, חס ושלום, היו יודעים שאין הברית, חס ושלום, על תקונו: וזה מה דאיתא בזהר |פרשת קדושים דף פ:| "אל תהיו כסוס כפרד" לענין טומאת הברית, "אין הבין", ומביא הפסוק: "והכלבים עזי נפש" עין שם.

וזה: "הצילה מחרב נפשי ומיד כלב |עיין רע"מ פנחס רכ"ד:|, אבל הושיעני מפי אריה, הינו כשאריה יאכל קרבני, זה לי לישועה, וזהו אצל חרב וכלב כתוב לשון הצלה, ואצל אריה כתיב ישועה:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר שלימות האדם, שיזכה להגיע אל מתיקות התפילה, היינו להרגיש נועם עצום בתוך תפילתו, עד שירגיש מתיקות התפילה בתוך כל עצמותיו, בבחינת |תהלים ל"ה| כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, כי בשעה שאדם מתפלל, נדמה כמי שמטייל בגן נהדר, ומלקט לעצמו ציצים ופרחים נפלאים מכל מיני אילנות וצמחים הנמצאים סביבו, וכל דיבור ודיבור של התפילה מבקש ומתחנן ממנו לבל יפריד ממנו, מרוב החיות והדביקות שמקבל על ידו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ה|, והנה אל השגה כזאת יכולים להגיע רק על ידי תיקון הברית, שהוא תיקון המוחין, היינו שיקדש ויטהר את מוח מחשבתו מכל מיני מחשבות זרות ורעות, וידבק את מוחו בו יתברך, כי כפי תיקון וקדושת מוחו, כן זוכה להרגיש מתיקות נפלאה בדיבורי התפילה, עד שהתפילה היא בחינת כאשר ידבר איש אל רעהו, פנים אל פנים ממש, והנה כשאדם מתפלל בצורה כזאת, אזי אריה נחית ומקבל תפלתו, כי מבואר בגמרא |יומא כ"א:|, שבשעה שעושין ישראל רצונו של מקום, אזי האש על המזבח רבוצה כדמות אריה, ומקבל קרבנותיהם לרחמים ולרצון, אבל מי שפוגם בברית חס ושלום, וכל מוחו מעורב ומבולבל מאד, אזי מרגיש מרירות גדול בדיבורי התפילה, וקשה לו להוציא דיבורי התפילה מפיו, ואזי נחית כלבא וטורף תפלתו, כי בשעה שאין עושין רצונו של מקום אזי האש על המזבח רבוצה כדמות כלב |שם|, והוא סימן על פגם הברית רחמנא ליצלן, שעליו נאמר |סוטה ג:| קשורה בו ככלב, ולכן עיקר עבודת האדם לקדש מוח ומחשבתו ולזכות לתיקון הברית, כי אז ירגיש נועם עצום בתוך תפילתו, ותמיד יתפלל בחשק ובחיות גדול, ואז תתקבלו כל תפילותיו לרחמים ולרצון.

ומסיים רביז"ל, ודע שעזי פנים שיש בדור, הן הן הכלבים, כמו שכתוב |ישעיה נ"ו|: "והכלבים עזי נפש", והן עומדין וחולקים על תפלת איש הישראלי, שעדין לא תיקן בריתו בשלמות: וזה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |תענית י"א:|: 'צורבא מרבנן דיתיב בתעניתא, ליכול כלבא שירותא' כי בודאי הצדיק אכילתו היא יקר הערך, כי משביע את נפש דקדושה, כמו שכתוב |משלי י"ג|: "צדיק אכל לשבע נפשו", והאי צורבא מרבנן דמרעיב את נפשו, ואין יודע להשביע נפשו, בשביל זה, ליכול כלבא שירותא, שגם בהם כתיב: "לא ידעו שבעה", כי גם הוא

אין יודע איך להשביע את נפשו היקרה: ובשביל זה נקרא כלב בשם שגל |ראש-השנה דן, כי הוא בא על תאות המשגל כנ"ל: ודוקא שאין צריך להתענות ומתענה, אזי ליכול כלבא שירותא אבל מי שצריך להתענות, בודאי צריך להתענות ומצוה הוא, וזה בחינת דיתיב בתעניתא, יתיב דיקא, יתיב הוא מורה על הדבר שאין משתנה כמובא, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן, שהכלבים האלו שבאים על פגם הברית רחמנא ליצלן, מתלבשים בתוך העזי פנים שבדור, וחולקים על איש הישראלי, ומונעים אותו מתפילה כראוי, כי מי שזוכה לתיקון הברית באמת, הוא עוסק בתפילה בקביעות עצום, ואינו מתפעל משום בריה שבעולם, כי הוא דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, ותמיד שופך שיחות ותפלות אליו יתברך, ואין בריה שבעולם יכול למנוע אותו מזה, אבל מי שעדיין לא תיקן בריתו, הוא חלוש כח מאד, ומיד שתופסים אותו איזהו עזי פנים וליצנים שבדור, ומתלוצצים ממנו ומחלישים את דעתו, הוא נופל בדעתו מאד, ועוזב את התפילה לגמרי, והעזי פנים והכלבים אלו בעצמם, הם אנשים פגומים מאד בפגם הברית רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תענית ז:| כל מי שיש בו עזות בידוע שנכשל בעבירה, ובאשת איש, עיין שם, ולכן הם חולקים על האיש הזה שגם כן לא תיקן את בריתו, כי מצא מין את מינו וניעור, והאדם צריך לכוחות עצומות לעמוד חזק נגדם, ולא להתפעל מליצנותם כלל, רק יידע נאמנה, שאנשים אלו פגומים מאד, והם נואפים ככלבים, ועליו להתרחק מהם בתכלית הריחוק, ועליו להזכיר את עצמו שכל זה רק נסיון מלמעלה, לראות מה יעשה בעת צרה, אם יכניע את עצמו בפניהם, ויהיה נמשך אחר עזותם וליצנותם, או יעמוד חזק על עמדו ויצעוק הרבה אל השם יתברך שיציל אותו מן הכלבים האלו, ויזכה לתקן את בריתו ולהגיע את מתיקות התפילה, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל ומוסר את נפשו על עבודת התפילה, להתפלל תמיד אל השם יתברך, ולא להתפעל כלל מהעזי פנים שבדור, כי אז יזכה סוף כל סוף להגיע אל הארה גדולה בתוך תפילתו, ולתקן את בריתו כראוי, ולהיות דבוק בחיי החיים, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצוות עשיית הציץ, וכמו שכתוב |שמות כ"ח| ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קודש לה', והנה ידוע לנו מהבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שהתורה היא נצחיית, והיא שייכת לכל אדם בכל עת ובכל זמן, ואם כן יש להבין, איך שייך לנו היום מצות עשיית הציץ? והנה על פי דברי רביז"ל

הנ"ל מובן הענין מאד, כי הציץ מרמז על הדביקות בו יתברך תמיד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת י"ב.| על הפסוק |שמות כ"ח| והיה על מצחו תמיד שלא יסיח דעתו ממנו, וגם אמרו חכמינו הקדושים |ערכין ט"ז.| שהציץ מרצה על מעשה עזי פנים, ולכאורה מה הקשר בין זה לזה? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי על ידי שזוכים לדביקות אמיתי בו יתברך, על ידי זה מבטלים את הכח של העזי פנים שבדור, שהם הכלבים הרוצים לבטל את הדביקות והתפילה מנשמות ישראל, ועל ידי שהכהן שהוא הצדיק, מקדש את מוח מחשבתו יותר ויותר בלבישת הציץ, על ידי זה מבטל כח העזי פנים שבדור, ועוזר לנשמות ישראל לחזור בתשובה שלימה ולזכות לתיקון הברית באמת, בבחינת |שמות כ"ח| והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים וגו', שיזכו לקדושה וטהרה באמת, והבן.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דפרשת זכור ופורים בקשר עליון וחזק מאד, כי הנה המן הרשע היה תכלית העזות פנים של הסטרא אחרא, כי עשה את עצמו אליל ועבודה זרה, ורצה שכולם ישתחוו לו, ורצה לבטל את כוחם של ישראל שמתפללים תמיד אל השם יתברך, ולהחליש דעתם כאילו אלהיהם ישן הוא, ואינו שומע תפילתם, ומחמת שהיהודים שבאותו דור נהנו מסעודתו של אותו רשע, שהיה בה פגם ניאוף ועבירה רחמנא ליצלן, על ידי בא הכלב, שהוא המן עמלק, לשלוט בהם, ולכן הוציא אחשורוש בשעת סעודה, בגדי כהונה והציץ וכו', כדי להראות להם שכבר אבדו את הכח התפילה והדביקות, ועם ישראל כבר מסורים בידו חס ושלום, אבל מרדכי הצדיק, שהוא הצדיק האמת שבדור, בא והאיר בהם את אור התפילה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מגילה י"ב:| בן יאיר, בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו, והוא גילה לנשמות ישראל שאין להם שום עצה אחרת, רק לברוח אל הקדוש ברוך הוא ולהתפלל שיציל אותם מקליפת המן עמלק שנמשל לכלב, כי בא ללקק דמם של ישראל ככלב, |תנחומא יתרו סי' ד'|, ועל ידי שהיה להם אמונת חכמים, וצייתו למרדכי הצדיק, וכולם צעקו אל ה', זכו להנס הגדול של פורים, עד שנפל ונתבטל עזותו של המן לגמרי, וזכו לגאולה אמיתית, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת הימים האלו, ונזכה לפעול כל מיני ישועות ורחמים בימי פורים הקדושים, עדי נזכה לצאת מן הגלות לגמרי ולראות בישועתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תצוה ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים

מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ה, המדבר ממפלת הרשעים על ידי התגלות קדושת ארץ ישראל, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות בתורה זו של רביז"ל|, דע, כי לראות במפלתם של רשעים אי אפשר, אלא על-ידי בחינת ארץ ישראל, בבחינת |תהלים ק"י|: "שב לימיני עד אשית אויביך הדום לרגליך", ימין, זה בחינת ארץ ישראל, בחינת בנימין, בן ימין, שנולד בארץ ישראל |כמובא בפירש"י פרשת וישלח|, ולהמשיך בחינת קדושת ארץ-ישראל עכשיו בגלות, שהיא תחת יד הסטרא אחרא, ואין יכולת בקדושתה להתגלות, אף-על-פי-כן יכולין לגלות ולהמשיך קדושתה אפילו בגלות המר הזה, בבחינת |ויקרא כ"ו|: "ואף גם זאת בארץ אויביהם", היינו אפילו בגלות המר, יכולין לגלות בחינת גם זאת, ועל-ידי מה יכולין להמשיך את קדושת ארץ-ישראל, על-ידי התנוצצות אור זכות אבות כמאמר הזוהר |שלח דף קע"ד.| 'באתר דאית תמן אבות, אית תמן שכינתא', בחינת |שם|: "וזכרתי את בריתי יעקב וכו' והארץ אזכר", כשמתנוצץ אור זכות אבות, אזי נתגלה קדושת ארץ-ישראל, ולא די שהאדם ניצול מהרשע, אלא גם רואה בהרשע מה שהרשע רצה לראות בו וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מדבר כאן מענין מפלת הרשעים, שכוונתה למפלת הרשעים בכלל, ולמפלת הרשעות שיש בתוך כל אחד ואחד בפרט, כי יש בתוך כל אחד ואחד בחינה של רשעות הנמשך מן היצר הרע והסטרא אחרא השוכן בקרבו, ועיקר עבודת האדם להכניע ולבטל רשעות זו ולהביא אותה תחת ממשלת הקדושה, ודבר זה אי אפשר אלא על ידי התגלות קדושת ארץ ישראל, שהיא התגלות האמונה הקדושה, בבחינת |תהלים ל"ז| שכן ארץ ורעה אמונה, כי בארץ ישראל מתגלה הארת האמונה הקדושה ביותר, וכמו שכתוב |דברים י"א| תמיד עיני הוי"ה אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, וכל מה שאדם מכניס עצמו יותר בתוך האמונה הקדושה, כן הוא נכלל בקדושת ארץ ישראל, עד שאפשר לו להמשיך קדושת ארץ ישראל גם בחוץ לארץ, בבחינת |ויקרא כ"ו| אף גם זאת בארץ אויביהם וגו', שאפילו בארץ אויביהם שהוא בחינת חוץ לארץ, יכולים להמשיך השכינה הנקראת גם זאת, וכמו שאומר רביז"ל כאן, שאפילו בגלות המר הזה יכולין להמשיך קדושת ארץ ישראל, וזהו על ידי התנוצצות זכות אבות, כי האבות הקדושים היו הראשונים שגילו ופירסמו את האמונה הקדושה בעולם, והם מסרו נפשם כל ימי חייהם לגלות ולפרסם האמונה הקדושה למען ידעו כולם ממלכותו יתברך, ולכן

להם הובטח ירושת הארץ, שהוא המקום של גילוי האמונה הקדושה, היינו שירשו מקום שיכולים שם ביותר להתדבק בהאמונה הקדושה, ולכן כשמתנוצץ זכות אבות אזי האדם זוכה לירש קדושת ארץ ישראל.

והנה מבואר בתורה זו, שעיקר התנוצצות זכות אבות מתגלה על ידי השלש תפילות, שחרית מנחה מעריב, כי אברהם תיקן תפלת שחרית, יצחק תיקן תפלת מנחה, ויעקב תיקן תפילת ערבית |ברכות כ"ו:|, נמצא כשאדם נזהר בהשלש תפלות כראוי, להתפלל אותם במתינות מלה במלה, ולדקדק בכוונתם, וגם להתפלל אותם בצבור, אזי ממשיך על עצמו התנוצצות אור זכות אבות, שהיא התגלות האמונה הקדושה, ועל ידי זה הוא יורש קדושת ארץ ישראל, דהיינו שזוכה להרגיש קדושת ארץ ישראל בכל מקום שהולך, וממילא רואה במפלת הרשעים, כי מיד שמתגלה האמונה הקדושה, והאדם מתחבא ומתכסה תחת צל כנפיו יתברך, בבחינת |ישעיה נ"א| ובצל ידי כסיתיך, אזי אי אפשר לשום רשע לשלוט בו ולהרע לו כלל, אדרבה הוא רואה בהרשע מה שהרשע רצה לראות בו, כי כשאדם מתחבא תחת צל כנפיו יתברך, הרי הוא במקום שמור מכל רע, שהרי הוא יתברך בעצמו שומר עליו, וכמשל המדרש |שמות רבה פרשה כ"ז סי' ג'| שהצייד רצה לתפוס איזה עוף והלך העוף וישב עצמו על כתר המלך, אזי אמר הצייד למקום טוב ברחת, שם איני יכול לירות בך, שהרי אולי אכשל ויגיע החץ במלך, וכן הוא אצל כל אחד ואחד שמושיב עצמו אצלו יתברך, ומתכסה עצמו תחת צל כנפיו יתברך, אף אחד בעולם לא יכול להרע לו, ונופלין כל שונאיו לפניו, וכמו כן הרשעות שיש בתוך כל אחד ואחד מתחיל להיכנע ולהתבטל, כי על ידי התגלות האמונה הקדושה, האדם מכניע את הרע שיש בקרבו, ומקבל כוח לשלוט על יצרו ולהכניע אותו לגמרי, כי מעט אור דוחה הרבה מן החושך, וכל מה שאור האמונה הקדושה מתגלה אצל האדם, כן נופל ונתבטל מלפניו הרע שלו, ולכן אשרי מי שנזהר תמיד להתפלל כל השלש תפילות כראוי מלה במלה, וגם לדקדק להתפלל אותם בצבור ובכוונה כראוי, כי אז ימשיך על עצמו אור זכות אבות, שהיא התגלות קדושת ארץ ישראל, ואזי יפלו כל שונאיו מלפניו, ויראה תמיד בישועת ה', אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות עשיית הציץ, וכמו שכתוב |שמות כ"ח| ועשית ציץ זהב טהור, ופתחת עליו פתוחי חתם קדש להוי"ה וגו' והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני הוי"ה, והנה חכמינו הקדושים אומרים |ערכין ט"ז.| שהציץ היה מכפר על חטא עזי פנים, כתיב הכא, והיה על מצחו תמיד, וכתיב התם |ירמיה ג'|

ומצח אשה זונה היה לך, ויש להבין למה דייקא הציץ היה לו כח הזה לכפר על עוון עזות מצח? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה הציץ היה מרמז על הדביקות בו יתברך שהוא ענין התגלות האמונה, שיכיר האדם שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ולא יסיח דעתו ממנו יתברך על אף רגע, שזהו ענין הציץ שנאמר והיה על מצחו תמיד, ואמרו חכמינו הקדושים |יומא ז.| שאסור להסיח דעתו ממנה, וממנו לומדים את האיסור להסיח דעת מן התפילין, קל וחומר מציץ, ומה ציץ שאין בה אלא אזכרה אחת אסור להסיח דעתו ממנה, תפילין שיש בהם כ"א אזכרות קל וחומר שאסור להסיח דעתו ממנה, ומיד שאדם דבוק באור האמונה הקדושה, הוא ממשיך על עצמו אור זכות אבות וקדושת ארץ ישראל, כי על ידם מתגלה האמונה הקדושה, וזהו בחינת והיה על מצחו תמיד, ואמרו חכמינו הקדושים |מדרש תהלים מזמור ק"ה| אין תמיד אלא ארץ ישראל, כמו שכתוב |דברים י"א| תמיד עיני הוי"ה אלקיך בה, וכשמתגלה האמונה הקדושה אזי יש מפלת הרשעים, שהוא ענין הכנעת העזי פנים, שבכלליות כל הרשעים ועזי פנים שבדור יש להם מפלה, ואינם יכולים לשלוט בעם ישראל כלל, וכמו שמצינו אצל מלחמת מדין, שפנחס הראה להם הציץ ונפלו בלעם וחמשת מלכי מדין על חלליהם |כמובא ברש"י במדבר ל"א פסוק ו'|, וכן בפרטיות הרשעות והעזות פנים של כל אחד ואחד נופל ומתבטל, והציץ מכפר ומרצה עליו, כי מתחיל להרגיש אור דביקות האמונה הקדושה, וממילא כל הרע מתבטל ממנו לגמרי, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמו אור האמונה הקדושה, ונזכה להתפלל כל השלש תפילות בכל יום בדביקות אמיתי, עדי נזכה לראות במפלתן של רשעים ובהקמת מלכות דקדושה בכל העולם כולו במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תצוה ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבן מלך ובן שפחה שנחלפו דף רס"ז עיין שם.

והמילדת הנ"ל, מחמת שנשים דעתן קלות, הלכה וגילתה הסוד לאחד, איך שהחליפה הבנים, כנ"ל, וחברא חברא אית לה, עד שנתגלה הסוד מאחד לחברו, כדרך העולם, עד שהיו העולם מרננים בזה, איך שנחלף הבן מלך, אבל אין רשאים לדבר מזה שלא יתגלה למלך, כי בודאי אין רשאים שידע המלך מזה, כי מה יעשה המלך בזה, כי אין תקנה לזה, כי אי-אפשר להאמין, אולי הוא שקר, ואיך אפשר לחזור

ולהחליף? ועל כן בודאי אסור להם לגלות זאת למלך, רק העם היו מרננים ביניהם על זה, ויהי היום, והלך אחד וגילה הסוד באזני הבן מלך, איך שאומרים עליו, שנחלף כנ"ל, אך אי-אפשר לך לחקור על זה, כי אין זה כבודך ואי-אפשר לך לחקור זאת כלל, אך הודעתי לך זאת, כי אולי יהיה קשר כנגד המלוכה, ויוכל הקשר להתחזק על-ידי-זה, כי יאמרו, שהם לוקחים לעצמם הבן מלך למלך, היינו אותו שאומרים עליו שהוא הבן מלך האמתי כנ"ל, על כן אתה צריך לחשב מחשבות על הבן הנ"ל להעבירו |כל זה הוא דברי אותו האיש, שגילה הסוד לבן השפחה, הנקרא בן המלך|.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והמילדת הנ"ל, מחמת שנשים דעתן קלות, הלכה וגילתה הסוד לאחד, איך שהחליפה הבנים, כנ"ל, וחברא חברא אית לה, עד שנתגלה הסוד מאחד לחברו, כדרך העולם, עד שהיו העולם מרננים בזה, איך שנחלף הבן מלך, כי כשאדם רוצה להחזיק סוד, ואינו רוצה שיתגלה הסוד לבריות, אסור לו להגיד את זה לאף אחד, יהיה מי שיהיה, כי מיד שאדם מגלה לאחד איזה סוד, הרי כבר אינו סוד, כי כבר ידוע לאחר, וממילא לא ישאר סוד גם אצל השני, כי חברא חברא אית ליה, וכמו שהוא גילה הסוד, גם השני יגלה הסוד, וכן מאחד לשני עד שידעו כולם, ולכן |משלי כ"ה| וסוד אחר אל תגל, ואם אדם רוצה להחזיק סוד, שישמור את זה בקרבו, ויהיה הסוד רק בינו לבין השם יתברך.

אבל אין רשאים לדבר מזה שלא יתגלה למלך, כי בודאי אין רשאים שידע המלך מזה, כי מה יעשה המלך בזה, כי אין תקנה לזה, כי אי-אפשר להאמין, אולי הוא שקר, ואיך אפשר לחזר ולהחליף? ועל כן בודאי אסור להם לגלות זאת למלך, רק העם היו מרננים ביניהם על זה, כי לדבר מענין החילוף בין בן המלך לבן השפחה, זה דבר שאי אפשר לדבר בפרהסיא, כי היא הענין של החלפת היכלי התמורות, שקשה מאד לבני אדם להבין, כי בן השפחה מרמז על הסטרא אחרא וכוחות הטומאה המתגלים ומתפרסמים בעולם, ובן המלך מרמז על כוחות הקדושה וגילוי אלקותו יתברך המתעלמים ומתכסים בעולם, וכמו שרואים בחוש שבכלליות העולם, הגוים ואומות העולם יש להם כל הכבוד והגדולה, ועם ישראל נבזים ושפילים, וזהו החילוף בין בן השפחה לבן המלך, אבל אי אפשר לדבר מזה בפרהסיא, פן יתרבה שנאת האומות על עם ישראל, ויוסיפו לרדוף אותם חס ושלום, וכן הוא בפרטיות אצל עם ישראל בעצמם, ושבכל מקום שיש יותר התגלות הקדושה, שם יש יותר חילוף ותמורה, ואומרים אנשי העולם שהקדושה אינה כלום,

ובמקום שיתפרסמו הצדיקים אמיתיים שבדור, ויתגלה הלימוד הנפלא שלהם לכל באי עולם, תחת זה מתפרסמים מפורסמים של שקר שאינם יודעים בין ימינם ושמאלם, והצדיקים אמיתיים נשארים נבזים ושפילים, ולכן אפילו אלו שכן יודעים מן האמת, אי אפשר להם לדבר מזה בפומבי ובאיתגליא, רק מרננים זה לזה בשתיקה, וכל אחד מוסר לחבירו כפי הבנתו והשגתו, וכמו שהיה בכל הדורות, שהתגלות דבר רביז"ל הלך בשקט ובאיתכסיא, איש מפי איש והיה קשה לדבר מזה בפירסום גדול.

ויהי היום, והלך אחד וגילה הסוד באזני הבן מלך, איך שאומרים עליו, שנחלף כנ"ל, אך אי-אפשר לך לחקור על זה, כי אין זה כבודך ואי-אפשר לך לחקור זאת כלל, אך הודעתי לך זאת, כי אולי יהיה קשר כנגד המלוכה, ויוכל הקשר להתחזק על-ידי-זה, כי יאמרו, שהם לוקחים לעצמם הבן מלך למלך, היינו אותו שאומרים עליו שהוא הבן מלך האמיתי כנ"ל, על כן אתה צריך לחשב מחשבות על הבן הנ"ל להעבירו |כל זה הוא דברי אותו האיש, שגלה הסוד לבן השפחה, הנקרא בן המלך|, והנה כאן כבר רואים סימן והוכחה מוחלטת על מהות בן השפחה, כי מיד שאדם חושב מחשבות על השני להעביר אותו מן העולם, זהו סימן והוכחה מוחלטת שאינו יותר מבן השפחה, ויש לו נשמה גרועה ופחותה מאדן והוא רחוק מן הקדושה בתכלית הריחוק, כי מי שהוא בן המלך, ושורש נשמתו מן הקדושה והמלכות, יש לו מקום בלבו לכל אחד ואחד, ואין לו שנאה וקנאה על אף אחד, ומצדו חושב הלוואי שהיה טוב לכולם, כי רוצה לראות אך ורק בטובת כולם, אבל מי שאין נפשו משורש הקדושה, ואדרבה הוא מושרש בשקר, מיד כשרואה גדולת חבירו, הוא מתקנא בו, ומתחיל השנאה לבעור בתוכו עד שמתיר את דמו לרצוח אותו ממש, שזהו ראשי תיבות שקר ש'נאה ק'נאה ר'ציחה, ולכן כל אחד ואחד צריך לעבוד הרבה לעקור את מדת הקנאה מלבו, ולא לקנאות בטובת וגדולת חבירו כלל, אלא אדרבה לשמוח בו, כי הקנאה עוקרת את האדם משורשו לגמרי, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קנ"ב:| כל מי שיש בו קנאה עצמותיו מרקיבין, היינו עדיין בחיים חיותו, עצמותיו מרקיבין בתוכו מרוב קנאה שבוער בו, ואין לו מנוחה כל ימי חייו כלל, מה שאין כן כשאדם שמח בגדולת וטובת חבירו, אזי יש לו חיים של שמחה ונחת, והוא בריא ושלם בגופו ובדעתו, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו מדת הטוב עין, להסתכל על הטוב שיש בכל אחד ואחד ולשמוח בהם, ועל ידי זה יתגלה המלכות של הקדוש ברוך הוא בעולם, ואיך שאנחנו כולנו בני מלכים הם, ונראה בגילוי שכינת עוזו יתברך במהרה בימינו

אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תצוה ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח' המדבר ממצות תוכחה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות בתורה זו של רביז"ל|, אף-על-פי שתוכחה הוא דבר גדול, ומוטל על כל אחד מישראל להוכיח את חברו, כשרואה בו שאינו מתנהג כשורה, כמו שכתוב |ויקרא י"ט|: "הוכח תוכיח את עמיתך", אף-על-פי-כן לאו כל אדם ראוי להוכיח, כמו שאמר רבי עקיבא |ערכין ט"ז:| 'תמה אני, אם יש בדור הזה מי שיכול להוכיח', ואם רבי עקיבא אמר זאת בדורו, כל-שכן בדור הזה של עכשיו, כי כשהמוכיח אינו ראוי להוכיח, אזי לא די שאינו מועיל בתוכחתו, אף גם הוא מבאיש ריח של הנשמות השומעים תוכחתו, כי על-ידי תוכחתו הוא מעורר הריח רע של המעשים רעים ומדות רעות של האנשים שהוא מוכיחם, כמו כשמונח איזה דבר שיש לו ריח שאינו טוב, כל זמן שאין מזיזין אותו הדבר, אין מרגישין הריח רע, אבל כשמתחילין להזיז אותו הדבר, אזי מעוררין הריח רע, כמו-כן על-ידי תוכחה של מי שאינו ראוי להוכיח, על-ידי-זה מזיזין ומעוררין הריח רע של המעשים רעים ומדות רעות של האנשים שמוכיחם, ועל-כן הוא מבאיש ריחם, ועל-ידי-זה הוא מחליש את הנשמות שלהם, ועל-ידי-זה נפסק השפע מכל העולמות וכו', אבל כשהמוכיח ראוי להוכיח, אזי אדרבה הוא מוסיף ונותן ריח טוב בהנשמות על ידי תוכחתו וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מצות תוכחה היא מצוה גדולה מאד, כי עלי ידי תוכחה יכולים להחזיר בני אדם בתשובה ולהורות להם הדרך הנכון, וגם מצות תוכחה מציל את האדם מאיסור "לא תשנא את אחיך בלבבך", המוזכרת בתחילת הפסוק לפני "הוכיח תוכיח את עמיתך", כי כשרואה את חבירו עושה דבר בלתי הגון, הרי נכנס בלבו שנאה וטינא עליו, אבל כשניגש ומוכיח אותו בדרכי נועם ואהבה, אזי לפעמים מתברר שהלה לא ידע כלל מה הוא עושה, או לא ידע את חומר הענין, וכששומע תוכחה מתחרט לגמרי, ואזי מתבטל השנאה מלבו, וזהו פירוש הפסוק לא תשנא את אחיך בלבביך, ואיך? על ידי הוכיח תוכיח את עמיתך, כי אזי ולא תשא עליו חטא, היינו שלא תשא על עצמך החטא של "ולא תשנא" שנכנס

בך שנאה עליו מחמת שראית אותו לעשות עבירה, כי הלאו של "לא תשנא" הוא חמור מאד, והרבה יותר חמור מלאווין אחרים שעוברים רק בשעתם, כגון למשל אכילת חזיר, שעוברין עליו רק כשיש לו כזית בבית הבליעה, מה שאין כן איסור "לא תשנא" עוברין עליו בכל עת ורגע שיש לו בלבו שנאה על שום בר ישראל, ולכן מצות תוכחה היא מצוה גדולה מאד, כי מצד אחד יכול להדריך את חבירו על הדרך הנכון, ומצד שני יציל את עצמו מאיסור החמור של לא תשנא את אחיך בלבביך. אבל המוכיח צריך להיות מוכיח הגון וישר, היינו שהוא בעצמו יהיה נקי מן החטא הזה שהוא מוכיח עליו, כי אם לא, הרי אומרים לו, עד שאתה אומר טול קיסם מבין שיניך, טול קורה מבין עיניך | שם ערכין ט"ז: אצל מאמר רבי עקיבא הנ"ל, כי איך אתה ניגש להוכיח את אחר בשעה שיש בך אותו הפגם ואולי יותר גרוע ממנה, וגם אפילו כשאדם יודע בעצמו שהוא נקי מזה, הרי התוכחה צריך להיות בדרכי נועם ואהבה, שלא יעורר הריח רע של המעשים רעים שלו, ואדרבה יתן בו ריח טוב, וכמו שעשה משה רבינו בתוכחתו לעם ישראל על חטא העגל, שהיה חטא חמור מאד כלול מעבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות גדמים, ואף על פי כן הוכיח אותם משה רבינו בדרכי נועם, ואמר להם |שבת פ"ח:| עדיין חביבותא היא גבן, שעדיין הקדוש ברוך הוא אוהב אתכם, שנאמר |שיר השירים א'| נרדי נתן ריחו, הסריח לא נאמר אלא נתן ריחו, שנתן בהם משה רבינו ריח טוב בתוכחתו, ועל ידי זה עשו כולם תשובה מרוב בושה, אבל אם אין האדם יודע איך להוכיח, הרי הוא מעורר הריח רע של הנשמות שהוא מוכיח אותם, כי כל אחד ואחד כפי המעשים רעים שלו יש לו ריח רע רחמנא ליצלן, ובפרט כשגם יש לו ישות וגיאות, יש לו ריח של נבילה ממש, וכמו שמספרים חכמינו הקדושים |מדרש אגדה| שפעם הלך אליהו הנביא ביחד עם רבי יהושע בן לוי, והריח רבי יהושע בן לוי ריח של נבילה כנגדם, וסתם רבי יהושע את חוטמו ולא היה יכול לסבול הריח, אבל אליהו הנביא לא הריח ריח רע כלל, ואחר זמן התחיל אליהו הנביא להריח ריח של סרחון בלתי נסבול, ורבי יהושע בן לוי לא הריח כלל, ופתאום עבר על ידם איזה תלמיד חכם בעל גאוה גדול, ואמר אליהו שהגאוה שלו מסריח ממנו מאד, כי המעשים רעים שבאדם, ובפרט הגאוה, מכניסים בו ריח רע מאד חס ושלום, וכשאחד בא ומוכיח אותו, אבל אינו יודע איך להוכיח, הרי מתעורר הריח רע והגאוה שלו, ועושה סירחון גדול בכל סביבותיו, וכדוגמת הזבל והצואה כשמונח במקום אחד ולא נוגעים בה, אין סרחונה הולכת למרחוק, אבל מיד שנוגעים בה ומערבבים אותה, הרי הסרחון הולך

בכל סביבותיה ואי אפשר לעמוד שם כלל, ולכן כשאינו יודע איך להוכיח בדרכי נועם ואהבה, יותר טוב לא להוכיח כלל, כי עלול להבאיש ריח של השני ולא יפעול שום דבר כלל.

והנה רבי עקיבא אמר בדורו, תמה אני אם יש בדור הזה מי שראוי להוכיח, ואומר רביז"ל, שאם רבי עקיבא אמר כן בדורו, מי יכול להתפאר היום שהוא ראוי להוכיח? כי רבי עקיבא בוודאי ידע את מעלת כל אחד ואחד, ואמר |בראשית רבה פרשה כ"ד סי' ז'| ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, וכל ימיו עבד את הקדוש ברוך הוא במסירת נפש ממש, וכמו שאמר |ברכות ס"א| בשעת מיתתו, כששרקו את בשרו במסרקות של ברזל, ושאלו תלמידי רבינו עד כאן?! ואמר להם, כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה מתי יבוא לידי ואקיימנו, ועכשיו לא אקיימינו? ומפרש רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ג| שכל ימיו היה רבי עקיבא מרגיש צער ויסורי המיתה ממש, בכל פעם שהיה קורא קריאת שמע עיין שם, הרי שעבד את הקדוש ברוך הוא במסירת נפש ממש, וכשראה את כ"ד אלף תלמידיו שלא נהגו כבוד זה בזה, בוודאי הוכיח אותם כראוי, אבל אף על פי כן לא הועיל בתוכחתו, וכולם מתו בפרק אחד בין פסח לעצרת |יבמות ס"ב:|, הרי שראה רבי עקיבא שענין תוכחה הוא דבר קשה מאד, ולכן כל מי שבא לעסוק בענין תוכחה בוודאי צריך לאזור מתניו לדעת איך להוכיח באופן הראוי, ולא להבאיש חס ושלום את ריח הנשמות שהוא בא להוכיח אותם.

והנה העיקר בתוכחה הוא להוכיח בדרכי נועם ואהבה, כמו שעשה משה רבינו בחטא העגל, היינו לגלות לאדם את עוצם מעלתו וחשיבותו אצל השם יתברך, ואיך פגם החטא והעוון אינו ראוי לו כלל, כי על פי רוב בני אדם נופלים מאד בדעתם, ובפרט אחר שנפלו ונכשלו באיזה חטא ועוון, וחושבים שכבר אבדה תקוותם וכלה סברם, ואין להם שום תקנה כלל, אבל כשמגלים להם שעדיין הקדוש ברוך הוא אוהב אותם, והוא יתברך מצפה לתשובתם, והשם יתברך שציוונו על התורה והמצוות, צוונו גם על מצות תשובה, שאם אדם נפל ונכשל, יש לו עכשיו מצוה חדשה של תשובה, ואם יזכה לעשות תשובה באמת, הרי כל עונותיו יתהפכו לזכיות, נמצא שירידתו היא תכלית עלייתו, ולכן צעק ואמר רביז"ל "אין שום ייאוש בעולם כלל" |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ח|, כי אסור להתייאש וליפול בדעתו מפני שום ירידה ונפילה שבעולם, כי דייקא מירידתו ונפילתו יכול לחזור בתשובה, ולהכיר את הקדוש ברוך באופן נעלה ונורא מאד, מה שלא היה יכול להכיר מקודם כלל, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ד:|

במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי הבעל תשובה כבר ראה את החושך ואת הרע, ולכן עכשיו כשחוזר בתשובה הוא מכיר היטיב את עוצם מעלת האור והטוב, וכשהוא חוזר אליו יתברך הרי גורם תענוג ושעשועים גדולים בכל העולמות, ולכן אסור להתייאש כלל, והמוכיח שבא להוכיח בני אדם, צריך לדעת היטיב ידיעות אלו, ואיך למסור אותם לאנשים שהוא מוכיח, ובדרך זה יצליח להכניס בהם ריח טוב ותקוה טובה עד שחזרו בתשובה שלימה באמת.

והנה אומר רביז"ל בהמשך דברי תורה זו, שיש מזונא דנשמתא ומזונא דגופא, מזונא דנשמתא יונקת מהריח טובות של מצות ומעשים טובים שהאדם עושה, ומזונא דגופא יונקת מאכילה ושתיה וגשמיות עולם הזה שאדם עוסק בהם, ועל ידי מזונא דגופא נחלש מזונא דנשמתא, וצריכין להגביר מזונא דנשמתא על מזונא דגופא, על ידי ששומע את הקול של המוכיח ההגון, כי הוא נותן ריח טוב בנשמות השומעים קולו, ועל ידי זה מתקדש גופו ואכילתו ושתייתו, וזוכה לשמוע את קול של הקדוש ברוך הוא שמשקה את גן, וזוכה להתעדן בתענוג הגן עדן וכו', עיין כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בשעה שאמר רביז"ל תורה זו, בראש השנה האחרון שנת תקע"א, היה סיפור בליל ראש השנה אצל השולחן של רביז"ל, שכל אנ"ש עמדו בתור ליטול נטילת ידים, ואחד מאנ"ש שעמד בסוף התור פיחד שלא ישאר דבש בצנצנת לטבול בו פרוסת המוציא שלו, ולכן לקח את הצנצנת מעל השולחן והחביא אותו תחת כנף בגדו, ורביז"ל ראה את זה ממקומו, והצטער על זה, וענה ואמר: כמו ילדים! המוציא עם דבש! |"אזוי וויא קינדערלאך! המוציא מיט האניג"| כאומר שזה מנהג ילדים קטנים להכין לעצמם חלה עם דבש, כי חוששים שאחר כך לא ישאר להם, כי אצל השולחן רביז"ל היתה נוהגת דרך ארץ גדול מאד, ואף אחד לא חטף מחבירו כלום, והצלחת של השיריים של מאכלי רביז"ל עבר דרך כל אנ"ש, וכל אחד לקח רק משהו, ודקדק שישאר גם לחבירו, ולכן כשאחד הלך ותפס את צנצנת הדבש לעצמו היה זה פגם גדול אצל שולחן רביז"ל, ולכן למחרת בתוך התורה דיבר רביז"ל מענין מזונא דגופא שמחליש את מזונא דנשמתא, כי כשאדם עושה עסק מאכילת גופו, ואינו אוכל בקדושה ובטהרה ובדרך ארץ כראוי, הרי הוא מחליש כח נשמתו, וכבר קשה לו לקבל השגות אלקות, ולשמוע את דברי המוכיח ההגון, מה שאין כן כשאדם זוכה לקדש את אכילתו כראוי, אזי אדרבה בשעת אכילתו נעשה ייחוד קודשא בריך הוא אפין באפין |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"בן, ודייקא אז יכול לקבל הארת הרצון המופלג, שישתוקק ויכסוף אחריו

יתברך ולא ידע כלל מה הוא רוצה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'|, בבחינת |שמות כ"ד| ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו, שדייקא בשעת האכילה והשתייה יכולים לראות אלקות, והוא עיקר תכלית עבודת האדם, שיזכה לקדש בשר גופו בקדושה עליונה כזאת, עד שמבשר גופו בעצמו יראה את השם יתברך, בבחינת |איוב י"ט| ומבשרי אחזה אלוה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי כ"ב|.

ולכן האדם צריך לעבוד מאד להגביר אצלו את מזונא דנשמתא, היינו המזון של נשמתו שהוא תורה, תפילה, מצוות ומעשים טובים, כי כשאדם לומד תורה אזי בכל מלה ומלה שהוא לומד הרי נותן מזון ומחיה לנשמתו, ומחיה אותה ממש, וכן בכל דיבור ודיבור של תפילה והתבודדות אליו יתברך, הוא מפרנס ומבריא את נשמתו עד שלאט לאט מזדכך נשמתו וגופו גם יחד, וכן בכל מצוה ומצוה שהוא מקיים הרי גופו משמש לנשמתו, ועל ידי זה מתהפך חומר גופו לאור נשמתו |כמבואר כל זה בתורה כ"ב הנ"ל|, ומיד שאדם מגביר כוח נשמתו הרי זוכה לשמוע את קולו של המוכיח ההגון, שהוא הצדיק האמת שמוכיח את נשמות ישראל, שיזכו לקיים את רצונו יתברך באמת, וזהו הקול המשקה את הגן, היינו הגן עדן, כי כל אחד מתחיל לראות איך שהחיים שלו בזה העולם הוא חיי גן עדן ממש, כי כשזוכים לקיים את רצונו יתברך, וגם הגוף שלו משמש לעבודת השם יתברך, אזי החיים הם חיי גן עדן ממש, כי הוא בן חורין מכל תאוות גשמיות עולם הזה, והוא עולה ומתדבק בו יתברך כחפצו וכרצונו, ומתענג על נועם זיו השכינה ממש, וזהו הקול של משיח שיחזיר את כל הבריות אליו יתברך, וינגן על כינור של ע"ב נימין שהוא בגימטיא חס"ד, כי משיח ימצא את הנקודות טובות שיש בתוך כל אחד ואחד, ויגדיל ויפאר אותם בדרך המוכיח ההגון, עד שיעורר את החסד והטוב שיש בתוך כל אחד ואחד, וזהו ע"ב נימין דייקא, שהוא בחינת שם הוי"ה שכותבים באחוריים, י' י"ה יה"ו יהו"ה, שעולה בגימטירא ע"ב כמנין חס"ד, כי כשאדם מתחיל בכל פעם מחדש לחפש את רצונו יתברך, ואפילו שנפל למקום שנפל, וירד למקום שירד, הוא מתחיל בכל פעם מחדש, ויודע שאין שום ייאוש בעולם כלל, אזי נמשך עליו חסד גדול, וזוכה לשמוע את השיר הנפלא של משיח שהוא הקול של הצדיקי אמת שבדור, וזוכה לחזור אליו יתברך באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות עשיית המעיל, וכמו שכתוב |שמות כ"ח| ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת, והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו וגו', ועשית על שוליו רמני תכלית וארגמן וגו' ופעמוני זהב בתוכם סביב, והיה על אהרן לשרת

ונשמע קולו בבואו אל הקודש וגו', ויש להבין מה הרמז בכל התכשיטים האלו של המעיל פעמון זהב ורמון וגו', וגם מהו ענין ונשמע קולו וגו' דייקא אצל המעיל? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה חכמינו הקדושים אומרים |ערכין ט"ז.| שהמעיל היתה מכפרת על עוון לשון הרע, כי עוון לשון הרע חמור מאד, ואומרים חכמינו הקדושים |מדרש תהלים מזמור י"ב| קשה לשון הרע משלש עבירות שנקראו גדולות, עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים, ויש להבין למה באמת לשון הרע גדול וחמור כל כך? אבל הענין הוא, כי לשון הרע הוא זה לעומת זה של המוכיח ההגון, כי המוכיח ההגון מוציא את הנקודות טובות שיש בתוך אחד ואחד, ומגדיל ומפאר אותם מאד עד שמחזיר אותם בתשובה, מה שאין כן המספר לשון הרע הוא תכלית ההיפוך, שמוציא הרע שבתוך כל אחד ואחד ומשפיל ומבטל אותו, ולכן הוא שקול כנגד כל העבירות הכי חמורות, כי על ידי המוכיח ההגון שהוא משה רבינו עליו השלום, הרי יכולים להחזיר נשמות ישראל בתשובה אפילו מחטא העגל שהיה כלול מג' עבירות הנ"ל, בבחינת נרדי נתן ריחו, שהכניס בהם ריח טוב להחזיר אותם בתשובה, מה שאין המספר לשון הרע, ומחפש ומבקש הרע שיש בתוכו, הרי מחליש כוח נשמתו ומפיל אותו בעומק רשעתו יותר ויותר, ומשאיר אותו בפגם ג' עבירות הנ"ל, ולכן הכהן הגדול שהוא הצדיק האמת, איש החסד, מלביש עצמו במעיל האפוד, להזכיר עצמו את עוצם מעלת כל אחד ואחד מישראל, ושיוכיח אותם בדרכי נועם ואהבה, וזהו, והיה פי ראשו בתוכו, היינו בשעה שמשתמש עם פיו יהיה ראשו בתוכו, ויהיה כוונתו ורצונו רק להגביה ולהרים הנשמות שהוא מוכיח, שפה יהיה לפיו וגו', שיהיה שפה וצמצום לדיבורי פיו, שידקדק לדבר רק דיבורי חיזוק ואהבה, ולהחזיר בני אדם אל התורה, ואז לא יקרע, לא יגרום להם קריעה ונפילה חס ושלום, רק אדרבה ירים ויגביה אותם למעלה למעלה.

וזהו, ועשית על שוליו רמוני תכלת וארגמן, כי הרמונים מורין על הנקודות טובות שיש בתוך כל אחד ואחד מישראל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות נ"ז.| על הפסוק |שיר השירים ד'| כפלח הרמון רקתך, אפילו ריקנין שבך מלאים מצוות כרמון, כי המוכיח ההגון צריך תמיד להסתכל על הנקודות טובות שיש בתוך כל אחד ואחד, ולהגדיל ולפאר אותם, ופעמוני זהב בתוכם סביב, זהו קול החסד של הצדיק, וכמובא במפרשים |עי' בעל הטורים| שהיו סך הכל ע"ב פעמונים, כי זהו כמנין חס"ד הנ"ל, שהצדיק הולך בדרך חסד לחפש ולבקש הנקודות טובות של כל אחד, ועל ידי זה הפעמונים משמיעים קולם, שהם ע"ב

כמנין חס"ד הנ"ל, והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו וגו' ולא ימות, היינו הקול של המוכיח ההגון יהיה נשמע אצל נשמות ישראל, ויצליח לעורר אותם בתשובה, כי על ידי שהולך בדרך של חסד ואהבה, ומחפש רק הנקודות טובות שבהם, על ידי זה ירים ויגביה כל נשמות ישראל, ולא ימות אף אחד מישראל בנפילה וירידה חס ושלום, רק הצדיק יחיה וירים אותם אל שורשם, ויביא אותם אל תיקונם, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים כאלו שמוצאים את הנקודות טובות שיש בתוך כל אחד מישראל, ונזכה לקבל מהם לימודם הנפלאה עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תשא שבת פרה ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ד, המדבר מהמתקת הדינים ומלימוד התורה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כי צריך כל אדם לרפאות נפשו, דהיינו להעלותה למקום שרשה, וזה על-ידי שמתיגע בתורה, עד שזוכה לידע אותה ולהבינה, כי יש שני מיני דינים, כי יש דינא דמסאבא, בחינת נחש הטיל זהמא בחוה, ויש דינא קדישא, בחינת: "את אשר יאהב ה' יוכיח", וזהו בחינת התרחקות שהוא התחלת ההתקרבות, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה, 'כל המצדיק את עצמו מלמטה, מצדיקים עליו את הדין מלמעלה', דהיינו, כשאדם רוצה להצדיק את עצמו ולהתקרב להשם יתברך, אזי מצדיקים עליו את הדין, דהיינו שנמשכים עליו דינים ויסורים, ואלו הדינים והיסורים הם נראין כהתרחקות, כאלו רוצים להרחיקו מעבודתו, חס ושלום, ובאמת זה ההתרחקות הוא עיקר ההתקרבות, כי אלו הדינים וההתרחקות הם לטובתו, בחינת "את אשר יאהב ה' יוכיח", כדי שיעמוד בנסיון הזה, ויתגבר ויתאמץ להתקרב יותר וכו' עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כל אדם צריך לרפאות את נפשו מחולייתה שנחלה על ידי עוונתיו, ולחזור לדבקה בשרשה העליון, היינו באורו יתברך האין סוף, כי כל נשמה מישראל, נחצבה מרום גבהי מרומים, מתחת כסא כבודו יתברך, ושם מקומה, אבל האדם על ידי עוונותיו, מורידה משם, וגורם לה תחלואות ומכאובות ממחלות שונות, כל אחד ואחד כפי עוונותיו, וכשאדם משים אל לבו לחזור בתשובה שלימה, ולרפאות את נפשו, עיקר רפואתו על ידי יגיעה בתורה הקדושה,

כי התורה היא עיקר הרפואה לכל המחלות, וכמו שכתוב |משלי ג'| רפאות תהי לשריך, ועל ידי התורה הקדושה נכנס בו דעת אמיתי, לדעת ולהבין שאפילו כל הצרות והיסורין שעוברין עליו, הכל לטובתו, כדי להזכיר אותו לעשות תשובה ולחזור אליו יתברך, ואז נקראים יסורין אלו, "דינא קדישא", היינו דינים קדושים, כי התכלית שלהם להזכיר האדם לעשות תשובה לפניו יתברך, וכשאדם זוכה באמת לעשות תשובה, אזי נמתקים מעליו כל הדינים, ונתהפכים לרחמים גמורים, אבל כשאדם נתרחק יותר מן הקדוש ברוך הוא חס ושלום על ידי היסורים שעוברים עליו, אזי הדינים נקראים "דינא דמסאבא", היינו דינים מצד הטומאה, כי הם מרחיקין את האדם ממנו יתברך, והם נמשכים מהזוהמא שהטיל הנחש בחוה בשעת חטא אכילת עץ הדעת טוב ורע, כי אדם וחוה היו צריכין להגיע אל הדעת האמיתי, לדעת את ה', אבל על ידי שעברו על ציווי ה' ואכלו מעץ הדעת טוב ורע, על ידי זה נכנס בהם זוהמת הנחש, וזה מה שגורם לבני אדם להתרחק ממנו יתברך על ידי צרותיהם ויסוריהם חס ושלום, ולכן עיקר התקנה הוא רק על ידי יגיעה בתורה הקדושה, כי כל מה שאדם מתייגע בתורה, והוא מוכן להמית את עצמו עליה, בבחינת |במדבר י"ט| זאת התורה אדם כי ימות באהל, ואמרו חכמינו הקדושים |שבת פ"ג:| אין אדם זוכה לדברי תורה אלא אם כן ממית עצמו עליה, וכן אמרו |שם| אפילו בשעת מיתה תהא עסוק בתורה, על ידי זה דוחה מעל עצמו כל מיני צער ויסורים שהיו ראויין לבא עליו מצד עוונתיו, וזוכה לרפאות נפשו ולהחזירה אל שרשה.

והנה רביז"ל מגלה לנו בהמשך דברי תורה זו, שביגיעת התורה יש שני בחינות, דיבור בדיעה, ודיבור בלא דיעה, היינו שבתחילה צריך אדם לעסוק בתורה ביגיעה עצומה אפילו בבחינת דיבור בלא דיעה, כי כך הוא תמיד שבתחילה אין האדם מבין כל מה שלומד, ויש לו הרבה שאלות וקושיות בלימודו, אבל אין לו להסתכל על זה כלל, רק להמשיך ללמוד כסדרן אפילו בלי הבנה ודיעה, כי אין צריכין בלימוד רק את האמירה בעלמא, ולבסוף ממילא יבין |שיחות הר"ן סי' ע"ו|, ולכן אחר שיהגה הרבה בתורה אפילו בלא דיעה, יזכה לבסוף להגיע אל דיבור בדיעה, ולהבין את כל מה שלומד, וזה בחינת הושענא רבה, ושמחת תורה, בהושענא רבה כולם צועקים להקדוש ברוך הוא הושענא הושענא, פעם אחר פעם, בצעקה לבד בלי הבנה, אבל אחר כך זוכים לשמחת תורה שהיא הבנת התורה לעומקה, כי בוודאי עיקר שמחת התורה מרגישים כשזוכים להבין את התורה על בוריה, אבל מוכרחים להקדים בתחילה דיבור בלא דיעה, כי דייקא על ידי הרגל

הלימוד, להרגיל את עצמו ליגרוס דף אחר דף, בכל לימודי התורה הקדושה, אפילו בלא דיעה, על ידי זה זוכים להגיע את שמחת התורה ולהבין אותה על בוריה, כי הרגל הלימוד עולה על הכל, ופותח את מוח האדם להבין בכל מקומות התורה.

והנה על ידי שאדם זוכה להגיע אל אור תורה הקדושה, נפתח דעתו ושכלו להבין השגחת הקדוש ברוך הוא בעולם, ואיך הצרות והיסורין שעוברים עליו הם "דינא קדישא", היינו דינים קדושים לקרב אתו אל הקדוש ברוך הוא, כי זה כלל גדול בעבודת השם יתברך, שהתרחקות הוא תחלת התקרבות, כי דייקא על ידי שמרחיקים את האדם מלמעלה, ואף על פי כן הוא מתגבר לקרב עצמו יותר ויותר, על ידי זה זוכה להתקרבות אמיתי אליו יתברך, ולכן כל אלו הצרות והיסורין שעוברים עליו הם רק לטובתו, לשבר את לבו ולעורר אותו לברוח אל הקדוש ברוך הוא, שיבקש ממנו יתברך שימתיק מעליו כל הדינים, ועל ידי זה נתהפכין כל הדינים ל"דינא קדישא", והדינים בעצמם עוזרים לו להתקרב אליו יתברך בהתקרבות אמיתי, ודייקא אלו הצדיקים שהקדוש ברוך הוא יודע שיש להם הכח לקבל יסורין באהבה, ולהתקרב אליו יתברך על ידי היסורין, אותם הקדוש ברוך הוא מכה ומוכיח ביסורין של אהבה, וכדברי המדרש |בראשית רבה פרשה ל"ב סי' ג'| היוצר הזה אינו בודק קנקנים מרועעים, שאינו מספיק לקוש עליהם אחת עד שהוא שוברם, ומי הוא בודק? בקנקנים יפים, אפילו מקיש עליהם כמה פעמים אינם נשברים, כך אין הקדוש ברוך הוא מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים וכו', כי דייקא אלו הצדיקים שהקדוש ברוך הוא יודע שהם יכולים לקבל הבא עליהם באהבה, הקדוש ברוך הוא מוכיח אותם באהבה, כדי להראות לכל הבריות, ראו איזה בנים חביבים יש לי בעולמי, שמוכנים לקבל עליהם את הכל בעבור אהבתי, ועל ידי זה מתקדש שמו יתברך בעולם, כי כל הבריות למידים מהם איך להגיע לאהבת השם יתברך, נמצא שאלו היסורין נקראים בשם "דינא קדישא", כי הם מקדשים ומטהרים את האדם מכל טומאותיו, ומרפאים אותו מכל תחלואותיו, מה שאין כן "דינא דמסאבא" הם דינים שמטמאים את האדם, ומרחיקים אותו ממנו יתברך רחמנא ליצלן, בבחינת נחש הטיל זוהמא בחוה, שנשיכת הנחש שהוא בחינת דינים ויסורין, מכניס באדם טומאה וזוהמא רחמנא ליצלן, ומתרחק ממנו יתברך, כי אם אין בורחין אל הקדוש ברוך הוא מתוך הצרות והיסורין, ואין מוסיפין בתורה ובתפילה מתוך כל בלבוליו, אזי נשארים הדינים בבחינת "דינא דמסאבא", והם מרחיקים את האדם ממנו יתברך יותר ויותר, ולכן צריכין להתגבר מאד עם

כל הכוחות לברוח תמיד אל התורה הקדושה מתוך כל היסורים, ואפילו בשעה שעוברים דינים ובלבולים רחמנא ליצלן, ואין לו יישוב הדעת ללמוד בעומק ובהבנה, ירגיל את עצמו ללמוד באמירה בעלמא, אפילו בלי הבנה, וכן לצעוק הרבה אל הקדוש ברוך הוא בבחינת דיבור בלא דיעה, כי אז יתהפכו כל הדינים לרחמים ולרצון, ויזכה להתקרב אליו יתברך בהתקרבות אמיתי, ולהיות דבוק בו יתברך בקביעות עצום, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות עשיית שמן משחת קודש, למשוח בו את כלי המשכן ואהרן ובניו, וכמו שכתוב |שמות ל'| ועשית אתו שמן משחת קדש, רקח מרקחת מעשה רקח, שמן משחת קדש יהיה, ומשחת בו את אהל מועד ואת ארון העדות וגו' ואת אהרן ואת בניו תמשח וקדשת אתם לכהן לי וגו', אבל לזר אסורה, וכמו שכתוב |שם| על בשר אדם לא ייסך ובמתכנתו לא תעשו כמהו, קדש הוא קדש יהיה לכם, איש אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו, ויש להבין מהו הרמז בזה שהקפידה התורה כל כך שלא ישתמשו בשמן משחת קודש לאיש זר? ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל יוצא רמז נפלא מאד, כי הנה שמן משחת קודש מרמז על שמן החכמה והשכל, שהיא חכמת התורה הקדושה, ומי שסך את עצמו בשמן זאת לקרב עצמו אל עבודת הקודש, כמו הכהנים וכלי המשכן, בוודאי יגן עליהם שמן זאת להנצל מכל רע ומכל "דינא דמסאבא", ויזכה להיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, וכעין שמצינו בדברי חכמינו הקדושים, |חגיגה כ"ז.| תלמידי חכמים אין אור של גיהנם שולטת בהן, קל וחומר מסלמנדרא; ומה סלמנדרא שתולדת אש היא - הסך מדמה אין אור שולטת בו, תלמידי חכמים, שכל גופן אש, דכתיב |ירמיהו כ"ג| הלוא כה דברי כאש נאם ה' - על אחת כמה וכמה, כי מי שסך עצמו בשמן משחת התורה הקדושה, והוגה בה לשמה, למען הכר את השם יתברך, בוודאי יגן עליו השמן הזאת לינצל מכל מיני דינים קשים ורעים, ויזכה לבא לתבונת התורה לעומקה, אבל מי שמשתמש בשמן זאת להנאתו ולצרכו, ועושה את התורה קרדום לחפור בה חס ושלום, אזי התורה בעצמו נוקמת בו, ושולטין בו כל מיני דינים קשים ורעים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא ע"ב:| זכה, נעשה לו סם חיים, לא זכה, נעשה לו סם המוות, ולכן אשרי המוסר נפשו להגות בתורה הקדושה יומם ולילה, לשמה, לשם אל עולם, ועוסק בה תמיד, הן דיבור בדיעה הן דיבור בלא דיעה, כי על ידי זה יזכה להכיר את השם יתברך באמת, ולהיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי, והשם יתברך יזכינו להגיע את התמדת התורה

באמת ולהמשיך על עצמינו חיים טובים ונצחיים מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תשא שבת פרה ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קע"ז עיין שם.

שוב שאל החכם השליח: אם כן מי מנהיג המדינה? השיב החכם הראשון: זאת אני אספר לך הברור, כי ממני תשאל, כי אני בקי בזה, כי הייתי משוטט במדינות, והייתי במדינת איטליה, וכך המנהג-שיש שבעים שרי יועצים |שקורין ראטהיירין|, והם עולים ומנהיגים המדינה זמן מיחד, ועם זה השררות חולקין עצמן כל בני-המדינה בזה אחר זה, והתחילו דבריו לכנס באזני החכם השליח, עד שהסכימו וגזרו, שבודאי אין מלך בעולם כלל.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, שוב שאל החכם השליח: אם כן מי מנהיג המדינה? השיב החכם הראשון: זאת אני אספר לך הברור, כי ממני תשאל, כי אני בקי בזה, כי הייתי משוטט במדינות, והייתי במדינת איטליה, וכך המנהג-שיש שבעים שרי יועצים |שקורין ראטהיירין|, והם עולים ומנהיגים המדינה זמן מיוחד, ועם זה השררות חולקין עצמן כל בני-המדינה בזה אחר זה, הנה כאן רואים את עוצם פגם הישות והגאוה של החכם, כי מקודם, בשעה שאמר לו השליח שהמלך קורא אותו, אזי ענה אמר בענוה פסולה, "מה זאת שהמלך כזה ישלח אחרי, עבור שפל ברך כמוני, ומה אני, שהמלך ישלח אחרי?!", שהחזיק את עצמו כל כך קטן בעיניו, וכאילו אינו יודע כלום, אבל כאן כשהשליח שאל אותו, "אם כן מי מנהיג את המדינה?" פתאום נעשה בקי גדול ויודע את הכל "זאת אני אספר לך הברור, כי ממני תשאל, כי אני בקי בזה", ואיך שני דברים אלו הולכים ביחד? אבל באמת שני דברים אלו, ענוה פסולה, וגיאות דסטרא אחרא, תלויים זה בזה, כי כן דרך הבעל הדבר להסית את האדם להיות עניו ושפל בעיני עצמו בשעה שבא לעבוד את הקדוש ברוך הוא, ואחר כך לעשות אותו בעל גאוה גדול בשעה שרוצה לעבור על התורה חס ושלום, והגיאות מסית ומדיח את האדם מענין לענין עד שמביא אותו לכפירה גמורה רחמנא ליצלן, כי כל מה שאדם תופס מקום בזה העולם, כן דוחה משם את רגלי השכינה, עד שבא לכפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, ועיקר עבודת האדם להשתמש בשני מדות הנ"ל במקומן הנכון, היינו להיות תקיף וחזק מאד בשעה שבא לעסוק בעבודת השם יתברך, בבחינת |דברי הימים ב' י"ז| ויגבה לבו בדרכי ה', ולהיות עניו ושפל בעיני עצמו בשעה שבא לעבור על התורה חס ושלום, וזהו סימן שהאדם דבוק בו יתברך באמת.

והתחילו דבריו ליכנס באזני החכם השליח, עד שהסכימו וגזרו, שבודאי אין מלך בעולם כלל, כי זהו עוצם פגם המתחבר לחבר רע ואיש בליעל, שסוף כל סוף מוכרחים דבריו לעשות עליו רושם, כי אף על פי שבתחילה בוודאי לא נכנסו דברי החכם באזניו כלל, כי הלא היה שליח מאת המלך, ועשה את שליחותו בנאמנה, אבל על ידי ששמע דיבוריו הפגומים של החכם, ונשא ונתן עמו, התחילו דבריו ליכנס באזניו, כי אפילו ההבל פה של הרשע מזיק מאד לעבודת ה'

|ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ג|, מכל שכן כששומע דברי אפיקורסות וכפירה מפיו, כי אסור לומר או לשמוע שום דיבור של כפירה ואפיקורסות, אפילו אם אין כוונתו רק להתלוצץ ממנו, כי הדיבור יש לה כח גדול, הן לטוב והן להיפוך |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ד|, ולכן כאן על ידי ששמע השליח את דיבוריו הרעים של החכם, סוף כל סוף נכנסו באזניו, עד שהסיתו אותו גם כן לכפירות, ומדה טובה מרובה, כפי שאדם מתדבק עם חבירים טובים, ושומע תמיד דיבורים כשרים מפי הצדיקים ויראי השם, כן עושים עליו רושם לטובה, וזוכה לחזור בתשובה שלימה על ידיהם, והשם יתברך יזכינו לדבק תמיד בחברים טובים ולהיות שמורים מחברים רעים, עדי נזכה להיות דביקים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תשא שבת פרה ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ד המדבר מפורים ופרשת פרה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, אחר פורים קורין פרשת פרה, שהיא הכנה לפסח, כי פרשת פרה קורין, כדי שיהיו נזהרין לטהר מטמאת מת, כדי שיהיו טהורין לעשות הפסח, ובתחילה הוא בחינת פור, כי פורים על-שם הפ"ר |אסתר ט' ועי' בכונות האריז"ל בסוד הפיל פור ובסוד פרה אדמה|, ואחר-כך נעשה פר"ה, כי גם פורים הוא בודאי הלוך ודרך לפסח, |שיר-השירים ה|: "שפתותיו שושנים נטפות מור עבר, "שפתותיו, זה בחינת פסח -פה סח |כמובא|, שושנה היא אסתר, |כמובא בזוהר הקדוש ובכתבי האריז"ל, ושושנה גימטריא אסתר| נטפות מור עבר זה בחינת מרדכי-מר דרור |חלין קלט:|, לשון חרות, בחינת חרות של פסח, ועל-כן צרוף של פורים מרמז בפסח, בפסוק |שמות כ"ג|: "שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך למועד חדש האביב, כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם" מ'מצרים ו'לא י'ראו פ'ני ר'יקם-ראשי-תבות פורים, כי פורים הוא דרך לפסח,

שיהיו יכולים להיות נזהרין מחמץ: |ופסק באמצע הענין ולא גילה יותר|, כי בתחילה היו כל ההתחלות מפסח, ועל-כן כל המצוות הם זכר ליציאת מצרים, ועכשיו |ולא סיים|, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד נפלא מענין פורים, פרשת פרה, ופסח, ואיך כולם מקושרים זה בזה, כי הנה פורים נקראים על שם הפור, היינו על שם הגורל שהפיל המן על ישראל לאבדם מן העולם חס ושלום, והקדוש ברוך הוא עזר לנו שפור המן נהפך לפורינו, ותלו אותו ואת בניו על העץ, ועם ישראל זכו לחג הקדוש של פורים שלא יעבור ולא יסוף מזרעם עד סוף כל הדורות, והנה התגלות הנס היתה על ידי הפור והגורל דייקא, כי ענין של פור וגורל הוא דבר שלמעלה מן השכל לגמרי, שאין על זה שום טעם וביאור, כי מטילים גורלות על שני ענינים שווים זה כזה, כמו גורל שני שעירי יום כיפורים, שהיה מצוותן להיות שניהן שוין במראה ובקומה ובדמים, ולקיחתן כאחד |יומא ס"ב.|, ואף על פי כן, גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל, שהם שני הפיכים לגמרי, ורק הקדוש ברוך הוא הבוחן כליות ולב, וכל הנסתרות נגלות לפניו, הוא בוחר בגורל איזה צריך לעלות לה' ואיזה צריך לעלות לעזאזל, נמצא שהוא דבר למעלה מן השכל והדעת לגמרי, שמוסרים את הענין להקדוש ברוך הוא, שהוא יתברך יעשה שלום ביניהם, ומתיישבים שני הפיכים בנושא אחד, כי בוודאי על ידי שניהם מתקדש שם שמים בעולם, וכמובא בדברי חכמינו הקדושים, בענין פר אליהו בהר הכרמל |במדבר רבה פרשה כ"ג סי' ט'| שאמר להם אליהו לנביאי הבעל, בחרו שני פרים תאומים מאם אחת, הגדלים על מרעה אחד, והטילו עליהם גורלות, אחד לשם ואחד לשם הבעל, ובחרו להם הפר האחד, ופרו של אליהו מיד נמשך אחריו, והפר שעלה לשם הבעל נתקבצו כל נביאי הבעל ונביאי האשרה, ולא יכלו לזוז את רגלו, עד שפתח אליהו ואמר לו, לך עמהם, השיב הפר ואמר לו לעיני כל העם, אני וחבירי יצאנו מבטן אחת, מפרה אחת, וגדלנו במרעה אחד, והוא עלה בחלקו של מקום, ושמו של הקדוש ברוך הוא מתקדש עליו, ואני עליתי בחלק הבעל להכעיס את בוראי, אמר לו אליהו, פר, פר, אל תירא, לך עמהם ואל ימצאו עלילה, שכשם ששמו של הקדוש ברוך הוא מתקדש על אותו שעמי, כך מתקדש עליך עיין שם, כי רק הקדוש ברוך הוא שיודע תעלומות יכול לבחור בגורל, ולקבוע איזה יעלה לכאן ואיזה יעלה לכאן, נמצא שענין פורים, שהוא על שם הגורל, ענינה לעלות אל רצון העליון, ולבטל את עצמו לגמרי תחת רצונו יתברך, ואז יתיישבו אפילו שני הפיכים בנושא אחד.

והנה זהו גם ענין פרה אדומה, שמצינו בה שנקראת חוקה בלי טעם וסברא, והיא סובלת שני הפיכים בנושא אחד, כי היא מטהרת טמאים ומטמאת טהורים, כי מי שנטמא בטומאת מת, הרי הפרה מטהרת אותו, אבל מצד שני, כל הטהורים העוסקים בפרה, מתטמאים, נמצא שעל ידי פרה אדומה גם כן נתבטלין אל הרצון העליון, כי רק הוא יתברך מיישב שני הפיכים בנושא אחד, והוא ממש כמו מדת הגורל, שאין לה שום טעם וסברא על פי דעת אנושי, רק נכללים על ידה ברצון העליון, ולכן כשיוצאים מימי פורים הקדושים, שאז זכינו לראות ישועת ה' איך שהקדוש ברוך הוא משגיח עלינו בכל פרט ופרט, ואיך גם בתוך הפור והגורל של המן, גנוז שם אלקותו יתברך, ופור המן נהפך לפורינו, על ידי זה יש לנו כח לעשות את הפרה אדומה, ולמסור את עצמינו לגמרי אליו יתברך, ולהמשיך על עצמינו עוצם טהרתה, שאף על פי שנראה לעינינו שני הפיכים, שמצד אחד נטמאים כל העוסקים בפרה, ומצד שני מטהרים כל הטמאים, אבל לבסוף זוכים לראות איך שבתוך כל דבר גנוז יד ה', ודייקא משם נמשך טהרת ישראל.

והנה מגלה לנו רביז"ל, שפורים ופרה הם דרך והילוך לפסח, שנזכה להיות שמורים ממשהו של חמץ, ונזכה להמשיך עלינו החירות של פסח, כי עיקר החירות של פסח הוא חירות ויציאת הדיבור מן הגלות, בבחינת פה - סח |כמובא בכתבי האריז"ל, כי במצרים היתה עיקר מיצר המוחין והדעת, שלא הכירו כבוד מלכותו יתברך, וכל זמן שהמוח והדעת היו בגלות אזי גם הדיבור היה בגלות, ולא יכלו לדבר ולהתפלל אל הקדוש ברוך הוא כראוי, אבל כשבא משה רבינו עליו השלום ופתח להם אור הדעת, בבחינת |דברים ד'| אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלהים וגו', אזי ממילא נפתח פיהם לדבר ולהתפלל אל הקדוש ברוך הוא, ועל ידי זה יצאו מן הגלות לחירות עולם.

אבל גם אחר יציאת ישראל ממצרים, פגעו בהם עמלק, ורצה לקרר אותם מן ההתעוררות שלהם, בבחינת |דברים כ"ה| אשר קרך בדרך, שהכניס בהם קרירות וספיקות, כי עמלק הוא הלץ הגדול, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שמות רבה פ' כ"ז סי' ו'| לץ תכה זה עמלק, כי הוא מתלוצץ מכל המצוות בכלל, ומהמצוות שאין להם טעם וסברא בפרט, כי הוא חקרן ופילוסוף, ואומר שצריכין להבין את הטעם והשכל של כל דבר לפני שמקיים אותם |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ט|, ולכן עמלק בגימטריא ספ"ק, כי הוא מטיל ספק ברצון העליון, ומסית את האדם לשאול |שמות י"ז| היש הוי"ה בקרבינו אם אין, ולכן אפילו אחר שקיבלו ישראל את החירות שלהם ביציאת ממצרים, נפגמה חירות זו על ידי קליפת עמלק ימח

שמו, והוא היה הראש והראשון שהתיר את הרצועה לשאר אומות העולם להתגרות בישראל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מובא בפירש"י דברים כה פסוק יח| משל לאמבטי רותחת שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה, בא בן בליעל אחד קפץ וירד לתוכה, אף על פי שנכוה, הקרה אותה בפני אחרים עיין שם, ולא הצליחו אז להכרית קליפתו של עמלק לגמרי, אלא מלחמתו נמשכת בכל דור ודור, בבחינת |שמות י"ז| מלחמה לה' בעמלק מדור דור, ולכן כשבא מרדכי הצדיק והאיר את ענין התפילה בעולם, בבחינת |אסתר ב'| מרדכי בן יאיר וגו', ואמרו חכמינו הקדושים |מגילה י"ב:| בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו, ולימד לכולם שאין עצה אחרת נגד הגורל של המן עמלק, אלא לצעוק אל הקדוש ברוך הוא, ולמסור הגורל אליו יתברך לגמרי, על ידי זה זכו עוד הפעם להמשיך עליהם החירות של פסח ויציאת מצרים, בבחינת |אסתר ט'| קימו וקיבלו, קימו מה שקיבלו כבר, שהוא החירות של הדעת והדיבור, ולינצל מן הטומאה של עמלק הרשע לגמרי, שהוא טומאת מת, אבי אבות הטומאה, בחינת טומאת הרשעים שבחייהם נקראים מתים, והם מטמאים כל הבא במגע עמהם, נמצא שעכשיו על ידי פורים, זוכים להגיע אל טהרת פרה, ליטהר מטומאת מת, ועל ידי זה אנחנו מוכנים לקבל את החירות של יציאת מצרים, להיות נזהר ממשהו של חמץ, ולקבל על עצמינו יציאה מגלות הדעת לגמרי אל חירות עולם.

וזהו מה שסיים רביז"ל, שבתחילה היו כל ההתחלות מפסח, ועל כן כל המצוות הם זכר ליציאת מצרים, ועכשיו ולא סיים רביז"ל דבריו, ואמר מוהרנ"ת ז"ל שכוונת רביז"ל היתה לסיים, ועכשיו כל ההתחלות הם מפורים, כי באמת מקודם היו כל ההתחלות מפסח, כי משם נעשינו עם מובחר להקדוש ברוך הוא, וכמו שפירשו המפרשים, למה מזכירין בכל המצוות "זכר ליציאת מצרים", ולא "זכר למעשה בראשית", שלכאורה היתה מעשה בראשית פליאה יותר גדולה מיציאת מצרים, שהרי היתה בריאה יש מאין המוחלט? ותירצו, שהרי מעשה בראשית היתה לכלליות העולם, ולא היו מכירין משם את המעלה המיוחדת של עם ישראל, מה שאין כן ביציאת מצרים, שבחר הקדוש ברוך הוא עם מתוך עם, ואותנו קירב לעבודתו, משם נתגלה המעלה המיוחדת של עם ישראל, ולכן מזכירין בכל המצוות "זכר ליציאת מצרים" דייקא, אבל גם אחר יציאת מצרים, הרי בא עמלק הרשע ימח שמו, ורצה לקרר את עם ישראל מכל יחוסם ומעלתם שקיבלו ביציאת מצרים, ועד ימי הפורים לא זכו למחות את שמו וזכרו כראוי, ולכן עכשיו שזכינו בימי פורים, להכניע המן עמלק לגמרי, כל ההתחלות הם מפורים דייקא, כי על ידי קדושת ימי הפורים

אנחנו זוכים למחות זכרו של עמלק מן העולם, שהוא מעין הגאולה העתידה, ועל ידי זה יכולין לקבל טהרת פרה אדומה, וליטהר מטומאת מת שהוא טומאת המן עמלק, ולקבל על עצמינו החירות והגאולה של פסח באמת.

וזהו מה שמצינו שמרדכי הצדיק העביר את חג הפסח והתענה בו כדי לבטל את גזירתו של המן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מגילה ט"ו.| על הפסוק |אסתר ד'| ויעבור מרדכי, שהעביר יום ראשון של פסח בתענית, כי מרדכי הצדיק ראה שעיקר הקיום של חג הפסח, שהוא החירות של ישראל להיות עם מיוחד להקדוש ברוך הוא, יתקיים רק כשיזכו למחות זכרו של המן עמלק, ולכן הבין שאז צריכין להעביר את חג הפסח בתענית, כדי לקיים אותה אחר כך בקיום אמיתי עד סוף כל הדורות, וזהו דברי רביז"ל בתורה זו על הפסוק |שיר השירים ה'| שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר, שפתותיו זהו פסח, בחינת פה סח, שהתחילו לדבר ולהתפלל אל הקדוש ברוך הוא, שושנים רמז לאסתר, כי אסת"ר בגימטריא שושנ"ה, נוטפות מור עובר זה בחינת מרדכי, שנקרא מר דרור, ותרגומו מירא דכיא |חולין קל"ט:|, ועובר דייקא, היינו בחינת ויעבור מרדכי הנ"ל, שעל ידי ביטולה של פסח אז, זכו לקיומה לדורות עולם, כי הכניס מרדכי את החירות האמיתי של פסח בתוך נשמות ישראל, שידעו שאין להם עצה אחרת אלא לצעוק אל הקדוש ברוך הוא מתוך כל צרותם, ועל ידי זה יזכו לישועה שלימה ואמיתית.

וזהו הרמז הנפלא שמגלה רביז"ל בפסוק |שמות כ"ג| כי בו יצאת מ'מצרים ו'לא י'ראו פ'ני ר'יקם ראשי תיבות פורים, כי דייקא על ידי ימי פורים הקדושים, לא יהיה יציאת מצרים בבחינת חלל וריק, על ידי קליפת עמלק ימח שמו, אלא יתקיים החירות של פסח אצל עם ישראל לדורות עולם, וזהו גם רמז נפלא למה שמובא בתחילת הלכות פסח |אורח חיים סי' תכ"ט| ששלושים יום קודם לפסח שואלין ודורשין בהלכות הפסח, ומתחילין מיום פורים בעצמו |כמובא שם בבאר היטיב|, ומיד אומר הרמ"א, שצריכין לתת צדקה למעות חטים, ליתן לעניים על פסח עיין שם, כי פסוק הנ"ל "לא יראו פני ריקם" מרמז למצות צדקה, שאסור להשיב את פני העני ריקם, רק צריכין לתת לו כנדבת ידו הרחבה, ודייקא על ידי שמתאחדין נשמות ישראל ביחד, ומרחמין זה על זה בצדקה וחסד, מוחין זכרו של המן עמלק מן העולם לגמרי, כי עיקר עצת עמלק רק כשיש פירוד ופיזור בין ישראל, בבחינת |אסתר ג'| ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים, אבל מיד שנשמות ישראל מתייחדים ביחד, בבחינת |שם ד'| לך כנוס את כל היהודים, אין לו כבר שום שליטה כלל, ולכן בפורים עיקר המצוה הוא משלוח מנות איש לרעהו

מתנות לאביונים, המורים על האחדות והשלום בין נשמות ישראל, ועל ידי זה מבטלין טומאתו של עמלק לגמרי, והשם יתברך יזכינו להכניס בעצמינו קדושת הימים האלו, ונזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, עדי נזכה לראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת כי תשא ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קי"א, המדבר מענין ראש בני ישראל, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, ר'אש ב'ני י'שראל |שמות ל'| ראשי-תבות רבי, ולהפך ר'שעים ב'חשך י'דמו |שמואל-א' ב'| ראשי-תבות רבי, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ראש בני ישראל, ורבי ומנהיג אמיתי, הוא צדיק שיכול להרים ולהגביה הראש של כל אחד ואחד מישראל, וכמו שכתוב בתחילת הפסוק, כי תשא את ראש בני ישראל וגו', היינו שראש בני ישראל ורבי אמיתי, המרומז בראשי תיבות ר'אש ב'ני י'שראל, הוא צדיק שעוסק כל ימיו לשאת ולהגביה את הראש של כל אחד ואחד מישראל, כי אז שייך לקרותו בשם ראש ומנהיג, מה שאין כן רבי וצדיק שהוא רבי וצדיק לעצמו, ואין לו היכולת להרים ולהגביה את כל הנשמות המקורבים אליו, אזי הוא לעצמו באמת נקרא רבי, כי הרי הוא צדיק ואדם גדול, אבל על המקורבים שלו נאמר "ר'שעים ב'חושך י'דמו", כי הם רחוקים עדיין מהשם יתברך ומן התורה הקדושה, ועדיין בוער בהם הרשעות והתאוות, הם נשארים באותן דמיונות וחושך שהיו מקודם, ולכן אף על פי שהראש והרבי שלהם הוא רבי וצדיק, וכמו שמרומז בראשי תיבות "ר'שעים ב'חושך י'דמו", רב"י, אבל לא מגיע ממנו שום תועלת להאנשים והמקורבים שלו, ולכן אינו נקרא ראש בני ישראל כלל.

וזה היה מדריגת משה רבינו עליו השלום, שהוא היה הראש והמנהיג אמיתי של עם ישראל, ואליו נאמר הפסוק זה כי תשא את ראש בני ישראל וגו', כי משה רבינו עליו השלום דאג בשביל טובת כל אחד ואחד מישראל, ושם לבו איך לשאת ולהגביה כל אחד ואחד מישראל, לאותו השגה והרגשה שהיה לו באלוקותו יתברך, ואפילו אחר שעשה עם ישראל את חטא העגל, לא ריחק וגירש אותם כלל, אלא הירבה בתפילה בעדם, והחזירו אותם בתשובה שלימה, וזהו הסימן של מנהיג וראש

אמיתי, כשהולך לו בחיים שכל אחד ואחד מישראל יחזור אליו יתברך, ומוכן למסור את נפשו כדי שכל יהודי יזכה להתדבק בו יתברך באמת.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שבזה אנחנו יכולים להחיות עצמינו בהתקרבותינו אל רביז"ל, כי כל עיקר עבודת רביז"ל הוא רק להכניס בנו השגות אלקותו יתברך, למען נכיר אותו יתברך באמת, ונעסוק בתורה ובתפילה ובמצוות ובמעשים טובים כל ימי חיינו, וזהו כל כיסופו ורצונו של רביז"ל, וכמו שפעם אמר |חיי מוהר"ן סי' של"ה| האם לא הייתי יכול להיות מפרסם ומנהיג שקורין |גוטער יוד| כמו כל המנהיגים, שנוסעים החסידים אליהם ואינם יודעים על מה נוסעים, וחוזרים ושבים ובאים, ואינם יודעים מה באים, אבל אני לא רציתי בכל זה, רק לקחתי עצמי לעסוק בזה להחזיר אתכם למוטב, הלא כשאני רואה איזה עבודת ה' בעני שבעניים שהולך בכובע קרוע ומלבושים קרועים ומנעלים קרועים, הוא יקר אצלי וכו', בקשתי מאד מכם היו אנשים כשרים, כי זה כל ישעי וכל חפצי עיין שם, כי ההתקרבות אל רביז"ל אינו תלוי בדברים חיצונים ובלבושים וכו', רק כל ההתקרבות הוא התקרבות פנימי, לקיים את עצותיו הקדושות וללכת בדרכיו הקדושים, ואדרבה מבחוץ אין רואים אצל המקורב אל רביז"ל שום שינויים כלל, והוא נדמה כמו שאר כל בני באותו צורה ממש, אבל בפנימיותו הוא ענין אחר לגמרי, כי רביז"ל לוקח את הראש ואת הפנימיות של כל אחד ואחד, ומכניס בו השגות אלקותו יתברך, ועל ידי מחזיר אותו בתשובה שלימה ומקשר אותו אל שורשו, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל רביז"ל באמת, ולציית ולקיים את כל עצותיו הקדושים, כי אז יזכה אל כל טוב אמיתי ונצחי בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.
וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל גם לסוף פרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בסוף פרשת השבוע מצינו שקרן אור פני משה ונתן על פניו מסוה, וכמו שכתוב |שמות ל"ד| וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו וגו' ויתן על פניו מסוה, ויש להבין מהו הלימוד שיוצא לנו בזה שכיסה משה רבינו את פניו במסוה? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל, מובן הענין מאד, כי הנה הצדיק האמיתי אינו ניכר מבחוץ כלל, אדרבה הוא נראה בדיוק כשאר כל בני אדם, ואין יכולים להכיר את מעלתו מבחוץ כלל, אבל בפנימיותו הוא ענין אחר לגמרי, וכל עבודתו הוא לקשר שמים וארץ יחד, רוחניות וגשמיות, ולהכניס השגות אלקותו יתברך בתוך כל אחד ואחד מישראל, שכל זה נקרא ייחוד זעיר אנפין ומלכות, שמים וארץ, והוא הייחוד בין הוא"ו

של השם הוי"ה ברוך הוא לבין הה"א האחרונה, כי הוא"ו הוא הזעיר אנפין, השגות אלקותו יתברך בספירות העליונות מחסד עד יסוד שהם ו' ספירות, והה"א האחרונה הוא המלכות, היינו אלקותו יתברך המתלבש כאן למטה בעולם הזה, ועיקר עבודת הצדיק לקשר שניהם ביחד, ולגלות איך שרוחניות וגשמיות באמת הם דבר אחד ממש, כי הרוחניות היא גשמיות, והגשמיות היא רוחניות, אבל מחמת התגברות הס"מ שהוא השר של שכחה, המנסה להשכיח אלוקתו יתברך מן הבריות, צריכין לעשות כל העבודות בהצנע ובהסתר, למען לא יתגבר הס"מ יותר מדאי ויצליח להשכיח אלוקתו יתברך מן הבריות חס ושלום, וזהו בחינת המסו"ה של משה רבינו עליו השלום, שהוא נוטריקון ס"מ ו"ה, היינו הכיסוי שיש מצד הס"מ על הצדיק שעוסק לקשר את ו"ה שמים וארץ, כי הצדיקים הגדולים שהם בחינת ר'אש ב'ני י'שראל, שיש להם הכח להחזיר את כל הבריות כולם אליו יתברך, הם תמיד נתונים תחת כיסוי ומכסה, וצריכין למסור נפשו לחפש ולבקש אותם ולגלות את קדושתם הגדולה, ולכן אשרי מי שזוכה לקרב עצמו אל ראש בני ישראל אמיתי, וליהנות ממנו עצה ותושיה בכל דבר ברוחניות ובגשמיות, כי אז יזכה לבא אל תיקונו ואל תכליתו, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים לצדיקים כאלו, ולהמשיך על עצמינו קדושתם הגדולה, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת כי תשא ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבן מלך ובן שפחה שנחלפו דף רס"ט עיין שם.

והלך זה הבן מלך |הינו זה שנקרא בן מלך, והכלל: בכל מקום, שנזכר כאן בן המלך סתם, הכונה על הנחלף, הינו שהוא באמת בן השפחה, רק שנקרא בן המלך, כי נתגדל אצל המלך כנ"ל, וכן בבן השפחה; במקום שנזכר בן השפחה, רק במקום שנזכר בן המלך האמת או בן השפחה האמת, אז הכונה על האמת לאמתו| והתחיל לגרם רעות לאבי הבן הנ"ל |אשר באמת הוא אביו כנ"ל, ושם עינו להיות רובה בו רעות תמיד, והיה תמיד גורם לו רעות רעה אחר רעה, כדי שיכרח לעקר עם בנו, וכל זמן שהיה המלך חי עדין, לא היה לו ממשלה כל-כך, אף-על-פי-כן היה גורם לו רעות, ואחר-כך נזקן המלך ומת, ולקח הוא את המלוכה |הינו הבן השפחה שנחלף ונקרא עתה בן מלך כנ"ל, ואז עשה רעות יותר לאבי הבן הנ"ל,

רעה אחר רעה, והיה עושה בדרך ערמה, באפן שלא יבינו העולם, שהוא עושה לו רעות, כי אין זה נאה בפני ההמון, רק היה מעלים הדבר, וגרם לו רעות תמיד.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והלך זה הבן מלך |והינו זה שנקרא בן מלך, והכלל: בכל מקום, שנזכר כאן בן המלך סתם, הכונה על הנחלף, הינו שהוא באמת בן השפחה, רק שנקרא בן המלך, כי נתגדל אצל המלך כנ"ל וכן בבן השפחה; במקום שנזכר בן השפחה רק במקום שנזכר בן המלך האמת או בן השפחה האמת, אז הכונה על האמת לאמתו| והתחיל לגרם רעות לאבי הבן הנ"ל |אשר באמת הוא אביו כנ"ל| ושם עינו להיות רובה בו רעות תמיד, והיה תמיד גורם לו רעות רעה אחר רעה, כדי שיכרח לעקר עם בנו, וזהו סימן והוכחה גמורה של בן השפחה, שיש לו נשמה גרועה ופחותה, כשכל מוח מחשבתו נתון איך לעשות רעות וצרות להשני, היינו שמבקש תחבולות ותואנות איך להרע לאחרים, ובינתיים אינו תופס שגורם את הצרות לאביו שלו בעצמו, מה שהיה מתבייש מאד לעשות דבר כזה, וכן גורם צער לאביו שבשמים, כי בכל צרתם לו צר כתיב |ישעיה ס"גן, כשיש צער לאחד מישראל, גם לו יתברך צר כביכול, וכשרואים בן אדם שהולך בכוונה לעשות רעות לאחרים, צריכין לבדוק אחריו אם אין בו שמץ פסול, ואם לא נולד שלא בקדושה חס ושלום, כי לא יתכן לבן מלך אמיתי, שיש לו נשמה קדושה וטהורה, לילך בכוונה לעשות רעות להשני, כי בן מלך אמיתי רוצה לראות בטובת כולם, ושמח מאד כשיכול לעזור להשני ולהשפיע לו כל מיני השפעות טובות, וזהו סימן והוכחה על בן המלך האמיתי.
וכל זמן שהיה המלך חי עדין, לא היה לו ממשלה כל-כך, אף-על-פי-כן היה גורם לו רעות, כי כל זמן שאביו המלך קיים, היינו שעדיין נשאר לו קצת אמונה באביו שבשמים, אזי האמונה הקדושה, אפילו שהיא בתכלית המיעוט, עדיין שומרת עליו שלא לגרום צרות גמורות לחסל את בן המלך לגמרי חס ושלום.
ואחר-כך נזקן המלך ומת, ולקח הוא את המלוכה |הינו הבן השפחה שנחלף ונקרא עתה בן מלך כנ"ל| ואז עשה רעות יותר לאבי הבן הנ"ל, רעה אחר רעה, אבל אחר כך כשכבר יצא מתחת מלכות דקדושה לגמרי, ונאבד לו האמונה הקדושה בתכלית רחמנא ליצלן, אזי התגבר אצלו הרע יותר ויותר, וכבר לקח לעצמו המלכות דסטרא אחרא, ואז היה בכוחו לגרום יסורין וצרות רבות לכל מי שירצה חס ושלום.
והיה עושה בדרך ערמה, באפן שלא יבינו העולם, שהוא עושה לו רעות, כי אין זה נאה בפני ההמון, רק היה מעלים הדבר, וגרם לו רעות תמיד, כי זהו עוצם הגריעות והפחיתות של בן השפחה, שעושה כל הרעות שבעולם להזולת, אבל הכל

בדרך ערמה וגניבה, שלא יכירו שזה ממנו, וזהו שקר ופגם נורא, כי אם אתה מחזיק שמגיע להזולת רעות ויסורין, תאמר לו בפרהסיא, ותגיד לו שאתה רוצה להנקם בו, אבל בן השפחה שיש לו נשמה גרועה ופחותה, ויודע היטיב שאינו צודק כלל, לכן מנסה לעשות אל כל הרעות שלו בדרך ערמה, כאילו זה לא ממנו, ובאמת רק הוא עושה וגורם את הכל, ולבסוף בוודאי יתגלה קלונו ויקבל הכל בחזרה, והשם יתברך יזיכנו להגיע אל מדת הטוב עין, לאהוב את כל בר ישראל כנפשנו, ונזכה תמיד לעזור לכל נשמות ישראל ברוחניות ובגשמיות מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת כי תשא ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ה המדבר מפירוש הפסוק "ואהבת לרעך כמוך וגו', עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר "ואהבת לרעך כמוך אני ה'" |ויקרא י"ט| הינו שתקבל באהבה, כל הרעות והיסורין הבאים עליך, כי ראוי שתדע, שלפי מעשיך, אחר כל היסורים והרעות שיש לך, עדין הוא מתנהג עמך ברחמים, כי היה מגיע לך יותר ויותר, חס ושלום, לפי מעשיך, וזהו "ואהבת לרעך", שתאהב הרע שבא לך, הינו הרעות והיסורין הבאים עליך, חס ושלום, תקבלם באהבה, כי כמוך, כמו שאתה הוא, הינו לפי מעשיך, "אני ה'", בעל הרחמים, עדין אני מתנהג עמך ברחמים כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו יסוד גדול בקיום האדם, ובגילוי האמונה הקדושה, שעל האדם לקבל את כל מה שהקדוש ברוך הוא עושה עמו, אפילו שנראה אליו כמו רע, באהבה גמורה, כי באמת לפי המעשים רעים והפגמים שלו, היה מגיע לו יותר ויותר מזה , וכל מה שנארע עמו הכל עדיין חסד ורחמים, שזהו ואהבת לרעך היינו את הרע שקורה לך, כי כמוך, כמו שאתה נראה עם הפגמים שלך, אני הוי"ה, עדיין אני מתנהג עמך ברחמים וחסדים גמורים, כי היה מגיע על פגם עבירה אחת, עונשים קשים ומרים חס ושלום, והקדוש ברוך הוא מציל אותך מכל זה ופורע ממך במדה קטנה, ולכן בוודאי ראוי לך לאהוב את כל מה שעובר עליך, ולהודות ולהלל להקדוש ברוך הוא על כל החסד חנם שעושה עמך תמיד, כי מציל אותך מדברים הרבה יותר גרועים.

והנה יש לנו כלל גדול בדברי רביז"ל, שרביז"ל אף פעם אינו יוצא מפירוש

הפשוט של הפסוק, ואם כן צריכין להבין איך רביז"ל דורש רעך כמו רעך, ואיך זה מסתדר לפי הפשט? אבל באמת דברי רביז"ל עולה עם הפשט בסגנון אחד, כי אם האדם יתבונן יראה היטיב, שכל עיקר הרעות שנגרמים לו, הם על ידי הזולת, שהשני עושה לו רעות וצרות ועגמת נפש, וזה קשה לו מאד לקבל, כי האדם נכנס תיכף ומיד בכעס ובקפידות, איך יש לו חוצפא ועזות לעשות לי רעה?! אבל כשאדם יודע שכל מה שחבירו עושה לו זה רק שליחות מן השמים, וכפי המעשים רעים שלו היה מגיע לו יותר ויותר, אזי לא היה קורא תגר כלל, רק היה מקבל הכל באהבה, ולכן רביז"ל מכניס היטיב בתוך פשט המקרא "ואהבת לרעך", היינו אפילו הרע נגרום לך על ידי רעך, כי כמוך, אני הוי"ה, כפי המעשים רעים שלך עדיין הקדוש ברוך הוא מתנהג עמך ברחמים, כי היה מגיע לך יותר ויותר, ואם כן אין לך לקרוא תגר ולצאת במריבה נגד חבירך, כי הכל עדיין בחסד גדול.

ולפי זה מובן מאד את דברי רבי עקיבא שאמר |בראשית רבה פרשה כ"ד סי' ז'| ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, וכן אמר |שבת ל"א.| דעלך סני לחברך לא תעביד - זו היא כל התורה כולה, ואידך - פירושה הוא, זיל גמור, כי זהו עיקר היסוד והקיום של האדם בזה העולם, שיאהוב את כל מה שעובר עליו, ויקבל הכל באהבה, ולא יצא לנקום בחבירו, אפילו שעושה לו כל הרעות שבעולם, כי עליו לדעת, שבכל פרט ופרט יש יד השם, ואין שום דבר שיארע מעצמו, אפילו מה שחבירו עושה לו, הכל בהשגחה עליונה, ועל ידי שיכנס ידיעה זאת בדעתו היטיב, אזי יהיה בקל לו לקיים את כל שאר מצות התורה, וליזהר מאד בכבוד הבריות, כי יידע היטיב שכולם רק שלוחים ממנו יתברך, ואנחנו מסורים בידו יתברך לבד.

וזהו מה שמוזכר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'| שעיקר התשובה, שהיא כוונת חודש אלול, תלוי בזה שישמע בזיונו ידום וישתוק, כי אפילו כשהלה מבזה אותו ועושה כל מיני רעות שבעולם, והוא מקבל הכל באהבה, כי יודע שיד ה' גנוז שם והוא רק שליח מהקדוש ברוך הוא, אזי בכח זה הוא זוכה לחזור בתשובה שלימה, ולהתדבק בו יתברך באמת, וכן מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ז| שעל ידי כוונת אלול זוכין למצוא את הזיווג ושלא תהיה מתנגדת אליו עיין שם, כי דבר זה הוא עיקר גדול במציאות הזיווג ובשלום בית, שיידע האדם שכל מה שנארע לו על ידי השני, ואפילו על ידי אשתו ובת זוגו, הכל מן השמים, ועליו לקבל הכל באהבה, ולכן גם אשתו ובת זוגו נכללת בתוך הפסוק הנ"ל של "ואהבת לרעך" היינו שתאהב את אשתך,

אפילו שנראה כאילו היא גורמת לך צרות, כי כמוך, אני ה', כמו המעשים רעים שלך, היה ראוי להגיע לך יותר ויותר, ואולי לא היית מוצא את בת זוגך חס ושלום, ועדיין אני מתנהג עמך ברחמים, שתהלה לאל זכית למצוא בת זוגך, וכשאדם ידע את זה וישמע בזיונו וידום וישתוק, אזי יהיה לו שלום בית אמיתי ויזכה לחזור בתשובה שלימה באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את פגם חטא העגל, שהיה בזיון וחרפה עצומה למשה רבינו עליו השלום, כי הנה מסר נפשם בשביל עם ישראל להוציאם מצרים, ולקרבם לפני הר סיני, ולהוריד להם את התורה, והנה כשלא ראו אותו, עשו לעצמם עגל מסכה, |שמות ל"ב| כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו, והנה זה היה לו לבושה ולחרפה עצומה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת פ"ח:| עלובה כלה שזינתה בקרב חופתה, כי אין עוד בושה וחרפה כזאת, שהנה החופה מוכן, ומחכים על הכלה, והיא בורחת עם חתן אחר, וכן מובא במדרש שהנה משה רבינו למעלה בשמים ביחד עם הקדוש ברוך הוא, ועוסקים לחרות על הלוחות את דברי התורה, והנה למטה עושים את העגל ומחולות, והיה החטא כלול מהשלש עבירות הכי חמורות ביחד, ובוודאי אין בושה וחרפה גדולה מזו, אבל משה רבינו עליו השלום ידע הכלל הנ"ל של "ואהבת לרעך", שתאהוב את הרעה והבזיון שנגרם לך על ידי רעך, ולכן לא כעס עליהם ולא ריחק אותם כלל, אלא אדרבה ריחם עליהם והחזיר אותם בתשובה, בבחינת |שיר השירים א'| נרדי נתן ריחו, הסריח לא נאמר אלא נתן, שהכניס בהם ריח טוב, ואמר להם עדיין חביבותא היא גבן |שבת פ"ח:|, שעדיין הקדוש ברוך הוא אוהב אתכם, ואז התביישו כולם ועשו תשובה, וזהו כוונת אלול הנ"ל, שעל ידי שאדם שומע בזיונו ודומם ושותק, על ידי זה זוכה לכוונת אלול שהוא סוד התשובה, וזוכה לעזור גם לכל נשמות ישראל לחזור בתשובה שלימה באמת.

ודייקא משה רבינו עליו השלום זכה לכל זה, כי היה בטל ומבוטל בעיני עצמו לגמרי, ולא היה לו שום ישות ומציאות כלל, וכמו שאמר אז בשעת תפלתו על חטא העגל, |שמות ל"ב| ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, שהיה מוכן שימחק שמו לגמרי אם לא ימחול הקדוש ברוך הוא לעם ישראל על חטא העגל, ומבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'| שמשה רבינו טען לפני הקדוש ברוך הוא, אם תשא לחטאתם, בזה אתה מראה לי שאני בטל ומבוטל לגמרי, כי כתיב |מיכה ז'| ועובר על פשע לשארית, למי שמשים עצמו כשיריים

|ראש השנה י"ז.|, ולכן יש בי כח לכפר עוון העגל, אבל אם אין, נמצא שאתה מראה לי שאין לי כל כך עניוות, ואם כן תמחוק אותי מספרך, שלא יהיה נזכר שמי בתורה, פן אבא לידי ישות וגדלות כשאני רואה ושומע כל יום שבחי בתורה, וידבר ה' אל משה לאמר, ויאמר ה' אל משה לאמר, ומפחד אני שמא אבא לידי גדלות חס ושלום, ולכן בזה שתמחול לעם ישראל על חטא העגל, תודיע לי שאין בי גיאות וישותו ואז לא צריכין למחוק אותי מהתורה, כי זהו מדריגת הצדיקים האמיתיים, שהם בטלים ומבוטלים בעיני עצמם לגמרי, עד שאין עושה עליהם רושם כלל כשמדברים בשבחם ופארם, כי הם מכירים שהכל רק ממנו יתברך לבד ואין להם שום מציאות לעצמם כלל, ולכן יש להם הכח לכפר עוונות ולהחזיר כל נשמות ישראל בתשובה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזה היה עיקר עבודת הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, להכניס ענין הביטול בתוך תלמידיו, ופעם אחר הסתלקותו נתגלה לאחד מן התלמידים, ואמר לו, למה אתה מדברים רק מן המופתים שלי, ואין אתם מדברים מן היראת שמים שלי, ופתאום רואה התלמיד את הבעל שם טוב זי"ע עומד על ראש הר גבוה, וקופץ מעל ההר ומתגלגל למטה למטה עד שנשבר לשברי שברים, ואחר כך הבעל שם טוב זי"ע עומד וקם על רגליו שלם ובריא, ואמר הבעל שם טוב זי"ע לתלמידו, הנה כך היה לי במחשבתי כל ימי חיי, שאני קופץ מעל ההר ונשבר לשברי שברים על קדושת שמו יתברך, ומדבר זה אתם צריכין לדבר וזהו מדריגת כל הצדיקים האמיתיים שכל כך בטילים בעיניהם לגמרי עד שהם כלא כלום ממש, וכמו מצינו הרבה בספר הקדוש "נועם אלימלך", שכל כולו מדבר ממדריגת הצדיק ומהענווה והשפלות שלו, ופעם מצא הרה"ק הבעל התניא זי"ע את הספר "נועם אלימלך" מונח תחת הספסל בבית של איזה מתנגד, ושאל המתנגד את הבעל התניא זי"ע בדרך זילזול, מה אתה אומר על הספר הזה? וענה ואמר לו הבעל התניא זי"ע, דבר זה אני יכול להעיד לך, שאם היית לוקח את בעל המחבר בעצמו, ומשים אותו גם כן תחת הספסל, לא היה אומר לך דבר ולא מידי והמתנגד קיבל הרהור תשובה, והרים את הספר ונשק אותו, כי זה היה מדריגת הרבי רבי אלימלך זי"ע, שהיה כל כך מבוטל בעיני עצמו, עד שלא תפס שום מקום כלל, ועל ידי זה החזיר נשמות ישראל בתשובה, והוריש לנו ספר קדוש ונורא כזה שמקובל בין עם ישראל לתת אותה תחת ראש של חולה או של אשה ההולכת ללידה, והוא מסוגל לכל מיני ישועות טובות, כי כשהצדיק מבטל עצמו לגמרי, אזי יש לו הכח להחזיר כל נשמות ישראל בתשובה שלימה אליו יתברך, ולהמשיך להם השפעות

טובות, והשם יתברך יזיכנו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים כאלו, ונזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת ויקהל פקודי שבת החודש ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז', המדבר מרחמנות המנהיג האמיתי, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, כתיב |ישעיה מ"ט| כי מרחמם ינהגם - הינו מי שהוא רחמן, הוא יכול להיות מנהיג וכו', ורחמן כזה הוא רק משה רבנו, כי הוא היה מנהיג ישראל, והוא יהיה המנהיג לעתיד, כי "מ'ה ש'היה ה'וא שיהיה" וכו' |קהלת א|, כי משה רבנו היה לו רחמנות באמת על ישראל, ומסר נפשו בשביל ישראל, והשליך נפשו מנגד, ולא היה חושש על עצמו כלל, כי השם יתברך אמר לו, |שמות ל"ב|: "ואעשך לגוי גדול", והוא לא השגיח על זה כלל, רק אמר: "אם תשא חטאתם" וכו' |שם|, כי הוא היה רחמן ומנהיג אמתי וכו'.

ועיקר הרחמנות הוא כשישראל עם קדוש נופלין, חס ושלום, בעוונות, רחמנא לצלן, כי זהו הרחמנות הגדול מכל מיני רחמנות, כי כל היסורים הקשים שבעולם אינם נחשבים כלל כנגד המשאוי הכבד של עוונות, חס ושלום, כי כשישראל נופלים בעוונות, חס ושלום, זהו משאוי כבד מאד, שאי אפשר לישא כלל המשאוי הכבד הזה, בבחינת: "כמשא כבד יכבדו ממני" |תהלים ל"ח|, כי מי שיודע קדושת ישראל מאין הם לקוחים, ויודע רוחניות ודקות של ישראל-הוא יודע, שישראל הם רחוקים לגמרי מעוון, ואין עוון שייך להם כלל כלל לא, לפי גדל קדושתם משרשם וגדל דקותם ורוחניותם, ועל כן כל היסורים שבעולם אינם נחשבים למשאוי כנגד המשאוי הכבד של עוונות, חס ושלום, רחמנא לצלן, ואפילו כשיש לאדם יסורים, אם אין בהם עוונות, אינם נחשבים ליסורים כלל, וזה בחינת |שבת נ"ה|: 'אין יסורין בלא עון', שכשאין בהם עוון, אינם יסורים כלל, כי עיקר היסורים הם רק כשנופלים בעוונות, חס ושלום, וזהו עיקר הרחמנות, לרחם על ישראל-עם קדוש, להוציאם מהמשאוי הכבד של עוונות, ועל-כן משה רבנו, עליו השלום, בכל עת שנפלו ישראל באיזה עוון, היה מוסר נפשו עליהם והתפלל בעדם, כגון במרגלים וכיוצא, כי ידע, שלפי קדושת ישראל ודקותם, הם רחוקים מעוון ואי אפשר להם לישא כלל המשא הכבד של עוון כנ"ל, ובאמת, מהיכן באים

לעוונות, חס ושלום, הוא רק על-ידי שאין לו דעת, כי 'אין אדם עובר עברה אלא-אם-כן נכנס בו רוח שטות' |סוטה ג|, וזהו הרחמנות הגדול מן הכל, שצריכין לרחם עליו להכניס בו דעת, בבחינת |תהלים מ"א|: "אשרי משכיל אל דל" כי 'אין עני אלא מן הדעת' |נדרים מ"א|, וצריכין לרחם עליו, להכניס בו דעת: והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מנהיג אמיתי נקרא רק מנהיג שהוא רחמן, היינו שכל מחשבתו וכיסופו הוא לרחם על נשמות ישראל, ולעזור להם בכל מה שהם צריכין, ברוחניות ובגשמיות, כי מנהיג שיש לו מחשבות אחרות במנהיגותו, כגון להרבות כבודו הונו ורכושו וכו', אינו נקרא מנהיג כלל, רק מושל על אנשים לצרכו ולהנאתו, ואינו מנהיג אותם כלל, כי מנהיג הוא רק רחמן, בבחינת |ישעיה מ"ט| כי מרחמם ינהגם, ומנהיג רחמן כזה היה משה רבינו עליו השלום, שכל חייו רצה רק לראות בטובתן של ישראל, והשליך נפשו מנגד להיטיב להם בכל ענין, ולא הסתכל על עצמו כלל, וכן כל צדיק וצדיק שהולך בדרך זה, ומנהיג אנשים עם רחמנות, מתלבש בו כוחו של משה רבינו עליו השלום, וכמובא בתיקוני זוהר |תיקון ס"ט| אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, ומקבלים עזר מיוחדת בזכותו של משה רבינו עליו השלום, ולכן צדיקי הדור נקראים בשם משה, וכדאיתא בגמרא בכמה מקומות |ע' שבת ק"א:| משה שפיר קאמרת, כי צדיק שמנהיג אנשיו ומקורביו עם רחמנות, מתלבש בו כוחו של משה רבינו, והוא נקרא מנהיג אמיתי. והנה אף על פי שמדת הרחמנות כלול כל מיני דברים ברוחניות ובגשמיות, אבל עיקר הרחמנות העולה על כולם הוא להוציא נשמות ישראל מעוונות, כי נשמות ישראל הנאצלים מרום גבהי מרומים, מתחת כסא כבודו יתברך, רחוקים בשרשם מכל מיני עוונות שבעולם, ואין עוון שייך אליהם כלל, אבל כשבאים למטה בזה העולם הגשמי, ומעורבים בין אומות העולם, ורואים את מדותיהם ותאוותיהם הרעות, נשפע גם עליהם מטומאתם החזקה, ועל ידי זה נופלים לעוונות ולחטאים חס ושלום, ועיקר הרחמנות של המנהיג האמיתי, הוא להכניס בהם דעת ולהוציא אותם מעוונותיהם, כי אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות |סוטה ג.|, ואם אדם נופל לעוונות חס ושלום, זה רק מחמת שנכנס בו רוח שטות ונחסר ממנו הדעת, ולכן עיקר הרחמנות של המנהיג האמיתי הוא להכניס דעת בכל אנשיו ומקורביו, ללמד אותו אמתת מציאותו יתברך, איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואיך שיכולים לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, וכל מה שמנהיג מגלה ומפרסם לימודים אלו בעולם, כן נתלבש בו כוחו של משה רבינו עליו השלום, והוא נקרא רבי ומנהיג אמיתי.

ואומר רביז"ל, שאפילו כשמגיע זמנו של הצדיק להסתלק, והנשמה עולה ומתדבקת במקום שעולה, בעולמות עליונים, אין זה תכלית ושלימות, שתהיה הנשמה רק דבוקה למעלה, רק עיקר השלמות של הנשמה היא, שבעת שהיא למעלה תהיה למטה גם-כן, על-כן צריך שישאיר אחריו ברכה, בן או תלמיד, כדי שישאר דעתו למטה גם-כן בעת שנסתלק למעלה וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר תכלית שלימות רב ומנהיג אמיתי, שישאר דעתו ולימודו כאן למטה בזה העולם, אפילו אחר שנסתלק למעלה לחיי עולם הבא, כי אין זה שלימות ללמד דעת לבני אדם, ואחר כך כשיסתלק, יסתלק דעתו עמו, רק עיקר השלימות שישאר דעתו אחריו לדורי דורות, ויתפשטו ויתפרסמו לימודיו הטובים אחריו לעד ולנצח נצחים, שישאיר דיבורי אמונה ויראת שמים בעולם, שילמדו לכל נשמות ישראל איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליהם בחיים, וישובו בתשובה שלימה על כל עוונותיהם, ואפילו שנפלו כבר למקום שנפלו חס ושלום, לא יתייאשו כלל, רק יבטחו בכוחם של הצדיקים אמיתיים שיש להם רחמנות אמיתי, ויסמכו עליהם שבוודאי יש להם תקוה טובה לחזור אליו יתברך באמת, וכפי שהצדיק זוכה להשאיר דעתו אחריו כאן בזה העולם, כן זוכה לעלות מעלה מעלה באור אלוקתו יתברך בעולמות העליונים, וזוכה להשיג השגות חדשות ונפלאות בכל עת.

והנה עיקר הדעת הזאת, משאיר הצדיק בבנים ובתלמידים, כי הבנים הרי הם יוצאי חלציו של הצדיק, ועיקר השלימות שיקבלו הדעת הקדוש של אביהם המלמד אותם תורה ויראת שמים, וימשיכו לפרסם דעת אביהם בעולם, וכן התלמידים הרי הם המקורבים של הצדיקים, שזוכים ללמוד ממנו דעתו הקדושה, והם צריכין גם כן לגלות ולפרסם לימודו הטוב לכל באי עולם, ואומר מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות פרו ורבו הלכה ב'| שזהו המצוה של פרו ורבו, שנצטווינו להקים תולדות בעולם, ולפי שיטת בית הלל |יבמות ס"ב.| המצוה היא להוליד בן ובת, כי בן הוא יוצאי חלצו של האב, שממשיך דעתו של אביו בעולם, ובת הרי צריכין להשיאה גבר, והחתן כבר בבחינת תלמיד, כי בא מבחוץ, נמצא שעל ידי בן ובת משאירים בן ותלמיד בזה העולם שימשיכו הדעת הקדוש בעולם לדורי דורות, שזהו בוודאי עיקר תכלית מצות פרו ורבו, למלאות את העולם עם אנשים בעלי דיעה המכירים ומפרסמים את אמתת מציאותו יתברך לכל העולם כולו.

וממשיך רביז"ל, וזה החכם צריך שיהיה לו בחינת כל, בחינת |דברי-הימים-א כ"ט|: "כי כל בשמים ובארץ", ותרגומו: 'דאחיד בשמיא וארעא' |זהר בראשית

ל"א ובתקון כ"ב|, היינו שיהיה אוחז ומקים שני העולמות, עולם העליון ועולם התחתון, שהם בחינת שמים וארץ, כי הצדיק והחכם הנ"ל הוא צריך שיהיה אוחז בשניהם, לקיים את כל אחד ואחד בבחינתו, כי יש דרי מעלה ויש דרי מטה, דהינו עולם העליון ועולם התחתון, בחינת שמים וארץ, וצריך הצדיק להראות לדרי מעלה, שאינם יודעים כלל בידיעתו יתברך, שזה בחינת השגה של מה, בחינת: 'מה חמית מה פשפשת', בחינת: איה מקום כבודו, ולהיפוך: צריך להראות לדרי מטה, שאדרבא, מלא כל הארץ כבודו |ישעיה ו|, כי יש שוכני עפר, שהם בני-אדם המונחים במדרגה התחתונה, ונדמה להם שהם רחוקים מאד ממנו יתברך, וצריך הצדיק לעוררם ולהקיצם, בבחינת |שם כ"ו|: "הקיצו ורננו שכני עפר" ולגלות להם שה' עמם, והם סמוכים-אליו יתברך, כי "מלא כל הארץ כבודו" ולחזקם ולעוררם, שלא יהיו מיאשין עצמן, חס ושלום, כי עדין הם אצל השם יתברך וקרובים-אליו, כי "מלא כל הארץ כבודו", וזה בחינת כל שיש להצדיק, בחינת: "כי כל בשמים ובארץ", 'דאחד בשמיא וארעא', הינו שהוא אוחז ומקים שני העולמות: עולם העליון הוא אוחז ומקים בבחינת מה, בחינת 'איה מקום כבודו', ועולם התחתון הוא מקים בבחינת "מלא כל הארץ כבודו", עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר שלימות רבי ומנהיג אמיתי הוא, שיכול להיות למעלה ולמטה בבת אחת, היינו שמצד אחד מלמד עם דרי מעלה, שהם אנשים גדולים וחשובים, שעדיין לא התחילו להשיג כלום בהשגת אלקותו יתברך, כי לגדולתו יתברך אין חקר, וכל מה שהשיגו עד עכשיו עדיין אינו כלום כלפי מה שעוד יכולים להשיג, וזהו לימוד עצום ונפלא מאד, כי לפעמים נדמה לאדם שכבר השיג כל מה שיכול להשיג, וכבר הגיע לאיזה מעלה ומדריגה גדולה, ואינו צריך לעלות יותר, והצדיק והמנהיג אמיתי מלמד אותו, שעדיין לא התחיל להשיג כלום, כי מיד שנדמה לאדם שכבר השיג הכל, סימן שעדיין לא השיג כלום, כי תכלית הידיעה אשר לא נדע, ואם היה משיג השגה אמיתית, היה מבין מיד שעדיין לא התחיל להשיג כלום, ולכן הצדיק מגלה לכל הדרי מעלה שימשיכו לעלות מעלה מעלה בהשגת אלקותו יתברך, ולא יפסיקו עבודתם כלל, כי לגדולתו יתברך אין חקר, ולאורו יתברך אין סוף ותכלית כלל.

ולאידך גיסא, הצדיק והמנהיג אמיתי מלמד עם הדרי מטה, שלא יתייאשו עצמם כלל, כי יש אנשים שנדמה להם שכפי נפילתם וירידתם בחטאים ועוונות רחמנא ליצלן, אין להם שום תקוה ותקנה כלל, וכבר אבד מנוס מהם לגמרי חס ושלום,

ולהם מגלה הצדיק שלא יתייאשו עצמם כלל, כי מלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואפילו במקומם הנמוכה והגרועה נמצא כבודו יתברך, והוא יתברך סמוך וקרוב להם ממש, ואם יתגברו לחפש כבודו יתברך במקומם, בוודאי ימצאו אותו ויזכו לעלות מירידתם ולצאת מעוונותם, וזהו עוצם כוחו ורחמנותו של הצדיק והמנהיג אמיתי, שיכול לחזק את כל הנשמות הירודות והנפולות, ולחזור ולדבק אותם בו יתברך, והנה לבני אדם נדמה, שצדיק אמיתי נקרא, מי שיושב סגור ומסוגר בחדרו, מעוטף בטלית ותפילין כל היום, ואין לו שום שייכות אל אנשים ירודים ושפילים, אבל כאן מגלה לנו רביז"ל אחרת, שכל מה שהצדיק גדול ביותר, יכול להוריד עצמו אל אנשים גרועים ביותר, ומדבר ומשחק עמהם, עד שנדמה להם שהוא כאחד מהם ממש, אבל באותו שעה מכניס בהם אמונה ויראת שמים, ומנפח בהם חיות חדש ותקוה טובה לחזור אליו יתברך באמת, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל מנהיג רחמן כזה, שמרחם על כל נשמות ישראל, וכל תשוקתו רק להכניס ידיעת אמתת מציאותו יתברך בכל מקורביו, כי על ידו יזכה אדם לתקוה טובה לחזור אליו יתברך, ויהיה מאושר בחייו בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה פרשת השבוע מתחיל |שמות ל"ה| ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבתם שבתון לה' וגו', ויש להבין למה הוצרכו להקהיל "כל עדת בני ישראל" לפני ציווי שבת ומלאכת המשכן, יותר מכל מצוות התורה? וכן למה נצטוו "ששת ימים תעשה מלאכה", הלא עיקר הציווי הוא "וביום השביעי יהיה לכם קדש וגו'" שלא יעשו מלאכה בשבת, ולמה צריכין ציווי על מלאכה בששת ימי החול? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה פרשה זו נאמרה במחרת יום הכיפורים, אחר שהקדוש ברוך הוא מחל להם על מעשה העגל, ואז צוה להם לבנות משכן להשראת השכינה הקדושה, שיהיה כל אחד ואחד מהם יכול למצוא את אלקותו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה ג:| בתחילה קודם שחטאו ישראל, היתה שכינה שורה עם כל אחד ואחד, כיון שחטאו נסתלקה שכינה מהם, והיו צריכין משכן ומקדש למצוא אלקותו יתברך, וזהו עוצם הרחמנות של המנהיג האמיתי, שהוא משה רבינו עליו השלום, שהוא מוסר נפשו לבנות משכן ולהכניס אלקותו יתברך בתוך כל אחד ואחד מישראל, והוא לומד לימודים נפלאים, הן עם הדרי מעלה והן עם הדרי מטה כנ"ל, ולכן בתחילת הציווי הקהיל

את "כל" עדת בני ישראל, היינו לרבות בין הגדולים ובין הקטנים, דרי מעלה ביחד עם דרי מטה, וכמבואר בדברי רביז"ל בתורה זו, שמדה זו של הצדיק לקשר הדרי מעלה עם הדרי מטה, הוא מדת "כל", בבחינת |ד"ה א' כ"ט| כי כל בשמים ובארץ, ותרגומו דאחיד בשמיא וארעא, שמאחד השמים והארץ, ומגלה לכולם את אמתת מציאותו יתברך, כי זהו הרחמנות של המנהיג האמיתי, שרוצה לגלות אלקותו יתברך לכל אחד ואחד מישראל בלי יוצא מן הכלל, ומקהיל "את כל עדת בני ישראל" ומגלה להם "אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם" שיש לימודים ומצוות מעשיות לכל אחד ואחד כפי בחינתו, הן לדרי מעלה והן לדרי מטה, וכל אחד יכול למצוא אלוקותו יתברך בכל מה שעושה.

וזה מה שצוה מיד, ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש וגו', היינו שיש ציווי הן על מלאכת ששת ימי החול, והן על שביתת שבת, כי מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"א| שיש יחודא עלאה ויחודא תתאה, יחוד של שבת קודש ויחוד של ששת ימי החול, קבלה והלכה עיין שם, כי יש צדיקים שהם בחינת דרי מעלה, שעיקר היחוד והזיווג שלהם הוא יחוד עליון ונורא מאד, כי הם דביקים בו יתברך תמיד, ומייחדים יחודים קדושים בכל עת, עד שגם בששת ימי החול זוכין להארת שבת קודש, וכמו שמצינו אצל תלמידי רבי שמעון בר יוחאי, שקראו את רבם "אנת שבת דכולהי יומי |זוהר נשא קמ"ד:|, וזהו בחינת "קבלה", שזוכים למצוא פנימיות אלוקותו יתברך בכל גשמיות הבריאה, ולצדיקים אלו שהם בחינת דרי מעלה, צוה משה רבינו "וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'", היינו להזהיר אותם על קדושת שבת קודש, שגם עם השגתם הגבוה, שהוא בחינת שבת קודש, יראו לעלות מעלה מעלה תמיד, ולא יחשבו שכבר השיגו והבינו את הכל, ולאידך גיסא, גם לאלו הדרי מטה שעדיין עסוקים בגשמיות עולם הזה, ועובדים בששת ימי החול במלאכות מעשיות, בא הציווי "ששת ימים תעשה מלאכה", היינו שגם באלו המלאכות יש ציווי ה', ולא יחשבו שרחוקים מאלקותו יתברך, וכאילו אי אפשר להם למצוא אלקותו יתברך בתוך מלאכתם, כי בכל מלאכה ועשיה שבזה העולם, יכולים למצוא אלקות, על ידי ההלכות שיש שם, ואם האדם יתבונן היטיב בכל מה שעושה, ימצא התורה והאלקות המאיר שם, ויהפוך כל הל"ט מלאכות שלו לל"ט מלאכות המשכן, ולכן זהו האסיפה והקהילה שאסף והקהיל משה רבינו את כל נשמות ישראל ביחד, וגילה להם בעוצם רחמנותו איך שהשכינה הקדושה שורה אצל כולם, הן אצל הדרי מעלה והן אצל הדרי מטה, כי בין בששת ימי החול ובין בשבת קודש, מתגלה אלקותו יתברך לכל

אחד כפי ענינו, ואם רק יתחזקו באמונה ויצייתו לקול הצדיק האמת, יזכו למצוא אלקותו יתברך ויחיו חיים טובים ונצחיים באמת.

וזהו מה שמתחיל הפרשה השני מפרשת השבוע |פרשת פקודין, אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה וגו', ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה וגו' ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו', היינו שעשיית המשכן נעשה על ידי הגדול שבשבטים, ממטה יהודה, ועל ידי הירוד שבשבטים, ממטה דן, כי המשכן נבנה על ידי הנקודות טובות שיש בכל אחד מישראל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב וליקוטי הלכות השכמת הבוקר הלכה א'|, היינו על ידי הנקודות טובות של הדרי מעלה, ועל ידי הנקודות טובות של הדרי מטה, ולכן נצטוו הגדול שבשבטים והירוד שבשבטים ביחד על הקמת המשכן, להראות שאי אפשר לבנות

המשכן כי אם על ידי האחדות של כולם ביחד, ומיד שכולם מקבלים הפקודה של משה רבינו, ומצייתים לדבריו ולגודל הרחמנות שלו, אזי זוכים לבנות מקום להשראת השכינה הקדושה אצל כל אחד ואחד מישראל, ומורידים את השכינה כאן בזה העולם, והשם יתברך יזכינו להתקרב למנהיג רחמן ואמיתי כזה ולקבל לימודו הטוב, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ולחיות חיים טובים ונצחיים מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויקהל פקודי שבת החודש ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קע"ז עיין שם.

שוב ענה החכם הראשון: המתן עד הבקר, אברר לך עוד בברור אחר ברור, שאין מלך בעולם כלל, וישכם החכם הראשון בבוקר |החכם, שהוא חברו של התם אנו קוראים אותו תמיד בשם החכם הראשון|, והקיץ את חברו החכם השליח, ואמר לו: בוא עמי אל החוץ, וראך הדבר בברור, איך העולם כלו בטעות, ובאמת אין מלך כלל, וכלם בטעות גדול, והלכו בשוק, וראו איש-חיל אחד, ותפסו אותו ושאלו אותו: למי אתה עובד? השיב: את המלך |שאלו אותו:| הראית את המלך מימיך? לאו, ענה ואמר: ראה, היש שטות כזה?! שוב הלכו אל אדון אחד מן החיל, ונכנסו עמו בדברים, עד ששאלוהו: למי אתה עובד? את המלך, הראית את המלך? לאו, ענה ואמר: עתה ראה בעיניך, שהדבר מברר, שכלם טועים, ואין מלך כלל בעולם ונסכם ביניהם הדבר, שאין מלך כלל.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, שוב ענה החכם הראשון: המתן עד

הבקר, אברר לך עוד בברור אחר ברור, שאין מלך בעולם כלל, כי עצת החכם הוא על דרך עצת בלעם הרשע, שאמר לאנשי בלק |במדבר כ"ב| לינו פה הלילה וגו', היינו לבזבז את הלילה בהבל וריק, ואחר כך לקום בבוקר עם עצה חדשה נגד ה' ונגד תורתו רחמנא ליצלן, והוא זה לעומת זה של הקדושה, כי צריכין לבלות את הלילה בתורה ובתפילה ובדביקות הבורא יתברך שמו, ואחר כך לקום בבוקר עם מוח חדש לעבודת השם יתברך, וכמו שפירש הרבי רבי זושא מהאנאפולא זי"ע את הפסוק |במדבר ט"ו| מראשית עריסותכם תתנו לה' תרומה וגו', היינו מראשית הקמת העריסה והמיטה, כבר תתנו תרומה לה', ותייחד כל היום כולו אליו יתברך, וכדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד| כך ראוי להיות מנהג יראי השם, תיכף בבוקר בהקיצו, קודם שיתחיל שום דבר, יזכור מיד בעלמא דאתי וכו', כי כפי שאדם מתחיל את היום, כך נגרר שאר כל היום אחריו, אבל כאן שהיה החכם חכם להרע, לכן אמר שיחכה עד הבוקר להראות שאין מלך בעולם כלל, שזהו הסתת היצר הרע והס"מ, להסתיר מן האדם אמתת מציאותו יתברך, ואשרי מי שאינו מציית אותו כלל.

וישכם החכם הראשון בבוקר |החכם, שהוא חברו של התם אנו קוראים אותו תמיד בשם החכם הראשון|, והקיץ את חברו החכם השליח, כי כמו שיש השכמה בבוקר בזריזות לדבר מצוה, בבחינת |בראשית כ"ב| וישכם אברהם בבוקר, כן יש השכמה בבוקר בזריזות לדבר עבירה רחמנא ליצלן, בבחינת |במדבר כ"ב| ויקם בלעם בבוקר, ולא די שהחכם קם בעצמו לדבר עבירה, אלא גם הקיץ חבירו השליח שישתתף עמו, וזה גם כן פגם גדול מאד, כי אסור להקיץ את השני מן השינה, מטעם איסור גזל שינה, וצריכין ליזהר בזה מאד, כי גזל שינה לא ניתן להשבון כלל, והוא יותר חמור מגזילה אחרת, שהרי גזילה אחרת יכולין לשלם אם גזל חס ושלום, אבל גזל שינה לא ניתן להשבון כלל, חוץ להקיצו למצוה עוברת, כגון לקריאת שמע ותפילה, אז בוודאי מותר ומצוה להקיצו, כי בזה מזכין אותו עם מצות עשה מדאורייתא, ולהתפלל תפילה בזמנה, ואשרי מי שמעורר אנשים לקרות קריאת שמע בזמנה, ולהתפלל בזמן, כי הוא דבר מזולזל מאד בעיני בני אדם, וקמים אחר שעה תשע ומבטלים מצות עשה של קריאת שמע, ואינם שמים על לב חומר הענין כלל, והוא ממש כמי שלא הניח תפילין איזה יום חס ושלום, או לא נטל לולב ביום ראשון של סוכות, או לא אכל מצה בליל פסח, שכולם מצוות עשה מדאורייתא, ופעם התפלא אחד לפני מוהרנ"ת ז"ל, ששמע שבמדינת אשכנז מגלחים זקנם, ותמה איך עוברים בשאט נפש על חמשה לאוין בכל יום? וענה ואמר לו

מוהרנ"ת ז"ל, ומה זה כל כך תמיה בעיניך, הלא במדינתינו עוברים בכל יום בשאט נפש על זמן קריאת שמע ולכן אשרי הנזהר מאד בכל יום בזמן קריאת שמע, וכן מעורר אחרים ליזהר בזמנה.

ואמר לו: בוא עמי אל החוץ, וארא הדבר בברור, איך העולם כלו בטעות, ובאמת אין מלך כלל, וכלם בטעות גדול, וזהו באמת הסימן הראשון של שקרן ובעל דמיון, היינו מי שרוצה להראות שכל העולם בטעות, ורק הוא יודע את האמת, כי למה להגיד שכל העולם בטעות ובשקר, הלא בכל אחד ואחד יש נקודה טובה ומעלה שאין בחבירו, ויותר טוב לחפש הנקודות טובות והמעלות של כל אחד, ולא להגיד שכולם בטעות ובשקר, ולכן מיד שהחליט בדעתו להראות שכולם בטעות, גילה שהוא בעצמו מונח בהטעות הכי גדול.

והלכו בשוק, וראו איש-חיל אחד, ותפסו אותו ושאלו אותו: למי אתה עובד? השיב: את המלך |שאלו אותו:| הראית את המלך מימיך? לאו, ענה ואמר: ראה, היש שטות כזה?! כי בקל לתפוס איזה חיל פשוט, ולשאול אותו אם ראה את המלך? אבל בוודאי לא כל חיל פשוט ראה את המלך, כי עדיין לא זכה לזכות כזאת לראות את המלך, ואין מגיעין אל המלך אלא אחר ימים ושנים של עבודה ויגיעה להתקרב אל המלך.

שוב הלכו אל אדון אחד מן החיל, ונכנסו עמו בדברים, עד ששאלוהו: למי אתה עובד? את המלך, הראית את המלך? לאו, ענה ואמר: עתה ראה בעיניך, שהדבר מבורר, שכלם טועים, ואין מלך כלל בעולם ונסכם ביניהם הדבר, שאין מלך כלל, כי אדון של החיל שהוא פקיד וקצין, בוודאי אי אפשר לתפוס אותו ולשאול אותו מיד, רק צריכין ליכנס עמו בדברים עד ששואלים אותו, אבל גם הוא בוודאי לא זכה עדיין לראות את המלך, כי לזה צריכין עבודה ויגיעה של ימים ושנים רבים כנ"ל, ולכן אין שום ראייה והוכחה ממנו, וזה היה טעותו של החכם, שנדמה לו שכל איש פשוט צריך לראות מיד את המלך, ואם אינו רואה, סימן שאין מלך, אבל אין הדבר כן, רק מקודם מנסין את האדם באמונתו, איך יתחזק באמונה פשוטה אף על פי שאינו רואה את המלך, ואחר שעומד באמונתו ימים ושנים רבים, ועובד את עבודתו בתמימות ופשיטות גמור, כמו שעשה התם, אזי לבסוף זוכה לראות את המלך במו עיניו, ונתגלה לו אורו יתברך האין סוף, והשם יתברך יזכינו להגיע אל אמונה שלימה בו יתברך, ונזכה לחיות חיים טובים ונצחיים כמו התם הקדוש, עדי נזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויקהל פקודי שבת החודש ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ט"ו המדבר מהצדיק ומצדקה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, אלו המתפארין עצמן בשקר בגדולות ונפלאות, וכאלו אין שום דבר נמנע מהם, והכל בידם, ויש מהם שהם מנהיגי הדור - הנה עיקר כחם ויניקתם הוא רק מהצדיקים הגדולים, כי יש צדיקים אמתיים גדולים במעלה, ויש להם פה קדוש, ודרכם לדבר גדולות ונפלאות, והם באמת יכולים לעבד ה' בכל דבר שבעולם: באכילה ושתיה ושאר דברים וכמובא בכוונות, 'שלפעמים ממתיקין דינים על-ידי אכילה ושתיה', ויש צדיקים אמתיים, שיכולין לעשות פדיון על-ידי אכילתם וכיוצא, ומחמת ההתפארות של אלו הצדיקים הגדולים שיוצא מפיהם הקדוש, מזה בא, שנמצאים צבועים שקרנים, שמתדמים עצמן כקוף, ומתפארין עצמן גם כן ממש באלו הלשונות של התפארות, שיוצא מפה קדוש של הצדיק האמת, וכעין שמצינו בנביאים, שירמיה היה מתנבא בשוק העליון: "הנני שבר את קשת עילם" וכו' |ירמיה מ"ט|, וחנניה בן עזור, נביא שקר, היה מתנבא בלשון זה ממש להפך, |סנהדרין פט|, כמו-כן מתנהג עכשו כנ"ל, אבל עיקר יניקתם-רק מצדיקים כאלו שהולכים בגדולות ונפלאות כנ"ל, כי מצדיקים פשוטים, עובדי ה' בפשיטות, בתורה ותפלה ומעשים טובים, אין להם שום כח, מאחר שהצדיקים בעצמן אינם מדברים גדולות, ומתנהגים בפשיטות בעבודה תמה, על-כן אין להשקר והגדולות שלהם אחיזה בהם כל-כך שימצאו שקרנים צבועים בדרך זה כמו שנמצא, שיש אנשים שיושבים מעוטפים בטלית ותפלין כל היום, והם צבועים, עם כל זה אין להם כח להטעות העולם כל-כך כמו אלו המתפארין בגדולות כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זאת, מאיפוא בא שיש מנהיגים שקרנים וצבועים, שמתדמין עצמם לצדיקי אמת שבדור, ולמה צריכין אותם? ואיזה טובה יוצא מהם? ומגלה לנו רביז"ל, שיש שני מיני צדיקים, יש צדיקים פשוטים, עובדי השם בפשיטות, שיושבים ועוסקים בתורה ובתפילה כל היום בהצנע לכת, ואין מדברים גדולות ונפלאות, רק מתנהגים בפשיטות בעבודה תמה, ובצדיקים כאלו אין להשקרנין והצבועין אחיזה, כי אותם אין הצבועין יכולים לחקות ולעשות כמותם, כי אם גם הם יעסקו בתורה ובתפילה כל היום, יהיו צדיקים כמוהם, וצבועין כאלו אין יכולים להטעות בני אדם עם התפארות של שקר, כי מיד שיתחילו לדבר דברי תורה, יכירו אם יודעים מה שמדברים או

לא, אבל יש צדיקים גדולים במעלה מאד, שיכולים לעבד את הקדוש ברוך הוא בכל דבר שבעולם, ואפילו בשעה שעוסקים בעסקי עולם הזה, ובאכילה ובשתיה, הם מכוונים כוונות וייחודים קדושים, וממתיקים דינים מעל ישראל, וממש אין דבר שבעולם שלא יכולים לעבוד בו את הקדוש ברוך הוא, ולכן אצלם לא רואים שישבו כל היום סגור ומסוגר בחדרם מבודד מבני אדם, כי הם עובדים את הקדוש ברוך הוא גם בעסקם עם הבריות, וכל כוונתם להכניס אמתת מציאותו יתברך בכל באי עולם, ולכן גם נשמע לפעמים מפיהם גדולות ונפלאות, להתפאר בהתפארות דקדושה, איך שיכולים למצוא אלקות בכל דבר, ואיך שהם באמת רואים את זה, ומדיבורים אלו יש כבר אחיזה לשקרנים וצבועים, כי בקל מאד לשקרנים וצבועים גם כן להתפאר עם אותם הדיבורים, ומי יכול להוכיח אחרת? כי מי יוכיח שהם שקרנים, ומתדמים רק כקוף בפני בני אדם? ובפרט כשמתחיל לדבר שיחה של קבלה וחכמת הנסתר, אזי מטעה את כולם בקל, כי רוב בני אדם אינם מבינים כלל בדברים אלו, ונדמה להם שהוא מדבר סודות הקבלה ורזי אורייתא, וקוראין אותו "מקובל אלקי" וכו', ובאמת אינו יודע בין ימינו לשמאלו, רק חזר לעצמו איזה דיבורים, ועל ידי זה מטעה כולם מאד, ולכן בצדיקים אלו שמדברים גדולות, יש אחיזה לשקרנים וצבועים, וצריכין רחמי שמים מרובים להיות נשמר מהם לגמרי.

אבל מגלה לנו רביז"ל, שיש טובה גדולה שיוצא משקרנין וצבועין אלו, כי דע, שהצדיק האמת הנ"ל, מקבל דבור פיו הקדוש מבעלי-צדקה, וזה בחינת |תהלים קי"ט|: "נדבות פי רצה נא ה'"-שהצדיק מקבל דבור פיו מנדיבי לב, דהינו בעלי-צדקה וכו', וזה בחינת |ראש-השנה ו:| "בפיך"-זו צדקה', שעל-ידי צדקה נעשה הפה של הצדיק וכו', ולכן הוא טובה להצדיק האמת מה שנמצאים אלו השקרנים המתדמים אליהם, כי יש רשעים שנותנין צדקה לצדיקים, ועל-ידי הצדקה נעשה בחינת יב"ק, הינו: י'חוד ב'רכה ק'דושה וכו', ומחמת זה נמצאים בעלי-צדקה שהם נואפים, כי הם יונקים מבחינת היב"ק הנ"ל, ובחינת היב"ק בקדושה הוא בחינת זווגין דקדשה, ואצלם נתקלקל זאת היניקה, ונעשה אצלם נאוף, רחמנא לצלן, ועל - כן הצדקה שלהם היא רעה אצל הצדיק, כי הצדיק מקבל דבור פיו הקדוש מן הצדקה, וכשנתקלקל אצלם כנ"ל, גורם פגם לדבור פיו של הצדיק, שמקבל משם כנ"ל, ועל-כן הוא טובה מה שנמצאים השקרנים הנ"ל, שאזי אלו הרשעים הנותנים צדקה פונין אליהם ונותנין להם, וכמאמר ירמיה הנביא: 'הכשילם בעניים שאינם מהגנים', כמו שדרשו רבותינו, זכרונם לברכה |בבא-קמא טז:|, ואזי נצול הצדיק האמת מפגם הצדקה שלהם, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הצדיקים הגדולים מקבלים דיבור פיהם הקדוש מבעלי צדקה, כי כל עסקם של הצדיקים האמיתיים הוא לעשות צדקה וחסד עם כל הבריות, ועל זה מוסרים נפשם כל ימי חייהם, לגמול צדקה וחסד עם הבריות ולזכות אותם בתורה ובמצוות, עד שיכירו כולם את אמתת מציאותו יתברך, שזהו הצדקה הכי גדולה, בבחינת |תהלים מ"א| אשרי משכיל אל הדל, אשרי מי שנותן שכל ודעת בתוך הדל שחסר ממנו הדעת |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ו|, ולכן כל מה שנותנים צדקה לצדיקים אלו, עוזרים להם ולדיבורם הקדוש שיתגלה ויתפרסם בכל עולם, ויכירו כולם את עול מלכותו יתברך, וזה נקרא בחינת יב"ק, ראשי תיבות י'חוד ב'רכה ק'דושה, כי הצדיקים הגדולים עושים יחוד וברכה מכל דבר שבזה העולם, והם יכולים לגלות הקדושה שיש בתוך כל גשמיות הבריאה, ולעלות אותה אל השם יתברך, ולכן כשנותנין צדקה למקום קדוש כזה, גורמים יחוד עליון ונורא מאד, בבחינת יב"ק כנ"ל.

אבל יש גם רשעים שהם בעלי צדקה, והם נואפים ובעלי עבירה רחמנא ליצלן, שגורמים יחוד וזיווג בטומאה, רחמנא לישזבן, ועל ידי הצדקה שלהם גורמים קלקול ופגם לדיבור הצדיק, כי נדמה להם שיעשו כל מיני עבירות ומעשים מתועבים רחמנא ליצלן, והצדקה שלהם יכפרו על זה, ולכן אין הצדיקים רוצים לקבל הצדקה שלהם כלל, ומחמת זה הוא טובה גדולה שיש שקרנים וצבועים שמדמים עצמם אל הצדיקים אמיתיים, כי על ידי זה, אלו הרשעים בעלי עבירה, פונים אליהם עם הצדקות שלהם, וניצול הצדיק האמת מהצדקה של הרשעים, ולכן מסבב הקדוש ברוך הוא שיהיה צבועים כאלו בעולם, כדי להציל את הצדיקים אמיתיים מצדקות פגומות כאלו, ועל ידי זה ניצולים הצדיקים מפגם הדיבור של הרשעים, ולכן כל מי שיודע שפגם וחטא בנפשו, יזדרז מאד לעשות תשובה, ולהתקרב לצדיקים אמיתיים שמעוררים את נשמות ישראל בתשובה, וכל חפצו ורצונו יהיה רק לקבל דרכי התשובה מפי הצדיקים, ואז לא יזיק להם הצדקה שלו, רק אדרבה יתן כח בדיבור פיהם של הצדיקים לעשות יותר צדקה עם בני אדם, ולגלות לימודם הטוב לכל העולם כולו, ועל ידי זה יהיה גם תיקון אמיתי לנפשו, ויזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין נדבת בני ישראל צדקה להקמת המשכן, וכמו שכתוב |שמות ל"ה| ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אותו הביאו את תרומת ה' למלאכת אהל מועד וגו', ולכאורה יש להבין, למה נבנה המשכן מנדבות

לבו של כל אחד ואחד, ולא נצטוו כולם בפירוש להביא סכום של כך וכך? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה עשיית המשכן היה תיקון של חטא העגל שהיה כלול מעבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, שכולם נקראים השחתה כמובא |סנהדרין נ"ז.|, ועיקר השחתה הוא בחטא זה של ניאוף כידוע, בבחינת |בראשית ו'| כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ, ולכן עיקר התיקון והתשובה שלהם היה על ידי נדבת לבם לצדקה, שעכשיו ינדבו ליבם לבנות מקום להשראת השכינה בעולם, לגלות ולפרסם אמתת מציאותו יתברך לכל העולם כולו, בבחינת |שבת כ"ב:| עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל, ולכן הצדקה שלהם היה ענין של תיקון הברית ממש, וכמו שמפרש רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רס"ד| את הפסוק |שמות ל"ה| "ויבואו האנשים על הנשים" הנאמר בנדבת המשכן, הינו בחינת זווג שנעשה על-ידי הצדקה של נדבת המשכן, כי צדקה היא תיקון הברית, כי פגם הברית הוא, כי הוא היה צריך להשפיע בקדושה למקום שצריך להשפיע, והוא סילק ההשפעה משם, והמשיכה, חס ושלום למקום אחר, ועל-כן התיקון על-ידי הצדקה, שעל-ידי-זה חוזר ומשפיע לשם אל הקדושה, ועל-ידי-זה נתתקן עיין שם, ולכן |שם| כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומז וגו' שהם תכשיטי נשים, כמובא שם בפירש"י, היינו לכפר על פגם עוון זה דייקא, ועיקר התיקון היה על ידי שהביאו את נדבת לבם אל משה רבינו שהוא הצדיק האמת, המקבל דיבור פיו הקדוש מבעלי צדקה, כי על ידי שהביאו נדבת לבם אל המשכן, בכוונה אמיתית לשוב בתשובה שלימה ולכפר על מעשה העגל, ניתוסף כח לגלות ולפרסם אלוקתו יתברך לכל העולם, ולעשות צדקה עם כל הבריות כולם.

וזהו מה שמצינו אחר כך |שמות ל"ו| ויאמרו אל משה לאמר מרבים העם להביא מדי העבודה למלאכה אשר צוה ה' לעשות אותה, ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש ויכלא העם מהביא, ויש להבין למה הוצרכו להכריז שיפסיקו להביא נדבת לבם למשכן? למה לא קיבלו יותר שיהיה למשמרת אם יהיה נצרך להם? אבל על פי הנ"ל גם זה מובן מאד, כי בזה גילה להם משה רבינו עליו השלום, שיש גבול וצמצום במדת הצדקה, ולא מכל מקום יכולים לקבל צדקה לבנות משכן להשראת השכינה, כי יש צדקות הרשעים, שהם בעלי עבירה, שאסור לקבל מהם צדקה, כי אדרבה הצדקה שלהם מזקת מאד, והם גורמים פגם וקילקול חס ושלום להמקבל מהם, ולכן בזה שהעבירו קול במחנה שיפסיקו להביא נדבת לבם אל המשכן, הבינו שיש לפעמים צדקה שצריכין להתרחק ממנה, וזהו מרבים העם להביא, העם דייקא, שהם הערב רב שהכשילו את נשמות

ישראל בחטא העגל, ומהם באים כל הצרות והירידות לעם ישראל, ומהם לא צריכין לקבל צדקה, כי הצדקה שלהם מזקת מאד, ולכן ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה וגו', איש ואשה דייקא, היינו שלא יכשלו בפגם זאת של ניאוף חס ושלום, וזהו ויכלא "העם" מהביא, שניצלו מהצדקה שלהם, והקימו את המשכן רק מנדבת לבם של ישראל קדושים שרצו לחזור בתשובה באמת.
וזהו ההכנה של נשמות ישראל הקדושים לקראת חג הפסח שהוא זמן חירותינו, שזוכין לצאת מתחת מאסרי הס"מ ותאוותיו הרעות, ועם ישראל מכינים את עצמם על ידי מצות צדקה של מעות חיטים הנוהגת בכל תפוצות ישראל, כמבוא בשולחן ערוך |אורח חיים סי' תכ"ט|, כי על ידי צדקה אמיתית זוכין לתיקון הברית, ולהשרות השכינה הקדושה בעולם, שזהו עיקר החירות של פסח, והעיקר לתת צדקה למקום קדוש ונורא ששם מגלים את אמתת מציאותו יתברך, ודייקא במקומות אלו אנשים מזלזלים מאד, כי כשיש צדקה אמיתית, מן השמים מרחיקים את הרשעים וקלי העולם מלתת צדקה שם, וזה סימן מובהק לצדקה אמיתית ונכונה, כשרוב אנשים אינם פונים לשם ואינם רוצים לתת נדבת לבם, זהו סימן שהוא צדקה קדושה ומעולה, וכמו שקרה פעם אצל הרה"ק מאפטא זי"ע, שהלך לצדקה בשביל איזה עני בן טובים, ואף אחד לא רצה לתת לו, ואפילו הנגידים שתמיד החזיקו בידו, היה לכל אחד איזה תירוץ ומענה בפיו למה עכשיו אינו יכול לעזור לו, ואז חזר הביתה ואמר לאשתו שימשכנו את המנורה של כסף שלהם בשביל הצדקה הזאת, כי היא צדקה מיוחדת במינו, כי אם אף אחד אינו רוצה לתת לצדקה זאת, סימן שהיא צדקה חשובה ומעולה מאד, וכן הוא תמיד שדייקא במקומות קדושות מאד, אין לבני אדם השגה לתת שם צדקה, ורק מי שיש לו זכות אמיתי, זוכה לתת שם נדבות לבו הטובה, והשם יתברך יזכינו לתת ולעשות צדקה וחסד כל ימינו, ונזכה להיות מקורבים לצדיקי אמת שבונים משכן קדוש ממעשיהם הטובים של ישראל, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת ויקהל שבת שקלים ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ז, המדבר מענין קדושת שבת, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, צריך לזהר מאד להיות שמח וטוב לב

בשבת, כי מעלות וקדשות שבת גדולה ויקרה מאד, כמובא, ובפרט ב"ראשית-חכמה" בשער הקדשה בתחלתו, עין שם וראוי ונכון ללמד ב"ראשית-חכמה" בשער הנ"ל, ולשום לבו היטב על כל הדברים הנאמרים שם בענין קדשת ומעלות שבת- קדש, כי יש שם כמה דברים פרטיים יקרים מקדשת ומעלות שבת, כי כל ענין ומעלה הנאמר שם על שבת הוא דבר בפני עצמו, והבן שם היטב, כדי שיתלהב לבו לקבל שבת בשמחה גדולה ועצומה כראוי, ועל-ידי-זה היראה בשלמות, דהינו עם דעת, כי בחל אפשר שיהיה היראה עם כסילות, בבחינת |איוב ד| "הלא יראתך כסלתך" ועקר הכסילות הוא מחמת השעבוד שיש בחל, כי על-ידי השעבוד אין הדעת שלם, וכמו שכתוב במואב |ירמיה מ"ח| "שאנן מואב מנעוריו וכו' ובגולה לא הלך, על-כן עמד טעמו בו" וכו' וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |מגלה י"ב|, כי על-ידי שעבוד וגלות הדעת מבלבל אבל בשבת הוא חרות, וכשיש חרות ואין שעבוד וגלות, אזי הדעת שלם כנ"ל, ועקר החרות על-ידי התענוג והשמחה של שבת, בחינת |ישעיה נ"ח| "אז תתענג על ה'", הנאמר בשבת |שם נ"ה| "כי בשמחה תצאו", שעל-ידי שמחה יוצאין לחרות וכשיש חרות, הדעת בשלמות כנ"ל, ואזי היראה כראוי, בבחינת ירא שבת |תקוני-זהר תקון טן|, כי אז היראה בלי כסילות שיש בימי החל, כי עקר הכסילות-מחמת השעבוד כנ"ל ובזה מעלין היראות הנפולות, דהינו מה שיראים לפעמים משר וכדומה, כי על-ידי הדעת מרימין אותן ועקר הדעת הוא בשבת על-ידי השמחה, שעל-ידי-זה יש חרות ואזי הדעת בשלמות כנ"ל. והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר שלימות מדת היראה, שאדם יתיירא אך ורק מלפניו יתברך, ולא יתיירא מפני שום בריה שבעולם, כי |תהלים קי"ח| הוי"ה לי לא אירא מה יעשה לי אדם, ששום בריה שבעולם לא יכול להרע לאדם בלתי רשותו יתברך, כי דבר קטן דבר גדול לא נעשה מאליו אלא מהמאציל העליון ברוך הוא, ואין רשות לשום בריה לשלוט באדם בלתי רצונו יתברך, ולכן כשאדם מתיירא מאיזה בריה שפילה שבזה העולם, כגון מאיזה שר או מחיה, זהו רק מחמת כסילות דעתו, שנפל בקטנות המוחין, ויש לו יראה עם כסילות, דהיינו שמצד אחד יש לו יראת שמים, כי מפחד ממנו יתברך, אבל מצד שני עדיין נאחז בו איזה בחינה של כסילות, שנותן מקום במוחו לפחד ולירא מאיזה דבר חוץ ממנו יתברך, ועל זה נאמר |איוב ד'| הלא יראתך כסלתך, כי היראה שלו עדיין מעורבבת עם כסילות, אבל כשאדם בא לשלימות הדעת, שמלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אזי אינו מפחד ומתיירא משום בריה שבעולם, כי שום דבר שבעולם לא יכול לעשות לו רע בלתי רצונו יתברך, והכל שלוחים ממנו

יתברך לעשות רצונו בזה העולם, ולכן למה לו לפחד או לירא מאיזה בריה, הלא היראה צריך להיות רק מלפניו יתברך, ועל ידי שמתקן את יראתו, לפחד וליראה ממנו יתברך לבד, על ידי זה ממתיק מעל עצמו כל הדינים ואינם יכולים להרע לו כלל |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט"ו|, כי זהו עיקר רצונו יתברך שהאדם יכיר איך שהכל תלוי רק בידו יתברך, ומיד שאדם מתעורר מעצמו לחזור אליו יתברך, ולבקש ממנו יתברך שיציל אותו מכל רע, אזי הוא ממתיק מעל עצמו כל הדינים, וזוכה לראות בישועת השם בכל פרט ופרט.

והנה זהו עוצם מעלת קדושת שבת קודש, שאז האדם זוכה ליראה שלימה, היינו ליראה עם דעת, כי על ידי שמחת השבת, הוא בא לגדלות וחירות המוחין, ומתחיל להבין איך שבאמת אין לו לירא ולפחד משום בריה שבעולם, כי בששת ימי המעשה שהוא טרוד על המחיה ועל הכלכלה, קשה לו ליישב את דעתו ולהתבונן איך שאין לו ממה לפחד בזה העולם, כי הוא מסובב עם חובות וטרדות ובלבולים, ורץ אחר פרנסתו ביגיעה רבה, ונדמה לו שאיזה בריה יכול להרע לו ולגרום לו איזה היזק או מכשול בפרנסתו ובעבודתו וכו', אבל כשבא לשבת קודש, שאז הכל שביתה ונייחא, ומתחיל לשמוח בשמחת השבת, אזי מכיר איך שכל הפחדים והיראות שלו הם להבל ולריק, ואף אחד לא יכול לנגוע במה שמוכן לו, כי הכל בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, ועל ידי יישוב הדעת הזה, נכנס בו גדלות וחירות המוחין, והיראה שלו היא יראה עם דעת, לירא ולפחד אך ורק ממנו יתברך לבד, וזה נקרא יראה בשלימות, אשרי מי שזוכה אל יראה כזו.

ואומר רביז"ל, והכלל, שצריך לנהג שמחה גדולה בשבת-קדש, ולבלי להראות שום עצבות ודאגה כלל רק להתענג על ה' ולהרבות בתענוגי שבת בכל מיני תענוג, הן אכילה ושתיה, הן מלבושים כפי מה שיכול כי אכילת שבת היא כלה רוחניות, כלו קדש, ועולה למקום אחר לגמרי מן אכילת חל, כמבאר במקום אחר |לעיל בסימן נו, ובסימן רעז, ועין זהר ויקהל דף ריח ובמק"מ שם| עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זהו כלל ועיקר גדול בחיי אדם, שיזהר מאד בשמחת השבת, וידקדק מאד לאכול השלש סעודות של שבת קודש, בתמימת ובפשיטות

גמור, ובשמחה רבה, כי בזוהר הקדוש |פרשת יתרו פ"ח.| מאד מקפיד ליזהר לאכול כל השלש סעודות של שבת קודש ולא לחסר אחת מהם, כי הם עיקרי ויסודי האמונה, ומי שמחסר אחת מהם נפגם אצלו האמונה חס ושלום עיין שם, ולכן אסור לעשות שום חכמות והשכלות לפטור את עצמו מאיזה סעודה של שבת קודש, אפילו

מסעודה שלישית, כי היא הלכה פסוקה בשולחן ערוך |אורח חיים סי' רצ"א| שמחויבים לאכול סעודה שלישית, וגם הזוהר מאד מקפיד על זה, ואסור להתחכם ולומר שהוא כבר שבע מסעודת הבוקר, או שיצא חובת סעודה שלישית עם דברי תורה וכו', כי זה כבר חכמות והשכלות, ורביז"ל אמר |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ב| שעל ידי חכמות יכולין לצאת מן הדת לגמרי רחמנא ליצלן, אנחנו צריכין לקיים את דברי חכמינו הקדושים בתמימות ובפשיטות גמור, ולשמח ולענג את השבת בכל השלש סעודות, ולאכול לכל הפחות כזית אם אנחנו שביעים יותר מדאי, וכבר גילה אותנו רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז| שאכילת שבת קודש, כולו קודש, כולו אלקות, ועולה למקום אחר לגמרי מאכילת ימי החול עיין שם, ודייקא על ידי שאדם משמח ומענג את עצמו בעונג שבת, על ידי זה היראה שלו עם דעת בלי כסילות, ואזי יודע שאין לו ממה לפחד ולהתיירא, כי אם ממנו יתברך לבד, מה שאין כן כשאדם מתחיל לעשות חכמות והשכלות, ומכניס בדעתו חשבונות של הבל, הרי הוא נותן מקום לכסילות הדעת גם בשבת, ואז נפגם היראה אצלו ואין לה שלימות, וכבר אמרו חכמינו הקדושים |תנחומא פרשת בראשית| שעונג שבת חשוב כמו אלף תעניות עיין שם, נמצא שמי שיודע בנפשו שחטא במה שחטא, וצריך לצום המון תעניות לתקן עוונותיו, ולזכות לשלימות הדעת והיראה, הרי יש לו עצה נפלאה ונעימה מאד, לענג את שבת, ולאכול כל הסעודות של שבת קודש בשמחה עצומה, וזה יעלה לו כמו אלף תעניות ממש בכל שבת ושבת, ולכן אשרי מי שאינו מסתכל על שום מונע כלל, ומענג את עצמו בתענוגי השבת כפי יכולתו, ואז יזכה לשלימות הדעת והיראה באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שאין לאדם לקמץ ולחסוך כלל על הוצאת שבת, כי כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה חוץ מהוצאת שבת וימים טובים |ביצה ט"ז.|, ואדרבה כל מה שמוציאים על הוצאות שבת מקבלים חזרה בכפליים |מדרש אגדה בראשית|, נמצא שעיקר כל הברכות וההשפעות תלויים בשבת, וכמו שמובא בזוהר |יתרו פ"ח.| כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, וכן אמרו בירושלמי |ברכות פרק ב'| ברכת ה' היא תעשיר, זה ברכת שבת עיין שם, הרי שכל השפע של אדם תלוי כפי שמענג את השבת, ולכן אשרי מי שמענג את השבת בכל מיני תענוג, לאכול ולשתות ולישון כראוי, כי גם שינה בשבת תענוג, וכמובא בספרים שב"ת ראשי תיבות ש'ינה ב'שבת ת'ענוג, ויתר הזמן הוא מבלה בתורה ותפילה בשמחה רבה, כי בשבת קודש שאינו להוט אחר מלאכתו ופרנסתו, יש לו יותר זמן ללמוד ולהתפלל, וכמו שתיקנו לנו חכמינו הקדושים התפלות של שבת

קודש עם קריאת התורה באמצע, כדי שכל יהודי יקשר עצמו אל התורה והעבודה בשבת קודש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה י"א סי' ח'| אמרה שבת לפני הקדוש ברוך הוא, לכל נתת בן זוג, ולי לא נתת בן זוג, ואמר לה הקדוש ברוך הוא, כנסת ישראל יהיה בן זוגך, שבך ישבו ישראל וילמדו תורה, כי על ידי שיתענג בעונג שבת כראוי, יהיה נשפע עליו שמחה אמיתי וחירות המוחין, עד שיזכה ליראה עלאה, יראה שלימה מלפניו יתברך, וגם יהיה נשפע עליו שפע רוחני ושפע גשמי, ולא יחסר לו שום דבר כלל, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו פרשת השבוע שפותח עם פרשת שבת, וכמו שכתוב |שמות ל"ה| ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה וכו', לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, ואחר כך מצוה אותם על עבודת המשכן, ויש להבין מהו המשך וקשר כל הדברים האלו? למה יש הקדמה של "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו'" ואחר כך מצוה אותם על השבת, ועל "לא תבערו אש" בפרט, ואחר כך מצוה אותם על מלאכת המשכן? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה משה רבינו שהוא הצדיק האמת מוסר נפשו כל ימיו להכניס בנשמות ישראל דעת האמת, ושיכירו כולם אמתת מציאותו יתברך, ולדעת שהוי"ה הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, ומיד שיש להם דעת האמת הרי היראה שלהם בשלימות ואינם מתייראים ומתפחדים משום בריה רק ממנו יתברך לבד, וזהו ויקהל משה את עדת בני ישראל, ומובא בכתבי האריז"ל שעד"ת הם אותיות דע"ת, כי משה רבינו הוא הדעת של כלל ישראל, וכל חפצו ורצונו להכניס דעת הזאת בכולם, ולכן מיד ציוה אותם על השבת, שממנה נמשך הדעת כנ"ל, כי בשבת קודש זוכים לשמחה ולחירות המוחין, ועל ידי זה הדעת בשלימות בלי כסילות.

וזהו "לא תבערו אש בכל משובותיכם ביום השבת" ואיתא בזוהר הקדוש |תיקונים תיקון מ"ח| שזה סובב והולך על אש הכעס, שצריכין ליזהר מאד לא להדליק אש הכעס בביתו ביום השבת, כי בשבת צריכין ליזהר מאד בשלום ביתו, ולהיות באהבה ובשלום עם אשתו ועם כל בני ביתו, כי גם הכעס מפסיד ומאבד את הדעת, ומכו שכתוב |קהלת ז'| כי כעס בחיק כסלים ינוח, וכל הכועס חכמתו מסתלקת ממנו |פסחים ס"ו|, שמיד שאדם בכעס כבר אי אפשר לו לזכות לדעת אמיתי, וגם ידי הכעס מפסיד ומאבד הכסף והעשירות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ח|, מה שאין כן כשנזהר מכעס, וגם מכבד ומייקר את אשתו כראוי, אזי זוכה לעשירות

גדול, וכמו שאמר רבא |ב"מ נ"ט.| אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו, נמצא שהכל מקושר לשבת קודש, כי דייקא על ידי שמחת השבת זוכין לדעת שלימה עם יראה, ואזי נזהר מאד לא להדליק אש הכעס בביתו חס ושלום, רק הוא בשלום ובאהבה עם אשתו ובני ביתו, ועל ידי זה נמשך עליו שפע גדול.

וכל זה הוא הקדמה למלאכת המשכן, כי עיקר המשכן הוא להמשיך שכינתו יתברך כאן למטה בזה העולם, בבחינת |שיר השירים א'| משכני אחריך נרוצה, וכן אמרו חכמינו הקדושים |תנחומא תרומה| נתאוה הקדוש ברוך הוא שיהיה לו דירה בתחתונים, היינו שיכיר כל אחד ואחד איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ואין להתיירא ולהתפחד כי אם ממנו יתברך לבד, שזהו בחינת הר המוריה, ששם מקום המקדש, ומשם יורד יראה לכל העולם כולו, ולכן לפני מלאכת המשכן, צוה להם משה רבינו על השבת, כי השבת מאיר למשכן ולבית המקדש |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ז|, ועל ידי קדושת ושמחת השבת זוכין לשלימות הדעת והיראה, וזוכין להמשיך שכינתו יתברך לתוך ביתו של כל אחד ואחד, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת שבת קודש כראוי, ולזכות לשלימות הדעת והיראה עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויקהל שבת שקלים ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבן מלך ובן שפחה שנחלפו דף ע"ר עיין שם.

והבין אבי הבן הנ"ל, שהוא עושה לו רעות בשביל הענין הנ"ל וענה ואמר לבנו |היינו בן המלך באמת, אך על-ידי החלוף נדמה, שהוא בנו| וספר לו כל הענין, ואמר לו, שיש לו רחמנות גדול עליו, כי ממה נפשך; אם אתה בני, בודאי יש לי רחמנות עליך; ואם אתה בן המלך באמת, בודאי הרחמנות גדול ביותר עליך, כי הוא רוצה להעביר אותך לגמרי, חס ושלום, על כן אתה מכרח לעקר מכאן והורע בעיניו הדבר מאד.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והבין אבי הבן הנ"ל, שהוא עושה לו רעות בשביל הענין הנ"ל, היינו מחמת שבני אדם מדברים עליו שהוא בן השפחה, מה שזה היה האמת, וזהו הבן שלו, והוא עושה רעות לאבא שלו, כי מיד שאדם משים כל לבו ומחשבתו לעשות רע לזולת, זהו סימן שהוא בן השפחה, ויש לו נשמה גרועה ופחותה מאד, כי למה לו לצאת ולריב עם אחרים, ולמה לו

לקנאות אותם, הלא אינם יכולים לקחת ממנו כלום, כי כל הכבוד והכסף והגדולה המוכן לאדם, יקבל את זה בין כך ובין כך, ומה יש לו לקנאות ולחמוד מאחרים, ומיד שאדם מקנא וחומד הכבוד והגדולה של אחרים, זה מראה על עוצם גריעות נפשו איך שהוא בן השפחה, ויש איזה שמץ פסול בקרבו, כי בן מלך אמיתי, שיש לו נשמה קדושה וטהורה של איש הישראלי, הנקראים בני מלכים |שבת ס"ז.|, אינו מקנא באחרים כלל, אדרבה שש ושמח בטובתן וגדולתן, ודורש שלומם כל הימים.

וענה ואמר לבנו |הינו בן המלך באמת, אך על-ידי החלוף נדמה, שהוא בנו| וספר לו כל הענין, ואמר לו, שיש לו רחמנות גדול עליו, כי ממה נפשך; אם אתה בני, בודאי יש לי רחמנות עליך; כי סתם אבא בוודאי מרחם על בנו, וכמו שאומרים |בתפילה| כרחם אב על בנו וכו' , ורוצה לראות רק בטובתו וגדולתו, וזהו כל הנחת והשמחה של אבא, כשרואה בנו מתנהג בדרך הישר והטוב, וכמו שכתוב |משלי י'| בן חכם ישמח אב, ולהיפוך, אין יותר צער ותוגה לאבא ואימא מלראות בן מתנהג בדרכי כסילות, וכמו שכתוב |שם| ובן כסיל תוגת אמו, אבל הרחמנות של אבא כל כך גדולה על בנו, שאפילו אם מורד בו ומצער אותו חס ושלום, וכמו שעשה בן השפחה לאבא שלו כאן, אף על פי כן האבא רוצה לקרב אותו ולרחם עליו, וכמו שמצינו אצל דוד המלך עליו השלום, שאפילו בשעה שהיה נרדף מאבשלום בנו, אמר |תהלים ג'| מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו וגו', ואמרו חכמינו הקדושים |ברכות ז| קינה לדוד מיבעיא ליה, אלא מקודם חשש אולי ירדוף אותו עבד או ממזר שלא ירחם עליו כלל, וכששמע שזה בנו, אמר סתם בן מרחם על אבא, ולכן אמר מזמור וכו', ומכל שכן כמה האבא מרחם על בנו, שרוצה לקרבו בכל מיני קירוב, ורוצה לראות איך שיתנהג בדרך טובים, ודבר זה ילדים אינם מבינים, שאם אינם מתנהגים בדרכי ישרים הם גורמים צער ועגמת נפש עצומה לאביהם, וכמו שעשה בן השפחה כאן, שהיה עושה כל מיני רעות ותחבולות לאבי המלך, ולא תפס שזהו אבא שלו בעצמו, וגורם לו צער ועגמת נפש גדול ועצום מאד, ולכן חשבון זה יהיה תמיד בדעת כל ילד, לזכור היטיב איך ההתנהגות שלו נוגע מאד לאבא שלו בכל פרט ופרט, וכשיתנהג בדרך הטוב והישר, אין נחת רוח גדול לאבא שלו יותר מזה.

ואם אתה בן המלך באמת, בודאי הרחמנות גדול ביותר עליך, כי הוא רוצה להעביר אותך לגמרי, חס ושלום, על כן אתה מכרח לעקר מכאן, כי בוודאי כאב לאביו מאד שבנו יצער לבן מלך אמיתי בחנם, כי אין עוד צער לאבא כשרואה בנו גורם רעות וצרות לנשמות ישראל הנקראים בני מלכים כנ"ל, ולכן יעץ לבן המלך

האמיתי, לברוח מן הצרה ולהימלט על נפשו, כי זהו עיקר העצה כשרואה אדם שיש לו איזה צרה במקום אחד, שיברח משם, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות פחד חלק ב' סי' ג'| מי שבורח מן הצרה הוא פיקח, וכמו שכתוב אצל דוד המלך עליו השלום, |תהלים ל"ד| לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשהו וילך, כשראה שרוצים לגרש אותו, הלך וברח משם, וכן אמרו חכמינו הקדושים |ב"מ ע"ה| מאן דביש ליה במתא דא ילך למתא אחריתא |מי שרע לו בעיר זה ילך לעיר אחרת|, כי למה לאדם להניח חבירו לנקום בו בחנם.

והורע בעיניו הדבר מאד, כי הבן מלך עדיין לא היה לו התחזקות אמיתי לקבל את כל אשר עובר עליו באהבה, וכשראה שמצערים ורודפים אותו על חנם, נפל בדעתו מאד, וזה גרם לו אחר כך שהלך בדרכים נבוכים וכו', כי העיקר תמיד לחזק את עצמו בכל מיני מצבים, אפילו בעת צרה חס ושלום, ולדעת שהכל ממנו יתברך לבד, לנסות אותו איך ישאר חזק וקיים באמונתו, ואם אינו מאבד את עצמו ומתחזק באמונה יתירה, אזי זוכה לראות בישועת השם ובמפלת שונאיו אשר לא תיאר לעצמו כלל, והשם יתברך יזכינו להתחזק באמונה זכה וברורה, עדי נזכה לראות בישועתן ובגאולתן של ישראל בכלל ובפרט אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויקהל שבת שקלים ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ו המדבר מענין מחרת יום הכיפורים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר הצדיק הוא מכרח לעשות תשובה בעד ישראל, דהינו כשיוצא אחד חוץ לשורה ופורק על, אזי הצדיק מכרח לעשות תשובה בשבילו.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה הצדיק הוא עיקר יסוד וקיום העולם, וכמו שאומרים חכמינו הקדושים |חגיגה י"ב| כל העולם עומד על עמוד אחד, וצדיק שמו, וכן אמרו |ברכות ו| מאי |קהלת י"ב| כי זה כל האדם, כל העולם לא נברא אלא בשביל לצוות לזה, כי עיקר בריאת העולם היה בשביל שיהיו צדיקים שיכירו את הקדוש ברוך הוא, והם יגלו ויפרסמו אמתת מציאותו יתברך לכל באי עולם, ולכן אם אחד מישראל יוצא חוץ לשורה ופורק עול חס ושלום, הצדיק מוכרח לעשות תשובה בשבילו, ולמסור נפשו לקרב אותו אל הקדושה, כי הרי צר לו מאד שאחד מישראל שיש לו נשמה קדושה וטהורה, והוא חלק אלוק ממעל ממש, יצא

מהשורה והוריד את נפשו לעומק הקליפות חס ושלום, והוא מרגיש את הצר הזה בעצמו ממש, לכן הוא מוכרח למסור נפשו ולעשות כל מיני פעולות שבעולם להחזיר אותו בתשובה, ולקרב אותו חזרה אל שורשו העליונה.

וממשיך רביז"ל, על-פי משל, שפעם אחד נסעו שני בני-אדם עם סוס מבהל ומשגע, ונשא אותם הסוס והשליכם מן העגלה, ועמד אחד והתחיל להכות את הסוס באגרוף, והכה אותו הרבה, ושחק ממנו השני ואמר לו הלא אתה מכה את ידך, ומה תועיל להסוס הכאה זו, רק אתה צריך לקח רצועה, שמכין בה הסוסים, להכות אותו והלך ועשה כן, ולקח רצועה והתחיל להכות את הסוס, ועמד הסוס ורץ בבהלה גדולה, וברח ונשא אותם והשליך אותם לתוך רפש וטיט, והסוס ברח לו להלן, נמצא, שגם זה אינו עצה טובה, ויעצו אותו שיעשה כך; שיקח חבל יפה, ויקשר את הסוס לאיזה אילן, ויכה אותו הרבה, ובזה ילמדו להיטיב ועשה כך, והכה הסוס הרבה ונתיגע, וראה שגם זה אינו עצה טובה, כי אינו כדאי הסוס כלו בעד היגיעה והקצר-רוח, שיש לו על-ידי ההכאה, ואין תקנה לסוס כזה רק לירות אותו על-ידי קני-שרפה, וזה צר לו, כך כשאחד יוצא לחוץ, ואינו מתנהג כשורה-אין יכולין למצא עצה מה לעשות לו, כי היה אפשר להעניש אותו בעצמו או על-ידי שליח או באפן אחר, אך כל הענשים הם נוגעים להצדיק בעצמו, כמו שמצינו אצל השם יתברך, "שבכל צרתם לו צר" |ישעיה ס"גן, כי הם חלק אלו"ק ממעל, ועל-כן כשיש להם צרה, חס ושלום, לו צר כביכול; כמו-כן אצל הצדיק גם-כן, "כי גם ענוש לצדיק לא טוב" |משלי י"זן, כי הענש שמעניש את אחד, הוא נוגע להצדיק בעצמו.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה איזה תכלית הוא זה לענוש בן אדם על דבר רע שעשה, בלי להחזיר אותו בתשובה? הלא העונש והצער בעצמו נוגע כביכול אל הקדוש ברוך הוא ואל הצדיק, כי בכל צרתם לו צר כתיב |ישעיה ס"גן, שבשעה שיש ליהודי איזה צער ועגמת נפש, כביכול גם למעלה יש צער, וכן הצדיק מרגיש הצער בלבו, וקשה לו מאד לסבול את זה, וכל עיקר תכלית העונשים והתוכחות הם רק להחזיר בני אדם בתשובה ולטהרם מעוונותיהם, ולכן סתם להכות ולענוש בן אדם, אין בזה שום תועלת כלל, והוא כדוגמת המכה את הסוס כנ"ל, שאינו פועל כלום, רק מייגע ומייעף את עצמו, ולכן אלו המנהיגים שמתגאים על הדור בחינם, ויש להם כח להעניש מי שאינו רוצה להכניע עצמו תחתם, אין זה נקרא מענישׁ, אלא מזיק, כי הם מזיקי עלמא |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ה'|, וכמו להבדיל גוי שרודף אחד מישראל, אין שייך לכנותו בשם מענישׁ אלא מזיק, ולכן אין עצה אחרת רק ללמד נשמות ישראל את דרך ה', ולהחזיר אותם בתשובה, וזהו

כל עיקר עבודת הצדיק כל ימי חייו.
וממשיך רביז"ל, כי האדם נתהוה מד' יסודות, אש, רוח, מים, עפר, וכל אלו הארבעה יסודות נמשכין מיסוד הפשוט, שהוא בחינת הצדיק, בחינת |משלי י| "צדיק יסוד עולם", שהצדיק הוא בחינת יסוד הפשוט, שממנו נמשכין כל הארבעה יסודות, בבחינת |בראשית בן| "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן", ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים "נהר יצא מעדן"-זה בחינת 'צדיק יסוד עולם', בחינת יסוד הפשוט, אשר "משם יפרד"-הארבעה יסודות, שהם בחינת ארבעה ראשים כנ"ל, נמצא שכלם נמשכין מהצדיק, ועל-כן אם הוא מעניש את אחד, נוגע את הצדיק בעצמו, ועל-כן "גם ענוש לצדיק לא טוב" כנ"ל
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה האדם נתהווה מד' יסודות שהם אש רוח מים ועפר, ויש בהם צד טוב וצד רע, ועיקר עבודת האדם להעלות ולזכך אותם עד שיפול הרע שבהם, ויעלה ויאיר הטוב שבהם, ששורשם הם ד' אותיות שם הוי"ה ברוך הוא |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד' וסי' ח'|, כי הנה מכח האש בא החמימות שבאדם, שזה כולל גם הכעס והגאוה ותולדותיהן, ומכח הרוח בא הדיבור של האדם, הכולל גם דברים בטלים ולשון הרע, ומכח המים בא הלחלוחית שבאדם, שזה כולל התאוות רעות שהגוף צמא להם, ומכח העפר בא עיקר חומריותו של האדם, הכולל עצלות ועצבות הממשיך אותו למטה לעפר, והנה כשאדם משתמש בכל אלו היסודות בקדושה, אזי מעלה אותם לשורשם העליון, שהם ד' אותיות שם הוי"ה ברוך הוא, היינו כשמשתמש עם כוח האש לבעור לעבודת השם יתברך, ולהכניס חמימותו בתורה ועבודה ומצוות ומעשים טובים, וכן עם כח הרוח הוא מדבר דיבורי תורה ותפילה, ומדבר עם אנשים דיבורי אמונה ויראת שמים, כי לפעמים רואים אדם שאינו מפסיק מלדבר, ומדבר כל העולה על רוחו ממש, ואם היה לו שכל, היה משתמש עם דיבורו לחזק אנשים ולגלות להם אמתת מציאותו יתברך, וכן עם כח המים שהוא הלחלוחית שבאדם שמושך אותו לתאוות, כשיש לו שכל דקדושה, אזי ממשיך כל התאוות שלו לעבודת השם יתברך, ומוציא את אלקותו יתברך גם בתוך אכילתו ושתייתו והנהגת ביתו, וכן עם כח העפר, המושך אותו לעצבות ועצלות, כשבא לדבר עבירה אזי צריך להיות עצלן ועצבן, ולמנוע את עצמו מלעבור על רצונו יתברך, נמצא שיכולים להשתמש עם כל המדות והיסודות לטוב או להיפוך, וכמבואר ברמב"ם |הלכות דיעות| שהדרך הממוצע הוא הדרך הנכון בעבודת השם, היינו להשתמש עם כל המדות לעבודת השם יתברך, ולא ללכת אל שום דרך קיצוני עיין שם, וכשאדם מעלה ומזכך אותם כראוי, אזי מתחיל להאיר אצלו

ד' אותיות שם הוי"ה ברוך הוא, המכוונים נגד ד' יסודות אלו, ונתקיים אצלו |תהלים ט"ז| שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, אשרי לו.

ומגלה לנו רביז"ל כאן, שהד' יסודות נמשכים מן היסוד הפשוט, שהוא הצדיק האמת, כי הצדיק האמת כבר זיכך וקידש עצמו בתכלית הקדושה, עד שכבר מאיר אצלו השם הוי"ה בקביעות עצום, ולא נשאר אצלו שום אחיזה מהרע שבד' יסודות הנ"ל, והוא מתקדש ומתטהר כל כך עד שנעשה יסוד הפשוט ממש, היינו שהוא פשוט בתכלית הפשיטות ואין רואים אצלו שום דבר כלל, כי הוא נכלל כל כך בתוך האור אין סוף ברוך הוא, עד שלא ניכר עליו שום דבר כלל, כי כמו שהוא יתברך פשוט בתכלית הפשיטות, ואין רואים אלקות לפני העינים הבשריים, כמו כן הצדיק שנכלל בו יתברך, אין רואים אצלו כלום, וכמו שפעם שאל רביז"ל את מוהרנ"ת ז"ל "איזה פנים יש לי אצלכם? וענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל "כלא כלום" וחייך רביז"ל, כי מוהרנ"ת ז"ל הבין ענין זה, שהצדיק הוא בחינת לא כלום ממש, ואין רואים אצלו שום דבר מבחוץ כלל, וכמובא בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קט"ז| שהצדיק אי אפשר להכיר אותו מבחוץ כלל, כי הוא נראה כדוגמת כל אדם ממש, רק בפנימיותו הוא ענין אחר לגמרי, עיין שם, וכן פעם אמר רביז"ל "מי שמכיר אותי יעיד שאין בי שום תנועה של "גוטער איד" |צדיק מפורסם| כלל, כי אצל רביז"ל לא ראו שום דבר ממש, והיה אברך צעיר שהתנהג בתמימות ופשיטות נוראה, ולא היו יכולים להבחין עליו שום דבר כלל, רק בפנימיותו היה ענין אחר לגמרי, חידוש נורא ונפלא מאד שלא היה מימות קדם, אשר מקצת יכולים להראות ולהבין מספריו הקדושים, כי פניו שכלו וחכמתו גנוזים בתוכו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ב|, וזה דבר שאי אפשר להסביר לבני אדם כלל, ובני אדם טועים בזה מאד, וחושבים שצריכין לראות משהו משונה אצל הצדיק, והאמת בדיוק להיפוך, שדייקא מי שעושה כל מיני תנועות זרות ומשונות, אין יודע בין ימינו לשמאלו כלל, ואף על פי שאנשי העולם אומרים עליו שהוא צדיק וקדוש וכו', אין מזה שום ראיה כלל, וכדאיתא בזוהר |ריש פרשת חיי שרה| מאן דאיהו רב איהו זעיר, ומאן דאיהו זעיר איהו רב, מי שכאן בזה העולם רב ומפורסם גדול, יכול להיות שבשמים אין יודעים ממנו כלום, ומי שהוא זעיר וקטן בזה העולם, ואף אחד אינו יודע ממנו, למעלה בשמים כל הפמליא של מעלה רועשים ממנו, וכן אמר רב יוסף לאביו רבי יהושע בן לוי |פסחים נ.| כשאיתנגיד ויצא מן העולם וחזר, ושאל אותו אביו, מה ראית? אמר לו, עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה, ואמר לו אביו, עולם

ברור ראית, כי לרוב בני אדם אין השגה בצדיק אמיתי כלל, וכמו שאי אפשר להסביר לאדם אלקות, איך שכל מה שהוא נושם והולך ומתנועע הכל אלקות גמור, ואיך שגם האוויר בעצמו הוא אלקות, כמו כן אי אפשר להסביר לאחר את עומק פשיטות הצדיק, ואיך שהוא נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, רק כל אחד ואחד כפום דמשער בלביה, יכול להבין קצת מעלת הצדיק.

וזהו מה שרביז"ל אומר כאן, שכל הד' יסודות של אנשי העולם, נמשכים מן היסוד הפשוט של הצדיק, כי הצדיק כבר הגיע למעלה עליונה זו, עד שהוא יסוד הפשוט הכלול מכל היסודות ביחד, כי הוא זיכך וטיהר אותם בתכלית, ולכן עכשיו כל שאיפתו ורצונו הוא רק לעזור לכל באי עולם לטהר עצמם מן הרע שבד' יסודות שלהם, ולהעלות אותם אל הקדושה, וזהו |בראשית ב'| ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, היינו הצדיק האמת שהוא הנהר המטהר מכל הכתמים, הוא יוצא מעדן עלאה, להשקות את הגן, היינו לטהר נשמות ישראל הנמצאים בתוך הגן הנפלא שבזה העולם התחתון, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, שעל ידו יכולים לזכות להפריד הרע מהטוב שבד' יסודות, ולזכות לראות הארבעה ראשים שהם הד' אותיות של השם הוי"ה ברוך הוא.

וממשיך רביז"ל, וזה שאמרו הבעלי-מוסר, שכשבאים לצדיק ורואים אותו, בבחינת |ישעיה ל| "והיו עיניך ראות את מוריך", ראוי שימצא את עצמו בתוך הצדיק, שיסתכל בעצמו על כל המדות, איך הוא אוחז בהם על-ידי ראית פני הצדיק, כי כל המדות נמשכין מהארבעה יסודות הנ"ל, כמובא |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, ועל-כן כשרואה את הצדיק, שהוא בחינת יסוד הפשוט, שממנו נמשכין כל הארבעה יסודות, ראוי לו שיסתכל וירגיש על-ידי-זה איך הוא אוחז בכל המדות, שבאין מן הארבעה יסודות, שנמשכין מהצדיק, שהוא בחינת יסוד הפשוט כנ"ל וזה והיו ע'יניך ר'אות א'ת מ'וריך-ראשי-תבות א'ש ר'וח מ'ים ע'פר, שהם הארבעה יסודות, שמהם נמשכין כל המדות, שכלם נמשכין מהצדיק כנ"ל ועל-כן כשרואין את הצדיק, שזה בחינת והיו עיניך ראות את מוריך, על-ידי-זה רואין בעצמו איך הוא אוחז בכל המדות, שבאין מארבעה יסודות אש, רוח, מים, עפר, שנמשכין מהצדיק כנ"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר הדרך שאדם זוכה להגיע אל מדריגה הנ"ל, לטהר ולקדש את הד' יסודות שלו, הוא על ידי התקרבותו אל הצדיק, כי כל מה שאדם מתקרב אל הצדיק, ומקבל ממנו לימודו הנפלא, כן לאט לאט מתחיל להזדכך אצלו הד' יסודות, ולמצוא אלקותו יתברך בתוך כל פרט של החיים שלו, וכשאדם

מקורב אצל הצדיק באמת, אזי בהסתכלותו על פני הצדיק לבד, בלי לדבר עמו, נופל עליו בושה גדולה, ומתחיל לראות את הפנים שלו כמו בראי |שקורין "שפיגעל"| ואיך שעדיין הפנים שלו נתונים בחושך, כי הצדיק כבר זיכך את הפנים שלו, עד שכל מי שמסתכל עליו בעין האמת, רואה את עצמו בו כמו בראי, ומתחיל להתחרט ולחזור בתשובה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ט|, ולכן צדקו מאד דברי הבעלי מוסר, שכשבאים לצדיק ורואים אותו, ראוי שימצא את עצמו בתוך הצדיק ושיסתכל על כל המדות שלו איפוא הוא אוחז בהם ולתקן אותם, כי זהו כל עיקר רצון ושאיפת הצדיק, להכניס אלקותו יתברך בתוך כל מקורביו, ומיד שמסתכלים עליו נופל בושה גדולה, שזהו |ישעיה ל'| והיו ע'יניך ר'ואות א'ת מ'וריך ראשי תיבות א'ש ר'וח מ'ים ע'פר, כי הד' יסודות מתחילין להזדכך על ידי ראיית פני הצדיק.

ואמר מוהרא"ש נ"י שזהו גם המבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח'| על הפסוק |תהלים קמ"ז| מעודד ענוים ה' מ'שפיל ר'שעים ע'די א'רץ, שהוא גם כן ראשי תיבות א'ש ר'וח מ'ים ע'פר, כי הצדיק כבר זכה לעניוות ושפלות כזו, עד שהוא בטל ומבוטל לגמרי, לא כלום ממש, וכל חיותו ועודדתו הוא ממנו יתברך לבד, ולכן ממילא, יש לו הכח להיות משפיל רשעים עדי ארץ, היינו להכניע ולבטל את הרע שבכל הד' יסודות של אנשי העולם, כי כולם נופלים ומתבטלים מלפניו, וזוכים לחזור אל קדושתם העליונה.

ומסיים רביז"ל, וזה שקורין העולם את מחרת יום-הכפורים שם ה', כי אחר יום-הכפורים, אז נתגלה בחינת שם ה', וזה שנצטוו תכף למחרת יום-הכפורים על שבת, כי למחרת יום-הכפורים נתרצה השם יתברך לישראל והזהירם על מלאכת המשכן, ואזי הקהילם משה והזהירם על שבת, כדי שלא יטעו לומר שמלאכת המשכן דוחה שבת |כמובא בפרש"י פרשת ויקהל|, נמצא שתכף למחרת יום-הכפורים הזהרו על שבת, ושבת שמא דקדשא-בריך-הוא |זהר יתרו דף פח|, כי אז, אחרי יום-הכפורים, נתגלה בחינת שם ה', כי כשמענישין את אחד, עוקרין אותו משרש חיותו, כי אפלו שאר ענשים נקראים בחינת מיתה, כמו שכתוב |שמות ד| "כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך", ואמרו רבותינו, זכרונם לברכה |עבודה- זרה ה|, 'שנעשו עניים'; והשם הוא החיות, בבחינת |בראשית ב| "נפש חיה הוא שמו" 'ושמו משתף בשמנו כביכול' |ירושלמי תענית פרק ב, ובפרש"י יהושע ז, ירמיה יד, ובילקוט יהושע ז|, ועל-כן כשיש לישראל איזה ענש, חס ושלום, נוגע את עצמו יתברך, כביכול, כי עקר הענש נוגע בהחיות שהוא השם, ושמו משתף בשמנו

כנ"ל ועל-כן כשאמר משה "ואם אין מחני נא" |שמות ל"ב|, והשיבו השם יתברך "מי אשר חטא לי אמחנו" וכו' |שם|-בקש משה, שיעשה למען שמו הגדול המשתף בשמנו, כי מאחר ששמו יתברך משתף בשמנו, נמצא כשיעניש אותם, נוגע את עצמו יתברך, כביכול, כנ"ל, ועל-כן אמרו רבותינו, זכרונם לברכה |מגלה י|ן 'הוא אינו שש' וכו', כי נוגע בעצמו יתברך, כביכול, כי שמו משתף בשמנו כנ"ל, נמצא כשנתרצה הקדוש-ברוך-הוא לישראל ביום-הכפורים ואמר "סלחתי כדבריך", אזי, כביכול, נגדל שמו יתברך המשתף בשמנו כנ"ל, ועל-כן נצטוו תכף אחר יום-הכפורים על שבת כנ"ל, כי שבת שמא דקדשא-בריך-הוא כנ"ל, ועל-כן קורין מחרת יום-הכיפורים שם ה', כי אחר המחילה והסליחה שנעשה ביום- הכפורים, נגדל שם ה', כנ"ל עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן טעם נפלא על מה שמקובל בעולם בשם הבעל שם טוב זי"ע, שמחרת יום הכיפורים נקרא "שם ה'" |נאט'ס נאמען|, כי בפרשת השבוע |פרשת ויקהל| מצינו שלמחרת יום הכיפורים צוה משה רבינו את נשמות ישראל על הקמת המשכן, ומקודם צוה אותם על קדושת שבת, שלא יטעו שמלאכת המשכן דוחה את השבת, וצריכין להבין מהו הקשר וההמשך בין דברים אלו, יום הכיפורים ומלאכת המשכן וקדושת שבת? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה כשחטאו עם ישראל בחטא העגל, מסר משה רבינו נפשו להמשיך להם סליחה וכפרה, כי בוודאי לענוש אותם לא טוב, וכמו שכתוב |משלי י"ז| כי גם ענוש לצדיק לא טוב, וגם כביכול למעלה יש צער גדול, וכמו שכתוב |ישעיה ס"ג| בכל צרתם לו צר, ולכן משה רבינו מסר נפשו להחזירם בתשובה ולהעלותם חזרה אל שרשם, ולכן מיד אחר יום הכיפורים שנתרצה הקדוש ברוך הוא לישראל על חטא העגל, צוה להם לבנות מקום לגילוי שכינה, למען ישרה ביניהם כל הימים, ויראו תמיד את כבוד מלכותו, כי הלא ביום הכיפורים מתעלים כל ישראל במדריגת מלאכים, ומזדככים אצלם כל הד' יסודות על ידי החמשה עינויים והחמשה תפלות של יום הכיפורים, והם מעלים את הד' יסודות שלהם לשרשם העליון, כי אז מובדלים ומופרשים לגמרי מכל הגשמיות והחמורית של הד' יסודות, ואז הם מתחילים להזדכך ולהתקדש אצל כל אחד ואחד, ולכן מחרת יום הכיפורים נקרא "שם ה'", כי אז מתחיל שמו יתברך להאיר אצל כל אחד ואחד, כי הלא שמו יתברך משותף בשמינו, וכל אחד מישראל מושרש בשורש העליון של שמו יתברך כנ"ל, ואז בוודאי ראויים לבנות מקום להשראת השכינה למען ימשיכו אלקותו יתברך למטה כאן בזה העולם, אבל מקודם צוה אותם משה רבינו

על קדושת שבת, כי שבת שמא דקודשא בריך הוא, היינו שבשבת קודש מאיר מאד אלקותו יתברך, עד שכל אחד ואחד מישראל יכול לזכות להמשיך על עצמו הארה משמו יתברך המאיר בתוך כל הד' יסודות שלו, כי בשבת קודש כל הגשמיות מזדככת עד שגם בשעה שאנחנו עוסקים בכל הגשמית שלנו באכילה שיתה ושינה וכו', הכל עולה ומתקדש בקדושת שבת ועולה למקום אחר לגמרי, נמצא שעל ידי קדושת שבת מתחיל שמו יתברך להאיר בתוכינו, כי הד' יסודות מתקדשים, ומאיר בתוכינו שמו יתברך שהם ד' אותיות השם הוי"ה ברוך הוא, ולכן אשרי מי שזוכה להמשיך על עצמו נועם שבת, ולבלות את השבת בעונג רוחני של תורה ותפילה, ובעונג גשמי של אכילה ושתיה ושינה, כי על ידי זה יזדכך ויתקדש אצלו הד' יסודות שלו, וימשיך על עצמו נועם זיוו שכינת עוזו יתברך השוכן בתוכינו, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים, ולהמשיך על עצמינו קדושתם הנוראה עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת פקודי ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ח, המדבר מן המכסה שיש על הצדיק, ומההשפעות שבאים לעולם על ידו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב |תהלים קמ"ז| המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר, הנה ידוע, כי ההשפעות והברכות אי אפשר להם לבוא לעולם אלא על ידי הצדיק, כי הצדיק יש לו ידים במה לקבלם, דהינו אהבה ויראה, כי הם הידים לקבל בהם כל ההשפעות וכל הברכות, וצריך הצדיק כזה לגנז האהבה והיראה, כדי שלא יקטרגו המקטרגים עליו, ויגזלו ממנו ההשפעות, וזהו המכסה שמים בעבים, היינו אש ומים, היינו כשהצדיק יכול לכסות שמים, היינו אש ומים, היינו האהבה והיראה שלו, אזי, המכין לארץ מטר, היינו שיכול להמשיך כל הברכות, שהם בחינת מטר:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כל עיקר ההשפעות שבאים לעולם באים בכוח וזכות הצדיק, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |חגיגה י"ב:| כל העולם עומד על עמוד אחד וצדיק שמו, וכן אמרו |ברכות ו:| על הפסוק |קהלת י"ב| כי זה כל האדם, כל העולם לא נברא אלא בשביל זה, כי כל עבודת הצדיק הוא לראות ולעיין בתיקון העולם, ולהשפיע לכל אחד ואחד די מחסורו אשר יחסר לו ברוחניות ובגשמיות, והנה השפע של הקדוש ברוך הוא בוודאי יורד תמיד לכל אחד ואחד,

אבל החסרון הוא שאין לכל אחד ואחד הידים במה לקבלם, כי צריכין ידים שלימים בכדי לקבלם, והידים הם האהבה והיראה, היינו יד ימין הוא אהבה, ויד שמאל הוא יראה, בבחינת |שיר השירים ב'| שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה מ"ז.| לעולם יהא שמאל דוחה וימין מקרבת, והצדיק יש לו ידים שלימים לקבלם, כי מדת האהבה והיראה אצלו בשלימות, כי הוא עובד את השם יתברך באהבה נפלאה, וכל כיסופו ורצונו רק להכלל בו יתברך לגמרי מרוב אהבה אליו יתברך, וכן היראה בוער אצלו כאש לוהט, והוא רועד ומפחד מהדר גאונו יתברך בכל עת, ועל ידי מדת האהבה והיראה שלו, הידים שלו בריאים ושלימים, ולכן על ידם הוא מקבל כל ההשפעות טובות שבאים לעולם, כי השפע אי אפשר לה לירד אלא במקום שלם שלא ילך לאיבוד חס ושלום, וכשאין לאדם אהבה ויראה בשלימות, אזי הוא עלול לאבד את השפע שנותנין לו, ולכן השפע בא אל הצדיק שיש לו ידים שלימים, ועל ידי שאדם מקורב אל הצדיק הוא זוכה לקבל ממנו כל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, ולא חסר לו כלום |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"מ|.

אך הצדיק צריך לגנוז ולהסתיר את היראה והאהבה שלו שלא יקטרגו המקטרגים עליו ויגזלו ממנו ההשפעות, כי כשצדיק מתגלה ומתפרסם בעולם, הוא בסכנה גדולה שלא יתגברו עליו המקטרגים, ויגזלו ממנו ההשפעות, כי מיד שיש לאדם שם ופירסום בעולם, הרי באים כל מיני בני אדם להתקרב אליו ולתהות על קנקנו, ובעל כרחו יש ביניהם ליצים וקלים, ורוצים לעשות שחוק וליצנות ממנו, ולכן אי אפשר להשפיע לכולם ביחד, כי אולי יגיע השפע אל מקום שאינו ראוי, ולכן הצדיק צריך לגנוז ולכסות את היראה ואת האהבה שלו, דהיינו להתנהג בתכלית הפשטות, והאהבה והיראה יבערו רק בקרבו ובפנימיותו, ולא יתגלו לחוץ כלל, ואז מי אין לו שכל, נדמה לו שהצדיק איש פשוט באמת, אבל שיש לו עינים טובים וזכים, יכיר ויבחין איך שמדת האהבה ויראה בוערים בלב הצדיק כאש לוהט, ויתקרב אליו באמת, ויקבל ממנו מדת האהבה והיראה, וגם עליו יהיה נמשך כל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, אשרי לו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעל כן אי אפשר להכיר את מעלות הצדיק מבחוץ כלל, כי כל העבודות שלו הם גנוזים ומכוסים מבפנים, ומבחוץ הוא נראה כדוגמת כל אדם ממש |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קט"ז|, ומזה בא שבני אדם מזלזלים מאד בכבוד הצדיקים הגדולים הדביקים בו יתברך באמת, ועושים מהם שחוק וליצנות, כי דייקא צדיקים אלו מכוסים מאד מעיני בני אדם, ואין העבודה שלהם נראית

מבחוץ כלל, כי הם דביקים בו יתברך בדביקות אמיתי, ואמתת מציאותו יתברך לא מש מלפני עיניהם כרגע, אבל מבחוץ הם מתנהגים בתכלית התמימות והפשיטות, ואי אפשר להכיר עליהם שום דבר כלל, וכמו שפעם אמר רביז"ל, מי שמכיר אותי באמת יעיד שאין בי שום תנועה של "גוטער איד" |צדיק מפורסם| כלל, כי יש צדיקים מפורסמים שעושים כל מיני תנועות זרות ומשונות, ובני אדם מתפעלים מהם מאד, ונדמה להם שהם מלאכי מעלה ממש, אבל באמת הכל דמיון ורעות רוח, כי עושים את התנועות למצוא חן בעיני בני אדם ואין בזה שום מעלה כלל, אבל דביקות ומעלות הצדיקים האמיתיים, הדביקים בו יתברך באמת, זה אי אפשר להכיר מבחוץ כלל, ורק מי שיש לו עינים זכים וטהורים, יכול להבחין קצת מעלתם ולהתקרב אליהם באמת.

ובזה מפרש רביז"ל את הפסוק |תהלים קמ"ז| המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר, כשהצדיק המכונה בשם "שמים", יכול לכסות את עצמו עם עבים, היינו עם הסתרות וכיסויים, שלא יוכלו להכיר אותו מבחוץ, אזי "המכין לארץ מטר" הוא ממשיך על הארץ כל ההשפעות טובות, המכונים בשם מטר, כי הצדיק נקרא "שמים" על שם שהוא כלול מאש ומים, היינו מיראה ואהבה, וזהו כל מהותו ומציאותו, שהוא מלא יראה ואהבה, ועל ידי זה מגיע השגתו עד רום השמים, והוא נקרא "איש שמימה" |הימעל איד|, כי השמים נקראים על שם אש ומים |חגיגה י"ב.|, שכולל שני הפיכים בנושא אחד, כי דרך האש ליבש המים, ודרך המים לכבות האש, והשמים נושאים את שניהם ביחד, וכן הצדיק הוא מלא יראה ואהבה, מצד אחד הוא כוסף ומשתוקק אחריו יתברך באהבה נפלאה, ומצד שני הוא מפחד מהדר גאונו יתברך ביראה נוראה, והכל בהתלבשות פשוטה כזאת שאי אפשר להכיר מבחוץ כלל, הרי כולל שני הפיכים בנושא אחד, ולכן בכיסוי זאת יכול להוריד את השפע למטה, כי אין אף אחד מבין עליו כלל.

ואומר רביז"ל, אך כשהצדיק הוא מפרסם גדול, אזי המקטרגים יודעים ומשגיחים עליו היטב, ואינם מניחים לו להוריד השפע, והקדוש ברוך הוא נותן בלב צדיק אחר להחזיק עליו במחלקת כדי לכסותו, ושיוכל להוריד השפע וזהו 'מחלקת שהוא לשם שמים' |אבות פ"ה| הינו לשם צדיק, שהוא מכנה בשם שמים, מחמת שיש לו אהבה ויראה הינו לשם שמים, האהבה ויראה, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה לפעמים כשיש לצדיק שם מפורסם בעולם, אזי המקטרגים יודעים ומשגיחים עליו היטיב, ואינם מניחים אותו להוריד השפע, ויש להצדיק צער גדול מזה, כי כל רצונו וכיסופו הוא רק להוריד השפעות

טובות לנשמות ישראל, ולראות בטובתם, ולכן הקדוש ברוך הוא נותן בלב צדיק אחר להחזיק עליו במחלוקת, כדי לכסותו ושיוכל להוריד השפע, שזהו כלליות המחלוקת והמריבות שיש על הצדיקים האמיתיים, מגדולים ומקטנים, ואין אף אחד מכיר את מעלתם כלל, כי לא מיבעיא אנשים קטנים ומגושמים, אין להם שום השגה בהם, ועושים מהם שחוק וליצנות, ושופכים את דמם כמים בביזיונות וחירופים וגידופים, אלא אפילו אנשים גדולים וחשובים רודפים הצדיק ושופכים את דמו, כי קשה להם להשיג את גדולתו, ולהבין את דרכם בקודש, וחולקים עליהם בתוקף ועוז, אבל על ידי זה הם מכסים על הצדיק מלפני המקטרגים, והשפע יכול לרדת בלי עיכוב ומונע, ולכן הצדיקים הגדולים במעלה מאד מקבלים על עצמם כל מיני רדיפות ומחלקות, בזיונות ושפיכות דמים באהבה גדולה, כי כל רצונם להוריד שפע לעם ישראל ולא איכפת להם מכבוד עצמם כלל, וכמו שאמר רביז"ל, שבקל היה יכול לבטל כל המחלוקת שיש עליו, "אבל מה אעשה שיש היכלות שאי אפשר להגיע אליהם כי אם על ידי מחלוקת", ופעם אמר למשמש שלו ר' שמעון ז"ל, היית רוצה לנסוע למרחקים |למדינת הונגריה| ולהיות מוסתר שם, ויחלקו עלי במחלוקת גדול, ועל ידי זה אפעל מה שאני צריך ואחר כך אמר, כבר פעלתי אצל השם יתברך שאשב כאן במדינה שלי, ויהיה עלי מחלוקת גדול, ואפעל מה שאני צריך כי הצדיקים מקבלים על עצמם כל מיני מחלוקת ורדיפות בכדי לדבק עצמם בו יתברך, ולהוריד את השפע לעם ישראל, ואשרי הזוכה להיות מקורב לצדיקים כאלו, ולהבין את מעלתם וחשיבותם, ולא לחלוק עליהם חס ושלום, כי על ידי זה יזכה לרב טוב וגנוז בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו במדרש פרשת השבוע |תנחומא פקודי|, למה כתיב כאן כמה פעמים כאשר צוה ה' את משה? לפי שהרהרו ישראל אחרי משה בשעה שהיו מעמידין המשכן, ולא היה עומד, אמרו שמא דבר קל אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לעשות לו במשכן, ומשה מעצמו הכניסנו בכל הטורח הזה, לפיכך אמר הקדוש ברוך הוא, הואיל והרהרתם אחריו, הריני כותב שמי על כל דבר ודבר שאני צויתי אותו, לכך כתיב כאשר צוה ה' את משה בכל פעם ופעם, אמר הקדוש ברוך הוא, אם בקש אדם להרהר אחרי משה יהרהר אחרי, שאני אמרתי לו כל זאת, ושיעשו לי המשכן עיין שם, הרי הדבר הפלא ופלא מאד, משה רבינו מסר נפשו לכפר עליהם על מעשה העגל, שגירשו את השכינה מעליהם על ידי חטא זה, ומשה רבינו המשיך להם סליחה וכפרה, וצוה להם לבנות משכן שישרה הקדוש ברוך הוא שכינתו בתוכו, והנה הם מהרהרים אחר

משה כאילו הוא צוה הכל מעצמו, וכאילו עושה הכל לכבוד עצמו, ואיך יעלה על הדעת שמשה רבינו רעיא מהימנא קדישא יהיה עליו בזיונות ושפיכות כאלו? ולא עוד, אלא מובא עוד שם במדרש, היו ליצני הדור מרננין ומהרהרין ואומרין להם, נגמרה מלאכת המשכן ואינו עומד מיד, ולא היו יודעים מחשבתו ועצתו של הקדוש ברוך הוא, שהיית חושב לערב שמחה בשמחה, יום שנולד יצחק אבינו, ולפיכך איש בער לא ידע, אלו הליצנין והטיפשין שבדור שלא היו יודעים מחשבתו של הקדוש ברוך הוא, וכסיל לא יבין את זאת, שלא היה יכול אחד מהם להקימו, ולא בצלאל ולא אהליאב ולא החכמים העושים את כל מלאכת הקודש, כדי שיבא משה ויטול את שלו, לפי שהיה מצטער שלא עשה בו כלום, לפיכך ויקם משה את המשכן וגו', כיון שהוקם המשכן מיד ירדה שכינתו לתוכו שנא' ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן וכתיב כי ענן ה' על המשכן וגו' עיין שם, הרי ליצני וטיפשי הדור עושין שחוק וליצנות ממשה רבינו שמוריד לעם ישראל את השכינה, ואיך מובן זאת?! אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי דייקא מחמת שמשה רבינו רצה להוריד להם דבר נעלה כזאת, שכלול מכל ההשפעות עליונים ותחתונים ביחד, היינו השראת השכינה הקדושה, מחמת זה בוודאי היה עליו קטרוגים הרבה מאד, ובפרט אחר שעם ישראל עשו חטא העגל וסילקו את השכינה מביניהם, ולכן בוודאי היה צריך הרבה כיסוים והסתרות לכסות על האש ומים שלו, היינו האהבה והיראה שלו, ולכן הקימו עליו ליצנים ובעלי מחלקות, שיתלוצצו ממנו ויחלקו עליו, ועל ידי זה השתיקו פי המקטרגים והיה השפע יכול לרדת.

וזהו סוף דברי המדרש שמסיים עם הפסוקים האחרונים של פרשת השבוע, ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן, ולא יכול משה לבא אלא אהל מועד וגו', ולכאורה מהו הקשר בין פסוקים אלו לדברי המדרש הנ"ל, וגם למה חוזר התורה הקדושה פעמיים ושלש על ענין כיסוי הענן שהיה על האהל מועד? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה בכדי שירד השפע למטה בזה העולם, שהיא שפע רוחני ושפע גשמי, מוכרח להיות כסוי והסתרה עליו, שלא יקטרגו המקטרגים, והכיסוי הם בחינת עבים ועננים כמוזכר בדברי רביז"ל הנ"ל, על הפסוק המכסה שמים בעבים וגו', ולכן התורה הקדושה מעידה לנו "ויכס הענן את אהל מועד", שבוודאי היו כיסוים והסתרות על אהל מועד, אבל דייקא על ידי זה "וכבוד הוי"ה מלא את המשכן", כי על ידי הכיסויים וההסתרות של הענן, היה השפע יכול לרדת, ושרתה השכינה בין עם ישראל, ועל מי היה כל עיקר אלו הכיסוים

וההסתרות? זה היה על הצדיק הדור שהוא משה רבינו עליו השלום, כי ליצני וטיפשי הדור התלוצצו וריננו אחריו, וזהו, "ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן", כי גם על משה רבינו היה הכיסוים וההסתרות מאד גדול, אבל הכל שלא יוכלו המקטרגים לקטרג עליו, וזהו "וכבוד הוי"ה מלא את המשכן", כי על ידי זה דייקא שרתה השכינה במשכן שהקים משה רבינו, וזהו "ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם", שכשעלה הענן והבלבולים, וראו נשמות ישראל את גילוי שכינה שנתגלה להם על ידי משה רבינו, על ידי זה ירדה השפע להם בכל מקום נוסעם, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים, ולהמשיך על עצמינו קדושתם הנוראה, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת פקודי ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבן מלך ובן שפחה שנחלפו דף רע"א עיין שם.

אך המלך הנ"ל |דהינו זה שנעשה מלך תחת אביו, כי נדמה שהוא הבן מלך מחמת החלוף|, היה רובה לו בכל פעם חצי רעתו, זה אחר זה, ונתישב הבן הנ"ל לעקור משם, ונתן לו אביו ממון הרבה והלך לו, וחרה לו הדבר מאד לבן הנ"ל |אשר הוא באמת בן המלך| על אשר נתגרש ממדינתו בחנם, כי הסתכל בעצמו: למה ועל מה מגיע לי זאת להתגרש? אם אני בן המלך, בודאי אינו מגיע לי זאת, ואם איני בן המלך, גם-כן אינו מגיע לי זאת להיות בורח בחנם, כי מה חטאי? והרע לו מאד, ומחמת זה לקח את עצמו אל השתיה, והלך לבית-הזונות, ורצה לבלות בזה את ימיו להשתכר ולילך בשרירות לבו מחמת שנתגרש בחנם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, אך המלך הנ"ל |דהינו זה שנעשה מלך תחת אביו, כי נדמה שהוא הבן מלך מחמת החלוף|, היה רובה לו בכל פעם חצי רעתו, זה אחר זה, כי זהו הסמל והסימן של בן השפחה, שהוא רובה בכל פעם חצי רעתו אל הזולת, ואינו יכול לסבול לראות שאיש אחר גם כן יהיה לו גדולה וכבוד, וזהו מחמת עוצם גריעות ופחיתות נפשו, שהוא בן השפחה, ואין לו שורש דקדושה, ולכן אינו יכול לראות בטובתן של אחרים, מה שאין כן בן המלך האמיתי שש ושמח בגדולת כולם.

ונתישב הבן הנ"ל לעקור משם, ונתן לו אביו ממון הרבה והלך לו, כי זהו סימן של חכם אמיתי, שאם מגרשים אותו מאיזה מקום, הוא הולך ואינו מתעקש לישאר שם, בבחינת |תהלים ל"ד| לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשהו וילך, שמיד שגירשו אותו, הלך, כי יש לפעמים עקשנות אצל בני אדם, שאפילו אם מגרשים אותם מאיזה מקום מתעקשים לישאר שם, ואחר כך סובלים יסורים וצרות בחנם, כי מי ביקש אותם לישאר שם, וכבר אמרו חכמינו הקדושים |בבא מציעא ע"ה:| מאן דביש ליה במתא דא ילך למתא אחריתא, וכן אומר רביז"ל |ספר המדות| הבורח מן הצרה פיקח.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שגם בין אנשי שלומינו נמצא הטעות הזה, שלפעמים מגרשים אחד מאיזה בית הכנסת של אנשי שלומינו מחמת שלא נראה להם התנהגותו, והוא מתעקש דווקא לישאר שם ולריב עמהם, ולקבל כל מיני בזיונות ושפיכות דמים, והכל מחמת מה? מחמת קטנות המוחין שנדמה לו שרביז"ל נמצא רק בבית הכנסת ההוא, ואם ילך למקום אחר כבר לא יהיה לו שייכות לרביז"ל, והכל דמיון גדול, כי אור רביז"ל נמצא בכל מקום, ומי שהוא קיבל באמת מרביז"ל יכול לגלות ולפרסם דעת רביז"ל בכל מקום ואין צריך סיוע מאף אחד, ולכן אם רואה שרע ומר לו באיזה מקום, למה לו לישאר שם, יותר טוב ללכת למקום שאין רודפין אותו, ומשם לגלות ולפרסם דעת רביז"ל.

וחרה לו הדבר מאד לבן הנ"ל |אשר הוא באמת בן המלך| על אשר נתגרש ממדינתו בחנם, כי הסתכל בעצמו: למה ועל מה מגיע לי זאת להתגרש? אם אני בן המלך, בודאי אינו מגיע לי זאת, ואם איני בן המלך, גם-כן אינו מגיע לי זאת להיות בורח בחנם, כי מה חטאי? והרע לו מאד, וכאן היה הירידה שלו, כי מיד שאדם שואל קושיות וספיקות על הנהגת הקדוש ברוך הוא, למה עובר עלי מה שעובר? למה אני צריך לסבול מה שאני סובל? זה כבר שובר את לבו לגמרי, ומוריד אותו לעצבות ומרה שחורה, ועלול ליפול לנוקבא דתהומא רבה רחמנא ליצלן, כי האדם צריך לדעת שצדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו, וכל מה שעובר עליו זה בהשגחה פרטי פרטית, ואם צר לו עכשיו מאיזה סבה או מאיזה רשע שהתלבש עליו, לעת עתה הוא מוכרח לברוח ולשבת מן הצד, ולהמשיך לעבוד את עבודתו, עבודת השם יתברך, עד שיחזור וירחיב לו, אבל ליפול בדעתו ולהתייאש, אין זה שום עצה כלל, כי רק מביא את האדם לנפילה יותר עמוקה רחמנא ליצלן, ואין עליו רק לקבל הכל באהבה ולצפות ולייחל לישועת השם.

ומחמת זה לקח את עצמו אל השתיה, והלך לבית-הזונות, ורצה לבלות בזה את

ימיו להשתכר ולילך בשרירות לבו מחמת שנתגרש בחנם, כי זה עיקר הנסיון של מי שנתגרש מאיזה מקום בחנם, שיחזיק מעמד ולא יפול בדעתו, ויבין היטיב שלא יועיל לו כלל ללכת בשרירות לבו לשתות ולסור למקומות מזוהמים רחמנא ליצלן, כי הם רק יורידו אותו לצרות יותר עמוקות, יותר טוב לשפוך את נפשו לפניו יתברך שיציל אותו מרדיפות הרשע ויזכה לראות בנקמתו, אבל זה בוודאי נסיון גדול, כי מיד שמגרשים איזה בן אדם בחנם, הוא אובד את הבטחון-עצמי, ונדמה לו כאילו אינו שוה כלום, ולכן כבר הולך בשרירות לבו למלאות את תאוותיו וכבר קשה לו מאד לצאת מזה.

ואמר מוהרא"ש נ"י שכל עיקר קלקול הנוער שבדור הזה הוא רק מחמת סבות כאלו, שנתגרשו בחנם מהחדר ומהישיבה, ומחמת זה הלכו בשרירות לבם לשתות ולקחת סמים וללכת למקומות המתועבים רחמנא ליצלן, והכל מחמת שגירשו אותם בחנם, כי כל מי שמטפל בעניני חינוך צריך לדעת, שלא כל תלמיד יהיה למדן וגאון גדול, ולא כל ילד מסוגל לדעת את הלימוד בשלימות, ולכן אם יש אחד שאינו מחזיק בלימודו כמו האחרים, אסור להשפיל אותו ולגרש אותו, כי מזה יכולים לקלקל אותו על כל החיים רחמנא ליצלן, כי ילד יכול לקבל חלישות הדעת מאיזה מלמד שיעשה אותו בעל מום על כל החיים חס ושלום, העיקר שיהיה בדעת המחנך והמלמד שיצא מחדרו יהודים שומרי תורה ומצוות, ואפילו שלא יזכו להיות לומדים ותלמידי חכמים, העיקר שישמרו שבת וילכו בטלית ותפילין בכל יום, וכמו שביקשה חנה בתפילתה |שמואל א' א'| ונתתה לאמתך זרע אנשים, ואמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"א:| גברא בגוברין, זרע שמובלע בין אנשים, ופעם התבטא רביז"ל שהיה מרוצה מאד שיהיה לו בן שילך לבית הכנסת עם טלית ותפילין בכל יום, |כי אצל רביז"ל לא נתקיים בנים כי אם בנות|, והבינו משיחת רביז"ל שזה כבר מעלה עליונה מאד כשאדם זוכה לבן ששומר את מצות התורה בפשיטות ותמימות גמור, והולך לבית הכנסת להתפלל בכל יום עם טלית ותפילין, ולא צריכין להיות מרוצה רק לבן צדיק ולמדן ובעל השגה אמיתי, ולכן כשמחנכים נשמות ישראל, צריכין תמיד להיות דבר זה לפני העינים, שהעיקר שכל התלמידים יצאו יהודים שומרי תורה ומצוות, ולא להשפיל או לגרש אחד מפני שלא ידע את הלימוד כל כך טוב, כי דבר זה יכול לגרום קלקול גדול רחמנא ליצלן, והשם יתברך יזכינו לראות בטובתן וגדולתן של ישראל ברוחניות ובגשמיות, עדי נזכה לראות בביאת הגואל צדק במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת פקודי ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קנ"ג המדבר מהארת הרב בפני התלמיד, ומקבלת פני תלמיד חכם, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר ענין קבלת פני תלמיד-חכם, כי הלבנה אין לה אור מעצמה כלל, רק היא מקבלת אור מהשמש, הינו על- ידי שהלבנה היא כמראה מלטשת, על-ידי-זה מקבלת אור מהשמש, ומתנוצץ ממנה אור להאיר על הארץ, אך אם היה גשמה עב וחשוך בלתי מלטשת, לא היתה יכולה לקבל אור השמש כלל, וכן התלמיד והרב, הם בחינת חמה ולבנה כמבאר במקום אחר |לקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'|, ואם התלמיד יש לו פנים, הינו בחינת אנפין נהירין, בחינת מראה מלטשת, אזי יכול לקבל פנים, לקבל אור פני הרב, ואזי ראוי שהרב, יתראה עצמו בתוך פני התלמיד המקבל פניו, כמו בכל מראה מלטשת, שכל העומד כנגדה רואה את עצמו בתוך המראה, כן מחיב גם כן כאן, שהתלמיד יקבל פני הרב, הינו שיקבל פני הרב לתוכו, שיתראה בתוכו פני הרב, קבלת פנים, הינו קבלת פנים ממש כנ"ל, וזהו דוקא אם יש להתלמיד פנים, הינו אנפין נהירין, שהם בחינת מראה מלטשת כנ"ל, אך אם אין לו פנים, הינו שהוא בחינת אנפין חשוכין, אזי אין יכול לקבל פנים, כנ"ל לענין חמה ולבנה, ובודאי אין מתראה בתוכו פני הרב, כמו העומד נגד כל דבר עב וחשוך, ועל ידי זה אפשר לדעת, אם הוא משקע בתאות ממון, כי אם אין רואה את עצמו בו, יודע שהוא בבחינת אנפין חשוכין, שהוא בחינת המשקע בתאות ממון כמבאר במקום אחר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ג עין שם|, וכן כל אחד נגד חברו, אפשר לו לדעת על-ידי-זה, כי כל אחד שיצא מתאות ממון יותר מחברו, נקרא כנגדו צדיק, כמבאר במקום אחר |שם|, וזה שכתוב |דברים ה|: פנים בפנים וכו', הינו בשעת מתן תורה היו ישראל בבחינת אנפין נהירין, והיו יכולים לקבל פנים דקדשה, הינו שיתראה בתוכם פנים דקדשה כנ"ל וזהו פנים בפנים, שפנים דקדשה היה בתוך פניהם, בחינת קבלת פנים כנ"ל דבר ה' עמכם, שהדבור היה מדבר עם כל אחד, ויוצא מכל אחד מישראל, מאחר שנכלל בתוכו פנים דקדשה כנ"ל: אך מי שהוא עזות פנים, אין לו פנים דקדשה, ואינו יכול לקבל פנים כנ"ל, ועל-כן אמרו רבותינו, זכרונם לברכה |נדרים כ|: "כל מי שיש לו עזות בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני", עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן, שענין קבלת פני תלמיד

חכם, הוא קבלת פניו ממש, היינו שראוי שיתראה הפנים של הרב והתלמיד חכם בתוך התלמיד ממש, ושדיבוריו ידברו מתוכו ממש, וזה נעשה כפי הביטול של התלמיד לפני הרב, כפי שמבטל את חכמתו ודעתו בפני הרב, ויודע שאין לו שום שכל ודעת עצמו רק מה שמקבל מרבו, וכמו שראינו אצל מוהרנ"ת ז"ל, שבשעה שהתקרב אל רביז"ל "הורקתי את דעתי לגמרי" |איך האב אין גאנצען אויסגעאהוילט מיין שכל|, "וכשרביז"ל דיבר איזה שיחה, קיבלתי עוד חתיכת שכל, עוד דיבור, עוד חתיכת שכל " כי זהו שלימות התקרבות והתקשרות אל חכם וצדיק, שמבטל את דעתו לגמרי מלפניו, ומקבל ממנו את כל אשר יאמר כי הוא זה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ג|, כי יודע היטיב שדעת עצמו עקום ופגום מאד, ואינו מבין שום דבר כלל על בוריו, ועכשיו שזוכה לשמוע דברי החכם, הוא מקבל שכל ודעת חדש, וזנה נקרא תלמיד אמיתי.

ונותן רביז"ל דוגמא על זה מאור החמה ואור הלבנה, כי הלבנה באמת אין לה שום אור מעצמה, רק מה שמאיר בה השמש, אבל גם האור שיש לה מהשמש, זה רק מחמת שהיא עשויה מחומר כמו מראה מלוטשת, ואין גשמה עב וחשוך, ולכן מתראה בה אור החמה, אבל אילו היה גשמה עב וחשוך בלתי מלוטשת, לא היה מאיר בה אור החמה כלל, וכן הוא בענין רב ותלמיד, שגם כן דומים לחמה ולבנה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בבא בתרא ע"ה.| פני משה כפני חמה, ופני יהושע כפני לבנה, אם הפנים של התלמיד כמראה מלוטשת, היינו שהוא מבטל את עצמו לגמרי בפני דעת הרב, אזי הוא זוכה לקבל בתוכו פני הרב ממש, ודברי הרב מדברים מתוכו, כמו שהרב אומר אותם ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יבמות צ"ו:| שבשעה שהיה יהושע יושב ודורש, הכל יודעים שתורתו של משה היא, כי הוא ביטל את עצמו לגמרי לפני משה רבו, ולכן קיבל את פניו ודעתו בתוכו ממש, אבל אם התלמיד עדיין נשאר לו קצת דעת ושכל עצמו, ונדמה לו שגם הוא מבין בעניני הרב, ויש לו דיעה וסברא של עצמו, תלמיד כזה לא יקבל פני הרב, ולא יתראה בתוכו דעתו ושכלו של הרב כלל.

ומגלה לנו רביז"ל כאן, שעיקר האנפין נהירין מקבל האדם על ידי שיוצא מתאוות ממון, כי מי שרודף אחד הממון, וכל מוח מחשבתו הוא בהשגת ממון, הוא מקבל אנפין חשוכין, שכל פניו נתונים בחושך ובאפילה, ואינו יכול לקבל פני הרב כלל, כי תאוות ממון לוקח מן האדם חכמתו ודעתו, ומכניס אותו בעצבות ודאגות, וכבר אי אפשר לדבר עמו מעבודת השם כלל, וכמו שמספר רביז"ל |בסיפורי מעשיות מעשה י"ב מבעל תפלה| ששמע מהמלך שמכל התאוות יכולין

להוציא את האדם, חץ מתאוות ממון |כי אם על ידי הדרך שיש אל החרב|, כי מי שנכנס לתוך תאוות ממון, כבר קשה לדבר עמו מדברים רוחניים, ואין לו אפילו זמן לדבר עמך, כי הלא צריך להרוויח כסף, ולכן תאווה זו חמורה ביותר ומביא לאדם אנפין חשוכין, שהם פנים של מרירות ועצבות, וכבר אי אפשר לו לקבל פני הרב כלל.

והנה מוהרנ"ת ז"ל |בליקוטי הלכות הלכות קידושין הלכה ג'| שואל על דבר זה שאלה חזקה, הלא אנחנו יודעים מספרי רביז"ל שעיקר התאווה הכי קשה והכי חמורה היא תאוות ניאוף, ועיקר יצרא בישא על עריין |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, ואם כן איך רביז"ל אומר "ששמע מהמלך שמכל התאוות יכולים להוציא את האדם חוץ מתאוות ממון"? ומתרץ מוהרנ"ת ז"ל, שבאמת התאווה הכי קשה והכי חמורה היא תאוות ניאוף, שעוקר את האדם מדעתו לגמרי רחמנא ליצלן, וצריכין להיות כגבור חזק להגיע אל שמירת הברית ולתיקון המוחין באמת, אבל כל זמן שיצרו של אדם מתגבר עליו בתאוות ניאוף או בתאוות אכילה ושתיה וכיוצא בהם, יכולים בוודאי לדבר עמו וליתן לו עצות ותחבולות איך להנצל מהיצר הרע ואיך להתגבר עליו, אבל מיד שאדם נופל גם לתאוות ממון רחמנא ליצלן, אזי כבר אי אפשר לדבר עמו כלל, כי כל שכלו רץ אחר הכסף והממון, ואין לו זמן לשמוע דברי מוסר ותוכחה ועצות טובות איך להציל את החיים שלו, ולכן מתאווה זו כבר אי אפשר להוציא את האדם כלל, חוץ מן הדרך שיש אל החרב, היינו הדרך אל החרב של מדת הדין רחמנא ליצלן, שאם פוגע באדם מדת הדין חס ושלום, ונעשה הוא או אחד מבני ביתו חולה חס ושלום, אזי כבר רואה שאין שוה כלום כל הכסף והממון שלו, ולא יועיל לו כלום להציל את החיים שלו, ולכן אשרי אדם שיש לו שכל ואינו מחכה חס ושלום שיפגע בו מדת הדין חס ושלום, אלא לכתחילה יודע שכל פרנסתו וממונו תלויה אך ורק בידו יתברך, ועל ידי זה יהיה לו שכל רחב לקבל בתוכו את דברי מוסר ויראת שמים של הצדיקים, ויזכה לקבל בתוכו פני הצדיקים ממש.

והנה מבואר היטיב בדברי רביז"ל, שעיקר האנפין חשוכין נמשכים מתאוות ממון, שמביא את האדם לידי עצבות ומרה שחורה, שזהו עיקר חשכת פנים, וכמבואר כל זה היטיב בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ג, ולכאורה צריכין להבין איך זה מקושר לענין קבלת פני הרב הנ"ל? למה דייקא פנים חשוכין מונעים את האדם מלקבל בתוכו הארת הצדיק? אבל מבואר בדברי רביז"ל |שיחות הר"ן סי' מ"ב| שעצבות ומרה שחורה נמשכים מן הקושיות והספיקות שיש לאדם עליו יתברך, כי

זה כמו מי שהוא בכעס וברוגז, כמי שמתרעם ומתלונן על השם יתברך חס ושלום, על שאינו עושה לו רצונו, ושואל, למה הקדוש ברוך הוא מנהיג עמו באופן כזה? והיה יותר טוב לו באופן אחרת, וזה פגם באמונה רחמנא ליצלן, כי צריכין למסור את עצמו לגמרי אליו יתברך, ולדעת שכל מה שהקדוש ברוך הוא עושה, הכל לטובה, ומיד שאדם שואל קושיות וספיקות על התנהגותו יתברך, זה נוגע בכפירות רחמנא ליצלן, ולכן בוודאי אי אפשר לו לקבל פני הרב והתלמיד חכם בתוכו, כי גם על הצדיק יהיה קשה לו קושיות הרבה, כי כמו שיש קושיות על השם יתברך כמו כן יש קושיות על הצדיקים, ובהכרח שיהיה כן, כי אם לאו, היה דעתו כדעתינו חס ושלום |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"בן, אבל אשרי מי שאין לו שום קושיות כלל, ומוסר נפשו לגמרי אליו יתברך, וכמו כן אינו שואל קושיות וספיקות על הנהגות הצדיקים, רק יודע שיש להם שכל והבנה אחרת, וצריכין לבטל את הדעת והשכל נגדם, ולכן מיד שיש לאדם עצבות ומרה שחורה, זהו סימן שהוא כבר משוקע בתאוות עולם הזה, ובפרט בתאוות ממון, והוא רחוק מן האמונה הקדושה שהיה צריך להאיר את הפנים שלו, ולכן ממילא כבר קשה לו לבטל את עצמו אל הצדיק שמדמה עצמו לקונו, וגם עליו בוודאי יש לו הרבה קושיות, ולא יזכה לקבל ממנו, והכל מחמת רדיפתו אחר הכסף והמותרות, שמכניס בו עצבות ומרה שחרה, ונדמה לו שעל ידי רדיפתו ישיג יותר כסף ויותר עשירות, ובינתיים שוכח שכל הכסף והעשירות בא רק ממנו יתברך, וזה גורם שהוא מזלזל בצדיקים, ונדמה להם שגם להם יש תאוה ורצון אל הממון, וכאילו הם רוצים להרוויח כסף ועשירות בזה העולם, ובינתיים אינם שמים על לב שהצדיקים אמיתיים רחוקים מן הכסף והעשירות לגמרי, ואין להם שום חמדה וכיסופין אל הממון כלל, רק הם שונא בצע באמת, נמצא שכל הדברים אלו מקושרים יחד הדק היטיב, כי על ידי תאוות ממון האדם נופל אל תוך אנפין חשוכין, שהוא עצבות ומרה שחורה, וזה מחשיך אצלו אור האמונה, ועל ידי זה אי אפשר לו לבטל את עצמו אל הצדיק ותלמיד חכם שבדור, ואינו זוכה לקבל פניו הקדושים כלל, מה שאין כן מי שמזכך עצמו מתאוות ממון, ויודע היטיב שכל פרנסתו תלויה אך ורק בידו יתברך, יש לו אנפין נהירין, פנים מזוככין של אמונה ובטחון בהקדוש ברוך הוא, וממילא הוא זוכה גם לבטל עצמו אל דעת הצדיקים, ולקבל בתוכו את הארת פניהם הקדושים, אשרי לו.

וזהו מה שמסים רביז"ל בפירוש הפסוק |דברים ה'| פנים בפנים דיבר ה' עמכם וגו', היינו בשעת קבלת התורה זכו עם ישראל לבטל עצמם לגמרי אל השם יתברך

ואל הצדיק האמת שהוא משה רבינו, כי אחרת לא היו יכולים לקבל את התורה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ג|, ועל ידי הביטול שלהם האיר בתוכם הפנים העליונים ממש, בבחינת הארת פני ה', והיה הדיבור יוצא כביכול מכל אחד מישראל, כי על ידי שביטלו את דעתם כל כך אל השם יתברך ואל הצדיק, על ידי זה האיר בתוכם הארת פני ה' ממש, וכן פני הצדיק, וזהו מה שכתוב שם מיד אחר כך, אנכי עומר בין הוי"ה וביניכם וגו', ומובא בשם צדיקים ש"אנכי" היינו האנכיות של האדם, שזהו הישות והגאוה שלו, זה מה שעומד ומפריד בינו לבין הקדוש ברוך הוא, כי מיד שיש לו ישות וגאוה, שהוא אנפין חשוכין הנ"ל, זה עומד בינו לבין הקדוש ברוך הוא, וכן בינו לבין הצדיק, ואי אפשר שהפנים עליונים יאירו בתוך הפנים שלו, וכדוגמת החמה והלבנה, שמיד שנכנס ביניהם איזה חומר עב וגוש גשמי, מיד נעשה ליקוי חמה או ליקוי לבנה ואין רואין את אורם כראוי כלל, ולכן אשרי מי שזוכה לבטל את עצמו תחת האמונה הקדושה, ומוסר את עצמו לגמרי אליו יתברך, וכן מבטל את עצמו אל הצדיקים אמיתיים שבדור, ואינו שואל שום קושיות עליהם, כי על ידי זה יהיה נמשך עליו הארת הפנים העליונים, ויזכה להכלל לגמרי בו יתברך בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו במדרש פרשת השבוע |תנחומא פקודי| איך שליצני הדור חשדו את משה רבינו במעשה מלאכת המשכן שלקח כסף וממון לעצמו, ומחמת זה הוצרך משה רבינו לתת חשבון על פקודי המשכן בפרטיות, להוכיח שלא לקח כלום, ולכאורה יפלא, איך בדור דיעה כזו, יהיה אנשי בליעל שיחשדו את משה רבינו, על דברים שפילים כאלו? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי רק אלו שזכו לבטל את דעתם לגמרי אל הצדיק האמת, זכו לקבל פניו הקדושים, והיה מאיר בתוכם הארת הפנים העליונים, אבל אלו שהם בעצמם היו להוטים אחר הממון והעשירות, והיה להם אנפין חשוכין, דייקא אלו ראו את התאווה שלהם בתוך הצדיק, כי הצדיק הוא כמו ראי שמתראה לפניו מה שעומד נגדו, אם האדם זיכך וקידש את עצמו, וביטל עצמו לגמרי מלפני הצדיק, אזי הפנים של הצדיק מתראה בו, אבל מי שבוער בו התאוות, ויש לו אנפין חשוכין מתאוות הממון, אזי רואה את זה בתוך הצדיק, ולכן אלו הליצנים לא קיבלו בתוכם את פניו של משה כלל, ודיברו עליו מה שדיברו, עד שהעיד עליו הקדוש ברוך הוא בכל פרט ופרט, "כאשר צוה ה' את משה", כי משה רבינו אחז במדריגה זו בתכלית השלימות, כי

אצלו כתיב |דברים ל"ד| ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים, כי משה רבינו נכלל לגמרי בתוך הפנים העליונים, והפנים העליונים האירו בו בשלימות, ולכן היה הדיבור יוצא מגרונו, בבחינת |במדבר י"ב| פה אל פה אדבר בו וגו', כי לא היה לו שום ישות ומציאות בפני עצמו כלל, וכן כל מי שהיה נכלל בתוך משה רבינו היה מקבל אור פניו בשלימות, כמו הלבנה שמקבל פני החמה, ועל ידי זה האיר בו פני הצדיק ממש, והשם יתברך יזכינו להיות מקרובים לצדיקים אמיתים, ולקבל בתוכינו את אור פניהם הקדושים, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת ויקרא ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב', המדבר מעבודת התפילה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, איתא בספרא דצניעותא |זהר תרומה קעז:| 'מנוקבא דפרדשקא משך רוחא דחיי למשיחא', כי עיקר כלי-זינו של משיח הוא התפלה, שהוא בחינת חטם, כמו שכתוב |ישעיהו מ"ח|: "ותהלתי אחטם לך", ומשם עיקר חיותו, וכל מלחמתו שיעשה וכל הכבישות שיכבש - הכל משם, כמו שכתוב |שם י"א|: "והריחו ביראת ה'" וכו', זה בחינת חטם, וזה עיקר כלי-זינו, כמו שכתוב |בראשית מ"ח|: "בחרבי ובקשתי", ופרש רש"י: 'תפלה ובקשה', וכמו שכתוב |תהלים מ"ד|: "כי לא בקשתי אבטח וכו' באלהים הללנו" בחינת: "תהלתי אחטם לך", וזה הכלי-זין צריך לקבל על-ידי בחינת יוסף, הינו שמירת הברית וכו' ועל כן יוסף, בשביל שזכה לבחינת תפלה, שהיא בחינת "תהלתי אחטם", בחינת חיות הנמשך מנוקבא דפרדשקא כנ"ל, על כן נקרא בן פור"ת יוסף, שהם בחינת תרפ"ו אורות שהם שבעה שמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, קס"א, קנ"א, קמ"ג, שעולין תרפ"ו, שמקבל מנוקבא דפרדשקא, כי פרדשקא בגימטריא תרפ"ו וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו, איך שכל אדם יכול להאיר על עצמו אורו של משיח עוד היום הזה, ולדבק עצמו בו יתברך, עד שיזכה לטייל בעלומות העליונים ובדביקות וייחודים, כמי שמטייל בגן נהדר, כי הנה עיקר כלי זיינו משיח הוא התפילה, וכל הכבישות שיכבוש הכל משם, כי משיח יגלה את ענין התפילה בעולם, איך שאין שום עצה אחרת בעולם לפעול מה שצריך לפעול, ולהגיע אל מה שצריך להגיע, אלא על ידי תפילה, כי כך הטביע הקדוש

ברוך הוא את עולמו, שעל ידי שאדם יתפלל לפניו יתברך, ויפרש כל שיחתו לפניו יתברך בתמימות ופשיטות גמור, כן יזכה לפעול את כל מה שצריך, ולהגיע אל כל מה שצריך להגיע, והנה אצל רוב בני אדם התפילה מזולזל מאד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ו:| אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם, ומאי ניהו? תפילה, כי לבני אדם נדמה כאילו תפילה היא איזה עבודה גבוה ורמה, ולא שייך לסתם בני אדם כלל, ומה שצריכין לבא לבית הכנסת ולהתפלל, זה רק לקיים מצוות חכמים שציוונו להתפלל בכל יום בצבור, אבל לא שמים על לב שבאותו שעה האדם עומד לפניו יתברך, ומדבר אליו פנים אל פנים, והוא יתברך שומע כל דיבור היוצא מפיו, כי אילו היו מבינין זאת, היו עוסקים בתפילה כל היום וכל הלילה, והיו מפרשים את כל שיחתם לפניו יתברך בתמימות ופשיטות גמור כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב|, וכך היה צורת התפילה לפני שתיקנו לנו אנשי כנסת הגדולה את נוסח התפילה, וכמבואר ברמב"ם |ריש הלכות תפילה|, שכל אחד היה מסדר תפילותיו בכל יום לפניו יתברך, כפי לשונו וכפי יכלתו כל מה שהיה צריך, רק אנשי הכנסת הגדולה ראו שבאורך הגלות ישתכח חס ושלום ענין התפילה, ולכן תיקנו לנו נוסח קבוע להתפלל בכל יום עיין שם, ואנחנו צריכין לחזור אל עבודה זאת, שמלבד התפילות הקבועות שיש לנו שלש פעמים ביום, נוסיף לפרש שיחתינו לפניו יתברך בתמימות ופשיטות גמור, שזה נקרא "התבודדות", וזה יהיה עיקר עבודתו של משיח, להכניס בעולם עבודה קדושה זאת, שכל אחד ואחד יפתח את פיו לדבר אליו יתברך בתמימות ופשיטות גמור, וכל מה שחסר לו, הן ברוחניות והן בגשמיות, יבקש רק מלפניו יתברך, ועל ידי זה יזכה לפעול כל מה שצריך, ולכבוש כל המלחמות שצריך לכבוש, ועל שם זה נקרא "משיח" על שם "משיח אלמים", שילמד כל האילמים שלא דיברו אליו יתברך, שיתחילו לדבר אליו יתברך בתמימות ופשיטות גמור |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ג|, ולכן כל מה שאדם מכניס לימודים אלו בתוך לבו עוד היום הזה, כן ממשיך על עצמו אורו של משיח, וזוכה לגאול את נפשו מן הגלות ולהאיר על עצמו אור הגאולה.

אבל עיקר לימוד זה אי אפשר לקבל כי אם על ידי בחינת יוסף שהוא שמירת הברית, כי שמירת הברית הוא ענין שמירת המוח והמחשבה, וכל מה שאדם שומר את מחשבתו מלהרהר הרהורים רעים ומלחשוב מחשבות זרות, כן אפשר לו להכניס בעצמו עבודת התפילה, ולעסוק בה בחשק גדול, כי מרגיש חיות ודביקות גדול

בתוך התפילה, והתפילה אצלו מיין מתיקין, ומרגיש את מתיקות התפילה בכל עצמותיו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ'|, אבל מי שפגום בברית רחמנא ליצלן, אזי מרגיש מרירות גדול בשעת התפילה, והתפילה בא לו בקושי ובכובד גדול, ורוצה רק לפטור מעל עצמו את התפילה ולברוח ממנה, ולכן אין עצה אחרת רק להתפלל על זה בעצמו, שהקדוש ברוך הוא ירחם עליו לתקן מוח מחשבתו, ולזכות לתיקון הברית באמת, עד שלאט לאט יזדכך מוחו, ויזכה לעסוק בתפילה והתבודדות, ולדבק עצמו בו יתברך באמת.

והנה כשאדם זוכה להמשיך על עצמו לימודו של משיח, שהוא עבודת התפילה, ולעסוק בה באמת, אזי לאט לאט נפתח אצלו "נוקבא דפרדשקא", שהוא הפתח של העולמות העליונים, ומוח מחשבתו מתחיל להתדבק בו יתברך, ולטייל בשמות ויחודים שהם גילוי אורו יתברך האין סוף, כי כלליות העולמות העליונים הם ארבע, אצילות בריאה יצירה עשיה, ומאיר בהם ז' שמות של "נוקבא דפרדשקא" שהם ע"ב |שם הוי"ה במילוי יודין כזה: יו"ד ה"י וי"ו ה"ין ס"ג |שם הוי"ה במילוי יודין ואלפין כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"ין מ"ה |שם הוי"ה במילוי אלפין כזה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א| ב"ן |שם הוי"ה במילוי ההין כזה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה|, עם שלש כתריהן שהם קס"א |שם אהי"ה במילוי יודין כזה: אל"ף ה"י יו"ד ה"י| קמ"ג |שם אהי"ה במילוי אלפין כזה: אל"ף ה"א יו"ד הא| קנ"א |שם אהי"ה במילוי ההין כזה: אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה|, וכולם ביחד עולים בגימטריא תרפ"ו, כמנין פרדשק"א |עם הכולל|, שזהו ביאור דברי הזוהר הנ"ל שהתחיל בה רביז"ל, "מנוקבא דפרדשקא משך רוח רוח דחיי למשיחא", כי על ידי שאדם ממשיך על עצמו לימודו של משיח, ומתחיל לעסוק בתפילה ובהתבודדות בפשיטות ובתמימות גמור, על ידי זה לאט לאט נטהר מוחו ומחשבתו, ומתחיל לטייל בשמות אלו כמי שמטייל בגן נהדר, ועולה ומתדבק בו יתברך, עד שאינו רואה לפני עיניו רק אמתת מציאותו יתברך המאיר בכל הארץ, שזהו עיקר תכלית השלימות.

ואומר רביז"ל בהמשך תורה זו, שצריך כל אחד לכוון בתפלתו, שיקשר עצמו לצדיקים שבדור, כי כל צדיק שבדור הוא בחינת משה משיח, כמו שמצינו, שהצדיקים קורין זה לזה משה, כמו 'משה שפיר קאמרת' |שבת ק"א:|, ומשה זה בחינת משיח, כמו שכתוב |בראשית מ"ט|: "עד כי יבא שילה"-'דא משה משיח' |זוהר בראשית כ"ה:|, וכל תפלה ותפלה שכל אחד מתפלל הוא בחינת איבר מהשכינה, שהם אברי המשכן, שאין שום אחד מישראל יכול לאעלא שייפא בשייפא כל חד לדוכתיה, אלא משה בלחוד, בשביל זה צריך להביא ולקשר כל התפלות

לצדיק הדור, כמו שכתוב |שמות ל"ט|: "ויביאו את המשכן אל משה" והוא יודע לאעלא שייפא בשייפא, ולעשות אותה קומה שלמה, כמו שכתוב |שם מ|: "ויקם משה את המשכן" וכו' עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בכדי לקבל לימודו הנ"ל של משיח עוד היום הזה, ולעסוק בתפילה והתבודדות בתמימות ופשיטות גמור, צריכין לקרב את עצמו אל צדיק אמת שמגלה ומפרסם לימודים אלו בעולם, כי הצדיק מגלה עצות והדרכות איך להתגבר על כל המניעות שיש על התפילה, ולעסוק בה באמת, וכל מה שאדם מקרב עצמו אל צדיק אמת כזה, כן נמשך גם עליו מהארתו הגדולה והוא מתחיל לעסוק בתפילה בחשק גדול, כי כל צדיק וצדיק יש בו בחינה של משה משיח, וכל מה שהצדיק מוסר נפשו בשביל נשמות ישראל, כן נתלבש בו כוחו של משה משיח, והוא גואל את נשמות ישראל מן הגלות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ט|, ולכן צריך האדם לכוון לקשר עצמו בתפילתו אל צדיקי הדור, כי הם יעלו את תפלתו כראוי, והם ילמדו אותו איך לעסוק בתפילה באמת, כי צדיקי הדור בונים משכן ומקדש להשראת השכינה הקדושה בעולם, היינו שמורידין את השכינה הקדושה בתוך נשמות ישראל, ומכינין מקום בלב כל אחד מישראל, שיזכה לקבל שם הארת השכינה, וכל תפילה ותפילה שאדם מתפלל הוא בחינת אבר מן השכינה, היינו חלק מן המשכן, אבל כל זמן שאינו מקורב אל הצדיק, אינו יודע איך לחבר את איברי השכינה, ולהקים את המשכן כראוי, אבל מיד שזוכה להתקרב אל הצדיק העוסק בבנין המשכן, בבחינת |שמות ל"ט| ויביאו את המשכן אל משה וגו' ויקם משה את המשכן, אזי זוכה שתפילתו נעשה חלק מן המשכן ומקומת השכינה הקדושה, ומאיר עליו אורו של משיח שהוא אור הגאולה, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיק אמת שמגלה ומפרסם עבודת התפילה בעולם, כי על ידי זה יזכה שיהיה לו חלק בהקמת המשכן ולהשרות השכינה הקדושה בעולם, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה פרשת השבוע מתחלת |ויקרא א'| ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, והנה האל"ף של ויקרא הוא אל"ף זעירא, ויש להבין מה מלמד אותנו אל"ף זעירא זה בהתחלת ספר "ויקרא" דייקא? ויש לומר על פי דברי רביז"ל הנ"ל, כי הנה ספר ויקרא בא מיד אחר הקמת המשכן, שהוקם על ידי משה רבינו עליו השלום, שקרא הקדוש ברוך הוא אליו וצוה אותו על מעשה הקרבנות, והקריאה הזאת מרמזת לנו, שעכשיו, אחר שמשה רבינו הקים את המשכן, ובנה מקום להשראת השכינה הקדושה, כבר יש כח לכל אחד ואחד למצוא אלקותו יתברך בכל מקום, ולשמוע קול

קריאתו יתברך הקורא לו להתקרב אליו, וזהו ענין אל"ף זעירא, המרמז על אלופו של עולם, שהוא הקדוש ברוך הוא, המסתתר ומתחבא בכל פרט ופרט של הבריאה, ואפילו בדבר שנראה כמו ויק"ר, שהוא ענין של מקרה ומזל, גם שם נמצא כבודו יתברך, כי באמת אין שום מקרה ומזל כלל, רק כל דבר מושגח בהשגחת המאציל העליון, והוא יתברך קורא לכל אדם מכל דבר ממש, בבחינת אל"ף זעירא המחוברת לאותיות ויק"ר, היינו אלופו של אדם הקורא לאדם בתוך המקרה והמזל, רק צריכין להטות אוזן ולתת לב אל קריאתו יתברך, ולשמוע היטיב מה שהוא יתברך אומר לו, וזה נעשה על ידי שמחבר את עצמו אל הצדיק שהוא בחינת משה, כי הצדיק שומע קולו יתברך מכל דבר, ובונה משכן בתוך לבו של כל אחד ואחד מישראל, ועל ידי שמתקרבים אליו, גם כן זוכים לשמוע את הקול הזה, וזהו מה שפירש"י קול לו קול אליו, משה שמע וכל ישראל לא שמעו, כי כפי זיכוך הלב וטהרת המח של הצדיק, כן זוכה לשמוע קולו יתברך, עד שיתכן ששני אנשים יעמדו אחד אצל השני, זה ישמע קולו יתברך וזה לא ישמע כלום, אבל על ידי שאדם מתקרב אל הצדיק, ומקשר לבו ותפלתו אל הצדיק, כן הצדיק לוקח תפלתו ומעלה אותה, ומוריד לו הארת השכינה הקדושה, עד שגם הוא מתחיל לשמוע קולו יתברך, ולמצוא את האל"ף זעירא שמסתתר בתוך כל דבר שבעולם, וכן הצדיק לוקח את כל חלקי המשכן, שהם אברי השכינה הקדושה, ומקים ומסדר אותם בתוך לבו של אדם, היינו שמלמד אותו לתקן את כל מדותיו ועניניו, שיהיה לימודו כהוגן, שזהו עשיית הארון, ושיהיה תפלתו כהוגן, שזהו עשיית המזבח והקרבנות, ושיהיה אכילתו כהוגן, שזהו עשיית השולחן, וכן שאר כל הדברים, כי על ידי שמקשר עצמו אל צדיק הדור, על ידי זה זוכה לבנות משכן בקרבו ממש, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים באמת, ולהמשיך עלינו הארתם הגדולה, עדי נזכה לחזור תשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויקרא ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קע"ט עיין שם. ענה החכם ואמר עוד: בוא ונסע ונלך בעולם, וארא עוד איך כל העולם כלו בטעותים גדולים, והיו הולכים ונוסעים בעולם, ובכל מקום שבאו, מצאו את העולם בטעות, ודבר המלך הנ"ל נעשה אצלם למשל, ובכל מקום שמצאו העולם בטעות, לקחו את המלך למשל: כמו שזה אמת, שיש מלך, כן הדבר הזה, והיו

הולכים ונוסעים עד שכלה מה שבידם, והתחילו למכר סוס אחד ואחר-כך השני, עד שמכרו כולם, עד שהוכרחו לילך רגלי, ותמיד היו חוקרים העולם, ומצאו שהעולם בטעות, ונעשו עניים הולכי רגלי, ונסתלק חשיבותם, ולא היו נחשבים כלל, כי לא היו משגיחים עליהם כלל, על אביונים כמותם, ונתגלגל הדבר, והיו הולכים וסובבים, עד שבאו אל העיר, שדר בה המיניסטר הנ"ל |שהוא התם, חברו של החכם הנ"ל|, ושם, באותה העיר, היה בעל-שם אמתי, והיה חשוב מאד, כי עשה דברים נפלאים, ואפילו בין השרים היה חשוב ומפורסם, ואלו החכמים באו לאותה העיר, והלכו וסבבו ובאו לפני בית הבעל-שם, וראו, שהיו עומדים שם כמה עגלות-ארבעים וחמשים-עם חולים, וסבר החכם, ששם דר דאקטיר, והיה רוצה לכנס לביתו מחמת שגם הוא היה דאקטיר גדול, ורצה לכנס לעשות הכרות עמו, ושאל מי דר בכאן? השיבו: בעל-שם, וימלא פיו שחוק, ואמר לחברו: זה הוא שקר וטעות נפלא מאד, וזה הוא שטות יותר מטעות של המלך, חברי! אספר לך השקר הזה כמה וכמה העולם בטעות בשקר כזה.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ענה החכם ואמר עוד: בוא ונסע ונלך בעולם, ואראך עוד איך כל העולם כלו בטעותים גדולים, כי זהו עוצם פגמו וטעותו של החכם, שרוצה להראות איך שכל העולם כולו בטעות, ורק הוא יודע מן האמת, ובמקום למצוא נקודות טובות אצל כל אחד ואחד, ולדון אותם לכף זכות, מחפש בהם חסרונות וטעותים ולצחוק מהם, וזה מראה על עוצם פגמו וטעותו, שהוא בעצמו מונח בהשקר הכי גדול, והוא רחוק מן האמת לגמרי.

והיו הולכים ונוסעים בעולם, ובכל מקום שבאו, מצאו את העולם בטעות, ודבר המלך הנ"ל נעשה אצלם למשל, ובכל מקום שמצאו העולם בטעות, לקחו את המלך למשל: כמו שזה אמת, שיש מלך, כן הדבר הזה, כי כשאדם נופל ונכשל בכפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, ואומר שאין מלך חס ושלום, אזי כל העולם כולו נעשה לפניו כלא, ואינו יכול להסתדר עם אף אחד, כי מיד שמנתק עצמו מן האמונה הקדושה, נכנס בו עצבות ומרה שחורה, ואין לו שום הסתפקות ושמחה מן החיים שלו כלל, ולכן בכל מקום בואו מתלוצץ מן הכל, ומפליט מפיו דיבורים נגד האמונה, וסובל מרירות נוראה בכל החיים שלו.

והיו הולכים ונוסעים עד שכלה מה שבידם, והתחילו למכר סוס אחד ואחר-כך השני, עד שמכרו כולם, עד שהוכרחו לילך רגלי, ותמיד היו חוקרים העולם, ומצאו שהעולם בטעות, ונעשו עניים הולכי רגלי, ונסתלק חשיבותם, ולא היו נחשבים כלל, כי לא היו משגיחים עליהם כלל, על אביונים כמותם, כי כל זמן

שיש לאדם אמונה בה' ובתורתו הקדושה, אזי יש לו חשיבות בעולם, ומקבל כל מה שצריך, אבל מיד שבא לידי כפירות ואפיקורסות חס ושלום, אזי אובד את הכל ואין לו שום חיים כלל, בבחינת |תהלים ל"ד| כפירים רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב, הכופרים והאפיקורסים נעשים רשים ורעבים, אבל דורשי ה' אין חסירים שום דבר כלל, כי איזהו מכובד, המכבד את הבריות |אבות ד'|, אם האדם יש לו אמונה, ומכבד את הבריות מחמת האלקות שיש בתוכם, היינו שמאמין שהקדוש ברוך הוא ברא כל בריה בשביל איזה תכלית וכוונה, אזי יהיה איש מכובד, וכל הבריות יכבדו אותו, אבל אם אין לאדם אמונה, ואינו מבין את מעלת כל בריה, ואדרבה מבייש אותם ומתלוצץ מהם, אזי הוא בעצמו יהיה ללעג ולקלס בעיני כולם, ולכן מסיים המשנה עם הפסוק |שמואל א' ב'| כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו, ולכאורה יפלא, הרי הפסוק מדבר ממי שמכבד את הקדוש ברוך הוא, בבחינת מכבדי אכבד, היינו מי שמכבד אותי, גם אותו אני אכבד, אבל מה זה שייך אל המכבד את הבריות? וכן ובוזי יקלו, היינו שמי שמבזה אותי כביכול, אני אבזה אותו, ואם כן מה זה שייך למבזה את הבריות? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי מי שמכבד את הבריות, בודאי אוחז בכבוד השם יתברך, כי למה מכבד את הבריות? רק בגלל שהם ברואי השם יתברך, והקדוש ברוך הוא בראם לכבודו, ומחמת זה מכבד אפילו לגוי שבשוק, אבל מי שאין לו אמונה, וכל הבריות מבוזות בעיניו, הרי הוא מבזה את ה' רחמנא ליצלן, ולכן עליו נאמר ובזי יקלו, כי הם באמת מבזין את שמו יתברך, ומחמת זה יהיו מבוזים מאד בעיני כולם, וכמו שאירע להחכם כאן, ולכן אשרי הנזהר בכבוד הבריות, כי על ידי זה יתגלה איך שמכבד את ה'.

ונתגלגל הדבר, והיו הולכים וסובבים, עד שבאו אל העיר, שדר בה המיניסטר הנ"ל |שהוא התם, חברו של החכם הנ"ל|, ושם, באותה העיר, היה בעל-שם אמתי, כי אם נתיישב התם לגור שם, בוודאי היה שם בעל שם וצדיק אמיתי, שהיה התם מקורב אליו ומתחמם לאורו בעבודת השם יתברך, כי עיקר השלימות להיות מקורב אל צדיק אמיתי ולקבל ממנו עצות והדרכות בעבודת השם יתברך, וזה יציל אותו מהחכמות של הכופרים והאפיקורסים רחמנא ליצלן שרוצים להרחיק את האדם מן השם יתברך ומתורתו הקדושה, כי על ידי התקרבותו אל הצדיק ניצול מכולם.

והיה חשוב מאד, כי עשה דברים נפלאים, ואפילו בין השרים היה חשוב ומפורסם, כי יש צדיק שמושל על אנשיו, ויש צדיק שמושל על עירו, ויש צדיק שמושל על כל הדור, שהוא ראש לכל הצדיקים שבדור, וכולם מקבלים ממנו |ליקוטי מוהר"ן

חלק א' סי' נ"ו|, וזהו הבעל שם שהיה כאן, שהיה חשוב ומפורסם מאד, אפילו בין השרים, שהם צדיקים אחרים שבדור, כי הוא עלה על כולם.
ואלו החכמים באו לאותה העיר, והלכו וסבבו ובאו לפני בית הבעל-שם, וראו, שהיו עומדים שם כמה עגלות-ארבעים וחמשים-עם חולים, וסבר החכם, ששם דר דאקטיר, והיה רוצה לכנס לביתו מחמת שגם הוא היה דאקטיר גדול, ורצה לכנס לעשות הכרות עמו, ושאל מי דר בכאן? השיבו: בעל-שם, וימלא פיו שחוק, ואמר לחברו: זה הוא שקר וטעות נפלא מאד, וזה הוא שטות יותר מטעות של המלך, חברי! אספר לך השקר הזה כמה וכמה העולם בטעות בשקר כזה, כי החכם הזה שנכשל בכפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, אצלו אמונת צדיקים היתה הצחוק הכי גדול, ולא השיג את הענין כלל, ומחמת זה בא לידי כפירות ואפיקורסות, כי באמת בלי אמונת צדיקים אי אפשר לבא לאמונה בהשם יתברך, ורק על ידי שיש לאדם אמונת צדיקים, הוא זוכה לאמונה ברורה ומזוככת בהשם יתברך ובתורתו הקדושה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מכילתא פרשת בשלח| על הפסוק |שמות י"ד| ויאמינו בה' ובמשה עבדו, אם במשה האמינו קל וחומר בה', בא זה ללמדך שכל מי שמאמין ברועה נאמן, כאלו מאמין במאמר מי שאמר והיה העולם עיין שם, וכן אמרו חכמינו הקדושים |עירובין כ"א| כל הלועג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת, כי בלי אמונת חכמים, המוח של אדם מלא טינוף כמו בית הכסא רחמנא ליצלן |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א|, ואי אפשר לבא לאמונה ברורה בה' ובתורתו כלל, ולכן מיד שהחכם הזה נכשל בכפירות ואפיקוסות, סימן שנפגם אצלו אמונת חכמים, ומחמת זה לא זכה לאמונה כלל.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שלכאורה יש לשאול, איך יידע אדם באיזה צדיק וחכם יש לו להאמין, הלא מתפשטים בעולם כל מיני מנהיגים ומפורסמים של שקר שמנהיגים את אנשיהם שולל, ולא מגלים להם כלל את אור האמונה הקדושה, וכל כוונתם במנהיגותם רק להרבות הונם וכבודם, ואם כן איך יידע אדם במי יש לו להאמין? ובפרט שחכמינו הקדושים כבר קבעו לנו |ראש השנה כ"ה:| יפתח בדורו - כשמואל בדורו. ללמדך שאפילו קל שבקלין ונתמנה פרנס על הצבור - הרי הוא כאביר שבאבירים, כי אין לך אלא שופט שבימיך, ואם כן איך אפשר לדעת במי ראוי להאמין? אבל באמת התירוץ מונח בתוך דברי המאמר הנ"ל גופא, כי חכמינו הקדושים דימו את המנהיג האמיתי ליפתח בדורו דייקא, כי אצל יפתח מצינו בשעה שבאו אליו זקני גלעד ורצו לקבל אותו לשופט עליהם, |שופטים י"א| ויאמר יפתח לזקני גלעד הלא אתם שנאתם אותי ותגרשוני מבית אבי ומדוע באתם

אלי עתה כאשר צר לכם וגו' וידבר יפתח את כל דבריו לפני הוי"ה במצפה, היינו שפירש את כל שיחתו לפניו יתברך, ואת דבר זה הכניס בכל אנשיו, להתפלל תמיד לפני ה', ולכן שקלו אותו כשמואל הנביא, כי גם אצל שמואל כתיב |שמואל א' ט"ו| ויזעק אל ה' כל הלילה, ולכן אם המנהיג הוא כמו יפתח, שמכניס ענין של תפילה והתבודדות באנשיו, אזי בוודאי ראוי לקבל אותו למנהיג ורבי, ויזכו לרב טוב על ידו, אבל אם המנהיג דורש טובת עצמו, ואינו מאיר באנשיו עבודת התפילה וההתבודדות, אזי אינו נקרא בשם מנהיג כלל, וראוי להתרחק ממנו לגמרי, והשם יתברך יזכינו להיות מקרובים לצדיקים אמיתיים, ולקבל מהם לימודם הנפלאה, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים כל ימינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויקרא ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב המדבר ממעלת הענין לדון כל אחד לכף זכות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ואפלו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על-ידי-זה מעלה אותו באמת לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה, וזה בחינת |תהלים ל"ז|: "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו", הינו שהפסוק מזהיר לדון את הכל לכף זכות, ואף-על-פי שאתה רואה שהוא רשע גמור, אף-על-פי-כן צריך אתה לחפש ולבקש למצוא בו מעט טוב ששם אינו רשע, וזהו ועוד מעט ואין רשע, שצריך אתה לבקש בו עוד מעט טוב שיש בו עדין, ששם אינו רשע, כי אף-על-פי שהוא רשע, איך אפשר שאין בו מעט טוב עדין, כי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו, ועל-ידי-זה שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואתה דן אותו לכף זכות, על-ידי-זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה על-ידי-זה, וזהו ועוד מעט ואין רשע, על-ידי שמוצא בהרשע עוד מעט טוב, ששם אינו רשע, על-ידי-זה והתבוננת על מקומו ואיננו, הינו כשתתבונן ותסתכל על מקומו ומדרגתו, ואיננו שם על מקומו הראשון, כי על-ידי שמוצאין בו עוד מעט טוב, איזה נקדה טובה, ודנין אותו לכף זכות, על-ידי-זה מוציאין אותו באמת מכף חובה לכף זכות, והתבוננת על מקומו ואיננו כנ"ל, והבן. והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה כלל גדול מאד, שבכל אחד ואחד מישראל יש

איזה נקודה טובה מה שאין בחבירו, כי כל זמן ששם ישראל נקרא עליו, ולא יצא מגדרן של ישראל חס ושלום, בוודאי יש בו איזה נקודה של אמונה שמחיה אותו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות נ"ז.| על הפסוק |שיר השירים ד'| כפלח הרמון רקתך, אפילו ריקנין שבך מלאים מצוות כרמון, ומובא בספרים הקדושים שבתוך הרמון יש תרי"ג גרעינים, כנגד תרי"ג מצוות התורה, ואפילו הריקנים שבך מלאים ממצוות התורה, ולכאורה יש להבין אם הם מלאים תרי"ג מצוות כרמון, אם כן למה נקראים ריקנין, הלא הם מלאים ממש? אבל יש מצוות בתורה, שחשובים ושקולים כנגד כל המצוות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים על עבודה זרה |מובא בפירש"י משפטים כ"ג י"ב| שקולה עבודה זרה כנגד כל המצות כולן, והנזהר בה כשומר את כולן עיין שם, נמצא שמי שאינו עובד עבודה זרה, ויש לו נקודה של אמונה, נחשב כאילו קיים כל התורה כולה, כי כל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי |מגליה י"ג.|, וזהו מאמר הנ"ל שאפילו ריקנין שבך מלאים מצוות כרמון, כי אפילו יש בו רק זכות זה, שהוא כופר בעבודה זרה ואינו משתמד חס ושלום, הרי זה חשוב כאילו מלא תרי"ג מצוות כרמון, ולכן כל זמן ששם יהודי נקרא על בר ישראל, צריכין לדונו לכף זכות ולמצוא בו איזה נקודה טובה ששם אינו רשע, ועל ידי זה יכולים להחזיר אותו בתשובה, כי אם מלבבין נקודה זאת אצלו, ומראין אותו גודל החשיבות שלה, יכולים לעורר את לבו לגמרי, ולהחזיר אותו בתשובה שלימה ממש.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעלינו לזכור, שרביז"ל שאומר לנו כאן, שצריכין לדון אפילו הרשע הכי גדול לכף זכות, אומר לנו בספר המדות |אות מריבה סי' פ"ח| שאין למדין זכות על המסית, כי מי שמסית ומדיח אנשים מן האמונה הקדושה בה' ובתורתו, אסור ללמד עליו זכות בשום פנים ואופן, ואדרבה צריכין ללמד עליו כל מיני חובה, ולהרחיק אנשים ממנו בתכלית הריחוק, כי הוא מסוכן מאד לתפוס אחרים ברשתו הטמאה, וצריכין להיבדל ממנו לגמרי, וצריכין לדעת שאלו הרשעים שמדברים בריש גלי נגד ה' ונגד תורתו הקדושה, בלול בהם זרע הערב רב, ואינם מזרע מיוחסת שבישראל כלל.

ואומר רביז"ל, וכן צריך האדם למצוא גם בעצמו נקודות טובות, כי זה ידוע שצריך האדם לזהר מאד להיות בשמחה תמיד, ולהרחיק העצבות מאד מאד, ואפלו כשמתחיל להסתכל בעצמו ורואה שאין בו שום טוב, והוא מלא חטאים, ורוצה הבעל דבר להפילו על ידי זה בעצבות ומרה שחורה, חס ושלום, אף-על-פי-כן אסור לו ליפול מזה, רק צריך לחפש ולמצא בעצמו איזה מעט טוב, כי איך אפשר שלא עשה

מימיו איזה מצוה או דבר טוב, ואף שכשמתחיל להסתכל באותו הדבר הטוב, הוא רואה שהוא גם כן מלא פצעים ואין בו מתם, הינו שרואה שגם המצוה והדבר שבקדשה שזכה לעשות, הוא גם כן מלא פניות ומחשבות זרות ופגמים הרבה, עם כל זה איך אפשר שלא יהיה באותה המצוה והדבר שבקדושה איזה מעט טוב, כי על כל פנים איך שהוא, על-כל-פנים היה איזה נקדה טובה בהמצוה והדבר טוב שעשה, כי צריך האדם לחפש ולבקש למצא בעצמו איזה מעט טוב, כדי להחיות את עצמו, ולבוא לידי שמחה כנ"ל, ועל ידי זה שמחפש ומוצא בעצמו עדין מעט טוב, על-ידי-זה הוא יוצא באמת מכף חובה לכף זכות ויוכל לשוב בתשובה, בבחינות "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו" כנ"ל, הינו כמו שצריכין לדון אחרים לכף זכות, אפלו את הרשעים, ולמצא בהם איזה נקדות טובות, ועל-ידי-זה מוציאין אותם באמת מכף חובה לכף זכות, בבחינת ועוד מעט וכו' והתבוננת וכו' כנ"ל, כמו כן הוא אצל האדם בעצמו, שצריך לדון את עצמו לכף זכות, ולמצא בעצמו איזה נקדה טובה עדין, כדי לחזק את עצמו שלא יפל לגמרי, חס ושלום, רק אדרבא יחיה את עצמו, וישמח את נפשו במעט הטוב שמוצא בעצמו, דהינו מה שזכה לעשות מימיו איזה מצוה או איזה דבר טוב, וכמו כן צריך לחפש עוד, למצוא בעצמו עוד איזה דבר טוב, ואף שגם אותו הדבר הטוב הוא גם-כן מערב בפסלת הרבה, עם כל זה יוציא משם גם-כן איזה נקדה טובה וכן יחפש וילקט עוד הנקדות טובות.

והסביר מוהרא"ש נ"י, ששני דברים אלו לדון את אחרים לכף זכות, ולדון את עצמו לכף זכות, תלויין זה בזה, שמי שמרגיל את עצמו להסתכל על הנקודות טובות שיש בתוך כל אחד מישראל, ורוצה לדונו לכף זכות ולהחזיר אותו בתשובה, איש כזה יעשה גם בעצמו כן, שיסתכל תמיד על הנקודות טובות שיש בתוכו, וידון את עצמו לכף זכות, ויאמר לעצמו שבוודאי יש לו תקוה טובה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, מה שאין כן מי שמסתכל תמיד בעין רע על אחרים, ואינו רוצה לראות את מעלתם, ומחפש מומין וחסרונות בכולם, גם בעצמו יעשה כן, שיחפש כל מיני מומין וחסרונות בעצמו ויחליש את דעת עצמו, עד שיפול בעיניו מאד, וכמו שקרה פעם סיפור אצל ר' מאיר טעפליקער תלמיד מוהרנ"ת ז"ל, שפעם שאל אותו מוהרנ"ת ז"ל על שלום אנשי עיר טעפליק, כי גרו שם הרבה מאנ"ש, ור' מאיר ענה לו על כל אחד ואחד תשובה אחרת לרע, זה כבר התקרר מעבודתו, זה אינו מתחזק כראוי, זה אינו לומד וכו', ושאל אותו מוהרנ"ת ז"ל, ומה אתך? ענה לו ר' מאיר, אתי?! ממני אין ממה לדבר כלל, אני

כבר בשאול תחתית ענה ואמר לו מוהרנ"ת ז"ל, תראה איך זרקת עצמך אל שאול תחתית, אתה פוסל את זה ואת זה ואינו מוצא בהם נקודות טובות, ולכן גם בעצמך אינך מוצא נקודות טובות, אבל אם היית מחפש ומוצא בכל אחד ואחד איזה נקודה טובה, ודן אותו לכף זכות, אזי גם בעצמך היית מוצא נקודות טובות, והיית מוציא את עצמך משאול תחתית, כי על ידי שאדם מרגיל את עצמו להסתכל על הנקודות טובות שיש בתוך כל אחד מישראל, על ידי זה גם מוצא הנקודות טובות שבקרבו, והולך ומתחזק בעבודת השם יתברך כראוי.

ואומר רביז"ל, שעל ידי שאדם דן את כולם לכף זכות, אזי הוא יכול להתפלל ולזמר ולהודות לה', כי זה ידוע שכשהאדם נופל בדעתו מחמת גשמיותו ומעשיו הרעים, שרואה שהוא רחוק מאד מאד מן הקדושה באמת, אזי על-פי רוב אינו יכול להתפלל כלל מחמת זה, ואינו יכול לפתח פיו כלל, מחמת גודל העצבות והמרה שחורה והכבדות שנופל עליו, על-ידי שרואה גודל עוצם ריחוקו מהשם יתברך, אבל כשהוא מחיה את עצמו על-פי העצה הנ"ל, דהינו שאף-על-פי שיודע בעצמו שיש לו מעשים רעים וחטאים הרבה מאד, והוא רחוק מאד מאד מהשם יתברך, אף-על-פי-כן הוא מחפש ומבקש ומוצא בעצמו עדין איזה נקדות טובות כנ"ל, ומחיה ומשמח את עצמו בזה, כי בודאי ראוי להאדם, להגדיל שמחתו מאד בכל נקדה ונקדה טובה מקדשת ישראל שמוצא בעצמו עדין, ואזי כשמחיה ומשמח את עצמו על-ידי-זה כנ"ל, אזי הוא יכול להתפלל ולזמר ולהודות לה', וזה בחינת |תהלים קמ"ו|: אזמרה לאלקי בעודי, בעודי דייקא, היינו על ידי בחינת העוד שלי, שאני מוצא בעצמי בחינת עוד מעט ואין רשע כנ"ל, על ידי אותה הנקודה, על-ידי-זה אוכל לזמר ולהודות לה' כנ"ל, אזמרה דייקא, היינו זמירות ונגונים שנעשין על ידי שמלקט הנקדות טובות כנ"ל:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד התפילה, איך אדם יכול לזכות לעסוק בתפילה באמת, וזהו על ידי שמוצא בעצמו ובאחרים נקודות טובות, כי על ידי נקודות אלו, הוא מחיה ומשמח את עצמו עד שנפתח פיו לדבר אליו יתברך, ולשיר שירות ותשבחות אליו יתברך, כי עיקר המניעה ומעכב של אדם להתפלל אליו יתברך הא על ידי העצבות והמרה שחורה שנופל עליו בכל פעם, כי העצבות והמרה שחורה הם הקושיות והספיקות שנכנסים בלבו בכל עת, "למה מתנהגין עמי כך וכך מלמעלה" "למה עובר עלי מה שעובר", וזה שובר את לבו לגמרי עד שאינו יכול להתפלל אליו יתברך כלל, אבל מיד שאדם מחפש ומבקש בעצמו ובאחרים נקודות טובות, והוא יודע שבוודאי הקדוש ברוך הוא מטיב עמו

בכל עת, כי הלא טוב ה' לכל |תהלים קמ"ה|, שהוא יתברך מטיב עם כל הבריות תמיד, על ידי זה נפתח לבו בהרחבה להתפלל אליו יתברך, ולבקש ממנו שיטיב עמו להלאה, וכן מודה ומהלל לשמו יתברך על כל הטובות שעשה עמו עד עכשיו, נמצא שכל סוד התפילה תלוי בעבודה זאת לדון את כל הבריות לכף זכות, כי כל מה שהאדם מרגיל עצמו לדון את הבריות לכף זכות, כן נפתח פיו לדבר עמו יתברך, וזוכה לדביקות אמיתי.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו מה שמבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ט| שכל הדיבורים נמשכים משלום, בבחינת |תהלים קכ"ב| אדברה נא שלום, ועל כן נתקנה מן האריז"ל, לקבל על עצמו מצות |ויקרא י"ט| ואהבת לרעך כמוך לפני התפילה עיין שם, כי על ידי שאדם הוא בשלום עם כולם, ודן את כולם לכף זכות, על ידי זה נפתח פיו להתפלל אליו יתברך, ואין מוח מחשבתו עסוק כל התפילה למצוא מומים וחסרונות בחבירו, ואיך לנקום בחבירו וכו', כי מחמת שהוא בשלום עם כולם, ודן אותם לכף זכות, על ידי זה יש לו מוח מיושב לעסוק בתפילה באמת, והדיבורים יוצאים מפיו בדביקות גדול.

ואומר רביז"ל, שזהו סוד שליח צבור אמיתי, כי דע שמי שיכול לעשות אלו הנגונים, דהינו ללקט הנקדות טובות שנמצא בכל אחד מישראל, אפילו בהפושעי ישראל כנ"ל, הוא יכול להתפלל לפני העמוד, כי המתפלל לפני העמוד, הוא נקרא שליח צבור, וצריך שיהיה נשלח מכל הצבור, דהיינו שצריך שיקבץ כל נקודה טובה שנמצא בכל אחד מהמתפללין, וכל הנקדות טובות יהיו נכללין בו, והוא יעמד ויתפלל עם כל הטוב הזה, וזהו שליח צבור, וצריך שיהיה בו בחינה גבוה כזו, שעל-ידי-זה, יהיו כל הנקודות תאבים אליו, ויהיו נכללין בו וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה שליח צבור אמיתי נקרא מי שנשלח מכל הצבור, היינו מי שהוא מרוצה על כל הקהל, והתמיד מחפש ומבקש את הטוב שבכולם, וכמבואר בשולחן ערוך |אורח חיים סי' תקפ"א סעיף א'| ששליח צבור צריך להיות מרוצה על כל הקהל, ומי שיש לו שונא בתוך הצבור, ואינו מכוון להוציאו, אזי גם אוהביו אינו יוצאים בתפילותיו ובתקיעותיו עיין שם, כי סוד שליח צבור הגון הוא, שיכול לקבץ כל הנקודות טובות שיש בצבור, ומעלה ומביא אותם לפני כסא כבודו יתברך, ופועל ישועות בשביל כולם, ולכן צריכין להתקרב אל צדיק אמיתי, שמוסר נפשו על ענין זה, לדון את כל הבריות לכף זכות תמיד, ולמצוא נקודות טובות בתוך כולם, כי על ידי הצדיק הזה שהוא שליח צבור אמיתי, יש תקוה טובה לכל נשמות ישראל לחזור בתשובה שלימה אליו

יתברך, ושיתקבלו תפלותיהם לרחמים ולרצון לפני כסא כבודו יתברך.
ומסיים רביז"ל, ודע שיש בכל דור ודור רועה, והוא בחינות משה, שהוא רעיא מהימנא, וזה הרועה הוא עושה משכן, ודע, שתינוקות של בית רבן מקבלים הבל פיהם שאין בו חטא מזה המשכן, ועל כן התינוק כשמתחיל לקרות ולהכנס בתורה, הוא מתחיל מן "ויקרא אל משה" |מדרש רבה צו פרשה ז|, שהוא אלף זעירא, כי "ויקרא" מדבר מגמר הקמת המשכן, שאז קראו השם יתברך והתחיל לדבר עמו מהמשכן, ועל כן משם מתחילין התינוקות, כי משם מקבלין הבל פיהם כנ"ל, ומשם מתחילין לקרות ולהכנס לתוך התורה:
ודע שכל הצדיקים שבדור כל אחד ואחד הוא בחינת רועה, כי בכל אחד ואחד יש בו בחינת משה, וכל אחד ואחד לפי בחינתו, הוא עושה בחינת משכן, שמשם מקבלין התינוקות הבל פיהם כנ"ל, וכל אחד לפי בחינתו, לפי בחינת המשכן שהוא עושה, כמו כן יש לו תינוקות שהם מקבלין משם, נמצא שיש לכל אחד ואחד מצדיקי הדור, סך תינוקות שהם מקבלין הבל פיהם ממנו, כל אחד לפי בחינתו כנ"ל וכו', אך לידע כל זאת, דהינו לדעת כל צדיק וצדיק, איזה הם התינוקות השיכים לו, וכמה הם מקבלין ממנו, ולידע כל הבחינות שיש בזה, והדור שיבוא מהם עד הסוף, דע, מי שיוכל לעשות נגונים הנ"ל, הוא יכול לידע כל זה, וזהו סוד מה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה במשנה |שבת יא|: 'באמת אמרו החזן רואה היכן התינוקות קוראים' החזן, דהינו מי שיכול לעשות הנגונים הנ"ל, שהוא יכול להיות חזן ושליח-צבור להתפלל לפני העמוד כנ"ל, הוא רואה ויודע היכן התינוקות קורין, הינו אצל איזה צדיק הם מקבלין הבל פיהם, שעל-ידו הם קוראין ונכנסין בהתורה כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כל צדיק וצדיק בונה משכן בזה העולם, להוריד שכינת עוזו יתברך בתוך לבות בני ישראל, כי זהו התכלית של מנהיג אמיתי, שיגלה ויפרסם אמתת מציאותו יתברך לכל המקורבים אליו, כי בכל צדיק מתלבש כוחו של משה רבינו עליו השלום, וכמבוא בתיקונים |תיקון ס"ט| אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, וכמו שמשה רבינו בנה משכן להשראת השכינה הקדושה בעולם, כן כל צדיק וצדיק בונה משכן זאת, ומכניס הארת שכינת עוזו יתברך בתוך כל המתקרבים אליו, וזהו בחינת התינוקות של בית רבן הנתונים תחת כל צדיק וצדיק, היינו נשמות ישראל הקדושים, השייכים בשרשם אל הצדיק הזה, שמקבלין ממנו הבל פיהם הקדוש, כי כל יהודי כפי שורש נשמתו, נמשך אחר איזה צדיק שבדור שממנו מקבל חיותו והתחזקותו, והצדיק הזה מנפח בו חיות חדש

והתחזקות עצום לקום ולעסוק בתפילה בכל עת, ולא להתייאש מכל הצרות והיסורין שעוברים עליו בחייו, ולכן כל מה שאדם נכנס בתוך המשכן הקדוש של הצדיק, כן מקבל ממנו הבל פיו קדוש, לעסוק בתפילה והתבודדות כל ימיו, ועל ידי זה זוכה לפעול כל מה שצריך ברוחניות ובגשמיות, וחי חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, אשרי ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה ספר ויקרא מתחיל |ויקרא א'| ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, ותיבת ויקרא כתובה עם אל"ף זעירא, והנה לפי דברי רביז"ל הנ"ל יוצא שהאל"ף זעירא של תיבת ויקרא מרמז על הנקודות טובות שיש בתוך כל אחד ואחד מישראל, שהוא בחינת אלופו של עולם המסתתר בתוך כל אחד ואחד מישראל, כי הנקודות טובות שיש בישראל, הם בחינות נקודת האלקות שיש בתוכם, כי טוב הוא אלקות, וכמו שכתוב |תהלים קמ"ה| טוב הוי"ה לכל, והצדיק שגם כן נקרא טוב, וכמו שכתוב |ישעיה ג'| אמרו צדיק כי טוב, יכול למצוא ולגלות נקודות אלו שיש בתוך כל אחד מישראל, שאפילו אם היא נקודה קטנה וכלשהו ממש, בבחינת אל"ף זעירא, הצדיק יכול למצוא אותה ולהגדילה, עד שיחזיר האדם בתשובה שלימה, ויהיה נפתח פיו להתפלל ולדבר עמו יתברך, ולכן מובן מאד למה האל"ף זעירא כתובה כאן בתחילת ספר "ויקרא", כי ספר ויקרא הוא תורת כהנים, שמדבר מכל הקרבנות שמביאין לתשובה ולתיקון החטא, כי על ידי שאדם חטא, נסתר ונסתם ממנו אורו יתברך, ואינו מוצא האלקות אשר בקרבו, אבל על ידי שחוזר בתשובה ומביא קרבנו אל המשכן והמקדש, ומתוודה עליו חטאתו, על ידי זה הכהן שהוא הצדיק, מוצא בו נקודה טובה, וחוזר ומאיר עליו אורו יתברך האין סוף, וכן אפילו היום שאין לנו קרבנות בפועל ממש, אבל על ידי שאנחנו עוסקים בתורת הקרבנות, ומתפללין התפלות שהם במקום קרבנות, על ידי זה נתקיים הפסוק |הושע י"ד| ונשלמה פרים שפתינו, ונחשב כאילו הקרבנו קרבן ממש, ולכן דייקא כאן בתחילת ספר ויקרא כתובה אל"ף זעירא, ללמד אותנו שעל ידי אל"ף זעירא שהיא הנקודה טובה שיש בתוך כל יהודי, כשמחברין אותה אל הצדיק, בבחינת ויקרא אל משה, על ידי זה זוכין לכל תיקוני הקרבנות, ולהתפלל התפילות שהם במקום קרבנות, וחוזרים ומתדבקים באורו יתברך האין סוף.

וזהו, |ויקרא ה'| ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד ונשא עונו, ואיתא בזוהר הקדוש |ויקרא י"ג:| שבשעה שמגיע זמנו של אדם להסתלק מן העולם, הקדוש ברוך הוא שואל עליו בתמיה, ונפש כי תחטא? איך

שייך חטא לנפש ישראלי, ושמעה קול אלה, הרי שמעה כשהשביעו אותה תהי צדיק ואל תהי רשע, והוא עד, שהוצרך להעיד שישמור את כל התורה, או ראה, שראה את כל תענוגי הגן עדן, או ידע, שהרי ידע את כל התורה כולה שלימדו אותו בבטן אמו, אם כן איך מגיע ונפש כי תחטא? אבל עכשיו שהתגבר עליו יצרו, מהו עיקר תקנתו? "אם לא יגיד ונשא עוונו", שעיקר תקנתו ותקוותו הוא על ידי תפילה וודוי דברים, שיתוודה לפניו יתברך בכל מיני וידויים, ויספר אליו יתברך איך שיצרו התגבר עליו ולא היה יכול לשלוט עליו, ועל ידי זה יהיה נמחל לו הכל, וכמשל האיש שעבר על ציווי המלך, וראה מרחוק איך ששוטרי המלך ראו אותו, ועוד מעט ילשינו עליו למלך, וקם ורץ מהר אל המלך, והתחיל להתוודות לפניו ולבקש ממנו מחילתו, ובאמצע הגיעו שוטרי המלך, ורצו להלשין עליו, ענה ואמר להם המלך, לכו מכאן, כבר סיפר לי האיש בעצמו את הכל, ואזי הם מסתלקים בבושת פנים, וכן הוא אצל אדם שמתוודה לפניו יתברך על כל עוונותיו, שאין רשות לשום מלשין ומקטרג להלשין ולקטרג עליו, כי כבר התוודה על הכל בעצמו, ולכן כל מה שאדם מכניס בעצמו את האל"ף זעירא, ומחיה ומשמח עצמו עם הנקודות טובות שמוצא בעצמו, נפתח לבו להתוודות אל ה', ועל ידי זוכה לכפרה גמורה על כל עוונותיו.

וזהו מה דאיתא בהפטרת השבוע |ישעיה מ"ג| אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור, ולכאורה מהו כפל הלשון "אנכי אנכי"? אלא אנכי הראשון הוא האנכי של כל איש יהודי, שהוא באמת החיות אלקות והנקודות טובות שיש בתוכו, ואנכי השני הוא בחינת |שמות כ'| אנכי הוי"ה אלקיך, וכשאדם זוכה להכיר, איך האנכי שלו, הוא באמת אנכי הוי"ה אלקיך, כי שכינתו יתברך שורה בתוכו ועוזר לו לקבץ כל הנקודות טובות האלו, ההכרה הזאת גורם לו לעשות תשובה, ולמחות כל פשעיו, עד שלא נשאר מהם זכר כלל, כי על ידי שאדם מוצא האלקות והנקודות טובות שיש בו, על ידי זה נפתח לבו להתוודות לפניו יתברך, ולהתפלל אליו יתברך על כל צרכיו, ולבסוף זוכה לתשובה שלימה ולהתדבק בו יתברך באמת, והשם יתברך יזכינו לדון את כל חבירינו ואת עצמינו לכף זכות תמיד, עדי נזכה להכלל בהמשכן הקדוש של הצדיק האמת, ולהתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת ויקרא שבת זכור ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים

מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רכ"ד, המדבר מהחיות שהעולם מקבל מן הצדיק, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, אפלו הרחוקים מן הצדיק, הם מקבלין חיות והארה מן הצדיק על-ידי שמכסה עליהם, כמו האילן, שיש לו ענפים וקלפה ועלין, וכלם שואבין חיות מן האילן, ויש עשבים שרחוקים מן האילן, ונדמה שאין מקבלין חיות מהאילן, ובאמת גם הם מקבלין חיות ממנו, כי האילן מגן עליהם ומצילן מן השמש, כן יש אצל הצדיק בחינת עלין וענפים וכו' כמו שמבאר במקום אחר |בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ו|, ואפלו הרחוקים מקבלין חיות ממנו על-ידי שמכסה עליהם כמו האילן כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ידוע שכל החיות של כל העולם כולו נמשך מן הצדיק שהוא העמוד והיסוד שכל העולם עומד עליו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |חגיגה י"ב:| כל העולם עומד על עמוד אחד וצדיק שמו, שנאמר |משלי י'| וצדיק יסוד עולם, כי הצדיק מוסר נפשו כל ימיו לגלות ולפרסם האמונה הקדושה בעולם, ומקודם זיכך וקידש את עצמו באור האמונה הקדושה עד שהאור מאיר אצלו בתכלית השלימות, והוא רואה את האמונה הקדושה במו עיניו ממש, וכמו שאמר מוהרנ"ת ז"ל שמרומז בתוך הפסוק |יחזקאל א'| נ'פתחו ה'שמים ו'אראה מ'ראות א'לקים, ראשי תיבות א'מ'ו'נ'ה', כי הצדיק זוכה למדריגה עליונה וברורה באמונה, עד שנפתחים לפניו כל השמים העליונים, ורואה את מה שמאמין בו בראיה יפה וברורה ממש, ואמונה זו הוא רוצה להכניס בכל העולם כולו, והוא עובד על זה יומם ולילה בדיבוריו ובספריו הקדושים, לגלות ולפרסם את האמונה הקדושה שיהיה מצוי לכל באי עולם, עד שאפילו אומות העולם יכירו וידעו כבודו יתברך, כי הדיבורים של הצדיק הולכים ומתגלגלים באויר העולם, והולכים מזה לזה ומזה לזה, עד שמתפזרים בכל העולם כולו, בבחינת מה שנאמר אצל מרדכי הצדיק |אסתר ט'| ושמעו הולך בכל המדינות, שהדיבורים שלו הולכים בכל מדינות העולם, כי רואים גם בגשמיות כשאחד מדבר, שהדיבורים נחקקים באוויר, והאווירים מכים זה בזה, עד שהולכים ומתגלגלים בכל העולם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ז|, והדיבורים גם נכתבים ונרשמים בספר, הן על ידי הצדיק בעצמו הן על ידי אנשים ששומעים דיבוריו, ונקראים אחר כך על ידי אחרים ונכס בהם אמונה, בבחינת |אסתר ו'| וימצא כתוב את אשר הגיד מרדכי, שהדיבורים של הצדיק שהוא בחינת מרדכי, נכנסים בתוך הספרים, עד שגם באים לאומות העולם ונרשמים בתוך הספרים שלהם, ומוצאים שם היפוך אמונתם, ועל

ידי זה באים ומתגיירים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ז|, ולכן כל העולם מקבל חיות מן הצדיק, כי העולם עומד על אמונה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מכות כ"ד.| בא חבקוק והעמידן על אחת, שנאמר |חבקוק ב'| וצדיק באמונתו יחיה, שהצדיק חי מאמונה, וכן ממשיך חיות לכל עולם כולו על ידי אמונה, כי כל מה שאדם מכניס בעצמו אמונה, כן נתרבה אצלו החיות, וכך הוא חי חיים טובים ואמיתיים באמת.

והנה עיקר גילוי האמונה של הצדיק הוא למצוא אלקותו יתברך בתוך כל פרט ופרט של העולם הזה, ולידע להודיע ולהוודע שאין שום טבע מקרה ומזל כלל, אלא הכל השגחה עליונה, והוא יתברך נמצא בתוך כל פרט ופרט של העולם הזה, ואף על פי שלמראה עינינו נראה הכל מכוסה ומוסתר מאד, אבל הצדיק פותח את עינינו לראות אלקותו יתברך בתוך כל פרט ופרט, ולגלות את ההסתרה הזאת, וכל שאדם יותר מקורב אל הצדיק, כן נמשך עליו יותר אמונה, וכן מקבל יותר חיות ממנו, עד שכל העולם כולו מקבלים חיות מן הצדיק הזה, הן ביודעים והן בלא יודעים, כי יש אנשים שעדיין רחוקים מן הצדיק, אבל הם מקבלים חיות מן הצדיק על ידי שהצדיק מכסה עליהם ומתפלל עליהם, וכדוגמת האילן הנ"ל, שגם ממשיך חיות לעשבים הרחוקים ממנו, על ידי שמגין עליהם עם הצל שלו, וכן כל מה שאדם יותר מקורב אל הצדיק, כן ממשיך על עצמו יותר חיות, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ומוסר נפשו להתקרב אל צדיק אמיתי שמגלה ומפרסם אמונה בעולם, כי על ידי זה יהיה נמשך עליו חיים אמיתיים, חיים של אמונה טהורה, ויזכה להכלל בו יתברך לגמרי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה ספר ויקרא מתחיל עם הפסוק, ויקרא אל משה וגו', והנה ויקרא כתיב עם אל"ף זעירא, כאילו כתיב ויק"ר א' , ומהו המשמעות של ענין זה? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה הצדיק האמת, שהוא בחינת משה רבינו עליו השלום, כל עבודתו לגלות איך שאלופו של עולם נמצא גם בתוך כל מקרה של עולם הזה, כי באמת אין שום מקרה טבע ומזל כלל, רק הכל תלוי באלופו של עולם, שהוא השגחתו יתברך הפרטי פרטית, ואף על פי שזה מוסתר ומכוסה מאד, ממש בתכלית הקטנות וההסתרה, אבל הצדיק מגלה את ההסתרה הזאת, ומורה לכל הבריות את אור האמונה הקדושה, וזהו אותיות ויק"ר אל"ף, היינו למצוא אלופו של עולם בתוך ה"ויקר" שהוא לשון מקרה, כי הצדיק יודע איך לגלות הסתרה זאת, וכל מה שאדם מקורב אל הצדיק כן נמשך עליו הארת זאת, והבן.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דפרשת זכור וימי פורים, בקשר עליון ונורא מאד, כי כל הנס של פורים היתה גם כן בדרך כיסוי והסתרה, שקרה כמה מקרים וסיבות שונים, שלא ראו את הקשר ביניהם כלל, אבל לבסוף כולם נצטרפו לישועתן של ישראל ולמפלתן של המן עמלק, והכל נעשה על ידי מרדכי הצדיק ואסתר המלכה, שגילו ופרסמו את האמונה הקדושה בעולם, ושמעם היה הולך בכל המדינות, ונרשמו דבריהם בכל העולם כולו, בבחינת |אסתר ו'| וימצא כתוב וגו', וזהו מה שזכינו לספר "מגילת אסתר", שהוא ענין "גילוי ההסתרה", כי מרדכי ואסתר גילו ופירסמו איך שאלקותו יתברך נמצא אפילו בהסתרה שבתוך הסתרה, בבחינת |חולין קל"ט:| אסתר מן התורה מנין שנאמר |דברים ל"א| ואנכי הסתר אסתיר וכו', היינו לדעת שאפילו בתוך הסתרה שבתוך הסתרה, "אנכי" נמצא, ולכן אחר התגלות הנס של פורים כתיב |אסתר ח'| ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, ואמרו חכמינו הקדושים |מגילה ט"ז:| ויקר אלו תפילין, ולכאורה למה דייקא מצות תפילין נרמזו בכאן, ולמה באותיות ויקר? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי התפילין מרמזים על דביקות האמונה הקדושה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח|, ועיקר האמונה הוא לגלות אלקותו יתברך גם בתוך המקרה והמזל, שהוא בחינת ויק"ר מן ויקרא הנ"ל, עד שגם בתוך לשונות העכו"ם ודיבוריהם נמצא אלקותו יתברך, כי דייקא הארבע פרשיות שבתפילין, לומדים מתיבת "לטטפת", טט בכתפי שתים, פת באפריקי שתים |סנהדרין ד':|, נמצא שהתפילין מגלה לנו שגם בלשונותיהם נמצא אלקותו יתברך, ולכן אחר גילוי הנס של פורים, זכינו להתגלות חדש במצוות תפילין, להרגיש דביקותו ואמונתו יתברך, גם בתוקף ההסתרה שנראה כמו ויק"ר, כי מרדכי ואסתר גיל ופירסמו האמונה בעולם, ועל ידי ניצולנו מכל שונאינו.

אבל האדם צריך לעבוד בכל עת על גילוי האמונה, ולהתעורר בכל פעם מחדש, כי קליפת המן עמלק בא תמיד עם ספיקות ובלבולים חדשות, לבלבל את דעת האדם ולהסתיר ממנו האמונה הקדושה, ולכן צריך בכל פעם להתקרב מחדש אל הצדיק, ולהגות בדיבוריו ובספריו הקדושים, כדי שיתחדש אצלו בכל פעם האמונה הקדושה, ולכן מצינו בפרשת זכור |דברים כ"ה| מצות "תמחה את זכר עמלק" וגם מצות "לא תשכח", ולכאורה יפלא, אם יש מצוה למחות את זכר עמלק, אם כן למה כתיב "לא תשכח", הלא היה ראוי לשכוח ממנו לגמרי, ולא לזכור אותו כלל, אבל זהו מחמת שהטומאה של עמלק חוזר וניעור בכל פעם מחדש, ואפילו אחר שמוחים אותו, הוא חוזר ומעלה ספיקות ובלבולים חדשות במוח האדם, והאדם צריך לחפש

ולבקש את דיבורי אמונה של הצדיק, וללחום נגד טומאתו הגדולה של עמלק, עד שיזכה למחות אותו מן העולם לגמרי, כי קליפתו של המן עמלק הוא להסתיר את שם הצדיק האמת, ולפרסם כל מיני צבועים שאינם יכולים לגלות אמונה כלל, וכדברי מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות שבת הלכה ה'| על מה שאמרו חכמינו הקדושים |תנחומא כי תצא| שעמלק היה חותך זנבות וזורקם כלפי מעלה, היינו שעמלק חותך זנבות שהם צבועים שאינם יודעים בין ימינם ושמאלם, והם זנבות בעלמא, וזורקן כלפי מעלה ליתן להם כבוד וחשיבות, והכל בכדי להסתיר את שם הצדיק האמת מן העולם, שיש לו הכח לגלות ולפרסם את האמונה הקדושה, ולכן צריכין ללחום עמו בכל פעם מחדש, כי בכל פעם עמלק מוצא זנב חדש להטעות בו אנשי העולם, וצריכין להבין מיד טומאתו הגדולה, ולהישמר ממנו מאד, והשם יתברך יזכינו לראות בישועתן של ישראל ובמפלתן של המן עמלק, עדי נזכה לראות בהתגלות מלכות שמים, בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויקרא שבת זכור ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבן מלך ובן שפחה שנחלפו דף ער"ב עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והמלך הנ"ל תפס את המלוכה בחזקה, וכשהיה שומע, שיש איזה אנשים, שמרננים ומדברים מהחלוף הנ"ל, היה מענישם ונוקם בם מאד, ומלך בתקף ועז.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והמלך הנ"ל תפס את המלוכה בחזקה, ובאידיש אמר רביז"ל "דער פאלטשער בן מלך, דער פארביטענער", המלך המזוייף והנחלף, כי מיד שאדם מולך על אחרים בתוקף ועוז, ומכריח את דעתו עליהם, וגם מענישׁ ומזיק לכל מי שנתנגד אליו, הוא צבוע ומזוייף, ויש לו נשמה גרועה ופחותה שנחלפה בהיכלי התמורות, כי לא שייך למי שיש לו נשמה קדושה וטהורה, שלא ילך עם אחרים בשובה ונחת, וירחם עליהם, כי זה אחד מסימני ישראל, רחמנים וביישנים וגומלי חסדים |יבמות ע"ט.|, ומיד שאדם הולך בחוזק ובתקיפות, הרי הוא מגלה גריעות נשמתו, ואיך שאין לו שורש מישראל רחמנא ליצלן.

וכשהיה שומע, שיש איזה אנשים, שמרננים ומדברים מהחלוף הנ"ל, היה מענישם ונוקם בם מאד, כי זהו הדרך של מפורסמים ומנהיגים של שקר, שיש להם כח

להעניש ולנקום באחרים, ויש להם אנשי בליעל שמוכנים ומזומנים לנקום נקמתם, ולהעניש את כל המתנגד אליהם, אבל אין זה נקרא מעניש אלא מזיק |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ה'|, כי אין זה עונש להטות האדם אל דרך הטוב, אלא מזיק בעלמא, שרוצה לנקום בו לצרכו ולהנאתו, מחמת שאינו רוצה לקבל דעתו, וזה רשעות ורציחה, ואינו נקרא בשם מעניש כלל.

ומלך בתקף ועז. כי הסטרא אחרא גם יש לה מלכות בטומאה, ורוצה להמליך כל מיני צבועים ומזויפים כדי להסתיר את הצדיקים אמיתיים שמגלים את מלכות דקדושה, כי מיד שאדם רוצה להכריח את דעתו על אחרים זהו סימן שהוא ממלכות דסטרא אחרא, כי לא כל אחד ואחד יכול להשתוות דעתו עם השני, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות נ"ח:| כשם שאין פרצופיהם דומין זה לזה, כן אין דעותיהן דומין זה אל זה, ולכן כל אחד צריך להבין את השני, וליתן לו מקום להחזיק את שיטתו, אבל לצאת ולריב עם כל אחד ואחד, ולהכריח אותו שמוכרח לאחוז כמוהו, זהו מלכות של הסטרא אחרא, מלכות של עמלק, שרוצה להכניס פירודים בין נשמות ישראל, וכמו שאמר המן הרשע, |אסתר ג'| ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים וגו', כי עיקר עצתו הוא להכניס פירודים ופיזורים בין נשמות ישראל, ואם אחד לא יאחז כמו השני, צריכין לרדוף אותו ולהכניע אותו, אבל העצה של מרדכי הצדיק ואסתר המלכה הוא, |שם ד'| לך כנוס את כל היהודים וגו', לעשות כניסה ואחדות בין כולם, כי זהו עיקר שבחו יתברך, כשפעולות משונות מסכימין לדיעה אחת |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ב'|, היינו שכולם מסכימין ביחד בענין האמונה הקדושה, להאמין באל אחד, בורא שמים וארץ, אבל בדברים אחרים לא כל אחד מוכרח להחזיק כמו השני, ויש רשות לכל אחד ואחד להחזיק בשיטתו, ומיד שאחד רוצה להכריח שיטתו על אחרים, כמו שעשה בן השפחה כאן, הוא ממלכות דסטרא אחרא, שסוף כל סוף יפול ויתבטל לגמרי, וכמו שראו במשך כל הדורות, שכל אלו שמלכו בתוקף ועוז, לבסוף נתבטלו ללא כלום, וכמו שראינו בעינינו במלכות רוסיה המרשעת, שאחר שבעים שנה התפוררו ונתבטלו לכלום, וכן יהיה עם מלכות עמלק ימח שמו וזכרו, שהוא מלכות הגרמנים ימח שמם וזכרם, שהיה להם יד בכל החורבנות של ישראל במשך הדורות, והוא כולל טומאת הנצרות, כי עמלק הוא בן אליפז בן עשו, ועשו הוא אדום, מלכות רומי המרשעת שיפול ושיתבטל במהרה בימינו, שהוא טומאת הנצרות ימח שמה, ובנפילתה יקום ויתגלה מלכות שמים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות נ"ח.| על הפסוק |דברי הימים א' כ"ט| לך ה' הממלכה, זו מלחמת עמלק, כי על

ידי שלוחמים נגד עמלק, מקימים ומגלים מלכות שמים, ומודיעים לכל הבריות כבוד מלכותו יתברך, והשם יתברך יזכינו לראות במפלתן של עמלק, ובהתגלות מלכות שמים בביאת הגואל צדק במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויקרא שבת זכור ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ט המדבר מתמימות ופשיטות ומקליפת עמלק, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, עקר התכלית והשלמות הוא רק לעבד השם בתמימות גמור, בלי שום חכמות כלל, כי יש מחקרים שאומרים, שעקר התכלית והעולם הבא הוא רק לדעת כל דבר כמות שהוא, כגון לידע הכוכב כמו שהוא, לידע מהותו, ומפני מה עומד במקום ההוא, כי יש משכיל ומשכל ושכל, דהינו הכח המשכיל, והשכל בעצמו, והדבר המשכל, וזהו התכלית והעולם הבא אצלם, שיהיה נעשה אחד מהמשכיל והמשכל והשכל, והם מבלים ימיהם על זה בעולם הזה לחקר ולהשיג המשכלות, שזהו התכלית אצלם, וזהו בעצמו העולם הבא לדעתם רק שבעולם הזה שמלבשין בגוף, אין להם תענוג כל- כך מן החקירות, ובעולם הבא שיתפשטו מהגוף, יתענגו מאד מזה ולדעתם הרעה, עקר השגת התכלית הוא על-ידי חקירות וחכמות חיצוניות שלהם, אבל באמת אצלנו עקר השגת התכלית הוא רק על-ידי אמונה ומצוות מעשיות, לעבד השם על-פי התורה בתמימות ובפשיטות, ועל-ידי-זה בעצמו זוכין למה שזוכין, 'עין לא ראתה' וכו', כמו שכתוב |תהלים קי"א|: "ראשית חכמה יראת ה'"-שעקר ראשית וקדימת החכמה הוא רק יראת ה', שצריך להקדים היראה להחכמה ותדע שאין הדבר כדעתם, חס ושלום כי אם-כן לא ישיגו התכלית, רק מתי מעט מעט מאד, דהינו הבעלי-שכל פילוסופים, ומה יעשו קטני הערך, שאין להם שכל כזה לחקר חקירות, לדעת המשכלות, שהם רב ועקר העולם, איך ישיגו הם את התכלית, אבל באמת עקר השגת התכלית הוא רק על-ידי תמימות דיקא, דהינו יראת-השם ומצוות מעשיות בפשיטות גמור |סוף קהלת|: "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא ואת מצותיו שמור, כי זה כל האדם" הינו ששלמה המלך, עליו השלום, מלמד אותנו, שעקר השגת התכלית, שהוא בחינת סוף דבר, הוא רק על-ידי תמימות ופשיטות, ליראה את ה' ולשמר מצוותיו בפשיטות וזהו: "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא ואת מצותיו שמור", שזהו בחינת תמימות ופשיטות, ליראה את ה' ולקים מצוותיו בעבדא וכו' בפשיטות

כנ"ל, וזה שסים: "כי זה כל האדם"- הינו כי זה יכול כל אדם לקים ולהשיג על-ידי-זה את התכלית, מאחר שעקר הוא "את אלקים ירא" וכו' על-כן יכול כל אדם להשיג התכלית, כי זה כל אדם יכול לקים:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עוצם מעלת התמימות והפשיטות בעבודת השם יתברך אין לתאר ואין לשער כלל, כי דייקא על ידי תמימות ופשיטות זוכין להגיע אל כל המדריגות והמעלות הגבוהות שבעולם, היינו על ידי שזורק את חכמתו ודעתו לגמרי, ואינו חוקר שום חקירות ושכליות בעבודת השם, רק מקיים את המצוות בתמימות ובפשיטות גמור, כמו שכתוב בשולחן ערוך, ומחיה ומשמח את עצמו בכל מצוה ומצוה, וכל הצדיקים הגדולים לא הגיעו אל מדריגתם רק על ידי מדת התמימות והפשיטות, שהשליכו את שכל עצמם לגמרי, ועסקו בתורה ובתפילה ובמצוות ובמעשים טובים, כמו ילד קטן בלי שום שכל כלל, ועל ידי זה זכו למה שזכו, אשרי להם, כי מיד שאדם נכנס לחכמות וחקירות בעבודת השם, ולעשות ממשכיל וממושכל ומשכל אחד, הוא עלול ליפול בקושיות ובמבוכות שלא יהיה לו תירץ עליהם כלל, ויהיה נכבה אצלו אור האמונה הקדושה חס ושלום, וכבר ידוע איך שהזהירנו רביז"ל לא לקרוא בספרי חקירות, אפילו שנעשו על ידי גדולי ישראל, כמו המורה נבוכים וכיוצא בהם, כי הקושיות שנמצא בתוכם חזקות מאד, והתירוצים כבר קשה להבינם, ואז נשאר אצל האדם כל מיני קושיות וספיקות, וזה מחליש את אמונתו מאד, ואפילו אם אין האדם לומד בתוך ספרים אלו ממש, אף על פי כן צריך ליזהר שלא יכניס בדעתו קושיות אלו, וכמו שאמר פעם ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל, שאדם צריך ליזהר שלא ילמד הבעל דבר עמו בעל פה ספר "מורה נבוכים", כי הקושיות והספיקות שנכנסים בלב האדם הם כמו לימוד בספרי חקירה, וגם מזה צריכין ליזהר מאד, כי העיקר הוא רק תמימות ובפשיטות, לקיים את התורה והמצוות בלי שום שכליות כלל, ועל ידי זה האדם בא להשגה רמה וגבוה בעבודת השם, ומאיר לו מוחו מאד, וזה שייך לכל אדם ממש, אפילו מי שיש לו שכל פשוט מאד, כי אם כפי דברי הטועים הנ"ל, שצריכין להיות חקרן ומשכיל בעבודת השם, הלא רק מיעוטים מאד יכולים לזכות לזה, היינו מי ששכלו עמוק ורחב, אבל תמימות ופשיטות יכול כל אדם, בבחינת |קהלת י"ב| "כי זה כל האדם", וזהו עיקר המעלה והמדריגה הכי עליונה.

וממשיך רביז"ל, ובאמת הוא אסור גדול מאד להיות מחקר, חס ושלום, וללמד ספרי החכמות, חס ושלום, רק הצדיק הגדול מאד, הוא יכול להכניס עצמו בזה, ללמד השבע חכמות, כי מי שנכנס בתוך החכמות הללו, חס ושלום, יכול לפל שם,

כי יש אבן נגף בכל חכמה וחכמה, שהיא בחינת עמלק, שעל- ידי האבן הנגף הזה יכולין לפל, חס ושלום כי עמלק היה פילוסוף ומחקר וכפר בעקר, כמו שכתוב |דברים כ"ה|: "ולא ירא אלקים", דהינו שהוא רק נוהג על-פי חכמות, ואין לו יראה כלל, אבל הצדיק כשנכנס באלו השבע חכמות, הוא מחזיק עצמו ונשאר קים על עמדו על-ידי אמונה, בבחינת |חבקוק ב|: "וצדיק באמונתו יחיה", כי "שבע יפול צדיק וקם" |משלי כ"ד|, הינו שהצדיק הגדול הולך דרך אלו השבע חכמות, ואף-על-פי ששם יכולין להחליק ולפל על-ידי האבן נגף, בחינת עמלק כנ"ל, אבל הצדיק-שבע יפל, וקם על-ידי אמונה כנ"ל, וזה שבע יפול צדיק וקם"-סופי-תבות עמלק, שהוא האבן נגף של השבע חכמות, שעל-ידו נופלין, חס ושלום, אך הצדיק שבע יפול, וקם על-ידי אמונה כנ"ל, וזה שכתוב במשה רבנו |שמות י"ז|: "ויהי ידיו אמונה", במלחמת עמלק, כי על-ידי אמונה החליש את עמלק, דהינו החכמות והחקירות כנ"ל, וזה: "ויהי ידיו אמונה" 'ידיו'-הינו בחינת מצוות מעשיות שהם בחינת אמונה, כמו שכתוב |תהלים קי"ט|: "כל מצותיך אמונה" שעל-ידי אמונה ומצוות מעשיות, שהם הפך בחינת עמלק, החלישו כנ"ל, ואמונה זה תפלה, כמו שתרגם: 'פרישן בצלו' כי התפלה משנה הטבע, ונתבטלין החכמות והחקירות, שהם הולכים על-פי הטבע וזהו עקר התכלית אצלנו, שתהיה התפלה נכללת באחדותו יתברך, בבחינת |דברים י|: "הוא תהלתך והוא אלקיך", שהתפלה והשם יתברך אחד, כביכול, וזהו עקר התכלית באמת:

והמחקרים והכופרים מפרשים כל התורה כלה על-פי חכמות ואפיקורסות שלהם, שכל התורה, ואפלו מצוות מעשיות הכתובים בתורה, מפרשים הכל על-פי צורה ושכל, לא מבעיא מעשיות הכתובים בתורה, אומרים שהם מרמזים רק על הנמשל והצורה לבד, דהינו שכליות שלהם, אלא אפלו מצוות מעשיות המפרשים בתורה, מפרשים הכל שהם מרמזים רק על שכליות וחכמות שלהם, וכופרים בפשוטו לגמרי, וזהו בחינת מה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |תנחומא והובא ברש"י תצא|, 'שהיה עמלק חותך מילות וזורק כלפי מעלה' כי מילה היא מצוה ראשונה, שנצטוה בה אברהם אבינו, שהיה ראש למאמינים, ועמלק, שהוא בחינת הפילוסופים והכופרים, הוא כופר בכל המצוות ומפרש הכל על שכליות לבד כנ"ל, וזהו: 'חותך מילות וזורק כלפי מעלה' -שכופר במצות מילה, וזורקה כלפי מעלה אל השכל, כי הם מפרשים הכל רק על שכליות לבד, וכופרים בעשיות המצוות כנ"ל, אשרי מי שאינו יודע מהם כלל, ועל-כן עקר הכנעתו- על-ידי אמונה, בחינת: "ויהי ידיו אמונה" וכו' כנ"ל:, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה איסור גדול להיות חקרן ומשכיל בעבודת השם, כי החכמות בעבודת השם יכולים להטעות אותו מאד, ולהביא אותו לעבירות וטעותים חמורות |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ב|, כי כשאדם מתחיל להשכיל טעמים וסבות בעניני המצוות, אזי השכל יכול להטעות אותו מאד, ויאמר לו לעבור איסורים חמורים, בכדי לקיים את השכל והסברא שלו, כגון למשל במצות כיבוד אב ואם, יש מדינות שנכנס בהם סברא ושכל, שכשההורים נעשים זקנים מאד, מצוה להרוג אותם שלא יסבלו יסורים בחנם, הרי השכל מתיר את האיסור של רציחה מטעם סברא, שזה עוזר לבני אדם, בשעה שבשולחן ערוך כתוב שאפילו לגוסס אסור להזיז הכר מתחתיו, פן תגרום לו מיתה לפני הזמן, הרי שאין שום היתר לגרום מיתה לאחר, אפילו שיש לאדם כל החשבונות שבעולם, וכן בשאר כל המצוות, מיד שאדם מחפש ומבקש הטעם שלהם, הוא עלול ליפול בטעותים גדולים חס ושלום, כי אפילו גדולי ישראל שכתבו טעמים על המצוות, כגון ספר החינוך וכיוצא בהם, לא כיוונו לומר שזהו כל עיקר הטעם, ואם לא הטעם הזה אין לקיים את המצוה חס ושלום, רק נתן לנו איזה סברא וטעם לקרב את הענין לשכלינו, אבל עצם קיום המצוה צריך להיות בתמימות ופשיטות גמור, בלי שום חשבונות וסברות כלל, רק לקיים את המצוה מחמת שהקדוש ברוך הוא צוה אותנו על זה, ולהיות שש ושמח שזוכה לקיים את רצון השם, ועל ידי תמימות זאת האדם זוכה להגיע אל השגה גבוה ורמה בעבודת השם יתברך, ומתגלים לפניו אורות נשגבות ועליונות, אשרי לו.

והנה רביז"ל מגלה לנו כאן, שזהו כל עיקר טומאתו וקליפתו של עמלק, להכניס חקירות וספיקות בדעת האדם , וכמו שכתוב |שמות י"ז| היש הוי"ה בקרבינו אם אין ויבא עמלק וגו', כי זהו טומאתו של עמלק, להכניס ספיקות ובלבולים במוח האדם, ולהסית אותו שיבין דייקא טעמים ומושכלות בכל המצוות, ולא יקיים אותם עד שמבין אותם על בורים, ובזה הוא טומן פח לאדם לתפוס אותו ברשתו הטמיאה, ולמנוע אותו מלקיים מצוות התורה, והוא האבן נגף שבכל החכמות שבעולם, כי בוודאי יכולים לעבוד את השם יתברך עם כל החכמות שיש בעולם, ולמצוא אלקותו יתברך בתוך כל פרט ופרט של הבריאה, אבל עמלק הוא האבן נגף שרוצה להפיל את האדם, שיצא חס ושלום מן האמונה הקדושה, ויתחיל לחקור חקירות במצות התורה, עד שיתיר לעצמו לעבור עליהם מחמת החכמות וההשכלות שלו, וזהו |משלי כ"ד| שבע' יפול' צדיק' וקם' סופי תיבות ע'מ'ל'ק', שעמלק רוצה להפיל את הצדיק עם האבן נגף שלו, אבל הצדיק האמת שהוא בקי מאד

בערמומיות של עמלק, הוא "קם" בכל פעם, ואינו מניח את עצמו לישאר למטה על ידי ההסתות של עמלק, כי אף על פי שזה מלחמה קשה וכבידה מאד, אף על פי כן הצדיק לוחם עמו בכל כוחו, ומגלה ומפרסם את האמונה הקדושה בכל מקום, ועל ידי זה סוף כל סוף מנצח אותו.

ומגלה לנו רביז"ל, שזהו הסוד שכתוב אצל מלחמת עמלק, |שמות י"ז| "ויהי ידיו אמונה עד בא השמש", שעיקר המלחמה נגד עמלק הוא על ידי שידיו יהיו באמונה, היינו שיקים את כל המצות מעשיות בידיו באמונה פשוטה ותמימה, ולא יסתכל על החכמות והחקירות כלל, ואז על ידי זה בא סוף כל סוף, עד בא השמש, היינו אל האור והשכל שבכל דבר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'|, כי כשאדם מוסר נפשו לקיים את המצוות בתמימות ושפיטות גמור, בלי שום חכמה ושכל כלל, עד ידי זה סוף כל סוף הוא מקבל שכל גדול בעבודת השם, וזוכה להבין דברים נסתרים ועליונים מאד.

וזהו מה שכתוב בתרגום אונקלוס על "ויהי ידיו אמונה", "פרישן בצלו", היינו תפילה, כי אין דבר שצריך תמימות ופשיטות כמו עבודת התפילה, שאדם מתפלל אליו יתברך, ואינו רואה מה תפילתו פועל, ונכנס בו חלישות הדעת, ורוצה להפסיק להתפלל, ובינתיים אינו תופס שזהו קליפתו של עמלק, שמכניס בו ספיקות ובלבולים, חקירות וחכמות, לבטל אותו מן התפילה, כי אין עוד דבר שמקשר את האדם אליו יתברך כמו התפילה, כי התפילה היא עיקר הדביקות אל השם יתברך, ומשם אישתמודעין ליה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ד|, ועל ידי תפילה, האדם זוכה סוף כל סוף להכלל בו יתברך לגמרי, ולפעול את כל מה שצריך ברוחניות ובגשמיות, אבל זהו עיקר הנסיון, שבתחילה אינו רואה ואינו מבין כלום, כי אינו רואה מה תפילתו פועל, ואינו מבין מה תפלתו שוה, ולכן נחלש דעתו מאד, אבל כשזורק את חכמתו לגמרי, ועוסק בתפילה בתמימות ופשיטת גמור, אזי לאט לאט מתחיל מוחו להאיר באור גדול מאד, ולראות ולהבין את עוצם מעלת התפילה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו עוצם הזהירות שהזהירנו רביז"ל, להתבודד עמו יתברך בכל יום ויום, ולפרש כל שיחתנו אליו יתברך בתמימות ופשיטות גמור, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, אבל כדי לקיים את זה, האדם צריך לזרוק את שכל עצמו לגמרי, ולקיים את דברי רביז"ל בתמימות ופשיטות גמור, כי עמלק שהוא האבן נגף שבכל החכמות, והוא עצם הסטרא אחרא, רוצה למנוע את האדם מזה בכל מחיר, כי הוא יודע שמי שיעסוק בעבודה קדושה זאת, יבטל את טומאתו מן

העולם לגמרי, ולכן מכניס בו כל מיני חקירות וספיקות של הבל, האם זה יועיל לי באמת? האם צריכין את התפילה שלי למעלה? מה אני כבר שוה שיקבלו תפילתי? ומחמת חקירות וחכמות אלו, הוא נמנע מן התפילה, אבל האדם צריך לקבל אל דברי הצדיק האמת, שהוא משה רבינו עליו השלום, שמגביה ומרים ידיו למעלה, ומראה שאין לנו שום כח ועצה רק תפילה, בבחינת ויהי ידיו אמונה עד בא השמש, ואמרו חכמינו הקדושים |ראש השנה כ"ט.| כל זמן שישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, היו מתגברים, ואם לאו היו נופלים, כי בכדי לנצח את עמלק, מוכרחים להרים את הידים למעלה בתפילה ובהתבודדות, ולשפוך את כל לבו לפניו יתברך, ועל ידי זה מנצחים אותו לגמרי.

וזהו, ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב, לפי חרב דייקא, היינו על ידי חרב הפה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שוחר טוב מזמור קמ"ט| פיהם של ישראל חרבם, כי החרב של התפילה כל כך גדול וחזק עד שאין לנו השגה בגודל מעלתה, וכמו שהסביר פעם מוהרנ"ת ז"ל את עוצם מעלת התפילה, ודיבר מהפסוק |איוב כ"ח| ונתיב לא ידעו עיט, ומובא במדרש |אגדה| שכשאדם מתפלל אזי מלאך אחד מוסר את התפילה למלאך שני הגבוה ממנו, וכן ממלאך למלאך, עד שמגיע למקום גבוה כזו שאין שום מלאך יכול לעלות לשם, רק המלאך משביע את התפילה שיגיע אל מקום שצריך להגיע, כי הוא נתיב לא ידעו עיט, שאפילו המלאכים לא יודעים אותה, הרי אדם עומד בעולם השפל הזה, ומתפלל אליו יתברך, ותפלתו עולה למקום גבוה כזה שאין המלאכים יודעים אותה, וזה נעשה על ידי כל אחד ואחד מישראל, נמצא שעיקר כוחו של ישראל נגד עמלק וטומאתו הגדולה הוא רק תפילה והתבודדות, כי זה מכניס באדם תמימות ופשיטות עצומה, שהוא עיקר מפלתה וביטולה של קליפת עמלק, והשם יתברך יזכינו לעסוק בתפילה בתמימות ופשיטות גמור כל ימי חיינו, ולבטל קליפתו וטומאתו של עמלק מן העולם לגמרי, עדי נזכה לשמוע בקול שופרו משיח ולראות בהתגלות השכינה במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת צו שבת הגדול ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד, על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד, המדבר איך למצוא הנקודה השייך אל לבו בעת הזאת, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, כתיב |תהלים ס"ט|: "חרפה שברה לבי", היינו החרפות

ובזיונות שוברין לבו של אדם, והתיקון הוא, על ידי שמקשר את לבו להנקודה השיך ללבו בעת הזאת, ועל-ידי-זה נתבטל החרפה השורה על לבו, וכשהלב, היינו בחינת ואו, בחינת לוחות, הוא משוקע באהבות רעות, היינו חרפות ובזיונות, הנקרא ערלת לב |דברים י'|, אזי הוא בבחינת שברי לוחות, וחרפה הוא בחינת ערלה, כמו שכתוב |בראשית ל"ד|: "לא נוכל לתת את אחותנו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה הוא לנו" וכו', וצריך כל אחד לדבר בינו לבין קונו, כדי שיאיר בחינת נקודה, בחינת: "פי ידבר חכמות", להואו, שהוא בחינת: "והגות לבי תבונות", ועל-ידי-זה נתבטל ערלת לבו, הינו חרפות, הינו אהבות רעות: וגם צריך כל אדם לדבר עם חברו ביראת שמים, כדי לקבל התעוררות בלבו מהנקודה שיש בחברו יותר ממנו, כמו שכתוב: "ומקבלין דין מן דין", כי בזה הבחינה שיש בחברו יותר ממנו, זאת הבחינה הוא בחינת נקודה, ושם בהנקודה הזאת, שורה האהבה הנקרא כהן, והנקודה הזאת, הוא בחינת צדיק לגבי חברו, והנקודה הזאת, מאיר ללב חברו, הנקרא ואו, וכל הנקודות הללו, היינו הנקודה הנקרא פי ידבר חכמות, וגם הנקודה שיש בכל אחד מה שאין בחברו, הם ענפים להצדיק, שהוא נקודה כלליות של כל ישראל, לקבל מתחלה מהצדיק, ואחר-כך יקבלו דין מן דין, וכל אחד יקבל מניה וביה, ועל-ידי שלשה בחינות אלו, נתבטל החרפות, היינו ערלת לב, היינו אהבות רעות וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה הלב של האדם הוא מקום משכן אלקות שבתוך האדם, היינו המקום שזוכה להרגיש אלקותו יתברך החופף עליו תמיד, אבל יש חרפות ובזיונות ששוברין את לבו של אדם, שלא יזכה להרגיש את האלקות שיש שם, בבחינת |תהלים ס"ט| חרפה שברה לבי, היינו החרפות והבזיונות ששוברין לבו של אדם, וחרפות אלו הם בחינת ערלת לב, היינו טפשות לב, שעליו נאמר |דברים י'| ומלתם את ערלת לבבכם וגו', ותרגומו ותעדון ית טפשות לבכון, כי ערלה וחרפה זאת נמשכת מפגם הברית רחמנא ליצלן, שהוא עיקר החרפה והבזיון, בבחינת |בראשית ל"ד| ולא נוכל לתת את אחותינו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה היא לנו, כי פגם זאת מטפש ומטמטם הלב מאד, עד שאי אפשר להרגיש אלקותו יתברך השורה עמו, ולכן צריכין למול את ערלת לבו, בדיוק כמו שמל את ערלת בשרו, ועל ידי זה יזכה להרגיש אור האין סוף ברוך הוא המאיר בלבו תמיד.

והנה מגלה לנו רביז"ל בתורה זו, שעיקר עצה היעוצה לבטל החרפות השוברין את לבו, היינו למול את ערלת לבבו, הוא על ידי שמקשר עצמו אל הנקודה השייך אל לבו בעת הזאת, כי בוודאי בתוך לבו של כל אחד מאיר נקודת אלקות בכל עת

ובכל רגע, רק עיקר הצרה שנותן מקום ליכנס ללבו דמיונות ובלבולים שאינם שייכים אל לבו בעת הזאת כלל, שהם כלליות המחשבות זרות והרהורים רעים שמבלבלים את מוחו ולבו מאד, והם מסתירים את אור אלקותו יתברך הרוצה להאיר שם, ולכן תיכף ומיד שאדם מקשר עצמו אל הנקודה השייך אל לבו בעת הזאת, היינו שמחפש את נקודת אלקות ששייך אליו בעת הזאת, כגון ללמוד איזה לימוד בתורה הקדושה, או להתפלל איזה תפילה אליו יתברך, או לקיים איזה מצוה, על ידי זה שובר את החרפה השורה על לבו, ומל את ערלת לבבו, וזוכה להרגיש אור האין סוף ברוך הוא המאיר בכל הארץ, וכל מה שאדם מרבה לקשר אל לבו הנקודה השייך אליו בעת הזאת, כך זוכה להרגיש אורו יתברך האין סוף, עד שבמשך הזמן יזכה להרגיש אלקותו יתברך בלבו בקביעות עצום, ולא יסיח דעתו ממנו יתברך כלל.

והנה מסביר לנו רביז"ל בהמשך תורה זו, שהנקודה זאת של אלקות שבלבו של אדם, כלול משלש נקודות ביחד, ואי אפשר להגיע אליה, רק על ידי שמקשר את שלשתן יחד, והם נקודת הרב, ונקודת החבר, ונקודת עצמו, כי מקודם צריכין לקרב עצמו אל הרב והצדיק שבדור שילמד אותו דרך החיים, איך להתחזק בעבודת השם יתברך, ואיך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו בחיים, כי הצדיק מגלה לו עצות טובות והנהגות ישרות איך לעבוד את הקדוש ברוך הוא בתורה ובתפילה ובמצוות ומעשים טובים, וגם מגלה לו דרכים נפלאים איך לקשר כל חייו הגשמיים אל עבודת השם יתברך, ובלי התקרבות אל הרב והצדיק שבדור, האדם הולך ותועה במדבר שמם, ואינו יודע לתת עצה לנפשו בשום דבר, ורק על ידי התקרבותו אל הצדיק, מתחלת הנקודה של אלקות להאיר בלבו, ולגלות לו אמתת מציאותו יתברך השורה עמו בכל עת.

אבל נקודת הרב כשהיא לעצמה, לפעמים קשה לקבל אותה, כי לא כל דבר ששומעים מפי הרב מבינים על בוריה, ולכן צריכין נקודת החבר, שיהיה לו חבר טוב, לחזור עמו דברי הרב, ולהסביר אחד לשני את דברי הרב, עד שיזכו להבינם על בוריים, ואז כל אחד מקבל את נקודת חבירו, בבחינת מקבלין דין מן דין, ואז זוכין אחר כך לקבל נקודת הרב.

והנה אחר שקיבל בשלימות נקודת הרב ונקודת החבר, אזי העיקר לעבוד על נקודת עצמו, היינו לדבר הרבה בינו לבין קונו, ולבקש ממנו יתברך, שיזכה למצוא את הנקודה השייך אל לבו תמיד, ולהיות איש כשר באמת, נמצא שנקודה זאת השייך אל לבו, כלולה מכל השלש נקודות ביחד, ואי אפשר להגיע אליה באמת, כי אם על ידי שמקבל מקודם מן הרב, ואחר כך מחבירו, ואחר כך מגיע אל נקודת עצמו,

ולכן נקודה זאת נקראת נקודת מלאפום, שהוא בחינת מלא פום, היינו שפיו מלא עם אלקותו יתברך, כי כל מה שאדם מרבה לשמוע דיבורי הצדיק, וגם דיבורי חבירו בעבודת השם יתברך, ואחר כך מוציא הרצונות והכיסופין שלו מפיו, כן נעשה פיו מלא עם אלקותו יתברך, והדיבורים האלו מאירים ללבו, ומבטלין את החרפה השורה עליו, כי בדיבורי פי האדם נתגלה מה שיש לו בלבו, בבחינת |משלי ב'| מפיו דעת ותבונה, ולכן מי שמדבר נבול-פה, בידוע שלבו חושב מחשבות און |ספר המדות אות ניבול פה סי' א'|, כי בדיבורי פיו נתגלה פנימיות מחשבתו, ולהיפוך, מי שמדבר דיבורי אמונה, סימן שלבו מלא עם אלוקתו יתברך, ולכן אשרי מי שמוסר נפשו על שלש נקודות אלו, לקבל נקודת הרב ונקודת חבירו, ואחר כך נקודת עצמו, כי אז יזכה למצוא את אורו יתברך המאיר בתוך לבו תמיד, ויזכה לדביקות אמיתי ונצחי בו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בפרשת השבוע מצינו את סדר קרבנות המילואים, שהקריבו משה אהרן ובניו בחינוך המשכן, וכתיב |ויקרא ה'| וישחט ויקח משה מדמו ויתן על תנוך אזן אהרן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית וגו', וטעם הנגינה על תיבת וישחט הוא שלשלת, ויש להבין מה מרמז לנו טעם שלשת כאן? ומהו הענין של הזאת דם על שלש מקומות אלו, תנוך אוזן, בהן יד, ובהן רגל? ויש לומר על פי דברי רביז"ל הנ"ל שטעם השלשלת מרמז על התכללות שלש נקודות הנ"ל, נקודת הרב נקודת החבר ונקודת עצמו, שכאן בחינוך המשכן, לימד משה רבינו את אהרן אחיו, איך שוחטין את היצר הרע, ואיך מבטלין את חרפת הלב הבא על ידו, והוא על ידי שלש נקודות הנ"ל, שצריכין למסור את נפשו להתקרב אל הצדיק, ולקבל נקודת חבירו, ולקבל נקודת עצמו, וזהו ענין נתינת דם על ג' מקומות הנ"ל, כי נתינת דם על תנוך אוזן ימין מרמז על נקודת הרב, שצריכין למסור דמו ונפשו להתקרב אל הצדיק ולשמוע דבריו באזנו, בבחינת |משלי כ"ב| שמע דברי חכמים, ובהן יד ימין מרמז על נקודת החבר, שהעיקר להתחבר לו ולתת לו יד בכל ענין, בבחינת |דברים ט"ו| פתח תפתח את ידך וגו', ובהן רגל ימין מרמז על נקודת עצמו, שירוצו רגליו בכל עת למצוא נקודתו, ולעשות רצונו יתברך, כמו שאומר דוד המלך עליו השלום |תהלים קי"ט| חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, ואיתא במדרש |ויקרא רבה ריש פרשת בחוקותי| בכל יום ויום הייתי חושב למקום פלוני אני הולך לדירה פלוני אני הולך והיו רגלי מוליכות אותי אל בית המדרש ובית הכנסת עיין שם, היינו

שהיה זוכה למצוא את הנקודה השייך אל לבו בעת הזאת, ולכן דייקא כאן בחינוך המשכן כתיב תיבת "וישחט" עם טעם שלשלת, לרמז לנו שעיקר שחיטת היצר הרע הוא על ידי התכללות שלש נקודות אלו ביחד, שהם מרומזים בנתינת הדם על ג' מקומות הנ"ל, ולכן מובא בספר הקדוש "חסד לאברהם", ששלש דברים אלו, תנוך אוזן ימין, ובהן יד ימין, ובהן רגל ימין, היו הסימנים שמסר יעקב לרחל, שגילה לה שעל ידם יכולים לשחוט ולבטל את היצר הרע וכח התאוה, ועל ידי סימנים אלו שמסרה רחל ללאה, הקימו את שבטי יה שהם כלליות נשמות ישראל, והיו לעם, כי על ידי כלליות שלש נקודות הנ"ל, זוכים להגיע אל נקודת היהדות, שהוא הנקודה השייך אל לבו בעת הזאת, והבן.

וחזר מוהרא"ש נ"י וקישר את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דשבת הגדול, בקשר עליון וחזק מאד, כי הנה בספרים הקדושים מובא טעמים הרבה על קריאת שבת זאת בשם "שבת הגדול", והעיקר על שם הנס הגדול שאירע לעם ישראל כשלקחו השה לקרבן פסח, כי השה היתה עבודה זרה של מצרים, וכשעם ישראל לקחו אותה בעשור לחודש, ואחר כך שחטו אותה בערב פסח בין הערבים, על ידי זה ביטלו את כל תוקף זוהמת מצרים, ויצאו משם לחירות עולם, והנה במצרים היה עיקר מקור טומאת וזוהמת העולם, ומשם היו באים כל החרפות והבזיונות ששרו על הלב של נשמות ישראל שהיו בגלות ביניהם, ולכן על ידי לקיחת ושחיטת קרבן פסח, בטלו עם ישראל את החרפות השורים על לבם, וזכו להתגלות אלקות, התגלות השכינה, ולכן מצינו שקישרו את עצמם אז אל השלש נקודות הנ"ל, נקודת הרב היה להם על ידי שקיבלו את דברי משה רבינו עליו השלום, נקודת החבר היה להם על ידי שנמנו כמה בני אדם וכמה משפחות ביחד על שה אחד, וכמו שכתוב |שמות י"ב| ויקחו להם שה לבית אבות שה לבית וגו' ולקח הוא ושכינו הקרוב אל ביתו במכסת נפשות וגו', ואחר כך זכו לנקודת עצמם ולהתגלות הנס הגדול של יציאת מצרים, שכל אחד ראה גילוי אלקותו יתברך במדריגה עליונה מאד, נמצא שהיה שם כל השלש נקודות ביחד, ועל פי זה יש לומר שקריאת השם "שבת הגדול" הוא על שם הנס הגדול שנתאחדו נשמות ישראל ביחד, ונמנו ביחד על השה, לבטל טומאתן של מצרים, כי בכל פעם שנשמות ישראל מתאחדים ביחד זהו עיקר הגדולה והחשיבות שלהם, כי נקודת החבר עולה על הכל, וכשיש לאדם חבר טוב לדבר עמו בעבודת השם יתברך, בוודאי יזכה לקבל נקודת הרב כראוי, ואחר כך גם לבוא לידי נקודת עצמו, שזה מרומז בדברי "המדרש פליאה" מה ראה אדם הראשון לחטוא? מפני שראה שתים, אלמלא ראה שלש לא היה חוטא, ולכאורה יפלא, אבל על

פי הנ"ל מובן מאד, כי לאדם הראשון היה רק נקודת הרב ונקודת עצמו, כי הקדוש ברוך הוא כביכול היה נקודת הרב, וכמו שאמר הקדוש ברוך הוא לנחש, דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, ונקודת עצמו גם היה לו, אבל נקודת החבר לא היה לו, ולכן בא לידי לחטא, אבל אלמלא היה לו נקודת החבר לא היה בא לידי חטא, כי החבר היה מחזק אותו לציית לדברי הקדוש ברוך הוא ולבא לידי נקודת עצמו בשלימות, ולכן זה היה הנס "הגדול" של לקיחת הקרבן פסח, שנתאחדו נשמות ישראל ביחד, ועשו את הקרבן כעם אחד, ועל ידי זה זכו לגאולה, והשם יתברך יזכינו להמשיך עלינו קדושת הימים האלו, ונזכה לראות הנסים והנפלאות של יציאת מצרים, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת צו שבת הגדול ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קע"ט עיין שם. בתוך כך היו רעבים, ומצאו עדין אצלם שלשה-ארבעה גדולים |סוג מטבע| והלכו אל בית-התבשיל, |שקורין גאר-קעך|, ושם מוצאים לאכול אפילו בעד שלשה או ארבעה גדולים, וצוו ליתן להם מאכל, ונתנו להם, בתוך שהיו אוכלים, היו מספרים ומתלוצצים מהשקר וטעות של דבר הבעל- שם, והבעל הגאר-קעך שמע דבריהם, וחרה לו מאד, כי הבעל-שם היה חשוב שם מאד, ויאמר להם: אכלו לכם מה שיש לפניכם וצאו מכאן, אחר-כך בא לשם בן הבעל-שם, והם עדין היו מתלוצצים מן הבעל-שם בפני בנו, וגער בהם הבעל גאר-קעך על שהם מתלוצצים מן הבעל-שם בפני בנו, עד שהכה אותם הכה ופצוע ודחפם מביתו, וחרה להם מאד, ורצו לבקש משפט על המכה אותם, ונתישבו לילך אל הבעל הבית שלהם, שהניחו שם החבילות שלהם, להתיעץ עמו איך להשיג משפט על הנ"ל, ובאו וסיפרו לו, שבעל הגאר-קעך הכה אותם מאד, ושאל להם: למה? וספרו לו, שדברו על הבעל- שם, השיב להם: בודאי אינו ישר להכות בני- אדם, אבל אתם לא עשיתם נכונה כלל, שדברתם על הבעל-שם, כי הבעל-שם חשוב כאן מאד, וראו, שאין בו ממש, וגם הוא בטעות, והלכו ממנו אל הפקיד |והפקיד היה עכו"ם| וספרו לו המעשה, שהכו אותם שאל: על מה? השיבו, שדיברו על הבעל- שם, והכה אותם הפקיד הכה ופצוע ודחפם מביתו.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, בתוך כך היו רעבים, כי אחר כל החכמות והפילוסופיה של האדם, שמנסה להשתמש עם שכלו ודעתו להבין דרכי

הקדוש ברוך הוא, הגוף עדיין תובע את שלו, ונעשה רעב וצריך לאכול, ומי שמשביע נפשו דקדושה, אזי תמיד יש לו כל צרכו, והקדוש ברוך הוא ממלא כל רצונו, בבחינת |תהלים קמ"ה| פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון, וכן כתיב |שם ל"ד| ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב, ומה שנעשה רעב לפעמים הוא לתיקון נפשו, וכמו שפירש הבעל שם טוב הקדוש זי"ע את הפסוק |תהלים ק"ו| רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף, מה שנעשים רעבים וצמאים, זהו מחמת שנפשם מתעטף בדבר המאכל ההוא, וצריך לקבל ממנו איזה תיקון לנפשו, ולכן מסבב עמו השם יתברך שירגיש רעב וצמאון, ויזכה לתקן מה שצריך לתקן, אבל מי שנכנס לחכמות וחקירות עד שבא לידי כפירות רחמנא ליצלן, אזי נשאר רעב וחסר מכל, בבחינת |שם ל"ד| כפירים רשו ורעבו, ולכן אשרי מי שמשליך יהבו על השם יתברך תמיד, ואזי לא יחסר לו שום דבר כלל.

ומצאו עדיין אצלם שלשה-ארבעה גדולים |סוג מטבע| והלכו אל בית-התבשיל, |שקורין גאר-קעך|, ושם מוצאים לאכול אפילו בעד שלשה או ארבעה גדולים, וצוו ליתן להם מאכל, ונתנו להם, בתוך שהיו אוכלים, היו מספרים ומתלוצצים מהשקר וטעות של דבר הבעל- שם, כי על השולחן צריכין לדבר דברי תורה, ועל ידי זה כל השולחן עולה למעלה בשמים, ונחשב כאילו אוכל משולחנו של מקום, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |אבות ג'| שלשה שאכלו על שולחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו משולחנו של מקום, כי אז בשעת האכילה בקדושה, יכולים לקבל הארת הרצון המופלג |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'|, ולהמשיך על עצמו יראת שמים אמיתי |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ז|, ויהיה נעשה אז ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב|, אבל מי שאינו נזהר בדברי תורה על השולחן, אזי נחשב כאילו אכל מזבחי מתים |אבות שם|, ואם גם מדבר דברים בטלים וליצנות, ועושה צחוק מצדיקים חס ושלום, אזי השולחן עולה ומקטרג עליו למעלה בשמים, ולכן אשרי הזוכה לאכול בקדושה כראוי.

והבעל הגאר-קעך שמע דבריהם, וחרה לו מאד, כי הבעל-שם היה חשוב שם מאד ויאמר להם: אכלו לכם מה שיש לפניכם וצאו מכאן, כי בוודאי אנשים פשוטים שהולכים בתמימות ופשיטות, אינם יכולים לסבול מי שמדבר נגד יראים וכשרים, ומגרש אותם מעל פניהם ואינם מתחברים עמהם כלל.

אחר כך בא לשם בן הבעל-שם, והם עדין היו מתלוצצים מן הבעל-שם בפני בנו, וגער בהם הבעל גאר-קעך על שהם מתלוצצים מן הבעל-שם בפני בנו, עד שהכה

אותם הכה ופצוע ודחפם מביתו וחרה להם מאד, כי מי שמתלוצץ מצדיקים, סוף כל סוף מקבל את שלו מתחת ידו, ומכין אותו הכה ופצוע, וסובל גיהינום בזה העולם ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |עבודה זרה י"ח:| כל המתלוצץ נופל בגיהינום.

וחרה להם מאד, ורצו לבקש משפט על המכה אותם, ונתיישבו לילך אל הבעל הבית שלהם, שהניחו שם החבילות שלהם, להתייעץ עמו איך להשיג משפט על הנ"ל, ובאו וספרו לו, שבעל הגאר-קעך הכה אותם מאד ושאל להם: למה?, כי לא מכים בחנם, ואם האדם קיבל מכה מן הסתם יש איזה סבה למה קיבל את המכה, וכן הוא דרך הצדיקים, שאם מקבלין מכה או הפסד מאיזה ענין, תיכף ומיד הם מפשפשים במעשיהם על מה ולמה בא להם המכה וההפסד הזאת, וחוזרים בתשובה, ועל ידי זה תיכף ומיד נמחל להם הכל ונשלם חסרונם.

וסיפרו לו, שדיברו על הבעל-שם, השיב להם: בודאי אינו ישר להכות בני- אדם, אבל אתם לא עשיתם נכונה כלל, שדברתם על הבעל-שם, כי הבעל-שם חשוב כאן מאד, כי מצד אחד בוודאי אינו ישר להכות בני אדם, כי מדת ההכאה הוא מדת אכזריות, ואסור להרים יד על שום בר ישראל, כי כל המגביה ידו על חבירו אפילו לא הכהו נקרא רשע, וידוע רביז"ל הקפיד מאד לא ליתן סטירה אפילו לילד, ופעם סיפר הרב מברסלב לרביז"ל שנתן סטירה לאחד שהיה מגיע לו סטירה, והיה מצדיק את עצמו לפני רביז"ל, ואמר לו רביז"ל, "גם לא להיות בצדק?" כאומר, שבוודאי צדקת, אבל אף על פי כן לא נותנין סטירה, אבל אף על פי כן יש שיחה אחרת מרביז"ל שאמר "פעם צריכין לתת סטירה", ואנ"ש היו תמיד טורחין מאד להבין מתי הוא ה"פעם" הזה שצריכין לתת סטירה, כי בקל יכולין להורות לעצמו שמותר לתת סטירה, ולכן הענין צריך שיקול הדעת גדול מאד, אם נכון לתת סטירה או לא, אבל מי שמבזה את הצדיקים ומתלוצץ מהם, בוודאי אם אינו מפסיק על ידי תוכחה, מגיע לו סטירה, כי צריכין למחות על כבוד הצדיק, ואם לא, הוא מחויב בדבר, ולכן כאן בוודאי קיבל החכם כאן מה שהיה מגיע לו.

וראו, שאין בו ממש, וגם הוא בטעות, והלכו ממנו אל הפקיד |והפקיד היה עכו"ם| וספרו לו המעשה, שהכו אותם שאל: על מה? השיבו, שדברו על הבעל- שם, והכה אותם הפקיד הכה ופצוע ודחפם מביתו, כי גוי כשכבר מכה ונותן סטירות, מכה באכזריות גדולה מאד כדרכו, וכאן רואים שאפילו אצל גוי, השם של הצדיק היה חשוב מאד, כי הוא מקדש שמו יתברך לפני כולם, ואפילו גוי שבשוק מכיר גדולת הצדיקים והיראים האמיתיים, והשם יתברך יזכינו להיות מקורב אל

צדיקים אמיתיים וליזהר בכבודם, עדי נזכה לחזור בתשובה שלמה לפניו יתברך על ידם, ונזכה לכל טוב אמיתי ונצחי בזה ובבא לנצח, אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת צו שבת הגדול ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ב המדבר ממעלת הענין לראות את עצמו עם הצדיק, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, שלראות את עצמו עם הצדיק האמת הוא גם-כן דבר גדול מאד, בודאי כשזוכין לשמע מפיו תורה, הוא מעלה יתרה, אבל גם כשאין שומעין תורה, הראיה לבד, שזוכין לראות את עצמו עם הצדיק, הוא גם-כן טוב מאד, כי על-ידי שרואין את עצמו עם הצדיק, על-ידי-זה מקבלין גדולה, ועיקר הגדולה היא שפלות, כמו שמצינו אצל השם יתברך: 'כל מקום שאתה מוצא גדלתו של הקדוש-ברוך-הוא, שם אתה מוצא ענותנותו' |מגלה ל"א|, כי עיקר הגדולה היא שפלות, ועיקר התחיה לעתיד, שיעמדו בתחיה, ויחיו חיים נצחיים, עקר מה שיהיה נחיה ויקום בתחיה, הוא השפלות של כל אחד, כי השפלות של כל אחד ואחד יהיה נחיה לעתיד, ויקום בתחיה, בבחינת |ישעיה כ"ו|: "הקיצו ורננו שכני עפר", ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה |סוטה ה|: 'מי שנעשה שכן לעפר בחייו', כי עיקר התקומה בתחיה יהיה רק להשפלות, שהשפלות של כל אחד ואחד יהיה נחיה ויקום בתחיה לעתיד, כי תענוג עולם הבא אי אפשר לנו להשיג עכשיו, וזה מחמת שאנו עכשיו בגבול, וכל דבר שיש לו גבול אי אפשר לו להשיג תענוג עולם הבא הרוחני, ועל-כן גם עונג שבת, שהוא מעין עולם הבא, אמרו רבותינו, זכרונם לברכה |שבת קיח|: 'כל המענג את השבת, נותנין לו נחלה בלי מצרים', הינו בלי גבול, כי עונג שבת שהוא מעין עולם הבא, הוא בחינת בלתי גבול, ועל-כן עקר חיים נצחיים של לעתיד לבוא, בחינת תענוג עולם הבא, יהיה רק להשפלות של כל אחד, כי שפלות וענוות הוא בחינת בלתי גבול, כי הוא בחינת אין ממש, ואין לו שום גבול, מחמת שהוא בתכלית הענוות, ועקר חיים נצחיים של עולם הבא הוא רק בבחינת בלתי גבול כנ"ל, ועל-כן שבת שהוא מעין עולם הבא, נאמר בו: "טועמיה-חיים זכו", כי מי שטועם טעם ענג שבת, זוכה לחיים, בחינת חיים נצחיים כנ"ל:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מעלת הענין לראות את עצמו עם צדיק אמיתי אין לתאר ואין לשער כלל, כי על ידי שרואה את עצמו עם הצדיק, נשפע על האדם את האור ואת השפלות של הצדיק, וזה עושה עליו רושם נפלא שגם בו יכניס מדת

השפלות, וירגיש את שפלותו באמת, ולא מיבעיא כשזוכה לראות את עצמו עם הצדיק בפועל ממש, שזה מעלה ומדריגה עליונה מאד, אלא אפילו גם כשרואה את עצמו בתוך ספריו הקדושים, דהיינו שהוגה ומתמיד בספריו הקדושים, ומוצא את עצמו בהם, גם זה נחשב כאילו רואה את עצמו עם הצדיק, כי פניו שכלו וחכמתו בתוך הספר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ב|, ובתוך הכתב מונח פנימיות נפשו של הכותב |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קע"ג|, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |שבת | אנכי ראשי תיבות אנא נפשי כתבית יהבית, שהקדוש ברוך נמצא בתוך התורה הקדושה, וכל מה שאדם מדביק עצמו בתורה הוא דבוק בו יתברך באמת, ולכן הצדיקים כשרצו לידע עתידות, היו מסתכלים בתוך התורה הקדושה, וכמובא מהבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שהיה מתסכל בתוך התורה ובתך ספר הזוהר והיה יודע משם את כל הנעשה בעולם, שזהו אור הגנוז שבתורה, שהוא אור שברא הקדוש ברוך הוא בששת ימי בראשית, וראה שאין כדאי לרשעים להשתמש בה, וגנזו לצדיקים, ואמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, איפוא גנזו הקדוש ברוך הוא? בתוך התורה, ועל ידי שמסתכלים בתורה רואים אל כל פנימיות הבריאה והתגלות אלקותו יתברך, ולכן כשהוגין בתוך ספרי הצדיקים זה נחשב כאילו מתראה עמהם, וכן מובא בספר הקדוש ישמח לב |מס' שבתן להרה"ק רבי נחום מטשערנאביל זי"ע שיכולים לקיים השתטחות על קבר הצדיק, כשיושבין על ידי ספר הצדיק, כי הוא נמצא שם בתוך הספר שלו ממש עיין שם, ולכן הענין להתראות עצמו עם הצדיק יכול להתקיים אפילו על ידי הספר שלו, ועוד יותר גדולה כשזוכה לבא אל הצדיק ולשמוע תורה מפיו ממש.

והנה מגלה לנו רביז"ל שעיקר הגדולה שמקבלים מן הצדיק כזוכין לתהראות עמו, הוא השפלות, כי הנה זהו המדריגה הכי גדולה שצריך האדם לזכות אליה בזה העולם, להיות שפל ברך באמת, להיות בטל ומבוטל בעיני עצמו לגרמי עד שלא יהיה לו שום ישות ומציאות בזה העולם כלל, והנה כל זמן שאדם יושב לבד ואינו בא אל הצדיק ואינו רואה אנשים כשרים ויראי השם המסתובבים אצל הצדיק, אזי נכנס בו כל מיני מחשבות של ישות וגאוה, כאילו הוא הכי גדול ואין יותר גדול ממנו, כי הלא עובד את הקדוש ברוך הוא ולומד ומתפלל ואין גדול כמוהו, אבל מיד שבא אל הצדיק, ורואה שיש גם אנשים כשרים ויראי ה' אחרים, ומכל שכן שרואה את הצדיק בעצמו, אזי נופל עליו שפלות עצומה, כי רואה שכלפי הצדיק עדיין לא התחיל לעבוד את הקדוש ברוך הוא כלל, ובפרט כשזוכה לשמוע תורה מפי הצדיק ושומע מתוך דברי תורתו איך הצדיק בטל ובוטל

בעיני עצמו לגמרי, אזי נופל עליו שפלות עצומה ומתחיל לראות את שפלותו באמת, וזהו מה שאומר רביז"ל בהמשך תורה זו, שסימן מובהק אם האדם מקורב את צדיק אמיתי, כשנופל עליו שפלות, ולהיפוך כשכנס באדם ישות וגיאות, שמתחיל לחשוב שרק הוא נמצא באמת וכולם נמצאים בשקר, זהו סימן שהוא גם מקורב לשקרן ואינו צדיק אמיתי כלל, כי הצדיק האמת הוא כבר נעשה שכן לעפר בחייו, ומחמת זה משפיע שפלות עצומה לכל מי שמתקרב אליו, אשרי הזוכה להתקרב אל צדיק כזה באמת.

ואומר רביז"ל בהמשך תורה זו, שעיקר השפלות היא בושה, שאדם יתבייש מלפניו יתברך, ולא מיבעיא שיתבייש לעשות עבירה או איזה דבר נגד רצונו יתברך, אלא אפילו כשבא לעשות מצוה יתבייש מלפניו יתברך, כי גם מצוה, כשרוצין לעשות איזה מצוה, ראוי שיהיה לו גם-כן בושה גדולה, כי איזה זכות יש לו שיזכה לעשות המצוה, ואיך יעז פניו ליכנס בהיכל המלך לעשות מצוה וישער בדעתו לפני מי הוא עושה המצוה, אפילו כשעושין מצוה, צריך שיהיה לו גם-כן בושה גדולה כנ"ל, כי איך באים לחטף התפלין, שהם כתרי דמלכא, ולהניחם פתאום על הראש בודאי ראוי שיהיה לו בושה גדולה, כשבא לעשות איזה מצוה, וגם גודל מעלת המצוה בעצמה, כי המצוה בעצמה יקרה מאד אשר אין לשער, ובודאי ראוי שיפול עליו בושה גדולה כשבא לעשות איזה מצוה, כשיסתכל על עצמו ויראה שהוא רחוק מאד מהשם יתברך, ואין לו שום זכות שיזכה לעשות מצוה ואם היה להאדם בושה, היה מתביש אפלו לקח המאכל, להושיטו לפיו, כי 'מאן דאכל דלאו דילה בהית לאסתכולי באפה' |ירושלמי פרק א דערלה|, ומאחר שאין לו שום זכות, שיהיה לו אוכל, אם-כן הוא אוכל דלאו דילה ובהית לאסתכולי באפה, על-כן בודאי יש לו להתבייש, וכל הבושה הזאת מכניס בו הצדיק האמת שהוא בטל ומבוטל בעיני עצמו לגמרי, ויש בו מהשפלות של משה רבינו, וכמו שמשה רבינו המשיך שפלות ובושה בתוך כל נשמות ישראל במעמד הר סיני, כמו כן כל צדיק מכניס שפלות ובושה זאת בכל מקורביו, עד שמרגיש בושה עצומה מלפניו יתברך, וכמו שאומר רביז"ל בהמשך דברי תורה זובכל איבר ואיבר, וזה זכו ישראל במעמד הר סיני, שאז המשיך משה השפלות שלו בכל אחד ואחד מישראל, בכל איבר ואיבר, אבל אותו השפלות של משה, שהוא משרש בכל אחד מישראל, הוא מנח ושוכב אצל כל אחד ואחד בבחינת שכיבה ומיתה, כי זאת השפלות נתעלם אצל כל אחד, ואינו מתעורר ומתגלה אצלו, אבל על-ידי התשובה שהוא בחינת חיים נצחיים של עולם הבא, שעל-ידי-זה נחיה השפלות של כל אחד, כי עקר התחיה הוא להשפלות,

כי השפלות יהיה נחיה ויקום בתחיה כנ"ל, על-ידי-זה חוזר ונחיה השפלות של משה, שהוא משרש בכל אחד ואחד מישראל בכל איבר שמקודם היה מנח ושוכב זאת השפלות בהעלם ואתכסיא אצלו, בבחינת מיתה, ועכשו חוזר ונעור ונחיה אותו השפלות על-ידי התשובה, שהיא בחינת חיים נצחיים של עולם הבא כנ"ל כי עקר החיים נצחיים, בחינת תחיה שיהיה לעתיד, יהיה רק להשפלות, כי השפלות של כל אחד יהיה נחיה ויקום בתחיה כנ"ל, ואזי כשנחיה השפלות של כל אחד, בחינת שפלות של משה שיש בכל איבר ואיבר כנ"ל, אזי רואה ומרגיש כל אחד שפלותו, מאחר שחזר ונחיה ונתגלה אצלו בחינת השפלות של משה, שיש בכל איבר ואיבר כנ"ל, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בוודאי יש בכח כל אחד ואחד מישראל לזכות אל מדת השפלות והבושה, כי זה מושרש בתוכו, בכל אבר אבר שלו, על ידי כוחו של משה רבינו עליו השלום שהנחיל לנו את השפלות מאז שקבלנו את התורה, רק מדת השפלות מונח ושוכב אצלו בבחינת מיתה, וצריכין להתקרב את הרב והצדיק שבדור שיקיץ ויעורר את מדת השפלות אצלו, עד שירגיש את שפלותו באמת, כי הצדיק הוא ממש שוכן לעפר בחייו ובכל יום ויום נדמה לו כאילו בהאי יומא הוא מסתלק מן העולם, וכאילו הוא כבר קבור תחת האדמה, וכמו שפירש הרבי רבי אלימלך זי"ע |פרשת כי תבא| את מאמר חכמינו הקדושים | | הרואה תאנה שביכרה כורך עליו גמי וכו', שזהו בחינת השגת הצדיק שנדמה לו שכבר צומח עליו עשב וגמי וכו' עיין שם, ותיכף ומיד שאדם זוכה לשפלות כזאת אזי השגתו מגיע עד אין סוף ועד אין תכלית, כי מחמת שביטל את עצמו לגמרי ואינו תו צמצום הגוף והחומר, לכן מגיע השגתו גם כן למקום כזה בלי צמצום וגבול, בבחינת כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, שעונג שבת שהוא תענוג עולם הבא, הוא בלי גבול ומצרים, מחמת שז זוכין להרגיש מעין עולם הבא ממש, וענין הביטול הזאת מגיע גם כן לבלי סוף ותכלית, בבחינת |אבות | מאד מאד הוי שפל רוח, שלא מספיק "מאד" אחד, שהוא בחינת מ"ה וביטול, מא"ד בגימטריא מ"ה, רק מאד מאד, ביטול אחר ביטול, וכמו שפירוש הרמב"ם שפ במסכת אבות, שענין ביטול זאת הוא ביטול הגשמי לגמרי, וכמו מעשה בחסיד אחד שהיה בא בספינה, והשתין עליו איזה ערל, ולא חרה אפו עליו כלל, וזמח אז שמחה שלא שמח בימיו, כי זכה להגיע אל ביול כזאת עד שלא יהיה איכפת לו אפילו דבר שפל ומגונה כזה, וזהו תכלית הביטול שהאדם צריך לעבוד עליו הרבה שלא ישאר אצלו שום ישות כלל, ולכן אשרי הזוכה להתקרב אל צדיק אמת כזה שבטל ומבוטל

בעיני עצמו לגמרי, כי אזי יזכה שיהיה השפלות חי גם אצלו, שהוא ענין של תחיית המתים ממש, ויזכה לשפלות אמית שהוא עיקר הגדולה, ויחיה חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין קרבן עולה, וכמו שכתוב |ויקרא ו| היא העולה על המזבח כל הלילה, ואמרו חכמינו הקדושים שקרבן עולה בא לכפר על הרהור הלב שהרהר מחשבה של עבודה זרה חס ושלום, ועל ידי שמביא קרבן עולה שכולה כליל לגבוה על ידי זה נתכפר לו על פגם מחשבתו, והנה עיקר פגם מחשבה זאת של כפירות ועבודה זרה רחמנא ליצלן, הוא פגם מחשבת של ישות וגיאות, כי כל המתגאה כאילו עובד עבודה זרה, ולא יבוא לאדם מחשבות כאלו עד שיכנס בו ישות וגבהות גדולה, שחושב שיש לו איזה מציאות בזה העולם, וזה מביא אותו אחר כך לעבודה זרה רחמנא ליצלן, ולכן עיקר העצה הוא רק לשרוף כל הישות שלו באש של התקרבות אל הצדיקים, שהוא בחינת על מוקדה על המזבח כל הלילה, והמ"ם הוא מ"ם קטן, לרמז על התורה הקדושה שניתנה לנו על ידי משה רבינו בהר סיני במ"ם יום, כי אז הוריש לנו משה רבינו את מדת השפלות, שגם הוא קיבל מהר סיני, בבחינת משה קיבל תורה מסיני, ומבוא במפרשים היינו על ידי בחינת הר סיני שהוא שפלות, כי היה הר קטן ושפל ועל ידי זה זכתה שינתן עליה התורה, ומשה רבינו הוריש לנו שפלות זאת, רק הוא בבחינת שינה אצלינו, ועל ידי שמתקרבים אל הצדיק האמת שהוא אש להבה, הוא מדליק את השפלות הזאת בנו עד שנזכה לשרוף אל כל מחשבות הכפירות והעבודה ז רה שהוא שהוא גיאות וגבהות ונזכה לשפלות באמת.

וזהו מה שפירש רש"י אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות, שביותר צריכין לזרז במקום שיש חסרון כיס, כי האמונה הקדושה צריכה תמיד כיס ונרתק לסבב אותה שלא יתקרב אליה זר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב| כי מיד שנכנס באדם מחשבות של ישות וגאוה הוא מסוכן שלא יבא לעובדה זרה ממש רחמנא ליצלן, כי מיד שעושה איזה ישות ומציאות בלתי אמתת מציאותו יתברך הוא עלול כבר לבא לידי כפירות ועבודה זרה רחמנא ליצלן, ולכן צריכין לעשות כיס ונרתיק סביב האמונה הקדושה שלא יגיע אליה זר, וזה נעשה על ידי התקרבותו אל הצדיק שמכניס בו שפלות אמיתי, כי על ידי זה הוא מסובב עם מגן של אמונה, יזכה להיות שמור תמיד בכל רע ולהתעלות תמיד באור האמונה.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא ענינא דשבת הגדול בקשר

עליון וחזק מאד, כי על פי דברי רביז"ל הנ"ל יוצא לנו טעם מתוק מאד לקריאת שבת זו בשם שבת "הגדול", כי עיקר הגדולה הוא השפלות, ולכן בשבת זאת שזכו לבטל העבודה זרה של מצרים שהוא עיקר הישות והגאוה שלהם, וזכו לקחת צאן לקרבן פסח, בבחינת |שמות | משכו וקחו לכם, ופירש"י ז"ל בשם חכמינו הקדושים משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן לפסח, אז זכו לשחוט הישות תוהגאוה שלהם ולהתקרב אליו יתברך באמת, ולכן נאסר להם אכילת חמץ, כי חמץ מורה על הגאוה והישות, שמניח את הבצק להתנפח ולהתעלות, שזהו ענין של ישות וגאוה שמגביה ומרים עצמו על חבירו, ונצטוו אז לאכול מצה שהוא ענין של מהירות וביטול, שאינו חושב מעצמו כלל, רק מזדרז בזריזות גדול לעשות מה שצריך ואינו מחמיץ את מחשבתו כלל במחשבות של ישות וגאוה שהוא עבודה זרה כנ"ל, וזהו ולא יכלו להתמהמה וגו', בחינת מ"ה מ"ה, היינו בחינת מא"ד מא"ד הוי שפל רוח כנ"ל, שיהיה בטל ומבוטל בעיני עצמו לגמרי, כי אילו היו נשארים עוד רגע אחד במצרים היו כבר נתפסים בתוך הישות והגאוה שלהם ולא היו יוצאים משם לעולם חס ושלום, כי אין בין חמץ למצה אלא משהו, ואם האדם אינו נזהר מאד יכול ליכנס בו מחשבה של ישות וגאוה שיפילו אותו מכל ההשגות שלו חס ושלום, ולכן אילו היו נשארים עוד רגע אחד שם היה נתפס בהם מהקליפה הנוראה של המצרים ולא היו יכולים לצאת מתחת ידם, וזהו כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה, היינו שלא היו יכולים להגיע אל בחינת מ"ה מ"ה הנ"ל שהוא ביטול וענוה אמיתית, ובזה שהוציא הקדוש ברוך הוא אותנו משם הצילנו מהטומאה והגאוה שלהם והכניס בנו שפלות אמיתי שהוא עיקר הגדולה, ועל שם זה נקרא יום של הנס הזה בשם "שבת הגדול", והבן, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת השפלות והענוה באמת ונזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך תמיד לעד ולנצח נצחים אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת צו שבת פרה ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"א, המדבר מפירסום הצדיק, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, שקשה מאד להיות מפרסם, כי מה שהוא מפרסם, הוא מזיק לו מאד, כי לפעמים צריך לסבל יסורין בשביל רבים, כמה שכתוב |ישעיה נ"ג|: "ובחברתו נרפא לנו", כי מאחר שהוא מפרסם, על-כן

הוא בבחינות |שם|: "לכן אחלק לו ברבים", על-כן צריך לסבל יסורין בשביל רבים, כי עליו נאמר: "ובחברתו נרפא לנו", רק שיש כמה בני אדם שצריכים להיות מפרסמים, ועושים אותם דוקא מפרסמים, אבל יש צדיקים שמקבלים מעצמם יסורים עליהם בשביל ישראל, ובזה מחליפין השפע כמבאר למעלה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ג על פסוק "ובשתים יכסה פניו", עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מה שמתפרסם הצדיק בעולם, וכולם יודעים ממנו, יש בזה כמה מיני ענינים, כי אף על פי שמצד אחד זה טובה גדולה לעולם שיודעים מן הצדיק, ויכולים להתקרב אליו, אבל להצדיק בעצמו נגרום כמה מיני רעות והפסדות, כי לא מספיק הצרות שהצדיק סובל בעצמו, אלא עכשיו גם צריך לשמוע את כל הצרות של אנשי העולם, ולהשתתף בצרתם ולעזור להם וכו', וזה בוודאי בלבול גדול ונורא אל הצדיק, ומפריע אותו מעבודתו, ואם כל זה לא מספיק, אזי גם צריך לסבול צרות ויסורים מאנשי בליעל, שמדברים עליו כל דבר אסור, ובודים עליו שקרים וכזבים שלא עלו על דעתו, כי זה כלל גדול, שכל מי שמכניס עצמו בזיכוי הרבים, לעזור לנשמות ישראל, ולקרבם אליו יתברך, הוא מוכרח לסבול צרות ויסורין מאנשים רעים שמדברים עליו כל דבר אסור, והוא מתפזר בפי כולם, ויש לו צער ויסורין אצל כל אחד מהם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ג|, ומה שמדברים עליו ורודפים אותו, כבר מסוכן מאד, כי על ידי מחלוקת יכולין להפיל את האדם, והנפילה הוא לתאוות ניאוף רחמנא ליצלן |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"א|, ולכן בוודאי ענין של מפורסם הוא דבר קשה וכבד מאד, כי הוא סובל צרות בשביל רבים, בבחינת |ישעיה נ"ג| לכן אחלק לו ברבים, וזה הוא עבודה קשה וכבידה מאד, אבל הצדיקים האמיתיים מקבלים על עצמן את הכל בשביל זכות הרבים, והם מוכנים למסור את נפשם בכדי לקרב נשמות ישראל אליו יתברך, וזה כל שמחתם ותענוגם שיכולין לעשות טובה לאחד מישראל ולקרב אותו אליו יתברך באמת.

וזהו מה שרביז"ל אומר כאן, שיש צדיקים שמקבלים על עצמם יסורין בשביל ישראל, והם מוסרים נפשם בשבילם ממש, כי אף על פי שמצד אחד הם מפורסמים וידועים בעולם, אבל מצד שני, כולם מדברים עליהם רע, ואינם שמים על לב עוצם הטובה שיש להם מצדיקים אלו ברוחניות ובנשמיות, כי על ידי דיבוריו וספריו הקדושים המלאים אמונה ויראת שמים, הוא מגלה ומפרסם אלקותו יתברך לכל באי עולם, בבחינת |אסתר ט'| ושמעו הולך בכל המדינות, אבל אנשי העולם אינם שמים על לב מאיפוא מגיע להם כל התעוררות והרהורי תשובה אלה, כי שם

הצדיק נשאר מוסתר ומכוסה מהם לגמרי, והצדיק מוסר את שמו בשבילו יתברך, שהוא מסירת נפש ממש, בבחינת |בראשית ב'| נפש חיה היא שמו, והם מקבלים על עצמן שיהיה שמם ללעג לקלס בעיני בני אדם, ולא יהיה להם שום חשיבות כלל, ובזה הם מחליפין את השפע, ומצילין את נשמות ישראל מכל מיני גזירות רעות חס ושלום |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ס|, והוא דבר פלאי מאד, איך יהיו שני הפיכים בנושא אחד, הנה הצדיק מוסר נפשו בשביל נשמות ישראל, וכל היום וכל הלילה עוסק לעזור להם בכל מיני אופנים ברוחניות ובגשמיות, והנה כולם מדברים עליו רע, ושמו ללעג ולקלס בעיני כולם! ולפעמים דייקא אלו שעזר להם בכל מיני עזר, במסירת נפש ממש, הם חוזרים ומהפכים את הקערה על פיה, ויוצאים ברישׁ גליה נגדו ומדברים עליו כל דבר רע, הרי הדבר נגד השכל לגמרי, שלצדיק הזה שהציל את נפשך, אתה גורם כל מיני רעות וצרות? אבל זהו מחוקי נסתרות הבחירה, שאדם מקבל טובה נפלאה מהשני, ואחר כך משלם לו רעה תחת טובה, והוא מדה רעה ומגונה מאד, שעליו אמר שלמה המלך |משלי י"ז| משיב רעה תחת טובה לא תמוש רעה מביתו, כי אין עוד מדה מגונה כמו מדת הכפוי טובה, שאדם אינו מכיר את הטובה שעשה לו הזולת, ואדרבה משיב לו רעה על זה, ולבסוף יסבול מזה מאד רחמנא ליצלן, כי בשמים מקפידים מאד על מי שהוא כפוי טובה, ולכן ראוי לאדם לזכור תמיד את הטובות שקיבל מאחרים, ולהחזיק להם טובה, כי בזה יקבע בלבו מדת הכרת הטוב, שהוא מדה טובה העולה על כל המדות, וישא חן בעיני אלקים ואדם.

והנה הצדיק אינו מסתכל על כל זה כלל, מה שמשלמים לו רעה תחת טובה, רק ממשיך לעשות טובות לנשמות ישראל, ומוסר את שם המפורסם שלו, שלא יהיה לו חשיבות כלל, ועל ידי זה ממשיך שפע לכולם, וכמו שמספר רביז"ל בסיפורי מעשיות |בסיפור מבערגיר ועני מעשה י'| שבן הבערגיר מסר הסימנים אל המלך, ואחר כך שלח אותו המלך למרחוק מאתיים פרסאות, כי אינו טוב לו שיהיה בכאן, וחרה לבן הבערגיר ששלח אותו על הטובה הזאת, והלך וגילה למלך אחר את הסימנים, וגם ההוא שלח אותו מאתיים פרסאות, והלך וגילה לעוד אחד וכן היה פעם שלישי, כי הצדיק האמת אינו נעשה עייף מלגמול טובות, ובכל פעם מגלה לעוד אחד את הסוד שלו, ואף על פי שכולם בועטים בו ורוצים לגרש אותו מכל קומת הקדושה, המרומז במאתיים פרסאות הנ"ל, אינו מסתכל על כל זה כלל, כי קומת הקדושה כלול ממאתיים בחינות, שהם עשר ספירות מעילא לתתא, ומתתא לעילא, וכל ספירה כלול מעשר כידוע, שזה מאה, ופעמיים מאה הם מאתיים,

והמקורבים שלו רוצים לראות אותו חוץ מקומת הקדושה רחמנא ליצלן, והוא דבר פלאי מאד, שהנה הצדיק מוסר את נפשו בשביל אחד, לגלות לו סוד השגות אלוקותו יתברך, ואחר שנעשה קצת מבין, הוא שולח וזורק את הצדיק מכל קומת הקדושה, ונדמה לו שהוא מחוץ למחנה דקדושה לגמרי, אבל הצדיק אינו מסתכל על כל זה כלל, ואינו מפסיק לעשות טובות לנשמות ישראל, כי הוא הולך בדרכיו יתברך, שגומל טוב וחסד עם כל באי עולם, אף על פי שאינם מכירים אותו יתברך, ועוד עוברים על רצונו, ומשלמים לו רעה תחת טובה רחמנא ליצלן, וכן הצדיק הולך בדרכיו יתברך, ועושה טובות עם כל באי עולם ואינו מסתכל על כל זה כלל.

והנה הצדיקים יודעים איך להחליף את השפע, ולהתקרב אליו יתברך דייקא על ידי המחלוקת שיש עליהם, כי כשרודפים את הצדיק נמצא שהוא בורח בכל פעם יותר ויותר אל השם יתברך, וזוכה להגיע אל היכלות והשגות שאי אפשר לתאר ולשער כלל, כי דייקא המחלוקת מגביה ומרים את האדם, כי "האדם עץ השדה" |דברים כ'|, והנה עץ המונח על הארץ, אי אפשר לו להגביה את עצמו, כי-אם על ידי שבאין עליו מים שוטפין, אזי המים מרימין ונושאין את העץ, והמחלוקת נקרא מים כמו שכתוב |תהלים פ"ח|: "סבוני כמים כל היום הקיפו עלי יחד |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"א|, ופעם אמר רביז"ל, בקל הייתי יכול לבטל את כל המחלוקת שיש עלי, אבל מה אעשה שיש היכלות כאלו שאי אפשר להגיע אליהם כי אם על ידי מחלוקת, ואמר פעם למשמשו ר' שמעון ז"ל, שהיה בדעתו לנסוע אל מדינת הונגריה למקום שלא מכירין אותו, ושם כולם יחלוקו עליו, כי לא ידעו שהוא מיוחס ונכד הבעל שם טוב זי"ע, ובדרך זה ירוויח על ידי המחלוקת מה שירוויח, אבל אחך כך אמר לר' שמעון, כבר פעלתי אצל השם יתברך שגם כשאשב על מקומי, כולם יחלקו עלי כי הצדיקים יודעים איך להרים ולהגביה את עצמם על ידי המחלוקת שיש עליהם, ובפרט כשמשיבים להם רעה תחת טובה, אזי הם זוכים לדברים נפלאים מאד, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות דעת סי' ל"ג| מי שמשלמין לו רעה תחת טובה, הקדוש-ברוך-הוא מרחם עליו ונותן לו שכל גדול בעבודת הבורא, ואף על פי שזה הפוך מן השכל לגמרי, שישלמו לאדם רעה תחת טובה, אף על פי כן, כשאדם מוסר נפשו לעזור לנשמות ישראל הוא צריך להיות מוכן לזה, ואזי אינו מפסיד כלל, רק מקבל חזרה בכפל כפליים שפע רוחני ושפע גשמי גם יחד, וזוכה להיות דבוק בו יתברך באמת כל ימי חייו, אשרי ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דפרשת פרה, בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו אצל מצות פרה אדומה דבר היפוך מן השכל, שהיא מטהר טמאים ומטמא טהורים, שמצד אחד מי שמזין עליו האפר פרה, נעשה טהור מטומאת מת, ומצד שני הכהן העוסק באפר פרה נעשה טמא, ואיך מובן דבר כזה שיהיה שני הפיכים בנושא אחד? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה הכהן שעוסק לטהר נשמות ישראל מטומאת מת, הוא בחינת הצדיק שעוסק לקרב נשמות ישראל לאביהם שבשמים, כי טומאת מת היא אבי אבות הטומאה, היינו מה שהרשע מטמא את עצמו לדבר עבירה חס ושלום שהוא בחינת מת, על דרך שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות י"ח:| רשעים בחייהם נקראים מתים, כי האדם שאינו זוכה לחיות חיים של קיום התורה והמצוות, הוא נחשב כמו מת בחייו רחמנא ליצלן, ואין לו חיים אמיתיים כלל, והנה הכהן שהוא הצדיק האמת, עוסק כל ימיו לטהר נשמות ישראל, ולקרב אותם לאביהם שבשמים, כי הוא שורף את הפרה לעפר ואפר, ומבטל את עצמו בתכלית הביטול, עד שיש לו הכח לזרוק את אפר הפרה על אחרים, ולטהר אותם מטומאתם, אבל הצדיק צריך להיות מוכן שבאותו שעה שהוא עוסק בטהרת נשמות ישראל, הוא בעצמו יטמא, בבחינת מטמא טהורים הנ"ל, כי אם הצדיק אינו מוכן למסור נפשו אפילו לטמאות את עצמו בשביל טהרת נשמות ישראל, אזי לא יצליח לטהר אותם, ואף על פי שהוא נגד השכל לגמרי, אף על פי כן הוא מחוקי הפרה אדומה, שאין עליה טעם וסיבה כלל, רק הוא מרזי נסתרות הבריאה, שכך הטביע הקדוש ברוך הוא בעולם, שדייקא מי שעושה טובה יקבל חזרה רעה, וממנה לומדים לשאר כל התורה, שכל המצוות הם חוקי השם יתברך, ואין אנחנו צריכין טעם עליהם כלל, בבחינת מה שכתוב |במדבר י"ט| זאת חקת התורה וגו', שמן הפרה אדומה לומדים לכל שאר מצות התורה שכולם הם חוקי גזירותיו יתברך, ואנחנו צריכין לקיים אותם בעבור שהשם יתברך צוונו עליהם, וכן הוא ענין טהרת פרה אדומה, שהצדיק צריך להיות מוכן למסור את הטהרה שלו, בכדי לטהר נשמות ישראל, ועל ידי זה בוודאי גם עליו יהיה נמשך טהרה עליון ונורא מאד ויזכה לעלות ולהגיע אל היכלות והשגות שלא שיער ותיאר עליהם כלל, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים, ואף פעם לא לחלוק עליהם חס ושלום, אלא להכיר להם טובה על כל החסד שגומלים אותנו, ועל ידי זה נזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת צו שבת פרה ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבן מלך ובן שפחה שנחלפו דף רע"ג עיין שם.

ויהי היום, ונסע המלך עם שריו לתפס חיות |שקורין נאולאויע|, ובאו למקום נאה, ונהר מים לפני המקום ההוא ועמדו שם לנוח ולטיל, והניח עצמו המלך לשכב, ובא על דעתו המעשה הנ"ל שעשה, שגרש את הבן הנ"ל בחנם, כי ממה נפשך: אם הוא בן המלך לא די שנתחלף? מדוע יהיה נתגרש מכאן? ואם אינו בן המלך גם-כן אין מגיע לו לגרשו, כי מה חטא? והיה המלך חושב בזה ומתחרט על החטא והעולה הגדולה הזאת שעשה, ולא ידע לתת עצה לנפשו מה לעשות בזה, ואי-אפשר לדבר מדבר כזה עם שום אדם להתיעץ עמו; ונתעצב בדאגה מאד, ואמר להשרים לשוב, כי מאחר שנפלה עליו דאגה, אין צריכין עוד לטיל, וחזרו לביתם וכשחזר המלך לביתו, בודאי היו לו כמה ענינים ועסקים, ונתעסק בעסקיו ועבר מדעתו ענין הנ"ל

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ויהי היום, ונסע המלך עם שריו לתפס חיות |שקורין נאולאויע| ובאו למקום נאה, ונהר מים לפני המקום ההוא, כי אף על פי שהמלך נסע לתפוס חיות שהוא ענין של ליצנות ודברים בטלים, אבל מיד שבא למקום של נהר מים, שהוא מקום של טהרה, נפל עליו יישוב הדעת והרהור תשובה, כי מקום של מים מרמז על טהרת המקוה, שעוזר לאדם לטהר עצמו מכל עונותיו, ולהחזירו בתשובה שלימה אליו יתברך, ומצינו בזוהר הקדוש |ויחי רכ"ב:| שיחזקאל הנביא זכה לנבואה בחוץ לארץ, על ידי שהיה עומד על יד נהר כבר, שהוא מקום טהרת מים, ועל ידי זה היה יכול להמשיך על עצמו נבואה גם בחוץ לארץ, ופעם אמר מוהרנ"ת ז"ל, שמי שיהיה חזק מאד בטבילת מקוה בכל יום, בוודאי יזכה לתשובה שלימה, כי מקוה הוא מלשון תקוה, שמי שרגיל בטבילת מקוה, יש לו תקוה לתקן את הכל, ורואים בחוש שכשאדם קם בוקר עד שאינו טובל במקוה הוא מבולבל מאד, אבל מיד שזוכה לטבול, נמשך עליו יישוב הדעת, והיום הולך לו בצורה אחרת לגמרי, ולכן הוא דבר נורא מאד לדקדק לטבול בכל יום במקוה, ועל ידי זה יהיה נמשך עליו יישוב הדעת וטהרה עליונה.

והניח עצמו המלך לשכב, כי לפעמים השינה נותן נייחא להמוחין של אדם, ויכול לבא לידי יישוב הדעת, וכמו שאומר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' ק"ין| ביותר מועיל השינה לאמונה, כי כשאדם קם מן השינה והמחשבה ראשונה הוא חושב על

התכלית שלו, אזי יכול ליישב את דעתו ולתקן את דרכיו באמת, וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד| כך הוא דרך יראי ה', שמיד שקמים בבוקר נותנים מחשבתם על תכלית עלמא דאתי, עיין שם.

ובא על דעתו המעשה הנ"ל שעשה, שגרש את הבן הנ"ל בחנם, כי ממה נפשך: אם הוא בן המלך לא די שנתחלף? מדוע יהיה נתגרש מכאן? ואם אינו בן המלך גם-כן אין מגיע לו לגרשו, כי מה חטא? והיה המלך חושב בזה ומתחרט על החטא והעולה הגדולה הזאת שעשה, כי חשבון זה צריך האדם לעשות לעצמו תמיד, אם לא הרע לאחד ועשה לו איזה עוולה, כי עוונות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, אבל עוונות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חבירו |יומא פ"ה:|, ולמה לאדם לחכות עד יום הכיפורים לבקש מחילה מחבירו, בשעה שיכול לקבל עד אז עונש, ולסבול מה שיסבול, או שיהיה כבר מאוחר שלא יהיה בזה העולם, יותר טוב לעשות לעצמו בכל יום חשבון הנפש, ולהתחרט תיכף ומיד אם עשה עוולה להשני ולבקש מחילתו, כי אם יתבונן האדם יראה, שאין לו שום טענה צודקת להרע לחבירו, כי אם הוא בן המלך באמת, ומגיע לו כבוד וחשיבות, למה לקנאות בו ולגרש אותו? הלא לא ירוויח מזה כלום, ואם אינו בן המלך, בוודאי אין לקנאות בו, ואין צריך להיות לו שום עסק עמו כלל, ולכן בודאי כדאי תמיד לעשות לעצמו חשבון הנפש, אם לא עשה איזה עוולה לחבירו ולהתחרט על זה תיכף ומיד, ובדרך זה יפטור מעל עצמו כל מיני עונשים קשים ומרים חס ושלום.

ולא ידע לתת עצה לנפשו מה לעשות בזה, ואי-אפשר לדבר מדבר כזה עם שום אדם להתייעץ עמו; ונתעצב בדאגה מאד, ואמר להשרים לשוב, כי מאחר שנפלה עליו דאגה, אין צריכין עוד לטיל, וחזרו לביתם, וכאן היה הכשלון שלו, כי אף על פי שלא היה יכול לתת לעצמו עצה, אבל אם היה מתייעץ עם אחר, כגון עם רב או חבר טוב, בוודאי היו יכולים להדריך אותו בדרך הישר, כי צריכין לקבל נקודת הרב ונקודת החבר, ואחר כך מקבלין נקודת עצמו |ליקוט מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד|, וכן אמרו חכמינו הקדושים |יומא ע"ה.| על הפסוק |משלי י"ב| דאגה בלב איש ישחנה, ישיחנה לאחרים, כי כשאדם מתייעץ עם אחר, זה יעזור לו להוציא הדאגה מלבו, אבל מיד שהיה מתבייש לדבר מזה עם אחרים, אזי נשאר הדאגה בלבו, וכבר בלבל אותו מאד וחזר לביתו.

וכשחזר המלך לביתו, בודאי היו לו כמה ענינים ועסקים, ונתעסק בעסקיו ועבר מדעתו ענין הנ"ל, כי על זה צריכין סייעתא דשמיא גדול, שאם כבר מקבל איזה הרהור תשובה, שלא יתן את המחשבה לעבור מדעתו, רק יעשה איזה פעולה ממשית

על ידי ההרהור תשובה, ולא יסיח דעתו ממנה, אבל מיד שאדם מתעסק בדברים אחרים, ונותן להם קדימה על הרהורי תשובה שלו, בוודאי ישכח לגמרי מהם, ויעברו ממנו בלא כלום, וזהו עוצם המעלה של תפילה והתבודדות בכל יום שהאדם מאסף את כל ההרהורי תשובה שלו, ואינו נותן להם לעבור ממנו, והשם יתברך יזכינו לעסוק בכל יום בהתבודדות, ולעשות חשבון הנפש לעצמינו, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת צו שבת פרה ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ד המדבר מפורים ומפרשת פרה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, אחר פורים קורין פרשת פרה, שהיא הכנה לפסח, כי פרשת פרה קורין, כדי שיהיו נזהרין לטהר מטמאת מת, כדי שיהיו טהורין לעשות הפסח, ובתחילה הוא בחינת פור, כי פורים על-שם הפר |אסתר ט' ועין בכונות האריז"ל בסוד הפיל פור ובסוד פרה אדמה|, ואחר-כך נעשה פר"ה, כי גם פורים הוא בודאי הלוך ודרך לפסח, וזהו בחינת |שיר-השירים ה|: "שפתותיו שושנים נטפות מור עבר", שפתותיו זה בחינת פס, -פה סח |כמובא|, שושנה היא אסתר, |כמובא בזהר הקדוש ובכתבי האריז"ל, ושושנה גימטריא אסתר| נטפות מור עבר, זה בחינת מרדכי, מר דרור |חלין קלט:|, לשון חרות, בחינת חרות של פסח, ועל-כן צרוף של פורים מרמז בפסח, בפסוק |שמות כ"ג|: "שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך למועד חדש האביב, כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם" מ'מצרים ו'לא י'ראו פ'ני ר'יקם-ראשי-תבות פורים, כי פורים הוא דרך לפסח, שיהיו יכולים להיות נזהרין מחמץ: |ופסק באמצע הענין ולא גלה יותר|, כי בתחלה היו כל ההתחלות מפסח, ועל-כן כל המצוות הם זכר ליציאת מצרים |ולא סים|, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד נורא ונפלא מאד, בענין פורים פרשת פרה ופסח, כי הנה ידוע שענין פרה אדומה הוא לטהר נשמות ישראל מטומאת מת, שיהיו יכולין לעשות קרבן פסח בזמנה, ורביז"ל מוסיף לנו כאן, שגם פורים הוא הכנה לפסח, ודייקא על ידי פורים זוכים להיות נזהר ממשהו חמץ בפסח, כי מפורים יוצא ענין טהרת פרה, ומפור נעשה פרה וכו',

ועכשיו כל ההתחלות הם מפורים וכו', והענין בזה, כי הנה עיקר גלות מצרים היה על שם גלות הדעת והדיבור, וכמבואר בכתבי האריז"ל, שעם ישראל היו במיצר ים, היינו במיצר וצמצום המוחין, ולכן גם הפה והדיבור שלהם היה אטום וסתום, כי על ידי סתימת הדעת נעשה סתימת הפה, כי הגילוי של הדעת יוצא מתוך הפה, בבחינת |משלי ב'| מפיו דעת ותבונה, וכשמוח האדם בגלות ובקטנות, ואינו זוכה להכיר את ה', אזי גם דיבורי פיו, נסתתמין מאד, ובמקום לדבר דיבורים קדושים של תורה ותפילה, מדבר דיבורים רעים ואסורים של לשון הרע ורכילות רחמנא ליצלן, וכמו שאמר משה רבינו עליו השלום על גלות מצרים |שמות ב'| אכן נודע הדבר, אכן נודע לי למה גלו יותר מכל אומות העולם, כי יש דלטורין ביניהם |כמובא ברש"י שם|, כי מיד שנסתם הדעת ולא מכירין את הקדוש ברוך הוא, אזי הפה נעשה הפקר לדבר כל העולה על רוחו, וזה מכניס אותו לגלות יותר חשוך ועמוק, כי פגם הדיבור מגביר המחלוקת והמריבות בין נשמות ישראל, ומיד שיש פירודים ביניהם מרגישין את כובד עול הגלות, וכבר אמרו חכמינו הקדושים |שוחר טוב מזמור י"ב| שכל המדבר לשון הרע מגדיל עוונות כנגד עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, וכן אמרו |שם| כל המדבר לשון הרע כאילו כופר בעיקר, הרי על ידי פגם הדיבור מכבה את אור האמונה לגמרי רחמנא ליצלן, ולכן מיד שיש דיבורים רעים, מרגישין את קושי וכובד השיעבוד, ולהיפוך על ידי תיקון הדיבור זוכין לגאולה וחירות אמיתי.

והנה כשבא משה רבינו ופתח להם אור הדעת, בבחינת |דברים ד'| אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו, אזי הוציא אותם ממיצר ים, ומגלות הפה והדיבור, היינו מתחת פרעה מלך מצרים, שהוא "פה רע" שמולך במיצר ים, ונעשה מזה פסח, היינו "פה סח", שהפה התחיל לדבר דיבורים קדושים של תורה ותפילה, ועל ידי זה ניצלו משונאיהם, ויצאו לחירות עולם, שזהו עוצם קדושת חג הפסח, שכל אחד מישראל מרגיש בה התעלות נפלאה, ואסורין לאכול חמץ, ובזמן שבית המקדש היה קיים היו מקריבין בה קרבן פסח, להראות שאז ניצולין מכל מיני חימוץ הלב והמחשבה של היצר הרע והסטרא אחרא, וזוכין לקדש את דיבורי פינו והרהורי לבינו לדבק את עצמינו בו יתברך באמת, וזה היה כל תכלית בריאת העולם, להכיר אותו יתברך, ולשעבד את מוח מחשבתינו ודיבורי פינו אליו יתברך, ולכן כל המצוות הם זכר ליציאת מצרים, כי אז זכינו לבער מקרבינו כל מיני חימוץ הלב והמחשבה, ולקדש דיבורי פינו להודות ולהלל אליו יתברך על כל הניסים והנפלאות שעושה עמנו בכל עת.

אבל אחר יציאת מצרים בא עמלק וקירר את עם ישראל מהתעוררותם, בבחינת |דברים כ"ה| אשר קרך בדרך, כי עמלק הוא הרצועה מרדות לישראל שמטיל כל מיני קושיות וספיקות בלב האדם, |שמות י"ז| היש הוי"ה בקרבינו אם אין, כי עמל"ק בגימטריא ספ"ק, כי הוא מטיל ספיקות באור האמונה הקדושה, ומנסה להוריד את האדם חזרה אל תוך גלות הדעת והדיבור, ולהחזיר אותו למצרים, והצדיקים שבכל דור ודור צריכין ללחום עמו ולהכניע אותו, ולהורות לנשמות ישראל שאין להם עצה אחרת אלא לצעוק ולהתפלל אליו יתברך, שינצלו מכל שונאיהם, בבחינת |שם| ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב, היינו על ידי חרב הפה, על דרך שאמרו חכמינו הקדושים |שוחר טוב מזמור קמ"ט| חרבם של ישראל פיהם, ועיקר הספיקות שעמלק מכניס בלב נשמות ישראל, הם המחשבות לעשות הפרש והבדל בין טוב לרע, כי באמת ממנו יתברך לא תצא הרעות, וכל דעביד רחמנא לטב עביד, כי כוונתו יתברך הוא רק להיטיב לאדם בכל מיני הטבה, ועיקר תכלית הצרות והיסורין הם רק לקרב את האדם אליו יתברך, ולזכותו לעולם הבא, ולכן לעתיד לבא יברכו על הכל הטוב והטיב, כי אז יתרבה הדעת ויכירו כולם איך שהכל טוב באמת, כי זהו שלימות הדעת כשאין עושים פירוד בין טוב לרע, רק הכל אחדות אחד, ובין בטיבו ובין בעקו הוא אוהב את השם יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, כי דעת הוא החיבור בין חסד לגבורה, וכשאדם יודע שהכל ממנו יתברך לטובתו, זהו מעין עולם הבא, ויש לו דעת שלם באמת |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ב'|.

והנה מוהרנ"ת ז"ל מסביר |ליקוטי הלכות כלאי אילן ב'| שזהו היה פגם עץ הדעת טוב ורע, שאדם הראשון התחיל לעשות הפרש והבדל בין טוב לרע, כי מקודם היה אוחז בעץ החיים, בבחינת |בראשית ג'| ואכל וחי לעולם, כי כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובה, זהו מעין עולם הבא, והוא חי חיים אמיתיים, חיים נצחיים באמת, אבל מיד שאכל מן עץ הדעת טוב ורע, אזי התחיל להתערב ולהתבלבל אצלו טוב ורע ורע וטוב, ויש דברים שנראים אצלו טוב, ויש דברים שנראים אצלו רע, ומזה מתחיל לסבול כל הגלות שלו, כי מיד שנדמה לאדם שיש רע בעולם, וכאילו מי שהוא יכול לעשות לו רע בלתי רשותו יתברך, אזי האדם בגלות עמוק ומר מאד, מה שאין כן כשיודע שהוא מסור לגמרי בידו יתברך, וכל מה שהוא יתברך עושה הכל לטובה, אזי הוא חי חיים טובים באמת.

והנה האדם שזוכה לשלימות הדעת, ויודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכל הנעשה בעולם לטובתו, הוא חוזר לתחילת שורש הבריאה, שהאירה אז אור

האין סוף ברוך הוא, והוא נכלל לגמרי בו יתברך, ואפילו אחר הבריאה שהיה יש מאין, הוא מכיר שבתוך היש, יש גם כן אורו יתברך, והוא מהפך את הי"ש לש"י עולמות, שמתענג בתענוגי עולם הבא, בחיים חיותו בעולם הזה, בבחינת |עוקצין פרק ג'| עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, כי על ידי שאדם שומר את התורה והמצוות שכלולים מתרי"ג מצוות דאורייתא, וז' מצוות דרבנן, הוא יורש לעצמו כת"ר עליון, כי תרי"ג עם ז' עולין בגימטריא כת"ר, אבל הארת הכתר בשלימותה אי אפשר להשיגה לגמרי בעולם הזה, כי בעולם הזה נותנין לאדם רק חצי הכת"ר, שהוא גימטריא ש"י, בבחינת |אסתר ז'| מה בקשתך עד חצי המלכות ותעש, ורק אחר כך כשפושט את גופו הגשמי, ועולה לעולם העליון, שם זוכה לירש החצי השני של הש"י עולמות, שלא קיבל עדיין בעולם הזה, כי אז בשעת ההסתלקות, מתאחדת הרוח דלעילא עם הרוח דלתתא, היינו הארת עולם הבא עם עולם הזה, ומקבל את משכורתו שלימה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ו|, ולכל זה זוכין הצדיקים שאוחזין בשלימות הדעת והדיבור, ואין אצלם הבדל ופירוד בין טוב לרע, אבל מיד שאדם מכניס בדעתו ספיקות ובלבולים, האם זה טוב באמת? אולי זה רע? זה כבר ממרמר לו החיים, והוא סימן שיש בו ישות וגיאות, והש"י עולמות נתהפך אצלו לי"ש, שזהו מה שנאמר אצל מלחמת עמלק |שמות י"ז| היש הוי"ה בקרבינו אם אין, שבמקום להרגיש את האור אין סוף ברוך הוא, ולחזור לשורש תחילת הבריאה, הוא מרגיש את י"ש וגשמיות הבריאה, ויש אצלו הבדל בין טוב לרע.

וזהו היה כל עיקר טומאתו של המן הרשע, שרצה להגביר ספיקות ובלבולים אלו, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |חולין קל"ט:| המן מן התורה מנין, שנאמר |בראשית ג'| המן העץ אשר צויתיך לא תאכל ממנו אכלת, כי המן הוא משורש נחש הקדמוני, שפיתה את אדם וחוה לאכול מעץ הדעת טוב ורע, ועל ידי זה נתבלבל אצלם הטוב והרע, וגם בימי מרדכי ואסתר רצה המן להגביר החושך וההסתרה על נשמות ישראל, ולייאש אותם מן הגאולה, ואמר |אסתר ג'| ישנו עם אחד וגו', ואמרו חכמינו הקדושים |מדרש אסתר| שאמר, אלהיהם של אלו ישן הוא, וכאילו הסתיר הקדוש ברוך הוא השגחתו מהם, מפוזר ומפורד בין העמים היינו שיש פירודים ומחלוקת ביניהם, ומתגבר אצלם פגם הדיבור והלשון, ולכן מעורב אצלם הטוב והרע, ואת דתי המלך אינם עושים שאינם שומרים את התורה, ולמלך אין שוה להניחם, כי מה צורך יש בהם, וזה היה עיקר טומאתו של המן הרשע לדבר לשון הרע על נשמות ישראל, ולגרום פירודים ומריבות ביניהם, וכמו שאמרו

חכמינו הקדושים |מגילה י"ג:| לית דידע לישנא בישא כהמן, ולכן בעצתו של המן היו יורדים חזרה לעומק הגלות של מצרים חס ושלום, שהוא מיצר ים, והיו חוזרים לגלות הדעת והדיבור, שזהו ענין הפור והגורל של המן, בבחינת |אסתר ג'| הפיל פור הוא הגורל לפני המן, כי ענין הפלת פור וגורל, הוא הסתרת הדעת, להורות כאילו הכל מקרה ומזל, וכפי שנופל הגורל כן נמסר לו רשות להנקם מישראל, אבל על ידי שבאו מרדכי ואסתר, ואיחדו נשמות ישראל ביחד, בבחינת |שם ד'| לך כנוס את כל היהודים וכו', וגילו ופירסמו להם שאין שום עצה אחרת רק לצעוק ולהתפלל אליו יתברך שיושיע אותנו מכל צרינו, על ידי זה פור המן נהפך לפורינו, ותלו אותו ואת בניו על העץ, היינו על העץ טוב ורע שרצה להגביר על נשמות ישראל, והראו לו שאי אפשר להרע לנו כלל, כי כל מחשבותיו יתברך להיטיב לישראל ולקרבם אליו, ומיד שחוזרים בתשובה וצועקים אליו יתברך הוא מושיעם וגואלם.

ולכן מובן מאד את כל דברי רביז"ל הנ"ל, איך שפורים הוא הכנה לפסח, ומפור נעשה פרה, ועכשיו כל ההתחלות הם מפורים וכו', כי בתחילה בוודאי היו כל ההתחלות מפסח, שאז יצאו מגלות הדעת והדיבור, וזכו להארת הדעת, לדעת שהוי"ה הוא האלקים, ואין שום הבדל בין טוב לרע, ובידיעה זו חוזרים לתחילת הבריאה, שהוא הארת האין סוף ברוך הוא, ואוחזין בעץ החיים, שעליו נאמר |בראשית ג'| ואכל וחי לעולם, אבל אחר כך בא עמלק וקירר נשמות מגילוי דעת זאת, והטיל ספיקות בדעתם, היש הוי"ה בקרבינו אם אין, האם באמת יכולים להחזיק בהשגת האין סוף ברוך הוא, או אולי יותר טוב היש והמציאות בעולם הזה, לחיות חיים גשמיים ולהתענג בתענוגי עולם הזה, ומלחמה זאת נגד עמלק הוא מלחמה כבידה וארוכה מאד, ומלחמה הזאת נמשכה עד ימי מרדכי ואסתר, שאז בימי סוף חורבן בית ראשון, ראה המן עמלק שיש לו כוח להגביר החושך והרע על נשמות ישראל מאד חס ושלום, אבל דייקא מתוך האפילה והחושך צמחה להם האור והישועה, ומרדכי הצדיק ואסתר המלכה גילו ופירסמו איך שאין הקדוש ברוך הוא עוזב אותנו לעולם, כי זכו לגלוי שכינה כזו, שאפילו בתוקף ההסתרה, הקדוש ברוך הוא מחזיק אותנו בידו יתברך ואינו מניח אותנו ליפול, ולכן במפלת המן עמלק נתגלה לעם ישראל אור חדש לגמרי, איך שאין שייך שום מציאות של רע כלל, כי אפילו תוקף הרע והחושך של המן, סוף כל סוף נתהפך לנו לאורה ושמחה וששון ויקר, ואין שום מציאות של רע כלל.

וזהו מיחייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי

|מגילה ז:|, היינו שמגיעים בימי פורים לגילוי דעת עליון כזה עד שאין שום הבדל והפרש אצלו בין טוב לרע, היינו בין ארור המן לברוך מרדכי, כי יודעים שגם הענין של ארור המן, וכל הרע והטומאה שהוא רצה להגביר בעולם, היה רק לתכלית הטוב, לקרב אותנו לאורו יתברך האין סוף, ולהכיר את עוצם מעלת הצדיקים שהוא בחינת ברוך מרדכי, ולכן מפו"ר נעשה פר"ה, היינו מעוצם הפור והגברת הטבע של המן, נעשה טהרת פרה אדומה, שאנחנו נטהרים מטומאת מת, שהיא אבי אבות הטומאה, היינו מטומאת המן עמלק ומכל הרשעים אשר בחייהם נקראים מתים, ואנחנו מקיימים מצוותיו יתברך בדרך חוק וציווי, בלי שום ספיקות והרהורים כלל, בבחינת |במדבר י"ט| זאת חקת התורה וגו', כי המן עמלק רוצה להכניס ספיקות ובלבולים בקיום המצוות, כאילו יש טעמים וסבות לקיים את המצוות מצד חוקי המדינה וכו', ולפי דבריו הטמאים לא שייך ענין של שמחת המצוות, כי איזה פתי ישמח בקיום חוקי המדינה, הלא לעול ולמשא יחשב לו כל החוקים האלה, אבל מיד שעם ישראל מקיימים את המצוות בשמחה, על זה אין שום פתחון פה להמן עמלק כלל |עי' ליקוטי הלכות נשיאת כפים הלכה ד'|, ומיד שניצולים מכל הספיקות והבלבולים של המן עמלק, מתחילים לחיות חיים טובים ונצחיים באמת, ונתבטל כל הענין של טומאת מת לגמרי.

ולכן עכשיו כל ההתחלות הם מפורים, כי עכשיו עד ידי עוצם הגילוי של פורים, חוזרים לתחילת הבריאה, אל האור אין סוף ברוך הוא, ויודעים אשר כל פרט ופרט שקורה בעולם הוא לתכלית הטוב, לקרב את האדם אליו יתברך, ולדבקה בו יתברך באמת, ואם כן עכשיו דייקא על ידי קדושת ימי פורים, זוכין לינצל ממשהו חמץ בפסח, שהוא חימוץ הלב והמוח, וזוכין לקבל על עצמו החירות האמיתי של חג הפסח, לצאת מכל מיני מיצרי הדעת והדיבור, ולקשר כל מחשבות לבינו ודיבורי פינו אליו יתברך, בבחינת |שמות כ"ג| מ'מצרים ו'לא י'ראו פ'ני ר'יקם ראשי תיבות פ'ו'ר'י'ם', כי עכשיו לא יוכל המן עמלק לקרר אותנו מההתעוררות של יציאת מצרים, כי כבר זכינו לגילוי אור הדעת והשכל, לדעת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואפילו מה שנראה לנו כמו רע, הוא גם כן טוב, ואין לעמלק שום שליטה בנו כלל, והשם יתברך יזיכנו להגיע אל כל האורות העליונות האלו, שיהיה נפתח לנו אור הדעת והשכל באמת, עדי נזכה לקשר כל מחשבתינו ודיבורינו אליו יתברך באמת, ולחזור בתשובה שלימה לפניו ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת שמיני ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סוף סי' א', המדבר מהענין לדון את חבירו לכף זכות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבדברי רביז"ל בתורה זו|, כשאדם יושב לדבר בחברו, זה בחינת ראש השנה, שהוא יומא דדינא, שהוא יושב ודן את חברו, וצריך ליזהר מזה מאד, ולהסתכל על עצמו היטב, אם הוא ראוי לזה לשפוט את חבירו, "כי המשפט לאלקים הוא" |דברים א'|, כי רק הוא יתברך לבדו ראוי לשפוט את האדם, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |אבות פרק בן|: 'אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו', ומי הוא שיכול לידע ולהגיע למקום חברו, כי אם השם יתברך, שהוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו |בראשית-רבה, ויצא, פרשת סח, הובא בפירש"י בפסוק הנה מקום אתי פרשת תשא|, וכל אחד ואחד יש לו מקום אצלו יתברך, ועל כן הוא לבדו יתברך יכול לדון את האדם, כי הוא יתברך בעל הרחמים, ובודאי הוא מקים בנו: 'הוי דן את כל האדם לכף זכות' |אבות פרק אן|, ואנו רואין רחמנותו במה שקבע לנו ראש השנה, שהוא יום הדין, בראש חדש, כי זה הוא חסד גדול, כי איך היינו מרימין פנינו לבקש כפרה מאתו יתברך, על-כן עשה עמנו חסד, וקבע יום הדין ראש השנה בראש חדש, שאז כביכול הוא יתברך בעצמו מבקש כפרה, בבחינת: 'הביאו עלי כפרה', הנאמר בראש חדש |כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה חולין דף ס:|, ועל כן אין לנו בושה ביום הדין לבקש כפרה, מאחר שהוא יתברך בעצמו מבקש אז כפרה כנ"ל, גם על-ידי שהשם יתברך בעצמו כביכול בא לידי זה שיצטרך לומר: הביאו עלי כפרה, היינו שעשה דבר שהוצרך להתחרט עליו ולומר: הביאו עלי וכו', על-כן אין לנו בושה לבוא לפניו בחטאינו לבקש עליהם כפרה ולהתחרט עליהם, כי גם הוא יתברך עשה דבר שהוצרך להתחרט עליו כנ"ל, נמצא, שאנו רואין גודל רחמנות שלו, על-כן הוא לבדו יתברך ראוי לדון את העולם, כי הוא יתברך יודע מקום כל אחד ואחד, כי כל המקומות הם אצלו יתברך, כי הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה צריכין לשמור מאד בכל מיני אופנים שבעולם, לא לדון את חבירו לרע וללמד עליו חובה, כי בשעה שאדם יושב ודן את חבירו, אזי נעשה בחינת ראש השנה, ובאותו זמן דנין אותו, כי על ידי שמזכיר את חובותיו, מעיינין בדינו למעלה, ושופטים אותו, ולפעמים האדם דן את עצמו אז, כי מה שהוא דן ומלמד על חבירו, הוא באמת דן ומלמד על עצמו, ואם אינו

נזהר כראוי, יכול לפסוק את דינו לחובה חס ושלום, בבחינת |אבות ג'|
ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו, שלפני כל גזר דין שבעולם, שואלין את האדם אם הוא מסכים לדין ההוא, אבל הוא שלא מדעתו, כי אינו יודע שמתכוונין עליו, ואזי נגמר הדין על פיו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קי"ג|, ולכן אף פעם אינו כדאי לישב ולדון את חבירו, כי מה האדם יודע מה עובר על חבירו, איזה צער ויסורין הוא סובל עכשיו, שהביא אותו לעשות מה שעשה, כי הלא עובר על בני אדם כל מיני משברים וגלים, ואין אדם נתפס על צערו, ולכן לפעמים בא לידי מעשים לא טובים, אבל למה חבירו יסתכל עליו בעין רע וידון אותו לכף חוב, הלא אם הוא היה במצב כזה, היה יכול להיות הרבה יותר גרוע, ולכן אין דין ומשפט שייך אל בני אדם כלל, ואסור לאדם לדון את חבירו כלל, כי המשפט לאלקים הוא |דברים א'|, ורק הוא יתברך לבד יכול לדון את האדם, כי הוא יתברך מקומו של עולם, ויודע את המקום של כל אחד ואחד, היינו מה שגרם לו לבא לידי חטא, ולכן רק הוא יתברך יכול לעשות ראש השנה, כי הוא יתברך יודע לדון את האדם לכף זכות, ומבין היטיב למה הגיע אדם אל מה שהגיע, וכן הצדיקים האמיתיים שנכללים בו יתברך לגמרי, גם הם יכולים לעשות ראש השנה, כי מחמת שביטלו את עצמם לגמרי מכל גשמיות עולם הזה, ואינם קשורים אל צמצום המקום והזמן כלל, על ידי זה גם הם מבינים את המקום של כל אחד ואחד, ויכולים לדון אותם לכף זכות, ולכן אשרי האדם שזוכה להיות מקורב את צדיק אמיתי כזה, כי הצדיק תמיד ידון אותו לכף זכות, ויוציא אותו מכף חובה לכף זכות ויחזיר אותו בתשובה שלימה באמת.

והנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד נפלא בענין ראש השנה הקדוש, שהוא חסד גדול מהקדוש ברוך הוא מה שקבע לנו את ראש השנה בראש חודש, כי בכל ראש חודש מקריבין שעיר עזים אחד לחטאת להוי"ה |במדבר כ"ח|, ואמרו על זה חכמינו הקדושים |חולין ס: ומובא שם בפירש"י|, למה נשתנה חטאת זו מכל חטאות שבתורה, שנאמר בו להוי"ה? אמר הקדוש ברוך הוא, הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח, שכביכול הקדוש ברוך הוא מבקש כפרה על שמיעט את הירח במעשה בראשית, שבשעה שקטרגה הלבנה ואמרה, אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד,

אז אמר לה הקדוש ברוך הוא, לכי מיעטי את עצמך, וממיעוט הלבנה והתגברות החושך נמשכו כל הקליפות וההסתרות, על כן אומר הקדוש ברוך הוא הביאו עלי כפרה שמיעטתי את הירח, והנה אם כביכול הקדוש ברוך הוא עשה דבר שהוצרך

להתחרט עליו, וגם מבקש כפרה על זה, מזה נמשך לנו כח התשובה, שאנחנו יכולים לבקש כפרה ממנו יתברך על המעשים לא טובים שלנו, ואין אנו מתביישים לבא לפניו יתברך ולבקש כפרה, נמצא שהוא מעוצם הרחמנות של השם יתברך שקבע לנו ראש השנה ביום ראש חודש, כי אז בשעה שמקריבין את השעיר לחטאת לה', יש לנו כח לבקש ממנו יתברך שיכפר גם לנו על כל עוונותינו, ואז הוא יתברך דן אותנו לכף זכות, כי הוא יתברך יודע את המקום של כל אחד ואחד, ואיך אנחנו מתחרטים על המעשים שלא עלו לנו כהוגן, ולכן אשרי האדם שנזהר תמיד לא לדון חבירו לכף חובה בשום פנים ואופן, רק מוסר את עצמו לגמרי אליו יתברך שידון את כולנו לכף זכות, וכן מתקרב אל צדיקים אמיתיים שדנים את כל הבריות לכף זכות, כי אזי יזכה תמיד לצאת זכאי בדינו, ולשוב בתשובה שלימה ואמיתית לפניו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין שריפת שעיר החטאת ביום ראש חודש ניסן, וכמו שכתוב |ויקרא י"א| ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שורף, ויקצוף אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר, מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקודש וגו', שמשה רבינו הקפיד על אהרן ובניו, למה לא אכלו את שעיר החטאת של ראש חודש, כמו שאכלו את שעיר נחשון ואת שעיר המילואים, ועל זה השיבו אהרן הכהן |שם| הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני ה' ותקראנה אותי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה', ואז נאמר, וישמע משה וייטב בעיניו,

והנה יש להבין למה קרה סיפור זה עם חטאת ראש חודש דייקא, יותר משאר כל הקרבנות? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה מהחטאת של ראש חודש יוצא כל הענין של לימוד זכות הנ"ל, איך שצריכין לדון את כל בריה לכף זכות, ודייקא על ידי השעיר של ראש חודש יש לנו כח לבקש כפרה מלפניו יתברך על כל חטאינו, ולכן גם כאן, על ידי השעיר של ראש חודש דייקא, נתגלה ביותר הענין לדון את הבריות לכף זכות, כי מתחילה לא הבין משה רבינו, למה לא אכל אהרן את השעיר של ראש חודש כמו שאכל את השעירים אחרים, אבל אהרן הכהן הבין שמחמת אנינותו ואבילותו, שהיה אונן ואבל על שני בניו שמתו באותו יום, אסור לו לאכול החטאת של ראש חודש, כי אף על פי שנצטווה על פי ה' לאכול הקרבנות באותו יום, וכמו שכתוב |שם| ואכלתם אותה במקום קדוש וגו', אבל הבין שהציווי היה רק לאלו הקרבנות שהיו קדשי שעה, כמו שעיר נחשון ושעיר המילואים, אבל לא השעיר של ראש חודש שהוא קדשי דורות, נמצא

שבודאי היה לאהרן הכהן חשבון צדק על מה שעשה באותו יום, כי בשעה שעבר עליו צרה כזו שמתו שני בניו רחמנא ליצלן, הבין שאסור לו לאכול את הקרבן חטאת אז, אבל ממשה רבינו נעלם ההלכה אז, ולכן קצף עליהם ודן אותם לכף חוב, ושאל מדוע לא אכלתם את החטאת וגו', אבל מיד שהשיבו אהרן כהוגן, אזי וישמע משה וייטב בעיניו, ולא בוש לומר, לא שמעתי, או |לפי גירסא שני| שמעתי ושכחתי, כמובא בפירש"י, כי דייקא על ידי השעיר של ראש חודש יוצא לימוד זה לדון כל אחד לכף זכות, כי זהו השעיר של ראש חודש, שעליו נאמר שהקדוש ברוך הוא מתחרט על מה שעשה ומבקש כפרה, ולכן גם כאן מיד ששמע משה רבינו את דברי אהרן אחיו, הודה ולא בוש שצדקו דבריו, ומזה יוצא לנו סוד התשובה, שכל אחד יכול לחזור בתשובה על מה שעשה שלא כהוגן, והקדוש ברוך הוא יזכינו לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ונזכה לדון את כל הבריות לכף זכות תמיד, עדי נזכה לראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת שמיני ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קפ"ד עיין שם. והלכו מזה לזה; ממושל למושל גבוה ממנו, עד שבאו לפני המיניסטר הנ"ל, ושם, לפני בית המיניסטר, עומדים אנשי-חיל, |דהיינו וואכן|, והודיעו להמיניסטר, שאיש אחד צריך אליו, וצוה שיכנס, ובא אותו החכם לפני המינסטר, ותיכף בבואו הכירו המינסטר שזהו החכם חבירו כנ"ל, והחכם לא הכירו מחמת שהיה בגדולה כזו, ותיכף התחיל המיניסטר ודיבר אליו: ראה תמימותי למה שהביא אותי, לגדולה כזו, ואל מה חכמתך הביאה אותך? ענה החכם ואמר: מאחר שאתה הוא חברי התם, מזה נספר אחר-כך; לעת עתה תן לי משפט על שהכו אותי, שאלו: למה? השיבו: בשביל שדברתי על הבעל-שם, שהוא שקר ומרמה גדולה, ענה התם המיניסטר ואמר: עדין אתה אוחז בחכמות שלך? ראה: אתה אמרת שאתה יכול לבוא על שלי בקל, ואני לא אוכל לבוא על שלך; ראה, שאני כבר באתי על שלך כנ"ל, ואתה עדין לא באת על שלי, ואני רואה, שזה קשה יותר, שאתה תבוא על תמימות שלי, ואף-על-פי- כן, מחמת שהיה מכיר בו מכבר בגדולתו, צוה לתת לו בגדים להלבישו, ובקשו שיאכל עמו, בשעת אכילתם התחילו לדבר יחד, התחיל החכם להוכיח לו דעתו הנ"ל, שאין מלך כלל, גער בו התם המיניסטר: הלא אני בעצמי ראיתי את המלך! השיב לו החכם בשחוק: אתה יודע בעצמך, שזה היה המלך? אתה מכיר אותו ואת אביו ואת זקנו שהיו מלכים? מאין אתה יודע שזה מלך? אנשים

הגידו לך שזה מלך, ורימו אותך בשקר, וחרה להתם מאד מאד על דבר המלך, על שהוא כופר במלך, בתוך כך בא אחד ואמר: העזאזל, |דהינו הטייוול| שלח אחריכם, ונזדעזע התם מאד מאד, ורץ וסיפר לאשתו בפחד גדול באשר שהנ"ל שלח אחריו, ויעצה לו אשתו לשלוח עבור הבעל-שם, ושלח אחריו, ובא הבעל-שם ונתן לו קמיעות ושמירות, ואמר לו, שעתה לא יפחד כלל, והיה לו אמונה גדולה בזה.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והלכו מזה לזה; ממושל למושל גבוה ממנו, כי הלכו לבקש משפט על מה שהכו אותם, אבל לא פעלו כלום, רק הכו אותם בכל פעם יותר ויותר, וזה היה הטעות שלהם, שהלכו לבקש משפט אצל בני אדם, כי אצל בני אדם לא פועלים משפט צדק, כי המשפט לאלקים הוא |דברים א'|, ורק אצלו יתברך מקבלין משפט צדק, אבל אצל בני אדם יש עיוות הדין ושוחד ושקר, ועל ידי דיינים מקולקלים באים כל הצרות לישראל רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קל"ט| אם ראית דור שצרות רבות באות עליו - צא ובדוק בדייני ישראל. שכל פורענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל עיין שם, ולכן הכי טוב לברוח רק אל הקדוש ברוך הוא, ולשפוט את עצמו לפניו יתברך, אם נכון עשה או לא, ואז בוודאי יתגלה לפניו האמת, ויחזור בתשובה על כל מה שעשה שלא כהוגן ויומחל לו.

עד שבאו לפני המיניסטר הנ"ל, שהוא חבירו, התם הקדוש, כי סוף כל סוף הקדוש ברוך הוא מסבב סיבות שהחכם מוכרח לבא לפני התם ולהתבטל לפניו.

ושם, לפני בית המיניסטר, עומדים אנשי-חיל, |דהינו וואכן|, והודיעו להמיניסטר, שאיש אחד צריך אליו, וצוה שיכנס, כי כן דרכם של הצדיקים התמימים האמיתיים, שלא מתחמקים מבני אדם המבקשים עזרתם, רק אדרבה ממציאים

את עצמם אליהם בכל מיני אופנים, אולי יכול לעזור להם בעת צרה.

ובא אותו החכם לפני המינסטר, ותיכף בבואו הכירו המינסטר שזהו החכם חבירו כנ"ל, והחכם לא הכירו מחמת שהיה בגדולה כזו, כי התמימות מעלה את האדם למדריגות והשגות חדשות לגמרי, עד שאי אפשר להכיר אותו כלל, והוא מתחדש בכל פעם כמו בריה חדשה ממש, מה שאין החכמות מורידים את האדם לשאול תחתית רחמנא ליצלן, ואינו יכול להתחדש כלל.

ותיכף התחיל המיניסטר ודיבר אליו: ראה תמימותי למה שהביא אותי, לגדולה כזו, ואל מה חכמתך הביאה אותך? ענה החכם ואמר: מאחר שאתה הוא חברי התם, מזה נספר אחר-כך; לעת עתה תן לי משפט על שהכו אותי, וכאן רואין את עוצם

טפשותו של החכם ואת גודל חציפותו, כי במקום להכניע עצמו ולדבר רכות לפני חבירו התם, כשרואה שהגיע לגדולה כזו, ולבקש אותו ברחמים שיתן לו משפט צדק, במקום זה הוא מתחצף כנגדו, ואומר לו, "מזה שאתה חברי התם נדבר אחר כך, לעת עתה תן לי משפט", וזה מחמת שהחכמות מכניסים עזות וחוצפא באדם, ואינו יכול להכניע את עצמו לפני מי שגדול הימנו, ואף על פי כן, גדלה רחמנותו של התם, והשיב אותו כהוגן.

שאלו: למה? השיבו: בשביל שדברתי על הבעל-שם, שהוא שקר ומרמה גדולה, ענה התם המיניסטר ואמר: עדיין אתה אוחז בחכמות שלך? ראה: אתה אמרת שאתה יכול לבוא על שלי בקל, ואני לא אוכל לבוא על שלך; ראה, שאני כבר באתי על שלך כנ"ל, ואתה עדין לא באת על שלי, ואני רואה, שזה קשה יותר, שאתה תבוא על תמימות שלי, כי באמת לאמיתו מדת התמימות הוא החכמה הכי גדולה, שיסיר אדם את דעתו וחכמתו לגמרי בשעה שבא לעבוד את ה', ולכן מי שהולך בתמימות, סוף כל סוף בוודאי יזכה לחכמה עצומה, אבל מי שהולך עם חכמות, ורוצה תיכף ומיד להבין את הכל, נופל מטה מטה באין סומך, ואינו מגיע לשום מקום כלל.

ואף-על-פי- כן, מחמת שהיה מכיר בו מכבר בגדולתו, צוה לתת לו בגדים להלבישו, ובקשו שיאכל עמו, כי הסוף הוא שהחכם מוכרח לבא להתם לקבל ממנו לבושים ואוכל, ואין לו מעצמו שום שפע כלל, וכמו שכתוב וגם לא לחכמים לחם |קהלת ט'|, וכן כתיב |תהלים ל"ד| כפירים רשו ורעבו, כופרים וחכמים בעיניהם, אין להם כלום, אבל ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב, כי כל השפע נמצא אצלם.

בשעת אכילתם התחילו לדבר יחד, כי שעת אכילה הוא שעת מלחמה |זוהר עקב ער"ב.|, ואם האדם זוכה אז מקבל הארת הרצון המופלג, ומתדבק בו יתברך באמת על ידי אכילתו, אבל אם לא, נחשב כאילו אכל מזבחי מתים רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |אבות ג'| שלשה שאכלו על שולחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו זבחי מתים, כי יש נפשות מגולגלות בתוך האוכל המצפים לתיקון, ואם האדם אומר דברי תורה על השולחן, ומתדבק בו יתברך על ידי אכילתו, אזי כל הנשמות מקבלים תיקון, אבל אם לא, אזי גורם שהנשמות נשארים כפגרים מתים בלי תיקון רחמנא ליצלן, ומוריד אותם לגלות יותר עמוקה, ולכן צריכין ליזהר מאד לומר דברי תורה על השולחן.

התחיל החכם להוכיח לו דעתו הנ"ל, שאין מלך כלל, גער בו התם המיניסטר: הלא אני בעצמי ראיתי את המלך! כי הצדיקים אמיתיים זוכים לראות השכינה במו עיניהם ממש, וכמו שכתוב אצל משה רבינו עליו השלום |במדבר י"ב| פה אל פה

אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת הוי"ה יביט וגו', ולכן עמם אין להתווכח כלל מאמתת מציאות המלך.

השיב לו החכם בשחוק: אתה יודע בעצמך, שזה היה המלך? אתה מכיר אותו ואת אביו ואת זקנו שהיו מלכים? מאין אתה יודע שזה מלך? אנשים הגידו לך שזה מלך, ורימו אותך בשקר, וחרה להתם מאד מאד על דבר המלך, על שהוא כופר במלך, בתוך כך בא אחד ואמר: העזאזל, |דהינו הטייוול| שלח אחריכם, ונזדעזע התם מאד מאד, וזה היה עונשו של התם על ששמע דיבורי כפירות ואפיקורסות מפי החכם, כי אסור בשום פנים ואופן לשמוע דברי כפירות ואפיקורסות משום בן אדם, ואפילו בדרך צחוק וליצנות אסור, כי אסור לעשות שום דברי הלצה על השם יתברך, והדיבור בעצמו פוגם מאד, ואפילו לחזור על דיבורי כפירות ששמע מאיש אחר, והוא אומר אותם דרך צחוק, גם כן אסור, כי הדיבור יש לה כח גדול מאד |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ד|, והבל פיו של הרשע מזיק מאד, ומוליד ניאוף בהשומע רחמנא ליצלן |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ג|, ולכן תיכף ומיד שהיה להתם איזה משא ומתן עם החכם, ושמע דיבורי כפירות שלו, בא שליח ואמר שהשד שלח אחריו, ונזדעזע מאד, כי על ידי הדיבורים של הרשע נבראו משחיתים אלו, ורצו להפחיד את התם.

ורץ וסיפר לאשתו בפחד גדול באשר שהנ"ל שלח אחריו, ויעצה לו אשתו לשלוח עבור הבעל-שם, ושלח אחריו, ובא הבעל-שם ונתן לו קמיעות ושמירות, ואמר לו, שעתה לא יפחד כלל, כי על ידי שאדם מקורב אל צדיק אמיתי, נשמר מכל השדים והרוחות שרוצים ליתפס בו, ואינם יכולים להתאחז בו כלל, ויש בני אדם שנדמה להם שאין היום שדים ורוחות, וכמו שגם החכם לא רצה להאמין בהם, כמסופר להלן, אבל באמת כל הדכאון והמרה שחורה שנכנס באדם פתאום, זהו מלאכת השדים והרוחות שפתאום נכנסים באדם ומביאים אותו לעצבות ומרה שחורה, והאדם אינו יודע בעצמו מה קרה לו, כי הנה לפני רגע היה כל כך שמח ועליז, והנה פתאום נפל בעצבות ודכאון, וחשוך לו מאד, אבל זה מחמת שנכנסו בו שדים ורוחות שממררים את חייו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ילקוט שמעוני פרשת האזינו רמז תתקמ"ה| וקטב מרירי, לפי דרכך אתה למד שכל מי שהשד בו מורר עיין שם, והם באים על ידי שאין אדם שומר על קדושתו כראוי, כגון שאינו נזהר בנטילת ידים, וכמובא בשולחן ערוך |אורח חיים סי' ד' סעיף י"ט| הנוטל צפרניו ואינו נוטל ידיו, מפחד ג' ימים ואינו יודע ממה מפחד, המקיז דם מהכתפים, ולא נטל ידיו, מפחד ז' ימים, המגלח, ולא נטל ידיו, מפחד ג' ימים, ומכל

שכן שאר עבירות ופגמים, שבוראים משחיתים ומחבלים רעים שממררים את חיי האדם מאד, ומהם בא העצבות והמרה שחורה שנכנס באדם פתאום, וכמובא בכמה מקומות בש"ס |עי' עירובין מ"א:| מי שהוציאוהו רוח רע וכו', ופירש"י שנכנס בו שד, שפתאום נכנס בו רוח רע ומתחיל לרוץ ולהשתולל ואינו ידוע מה זה ועל מה זה, ולכן בוודאי דברים אלו נמצאים גם היום במציאות, ורק מי שטיפש ופתי גמור יאמר שאינו מאמין בהם, ואשרי הנזהר בקדושתו כראוי ואזי לא יתאחזו בו כלל.

והיה לו אמונה גדולה בזה, כי העיקר הוא אמונת צדיקים, להאמין באיזה צדיק, יהיה מי שיהיה, שיוליך אותו בדרך נכונה לעבודת השם יתברך, כי דייקא על ידי אמונת צדיקים באים לאמונה בהקדוש ברוך הוא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מכילתא פרשת בשלח| על הפסוק |שמות י"ד| ויאמינו בה' ובמשה עבדו, אם במשה האמינו קל וחומר בה'? בא זה ללמדך שכל מי שמאמין ברועה נאמן כאלו מאמין במאמר מי שאמר והיה העולם עיין שם, ולכן העיקר שיאמין לכל הפחות בצדיק אחד, יהיה מי שיהיה, אפילו שיהיה קטן במעלה, כי כבר גילו לנו חכמינו הקדושים |ראש השנה כ"ה:| יפתח בדורו כשמואל בדורו, אין לך אלא שופט שבימיך, העיקר שיהיה לאדם התבטלות לכל הפחות לצדיק אחד, וזה סימן שיש לו אמונה בהקדוש ברוך הוא, אבל מי שעושה ליצנות מכולם, ואומר שכבר אין צדיקים בדור שראוי להאמין בהם, זה סימן שגם בהקדוש ברוך הוא אינו מאמין רחמנא ליצלן, ורק מתבייש להגיד את זה, ולכן מדבר על צדיקי הדור, וכמו שפירש רביז"ל |שיחות הר"ן סי' ל"ח| את הפסוק |תהלים ע"ג| שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ, שבאמת הכופרים הם מכוונים לדבר נגד שמים היינו נגד הקדוש ברוך הוא, אבל מתביישים לדבר כן פתוח, ולכן ולשונם תהלך בארץ, שמדברים על הצדיקים שהם בארץ, אבל עיקר כוונתם נגדו יתברך רחמנא ליצלן, ולכן העיקר שיהיה לאדם אמונת חכמים, ויהיה לו התבטלות לכל הפחות לצדיק אחד, כי על ידי זה יזכה סוף כל סוף לבא לידי אמונה ברורה בהקדוש ברוך הוא, ויחיה חיים טובים באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שסימן מובהק לראות אם יש לאדם אמונת חכמים, ואם הוא מכבד חכמים וצדיקים אמיתיים כראוי או לא, לראות אם מקיים מצות כיבוד אב ואם כראוי, מי שמי שמקיים מצות כיבוד אב ואם, סימן שגם מכבד צדיקים וחכמים אמיתיים, אבל מי שמזלזל בכיבוד אב ואם, סימן שגם מזלזל בכבוד צדיקים, כי הלא מצות כיבוד אב ואם מן המצוות החמורות שבחמורות, וחכמינו הקדושים מספרים לנו המון מעשיות נפלאות מענין זהירות החכמים במצות כיבוד

אם ואם, וכמובא |ירושלמי קידושין פרק א' הלכה ז'| אמו של ר' טרפון ירדה לטייל לתוך חצירה בשבת, ונפסק סנדל שלה והלך רבי טרפון והניח שתי ידיו תחת פרסותיה והיתה מהלכת עליהן עד שהגיעה למיטתה, פעם אחת נכנסו חכמים לבקרו, אמרה להן, התפללו על טרפון בני שהוא נוהג בי בכיבוד יותר מדאי, אמרו לה, אפילו הוא עושה כן אלף אלפים, עדיין לחצי הכיבוד שאמרה התורה לא הגיע, וכן מספרת הגמרא על רבי טרפון |קידושין דף לא:| שבכל פעם שרצתה עמו לעלות למטתה - היה גחין וסליק לה, וכל אימת דהות נחית - נחתת עלויה, אתא וקא משתבח בי מדרשא, אבל החכמים אמרו לו, עדיין לא הגעת לחצי כיבוד, כלום זרקה ארנקי בפניך לים ולא הכלמתה? ופעם שאלו את רבי אליעזר |ירושלמי פיאה פרק א' הלכה א'| עד היכן הוא כיבוד אב ואם? אמר להן ולי אתם שואלין? לכו ושאלו את דמה בן נתינה, דמה בן נתינה ראש פטרכולי היה פעם אחת היתה אמו מסטרתו בפני כלכולי שלו ונפל קורדקון שלה מידה, והושיט לה שלא תצטער, וכן פעם רצו החכמים לקנות ממנו אבן יקר לחושן, ולא רצה למכור אותו מחמת שהארגז היה מונח תחת רגלי אביו שהיה ישן, הרי שמצות כיבוד אב ואם הוא מצוה כל כך חמורה, ואם האדם נזהר בה, אזי יזהר גם בכיבוד רבו, כי בוודאי במה שנוגע לכיבוד רבו, כבוד הרב בא לפני כבוד האב, כי אביו מביאו לחיי עולם הזה ורבו מביאו לחיי עולם הבא, אבל בוודאי גם רבו מלמד אותו דרכים והנהגות ישרות איך לקיים מצות כיבוד אב ואם בתכלית השלימות, ולכן אם רואים בן אדם נזהר מאד בכיבוד אב ואם, זהו סימן שהוא גם מכבד את רבו כראוי, אבל אם לא, סימן שאין לו גם כבוד לרבו, ולכן אשרי הזוכה לקיים מצוות כיבוד אב ואם וכיבוד רבו בשלימות, ויש לו אמונת חכמים, כי אזי יזכה לחיות חיים טובים ונצחיים באמת, והשם יתברך יזכינו להגיע לכל זה, ונזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת שמיני ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז', המדבר מהרחמנות של המנהיג האמיתי, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות בתורה זו של רביז"ל, כי מרחמם ינהגם |ישעיה מ"ט| היינו מי שהוא רחמן, הוא יכול להיות מנהיג כי על רשעים או על רוצחים וגזלנים אסור לרחם, וכן מי שאינו יודע איך להתנהג עם הרחמנות, אזי יוכל לרחם על תינוק של

ארבעה ימים, ליתן לו מאכל הצריך לגדול ולא לקטן כזה, כי קטן כזה צריכין לזונו רק על ידי חלב דווקא, על-כן צריך לידע איך להתנהג עם הרחמנות, שלקטן כזה צריכין לרחם לתן לו חלב דייקא, ולגדול-מאכל הצריך לו, וכן על כל אחד ואחד צריכין לרחם במה שצריך לו:

ורחמן כזה הוא רק משה רבנו, כי הוא היה מנהיג ישראל, והוא יהיה המנהיג לעתיד, כי "מה שהיה הוא שיהיה" וכו' |קהלת א|, כי משה רבנו היה לו רחמנות באמת על ישראל, ומסר נפשו בשביל ישראל, והשליך נפשו מנגד, ולא היה חושש על עצמו כלל, כי השם יתברך אמר לו |שמות ל"ב|: "ואעשך לגוי גדול", והוא לא השגיח על זה כלל, רק אמר: "אם תשא חטאתם" וכו' |שם|, כי הוא היה רחמן ומנהיג אמתי, והיה עוסק ביישובו של עולם, שיהיה העולם מיושב מבני אדם, כי עיקר האדם הוא הדעת, ומי שאין לו דעת, אינו מן הישוב, ואינו מכונה בשם אדם כלל, רק הוא בחינת חיה בדמות אדם, ומשה רבנו היה לו רחמנות, והיה עוסק ביישוב העולם, שיהיה העולם מיושב וממולא מבני אדם, היינו בני דעה, כי הוא פתח לנו אור הדעת, כמו שכתוב |דברים ד|: "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים", כי משה פתח את הדעת וגילה לנו, כי יש אלקים שליט בארץ:

כי עיקר הרחמנות הוא כשישראל עם קדוש נופלין, חס ושלום, בעוונות, רחמנא ליצלן, כי זהו הרחמנות הגדול מכל מיני רחמנות, כי כל היסורים הקשים שבעולם אינם נחשבים כלל כנגד המשאוי הכבד של עוונות, חס ושלום, כי כשישראל נופלים בעוונות, חס ושלום, זהו משאוי כבד מאד, שאי אפשר לישא כלל המשאוי הכבד הזה, בבחינת: "כמשא כבד יכבדו ממני" |תהלים ל"ח|, כי מי שיודע קדושת ישראל מאין הם לקוחים, ויודע רוחניות ודקות של ישראל, הוא יודע, שישראל הם רחוקים לגמרי מעוון, ואין עוון שיך להם כלל כלל לא, לפי גודל קדושתם משרשם וגודל דקותם ורוחניותם, ועל כן כל היסורים שבעולם אינם נחשבים למשאוי כנגד המשאוי הכבד של עוונות, חס ושלום, רחמנא לצלן, ואפילו כשיש לאדם יסורים, אם אין בהם עוונות, אינם נחשבים ליסורים כלל |שבת נ"ה|: 'אין יסורין בלא עון' שכשאין בהם עוון, אינם יסורים כלל, כי עיקר היסורים הם רק כשנופלים בעוונות, חס ושלום, וזהו עיקר הרחמנות, לרחם על ישראל-עם קדוש, להוציאם מהמשאוי הכבד של עוונות, ועל-כן משה רבנו, עליו השלום, בכל עת שנפלו ישראל באיזה עוון, היה מוסר נפשו עליהם והתפלל בעדם, כגון במרגלים וכיוצא כי ידע, שלפי קדושת ישראל ודקותם, הם רחוקים מעוון, ואי אפשר להם לישא כלל המשא הכבד של עוון כנ"ל, ובאמת, מהיכן באים

לעוונות, חס ושלום, הוא רק על-ידי שאין לו דעת, כי 'אין אדם עובר עברה אלא-אם-כן נכנס בו רוח שטות' |סוטה ג|, וזהו הרחמנות הגדול מן הכל, שצריכין לרחם עליו להכניס בו דעת, בבחינת |תהלים מ"א|: "אשרי משכיל אל דל", כי 'אין עני אלא מן הדעת' |נדרים מ"א|, וצריכין לרחם עליו, להכניס בו דעת:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר גדולת המנהג האמיתי, נמדד כפי הרחמנות שלו, כי להיות מנהיג לשם כסף או לשם כבוד וכיוצא בזה, לא נקרא מנהיג כלל, כי הוא שולט ומושל על אנשים לצרכו ולהנאתו, אבל אינו מנהיג אותם כלל, ועיקר מנהיג האמיתי הוא רק רחמן אמיתי, שיש לו רחמנות על כל נשמה מישראל ורוצה לראות בטובתו, הן ברוחניות והן בגשמיות, ועיקר הרחמנות הוא להוציא אותם מעוונות, כי כפי קדושת ישראל בשורשם, לא שייך להם עוונות כלל, רק מרוב התגברות יצרם מצד גשמיות עולם הזה, ומגודל התערובתם בין העכו"ם ואומות העולם, הם באים לידי עוונות חס ושלום, אבל באמת אין עוונות שייך אליהם כלל, והעוונות הם הצער והיסורין הכי גדולים, כי אין יסורין בלא עוון |שבת נ"ה|, היינו אם אין לאדם עוונות, אין לו יסורין כלל, אבל מיד שיש חטאים ועוונות, אזי מרגישים הצער והיסורים, ולכן עיקר הרחמנות של המנהיג האמיתי הוא להוציא אותם מעוונות, ולהאיר בהם דעת האמת, לדעת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והכל כאשר לכל אלקות גמור הוא, שזהו מצות צדקה הכי גדולה, להאיר דעת במי שאין לו דעת, בבחינת |תהלים ל"ב| אשרי משכיל אל דל, אשרי מי שמכניס שכל בתוך העני והדל ממנה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ו|, וזה היה עבודת משה רבינו עליו השלום כל ימי חייו, כי הוא היה המנהיג האמיתי, והוא מסר נפשו כל ימי חייו להכניס דעת בנשמות ישראל ולהוציא אותם מעוונות, ובכל פעם שנפלו ונכשלו באיזה חטא ועוון מסר נפשו בעדם להחזירם בתשובה, ולגלות להם שעדיין השם יתברך אתם עמם ואצלם, שזהו עיקר הדעת, בבחינת |דברים ד'| אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו, וכן כל מנהיג ומנהיג שהולך בדרך הקדוש הזה, לרחם על נשמות ישראל ולהכניס בהם דעת להוציאם מעוונותיהם, מתלבש בו כוחו של משה רבינו עליו השלום, כי אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא |תיקוני זוהר תיקון ס"ט|, ומ'ה ש'היה ה'וא שיהיה |קהלת א'| ראשי תיבות משה, כי משה רבינו מתלבש בכל מנהיג ישראל אמיתי, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל מנהיג אמיתי כזה, כי על ידו יהיה לו תקוה טובה לחזור אליו יתברך ולתקן את כל העבר שלו.

ואומר רביז"ל בהמשך דברי תורה זה, שעיקר שלימות המנהיג להקים להשאיר בנים ותלמידים בזה העולם שימשיכו את דעתו אחריו, שאפילו כשמגיע זמנו להסתלק למעלה למעלה, ישאר דעתו ולימודו כאן למטה בזה העולם בבנים ותלמידים שזכה להקים, ואלו התלמידים יעשו תלמידים אחרים, וכן אלו הבנים ימסרו לבנים שלהם, וכך ישאר דעתו בזה העולם לדורי דורות, וכמו שאנחנו רואים אצל כל גדולי הצדיקים שהיו מימות עולם, שעל ידי הלימודים שהשאירו בעולם בדיבוריהם ובספריהם, הם נחשבים כמו חיים אצלינו, כמו משה רבינו עליו השלום, שבכל יום אנחנו חוזרים ואומרים וידבר ה' אל משה לאמר, ויאמר ה' אל משה לאמר, וכולנו מדברים ממשה רבינו כאילו הוא חי אצלינו, וכן עם כל התנאים והאמוראים, כשאנחנו חוזרים בגמרא מאמרי אביי ורבא, זה נחשב כמו שחיים אתנו ממש עכשיו, כי על ידי שהשאירו הלימודים שלהם בזה העולם בבנים ובתלמידים, ונמסרה תורתם מדור אחד לשני, נשאר זכרונם בין נשמות ישראל לדורות עולם, ולכן עיקר המצוה להוליד בנים בזה העולם, הוא להשאיר בנים כאלו שמקבלים דעת דקדושה מאביהם, וכן להקים תלמידים שמקבלים דעת דקדושה מרבם, והם יגלו ויפרסמו אמתת מציאותו יתברך לכל באי עולם, כי כל זמן שאין הדעת מאיר בבני אדם, ואינם יודעים ומרגישים אלקותו יתברך וממשלתו, אינם בכלל בני אדם, מאחר שאין בהם דעת לדעת את ה', שזה עיקר גדר האדם, רק הם מין בהמה וחיה בדמות אדם, אבל עיקר מצות יישוב העולם הוא כשהעולם ממולא מבני "אדם", היינו מבני דיעה, שמכירים את הקדוש ברוך הוא, ולכן עיקר המצוה להוליד בן ובת, כי אז יש לו בן ותלמיד, כי הבן הוא ממוח האב ממש, ועל ידי שמוסר לו דעתו, הוא ממשיך את דעתו אחריו, וכן על ידי שיש לו בת, ומחתן לה חתן, הוא נעשה בחינת תלמיד, ועל ידי זה יש לו גם תלמיד שימשיך את דעתו אחריו |ליקוטי הלכות פרו ורבו הלכה ב'|.

והנה עיקר שלימות המנהיג הוא כשהוא מלמד טוב, שיודע איך להוריד עצמו אל בניו ותלמידיו, ולהכניס בהם דעת דקדושה, כי בודאי הצדיק האמת צריך לצמצם עצמו הרבה, ולהוריד עצמו אל בנים ותלמידים שעדיין אינם אוחזים במדריגתו הגבוה, אבל זהו עיקר החכמה של מלמד טוב, שיכול להוריד עצמו אל תלמידיו, ולשחק עמהם עד שנדמה להם שהוא אחד מהם ממש, ועל ידי זה מכניס בהם לימודי התורה, ומדות טובות ויראת שמים, ובאמת מלאכת המלומדות הוא המלאכה הכי קדושה והכי גבוה, אבל גם הכי קשה, כי זו אחריות נוראה לחנך נשמות ישראל על דרך התורה והיראה, ומצד אחד עם מלה אחד לטובה, יכולים להגביה ולהרים

דעת הילד, אבל מצד שני עם מלה אחד לרעה, יכולים לשבור ולהפיל הילד חס ושלום, ולכן הוא מלאכה קדושה והגבוה מאד, ולא כדעת בני אדם שאומרים שבן אדם שאין לו פרנסה עושים אותו מלמד, כי זה פגם גדול מאד, כי מלמד צריך להכניס כל כוחותיו בתוך התלמידים, ולהתפלל הרבה להשם יתברך שיזכה להצליח עם כל אחד ואחד מהם, ורואים בחוש אצל מלמד טוב, שהלימוד שלמד עם התלמידים, נשאר חקוק וקבוע במוחם על כל החיים, כי על ידי שידע איך להוריד עצמו אל תלמידיו, האיר בהם הלימוד כפי דעתם ומוחם, וזה נשאר בהם על כל החיים, וזהו גם העבודה קדושה של רב ומנהיג אמיתי, שהוא הרחמן האמיתי, שיודע איך להוריד עצמו אל כל מקורביו, ולהכניס בהם לימודים נפלאים בדרכי עבודת השם יתברך, עד שכל אחד ואחד מהם יכול להתעלות על ידיהם, ולפעמים נראה כאילו הוא משחק עמהם, ומדבר עמם דברים בטלים ודברים של מה בכך, אבל באותו שעה הוא מכניס בהם מדות טובות ויראת שמים, בבחינת מה שנאמר אצל יוסף הצדיק |בראשית ל"ז| והוא נער את בני בלהה ובני זלפה נשי אביו, שהיה עושה עמהם מעשה נערות, אבל על ידי זה הכניס בהם לימודי אלקות, אפילו באלו שהיו רחוקים מן הקדושה, שהם בחינת בני בלהה ובני זלפה, בני השפחות |ליקוטי הלכות השכמת הבוקר הלכה ג'|, וזה עיקר הרחמנות של הנהיג האמיתי שיכול להוריד את עצמו אל כל מקרוביו ולהאיר בהם דעת האמת להכיר את הקדוש ברוך הוא.

והנה כשאדם זוכה להתקרב אל מנהיג אמיתי כזה, בודאי צריך ליזהר בכבודו מאד, ולקיים אל כל ההלכות שנאמרו בכיבוד רב, ובפרט כלפי רבי ומנהיג כזה שהעמידו על רגליו, והכניס בו אור האמונה הקדושה ודעת האמת, להכיר את הקדוש ברוך הוא, כי זה נקרא רבו מובהק, היינו מי שלמד רוב חכמתו ממנו, ורוב חכמתו בוודאי נקרא רב שהכניס בו חכמות אלקות, להכיר את הקדוש ברוך הוא, כי בחכמה זו נכלל שאר כל החכמות, ולכן לרב כזה צריך ליתן הכבוד המגיע לו, וכן ליזהר שלא להתקרב אליו יותר מדאי להיות עמו כמו חבר, כי יכול להיות נשרף על ידו חס ושלום, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |אבות ב'| הזהרו בגחלתן שלא תכוה, כי אף על פי שהמנהיג מוריד עצמו אליו בכל מיני לבושים, אבל התלמיד צריך להבין שהרבי הרבה יותר גבוה ממנו, ולעמוד קצת מרחוק, ולקבל דבריו באימה ויראה גדולה, ואזי יהיה נשלם אצלו הארת הרב, ויהיה כלי מוכשר למסור את לימודי רבו לבנים ותלמידים אחרים, והם לאחרים, עד שיאיר דעת דקדושה בכל העולם כולו, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב

אל מנהיג ורחמן אמיתי, ולקבל ממנו דעתו הקדושה, וכן עוסק למסור את דעת רבו לאחרים, כי בדרך זה יזכה לגלות דעת דקדושה בכל העולם כולו, וימלא הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את הפגם של נדב ואביהוא, ואיך שנשרפו על קידוש השם, וכמו שכתוב |ויקרא י'| בקרבתם לפני ה' וימותו, והנה מובא במדרש ובזוהר כמה טעמים למה נתחייבו מיתה, כי בזוהר |שמיני ל"ז:| מובא, בגין דלא איתנסיבו איתתא, היינו שלא התחתנו, וכן מובא גם במדרש |תנחומא אחרי| על הפסוק |במדבר ג'| ובנים לא היו להם, אילו היה להם בנים לא מתו, כי לא התחתנו ולא עסקו בפריה ורביה, ועוד טעם מובא במדרש |וכן בפירש"י ויקרא י' פסוק י"ב| על שהורו הלכה בפני משה רבם, וכן איתא |שם| שתויי יין נכנסו למקדש, ועוד טעם מוזכר בגמרא |סנהדרין נ"ב.| כבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך, ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן, וכל ישראל אחריהן, אמר לו נדב לאביהוא, אימתי ימותו שני זקנים הללו, ואני ואתה ננהיג את הדור? אמר להן הקדוש ברוך הוא: הנראה מי קובר את מי וכו', עיין שם, ויש להבין מהו הקשר והסמיכות בין כל הטעמים הללו? ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה עיקר השלימות שיזכה האדם להתקרב אל מנהיג ורב אמיתי, ולקבל ממנו את לימודו הטוב, ואחר כך לעסוק בפריה ורביה, היינו להקים בנים ותלמידים שימשיכו את דעת הקדוש בעולם לדורי דורות, ולכן נדב ואביהוא שלא התחתנו ולא עסקו בפריה ורביה, פגמו בענין זה, שלא הכינו לעצמם כלים למסור דעת דקדושה בעולם, בבחינת |במדבר ג'| ובנים לא היה להם, וזה סימן שלא קיבלו מרבם בשלימות, כי לא קיבלו את לימוד הרחמנות של המנהיג האמיתי, שהוא משה רבינו עליו השלום, ולא הבינו שעיקר העסק שלהם צריך להיות למסור את הלימוד הקדוש לדורות הבאים, ולכן זהו גם הפגם שהורו הלכה בפני משה רבם, היינו שלא היה להם התבטלות אמיתי כלפי רבם, ועל ידי זה נתקרבו יותר מדאי אל האש של מעלה ונשרפו מזה, בבחינת |ויקרא י'| בקרבתם לפני ה' וימותו, וזהו דברי חכמינו הקדושים הנ"ל שאמרו זה לזה, מתי ימותו שני זקנים הללו ואנחנו ננהיג שררה על הצבור, שהיה הכוונה שלהם לנהוג שררה וממשלה על הצבור, ולא מחמת מדת הרחמנות, שהוא המדה של המנהיג האמיתי שהוא משה רבינו, וזהו גם הפגם של שתויי יין נכנסו למקדש, כי אצל שתיית יין נאמר |יומא ע"ו:| זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש, כי מי ששותה במדה ובצמצום, להרים את המוחין

שלו, נעשה ראש, ואז נכנס יין יצא סוד, ויכול לגלות סודות התורה ולימודים אמיתיים לבני אדם המקבלים דבריו, אבל כששותה כדי להרים עצמו למעלה מגבולי וצמצומי הגוף, וכדי שלא יהיה לו שייכות אל גשמיות עולם הזה, או לבני אדם ללמד להם דעת האמת, אזי נעשה רש משתייתו, ואובד כל מוחיו חס ושלום, ולכן מובן מאד הקשר והשייכות בין כל הטעמים הללו המוזכרים בדברי חכמינו הקדושים, כי כולם מורים על חסרון קבלה נכונה מן הרב ומנהיג אמיתי, וחסרון מסירה נכונה לדורות הבאים, ועל ידי שמתו מתוך עבודתם, וראו כל ישראל הפגם שלהם, על ידי זה נתקדש שמו יתברך בין נשמות ישראל, בבחינת |ויקרא י'| בקרובי אקדש, ונתגלה כבודו יתברך, וזה היה תיקונם.

וזהו מה שמצינו בהפטרת פרשת השבוע |שמואל ב' פרק ו'| בשעה שהעלו את הארון מבית עובד אדום, ודוד מכרכר בכל עז לפני ה' וגו', היינו שהוריד והשפיל את עצמו לכבוד התורה, שזהו באמת הכבוד הכי גדול, וכמובא ברמב"ם |סוף הלכות סוכה| כל המשפיל עצמו ומקל גופו במקומות אלו, הוא הגדול המכובד העובד מאהבה, וכן דוד מלך ישראל אמר |שמואל ב' ו'| ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני, ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה' וכו' עיין שם, היינו שהצדיקים יודעים איך להוריד עצמם, לגלות ולפרסם כבוד התורה לכולם, אבל אשתו מיכל בת שאול לא הבינה את זה, ותרא את המלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה' ותבז לו בלבה, ותאמר מה נכבד היום מלך ישראל אשר נגלה היום לעיני אמהות עבדיו כהגלות נגלות אחד הרקים, כי לא היתה לה השגה במעלת הענין הזה, אבל דוד המלך לא התפעלה מזה כלל, ויאמר דוד אל מיכל לפני ה' אשר בחר בי מאביך ומכל ביתו לצות אותי נגיד על עם ה' על ישראל ושחקתי לפני ה', היינו שזה היה עוצם מעלתו של דוד המלך, שידע היטיב איך להוריד עצמו אל כל שבור לב וכל אשר לו נושה |שמואל א' כ"ב|, ועל ידי זה הכניס לימודי אלקות בתוך כולם, אבל מיכל בת שאול לא הבינה את זה, ולא השיגה את עוצם הרחמנות של המנהיג האמיתי שהוא דוד המלך עליו השלום, ולכן נענשה שלא היה ולד עד יום מותה, כי על ידי שלא קיבלה בשלימות את הלימודים של המנהיג, לא זכתה למסור את הלימודים לדורות העתידים, שזהו עיקר השלימות כנ"ל, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל מנהיגים אמיתיים שהם רחמנים באמת, ונזכה לקבל לימודם הנפלאה, ולמסור אותם לכל נשמות ישראל לדורות עולם, עד שכולם יכירו אותו יתברך מקוטנם ועד גודלם, וימלא הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים, במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת שמיני ה'תשס"א
בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ט, המדבר מענין תשובה ועבודת השם יתברך, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, לפי גדלות השם יתברך ועוצם רוממותו יתברך, בתנועה קלה בעלמא ובהסתכלות בעלמא, שאינו כראוי לפי כבודו יתברך, היה ראוי לבוא על האדם מה שראוי, חס ושלום חס ושלום, אך השם יתברך מלא רחמים, וכל העולם מלא רחמנות, והוא רוצה מאד בהעולם, על-כן צריך לחזק עצמו מאד בעבודתו בכל מה שיוכל, אף אם הוא כמו שהוא, ויסמוך על רחמיו המרובים מאד בלי שעור, כי בודאי לא יעזוב אותו, אף אם עבר מה שעבר, ולהבא לא יעשה עוד, ויהיה שב ואל תעשה על-כל-פנים, הן במחשבה והן במעשה, כי גם המחשבה של אנשים כאלו היא גם-כן עשיה, כי גם בעולם העשיה יש מחשבה, וצריך להיות שב ואל תעשה במעשה ובמחשבה כנ"ל, ומה שנעשה עמו ממילא, אל יחוש ואל יסתכל על זה כלל
ודע, שעיקר התשובה השלימה היא, כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש, ועכשיו פונה עורף מהם, וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה, זהו עיקר התשובה השלימה, ורק זה נקרא תשובה
והוא מעלה גדולה, כשיש עדיין יצר הרע להאדם, כי אז יכול לעבוד אותו יתברך עם היצר הרע דייקא, דהיינו לקחת כל ההתלהבות והחמימות, ולהכניסו בתוך עבודת השם, דהיינו להתפלל ולהתחנן בחמימות והתלהבות הלב וכיוצא, ואם אין יצר הרע להאדם, אין עבודתו שלימה כלל, והעיקר לעצור ולעכב החמימות בעת התאוות, ולהניחו בעת התפלה והעבודה, שם יניח חמימותו והתלהבותו לתוך העבודה כנ"ל, ואפילו מי שאינו איש כשר, נזדמן לו לפעמים, שמתפלל בהתלהבות, וזה בא גם-כן מחמימות היצר הרע שיש לו, רק שהוא אינו מקבל על זה שכר, אבל מי שרוצה להתנהג בכשרות, הוא מעלה גדולה כשיש לו עדיין יצר הרע כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן, את עוצם חשיבות ומעלת עבודת השם יתברך, ואיך כל אחד ואחד יכול לזכות להתקרב אליו יתברך באמת, ולחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, אפילו מן המקומות הכי רחוקות, כי לרחמנותו יתברך אין חקר, והוא יתברך מצפה לתשובת הרשעים, כי אין הקדוש

ברוך הוא חפץ במיתת הרשעים כי אם בתשובתם, וכשאדם זוכה לחזור בתשובה אזי מקבל סיוע גדול מלמעלה, כי הבא ליטהר מסייעין לו |יומא ל"ח|, ולא עוד אלא גם מודיעין לו שמעצם היצר הרע יכול לקחת כוח לעבוד את השם יתברך, כי התלהבות והחמימות של היצר הרע יכולים להכניס בתוך עבודת השם יתברך, ואזי מקטיגור נעשה סניגור, ומהפכים את היצר הרע לעבודת את השם יתברך, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות נ"ד.| על הפסוק |דברים ו'| ואהבת את הוי"ה אלהיך בכל לבבך - בשני יצריך, שגם עם היצר הרע תאהב את ה', כי תזכה להשתמש עם היצר הרע גופא לעבודת השם יתברך.

וזהו מה שרביז"ל מתחיל כאן, שבוודאי לפי גדולת השם יתברך, בתנועה קטנה בעלמא, שאינו כראוי לפי כבודו יתברך, היה ראוי לבא על האדם מה שראוי חס ושלום, כי האדם נברא להכיר את כבודו יתברך, וגם לגלות את כבודו יתברך בעולם, כמו שכתוב |ישעיה מ"ג| לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו וגו', ואם כן מיד שאדם סר מכבודו יתברך, היה ראוי לבא עליו מה שהיה ראוי, אבל הקדוש ברוך הוא מלא רחמים, וחפץ בתיקון בריותיו ולא במיתתם, ולכן נתן לנו מצות תשובה, שמכל עוון ומכל חטא יכולים לחזור בתשובה, וכמו שצוה אותנו על כל מצוות התורה, כמו כן צוה אותנו על מצות התשובה, ואדרבה, אי אפשר להגיע אל מצות התשובה, אלא על ידי שהחסיר איזה ענין בעבודתו, כי רק אז יכול לעשות תשובה, נמצא שירידתו תכלית עלייתו, ועוונותיו נתהפכין לזכיות.

וזהו מה שרביז"ל אומר כאן, שעיקר התשובה השלימה היא כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקודם התשובה, ועכשיו פונה עורף מהם, וכופף את יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה, כי רק זה נקרא תשובה שלימה באמת, כי אחר שכבר עבר מה שעבר, וקיבל על עצמו לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, אזי מן השמים מסבבים עמו שיחזור ויגיע לאותו המקום ומצב שהיה מקודם התשובה, ויהיה לו אותו נסיון כמו שהיה לו אז, ועכשיו כשפונה עורף ממנו, ואינו עושה עוד מה שעשה, זה נקרא תשובה שלימה, ועוונתיו נתהפכין לזכיות, כי דייקא על ידי העוון זכה להגיע אל מדת התשובה.

וזהו מה שמסיים רביז"ל, שהוא מעלה גדולה כשעדיין יש לאדם יצר הרע, כי אז יכול לעבוד את השם יתברך עם היצר הרע בעצמו, כי דווקא מחמת שיש לאדם יצר הרע המסיתו למה שמסיתו, ומכשילו במה שמכשילו, על ידי זה יכול להזדרז מאד לעשות תשובה, ולהפוך כל העוונות שלו לזכיות, כי דייקא על ידי שראה כבר את החושך, וירד למקום שירד, על ידי זה מכיר את עוצם מעלת האור, ומבין איך

לעלות ולהתעלות בעבודת השם יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ד| במקום שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי מי שכבר ראה את החושך, מכיר היטיב את עוצם מעלת האור, בבחינת |קהלת ב'| כיתרון האור מן החושך, ואיתא בזוהר |תזריע מ"ז| תועלתא דנהורא לא אתייא אלא מן חשוכא, שתועלת האור אינו יוצא כי אם מתוך החושך, וגם כל זמן שיש לאדם ההתלהבות והחמימות של היצר הרע, הוא יכול להכניס ההתלהבות והחמימות הזאת בתוך עבודת השם יתברך, שיתפלל וילמוד בהתלהבות ובחמימות גדולה, ולכן אין שום ייאוש בעולם כלל, כי דייקא על ידי שאדם רואה שהיצר הרע מתגבר עליו מאד, יידע נאמנה שיש לו כוחות עצומות לחזור אליו יתברך ולהתדבק בו יתברך באמת, ואם רק ישתמש עם הכוחות שלו בקדושה, אזי יזכה למדריגות גבוהות ורמות מאד בעבודת השם יתברך.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעל כן עיקר מעלת וחשיבות העבודה הוא, כשאדם לוקח את כל המניעות והבלבולים שלו, ומכניס אותם לתוך עבודת השם, היינו שיוצא לעולם ומתחתן ובונה בית ומוליד ילדים ומפרנס אותם וכו', ואף על פי כן זוכה לעבוד את השם יתברך, כי יש אנשים שנדמה להם שיותר טוב לשבת לבד בלי אשה וילדים, ובלי עול פרנסה, ובדרך זה יכולים לעבוד את השם יתברך באמת, אבל אין זה רצונו יתברך כלל, כי |ישעיה מ"ה| לא תוהו בראה לשבת יצרה, והמצוה הראשונה שבתורה היא פרו ורבו, להתחתן ולהוליד ילדים, וזהו עיקר רצונו יתברך, ולכן כשאדם לוקח את כל המניעות והבלבולים שלו, שהם בחינת הסתת היצר הרע הנ"ל, ומכניס אותם לתוך עבודת השם, ואינו בורח ומתחמק מהם, אזי מעלה כל הבריאה לשורשה, וזוכה להכיר את כבודו יתברך באמת מכל פרט ופרט, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ומהפך את כל ירידותיו לעליות, ואת כל המניעות לנעימות, כי אז יזכה להרגיש אור גדול בעבודת השם יתברך, ולהגיע אל מה שצריך להגיע, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את הפגם של נדב ואביהוא, וכמו שכתוב |ויקרא י'| ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה', ויש מחלקות בין רבותינו מה היה הפגם שלהם, יש אומרים שתויי יין נכנסו למקדש, ויש אומרים שהורו הלכה בפני רבם, ובזוהר הקדוש |שמיני ל"ז| איתא בגין דלא נסיבו איתתא, על שלא התחתנו, ועוד יש כמה דיעות בזה, ויש להבין הרי בתורה כתיב מפורשת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר

לו צוה אותם, הרי הפגם שלהם היתה ענין של "אש זרה", ואם כן למה נחלקו רבותינו מה היתה הפגם שלהם? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה עיקר שלימות העבודה הוא לקחת את האש והחמימות של היצר הרע, ולהכניס אותו בתוך עבודת השם יתברך, היינו לקחת אל כל המניעות והבלבולים שלו, ולמצוא בהם את הקדוש ברוך הוא, אבל נדב ואביהוא לא רצו להשתמש עם האש הזה, כי לא התחתנו ולא הולידו ילדים, ולא רצו קשר ושייכות אל גשמיות עולם הזה, שזהו גם ענין שתויי יין, שאדם שותה כדי להרים ולהגביה המוחין שלו למעלה מעניני עולם הזה, וזה גם גרם להם להיות מורה הלכה בפני רבם, כי מיד שאין לאדם צמצום וגבול, לעבוד את השם יתברך עם הגשמיות והחומריות שלו, אזי גם נדמה לו שאין צריך לשאול עצה והלכה מפי רבו, שהרי רוצה לעלות ולצאת מגדרי הצמצום לגמרי, ולכן לפי כל הדיעות שבדברי רבותינו, עיקר הפגם שלהם היתה על שהקריבו לפני ה' "אש זרה", היינו שרצו לעבוד את השם יתברך עם אש זרה ומשונה, לא עם האש הזה שנתן לנו הקדוש ברוך הוא, שהוא אש היצר הרע, שצריכין לקחת אותו להכניס אותו בעבודת השם יתברך, רק הם רצו אש זרה שיקשר אותם אל השם יתברך בלי להשתמש עם צמצומי וגבולי עולם הזה, ולכן נשרפו לגמרי מדה כנגד מדה, כי בלי כלי וצמצום, אי אפשר לאדם להתקיים בעולם הזה, כי לא לתוהו בראה לשבת יצרה, ועיקר מעלת האדם הוא כשזוכה לעבוד את השם יתברך עם הגשמיות שלו, וזהו עיקר רצונו יתברך, וכמו שאומרים |בפיוט מוסף של ימים נוראים| ואבית תהלה מגושי עפר מקרוצי חומר וכו', כי אז נתגלה כבודו יתברך מכל הבריאה כולה.

וזהו מה שמצינו, שהמיתה שלהם היתה גם קשורה אל פגם חטא העגל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מובא בפירש"י ויקרא י' פסוק י"ב| שגם על אלעזר ואיתמר נקנסה מיתה על עון העגל, רק שתפלתו של משה בטלה מחצה וכו' עיין שם, נמצא שמיתתן של נדב ואביהוא קשורה אל חטא העגל, ולכאורה איזה שייכות יש בין מיתתן לחטא העגל? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי הרי עיקר חטא העגל היתה על שלא היה להם אמונת חכמים כראוי, ואמרו |שמות ל"ב| כי זה משה האיש וגו' לא ידענו מה היה לו, שמיד שלא ראו את משה, עשו להם עגל מסכה שיהיה אמצעי בינם לבין השם יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב|, אבל באמת הצדיק האמת מקשר את האדם אל השם יתברך תמיד, ומגלה לו איך שהשם יתברך נמצא בתוך כל פרט ופרט של החיים שלו, שזהו עיקר שלימות אמונת חכמים, אפילו שאומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין |ספרי פרשת שופטים|, כי מה שנדמה

לאדם שהוא ימין ומדריגות גבוהות ורמות מאד, הצדיק מגלה לו שהוא שמאל, ועדיין לא התחיל להשיג שום דבר כלל, ומה שנדמה לו שהוא שמאל, שכולו גשמיות וחומריות, הצדיק מגלה לו שהוא ימין, וזהו כל עיקר חפצו ורצונו של הקדוש ברוך הוא שנעבוד אותו עם הגשמיות והחומריות שלו, וניקח את האש של היצר הרע לעבודת השם יתברך, ולכן מיד שפגמו בשעת חטא העגל באמונת חכמים, ולא הבינו את הלימודים של משה רבם, ואיך שרוצה להביא אותם אל שורשם, עשו לעצמם עגל מסכה שילכו לפניהם ויורה להם הדרך, כאילו צריכים איזה אמצעי בינם לבין השם יתברך, וגם כאן כשנדב ואביהוא פגמו באמונת חכמים, ולא שאלו עצה מפי משה רבם, רק הורו הלכה בפניו, וגם אמרו |סנהדרין נ"ב.| מתי ימותו שני זקנים הללו ואנחנו ננהיג את הדור, זהו סימן שלא קיבלו את לימודי משה רבם בשלימות, רק רצו לצאת למעלה מגדר אנושי, ולעבוד את השם יתברך עם אש זרה, ולכן נשרפו לגמרי מדה כנגד מדה, ולא זכו להוציא מחשבתם מן הכח אל הפועל, כי לא היה להם הכלי והצמצום הראוי.

וזהו מה שכתוב |שמות כ"ד| ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו, ופירש"י הם נדב ואביהוא וכו', והיו מסתכלים בו בלב גס מתוך אכילה ושתיה, כי גם שם היתה פגם של חסרון הצמצום והגבול, שלא יסתכלו למעלה ממדריגתם, ועל ידי שלא היה להם הבקיאות הזאת, לכן נפרע מהם כאן ביום הקמת המשכן, כי כל סוד המשכן היתה לגלות לנשמות ישראל ששכינת עוזו יתברך שוכן בתוכינו כאן למטה בעולם הזה הגשמי והחומרי, וכמו דאיתא במדרש |תנחומא נשא| נתאוה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים, היינו שמגוף גשמיות עולם הזה נזכה להכירו יתברך, אבל הם רצו לעלות למעלה מגדרי עולם הזה, ולנתק עצמם מן הגשמיות, ולכן נשרפו לגמרי, ולא זכו להשאיר ילדים אחריהם להמשיך גילוי כבודו יתברך בעולם, והשם יתברך יזכינו להבקיאות האמיתי והנכונה בעבודת השם יתברך, ונזכה להכיר אותו יתברך מכל פרט של ימי חיינו, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת שמיני ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבעל תפילה דף שנ"ג עיין שם. ושאלו אותו מה זה שאתה אומר על ענין הגיבור |בלשון תימה| אם אינו זה הגיבור כנ"ל? השיב להם שאני הייתי אצל מלך אחד, ונאבד אצלו גיבור, ואם

הגיבור הנ"ל הוא אותו הגיבור, יש לי הכרות עמו, ויתר מזה מה שאתם בטוחים במדינה הנ"ל, שהם כלם אלקות, זהו שטות, כי הם לא יוכלו לעזור לכם; ולדעתי, אם תהיו בטוחים עליהם, אדרבא, זה יהיה מפלה שלכם, אמרו לו מנין אתה יודע זאת? השיב להם היות שאצל המלך הנ"ל, שהוא היה אצלו, כנ"ל, היה לו יד, דהיינו שהיה אצל אותו המלך תמונת יד עם חמש אצבעות ועם כל השרטוטין שיש על היד, וזאת היד היתה הלאנד-קארט |היינו מפת העולם| של כל העולמות, וכל מה שהיה מן בריאת שמים וארץ עד הסוף, ומה שיהיה אחר-כך-הכל היה מצויר על אותו היד, כי היה מצויר בשרטוטי היד ציור עמידת כל עולם ועולם עם כל פרטיו, כמו שמצויר על הלאנד-קארט |כידוע לבקיאים בענין ציור מפת העולם, שקורין לאנד-קארט|, והיה בהשרטוטין כמו אותיות, כמו שבלאנד-קארט כתובים אותיות אצל כל דבר ודבר, כדי לידע מה הוא הדבר הזה, דהיינו לידע, שכאן הוא עיר פלוני, וכאן-נהר פלוני וכיוצא, כמו כן ממש היה נרשם בשרטוטי היד הנ"ל כמו אותיות, שהיו האותיות נרשמים אצל כל דבר ודבר, שהיה נרשם על היד, כדי לידע מהות הדבר, וגם פרטי כל המדינות ועירות ונהרות וגשרים והרים ושאר דברים פרטיים-הכל היה נרשם על היד בשרטוטין הנ"ל, ואצל כל דבר היו כתובים אותיות, שזהו דבר פלוני, וזה דבר פלוני וגם כל בני-אדם שהולכים בתוך המדינה וכל המאורעות שלהם, הכל היה נרשם שם, והיה כתוב שם גם כל הדרכים ממדינה למדינה וממקום למקום, ומחמת זה הייתי יודע ליכנס אל העיר הזאת, מה שאי-אפשר לשום אדם לכנס לכאן, וכן אם אתם רוצים לשלח אותי לעיר אחרת, אני יודע הדרך גם-כן הכל על-ידי היד הנ"ל, וכן היה נרשם בה הדרך מעולם לעולם, כי יש דרך ונתיב, שעל-ידו יכולין לעלות מארץ לשמים |כי אי-אפשר לעלות לשמים, מחמת שאין יודעין הדרך, ושם היה נרשם הדרך לעלות לשמים|, והיה נרשם שם כל הדרכים שיש מעולם לעולם, כי אליהו עלה לשמים בדרך פלוני, והיה כתוב שם אותו הדרך, ומשה רבנו עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם אותו הדרך גם-כן, וכן חנוך עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם גם אותו הדרך וכן מעולם לעולם-הכל היה נרשם בשרטוטי היד הנ"ל.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ושאלו אותו מה זה שאתה אומר על ענין הגיבור |בלשון תימה| אם אינו זה הגיבור כנ"ל? השיב להם שאני הייתי אצל מלך אחד, ונאבד אצלו גיבור, ואם הגיבור הנ"ל הוא אותו הגיבור, יש לי היכרות עמו, כי אנשי המדינה של עשירות היו כל כך שקועים בתאוה זו של

ממון, עד שלא היו מבינים כלל את השפה של הבעל תפילה, שהוא הצדיק האמת הדבוק במלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ושיודע היטיב את טיב מדת הגבורה, ואיך שאי אפשר להנצל ממנה כי אם על ידי ריבוי תפילות והתבודדות.

ויתר מזה מה שאתם בטוחים במדינה הנ"ל, שהם כולם אלקות, זהו שטות, כי הם לא יוכלו לעזור לכם; ולדעתי, אם תהיו בטוחים עליהם, אדרבא, זה יהיה מפלה שלכם, כי הצדיק האמת שהוא הבעל תפילה, יודע שעיקר מפלתו של אדם הוא כששם בטחונו על בשר ודם, ונדמה לו שיעזור לו, כי איך יכול לעזור לו בשעה שאינו יכול לעזור לעצמו, ואינו יכול להציל את עצמו ממדת הדין, בבחינת |תהלים קמ"ו| אל תבטחו בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה, היינו שאין לו תשועה לעצמו, ואיך יעזור לך?

אמרו לו מנין אתה יודע זאת? השיב להם היות שאצל המלך הנ"ל, שהוא היה אצלו, כנ"ל, היה לו יד, דהיינו שהיה אצל אותו המלך תמונת יד עם חמש אצבעות ועם כל השרטוטין שיש על היד, וזאת היד היתה הלאנד-קארט |היינו מפת העולם| של כל העולמות, וכל מה שהיה מן בריאת שמים וארץ עד הסוף, ומה שיהיה אחר-כך-הכל היה מצויר על אותו היד, כי היה מצויר בשרטוטי היד ציור עמידת כל עולם ועולם עם כל פרטיו, כמו שמצויר על הלאנד-קארט |כידוע לבקיאים בענין ציור מפת העולם, שקורין לאנד-קארט|, והיה בהשרטוטין כמו אותיות, כמו שבלאנד-קארט כתובים אותיות אצל כל דבר ודבר, כדי לידע מה הוא הדבר הזה, דהיינו לידע, שכאן הוא עיר פלוני, וכאן-נהר פלוני וכיוצא, כמו כן ממש היה נרשם בשרטוטי היד הנ"ל כמו אותיות, שהיו האותיות נרשמים אצל כל דבר ודבר, שהיה נרשם על היד, כדי לידע מהות הדבר, וגם פרטי כל המדינות ועירות ונהרות וגשרים והרים ושאר דברים פרטיים, הכל היה נרשם על היד בשרטוטין הנ"ל, ואצל כל דבר היו כתובים אותיות, שזהו דבר פלוני, וזה דבר פלוני וגם כל בני-אדם שהולכים בתוך המדינה וכל המאורעות שלהם, הכל היה נרשם שם, והיה כתוב שם גם כל הדרכים ממדינה למדינה וממקום למקום, ומחמת זה הייתי יודע ליכנס אל העיר הזאת, מה שאי-אפשר לשום אדם לכנס לכאן, וכן אם אתם רוצים לשלח אותי לעיר אחרת, אני יודע הדרך גם-כן הכל על-ידי היד הנ"ל, כי הנה זה ידוע ומבואר בזוהר הקדוש |פרשת יתרו| ענין חכמת היד, ואיך על היד של אדם כתוב כל מאורעות ימי חייו, כי בתוך השירטוטין והחריצות של היד רמוזים אותיות וציורים, ומי שיודע לקרוא בהם יודע סתרי נסתרות הבריאה, וכן אצל המלך, שהוא מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא יש יד

כזה כביכול, שהוא יד ההשגחה העליונה, כי ידו של הקדוש ברוך הוא מנהיג כל פרט ופרט של הבריאה, וכל מה שאדם מכניס בדעתו התגלות היד הזה, ומכסה עצמו תחת צל ידו יתברך, בבחינת |ישעיה נ"א| ובצל ידי כסיתיך, כן נמשך עליו ההשגחה העליונה, ויודע את המפה של כל העולמות, ולהיפוך, כל הצרות והיסורין שעם ישראל סובלים בגלות, הוא מחמת הסתרת והעלמת היד הזה, שאין מכירין השגחתו יתברך בכל פרטי הבריאה, שזהו מה שאומרין |בתפלת המוספין של יום טוב| מפני "היד" שנשתלחה במקדשיך, היינו היד הזה של המלך, שנאבד ונשתלח מאתנו, ואין אנחנו יודעים עד מה, אבל הצדיקים האמתיים שמדבקים את עצמם בו יתברך, וממשיכים על עצמם צל ידו יתברך, הם יודעים על ידי היד הזה את כל המפה של כל העולמות העליונים, ואיך להסתיר את עצמם תחת צל כנפי ידו יתברך, ולהשמר מכל רע.

וכן היה נרשם בה הדרך מעולם לעולם, כי יש דרך ונתיב, שעל-ידו יכולין לעלות מארץ לשמים |כי אי-אפשר לעלות לשמים, מחמת שאין יודעין הדרך, ושם היה נרשם הדרך לעלות לשמים|, והיה נרשם שם כל הדרכים שיש מעולם לעולם, שזהו כלליות כתבי האריז"ל וספרי הקבלה, שמגלין מפת העולמות העליונים, ואיך יכולים לעלות אליהם דרך שמות ויחודים, ולטייל ולבקר בהם כמי שמטייל בגן נאה.

כי אליהו עלה לשמים בדרך פלוני, והיה כתוב שם אותו הדרך, ומשה רבנו עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם אותו הדרך גם-כן, וכן חנוך עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם גם אותו הדרך וכן מעולם לעולם-הכל היה נרשם בשרטוטי היד הנ"ל, ורביז"ל תופס כאן שלש צדיקים אלו שעלו לשמים דרך היד הזה, וכל אחד היה לו דרך מיוחד, כי הדרך של אליהו הנביא היה דרך התפילה, וכמו שסיפר רביז"ל, בעת שאמר את התורה "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי" |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ו|, והיה מדבר מענין מערת אליהו ז"ל, וסיפר, שבהגיעו לארץ ישראל למערת אליהו בעיר חיפה, צייר לעצמו איך שאליהו הנביא עמד במערה והיה לו שם התבודדות, והבין מוהרנ"ת ז"ל שאליהו הנביא לא בא למדריגתו, כי אם על ידי תפלה והתבודדות, כי בכח תפלתו פעל את כל הנסים והנפלאות שפעל, וגם בתפלתו בשעת מנחה הכניע את עובדי הבעל שהיו בימיו |ברכות ו|, וזהו הדרך שעלה בו לשמים גם בגופו הגשמי, כי נכלל לגמרי בו יתברך, והדרך של משה רבינו עליו השלום היה הדרך של תורה, כי משה רבינו עלה מן הארץ אל השמים, והוריד לנו את התורה הקדושה מן שמים אל הארץ,

וגילה לכל נשמות ישראל שעל ידי התורה הקדושה יכולים לעלות עד השמים ולהתדבק בו יתברך לגמרי, והדרך של חנוך היה הדרך של יחודים ודביקות, וכמובא במדרש |מדרש תלפיות| שחנוך תופר מנעלים היה, ועל כל תפירה ותפירה היה מייחד יחודים, ואומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כי על ידי דביקות אמיתי בו יתברך דרך שמות ויחודים, יכולים להגיע אל התפשטות הגשמיות, ולעלות עד שמי השמים, ולכן שלש צדיקים אלו גילו לנו שלש דרכים איך לעלות מן הארץ לשמים, על ידי תפילה תורה ויחודים, אשרי מי שזוכה לעסוק בהם תמיד, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו צל כנפי ידו יתברך, ונזכה להתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת שמיני ה'תשס"א

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ', המדבר מענין שררה ומנהיגות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, איתא בפרק שני מסכת יומא בראשונה כל מי שרצה לתרום תרומת הדשן תורם וכו', פירוש, דורות הראשונים שהיו צדיקים, בשביל זה כל מי שרצה לזכות בהתנשאות, הנקרא דשן, כמו שכתוב |תהלים כ"ג| "דשנת בשמן ראשי" - תורם, והיה מנהיג הדור, ובזמן שהן מרובין, רצין ועולין בכבש, כל הקודם את חברו בארבע אמות-זכה, היינו כשהיו מרובין, רצין, שכל אחד אומר אני רוצה להנהיג הדור |עי' חגיגה י"ג|, היינו מי שידע והשיג יותר בסודות התורה, לזה היו ממנין פרנס על הצבור, וזהו 'כל הקודם את חברו בארבע אמות, היינו ארבע אמות של הלכה' |ברכות ח|, 'זכה'-זה היה זוכה לתרומת הדשן, לבחינת "דשנת בשמן" וכו', ואם היו שניהן שוין, הממונה אומר להן הצביעו, ומה הן מוציאין, אחת או שתים, ואין מוציאין אגודל במקדש, פירוש, כשהיו שנים שוין בהשגת התורה, שעל-ידה היו זוכין להתנשאות, כמו שכתוב |משלי ח| "בי מלכים ימלכו", וכל אחד רצה ההתנשאות, אזי הממונה, היינו היצר הרע, היה מסית ואומר להם הצביעו, היינו שיראה איזה צביעות בפני המון עם, כדי שיחזיקו אותו ויקבלו אותו לרב, והממונה, היינו היצר, פיתה את כל אחד על צביעות, והקל להם ואמר להם ומה הן מוציאין, אחת או שתים, פירוש, אמר 'ומה הן', היינו מה היא עבירה בזה, שתוציא צביעות פעם אחת או שתים, ואחר-כך כשתהא מוחזק אצל המון עם לצדיק, אזי תחזיר לצדקתך ולאמתתך, אבל הצדיקים האלו-אין מוציאין שום צביעות, ואין שומעין לעצת יצר

הרע, מחמת גודל הכרתם בגדלות הבורא, 'שמלא כל הארץ כבודו' |ישעיה ו|, ורואה ויודע הכל, ומתביישין לפני השם יתברך להראות איזהו צביעות, וזהו 'אין מוציאין אגודל במקדש', היינו שכלם, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה, |ברכות לג| 'מי שיש בו דעה כאלו נבנה מקדש בימיו'.

מעשה שהיו שניהם שוין ורצין ועולין בכבש, ודחף אחד מהן את חברו ונפל, ונשברה רגלו, וכיון שראו בית-דין שבאין לידי סכנה, התקינו שלא יהא תורמין אלא בפייס, נשברה רגלו, היינו כפירה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, |מכות כ"ג| 'בא חבקוק והעמידן על אחת-וצדיק באמונתו יחיה', מחמת קנאה שקנא את חברו, שהיה שניהם שוים בהשגת התורה, וחברו דחף אותו, על-ידי-זה כפר בעיקר, גם ירבעם אמר מי בראש |סנהדרין קב|, כמו שמצינו בדור הזה, שכמה בני-אדם נפלו מאמונתם מחמת שרואים שבני-גילם עלו לגדלה, ובודאי מה שדחף אותו ולקח גדלה לעצמו היא עזות, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה |סנהדרין קה| 'עזות-מלכותא בלא תגא', התקינו שיהא תורמין על-ידי פיוס, היינו מתחלה היו רוצים בהתנשאות לשם שמים, אבל עכשיו שההתנשאות היא בשביל כבוד עצמו, התקינו שלא ירדוף שום אדם אחר התנשאות, אלא יברח מן ההתנשאות, 'ואין תורמין אלא על-ידי פייס', פירוש, היינו לא ירצה שום אדם בהתנשאות, אלא עד שיבואו כל העם ויפיסו אותו שיקבל רבנות, אזי יקבל, אבל בלא פיוס לא יקבל, ולא ירדוף אחר התנשאות, כי לא מצינו בדור הזה שיהא כונתו לשם שמים , כמו שמצינו |הוריות יג| שהתקין רבן גמליאל כבוד לעצמו וכבוד לנשיא וכבוד לאב-בית-דין, ואחר-כך כשראו רבי מאיר ורבי נתן, התיעצו לבטל הדבר, ובודאי לא היו כונתם, חס ושלום, בשביל כבוד עצמם, אלא בשביל כבוד השם יתברך, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זאת את עוצם הגנות והחרפה של מי שרץ אחר הכבוד וההתנשאות, ואת עוצם המעלה והחשיבות של מי שבורח מן הכבוד והגדולה, ועובד את הקדוש ברוך הוא בדרך הצנע לכת, ורביז"ל מכניס כל זה בדרך נפלא בדברי המשנה במסכת יומא, שמדבר מריצת הכהנים לעבודת בית המקדש, ואיתא שמה, בראשונה כל מי שרצה לתרום תרומת הדשן תורם, היינו בדורות הראשונים שהיו צדיקים אמיתיים דבוקים בו יתברך בדביקות אמיתי, אזי כל מי שהיה לו רצון להנהיג את הדור, היה מנהיג, כי בוודאי הרצון שלהם היה נובע מן הקדושה, שרצה הצדיק לזכות את הרבים ולקרבם אל השם יתברך, ולדבקם בו, וכשהם מרובין, היינו שהיו כמה וכמה צדיקים שהיו ראויים

למנהיגות, אזי כל מי שקודם את חבירו בד' אמות זכה, הד' אמות מרמזים על הדביקות האמיתי בו יתברך, שהם הד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה, והד' שמות הקדושים הקשורים בהם, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ואת הצדיק שזוכה להיות דבוק בקביעות עצום בשמות אלו, ותמיד מאירין לפני עיניו ואינם זזים ממנו כרגע, הוא היה זוכה להנהיג את הדור, כי כדי להיות מנהיג אמיתי, צריכין לבטל את כל הישות לגמרי, ותמיד יהיה ייחודי שמותיו יתברך לפני עיניו, ולא ירצה שום כבוד וגדולה מחמת עצמו, רק יהיה בטל ומבוטל באור אין סוף ברוך הוא, וכל זה נקרא סתרי תורה, וכבר אמר רביז"ל |ספר המדות אות עצה סי' א'| אל תשאל עצה אלא ממי שיודע סתרי תורה עיין שם, נמצא שכל הקודם את חבירו בד' אמות, היינו מי שזוכה להתעלות בדביקות זו של הד' עולמות, הוא זוכה להנהיג את הדור.

ואם היו שניהם שווין, היינו אם היה בדור שנים שהיו ראוים לאותו אצטלא, אזי היו צריכין לבחור ביניהם, כי תמיד יש בחינת "חד בדרא" שאליו שייך המנהיגות והשררה, כי הוא בחינת ראש כל הצדיקים, ואם היה בדור שניהם שנדמה להם שהם בחינת "חד בדרא", אזי צריכין לבחור ביניהם, ואזי גם הבעל דבר שהוא היצר הרע, נכנס בתוכם, ורוצה להסית ולפתות את הצדיקים האלו שיראו איזה צביעות בפני ההמון עם, כדי שיקבלו אותם לרב ומנהיג, ובא להם בדרך ערמה, שלא צריכין להראות את הצביעות בקביעות ולזמן ארוך, רק פעם אחת או שתים, בדרך עראי, כדי שיקבלו ההמון עם אותם עליהם, ואחר כך יחזרו לתמימותם וישרותם, אבל הצדיקים האמיתים האלו אין מוציאין שום צביעות, ואין שומעין לעצת היצר הרע, מחמת גודל הכרתם בגדולת הבורא, כי מי שזוכה להרגיש אמתת מציאותו יתברך החופף עליו תמיד, אי אפשר לו להראות שום צביעות אפילו לרגע קטנה, כי זה מאוס ונמאס בעיניו, והוא אבי אבות הטומאה ממש, כי איך יכול להראות איזה ישות וגיאות שמגרש את השכינה הקדושה, ואומר עליו הקדוש ברוך הוא, אין אני והוא יכולין לדור בעולם |סוטה ה.|, וזהו "אין מוציאין אגודל במקדש", היינו אלו שעומדים במקדש ה', שאצלם נבנה תכונת שכלם בשלימות, שזה נקרא בנין בית המקדש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ג.| כל אדם שיש בו דיעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו, אצלם אי אפשר להוציא "אגודל" היינו איזה גדלות וצביעות, כי אצלם זה טומאה ממש שאסור להכניס במקדש, ולכן הם בורחין מכל מיני גדולה וכבוד לגמרי.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבוודאי מי שיש לו קצת יישוב הדעת, אינו רוצה שום כבוד

וגדולה כלל, וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ד| מי שרוצה כבוד הוא שוטה וכו' עיין שם, אבל אף על פי כן יש יצר הרע גדול אצל קצת בני אדם, להיות רב ומנהיג, ולהנהיג שררה על הצבור, עד שיש בני אדם שמוכנים לבזות עצמם בכל מיני חרפות ובזיונות, כדי להגיע אל איזה כבוד המדומה, שמבזה את עצמו ממש, מחמת נדמה לו שיש בני אדם שנותנים לו כבוד, האם יש טפשות גדולה מזו, וכבר אמר רביז"ל לאחד שבא לפניו, ואמר לו שיש לו תאוה להיות רב ומנהיג, שקוראין "גוטער איד", ואמר לו רביז"ל, למה אתה צריך את זה? הרי לא תוכל לברך ברכת המזון אחת עם כוונה כראוי, כי יהיה בדעתך כל הזמן איך לעשות תנועות וקולות משונות שיתקבלו בעיני בני אדם, ולא תוכל לכוון את דעתך לשמים כלל, וכן סיפר רביז"ל, שפעם היה איזה רב שהיה מתפלל בחדר יחידי בתוך בית מדרשו כדרך קצת אדמורי"ם, והיה שומע בכל פעם מאחורי הדלת דחיפות וחריצות וכו', והיה נדמה לו שהחסידים דוחפים עצמם סמוך להדלת לשמוע תפלת רבם, ולכן היה מתעורר בכל פעם להתפלל ביותר התלהבות וביותר כוונה, וכן הדבר נמשך זמן רב, עד שביום אחד נתוודע לו שהדחיפות היה מתנועת איזה חתול שהיה מגרד עצמו בכל פעם על הדלת בשעה שהיה מתפלל, וסיים רביז"ל, נמצא שכל השנים היה מתפלל בשביל החתול... ולכן אשרי מי שאינו שם לב לאחרים כלל, רק מכוון את כל לבו רק אליו יתברך בכל עניניו, ואז יזכה לכבוד אמיתי, היינו לדביקות בו יתברך.

ומסיים רביז"ל את פירוש המשנה הנ"ל, פעם היה מעשה ששניהם היו שוין ורצין על הכבש, ודחף אחד את חבירו, ונשברה רגלו, התקינו בית דין שלא יהיו תורמין אלא בפייס, כי מיד שאדם נכנס לתאוה זו של שררה והתנשאות, הוא נכנס לתוך סכנה גדולה של קנאה שנאה ומחלוקת, כי הרי כשאחר יקח איזה שררה ומנהיגות במקומו, יקנא בו מאד, ויתחיל לשנוא אותו ולחלוק עליו עד שיתיר את דמו רחמנא ליצלן, וכמו שבאמת מסופר בירושלמי |שם ביומא| מעשה כזאת, שבשעה שרצו שניהם על הכבש וראה אחד מקדים את חבירו, הוציא סכין והרג אותו, הרי גם במקום מקודש של הבית המקדש, ועל המזבח ממש, היה שייך ענין של רציחה מחמת תאוה להתנשאות וכבוד, וכאן מסופר שאחד דחף את חבירו ונשברה רגלו, שזה מרמז על כפירות רחמנא ליצלן, היינו כשראה שהשני הצליח יותר ממנו, ובחרו בו להיות רב ומנהיג, על ידי זה נשברה אמונתו ויצא לכפירות ולתרבות רעה רחמנא ליצלן, וכמו שראינו בחוש כמה פעמים במשך הדורות, שהיו שתי אחים ראויים לירש גדולת אביהם באיזה הנהגה והתנשאות, ועל ידי שבחרו

באחד יותר מן השני, יצא השני לתרבות רעה וגם השתמד רחמנא ליצלן, והכל עבור התנשאות של שטות, שרצה שבני אדם יקבלו אותו לגדול וחשוב, שבאמת הכל הבל וריק, והעיקר רק להיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, ולא לרצות שום כבוד מבני אדם כלל.

ולכן לבסוף התקינו שלא יהא תורמין אלא על ידי פייס, היינו שלא ירצה שום אדם בהתנשאות, עד שיבואו כל העם ויפייסו אותו שיקבל הרבנות, כי זהו סימן מובהק מן השמים שיש לו הכוחות לזה, כשבני אדם באים ומבקשים ומתחננים אליו שיהיה ראש ומנהיג עליהם, והוא סימן שיכול להנהיג ולהדריך אותם ביראת ה' טהורה, ולגלות להם אמתת מציאותו יתברך, אבל עד אז לא ירצה אדם לקבל על עצמו שום מנהיגות ושררה, אלא אדרבה, יברח מן הגדולה לגמרי, ומזכיר רביז"ל את דברי הגמרא |סוף הוריות|, איך שרבן גמליאל התקין כבוד לנשיא וכבוד לאב בית דין, ואחר כך בא רבי מאיר ורבי נתן, והתייעצו לבטל הדבר, ונענשו אחר כך על זה, שרבי מאיר לא הזכירו אותו מפורש במשנה, אלא בשם "אחרים אומרים", ורבי נתן בשם "יש אומרים", כי אין זה ענינו של אדם להתערב בחלוקת הכבוד לגדולי וראשי הדור, ואף על פי שבוודאי היה כוונתם לשם שמים, וכמבואר שם בגמרא, אף על פי כן נענשו, כי הדבר הכי נכון לברוח מכל מיני ענינים של כבוד וגדולה, ולא להתערב בהם כלל, ולכן אשרי מי שזוכה לבטל את עצמו לגמרי באור האין סוף ברוך הוא, ואינו מבקש שום דבר בלתי כבודו יתברך, ואז יזכה להיות דבוק בחיי החיים, ויאיר עליו הארת מלך הכבוד, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את הפגם של נדב ואביהוא, |ויקרא י'| ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לו צוה אותם, ונחלקו רבותינו מה היה הפגם שלהם, יש אומרים שהורו הלכה בפני רבם, ולא היה להם הכנעה אמיתי לפני משה רבינו, וכמבואר יותר בגמרא |סנהדרין נ"ב.|, כבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך, ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן וכל ישראל אחריהן, אמר לו נדב לאביהוא, אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור? עיין שם, הרי שהיה אצלם פגם של התנשאות שרצו להנהיג את הצבור, ועוד נתאוו לזה בחיי רבם ואביהם, ועל זה יצא בת קול ואמר, הרבה גמלים קטנים נעשו אוכף על גבי אמותם, כי איך יתאוו כבוד וגדולה בשעה שרבם ואביהם קיים? ועוד, הרי משה ואהרן קיבלו את המנהיגות מן השמים בעל כרחם, והיה להם ללמוד מהם לברוח מן ההשנאות

לגמרי, כי אצל משה ואהרון מצינו שברחו מן הגדולה, כי במראה הסנה פיתה הקדוש ברוך הוא את משה רבינו שילך להיות מנהיג ישראל, ולגאלם ממצרים, ולא רצה ללכת, ואמר |שמות ג'| שלח נא ביד תשלח, היינו ביד מי שאתה רגיל לשלוח, והוא אהרן, כמו שפירש"י, כי אהרן היה מבוגר ממנו ג' שנים, והיה מורה להם במצרים, ולא רצה משה רבינו שום כבוד וההתנשאות, ובפרט לא בפני אחיו, עד שלסוף הוכרח ללכת בשליחות הקדוש ברוך הוא בעל כרחו, ואמר לו הקדוש ברוך הוא על אהרן, |שם| וראך ושמח בלבו, לא כשאתה סבור שיהא מקפיד עליך שאתה עולה לגדולה, אלא אדרבה ישמח מאד, כי גם הוא אינו רצה שום שררה וגדולה לעצמו, וישמח מאד על שנעשה אחיו הקטן גדול ממנו, ועל שם זה זכה לעדי החושן הנתון על הלב, שהיה החושן מזכיר שמות ישראל לפניו יתברך, כי על ידי שברח מן הגדולה לגמרי, ושמח מאד בגדולת משה, על ידי זה ניתן לו הכהונה להזכיר תמיד זכיותיהם של ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, ולכן ביום הקמת המשכן שנכנס אהרן הכהן לגדולתו, וכן משה רבינו גמר להקים את המשכן בכל תפארתו, באותו היום נפרע מנדב ואביהוא, שלא ברחו מן השררה והגדולה כראוי, ועל ידי זה נתקדש שמו יתברך, ויצא לימוד אמיתי לכל נשמות ישראל לדורות עולם, איך צריכין לבטל עצמם לגמרי אל הקדוש ברוך הוא, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת הביטול והענוה באמת, ונזכה להכלל בכבודו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תזריע מצורע התש'ן

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ג' המדבר מכח הנגינה עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י הנה תורה זו נשתלשלה על ידי סיפור שהיה אצל רביז"ל בעיר ברסלב כי היה חזן אחד עז פנים שהיה מתנגד לאנשי שלומינו ובליל שבת קודש היה רביז"ל על סעודת שלום זכר של אחד מאנשי העיר וכיבד רביז"ל לחזן הנ"ל לזמר איזה ניגון ולא רצה בעזותו ואמר שאין לו קול: ואזי ענה ואמר רביז"ל אני כבר אתן לך קול... ובימים מועטים יצא קול בעיר שהחזן הנ"ל הוא בעל עבירה גדול רחמנא ליצלן ונתקיים דברי רביז"ל הנ"ל: ואחר כך באיזה ליל מוצאי שבת קודש בא החזן הנ"ל לרביז"ל ורצה להחניף אותו קצת והתחיל לשורר בעצמו את זמר "המבדיל" ובאמצע הזמר במקום לומר חלפה עונת מנחתי: טעה ואמר

חלפה עונת מיטתי: ונעשה שם בין אנשי שלומינו צחוק גדול ולבסוף נתגלה קלונו ברבים ותפסו אותו עם עבירות גדולות רחמנא ליצלן והיה דרכו לילך לאיזה בית בסוף העיר סמוך להיער וכששאלו אותו מה הוא עושה שם היה אומר שהוא אוהב לשמוע את קול צפצופי העופות וכו': אבל לבסוף נתגלה האמת שהיה עושה שם עבירות רחמנא ליצלן ואז אמר רביז"ל כל התורה הזאת שמדבר מפגם המנגן רשע ומצפצופי העופות ואיך שזוכים להנצל מקולו הפגום |ואנשי שלומינו אומרים שלכן התחיל רביז"ל את התורה הנה מי ששומע נגינה ממנגן רשע וכו': ואמר כך אמר וכששומע ממנגן כשר והגון אזי טוב לו וכו': כי החזן הנ"ל היה אז כשרביז"ל אמר תורה זו ולא רצה רביז"ל שיחשוב שהוא מכוין עליו במה שמדבר ממנגן כשר ולכן פתח את דבריו מי ששומע נגינה ממנגן רשע וכו': והבן|. רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו| הנה מי ששומע נגינה ממנגן רשע קשה לו לעבודת הבורא וכששומע ממנגן טוב והגון אזי טוב לו: כי הנה קול הנגינה נמשכת מהצפרים כדאיתא במדרש |ויקרא פרשה ז'| מפני מה מצורע טהרתו תלויה בשתי צפרים חיות טהורות יבוא קלניא ויכפר על קלניא כי נלקה מחמת קולו שדיבר לשון הרע נמצא מי שהוא כשר נמשכת הנגינה שלו מהשתי צפרים חיות טהורות: וכתוב בזוהר |ויקרא נ"ג| שהשתי צפרים הנ"ל ינקין מאתר דנביאין ינקין ולכך נקרא המנגן חזן מלשון חזון היינו לשון נבואה כי לוקח הנבואה מאתר דנביאים ינקין וכשהמנגן הוא רשע אזי הוא לוקח הנגינה שלו מצפרים אחרות שבקליפה וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י כי הנה מבואר בזוהר הקדוש שקול הנגינה של האדם נמשכים מן הצפרים אם נגינתו הוא בקדושה נמשך נגינתו משתי צפרים חיות טהורות ואם נגינתו אינה בקדושה אזי נמשך קול נגינתו מן הצפרים שבקליפה כי הנה שתי צפרים אלו מרמזים על ספירת הבינה והמלכות וכשאדם זוכה להם בקדושה ומתבונן מכל דבר איך שמלא כל הארץ כבודו וכל פרט ופרט של הבריאה מגלה אלקותו יתברך וזה מביא אותו לקבל עול מלכותו יתברך עליו בשלימות: נמצא שעשה יחוד בין שני ספירות אלו בינה ומלכות ואיש כזה ממשיך קול נגינתו משני ספירות אלו כי מחמת שהוא מתבונן מכל דבר לראות אלקותו יתברך ומשתדל בכל עת לקבל על עצמו עול מלכות שמים באמת אזי כל הדיבורים שיוצאים ממנו וגם קול נגינתו הוא תמיד בקוטב זה לייחד הבינה והמלכות ולוקח קול נגינתו מאתר דנביאים ינקין וזהו באמת גם כל סוד הנבואה שהנביא מתבונן בכל דבר שרואה לראות אלקותו יתברך ולשמוע קולו יתברך מכל פרט ופרט של הבריאה ואחר כך

הוא הולך ומגלה את קול נבואתו להבריות בכדי שיקבלו עליהם עול מלכות שמים באמת ועל ידי זה נעשה יחוד בין בינה ומלכות כנ"ל ולכן נקרא המנגן חזן מלשון חזון כי מי שמנגן בקדושה קול נגינתו נמשך מן המקום שנביאים לוקחים השגות נבואתם.

והנה מי שהוא חזן ושליח צבור הגון וכל כוונתו הוא רק להתדבק בו יתברך מתוך תפילתו על ידי זה מקבל קול נגינתו מצפרים אלו שבקדושה כי באמת זהו כל הענין של שליח ציבור שהוא צריך להיות היותר חשוב והיותר הגון מכל הציבור |כמובא בשו"ע או"ח הלכות ראש השנה| ועיקר חשיבותו כשהוא שבור בעצמו ושפל בעיניו וכמוזכר שם בשולחן ערוך מדברי הגמרא שיהיה ביתו ריקם ולבו נשבר וכו': כי אז כשמתפלל לפני העמוד אזי כל כוונתו הוא רק לשפוך את לבו לפניו יתברך ולא שיהיה נראה קולו בעינו הבריות וכשמתפלל באופן כזה מתעורר כל השומע קולו לעבודת השם יתברך ונכנסים בהם הרהורי תשובה אמיתיים על ידו.

ואמר מוהרא"ש נ"י שבאמת כל הניגונים שנוהגים לזמר בתפוצות ישראל בשבתות וימים טובים וכו': בפרט אלו שנוהגים לזמר בהימים הנוראים של ראש השנה ויום הכיפורים |שעל פי רוב אז מאריכים מאד בנגינות וסלסולים וכו'| בכל אלו יש סודות גדולות ורזין עליונים כי יש הרבה כוונות שצריכים לכוין בכל מקומות התפילה וכמבוארים באריכות בסידורי האריז"ל ובסידור הרש"ש ז"ל וכו' ובכדי ליתן זמן להחזן ושליח ציבור לכוין כל אלו הכוונות לכן מאריכים בכל מקום בנגינות וסלסולים ובתוך כך יש זמן לכוין כל הכוונות ואף על פי שבמשך הדורות זעירין אינון מאד שיש להם שייכות לכוונות והשגות אלו אף על פי כן הניגונים הקדושים נשארו קודש בין עם ישראל ועל ידי שאנו מקשרים עצמינו בתפילתינו לאלו שמכוונים הכוונות זה נחשב לנו כאילו יש לנו גם כן שייכות לכל זה.

והנה להיפך מי שהוא מנגן רשע הוא מקבל נגינתו מהצפרים טמאות שבקליפה וכמו שיש בינה ומלכות מצד הקדושה כמו כן יש את זה בצד הקליפה ובמקום להתבונן באלקותו יתברך מכל פרט של הבריאה הוא מתבונן בכל מיני שיקוץ ותיעוב והרהורים רעים רחמנא ליצלן ומזה נכנס בו ישות וגאווה גדולה כאילו הוא הכי גדול והכי חשוב שזהו מלכות דקליפה שאומר אנא אמלוך ורוצה כבר למלוך ולהשתלט על אנשים אחרים וכשאיש כזה משמיע קולו בטומאה וגם מנגן בניגונים כדי להראות קולו בפני הבריות אזי הוא מזיק מאד לכל אלו השומעים קולו

ומכניס בהם מחשבות לא טהורות וכו': כי כל עיקר קולו נמשך מן הצפרים הטמאות והוא כדוגמת המצורע שנלקה מחמת קולו: כי המצורע פגם בקולו בכל מיני דיבורים אסורים של רכילות ולשון הרע וגרם שנאות ופירודים בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו ועל ידי זה נעשה מצורע שנקרא סגירותא דבלשון התרגום אונקלוס: כי נסגר ממנו כל האורות העליונות כמובא בדברי הזוהר הקדוש בבחינת סגירותא דנהורא עילאה |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א| וזהו עיקר פעם הצרעת כי אף על פי שרואים שיש הרבה בני אדם שמדברים כל מיני דיבורים אסורים ולכאורה אינם נראים כמצורעים אבל באמת הם מצורעים גדולים ברוחניות כי נסגר מהם כל אור אלקותו יתברך המאיר בכל הארץ והם בחינת סגירא הנ"ל שנסגר ממנו כל האור האלקי לגמרי והוא תכלית ההיפך של החזן דקדושה כי החזן דקדושה משיג חזון ונבואה מכח דבר אבל המנגן הרשע נסתר ממנו כל חזון ורואה רק טומאה וקליפות וכו' והוא מלא ישות וגאווה ולכן קולו מזיק מאד לעבודת השם יתברך וצריכים להשמר ממנו לגמרי.

ואומר רביז"ל והתיקון הוא שיוכל לשמוע נגינה מכל אדם הוא על ידי שילמד בלילה תורה שבעל פה היינו גמרא שהיא בחינת לילה כדאיתא במדרש כשהיה משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה לא היה יודע מתי יום ומתי לילה רק על ידי זה כשהיה לומד תורה שבכתב היה יודע שהוא יום וכשלמד תורה שבעל פה היה יודע שהוא לילה נמצא שתורה בעל היא בחינת לילה וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין כ"ד.| במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי וכתיב |בראשית א'| ולחשך קרא לילה: היינו על ידי שילמד ש"ס יתקן השית עזקאין שבקנה שמהם יוצא הקול וזהו |איכה ב'| קומי רוני בלילה היינו שתהיה תקומה להרינה היינו על ידי הלילה שהיא גמרא ש"'ס וכו': עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י כי הנה בוודאי קשה מאד להשמר לגמרי לא לשמוע שום קול נגינה ממנגן רשע כי איך האדם יכול לדעת מי הוא המנגן ההגון ומי לא וגם לפעמים בעל כרחו האדם שומע ניגונים מאינשי דלא מעלו ואיך יכול להנצל מזה מגלה רביז"ל שעיקר התיקון הוא על ידי שילמד בלילה תורה שבעל פה כי מעלת לימוד תורה שבעל פה בלילה אין לתאר ואין לשער כלל וכמעט אין פרשה בזוהר הקדוש שלא ידבר ממעלת לימוד תורה שבעל פה בלילה כי אז בלילה בפרט בעת חצות הוא עת רצון גדול מאד בשמים וכל העולמות פתוחות ומי שיושב ולומד אז השכינה כנגדו ממש בבחינת מה שכתוב שפכי כמים לבך נכח פני ה' הנאמר על זמן חצות כמובא בכמה מקומות בזוהר הקדוש| כי אז רוב אנשי העולם שקטים ונחים

מעבודתם וטרדתם של כל היום ולכן אפשר לאדם לבא לידי ביטול אמיתי אז להשם יתברך |עיין היטב ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ב| ומצינו גם בכמה מקומות בדברי חכמינו הקדושים שהפליגו במעלת לימוד התורה הקדושה בלילה ואמרו לא איברי לילה אלא לגירסא וכן אמרו כל הלומד תורה בלילה נמשך עליו חוט של חסד ביום וכן מביא הרמב"ם |הלכות תלמוד תורה| שאין אדם זוכה לכתרה של תורה אלא בלילה נמצא שעל ידי שאדם נזהר מאד בלילותיו הוא יכול לבא לדביקות אמיתי בו יתברך ולקנות דברי התורה הקדושה בלבו באמת.

אבל זה לעומת זה עשה האלקים ודייקא בלילה מתגברת ומתפשטת הסיטרא אחרא מאד וכל הבתי קולנוע ובתי ההצגות משחקי קלפים וכו': כולם פתוחים בלילה וממשיכים בני אדם לתוכם והכל הוא מעשה בעל דבר לחטוף ולגזול מן האדם את לילותיו ולהרחיקו על ידי זה מהשם יתברך וזהו מה שמוזכר בזוהר הקדוש |פרשת ויחי רי"ז| כד אתפליג ליליא כדין כרוזא כריז כצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני אדם: כי אז בחצות לילה הסיטרא אחרא פורשת פח ורשת לבני אדם כדי לחטוף אותם בתוכו ואם האדם הולך בשרירות לבו ואינו נזהר מתחבולות היצר הרע אזי נתפס בתוך פח ורשת הנ"ל באין מבין ומאבד כל ימיו ושנותיו בהבל וריק מה שאין כן אם האדם זוכה להתגבר בלילה בלימוד התורה ותפילה להשם יתברך אזי אפילו אם כבר נקשר בכל מיני קשרים להסיטרא אחרא חס ושלום אזי בחצות לילה ניתר כל הקשרים והפח נשבר ואדם זוכה להמלט ממנו.

ואמר מוהרא"ש נ"י וזהו מעלת אמירת תיקון חצות בכל לילה כי על האדם לדעת שכמו שתפילת שחרית מנחה מעריב גורמים תיקונים גדולים ונפלאים בכל העולמות כמו כן הוא עם אמירת תיקון חצות ובאמת כל התיקון חצות לוקח רק כמה דקות ספורות ועל פי רוב האדם ממילא ער באותו זמן אבל אף על פי כן הדבר מזולזל מאד בעיני הבריות ולמה לא יתפוס האדם לעצמו תיקון נורא ונפלא כזה ואף על פי שבאמת אין אנחנו יודעים עד היכן מגיעים כל התיקונים האלו וזעירין אינון מאד שיודעים לכוין הכוונות והתיקונים שיש בכל דבר אבל וכי מחמת שאין האדם יודע לכוין כל הכוונות והתיקונים של תפילת שחרית מנחה מעריב לא יתפלל אותם בזמנם: ולכן למה יגרע תיקון חצות מן התפילות האחרות הלא גם היא נזכרת בשולחן ערוך |או"ח סי' א'| שראוי לכל ירא שמים להיות מיצר ודואג על החורבן וטוב לכוין המשמרות שמשתנה הלילה וכו': ולכן אשרי הזוכה לשמור על לילותיו מאד עם תורה ותפילה ולומר את התיקון חצות שתיקן לנו האריז"ל כי אז ירגיש טעם אחרת בכל החיים ויתענג בנועם זיוו השכינה הקדושה

בזה ובבא לנצח אשרי לו ואשרי חלקו.
והנה רביז"ל אומר שעיקר הלימוד בלילה צריך להיות בתורה שבעל פה ובששה סדרים ועל ידי זה האדם ניצל מקול הניגון של החזן הרשע כי ששה סדרים הם התיקון של שש טבעות הקנה שמשם יוצא הקול והענין בזה כי הנה עיקר מעלת עם ישראל על שאר אומות העולם הוא על ידי שיש להם תורה שבעל פה שמגלה אלקותו יתברך מכל פרט ופרט של הבריאה כי תורה שבכתב עם כל מצוותיה וסיפוריה וכו': בה יש גם אחיזה לאומות העולם כי היא נתנה להכתב ומצינו שגם אומות העולם כתבו את התורה: אבל תורה שבעל פה נמסרה מפה לפה רק לעם ישראל וכמו שאמרו חכמינו הקדושים ידע השם יתברך שעתידים אומות העולם לומר אנו כישראל ולכן נתן להם תורה שבעל פה עיין שם: כי על ידי תורה שבעל פה נתגלה אלקותו יתברך מכל פרט ופרט איך שדומם צומח חי מדבר הכל לכל אלקותו יתברך כי בדומם יש כל הדינים וההלכות השייכים לדומם בניית הקרקע והבתים וכו' וכן בצומח הלכות זרעים ותרומות ומעשרות וכן בחי כל הלכות בהמות וחיות טהורות וטמאות וכו' ובמדבר כל הלכות שבין אדם לחבירו ואין שום דבר הפקר בעולם כלל ואפילו כשיש מחלוקת וריב בין שני בני אדם בוודאי יש בזה סודות גדולות מאד כי שנים שאוחזים בטלית וזה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה וכו' למה דווקא שני אלו חולקים בדבר מן הסתם שהטלית הזה שייך לשורש נשמתן ולכן יחלוקו והתורה שבעל פה מגלה לנו שאין שום דבר הפקר כלל וכשנתגלה כל זה אל האדם איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל אזי כבר אינו צריך לפחוד אפילו מהניגון של האדם הרשע כי מחמת שכבר הרגיל את עצמו לראות אלקותו ולשמוע קולו יתברך מכל פרט ופרט של הבריאה שהוא סוד הנבואה כנ"ל על ידי זה יכול להעלות הטוב שיש אפילו בהמנגן הרשע ואין זה מבלבל אותו כלל כי זהו מעלת לימוד תורה שבעל פה שמגלה לאדם את אלקותו יתברך בגילוי נורא ונפלא מאד עד שאין שום דבר שבעולם יכול להסתיר ממנו אלקותו יתברך ולכן אפילו בתוך הניגון של הרשע הוא יכול למצוא ניצוצי קדושה ולקשר הכל להשם יתברך ואין הדבר מזיק לו כלל וכלל.
וזהו מה שמסיים רביז"ל שזה היה מדריגת דוד המלך עליו השלום שנאמר אצלו |תהילים ע"ח| מאחר עלות הביאו היינו שדוד המלך עליו השלום היה יכול לתקן ולהעלות גם הנגינה שאינה מאדם כשר להעלותה אל הקדושה זהו מאחר עלות הביאו היינו גם הנגינה שהיא מאחורי הקדושה בחינת מאחר עלות גם הנגינה הזו היה יכול לתקן ולהעלות ממנה מלכות דקדושה כי אצל דוד המלך עליו השלום מצינו

שהיה קם בחצות לילה והיה עוסק בתפילה להשם יתברך ובתורה שבעל פה ועל ידי זה היה לו הכח להעלות כל מיני ניגונים להשם יתברך וכן היה אצל הצדיקים שבכל דור ודור שדבקים בתורה שבעל פה על ידי זה יש להם כח להחזיר בני אדם בתשובה כי התורה שבעל פה מאיר עיניהם כל כך עד שיכולים להתבונן באלקותו יתברך מכל פרטי הבריאה ועל ידי זה הם יכולים להחזיר כל הבריות להשם יתברך אשרי הזוכה להתקרב אליהם ולקבל מהם לימודם באמת.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל לפרשת השבוע |פרשת תזריע מצורע| בקשר נורא ונפלא מאד כי הנה בפרשת השבוע מדבר מטהרת המצורע וכתיב |ויקרא י"ד| זת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן וכו': וציוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואיזוב וכו': כי הנה פגם המצורע הוא מחמת שפגם בקולו כנ"ל ועל ידי זה המשיך קול נגינתו מהצפרים טמאות שבקליפה והוא סימן שהוא רחוק לגמרי מתורה שבעל פה ואינו שומע קולו יתברך מכל פרטי הבריאה שהוא סוד הנבואה כנ"ל רק אדרבה נסגר ממנו כל האורות העליונות ונעשה בבחינת סגירו דנהורא עילאה ולכן עיקר תקנתו על ידי שיבוא להצדיק שיש לו כח להעלות גם אלו שהם מאחורי הקדושה והם יכניסו בו סוד תורה שבעל פה שיזכה לשמוע קולו יתברך מכל הבריאה וכבר יתקן את קולו לא לדבר עוד דיבורים אסורים של לשון הרע ורכילות רק אדרבה יכניס כל קולו בעבודת הקודש לקום בלילה ולעסוק בתורה שבעל פה ותפילות ושירות ותשבחות להשם יתברך וזהו זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו היינו שעיקר טהרת המצורע בתורה הקדושה בבחינת תורת המצורע והובא אל הכהן היינו שיזכה לבא אל הכהן שהוא בחינת הצדיק שבדור שיש לו הכח להעלות כל אלו שהם מאחורי הקדושה וציוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות היינו שהכהן כבר יקשר את קולו להצפרים טהורות שבקדושה שיזכה להכניס כל פטפוטי דיבורו בתוך התורה הקדושה בדיבורים קדושים וכבר יאיר אצלו הארה מעין סוד הנבואה שהם יחוד השתי צפרים של בינה ומלכות כנ"ל ויתחיל לטהר מוחו ובינתו להתבונן באלקותו יתברך וגם יתקן את בחינת המלכות לעקור ממנו כל מיני ישות וגיאות ולהשפיל עצמו עד העפר וזהו עץ ארז ושני תולעת ואיזוב ואמרו חכמינו הקדושים |מובא שם בפירוש רש"י| מה תקנתו ויתרפא ישפיל עצמו מגיאותו כתולעת וכאיזוב: היינו ענין תיקון המלכות כנ"ל כי מקודם כשפגם בקולו והיה דבוק בצפרים שבקליפה על ידי זה נכנס בו ישות וגיאות גדולה בבחינת אנא אמלוך כנ"ל אבל אחר שבא אל הצדיק והצדיק קישר אותו אל הצפרים שבקדושה על

ידי זה הוא יורד מגיאותו הגדולה שזהו בחינת עץ ארז ומשפיל עצמו עד עפר היינו בחינת שני תולעת ואיזוב: נמצא שעיקר תיקון המצורע שהוא בחינת פגם המנגן הרשע הנ"ל הוא דייקא על ידי התקרבותו אל הצדיק שיעלה ויתקן קול נגינתו וקול דיבורו עד שיחזור ויתדבק בו יתברך באמת.
וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל להפטרת פרשת השבוע בקשר חזק ועליון מאד: כי מפטירים במלכים ב' סי' ז' בענין ארבעה אנשים היו מצורעים פתח השער וכו': ואמרו חכמינו הקדושים שארבעה אנשים אלו היו גיחזי ושלשת בניו והנה מצינו בגיחזי שפגם מאד באמונת חכמים ולא שמר על דיבורו כלל וכשציוה לו רבו אלישע הנביא לילך להחיות בן השונמית וציוה לו לא לדבר עם שום בן אדם רק לשום את משענתו על פני הנער אבל גיחזי לא ציית לו רק התגאה מאד ואמר לכל מי שפגש שהוא הולך להחיות המת עם המשענת הזאת כאילו זה תלוי בו ובכוחו וזהו פגם הישות והגיאות ומצינו שהיה גם איש מנוול וכמו שאמרו חכמינו הקדושים על הפסוק ויגש גיחזי להדפה: ואמרו חכמינו הקדושים שאחזה בהוד יפיה וכו': וכן היה להוט מאד אחר הכסף והממון ובשעה שרבו אלישע אמר לו לא לקחת שום כסף וממון מנעמן גם לזה לא ציית ורדף אחריו וביקש ממנו כסף וזהב לכן לבסוף נענש ונעשה מצורע הוא ובניו עד סוף כל הדורות כי זהו פגם המצורע שפגם בקולו ובמידת הישות והגיאות ונסגר ממנו כל סוד הנבואה והתגלות החזיון שבקדושה ולכן נקרא בשם גיחזי מלשון גי חזון היינו גיאות וישות וחזי מלשון חזון כי היה בבחינת חזן ומנגן הרשע שלוקח קול נגינתו מצד הטומאה והקליפה כי מחמת שפגם באמונת חכמים וברבו הקדוש שהיה נביא האמת שגילה ופירסם אלקותו יתברך לכל הבריות והוא רצה להתחכם כנגדו ולקחת את הכבוד והמלכות לעצמו לכן נענש בעונש הצרעת ונסגר ממנו כל האורות העליונות לגמרי: והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתיים באמת ולדבק את קולינו בו יתברך תמיד עד שיהיו כל דיבורינו רק דיבורים קדושים של תורה ותפילה ונזכה להרבות מאד בלימוד התורה שבעל פה בלילה בפרט בעת רצון של חצות עדי נזכה לשמוע בקול שופרו של משיח בביאת הגואל צדק במהרה דידן אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תזריע מצורע התש'ן

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בסיפור מבעל תפילה מעשה י"ב דף קפ"א עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י רביז"ל ממשיך לספר: וגם אלו האלקות השוטים כנ"ל גם כן הלכו עמהם כנ"ל והלכו ובאו למדינה אחת: כי זהו מעלת הצדיקים האמיתיים שהם מאנשי מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהם יכולים להוריד את עצמם אפילו להכי ירודים והכי פחותים שבעולם וללכת ביחד עם אנשים שוטים שעדיין משוקעים בתאוות עולם הזה ובעוונותיהם הרבים שכל אלו הם בכלל שוטים וכמו שאמרו חכמינו הקדושים אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות.

ושאלו גם כן את השומרים על ענין המדינה ומי המלך שלהם: כי אם האדם רוצה לדעת את טיב המדינה אזי יסתכל על הראש והמנהיג כי כפי הראשים והמנהיגים כן שאר האנשים שבדור בבחינת זה דור דורשיו.

השיבו שמעת שהיה הרוח סערה הנ"ל אז בחרו להם בני מדינה זו שהתכלית הוא הדיבור וקבלו עליהם דברן בעל לשון ומלך: ובוודאי היה איזה אמת בתוך דברי הכיתה הזאת כי בוודאי תכלית גדול להשתמש עם הדיבור לדיבורים קדושים של תורה ותפילה ואין זה שלימות כלל להיות שתקן ולא לדבר וכמו שפעם אמר מוהרנ"ת ז"ל שלא היה רביז"ל ניחא ליה בעבודת השתקן אלא מצוה לדבר רק שצריכים לדעת מה לדבר אבל סתם לפטפט דיבורים יתרים ושיהיה האדם דברן גדול שלא יפסיק לדבר בכל עת אין בזה שום שלימות כלל ופגם המצורע |שמצינו בפרשת השבוע| שלקה מחמת שפגם בדיבורו וצריך להביא שתי צפרים חיות טהורות ואמרו חכמינו הקדושים |במדרש| יבוא פטטיא ויכפר על פטטיא עיין שם.

אחר כך מצאו איש אחד שהיה בעל לשון ומליצה ודברן מופלג מאד מאד וקבלו אותו למלך כי המלך מחל לו המלוכה מאחר שהוא בעל לשון כזה: כי הדברן הזה היה המליץ של המלך שידע איך להשתמש עם דיבורו להמליץ טוב על כל אחד מישראל כי זהו תכלית הדיבור כשאדם יודע איך לדבר מליצות ומשלים טובים על עם ישראל ולהמליץ בעדם לפני השם יתברך ואיש כזה חשוב מאד לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וידוע לנו הסיפור איך כשיצא הספר "ליקוטי תפילות" הקדוש של מוהרנ"ת ז"ל אמרו אליו אנשי שלומינו שהוא ראוי להיות הבעל תפילה וענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל לאנשי שלומינו הבעל תפילה הוא רביז"ל ואם אני מאנשי המלך אני הוא המליץ כי אני יכול להמליץ טוב בעד כל אחד ואחד מישראל עד שיתמלא מזה כמה גליונות שלימות כי זהו עיקר עבודת הצדיקים שהם תמיד מחפשים כל מיני לימוד זכות על עם ישראל בכדי להמתיק מעליהם כל מיני גבורות ודינים ולהמשיך חסדים ורחמים גמורים בעולם.

והבינו אלו הארבעה הנ"ל שבוודאי זהו המליץ שלנו |דהיינו המליץ של המלך

הנ"ל ובקשו גם כן אם אפשר להתראות עם המלך הזה ואמרו שיודיעו לו ויקבלו רשות כי לפני שנכנסים לאיזה צדיק אמיתי בוודאי צריכים לבקש הורמנא ורשות ואי אפשר להכנס בכל עת וזמן כפי שלבו חפץ.

והלכו ושאלו ונתן להם רשות ונכנסו אלו הארבעה אצל המלך של מדינה זו והוא היה המליץ של המלך כנ"ל והכירו זה את זה והיה ביניהם גם כן שמחה גדולה ובכיות כנ"ל: כי כשהצדיקים הגדולים נפגשים ביחד בוודאי יש ביניהם שמחה גדולה על שזוכים להתראות זה עם זה אבל מצד שני גם יש ביניהם בכיות גדולות איך זוכים למצוא שאר אנשי המלך ולקרב כל נשמות ישראל לאביהם שבשמים.

והלך המליץ עמהם גם כן והלכו יותר לבקש אולי ימצאו הנשארים דהיינו המלך וכו': כי ראו שהשם מצליח דרכם שהם מוצאים בכל פעם את חבריהם: כי זהו עיקר התחזקות הצדיקים האמיתיים שהם תמיד רואים איך שהשם יתברך עוזר להם בכל עניניהם ורואים ישועות השם גם בתוך תוקף דחקיהם בבחינת בצר הרחבת לי ובזה הם מקבלים אמונה וחיות שבוודאי יעזור להם השם יתברך להבא להוציא מכח אל הפועל כל מבוקשיהם.

ותלו כל זה בזכות הבעל תפילה הכשר שלהם שהוא עוסק תמיד להתפלל על זה ועל ידי תפילותיו זכו למצוא את חבריהם הנ"ל: כי בוודאי הכל הוא רק בזכות התפילה שאדם הוא זוכה להתפלל לפניו יתברך כי התפילה ממשיך שפע אמיתי בעולם וכל הישועות שלו תלויים רק כפי ההתחזקות בתפילה ומי שיש לו שכל וישוב הדעת אמיתי יודע שכל הישועות הנמשכות בדור הם רק בכח הצדיקים האמיתיים שעוסקים תמיד בתפילה והתבודדות אליו יתברך ומתפללים על כל הדור כולו ואשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיק כזה באמת.

והלכו יותר אולי יזכו למצוא גם השאר והלכו ובאו למדינה אחת ושאלו גם כן על ענין המדינה ומי המלך שלהם השיבו להם שהם מן הכת שבחרו להם את השמחה ומשתה לתכלית וקבלו עליהם איזה שיכור אחד שהוא בשמחה תמיד להיות מלך עליהם: כי גם הכת הזה היה להם איזה שייכות אל התכלית כי בוודאי עיקר התכלית היא לשמוח תמיד בכל ימיהם אבל צריכים לדעת עם מה לשמוח דהיינו עם אלקותו יתברך ותורתו הקדושה ושאר כל השמחות הם הבל בעלמא וכמו שאמרו חכמינו הקדושים על הפסוק שמח בחור בילדותך וכו': זהו שמחה של מצוה ולשמחה מה זו עושה זהו שמחה של הוללות ולכן מה שקבלו עליהם איזה שיכור למלך זה היה סימן שהיו רחוקים לגמרי מן השמחה האמיתיית כי איזה שמחה הוא שמחת השיכור הלא זהו שמחה של הבל כי הוציא את עצמו ממציאות החיים ונכנס לעולם

הדמיון על ידי השתיה שלו ותיכף ומיד שחולף ועובר ממנו היין אזי הוא חוזר אל העצבות ומרה שחורה ומאומה לא פעל בכל שכרותו.
ואחר כך מצאו איש אחד שהיה יושב בתוך ים של יין והוטב בעיניהם ביותר כי זהו בוודאי שיכור מופלג מאד מאד וקבלו אותו למלך: כי הם לא הבינו שהאיש הזה שיושב בתוך היין הוא צדיק גדול מאד מאד ומה שיושב בתוך היין הוא בחינת היין של תנחומין שמנחם את עצמו וגם המלך בהם בחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים לא נברא יין בעולם אלא לשמח אביונים ולנחם אבלים עיין שם.
וביקשו גם כן להתראות פנים עמו והלכו וקבלו רשות ונכנסו |אלו החמשה חברים הנ"ל| אצל זה המלך והוא היה האוהב נאמן של המלך שהיה יושב בתוך הים של יין שנעשה מדברי התנחומין של המליץ כנ"ל |ובני המדינה זו סברו שהוא איש שיכור גדול מאחר שהוא יושב בים של יין וקבלו אותו למלך: כי הצדיקים האמיתיים מסתירים עצמם כל כך עד שאי אפשר לתפוס מהו כוונתם באמת ונדמה לאנשים שהוא כמותם שותה יין ועוסק בהוללות וכו' אבל באמת השמחה של הצדיקים היא שמחה אחרת לגמרי.
והכירו זה את זה והיה ביניהם גם כן שמחה גדולה ובכיות כנ"ל: כי כשהצדיקים נפגשים יחד יש תמיד שני בחינות אלו של שמחות ובכיות שמחה וחדוה מצד אחד ולב נשבר ובכיה מצד שני.
והלך האוהב נאמן עמהם גם כן והלכו יותר ובאו למדינה אחת ושאלו את השומרים מי המלך שלהם והשיבו שהמלך שלהם הוא יפת תואר מחמת היא מביאה אל התכלית כי התכלית הוא ישוב העולם כמבואר לעיל ובתחילה היתה אצלם איזה יפת תואר למלכה אך אחר כך מצאו יפת תואר מופלגת ביפיה מאד מאד וקבלו אותה למלך: כי בני אדם משוקעים כל כך בתאווה זו של ניאוף עד שעושים עיקר ותכלית ובוחרים להם מלכת יופי למלך אבל באמת כאן בחרו להם את הבת מלכה שהיא אחת מאנשי המלך האמת קדושה טהורה בתכלית הקדושה מאד.
והבינו: |היינו אלו החברים הנ"ל| הבינו שהיא בוודאי הבת מלכה הנ"ל וביקשו גם כן להתראות עמה והלכו וקיבלו רשות ונכנסו אל המלכה והכירו כי היא הבת מלכה וגודל השמחה שהיה שם בוודאי אין לשער: וכאן שינה רביז"ל את הלשון קצת ואמר שגודל השמחה שהיה שם אין לשער וכו': כי כאן שמצאו את הבת מלכה הם קרובים מאד למצוא את המלך והמלכה בעצמם שבוודאי זהו השמחה העולה על כל השמחות וגם כי הבת מלכה היתה התיקון של המדינה הזו שנפל בניאוף ובפגם הברית ועיקר תיקון הברית תלוי במידת השמחה כי על ידי שאדם בשמחה תמיד על

ידי זה הוא זוכה שהשם יתברך שומר אותו מפגם הברית |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ט|.

ושאלו אותה איך באתה לכאן וסיפרה להם שמעת שבאה הרוח סערה וחטף את התינוק היקר |מן העריסה כנ"ל| אז יצאה בשעת הבהלה אחר התינוק ולא מצאה אותו ודחק אותה החלב ומה נעשה ים של חלב ואחר כך מצאו אותה בני מדינה זו וקבלו אותה למלך עליהם: כי עיקר הצער של הבת מלכה הוא שהרוח סערה שהוא כלליות המחלוקת והסכסוכים שיש בעולם הם חוטפים את התינוק מן העריסה דהיינו שזה חוטף את בני הנעורים משנות צעירותיהם שאז היו יכולים להשלים את עצמם מאד כי במקום לעסוק בתורה ותפילה ועבודת השם יתברך הרוח סערה שהם כלליות המחלוקת גורמים להם לעסוק בפטפוטי דברים בטלים עד שהם נתרחקים לגמרי מדרכי עבודת השם יתברך וממילא מתגבר עליהם יצרם הרע בשנות נעוריהם ומכשיל אותם בכל מיני פגם הברית רחמנא ליצלן וזהו עיקר צערה של הבת מלכה שהיא השכינה הקדושה ובאמת יש לה הרבה חלב שהם חידושי תורה האמיתיים בבחינת דבש וחלב תחת לשונך בכדי להניק בהם את נשמות ישראל אבל מחמת שבני הנעורים רחוקים כבר מהתמדת התורה הקדושה לכן אין לה אל מי להניק כל החידושים הנפלאים האלו והחלב נשאר אצלה.

והיה שם שמחה גדולה: גם בכו מאד על התינוק היקר שנאבד מהם ועל אביה ואמה שאינה יודעת מהם: כי בוודאי זהו צער גדול מאד על שהתינוק היקר נאבד מהם כי עיקר המעלה של אדם כשזוכה להכיר את השם יתברך בשנות צעירותו כי אז יכול להגיע למדריגות והשגות גבוהות מחמת יש לו כוחות עצומות וכבר אמרו חכמינו הקדושים ינקותא כלילא דוורדא שהצעירות הוא יופי הורד ועיקר היופי של האדם הוא שנות הבחרות אם זוכה לשמור אותם כראוי ורביז"ל אומר |ספר המידות| שיום אחד שאדם זוכה לעבוד את השם יתברך בצעירותו הוא חשוב יותר מכמה שנים לעת זקנתו נמצא שעיקר הצער של הצדיקים הוא על הבחורים ותינוקות של בית רבן שמתרחקים מאד מדרכי עבודת השם יתברך על ידי הרוח סערה שמתגבר בעולם.

והנה נמצא שבא בעלה של המלכה הזאת |היינו הבת מלכה שנעשית כאן מלכה| כי הגיבור הוא בעלה כנ"ל ועתה יש לבעלה מלך: כי בוודאי בעלה יש היפת תואר הזו שהיא מרמזת על תכלית הקדושה והטהרה הוא הגיבור שהוא מרמז על גבורה דקדושה לכבוש את תאוותו בכל עת לכבודו יתברך ולכן דייקא הגיבור הן בן זוגה של הבת מלכה.

וביקשה הבת מלכה |שהיא מלכה במדינה זו| את הבעל תפילה שילך במדינתה ויטהר אותם מהזוהמא הגדולה שלה כי מאחר שאצלם היה עיקר התכלית ענין היפת תואר כנ"ל בוודאי היו מזוהמים מאד מאד בתאווה זו על כן ביקשה מהבעל תפילה שילך ויטהר אותם קצת לעת עתה שלא יתגשמו לעת עתה בזוהמא הזאת כל כך כי מלבד התגברות התאווה היה אצלם אמונה שזהו התכלית |כי כל הכיתות הנ"ל שבחרו להם כל אחד ואחד איזה מידה רעה לתכלית כנ"ל היה אצל כל אחד ואחד כמו אמונה גמורה אותה המידה רעה| ועל כן בוודאי היו משוקעים מאד בזה על כן ביקשה ממנו שילך ויטהר אותם קצת לעת עתה: כי לא די לבני אדם שהם הולכים בשרירות להם אחר תאוותיהם הרעות אלא גם אחר כך נשקעים בתוכה עד שעושים ממנה אמונה ותכלית כאילו זהו תכלית האדם בזה העולם: וכמו שרואים בחוש אצל אומות העולם שהם נכנסים כל כך בתאוותיהם הרעות כמו בניאוף וכיוצא בזה עד שעושים ממנה ישות ותכלית ואינם תופסים שהם בתכלית הטומאה והזוהמא אבל הצדיקים האמיתיים הם תמיד מחפשים כל מיני עצות ותחבולות לטהר אנשי העולם מזוהמתם הגדולה ובעיקר הם סומכים עצמם על כח של הבעל תפילה שיודע עצות ודרכים לעזור לכל אחד ואחד לצאת ממקומו הפחות והגרוע ובפרט בענין קדושה וטהרה מפגם הברית צריכים לבא אל הבעל תפילה ועל ידו יכולים לזכות לצאת מתאווה זו |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'| והבעל תפילה האמיתי נוהג עמהם בחכמתו הגדולה ומטהר אותם לאט לאט כפי הכוחות שלהם כי בוודאי אי אפשר לעקור תאווה זו מן העולם בפעם אחת וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא | שבשעה שביטלו היצר הרע של עבודה זרה בקשו לבטל גם היצר הרע של עריות והלכו ומצאו שלא הטילו התרנגולות ביצים בכל העולם והבינו שאי אפשר לבטל התאווה לגמרי מחמת קיום העולם ולכן הצדיקים יודעים איך להתנהג עם אנשי העולם בחכמתם הגדולה ולטהר אותם מטומאת תאווה זו עד שלא ישאר אצלם כי אם המוכרח למצוות הבורא יתברך שמו ועל ידי זה יהיה תיקון העולם בשלימות והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים האמיתיים שבדור שיוליכו אותנו בדרך האמת אל המלך עד שנזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהתדבק בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תזריע מצורע התש'ן

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קנ"ה המדבר

ממידת הארך אפיים ומקדושת ארץ ישראל עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י רביז"ל אומר עצבות הוא מידה רעה מאד ומה שהאדם אינו נוסע להצדיק הוא מחמת עצבות וכבידות וכן מה שאינו מתפלל כראוי הוא מחמת עצבות ועצלות היינו מחמת חסרון אמונה כי בוודאי אם היה לו אמונה שלימה והיה מאמין שהשם יתברך עומד עליו ושומע כל דיבור ודיבור שיוצא מפיו ומאזין לקול תפילתו בוודאי לא היה לו שום עצלות ועצבות וכבידות בתפילתו ובוודאי היה מתפלל כראוי אך עיקר בלבול התפילה הוא בא מחמת חסרון אמונה ועל כן נופל עליו עצבות ועצלות ומבלבל את תפילתו כי עיקר העצבות והעצלות הוא מחמת חסרון אמונה כמו למשל שמניחים חיטה בארץ טובה אזי הוא גודל וצומח יפה ואינו מזיק לו שום רוח ולא זיקים ורעמים וזה מחמת שיש כח הצומח וכח הגודל על כן אינו מזיק לו שום דבר אבל כשנותנים החיטה בארץ שאינה טובה לזריעה אזי הוא נרקב בארץ מחמת שאין לו כח הצומח וכח הגודל ואמונה היא בחינת כח הגודל וכח הצומח כמו שכתוב |אסתר ב'| ויהיה אומן את הדסה לשון גידול וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת ל"א| אמונה זה סדר זרעים ועל כן כשיש לו אמונה שהיא בחינת כח הגודל וכח הצומח אזי אין מזיק לו שום דבר ואינו ירא משום אדם ושום דבר ומתפלל בחיות כראוי ונוסע להצדיק כי אינו מתייירא ומתפחד משום ענין שבעולם: אבל כשיש חסרון באמונה אזי אין לו כח הגודל וכח הצומח ואזי הוא נרקב ממש כמו החיטה הנ"ל ועל כן יש לו עצלות ועצבות וכבידות ועל כן הוא נרקב ממש.
והסביר מוהרא"ש נ"י כי הנה בוודאי אם האדם זוכה להתגלות האמונה הקדושה אזי כבר נכנס בו מידת השמחה והזריזות ואין העצלות והעצבות שולט בו כלל כי מי שמאמין שכל פרט ופרט של הבריאה הוא מושגח בהשגחהו יתברך הפרטי פרטיית ואין שם מקרה בעולם כלל לא יפול מדעתו משום דבר שעובר עליו כי הוא יודע שהכל בהשגחתו יתברך וכולם לטובת האדם לתכליתו הנצחי ולכן למה לו להיות בעצבות ובמרירות הלא כל דעביד רחמנא לטב עביד ולמה לו להצטער על עולם שאינו שלו: מה שאין כן מי שנופל מהאמונה הקדושה אזי הוא מלא מרירות ועצבות תמיד כי נדמה לו שעל פי המקרה והטבע והמזל קרה לו כל זה והוא אוכל את עצמו ממש מרוב צער ויסורים וממילא מתגבר עליו העצלות והכבידות בעבודת השם יתברך כי נדמה לו כאילו לא יפעל שום דבר בעבודתו וכל החיים שלו מרורים ועצבים מאד.
והנה רביז"ל תופס שני ענינים בתורה זו ענין נסיעה להצדיק ועסק התפילה כי

שניהם תלויים זה בזה כי כשאדם זוכה להתקרב לצדיק אמיתי אזי הצדיק מעורר אותו לעסוק בתפילה והתבודדות תמיד להשם יתברך ומגלה לו שעיקר הזדככות האמונה הקדושה תלוי בעבודת התפילה וכפי שזוכה להתקרב להצדיק באמת ולקבל ממנו לימודיו הנפלאים כן הוא זוכה להרבות בתפילה והתבודדות להשם יתברך תמיד והוא זוכה להתדבק באמונה הקדושה מדריגה העליונה ועיקר הסיבה שאין האדם נוסע להצדיק ועוסק בתפילה כראוי הוא רק מחמת העצבות והכבידות שנופל עליו כי מחמת שעדיין לא זכה להתבררות האמונה הקדושה לכן נדמה לו שלא יפעול כלל בנסיעתו להצדיק ועם תפילותיו להשם יתברך ולכן כל הענין כמיותר בעיניו ומתרשל מזה לגמרי: ואם כן לכאורה צריכים להבין מאיפה הוא ההתחלה כי אם בלי אמונה לא יסע אל הצדיק ולא יעסוק בתפילה אם כן איך יזכה ולהשלים עצמו באור האמונה הלא עיקר האמונה נמשך מן הצדיק ומן התפילה ואם כן מאיפה הוא ההתחלה.

אבל הענין בזה שבאמת בדקות גדול שורש האמונה הקדושה נשרש אצל כל אחד ואחד מישראל והוא עיקר כח הגודל וכח הצומח שלו ובלי אמונה אי אפשר להאדם לגדל כלל בעולם וכל מה שיהודי זוכה להוציא מכח אל הפועל בימי חייו עלי אדמות הוא רק בכח האמונה הקדושה וכל מה שיש לו יותר אמונה הוא גדל וצומח יותר גדול ויותר יפה ואם כן עם הנקודה הקטנה הזו של אמונה שנשרש אצלו מעת הוולדו הוא יכול לצאת מכל המקומות הירודים והפחותים שנפל מהם ועיקר עצתו הוא אז להזכיר עצמו בנקודת האמונה הקדושה ולזכור את דברי רביז"ל שאמר |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קי"בן אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן: כי אם האדם נופל במרירות ועצבות גדולה מחמת שחטא ופשע בחטאים ועוונות הלא המרירות והעצבון הזה נמשך גם כן בדקות מן האמונה הקדושה כי הוא מאמין שקלקל ופגם הרבה בכל העולמות על ידי חטאיו ונדמה לו שאף פעם לא יהיה יכול לתקן את כל זה אבל אם יש לו אמונה בזה אזי באותה העת צריך להיות לו אמונה שהוא יכול לתקן כי השם יתברך שציוה לא לעבור את העבירה הוא גם כן ציוה שיכולים לעשות תשובה ואם כן באותה האמונה שהוא מאמין שקלקל הרבה הוא צריך להאמין שיכול לתקן הכל ואם כן למה לו להיות במרירות ועצבון יותר טוב לו לעשות התחלה חדשה לחזור אליו יתברך ובזה יהפך כל ירידותיו לעליות |עיין ליקוטי הלכות הלכות שבת הלכה ה'ן שמן האמונה השבורה בעצמו יכול האדם לתקן את האמונה כי אם האדם נפל מהאמונה בו יתברך אזי הוא צריך לצעוק ולהתפלל להשם יתברך ולומר רבונו של עולם ראה שנתרחקתי

ממך כל כך עד שנפלתי מן האמונה הקדושה ועל ידי התפילות והצעקות אלו שיצעק ויתפלל להשם יתברך על ידי זה בעצמו הוא יחזור לאמונה הקדושה ומוהרנ"ת ז"ל מסביר על פי זה את מאמר רבי יהושע בן חנניה עם הסבי דבי אתונא ששאלו אותו ריחיא דתבירא במאי תפרו ליה |אבן הריחים שנשבר במה תופרין אותו| ואמר להו רבי יהושע בן חנניה מיניה וביה |היינו שלוקחים חוטים מן האבן ותופרין אותה בהם| ולכאורה הענין פלא |כמו שאר מאמרי רבי יהושע בן חנניה עם הסבי דבי אתונא| ומפרש מוהרנ"ת ז"ל שהריחים הזה מרמז על האמונה הקדושה וכשנשבר אצל האדם האמונה הקדושה אזי עיקר עצתו לקחת חוטים מן האמונה הקדושה ולתפור אותם היינו כנ"ל לצעוק להשם יתברך ולומר רבונו של עולם ראה נתרחקתי ממך כל כך כנ"ל ועל ידי זה בעצמו יחזור להאמונה הקדושה כראוי.

ולכן עיקר יסוד התשובה הוא על ידי האמונה הקדושה שכשאדם מחזק את עצמו עם נקודת האמונה הקדושה יכול לעלות מכל הירידות והנפילות שיש בעולם ואפילו אם כבר נתפס בחיקו של הס"מ הוא יכול להתגבר ולצאת ממנו ולחזור אל הקדושה ולהתקרב לצדיקי אמת שבדור שיוליכו אותו בדרך הישר באמת בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים על אסתר שהיתה יושבת בחיקו של אחשורוש וטובלת ויושבת בחיקו של מרדכי ומסביר מוהרנ"ת ז"ל שאסתר מרמז על נשמות ישראל שאפילו אם נתפסת בחיקו של אחשרוש ונופל ונכשל בכל מיני חטאים ועוונות עיקר עצתו הוא לרוץ למקוה ולטבול ולחזור לחיקו של מרדכי שהוא הצדיק האמת שבדור והכל הוא בכח וזכות האמונה הקדושה שאדם מאמין שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והוא יתברך מחכה לקבל את כל השבים אליו ולכן למה לו להתייאש מלתקן את מעשיו הלא רחמנותו יתברך גדלה עד אין שיעור ותכלית והוא יתברך יקבל את כל אדם שרוצה לשוב לפניו באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י שכל מה שמתברר אצל האדם האמונה הקדושה כן הוא יעסוק בתפילה באמת כי אם היה האדם מאמין באמונה שלימה שהשם יתברך עומד על ידו ושומע כל דיבור ודיבור של התפילה בוודאי היה מדקדק בדקדוק גדול מאד להתפלל בהתלהבות ולכוין את דבריו |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב|

וכן התרשלותו היא רק מחמת מיעוט האמונה ולכן כדי לאדם תמיד להתפלל מתוך הסידור להסתכל על שם הוי"ה ב"ה ולכוין שהוא מסתכל כעת על השכינה הקדושה וכמובא מצדיקים שדקדקו מאד להתפלל מסידור שכתוב שם שם הוי"ה בפירוש ומספרים על הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע שאמר פעם שמה שהוא מתפלל מתוך סידור האריז"ל אין זה מחמת הכוונות רק מחמת שכתוב שם שם הוי"ה בפירוש כי

באמת בענין הכוונות של סדר התפילה צריכים כל הכוונות להיות מסודר במח האדם מקודם ואינו מועיל כלל להסתכל בתוכם בשעת התפילה כי זה מבלבל אותו מפירוש המילות רק שלימות הכוונות הוא כשכל הכוונות מתייחדים ביחד עם פירוש המילות ביחוד אחד |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"כן אבל להסתכל על שם הוי"ה ב"ה בתוך הסידור באותיות ברורות ומאירות זה מועיל מאד לכוונות התפילה כי כך רואה האדם לפני עיניו את התגלות השכינה הקדושה וזה יעורר אותו לכוונות התפילה באמת |ומה שלא הדפיסו ברוב הסידורים את שם הוי"ה בפירוש זהו מחמת שחששו למחיקת השם הקדוש או אולי יבוא לידי בזיון לכן הדפיסו רק אותיות יי שהוא כינוי לי' הראשונה של שם הוי"ה וי' אחרונה של שם אדנ"י כידוע ובדרך אגב הזכיר מוהרא"ש נ"י שלכן צריכים לדקדק מאד לא לתלות בבית על הקיר שם הוי"ה ב"ה בציורים שונים כי בבית אי אפשר להזהר שיהיה המקום נקי ובצניעות כראוי כי מסתובבים ילדים ותינוקות והם מלוכלכים וכו' ולכן יש בזה בזיון שם ה' וצריכים להזהר בזה מאד|.

ואומר רביז"ל וזה בחינת ארך אפיים היינו מה שאינו ירא משום דבר ואינו משגיח על שום בלבול וביטול בעבודתו רק עושה את שלו זה בחינת ארך אפיים שאין שום דבר יכול לבלבל אותו כי לא אכפת לו שום דבר רק עושה את שלו בעבודת השם יתברך כי ארך אפיים הוא תלוי בבחינת אמונה כי כל זמן שיש עבודה זרה בעולם חרון אף שבעולם |ספרי פרשת ראה| ועל ידי אמונה שהוא היפך עבודה זרה נתבטל החרון אף וזוכים לאריכות אפיים שהוא היפך החרון אף:

היינו שזוכה על ידי האמונה לאריכות אפיים דהיינו שיאריך אפו על כל דבר בלבול ומניעה שעובר עליו בתפילתו ועבודתו שיסבול הכל ולא יתעצב ולא יתעצל על ידי זה כלל רק יעצור רוחו ולא יכפת ליה כלל ויעשה את שלו בעבודתו ויעבור על הכל ולא יחוש לכל הבלבולים והמניעות כלל שכל זה הוא בחינת ארץ אפיים שזוכים על ידי אמונה הוא בחינת כח הגודל וכח הצומח כי על ידי זה הוא גדל וצומח ומצליח בעבודתו כי לא יוכל לבלבלו שום מונע להפילו בעצבות ועצלות חס ושלום ולמנעו על ידי זה חס ושלום רק יעשה את שלו בזריזות ושמחה ולא יסתכל על כל הבלבולים כלל שכל זה הוא בחינת ארץ אפיים בחינת אמונה בחינת כח הגודל וכח הצומח כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י כי הנה עיקר עבודת האדם שיזכה בזה העולם לקנות בעצמו את מידת אריכות אפיים באמת שיאריך אפו על כל דבר ולא יכעס ויקפיד כלל על כל מה שעובר עליו בחיים וענין זה תלוי בהתגלות האמונה הקדושה כי כפי שאדם

זוכה לאמונה ברורה ומזוככת בו יתברך כן הוא מאריך אפו על כל דבר כי למה לו לכעוס ולהקפיד על זה הלא זה בא רק מידו יתברך והשגחתו הפרטי פרטיית וכמו כן אין דוחק את השעה בשום ענין כלל כי הלא כל דבר שצריך להגיע אליו יגיע אליו ממילא ולמה לו לדחוק את השעה: ובאמת מבואר בדברי מוהרנ"ת ז"ל |עיין ליקוטי הלכות הלכות גזילה הלכה ה'| שכל העבירות והפגמים שבעולם באים רק על ידי דחיקת השעה שהאדם אינו יכול לעצור רוחו ולחכות עד שיהיה לו הדבר בהיתר ולכן עושה את זה באיסור כי בוודאי בכל ענין אם יש לאדם סבלנות והוא יכול לחכות סוף כל סוף יגיע אליו הן בענין השגת הכסף והממון שאם יחכה האדם ויתפלל להשם יתברך בוודאי יגיע לו כל הצטרכותו ואם כן למה לו לצאת ולגנוב ולגזול ממון חבירו הלא כל זה הוא רק בחינת דחיקת השעה וכן בתאוות ניאוף בוודאי אם יחכה כראוי ויתחתן בקדושה יכול לעשות הכל בהיתר על פי מצוות התורה הקדושה ואם כן למה לו לדחוק את השעה ולעבור איסורים גדולים וחמורים רחמנא ליצלן בבחינת מה אמרו חכמינו הקדושים מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר וכו': וכן הוא בענין תאוות אכילה שאם יחכה האדם יגיע לו מה שהוא צריך לאכול ולמה לו להיות רעבתן ובעל תאווה לחטוף את הכל שבא לפני עיניו שאינו שייך לו ושאינו כשר בתכלית הכשרות וכו': וכן נוהג בכל התאוות ובכל הענינים שעל ידי דחיקת השעה האדם בא לידי קלקולים רבים מה שאין כן כשיש לו סבלנות ואריכות אפיים הוא יזכה להגיע לכל הקדושות ולכל המדריגות שיש בעולם ולא יהיה שום דבר נמנע ממנו כלל.

ואומר רביז"ל ודע שארץ אפיים תלוי בארץ ישראל כי שם זוכים לבחינת ארץ אפיים כי ארץ ישראל היא בחינת אמונה כמו שכתוב |תהילים ל"ז| שכן ארץ ורעה אמונה וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |כתובות ק"י| כל הדר בארץ ישראל נדמה כמי שיש לו אלוק נמצא שארץ ישראל הוא בחינת אמונה ועל ידי אמונה זוכים לבחינת אריכות אפיים כנ"ל דהיינו לא יוכל לבלבלו שום מונע ובלבול מעבודתו כנ"ל נמצא שעיקר עבודת איש הישראלי זוכים על ידי ארץ ישראל שהוא בחינת אמונה בחינת ארך אפיים בחינת כח הגודל וכח הצומח שעל ידי זה זוכים להתחזק בעבודתו ולבלי להסתכל על שום מונע ומעכב ומבלבל שאי אפשר לזכות לעבודת השם באמת כי אם על ידי זה וכנ"ל ועיקר גודל ההשתוקקות וההתלהבות של משה רבינו עליו השלום שהיה מתלהב לארץ ישראל כל כך היה רק מחמת מידה זו של ארך אפיים מחמת שראה ששם בארץ ישראל זוכים לבחינת ארך אפיים כנ"ל וזה שאמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין קי"א.| וימהר משה ויקוד ארצה וישתחו מה

ראה ארך אפים ראה היינו כנ"ל כי מחמת שראה בחינת בחינת ארך אפיים שהוא תלוי בארץ ישראל כנ"ל על כן ויקוד ארצה שהיה לבו בוער לארץישראל כדי לזכות לארך אפים כנ"ל וזה שאמרו שם וחד אמר אמת ראה מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי כי ארץ ישראל בוא בחינת אמר כמבוא במקום אחר |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ז| ומסיק שם בגמרא שמע מינה ארך אפים ראה כי עיקר הוא בחינת אריכת אפים כנ"ל וצריך כל אדם לבקש מהשם יתברך שיהיה לו כיסופין וגעגועים לארץ ישראל וגם שיהיה געגועים לכל הצדיקים לארץ ישראל והוא סגולה להכעס ולהעצבות כי כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה |שבת ק"ה| אבל ארץ ישראל הוא בחינת אמונה בחינת ארך אפים היפך הכעס וזה שקודם קריאת שמע שהוא אמונת היחוד אנו מבקשים והוא יוליכנו קוממיות לארצינו היינו שאנו מבקשים ומתגעגעים לארץ ישראל ועל ידי זה זוכים לאמונה היינו קריאת שמע שהוא אמונה עכ"ל רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן אחד הסודות הנפלאות הגנוזות בארץ ישראל והוא שאדם זוכה על ידה למידת ארך אפים כי בארץ ישראל שם מתגלה האמונה הקדושה בבחינת שכן ארץ ורעה אמונה ועליה נאמר תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה שהשם יתברך כביכול תמיד מסתכל בה ולכן מי שזוכה לדור בתוכה ומקבל בעצמו מוחין של אמונה עד שנתבטל אצלו ענין החרון אף וזוכה לסבלנות ואריכות אפים גדול מאד אבל כמובן זה מדובר מאחד שרוצה לדור בארץ ישראל רק לשם שמים בכדי להמשיך על עצמו אור האמונה הקדושה: לא כן אלו שיושבים בארץ ישראל מחמת שנדמה להם שהם צריכים מדינה ומקום ככל הגוים רחמנא ליצלן ועושים מכל עניניה דברי פוליטיקה ומפלגות ומריבות וכו': נמצא שכל קדושת ארץ ישראל נתהפך אצלו לכלי ותחבולה למלאות מבוקשו ותאוותו כי זה חונף רשעים אלו בכדי להשיג יותר כסף וזה חונף רשעים אלו בכדי להשיג כבוד וכו' וכל הענין הוא דבר של פוליטיקה ומחלוקת ובוודאי לא יזכו לאמונה ואריכות אפיים על ידה כלל רק עיקר כוונת האדם בהילוכו בארץ ישראל צריך להיות להמשיך על עצמו אור האמונה הקדושה ולהחיות עצמו עם כל פסיעה ופסיעה שלו זה הארץ שנתן לנו השם יתברך ועל ידי זה בוודאי יזכה לטעום טעם אחרת בארץ ישראל ויאיר לו מאד הארת השכינה הקדושה מתוכה.

וסיפר מוהרא"ש נ"י שכשהיה הוא בחור בגיל שתים עשרה בערך הגיע האדמו"ר מבויאן ז"ל לארץ ישראל עם אניה לחוף חיפה והתקוטטו החסידים ביניהם מי יזכה לנסוע ביחד עם הרבי בהרכב והפילו גורלות וזכה אחד מהחסידים הזקנים

שלו ליסע ביחד עמו אבל כל הזמן לא שמעו מהאדמו"ר הנ"ל שום דיבור רק הסתכל דרך החלון כל הזמן על ההרים והגבעות הימים והנהרות וכו': והיה פליאה עצומה בעיניו כי חשב שבוודאי יזכה לשמוע הרבה דיבורים בשעת הנסיעה ולבסוף שאל את הרב הנ"ל למה אינו אומר שום דבר ועונה ואמר הלא על ארץ ישראל כתיב עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה נמצא שהשם יתברך נמצא תמיד בארץ ישראל לכן גם אני שזכיתי עכשיו לבא לארץ ישראל אני רוצה בעיקר להסתכל בה ולהמשיך על עצמי ההסתכלות של השם יתברך כביכול... הרי שהיה לצדיקים חשבונות וכוונות אחרות בנסיעתם לארץ ישראל ואשרי מי שזוכה להתהלך בה כדי להתדבק בו יתברך כי אזי ימשיך על נפשו מידת אריכות אפים והסבלנות באמת ולא ידחוק את השעה כלל בשום ענין ועל ידי זה עולמו יראה בחייו ויתענג תמיד בנועם זיוו השכינה הקדושה אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין לפרשת השבוע |פרשת תזריע מצורע| בקשר נורא ונפלא מאד: כי בפרשיות אלו מובא כל הדינים וההלכות של טומאה וטהרה ואיך שבן אדם כשהוא טמא מוכרח להיות פרוש מביתו ופרוש מאנשים כגון טומאת המצורע שצריך להיות מוסגר מחוץ למחנה כל ימי טומאתו: ובאמת בתוך מצוות פרישה זו מונח סוד גדול מאד כי בזה בוחנים אותו עם מידת ארך אפים כי המצורע פגם במה שפגם בדיבור לשון הרע ורכילות וגרם מחלוקת ומריבות בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו שכל זה הוא כלליות פגם האמונה הקדושה וכמו שאמרו חכמינו הקדושים שאין האדם מדבר לשון הרע עד שכופר בהקדוש ברוך הוא רחמנא ליצלן ועל ידי שאבד אמונתו אבד הסבלנות והארך אפים שלו כי זה תלוי בזה כנ"ל ולכן עיקר תיקונו שסוגרים אותו מחוץ למחנה ומכריחים אותו להיות סבלן ועלוב מאד ובזה בוחנים אותו אם יהיה יכול להחזיק מעמד ואם יתחזק באמונה הקדושה באמת ויבין שכל טהרתו תלוי בזה על ידי זה יזכה להטהר מצרעתו ויתהפך הנגע לענג שמה שהיה נסתר ממנו האור האלקי בבחינת המצורע שהוא סגירו דנהורא עילאה מזה יתהפך לעונג שיתענג על נועם זיוו השכינה הקדושה ויזכה לראות התגלות אלקותו יתברך שהוא התגלות האמונה הקדושה ויזכה לתקן את כל מה שפגם באמת.

וכן הוא בענין נגעי הבתים שאם האדם פעם במה שפגם היו שולחים לו נגעים בביתו והיו סותרים כתלי ביתו ומוציאים כליו ממנו וכו' וכל זה היה לו לבזיון ולחרפה גדולה אבל אם היה מחזיק מעמד ומאמין שהכל לטובתו בשביל כפרתו אזי היה גם מוצא בזה סגולות יקרות וכמו שאמרו חכמינו הקדושים

|ויקרא רבה: ומובא בפירוש רש"י ויקרא י"ד פסוק ל"ד| שעל ידי שהיו סותרים את הכתלים היו מוצאים את הזהב שהטמינו הגוים בהם וכו' כי אם האדם זוכה להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו ואינו שואל שום קושיות רק סובל הכל בסבלנות ואריכות אפים גדול מאד על ידי זה סוף כל סוף זוכה למצוא אוצרות וסגולות יקרות בכל מה שעובר עליו ויהפך את כל ירידותיו לתכלית העליה.
וזהו גם כן ענין מצוות טומאת וטהרת הנדה וכמו שאמרו חכמינו הקדושים שהקדוש ברוך הוא ציוה על הפרישה בכדי שיהיה כל הענין חדש אצלו כיום שהתחתן נמצא שדייקא על ידי הסבלנות ואריכות אפים האדם זוכה לשלום בית אמיתי הרי מבואר שכל מצוות הטומאה וטהרה המובאים בפרשיות אלו הם ענין הלימוד של הארך אפים וסבלנות שמקרב את האדם להשם יתברך באמת ומכניס בו אור האמונה הקדושה בשלימות והשם יתברך יזכינו להשלים את עצמינו באור האמונה הקדושה עד שנזכה להתדבק בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

מוצאי שבת קודש פרשת תזריע מצורע התש'ן

בסעודת מלוה מלכה סעודת דוד מלכא משיחא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רס"א המדבר ממידת ההתחדשות עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י רביז"ל אומר כשנופל אדם ממדריגתו ידע שמן השמים הוא כי התרחקות תחילת התקרבות על כן נפל שיתעורר יותר להתקרב להשם יתברך ועצתו שיתחיל מחדש להכנס בעבודת השם כאילו לא התחיל עדיין כלל מעולם וזה כלל גדול בעבודת השם שצריכים ממש בכל יום להתחיל מחדש עכ"ל רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י שרביז"ל מגלה לנו בתורה קטנה זו יסוד ועיקר גדול בעבודת השם יתברך שבלעדו אי אפשר להאדם להגיע כלל אל שלימותו והוא מידת ההתחדשות שיתחדש האדם את עבודתו תמיד כאילו לא התחיל כלל מעולם ועל ידי שאדם שוכח את כל העבר שלו וכאילו אותו היום נולד על ידי זה הוא יכול להראות גבורות גדולות בעבודת השם יתברך ואף פעם לא יתרשל כלל מעבודתו כי עיקר כבידות והתרשלות האדם הוא תמיד על ידי שמעלה על מחשבתו כל העבר שלו ואיך שלא הצליח בחייו עד עכשיו ולכן מן הסתם לא יועיל לו מכאן ולהבא: אבל כשאדם מכניס בעצמו את מידת ההתחדשות ושוכח כל העבר שלו לגמרי על ידי זה יהיה יכול להגיע אל כל מה שצריך בזה העולם והעיקר שתמיד יוציא משפתיו כל הרצונות והכיסופים שלו שרוצה מעכשיו להתחיל להגיע אל מה שצריך להגיע

ותמיד לומר לעצמו הרי אני מתחיל מעכשיו כי על ידי רגילות הדיבור שאדם תמיד יחזור לעצמו דיבורים אלו אזי ההרגל יהיה נעשה אצלו טבע וכך יקבע במחשבתו תמיד שהוא עושה התחלה מעכשיו ואף פעם לא יתבלבל מהעבר שלו כלל. ואמר מוהרא"ש נ"י שמידת ההתחדשות הוא עיקר ההתחזקות של האדם בזה העולם כי מי שאינו יכול לחדש את עצמו בכל עת הוא מתפוצץ מרוב צער ויסורים שעבר עליו מימי חייו ועד עכשיו ולכן אי אפשר להתחזק ולהמשיך עבודתו כלל כי בוודאי אם יכניס האדם בדעתו את כל הצרות והיסורים שסבל בימי חייו אזי לא יהיה לו כח כלל לסבול הימים הבאים ויפול לתוך יאוש עמוק ודכאון פנימי ולא יעשה שום דבר כלל ורק על ידי שאדם מחדש את עצמו תמיד הוא יכול לקבל התחזקות עצומה להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו ושום דבר שבעולם לא יהיה יכול לשבור אותו כלל.

וסיפר מוהרא"ש נ"י סיפור נורא ונפלא מאד ממידת ההתחזקות ועד היכן צריך להיות התחזקות האדם בזה העולם כי בשעת גזירת גירוש ספרד עבר על כלל ישראל יסורים נוראים ועצומים מאד מאד כמובא בכמה ספרים הנדפסים בענין זה את עוצם ההריגות והרציחות והאכזריות שעשו הגויים לעם ישראל באותה התקופה ומובא בספר "שבט יהודה" שמעיירה קטנה הצליחו כמה עשרות משפחות לעלות על אניה קטנה ולברוח אבל באמצע הדרך מתו הרבה אנשים על הספינה מדבר ומשאר מחלות רחמנא ליצלן ולבסוף טבעה כל האניה ורק יהודי אחד עם אשתו ושתי בניו נצלו בדרך נס על ספינת ההצלה ויהיה כבואם סמוך לאיזה מדבר ירדו והתחילו לילך על היבשה ותיכף ומיד כשרק התחילו לילך התעלפה האשה ומתה: ולא היה לו אפילו איזה כלי לחפור הקרקע בשביל לקברה והוצרך לחפור קבר עם ידיו וקברה שם על המקום ואחר כך הלך הלה עם שני בניו והתעלף גם הוא ושכב על הארץ בלי הכרה איזה זמן רחמנא ליצלן ואחר כך כשהוטב לו קצת ופתח את עיניו ועמד על רגליו מצא את שתי בניו שוכבים על הארץ כי מתו מרעב ועוד הפעם הוצרך לחפור בידיו בקרקע קשה וביגיעה רבה לחפור להם קבר וקבר אותם: ואחר יגיעותיו וטרחותיו העצומים הרים שתי ידיו לשמים ואמר "רבון כל העולמים הרבה ראיתי צרות ישראל בעיני ראיתי איך שנגרשו אחי ורעי ממדינת ספרד ואחר כך ראיתי איך שמתו כל אלו שנמלטו על הספינה ממחלות ויסורים שונים רחמנא ליצלן ועכשיו לפני עיני מתה אשתי ושני בני ואני רואה שאתה מנסה אותי לעזוב את אמונתי בך חס ושלום: תדע כי לא יועיל שום דבר כלל ואני אשאר דבוק בך ותמיד אשר חזק מאד בהאמונה הקדושה..." הרי אנו רואים עד היכן צריך להגיע

התחזקות של האדם שאפילו במצב קשה ונורא כזה לא יאבד את אמונתו רק ישאר חי וקיים באמונה הקדושה ואשרי מי שזוכה להכניס בעצמו מידת ההתחזקות באמת.
ואמר מוהרא"ש נ"י שבאמת עובר על כל אחד ואחד בימי חייו את כל העשר נסיונות של אברהם אבינו שניסה אותו הקדוש ברוך הוא בענין האמונה הקדושה וכן מנסים את כל אדם הן בענייניו הפרטיים הן בעניני אשתו ובניו וכו' ועיקר עצת האדם תמיד הוא להחזיק במידת ההתחדשות ולהתחיל תמיד מחדש ורק בדרך זה יהיה לו תמיד הכח לסבול הכל ולעבור את כל החיים בשלום.
ואמר מוהרא"ש נ"י שבאמת ענין זה קשה מאד להכניס בדעות בני אדם כי המצפון של האדם תמיד מעלה על דעתו את העבר שלו אבל על האדם לדעת שזהו טבע הבריאה ויהי ערב ויהי בוקר שמרישא חשוכא והדר נהורא היינו שהחושך מוכרח לבא לפני האור וכפי שמתגבר מקודם החושך כן אחר כך יגדל האור ולכן למה לאדם להתייאש מימי חייו הלא אם ראה הרבה חושך בימים הקודמים אזי בוודאי יזכה לראות עוד הרבה אור: ואם האדם יכניס את זה בדעתו שלפני האור תמיד בא החושך אזי יהיה יכול להתחזק בכל מה שעובר עליו ולא יהיה נשבר מפני שום דבר שבעולם כלל.
ואמר מוהרא"ש נ"י לכן הוא מצוה גדולה ונוראה מאד לדבר על לב בני אדם ולחזק אותם באמונה הקדושה וזהו הצדקה הכי גדולה כי אפילו אם תתן לו נתינה גדולה של כסף לצדקה על פי רוב אתה לא עוזר לו הרבה כלל כי העני הזה שבור ומשובר בעיניו מאד וכבר חושב מחשבות של התאבדות רחמנא ליצלן ומה עוזר לו כל הכסף: אבל כשמדברים על לבו ונותנים לו צדקה ברוחניות לחזק את רוחו ולאמץ את לבבו זהו נחשב להצדקה הכי גדולה אשרי מי שזוכה לעסוק בזה תמיד.
וזהו עוצם מעלת הדפסת ספרי רביז"ל כי ספרי רביז"ל מלאים התחזקות ודיבורי אמונה וזה מציל את חיי בני אדם ממש ועוברים היום על בני אדם כל מיני נסיונות קשות בחיים הן ברוחניות והן בגשמיות כי הטומאה והזוהמא מתפשטת מאד היום בעולם ומה יעשה הבן שלא יחטא וכן ברוחניות בני אדם סובלים הרבה צרות ויסורים שונים ולכן המצוה הכי גדולה הוא לחזק אותם ולהכניס בעצמם את מידת ההתחדשות הנ"ל ואפילו אם הבעל דבר בא לשבור את האדם שכבר עבר מה שעבר חטאים ועוונות גדולים רחמנא ליצלן והוא רוצה לשבור את רוח האדם על ידי זה על זה צריך אדם לדעת שענין השבירה והיאוש הוא עיקר עצת הבעל דבר כי הוא המסית והוא המקטרג והוא הממית את האדם כי מקודם מכשיל אותו במה שמכשיל אותו ואחר כך מקטרג עליו ואחר כך הוא ממית אותו לגמרי אבל אם האדם חזק במידת האמונה הקדושה ויש לו התחזקות אמיתי על ידי זה הוא יודע שאין

שום חטא שבעולם כלל שאינו יכול לעשות תשובה עליו ועל ידי זה הוא מוחק את היצר הרע לגמרי ממנו ולכן אשרי מי שמרגיל את עצמו במידת ההתחדשות הנ"ל ואומר תמיד לעצמו שהוא עושה התחה חדשה מרגע זו ממש ועל ידי זה יזכה לעבור את ימי חייו בשלום ולהתדבק בו יתברך כראוי והשם יתברך יזכינו לחדש את ימיני בהתחדשות חדש לגמרי ונזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תזריע ה'תשנ"ז

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט"ז המדבר מההשגה של הצדיק האמת עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל מפרש המאמר הפליאה של רבה בר בר חנה שסיפר: זמנא חדא: פעם אחת: הוה קאזלינן בספינתא: היינו נוסעים בספינה: וחזינא האי כוורא: וראינו דג: דאפיק רישא ממיא: שהוציא את ראשו מן המים: ודמיא עיניה כתרי סיהרי: והיו עיניו דומות כשני לבנות וכו': ומפרש רביז"ל: הדג הוא הצדיק המכונה בשם גד כידוע: והוציא ראשו מן המים: כי אי אפשר להצדיק להיות מחשבתו משוטט תמיד בחכמות עליונות: כי לפעמים צריך לצאת לחוץ לעסוק בדברי העולם: כמו שאמרו חכמינו הקדושים |מנחות צ"ט| פעמים ביטולה של תורה זו היא קיומה: וכשמוציא את עצמו מחכמות עליונות: אזי עיניו דומות כשני לבנות: כי פקיחת עינים מכונים על שם החכמה: כמו שכתוב |בראשית ג'| ותפקחנה עיני שניהם: וכשעוסק בחכמתו אזי עיניו בבחינת שמש: וכשמסלק את עצמו מחכמה עליונה: הוה זה כמו ביאת שמש: וכשבא השמש אזי נשתארים עיניו בבחינת סיהרא: לבנה: כי סיהרא אין מאירה אלא כד נסתלק השמש: וזה בחינת |מה שאומרים בתפלת נשמת| ועינינו מאירות כשמש וכירח: לפעמים מאירות כשמש: כד אנחנו דביקים בחכמה: ולפעמים מאירות כירח: כד מסלקים עצמינו מלשוטט בחכמה וכו': עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה הצדיק מכונה בשם דג: כי הוא משוטט תמיד בהשגות עליונות: כמו דג שמשוטט תמיד במים: אבל מבחוץ אין מכירים עליו שום דבר כלל: כי הוא כמו דג ששט תחת המים ואין רואים אותם מבחוץ כלל: ולכן אין עין הרע שולטת בהם כי הם מכוסים תחת המים: וכמו כן נתברכו זרעו של יוסף שהוא בחינת הצדיק: בברכת הדגים: וכמו שכתוב |בראשית מ"ח| וידגו לרוב בקרב הארץ: כדגים הללו שאין עין הרע שולטת עליהם: כי הצדיק דבוק בו יתברך

תמיד בדביקות אמיתי: אבל אף אחד אינו רואה את זה: כי הוא מוסתר ומכוסה לגמרי: ובעיני הבריות הוא נראה כאדם פשוט מאד: ולכן אין עין הרע שולטת בו: והוא יכול לשוט בים החכמה כרצונו ואין מי שיעכב בעדו.

אבל אפילו הצדיק הגדול במעלה מאד שדבוק בו יתברך תמיד בדביקות אמיתי: הוא מוכרח לפעמים להתבטל קצת מדביקותו לעסוק בצרכיו הגשמיים: כי כך ברא הקדוש ברוך הוא את העולם: שהאדם כלול מגוף ונפש: חומר וצורה: והוא מוכרח ליתן קיום לגופו הגשמי כדי שיכול להתקיים בעולם הזה: ולמה באמת הקדוש ברוך הוא עשה כך: שיהיה הצדיק מוכרח לפעמים להתבטל מדביקותו ולעסוק בגשמיות ובצרכי עולם הזה? אבל כל זה הוא כדי להחיות ולהרים כל אלו הנפשות שנמצאים בתוקף הגשמיות והחומריות של עולם הזה: ולגלות להם שגם שם במקומם הם יכולים למצוא את הקדוש ברוך הוא: כי אילו היה הצדיק דבוק תמיד בהשגות עליונות: ולא היה צריך להוריד עצמו כלל לעסוק בעניני עולם הזה: לא היה הצדיק מבין כלל מה שעובר על רוב בני אדם ואיזה נסיונות קשים ומרים יש להם מצד גשמיות עולם הזה: ולא היה יכול להוריד עצמו אליהם ולהרים ולהגביה אותם כלל: אבל עכשיו שגם הצדיק בעצמו מוכרח לפעמים להתבטל מדביקותו ולהוריד עצמו אל עסקי עולם הזה: וגם הוא מוכרח לעסוק בצרכי גופו: על ידי זה הוא מבין היטיב מה שעובר על בני אדם בזה העולם: ויכול ליתן להם עצות נכונות והדרכה ישרה איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליהם: ואיך שגם הם יכולים לעבוד את הקדוש ברוך הוא עם כל הגשמיות שלהם: ולהדבק בו יתברך בדביקות אמיתי: כי גם הצדיק בעצמו התייגע ימים ושנים בעבודת השם יתברך: בתורה ובתפילה: עד שזכה לקדש ולטהר את בשר גופו ולדבק את מחשבתו בדביקות אמיתי בו יתברך: ומחמת שגם עכשיו הוא צריך לפעמים להוריד את עצמו לעסוק בעסקי עולם הזה: על ידי זה הוא יכול לעזור לכל נשמות ישראל ולהכניס בהם רוח חיים: ולהדריך אותם בדרך האמת והנכון איך להדבק בו יתברך: נמצא שזה חסד גדול מאת השם יתברך מה שהצדיק צריך לפעמים להפסיק מדביקותו ולהוריד עצמו: כי בדרך זה יכולים שאר אנשי העולם להתחבר ולהתקשר אתו: ולהתעלות אתו ביחד כשחוזר ועולה לדביקותו: ולכן אשרי הזוכה להיות קשור לצדיק אמיתי כזה: כי יזכה על ידו לרב טוב אמיתי ונצחי: אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל פרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה בפרשת השבוע מצינו את טהרת המצורע שהוא על ידי הכהן דייקא: וכמו שכתוב והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים וראה הכהן את הנגע וגו'

ולכאורה יפלא: איזה שייכות יש להמצורע שהוא טמא ומטומא: אל הכהן שהוא הצדיק הגדול מאחיו: ולמה הכהן צריך להוריד עצמו מקודשתו ומפרישותו ליטפל בעסקי טומאה כזו? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד: כי טומאת הצרעת נובע מירידה ונפילה רוחנית: וכמו שאומרים חכמינו הקדושים: |ויקרא רבה פרשה י"ז סי' ג'| שהנגעים באים על לשון הרע ודיבורים אסורים: בבחינת מוציא רע: שמוציא מפיו דיבורים רעים: וזה גורם לאדם כל הירידות והנפילות שלו: כי על ידי זה נסגר ונכבה ממנו כל האורות העליונות: כי התרגום של מצורע הוא סגירו: ואיתא בזוהר הקדוש |תזריע מ"ט:| שהוא סגירו דנהורא עלאה: שנסגר ממנו כל האורות העליונות: נמצא שהוא רחוק מן הדביקות בו יתברך בתכלית הריחוק: ועל כן צותה התורה שהוא יבא אל הכהן שהוא הצדיק דייקא: והכהן יוריד עצמו מדביקותו לעיין בטומאת המצורע ולעסוק בטהרתו: ובדרך זה ישפיע עליו מקדושתו העליונה ויזכה להרים ולהגביה אותו חזרה אל מחנה דקדושה: והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים ומקושרים תמיד לצדיקים אמיתיים: ויהיה נמשך עלינו מקדושתם הנוראה עדי נזכה להיות דביקים בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בשבת קודש בבוקר לא למד מוהרא"ש נ"י סיפורי מעשיות ברבים: כי היה אז בר מצוה בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י: ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת תזריע ה'תשנ"ז

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ג' המדבר מטהרת המצורע על ידי השתי צפרים חיות טהורות: עיין שם.

פתח מוהרא"ש נ"י ואמר: רביז"ל אומר: |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל|: הנה מי ששומע נגינה ממנגן רשע קשה לו לעבודת הבורא: וכששומע ממנגן כשר והגון: אזי טוב לו: כי הנה קול הנגינה נמשכת מן הצפרים: כדאיתא במדרש |ויקרא פרשה ט"ז| מפני מה מצורע טהרתו תלויה בשתי צפרים חיות טהורות? יבא קלניא ויכפר על קלניא: כי נלקה מחמת קולו: שדיבר לשון הרע: נמצא מי שהוא כשר נמשכת הנגינה שלו מן השתי צפרים חיות טהורות: וכתוב בזוהר |ויקרא נ"ג:| שהשתי צפרים הנ"ל יונקים מאתר דנביאים ינקין: לכך נקרא חזן מלשון חזון: היינו לשון נבואה: כי לוקח הנגינה מאתר דנביאים ינקין וכו': עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד נורא מסתרי

נסתרות הבריאה: מהו כח הנגינה: ואיך זוכים לנבואה: ואיך זה מרומז בהענין של שתי צפרים המוזכר בפרשת טהרת המצורע: כי הנה מבואר בתוך דברי הזוהר הנ"ל: וכן בכתבי האריז"ל: שהשתי צפרים חיות טהורות מרמזים על ספירת הבינה והמלכות: שעיקר הייחוד הוא על ידם: כי הבינה הוא טהרת הלב והמחשבה: שהאדם יזכה להתבונן מכל דבר אלקותו יתברך: איך שמלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה כלל: כי באמת כל הבריאה כולה הוא חתיכה אחת של אלקות: ודומם צומח חי מדבר הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך: רק מחמת הבחירה והנסיון נתלבש אלקותו יתברך בדברים גשמיים הנראים לפני מראה עינינו: ועיקר העבודה הוא לטהר ולקדש המחשבה והלב: עד שיזכה להתבונן מכל דבר עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך: וזה נקרא עליית הבינה לשרשה: אבל מחמת שקשה מאד לאדם לתפוס את הלב והמחשבה כמו שהיא ולדבק אותה בו יתברך: כי המחשבה משוטטת תמיד בהבלי עולם הזה ודמינותיו: ולכן צריכין לקדש ולטהר מקודם את הפה שהוא בחינת ספירת המלכות: וכדאיתא בתיקונים |פתח אליהו| פה דא מלכות: כי על ידי שאדם מקבל על עצמו עול מלכותו יתברך בדיבורי פיו: היינו שתמיד מקדש ומטהר דיבורי פיו בדיבורים קדושים של תורה ותפילה: ותמיד רגיל על לשונו דיבורי אמונה ויראת שמים: על ידי זה לאט לאט נטהר לבו ומחשבתו גם כן להתבונן תמיד בגדולתו יתברך: והוא זוכה להתגלות עולם הבינה: נמצא שעיקר עליית הבינה הוא על ידי המלכות דייקא: בבחינת |שיר השירים ח'| מי זאת עולה מן המדבר: ואיתא בזוהר |הקדמה דף י'| מי עם זאת עולה: היינו מ"י שהוא הבינה: שיש בה נ' שערים: שהיא בגימטריא מ"י: עם זאת שהוא המלכות כידוע: עולין ביחד: מן המדבר דייקא: היינו על ידי כח הדיבור |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי מ"ט|: כי כפי שאדם מקדש ומטהר דיבורי פיו: ומרבה לדבר הרבה בתורה ובתפילה: על ידי זה יש עליה להבינה והמלכות שלו: ונעשה כולו דבוק בו יתברך: עד שיכול לזכות לנבואה ממש: כי זה היה כח הנביא שהיה מתבונן באלקותו יתברך: ומדבק עצמו בדביקות עליון: עד שהתחיל דיבורי נבואה לצאת מפיו: וכל אחד ואחד כפי שזוכה לטהר ולקדש לבו ומחשבתו: וכן דיבורי פיו: כן יכול לזכות להתנוצצות של נבואה ורוח הקודש: וכמו שרביז"ל אומר כאן: שזהו סוד הנגינה: שהאדם מדבק עצמו בו יתברך על ידי נגינה: עד שממשיך על עצמו בחינה של נבואה ורוח הקודש ממש.

והנה עיקר פגמו של המצורע הוא מחמת שדיבר לשון הרע: ופגם בדיבורו וקולו: וזה מה שהרס וקלקל לבו ומחשבתו: עד שנפל מכל התבוננות דקדושה ונעשה טמא

בטומאת הצרעת: ועיקר תיקונו הוא על ידי שיביא שתי צפרים חיות טהורות: שהם כנגד ספירת הבינה והמלכות כנ"ל: היינו שיתקן את דיבורו ואת לבו ומחשבתו: ועל ידי זה יחזור אל הקדושה ויזכה שיאיר עליו עוד הפעם את אורו יתברך: ויש לומר שלכן יש מצוה לשחוט את הצפור האחת: ואת הצפור השני צריכין לטבול אותה בדם הצפור השחוטה: ואחר כך לשלוח אותה על פני השדה: כי הצפור האחת שהיא כנגד המלכות שהיא הדיבור: אותה צריכין לשחוט לגמרי: כי כנגד זה שפגם בלשון הרע ודיבורים אסורים: שעל פגם זה נאמר |ירמיה ט'| חץ שחוט לשונם: לתקן זה: צריכין לשחוט את הצפור ולהזות עליו מדמה: ללמד אותו שמחמת שהוא השתמש עם חץ שחוט לשונו: ושפך דם בני אדם בדברו עליהם לשון הרע ורכילות: לכן נלקה בצרעת: ועיקר טהרתו הוא על ידי ששוחטים את הצפור הזה ומזין עליו מדמו: ואת הצפור השני: לוקחין ביחד עם העץ ארז ושני תולעת ואזוב: כי הצפור השני מרמז על ספירת הבינה: שהיא ענין טהרת לבו ומחשבתו: וכנגד זה שהיה לו גבהות הלב ורמות רוחא: שהוא בחינת עץ ארז: עכשיו ישפיל עצמו כשני תולעת ואזוב: ויתחיל להמשיך חיות חדשה למוח מחשבתו: שבמקום שהיה מוחו ולבו מטונף בהבלי עולם הזה על ידי פגם דיבורו: עכשיו יתחיל להמשיך לה חיות חדשה בקדושה וטהרה כראוי: והוא על ידי שמתחיל לתקן את דיבורו ולדבר רק דיבורים קדושים של תורה ותפילה: ודיבורי אמונה ויראת שמים: ולכן טובלין את כל הנ"ל ביחד עם הצפור החיה בדם שצפור השחוטה: ואחר כך שולחין אותה על פני השדה: לרמז שעל ידי שיתקן את דיבורו מעכשיו: על ידי זה ימשיך לעצמו מוחין חדשים לגמרי: ויזכה לטהר מכל טומאותיו ולהיות דבוק בחי החיים. והנה רביז"ל אומר בהמשך תורה זו: שעיקר תיקון קול הנגינה הוא על ידי לימוד תורה שבעל פה: ובפרט בלילה: כי הש"ס סדרים של ש"ס הם התיקון של השית עיזקאין דקנה: היינו הש"ס טבעות של הקנה שממנה תוצאות הקול: והסביר מוהרא"ש נ"י: שרביז"ל מגלה לנו כאן את עוצם מעלת לימוד הגמרא: כי הבעל דבר מניח את עצמו מאד למנוע את האדם מלימוד גמרא: כי הוא יודע שעל ידי לימוד גמרא מכניעין אותו לגמרי: וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רי"ד| שתלמו"ד בגימטריא לילי"ת: שהיא הקליפה שמחטאת את האדם בפגם הברית רחמנא ליצלן: ועל ידי שלומדין תלמוד שהוא גמרא מכניעין אותה: וכן אמרו דורשי רשומות: שסמא"ל הוא ראשי תיבות ס'יום מ'סכת א'ין ל'עשות: שהוא אורב מאד על ענין זה למנוע את האדם מלעשות סיום מסכת: כי זה הורג אותו לגמרי: וכן מסכת הוא נוטריקון כ"ת ס"מ: היינו שהס"מ וכל כת דיליה מניחין

את עצמם על האדם למנוע אותו מללמוד ולסיים איזה מסכת: ולכן מי שרוצה להתגבר על יצרו הרע שלוחם כנגדו תמיד: צריך להרבות מאד בילמוד גמרא: ויקבע לעצמו שיעור כסדרן בש"ס ללמוד דף אחד דף: עד שיזכה לסיים מסכת אחר מסכת: ולא יסתכל על שום מונע ומעכב כלל: ואפילו אם לעת עתה אינו זוכה להבין כל מה שלומד: כבר אמר לנו רביז"ל |שיחות הר"ן סי' ע"ו| שאין צריכין בלימוד רק האמירה בעלמא: וממילא יבין: כי על ידי ריבוי הלימוד שיחזור פעם אחר פעם על אותו מסכת: ועל כל הש"ס: על ידי זה סוף כל סוף יופתח מוחויזכה להבין את הכל: כי טהרת המצורע שנסגר ממנו כל האורות העליונות הוא דייקא על ידי שתי צפרים הנ"ל: היינו קדושת הדיבור וקדושת המחשבה: והעיקר מתחיל עם קדושת הדיבור כנ"ל: שעל ידי שמרגיל את עצמו בהרבה דיבורים של תורה ותפילה: על ידי זה יהיה נטהר לבו ומחשבתו להבין את דברי התורה הקדושה ולהתבונן באלקותו יתברך המאיר בכל הארץ: והשם יתברך יזכינו לטהר את דיבורינו ומחשבתינו בכל מיני קדושות וטהרות: ונזכה להגות הרבה בתורה ותפילה: עדי נזכה להתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תזריע-מצורע ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סוף סי' צ"א, המדבר מהתקשרות לצדיקים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, דע, כי ההתקשרות באמת לצדיקים אמתיים הוא תועלת גדול מאד מאד, כי על-ידי-זה זוכין לתשובה שלימה ולכפרת עוון, ונמתקין הדינין ונתבטלין לגמרי, ונעשה על-ידי-זה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה וכו', כי דע, כי יש שני בחינות חכמה חכמה עלאה וחכמה תתאה, וחכמה תתאה נמשך מחכמה עלאה, ויונק ומקבל משם והוא כמו הרב והתלמיד, כי מה שהרב מלמד עם תלמידו והתלמיד מקבל ממנו, הוא בחינת חכמה עלאה וחכמה תתאה וכו' עיין שם.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה התקרבות לצדיקים מועיל לאדם בכל ענין ברוחניות ובגשמיות, כי על ידי התקרבות לצדיקים האדם זוכה לתשובה שלימה ולכפרת עוונות, ועל ידי זה ממילא נמתק מעליו כל הדינים ונתבטלים לגמרי, ונמשכים עליו כל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, כי הצדיקים מכניסים חכמה אמיתית בלב האדם, עד שנפתחים עיניו באור אלוקתו יתברך,

ומתחיל לראות אלוקותו יתברך מתוך כל פרטי הבריאה, כי יש חכמה עלאה וחכמה תתאה, חכמה עלאה היא חכמת התורה הקדושה, שהיא ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, וכל מה שנכנסים יותר בתוך חכמת התורה הקדושה, רואין שהם מים שאין להם סוף, ואי אפשר להגיע אל סופה ותכליתה, והצדיקים מגלים חידושים נפלאים כאלו מתוך התורה הקדושה, עד שמקרבים ידיעות התורה אל דעת בני אדם, וכל אחד ואחד יכול למצוא את עצמו בתוך התורה הקדושה, וחכמה תתאה היא החכמה הכוללת כל החכמות של עולם הזה, שהם החכמות שהמציאו בני אדם, ובמשך הדורות הוסיפו בכל פעם חכמה על החכמה, עד שהגיעו לחכמות עצומות במדע ובטכניקה עד שיכולים לטוס בכל קצוי תבל, וגם להגיע אל הלבנה, שכל החכמות האלו נקראים חכמה תתאה, וגם החכמות האלו בוודאי נמשכים מלמעלה, כי אלמלא הקדוש ברוך הוא היה נותן חכמה זאת בדעת בני אדם לא היו מגיעין אליה כלל, רק בכל פעם הקדוש ברוך הוא מוריד חכמה בזה העולם, ועל ידי זה בני אדם באים אל החכמה, ולכן הם נקראים חכמה תתאה, כי הם חכמות שנתגלים כל פעם בזה העולם התחתון על ידי בני אדם.

והנה עיקר עבודת הצדיקים לקשר חכמה עלאה בחכמה תתאה, היינו לגלות איך שבאמת בתוך כל החכמות שבזה העולם נמצא הקדוש ברוך הוא, ואיך שיכולים להתדבק אל הקדוש ברוך הוא מכל פרט ופרט של הבריאה, כי זהו כלליות דברי הפוסקים הראשונים והאחרונים, שתמיד מקשרים את בעיות הזמן אל התורה וההלכה, ובכל דור שנתחדשים חדשות בעולם החכמה, נתחדשים המון שאלות ותשובות בספרי הפסוקים, איך צריכין להתנהג עם החידושים האלו כפי התורה וההלכה, וממש אין דבר שבעולם שלא יכולים לקשר אל התורה הקדושה, כי זהו בוודאי עיקר תכלית החכמה, למצוא את הקדוש ברוך הוא על ידי החכמה ההוא, ולהתקרב אליו יתברך על ידי התגלות החכמה, כי בוודאי אין זה שום תכלית שימציא האדם איזה חכמה, ואז דייקא על ידי החכמה ההוא יתרחק מהקדוש ברוך הוא, וגם ימית עצמו על ידי החכמה הזאת חס ושלום, וכמו שמצינו הרבה פעמים אצל חכמי אומות העולם, שדייקא אלו שהמציאו חכמות גדולות בעולם, מתו או נהרגו על ידי החכמה הזאת בעצמה, נמצאו שלא היה בזה שום חכמה כלל, כי איזה חכמה הוא זה להמציא חכמה שיהיה האדם נהרג על ידו? [עי' חיי מוהר"ן סי' קצ"ד], רק עיקר החכמה הוא להשתמש עם החכמה הזאת למצוא את הקדוש ברוך הוא, ולהכיר את גדולתו יתברך שחלק מחכמתו לבשר ודם, ונתן כח בבני אדם להגיע אל חכמות וחידושים כאלו, וזה עושין הצדיקים כל מי חייהם, לגלות לבני אדם את

החכמה עלאה שיש בתוך החכמה תתאה, ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכפי שאדם זוכה להיות מקורב אל צדיק אמיתי כזה, כן נכנס בו חכמה זאת, ונעשה על ידו ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ונמתקים כל הדינים, כי מהו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה? זהו יחוד עולם העליון בעולם התחתון, התגלות אלקותו יתברך בכל העולמות העליונים, זהו התגלות קודשא בריך הוא, ושכינתיה הוא האלקות שהשכין כאן בזה העולם התחתון בתוך כל ברואי עולם, ועיקר הדינים נמשכים על ידי שלא זוכים למצוא אלקותו יתברך בזה העולם התחתון, אבל מיד שזוכים להכיר איך שקודשא בריך הוא גנוז בתוך כל פרט ופרט של עולם הזה, ובכל דבר יש ייחוד עליון ונורא מאד, מיד נמתקים כל הדינים ונתבטלים לגמרי, והאדם ממשיך על עצמו חסדים ורחמים גמורים.

וזהו עוצם מעלת שיחתם ודיבורם של צדיקים אמיתיים אפילו במילי דעלמא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |עבודה זרה י"ט.| שיחתן של תלמידי חכמים צריכין לימוד, כי הצדיקים אמיתיים בשעה שהם מדברים עם אנשי עולם הזה, ושומעים מהם חדשות וסיפורים, הם מעלים ומקשרים את הכל אל עבודת השם יתברך, ומגלים את האלקות שיש בתוך הסיפורים האלו, ומי שמטה אוזן קשבת לדיבוריהם, שומע חידושים נפלאים ונוראים מאד, איך שמעלים ומקשרים אפילו כל הדיבורים הפגומים של אנשים פשוטים מאד, וזהו לימוד שלם ממש, ולכן אשרי מי שזוכה להיות מקורב אל צדיק אמיתי כזה, כי אזי יהיה נמשך גם עליו מהארתם העצומה, ויזכה להתענג בנועם זיו השכינה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את פגם המצורע ואת טהרתו על ידי הכהן שהוא הצדיק, וכמו שכתוב |ויקרא י"ד| זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן, ויש להבין מהו בדיוק הפגם של המצורע ולמה טהרתו תלויה דייקא ביד הכהן שהוא הצדיק? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל הענין מובן מאד, כי הנה עיקר טומאת הצרעת בא על ידי פגם הדיבור והלשון, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |חולין ק"מ| נגעים באים על לשון הרע, כי פגם המצורע הוא מה שהפריד בין חכמה עלאה לחכמה תתאה, עולם העליון מעולם התחתון, ונדמה לו כאילו עולם הזה כמנהגו נוהג, ומותר לו להפקיר את פיו ולדבר כל העולה על רוחו, בלי שיצטרך ליתן דין וחשבון על כל מה שמדבר, והוא גרם על ידי דיבורו פירודים בין נשמות ישראל, וכן פירודים בין קודשא בריך הוא ושכינתיה, ולכן באים עליו נגעים וצריך לישב חוץ למחנה, כדי להראות עוצם הפגם שלו, שהוא גרם פירוד בין

עולם התחתון לעולם העליון, ולכן גם הוא בדד ישב חוץ למחנה מושבו, שלא יהיה לו שייכות עם בני אדם ולא יוכל להזיק להם בדיבוריו, ולבסוף עיקר טהרתו תלויה רק ביד הכהן שהוא הצדיק, כי הצדיק מוריד את עצמו אליו, ויוצא אליו מחוץ למחנה, בבחינת ויצא הכהן אל מחוץ למחנה, ומדבר עמו שיחות חולין ודברים של מה בכך, ובדרך זה מכניס בו גילוי אלקות, כי מראה לו שגם בתוך כל דיבורי העולם יש אלקות, ואין שום דבר הפקר כלל, ולכן צריכין ליזהר מאד על קדושת הדיבור ולא לדבר רע על שום בר ישראל, כי בזה גורמין קלקול עצום בכל העולמות רחמנא ליצלן, ועיקר תשובתו של אדם תלויה בהתקרבותו אל הצדיק שמלמד אותו דרכים נפלאים בגילי אלקותו יתברך, איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ויכולין למצוא אלקותו יתברך בתוך כל דבר שבעולם ממש, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים כאלו, ולציית לכל דבריהם, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת תזריע-מצורע ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ד, המדבר מהמשכת שלום בעולם על ידי העלאת כבוד הקדוש ברוך הוא לשורשו שהוא יראה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זן|, להמשיך שלום בעולם, דהיינו שיהיה שלום בעולם בין אדם לחבירו, בין איש לאשתו, ובין אדם לעצמו, צריכין להעלות כבוד הקדוש ברוך הוא לשורשו, היינו ליראה, שיהיה לאדם יראת שמים אמיתי, ליראה את השם הנכבד והנורא את הוי"ה אלהיך |דברים כ"ח|, וזהו סימן מובהק שיש לאדם יראת שמים אמיתי, כשהוא בשלום עם עצמו, ועם אשתו, ועם כל הבריות כולם, כי מחמת שיש לו יראה אמיתית מלפניו יתברך, לכן נופל עליו שפלות גדול, ואינו מבקש לצאת לריב עם אף אחד, ורצונו להיות בשלום עם כל הבריות, מה שאין כן כשחסר לו יראת שמים, אזי יש לו תאוה גדולה לריב עם הבריות, וקשה לו מאד להיות בשלום עמהם, וכן ביתו מלא ריב ומחלוקת תמיד, ואינו יכול לגור בשלום עם אשתו, וכן אין לו שלום עם עצמו, בבחינת |תהלים ל"ח| אין שלום בעצמי מפני חטאתי, כי בתוכו ובקרבו יש ריב ומחלוקת, והיצר הרע מחליש את דעתו, ואומר לו שכבר לא יצליח בימי חייו, ולא יעלה לו ללמוד ולהתפלל כראוי ולהיות איש כשר באמת, וכל זה בא מחמת המחלוקת והמריבות והעדר השלום שיש בקרבו, ולכן

צריך להיות אוהב שלום ורודף שלום בכל עניניו, ורק לחפש ולבקש את השלום בכל בחינותיו, ואז יזכה להעלות כבוד הקדוש ברוך הוא לשורשה, ליראת ה' טהורה, ולגלות השלום הנפלא בכל העולם.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבוודאי בין השלש בחינות שלום הנ"ל, היינו שלום בין אדם לחבירו, שלום בביתו, ושלום בעצמו, השלום הכי קל להשיג הוא השלום בין אדם לחבירו, כי אין האדם משועבד שום שעיבוד לחבירו, ואינו חייב לו כלום, ולכן אם רואה שקשה להסתדר עם חבירו, העצה הכי טובה לילך לכיוון אחר, ולא להתעסק עמו כלל, כי לפעמים מדת השלום הוא להיות קצת רחוק מהשני, ובדרך זה לא יבואו לידי סכסוך, וזה סימן שיש לאדם יראת שמים אמיתי, כשמתחמק מכל מיני מחלוקת ומריבות, ואינו נותן אפשרות לאחרים לריב עמו כלל, אבל שלום בבית כבר קשה להשיג, כי הרי משועבד לאשתו, וכתב לה כתובה, ואי אפשר להתחמק ממנה כלל, ולכן צריכין להיות חכם גדול איך להחזיק שלום אמיתי בבית, והוא יסוד גדול בעבודת השם יתברך, כי בלי שלום בית אי אפשר לעסוק בעבודת ה' כראוי, ואין לו מוח מיושב ללמוד תורה ולהתפלל, ולכן צריכין לעבוד הרבה על שלום בית, ולעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות בשלום עם אשתו ובני ביתו, וזהו סימן שיש לאדם יראת שמים אמיתי.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שהכלל והעיקר בשלום בית הוא "להיות חכם ולא להיות צודק", כי מי שירצה להיות צודק בבית, ולהראות שהצדק עמו, ולא עם אשתו, הוא ימצא את עצמו בחוץ, בלי בית כלל רחמנא ליצלן, כי העיקר בשלום בית הוא לתת לאשתו את הצדק, ולוותר על כל מה שאפשר, וזה נקרא חכם אמיתי, ואף על פי שלפעמים קשה מאד, כי יודע בבירור שהצדק עמו, אבל אם לא ירצה לוותר וליתן את הצדק לאשתו, אזי לא יהיה לו בית כלל רחמנא ליצלן, ויצטרך לבקש טובות מבני אדם, ומ"וועד לשלום בית" שישתדלו להחזיר לו את אשתו, ולכן למה להגיע לזה, יותר טוב לוותר לה לכתחילה וליתן לה את הצדק, ואז יהיה לו שלום בית אמיתי ונפלא תמיד.

ובוודאי שלום בתוך האדם בעצמו, זהו השלום הכי קשה ביותר, כי מרוב חטאי ופגמי האדם, עוברים עליו כל מיני מחשבות של ייאוש וחלישות הדעת, האם אני יכול באמת להצליח בימי חיי? האם אני יכול להיות פעם איש כשר? וזהו כמו בן אדם חולק עליו ואומר לו שאינו שוה לכלום, ואין לו שום תקוה כלל, וקשה מאד לברוח ולהתחמק מזה, כי המחשבות רודפים אחריו מאד, ולכן צריך להיות חכם וגיבור גדול, להתגבר על כל מיני מחשבות כאלו, ולומר לעצמו "בוודאי אני כן

יכול, אני יכול להיות צדיק, אני יכול להיות תלמיד חכם, אני יכול לזכות לכל המדריגות שבעולם", ועל ידי שיבקש וירדוף את השלום בעצמו תמיד, בוודאי סוף כל סוף יגיע לזה, ויזכה להגיע אל מה שצריך להגיע אשרי לו.

ואומר רביז"ל בהמשך התורה, שזהו בחינת הדלקת נר חנוכה, שמדליקין אור האמת בעולם, וכל הבריות זוכין לשלום אמיתי, ולכן המצוה להדליקה עד שתכלה רגל מן השוק, היינו עד שתכלה ותתבטל כל הבעלי לשון הרע ורכילות, אשר רגל על לשונם ועושין מחלוקת ומריבות בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו, בבחינת |תהלים ט"ו| ולא רגל על לשונו, ויתרבה השלום בעולם, והמצוה להדליק נר חנוכה סמוך לפתח ביתו, היינו פתחי פיך, שישתמש עם דיבורו רק לדבר דיבורים טובים עם כל הבריות, וכן בבית עם אשתו, וכן בינו לבין עצמו, כי על ידי שמקדשים את הדיבור, מאירים אור השכינה בעולם, ומתרבה השלום, שזהו התגלות כבודו יתברך, ואז מתבטל גם כל המשא ומתן מן העולם, כי כל עיקר המשא ומתן שבעולם, שזה מוכר וזה קונה, הוא ממחלוקת ומהעדר השלום, כי אי אפשר שיהיה רצון המוכר והקונה שוה, כי זה רוצה למכור וזה רוצה לקנות, ואם היה רצונם שוה לא היה אפשר שיהיה נעשה שום משא ומתן, נמצא שכל המשא ומתן והסחורה הוא רק על ידי מחלוקת, שאין שלום בין הרצונות, ולכן לעתיד לבא שיהיה השלום הנפלא בעולם, אזי יתבטל כל המשא ומתן, בבחינת |זכריה י"ד| ולא יהיה כנעני עוד, וזהו גם כן עד שתכלה רגל מן השוק, היינו שיתבטל כל המשא ומתן מן השוק, כי יהיה השלום הנפלא בעולם, וירצה כל אחד לעזור ולזכות את חבירו, ולא יהיה מחלוקת ביניהם כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שלכן מי שזוכה שפרנסתו הוא דרך דברים שבקדושה, כגון שלומד תורה עם אחרים, ומזכה את הרבים, הוא דבר גדול מאד, כי על ידי זה אינו נכנס לתוך ענינים של מחלקות ומריבות, רק הוא בעצמו מרבה שלום בעולם, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ס"ד.| תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, כי הוא עוזר לנשמות ישראל להכיר את כבודו יתברך, ומכניס בהם יראת שמים, ואין למעלה מזה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין המצורע, שנענש על שדיבר לשון הרע, ופגם מאד בהדיבור, ובמקום להרבות שלום בעולם על ידי כח הדיבור, לאחד כל הבריות כולם אליו יתברך, גרם פירוד בין הדביקים, בבחינת |משלי ט"ז| ונרגן מפריד אלוף, ועשה מחלוקת ומריבות בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו, ולכן עונשו

|ויקרא י"ג| בדד ישב מחוץ למחנה מושבו, שיהיה מופרד ומבודד מבני אדם, ופירש"י, שלא יהיו שאר טמאים יושבים עמו, כי הלא גם מחוץ למחנה, יש סכנה שיתחבר עם טמאים אחרים, וביחד ימשיכו את דרכם הרע לפגום בהדיבור, ולהרבות לשון הרע ורכילות רחמנא ליצלן, ולכן אסור לו להתחבר עם אחרים כלל, ואף על פי שלצדיק הדבוק בו יתברך, ענין של התבודדות והפרשה מבני אדם, הוא מעלה עליונה מאד, כי אז יכול להקדיש זמנו לגמרי אליו יתברך, ולהרבות מאד בתפילה ובהתבודדות, אבל זהו רק למי שזוכה להרגיש את אור שכינת עוזו יתברך החופף עליו תמיד, אבל המצורע הוא עוור לכל זה, וכדאיתא בזוהר |תזריע מ"ט| ומובא בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א| שמצורע נקרא בלשון תרגום "סגירו", היינו סגירו דנהורא עלאה, שנסגר ונכבה ממנו אור העליון של הקדוש ברוך הוא, ולכן אצלו ענין הבדידות והפרישות הוא עונש גדול מאד, כי אין לו עם מי לדבר ולפרש שיחתו וצערו, וכל זה להזכיר אותו על חטאו ופגמו, אולי יחזור בתשובה ויתחיל לתקן את אשר פגם, לקדש את דיבורי פיו עם דיבורי תורה ותפילה, שבכל זה תלוי תיקונו ורפואתו, בבחינת |ויקרא י"ד| זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו, והובא אל הכהן, שעל ידי שיבוא אל הכהן שהוא הצדיק, יאיר את עיניו וילמוד אותו שעיקר רפואתו תלוי בלימוד התורה, בבחינת זאת תהיה תורת המצורע, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ערכין ט"ז| מהו תקנתו של מספרי לשון הרע? אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה, אם היה רגיל ללמוד דף אחד ילמוד שני דפין וכו', והשם יתברך יזכינו לקדש את דיבורי פינו תמיד, ונזכה להגות אך ורק בדיבורים קדושים של תורה ותפילה, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תזריע-מצורע ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבעל תפילה דף שנ"ז עיין שם. גם היה נרשם על היד כל דבר ודבר כפי מה שהיה בעת בריאת העולם, וכפי ההוה שלו, וכפי מה שיהיה אחר-כך, כגון סדום היה נרשם שם כפי מה שהיתה בעת ישובה, קדם שנהפכה, גם היה מצויר שם הפיכת סדום, כמו שהעיר נהפכת, וגם היה מצויר שם ציור של סדום, שיש לה אחר ההפיכה, כי היה נרשם על היד מה שהיה ומה שהוה ומה שיהיה, ושם, באותו היד, ראיתי, שאותו המדינה הנ"ל, שאתם אומרים עליהם, שהם כולם אלקות עם כל האנשים הבאים אליהם לקבל עזר

מהם, כולם יהיו נכלין ואובדין |כל זה השיב להם הבעל-תפלה|.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, גם היה נרשם על היד כל דבר ודבר כפי מה שהיה בעת בריאת העולם, וכפי ההוה שלו, וכפי מה שיהיה אחר-כך, כי היד הוא יד ההשגחה העליונה, איך שבכל פרט ופרט יש "יד ה'", ולכן גם על יד האדם חרוץ כל מאורעות ימי חייו, וכמבואר בזוהר הקדוש |יתרו ע|, שעל ידי חכמת היד יכולים לדעת כל מאורעות חיי האדם, מה שהיה, וההווה, ומה שיהיה, כי ביד האדם יש רמז ליד של מעלה כביכול, ששם חרוץ וחקוק כל סדר פרטי הבריאה, ומובא בספרי קבלה, שכל מה שנרשם ביד האדם, המחייב את ימי חייו להיות כך וכך, זה שייך רק לאומות העולם הנתונים תחת הטבע והמזל, אבל לנשמות ישראל שהם למעלה מן המזל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קנ"ו.| אין מזל לישראל, אין חריצי היד מחייבים אותם כלום, כי בתפילה להקדוש ברוך הוא יכולים לשנות את הכל, וכמו שאמר הקדוש ברוך הוא אל אברהם אבינו צא מן האצטגנינות שלך, אברם אינו מוליד, אבל אברהם מוליד |שם בגמרא|, כי מיד שניתוסף בשמו ה"א הדעת, לדעת ולהכיר שיד ה' גנוז בכל דבר, אין המזל והטבע מחייבים כלום |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ג|, וכבר פירש הבעל שם טוב הקדוש זי"ע את מאמר הנ"ל, אין מזל לישראל, היינו ה"אין" סוף ברוך הוא, שהוא הכח של יהודי לעשות עצמו כ"אין" וכאפס, זהו מזלם של ישראל, ומה שעומד להם בכל עת, ולכן גם כאן, על ידי היד של השגחה שנמצא אצל המלך, שהוא מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ידע הבעל תפילה את כל הדרכים שבעולם, ואיך ליכנס אל תוך המדינה של עשירות.
וסיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם באמצע החורף, נסע מוהרנ"ת ז"ל בדרך ביחד עם תלמידו ר' אפרים ב"ר נפתלי ז"ל, ונתייגעו הרבה מטורח הדרך ומכובד החבילות שהיו עמם, כי הרבה מן הדרך הלכו רגלי, והיה לר' אפרים ב"ר נפתלי ז"ל קצת חלישות הדעת, כי כפי שהכיר את גדולת מוהרנ"ת ז"ל, היה צר לו למה מוהרנ"ת ז"ל צריך לטלטל עצמו בדרך קשה כזו, וענה ואמר לו מוהרנ"ת ז"ל, תאמין לי, שגם הדרך הזה שלנו היה חרוץ על היד של המלך ובזה הניח את דעתו הרבה וחיזק אותו, כי מיד שאדם מכיר שהכל בהשגחה עליונה, אזי יש לו כח לעבור על הכל.
כגון סדום היה נרשם שם, כפי מה שהיתה בעת ישובה, קודם שנהפכה, גם היה מצויר שם הפיכת סדום, כמו שהעיר נהפכת, וגם היה מצויר שם ציור של סדום, שיש לה אחר ההפיכה, כי היה נרשם על היד מה שהיה ומה שהוה ומה שיהיה, והנה רביז"ל תופס כאן לדוגמא את העיר סדום, כי הנה חכמינו הקדושים אומרים

|אבות ה'| שלי שלי ושלך שלך זו מדה בינונית, ויש אומרים זו מדת סדום, ויש להבין, מהו כל כך רע בזה שאומר שלי שלי ושלך שלך, וכי מחמת שאינו רוצה להתערב עם אחרים יש בו מדת סדום? אבל באמת זהו כל החילוק וההפרש בין יהודי לגוי, יהודי צריך לדאוג לטובת חבירו, ולעזור לו בכל מה שיוכל, ושיהיה איכפת לו מצרת השני, ויהיה מוכן למסור נפשו להציל אותו בכל מה שיכול, כי כולנו בני אב אחד אנחנו, וכמו שכתוב |דברים י"ד| בנים אתה להוי"ה אלהיכם, ובודאי אחים טובים צריכין לדאוג אחד בשביל השני, כי איזה צער ובושה יש לאבא כשיש חילוקים ופירודים בין הבנים, הלא אין צער קשה יותר מזה, כי אבא גידל ילדים, ולבסוף אינם רוצים להכיר אחד את השני, ולא מדברים אחד עם השני, ולא הולכים לשמוח בשמחה של השני, ועל טעם זה מובא בפוסקים, שאף על פי שאסור לאבל ללכת לבית המשתה בשנה ראשונה לפטירת אביו ואמו, אבל כשאחד מן האחים או האחיות עושים שמחה, מותר לאחים ואחיות אחרים לשרת ולהשתתף ושם, כי כל הטעם שאסור ללכת לבית המשתה, שלא יסיח דעתו מן האבילות, כי זה גורם צער להורים בעולם העליון, אבל כשאחד מן הבנים עושים שמחה, הרי הצער הכי גדול להורים שלא ישתתפו כל הבנים ביחד בתוך השמחה, ואדרבה זהו הנחת רוח הכי גדול, שכל הבנים מתאחדים יחד ושמחים בשמחתם, ולכן זהו הטבע הבריא של יהודי, להשתתף בעניני השני, ולא לומר שלי שלי ושלך שלך, כי זהו מדת סדום, שלא איכפת לו משלום חבירו כלל, ואדרבה כל מה שיכול לגרום נזק וצער לחבירו, בלי שיידע שזה ממנו, זה לו לשמחה גדולה, וכמו שמובא בגמרא |סנהדרין ק"ט| על אנשי סדום, שמי שהיה לו שורה של לבנים, כל אחד לקח ממנו לבינה אחד עד שנשאר בלא כלום, וכן מי שהיה לו שק שומים או בצלים, כל אחד ביקש ממנו רק אחד, עד שכילו לו הכל, הרי כל כוונתם לעשות רשעות לשם רשעות, ולכן תופס רביז"ל דוגמא שהיה כתוב על היד של המלך, את הקורות של עיר סדום, כי העיר סדום הוא זה לעומת זה של יד המלך, יד המלך מגלה את עוצם ההשגחה של הקדוש ברוך הוא על כל פרט ופרט של הבריאה, ומלמד איך שנשמות ישראל אין להם שום שייכות אל הטבע והמזל כלל, רק מכוסים בצל כנפי ידו יתברך, בבחינת |ישעיה נ"א| ובצל ידי כסיתיך, ומחמת זה יש אהבה עזה וחזקה ביניהם, ואחד מוכן לעזור את השני בכל מה שיכול, ולעומת זה יש אנשי סדום שהם |בראשית י"ג| רעים וחטאים לה' מאד, רעים בגופם וחטאים בממונם, כי הם בחינת המדינה של עשירות, שאצלם חטא ועוון גדול לתת צדקה ולעשות חסד, וכמו שכתוב על אנשי סדום, |יחזקאל ט"ז|

ויד עני ואביון לא החזיקה וגו', ודייקא על ידי היד של המלך ניצולים מהם ומהמונם. ושם, באותו היד, ראיתי, שאותו המדינה הנ"ל, שאתם אומרים עליהם, שהם כולם אלקות עם כל האנשים הבאים אליהם לקבל עזר מהם, כולם יהיו נכלין ואובדין |כל זה השיב להם הבעל-תפלה|, כי מיד שאדם דבוק ביד מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ויודע שכל פרט ופרט של החיים מושגח בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, הוא יודע היטיב שאסור לבטוח על שום בשר ודם כלל, וכמו שכתוב |תהלים קמ"ו| אל תבטחו בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה, היינו שאין לו תשועה לעצמו, ואיך יעזור לך, וזהו מה שראה הבעל תפילה, שבין אנשי המדינה של עשירות, ובין הבוטחים עליהם, כולם יהיו נכלין ואובדין, כי עיקר ישועת האדם רק כשבוטח בה', וכמו שכתוב |תהלים ל"ב| והבוטח בה' חסד יסובבנהו, והשם יתברך יזכינו לחזק את אמונתנו ובטחונינו בו יתברך, ונזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תזריע-מצורע ה'תשס"א

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ג', המדבר מכח הנגינה ומטהרת המצורע, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר על כמה נקודות שבדברי רביז"ל בתורה זו|, הנה מי ששומע נגינה ממנגן רשע קשה לו לעבודת הבורא, וכששומע ממנגן כשר והגון אזי טוב לו.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מבואר בדברי מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות אפוטרופוס הלכה ג'| שענין של נגינה המוזכר כאן בדברי רביז"ל, כולל כל מיני קולות ודיבורים של בני אדם, והקולות והדיבורים של האיש הרשע מזיק לעבודת השם יתברך, כי הקול והדיבור שלו פגומים מאד, שהרי מתוך דיבורי פיו יוצאים מחשבות לבו, וכמוזכר בדברי רביז"ל |ספר המדות אות ניבול פה סי' א'| מי שמדבר ניבול פה בידוע שלבו חושב מחשבות און, וכל המחשבות עוברים דרך הפה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ו|, ומפיו של אדם מכירים מחשבות לבו, בבחינת |משלי ב'| מפיו דעת ותבונה, ולכן הרשע כשמוציא הבלים רעים מתוך פיו, מזיק מאד, ומוליד אוירים ארסיים של ניאוף רחמנא ליצלן |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ג|, בבחינת מה שנאמר אצל בלעם הרשע |במדבר ל"א| הן הנה היו בדבר בלעם, "בדבר" דייקא, כי על ידי דיבורי פיו הכשילם, אבל זה לעומת זה עשה האלקים, והדיבור של הבר דעת דקדושה מועיל מאד לעבודת ה',

ולשמוע קולו לבד הוא דבר גדול מאד, כי מחמת שהוא דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, לכן בקול שלו יש התלבשות הקול העליון, והאדם יכול להתעורר מאד לעבודת השם יתברך על ידו, ולכן הוא דבר גדול מאד להשתדל לשמוע דיבורי הצדיק תמיד, אפילו אם לא זוכין להבין את כל דיבוריו, כי הקול בעצמו מעורר מאד לעבודת השם יתברך, ולהיפוך צריכין ליזהר מאד לא לשמוע קול פגום של רשע שמזיק מאד לעבודת השם יתברך, כי לא מיבעיא קול נגינה שלו, שמלא טינוף ומחשבות און, שצריכין לשמור מאד לא לשמוע אותו, אלא אפילו הדיבור שלו במילי דעלמא, לא כדאי לשומעו, כי הוא מזיק מאד, וזה כולל הניגונים של חזנים וזמרים שאינם הגונים, וכמו שאמר הבעל שם טוב הקודש זי"ע, שאחד משליחי הס"מ להכשיל נשמות ישראל ולהרחיקם מאביהם שבשמים, הם החזנים שאינם

הגונים, ביחד עם השוחטים, והמלמדים, ויש אומרים גם הסופרים, שאינם הגונים, כי ענינים אלו מסורים לשמים, ואי אפשר לבן אדם להבחין אם השוחט פסל שחיטתו או לאו, וכן אם המלמד הכניס דיעות כוזבות בילדים או לאו, וכן אם הסופר כתב את הספר תורה תפילין ומזוזות בפסול או לאו, ולכן בקלות יכול הבעל דבר להכשיל נשמות ישראל על ידי פסולים אלו רחמנא ליצלן, וכמו כן חזן המתפלל לפני הצבור, ולבו מלא מחשבות און, זהו דבר שרק הקדוש ברוך הוא מבחין בו, ובקולו הפגום יכול להזיק מאד לכל מי ששומעו, ולכן צריכין ליזהר מאד לשמוע תמיד רק קול נגינה של איש הגון באמת.

והנה רביז"ל מגלה לנו כאן את סוד הענין, למה הקול הוא דבר כל כך גבוה וחשוב, ואומר רביז"ל, כי הנה קול הנגינה נמשכת מן הצפרים, כדאיתא במדרש |ויקרא רבה פרשה ט"ז| מפני מה מצורע טהרתו תלויה בשתי צפרים חיות טהורות? יבוא קלניא ויכפר על קלניא, כי נלקה מחמת קולו שדיבר לשון הרע, נמצא, מי שהוא כשר, נמשכת הנגינה שלו מן השתי צפרים חיות טהורות, וכתוב בזוהר |ויקרא נ"ג| שהשתי צפרים ינקין מאתר דנביאים ינקין, לכך נקרא המנגן חזן מלשון חזון, היינו לשון נבואה, כי לוקח הנגינה מאתר דנביאים ינקין,

וכשהמנגן הוא רשע אזי הוא לוקח הנגינה שלו מצפרים אחרות שבקליפה וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה השתי צפרים מרמזים על שתי ספירות העליונות שהם בינה ומלכות, והם השני ההי"ן של השם הוי"ה ברוך הוא, שמהם סוד הנבואה, והם בחינת שני הכרובים שמביניהם היה יוצא קול הנבואה, וכמו שכתוב |במדבר ז'| וישמע את הקול מדבר אליו וגו' מבין שני הכרובים וידבר אליו,

כי הנה ספירת הבינה הוא ענין התבוננות האדם באלקותו יתברך המלא כל הארץ, שזוכה להבין איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכשהוא ממשיך הבינה הזאת גם לתוך הדיבור והפה, שנקרא מלכות כידוע, ומרבה לדבר דיבורי תפלה והתבודדות אליו יתברך בכל עת, אזי נתלבש בקולו קול הנבואה, וזוכה לשמוע את קולו יתברך המדבר אליו ממש, ושני דברים אלו תלויים זה בזה ממש, כי כל מה שהאדם מרבה לדבר אליו יתברך, כן ניתוסף בו בינה יתירה, ונבנה אצלו המוחין, עד שאינו רואה לפני עיניו כי אם אמתת מציאותו יתברך, וכל מה שניתוסף בו בינה כן מרבה לדבר אליו יתברך, ולכן השתי צפרים חיות טהורות הם עיקר טהרתו של המצורע שדיבר לשון הרע, כי עכשיו על ידי שמביא הצפרים חיות טהורות, ומתבונן במה שפגם, על ידי זה יש לו טהרה, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |מובא בפירש"י| יבא קלניא ויכפר על קלניא, יבא פטטיא ויכפר על פטטיא.

והנה זה פשוט, שכמעט אי אפשר לאדם ליזהר לגמרי מלשמוע קול פגום של איזה רשע או מנגן שאינו הגון, כי הלא אדם מעורב בין הבריות, ובעל כרחו שומע קולות של בני אדם, ולכן נותן לנו רביז"ל כאן עצה נפלאה, איך יכול האדם להיות נשמר מקול הפגום של הרשע, ואומר רביז"ל, והתיקון הוא שיוכל לשמוע נגינה מכל אדם, הוא על-ידי שילמד בלילה תורה שבעל-פה, היינו גמרא שהיא בחינת לילה, כדאיתא במדרש |שוחר טוב תהלים י"ט|, 'כשהיה משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה, לא היה יודע מתי יום ומתי לילה, רק על-ידי-זה כשהיה לומד תורה שבכתב, היה יודע שהוא יום, וכשלמד תורה שבעל-פה, היה יודע שהוא לילה, נמצא, שהתורה שבעל-פה היא בחינת לילה, וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |סנהדרין כד| "במחשכים הושיבני"-'זה תלמוד בבלי, וכתיב |בראשית א| "ולחשך קרא לילה", היינו על-ידי שילמד ש"ס, יתקן השית עיזקאין שבקנה, שמהם יוצא הקול, וזהו |איכה ב| "קומי רני בלילה", היינו שתהיה תקומה להרנה, היינו על-ידי הלילה, שהיא גמרא ש"ס וכו' עיין שם כל זה בדברי רביז"ל. והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מעלת לימוד הגמרא, שהיא כלליות תורה שבעל פה, אי אפשר לתאר ולשער כלל, כי הלימוד של תלמוד וגמרא, שומר את האדם מכל רע, וכמבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רי"ד| שתלמו"ד עולה בגימטריא לילי"ת, שהיא הקליפה המחטאת את האדם בפגם הברית רחמנא ליצלן, כי היא נקראת על שם היללה והעצבות, וכן עיקר כל הקולות והניגונים של הרשעים הם ניגונים של יללה ועצבות, כי הם באים מהקליפה הנ"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק

א' סי' רכ"ו], ולכן כשאדם שר שירים קדושים של גמרא, שגורס הרבה גמרא בכל יום, על ידי זה מבטל ומכניע קליפה זאת לגמרי, ומובא בספרים הקדושים על דברי התנא [שבת ק"ו קי"ג. ועוד] גמרא גמור זמורתא תהא, שעל ידי שלומדים הרבה גמרא, זומרים ומכריתים את הקליפות לגמרי, זמורתא, מלשון זמירה וכריתה, וכן מבואר בספר החיים [לאחיו של המהר"ל מפראג זי"ע] שג'מ'ר'א' ראשי תיבות הד' מלאכים של המרכבה עליונה, שהם ג'בריאל מ'יכאל ר'פאל א'וריאל, וד' מלאכים אלו משמרים את האדם מפגם הרבית רחמנא ליצלן, שעל כן נתקנו מהקדמונים לומר קישור המרכבה לפני השינה, בשם הוי"ה אלהי ישראל ממיני מיכאל וכו', כי על ידי זה יהיה נשמר מפגם זאת [ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ה'], ולכן הבעל דבר מניח את האדם ללמוד כל מיני לימודים שבעולם, אבל מונע אותו מללמוד הגמרא, כי הוא יודע שעל ידי לימוד הגמרא הוא אבוד לגמרי, ולכן זה דבר גדול מאד לקבוע לעצמו שיעור קבוע בגמרא בכל יום, חק ולא יעבור, ובפרט אם זוכה לחטוף דף גמרא בכל יום, זה תיקון גדול מאד, וכן ללמוד לפני השינה "עין יעקב" או "תנא דבי אליהו" מסוגל מאד לשמירה, כי על ידי לימוד ש"ס שהם ששה סדרים, הוא מתקן את הששׁ עיזקאין שבקנה, היינו הששׁ טבעות וחוליות שבקנה, שמהם יוצא הקול, ועל ידי זה כבר אינו מזיק לו הקול הפגום של הרשע שנמשך מן הקליפות הנ"ל, כי הוא משומר מאד מכל הצדדים, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מבואר בתוך דברי רביז"ל הנ"ל, שפגם המצורע הוא פגם הקול והניגון, כי הוא נלקה על שדיבר לשון הרע, שהוא עיקר פגם הדיבור, כי על ידי לשון הרע האדם מקלקל עם קולו ממש, כי נחשב כאילו הרג לשלשה [ויקרא רבה פרשה כ"ו סי' ב'], והוא עוון פלילי, כי אין לאדם שום הנאה ממנו כלל, וכדאיתא בגמרא [תענית ח.] שלעתיד לבא שואלים את הנחש למה נושך וממית בשעה שאין לו הנאה, והוא אומר, לי אתם שואלים? תשאלו את בעל הלשון, שמדבר כאן והורג ברומי, ואין לו הנאה מזה כלל, ורואים בחוש שהמדברים לשון הרע, על פי רוב אינם מכירים כלל את מי שמדברים עליו, רק חוזרים ואומרים מה ששמעו מאחרים, שזהו רכילות ועוד איסורים רבים, כי כשאדם מפקיר את דיבורו, לדבר כל העולה על רוחו, לא יתכן שלא יבא לידי לשון הרע ורכילות, כי ברוב דברים לא יחדל פשע [משלי י'], ויש מחלה אצל בני אדם, שאין יכולים להפסיק לדבר, ומוכרחים לדבר כל העולה על רוחם, ובאמת הוא דבר בזוי מאד, אבל אינם תופסים שהם

מבוזים מאד בעיני בני אדם, ומובא בספר "אורחות צדיקים" [שער השתיקה], שיותר טוב שיאמרו לאדם, למה אתה שותק כל כך? משיאמרו לו, תפסיק כבר מלדבר, כבר שמענו ממך די! אבל יש מדת הישות והגיאות שנכנס באדם, ונדמה לו שאם ידבר רע על השני וישפיל אותו, הוא בעצמו יתגדל יותר בעיני בני אדם, ובאמת הוא דמיון בעלמא, כי מי שמדבר לשון הרע נופל לכח המדמה [ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד], ואין האדם מתגדל על ידי זה כלל, רק אדרבה, הוא בעצמו נעשה מבוזה בעיני הבריות, כי לבסוף מתגלה קלונו ברבים, איך שאין בו כלום, ואין הבריות יכולים לסבול אותו, ומי שהוא דיבר עליו, נתפרסם ברבים לשם ותפארת.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שכן היה אצל מוהרנ"ת ז"ל, שכולם דיברו עליו מה שדיברו, ורדפו אותו עד לחרמה, אבל לא ידעו למה מדברים עליו ולמה רודפים אותו, ובהלוויה שלו יצא כל העיר, אנשים נשים וטף, והלכו אחרי מטתו, ובכו מאד, ותמהו לעצמם, למה דיברנו על האיש הזה? הלא לא עשה לנו שום רע מימיו, ורואים בחוש שמכל אלו שדיברו עליו לא נשאר שום זכר כלל, ושמו של מוהרנ"ת ז"ל נתפרסם לשם לתפארת לדורי דורות.

גם סיפר מוהרא"ש נ"י, שעוד בחיים חיותו של מוהרנ"ת ז"ל, היה לו שכן אחד שהיה מכת המתנגדים, ולא היה דרכו לבזות אותו, וכשלא יצא כנגדו כמו כל חביריו, שאלו אותו על זה, היתכן שלא ירדוף אותו כמו כולם? וענה ואמר להם, איך אני יכול לרדוף יהודי, שבכל חצות לילה אני שומע אותו בוכה ושואג כארי על חורבן בית המקדש, ואחר כך מבלה כל הלילה בתורה ובעבודה, אזי איך אני יכול בבוקר לרוק עליו ולבזות אותו כי מחמת שהיה שכינו, הכיר אותו קצת, וראה את עבודתו בקודש, מה שאין כן כל אלו שדיברו עליו, לא הכירו אותו כלל.

והנה על פי זה מובן מאד מה שלכאורה קשה בדברי רש"י הקדוש בריש פרשת השבוע, שכתב [ויקרא י"ד פסוק ד'] לפי שהנגעים באים על לשון הרע שהוא מעשה פטפוטי דברים לפיכך הוזקקו לטהרתו צפרים שמפטפטים תמיד בצפצוף קול, ומיד אחר כך כותב רש"י, ועץ ארז, לפי שהנגעים באין על גסות הרוח וכו', מה תקנתו, ישפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזוב, עיין שם, ולכאורה קשה, שבתחילה אומר שנגעים באים על לשון הרע, ואחר כך אומר שבאים על גסות הרוח? וכן קשה, למה המצורע מביא עץ ארז שמרמז על גבהות, הלא העיקר הוא האזוב ושני תולעת המרמזים על שפלות? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי לשון הרע וגסות

הרוח הם דבר אחד ממש, כי לא ידבר אדם לשון הרע עד שיכנס בו גסות רוח, וירצה להרים ולהגביה את עצמו על ידי שישפיל את השני, ולכן עכשיו צריך להביא עץ ארז הגבוה ביחד עם האזוב ושני תולעת, ללמוד אותו שיניח את חבירו במקומו, שיהיה כמו שיהיה, ורק הוא ישפיל את עצמו כאזוב וכשני תולעת, ואז יראה שאין חבירו מפריע לו כלל, כי יכול להיות גדול וגבוה בלי להשפיל את חבירו כלל, ודו"ק.

ולכן טהרת המצורע תלוי בשני צפרים חיות טהורות דייקא, כי הוא צריך לתקן שני פגמים הנ"ל שפגם בספירות הבינה והמלכות, כי הוא התגאה בדעתו ודחה את רגלי השכינה ממנו, שזהו פגם המוחין והבינה, וזה צפור אחת, וכן פגם בדיבורו, ודיבר לשון הרע שהוא פגם המלכות שהוא הדיבור, וזהו צפור שני, וצפור אחד שוחטים, וצפור אחד טובלים בדם הצפור השחוטה, ושולחים אותו על פני השדה, כי הצפור ששוחטים הוא כנגד פגם הדיבור והמלכות, כי הוא השתמש בלשונו לשחוט ולהרוג את חבירו, בבחינת |ירמיה ט'| חץ שחוט לשונם, ולכן לתקן זאת, צריכין לשחוט את הצפור, ולבטל אותו לגמרי, אבל הצפור השני, אחר שמטבילים אותו עם הארז ואזוב ושני תולעת בדם הצפור השחוטה, ומרגישים טעם של הכנעה ושפלות, ויודעים איך שצריכין לשמור מאד ולשים לפיו מחסום, אז יכולים לשלח אותו על פני השדה, כי עכשיו יכול לתקן ולהרים את מוחו, ולחזור ולהתבונן באלקותו יתברך, ולתקן את אשר עיוות, והשם יתברך יזכינו לשמור על דיבורי פינו תמיד, ונזכה לדבק עצמינו בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת קדושים ה'תשנ"ז-

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ט המדבר מתיקון הדיבור ומתיקון הברית עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: |מוהרא"ש נ"י חזר בקצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל|: כי לא כל דיבור נקרא דיבור: כי דיבור שאינו נשמע ונתקבל אינו נקרא דיבור: בחינת |תהלים י"ט| אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם: ועיקר מה שנתקבל הדיבור הוא מחמת הטוב שיש בו: כי טוב הכל חפצים: ועל כן כשיש טוב בהדיבור אזי הדיבור נשמע ונתקבל: אבל כשאין טוב בהדיבור אינו נתקבל: ואיך עושין הטוב שבדיבור הוא על ידי שלוקחין הדיבור מהדעת: אזי יש בו טוב: אבל כשהדיבור בלא דעת אזי אין בו טוב: בבחינת

|משלי י"ט| גם בלא דעת נפש לא טוב: נפש הוא הדיבור: כמו שכתוב |בראשית ב'| ויהי האדם לנפש חיה: ותרגומו לרוח ממללא: ולהקים ולרומם את הדעת הוא על ידי שבח הצדיקים וכו': עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר מעלת וחשיבות האדם על כל שאר בעלי חיים שיש בהבריאה: ומכל שכן על הצומחים והדוממים: הוא שיש לאדם כח הדיבור: שהכח הזה הוא הפלא ופלא: ועל ידו יכולים להגיע אל המעלות הכי גבוהות בעבודת השם יתברך: ולקרב כל אנשי העולם אל השם יתברך: ולהיפוך גם יכולים על ידי הדיבור ליפול לשאול תחתיות חס ושלום: ולרחק את כל הבריות ממנו יתברך חס ושלום: בבחינת |משלי י"ח| מות וחיים ביד לשון: ששניהם תלויים בלשונו ודיבורו: ועיקר עבודת האדם במשך כל ימי חייו הוא להעלות ולתקן את דיבורו: ולהשתמש בה אך ורק לעבודת השם יתברך: עד שיהיה דיבורו כולו טוב וכולו טהור: ואז נקרא דיבורו בשם דיבור: כי רק דיבור הנשמע ונתקבל נקרא דיבור באמת: ורק על התכלית הזה נברא הדיבור: וכשאדם מכניס כל דיבורו בלימוד תורה הקדושה: וכן בעבודת התפילה: אזי נתקדש ונתטהר דיבורו: ודיבורו נשמע ונתקבל בכל מקום: הן למעלה והן למטה: כי למעלה נתקבלין כל תפילותיו ובקשותיו: מחמת שיש לדיבורו חן וחשיבות: ולכן משתוקקים למעלה לשמוע דיבוריו ולמלאות בקשותיו: וכן למטה יש לכל דיבוריו חן וחשיבות: ונתקבלין דיבוריו בפני בני אדם: ודברים עושים רושם לטובה אצל כל מי ששומע אותם: כי דיבורו מלא טוב: וטוב הכל חפצים לשמוע.

ועיקר מעלת ושלימות הדיבור הוא רק כשהדיבור מקושר אל הדעת: היינו שלוקח הדיבור מן הדעת: ומתוך דיבורו מתגלה דעתו: בבחינת |משלי ב'| מפיו דעת ותבונה: כי אז יש טוב בהדיבור: והדיבור נשמע ונתקבל: מה שאין כן אם אין דעת בהדיבור: אזי אינו דיבור טוב ואינו נשמע ונתקבל: בבחינת |משלי י"ט| גם בלא דעת נפש לא טוב: היינו נפש שהוא הדיבור: בלא דעת אינו טוב: ולא יתקבל הדיבור אצל בני אדם: אבל כשיש בו דעת אזי הדיבור הוא טוב: והדיבור נשמע ונתקבל: ועיקר הדעת הוא לדעת ולהכיר אותו יתברך: כי רק זה נקרא דעת: בבחינת |דברים ד'| אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים: וכל מה שהאדם זוכה להכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך: ומרבה לדבר מזה אל בני אדם: כך נשלם ונתתקן אצלו דיבורו: ונתמלא דיבורו עם טוב אמיתי: ודיבוריו עושים רושם לטובה אצל כל השומע אותם.

ומגלה לנו רביז"ל כאן: שעיקר הקמת והרמת הדעת: שהאדם זוכה להשלים ולתקן

את דעתו: הוא על ידי שבח הצדיקים: היינו לדבר מעוצם היראת שמים שלהם: ומגודל מסירת נפשם בעבודת השם יתברך: וכן לספר סיפורים נוראים ונפלאים מכל מה שעשו ופעלו בעולם: כי שבח הצדיקים מקים ומרומם את הדעת מאד: ומכניס באדם התעוררות נפלא לעבודת השם יתברך: וכמו שסיפר לנו רביז"ל: שעיקר כל התעוררותו לעבודת השם יתברך היה על ידי סיפורי צדיקים: שהיה רגיל לשמוע סיפורי צדיקים מפי תלמידי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע שהיו רגילים להתאכסן בבית אביו כשהיה ילד קטן: ולספר סיפורים נפלאים מרבם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע: ומהם נתעורר מאד לעבודת השם יתברך ללכת בדרכם הקודש של הצדיקים: וכן הוא אצל כל אדם: כשמרבה לספר בשבח הצדיקים ומגודל היראת שמים שלהם: אזי נתרומם ונתגדל דעתו מאד: ומתחיל להתבונן באמתת מציאותו יתברך: איך שכבודו יתברך מלא כל הארץ: מה שזהו עיקר הדעת: לדעת ולהכיר אותו יתברך מכל הבריאה: וכל מה שהאדם מרבה לספר בשבח הצדיקים שזכו להתדבק בו יתברך באמת ולהכלל בו לגמרי: כן לאט לאט נכנס בו דעתם הקדוש: וכל דיבורו נעשה דיבור עם דעת: שזה נקרא דיבור טוב: וממילא דיבוריו נשמעים ונתקבלים אצל בני אדם: כי טוב הכל חפיצים לשמוע.

ומכל זה מובן ממילא: שעיקר זהירות ושמירת הדיבור צריך להיות לא לדבר רעה וסרה על הצדיקים: כי זה עוון פלילי וחמור מאד: ובזה האדם הורס את דעתו לגמרי: ונופל אל דעת דסטרא אחרא רחמנא ליצלן: כי כמו שהאדם יכול להתעלות להמדירגות הכי רמות והכי גבוהות על ידי דיבור דקדושה ועל ידי שבח הצדיקים: כמו כן יכול לירד אל המדריגות הכי גרועות והכי נמוכות על ידי פגם הדיבור: ובפרט כשמדבר סרה על הצדיקים: ומבזה אותם ושופך את דמם: כי לא ימלט שהאדם ידבר רע על הצדיקים אלא אם כן חטא ופגם מאד בבריתו רחמנא ליצלן: וכמו שכתוב |תהלים נ"ה| שלח ידיו בשלומיו חלל בריתו: כי תיקון הברית ותיקון הדיבור תלויים זה בזה: וכמבואר היטיב בתורה זו של רביז"ל: וכל מה שהאדם אוחז בתיקון הברית: כן הדיבור שלו הוא דיבור לבן ונקי: ודיבורו יוצא מדעת דקדושה ותמיד מדבר בשבח ופאר הצדיקים: מה שאין כן מי שפגם בבריתו רחמנא ליצלן: וכל לבו ומחשבתו מלא טינוף וזבל: אזי גם דיבורו הוא גם כן גס ועכור מאד: ורגיל על לשונו קללות ולשון הרע ורכילות על הצדיקי אמת שבדור: והוא סימן שדעתו בא מדעת דסטרא אחרא: והוא מונח בשאול תחתית ומתחתיו רחמנא ליצלן: ומחמת זה גם חסר לו פרנסה: וכל פרנסתו בא לו בטירחא ובכבידות: כי פרנסה בלי טורח תלוי בתיקון הברית: וכמובא בזוהר

הקדוש |פינחס רמ"ד.| מאן דזריק פירורין דנהמא עניות רדיף אבתריה: כל שכן מאן דזריק פירורין דמוחא |מי שזורק פירורי לחם עניות רודפת אחריו: כל שכן מי שזורק פירורי המוח שהוא פגם הברית רחמנא ליצלן|: כי כשתיקן בריתו ויש לו דעת דקדושה: אזי תמיד נותן לעצמו עצה קלה ונקיה איך להשיג פרנסתו: ואינו צריך להתייגע ולטרוח אחריו כלל: כי יודע שכל הפרנסה תלויה אך ורק בידו יתברך: בהשגחתו הפרטי פרטית: ואינה תלויה בשום סבה ודרך טבעי כלל: מה שאין כן מי שנופל מן הדעת דקדושה ונכנס תחת הטבע והמזל: אזי נדמה לו שאם לא יתייגע ולא יטריח עצמו בטירחות יתירות לא ישיג פרנסתו כלל: ולכן אשרי מי שזוכה לקדש את דיבורו תמיד ולספר ולדבר בשבח הצדיקים: כי על ידי זה יהיה נתרומם דעתו ושכלו: ויהיו כל דיבוריו דיבורים טובים ואמיתיים: ויעשו רושם לטובה אצל כל מי ששומע אותם: וכן יהיה נשפע עליו פרנסה בריווח ובשפע גדול: ולא יחסר לו שום דבר כלל: אשרי ואשרי לו חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד: כי איתא בפרשת השבוע |ויקרא י"ט| לא תאכל עלהדם לא תנח ולא תענן : ויש להבין: מהו הקשר וההמשך בין תחילת הפסוק שהוא איסור אכילה על הדם: לסוף הפסוק שהוא איסור לא תנחשו ולא תעונינו: שהם ניחוש בדרכי הטבע והאמורי: אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד |עיין שם בפנים בתוך התורה שגם רביז"ל מפרש פסוק זו|: לא תאכל עלהדם היינו שהתורה הקדושה מזהירה אותנו: לא תאכל אם לא יהיה לכם אכילה ופרנסה: תדעו שזהו עלהדם היינו מחמת ששפכתם דם צדיקים ודיברתם עליהם כל דבר אסור: כי עיקר חסרון הפרנסה בא מפגם הברית רחמנא ליצלן שהוא קשור לפגם הדיבור: ותיכף שהאדם פוגם בדיבורו ומדבר רע על הצדיקים: זהו סימן שהוא פגם בבריתו רחמנא ליצלן ומחמת זה אין לו פרנסה: כי במקום לשום בטחונו בה' ובדרכי השגחתו יתברך: הוא תולה עצמו בסבות רבות ובדרכי הטבע והמזל: ומחמת זה אין לו פרנסה: וזהו לא תנח ולא תענן היינו דרכי הטבע והאמורי: כגון פתו נפלה מפיו: צבי הפסיקו בדרך: יום פלוני יפה להתחיל מלאכה: שעה פלונית קשה לצאת וכו': כי אם תהיו נזהרים ממה שמוזכר בתחילת הפסוק לא תאכל עלהדם: היינו לא לשפוך דם הצדיקים שגורם חסרון פרנסה: אזי גם תהיו שמורים מכל מיני מעונן ומנחש: בבחינת לא תנח ולא תענן: כי יהיה כל בטחוניכם אך ורק בה': ויהיה נשפע עליכם שפע רב תמיד בלי שום דרך טבעי וסבות גשמיות: רק בהשגחתו יתברך לבד: והשם יתברך יזיכנו לשלימות האמונה והבטחון באמת: ונהיו תמיד מקושרים לצדיקים אמיתיים ונדבר

תמיד בשבחם ובתפארתם: עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת: מעתה ועד עולם אמן אמן.

בוקר שבת קודש פרשת קדושים ה'תשנ"ז

בשבת קודש בבוקר דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה ממלך וקיסר מעשה ב' דף י' עיין שם.

אחר כך התיעצ יניח לפר עצמם על הים. וכר להם ספינה פר ים. והלכ על הים. אחר כך רצ לקרב עצמם אל הספר. בא לספר. והיה ם יער והלכ לם. ולקחה הבת קיסר הטבעת ונתנה ל: והיא כבה ם. אחר כך ראה הבן מלך בסמך תעמד: והניח הטבעת אצלה. אחר כך עמד והלכ אל הספינה.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל ממשיך לספר: אחר כך התיעצ יניח לפר עצמם על הים. וכר להם ספינה פר ים. והלכ על הים. כי הבן מלך מרמז על קדושת נשמתו של איש הישראלי: כי כל ישראל בני מלכים הם: והבת קיסר מרמזת על חומר הגוף: שהיא כלי המחזקת את קדושת הנשמה בתוכה כל זמן שהיא נמצאת בזה העולם השפל: וכשהנשמה והגוף רואים את גודל המניעות והעיכובים שיש להם מצד אנשי העולם וחומריות עולם הזה להתקרב אליו יתברך: ולהתדבק באורו יתברך האין סוף: הם מתיישבים להניח עצמם לפרוש על הים שהוא ים החכמה והתלמוד: ולהכניס עצמם לגמרי בתוך התורה הקדושה: שבתוכה עצם התגלות חכמתו יתברך: ונכנסו לתוך אניה: המרמזת על אור האין סוף ברוך הוא: כי אני"ה אותיות האי"ן: כי רק על ידי הביטול הגמור אליו יתברך: שהאדם סוגר עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי: ומכוון ראותו להתסכל רק על אלקותו יתברך: ומכניס עצמו לגמרי אל תוך התורה הקדושה: על ידי זה זוכה לינצל מכל מקרי ופגעי עולם הזה ולהתגבר על כל המניעות והעכובים שרוצים למנוע אותו מלהגיע אל תיקונו ושלימותו.

אחר כך רצ לקרב עצמם אל הספר בא לספר. כי הספר הוא עולם הזה הדומה ליבשה: וסוף כל סוף צריכין לחזור מן הביטול אל עולם הזה: ומוכרחים לתת קיום וחיות אל הגוף כל זמן שנמצאים בזה העולם הגשמי: רק הביטול צריך להיות בדרך רצוא ושוב: היינו לרדוף אחר אור האין סוף ברוך הוא: ולהשיג בה מה שיכולים להשיג: ואחר כך לחזור מן הביטול אל עולם הזה: ולתת קיום וחיות להגוף: ולהפוך את כל עסקי חומר הגוף לקדושת אור הנשמה: וזהו דייקא עיקר שלימות האדם שיהיה בקי ברצוא ובקי בשוב: ויידע איך לתת קיום לנשמתו וגופו ביחד ולא יהיה ביניהם שום סתירה כלל.

והיה ם יער והלכ לם. כי היער הוא עיקר מקום גידולי חיות רעות וליסטים: המרמזים על הקליפות והסטרא אחרא שרוצים לטרוף את האדם ממקום חיותו שהוא אור האין סוף ברוך הוא: והאדם צריך בקיאות נפלא איך להתקיים אפילו בתוקף היער כשהוא מסובב עם כל מיני בני אדם הרוצים למנוע אותו מן הקדושה: כי אדם שאין לו דעת הוא רק חיה בדמות אדם |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'|: והאדם צריך להיות גבור כארי ורץ כצבי ועז כנמר וקל כנשר: שהם החיות דקדושה: להתגבר כנגד כל החיות רעות שרוצים לרחק אותו מעבודת השם יתברך: ושישאר קיים בעבודתו.

ולקחה הבת קיסר הטבעת ונתנה ל: והיא כבה ם. אחר כך ראה הבן מלך בסמך תעמד: והניח הטבעת אצלה. כי הטבעת מרמזת על עיקר קדושת ובקיאות האדם בעבודתו בזה העולם הגשמי: כי טבעת היא עיגולא וריבועא כמבואר בתיקונים |תיקון כ"א דף נ"ה|: היינו עיגולא מבפנים וריבוע מבחוץ: העיגול מרמזת על האמונה הקדושה: שצריך לסבב את האדם תמיד כמו עיגול: בבחינת |תהלים ס"ט| ואמונתך סביבותך: שבכל צד שהאדם יפנה תמיד יהיה מסובב עם האמונה הקדושה: ואפילו כשימצא את עצמו בתוקף גשמיות עולם הזה: ימצא את אלקותו יתברך שם על ידי אור האמונה הקדושה: שיאמין שמלכותו בכל משלה ולית אתר פנוי מיניה כלל: ועל ידי תוקף האמונה הקדושה: שהיא העיגולא: זוכה אחר כך לעלות אל הריבוע: שהיא ארבע אותיות שם הוי"ה ברוך הוא: עצם גילוי אור אלקותו יתברך: שהאדם כבר דבוק באור אין סוף: ותמיד רואה לפני עיניו אמתת מציאותו יתברך: וד' אותיות שם הוי"ה ברוך הוא מאירים לפני עיניו: נמצא שהטבעת בעצמה מרמזת על שני ביקאות הנ"ל של רצוא ושוב: רצוא מבחינת הריבוע: שמחשבתו תמיד רודפת אחר אור האין סוף שהם ד' אותיות שמו יתברך: ושוב מבחינת העיגולא: שאפילו כשאדם נמצא בתוקף גשמיות עולם הזה: יאמין שגם שם נמצא אלקותו יתברך: ולא יפול בדעתו כלל: רק ישתדל בכל כוחו למצוא את האלקות שיש שמה ולעבוד את השם יתברך כפי הנקודה השייך אל לבו בעת הזאת: נמצא שהטבעת עוברת מן הגוף אל הנשמה ומן הנשמה אל הגוף: שזהו מה שהבת קיסר נתנה להבן מלך הטבעת בשעה ששכבה שם: ואחר כך חזר הוא והניח את זה אצלה בשעה שקמה: כי בשעה שהגוף שוכבת ונחה: ואינה עוסקת בצרכיה הגשמיים: אזי הטבעת ביד הנשמה: שהיא בחינת הריבוע הנ"ל: כי הנשמה יכולה להתעלות בדביקות אלקותו יתברך: בלי מפריע ומונע: אבל בשעה שהגוף מתעורר לקום: וכבר צריך להתעסק בצרכיו הגשמים ובעסקי עולם הזה: אזי הנשמה חוזרת ונותנת

לו הטבעת: שהיא בחינת עיגולא הנ"ל: שהיא אור האמונה הקדושה: בכדי שיוכל להתחזק ולהחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו: ולא יפול בדעתו כלל.
אחר כך עמד והלך אל הספינה. כי כשיש אחדות והבנה אמיתית בין הגוף והנשמה ושניהם חפיצים לעבדו יתברך באמת: אזי שניהם חזורים ונכנסים אל הספינה שהיא האני"ה ההולכת בלב ים: היינו אל הביטול אל האי"ן סוף ברוך הוא: וזוכין להגיע אל מחז חפצם: כי דייקא זהו עיקר השלימות: לעבוד את הקדוש ברוך הוא עם הגוף והנשמה ביחד: ולהודיע להגוף מכל הארה והשגה שהנשמה משגת: שהגוף גם כן ידע מזאת ההשגה: בבחינת |ישעיה נ"ח| ומבשרך לא תתעלם |ליקוטי מוהר"ן חלק א'|: וכשאדם יודע שיכולים לעבוד את הקדוש ברוך הוא גם עם כל גשמיות גופו: ויכול להנהיג בית עם אשה ובנים: ובאותו זמן להיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי: אזי כל העולם כולו נתגלה לפניו כים החכמה: ורואה איך שאורו יתברך האין סוף מאיר בכל דבר ממש: ועולה ומתדבק באור עלין אשרי לו ואשרי חלקו: והשם יתברך יזכינו להגיע את הדביקות האמיתי בו יתברך: ולעבדו יתברך בכל לבבינו ונפשינו ומאדינו: עדי נזכה לראות אורו יתברך האין סוף ולהתענג בנועם זיו השכינה מעתה ועד עולם אמן ואמן.
סעודה שלישית פרשת קדושים ה'תשנ"ז
בסעודה שלישית: סעודת רעווא דרעווין: דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"א המדבר מיחודא עלאה ויחודא תתאה: וממעלת הדיבור בתורה: עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כי יש יחודא עלאה ויחודא תתאה: היינו שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד |זוהר בראשית י"ח|: וכל אחד מישראל צריך שיהיה נעשה זאת על ידו: על ידי זה יכול לבא לתבונות התורה לעומקה: כי מי שהוא במדריגה פחותה הוא עדיין רחוק מתבונות התורה: רק על ידי אמצעות הדיבור יכול לבא לתבונות התורה לעומקה: היינו על ידי שהוא מדבר בהתורה בדיבורים: כמו שכתוב |משלי ד'| כי חיים הם למוציאיהם: למוציאהם בפה |עירובין נ"ד|: מאיר לו הדיבור בכל המקומות שצריך לעשות תשובה: כמו שאמרו חז"ל |ברכות כ"א.| פתח פיך ויאירו דבריך: ובכל פעם ופעם: על ידי כל תשובה ותשובה: הוא הולך ממדריגה למדריגה: עד שיוצא ממדריגה פחותה ובא לתבונת התורה לעומקה.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד נפלא מסודות הקבלה שהוא סוד יחודא עלאה ויחודא תתאה: ומגלה לנו איך יחוד זה נעשה על

ידי כל אחד מישראל: ואיך על ידי יחוד זה יזכה האדם לבא לתבונות התורה לעומקה: שיתגלה אליו כל עמקי ורזי התורה הקדושה: והענין הוא: כי יחודא עלאה: הוא ענין התגלות אלקותו יתברך בכל העולמות העליונים: היינו שהאדם ממליך מלכותו יתברך על כל העולמות העליונים: אצילות בריאה ויצירה: ומאמין באמונה שלימה וברורה שהקדוש ברוך הוא לבד מנהיג את כולם: ומכניס בדעתו איך שמתגלה עצם אלקותו יתברך ברוחניות העולמות: כי שם למעלה כולו אור: כולו רוחני: ואין שייך שם שום תפיסה גשמית כלל: וזהו יחודא עלאה של שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד: היינו שמזכירין שלשה שמות הוי"ה אלקינו הוי"ה כנגד ג' עולמות הנ"ל שבהם מתגלה עצם גילוי אלקותו יתברך: וכולם אחד: כי בתוך כולם מתגלה אחדותו יתברך הפשוט: ואין בלעדו יתברך כלל.

ויחודא תתאה הוא ענין התגלות מלכותו יתברך כאן בזה העולם הגשמי: בעולם העשיה: ששם אלקותו יתברך כבר מתלבשת בדברים גשמיים ובדברים חומריים: וצריכין התחזקות יתירה ואמונה טהורה וברורה: להמליך מלכותו יתברך על כל פרט ופרט שבזה העולם העשיה: כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל: ואפילו בהדברים הכי גשמיים והכי חומריים שורה אלקותו יתברך: ואפילו בדברים שנראים רחוקים לגמרי מן הקדושה: כגון מקומות המטונפים ובתי עבודה זרה וכו': גם שם מוכרח להיות חיות אלוקתו יתברך: כי בלתי חיותו יתברך היו כולם מתבטלים לגמרי: רק שם האלקות הוא בצמצום גדול: וכל חיותם וקיומם הוא בזה שנשמות ישראל מקיימים רצונו יתברך: ולא הולכים אחריהם ולא עוסקים בהם: בזה בעצמו נמשך להם חיות: נמצא שאפילו בהמקומות הכי ירודים והכי פחותים שורה אלקותו יתברך: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ירושלמי תענית פרק א'| אם ישאל לך אדם היכן אלקיך תאמר לו בכרך גדול שברומי: שאפילו במקום הכי מטונף והכי מזוהם: גם שם שורה אלקותו יתברך: שזהו ענין יחודא תתאה של ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: היינו שמברכין שמו יתברך גם בגשמיות עולם העשיה: וממליכין עול מלכותו יתברך גם בתוקף הגשמיות והחומריות: בבחינת |תהלים ק"ג| ומלכותו בכל משלה: רק דבר זה אי אפשר לדבר ממנו בגלוי ובפירוש: כי בני אדם יכולין לטעות ולחשוב שגם במקומות אלו יש קדושה ומותרים ללכת שם וכו': ולכן אומרים אותו בחשאי: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |פסחים נ"ו.| משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה: אם תאמר: יש לה גנאי: לא תאמר: יש לה צער: התחילו עבדיה להביא בחשאי: כי ציקי קדירה אינה מאכל ראויה ומכובדת לבת מלך: אבל היא מתאוות לאכול אותה: ולכן להגיד לה

בפירוש אי אפשר כי יהיה לה גנאי: רק מביאין לה בחשאי: וזהו ענין יחודא תתאה הנ"ל שצריכין לומר בחשאי ולהמליך מלכותו יתברך על כל פרטי עולם הגשמי הזה: אפילו על המקומות הכי רחוקים מן הקדושה: ובזה מקבלים עול מלכות שמים שלימה.

והנה מגלה לנו רביז"ל: שענין יחודא עלאה ויחודא תתאה הנ"ל נעשה על ידי כל בר ישראל בזה העולם: כי כשאיש ישראלי מדבק את עצמו בו יתברך: ומחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו בחיים: ואינו נופל בדעתו כלל מכל הצרות והבלבולים שעוברים עליו: על ידי זה נעשה אצלו יחוד הנ"ל: יחודא עלאה נעשה על ידי תוקף האמונה שהאדם מאמין בהקדוש ברוך הוא: שהוא יתברך לבד מנהיג כל העולמות העליונים כרצונו ומשפיע שפע לכולם: ויחודא תתאה נעשה על ידי ההתחזקות שלו בכל מה שעובר עליו בחיים: שמאמין באמונה שלימה וברורה שכל מה שנעשה בעולם העשיה הזה הוא גם כן בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית: כי אין שום תנועה קלה שנעשה בזה העולם בלתי השגחתו יתברך: ואפילו מה שנראה למראה עינינו כאילו הוא גשמיות וחומריות ואין לה שום שייכות אל הקדושה: גם שמה שרוי אלקותו יתברך: נמצא שיכולים לעבדו יתברך מכל פרט ופרט שבזה העולם: כי תיכף ומיד שמוצאים את האלקות שיש שם: על ידי זה נתהפך הדבר לעבודת השם יתברך: ויכולים להתדבק בו יתברך על ידה בדביקות הכי גדול.

ומגלה רביז"ל: שעל ידי שהאדם מייחד את יחודים הנ"ל הוא יכול לבא לידי תבונות התורה לעומקה: שיתגלה לפניו כל סתרי ורזי אורייתא: כי מי שהוא במדריגה פחותה ועדיין לא זכה לשלימות האמונה והייחוד הנ"ל: הוא עדיין רחוק מתבונות התורה: כי אינו משיג כל עיקר תכלית תורה הקדושה: ואיך שהתורה הקדושה מגלה לנו את גילוי אלוקתו יתברך בכל העולמות שלמעלה ושלמטה: כי התורה הקדושה מגלה לנו על ידי סיפוריה ומצוותיה איך שהוא יתברך לבד שולט בעליונים ובתחתונים: כי הרי התורה הקדושה מספרת לנו כל האותות והמופתים של בריאת שמים וארץ ושידוד הטבע והמערכות שעשה הקדוש ברוך הוא בשביל עם ישראל: שזה מגלה לנו איך שהוא יתברך לבד שולט ומושל בכל העולמות העליונים: שזהו ענין יחודא עלאה הנ"ל: ועל ידי מצוות התורה הקדושה: שכולם מתלבשים בתוך גשמיות עולם העשיה: בדומם צומח חי ומדבר: על ידי זה נתגלה לנו יחודא תתאה הנ"ל: איך שאפילו בהדברים הכי גשמיים והכי חומריים יש בהם אלקות: שהרי החופר בורו: והחורש שדהו: והבונה ביתו וכו' אצל כולם יש מצוות והלכות שהם האלקות שיש בתוכם: נמצא שעל ידי התורה

הקדושה נתגלה שני הייחודים הנ"ל: וכל מה שהאדם מכניס עצמו בתוך התורה הקדושה יותר מתגלה לו אלקתו יתברך מכל פרטי הבריאה: ומתייחדים אצלו שני יחודים הנ"ל בקביעות עצום.

אבל עיקר המניעה שמונע את האדם מלעסוק בתורה הקדושה: הוא מחמת כשמתחיל ללמוד עדיין מוחו בקטנות גדול ואינו מבין את מה שלומד: ונחלש דעתו מחמת זה עד שעוזב את התורה לגמרי: אבל אם היה יודע שעיקר התגלות התורה תלוי באמצעות הדיבור: היינו על ידי שהוא מדבר בהתורה דיבורים: והדיבור עצמה יביא את האדם לתבונות התורה לעומקה: אזי היה תמיד עוסק בתורה בהתמדה עצומה ולעולם לא היה מפסיק את פיו מלדבר בה: וזה כל עיקר נסיונו של אדם כשבא לעסוק בתורה: שאינו זוכה להבין כל מה שלומד וזה מחליש את דעתו מאד: אבל כשיודע שכל זה מחמת קטנות מוחו וריבוי עוונותיו שמונעים אותו מלהבין את דברי תורה הקדושה על בוריין: ואם יתחיל לומר דיבורים בתורה: היינו שירגיל את פיו לומר הרבה פסוקי תנ"ך והרבה פרקים משניות והרבה דפים גמרא: אזי התורה הקדושה יזכך את מוחו ויאיר לו כל המקומות שצריך לעשות תשובה: אזי בודאי יעסוק בתורה תמיד: וזהו בעצמו יחודא עלאה ויחודא תתאה הנ"ל: היינו שיאמין האדם שגם במדריגתו הפחותה והשפילה נמצא אלוקותו יתברך: ואם יתחיל לומר דיבורים בתורה הקדושה: היינו לומר הדברים כסדרן דף אחד דף: לאט לאט יזדכך מוחו ויזכה לבא אל תבונות התורה לעומקה: ולהשיג אורו יתברך האין סוף המאיר בכל העולמות.

ואומר רביז"ל: שזהו מה שאלו יוחני וממרא למשה רבינו |מנחות פ"ה|: תבן אתה מכניס לעפריים השיב להם אמרי אנשי: למתא ירקא: ירקא שקול: תבן זה בחינת תבונה: כמו שכתוב |משלי ב'| תבונה תנצרך: שהם הבינו שמשה רוצה להכניס תבונות התורה בישראל: ועל כן שאלו: כי בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום: הם משולים לעפר: ואיך יוכל להביאם למדריגה גבוה: לתבונות התורה וזה תבן: לשון תבונות התורה: אתה מכניס לעפריים זה בחינת עפר: היינו מדריגה פחותה: השיב להם: אמרי אנשי: היינו על ידי האמירות: על ידי הדיבור של איש הישראלי: הוא מאיר לו לכל המקומות שצריך לעשות תשובה: וזה למתא ירקא: למקומות שצריך לעשות תושבה: ירקא הוא בחינת תשובה: כמו שכתוב במדרש |בראשית רבה פרשה מ"ג| וירק את חניכיו: אוריקן בפרשת שופטים: היינו שזרזם לעשות תשובה: כי פרשת שופטים נאמר על תשובה: מי האיש הירא ורך הלבב: הירא מעבירות שבידו: וזה אמרי אנשי: למתא ירקא: היינו על ידי האמירות של איש

הישראלי: למתא ירקא: למקומות שצריך לעשות תשובה: יאיר לו הדיבור: שיוכל לעשות תשובה: וזה ירקא שקול: בחינת תשובת המשקל: שיאיר לו שיכול לעשות תשובת המשקל ממש: עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה רביז"ל מלביש את כל השגה הנ"ל בדרך נפלא מאד בתוך המאמר של הגמרא בענין הויכוח בין יוחני וממרא: לבין משה רבינו עליו השלום: ובו יתגלה לנו סוד נפלא בענין יציאת מצרים וקבלת התורה: כי יוחני וממרא הם בני בלעם הרשע: ונקראים בזוהר הקדוש |כי תשא קצ"א.| יונוס ויומברוס: והם הם שהחטיאו את עם ישראל בחטא העגל: והנה הם כבר רצו מקדם למנוע את נשמות ישראל מלצאת ממצרים ומלקבל את התורה: כי היו בני בלעם הרשע שהיה גם כן מיועצי פרעה: והיה כל מחשבתם למנוע את ישראל מלצאת ממצרים ומלקבל את התורה: ולכן כשראו את משה רבינו שרוצה לגאול עם ישראל ממצרים ולהכניס בהם דעת דקדושה ואור האמונה הקדושה: שאלו אותו: תבן אתה מכניס לעפריים האם אתה רוצה להכניס תבונות התורה בעפריים: באלו האנשים שהם במדריגה פחותה והם משולים לעפר הלא אין להם כלים ומוחין לקבל בהם את התורה: והם נתונים תחת קושי ושיעבוד מצרים בחומר ובלבנים: ואיך אתה רוצה שיבואו לידי תבונת התורה וענה להם משה רבינו: אמרי אנשי: היינו על ידי האמירות של איש הישראלי: יזכה לבא לכל טוב ולקבלת התורה: כי כל זמן שיש לאדם כח האמירה והדיבור: והוא מוכן לדבר בהתורה דיבורים: אפילו שעדיין אינו מבין אותם: על ידי זה יזכה סוף כל סוף לבוא לידי תבונות התורה לעומקה: ובוודאי אלו הרשעים שהם יוחני וממרא: אינם מבינים כל זה: איך על ידי הדיבור לבד יכולים לבא לידי תבונות התורה: כי אצלם שהם דעת דקליפה: צריכין להבין מקודם כל דבר על בוריה ולהשתמש עם השכל: ואין להם מדת האמונה כלל: אבל נשמות ישראל הקדושים שיש להם אמונה: ומייחדים שני ייחודים הנ"ל של יחודא עלאה ויחודא תתאה: יודעים היטיב שאפילו בהמדריגות הכי פחותות והכי ירודות יש אלקותו יתברך: ולכן אפילו אם לעת עתה אינו מבין מה שאומר: אבל הדיבורים בעצמם יוציאו אותו ממדריגתו הפחותה: וזה אמרי אנשי: היינו האמירות שלהם: שהוא ענין סדר דרך הלימוד שגילה לנו רביז"ל: לומר הרבה דיבורים כסדרן בכל מקמת התורה הקדושה: למתא ירקא: הם יאירו אותם להגיע לכל המקומות של תשובה שנקרא ירקא: בבחינת וירק את חניכיו כנ"ל: ולא לסתם תשובה פשוטה: אלא ירקא שקול: היינו שגם יעשו תשובת המשקל ממש: כי מאור התורה הקדושה יוציא אותם ממדריגתם הפחותה ויביא אותם

אל כל המעלות וההשגות הכי גבוהות.
וזהו עיקר עסקם של הצדיקים האמיתיים בכל הדורות: להכניע ולבטל את טומאת וקליפת בלעם הרשע ובניו הרשעים מן העולם: ולהכניס בנשמות ישראל אמירת התורה הקדושה עד שזה יוציא אותם ממדירגתם הפחותה ויביא אותם אל תבונות התורה לעומקה: ולייחד יחודים קדושים הנ"ל: וכמו שאמר פעם רביז"ל שיש לו צער גדול על שצריך לכוון בלעם הרשע בעת תפלתו בכל יום |חיי מהר"ן סי' רמ"ד| כי רביז"ל עוסק בתיקון בלעם הרשע שרצה להכניס פגם תאוות ניאוף בעולם רחמנא ליצלן: שזה היה עצת בלעם על דבר פעור ובבנות מואב: ועיקר העצה ללחום נגד טומאה זו הוא על ידי התמדת אמירת התורה הקדושה: כמו שאמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' י"ט| שאפילו אלו האנשים הרגילים בעבירות רחמנא ליצלן: אם יעשו לעצמם קיבעות חזק חק ולא יעבור בתורה הקדושה: התורה הקדושה יוציאם משאול תחתית: וכן אמרו חכמינו הקדושים: |קידושין לן| שאומר הקדוש ברוך הוא: בראתי יצא הרע: בראתי תורה תבלין לו: כי עיקר העצה נגד היצר הרע: ובפרט נגד יצרא דתאוות ניאוף: הוא ריבוי האמירה בתורה הקדושה: ואמירת התורה הקדושה סוף כל סוף יזכך את מוח האדם ויביא אותו לתבונות התורה לעומקה.
ולכן עיקר עבודת האדם צריך להיות להתקרב אל צדיקים אמיתים שמגלים את לימודים אלו: ומחזקים את האדם לעסוק באמירת התורה הקדשה ושלא יחלש דעתו משום דבר כלל: כי הבעל דבר עובד חזק מאד על ידי שלוחי בלעם הרשע ובניו הטמאים: לעורר מחלוקת גדול בעולם על הצדיקים האמיתיים: כדי להסתיר את אורם הגדול: ועל ידי זה למנוע בני אדם מלקבל עצתם האמיתיות שיכול להציל אותם מכל רע: וכל זה הוא מחמת ריבוי פגמי האדם בעצמו: שמקטרגים עליו ואינם מניחים אותו להתקרב את הצדיק האמת: וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה'| שכל מצותא ומריבה שיש בין הצדיקים הגדולים הוא רק לרחק אלו שאינן ראויין להתקרב: כי על ידי ששומע מחלוקת על הצדיקים: הוא בורח מהם: ואם היה נשאר אצלם: בוודאי היה זוכה לעשות תשובה ולבא לתבונות התורה לעומקה: אבל זה עיקר הנסיון שלו שמרחקים אותו ורוצים לראות אם יחזיק מעמד ולא יתרחק: ובוודאי זה נסיון קשה מאד: כי פגם הברית עושה את האדם איש רע |שקורין "בייז"| ומכניס בו מדת המחלוקת: להיות עז פנים ולהתחצף נגד הצדיקים ונגד שאר בני אדם: ועיקר תיקונו הוא לכבוש את כעסו ולברוח ממחלוקת ולבטל את דעתו בפני הצדיקים האמיתיים: כי בזוהר הקדוש

איתא שמי שפגם בפגם הברית רחמא ליצלן אינו מועיל לו תשובה: ואמר על זה רביז"ל שאף אחד אינו מבין פשט בהזוהר רק הוא: כי בוודאי מועל תשובה: רק עיקר הנסיון שלו שיראה שכתוב בספר שאינו מועיל תשובה: וכאילו רוצים לרחק אותו: ורוצים לראות מה יעשה אז: ואם לא יסתכל על זה כלל: וידחוק עצמו לעשות תשובה: בוודאי יתקבל תשובתו: ולכן עיקר עבודת האדם הוא להתרחק מאד מכל מיני מחלוקת בכלל: וממחלוקת על הצדיקים בפרט: ויבטל את דעתו בפניהם לגמרי: ועל ידי זה יקבל מהם עצות אמיתיות בכל דבר: ובפרט איך לעסוק באמירת התורה בהתמדה עצומה: עד שיזכה לצאת ממדריגתו הפחותה ולבא לידי תבונות התורה לעומקה: וליחודא עלאה ותתאה: אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה פרשת קדושים נאמר בהקהל מחמת שרוב גופי תורה תלוים בה: ומצינו שהתחלת הפרשה מרבה לדבר מכל המצוות בין אדם לחבירו: לא תגנב ולאתכחו ולאתקר אי בעמית וגו': וסוף הפרשה מרבה לדבר מכל איסורי העריות ומאיסור תאוות ניאוף רחמנא ליצלן: ויש להבין מהו הקשר והשייכות בין אלו לאלו אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד: כי סימן לדבר עבירה: שהאדם פגום בפגם הברית רחמנא ליצלן: הוא כשעוסק תמיד במחלוקת ואינו נזהר בכבוד חבירו: כי פגם תאוה זו מכניס באדם מדת הכעס והמחלוקת ונעשה עז פנים מאד: ולכן התורה הקדושה מקדים בתחילת הפרשה כל המצוות של בין אדם לחבירו: שהאדם יזהר וידקדק בכבוד חבירו מאד: ויקיים מצות ואהבת לרעך כמך וגו': ועל ידי זה יהיה נשמר מכל האיסורים המוזכרים בסוף הפרשה שהם איסורי עריות ופגם תאוות ניאוף: כי הם תלויים זה בזה כנ"ל: וזה מה שאמר רבי עקיבא: ואהבת לרעך כמוך: זה כלל גדול בתורה: כי על ידי שהאדם יקיים אהבת חברים: ויהיה נזהר מאד לא לעשות מחלוקת על שום בר ישראל: ומכל שכן לא הצדיקים שבדור: על ידי זה יקבל מפי הצדיקים האמיתים את עצתם הנכונה איך לצאת ממדריגה פחותה למדריגה עליונה: ובעיקר על ידי אמירה בתורה הקדושה: ועל ידי זה יבא לתבונות התורה לעומקה: שזהו כלל גדול בתורה דייקא: והבן.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את כל ענין הנ"ל לעניניא דיומא: ענינא דימי העומר: בקשר עליון וחזק מאד: כי הנה מבואר בכתבי האריז"ל שבימי העומר עוסקין ביותר בתיקון פגם חטא זה שהוא תיקון קרי: כי עמ"ר בגימטריא קר"י: כי עיקר גלות מצרים היתה מחמת החטא של אדם הראשון שפגם ק"ל שנה בפגם חטא זה: והוצרכו כל הטפות להתגלגל בקושי ושעבוד מצרים ולהצתרף ולהזדכך שם:

ובשעת יציאת מצרים האיר עליהם הקדוש ברוך הוא אור נורא ונפלא מאד שלא מצד מעשיהם: והוציא אותם מכל המ"ט שערי טומאה ביד חזקה ובזרוע נטויה: אבל אחר כך בימי העומר הוצרכו לספור כל יום עד מ"ט ימים: שבימים אלו יקדשו ויטהרו עצמם מצד מעשיהם הטובים: ויזכו להתקדש במ"ט שערי קדושה: ויקבלו את התורה: נמצא שימים אלו מסוגלים ביותר לתקן פגם חטא זה ולהתקדש בקדושת הברית: ולכן מוזכר בספרים הקדושים שימים אלו הם גם ימי דין וצמצום: כי אז האדם הוא נתון בשיקול דק מאד: ויש לו בחירה חפשית: אם למסור את נפשו ולבטל את דעתו אל הצדיקים האמיתיים: ולקבל את עצתם האמיתיות היינו לעסוק באמירת דברי תורה כנ"ל: או להרבות בשנאה קנאה ומחלוקת על הצדיקים ולהתרחק מאורם הנוראה: ולכן תלמידי רבי עקיבא מתו דייקא בימים אלו על שלא נהגו כבוד זה בזה: כי מובא בכתבי האריז"ל שכ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא היו הגלגולים של הכ"ד אלף אנשים משבט שמעון שמתו בעצת בלעם על דבר פעור: וכמו שכתוב |במדבר כ"ה| ויהי המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף: כי הם נכשלו בעצת בלעם הרשע שהיה עצה של תאוות ניוף ופגם הברית רחמנא ליצלן: והיו משבט שמעון דייקא: כי שמעון היה העיקר שחלק על יוסף הצדיק ושיסע בו את הכלבים: וגרם שימכרו אותו למצרים: כי יוסף הצדיק הוא היה הצדיק הגדול שהיה קדוש בקדושת הברית: ושיכול לתקן את כל העולם ולקרב אותם אל הקדוש ברוך הוא: אבל דייקא עליו מתרבה המחלוקת מאד: אפילו מצדיקים אחרים שבדור: והכל בכדי לרחק מי שאינו ראוי להתקרב כנ"ל: ולכן אלו שנכשלו בעצת בלעם הרשע היו משבט שמעון דייקא: והוצרכו אחר כך להתגלגל ולהתתקן בתלמידי רבי עקיבא: שלמדו לימוד הנ"ל של ואהבת לרעך כמוך: שיזהרו מאד מכל מיני שנאה ומחלוקת וכו': אבל הם לא קיבלו את לימוד רבם בשלימות: ולא נהגו כבוד זה בזה: ועל ידי מתו כולם בפרק אחד בין פסח לעצרת: כי דייקא בימים אלו היו צריכין להתתקן תיקון הנ"ל של פגם הברית ופגם המחלוקת: אבל מחמת שאחזו במחלוקת לא עלו בידם לתקן כל זה ונפטרו מן העולם: ועיקר תיקונם היה על ידי התלמידים שהקים רבי עקיבא אחר כך: שבינהם היה רבי שמעון בר יוחאי: שגילה כל סודות התורה ויחודא עלאה ותתאה הנ"ל: ולימד ביותר את ענין אהבת החבירים: וכמו שאמר באידרא קדישא |זוהר נשא קכ"ח| אנן בחביבותא תליא: שכל הלימוד שלנו תלוי באהבת החבירים: כי על ידי שהאדם מכניס בעצמו אהבת ישראל באמת: ואין לו שום קשר ושייכות לשנאה ומחלוקת על שום בר ישראל: ומכל שכן לא על הצדיקים שבדור: על ידי זה יזכה לקבל מהם כל טוב אמיתי ונצחי: ויזכה לעסוק בהתמדת

התורה הקדושה כראוי: עד שיבוא לתבונות התורה לעומקה: ולייחד יחודא עלאה ותתאה בקביעות עצום תמיד: והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים כאלו ונזכה להיות קשורים ודבוקים בהם תמיד: עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת קדושים ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ז, המדבר מקדושת שבת קודש, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, צריך לזהר מאד להיות שמח וטוב לב בשבת, כי מעלות וקדשות שבת גדולה ויקרה מאד, כמובא, ובפרט ב"ראשית-חכמה" בשער הקדשה בתחלתו, עין שם וראוי ונכון ללמד ב"ראשית-חכמה" בשער הנ"ל, ולשום לבו היטב על כל הדברים הנאמרים שם בענין קדשת ומעלות שבת- קדש, כי יש שם כמה דברים פרטיים יקרים מקדשת ומעלות שבת כי כל ענין ומעלה הנאמר שם על שבת הוא דבר בפני עצמו, והבן שם היטב, כדי שיתלהב לבו לקבל שבת בשמחה גדולה ועצומה כראוי ועל-ידי-זה היראה בשלמות, דהינו עם דעת, כי בחל אפשר שיהיה היראה עם כסילות, בבחינת |איוב ד| "הלא יראתך כסלתך", ועקר הכסילות הוא מחמת השעבוד שיש בחל, כי על-ידי השעבוד אין הדעת שלם, וכמו שכתוב במואב |ירמיה מ"ח| "שאנן מואב מנעוריו וכו' ובגולה לא הלך, על-כן עמד טעמו בו" וכו', וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |מגלה י"ב|, כי על-ידי שעבוד וגלות הדעת מבלבל, אבל בשבת הוא חרות, וכשיש חרות ואין שעבוד וגלות, אזי הדעת שלם כנ"ל ועקר החרות על-ידי התענוג והשמחה של שבת, בחינת |ישעיה נ"ח| "אז תתענג על ה'", הנאמר בשבת |שם נ"ה| ועל ידי זה נעשה חירות בבחינת "כי בשמחה תצאו", שעל-ידי שמחה יוצאין לחרות, וכשיש חרות, הדעת בשלמות כנ"ל ואזי היראה כראוי, בבחינת ירא שבת |תקוני-זהר תקון ט|, כי אז היראה בלי כסילות שיש בימי החל, כי עקר הכסילות-מחמת השעבוד כנ"ל ובזה מעלין היראות הנפולות, דהינו מה שיראים לפעמים משר וכדומה, כי על-ידי הדעת מרימין אותן ועקר הדעת הוא בשבת על-ידי השמחה, שעל-ידי-זה יש חרות ואזי הדעת בשלמות כנ"ל

והכלל, שצריך לנהג שמחה גדולה בשבת-קדש, ולבלי להראות שום עצבות ודאגה כלל רק להתענג על ה' ולהרבות בתענוגי שבת בכל מיני תענוג, הן אכילה

ושתיה, הן מלבושים כפי מה שיכול כי אכילת שבת היא כלה רוחניות, כלו קדש, ועולה למקום אחר לגמרי מן אכילת חל, כמבאר במקום אחר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז, ובסימן רעז, ועין זהר ויקהל דף ריח ובמק"מ שם| עד כאן לשון רביז"ל. והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה השבת קודש היא אור גדול מאד, המאיר בכל העולמות עליונים ותחתונים, וכשאדם זוכה להרגיש טעם וחיות בשבת קודש, אזי מתבטל כל ישותו לגמרי, והוא נכלל בו יתברך, ולכן שבת קודש נקרא מתנה טובה לעם ישראל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת י| אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיעם, כי השבת היא מתנה נוראה ונפלאה מאד השייך רק לעם ישראל, ואין לזרים אתם כלל, כי רק יהודי, שומר שבת קודש, יכול לדעת טעם השבת, ואיך שהיא מאירה בכל העולמות, ומן השבת נמשך דעת עליון ונורא מאד על האדם, לדעת שהוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו |דברים ד'|, וכמו שכתוב |שמות ל"א| את שבתותי תשמורו וגו' למען דעת כי אני הוי"ה מקדישכם, כי בשבת קודש האדם זוכה ליישוב הדעת שאין לו כל השבוע, ומתחיל להשיג את תכלית האדם בזה העולם, שלא נברא רק לעבדו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי, ולכן האדם גם מקבל מדת הרחמנות בשבת קודש, כי הרחמנות תלוי בדעת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ג.| כל מי שאין בו דיעה אסור לרחם עליו, אבל מיד שיש לו דעת, יש לו רחמנות, והוא מרחם על אחרים, ואזי גם עליו מרחמים מן השמים, כי כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים |שבת קנ"א|, ולכן השבת קודש בעצמה מסוגלת לרחם על החולה ולרפאות אותו, וכמו שמברכין את החולה בשבת קודש יכולה היא שתרחם |שבת י"ב|, כי על ידי שבת בעצמה נמשך הדעת על האדם, ואז יש לו רחמנות ומרחמים עליו מן השמים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קי"ט|, ולכן אשרי מי שמתענג בשבת קודש בכל מיני תענוגים, וזוכה ליישב את דעתו היטב בשבת קודש, מהו עיקר תכליתו בזה העולם, ועל ידי זה מרבה להוסיף בתורה ובתפילה בשבת קודש יותר מכל ימי השבוע, כי בששת ימי החול שאדם טרוד על המחיה ועל הכלכלה, קשה לו לקבוע את עצמו היטיב על התורה ועל העבודה, אבל בשבת שיש לו נייחא מכל, יכול להרבות בתורה ובתפילה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה י"א סי' ח'| אמרה שבת לפני הקדוש ברוך הוא, לכל נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג, אמר הקדוש ברוך הוא כנסת ישראל יהיה בן זוגך, שבו ישבו ישראל ויעסקו בתורה, ועל שם זה נקבעו לקרות בתורה בשבת קודש, וכשאדם מכין את עצמו בימות החול ללמוד ולהתפלל כפי יכולתו,

ובשבת קודש גם מרבה להוסיף בתורה ובתפילה, אזי מרגיש אור נערב ועליון מאד בשבת קודש, ועולה ומתעלה בקדושת שבת קודש, ועולמו רואה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

והנה רביז"ל מגלה לנו כאן, שעל ידי שבת קודש היראה של אדם בשלימות, היינו עם דעת, שיודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואין לו להתיירא כי אם ממנו יתברך לבד, כי בששת ימי החול יכול להיות היראה של אדם עם כסילות, ועדיין ישאר אצלו איזה יראה חיצונה, להתיירא מאיזה שר או מחיה רעה וכיוצא בזה, וגם אפילו היראה שיש לו מלפניו יתברך, אינו יראה שלימה, אלא מתיירא שמא יקבל איזה עונש, או שמא לא יקבל שכר עולם הבא כראוי, נמצא יש כסילות בתוך יראתו, בבחינת |איוב ד'| הלא יראתך כסלתיך, אבל בשבת האדם זוכה ליראה אחרת לגמרי, יראה עם דעת, שיודע שאין לו להתיירא משום דבר שבעולם רק ממנו יתברך לבד, וגם היראה שיש לו מלפניו יתברך, הוא מחמת שיודע שהוא יתברך רב ושליט, עיקרא ושרשא דכולא עלמין, שזה נקרא יראת הרוממות, וזהו יראה עם דעת, היינו עם דעת האמיתי, שהוי"ה הוא האלהים אין עוד מלבדו, ולכן בשבת קודש האדם גם זוכה לשמחה אמיתי, כי אין עוד שמחה כזו, כשאדם יודע שאין לו שום דבר בעולם רק אותו יתברך לבד, וזהו החירות של שבת קודש, חירות הדעת והמוחין, אשרי מי שזוכה להגיע אל שבת כזו באמת.

והנה חכמינו הקדושים אומרים |ברכות ל"ג.| כל מי שיש בו דיעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו, כי עיקר הארת בית המקדש הוא הארת הדעת, שבשעה שאדם היה בא לבית המקדש, היה מאיר אצלו הדעת האמת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ולכן גם בזמן הזה שאין לנו בית המקדש בפועל ממש, אבל כשאדם ממשיך על עצמו דעת האמת זאת, לדעת שהוי"ה הוא

האלקים אין עוד מלבדו, אזי נחשב כאילו נבנה בית המקדש בימיו, נמצא שבשבת קודש שאדם זוכה לדעת אמיתי, שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אזי זוכה גם לבנין בית המקדש, שנחשב אצלו כאילו נבנה בית המקדש בימיו, וכאילו עומד בירושלים ומקבל פי השכינה ממש, ולכן אשרי מי ששומר על שבתותיו היטב, ועולה ומתענג בה בתענוג גשמי ובתענוג רוחני, שמצד אחד מתענג עצמו בתענוגי השבת במאכל ובמשתה ובשינה כראוי, כי אכילת שבת כולה קודש, כולה אלקות, ועולה למקום אחר לגמרי מאכילת ימות החול |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז|, וכן שינה בשבת תענוג, ומצד שני מרבה בשבת בתורה ובתפילה, ומנצל את השבת

להוסיף שיעורים בתורה הקדושה, ולהרבות בתפילה ובהתבודדות, כי אז יהיה נמשך על האדם שפע של קדושה וטהרה לכל ימות החול, וכן יהיה נמשך עליו שפע גשמי בכל עניניו, ועולמו יראה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב |ויקרא י"ט| את שבתותי תשמורו ומקדשי תראו אני הוי"ה, וכבר פירשו חכמינו הקדושים |מובא שם בפירש"י| הסמיכות בין שמירת שבת למורא מקדש, ללמד שאין בנין בית המקדש דוחה שבת, והנה יש להבין, למה כתיב ציווי שמירת מקדש, בלשון "תיראו" דייקא? וגם למה באמת אין בנין בית המקדש דוחה שבת, הלא העבודות שבבית המקדש כגון מעשה הקרבנות וכו' דוחין את השבת, ולמה בנין בית המקדש לא? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הלא בשבת קודש זוכין לשלימות הדעת, לדעת כי אני הוי"ה מקדישכם, כי שבת הוא יום של גילוי שכינה, יום שזוכין להתדבק בו יתברך, ולראות שמו יתברך מאיר לפני עיניו, בבחינת המובא בזוהר |יתרו פ"ח| מאי שבת? שמא דקודשא בריך הוא, וכשאדם יש לו שלימות הדעת, אזי היראה שלו הוא גם בשלימות, היינו יראה עם דעת, והנה כל מי שיש בו דיעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו, נמצא שבשבת שיש התגלות הדעת, זה נחשב כמו בנין בית המקדש ממש, ואזי אין צריכין לעסוק בבנין ועשיה בפועל ממש, רק גילוי הדעת של שבת קודש, זהו ממש בנין בית המקדש, ולכן כתיב את שבתותי תשמורו היינו שמירת שבת, ואת מקדשי "תיראו" דייקא, היינו שלימות היראה עם דעת, שהמקדש שיהיה לכם על ידי בנין הדעת, יהיה עם יראה שלמה, יראת הרוממות, וזהו אני הוי"ה, שתתגלה לפניכם את שמו יתברך, בגלוי רב ועליון מאד, בבחינת מאי שבת? שמא דקודשא בריך הוא, כי שבת קודש בעצמה, היא בחינת בנין בית המקדש, והיא החירות של לעתיד לבא מעין עולם הבא ממש.

וזהו גם מה שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קי"ט| אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש, כי בשעה שלומדין תורה עם נשמות ישראל הטהורות, ומכניסין בדעתם את אמתת מציאותו יתברך על ידי התורה, הרי הוא עוסק בבנין בית המקדש ממש, ולכן אין לו לבטל את עצמו לעסוק בבנין בפועל ממש, כי הרי עכשיו הוא עוסק בבנין הדעת שזהו העיקר, ובפרט כשאדם זוכה לקבוע עצמו בשבת קודש על התורה והעבודה, ולהוסיף שיעורים ולימודים בשבת קודש, אזי הוא בונה את דעתו בכפליים, הן על ידי שבת והן על ידי התורה, ואזי מאיר עליו דעת עליון וגבוה מאד, וזוכה להתדבק בו יתברך באמת, והשם

יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת שבת קודש כראוי, ולבלות את השבת בתורה ובעבודה ובכל מיני תענוג, ועל ידי זה נקבל שפע רוחני ושפע גשמי לכל ימות השבוע, ונזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת קדושים ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהבנים שנחלפו דף רפ"ב עיין שם. בבקר הסתכל, וראה והנה הבהמות עומדים סמוכים אצלו! וירד מן האילן והלך לתפסם, וברחו להלן והלך אחריהם יותר, וברחו יותר והיו הבהמות מוצאים שם איזה עשבים ועמדו לרעות ולאכל והיה הולך לתפסם, וברחו וכן היה הולך אחריהם והם בורחים, הולך אחריהם והם בורחים, עד שבא בתוך עבי היער מאד, שהיה שם חיות שאינם מתיראים מאדם כלל, כי הם רחוקים מן הישוב ושוב נעשה לילה ושמע קול נהמת החיות ונתירא מאד וירא והנה עומד שם אילן גדול מאד מאד ועלה על אותו האילן בבואו על האילן, וירא והנה שוכב שם בן אדם, ונתירא אך אף על פי כן היה לו לנחמה-מאחר שמצא כאן בן אדם, ושאלו זה את זה "מי אתה? בן אדם" "מי אתה? בן אדם" "מאין באת לכאן" ולא היה רצונו לספר לו מה שעבר עליו, והשיב לו על ידי הבהמות שהייתי רועה בהמות, ותעו שתי בהמות לכאן, ועל ידי זה באתי לכאן כנ"ל ושאל הוא את האדם שמצא שם על האילן מאין באת אתה לכאן? השיב לו אני באתי לכאן על ידי הסוס שהייתי רוכב על הסוס, ועמדתי לפוש, והלך הסוס ותעה בתוך היער והייתי רודף אחריו לתפסו- והוא ברח יותר, עד שבאתי לכאן ונתחברו שם יחד שיהיה להם צותא חדא ודברו ביניהם, שאפלו כשיבואו לישוב, יהיו גם-כן ביחד בצותא חדא ולנו שם שניהם ושמעו קול נהמת החיות שהומים ושואגים מאד.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, בבקר הסתכל, וראה והנה הבהמות עומדים סמוכים אצלו! וירד מן האילן והלך לתפסם, וברחו להלן והלך אחריהם יותר, וברחו יותר והיו הבהמות מוצאים שם איזה עשבים ועמדו לרעות ולאכל והיה הולך לתפסם, וברחו וכן היה הולך אחריהם והם בורחים, הולך אחריהם והם בורחים, כי הבהמות הם העוונות של הבן אדם שמורידים אותו מגדר אדם לגדר בהמה, כי מי שאין לו דעת ושכל להכיר את הקדוש ברוך הוא, הרי הוא כמו בהמה בדמות אדם |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'|, ועל שם זה אמרו חכמינו הקדושים |יבמות ס"א.| אתם נקראים אדם, ואין אומות העולם נקראים אדם, כי מחמת שאין

להם דעת האמת, אינם בגדר אדם כלל, כי עיקר גדר אדם הוא הדעת והשכל, ומיד שאדם נופל בדעתו, ועושה מעשה בהמה, הרי הוא כבהמה ממש, ומחמת זה נדמה לו שצריך לרדוף אחר הבהמיות והגשמיות, ובלי זה לא יהיה לו פרנסה כלל, ובאמת זהו רק עוונותיו, כי אילו היה לו דעת שלם, היה מכיר היטיב שרק הקדוש ברוך הוא זן ומפרנס לכל, וכל פרנסתו תלויה אך ורק בידו יתברך, ואין לו לרדוף אחר הבהמיות כלל, אבל מחמת שהבן מלך נפל ך בדעתו, והלך אחר תאוות ושרירות לבו, לכן נדמה לו שמוכרח לרדוף אחר הבהמות, ובלי זה לא יהיה לו קיום כלל.

עד שבא בתוך עבי היער מאד, שהיה שם חיות שאינם מתיראים מאדם כלל כי הם רחוקים מן הישוב, כי כשאדם רודף אחר העוונות והבהמיות, לבסוף הוא מסתבך בעומק סבכי היער, עד שפוגש חיות רעות כאלו שאינם מפחדים מבני אדם כלל, כי יש רשעים גדולים שלא מספיק שאין להם דעת ושכל לעצמם כלל, אלא גם מתנהגים כמו חיות רעות הדורסות וטורפות רבים מבני עמינו, ורוצין להעביר נשמות ישראל על דתם ואמונתם, והם רחוקים מן היישוב, כי אינם עוסקים ביישובו של עולם כלל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ד'|, וזה פחד גדול מאד להתקרב אליהם, כי הם מסוכנים מאד אפילו בהבל פיהם |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ג|, וצריכין להתרחק מהם בתכלית הריחוק.

ושוב נעשה לילה ושמע קול נהמת החיות ונתירא מאד, כי כשנעשה לילה אצל האדם, ונתחשך אצלו אור האמונה והדעת חס ושלום, אזי הוא מתייירא ומתפחד מאד מחיות רעות, ומיראות נפולות, והוא בסכנה גדולה מאד.

וירא והנה עומד שם אילן גדול מאד מאד ועלה על אותו האילן בבואו על האילן, וירא והנה שוכב שם בן אדם, ונתירא אך אף על פי כן היה לו לנחמה-מאחר שמצא כאן בן אדם, האילן מרמז על הצדיק, וכמובא בזוהר |בראשית כ"ו.| עץ דא צדיק, ותחת צל כנפי הצדיק האדם יכול להשמר מכל החיות רעות שמסתובבים ביער, אבל לא בפעם אחת האדם זוכה להתקרב אל הצדיק, כי הרבה פעמים הוא מתבייש להיות נמצא אצל הצדיק, כי מה יאמרו עליו בני אדם, ולכן כשמצא הבן מלך איש אחר שם, בתחילה נתיירא, אבל אחר כך היה לו נחמה, שעל כל פנים מצא שם עוד אחד, כי נקודת החבר חשוב מאד, ודייקא על ידי שיש לאדם חבר טוב, הוא יכול לחזור עמו דברי הצדיק, ולהתקרב אל הצדיק באמת |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד|.

ושאלו זה את זה "מי אתה? בן אדם" "מי אתה? בן אדם" "מאין באת לכאן" ולא היה רצונו לספר לו מה שעבר עליו, והשיב לו על ידי הבהמות שהייתי רועה

בהמות, ותעו שתי בהמות לכאן, ועל ידי זה באתי לכאן כנ"ל ושאל הוא את האדם שמצא שם על האילן מאין באת אתה לכאן? השיב לו אני באתי לכאן על ידי הסוס שהייתי רוכב על הסוס, ועמדתי לפוש, והלך הסוס ותעה בתוך היער והייתי רודף אחריו לתפסו- והוא ברח יותר, עד שבאתי לכאן ונתחברו שם יחד שיהיה להם צותא חדא ודברו ביניהם, שאפלו כשיבואו לישוב, יהיו גם-כן ביחד בצותא חדא ולנו שם שניהם ושמעו קול נהמת החיות שהומים ושואגים מאד, כי הנה האיש השני שמצא הבן מלך כאן, הוא באמת הבן שפחה, שלבסוף קיבל את שלו מתחת ידו, שגם כן נתגרש ממלכותו, כי הוא רצה להעביר את הבן מלך ממלכותו, ולרדוף אותו עד לחרמה, ולכן לבסוף נתהפך עליו הגלגל, והוא נתגרש ממלכותו, ונעשה עבד להבן מלך, כי כך הוא תמיד, שסוף כל סוף האדם מקבל חזרה מדה כנגד מדה מה שרצה לעשות לחבירו, כי במדה שאדם מודדין בה מודדין לו |מגילה י"ב|, ואין שום דבר הפקר בעולם כלל, ולפעמים נדמה לאדם שהוא מצליח להרע לחבירו ולהזיק לו באיזה ענין, ויצא נקי מזה, ובאמת הקדוש ברוך הוא מאריך אף וגבי דיליה, שאם אין האדם חוזר בתשובה, לבסוף הוא מקבל הכל חזרה, וגם משלם כפל כפליים, כי אין שום דבר הפקר בזה העולם, והכל מושגח בהשגחה פרטי פרטית, ולכן אשרי מי שעושה חשבון הנפש לעצמו תמיד, ונזהר מאד לא לגרום רעה וצער לחבירו כי אז יפטר מעל עצמו כל מיני עונשים קשים ומרים, והשם יתברך יזכינו לחיות חיים טובים ונעימים בזה ובבא לנצח אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת קדושים ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ו, המדבר מאמונה ומעבודות קשות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, שעל-ידי שהעולם הם מקטני אמנה, על-כן הם צריכים לתענית, דהינו עבודות קשות כי בודאי ידוע, שאפשר לעבד השם יתברך בכל דבר, כי 'אין הקדוש-ברוך- הוא בא בטרוניא עם בריותיו' |עבודה-זרה ג|, אך מה שצריכין לפעמים לעבודות קשות, הוא בבחינת מה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |סנהדרין עד| 'בשעת שמד אפלו אערקתא דמסאני יהרג ואל יעבר', נמצא שאף שבאמת אין ראוי שיהרג על זה, אך מחמת שהוא שעת שמד, והם מתגברים ורוצים דיקא להעבירו על דת ולהביאו לכפירות, חס ושלום, על-כן הוא מכרח למסר נפשו אפלו על דבר קל והעבודה-זרה והכפירות הם בבחינת

|תהלים קל"ה| "אף אין יש רוח בהם"- שאין בהם שום רוח כלל והקטני-אמנה הם בבחינת "מקצר- רוח", שהוא כמו ממצע, דהינו שאין להם אמונה שלמה, שהיא בחינת מאריך רוחו, כמובא במקום אחר |בלקוטי א סימן קנה|, ואף-על-פי-כן אינם כופרים לגמרי, שאין להם שום רוח כלל, רק הם כמו ממצע, ורוחם קצרה בחינת מקצר-רוח וזהו |שמות ו| "מקצר-רוח ומעבדה קשה"-שמחמת שהם בבחינת "קצר-רוח", מחמת שהם קטני אמנה כנ"ל, על-ידי-זה צריכין לעבודות קשות ולתעניתים כנ"ל' כמו שבשעת השמד שהיא קלקול אמונה לגמרי, צריכין אפלו למסר נפשם ממש אפלו על דבר קל, כמו-כן כשיש קטנות ופגם באמונה, צריכין לעשות עבודות קשות כנ"ל ויש כמה בחינות בקטני אמונה כי יש אפלו צדיקים שהם קטני אמנה, כמו שדרשו רבותינו, זכרונם לברכה |סוטה מח| על פסוק "כי מי בז ליום קטנות"-'מי גרם לצדיקים' וכו', עד כאן לשון רביז"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו' שעיקר המדריגה של האדם נמדד כפי האמונה שלו, כי עיקר יסוד וקיום האדם הוא האמונה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מכות כ"ד.| בא חבקוק והעמידו על אחת, שנאמר |חבקוק ב'| וצדיק באמונתו יחיה, וכפי שיש לאדם אמונה, כך אינו צריך לעסוק בעבודת קשות ובסיגופים שונים, כי יש בני אדם שנדמה להם שבכדי להשיג השגות אלוקתו יתברך, ובכדי להתקרב אליו יתברך באמת, צריכין לעשות עבודות קשות ומשונות, ולסגף עצמו בתעניתים וסיגופים שונים, ועל ידי זה יהיה כלי מוכשר לקבל אלקותו יתברך, ובאמת אינו כן, כי אחרי כל הסיגופים ועבודות קשות הגוף של האדם יכול להיות כמו שק מלא חורין, והתאוות ומדות רעות עוד מקושרות בו מאד |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"|, ולכן העיקר היא האמונה של האדם, היינו כפי שאדם זוכה לזכך את אמונתו בו יתברך, ואז זוכה להכיר שיכולין לעבוד את השם יתברך בכל דבר ממש, ובתוך האכילה והשתיה והמשא ומתן עם בני אדם יש גם אלקות, ויכולין לעבדו יתברך בשעת כל עסקיו הגשמיים, כי כשאדם אוכל במתינות ובדרך ארץ, וגם משאו ומתנו עם הבריות באמת וביושר, אזי הוא עובד את השם יתברך ממש, כי אי אפשר לנהל משא ומתן ביושר, בלי לדעת היטיב את השולחן ערוך חושן משפט, ולדקדק מאד בכל הלכותיה, ולכן כשאדם זוכה לנהל משא ומתן באמונה, הוא דבוק אז בתורה ממש, וכן כשאכילותיו על פי התורה, הוא עובד את השם יתברך ממש, ומכל שכן כשגם עוסק בתורה ובתפילה בתמימות ופשיטות גמור, הרי הוא דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, נמצא שיכולין לעבדו יתברך בכל דבר, אבל כשאדם נופל בדעתו, נדמה לו

שהוא צריך לעשות מעשים משונים כדי לעבדו יתברך, וזה מבלבל אותו מאד, שזהו מה שנאמר במצרים, |שמות ו'| ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, שעל ידי שהיה לעם ישראל קוצר רוח, היינו מיעוט אמונה, על ידי זה היה להם עבודה קשה, כי בוודאי יש לכל יהודי אמונה בו יתברך, שהרי בלי אמונה אי אפשר לחיות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רע"ד|, אבל אצל הרבה בני אדם האמונה במיעוט ובמדה קטנה מאד, בבחינת "קוצר רוח", שאין לו רוח שלם ואריכת אפיים, ולכן נדמה לו שצריך "עבודה קשה", אבל מיד שאדם מבטל את עצמו אל הצדיק האמת, ומכניס בעצמו אמונה זכה וברורה, הוא מתחיל להשיג איך שיכולין לעבוד את השם יתברך בכל דבר ממש, ואין צריכין לעבודות קשות כלל.

והנה רביז"ל נותן דוגמא לזה, מענין מסירת נפש בשעת השמד, כי אף על פי שאין צריכין למסור נפשו "ליהרג ואל יעבור" רק על שלשה עבירות, עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, אבל בשעת השמד אפילו אערתקא דמסאני, היינו אם הגויים מבקשים שישנה את הצבע של סרוך נעל, גם על זה צריכין למסור נפשו, נמצא שבשעת השמד, שהיא זמן שרוצים לעקור את האמונה לגמרי חס ושלום, אזי צריכין מסירת נפש אפילו על דבר קטן, וכן הוא אצל האדם, שבשעה שאמונתו בתכלית הקטנות והוא בסכנה שלא לאבד אותה לגמרי חס ושלום, אזי צריך למסור נפשו בעבודות קשות ובסיגופים שונים, אבל בשעה שש לאדם שלימות האמונה, הרי אינו צריך עבודות קשות כלל, רק בכל מה שהוא עושה עובד את השם יתברך עבודה שלימה.

והנה בשיעבוד מצרים אנחנו רואים, שכל אלו שהיה להם אמונה שלימה בהקדוש ברוך הוא ובמשה רבינו עליו השלום, לא נכנסו אל קושי השיעבוד של מצרים, ולא הוצרכו לעבוד כלל, כי הרי שבט לוי שלא הלכו אל פרעה בשעה שפיתה את העם לעבודתו, נשארו בני חורין, ולא נשתעבדו לפרעה כלל, כי מי שמכניס בעצמו אמונת חכמים בשלימות, ומציית את דברי הצדיק האמת על כל מה שהוא אומר כי הוא זה, הרי הוא זוכה לאמונה שלימה בהקדוש ברוך הוא, והוא יודע שיכול לעבוד אותו יתברך עם כל דבר ממש, ולכן אינו בא לידי עבודה קשה כלל.

והנה זה ברור, שהאמונה של כל אחד ואחד הוא כפי בחינתו, וכל מה שאדם עולה ומתעלה בהשגות אלקותו יתברך, גם אמונתו נעשה יותר ברורה ומזוככת, וכפירוש רביז"ל על הפסוק |ישעיה י"א| ומלאה הארץ דיעה את הוי"ה כמים לים מכסים, ומסביר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א| שבטבע הים אנחנו רואים, שלמעלה כל מקום שוה, ואדם יכול לראות מאות ואלפים פרסאות על פני הים, אבל

עומק המים שבים, בוודאי אין המקומות שוים כלל, כי בסמוך לשפת הים המים נמוכים מאד, אבל כל מה שנכנסים לתוכה יותר, המים נעשים יותר עמוקים, עד שבאמצע הים המים עמוקים כמה קילומטרים ממש, וכן יהיה השגות בני אדם לעתיד לבא, שלמעלה יהיו הכל שוים, כי כולם ידעו את הקדוש ברוך הוא בידיעה כללית ובאמונה פשוטה, אבל בעומק השגתם, זה יהיה לכל אחד ואחד כפי עבודתו ויגיעתו, וכן הוא תמיד בהשגת האמונה, שלא יחשוב אדם שכבר הגיע להשגה רמה באמונה, וכבר אי אפשר לו לעלות יותר מזה, רק צריך לדעת שלהשגת האמונה אין סוף ואין תכלית, וכל מה שאדם מחפש ומבקש האמונה הרי הוא מתעלה בה, וזוכה להשגה עליונה ויתירה בה, ובדרך זה ממשיך על עצמו קדושה עליונה מאד, כי כל מה שאדם מתעלה באמונה, הרי נתוודע לו שיכולין לעבוד את הקדוש ברוך הוא בכל דבר ממש, ואפילו הדברים הגשמיים כגון אכילה ושתיה ושינה וכו', בכולם יש עבודה גדולה וקדושה מאד, וכל מה שאדם נכנס באמונה, הרי מתקדש כל עסקיו הגשמיים, והוא מתקדש בקדושה עליונה, ולכן אשרי המכניס עצמו בתוך עבודת האמונה הקדושה, ומשים כל מגמתו להשלים עצמו באמונה, והעיקר על ידי תפילה והתבודדות, כי כל מה שאדם מרבה בתפילה ובהתבודדות, ומרגיל את עצמו לפרש כל שיחתו לפניו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, כן נכנס בו אמונה ברורה ומזוככת, עד שרואה את האמונה לפני עיניו בראיה ברורה ממש, אשרי הזוכה לאמונה כזאת, כי אז חי חיים טובים ונעימים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י, את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בתחילת הפרשה |ויקרא י"ט| דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני הוי"ה אלקיכם, ואמרו חכמינו הקדושים |ויקרא רבה פרשה כ"ד סי' ט'| קדושים תהיו, יכול כמוני? תלמוד לומר כי קדוש אני, קדושתי למעלה מקדושתכם, והדקדוק ידוע, איך יחשוב האדם שיזכה להתקדש "כמוני", הרי בוודאי קדושתו יתברך למעלה מקדושתינו? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי עיקר עבודת האדם לעלות בכל פעם אל מדריגה יותר גבוה באמונה, ולא יחשוב אף פעם כאילו כבר השיג את הכל, כי אין סוף להגשת האמונה הקדושה, ובכל פעם האדם עולה ומתקדש יותר על ידי התבררות והזדככות האמונה, וזהו קדושים תהיו "יכול כמוני", היינו אולי תחשוב שכבר השגתם את הכל ונתקדשתם בתכלית הקדושה "כמוני", שלא שייך שינוי והשתנות אצלו יתברך, תלמוד לומר, כי קדוש אני ה' "קדושתי למעלה מקדושתכם", היינו שעדיין יש קדושה למעלה מקדושה, ועדיין לא הגשתם את הכל, ולכן צריכין

לעלות בכל פעם יותר ויותר באור האמונה הקדושה, ולקדש עצמו בקדושה יתירה. ואמר מוהרא"ש נ"י, שעיקר האמונה מתחיל עם אמונת חכמים, כי דייקא על ידי שיש לאדם אמונת חכמים, והוא מאמין בצדיק אמיתי, על ידי זה בא לאמונה שלימה וברורה בו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מכילתא פרשת בשלח| על הפסוק ויאמינו בה' ובמשה עבדו, אם במשה האמינו, בה' לא כל שכן, אלא ללמד שכל מי שמאמין ברועה ישראל, מעלה עליו הכתוב כאילו מאמין במי שאמר והיה העולם, כי דייקא הצדיק האמת מכניס אור האמונה בבני אדם, וכמו שהיה במצרים, שכל אלו שהאמינו במשה רבינו, ולא הלכו אחר הפיתוי של פרעה, ניצלו משיעבוד מצרים והיו בני חורין לעבוד את הקדוש ברוך הוא, כי הצדיק מגלה ומלמד לאדם את דרכי האמונה הקדושה, איך שאין סוף ואין תכלית למדריגות האמונה, והאדם צריך לחפש עצמו בכל פעם איפוא הוא אוחז באמונה, ולכן דייקא על ידי שאדם מקורב אל צדיק אמיתי, ויש לו אמונה חזקה בו, על ידי זה בא לאמונה ברורה בהקדוש ברוך הוא, ולכן צריכן מסירת נפש להתקרב אל צדיקים אמיתיים המגלים את האמונה הקדושה, וליזהר מאד לא לזלזל בכבודם, כי זה דבר חמור מאד, וזהו עוונותיו של אדם המשיאים אותו לדבר סרה על הצדיקים ולחלוק עליהם חס ושלום, וכמובא בספר "נועם אלימלך" בפרשת השבוע, על הפסוק |ויקרא י"ט| ואוכליו עוונו ישא, שיש כמה בני אדם שעומדים על הצדיקים, וכמעט רוצים לאכלם, עוונו ישא, אזי יודע נאמנה שעוונתיו משיאין אותו לדבר בהם דברים אשר לא כדת, עיין שם, ולכן אשרי מי שזוכה להכניס בעצמו אמונת צדיקים, ולהשלים עצמו באמונה זכה וברורה בהקדוש ברוך הוא, כי אזי יזכה לקדושה וטהרה עליונה, ועולמו יראה בחייו, והשם יתברך יזכינו להגיע אל אמונה זכה וברורה, ולהמשיך על עצמינו קדושה עליונה, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת אמור ה'תשנ"ז

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ז המדבר מתכלית הבריאה עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל|: כי עיקר הבריאה היא בגין דישתמודעין ליה |זוהר בא מ"ב.|: כמו שכתוב |ישעיה מ"ג| לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: וגוף ונפש הם בחינת אדם ובהמה: חומר וצורה: חכמה וסכלות: בחינת אור

וחושך: כמו שכתוב |קהלת ב'| כיתרון אור מן החושך וכו': והם בחינת חיים ומיתה וכו' והם בחינות שכחה וזכרון וכו': והם בחינת חכמות התורה: שחכמות חיצוניות הם חומר וסכלות: ובחינת בהמה: כנגד חכמות התורה: וצריך כל אדם להכניע החומר היינו בחינות מיתה: בחינת סכלות של הגוף של הארבע יסודות: כמו שכתוב בזוהר |בראשית כ"ז.| ויקח ה' אלקים את האדם: מאן נטל ליה: מארבע יסודין דיליה: דאפריש ליה מתאוה דילהון וכו': עיין שם כל זה בדברי רביז"ל. והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר תכלית בריאת כל העולמות: היתה בכדי להכיר את השם יתברך: היינו שיזכו למצוא את כבודו יתברך בכל חלק מחלקי הבריאה: שזהו פירוש דברי הזוהר הנ"ל "בגין דישתמודעין ליה": היינו שיזכו להכיר את השם יתברך מכל פרטי הבריאה: מראשית האצילות עד תכלית עולם העשיה: שזהו לכבודי: שהוא אצילות: ששם עצם התגלות כבודו יתברך: בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: היתה השתלשלות שאר העולמות: בריאה יצירה עשיה: והכל שיגיעו "לכבודי": שיכירו את כבודו יתברך: ועיקר דבר זה נעשה על ידי האדם שהוא בעולם העשיה הזה: ויש לו נשמה קדושה מרום גבהי מרומים: חלק אלוק ממעל ממש: שהוא יזכה למצוא את כבודו יתברך מכל פרטי הבריאה: והוא ימליך מלכותו יתברך על כל הבריאה כולה: וזהו עבודתו בכל משך ימי חייו: להכיר את השם יתברך במכל פרט שבימי חייו: וגם להרגיל ולפרסם את כבודו יתברך בפי כל הבריות: שיכירו כולם את כבוד מלכותו יתברך: ויקבלו עול מלכותו עליהם.

אבל זה לעומת זה עשה האלקים: וכמו שיש לאדם נשמה קדושה המושך אותו לידבק בשורשו: דהיינו להתקרב אליו יתברך ולהכיר אותו יתברך מכל דבר: כמו כן יש לו גוף עכור המושך אותו לחומריות וגשמיות: ומסתיר ממנו אור אלקותו יתברך: והאדם צריך להיות גבור תקיף להתגבר על חומריות גופו: ולהכניע אותו תחת קדושת נשמתו: היינו שישתמש עם כוח גופו לעבודת השם יתברך: עד שיהפוך חומר הגוף לאור הנשמה: ואז משניהם ביחד יזכה להכיר את השם יתברך: בבחינת |איוב י"ט| ומבשרי אחזה אלוק: שגם מבשר הגוף יזכה לראות אלקותו יתברך.

ומגלה לנו רביז"ל: שכוח גופו של אדם: שמסתיר ממנו אלקותו יתברך: נקרא בשם "בהמה" ו"סכלות" כי כמו שמצד נשמתו הוא נקרא בשם "אדם" מלשון |ישיעה י"ד| אדמה לעליון: היינו שיש לו הכח להתדמות אליו יתברך בכל מדותיו ולהכלל בשורשו העליון: וכן יש לו "חכמה": להתחכם מכל פרטי הבריאה אלקותו יתברך: כמו כן מצד גופו הוא כמו "בהמה" ממש: שיושבת בשדה ומדמית לעצמה כל מיני דמיונות של הבל: ואוכלת כדרך בהמה ושותה כדרך בהמה: כי אדם שהולך אחר

בהמיות גופו הוא חי כמו בהמה ממש: וממילא מתגבר אצלו ה"סכלות" והטפשות: כי אינו משתמש עם שכלו להתקרב אליו יתברך: רק הולך אחר תאוות לבו: עד שאין מתבייש לאכול כמו בהמה ולהתנהג כמו בהמה: ועיקר עבדת האדם: שיזכה להקרא בשם "אדם" באמת: וילך בדרך ה"חכמה" האמיתית: להכיר אותו יתברך מכל פרטי הבריאה.

ואומר רביז"ל: שהגוף גם מכונה בשם "חושך" ושכחה": כי חומריות גופו מחשיך ממנו אורו יתברך: ובמקום לראות את אורו יתברך המאיר בכל הארץ: וכמו שכתוב |יחזקאל מ"ג| והארץ האירה מכבודו: במקום זה מרגיש חושך ומר לו מאד: והוא שרוי בדכאון ובעצבות גדול: ונדמה לו כאילו אפס תקוותו לגמרי: וזה מגביר אצלו מדת השכחה: ששוכח לגמרי מתכליתו הנצחי: ואיך שלא בא לזה העולם רק להכיר את כבודו יתברך: ואפילו כשמדברין עמו דברי התעוררות: ומעוררין את לבו לעסוק בעבודת השם יתברך: וכבר מתחיל לראות איזה נקודה של אור: לא עובר זמן הרבה וכבר שכח כל התעוררותו: ונחשך לו לגמרי: ונדמה לו כאילו אף פעם לא ראה שום אור כלל: ולכן עיקר עבודת האדם בכל משך ימי חייו: הוא להשלים אצלו צורת האדם: ולהדמות עצמו אליו יתברך בכל מדותיו: ולהכניע חומר גופו שהוא הבהמיות שבתוכו: עד שכל גופו יהיה מרכבה לשכינת עוזו יתברך: כי על ידי שמקיים מצוותיו יתברך בכל אברי גופו: בזה הוא משלים אותם ומשרה בהם שכינת עוזו יתברך: וכדאיתא בתיקונים |תיקון ע'| זכאה מאן דשריא ליה בכל אבר ואבר דיליה למעבד ליה אתר לשריא תמן.: ולאמלכא ליה בכל אבר ואבר: דלא יהא ביה אבר פנוי מניה |אשרי מי שמשרה הקדוש ברוך הוא בכל אבר ואבר שלו: לעשות לו מקום להשרות שם: ולהמליך אותו בכל אבר ואבר: שלא יהיה מקום פנוי ממנו|: כי אז נקרא בשם "אדם" באמת: וממשיך על עצמו "צורה" העליונה: שהוא צלם אלקים: בבחינת |בראשית א'| נעשה אדם בצלמינו כדמותינו: מה שאין כן אם נשאר אצלו איזה אבר בגופו שלא עבד בו את השם יתברך: אזי הוא בעל מום: וחסר אצלו הצלם אלקים: וכדאיתא שם בתיקונים: אם חסר אבר חד דלא שריא עליה קודשא בריך הוא. בגין ההוא אבר אתחזר לעלמא בגלגולא עד דאשתלים באברין דיליה: למהוי כלהו שלמין בדיוקנא דקודשא בריך הוא: דאם חסר חד לאו איהו בצלמו דקודשא בריך הוא וכו' דאיהו מום |אם חסר אצלו אבר אחד שלא השרה בו הקדוש ברוך הוא: בגלל האבר ההוא צריך לחזור בעולם בגלגול עד שישתלם בכל האיברין שלו: כ אם חסר אבר אחד אינו בצלמו של הקדוש ברוך הוא וכו' אלא הוא בעל מום|: נמצא שעיקר עבודת האדם הוא לקדש בשר גופו: עד

שיהתפך כל הבהמיות והחומריות שלו: לאדם העליון ולצורה העליונה: ואז נעשה מרכבה לשכינת עוזו יתברך: שהשכינה הקדושה שורה עליו בכל אבר ואבר שלו: והוא נכלל בו יתברך לגמרי: אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל פרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה כתיב בפרשת השבוע |ויקרא כ"א| דבר אל אהרן לאמר איש מזרעך לדרתם אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב לחם אלהיו וגו' כל איש אשר בו מום מזרע אהרן הכהן לא יגש להקריב את אשי הוי"ה מום בו את לחם אלהיו לא יגש להקריב' היינו שהתורה הקדושה פסלה הכהנים שיש להם מום בגופם להקריב את קרבנות ה' ולעבוד את עבודת בית המקדש: ויש לומר שהתורה הקדושה רמזה לנו בזה: שכל מי שרוצה לגשת אל הקודש ולעסוק בעבודת השם יתברך צריך לראות שלא יהיה שום מום בגופו: היינו שלא ישאר אצלו איזה אבר שלא ישרה שם הקדוש ברוך הוא: שעל ידי יתגבר שם את הבהמיות: כי בזה האדם נעשה בעל מום חס ושלום וכבר אינו ראוי להקריב את אשי ה': כי באמת כל אחד מישראל הוא בחינת כהן שצריך לעסוק בעבודת הקודש שהוא עבודת השם יתברך: בבחינת מה שנאמר לעם ישראל בעת קבלת התורה: |שמות י"ט| ואתם תהיו לי ממלכת כהנים: ואמרו חכמינו הקדושים במכילתא |פרשת יתרו| ראויין היו כל ישראל לאכול בקדשים וכו': וכן מובא שם בבעל הטורים: אילו זכו ישראל היו כלם כהנים גדולים: ולעתיד לבא תחזור להם: שנאמר |ישעיה סח| ואתם כהני ה' תקראו: עיין שם: כי כל אחד כשבא לעסוק בעבודת השם יתברך נקרא בשם כהן: נמצא שצריך ליזהר מאד שלא יהיה בבחינת בעל מום שפסול עבודתו: ועיקר השמירה ממומין הוא על ידי שמכניע חומר גופו הממשיך אותו לבהמיות: ומכריח את גופו לשמש את נשמתו: עד שכל אבר ואבר שלו יהיה נעשה מרכבה להשכינה הקדושה השרוי בקרבו: כי על ידי שהאדם יודע שכל תכלית בריאתו בזה העולם היתה כדי לעבוד את הקדוש ברוך הוא עם גופו ונשמתו גם יחד: ויש כח לכל אחד ואחד להפוך את חומריות גופו ואת הבהמיות שיש בתוכו לצורה עליונה ולצלם אלקים: על ידי זה בוודאי יקדש עצמו מאד בכל אבר ואבר: וינקה עצמו מכל מום וחסרון: עד שיזכה להיות כלי שלם להשראת השכינה הקדושה: והקדוש ברוך הוא יזכינו לקדש בשר גופינו בקדושה עליונה: עדי נזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת אמור ה'תשנ"ז

בשבת קודש בבוקר דיבור מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה ממלך וקיסר מעשה ב' דף י' עיין שם.

בתוך כך נזכרה ששכחו הטבעת שם: הטבעת מרמזת על עיקר קדושתו של האדם: כי טבעת יש בה עגולא וריבוע: עיגולא בפנים וריבוע בחוץ כמבואר בתיקונים |תיקון כ"א דף נ"ה |: העיגול מרמזת על האמונה הקדושה: שצריך לסבב את האדם תמיד כמו עיגול: בבחינת |תהלים ס"ט| ואמונתך סביבותך: שבכל צד שהאדם יפנה: תמיד יהיה מסובב עם האמונה הקדושה: והריבוע הם ארבע אותיות השם הוי"ה ברוך הוא: שהאדם יכסוף וישתוקק תמיד לראות שמו יתברך לפני עיניו: שזהו עיקר הדביקות: אבל מיד ששוכחים את הטבעת: והאדם מסיח דעתו מן האמונה הקדושה ומן הדביקות בו יתברך: אזי הוא מתחיל לתעות בדרכים נבוכים: ומתרחק מאד מן הקדושה.: והוא צריך רחמים רבים שיזכה לחזור אל מקומו הנכון.

ושלחה אותו אשר הטבעת והלך לשם ולא היה יכול למצוא המקום והלך למקום אחר ולא היה יכול למצוא הטבעת: והיה הולך לבקשו ממקום למקום עד שנתעה ולא היה יכול לחזור: כי הבן מלך מרמז על קדושת נשמתו של איש הישראלי: כי כל ישראל בני מלכים הם |שבת ס"ז.|: והבת קיסר מרמזת על חומר הגוף: שהיא כלי המחזקת את קדושת הנשמה בתוכה: ומיד שנאבד הטבעת שהיא עיקר קדושת האדם כנ"ל: אזי הגוף שולח את הנשמה לחפש ולבקש אותה: אולי תוכל לחזור אל קדושתו: אבל כשנוטה מדרך הישר אל דרך אחר מקולקל: יוצאים מאותו הדרך כמה וכמה נתיבות ודרכים תועים ומקולקלים מאד: ואזי תועים ונבוכים באלו הדרכים עד שקשה לשוב ולצאת משם: וצריכין סייעתא דשמיא מיוחדת שיזכה לשמוע קול השם יתברך שקורא אותו לשוב אליו |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ו|.

והיא הלכה לבקשו ונתעית גם כן: אחר כך גם הגוף מנסה לחזור אל קדושתו ולתקן את עצמו: אבל אם אין הטבעת: שהיא האמונה והדביקות כנ"ל: הוא גם כן תועה בדרכים נבוכים ואינו יודע איך לעשות תשובה ולתקן את עצמו כראוי.

והוא היה הולך ותועה הולך ותועה אחר כך ראה דרך והלך ליישוב ולא היה לו מה לעשות ונעשה משרת: כי כשאדם אובד את דרכו ותועה בדרכים נבוכים הרחוקים מן הקדושה: הוא נעשה איש בטל: ואין לו כבר מה לעשות: וכל יום אצלו כגלות ארוכה מאד: וזהו הצרה הכי גדולה: כי הבטלה מביאה האדם לידי שיעמום ולידי זימה |כתובות נ"ט|: ומרוב בטילה האדם נופל בדעתו: עד שאינו מחשיב את עצמו לכלום: ונעשה משרת ועבד אצל אחרים: מה שאין כן כשאדם הולך בדרך של הקדשה: הוא תמיד עסוק באיזה עסק: הן בעסקי עבודת השם יתברך של תורה ותפילה: והן בעסקי צרכי הגוף המוכרחים לו: וזה שומר אותו מכל רע.

גם היא היתה הולכת ותועה וישבה עצמה שתשב אצל הים: כי כמו שהנשמה תועה מן

הדרך של הקדושה: כן הגוף תועה: אבל לפעמים הגוף רואה שכבר אין תכלית מכל גשמיות עולם הזה: כי יודע שהסוף של הגוף רמה ותולעה: ולא ישאר לו מכל הגשמיות והחומריות כלום: ולכן מיישב עצמו לישב אצל הים: היינו ים החכמה: אולי ימצא שם איזה דבר חכמה שיחיה אותו: ויתן לו קיום.

והלכה אל שפת הים והיה שם אילנות של פירות וישבה שם כי אצל שפת הים של ים החכמה :שם בוודאי מצאין אילנות פירות טובות: שהם החידושי תורה של הצדיקי אמת: כי עץ דא צדיק |תיקוני זוהר תיקון ס"א|: ופירות וחידושין אלו יכולין להחיות את האדם בכל מצב ומדריגה שיהיה נמצא בה: ואפילו אם יש לאדם גוף עב וגס מאד: והוא תועה בגלות מר מאד: גם אז יכול לקבל דיבורים טובים מן הצדיקים עד שיחיו אותו ויעזרו אותו סוף כל סוף לחזור אל קדושת נשמתו.

וביום היתה הולכת אצל הים אולי תמצא עוברים ושבים והיתה מתפרנסת מהפירות: כי בשעה שעדיין מאיר אור יום: והאדם מחיה עצמו עם הדיבורים ששמע אצל הצדיק: אזי יושב אצל ים החכמה: ומחפש עוברים ושבים שהם אנשים הבאים מבחוץ: ונושא ונותן עמהם בהפירות והחידושים ששמע אצל הצדיק: ומפרנס ומחיה עצמו על ידי זה.

ובלילה היתה עולה על אילן כדי שתהיה נשמרת מן החיות: כי אפילו בשעה שנחשך אצל האדם את האור הגדול של החידושי תורה של הצדיקי אמת: ואינו יוכל להחיות עצמו בהם ולאכול מן הפירות שלהם ממש: אבל גם אז הוא מחיה את עצמו עם עצם ההתקרבות אל הצדיקים: כי לראות את הצדיק לבד אפילו אם אינו מקבל ממנו דברי תורה הוא גם כן דבר גדול מאד |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ה|:

וזה שומר אותו מן החיות רעות: שהם האנשים הרחוקים מן הקדושה והאמונה: שרוצים לטרוף אותו ולנתק אותו מן הקדושה לגמרי כמו חיות רעות: כי על ידי ההתקרבות שלו אל הצדיקים שבדור הוא נשמור וניצול מהם לגמרי: והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים תמיד לצדיקים אמיתיים: ונזכה לילך בדרכיהם הקדושים: עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהיות דבוק בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת אמור ה'תשנ"ז

בסעודה שלישית: סעודת רעווא דרעווין: דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ער"ב המדבר מפירוש הפסוק היום אם בקולו תשמעו עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כתיב |תהלים צ"ה|: היום אם בקולו

תשמעו: זה כלל גדול בעבודת השם: שלא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום: הן בעסק פרנסה והצטרכותו: צריך שלא יחשוב מיום לחבירו כמובא בספרים: וכן בעבודתו יתברך: לא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום ואותו השעה: כי כשרוצין ליכנס בעבודת ה': אזי נדמה להאדם כאילו הוא משא כבד: ואי אפשר לו לישא משא כבד כזו: אבל כשיחשוב שאין לו רק אותו היום: לא יהיה לו משא כלל: וגם שלא ידחה את עצמו מיום ליום: לאמר מחר אתחיל: מחר אתפלל בכוונה ובכח כראוי: וכיוצא בזה בשאר העבודות: כי אין לאדם בעולמו כי אם אותו היום ואותו השעה שעומד בו: כי יום המחרת הוא עולם אחר לגמרי: היום אם בקולו תשמעו: היום דייקא: והבן: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו עצה נוראה ונפלאה מאד לעבודת השם יתברך: איך שכל אדם יכול לזכות להתקרב אליו יתברך: ולעסוק בעבודת השם יתברך כל ימי חייו בהתמדה עצומה: והעצה היא על ידי שהאדם תמיד יחשוב רק מן היום הזה שהוא עומד בו ולא יבלבל את עצמו כלל מיום אל יום: כי עיקר מה שמונע את האדם מלעסוק בעבודת השם יתברך כראוי: הוא מה שחושב ודואג מה יהיה מחר: ואיך יהיה יכול להמשיך את עבודתו למחר וליום אחריו: כי בוודאי ליום אחד הוא יכול לעשות הכל: ללמוד הרבה ולהתפלל בדביקות ובהתעוררות ולקיים מצוות: כי על יום אחד אין זה דבר קשה כלל: רק העיקר מה שמבלבל אותו הוא החשש והפחד שלמחר לא יהיה יכול להמשיך את זה: כי להרבה ימים זה כבר משא כבד: וזה נותן לו היום חלישות הדעת עד שאינו רוצה להתחיל את עבודתו כלל: אבל כשלא ישים לפני עיניו כי אם היום הזה שהוא עומד בו: וידמה בדעתו כאילו אין לו רק את היום הזה: אזי בוודאי יזכה לעשות בו טוב הרבה ולמלאות אותו עם המון נקודות טובות של תורה ותפילה: וירוויח בו קרן נפלא שזהו כל עיקר הונו ורכושו בזה ובבא לנצח.

ובאמת על האדם לדעת: שכל יום שיש לו בזה עולם: הוא מתנה נפלאה מאת השם יתברך: שנותן לו במתנת חנם: יום של עשרים וארבע שעות: שבו הוא יכול לקנות לעצמו חיי עולם הבא וחיי נצח: והיום הזה אינו קשור לא ליום שלפניו ולא ליום שלאחריו: רק היא מתנה ובריאה חדשה לגמרי שבו האדם יכול לקנות לעצמו כל טוב אמיתי ונצחי: וכשאדם מכניס היטיב ידיעה זאת בדעתו: וזוכר דברי רביז"ל הנ"ל על הפסוק היום אם בקולו תשמעו: היום דייקא: שהעיקר עלי לראות מה אני יכול לקנות ולרכוש לעצמי היום הזה: אזי בוודאי כל יום ויום יהיה אצלו כחדש ממש: וינסה בכל כוחו לתפוס בו כל מה שרק יכול: ולא יבטל את

זמנו אפילו לרגע: כי הלא היום הזה אף פעם לא יוחזר אליו: ומה שיתפוס בו זה יהיה רכושו הנצחי: ולכן למה לו לבלות זמנו להבל ולריק: בשעה שיכול לקנות לעצמו אורות נצחיים על ידי כל לימוד ולימוד בתורה הקדושה: ועל ידי כל דיבור ודיבור בתפילה ועל ידי כל מצוה ומצוה שיחטוף בו.

ולכן אשרי מי שמכניס היטיב עצה זו בלבו: ותמיד רק מתסכל על היום הזה שיש לפניו: ומיד בבוקר כשקם מהשינה כבר משתדל בכל כוחו למלאות כל שעה ורגע עם איזה נקודה טובה: ובכל עת פנוי הוא חוטף איזה לימוד או איזה דיבור של תפילה להשם יתברך: וכך עובר אצלו כל היום: כי בדרך זה יזכה למלאות ימיו ושנותיו בכל טוב אמיתי ונצחי: ויזכה לבא לעולם העליון ולביתו הנצח זקן ושבע ימים: היינו שבע עם כל הימים שלו: שלא איבד אפילו אחת מהם: כי בילה את כולם בטוב ובנעימים: אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע ולענינא דיומא בקשר נורא ונפלא: כי הנה בפרשת השבוע כתיב מצות ספירת העומר: וכמו שכתוב |ויקרא כ"ג| וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום וגו' שמצוה עלינו לספור את הימים שבין פסח לשבועות: כל יום ויום ספירה בפני עצמו: ויש להבין למה דייקא בימים אלו בין פסח לעצרת יש מצוה למנות את הימים: יתר מבכל השנה כולה: ומסביר מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות פקדון הלכה ד' אות ה'|: שהמצוה הזאת בא לנו בדרך הכנה לקבלת התורה: שבכדי שאדם יזכה לקבל את התורה באמת: עליו לספור את הימים ולידע שכל יום ויום מימי חייו מנויים וספורים במספר ובמנין: ויצטרך ליתן דין וחשבון על כל יום ויום: כי אין שום יום הולך לבטלה חס ושלום: ואפילו שעה ורגע אחת אינו הולך לבטלה חס ושלום: בבחינת שבע שבתות תמימות תהיינה שהשבע שבתות שהם ימי הספירה: צריכין להיות תמימות ושלימות בעבודת השם יתברך: ולא ילך מהם רגע לאיבוד חס ושלום: ועל כן אסור לאדם לדחות את עצמו מיום ליום רק לידע היטיב שהיום הזה לא יהיה לו עוד כל ימי חייו: כי יום האחר הוא ענין אחר לגמרי והלוואי שיפרע חובת כל יום ביומו: וזהו ענין היום אם בקולו תשמעו הנ"ל: שהאדם אינו משים לפני עיניו רק היום הזה שעומד בו: ומונה וסופר אותו בכדי להראות את מעלתו וחשיבתו: וכשאנו סופרין ימים אלו בין פסח לשבועות: כל יום ויום ספירה בפני עצמו: אזי אנחנו זוכין אחר כך לקבל התורה באמת: וכבר נקבע בלבינו על כל השנה כולה את ענין ספירת הימים: לדעת שכל יום ויום חשוב ויקר מאד:

ובזה אנחנו מתעוררין בהתעוררות חדש ליזהר בכל יום מימי חיינו למלאות אותו עם כל טוב אמיתי ונצחי.

וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים במצות ספירת העומר |ראש השנה ה.|: מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי: שיש מצוה למנות הן הימים והן השבועות: כי כמו שצריכין לדעת שכל יום הוא יום בפני עצמו: וצריכין למלאות אותו עם כל נקודות טובות שרק יכול: כן צריכין לדעת שכל שבוע הוא שבוע בפני עצמו: ולמלאות כל שבוע מלא וגדוש עם נקודות טובות בעבודת השם יתברך: כי כל מה שעושה אדם בששת ימי המעשה: כשבא שבת קודש יש להכל עלייה נוראה ונפלאה מאד: וחוזר ונמשך על האדם שפע רוחני שפע גשמי: כי מבואר בכתבי האריז"ל שכל שבוע הוא פרצוף בפני עצמה הכלול מכל השבע ספירות מחסד עד מלכות: כי ששת ימי המעשה הם כנגד חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד: ושבת היא כנגד המלכות: וכשבא שבת קודש נשלם פרצוף שלימה מכל ימות השבוע: ואז כל התורה והתפילה והמצוות ומעשים טובים שעשה אדם כל השבוע עולין בעלייה נוראה ונפלאה מאד: ולכן במצות ספירת העומר יש מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי: כי על ידי מצות ספירת העומר נקבע באדם ידיעות אלו לזכור תמיד איך שכל יום וכל שבוע הוא ענין בפני עצמו ועליו לשמור על כולם בשמירה מעולה מאד.

והנה גם יש לאדם לדעת: שכל יום ויום יורד מלמעלה בדרך אור פשוט: היינו שאורו יתברך מלובש ומוסתר בתוך היום הזה: אבל סביב האור יש כל מיני נחשים ועקרבים שרוצים להעלים ולהסתיר את אור מן האדם: וכדאיתא בזוהר הקדוש |נשא קכ"ג| דכל יום איתי ביה טוב: אבל איתי ליה גדר מלבר דלא ייעול כל בר נש להההוא טוב וכו' וכמה נחשים ועקרבים מבלבלין מחשבתיה וכו': אבל מאן דאיהו טוב וכו' פתחין ליה וכו': |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ד|: כי העיקר תלוי בבחירת האדם: אם לצייר את האור לטוב: ולדעת שהקדוש ברוך הוא נמצא בתוך היום הזה: ובוודאי יכולין למלאות אותו עם כל טוב אמיתי ונצחי: או לצייר אותו לרע חס ושלום: ולדחות את היום הזה ולומר שהיום הזה אינו טוב: ואין יכולין לעשות בה כלום: רק למחר יתחיל ללמוד ולהתפלל: כי הכל תלוי כפי בחירת האדם: וכמו שכתוב |דברים י"א| ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה: שהקדוש ברוך הוא נותן לפני האדם את היום: ועליו לצייר אותו לברכה או לקללה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ו|: כשאדם יודע את לימוד הנ"ל של היום אם בקולו תשמעו: שהעיקר הוא להסתכל רק על היום הזה: אזי מצייר את האור לברכה: ומוצא את האור הגנוז שיש בתוך היום הזה: וממשיך על נשמתו

נועם עריבות זיוו השכינה הקדושה: אבל כשאדם דוחה מעל עצמו היום הזה: ואומר שהיום הזה אינו יום: אזי מצייר את האור לקללה רחמנא ליצלן ומרגיש בעצמו מרירות הגהינום ממש: עד שמקלל את יומו רחמנא ליצלן: ואומר שהלוואי שלא היה רואה את היום הזה: כי מר וצר לו מאד: ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל: ויודע היטיב שבכל יום ויום מאיר אורו יתברך האין סוף: ואם רק יזרז את עצמו לשמור על זמנו היקר ולינצל כל שעה וכל רגע בעבודת השם יתברך: בוודאי יזכה להרגיש בה כל מיני נעימות עריבות זיוו וחיות: ויתעלה ויתדבק בדביקות עליון ונורא: אשרי לו ואשרי חלקו.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענין אחר שבפרשת השבוע בקשר עליון וחזק מאד: כי הנה בפרשת השבוע מצינו את פרשת המקלל: שחירף וגידף כלפי מעלה: ונקבע ענשו על פי הדיבור [ויקרא כ"ד] ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו: ויש לדקדק למה כתיב כי יקלל אלהיו בלשון יחיד: ולא כתיב אלהים כמשכתוב ברוב מקומות התורה: אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד: כי האיש הבא לקלל כלפי מעלה חס ושלום: הרי צייר את האור הבא מלמעלה לרע כפי הכלים הפגומים שלו: כי מפי עליון לא תצא הרעות והטוב: כי אם אור פשוט מאד: וכל אחד כפי בחינתו מצייר את האור או לטוב או לרע: ואם האדם זוכה להתבונן בהרחמים והחסדים שהקדוש ברוך הוא עושה עמו בכל עת: ויודע שכפי מה שמגיע לו: הקדוש ברוך הוא מתנהג עמו ברחמים גדולים: אזי מצייר האור לטוב: ותמיד מברך ומהלל לשמו יתברך: ויש לו יום טוב ממש: אבל אם האדם מרוב חטאיו ופגמיו נדמה לו שהקדוש ברוך הוא מתנהג עמו באכזריות: וכאילו עיוות עליו את הדין חס ושלום: אזי הוא מצייר את האור לרע: ומקלל ומחרף את יומו: ויש לו הגיהינום בזה העולם ממש: וזהו איש איש כי יקלל אלהיו: אלהיו דייקא: כפי מה שצייר לעצמו: אבל לא כפי מה שבאמת יורד מלמעלה: כי מלמעלה יורד אור פשוט: ויכולין לצייר אותו לטוב ולחיות חיי גן עדן בזה העולם ממש: והשם יתברך יזכינו לשמור על כל ימינו בשמירה מעולה מאד: ולמלאות כל יום ויום עם הרבה טוב אמיתי ונצחי: עדי נזכה לבלות ימינו ושנותינו בטוב ובנעימים: ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת אמור ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ו, המדבר מהאור של

הקדוש ברוך הוא היורד תמיד מלמעלה, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל|, זה הוא כלל גדול, "כי מפי עליון לא תצא" |איכה ג| כי אם אור פשוט, אך לפי בחינת כלי המקבל את האור, כך נצטיר האור בתוכו, אם הכלי הוא בשלמות, אזי הוא מקבל בבחינת מאורות מלא, ואם, חס ושלום, הכלי אינו בשלמות, אזי הוא מקבל בבחינת מארת חסר ואו, כמו שכתוב |משלי ג| "מארת ה' בבית רשע", וזה הוא "צדיקים ילכו בם" וכו', כי אור הפשוט הבא מלעיל, הוא בחינת 'קמיץ וסתים' |עיין תיקון ע|, אך לפי בחינת הכלי המקבלים, הוא בחינת צירי, שנצטיר האור לפי בחינת הכלי וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה אורו של הקדוש ברוך הוא, שהוא האור אין סוף ברוך הוא, יורד תמיד למטה בשפע גדול, להשפיע טובו וחסדו לכל בריותיו תמיד, כי הוא יתברך טוב לכל, ורוצה רק להיטיב לבריותיו, ועל שם התכלית הזה בראם, כי דרך הטוב להיטיב, אבל הטוב הזה מקבלים רק כפי הכלים שזוכים להכין, מי שמכין ומצייר לעצמו כלים קדושים וחזקים כדי לקבל הטוב בתוכם, הרי זוכה לשפע גדול מאד, הן ברוחניות והן בגשמיות, כי הרי הוא מצייר את האור לטוב, ונכנס בתוכו אורו יתברך האין סוף ברוך הוא באופן ציור טוב, אבל מי שאינו מכין ומצייר לעצמו כלים קדושים וחזקים כדי לקבל בתוכם הטוב ההוא, הרי האור נצטייר אצלו לרע, ובמקום להאיר אצלו, מתחשך אצלו, וממרר את חייו מאד, כי האדם הוא כמו צייר, שיש בידו לצייר ימי חיו כמו שרוצה, בבחינת מה שנאמר אצל יצירת האדם |בראשית א'| וייצר הוי"ה אלהים את האדם, ואמרו חכמינו הקדושים |ברכות ס"א.| וייצר בשני יודי"ן, יצירה לטב יצירה לביש |עי' זוהר בראשית כ"ז.|, היינו מי שרוצה לצייר לעצמו תמונה טובה ויפה, שמלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, הרי הוא מכין לעצמו כלים לקבל בתוכם אורו של הקדוש ברוך הוא האין סוף, ובאמת זוכה לכל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, אבל מי שמצייר לעצמו תמונה רעה ומכוערת, ונדמה לו כאילו הקדוש ברוך הוא רוצה להנקם בו ולהרע לו חס ושלום, הרי מקלקל את הכלים שהיו צריכין לקבל האור העליון, והכל נתהפך אצלו לרעה, ואינו רואה שום אור כלל, וזהו עיקר היצר טוב והיצר הרע |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ט|, המחשבות טובות שהוא מצייר הם היצר טוב, והמחשבות רעות שמצייר הם היצר הרע, והם נמשכים מן המצוות או מן העוונות

של הבן אדם, כשאדם חוטא חס ושלום, הרי הוא בורא קליפות ומשחיתים שנכנסים בקרבו, וגורמים לו בלבולים ודמיונות, עד שנדמה לו שהקדוש ברוך הוא רוצה להרע לו ולהנקם בו חס ושלום, ואז אין שום אור כלל, אבל מיד שאדם חוזר בתשובה, ומתחיל לצאת מן הדמיונות רעות שלו, אזי רואה שהקדוש ברוך הוא רוצה רק בטובתו לבד, והעולם מלא אור חיות וזיו ודביקות, ואזי לאט לאט האור מצטייר אצלו לטוב, והוא עולה ומתעלה בדביקות הקדוש ברוך הוא, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע, |ויקרא כ"ד| ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו, ויש לדקדק למה באיסור זה של קללת השם, כתיב לשון כי יקלל "אלהיו", בלשון יחיד, ולא "אלקים" כמו שכתוב בכל מקום? ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי האיש הזה שירד בירידה גרועה כזאת, לקלל את השם רחמנא ליצלן, הרי בוודאי צייר את האור אין סוף ברוך הוא אצלו לרע, כי מרוב חטאיו ועוונותיו, נתקלקלו הכלים שלו, ונדמה לו שהקדוש ברוך הוא רוצה להרע לו ולהנקם בו, ולכן הוא בא לידי קללה רחמנא ליצלן, אבל באמת הכל שקר ודמיון גדול, כי בוודאי אור האין סוף ברוך הוא יורד למטה לטוב, רק האיש הזה צייר את האור לרע, כפי הכלים פגומים שלו, וזהו "כי יקלל אלהיו", היינו כפי אלהיו שצייר לעצמו, כאילו רוצה להרע לו, אבל אין זה אמיתי כלל, רק "ונשא חטאו", זה מחמת החטאים שלו שנשאו והביאו אותו אל זה, כי מרוב חטאיו ועוונותיו נתקלקלו הכלים שלו, ונצטייר אצלו האור לרע, אבל מיד שיחזור בתשובה ויתקן את הכלים שלו, בוודאי יראה איך שמלא כל הארץ כבודו ואורו יתברך מאיר בכל הארץ, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו אורו יתברך האין סוף, ונזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת אמור ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהבנים שנחלפו דף רפ"ד עיין שם. לפנות בקר שמע קול חוכא |צחוק| גדולה מאד מאד, על פני כל היער, שהיתה מתפשטת קול החוכא על כל היער, כי היתה חוכא גדולה מאד מאד, עד שהיה האילן מזדעזע ומתנענע מן הקול, והוא נתבהל ונתפחד מאד מאד מזה, ואמר לו השני

|הינו זה האדם שמצא שם על האילן ששכב שם מקדם|, שוב אין אני מתפחד כלל מזה, כי כבר אני לן כאן זה כמה לילות, ובכל לילה סמוך אל היום נשמע קול החוכא הזה, עד שכל האילנות רועשים ומזדעזעים, ונתבהל מאד, ואמר לחברו הדבר נראה שזהו מקום הידועים |של השדים| כי בישוב לא נשמע קול חוכא כזה, כי מי שמע קול חוכא על כל העולם?

ואחר-כך נעשה תכף יום והסתכלו, ויראו והנה הבהמות של זה עומדים, וגם הסוס של זה עומד וירדו, והתחילו לרדף זה אחר הבהמות, וזה אחר הסוס, והבהמות היו בורחים להלן יותר, והוא רודף וכו' כנ"ל, וכן השני רדף אחר הסוס והסוס בורח, עד שנתרחקו ונתעו זה מזה.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, לפנות בקר שמע קול חוכא |צחוק| גדולה מאד מאד, על פני כל היער, שהיתה מתפשטת קול החוכא על כל היער, כי היתה חוכא גדולה מאד מאד, ואמר רביז"ל אז בשפת אידיש, שהחוכא היתה "חא חא חא", ופירש על זה הרה"ח רבי אפרים מפזעדבורז ז"ל |ספר עונג שבת דף תע"ה| שהוא ראשי תיבות "ח'יי א'מונה ח'יי א'מונה ח'יי א'מונה", כי בכל בוקר מתחדשת האמונה הקדושה אצל האדם, בבחינת |איכה ג'| חדשים לבקרים רבה אמונתיך, וכלליות האמונה הם בג' דברים בה', ובתורתו, ובמשה עבדו, ולכן חא חא חא ג' פעמים, רק במשך היום, כשאדם נעשה טרוד ועסוק בכמה מיני טרדות ועסקים שונים, נתכסה ונתעלמה אצלו האמונה הקדושה, בבחינת המובא בזוהר |משפטים צ"ה| נפקת בצפרא ומתכסיא ביממא ,שהאמונה מתחדשת אצל האדם בכל בוקר, אבל במשך היום מתכסית ממנו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"בן, ועיקר העבודה הוא להשלים עצמו באור האמונה עד שגם במשך כל היום, יתרבה האמונה אצלו עד שיהיה קבוע בלבו כיתד חזק בל תמוט.

עד שהיה האילן מזדעזע ומתנענע מן הקול, והוא נתבהל ונתפחד מאד מאד מזה, כי על בוקרן של הגאולה נאמר, |דברי הימים א פרק טז| אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ את הארץ, ואז בוודאי יהיה יום המשפט הגדול והנורא, והכל יזדעזעו מאד ממנו יתברך, וגם עכשיו כפי שמכניס בעצמו יראת שמים, להתיירא רק מלפניו יתברך, על ידי זה זוכה לטעום מבוקרן של הגאולה.

ואמר לו השני |הינו זה האדם שמצא שם על האילן ששכב שם מקדם|, שוב אין אני מתפחד כלל מזה, כי כבר אני לן כאן זה כמה לילות, ובכל לילה סמוך אל היום נשמע קול החוכא הזה, עד שכל האילנות רועשים ומזדעזעים, כי האדם השני שמצא על האילן, הוא בן השפחה, ואצלו כבר נתקרר כל ההתעוררות של הזדעזעות עצי

היער, כי מי שאין לו נפש דקדושה, קשה מאד להתעורר להשם יתברך, ואפילו כשמתעורר קצת, אחר כך הוא מתקרר מיד, ולא די שבעצמו מתקרר, אלא גם מנסה לקרר אחרים, ולכן בן השפחה אמר לבן המלך, שוב אין אני מתפחד וכו', כי כבר נתקרר, ורצה גם לקרר אותו מן ההתעוררות שלו.

ונתבהל מאד, ואמר לחברו הדבר נראה שזהו מקום הידועים |של השדים| כי בישוב לא נשמע קול חוכא כזה, כי מי שמע קול חוכא על כל העולם? כי בן המלך, שיש לו נשמה קדושה וטהורה, הבין שאין קול חוכא כזה פשוט מאד, רק הוא דבר רוחני ופנימי, שמעורר את האדם לחזור אליו יתברך, ואם האדם השני אינו מתעורר מזה, אולי הוא מקום הקליפות והשדים, וכבר נתפס ברשתם הטמא, ועליו להתרחק ממנו בתכלית הריחוק, וכמו שעשה אחר כך.

ואחר-כך נעשה תכף יום והסתכלו, ויראו והנה הבהמות של זה עומדים, וגם הסוס של זה עומד וירדו, והתחילו לרדף זה אחר הבהמות, וזה אחר הסוס, והבהמות היו בורחים להלן יותר, והוא רודף וכו' כנ"ל, וכן השני רדף אחר הסוס והסוס בורח, עד שנתרחקו ונתעו זה מזה, כי כשבא אור היום והאדם נעשה טרוד בעסקיו הגשמיים, הוא שוכח את כל ההתעוררות שלו, ומתחיל עוד הפעם לרדוף אחר הבהמות שהם העוונות שלו, ונעשה טרוד ומבוהל על עסקי ממונו ופרנסתו, ונדמה לו בכל פעם שהוא תופס ומרוויח הרבה, אבל בכל פעם הם בורחים ממנו, כי באמת לאמיתו כל פרנסתו של אדם תלוי אך ורק בידו יתברך, ומה שנדמה לו שצריך לרדוף אחריה ביגיעות וטרחות גדולות, זה רק מחמת עוונותיו, אבל כאן שכבר קיבל בן המלך התעוררות על ידי לינתו ביער על ענפי האילן, שהוא הצדיק, זה הועיל לו להתרחק לגמרי מן האדם השני, שהיה לץ ואיש גרוע מאד, ועל ידי זה זכה אחר כך להתקרב אל הצדיק האמת, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים כל ימי חיינו, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת אמור ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ', המדבר מנסיעות בני ישראל המתקנים את פגם האמונה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, איתא בעשרה מאמרות "אלה מסעי בני ישראל, בשביל שחטאו באלה אלהיך ישראל, בשביל זה יסעו בני ישראל", נמצא כל

הנסיעות של אדם, הוא בשביל קלקול האמונה, הינו בחינת עבודת אלילים, כי אם היה מאמין באמונה שלמה, שיכול הקדוש-ברוך-הוא להזמין לו כל צרכו, לא היה נוסע שום נסיעה, נמצא, כי הנסיעה היא קלקול אמונה, הינו בחינת עבודת אלילים, וזה שכתוב בעבודת אלילים |ישעיה ל| "צא תאמר לו", 'צא', זה בחינת נסיעה וטלטול גם על-ידי טלטול, מתקן את הטלטול שגרם כביכול למעלה |שם כ"ח| "והמסכה צרה כהתכנס" גם על-ידי עבודת אלילים, נמנע המטר, כמו שכתוב |דברים י"א| "ועבדתם אלהים אחרים וכו' ולא יהיה מטר" וכשאין מטר, אין שבע, וכשאין שובע אין שלום כמו שכתוב |תהלים ע"ב| "ישאו הרים שלום לעם", כמו שפרש רש"י, וכשאין שלום אזי אין איש עוזר לחברו, וכל אחד צריך לנסע ולטלטל ממקום למקום, בשביל פרנסתו גם הגלות בא על בטול תורה, כמו שכתוב |ישעיה ה'| "גלה עמי מבלי דעת" ועל-ידי עבודת אלילים, בא עצירת גשמים וכשאין קמח, אין תורה |אבות פרק ג| עד כאן לשון רביז"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו, שעיקר כל הנסיעות שעם ישראל נוסעים בעולם, הוא לתקן את פגם קלקול האמונה, כי מי שיש לו אמונה ברורה בהקדוש ברוך הוא, ויודע שרק הוא יתברך זן ומפרנס לכל הברואים בטובו הגדול, לא היה נוסע שום נסיעות בשביל פרנסתו, והקדוש ברוך הוא היה מזמין לו פרנסתו במקומו, כי בוודאי אין מעצור לה' להושיע, והוא יתברך יכול להזמין לאדם פרנסה בסיבה נקיה וקלה מאד במקומו, אבל כשאדם נופל מן האמונה הקדושה, ונדמה לו |דברים ח'| כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, וכאילו פרנסתו תלויה ביגיעה וטרחה שלו, אזי הוא מתחיל לנסוע נסיעות למרחקים להשיג פרנסתו, ונדמה לו ששם ישיג אותו בקלות, אבל באמת עיקר טעם הנסיעה לתקן את פגם האמונה שלו, ולקבל רמזים ולימודים, איך להשלים עצמו באור האמונה ולחזור אליו יתברך, כי דייקא על ידי נסיעת הדרכים האדם נעשה מבין |ספר המידות -אות דרך חלק שני סי' ד'|, כי כשאדם נוסע בדרך ונזהר מאד לקיים את מצוות התורה כראוי, אזי הוא מתקן בכל מקום בואו מה צריך לתקן ומקבל חלקי נפשו שנאבדו לו מחמת עוונותיו, ולכן אמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' פ"ה| כשאדם רואה לפניו נסיעה לא יתעקש דווקא לא לנסוע, רק יסע ויזהר לקיים את מצוות התורה בכל מקום בואו, כי בודאי צריך לתקן שם איזה דבר, ודייקא על ידי נסיעתו יבא אל תיקונו, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |שבת פ"ט| שאלמלא לא ירד יעקב למצרים על ידי יוסף, היה מורידין אותו בשלשלאות של ברזל, כי אם האדם צריך להגיע אל איזה מקום, מוטב שילך שם ברצונו הטוב,

ועל ידי זה יתקן מה שצריך לתקן.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שלפי זה צריכין להבין את מה שראינו אצל הרבה גדולי הצדיקים, שעשו כל מיני נסיעות בעולם, וטלטלו עצמם בטלטול הקשה להגיע אל בני אדם, ולפרסם להם את האמונה הקדושה, וכמו ששיבחו חכמינו הקדושים |בבא בתרא ח.| תלמידי חכמים שמכתתים רגליהם מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה ולישא וליתן בדבורותיו של מקום, בבחינת |דברים ל"ג| והם תכו לרגליך, וכן הפליגו חכמינו הקדושים |ברכות י| במעלת המכניס תלמידי חכמים בתוך ביתו, שזה כאילו הקריב תמידין |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ח|, ואם כן איך זה מובן על פי דברי רביז"ל הנ"ל, שכל הנסיעות הם לתקן פגם האמונה? אבל באמת שניהם עולים בקנה אחד, והיינו הך ממש, כי צדיקים אלו מקבלים על עצמם מסירות נפש כדי לגלות ולפרסם אמתת מציאותו יתברך בעולם, והם יודעים שקשה מאד לבני אדם למצוא הצדיקים ולהגיע אליהם, ולכן הם יוצאים ממנוחת ביתם, ומכתתים רגליהם בטלטול קשה וכבד מאד כדי לעזור לנשמות ישראל, וכדי לגלות להם אור האמונה הקדושה, נמצא שבוודאי כל הנסיעות שלהם הוא מחמת קלקול האמונה, היינו קלקול האמונה של אנשי העולם, והם רוצים לעזור להם בכל ענין, ולכן הם מוסרין את נפשם בנסיעות דרכים כדי להאיר אור האמונה הקדושה בעולם,והבן.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שזה היה רצונו של רביז"ל שניסע נסיעות בעולם כדי לגלות האמונה הקדושה, ופעם גער בתלמידיו הגדולים שעמדו לפניו, ואמר להם, למה אין אתם נוסעים נסיעות לקרב נפשות להשם יתברך |חיי מוהר"ן סי' תקמ"ג|, כי זה היה עיקר ענינו של רביז"ל שתלמידים אלו יעשו עוד תלמידים, וכן התלמידי תלמידים יאירו להלן יותר |חיי מוהר"ן סי' שע"ג|, היינו שאחד ימסור להשני את לימודו הטוב של רביז"ל, ולא יחזיק הטובה לעצמו, ופעם אמר רביז"ל, הדיבורים שלי הולכים מאחד לשני, עד שמגיעים אל המקום שהם צריכין להגיע, כי לפעמים אחד אינו מתעורר כל כך מהדיבורים ששמע, אבל הוא מוסר אותם לשני, והשני לשלישי, עד שמגיעים לאחד שמתעורר מהם מאד, וזה צריך להיות עיקר עסקו של כל אחד, למסור לאחרים את ההתעוררות ואת החיזוק שקיבל מרביז"ל, ולפרסם לימודו הטוב בכל העולם, ועל כל אחד לעשות חשבון הנפש לעצמו, איפוא הייתי נמצא בלי רביז"ל? איך הייתי נראה בלי רביז"ל? למה לא אגלה לעוד אחד מישראל את אורו של רביז"ל? וכשאדם יזכור דברים אלו תמיד, אזי יזכה לקרב המון נפשות רבות אל דעת רביז"ל, ולגלות האמונה הקדושה בעולם.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכל אחד מאנשי שלומינו צריך לדעת שזהו מהיסודות העיקריות אצל רביז"ל, לקרב אחרים אל דעת רביז"ל, היינו להאיר הארת האמונה הקדושה בעולם, ולזכות את הרבים עם אור רביז"ל, ותיכף ומיד שאחד אומר, שאין צריכין לקרב איזהו סוג אנשים אל רביז"ל, או שאין ענין רביז"ל לקרב רחוקים, צריכין לדעת שאין לאיש הזה לימודי רביז"ל כלל, ואין לו את ההרשאה מרביז"ל לגלות ולפרסם את לימודו הטוב בעולם, כי מבואר בדברי מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות הרשאה הלכה ד'|, שהתלמידים האמיתיים של הצדיק מקבלים ממנו הרשאה, לגלות ולפרסם את לימודו הטוב בעולם, כי כמו כשיש לאדם חוב לגבות במדינת הים, ורוצה לשלוח אחד לגבות את חובו, הוא מוכרח למנות אותו שליח ולמסור לו כתב הרשאה, כמו כן מי שרוצה להיות שליח של הצדיק האמת לגבות חובות בני אדם ברוחניות, ולהחזירם אל הקדושה, צריך להיות לו כתב הרשאה של הצדיק, והכתב הם הספרים הקדושים של הצדק האמת, שפניו שכלו וחכמתו מונחים בתוכם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ב|, וכשאדם בקי בספרי הצדיק, יש בידו את הכתב של הצדיק למסור אותו לאחרים, מה שאין כן כשאין אדם בקי בספרי הצדיק, איך יכול לדבר בשמו, ולמסור את לימודיו, הלא הוא בעצמו אינו יודע את הלימודים בבירור? ולכן התנאי הראשון לכל מי שרוצה לגלות את לימודו של רביז"ל לאחרים, שיהיה בקי היטיב בכל ספרי רביז"ל, וזה נעשה על ידי היגיעה וההתמדה בהם, כי על ידי שאדם חוזר הרבה ספרי רביז"ל, הם נחקקים בלבו, ויש לו מה למסור לאחרים.

והתנאי השני למי שרוצה למסור לימודו של רביז"ל לאחרים ולקבל ממנו ההרשאה, שיהיה לו הרחמנות של הצדיק, ויהיה נוגע בנפשו לקרב כל נשמות ישראל, בלי יוצא מן הכלל, אליו יתברך, ולגלות לכולם האמונה הקדושה, כי זה נקרא רחמן אמיתי, שנוגע בנפשו לראות כל אחד מישראל חוזר אל שורשו, ולהתדבק בו יתברך, אבל תיכף ומיד שאדם עושה פירודים והפליות בין נשמות ישראל, ואומר "את אלו לא צריכין לקרב" או "אלו אין להם שייכות לדבר רביז"ל", זהו סימן שאינו שליח מהצדיק כלל, ואין לו ההרשאה ממנו לקרב נפשות ישראל אליו יתברך, כי הצדיק נקרא מלמד טוב, שיכול להוריד עצמו אל כל נשמות ישראל בלי יוצא מן הכלל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל'|, ועיקר הצלחת מלמד הוא רק כשמרחם על כל הילדים הלומדים אצלו, ורוצה להרים ולהגביה את כולם, מה שאין כן כשעושה הפליות ופירודים ביניהם, ואומר "את זה אינני יכול לעזור", או "את זה אינני יכול להגביה", הרי הוא פושע במלאכתו, ונקרא עושה מלאכת ה'

רמיה חס ושלום |עי' ב"ב כ"א|, ולמה לו להתעסק עם נשמות ישראל, יותר טוב לחפש עבודה אחרת שאינו גורם קילקול נשמות חס ושלום, וכמו שפעם אמר הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין ז"ל לשוחט אחד שרצה לעזוב את משרת השחיטה להיות מלמד ילדים, ואמר לו הגאון הנ"ל, לא הצלחת בשחיטת שוורים, ואתה רוצה לקחת את עצמך לשחיטת ילדים?! כי מי שאינו יודע איך ללמוד עם נשמות ישראל ואיך להוכיח אותם, הרי הוא מבאיש את ריחם ומנתק אותם משרשם חס ושלום |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח'|, שזהו בחינת שחיטה ממש רחמנא ליצלן, כי אף על פי שהוא מצוה גדולה להוכיח לנשמות ישראל, וכמו שכתוב |ויקרא י"ט| הוכיח תוכח את עמיתך, אף על פי כן לא כל אחד ראוי להוכיח, כי צריכין להוכיח עם התוכחה של משה רבינו, שהוא תוכחה של רחמנות, שמכניס ריח טוב בהנשמות ומעורר אותם לחזור בתשובה, מה שאין כן כשמוכיח אותם בתוכחה שאינו ראוי, הרי הוא מבאיש את ריחם ומוריד אותם בירידה ונפילה יותר גרועה חס ושלום, ולכן כל מי שרוצה להיות שליח מהצדיק, לקרב נשמות ישראל אליו יתברך, צריך להיות בידו ההרשאה של הצדיק, שמצד אחד יהיה בקי מאד בכל ספריו הקדושים, ומצד שני יהיה לו הרחמנות של הצדיק, לקרב כל נשמות ישראל אליו יתברך, בלי יוצא מן הכלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזה ידיעה חשובה מאד לכל אנשי שלומינו לדעת, שדבר רביז"ל הוא מתנה לכלל נשמות ישראל, וכל אחד יש לו מקום אצל רביז"ל, יהיה מי שיהיה, ויהיה מאיזה מוצא שיהיה, ויש לשון בספר הקדוש "בית אהרן" להרה"ק רבי אהרן מקארלין זי"ע |בדרושי ל"ג בעומר| "כמו שהקדוש ברוך הוא לכל נשמות ישראל, כמו כן רבי שמעון בר יוחאי הוא לכל נשמות ישראל", ואם כן גם אנחנו יכולין לומר בפה מלא, "כמו שהקדוש ברוך הוא לכל נשמות ישראל, כמו כן רביז"ל הוא לכל נשמות ישראל", ואין רשות לאף אחד לעשות "מונופול" על דבר רביז"ל ולומר שרביז"ל נמצא רק אצלו, או רק בבית מדרשו, ולקבוע את מי מותר ליכנס לרביז"ל ומי לא, רביז"ל הוא מתנה לכל אחד ואחד, ורביז"ל כבר מטפל עם כל אחד ואחד כפי ענינו, ובפרט ציונו הקדוש של רביז"ל בעיר אומין, היא מתנה לכל נשמות ישראל ביחד, ואין לאף אחד שום "זכויות שמורות" או "בעלות" על ציון רביז"ל, והיה הרה"ח ר' ישראל קארדונער ז"ל רגיל לומר, שהוא עוסק לקרב נפשות ישראל אל דעת רביז"ל, והוא מביא אותם עד ציון רביז"ל, ומשם ואילך רביז"ל כבר מטפל בהם, אבל מיד שאדם מתחיל לעשות הפליות ופירודים מי לקרב ומי לא לקרב, סימן שכל עסקו הוא רק עם נגיעות,

לכבודו או לפרנסתו וכו', ואם כן אין לו שום הרשאה מרביז"ל לעסוק בזה, ויותר טוב לו לעסוק בעבודה אחרת.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם הגיע לציון רביז"ל איש גס ומגושם מאד שקראו לו משה וועלוויל, שהיה לו שם רע מאד בכל שכונותיו, ואיזה סיבה גרם לו להגיע אל ציון רביז"ל, והרב מטשעהרין ז"ל שהיה אדם גדול מאד בתורה ובעבודה ניגש אליו ואמר לו, משה וועלוויל, אתה בזיון לרביז"ל, ובזה החליש את דעתו ועזב את הציון, ואנשי שלומינו הקפיד על זה מאד, ואמרו, הלא משה וועלוויל לא בא אל אף אחד אלא אל רביז"ל, ואיך יש רשות לאחד להחליש את דעתו ולשלחו משם, וכן נוהג בכל הדורות, שאין רשות לאף אחד לקבוע מי יכול לבא אל רביז"ל ומי לא יכול לבא, רביז"ל הוא מתנה לכלל נשמות ישראל, ורביז"ל מטפל עם כל אחד ואחד כפי הראוי לו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שגם לא יחשוב אדם שיש מיוחסים אצל רביז"ל, ולא יחשוב שיש לו חשיבות מחמת שהאבא שלו היה מחשובי אנשי שלומינו, או הסבא שלו וכו', ונדמה לו שיכול לתקן תקנות ולהגות דיעות בעניני רביז"ל, אצל רביז"ל העיקר הוא הייחוס של עצמו, כמה יגיעות ועבודות הכניס בעבודת השם יתברך, וכמה התמיד בספרי רביז"ל, וידוע הסיפור שפעם בא אחד אל הרה"ק רבי מאיר מפרימשלאן זי"ע, והרה"ק שאל אותו, מי אתה? והתחיל להתפאר שאבא שלו היה צדיק, וסבא שלו היה צדיק, והוא נכד המהרש"א וכו', והרה"ק רבי מאיר זי"ע המשיך לשאול אותו, אבל מי אתה? והוא ממשיך לומר האבא שלי כך והסבא שלי כך, והרה"ק רבי מאיר זי"ע ממשיך לשאול אותו, אבל מי אתה? וסיפר לו הרה"ק רבי מאיר זי"ע, שפעם הוצרך הכלב ללון ביער בלילה, ופיחד מאד שלא יאכלו אותו החיות רעות שיותר חזקים וגדולים ממנו, ויעץ לו אחד שיש מקום שמונח כמה פגרים מתים של חיות שונות, כגון דוב ואריה ולביא, ויעשה לעצמו לבוש מכל החיות ביחד, ואז כולם יפחדו ממנו, והלך ועשה כן, ופתאום יצא שמועה ביער שהגיע חיה חדשה, איום מאד, ויש לו דמות של כמה מיני חיות ביחד, והלכו לראות אותו, וראו שבאמת כן, ולא ידעו מה לעשות עמו, והתייעצו עם השועל מה לעשות, ואמר להם שהוא ילך ויברר מי הוא החיה הזה, והלך ושאל את הכלב, מי אתה? ענה ואמר, האבא שלי הוא דוב, והמשיך ושאל, אבל מי אתה? וענה ואמר, הסבא שלי הוא אריה, ועוד הפעם שאל, אבל מי אתה? וענה ואמר, אני בא מלביא, ואמר לו השועל, כן, הכל טוב, אבל מי אתה בעצמך? ואז אמר לו, אני כלב! ואמר לו השועל, אתה כלב? אם כן נטרוף אותך, וגמרו אותו, וכן

הוא אצל האדם, העיקר הוא הייחוס של עצמו, מי הוא בעצמו, וכמה יגע וטרח בעבודת השם, ואם יש לו ההרשאה של הצדיק בענינים הנ"ל, אזי יש לו רשות לדבר בשם רביז"ל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שלכן כשבאים לשאול עצות ושאלות בדבר רביז"ל, צריכין לשמור מאד ממי שואלים, וכבר אמר רביז"ל |ספר המדות אות עצה סי' א'| אל תשאל עצה אלא ממי שיודע סתרי תורה, כי סתרי תורה היינו לימודי אלקות, השגת התכלית הנצחי, וזה לומדים אצל הצדיק האמת שהוא כבר יותר דבוק בעולם הבא מעולם הזה, ולכן העצות שלו הם כולו זרע אמת |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז'|, כי הם עצות מעלמא דאתי, איך אדם יכול להצליח להגיע אל תכליתו הנצחי, מה שאין כן עצות של סתם בני אדם, הם עצת הנחש, עצות של עולם הזה המלאים פניות ונגיעות, כי כל אחד ואחד נותן עצה כפי מה שטוב לו, כי יש לו נגיעות, בבחינת מה שאומר התנא |אבות פרק ב'| הוו זהירין ברשות, היינו תזהרו מאד כשאתה שואל עצה מאחד בעניני רשות, כי אין מקרבין לאדם אלא לצורך עצמן, סתם בני אדם מקרבין אותך לצורך עצמם, כשירוויחו איזה דבר, נראין כאוהבין בשעת הנאתן, הם נראים כאוהבים חזקים כל זמן שיש להם הנאה ממך, אבל אין עומדין לאדם בשעת דחקו, כשאדם הוא באיזה עת צרה וצריך עזרה, אין רוצין לדעת ממנו כלל, כי עיקר השם של חבר טוב, הוא רק חבר שמוכן לעזור לאדם בשעה שהוא בעת צרה, וכמו שרגילים אנשי שלומינו לומר בפרשת יהודה ותמר |בראשית ל"ח|, וירד יהודה מאת אחיו ויט עד איש עדולמי ושמו חירה, לא מכנהו הכתוב בשם "רעהו העדולמי", רק "איש עדולמי", אבל אחר כך כשמת שני בנ יהודה, ואחר כך מתה גם אשתו, וגם עבר עלו מה שעבר עם תמר כלתו, אז הכתוב מכניהו בשם "רעהו העדולמי", וזה ללמד אותנו שחבר וריע טוב, נקרא רק מי שנשאר עם האדם בעת דחקו וצערו, והוא מוכן לחזק ולאמץ את האדם בכל מה שעובר עליו, וכן הוא בענין רביז"ל, שיש בני אדם שמוכנים להגיד כל מיני עצות ודיעות בדבר רביז"ל, אבל בשעה שעובר על האדם מה שעובר אינם יכולים לעזור לו כלל, ועוזבים אותו לגמרי, כי אנשים אלו אין להם ההרשאה מרביז"ל, ואינם יודעים איך לעזור לנשמות ישראל באמת, ומזה בא שגוזרים ואומרים "אנשים אלו אין להם שייכות לרביז"ל" או "אנשים אלו אין צריכין לקרב" וכו', וכאילו להם נמסר הרשות לקבוע מי לקרב או מי לא לקרב, מי כשר ומי פסול, מי טמא ומי טהור, בשעה שהם בעצמם אינם יודעים בין ימינם לשמאלם בדבר רביז"ל, ואיך לקרב בני אדם אל השם יתברך באמת, ולכן אשרי מי

שאינו מטעה את עצמו כלל, ומוסר את נפשו להתמיד בספרי רביז"ל, ולקבל את כתב ההרשאה מרביז"ל, והוא מוכן לעזור לכל נשמות ישראל בלי יוצא מן הכלל, כי אז בוודאי חפץ ה' בידו יצליח, ויזכה לקרב המון נפשות רבות אל ה' ואל תורתו, ויהיה כלי מוכשר להמשכת שכינת עוזו יתברך בזה העולם, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה פרשת השבוע מתחיל עם הפסוק |ויקרא כ"א| ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו, וכבר דיקדק רש"י הקדוש, מהו כפל הלשון אמור, ואמרת? ואומר רש"י, להזהיר גדולים על הקטנים, שהוא מצות חינוך נשמות ישראל הקדושים, כי הכהנים הם הצדיקים שצריכין ללמד דעת את העם, ולחנך אותם בדרכי התורה, וכמו שכתוב |מלאכי ב'| כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו וגו', וזהו, להזהיר הגדולים על הקטנים, שכל מי שהוא גדול מחבירו, וזוכה להתגלות אלקות יותר מחבירו, מצוה עליו להזהיר את הקטנים, ולהרים ולהגביה אותם כדי שגם הם ידעו מאלקותו יתברך, ויזכו להאיר על עצמם אור אלקותו יתברך, ומסיים הפסוק עם התנאי העיקרי בקירוב וחינוך נשמות ישראל, לנפש לא יטמא בעמיו, שלא יטמאו ויפסלו שום נפש מישראל עמיו, ולא יגידו שאיש זה לא יכולים לקרב אותו, כי הוא טמא ואינו ממוצא שלנו, או אנשים אלו לא יכולים לקרב כי אינם שייכים לדבר רביז"ל, לימודי אמונה ויראת שמים שייכים לכל אחד ואחד מישראל בלי יוצא מן הכלל, וצריכין לקרב את כולם כאחד, ובפרט בימים אלו של ימי העומר הקדושים, שמצד אחד הם ימי אבל על תלמידי רבי עקיבא שמתו במגפה על שלא נהגו כבוד זה בזה, ופסלו אחד את השני, כי לא קיבלו את למודי רבם בשלימות, שדרש ואמר |תורת כהנים קדושים פרשה ב'| ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, כי כל כלליות התורה תלוי במצוה זו, לאהוב את כל בר ישראל כנפשו, ולקרב אותו אל התורה ואל האמונה הקדושה, ותלמידי רבי עקיבא לא קיבלו את הלימוד בשלימות, ולכן מתאבלים עליהם בימים אלו, אבל מצד שני ימים אלו הם ימי תשובה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ג|, להכין עצמינו לקראת קבלת התורה, ולאחד את כל נשמות ישראל ביחד כאיש אחד בלב אחד, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו את סגולת הימים האלו, ונזכה להתאחד עם כל נשמות ישראל ביחד, עדי נזכה לראות בביאת משיח צדקינו שיבא ויגאלינו גאולת עולם במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בחוקותי ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"א, המדבר מתענוגי הש"י עולמות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל|, דע שאפשר שישב אחד אצל חברו במקום אחד בגן-עדן, ולזה יהיו כל התענוגים והשעשועים וכל הש"י עולמות, וחברו לא ירגיש כלום ולא יהיה לו שום תענוג, "כי שמים לרום וארץ לעמק ולב מלכים אין חקר" |משלי כ"ה| וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זהו מפלאי פלאות הבריאה, איך ששני בני אדם יכולים לשבת אחד על יד השני, וזה ירגיש את כל תענוגי הגן עדן והש"י עולמות ממש, והשני שיושב על ידו, חסר מכל זה ואינו מרגיש כלום, ואדרבה, הוא מרגיש כל יסורי הגיהינום, וממש נשרף מרוב צער ויסורין שסובל ברוחניות ובגשמיות, כי מה שרביז"ל מזכיר כאן בתורה זו דע שאפשר שישב אחד אצל חברו במקום אחד בגן- עדן, אין כוונתו רק לגן עדן בעולם העליון, בעולם הנשמות, אלא גם כאן בגן עדן התחתון בעולם הזה, כי האדם נברא בזה העולם כדי להשיג הגן עדן כאן בזה העולם, בחיים חיותו עלי אדמות, כמו שהיתה תחילת ברייתו של אדם הראשון בגן עדן, וכמו שכתוב |בראשית ב'| ויטע הוי"ה אלקים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר, והנה מי שזוכה לשמור את התורה והמצוות כראוי, אזי הוא מוצא את עצמו בתוך הגן עדן ממש, ומתענג בשעשועי הש"י עולמות בחיים חיותו בזה העולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוף עוקצין| עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, שנאמר |משלי ח'| להנחיל אוהבי יש, ובפרט כשזוכה לטייל בשדה או באיזה מקום פנוי, ולדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, אזי הוא מרגיש כמו שמטייל עם הקדוש ברוך הוא בגן עדן ממש, וכמו שפעם אמר מוהרנ"ת ז"ל, שמי שזוכה לקיים עצת רביז"ל להתבודד עמו יתברך במקום פנוי שאין שם בני אדם, אזי יכול לטעום טעם גן עדן ממש, אבל מי שאינו זוכה לשמור את התורה והמצוות כראוי, והולך אחר תאוות לבו, אזי אדרבה הוא מרגיש את יסורי הגיהינם בזה העולם, והוא ממש נשרף ונטרד בכל ויום מרוב צרות ויסורין שיש לו בזה העלם, ולכן אשרי האדם שאינו מטעה את עצמו כלל, ובוחר לעצמו חיי גן עדן בזה העולם, להתענג על נועם זיו השכינה, ולדבק עצמו בהקדוש ברוך הוא, כי אז עולמו

יראה בחייו, ויזכה לחיות חיים טובים ונצחיים בזה העולם, לעד ולנצח נצחים, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע, בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כשנתבונן נראה שפרשת השבוע כלול מכל ההשגה הנ"ל שבדברי רביז"ל, וכמו שכתוב |ויקרא כ"ו| אם בחוקתי תלכו ואת משפטי תשמרו ועשיתם אותם, אזי ונתתי גשמיכם בעתם וגו' היינו אם תזכו לשמור את התורה והמצוות כראוי, אזי יהיה לכם כל השפעות טובות שבעולם, וגם הגשמיות יתהפך לכם לרוחניות, בבחינת ונתתי גשמיכם בעתם וגו', וכל אחד ואחד יזכה להשיג השגות אלקותו יתברך, בבחינת והשיג לכם דיש וגו', די"ש אותיות שד"י, בחינת השגות אלקותו יתברך לכל אחד ואחד כפי בחינתו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מובא בפירש"י בראשית י"ז|, למה נקרא שמו שדי, על שם שיש די באלקותו לכל בריה, כי יש מקום לכל אחד ואחד אצלו יתברך, וכל אחד ואחד כפי יגיעתו וטירחתו זוכה להשיג השגות אלקות, ואין אחד מגרע מן השני כלל, וזהו והתהלכתי בתוככם וגו', ופירש רש"י, אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם, ולא תהיו מזדעזעים ממני, היינו השגה הנ"ל ממש, שאדם מטייל בזה העולם בגן עדן ביחד עם הקדוש ברוך הוא, ומדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, שזהו עיקר שלימות התפילה וההתבודדות |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' צ"ט|, וזה יהיה עיקר השכר של אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם, אבל חס ושלום ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את המצות האלה וגו' אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה את השחפת ואת הקדחת וגו' ורדו בכם שונאיכם ונסתם ואין רודף אתכם, היינו שתרגישו את יסורי הגיהינום בזה העולם ממש רחמנא ליצלן, ולא יהיה לכם שום מנוחה כלל, וכל דברי התוכחה הם לעורר אותנו לבחור בחיים ולהבין היטיב את אשר לפנינו שבידינו לבחור בחיים טובים ונצחיים ולהתענג כאן בזה העולם בתענגי הגמן עדמם ממש, והשם יתברך יזכינו באמת לבחרו בחיים ולהמשיך על עצימנו כל הברכות הכתובות בתורה עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בחוקתי ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהבנים שנחלפו דף רפ"ו עיין שם. בתוך כך מצא שק עם לחם וזה חשוב בודאי מאד מאד במדבר ולקח השק על כתפו,

והלך אחרי הבהמות בתוך כך פגע באדם אחד ונתבהל מתחלה אך אף-על-פי-כן היה לו לנחמה קצת, מאחר שמצא כאן אדם ושאל אותו האדם "איך באת לכאן?" חזר הוא ושאל את האדם הזה "איך באת אתה לכאן?" השיב לו "אני, אבותי ואבות אבותי נתגדלו כאן אך אתה-איך באת לכאן, כי לכאן לא יבוא כלל שום אדם מן הישוב" ונתבהל, כי הבין שאין זה אדם כלל מאחר שאומר שאבות אבותיו נתגדלו כאן, ואדם מן הישוב אינו בא לכאן על כן הבין שבודאי אין זה אדם כלל אך אף-על-פי-כן לא עשה לו כלל וקרבו |הינו שזה האדם היער לא עשה שום רעה לזה שהלך אחרי הבהמות, שהוא בן המלך האמת שנחלף כנ"ל| ואמר לו |הינו אדם היער לבן המלך האמת| מה אתה עושה כאן? השיב לו שהוא רודף אחר הבהמות כנ"ל אמר לו האדם הנ"ל חדל לך לרדף אחרי העוונות! כי אין זה בהמות כלל, רק העוונות שלך הם מוליכים אותך כך די לך כבר קבלת את שלך, הינו הענש שלך כבר קבלת, ועתה חדל לך מלרדפם עוד בוא עמי ותבוא למה שיאות לך והלך עמו ונתירא לדבר עמו ולשאלו כי אדם כזה-פן יפתח פיו ויבלענו |הינו שזה הבן המלך האמת הלך עם האדם היער הזה, והיה מתירא לדבר עמו ולשאל אותו דבר, פן יפתח פיו ויבלענו כי הבין שאין זה אדם כלל| והלך אחריו.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, בתוך כך מצא שק עם לחם וזה חשוב בודאי מאד מאד במדבר, שק עם לחם מרמז ספרי על התורה הקדושה, כי התורה נקרא לחם, בבחינת |משלי ט'| לכו לחמו בלחמי, ואמרו חכמינו הקדושים |חגיגה י"ד.| שזהו לחמו של תורה, וזה עיקר נחמתו של אדם בכל מה שעובר עליו בחיים, אפילו כשהוא מרגיש את עצמו תועה במדבר שממה, לברוח את תוך התורה הקדושה, ולקבוע לעצמו שיעורים כסדרם בכל מקומות התורה הקדושה, כי התורה יאיר לו הדרך לצאת מכל מבוכותיו, ולחזור אל הדרך הנכון שהוא דרך התשובה באמת, וכל כך גדול כח התורה הקדושה, עד שאפילו אותן האנשים הרחוקים מן הקדושה מאד, שנלכדו במצודה רעה עד שרגילין בעבירות חס ושלום, רחמנא ליצלן רחמנא לישזבן, אף-על-פי-כן הכח של התורה גדול כל-כך, עד שיכולה להוציא אותם מן העבירות שרגילין בהם חס ושלום, ואם יעשו להם חק קבוע וחיוב חזק ללמד בכל יום ויום כך וכך, יהיה איך שיהיה, בודאי יזכו לצאת ממצודתם הרעה על ידי התורה, כי כח התורה גדול מאד |שיחות הר"ן סי' י"ט|, וכשאמר רביז"ל שיחה זו, שאל אותו מוהרנ"ת ז"ל, ואם אחד הוא בעל עבירה ממש רחמנא לצלן? השיב לו רביז"ל' וכי אתה יודע גדול מעלת התורה הקדושה, הלא עסק התורה הוא גדול במעלה משמירת הברית, כי ברית ביסוד

ואורייתא בתפארת |חיי מוהר"ן סי' תקע"ג|, כי כח התורה גדול מאד, וכשאדם מכניס עצמו בלימוד תורה הקדושה, זה מציל אותו מירידותיו, ולכן הבעל דבר יתן לאדם לעשות כל מיני עבודת שבעולם, הכל שלא יעסוק בתורה, ולא ילמוד שיעוריו הקבועים, ולכן האדם צריך להיות כגבור חיל נגדו, ויתגבר עם כל הכוחות לעסוק בתורה בהתמדה גדולה, וזה בוודאי יציל אותו מכל עוונותיו ויחזיר אותו בתשובה שלימה באמת.

ולקח השק על כתפו, והלך אחרי הבהמות, כי אף על פי שהיה עדיין רודף אחרי הבהמות, שהם העוונות שלו, אף על פי כן עכשיו היה לו שק עם לחם, שהם השיעורים הקבועים שלו בתורה הקדושה, וזה סוף כל סוף הועיל לו לצאת מן הבהמיות והעוונות שלו, ולמצוא את הצדיק, כי כך צריך האדם לעשות, שאפילו אם הוא מרגיש עדיין קשור אל הבהמיות והעוונות שלו רחמנא ליצלן, אף על פי כן לא יעזוב את השיעורים שלו בתורה, וזה סוף כל סוף יועיל לו להגיע אל תיקונו. בתוך כך פגע באדם אחד, ונתבהל מתחלה, אך אף-על-פי-כן היה לו לנחמה קצת, מאחר שמצא כאן אדם ושאל אותו האדם "איך באת לכאן?" חזר הוא ושאל את האדם הזה "איך באת אתה לכאן?" השיב לו "אני, אבותי ואבות אבותי נתגדלו כאן, אך אתה-איך באת לכאן, כי לכאן לא יבוא כלל שום אדם מן הישוב" ונתבהל, כי הבין שאין זה אדם כלל מאחר שאומר שאבות אבותיו נתגדלו כאן, ואדם מן הישוב אינו בא לכאן על כן הבין שבודאי אין זה אדם כלל כי זה האדם שמצא ביער, היה הצדיק האמת שנתגדל הוא, ואבותיו, ואבות אבותיו ביער, היינו על ידי תפילה והתבודדות ביער ובשדה, רחוק מן היישוב של בני אדם, כי עיקר שלימות התפילה וההתבודדות הוא ביער ובשדה רחוק מבני אדם, כדי שיכול לבא לידי ביטול אמיתי לפניו יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"בן, וכמו שעשה רביז"ל, שבילה הימים והשנים ביער ובשדה בתפילה והתבודדות, וכן עשה אביו ר' שמחה ז"ל, וכן עשה זקנו הבעש"ט הקדוש זי"ע, ולכן בוודאי נפל בהלה ופחד על הבן מלך, כשפגש את הצדיק שכל ימיו ושנותיו עסק בתפילה והתבודדות אליו יתברך.

אך אף-על-פי-כן לא עשה לו כלל וקרבו |הינו שזה האדם היער לא עשה שום רעה לזה שהלך אחרי הבהמות, שהוא בן המלך האמת שנחלף כנ"ל| כי בוודאי כל כיסופו ורצונו של הצדיק רק לקרב את האדם אליו יתברך, ולגלות לו אמתת מציאותו יתברך, ואף על פי שהאדם מחמת עוונותיו, נופל עליו פחד ויראה גדולה מפני הצדיק, ומתבהל ממנו מאד, אף על פי כן הצדיק יודע דרכים נפלאים

איך לקרב את האדם, ולהוציא הפחד מלבו.
ואמר לו |הינו אדם היער לבן המלך האמת| מה אתה עושה כאן? השיב לו שהוא רודף אחר הבהמות כנ"ל אמר לו האדם הנ"ל חדל לך לרדף אחרי העוונות! כי אין זה בהמות כלל, רק העוונות שלך הם מוליכים אותך כך, די לך, כבר קבלת את שלך, הינו הענש שלך כבר קבלת, ועתה חדל לך מלרדפם עוד, בוא עמי ותבוא למה שיאות לך והלך עמו, כי מה שהאדם רודף אחר עסקי עולם הזה, ויומם ולילה לא ינוח ולא ישקוט מלרדוף אחר הכסף והממון, הוא רודף אחר עוונותיו, כי אלמלא היה מכיר את אמתת מציאותו יתברך, ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, היה יודע שרק הוא יתברך זן ומפרנס לכל הברואים, ואין לו לפנות רק אליו יתברך ולבקש ממנו כל הצטרכותו, אבל מחמת שהאדם חטא, ונפל לקטנות המוחין, לכן נדמה לו שהוא מוכרח לרדוף אחר הבהמיות, ואם לא, לא יהיה לו פרנסה, עד שזוכה לבא אל הצדיק האמת שמגלה לו שהכל דמיון גדול, והוא רק רודף אחר העוונות שלו, ומיד שאדם מציית את דברי הצדיק, ומקבל על עצמו ללכת אחריו, הוא זוכה לבא אל תיקונו ותכליתו הנצחי שלשם זה נברא.
ונתירא לדבר עמו ולשאלו, כי אדם כזה-פן יפתח פיו ויבלענו, |הינו שזה הבן המלך האמת הלך עם האדם היער הזה, והיה מתירא לדבר עמו ולשאל אותו דבר, פן יפתח פיו ויבלענו כי הבין שאין זה אדם כלל| והלך אחריו, כי בתחילת ההתקרבות אל הצדיק, האדם עדיין רועד ומפחד ממנו מאד, ומתבייש לדבר עמו כל צרכו, וזה מחמת שעדיין אין בו עזות דקדושה, אבל כשמתחיל ליכנס בעבודת השם תברך, ולהתבודד עמו יתברך, אזי נכנס בו עזות דקדושה, ויכול לגם לדבר עם הצדיק, וכמו שפעם היה סיפור אצל רביז"ל, שהיה לו משמש, והבין רביז"ל שהשמש רוצה לדבר עמו ואינו יכול לפתוח פיו לדבר לפניו מה שבלבו, ופעם אחת היה עומד ומשמשו, והיה בדעתו לדבר עמו מיד, אבל לא היה יכול לפתוח פיו כלל, ואחר כך צוה רביז"ל, שיושיט לו מנעליו לנעלם לכבוד שבת, כי היה אז אחר יציאה מהמרחץ בערב שבת, ואז בעת שהושיט לו מנעליו, ענה רביז"ל מעצמו ואמר לו תרגיל עצמך לדבר לפני השם יתברך, ואז תוכל אחר כך לדבר עמי גם כן |שיחות הר"ן סי' רל"בן, כי על ידי שאדם מרגיל את עצמו לדבר הרבה אל הקדוש ברוך הוא, נכנס בו עזות דקדושה, ואז יכול לדבר כל צרכו גם עם הצדיק, ולא יפחד פן יבלע אותו, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים באמת, ונזכה לקבל מהם עצות ודרכים ישרים לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהיות כרצונו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בחוקותי ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ער"ה, המדבר מהנרות שנעשים מן המצוות של האדם, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע שכל מצוה ומצוה שעושין, נעשה ממנה נר אחד |עיין זוהר תרומה קסו| וכשנסתלק האדם, אם היא נשמה גדולה שהיא יקרה מאד בעיני השם יתברך, אזי נותנין לה להיות מחפש בגנזיא דמלכא, שיחפש ויקח לו מה שירצה מגנזי המלך יתברך, וזהו תכלית כל תענוגי עולם הבא, ולחפוש צריכין נרות, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |פסחים י| 'שחפוש בנרות', ולמדו מפסוק "נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן", והנרות נעשין מן המצוות כנ"ל, בבחינת "נר מצוה" |משלי ו| ואצל אלו הנרות, מחפשת הנשמה אחר ההסתלקות בגנזיא דמלכא, וזה בחינת "במתים חפשי" 'כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות' |שבת קנא| 'חפשי' הינו בחינת החפוש שנעשה מן המצוות, כי המצוות הם נרות שעל-ידם החפוש כנ"ל אבל יש צדיק שממית עצמו בחייו, וגם בעודו בחיים הוא מחפש בגנזי אביו עד כאן לשון רביז"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עוצם מעלת הזוכה לעשות מצוה בזה העולם, אין לתאר ואין לשער כלל, כי כל זמן שאדם מלובש בלבוש גשמי קשה לו להשיג מעלת העושה מצוה, אבל באמת המצוות הם אחדותו יתברך, ובכל מצוה ומצוה האדם מדביק את נשמתו בו יתברך, ומדליק לנשמתו נר בעולם העליון, ועל ידי הנר הזה יזכה לחפש ולבקש בגנזי מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, כי פותחין לו היכל המלך, ובהיכל המלך יש עוד חדרים ופתחים שנפתחים להיכלות אחרים, ומהם לאחרים וכו', עד אין סוף, ובכל אחד מהם יש אוצרות וסגולות יקרות עין לא ראתה וגו', ובפרט כשאדם זוכה לעשות מצוה בשמחה, אזי הוא ממשיך על עצמו אור למעלה מנפשין רוחין ונשמתין, מעולם האצילות ממש, וזוכה להשיג את האור בבחינת מטי ולא מטי |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ד|, ולכן כל מצוה ומצוה היא נר יקר ונפלא מאד, והאדם צריך לשמוח מאד כשמגיע איזה מצוה לידו, ולקיים אותה בשמחה עצומה, כי זה חלקו לעד ולנצח נצחים.

והנה בני אדם מחפשים עבודות גבוהות וחשובות, וחושבים שעל ידיהם ישיגו השגות גדולות ורמות, ובינתיים אינם מבינים, שעל ידי כל מצוה ומצוה שזוכים לעשות בתמימות ופשיטות גמור, עולים ומתדבקים בו יתברך בדביקות נורא ונפלא מאד, וכמבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ו| שעל ידי שבני

אדם מקטני אמונה, הם צריכן עבודות קשות וסיגופים שונים, אבל מי שיש לו אמונה ברורה בהקדוש ברוך הוא, יודע שיכולין לעבדו יתברך בכל דבר ממש, ואין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו |ע"ז ג.|, רק כשנתמעט ונתקטן האמונה אצל האדם, אזי נדמה לו שצריך לעשות עבודות קשות וסיגופים שונים לעבדו יתברך, עד שיש לפעמים בחינת קטנות אמונה אפילו אצל צדיקים וגדולים בעצמם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה מ"ח| על הפסוק |זכריה ד'| מי בז ליום קטנות, מי גרם לצדיקים שיתבזבז שולחנם לעתיד לבא? קטנות שהיה בהן, כי הצדיק צריך להאמין בכוחות שלו, שיש לו כח לחדש חידושי תורה ולהחזיר בני אדם בתשובה, ולהאמין שיש להשם יתברך שעשועים גדולים מחידושים שלהם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א|, וכן צריך להיות לכל אחד ואחד אמונה חזקה בעצמו, ולהאמין שכל מצוה ומצוה שהוא עושה, יש להקדוש ברוך הוא תענוג ושעשועים גדולים ממנה, והמצוה עושה רושם גדול בכל העולמות כולם, וגם הלא האמונה בעצמה היא מצוה ממצוות התורה, וכל זמן שיש לאדם אמונה, הוא מקיים מצות ייחוד השם, שהוא מאמין באל אחד יחיד ומיוחד, וכל זמן שאדם חי בוודאי יש בו נקודה של אמונה, כי בלי נקודה של אמונה אי אפשר לחיות כלל, וכמבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רע"ד| שיש אנשים שעובדים כל ימיהם לעקור מעצמם את האמונה, אבל לא יכולים, כי האמונה בא תמיד ומבלבל אותם, ואם חס ושלום באים לידי כפירה גמורה רחמנא ליצלן, אזי מיד הם מתים ואז רואים את האמת עיין שם, נמצא שיש לימוד זכות נפלא על כל אדם, יהיה מי שיהיה, שכל זמן שהוא חי מוכרח להיות בו נקודה של אמונה, כי בלי אמונה לא היה יכול לחיות כלל, ועם האמונה בעצמה האדם צריך להחיות עצמו מאד, ולהיות שש ושמח שתהלה לאל הוא מאמין בחי כל עולמים.

והנה זהו חכמה גדולה מאד שיידע האדם מעלת קיום המצוות, ואיך שכל מצוה אפילו הכי קטנה חשוב ויקר מאד למעלה, והנה רביז"ל כבר השיג את זה בהיותו ילד קטן, והיה דרכו לקחת מטבע גדולה שנתן לו אביו, ולפרוט אותו על מאה מטבעות קטנות, ולזרוק בכל פעם פרוטה בתוך קופת הצדקה, ולהגיד לפני כל נתינה, לשם ייחוד וכו', כי רצה לקיים הרבה מצוות |שבחי הר"ן סי' י"ג|, כי מי שמכיר את עוצם מעלת כל מצוה, הרי רוצה לעשות עוד מצוה ועוד מצוה, וזה כל השמחה והחיות שלו שיכול לסגל לעצמו עוד מצוות ומעשים טובים.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שהאדם צריך לזכור זאת במשך כל היום, שכל נקודה שהוא עושה ביהודתו, חשוב ויקר אצלו יתברך מאד, וזה מדליק נר שיכול לעלות ולחפש

על ידו בגנזייא דמלכא, החל מנטילת ידים בבוקר כשקם ממטתו, וציצית ותפילין וברכות וכו', כל נקודה ונקודה היא אור עליון ונורא מאד, ומאיר על נשמתו אור נערב, שעל ידו זוכים להשיג אלקותו יתברך, בעולם הזה ובעולם הבא לנצח, כי לא מיבעיא בעולם העליון, בוודאי יזכה לחפש בגנזייא דמלכא על ידי הנרות שהדליק מהמצוות, וכמו שמפרש רביז"ל כאן באופן נפלא, את מאמר חכמינו הקדושים |שבת קנ"א| כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצוות, היינו אחר שמת אדם נעשה "חפשי" מן המצוות, שמתחיל "לחפש" בגנזייא דמלכא מן המצוות שלו, אלא גם בעולם הזה, בחיים חיותו, יזכה להאיר על נפשו אור המצוות הקדושים, ולהתענג על נועם זיוו השכינה, כי כפי שאדם מחיה ומשמח עצמו בשמחת המצוות, כן ממשיך על עצמו אור אלקותו יתברך, למעלה מנפשין רוחין ונשמתין, ומתגלין לו רזי תורה ואורות עליונות, אשר אי אפשר לתאר ולשער במוח כלל, אשרי לו.

אבל אסור לאדם ליפול בדעתו מפני שום דבר שבעולם, ואפילו אם נדמה לו שאינו זוכה לכלום, והכל חשוך ונסתר מלפניו, לא יפול בדעתו כלל, כי לפעמים יש אחד שאין מראים לו בחייו כלום מה שפעל, ורק אחר הסתלקותו, זוכה להגיע אל מה שצריך להגיע, בבחינת |ויקרא כ"ב| ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים, שרק אחר ביאת שמשו בעולם הזה, הוא זוכה לאכול מפרי עבודתו בעולם הבא |ליקוטי הלכות ברכות השחר הלכה ה'|, אבל זה ברור שמכל מצוה ופעולה טובה יהיה נמשך עליו אורות עליונות, ואשרי המשמח עצמו עם המצוות שלו תמיד, כי אזי יחיה חיים טובים ונעימים באמת.

והנה רביז"ל אומר כאן, כשנסתלק האדם "אם היא נשמה גדולה שהיא יקרה מאד בעיני השם יתברך" אזי נותנין לה להיות מחפש בגנזיא דמלכא, והנה לכאורה יש להבין, הלא כל נשמה מישראל היא יקרה מאד בעיני השם יתברך, כי היא חלק אלוה ממעל, וכולנו נקראים בנים למקום, כמו שכתוב |דברים י"ד| בנים אתם להוי"ה אלקיכם, אם כן מה זה "אם" היא נשמה גדולה שהיא יקרה מאד, הלא לכולנו יש נשמה גדולה ויקרה מאד? אבל הענין בזה, שבוודאי כל אחד ואחד חשוב ויקר מאד לפניו יתברך, ולמעלה אין שום הפרשים והבדלים בין אשכנזים לספרדים ובין ליטאים לחסידים וכו', כי כולנו בני אב אחד אנחנו, אבל עיקר החשיבות של האדם הוא כפי התורה והעבודה שלו, וכמובא בשם צדיקים, שלמעלה קוראים את האדם כפי המסכתות שלמד, "יעמוד בעל מסכת פלוני", "יעמוד בעל מסכת פלוני", והעיקר שיאמין האדם בזה, היינו שיידע היטיב שהוא באמת חשוב ויקר לפניו יתברך, ויהיה לו אמונה בעצמו, ולא יהיה בבחינת קטני אמנה

כנ"ל, ואזי הוא בודאי חשוב ויקר לפניו יתברך באמת, מה שאין כן כשאדם שפל ונזבה בעיני עצמו, ואינו מאמין בהכוחות והחשיבות שלו, אזי הוא אובד מעלתו וחשיבותו מלפניו יתברך חס ושלום, כי האמונה שאדם צריך בעצמו הוא קשור ודבוק עם האמונה שצריך להיות לו בהקדוש ברוך הוא, כי מחמת שיש לו נשמה קדושה וטהורה, והוא חלק אלוק ממעל ממש, לכן צריך להאמין בהכוחות שלו ובחשיבות שלו, ואז באמת גדלה מעלתו לפניו יתברך, וזוכה להגיע אל דברים עליונים ונשגבים מאד.

והנה רביז"ל מזכיר בסוף התורה, שיש צדיק שממית עצמו בחייו, וגם בעודו בחיים חיותו הוא מחפש בגנזי אביו, ודבר זה מבואר היטיב במקום אחר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ס|, שיש צדיק שמוסר את השם שלו על קידוש ה', היינו שהוא מקבל על עצמו שהשם שלו יהיה ללעג ולקלס בעיני הבריות, וידברו עליו כל דבר אסור, הכל בכדי שיתפרסם שמו של השם יתברך בכל העולם, וכולם יכירו אמתת מציאותו יתברך, אבל על השם שלו אינו מסתכל כלל, כי יש צדיקים קדושים שיש בכוחם לגלות אמתת מציאותו יתברך לכל העולם כולו, ויש להם דיבורים וחידושי תורה כאלו שיכולים להחזיר כל הבריות כולם אליו יתברך, אבל מחמת רוב הקיטרוגים שיש עליהם בשמים, שלא יתגלה הלימוד שלהם לאנשים שאינם הגונים, לכן מוכרחים להיות מכוסים ומוסתרים מעיני הבריות, היינו שמצד אחד כולם מקבלים מהם חיות והתחזקות ואמונה ויראת שמים, אבל מצד שני אף אחד אינו יודע מאיפוא הכל מגיע, והצדיק אינו נחשב בעיניהם כלל, וזה נקרא מסירת נפש ממש, כי השם הוא הנפש, בבחינת |בראשית ב'| נפש חיה הוא שמו, וכשהצדיק מוסר את שמו על קידוש ה', זה מסירת נפש ממש, כי להמית הגוף על קידוש ה', זה יכול להיות רק פעם אחד, אבל מסירת השם, יכול להיות בכל עת ורגע ממש, שבכל פעם הוא הולך נע ונד בפי הבריות, וכולם מדברים ממנו ועושים ממנו ליצנות, ויש לו צער אצל כולם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ג|, ולכן זה מסירת נפש עליון ונורא מאד, ובשכר זה שהוא ממית עצמו בחייו, ונעשה שכן לעפר בחייו, בבחינת |ישעיה כ"ו| הקיצו ורננו שוכני עפר, ואמרו חכמינו הקדושים |סוטה ה.| מי שנעשה שכן לעפר בחייו, הוא זוכה לחפש בגנזי אביו בעודו בחיים בחיותו, וזוכה להשגות גבוהות ועליונות, אשר עליהן נאמר |ישעיה ס"ד| עין לא ראתה אלקים זולתיך וגו', ואשרי מי שזוכה להיות מקורב אל צדיק כזה, ולהכיר את מעלתו ואת חשיבותו, ולא לזלזל בו חס ושלום, כי אזי גם עליו יהיה נמשך עוצם נועם אורו, ויזכה לקבל לימודים

נוראים ונפלאים איך לדקדק בכל מצות התורה, ולהדליק נרות קדושות שעל ידם יזכה לחפש בגנזיא דמלכא.

ולכן העיקר שאדם ישמח עצמו עם כל מצוה ומצוה שזוכה לקיים, כי זה עיקר חלקו לעולם הבא ולנצח נצחים, וזהו עוצם מעלת לימוד התרי"ג מצוות, כגון בספר החינוך וכיוצא בו, כי יש הרבה מצוות התורה שבלתי אפשר לכל אחד לקיים אותם בזמן הזה, כי יש מצוות ששייכים רק לכהן או למלך וכדומה, ויש מצוות הנוהגות רק בזמן שבית המקדש היה קיים, אבל על ידי לימוד המצוות נחשב לאדם כאילו קיים את כולם, וזה ממשיך הארה עצומה על נשמתו, כי הרמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, מכוונים כנגד הרמ"ח איברים והשס"ה גידים של האדם, וכשזוכה לקיים וללמוד את כולם אזי ממשיך הארה עצומה על איבריו וגידיו ברוחניות ובגשמיות, ומתקשר ומתדבק עם התורה ממש, ולכן אשרי המחיה ומשמח עצמו במצוותיו יתברך, ומוסר נפשו לקיים וללמוד אותם, כי אז יעלה ויתדבק באורו יתברך, ויזכה להתענג על נועם זיו השכינה בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה עיקר כל הברכות מגיעים לאדם כשזוכה לקיים מצוותיו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, וכמו שכתוב |ויקרא כ"ו| אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם בעתם וגו', כי אז האדם מדליק על נשמתו נרות עליונות, וזוכה לחפש בגנזיא דמלכא, שזהו בחינת |שם| ונתתי משכני בתוככם וגו', שתהיה משכן השכינה בתוככם ממש, ותזכו לחפש בהיכל המלך, אבל אם חס ושלום מזלזלים בקיום המצוות, ולא מכירים עוצם חשיבות מעלתם, זהו סימן שנפגם האמונה הקדושה, בבחינת |שם| ואם תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמוע לי וגו', כי אלמלא היה לאדם אמונה ברורה בו יתברך, וגם אמונה בעצמו, איך שכל מצוה ומצוה שזוכה לקיים חשוב ויקר מאד למעלה, אזי היה נזהר ומדקדק מאד בכל המצוות, אבל מיד שתולה הכל במקרה טבע ומזל, בבחינת ואם תלכו עמי בקרי וגו', אזי בא כל התוכחה רחמנא ליצלן, כי אין לו במה להחיות את עצמו, וכל יום קללתו מרובה מחבירו, ואזי עיקר העצה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהתוודות לפניו יתברך על כל עוונותיו, וכמו שכתוב |שם| והתוודו את עונם ואת עון אבותם במעלם אשר מעלו בי ואף אשר הלכו עמי בקרי, כי על ידי הוידוי יוצאים הצירופים רעים שנחקקו בתוך עצמותיו מחמת עוונתיו, ועכשיו על ידי שמתוודה לפניו יתברך, מגלה טוהר לבו שבאמת מאמין בו יתברך, רק

התגבר עליו היצר הרע והכשיל אותו במה שהכשיל אותו, ועל ידי זה יוצאים הצירופים רעים מתוך עצמותיו, וחוזר ומאיר אצלו אורו יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, כי הוידוי בעצמה היא מצות עשה, וכמו שכתוב |במדבר ה'| והתודו את חטאתם אשר עשו וגו', ומבואר בספר החינוך, שעל ידי מצות וידוי האדם מגלה שבאמת הוא מאמין בו יתברך, רק התגבר עליו יצרו, ולכן עכשיו על ידי הוידוי חוזר ומאיר עליו אורו יתברך, ולכן אשרי הזוכה להרגיל עצמו להתוודות תמיד לפניו יתברך, כי על ידי זה יאיר עליו אור האין סוף ברוך הוא, וימשיך על נשמתו אור נורא ועליון מאד, והשם יתברך יזכינו לקיים מצוותיו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו, עדי נזכה להאיר על עצמינו אורו יתברך האין סוף, ונזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בהר בחוקותי ה'תשנ"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד: על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ע המדבר מן הצרות והיסורין העוברים על בני אדם עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כתיב |תהלים ג'| ה' מה רבו צרי וכו': כי כל אחד לפי נשמתו ולפי עבודתו: כך יש לו יסורים: יש שיש לו יסורים מבניו ומאביו ומשכן: ויש שהוא במדריגה גדולה ממנו: ויש לו יסורים משכינים רחוקים: ויש גדול ממנו ויש לו יסורין מכל העיר: ויש גדול מאד ויש לו יסורים מכל העולם: וכל אחד על ידי היסורים נושא עליו האנשים שיש לו יסורים מהם: כי כשיש לו יסורין מהם: הוא נושא אותם עליו: אך איך אפשר לחומר לישא עליו כל כך אנשים: אך על ידי היסורים נכנע גופו: כי כל היסורין נקראים צרות: על שם שהם מצרין ומעיקין להגוף: וכשנכתת הגוף על ידי הצרות: על ידי זה מאירה ונתגדלה הנפש: כי בהכנע החומר תגדל הצורה: וכמו שכתוב בזוהר |שלח קס"ח| אעא דלא סליק בי נורא: מבטשין ליה: גופא דלא סליק ביה נהורא דנשמתא וכו': ועל כן נקראת צרה לשון צורה: כי על ידי הצרה נכנע הגוף ומיארה הצורה: נמצא שעל ידי זה שיש לו יסורין וצרות מאירה הצורה: היינו הנפש: והנפש אפשר לה לשאת עליה כמו וכמה אנשם: וזה ה' מה רבו צרי: כל מה שנתרבין צרי: רבים קמים עלי: כי על ידי זה אני נושא ומקים ומרים רבים לשורשם: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה פסוק זה: ה' מה רבו צרי וכו': אמר דוד המלך עליו השלום: אחר שסבל ריבוי צרות ויסורין מחלוקת רדיפות ובזיונות כל ימי

חייו: מקטנותו עד גדלותו: כי גם במעי עמו רצה הס"מ להרוג אותו ולעשותו נפל: ולא היה לו חיים כלל: עד שנתן לו אדם הראשון והאבות הקדושים שבעים שנה מהחיים שלהם: בבחינת |תהלים כ"א| חיים שאל ממך נתת לו: וכשנולד חשדו שלא היה הורתו בקדושה: וכאילו נולד משפחתו של ישי: מה שבאמת היה ישי אחד מן הצדיקים שלא היו בהם שום עוון: ולא מת אלא בעטיו של נחש |עי' שבת נ"ה|: ומימי נערותו זילזלו בו אחיו מאד: וכשרצה להלחם עם גלית צחקו ממנו ולא רצו ליתנו לילך: וכשבא שמואל הנביא לימשח מלך בבני ישי: לא רצו אפילו להביאו לפניו: כי לא חלמו שהוא ראוי לזה כלל: ואחר כך כשנתחתן עם מיכל בת שאול: ובא על שאול המלך רוח רעה: רצה שאול רק להרוג אותו: ושלח כל חיילותיו לתופסו: והיה בורח ממנו במערות ובמדבריות להציל את נפשו: ולבסוף כשכבר קיבל את המלוכה סבל צרות ויסורים שונים מבניו: אמנון ותמר ואדוניה וכו': והעולה על כולם מה שקם עליו בנו אבשלום: ורצה לקחת ממנו המלוכה: ולקח את נשיו: וגירש אותו מירושלים: וכו': ואז באמצע בריחתו: יצא כנגדו שמעי בן גרא וקילל אותו קללה נמרצת בפני כל ישראל וכו': ובאמצע עוצם צרותיו ויסוריו אמר את המזמור הזה |תהלים ג'| ה' מה רבו צרי וכו': כי זה היה כבר ריבוי צרות ויסורין באמת: ושפך כל לבבו לפני השם יתברך בדמעות שליש: וכדאיתא בזוהר הקדוש: שמעולם לא בכה דוד כל כך כמו שבכה אז: ועיקר תכלית הבכיה כדי להשמיך השגחה: וכמבואר בדברי רביז"ל |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"נ| שעל ידי הבכיה ממשיכין השגחת השם יתברך לתוך הדמעות: כי דוד המלך ידע שכל מה שעובר עליו הוא רק בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית: ולכן באמת ברח תמיד רק אליו יתברך מכל צרותיו: ומזה יסד כל ספר התהלים: שהם תפילותיו של דוד המלך ששפך לפני השם יתברך בכל פעם שהיה מיצר לו: מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו וכו' |שם|: למנצח בברחו מפני שאול במערה וכו' |שם נ"ז|: למנצח בשלוח שאול וישמרו את הבית להמיתו וכו' |שם נ"ט|: כי דוד הפך כל צרותיו לתפילות ודביקות השם יתברך: והבין שכל התכלית של היסורין הוא רק להתקרב אליו יתברך באמת: וזהו מה שמבואר כאן בדברי רביז"ל: שעל ידי ריבוי הצרות נכנע החומר ומאיר הצורה: כי כשאדם יודע איך לקבל כל הבא עליו באהבה: ובמקום לברוח ממנו יתברך חס ושלום: אדרבה הוא מתקרב יותר אליו יתברך מכל צרותיו: על ידי זה נכנע חומר גופו: ומאיר צורת נשמתו: ונעשה איש רוחני לגמרי: ודייקא על ידי זה יש לו הכח לסבול כל מה שעובר עליו: כי דבר גשמי בוודאי אינו סובל רק משקל מסויים: ויותר מזה אינו יכול

לסבול כלל: אבל דבר רוחני אינו תופס מקום כלל: ויכול לסבול כל מה שרק נותנין עליו.

וזהו: ה' מה רבו צרי: היינו שבאמת יש לי ריבוי צרות ויסורין: אבל על ידי כל זה: רבים קמים עלי: היינו אני נושא ומקים ומרים רבים לשורשם: כי מריבוי הצרות נעשיתי כבר כולו רוחני: ועל ידי זה אני יכול לשאת עלי כל מה שרודפים אותי: וגם אני יכול להחזיר המון נפשות רבות בתשובה: ולדבקם אל השם יתברך: כי כולם ילמדו ממני איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליהם בחיים: ושלא ישבר רוחם כלל מריבוי הצרות והיסורין שעוברין עליהם: כי יראו התפלות שעשיתי מתוך צרותי: ואיך שברחתי תמיד רק אליו יתברך: ועל ידי זה ילמדו ממני גם רבים איך להתנהג כל ימי חייהם.

וזהו מה שהתפלל דוד המלך |ע' מדרש שוחר טוב מזמור א'|: יהיו לרצון אמרי פי: שיהיו קורין תהלים ונוטלין שכר עליהם כנגעים ואהלות: כי על ידי שאדם אומר המזמורים והתהילות שאמר דוד המלך עליו השלום: הוא מקבל חיזוק להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו בחיים: ולקיים את כל דברי התורה הקדושה: נמצא שהוא חשוב כמו לימוד התורה הקדושה ממש: ויש לדקדק למה ביקש שיהיו חשובים כנגעים ואהלות דייקא: ויש לומר: כי הנה ידוע שהנגעים באים על לשון הרע |ע' ערכין ט"ו|: ואמרו חכמינו הקדושים |שם| מה נשתנה מצורע שאמרה תורה בדד ישב מחוץ למחנה: הוא הבדיל בין איש לאשתו ובין איש לרעהו לפיכך אמרה תורה בדד ישב: כי מצורע תרגומו סגירו: שהוא סגירו דנהורא עלאה |עי' זוהר הקדוש תזריע מ"ט|: היינו שנסגר ונסתם ממנו כל האורות העליונות: כי על ידי שמדבר לשון הרע ועושה פירודים ומחלוקות בין אדם לחבירו: נסגר ממנו אורו יתברך לגמרי: ונעשה טמא ומטומא: בבחינת |ויקרא י"ג| טמא טמא יקרא: ועיקר תיקונו הוא על ידי לימוד התורה הקדושה: וכמאמרם ז"ל |ערכין שם| מה תקנתו של מספר לשון הרע: אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה וכו': כי במקום שטימא את פיו על ידי לשון הרע ורכילות: עכשיו יחזור ויקדש אותו על ידי דיבורי תורה: ולימוד מסכת נגעים הוא תיקון למספר לשון הרע ביותר: כי בדבר שפגם בה יתקן: ועל ידי לימודו יהיה נחשב לו כאילו עסק בטהרת נגעים: כי כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה וכו' |מנחות ק"י.|.

וכן מסכת אהלות הלא מדבר מטומאת מת שהוא אבי אבות הטומאה: שזהו בחינת טומאת הרשעים שבחייהן נקראין מתים |ברכות י"ח|: כי עיקר כח הטומאה בא מן החטאים והעוונות: ובפרט תאוות ניאוף רחמנא ליצלן: שנקרא אבי אבות הטומאה

|עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רמ"ב|: ועיקר התיקון לזה הוא לימוד התורה הקדושה: וכמו שאמר רביז"ל |עי' שיחות הר"ן סי' י"ט| שאפילו אותן האנשים הרגילים בעבירות מאד חס ושלום: אם יעשו לעצמן חק קבוע ללמוד כך וכך בכל יום: התורה הקדושה יוציא אותם מעוונם: כי כח התורה גדול מאד וכו' עיי"ש: כי לימוד התורה מקרר את תאוות האדם: ואין היצר הרע שורה אלא בלב פנוי מן החכמה: וכשאדם לומד מסכת אהלות זה צריך לעורר אותו ביותר להתטהר מכל טומאותיו: כי במקום פגם שם צריך לתקן: וכעין שדרשו חכמינו הקדושים |ברכות ט"ו | למה נסמכו אהלים לנחלים: דכתיב |במדבר כ"ד| כנחלים נטיו כגנות עלי נהר כאהלים נטע וכו': מה נחלים מעלין את האדם מטומאה לטהרה: אף אהלים מעלין את האדם מכף חובה לכף זכות: ופירש רש"י: אהלים: בתי מדרשות עיי"ש: כי על ידי לימוד התורה האדם נטהר מכל טומאותיו: וכן אמר רביז"ל |עי' ספר המדות אות המתקת הדין: סי' צ"א| מסכת אהלות מסוגל להמתיק הדין |עיי"ש במראה מקומות להרב מטשעהרין ז"ל|: כי מסכת אהלות מדבר מטהרה מטומאת מת: שהוא כלליות הרע והדינים שבעולם: וכשאדם עוסק בלימוד זה הוא דוחה הרע והטומאה מן העולם.

והנה דוד המלך סבל כל ימי חייו מבעלי לשון הרע ורשעים כאלו: שרדפו אותו בכל מיני רדיפות: ושפכו את דמו כמים בכל מיני חרפות ובזיונות: ודייקא אל שהיו פגומים מאד: שאלו אותו: דוד: הבא על אשת איש מיתתו במה: וענה להם דוד: מיתתו בחנק ויש לו חלק לעולם הבא: אבל המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא |עי' בבא מציעא נ"ט.|: וכן ציערו אותו ואמרו לו: דוד: מתי יבנה בית המקדש: וכוונתם היתה לצערו: כי הקב"ה אמר לו שלא יבנה בית המקדש בימיו: אבל דוד המלך צחק מהם: ואמר שמחתי באומרים לי בית ה' נלך וכו' |עי' ירושלמי שקלים פרק ב'|: כי לא התפעל מדבריהם כלל: אבל למעשה סבל מבעלי לשון הרע ונואפים כאלו כל ימי חייו: ולכן ביקש מהקדוש ברוך הוא: שכל מי שיעסוק בספר תהלים שלו יהיה תיקון לכל זה: ויהיה חשוב כמו מי שעוסק בנגעים ואהלות: שהוא תיקון לפגם לשון הרע ולתאוות ניאוף כנ"ל: כי לפעמים על ידי לימוד התורה לבד האדם אינו זוכה להתעורר בתשובה: ולא זכה: נעשה לו סם המוות |יומא ע"ב|: וכמו שאמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא |בבא מציעא שם|: רבונו של עולם: אפילו בשעה שעוסקין בנגעים ואהלות אומרים לי: דוד: הבא על אשת איש מיתתו במה וכו' עיי"ש: כי אלו הבעלי עבירה ולשון הרע: לפעמים הם גם תלמידי חכמים: אבל הם תלמידי חכמים שדין יהודאין:

שרודפין את הצדיקים מתוך התורה הקדושה דייקא |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ב|: אבל על ידי התהלים של דוד המלך: שהוא מלא התעוררות ודביקות להקדוש ברוך הוא: האדם יכול להתעורר לתשובה באמת: ולזכות לתקן את הכל: כי על ידי שיראה את עוצם הצרות ויסורין שסבל דוד המלך מבעלי עבירה ולשון הרע ורכילות וכו': ואיך שדוד המלך החזיק מעמד בכל זה: בבחינת: ה' מה רבו צרי וכו': על ידי זה יקבל הרהור תשובה אמיתית לתקן כל פגמיו: ויהיה נחשב כאילו עסק בנגעים ואהלות ממש: ודו"ק.

וכבר ידוע לנו איך שרביזל הפליג מאד במעלת אמירת ספר תהלים: ואמר מי שרוצה לזכות לתשובה יהיה רגיל באמירת תהלים |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ג|: וכן אמר שהאדם יכול למצוא את עצמו בתוך כל מזמור ומזמור: ולפרש אותו על מלחמת היצר הרע וחיילותיו |שם סי' קכ"ה|: ולכן ראוי לכל אדם להרגיל עצמו לומר תהלים בכל יום: ואשרי מי שזוכה לגמור יום של תהלים בכל יום: ולסיים בכל שבוע את ספר התהלים: כי כן היה מנהג של הרבה מאנשי שלומינו: ומוהרנ"ת ז"ל היה רגיל לעשות כן: ובשלש זמנים בשנה היה אומר היום של תהלים פעמיים בכל יום: היינו בימי שובבי"ם: ובימי העומר: ובימי אלול: ובדרך זה היה גומר התהלים פעמיים בשבוע: כי יש בזה שלש מאות מזמורים כמנין כפ"ר: והוא מסוגל מאד.

היוצא מכל הנ"ל הוא: שעל ידי שהאדם בורח מכל צרותיו להקדוש ברוך הוא: ועושה מכל הצרות שלו תפלות ושירות ותשבחות להשם יתברך: על ידי זה הוא מזכך חומר גופו: ומאיר צורת נשמתו: עד שכל הגשמיות נתהפך לרוחניות: והוא נכלל בו יתברך לגמרי: אשרי מי שזוכה להגיע למדריגה והשגה זו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל לפשרת השבוע |פרשת בהר| בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה כתיב |ויקרא כ"ה| וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה': ופירש רש"י ז"ל: מה ענין שמיטה אצל הר סיני: והלא כל המצוות נאמרו בסיני: אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני: אף כולם נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני עיי"ש: והקשו כל המפרשים למה נאמר כל זה אצל מצות שמיטה דייקא: הלא גם היו יכולים לגלות את זה אצל אחד משאר מצוות התורה: אבל על פי הנ"ל יש להבין הענין מאד: כי הנה מצות שמיטה היא בעבודת הקרקע שהיא תכלית הגשמיות והעשייה: ועל ידי שעוסקין שש שנים בעבודת הקרקע: ובשנה השביעית שובת הארץ שבת לה': בזה מגלין שגם בתוקף העשייה

והגשמיות שורה אלקותו יתברך: ואין שום דבר הפקר כלל: וזהו סוד הנ"ל של התהפכות הצרה לצורה: היינו התהפכות הגשמיות לרוחניות: כי זהו כל כלליות התורה הקדושה: לגלות איך שבתוקף כל הגשמיות שורה אלקותו יתברך: ודייקא עם כל הגשמיות יכולין לעבוד את הקדוש ברוך הוא: ולכן דייקא במצות שמיטה שהוא בעבודת הקרקע: תכלית העשייה והגשמיות: נאמר ענין של הר סיני: שכל פרטיה ודקדוקיה נאמרו מסיני: לגלות שבכל הגשמיות ובכל בפרטים ודקדוקים שיש בעבודת האדמה יש תורה ואלקות: ומשם למידים לשאר כל מצוות התורה הקשורים לשאר פרטי הבריאה: שכולם נאמרו מסיני: ובכל פרט ופרט יכולים למצוא אלקותו יתברך: כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

וזהו מה שהוזכר ענין של הר סיני דייקא: כי מהר סיני יוצא הלימוד של ענוה ושפלות: וכמו שפירשו המפרשים את דברי המשנה |אבות פרק א'| משה קיבל תורה מסיני: היינו ממדת הר סיני: שהוא ענין של ענוה ושפלות: כי הר סיני היתה קטנה בעיניה מאד: ולא חשבה כלל שתהיה התורה ניתנה עליה: ולכן דייקא בה בחר הקדוש ברוך הוא: וזה היה מדתו של משה רבינו עליו השלום: שפל וסבלן: וכמו שכתוב |במדבר י"ב| ומשה היה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה: ופירש"י: שפל וסבלן: ולכן זכה למסור את התורה הקדושה לעם ישראל: כי על ידי עוצם שפלותו וביטולו להשם יתברך: נעשה כולו רוחני וכולו צורה: עד שהיה יכול לישא על עצמו כל נשמות ישראל ביחד: והיה יכול להרים ולהגביה כולם לשורשם: בבחינת רבים קמים עלי וכו' הנ"ל: וזהו ענין שמיטה אצל הר סיני: היינו ממצות שמיטת הקרקע: שהיא בתוקף גשמיות הארץ: לומדים את מדת הר סיני: שהאדם צריך להיות בטל ומבוטל בעיניו לגמרי: כעפר ואפר האדמה ממש: כי מאחר שגם בתוקף הגשמיות יכולים למצוא את אלקותו יתברך: ולהפוך כל הגשמיות לרוחניות: אם כן יכול האדם להפוך גם כל חומר גופו להארת צורת נשמתו: ולהכלל בו יתברך לגמרי בתכלית הביטול: הרי ששמיטה והר סיני הם ענין אחד: והבן.

וזהו מה שמצינו אצל מחלקות קרח ועדתו: שבשעה שחלקו על משה רבינו עליו השלום: וחשדו אותו בגדלות: ואמרו |שם ט"ז| כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה': אזי נענשו ונבלעו חיים בתוך האדמה: ולמה נבלעו בתוך האדמה ממש: ומה היתה המדה כנגד מדה בזה: אבל הם כפרו בעוצם קדושת משה רבינו: ולא האמינו שילוד אשה יכול להגיע אל ביטול כזה: ולכן חשדו אותו בגדלות: ועל ידי זה כפרו בכל התורה כולה: כי עיקר תכליתה להפוך

את כל גשמיות הבריאה לרוחניות כנ"ל: וללמד את האדם איך למצוא אלקותו יתברך גם בתוך הדברים הכי קטנים: ולכן עשו ליצנות ממצות ציצית ומזוזה: ואמרו אם חוט אחד פוטרת טלית שלימה: טלית שכולה תכלת בוודאי צריכה להיות פטורה מציצית: וכן בית מלא ספרים צריך להיות פטור ממזוזה וכו': כי הם לא הבינו עמקות סוד הנ"ל: שבתוך כל פרט ופרט של עולם הגשמי שורה רוחניות עליון מאד: ודייקא בחוט אחד של תכלת יש קדושה גבוה כזו שפוטר את כל הטלית: וכן בפרשה קטנה של שמע ישראל שהיא יסוד האמונה הקדושה: יש קדושה לפטור כל הבית ממזוזה: אבל בלי זה אין כלום: והם חשבו שצריכין עבודות גדולות ודברים שלימים לקיים רצון הבורא כראוי: כמו טלית שכולה תכלת: וכן בית מלא ספרים: ובלי זה אין שלימות כלל: ולכן עונשם היו שנבלעו חיים בתוך האדמה: היינו בתכלית הארציות והגשמיות: להראות שבזה היה עיקר פגמם: שלא האמינו שגם בתכלית הגשמיות יכולים למצוא אלקותו יתברך: ומשה רבינו: על ידי שהיה בטל בעיניו כל כך: על ידי זה היה לו הכח לסבול כל מחלקותם עליו: ולא נתפעל מהם כלל: בבחינת מה שאמר דוד המלך בפסוק הנ"ל: ה' מה רבו צרי: רבים קמים עלי וכו': כי דייקא על ידי עוצם ביטולו היה איש רוחני לגמרי: בבחינת |דברים ל"ג| איש האלקים: ועל ידי זה היה לו הכח לסבול הכל: והיה מרים ומגביה רבים לשורשם: והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים כאלו: שיאירו בנו דעת האמת למצוא אלקותו יתברך בכל מה שעובר עלינו: עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך: ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קדוש פרשת בהר בחוקותי ה'תשנ"א

בשבת קודש בבוקר דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בסיפור מהפלומפ: הנדפס אחר הסיפורי מעשיות: דף רל"ג: עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל מספר: מעשה שהיה איש אחד שלא האמין במה שאומרים העולם שיש לצים מסטרא אחרא שבאים לפעמים ומטעין בני אדם: כמו שאירע כמה פעמים: והוא לא האמין בזה: פעם אחד בלילה: בא אצלו לץ אחד וקראו אל החוץ שיצא: ויצא לחוץ והראה לו הלץ שיש לו סוס נאה למכור: וירא והנה הוא סוס נאה מאד: ושאלו כמה אתה רוצה: השיב הלץ: ד' אדומים: וראה שהוא שוה בשופי ח' אדומים: כי הוא סוס מובחר וטוב מאד: וקנה אצלו הסוס בעד ד' אדומים: והיה אצלו מציאה גדולה: למחר הוציא הסוס למכור: ועמדו על

המקח ורצו ליתן לו איזה סך: אמר: מסתמא אם נותנין לי סך כזה הוא שוה כפליים: ולא נתרצה: והוליך הסוס להלן: ורצו ליתן לו גם כפליים כרצונו: אמר: מסתמא שוה יותר כפליים מזה הסך: וכן הוליך הסוס להלן עגד שנכנס סך מכירת הסוס לאלפים ולא נתרצה עם אחד למוכרו: כי כל מה שרצו ליתן לו אמר מסתמא שוה יותר בכפליים: עד שלא נמצא מי שיקחהו: רק המלך: והוליכו להמלך ורצה ליתן לו המלך סך עצום: כי הסוס הוטב מאד מאד עיני כל: ולא נתרצה עם המלך גם כן: עד שגם המלך לא קנה הסוס: והלך מהמלך עם הסוס להשקותו: והיה שם פלומפ |משאבה| שמשם משקין: וקפץ הסוס לתוך הפלומפ ונתעלם ואיננו |היינו שנדמה לו כך: כי היה מעשה לצים כל הענין של הסוס|: וצעק מאד על זה: ונתקבצו אליו בני העולם לקול זעקתו: ושאלו אותו מה אתה צועק: השיב שהסוס שלו קפץ לתוך הפלומפ: והכו אותו הכה ופצוע: כי נדמה למשוגע: כי נקב הפלומפ צר מאד: ואיך אפשר שיקפוץ הסוס לשם: וראה שמכין אותו והוא נראה כמשוגע ורצה לילך משם: בתוך שרצה לילך משם: והנה הסוס מתחיל להושיט ראשו מתוך הפלומפ: והתחיל לצעוק שנית: אהה: אהה: מחמת שנדמה לו שיש שם סוסו: ונתקבצו שוב אצלו בני העולם: והכו אותו שנית כי הוא משוגע כנ"ל: ורצה שוב לילך משם: כיון שרצה לילך: והנה מושיט שוב הסוס את ראשו מן הפלומפ: והתחיל לצעוק עוד כנ"ל: ונתקבצו שוב אליו והכוהו כנ"ל: כך הסטרא אחרא מטעה את האדם בכל פעם על לא דבר בשקר גמור שאין בו ממש: והוא ניסת אחריה והולך אחריה ונדמה לו בכל פעם שירוויח יותר: וימלא תאוותו יותר: ורץ אחריהם כמה עתים: ופתאום נתעלמו ובורחים ומסתלקים ממנו כל התאוות: כאשר נזדמן לפעמים: שהתאוות מסתלקים קצת: וכאשר האדם רוצה ליפרד מהם: אזי חוזרים ומושיטים ראשם והוא חוזר ורודף אחריהם: וכן מתנהג להלן: שתיכף שמושיטים ראשם הוא חוזר לרדוף אחריהם: ולא ביאר הענין יותר: והבן היטיב.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה בוודאי פשטות דברי רביז"ל בסיפור זו: הוא לגלות עוצם ערמימותו של היצר הרע וחיילותיו הטמאים: שמטעה את הבריות בכל מיני דמיוניות של שקר: ובא ומציע לאדם כל מיני עסקים של מסחר ומשא ומתן: ומבטיח לו שירוויח מהם הרבה מאד: ועיקר כוונתו הוא לבטל האדם מתורה ותפילה: ומלחשוב מתכליתו הנצחי: והאדם חושב שלכל הפחות בגשמיות ירוויח ויהיה נעשה עשיר גדול: ולבסוף נודע לו שגם זה שקר גדול: כי הסוס שלו נעלם לתוך הפלומפ: ולא נשאר לו שום דבר כלל: וכדאיתא בתיקונים |תיקון ג' בהי"א תיקונים אחרונים| חייכת בהון בעותרא בהאי עלמא: ולבתר קטילת לון: העשירות

משחקת עם האדם בעולם הזה: ואחר כן הורגת אותו רחמנא ליצלן: כי אם אין האדם חושב על תכליתו הנצחי: מה יש לו מן החיים: הלא אין נשאר בידו שום דבר כלל: כי אין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות: אלא תורה ומעשים טובים בלבד |אבות פרק ו'|: אבל בתחילה אין האדם מאמין שיש ליצים כאלו בעולם: ולוקח מידם הסוס הטוב והמובחר: ונדמה לו שירוויח על ידו הרבה מאד: והוא כל כך בטוח בעצמו עד שאינו רוצה לקבל שום מחיר מבני אדם שמציעים לו: עד שאפילו בשעה שהמלך בעצמו רוצה לשלם לו על זה הון רב: גם זה איננו מספיק לו: וחושב שעוד ירוויח יותר ויותר: עד שלבסוף קופץ הסוס שלו לתוך הפלומפ וכל הדמיונות שלו נתעלמים באויר: וכמו ששכיח הרבה כאלה היום: שבין יום ולילה מפסידים כל עסקיהם: ופושטים את הרגל: ולא נשאר להם כלום: כי אם בעלי חובות הרבה: ובצרתו מתחיל לצעוק שעדיין יש לו כסף ועסקים ומסחר וכו': וכולם חושבים אותו למשוגע: כי אין בידו כלום: ומתחילים להכות אותו הכה ופצוע: למה אינו משלם להבעלי חובות שלו: וכמו ששכיח היום אצל אלו שלוקחים הלוואות והשקעות מבני אדם: ומבטיחים להם אחוזים עצומים: ואחר כך כשמפסידים את כל הכסף והבעלי חובות רודפים אחריהם: הם עומדים וצועקים שעדיין יש להם: ועוד מעט ישלמו הכל וכו': והבעלי חובות אינם רואים כלום: ומכין אותם מכות רצח עד שתות דם וכו': ובכל פעם נדמה לאדם שאולי עכשיו יתחיל עוד הפעם להרויח וכבר יצא מכל החובות: ומנסה להתחיל עוד עסק ביש: ופתאום גם זה נתעלם מידו: ונשאר עם עוד בעלי חובות שבאים להכות אותו וכו': נמצא שאין הטובות של עולם הזה טובות שלימות כלל: והם הדמיונות של הליצים והסטרא אחרא שרוצים להטעות את הבריות: ואשרי מי שיש לו שכל טוב ומציל את נפשו מהם לגמרי.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאף על פי שכל הנ"ל הוא פשטות כוונת רביז"ל בסיפור זה: אבל לפי דרכינו יכולים לפרש הסיפור גם בדרך אחרת לגמרי: כי הנה האיש הנ"ל שאינו רוצה להאמין בדברי הליצים וכו': הוא בחינת הצדיק העוסק לקרב נשמות ישראל לאביהם שבשמים: שלפעמים אינו יכול להאמין שימסרו כוחות כאלו להליצים והטרא אחרא: עד שיהיו יכולים לקרר נשמות ישראל כל כך מעבודתם: וכמו שהיה פעם סיפור: שמצא ר' נחמן טולטשינר ז"ל את מוהרנ"ת ז"ל בוכה מאד: וכששאל אותו על בכייתו: ענה ואמר לו: מי היה מאמין שימסרו כוחות כאלו להבעל דבר... וכן הוא בכל דור ודור: שהצדיקים העוסקים בקירוב נשמות ישראל לאביהם שבשמים: נבהלים מאד מעוצם הכוחות שיש להליצים שבדור והסטרא

אחרא: ועם כל זאת אין הצדיקים מפסיקים רגע אחת מלמסור את נפשם עבור נשמות ישראל: ועושים כל מה שביכלתם להוציא אותם מרשתו הטמא של הסטרא אחרא: ועל פי רוב מקבלים על זה מכות גדולות בין ברוחניות ובין בגשמיות: אבל גם זה אינו מעמיד אותם: וממשיכים הלאה בעבודתם הקדושה.

וזהו בחינת הסיפור הנ"ל של הפלומפ: שהיה צדיק כזה שלא רצה להאמין שיש להליצים שבדור כוחות כאלו להרחיק בני אדם מן הקדושה כל כך: ולכן יצא פעם אחד לקנות איזה סוס טוב ומובחר: המרמז על נשמה מישראל שנתרחקה מחיק אביה שבשמים: ונכשל בכל מיני חטאים ועוונות: ובפרט בפגם הברית רחמנא ליצלן: שעליו נאמר |תהלים ט"ז| אל תהיו כסוס כפרד אין הבין וכו' כמובא בזוהר הקדוש |קדושים פ.|: והצדיק הזה רצה לקנות אותה ולהחזיר אותה לתוך גבולי הקדושה: ושילם בעדה ד' אדומים: כי הוא מוכן להוציא כל מיני הוצאות להציל נשמה מישראל מן הקליפות: ולא רצה לשוב ולמכרה מפני שום דבר שבעולם: כי הצדיק מזכה את האדם עם כל מיני נקודות טובות מיהדותו: עד שערכו וחשיבותו בודאי עולה בכל פעם בכפל כפליים ממה שהיה מתחילה: אבל הוא לא ימכור אותו מפני שום כסף שבעולם: כי יודע שכל זה הוא עצת הס"מ וחיילותיו הטמאים: שאומרים |בראשית י"ד| תן לי הנפש והרכוש קח לך: היינו שתמכרו לי נפשות ישראל מפני תאוות הממון והכסף: וגם אפילו בשעה שהמלך בעצמו רוצה ליתן לו הון רב בשבילו: אינו מסכים: כי יודע שכל זה רק נסיון מלמעלה לראות עם כוונתו רצויה לשמים באמת.

והנה אחר כך הצדיק הלך פעם להשקות הסוס עם תורות אמיתיות ועצות ונפלאות כדרכו: ופתאום הסוס קפץ לתוך הפלומפ ונעלם ממנו: היינו שהצליח מעשה הליצים והסטרא אחרא וקיררו את האדם מעבודתו וריחקו מן הצדיק לגמרי: שאחר שהצדיק התייגע עמו ימים ושנים הרבה: ומסר נפשו בעדו בכל מיני דברים: פתאום נתפתה לדברי הליצים והשדים יהודאין ונתעלם לגמרי: וכבר אינו רוצה להכיר את הצדיק כלל: והנה הצדיק אינו רוצה להאמין שיהיה שייך דבר כזה: כי איך אדם יכול להיות כפוי טובה כזה: בפרט אחר ימים ושנים שקיבל ממנו טובות ברוחניות ובגשמיות: ולכן הצדיק מתחיל לצעוק: אהה: אהה: מה הולך כאן: הרי היה בידי נשמה יקרה כזו ופתאום נעלם לי: ובני אדם צוחקים ממנו מאד: וחושבים שהוא בעל דמיון גדול: כי איך תחשוב שהיה מקורב אצלך בשעה שפתאום נעלם ממך לגמרי: וכולם מסתכלים על הצדיק כאילו משוגע וחסר דיעה רחמנא ליצלן: וכמו שסיפר רביז"ל בהסיפור של הז' בעטליר'ס |מיום ב'| שדייקא

הצדיק שהיה הגנני האמיתי: כולם צעקו עליו שהוא משוגע רחמנא ליצלן עיי"ש: וגם מתחילים להכות אותו וכו': שזהו כלליות הבזיונות והשפיכות דמים שסובל הצדיק מאנשי העולם: והם אינם תופסים שהצדיק יש לו בית חולים: שכולם באים להתרפאות שם: ובודאי אין התכלית שישאר האדם בבית חולים חס ושלום: רק עיקר התכלית שיתרפא ויחזור לביתו לחיים ולשלום: רק מי שיש לו שכל אמיתי: ונטבע בתוכו מדת הכרת הטוב: הוא בוודאי יחזוק טובה כל ימי חייו להרופא שריפא אותו: וישאר קשור אליו בכל נימי נפשו: כי הלא האיש הזה הציל את חייו: וכן הוא ברוחניות שאין התכלית שישב האדם דווקא אצל הצדיק תמיד: רק מרחוק צריך להיות תמיד קשור אליו בכל נימי נפשו: אבל בני אדם אינם מבינים זאת: וצועקים: הרי זה עזב אותו: וזה עזב אותו: וזה סימן שאינו כלום: והנה הצדיק אינו מתפעל מכל זה רק קם והולך למקום אחר להמשיך עבודתו שם: והנה פתאום הסוס מוציא את ראשו מן הפלומפ: כי בודאי במשך הזמן קיבל איזה הרהור תשובה לשוב לשורשו: ולהכיר טובה למי שטיפל בו כל כך הרבה זמן: כי אפילו אחר כל העוולות שבעולם: מוכרח היושר להתחיל |עי' שיחות הר"ן סי' ע"ח|: אבל גם זה אינו נמשך זמן הרבה: כי בזמן קצר הוא נתפס עוד הפעם ביד הליצים: ובכל פעם הצדיק מקבל יותר מכות ויותר שפיכות דמים מיד אנשי העולם: ואף על פי כן אינו מסתכל על כל זה כלל: רק מקבל הכל באהבה ומשליך נפשו מנגד לקרב נשמות ישראל לאביהם שבשמים: כולי האי ואולי יעלה בידו להציל איזה נשמה יקרה מיד הליצים והסטרא אחרא: שישאר קביעא וקיימא בקדושתו מתחילה עד הסוף: הרי שיכולים לפרש סיפור זו של רביז"ל גם על דרך זה: העיקר להוציא ממנה רמזים ועצות טובות לעבודת השם יתברך לעובדא ולמעשה: ואיך לינצל מכל השקר של עולם הזה: והשם יתברך ישמרינו ויצילנו מכל מיני ליצים ושלוחי הס"מ: ולהיות מקורב תמיד לצדיקים אמיתיים באמת: עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בהר בחוקותי ה'תשנ"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוריאם ונפלאים מאד מאד: על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ה המדבר ממצות ואהבת לרעך כמוך עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כתיב |ויקרא י"ט| ואהבת לרעך כמוך אני ה': היינו שתקבל באהבה כל הרעות והיסורין הבאים עליך: כי ראוי שתדע: שלפי מעשיך: אחר כל היסורים והרעות שיש לך: עדיין הוא מתנהג עמך ברחמים:

כי היה מגיע לך יותר ויותר חס ושלום לפי מעשיך: וזהו ואהבת לרעך כמוך: שתאהוב הרע שבא לך: היינו הרעות והיסורין הבאים עליך חס ושלום: תקבלם באהבה: כי כמוך: כמו שאתה הוא: היינו לפי מעשיך: אני ה': בעל הרחמים: עדיין אני מתנהג עמך ברחמים כנ"ל: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה זהו כלל גדול בספרי רביז"ל: שאף פעם אין רביז"ל יוצא מפירוש הפשוט של הדברים: ואחר כל ההשגות הנפלאות שמגלה רביז"ל: יכולים להכניס כולם בתוך הפסוק והמאמר חז"ל: פשוטו כמשמעו: ואם כן גם כאן צריכין להבין איך הפסוק הנ"ל ואהבת לרעך כמוך וכו' מתפרש בפשטות לפי דברי רביז"ל: שרעך הוא מלשון רע ויסורין: והביאור בזה: כי הנה עיקר עבודת האדם בזה העולם שיזכה להגיע לבירור וזיכוך האמונה הקדושה עד שיידע היטיב שכל פרט ופרט של הבריאה מושגח בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית: ואפילו הרעות המגיעים אליו מצד איזה בעל בחירה: שאחד היזיק לו או גרם לו רעה אחרת: יידע היטיב שהכל בא מאת ה' לבד: ואין שום מקרה או טבע כלל: כי אף על פי שבוודאי היה לחבריו בחירה אם להזיק לו או לא: ובוודאי יענש על מה שעשה: אף על פי כן כל הענין הוא בהשגחה עליונה: ורצונו יתברך היה שיגיע לו ההיזיק הזה: רק לא היה חבירו מוכרח להיות שליח בדבר זה: כי הרבה שלוחים יש למקום: ולכן בוודאי יקבל עונשו: אבל במה שנוגע להאדם בעצמו: עליו לדעת: שהכל בהשגחה עליונה: ועליו לשוב עד מכיהו: היינו להשם יתברך: ולבקש ממנו יתברך סליחה וכפרה: כי אין זה אלא לכפרת עוונותיו: וחבירו הוא רק כרצועה ביד המכה: היינו ביד השם יתברך: ואין שום טעם שתנקם מיד הרצועה: כי אין לך כסילות גדול מזה: העיקר לשוב עד מכהו: היינו אל השם יתברך: ולפשפש במעשיו למה בא עליו הרעה הזאת: ואזי יזכה לתשובה באמת.

נמצא שמבואר היטיב איך דברי רביז"ל נכנסים בעומק הפשט של הפסוק: ואהבת לרעך כמוך: היינו שתאהוב את חבירך כנפשך: ואם תשאל: איך אני אאהוב אותו: הלא גרם לי כל מיני צרות ויסורין: ובחינת ריעך: נהפך עלי לרעך: על זה מסיים הפסוק: כמוך: אני ה': היינו כמו שאתה: היינו כפי העוונות שלך: תדע שאני ה': היינו שעדיין אני מתנהג עמך ברחמים: כי כפי עוונותיך היה ראוי לבא עליך יותר ויותר חס ושלום: ולכן עכשיו שקיבלת איזה רעה על ידי חבירך: תקבל את זה באהבה: ותדע שהוא רק כרצועה ביד המכה: ואין שום טען שתנקם בו: כי כל הדברים יצאו ממנו יתברך לבד: ואין עליך רק לשוב אליו יתברך באמת: ועל ידי זה תפטר מכל רעותיך.

וזהו מה שדרש התנא רבי עקיבא פסוק הנ"ל: ואמר: |ירושלמי נדרים פרק ט' ה"ד| ואהבת לרעך כמוך: זה כלל גדול בתורה: כי זהו יסוד ושורש כל התורה כולה שיזכה האדם להארת האמונה הקדושה: בבחינת |תהלים קי"ט| כל מצותיך אמונה: כי כל מה שהאדם זוכה ללמוד תורה ולקיים מצוותיו יתברך: כן נקבע בלבו יסוד האמונה הקדושה שהוא עיקר הכל: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מכות כ"ד.| בא חבקוק והעמידן על אחת: שנאמר |חבקוק א'| וצדיק באמונתו יחיה: ולכן דייקא על ידי שיאהוב תמיד את חבירו: וגם יקבל כל הרעות הבאות עליו: אפילו אלו הבאים על ידי חבירו: על ידי יזכה לקיים שאר כל דברי התורה הקדושה וימשיך על עצמו הארת האמונה הקדושה באמת.

והנה דייקא התנא הקדוש רבי עקיבא גילה מאמר זה: כי הוא היה מן הד' שנכנסו לפרדס: ועליו נאמר נכנס בשלום ויצא בשלום |עי' חגיגה י"ד|: בשלום דייקא: היינו במדת השלום: כי על ידי שהיה בשלום ובאהבה עם כל הבריות: והיה נשרש בו יסוד האמונה הקדושה: עד שידע היטיב שכל מה שקורה בעולם: אפילו על ידי האדם בעל בחירה: הכל בהשגחה עליונה: על ידי זה היה יכול לטייל בכל העולמות העליונים והשגות הגבוהות: ולא ניזק בהם כלל: כי כשאדם חזק בתוקף האמונה הקדושה: ומוצא את אלקותו יתברך בתוך כל פרט ופרט: בין ברוחניות ובין בגשמיות: בין בביתו עם אשתו: ובין בחבירו על הרחוב: על ידי זה יכול לטייל בכל ההשגות העליונות ואין מי שיעכב על ידו: מה שאין כן כשאינו חזק בכל זה: יכול להזיק לו מאד: וכמו שמצינו אצל הג' אחרים שלא יצאו נקי מטיולם בפרדס: כי אלישע בן אבויה קיצץ בנטיעות רחמנא ליצלן: כי כשראה דברים שלא היה יכול להבין אותם: כגון אחד שציית לאביו וקיים מצות שילוח הקן ונפל ומת: תיכף ומיד נחלש דעתו ונתפקר לגמרי רחמנא ליצלן: כי לא היה לו בקיאות הנ"ל בדרכי האמונה הקדושה: לידע שכל פרט ופרט מושגח בהשגחה עליונה: ולכן נכנסו כל מיני שאלות וספיקות בלבו: עד שיצא מן הדת לגמרי רחמנא ליצלן: וכן עם בן עזאי ובן זומא: שזה הציץ ונפגע וזה הציץ ומת: כי לא היה להם בקיאות הנ"ל למצוא אלקותו יתברך גם בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו: כי בן עזאי לא רצה להתחתן: פן אשתו ימנע אותו מעבודת השם יתברך |עי' יבמות ס"ג|: ובן זומא לא היה יכול לצמצם ולהוריד עצמו אל בני אדם: וכששאל רבי יהושע בשלומו פעם ושתים לא השיבו וכו' |עי' בראשית רבה פרשה ב' סי' ו'|: ורק רבי עקיבא היה לו מדת השלום בשלימות: והיה יכול להוריד עצמו אל כל הבריות ולקרב אותם אל השם יתברך: כי היה לו בקיאות הנ"ל בדרכי

האמונה הקדושה: בבחינת ואהבת לרעך כמוך: ובין ריעיך ובין רעך ידע שהכל רק ממנו יתברך לבד: ואם כן מה שייך לשנוא את חבירו: הלא הוא רק שליח מאת השם יתברך: ועליו לקבל כל הבא עליו באהבה: וזהו נכנס בשלום ויצא בשלום: היינו שתמיד היה אוחז במדת השלום: ועל ידי זה היה יכול לטייל בפרדם העליון ולהגיע לכל ההשגות העליונות בלי מעכב ומפריע כלל.

נמצא שעיקר עבודת האדם להמשיך על עצמו אור האמונה הקדושה בשלימות: עד שימצא אלקותו יתברך בכל מה שעובר עליו: הן מצד עצמו והן מצד חבירו: ואז יקיים מצות ואהבת לרעך כמוך בשלימות: כי יאהב את כל בר ישראל כנפשו: וגם יקבל כל הרעות הבאות עליו באהבה: כי יידע שבתוך כולם גנוזה אהבתו יתברך: והכל רק לטובתו הנצחית: ואז יחיה חיים טובים ונעימים באמת.

וקישר מוהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לענינא דיומא: ענינא דימי העומר: בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה בימים אלו מתו תלמידי רבי עקיבא על שלא נהגו כבוד זה בזה: ועיקר הפגם שלהם היה במה שלא קיבלו לימודי רבם הנ"ל בשלימות: שהוא הלימוד של ואהבת לרעך כמוך: כי היו צריכין לוותר זה לזה ולמחול על כבודם: ולדעת שכל מה שמגיע להם על ידי חביריהם זהו גם כן ברצונו ובהשגחתו יתברך: אבל על ידי שלא היה להם בקיאות הזה: והקפידו אחד על חבירו: מתו כולם בין פסח לעצרת: ולא זכו להגיע לחג השבועות שהוא זמן קבלת התורה: כי מצות ואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה: בתורה דייקא: כי על ידה האדם זוכה להגיע להארת האמונה הקדושה שהיא כלל כל התורה כולה וכנ"ל: אבל על ידי שפגמו בזה ולא נהגו כבוד זה בזה: לא זכו לקבל את התורה בחג השבועות ונסתלקו מן העולם: ועיקר התיקון שלהם היה על ידי רבי שמעון בר יוחאי: שהמשיך לימודי רבו רבי עקיבא בעולם: ואמר |זוהר הקדוש נשא קכ"ח.| אנן בחביבותא תליא: היינו שכל ההשגות שלנו בסתרי התורה הקדושה תלויים באהבה ושלום שהוא מצות ואהבת לרעך כמוך הנ"ל: כי כל מה שהאדם מכניס את עצמו באור האמונה הקדושה: ויודע שאין שום תנועה קלה בעולם שלא יהיה בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית: אפילו אלו המגיעים לו על ידי בעל בחירה: על יד זה נפתח לפניו כל ההשגות העליונות וזוכה לטייל בהם כמטייל בגן נהדר: והשם יתברך יזכינו להגיע אל אור האמונה הקדושה באמת: ולקנות בעצמינו מדת אהבת ישראל בשלימות: עדי נזכה להיות דבוקים וקשורים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

מוצאי שבת קודש פרשת בהר בחוקותי כ"א אייר ה'תנש"א

בסעודת מלוה מלכה: סעודת דוד מלכא משיחא: שהיה גם יום ההולדת של מוהרא"ש נ"י: דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"א המדבר מהמחלוקת שיש על האדם עיי"ש.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: המחלוקת מגיבה ומרים את האדם: כי האדם עץ השדה |דברים כ'|: והנה העץ המונח על הארץ אי אפשר לו להגביה את עצמו: כי אם על ידי שבאין עליו מים שוטפין: אזי המים מרימין ונושאין את העץ: והמחלוקת נקרא מים: כמו שכתוב |תהלים פ"ח| סבוני כמים כל היום הקיפו עלי יחד: עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה המחלוקת שיש על האדם הוא בוודאי סכנה גדולה מאד: כי אם אין לאדם התחזקות אמיתי אזי יכולין להפילו מכל מדריגותיו על ידי שחולקים עליו |עי' לקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"א|: אבל כשיש לאדם התחזקות אמיתי: ובורח מכל המחלוקת רק אליו יתברך: אזי דייקא על ידי המחלוקת מרים ונושא את עצמו: כי כל מה שחולקים עליו הוא בורח יותר אליו יתברך: ומסתיר עצמו תחת צל כנפיו יתברך: נמצא שדייקא המחלוקת מרים ומגביה אותו.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שזאת צריכין לדעת: שכל מה שנפשו של אדם מסוגלת יותר להגיע למעלות רמות וגבוהות בעבודת השם יתברך: כן יש עליו מחלוקת ורדיפות יותר: כי עיקר התכלית שלהם הוא להגביה ולהרים אותו כנ"ל: ולכן צריכין התחזקות עצום לא ליפול בדעת משום מחלוקת שחולקים על האדם: רק לברוח בכל פעם יותר ויותר אל השם יתברך: ואזי יזכה לראות איך שיפלו כל שונאיו לפניו: ויזכה להגיע אל מה שצריך להגיע בזה העולם: אשרי לו.
והנה הפסוק הנ"ל: סבוני כמים כל היום הקיפו עלי יחד וכו': אמר דוד המלך עליו השלום: כי באמת לא מצינו עוד צדיק שסבל כל כך הרבה רדיפות ומחלוקת כל ימי חייו מנערותו עד זקנותו: כמו דוד המלך עליו השלום: כי אף על פי שהיו על האבות הקדושים: ועל משה רבינו עליו השלום: וכן על שאר כל הצדיקים הרבה רדיפות ומחלוקת: אבל תמיד היה בזה ענין של קנאה ושנאה מבני אדם שהתקנאו בהם וכו': אבל מחלקות ורדיפות של שונאי חנם: שישנאו אותו על שום דבר כלל: זה היה ביחוד אצל דוד המלך עליו השלום: וכמו שאמר |תהלים ס"ט| רבו משערות ראשי שונאי חנם: וכן |שם ל"ה| כי חנם טמנו לי שחת: וכן |שם| חנם חפרו לנפשי: |שם ק"ט| וילחמוני חנם: |שם קי"ט| שרים רדפוני חנם וכו': וזהו מפני עוצם מעלת דוד המלך עליו השלום שממנו יצא משיח צדקינו: שיבא

לתקן את כל העולם כולו: ולכן היה צריך להיות עליו כל כך הרבה מחלוקת ורדיפות חנם: כי כל זה היה בכדי להרים ולהגביה אותו: ולהכין כלים וצמצומים לקראת ביאת משיח צדיקנו.

וכן הוא אצל כל הצדיקים שבכל הדורות: שהשם יתברך מקים עליהם כל מיני רודפים ושונאים חנם בכדי להרים ולהגביה אותם: והם צריכין התחזקות עצומה לא ליפול בדעתם מפני שום דבר שבעולם: ומובא מהאריז"ל שכל צדיק שעוסק בקירוב נפשות להשם יתברך: ובפרט אלו שעוסקים להביא את העולם לתיקון הברית: יש בהם בחינת משיח בן יוסף: כי מקודם התגלות משיח בן דוד יתגלה משיח בן יוסף: שהם בחינת הצדיקים האמיתיים המופלגים במעלה מאד מאד: שמקרבים נשמות ישראל לאביהם שבשמים: וכנגד צדיקים אלו שיש בהם הארתו של משיח: קמים כל מיני בעלי מחלוקת ומחרחרי ריב: ורודפים אותם בכל מיני רדיפות: ועיקר התכלית הוא להרים ולהגביה אותם בכדי שיתגלה הארתם העצומה בעולם: ויקרבו את הגאולה השלימה באמת.

והנה מובא: שמי שנולד בחודש אייר יש עליו מחלוקת ושונאים ביותר: כי מזל אייר הוא שור: שזהו בחינת יוסף הצדיק: שעליו נאמר |דברים ל"ג| בכור שורו הדר לו וכו': ויוסף הצדיק סבל ממחלוקת עצומה מאחיו שהיו צדיקים גדולים מאד: ואף על פי כן לא ירדו לסוף דעתו וחלקו עליו: וכן כל כי מי שרוצה להתגבר בכוחו של יוסף הצדיק ולגלות ענין של תיקון הברית בעולם: בוודאי יקום עליו הרבה רודפים ושונאים ולא יניח אותו לשקוט כלל: אבל צריכין לדעת שכל תכלית המחלוקת הוא רק להרים ולהגביה אותו: וגם לגרש ממשכנות דקדושה כל אלו שאינם ראויין להתקרב |עי' לקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה' וסי' רכ"ח|: ולכן אסור לאדם ליפול בדעתו מכל מה שחולקים עליו: רק עליו לדעת שיש בכוחו לפעול הרבה גדולות בעולם: ויבקש ממנו יתברך עזר וסיוע שיזכה להגיע אל כל מה שצריך להגיע: ואז בוודאי יצליח דרכו מאד: ויפלו כל שונאיו לפניו לגמרי.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל: לענינא דיומא: ענינא דספירת העומר: בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה בכ"א אייר: סופרים ל"ו יום לעומר: שהוא בספירת "חסד שביסוד": ואיתא מהאריז"ל לכוון במיוחד בתיבת "יחיד" בתפילת אנא בכח: ובתיבת "כולם" במזמור למנצח: ויש לומר הקשר בכל זה: כי הנה מי שפוגם בברית חס ושלום הוא נעשה איש רע וכעסן מאד: בבחינת מה שכתוב |בראשית ל"ח| ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה': היינו שנעשה איש רע |שקורין בייז| וכעסן תמיד |עי' שיחות הר"ן סי' רמ"ט|: ואיש כזה אין לו

השגה לעזור את השני: אדרבה: תמיד יוצא בריב ומחלוקת נגד אחרים: ובפרט אלו עזי פנים שחולקים על הצדיקים: הם פגומים בברית מאד רחמנא ליצלן: בבחינת |תהלים נ"ה| שלח ידיו בשלומיו חלל בריתו: אבל מי שאוחז בתיקון הברית: וכן רוצה לזכות את כל העולם כולו עם תיקון הברית: הוא איש חסד באמת: ורוצה תמיד לראות רק בטובת חבירו: וזהו בחינת ספירת "חסד שביסוד": היינו אלו שרוצים להשפיע טוב וחסד במדת היסוד: ולקרב כל הבריות להשם יתברך: ולזכות אותם עם תיקון הברית: ולכן שפיר מקושר תיבות "יחיד כולם" לספירת "חסד שביסוד": כי זהו מדת הבעל חסד האמיתי: שרוצה לראות טוב אצל כולם ביחד: ואצלו חשוב מאד כל אחד ואחד מישראל: ואף פעם אינו כועס עליהם כלל.

אבל הס"מ יודע שיש כוחות עצומות בצדיקים כאלו לקרב את הגאולה ממש: ולכן מקים עליהם כל מיני בעלי מחלוקת ומחרחרי ריב: והם מנסים להפיל אותם: וכשהצדיק יודע שכל תכלית המחלקות הוא רק לקרב אותו להשם יתברך: ולגלות את למודיו בעולם ביותר: אינו מתפעל ממנו כלל: רק ממשיך בעבודתו בקודש:

ומוציא מן הכח אל הפועל כל מה שרוצה: וזהו מה שאמר דוד המלך עליו השלום במזמור נ"ב |שנה זו הוא שנת הנ"ב של מוהרא"ש נ"י: יאריך ה' ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים| בשעה שסבל מרדיפתו של דואג האדומי: מה תתהלל ברעה הגבור: חסד אל כל היום: ולכאורה מהו הקשר בין תחילת הפסוק לסופו: אבל הרשעים מתפארים ומתהללים עצמם בעוצם גבורת הרע שלהם: כי לא די שהם אנשים רעים בעצמם: ופגומים מאד: אלא גם גבורים ברעתם: ורוצים להתגבר ברעתם על נשמות ישראל: ולרדוף את הצדיקים ולקלקל את דרכם בקודש שרוצים לגלות בעולם: אבל על זה השיב דוד מלך עליו השלום: חסד אל כל היום: היינו שלא תועיל כלל כל הרדיפות שלכם: כי דייקא בתוך הרדיפות יש חסד אל כל היום: ודייקא הם יעזרו ויסייעו שיתרחב גבולי הקדושה בכל העולם כולו: כי מי שרוצה לעשות חסד עם כל הבריות: ובפרט במדת היסוד: הוא מקבל סייעתא דשמיא מיוחדת לעמוד חזק כנגד כל הרודפים אותו: ובודאי יזכה לפעול בעולם כל מה שצריך: והשם יתברך יזכינו לראות בהרמת קרן הצדיקים בעולם: ונזכה לשמוע בקרוב בקול שופרו של משיח: שיבוא ויגאלינו גאולת עולם במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת במדבר ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ד, המדבר מעבודת התפילה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, שעיקר התחברות ודביקות להשם יתברך הוא על-ידי התפלה, כי התפלה הוא שער, שדרך שם נכנסין להשם יתברך, ומשם אשתמודעין ליה, כי תפלה היא מלכות, כמו שכתוב |תהלים ק"ט| "ואני תפלה"; ותפלה-לשון התחברות, כמו שכתוב |בראשית ל|: "נפתולי אלקים נפתלתי", תרגומו: 'לשון התחברות', ובשביל זה על-פי-רוב כשאדם מתפלל נופלים לו מחשבות של גדלות, כי התפלה, הינו בחינת מלכות, בחינת אני, היא בגלות בתוך מלכות הרשעה, כמו שכתוב |יחזקאל א|: "ואני בתוך הגולה", וכשהיא רוצה לצאת, אזי מתאחזת בה מלכות הרשעה היינו גדלות, שגדלות היא ממלכות הרשעה, שרוצה להתגדל ולמלך, וזה שמתפללים בכח, בזה נותן כח בתפלה להתחזק כנגד מלכות הרשעה לצאת מגלותא |תהלים ס"ח|: "תנו עז לאלקים על ישראל גאותו" כד הגאוה, היינו מלכות הרשעה, גוברת על ישראל, התיקון לזה -שמתפללו בכח, ותחזקו את אלקים, היינו בחינת אני, וזה |דברים ח|: וזכרת את ה' אלקיך, כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, פירוש, שעל-ידי הכח תתקן את אשת-חיל, בחינת מלכות, וזה פירוש: 'למקני נכסין' |היינו תרגום של לעשות חיל-למקני נכסין| פירוש, כי המלכות כד איהי בגלותא אזי אומרת: "אל תראוני שאני שחרחרת" |שיר-השירים א|, כי היא מלובשת בלבושין אוכמין, בלבושין דקליפין ומכסה בהם |משלי כ"ז|, כי היא קן דילה, וכד אדם מתפלל בכח ומוציא אותה מגלותא, מכסויין דילה, ונעשית קן להקדוש-ברוך-הוא, וזה פירוש: 'למקני'-לשון קן, נכסין-לשון כסויין, ועיקר כונתך יהיה, שתתקן השכינה כדי לזווג עם בעלה, למען הקים את בריתו-הקמת הברית רמז לזווג, כי מתחלה צריך אתערותא דלתתא, היינו תיקון השכינה, וכשהשכינה מתלבשת בלבושין נהירין: 'חוור סומק ירוק', בחינת אבות, והיא בחינת שבועה, בחינת שבעה |ע' זוהר וישב קפא| ונעשה כאילו עכשיו נשבע לאבות, וזה: אשר נשבע לאבותיך כיום הזה-כיום הזה דיקא, נמצא על-ידי תפלה בכח נתחדש השבועה לאבות, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ברור, שעיקר הדביקות וההתקרבות של האדם אל השם יתברך הוא על ידי התפילה, כי אי אפשר לאדם לנתק את עצמו מתוקף גשמיותו וחומריות אלא על ידי התפילה, שישפוך את כל לבו בתמימות ופשיטות גמור לפני השם יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, וכל מה שאדם מרבה בעבודה קדושה זאת, כך זוכה לדבק את עצמו בו יתברך, עד שזוכה ליכנס בהיכלא דמלכא ולדבק את עצמו בו יתברך באמת, אבל צריכין על זה עקשנות

עצומה, כי בוודאי בתחילה לא רואים שום דבר, ונדמה לאדם כאילו לא שומעים אותו כלל, וכאילו לא צריכין אותו מלמעלה, ונופל בו כל מיני מחשבות של ייאוש וחלישות הדעת, אבל אם יהיה עקשן גדול, ולא יסתכל על מחשבות אלו, רק ירבה בתפילה והתבודדות בקביעות עצום בכל יום ויום, אזי סוף כל סוף יזכה לראות בישועת ה', איך הקדוש ברוך הוא יקרב אותו לעבודתו באמת, ויזכה ליכנס בהיכלא דמלכא ולהתענג על נועם זיו השכינה.

והנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד נורא ונפלא מאד, שהוא סוד התפילה, כי כשאדם נכנס בתוך התפילה, הוא זוכה להתגלות המלכות, היינו ליכנס בתוך מלכותו יתברך, עד שזוכה להרגיש איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ורק מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא מנהיג את כל הבריאה כולה, ואין עוד מלבדו כלל, כי התפילה היא בחינת מלכות, בבחינת |תהלים ק"ט| ואני תפילה, אני הוא המלכות, כי כל ה""אני" של האדם הוא גילוי שכינתו יתברך, וכמבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב| שמה שנקרא אצל האדם "אני" הוא רק עצם נשמתו שהוא חלק אלוק ממעל ממש, כי מהו האדם לגמרי? הלא הוא חתיכת עפר, קרוץ מחומר, שניתן בו נשמה קדושה, חלק אלוק ממעל, מרום גבהי מרומים, ועיקר החיות שבתוכו הוא רק מהנשמה, היינו מהאלקות שיש בתוכו, כי בלי זה לא היה לו שום חיות כלל, נמצא שבשעה שאדם מדבר מ"אני", הוא מדבר מהאלקות שמחיה ומהווה ומקיים אותו, רק כל זמן שאדם הוא בקטנות המוחין, אזי ה"אני" הזאת הוא בגלות אצלו, בבחינת |יחזקאל א'| ואני בתוך הגולה, כי כל זמן שלא זכה להרגיש אמתת מציאותו יתברך החופף עליו תמיד, הוא בתוך גלות עמוק מאד, ונדמה לו כאילו יש לו איזה בחינה של "אני" בלתי אמתת מציאותו יתברך, אבל באמת זה רק דמיון בעלמא, שבא מחמת גלותו בין התאוות והמדות רעות, וזה מה שמכניס בו מחשבות של ישות וגיאות, כאילו יש לו איזה ישות ומציאות בזה העולם, וכאילו מגיע לו כבוד וגדולה, ואזי הוא תחת מלכות הרשעה, אבל מיד שאדם מוסר נפשו בתפלתו, ומתפלל בכח גדול, ומבטל ישותו בתפילתו, אזי התפילה מחבר ומדבק אותו בו יתברך, ולאט לאט ה"אני" שלו מתבטל לגמרי, ונהפך ל"אין" סוף, כי תפילה הוא מלשון התחברות ודביקות, בבחינת |בראשית ל'| נפתולי אלקים נפתלתי, ותרגומו לשון התחברות, כי התפילה מחבר ומדבק את האדם בו יתברך, עד שמתחיל להרגיש אלקותו יתברך החופף עליו תמיד, ואזי יוצא מהגלות שלו ומתחיל לראות אלקותו יתברך המאיר בכל הארץ.

והנה כל מה שאדם זוכה לעסוק בתפילה, כן נטהר מחשבתו ולבו מכל מיני מחשבות

של ישות וגיאות, כי בכל תיבה של התפילה, נכנס בו אמתת מציאותו יתברך, וממילא נדחה הישות והגיאות שלו, כי כשהקדוש ברוך הוא נמצא כאן, הלא "אני" אין כאן כלל, רק כל ה"אני" שלי הוא "אין", שהוא אור האין סוף ברוך הוא, ומה שייך להיות לי מחשבה של ישות וגיאות, וזהו עיקר שלימות התפילה, שהאדם לא ירגיש עצמו כלל בשעת התפילה, רק ידמה שהוא עומד בהיכל המלך ואין נמצא שם אלא המלך לבד [ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ה], ופעם אמר רביז"ל שאדם יכול לבא לדביקות כזו בתוך תפילתו עד שיכול לומר יהי רצון מלפניי היינו שיזכה לביטול ודביקות כזאת בתוך תפילתו עד שירגיש שאין הוא מתפלל כלל, רק כביכול הקדוש ברוך הוא מתפלל בתוכו, כי הלא הוא בעצמו אינו כלום, רק נכלל לגמרי באין סוף, ומיד שאדם זוכה לביטול כזה, בודאי אינו חושב מאחרים כלל, ואינו דואג אולי יקחו ממנו איזה כבוד וגדולה, כי אין לו מחשבות מאחרים כלל, ואינו רואה לפני עיניו אלא אמתת מציאותו יתברך לבד, ולכן עיקר עבודת האדם הוא למסור נפשו על עבודת התפילה, ולהתפלל תמיד בכח גדול, ולהרבות מאד בשיחה בינו לבין קונו, לפרש כל שיחתו לפניו יתברך בתמימות ופשיטות גמור, בלשון שהוא רגיל לדבר בו, שזהו הנקרא "התבודדות", כי תפילה זאת מחבר ומדבק האדם בו יתברך מאד, עד שיוציא אותו מהגלות העמוק שהוא נמצא בו, ויאיר עליו מלך הכבוד באור נערב ונפלא מאד, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בסוף פרשת השבוע [במדבר ד'] אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלוים, וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו, בגשתם את קדש הקדשים, אהרן ובניו יבואו ושמו אותם איש איש על עבדתו ואל משאו, ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו, ולכאורה צריכין להבין למה על שבט הקהתי שהם נושאי הארון, קדש הקדשים, מוזהרים ביותר אל תכריתו וגו', ולמה גם צריכין להזהיר אותם ולא יבואו לראות כבלע את הקודש וגו', יותר משאר כל הלוים? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה הארון שהוא קדש הקדשים הוא בחינת קדושת המחשבה, שהוא קודש קדשים, ועל ידה עיקר הדביקות וההתחברות אל השם יתברך, כי המח מחשבה הוא משכן הנשמה, ושם הוא עיקר התגלות השכינה, והנה אלו שרוצים לגשת אל הקודש פנימה, ולשאת עמם את קדושת המחשבה, בוודאי צריכין ליזהר מאד מכל מיני מחשבות של ישות וגיאות, כי על ידי הטיה קטנה מן הדביקות, ועל ידי מחשבה אחת של ישות וגיאות, יכולים לאבד את הכל חס

ושלום, שזהו בחינת מיתה ונפילה רחמנא ליצלן, בבחינת |בראשית ל"ו| וימלוך וגו' וימת וגו', שמיד שיש איזה מלוכה וממשלה בלעדי מלכותו יתברך, יש מיתה ונפילה, ונתבטל לגמרי, ולכן דייקא אלו הצדיקים שרוצים לשאת את הארון, שהוא קדושת המחשבה, קודש הקדשים, צריכין להזהירם, אל תכריתו וגו' וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו, זאת הוא האמונה הקדושה, הקמת מלכות דקדושה, וכמובא בתיקונים |תיקון ו'| על הפסוק |ויקרא ט"ז| בזאת יבא אהרן אל הקודש, וכן |דברים ל"ג| וזאת הברכה וגו', וכן |תהלים כ"ז| בזאת אני בוטח וגו', כי עיקר ההתחברות והדביקות אל השם יתברך הוא על ידי התפילה שהוא התגלות המלכות דקדושה, בבחינת ואני תפילה כנ"ל, וזהו בגשתם את קדש הקדשים אהרן ובניו יבואו ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו, היינו שהצדיקים שהם מגלים עבודת התפילה בעולם, הם ילמדו את נשמות ישראל איך יזכו למצוא את הנקודה שלהם, ולא יבלבלו עצמם עם מחשבות של אחרים כלל, כי כל מחשבה מאחרים הוא רק מישות וגיאות, כי מיד שאדם דבוק בו יתברך לא איכפת לו מאחרים כלל, וזהו איש איש על עבודתו ואל משאו, היינו שכל אחד ימצא את הנקודה המיוחד לו, ולא יבואו לראות כבלע את הקדוש ומתו, היינו שלא יכנס בהם מחשבות של ישות וגיאות, כאילו רוצים לבלוע את כל הקדושה לעצמם, וכאילו יש להם מציאות בפני עצמם, שזה יגרום להם מיתה ונפילה חס ושלום, רק יהיו כל כך דביקים באורו יתברך, בקודש הקדשים, עד שלא ירגישו את עצמם כלל, רק ירגישו אמתת מציאותו יתברך לבד, ועל ידי זה לא יהיו נכרתים משורשם העליון רק יחיו חיים נצחיים לעולם ועד, והשם יתברך יזכינו להגיע אל עבודת התפילה וקדושת המחשבה באמת, ונזכה להיות דביקים וקשורים בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת במדבר ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף קצ"ח עיין שם. והעני הנ"ל עם זוגתו היה רגיל גם מקודם להשגיח עליהם ולתת להם מסת-ידו, ועכשיו, אחר החלום, נתן עליהם השגחה יותר מקדם, אך בכל עת שהיו באים לביתו, העני או אשתו, היו משתנים פניו, ונבהל מפניהם מחמת החלום שזכר, והם העני עם אשתו, היו רגילים לפרקים אצלו, והיו אצלו נכנסים ויוצאים, פעם אחת באתה אצלו אשת העני הנ"ל, ונתן לה מה שנתן ונשתנה צורתו ונבהל ונשתומם מאד שאלה אותו העניה הנ"ל: אבקש מחילה מכבודכם, תגידו לי מה זאת,

שבכל עת אשר אנו באים אצלכם, משתנים פניכם מאד? ספר לה כל אותו הענין, שחלם לו כנ"ל, ומאותו היום לבו נוקפו מאד וכו' כנ"ל, השיבה לו: האם היה החלום באותו הלילה פלונית שאמרה לו? השיב לה: הן, ומה בזה? השיבה לו: באותו הלילה חלם לי גם-כן שאני עשירה גדולה, ובאו אנשים לתוך ביתי ועשו פאקין פאקין |חבילות חבילות| ושאלתים: להיכן אתם נושאים? השיבו: אל אותו העני, הינו להבערגיר הנ"ל, שקראוהו עכשיו עני, על כן מה אתה משגיח על חלום, הלא אף אני בחלומי? והוא נבהל ונשתומם עכשיו יותר ויותר, על ששמע עוד את חלומה, שהדבר נראה, שישאו עשירותו ורכושו אצל העני, ודלות של העני ישאו אצלו, ונבהל מאד מאד.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והעני הנ"ל עם זוגתו היה רגיל גם מקודם להשגיח עליהם ולתת להם מסת-ידו, ועכשו, אחר החלום, נתן עליהם השגחה יותר מקדם, אך בכל עת שהיו באים לביתו, העני או אשתו, היו משתנים פניו, ונבהל מפניהם מחמת החלום שזכר והם העני עם אשתו, היו רגילים לפרקים אצלו, והיו אצלו נכנסים ויוצאים, כי החלום שחלם לו שלוקחין ממנו כל הונו ורכושו, בוודאי לא היה צריך להפחיד אותו כלל, כי מי שהוא עשיר בקדושה, היינו שהוא עשיר בדעתו, ודבוק בו יתברך באמת, אינו מפחד כלל שיקחו ממנו עשירותו, כי מה יכולים לקחת ממנו, הלא הוא מוכן לחלק ולהשפיע מחכמתו ודעתו לכולם, ולא יחסר ממנו שום דבר כלל, בבחינת מה שנאמר אצל משה ויהושע, |במדבר כ"ז| ונתתה מהודך עליו, כמדליק נר מנר ואין הראשון חסר כלום |במדבר רבה פרשה כ"א סי' ט"ו|, אבל כל זמן שעדיין לא הגיע אדם לשלימות הדעת, ועדיין נאחז בו מוחין דקטנות, הוא מפחד אולי יחסר ממנו על ידי שישפיע לאחרים, ולכן היה הבערגיר עדיין מפחד קצת, אבל היה מתגבר על טבעו, והיה משגיח עליהם ביותר, ונותן להם כמיסת ידו, כי בוודאי הבין מרחוק שאין לו לפחד מזה כלל.

פעם אחת באתה אצלו אשת העני הנ"ל, ונתן לה מה שנתן ונשתנה צורתו ונבהל ונשתומם מאד שאלה אותו העניה הנ"ל: אבקש מחילה מכבודכם תגידו לי מה זאת, שבכל עת אשר אנו באים אצלכם, משתנים פניכם מאד? ספר לה כל אותו הענין, שחלם לו כנ"ל, ומאותו היום לבו נוקפו מאד וכו' כנ"ל, השיבה לו: האם היה החלום באותו הלילה פלונית שאמרה לו? השיב לה: הן, ומה בזה? השיבה לו: באותו הלילה חלם לי גם-כן שאני עשירה גדולה, ובאו אנשים לתוך ביתי ועשו פאקין פאקין |חבילות חבילות| ושאלתים: להיכן אתם נושאים? השיבו: אל אותו

העני, הינו להבערגיר הנ"ל, שקראוהו עכשיו עני, על כן מה אתה משגיח על חלום, הלא אף אני בחלומי? והוא נבהל ונשתומם עכשיו יותר ויותר, על ששמע עוד את חלומה, שהדבר נראה, שישאו עשירותו ורכושו אצל העני, ודלות של העני ישאו אצלו, ונבהל מאד מאד, כי בודאי לפי האמת לאמיתו לא היה לו לפחד כלל מהחלום, כי מי שהוא עשיר ברוחניות ודבוק בו יתברך באמת, יודע היטיב שאי אפשר לקחת זה ממנו כלל, ואדרבה כל מה שירבה לדבר וללמוד עם אחרים, כן יתוסף בו חכמה ושכל, בבחינת |תענית ז.| ומתלמידי יותר מכולן, אבל לפעמים אין האדם בגדלות המוחין, ונדמה לו שיחסר לו על ידי שילמוד עם לאחרים, אבל מראים לו מן השמים שהכל הבל, ומה שילמוד עם אחרים הכל יוחזר אליו, וכמו שחלמה אשת העני כאן, שהיא היתה עשירה, ונשאו העשירות שלה חזרה אל הבערגיר, כי בוודאי כל מה שלומד עם אחרים, סוף כל סוף חוזר אליו, וניתוסף לו על ידי זה חכמה בינה ודעת, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין ק"ה:| בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו, כי מה שייך לקנאות בבן או בתלמיד, בודאי כל אבא וכל רבי רוצה לראות בנו ותלמידו גדול פי אלף יותר ממנו, וההצלחה של הבן והתלמיד זהו ההצלחה שלו, כי הלא ממנו נמשך כל הצלחתו, ואשרי הבן והתלמיד שמכיר באמת מאיפוא קיבל החכמה והדעת שלו, ונזהר מאד בכבוד אביו ובכבוד רבו, כי זהו סימן שקיבל מהם בתכלית השלימות, כי תלמיד הגון צריך למסור נפשו לגלות ולפרסם לימודו רבו לכל העולם, ולא יהיה איכפת לו מכבוד עצמו כלל, וכשתלמיד מתנהג בצורה כזו, בוודאי זהו עיקר הנחת רוח והתענוג של הרב, והוא מתפאר מאד עם תלמיד כזו, אפילו אם יהיה גדול פי אלף פעמים יותר ממנו, מה שאין כן אם יש לו תלמיד שמקדיח תבשילו ברבים, ומחלל שם רבו חס ושלום, בוודאי אין בזיון ובושה גדולה מזו, ולכן כשחלם לשניהם, הן להעשיר והן להעני, שישאו חבילות חבילות מאחד להשני, אין סימן יותר טוב מזה, כי זה מראה שהעשיר בדעת משפיע כראוי להעני, וגם העני מקבל כראוי וכהגון מהעשיר, וסוף כל סוף יוחזר שפע והדעת אל העשיר בעצמו, ולא יחסר לו שום דבר כלל, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים, ונזכה לקבל מהם חכמתם הקדושה, ולגלות לימודם הטוב לכל העולם כולו, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת במדבר ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ו, המדבר

מאמונה ומעבודות קשות, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, שעל-ידי שהעולם הם מקטני אמנה, על-כן הם צריכים לתענית, דהינו עבודות קשות כי בודאי ידוע, שאפשר לעבוד השם יתברך בכל דבר, כי 'אין הקדוש-ברוך-הוא בא בטרוניא עם בריותיו' |עבודה-זרה גן|, אך מה שצריכין לפעמים לעבודות קשות, הוא בבחינת מה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |סנהדרין עד:|: 'בשעת שמד אפילו אערקתא דמסאני יהרג ואל יעבר', נמצא שאף שבאמת אין ראוי שיהרג על זה, אך מחמת שהוא שעת שמד, והם מתגברים ורוצים דייקא להעבירו על דת ולהביאו לכפירות, חס ושלום, על-כן הוא מוכרח למסר נפשו אפילו על דבר קל והעבודה-זרה והכפירות הם בבחינת |תהלים קל"ה|: "אף אין יש רוח בהם"- שאין בהם שום רוח כלל והקטני-אמנה הם בבחינת "מקצר- רוח", שהוא כמו ממצע, דהינו שאין להם אמונה שלמה, שהיא בחינת מאריך רוחו, כמובא במקום אחר |בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קנה|, ואף-על-פי-כן אינם כופרים לגמרי, שאין להם שום רוח כלל, רק הם כמו ממצע, ורוחם קצרה בחינת מקצר-רוח וזהו |שמות ו|: "מקצר-רוח ומעבדה קשה"-שמחמת שהם בבחינת "קצר-רוח", מחמת שהם קטני אמנה כנ"ל, על-ידי-זה צריכין לעבודות קשות ולתעניתים כנ"ל כמו שבשעת השמד שהיא קלקול אמונה לגמרי, צריכין אפילו למסר נפשם ממש אפילו על דבר קל, כמו-כן כשיש קטנות ופגם באמונה, צריכין לעשות עבודות קשות כנ"ל ויש כמה בחינות בקטני אמונה כי יש אפילו צדיקים שהם קטני אמנה, כמו שדרשו רבותינו, זכרונם לברכה |סוטה מח:| על פסוק: "כי מי בז ליום קטנות"-'מי גרם לצדיקים' וכו', עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה העיקר בזה העולם הוא אמונה, שיזכה אדם לאמונה ברורה ומזוככת בו יתברך, עד שיכיר בידיעה ברורה שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וזה היה כל תכלית יציאת מצרים ושל קבלת התורה, שהם הימים שאנחנו עומדים בהם עכשיו, היינו שיזכו כל הבריות להכיר את כבודו יתברך, ויאמינו בו באמונה ברורה ומזוככת, כי זהו העיקר והיסוד של כל התורה והמצוות, וכמו שכתוב |תהלים קי"ט| כל מצוותיך אמונה, כי בשעה שאדם מקיים אחת ממצוותיו יתברך, הרי הוא מדבק את עצמו באמונה עילאה, כי למה מקיים עכשיו את המצוה הזאת? כגון למשל, למה בימי פסח הוא אוכל מצה ולא חמץ? שהרי הקדוש ברוך הוא צונו על זאת, נמצא שבאותו רגע שמקיים את מצוותיו יתברך הוא נכנס בתוך האמונה הקדושה, וכל מה שמקיים יותר מצוות, ומכניס כל

מוח מחשבתו בתוך המצוה, ומקיים אותם בשמחה, כן נקבע בתוכו אמונתו יתברך, ונזדכך אצלו האמונה עד שרואה אותו בעיניו ממש, וכמו שאמר פעם מוהרנ"ת ז"ל, שאמונה הוא ראשי תיבות, נ'פתחה ה'שמים ו'אראה מ'ראות א'לקים |יחזקאל א'|, שזה נאמר אצל יחזקאל הנביא בשעה שנתגלה לפניו כל המרכבה עליונה, כי כפי שאדם מכניס עצמו בתוך האמונה הקדושה, כן נפתח לפניו כל שערי השמים, והוא רואה אלקותו יתברך במו עיניו ממש.

ולכן עיקר עבודת האדם לקיים את כל מצוות התורה בתמימות ופשיטות גמור, כמו שנמסרה לנו מחכמינו הקדושים מדור דור, היינו על ידי מה שכתוב בש"ס ובפוסקים, ונקבעה להלכה בשולחן ערוך, ואין מן הצורך להוסיף על זה שום דבר כלל, כי מצות התורה הם שיעורין דאורייתא, ששיער הקדוש ברוך הוא בחכמתו העליונה, שעל ידי שנקיים את המצוות האלו בתמימות ופשיטות, כן נזכה להשיג את האמונה הקדושה ולהתדבק בו באמת |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל'|, כגון למשל מצות תפילין, צוה לנו הקדוש ברוך הוא לעשות התפילין מעור בהמה טהורה, ולכתוב הפרשיות על קלף וכו', והנה בוודאי היה יכול אדם לומר, שיותר כבוד לו לעשות תפילין מכסף ומזהב וגם לכתוב הפרשיות על טס של זהב, וזה היה מצוה יפה ונהדרת לפניו יתברך, אבל זה טעות חמור מאד, כי הקדוש ברוך הוא כבר קבע לנו איך המצות צריכין ליראות, ואיך לקיים אותם בדיוק, ומיד שאדם משנה אפילו כי הוא זה מציווי השם יתברך, הרי לא קיים את המצוה כלל, כי כל המוסיף גורע, וחלק מהאמונה הוא להאמין שכך צוה לנו הקדוש ברוך הוא ואין לנו מה להוסיף על זה שום דבר כלל, וזה היה הפגם של הנחש הקדמוני שהוסיף על הציווי של השם יתברך, ואמר לאדם וחוה לא לנגוע בעץ הדעת טוב ורע, ועל ידי זה הכשיל אותם לגמרי, ולכן כל מה שאדם מכניס את עצמו בתוך האמונה הקדושה, כבר אינו צריך לסיגופים ועבודות קשות שלא נצטוינו בתורה, רק מחיה ומשמח את עצמו במצוות התורה בתמימות ופשיטות גמור, וחי חיים טובים באמת.

וזהו מה שרביז"ל אומר כאן, שעל ידי שהעולם מקטני אמנה על כן הם צריכים לעבודות קשות, כי אדם שאין לו אמונה ברורה בו יתברך, בוחר לעצמו כל מיני עבודות קשות וסיגופים שונים, וחושב שבזה הוא עובד את השם יתברך, ובאמת אינו עובד אלא את עצמו, כי לא נצטווינו על דברים אלו כלל, כגון למשל אלו שיכינו עצמם לתפילה בכל מיני הכנות, וישתו כמה כוסות קפה, ויעשנו סיגריות וכו', ואחר כך יתפללו בהתהלבות גדול אחר הצהריים, מי ביקש עבודות כאלו?

הלא אין להם שום מקור כלל, צריכין להתפלל בבוקר בכל ההקדם האפשרי, ואם צריכין לצאת לנקביו יוצאים, ואם לא, מתפללים כך ולא חושבים בענין זה יותר, וכבר אמר לנו רביז"ל שהוא שגעון גדול לבלבל את האדם מעבודת התפילה, וגם מזיק לבריאות הגוף |שיחות הר"ן סי' ל'|, ופעם אמר מוהרנ"ת ז"ל שמי שמתפלל בהתהלבות אחר זמן תפילה, נדמה למי שיש לו אתרוג נאה ומהודרת, אבל בחנוכה .., כי אין לנו אלא דברי חכמינו הקדושים בש"ס ובשולחן ערוך,

ואין אנחנו צריכין להתחכם על זה יותר, וטבע של בני אדם לחפש לעצמם עבודות קשות שאין להם שום מקוק, ולזלזל מאד בעבודות פשוטות שהם מצוות גמורות, כגון אכילת ג' סעודות בשבת, שכבר הקדים לנו רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סע' נ"ז| שאכילת שבת כולו קודש, כולו אלקות, והוא מצות עשה מדברי סופרים, ובזוהר הקדוש איתא שהשלש סעודות הם יסוד האמונה, ופעם אמר רביז"ל, כבר אומרים לכם "קינדערליך, עסט" |בנים, תאכלו|, וגם את זה לא יכולים לקיים, ויש כל מיני תירוצים ואמתלאות למה אינו יכול לאכול סעודה שלישית וכיוצא בו, וגם מביאים כל מיני ראויות והוכחות, ובינתיים מזלזל במצות עשה מדברי סופרים, וגם סעודות מלוה מלכה, הרי קבעו עליה סימן גמור בשולחן ערוך |אורח חיים סי' ש'|, וגם מזה מתחמקים בכל מיני תירוצים, שכבר שבע ואינו יכול לאכול יותר וכו', וכך מאבדים בידים מצוה פשוטה ועבודה שלימה, ובמקום זה מחפשים מצוות אחרות ועבודות קשות, שאין להם שום מקור כלל, ולכן עיקר עבודת האדם להחיות ולשמח את עצמו במצוות התורה כמו שהם, ולהרגיש שמחה עצומה בשעת קיום המצות, ואזי יזכה לכל הסגולות היקרות שיש בתוך כל מצוה ומצוה, כי בודאי חכמינו הקדושים הבטיחו לנו כל מיני הבטחות נוראות על ידי קיום המצות, וכמו שאמרו |מנחות מ"ג:| כל שיש לו תפילין בראשו ובזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו מובטח לו שלא יחטא, ואם כן איך רואים שיש בני אדם שמקיימין מצוות אלו, ואף על פי כן נכשלים בחטא? אבל עיקר סוד הענין הוא קיום המצוות בשמחה, שישמח ויחיה עצמו כל היום שיש לו מצוות אלו, ולא יהיו מצוות אנשים מלומדה, ואזי בודאי יהיה מובטח שלא יחטא, כי השמחה שישמח תמיד עם מצוותיו יתברך, זה ישמור אותו מכל רע.

וכן מה שמובא בשם האריז"ל, שמי שלא יאכל חמץ כל ימי פסח הקדושים, יהיה מובטח שלא יחטא כל השנה, ורואים כלל נשמות ישראל נזהרים מאד לא לאכול חמץ בפסח, ואף על פי לפעמים נכשלים במה שנכשלים, אבל אילו היו מחיים את עצמם כל השנה, שתהלה לאל לא אכלו חמץ כל ימי פסח הקדושים, בוודאי השמחה והחיות

הזה היה שומר אותם מכל רע, ולא היו יודעים טעם חטא כלל.
ובאמת מצות השבת בעצמה היא שמחה עצומה שאין לה קץ וסוף כלל, היינו עצם הענין שזוכים להיות שומרי שבת, כי כל המשמר שבת כהלכתה אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו |שבת קי"ח:|, כי קדושת שבת בעצמה, שזוכים לשבות ולנוח בה, זה מצוה גדולה ועצומה שאין לנו בה מושג כלל, ומספרים על הרה"ק מטשערין ז"ל שמאז שזכה לחבר ספר "יקרא דשבתא", שבה הוא מראה איך שכל תורה בליקוטי מוהר"ן מדבר מקדושת שבת, מאז כבר לא היה יכול לישון כל השבת, מרוב דביקות שהרגיש בה, ופעם אמר בדרך צחות, שהלא אנחנו "שומרי שבת" ושומר אסור לו לישון על משמרתו, ואם כן איך אפשר לי לישון בשבת ואם היה האדם שמח באמת בשבת קודש, היה גם שמח בכל ששת ימי המעשה, כי זהו עיקר העבודה להמשיך את שמחת השבת לששת ימי המעשה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ב'|, ואזי יש לאדם פרנסה בשפע גדול, כי ברכת הוי"ה היא תעשיר |משלי י'|, זה ברכת השבת |בראשית רבה פרשה י"א סי' א'|, וכל ברכאין דלעילא ודלתתא ביומא שביעא תליין |זוהר יתרו פ"ח.|, נמצא שעל ידי שבת יש לו שפע לכל השבוע, אבל אם האדם בעצבות ומרה שחורה בשבת, וכל שכן בששת ימי החול חס ושלום, איך יצפה שיהיה לו שפע גדול כל השבוע? הרי הוא מזלזל בעבודה פשוטה של שמחת השבת, ונדמה לו שצריך עבודות קשות וסיגופים שונים, ובינתיים השפע שלו נאבד מבין אצבעותיו, הרי עיקר עבודת האדם להחיות עצמו עם המצוות שהוא זוכה לעשות בכל יום, ולקיים אותם בתמימות ופשיטות גדול, היינו ללמוד הרבה ולהתפלל הרבה, וכמו שפעם התבטא רביז"ל, "אני מאד מקנא במי שיכול לומר הרבה בסידור גדול", כי עיקר היהדות הוא תמימות ופשיטות, ולא לחפש גדולות ונפלאות ממנו, ואזי בוודאי יצליח בכל ענייניו.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שדבר זה קצת קשה להסביר לבני אדם, כי אצל ההמון עם "עובד ה'" נקרא מי שעושה עבודות מוזרות בקולות ובצעקות, והוא משונה משאר בני אדם, אבל מי שמקיים את התורה והמצוות בתמימות ופשיטות גמור, אין לו שום חשיבות כלל, אבל זה כמו הסיפור של הבן מלך ובן שפחה שנחלפו שסיפר רביז"ל |סיפורי מעשיות מעשה י"א|, שאפילו אלו שידעו מי היה הבן מלך האמיתי ומי היה הבן שפחה, לא היו יכולים לדבר מזה בגלוי, רק "זיי האבין געשושקיט" |הם התלחשו זה לזה|, כי אם היו מדברים מזה בגלוי, היו מקבלים מכות, כי לרוב בני אדם קשה להסביר ענין זה, כי אוהבים לראות דבר משונה, ונדמה להם שזה נקרא "עבודת ה'", ובאמת היא טעות חמורה מאד, כי עיקר

היהדות הוא רק תמימות ופשיטות גמור, לעשות את רצונו יתברך כפי שכתוב בשולחן ערוך, ולא להוסיף או לגרוע כלל, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו, ותמיד שש ושמח בקיום מצוותיו יתברך בתמימות ופשיטות גמור, ואז עולמו יראה בחייו, ויחיה חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דחג השבועות בקשר נורא ונפלא מאד, כי בדבר זה באמת תלוי כל קבלת התורה, לקיים את התורה והמצוות בתמימות ופשוטות גמור כמו שהם כתובים בש"ס ובפוסקים, ולבלי להוסיף עליהם או לגרוע מהם כלל, וכמו שכתוב |דברים ד'| לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו וגו', ומיד שאדם מקבל את התורה בצורה כזאת, הרי חוזר ונתעורר אצלו הארת מתן תורה ממש, וכמו שמובא בכתבי האריז"ל, שבכל שנה חוזר ונתעורר כל ההארות של קבלת התורה אצל כל אחד ואחד מישראל, אבל הכל תלוי כפי המקבלים, מי שמכין את עצמו לקבל את התורה בתמימות ופשיטות גמור כמו שהיא כתובה, בלי להוסיף עליה סברות וחומרות מדעת עצמו, אזי יחיה עצמו מאד עם מתן תורתינו, וירגיש הארה עצומה כמו בקבלת התורה ממש, אבל מי שידמה לעצמו כל מיני דימיונות של הבל, וכאילו יש לו כל מיני "פטנטים" לקיים את התורה, כי יש לו כל מיני חומרות ועבודת קשות, בוודאי יהיה אצלו כל התורה לעול ולמשא, ולא ירגיש בה שום חיות כלל, וכבר אמר לנו רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ד| שעל אלו המחמירין לעצמם חומרות יתירות, עליהם נאמר |ויקרא י"ח| וחי בהם ולא שימות בהם |יומא פ"ה:|, כי הם מרגישים טעם מיתה ממש, כי אצלם הוא כמו שעת השמד, שגם על ערקתא דמאסנא צריכין למסור נפשו, כי אף על פי שלא היה ראוי למסור נפשו על דבר קטן כזה, אבל מחמת שהוא שעת השמד, ורוצים להעביר אותו על הדת ועל האמונה, לכן צריך למסור את נפשו, וכן הוא בעבודת השם יתברך, שאם יש לאדם אמונה פשוטה וברורה בו יתברך, אזי יכול לעבדו יתברך בכל דבר, ואינו צריך עבודות קשות כלל, אבל אם אמונתו חלושה מאד אזי יצטרך למסור נפשו בעבודות קשות כדי לישאר קיים באמונתו, ועל זה נאמר וחי בהם ולא שימות בהם, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ומחיה ומשמח את עצמו עם התורה הקדושה בכל יום מחדש ממש, שזהו ענין מצות ספירת העומר שסופרין לפני קבלת התורה, להכניס בתוכינו את חשיבות כל יום ויום, וביותר בחג השבועות הקדוש, הוא מרגיש כאילו ניתנה לו התורה מחדש ממש, וכמו שהיה פעם אצל מוהרנ"ת ז"ל שבשעת פתיחת הארון בחג השבועות, נכנס לתוך התלהבות עצומה, והתחיל לצעוק

בהתעוררות גדול, "א נייע תורה, א נייע תורה" |תורה חדשה, תורה חדשה| והוציא את הספר תורה מהארון קודש, והתחיל לרקוד עמה, ואחריו רקדו כל אנ"ש, כמו בשמחת תורה ממש, כי זהו עיקר חג השבועות להרגיש את שמחת התורה מחדש ממש, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת הימים האלו, ונזכה לקבל את התורה הקדושה בתוכינו על כל השנה כולה, ונהיו דביקים בו יתברך בדביקות אמיתי כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בליל שבת קודש ובשבת קודש בבוקר פרשת במדבר ה'תש'ס היתה שמחת שלום זכר

ובריתת מילה של נכד מוהרא"ש נ"י בבית מדרשו, ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת במדבר ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' צ"א, המדבר מהתקשרות אל צדיקים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, בפסוק אחד לפני העשרת הדברות כתיב |שמות כ'| וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר", ומגלה רביז"ל על פסוק זה גילוי נורא ונפלא מאד, שהוא הקדמה לכל העשרת הדברות, וכל העשרת הדברות כלולות בו, ואומר רביז"ל, דע, כי ההתקשרות באמת לצדיקים אמתיים הוא תועלת גדול מאד מאד, כי על-ידי-זה זוכין לתשובה שלמה ולכפרת עוון, ונמתקין הדינין ונתבטלין לגמרי, ונעשה על-ידי-זה יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר תקוות האדם בזה העולם, להגיע אל תיקונו האמיתי והנצחי בזה ובבא לנצח, הוא על ידי התקרבות והתקשרות אל צדיקים אמיתיים, כי על ידי שאדם מקורב ומקושר אל צדיק אמיתי, הצדיק מורה לו דרך בחיים איך להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, ואיך להחזיק מעמד בכל אשר עובר עליו בחיים, עד שיגיע אל תכליתו הנצחי שבשביל זה נברא, ואדם מוכרח להיות מקורב אל צדיק אמיתי להגיע אל כל זה, כי כל זמן שהוא לבד וחושב שהוא יכול בעצמו להשיג אל הכל, הוא בטעות ובדמיון גדול, כי כל אחד קרוב אצל עצמו, ואינו רואה חוב לעצמו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יבמות כ"ה| אין אדם משים עצמו רשע, וכן אמרו |נגעים פרק ב'| כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, ולכן אף פעם לא יבין אדם איך שהוא באמת רחוק כל כך מהקדוש ברוך הוא,

וכשהוא לבד נכנס בו ישות וגיאות שאין בעולם כמוהו, ובדרך זה הוא נשאר מבחוץ לגמרי, לא כן כשהוא מקורב אל צדיק אמיתי, הצדיק מראה לו איך שיש הרבה יותר להשיג בזה העולם, ואיך שעדיין לא התחיל כלל להשיג השגות אלקותו יתברך, וזה נותן לו חשק וכיסופין לעלות בכל פעם יותר ויותר, ולכן עיקר התשובה תלוי בהתקשרות לצדיקים, כי הצדיקים פותחין את עיני האדם, ובעיקר להסתכל על עצמו |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ב|, ואז האדם מתחיל להשכיל לעצמו עצות ודרכים איך לחזור ולהתדבק בהקדוש ברוך הוא באמת.

והנה רביז"ל מדקדק כאן לומר "התקשרות לצדיקים" ולא "התקרבות לצדיקים", כי ההתקרבות לבד אינו מספיק, כי הנה האדם יכול להיות מקורב אל הצדיק, והנה יכול להתרחק ממנו ועוד לבעוט בו חס ושלום, אחר כל הטובות האמיתיות והנצחיות שקיבל ממנו, כי הבחירה והנסיון של האדם גדול מאד בזה בעולם, ובכל פעם נכנס באדם ספיקות ובלבולים, האם באמת כדאי לו לשמוע אל הצדיק ולקבל עצותיו האמיתיים, ובפרט כשגם שומע כל מיני לשון הרע ורכילות על הצדיק, ואיך שבני אדם מזלזלים בו ועושים ממנו ליצנות, אזי הנסיון קשה וכבידה מאד, כי ברית כרותה לשפתים, ומיד שאדם שומע לשון הרע ודיבורים אסורים על הצדיק, נכנסים בו כל מיני קושיות וספיקות, אבל אם האדם היה עושה חשבון לנפשו איך שהיה נראה לפני שהתקרב אל הצדיק, ואיך הצדיק ריחם עליו וטיפל בו וקירב אותו אל הקדוש ברוך הוא, לא היה שייך כלל לרחק אותו מן הצדיק, אבל לא כל אחד מסוגל לעשות חשבון כזה לנפשו, ולכן הוא מתבלבל ממה שבני אדם מדברים על הצדיק, וזה גורם לו להתרחק גם כן חס ושלום, ולכן העיקר הוא "התקשרות אל הצדיק" לקשר עצמו אל הצדיק בקשר עליון וחזק מאד שאי אפשר להתיר כלל, וכמו שפעם התבטא רביז"ל לאנ"ש, "כבר תפסתי אתכם בשק" וענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל אל רביז"ל "רבי, פארבינד" |רבי, תקשור|, היינו תקשור את השק לבל נוכל לברוח משם, כי ההתקרבות צריך להיות התקשרות חזק, שבכל מה שרק יעבור עליו, לא ירחיק אותו מן הצדיק, כי תמיד יסתכל על עצמו היטיב איך היה נראה בלי הצדיק, וזה תמיד יעורר אותו לחזק את התקשרותו אל הצדיק יותר ויותר.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבענין התקרבות והתקשרות אל צדיק, האדם צריך שיהיה לו על כל פנים איש אחד שהוא מקבל ממנו מרות, ושהוא מבטל עצמו אליו, יהיה מי שיהיה, היינו אם אפילו לא יהיה אדם כל כך גדול במעלה מאד, אבל לכל הפחות יהיה לו התבטלות אליו, ויהיה מוכן לקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה,

כי מיד שיש לאדם התבטלות אל איש כשר וירא ה', כבר יש לו תקוה לחזור בתשובה שלימה, ולהתקרב אל הקדוש ברוך הוא באמת, מה שאין כן כשאדם מזלזל בכולם, ונדמה לו כאילו כבר אין צדיקים וגדולים בעולם, וכולם כלא בעיניו, זהו סימן שמושרש בו ישות וגיאות סרוחה מאד, שלא מניח אותו לבטל את עצמו לאף אחד, וזה עיקר כשלונו ומפלתו חס ושלום, ולכן כל אחד מוכרח למצוא לעצמו צדיק וירא ה' שיבטל עצמו אליו, ואז יהיה בטוח שיזכה לחזור בתשובה באמת.

וממשיך רביז"ל, כי איתא בזהר הקדוש |ויגש דף רו| "כי הנה המלכים נועדו" 'תרין עלמין קדישין, עלמא עלאה ועלמא תתאה וכו', כד מתחברן כחדא כדין כל אנפין נהירין וכל חובין אתעברו וכו', עין שם כי דע, כי יש שני בחינות חכמה חכמה עלאה וחכמה תתאה וחכמה תתאה נמשך מחכמה עלאה, ויונק ומקבל משם

והוא כמו הרב והתלמיד, כי מה שהרב מלמד עם תלמידו והתלמיד מקבל ממנו, הוא בחינת חכמה עלאה וחכמה תתאה וחכמה עלאה, דהינו מה שהרב מלמד להתלמיד זה בחינת יוד, ומה שהתלמיד מקבל ממנו, שזה בחינת חכמה תתאה, הוא בחינת למד, שהוא בחינת מגדל הפורח באויר |חגיגה טו עין רש"י שם| כי הלב פורח באויר ושומע מה שהרב אומר, ועל-ידי-זה מבין האדם השומע, כי עקר הבנת התלמיד הוא על-ידי הלב, כי הרב צריך לומר דברים המתישבין על הלב ולהתבונן, במה שאמר הרב, וכמו שכתוב |משלי י"ז| "לקנות חכמה ולב אין" ועל-כן מה שהתלמיד מקבל הוא בחינת למד, בחינת מגדל הפורח כנ"ל וזה בחינת למד, לשון תלמיד הלמד מהרב נמצא שהרב והתלמיד, שהם בחינת חכמה עלאה וחכמה תתאה, הם בחינת למד יוד, ודע, כי כלל התורה הקדושה הוא בחינת חכמה עלאה, וכלל החכמות שבעולם נמשכין מבחינת חכמה תתאה, וכשהחכמות שבעולם שיונקים מחכמה תתאה הם נפרדים

מהתורה ומהשם יתברך, מבחינת חכמה עלאה, כמו התלמיד שאינו רוצה להבין מה שהרב אומר, זה בחינת מעוט הלבנה, בחינת גלות השכינה כי כל אדם באשר הוא שם, הוא צריך לקשר שכלו ממקום שהוא להתורה ולהשם יתברך, שהוא בחינת חכמה עלאה אבל אם מפריד שכלו וחכמתו, חס ושלום, מהשם יתברך, זה בחינת |משלי ט"ז| "ונרגן מפריד אלוף", שמפריד אלופו של עולם, וגורם, חס ושלום, פגימת הלבנה על-ידי שאינו מקשר חכמה תתאה בחכמה עלאה, דהינו שאינו מקשר החכמות של כל העולם להשם יתברך ולהתורה, שהוא בחינת חכמה עלאה כנ"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה יש שני מיני חכמות, חכמה עלאה וחכמה תתאה,

חכמה עלאה היא חכמת התורה הקדושה, שהיא חכמת הקדוש ברוך הוא כביכול, כי הקדוש ברוך הוא צמצם את חכמתו יתברך, והלביש אותו בתוך התורה הקדושה, ועל ידי שאדם לומד תורה הוא נכנס בתוך חכמת הקדוש ברוך הוא, ומאיר על נפשו אור חכמתו יתברך, וכל מה שאדם נכנס בתוך התורה הקדושה, כן מאיר עליו חכמתו יתברך, שזהו עוצם מעלת הקובע לעצמו שיעורים כסדרן בכל מקומות התורה הקדושה, לעבור ולטייל בכל מקומות התורה ממש, כי דברי תורה עניים במקום זה ועשירים במקום אחר, ומה שלא כתוב כאן כתוב כאן, ולכן צריכין להיות בכל מקום ממש, ורביז"ל קבע לנו בכמה מיני שיחות קדושות |עי' שיחות הר"ן סי' ע"ו| את סדר דרך הלימוד, איך שכל אחד ואחד יכול לזכות להיות בכל מקומות התורה ממש, אם רק יציית העצה הקלה והנעימה של רביז"ל, ללמוד כסדרן בכל ספרי התורה הקדושה, תנ"ך, ששה סדרי משנה, גמרא בבלי, ירושלמי, תוספתא, מדרשים, וזוהר, רמב"ם, טור, ושולחן ערוך וכו' וכו', וכל מה שאדם מרבה בלימוד התורה, הוא רואה שאין סוף וקץ לחכמתו יתברך, וכמו שפירש הבעל שם טוב הקדוש זי"ע את הפסוק |תהלים י"ט| תורת ה' תמימה, שאחר כל מה שאנחנו לומדים, תורת ה' נשארת תמימה, שעדיין לא נגענו בה כלל, כי התורה הקדושה מחכמה עלאה יוצאת, ואין סוף וחקר לחכמתו יתברך כלל, ולכן כל זה נקראת חכמה עלאה.

וחכמה תתאה היא חכמת האדם בזה העולם התחתון, כי כל אחד ואחד נברא עם נקודה של חכמה, מהקטן שבקטנים עד הגדול שבגדולים, כי כל אחד ואחד יש לו איזה חכמה לעצמו, כמו שרואין אצל תינוק קטן, שיש לו חכמה איך להשיג את מה שהוא צריך, לבכות או בדרך אחרת כיוצא בו, וכן היותר מבוגר יש לו כל מיני חכמות ושכליות איך להגיע אל מבוקשו בדרך היתר או בדרך איסור חס ושלום, ואפילו איש משוגע ופתי שאין לו שכל כמו כל אדם, גם יש לו חכמה לעצמו, שלא ילך לישון רעב, ויחפש וימצא לעצמו באיזה פח זבל אוכל להשיב את נפשו, הרי שכל אחד ואחד יש לו איזה חלק בחכמה תתאה, רק מי שיש לו חכמה יותר גדול, אזי יוכל לגדל את שכלו עד שיגיע לחכמות חשובות ויקרות, כמו החכמים הגדולים שהמציאו המצאות חשובות בעולם, כגון המצאת החשמל, והרכב, והמטוס וכו' וכו', וכן רופאים שהמציאו רפואות שונות לכמה מיני מחלות וכו', והכל בוודאי רק מלמעלה, היינו כשמגיע הזמן שהקדוש ברוך הוא רוצה שיתגלה חכמה זו בעולם, אזי נותן בלב איזה חכם שיגיע אל חכמה זו, עד שמתגלה בעולם |שיחות הר"ן סי' ה'|, אבל מחמת שהחכמה יוצא מבני אדם הנמצאים כאן למטה

בזה העולם, לכן היא נקראת "חכמה תתאה", והנה עיקר השלימות הוא לקשר חכמה תתאה אל חכמה עלאה, היינו למצוא את חכמת התורה בתוך כל החכמות של זה העולם התחתון, כי בוודאי אם יסתכל האדם היטיב ימצא את חכמת התורה בכל פרט ופרט שבזה העולם, ויקשר הכל אל התורה הקדושה, כי הלא לכל המצאה חדשה, צריכין לחדש המון הלכות ופסקים הנוגעים אל ענין זה, איך להשתמש בה על פי התורה, ואיך לקשר אותה אל עבודת השם יתברך, ולכן זהו עיקר התכלית לקשר חכמה עלאה ביחד עם חכמה תתאה, והוא כמו לימוד התלמיד מפי הרב, כי בלב הרב נמצא חכמה עליונה וקדושה מאד, שהיא בחינת חכמה עלאה, הנקראת יו"ד, כי יו"ד על שם החכמה |וכמו שפירש"י על הפסוק אז ישיר עיין שם|, והתלמיד יש בו חכמה תתאה, כי יש לו איזה שכל כשהוא לעצמו, והיא נקראת למ"ד על שם שצריך ללמוד מפי הרב, וגם הצורה של האות ל' היא כמו מגדל הפורח באויר |חגיגה ט"ו|, כי הלב פורח באויר ושומע מה שהרב אומר, והוא צריך להטות את לבו היטיב אל דברי הרב כדי להכניס בו חכמה עלאה, ואז שניהם מתקשרים ביחד, ונעשה חיבור ל"י, היינו קישור חכמה תתאה אל חכמה עלאה, אבל אם אין האדם מחבר חכמה תתאה אל חכמה עלאה, ואין התלמיד משים לב לדברי הצדיק, אזי נפרד שכלו וחכמתו מהשם יתברך ומתורתו הקדושה, והאדם נשאר חסר וריק מחכמה עלאה לגמרי, ועיקר תיקונו על ידי התקרבותו והתקשרותו אל הצדיק האמת וכמו שממשיך רביז"ל הלאה.

ואומר רביז"ל, אבל הצדיקים אמתיים הם מקשרים חכמה תתאה בחכמה עלאה, כי שיחתן של הצדיקים אמתיים שהם משיחין ומספרים שיחת חלין, היא יקרה מאד מאד, וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |עבודה-זרה יט| 'שיחתן של תלמידי-חכמים צריכין למוד', כי הצדיק האמת בונה עולמות החרבין, ומגביה חכמה תתאה ומקשרה לחכמה עלאה על-ידי שיחתו וספורי דבריו, שמדבר עם המון-עם, כי השכל של המון-עם שאינם מקשרים אותו להשם יתברך, הוא נפרד מחכמה עלאה, אבל הצדיק האמת מקשר השכל של ההמון, אפלו השכל והחכמה של הרשע להשם יתברך, וזה ענין מה שהצדיקים מדברים עם אנשים שאינם הגונים או אפלו עם עכו"ם |אך כשמדבר עם עכו"ם, אזי הצדיק מוציא הטוב ממנו, והוא נשאר אפס וריק, שזה בחינת מה שהרג משה את המצרי|, כי כשהצדיק מדבר עם רשעים, והצדיק מגביה שכלו ומקשרו להשם יתברך, אזי מעלה ומקשר שכלם ממקום שהם להשם יתברך כי הצדיק האמת מצמצם שכלו, ומדבר עמם בחכמה נפלאה ובמלאכה גדולה, ומקשר כל הדבורים להשם יתברך, ועל-ידי-זה מביאם לידי תשובה, וזה בחינת |דברים ל"ג|

"והם תכו לרגלך ישא מדברתיך", ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה |בבא-בתרא ח| 'אלו תלמידי-חכמים שהולכים ומכתתים רגליהם מעיר לעיר ונושאים ונותנין בדבריו של מקום' כי הצדיקים האמתיים מדברים לפעמים עם רשעים ומספרים עמהם מעסקי מלחמות וכיוצא בזה מעסקי העולם, אך הוא מלביש בזה האור הגדול של התורה, כי הוא מלביש אור התורה בלבושים שונים זה מזה, עד שמלבישו בדברים הללו, והאור התורה מתלבש בצרופים אחרים כי אם היה הצדיק מדבר תכף תורה בפרוש עם הרשע, היה יכול להתפקר יותר והיה נעשה רשע יותר, כי 'צדיקים ילכו בם ופשעים יכשלו בם' |הושע י"ד| כי 'זכה-נעשה לו סם חיים לא זכה-נעשה לו סם מות' |יומא עב| ועל-כן אם היו מגלין לו תורה כמות שהיא, היה מתפקר יותר, כי היה נעשה אצלו סם מות, חס ושלום, כי הוא רחוק מן התורה ועל-כן צריכין להלביש לו התורה בצרופים אחרים וכמו שמצינו בתלמי המלך, כשהושיב שבעים ושנים זקנים, ונתן השם יתברך בלב כל אחד ואחד להלביש התורה בצרופים אחרים, וכתבו 'אלקים ברא בראשית' וכו' |מגלה טן|, וכמו שפרש רש"י שם כי אם היו כותבין התורה כמות שהיא, היה מתפקר יותר וכו' ועל-כן צריכין הצדיקים האמתיים לדבר עם ההמון שיחת חלין, והם מלבישין בהם התורה, והם מקשרים אותם באלו הדבורים ממקום שהם, כי הם אינם רחוקים מאלו הדבורים והספורים, שהצדיק מדבר עמם, ועל-ידי-זה מקשר אותן ומעלה אותן להשם יתברך וזה בחינת שהוא נושא ונותן בדבריו של מקום, דהינו שהוא מדבר עם כל אחד לפי מקומו במקום שהוא, והוא נושא אותן הדבורים ונותן אותם להשם יתברך, כי הוא מקשרם לשרשם, לבחינת חכמה עלאה נמצא שהצדיק האמת מקשר חכמה תתאה עם
חכמה עלאה.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זהו עוצם מעלת חכמת הצדיק, שכבר זכה לחכמה עלאה שהיא חכמת התורה הקדושה, מרוב התמדתו ויגיעתו בלימוד תורה הקדושה ימים ושנים רבות, ומרוב חכמתו יודע לקשר כל דבר אל התורה הקדושה, אפילו שיחות חולין וסיפורי העולם, כי יודע איך למצוא תורה בתוך כולם, ולכן שיחתן של תלמידי חכמים צריכין לימוד |ע"ז י"ט|, כי כשהם מדברים אפילו שיחות חולין, מלבישים בתוך שיחתן תורה עמוקה ומי שמטה אזנו היטיב יכול לשמוע בשיחתם דברים נוראים ונפלאים מאד, וזה מה שמצינו לפעמים הצדיקים מדברים ומשיחים שיחות חולין וסיפורי דברים עם רשעים, ואינשי דלא מעלי, ויש בני אדם המהרהרים אחריהם, איך מגיע שהצדיק ידבר עם אנשים כאלו? אבל

באמת אסור לשאול שאלות על התנהגות הצדיקים, וכל המהרהר אחר רבו כמהרהר אחר השכינה, כי הצדיקים יש להם כוונה שלימה במה שהם מדברים עם אנשים כאלו, ובמה שמספרים סיפורים של מה בכך עם ההמון עם, כי בזה מכניס בהם הרהורי תשובה ומחשבות של אמונה, ולאט לאט מחזיר אותם בתשובה שלימה, וכמו שהתנהג רביז"ל עם האפיקורסים הגדולים שהיו באומאן, כי היו כמה צדיקים קדושים שרצו לשבת באומאן כמו הרה"ק רבי יעקב שמשון משיפטיווקע זי"ע והרה"ק מבארדישטוב זי"ע ועוד, אבל כולם נתגרשו על ידי האפיקרוסים הגדולים שהיו שם, שהיה להם בסיס שם, ורביז"ל קרא אותם מצח הנחש, אבל כשבא רביז"ל ודיבר עמהם בשפה שלהם, וישב ושיחק עמם שאך-מאט, על ידי זה החזיר אותם בתשובה, ופעם מצא אנ"ש את רביז"ל יושב ומשחק עמהם שאך-מאט, ואחר שהלכו שאל ר' נפתלי ז"ל את רביז"ל, רבי, איזה שייכות יש להם עמכם? וענה ואמר לו רביז"ל, ואיזה שייכות יש לכם עמדי? אתם כמו נוצות שעל הבגד, שכשנופח עליהם מיד פורחין ונסתלקין מעליו |חיי מוהר"ן סי' ר"חן, כי הצדיק יש לו שפה לכל אחד ואחד כפי דעתו וחכמתו, בבחינת |במדבר כ"ז| איש אשר רוח בו, שיודע להלוך נגד רוחו של כל אחד ואחד, ולכן אסור לשאול קושיו,ת או לקבל חלישות הדעת, כשרואים הצדיק מתנהג עם כל אחד ואחד בצורה אחרת, ומדבר עם כל אחד ואחד באופן אחר, כי הצדיק מוכרח להנהיג כל אחד ואחד כפי דעתו וחכמתו, ואם לא היה מתפקר יותר, וכמו שהזקנים ששינו לתלמי המלך את התורה כפי דעתו, ואם לא היו משנים לא היה יכול לקבל אותו כלל, וכן הצדיק מתנהג עם כל אחד ואחד, ולכן אין לדמות אחד להשני, רק כל אחד יתנהג כפי ששמע וקיבל מן הצדיק, ולא יבלבל את עצמו מאחרים כלל.

וממשיך רביז"ל, ובשביל זה כשהצדיק נפטר מן העולם, חס ושלום, אזי יש צער גדול להשם יתברך, כי השם יתברך אינו רוצה במיתתן של רשעים, כי-אם בטובתן, שיזכו לשוב בתשובה, והצדיק היה מקשרם ומעלה אותן להשם יתברך והיה משיבן בתשובה וכנ"ל, כי הוא מקשר חכמה תתאה בחכמה עלאה וכנ"ל וזה שמובא במדרש |ובסוטה יג| 'כד מית משה רבנו, צוח קדשא בריך הוא וי מי יקום לי עם מרעים' לי דיקא, בחינת חכמה עלאה וחכמה תתאה שהם בחינת למד יוד, בחינת לי, הינו מי יקום ויעלה ויקשר בחינות לי, הינו חכמה תתאה עם חכמה עלאה, עם מרעים-הינו שהוא מעלה החכמה תתאה מכל הרעים שבעולם, ומקשרם להשם יתברך, ומעלה אותה לחכמה עלאה שזה בחינת לי, בחינת התקשרות חכמה תתאה עם חכמה עלאה כנ"ל כי משה רבנו, עליו השלום, בודאי היה יכול זאת מאד, להעלות

בחינת החכמה תתאה מכל הרעים ורשעים שבעולם וכנ"ל ועל-כן העקר לקשר עצמו לצדיקים אמתיים, כי הצדיק מגביה ומקשר חכמה תתאה לחכמה עלאה כנ"ל, ואזי מפגימת הלבנה נעשה מלוי הלבנה וזהו "כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו", 'כד מלכים אזדמנו תרויהו ברעותא חדא, כדין וכו' כלהו מארי דדינא אתכפין ואתעברו מעלמא' וכו' |כמו שכתוב בזהר ויגש הנ"ל| ואזי הוא בחינת |מלכים-א ה| "ותרב חכמת שלמה", ותרגומו 'ואתרביאת סהרא', דהינו שנתמלא פגימת הלבנה וכנ"ל ואזי נמתקין כל הדינים ונתכפרין כל העוונות, |כמובא בזהר הנ"ל ובכמה מקומות, שעקר המתקת הדינים וכפרת העוונות ושלמות כל האורות ומלוי פגימת הלבנה ותקון כל העולמות-הכל הוא על-ידי שנתחבר עולם התחתון בעולם העליון, שהם בחינות חכמה תתאה וחכמה עלאה כנ"ל וכל זה על-ידי הצדיק, שמקשר חכמה תתאה בחכמה עלאה על-ידי שיחתו, שמלביש אור התורה בספורי דברים וכנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה הצדיק מוסר נפשו כל ימי חייו להחזיר נשמות ישראל אליו יתברך, ולגלות אמתת מציאותו יתברך לכל באי עולם, וזהו כל עסקו בכל ימי חייו, לגלות ולפרסם אלקותו יתברך לכל אחד ואחד, עד שלא ישאר אחד בכל העולם כולו שלא יכיר אמתת מציאותו יתברך, ולכן בהסתלקות הצדיק, הקדוש ברוך הוא כביכול מקונן עליו, וי מי יקום לי עם מרעים, היינו מי יעסוק בעסק קדוש הזה של "לי" לקשר תתאה בחכמה עלאה, ולגלות לכל הבריות את אמתת מציאותו יתברך, וזה היה עסקו של משה רבינו בכל ימי חייו לקרב כל נשמות ישראל אליו יתברך, ואפילו אחר שפגמו ישראל בכמה מיני פגמים, בעגל ובמרגלים ובעדת קרח וכו', לא הפסיק משה רבינו מלהתפלל עליהם ומלהחזירם בתשובה, וזה צריך להיות עיקר עבודת האדם תמיד, להכיר את עוצם המסירת נפש שיש להצדיק בשביל כל אחד ואחד, ולהכיר לו טובה בכל מה שעושה, כי הוא מוסר ומקריב מזמנו היקר, ומוריד עצמו אל כל מיני בוץ וליכלוך כדי לטהר את האדם ולקרב אותו אל השם יתברך, וכמו שהתבטא פעם רביז"ל בענין עסקו עם הבריות לקרב אותם אל השם יתברך, את דברי דוד המלך עליו השלום |ברכות ד.| "ואני ידי מלוכלות בדם ובשפיר ובשליא די לטהר אשה לבעלה", כי זה עסק קשה מאד, והצדיק מוכרח להוריד עצמו אל כל הירידות והנפילות של בני אדם, ולשמוע מה שעובר עליהם, וליתן להם עצות נכונות על כל דבר, אבל הירידה היא לצורך עליה, כי אחר כך הוא מעלה אותם אל מדריגה עליונה מאד, אבל העיקר שיזכור האדם זאת תמיד כל ימי חייו, ואף פעם לא ישכח את הטובות שעשה לו הצדיק, כי

אחרת הוא נקרא כפוי טובה, מה שזה מדה גרועה עד מאד, עד שיש אלו שלא מספיק שאינם זוכרים את הטובה שקיבלו מן הצדיק, אלא גם כופרים בו, ומחזירים לו רעה תחת טובה, ומדברים עליו כל דבר אסור, כאילו לא מכירים אותו כלל, וזה פגם גדול מאד, כי איך תשכח איך שהיית נראה לפני שבאת אל הצדיק, ואיך הצדיק העלה אותך אל מקום שהעלה אותך, ולמה לא תכיר לו טובה? ולכן מצינו בהמ"ח דברים שהתורה נקנית בהם |אבות פרק ו'|, הדבר האחרון שכלול מכולם הוא "האומר דבר בשם אומרו", היינו אם קבלת דברי תורה ולימודי אמונה מפי איזה צדיק, תמיד תגיד דבר בשם אומרו, ותזכור היטיב מאיפוא קבלת את זה, כדי שאחרים גם כן ילכו אל אותו מעיין וישתו משם, וזה מראה שאתה מכיר טובה ממי שקבלת אותו, ועל ידי זה התורה יתקיים אצלך, מה שאין מי שאינו מכיר טובה ואינו אומר דבר בשם אומרו, רק אומר בשם עצמו, כאילו הוא חידש והשיג הכל מעצמו, בוודאי לא יהיה התורה קנוי אצלו ולא ישאר בו כלל, ולכן אשרי מי שזוכה תמיד לכבד ולייקר את הצדיק ואת הרב שזכה לקבל תורה ממנו.

ומסיים רביז"ל עם הפסוק שהתחיל, וזהו וידבר אלקים את, וידבר - לשון זווג והתקשרות, כמו ראוה מדברת |כתבות יג| אלקים את - זה בחינת חכמה תתאה וחכמה עלאה אלקים-בחינת חכמה תתאה, כנודע, את-זה בחינת חכמה עלאה, בחינת "את השמים" |עין תקון כב| הינו לזוג ולקשר חכמה תתאה בחכמה עלאה, זה נעשה על-ידי בחינת הדברים האלה לאמר-הינו על-ידי הצדיק שמלביש הדברים האלה, הינו דבורי התורה הוא מלביש בספורי דברים לאמר-לשון הלבשה, כמו שכתוב |איכה ב| "בצע אמרתו", שפרושו לבוש, ועל-ידי שהצדיק מלביש אור התורה בספורי דברים, על-ידי-זה מקשר חכמה תתאה עם חכמה עלאה וכנ"ל עד כאן לשון רביז"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מלביש את כל ההשגה הנ"ל בתוך הפסוק הכתובה לפני עשרת הדברות, כי בתוך השגה זאת כלול כל סוד קבלת התורה, וקיום האדם ברוחניות ובגשמיות, כי בשעה שאדם מקורב ומקושר אל צדיק אמיתי, ומכניע עצמו מלפניו כדי לקבל ממנו חכמה עלאה וחכמה תתאה, אזי יתקיים התורה אצלו, ויזכה להכניס דברי תורה בלבו, מה שאין כן כשאדם בועט ברבו וכופר במה שלימד אותו, זה מוריד אותו אל שאול תחתית רחמנא ליצלן, ולא יתקיים אצלו התורה כלל, ולא זכו עם ישראל לקבל את התורה בהר סיני, אלא על ידי שסילקו את כל החכמות שלהם וקיבלו את דברי משה רבינו בתמימות ובפשיטות גמור |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ג|, שזהו הסוד של הר סיני בעצמו,

שהחזיק את עצמו שפל ונבזה משאר כל ההרים, ולכן דייקא עליו ניתנה התורה, ללמד שאין התורה נקנית אלא אצל מי שמחזיק את עצמו בענוה ושפלות, ומכניע את עצמו תחת רבי וצדיק שילמד אותו דרכי התורה הקדושה, ולכן אשרי הזוכה להתקרב ולהתקשר אל רבי וצדיק אמיתי שיגלה לו לימודים אמיתיים בתורה הקדושה, עד שיזכה להתדבק בו יתברך באמת בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ענין קידוש הלוים, וכמו שכתוב |במדבר ג' י"א| ואני הנה לקחתי את הלוים מתוך בני ישראל וגו' והיו לי הלוים, כי לי כל בכור וגו' לי יהיו אני הוי"ה, וכן להלן |פסוק מ"א| ולקחת את הלוים לי אני הוי"ה וגו' והיו לי הלוים אני הוי"ה, וכמה וכמה פעמים התורה הקדושה חוזרת על תיבת "לי" בענין קידוש הלוים, ומהו המובן בזה? אבל על פי דברי רביז"ל מובן הענין מאד, כי שבט הלוי נבחר מכל שבטי ישראל להיות נושאי הארון והמשכן, ולהקים אותו בכל מקום בואם, והיו משרים את השכינה בישראל, ולכן נתקדשו ביותר בענין הנ"ל של "לי", שהוא קישור חכמה עלאה וחכמה תתאה, כי זה היה ענין הקמת המשכן בכל מקום בואם, להוריד את השכינה הקדושה לאותו מקום, ולגלות איך שגם במדבר שממה מקום נחש שרף ועקרב וצמאון יש התגלות אלוקתו יתברך, ולכן הלוים שעסקו בזה ביותר, נתקדשו "לי" והיו לי הלוים, והבן.

וזהו גם מה שמצינו בסוף הפטרת השבוע |הושע ב'| וארשתיך לי לעולם, וארשתיך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים, וארשתיך לי באמונה וידעת את הוי"ה, ונוהגים לומר פסוקים אלו בשעת הנחת התפילין הקדושים, כי לעתיד לבא כשיהיה הגאולה וימלא הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים, אזי יהיה ביכולת של כל אחד לקשר חכמה עלאה וחכמה תתאה, ולהכיר אותו יתברך מכל פרט ופרט של הבריאה, וגם היום כפי שממשיכים על עצמו המוחין של התפילין הקדושים שהם המוחין של דביקות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח|, כן זוכה לקשר חכמה עלאה בחכמה תתאה, ולמצוא אלקותו יתברך בתוך כל פרט ופרט, ולכן חוזרת הפסוק ג' פעמים וארשתיך לי וגו', ללמד אותנו שצריכין למצוא אותו יתברך בכל מדריגה ומדריגה שאנחנו נמצאים, ולהכלל הג' עולמות עשיה יצירה ובריאה בעולם האצילות, שהיא עצם גילוי שכינת עוזו יתברך, וכדוגמת החתן שאומר להכלה הרי את מקודשת "לי" וכו', כי בהתחתנותם ביחד, נעשים גוף שלם, והרי מתקשר חכמה עלאה בחכמה תתאה, שהאדם זוכה למצוא אלקותו יתברך בתוך כל חיי הגשמיים שלו, בביתו עם אשתו ועם ילדיו, וזוכה לחיות חים טובים באמת, והשם יתברך

יזכינו להתדבק בו באמת, ולהיות מקושרים לצדיקים אמיתיים כל ימי חיינו, עדי נזכה לקבל את התורה מחדש לגמרי ולחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך מעתה ועד עולם אמן ואמן

ליל שבת קודש פרשת במדבר ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קט"ו, המדבר מדעת הצדיק, ואיך שמוציא אלקותו יתברך גם בתוך המניעות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב |שמות כן ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים, כי מי שהוא הולך בגשמיות כל ימיו, ואחר כך נתלהב ורוצה לילך בדרכי השם יתברך, אזי מדת הדין מקטרג עליו, ואינו מניח אותו ללילך בדרכי השם יתברך, ומזמין לו מניעה, ומסתיר את עצמו כביכול בהמניעה הזאת, ומי שהוא בר דעת, הוא מסתכל בהמניעה, ומוצא שם הבורא ברוך הוא, כמו דאיתא בירושלמי |תענית פ"א| 'אם יאמר לך אדם היכן אלקיך, תאמר לו בכרך גדול שבארם', שנאמר "אלי קרא משעיר" ומי שאינו בר דעת, כשרואה המניעה חוזר תכף לאחוריו, ומניעה הוא בחינת ענן וערפל, כי ענן וערפל הינו חשך, חשך הוא לשון מניעה, כמו שכתוב |בראשית כ"ב| "ולא חשכת", וזה פירוש הפסוק, ויעמד העם מרחק, כי כשרואין הערפל, הינו המניעה כנ"ל, עומדין מרחק, ומשה, שהוא בחינות דעת כל ישראל, נגש אל הערפל, אשר שם האלקים הינו אל המניעה, שבה בעצמה נסתר השם יתברך, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו, סוד עצום בכל מהלך החיים של האדם, שדייקא בשעה שרואה מניעה לפניו, עליו לדעת שהקדוש ברוך הוא מסתיר עצמו כביכול בתוך המניעה, רק מחמת רוב הקטרוגים שיש מלמעלה, שאינם רוצים שאדם יתקרב אליו יתברך, מזמינים לו מניעה, והקדוש ברוך הוא מסתיר עצמו בתוך מניעה זו, ובזה סותם פי המקטרגים, ואם יתבונן היטיב יראה איך שיכול להתקרב אליו יתברך גם מתוך המניעה בעצמה, שזהו הסוד הנאמר אצל קבלת התורה |שמות כ'| ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלהים, שמי שיש בו דעת דמשה, שהוא דעת האמת, לדעת |דברים ד'| כי הוי"ה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, הוא ניגש אפילו אל הערפל, היינו אל החושך והמניעות, ויודע היטיב אשר גם שם האלהים, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואפילו בתוך המניעות והחושך הקדוש ברוך הוא נמצא, וקורא משם אל האדם שיתקרב אליו, בבחינת |ישעיה כ"א| אלי קורא משעיר, ואמרו חכמינו הקדושים

|ירושלמי תענית פרק א'| אפילו משעיר שהוא כרך גדול שברומי, מקור הטומאה, גם משם קורא אלי הקדוש ברוך הוא, כי כשאדם חזק מאד באמונה, אזי אין שום מקום שבעולם שלא יוכל למצוא כבודו יתברך, כי אפילו במקומות הכי חשוכים והכי מוסתרים הוא מוצא אלקותו יתברך, ומדבק עצמו בו יתברך גם משם, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שהפסוק הנ"ל כתוב אצל קבלת התורה, כי הוא יסוד עצום ונורא מאד לקיום כל התורה כולה, לדעת שבכל מניעה והסתרה נמצא אלקותו יתברך, ובכל הגשמיות שורה שם אלקותו יתברך, כי הלא כל מצוות התורה הקדושה, מתלבשים בגשמיות הבריאה, בדומם צומח חי ומדבר, בכל פרט ופרט יש מצוות המגלים רצונו יתברך, כגון בדומם, כל המצוות השייכים לדומם האדמה, החופר בור ברשות הרבים, הבונה בית וכו', וכן בצומח, כל המצוות התלויים בצמחי האדמה, תרומות ומעשרות שביעית כלאים ערלה וכו', וכן בחי, כל המצוות התלויים בבעלי חיים, הלכות נבילות וטריפות, שור שנגח את הפרה וכו', וכן במדבר, כל המצוות שבין אדם לחבירו וכו', הרי שכל התורה מתלבשת בגשמיות הבריאה דייקא, ואף על פי שנראה כאילו ענן וערפל מסבבים אותה, ונראה כאילו מנותק מאלקותו יתברך חס ושלום, אבל באמת לאמיתו, אלקותו יתברך נמצא בתוך כל פרט ופרט ממש, ולכן מי שיש בו דעת דמשה, שהוא דעת אלקי, הוא ניגש אל הענן והערפל אשר שם האלהים, ומוצא את האלקות שיש בתוכו, ומתדבק אליו יתברך מכל דבר, אשרי לו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שביותר ניכר דבר זה אצל הצדיקים האמיתיים הדביקים בו יתברך, שהם כל כך נכללים בו יתברך, עד שאין רואים אצלם שום דבר כלל, והם מתנהגים כאנשים פשוטים, וכל מעשיהם בתכלית הפשיטות והתמימות, ולהרבה בני אדם נדמה כאילו ענן וערפל מסבבים אותם, כי אין רואים אצלם שום עבודות מיוחדות כלל, אבל מי שיש בו דעת דמשה, יודע שדייקא מחמת גדול מעלתם והשגתם, הם נראים כאנשים פשוטים מאד, כי הם יכולים לעבוד את השם יתברך בכל דבר ממש, עם אכילתם ושתייתם, ועם עסקם עם הבריות, ולא מפריע להם שום דבר כלל, ולכן מבחוץ נראה כאילו ענן וערפל מסבבים אותם, אבל בפנימיות הם ענין אחר לגמרי, וכמו שאמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' י"ד| אני מקנא מאד איש כשר שקורין עהלריכער איד, שהולך עם דקין וכרכשות ושאר איברים כמו שאר בני אדם, אבל בפנימיות הוא ענין אחר לגמרי, עיין שם, וכן פעם אמר רביז" "מי שמכיר אותי יעיד שאין בי שום תנועה של "גיטער איד" |צדיק מפורסם| כלל",

כי הצדיקים מוסתרים מבני אדם לגמרי, ואין מכירים את מעלתם כלל, ומזה בא שבני אדם חולקים עליהם, ומבזים אותם, כי רואים אותם עסוקים בכל מיני עבודות פשוטות, ומבלים את זמנם עם בני אדם, ואינם יכולים להבין איך באותו שעה הם דביקים בו יתברך בתכלית הדביקות, ולכן יוצאים לחלוק עליהם, ובאמת זהו עיקר מעלתם וחשיבותם, שמקושרים למעלה ולמטה בבת אחת, ואין אצלם שום סתירה כלל, בבחינת מה שנאמר אצל משה רבינו |שמות י"ט| וירד משה מן ההר אל העם, שהנה היה בהר סיני ארבעים יום וארבעים לילה, מופשט בכל מיני גשמיות וחומריות לגמרי, והנה כבר ירד אל העם, ושפט ועשה פשרה בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו בכל מיני דברים גשמיים וחומריים, ולא היה סתירה אצלו כלל, וכן אהרן הכהן קדוש ה', הנה עבד עבודת ה' במשכן ובקודש הקדשים, בתכלית הביטול והדביקות, והנה רץ לעשות שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחבירו, והוריד עצמו אל תכלית הקטנות לשמוע סיפוריהם ולעשות שלום ביניהם, אבל זה הוא דעת הצדיקים האמיתיים הדביקים בו יתברך, שאין שום פירוד וסתירה בין רוחניות וגשמיות כלל, והם יכולים למצוא אלקותו יתברך בתוך כל דבר ממש. וזהו פירוש הפסוק |תהלים ק"ו| ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה', כי אלו שקינאו במשה רבינו ובאהרן הכהן, כמו דתן ואבירם וקרח ועדתו, והרבו עליהם מחלוקת ומריבות, הם לא יוכלו להבין את מעלת משה רבינו ואהרן הכהן, ואיך שבאמת הם מעלים את כל הבריאה אליו יתברך, ומחברים את רוחניות וגשמיות ביחד, כי בשעה שראו את משה "במחנה", עוסק עם כל מיני בני אדם, ובדברים פשוטים וגשמיים, וכן את אהרן הכהן שצריך להיות "קדוש ה'", והוא מדבר עם איש ואשה, ועם אדם וחבירו, ועושה שלום ביניהם, אזי נדמה להם כאילו הם אנשים פשוטים מאד, ואין ראוי להם הגדולה כלל, ולכן חלקו עליהם ועשו מהם ליצנות, ולבשו טלית שכולו תכלת, ושאלו אם חייבים בציצית או לא, וכן בית מלא ספרים אם חייבת במזוזה או לו, כי אצלם היה חסרון הגבול והצמצום, וחשבו שעיקר החשיבות הוא כשיש טלית שכולו תכלת, ובית מלא ספרים, ולמה להסתפק אם חוט אחד של תכלת, או מזוזה קטנה של שתי פרשיות, יותר טוב להיות כולו מופרש ומובדל לה', ובזה לא הבינו את מעלת משה ואהרן, שיש להם הכח להעלות את כל הבריאה הגשמית אליו יתברך, ולכן קינאו בהם וחלקו עליהם, וזהו, ויקנאו למשה במחנה, היינו שקינאו וחלקו על משה רבינו על מה שהוא "במחנה", כי איך יכול להיות שאתמול היה בהר סיני, והיום הוא כבר במחנה, עוסק עם אנשים פשוטים, וכן אהרן שצריך להיות "קדוש ה'", איך יוצא

מעבודתו, ועוסק עם איש ואשה ועם אדם וחבירו, ומתבטל מעבודתו הקדושה, אבל באמת לאמיתו זהו כל עיקר גדולת הצדיקים, מה שיודעים איך לחבר שני דברים אלו ביחד, ואין שום סתירה ביניהם כלל, וכענין שנאמר על משה רבינו עליו השלום, |דברים ל"ג| איש האלהים, ואמרו חכמינו הקדושים |מובא שם בפירש"י| מחציו ולמטה איש, ומחצי ולמעלה אלהים, כי היה יכול להתקיים שני דברים אצלו ביחד, ולא היה פירוד ביניהם כלל.

וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים |יומא ד.| משה עלה בענן ונתכסה בענן ונתקדש בענן כדי לקבל תורה לישראל בקדושה, כי כל עיקר עבודת משה רבינו היה למצוא את אלקותו יתברך השרוי גם בתוך הענן, ולגלות איך שבאמת אין שום דבר שיסתיר אלקותו יתברך מן האדם, וזה היה עיקר עלייתו וקדושתו, בבחינת עלה בענן ונתקדש בענן, אבל באותו שעה גם הוא בעצמו נתכסה בענן, כי מיד שעוסק בדברים פשוטים וגשמיים, נדמה לאנשי העולם שענן שרוי סביבו, וקשה להבין מעלתו וחשיבותו, אבל כל זה בכדי לקבל תורה לישראל בקדושה, היינו למסור השגה זאת לנשמות ישראל, איך שכל קיום התורה תלוי בעליית הבריאה הגשמית, שמצד אחד נראה כאילו מסובב עם ענן, אבל באמת לאמיתו אלקותו יתברך שרוי שם.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו לימוד עצום על כל משך חיי האדם, לדעת שהקדוש ברוך הוא נמצא בתוך כל פרט ופרט של החיים, ולא לחשוב שהיה יותר טוב להיות פרוש ומובדל מבני אדם, ולא להתעסק עמהם כלל, כי הקדוש ברוך הוא ברא את העולם שיהיה מיושב מבני אדם, וכולם יכירו אותו יתברך מתוך פרטי הבריאה, כי |ישעיה מ"ה| לא תהו בראה לשבת יצרה, ומחמת זה המצוה הראשונה בתורה הוא פרו ורבו, להתחתן ולהוליד ילדים, כי בזה מלמד אותנו התורה הקדושה שעיקר השלימות הוא להעלות את כל גשמיות הבריאה אליו יתברך, ולמצוא אלקותו יתברך גם בתוך המניעות, ולכן אשרי מי שהולך בדרך הקדוש הזה, לחפש ולבקש כבודו יתברך בכל מקום, אפילו בדברים שנראים כמו ענן וחושך, כי אז יתגלה עליו מלך הכבוד, ויזכה לראות כבודו יתברך המאיר בכל הארץ, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בפרשת השבוע מצינו המצוה לכסות אל כל כלי המשכן בכיסוים המיוחד שלהם בנסוע המחנה, וכמו שכתוב |במדבר ד'| ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה, והורידו את פרוכת המסך וכיסו בה את ארן העדות, ונתנו עליו כסוי עור תחש ופרשו בגד כליל תכלת מלמעלה וגו', ועל שלחן הפנים וגו' בגד תולעת שני וגו', ולקחו

בגד תכלת וכיסו את מנורת המאור וגו', שהיה מצוה לכסות אל כל הכלים בנרתיק המיוחד שלהם, ובשעה שבאים בני קהת לשאת אותם, לא יזונו עיניהם מן הקודש, רק ימצאו אותם מכוסים, וכמו שכתוב |שם| ולא יבואו לראות כבלע את הקדוש ומתו, ויש להבין למה הקפידה התורה כל כך שיהיו הכלים תמיד מכוסים, ולא יראו אפילו הלויים את הכלים כמו שהם? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי עיקר התגלות הקדושה הוא דייקא כשאדם יודע שבתוך הענן והערפל יש גילוי שכינה, ועליו לחפש ולבקש את הקדוש ברוך הוא בתוך הכיסוי ההסתרה הזאת, אבל אם יחשוב שיכולים למצוא את הקדוש ברוך הוא רק במקום גלוי ופתוח, וצריכים להיות מופרשים ומובדלים מכל עסקים גשמיים, ומכל מקום שנראה כמו מניעה ובלבול, אזי יגרום לו מיתה ונפילה חס ושלום, ולא יזכה להשיג את הקדושה כלל, כי הקדושה נעשה אצלו בלוע וקל, ולא יבין את גדולתה ומעלתה, כי עיקר השגת הקדושה הוא לדעת שגם בתוך הכסוי וההסתרה יש אלקות, והקדוש ברוך הוא מסתתר שם באופן נורא ונפלא מאד, וזהו ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו, היינו שלא יבואו בני קהת, שעיקר עבודתם לשאת כלי המקדש בנרתיקם, לראות את כלי המקדש בגילוים, ומתו, שיהיה להם נפילה הנקרא מיתה חס ושלום, כי עיקר עבודתם הוא לשאת את כלי הקדוש המכוסים, לגלות לכל שיש קדושה גבוה ועצומה גם תחת המכסה וההסתרה, ובדרך זה ילמדו כל נשמות ישראל איך תמיד יכולים לגשת אל הערפל אשר שם האלהים, כי קדושתו יתברך מוסתרת בכל פרט ופרט של הבריאה, והקדוש ברוך הוא יזכינו להגיע אל דעת האמת הזאת, להכיר אותו יתברך מכל פרטי הבריאה, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת במדבר ה'תשס"א

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ג, המדבר מאמונת חכמים וקבלת התורה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, העקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |ספרי פרשת שופטים| 'אפלו אומר לך על ימין שמאל' וכו' ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור וכל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקשר להצדיק,

וישראל בעת קבלת התורה היו להם חכמות גדולות כי אז היו עובדי עבודה זרה שבימיהם, שהיה טעותם על-פי חכמות וחקירות גדולות כידוע ולולי שהיו ישראל משליכין מעצמן החכמות, לא היו מקבלים התורה כי היו יכולים לכפר בכל, חס ושלום, ולא היה מועיל להם כל מה שעשה משה רבנו עמהם ואפלו כל האותות והמופתים הנוראים שעשה לעיניהם, לא היה מועיל להם, כי גם עתה נמצאים אפיקורסים הכופרים על-ידי שטות וטעות חכמתם אך ישראל עם קדוש ראו האמת, והשליכו החכמות, והאמינו בה' ובמשה עבדו, ועל-ידי-זה קבלו התורה|דברים ל"ב| "עם נבל ולא חכם", 'עמא דקבילו אוריתא ולא חכימו' כי עקר קבלת התורה היה על-ידי ולא חכימו, הינו על-ידי שהשליכו מאתם כל החכמות כנ"ל וזה נבל ראשי-תבות לב נתיבות, שהוא כלליות התורה והיא החכמה האמתית, אשר אצלה כל החכמות בטלים והינו נבל, שהיא בחינת התורה, הנקראת נובלות החכמה העליונה |בראשית רבה פרשה יז| ובוא וראה שעתה מבאר ומישב התרגום הזה, שהוא פליאה גדולה, וכל העולם תמהים עליו, מה ענין תבת נבל, לתרגמו על קבלת התורה אך עתה מה נמלצו לחך דברי התרגום האלו| |ועיין שוח"ט תהלים קיט בתמימות קבלו ישראל את התורה וכו' ע"ש| והעקר העבודה, להיות תם וישר ירא אלקים וסר מרע, בלי שום חכמות ושלמה המלך, עליו השלום, אחר שכתוב בו |מלכים-א ה| "ויחכם מכל האדם", אמר |משלי ל| "כי בער אנכי מאיש ולא בינת אדם לי" וכן אמר אסף |תהלים ע"ג| "ואני בער לא אדע בהמות הייתי עמך"|משלי כ"א| 'אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'", עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר היסוד בהתקרבות אל השם יתברך, ולזכות לקבל את התורה באמת, הוא אמונת חכמים, שיהיה לאדם התבטלות לאיזה רב ומנהיג, יהיה מי שיהיה, ויאמין בו, ויציית את דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, וזהו סימן שיש לו אמונה בהשם יתברך, כי על ידי שמאמין בצדיק המגלה את השם יתברך, ומבטל עצמו מלפניו, זהו סימן שיש לו אמונה בו יתברך, ומבטל את עצמו מלפניו יתברך, והנה בוודאי הוא זכיה גדולה להתקרב אל חכם וצדיק אמיתי, ולקבל ממנו עצות והדרכות נפלאות לעבודת השם יתברך, ואין למעלה מזה, אבל לזה צריכין יגיעה וטרחא רבה, ולבקש הרבה מהשם יתברך שיזכה למצוא את הצדיק האמת, כי הוא נעלם ונסתר מאד, וצריכין לחפש ולבקש אותו הרבה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח' - ועיין שם בהתפילה בליקוטי תפלות על זה|, אבל אפילו אם עדיין לא זכה למצוא את הצדיק האמת, לכל הפחות שיהיה מקורב לאיזה רב וחכם, ויהיה לו התבטלות מלפניו, ויקבל ממנו עצה ותושיה,

וזהו סימן שיש לו יראת שמים, ויש לו התבטלות גם מלפניו יתברך, אבל מי שמבטל את כולם, ואומר שאינו מאמין באף אחד, ואינו צריך רב כלל, סימן שאין לו אמונה גם בהשם יתברך, וטמון בלבו כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, כי מיד שפוגם באמונת חכמים יש בו אפיקורסות רחמנא ליצלן, וכמו שכתוב ברש"י על הפסוק, |דברים א' פסוק י"בן איכה אשא לבדי טרחכם משאכם וריבכם, מלמד שהיו אפיקורסין וכו' עיין שם, כי בלתי אפשר להגיע אל אמונה בהשם יתברך, כי אם כשיש לו אמונת חכמים, שמאמין שיש חכמים שלמדו ויגעו וטרחו בתורה ובעבודת השם יתברך, והגיעו לאיזה מעלה בהתקרבות אל השם יתברך, והחכם נעשה לו דוגמא חיה, להסתכל עליו וללמוד ממנו, וזה יביא אותו סוף כל סוף גם כן לאיזה מעלה והשגה, אבל מי שמבטל את כולם, ואין לו אמונה באף אחד, זהו סימן שהוא רק עבד, שבהפקירא ניחא ליה, ואינו רוצה לקבל על עצמו שום מרות כלל, והוא סימן שאין לו מורא גם מלפניו יתברך, וכפירות ואפיקורסות טמון בלבו רחמנא ליצלן, ולכן הראש והראשון בהתקרבות אל השם יתברך הוא אמונת חכמים, לבטל את עצמו אל חכם וצדיק שבדור ולציית דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, ועל ידי זה יזכה להתקרב אל השם יתברך באמת.

והנה רביז"ל מדייק כאן לומר מאד, "כל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקשר להצדיק", כי בהתקרבות אל הצדיק, האדם צריך לסלק את דעתו לגמרי ולקבל את כל דבריו בתמימות ופשיטות גמור, ובפרט כשבא לשאול עצה מן הצדיק, הוא צריך לקבל את דבריו כמו שאומר אותם בתחילה, ולא להתחכם ולחקור חקירות בדבריו, אולי כיוון כך או כך? כי המושכל והדיבור הראשון שיצא מפי הצדיק, זהו דעתו וכוונתו באמת, ובזה נתלבש רוח קדשו, ומה שאומר אחר כך, זהו כבר מה שבני אדם אומרים, כי אין דרך של הצדיק להתעקש על שום דבר, וכשהצדיק נותן עצה, ואין האדם רוצה לקבל עצתו, אזי שואל את הצדיק, אולי אני יכול לעשות אחרת? אזי הצדיק עונה אותו, כן, תעשה כמו שאתה אומר... ואזי נדמה לאדם שהצדיק הסכים עם דבריו, ואחר כך כשעולה לו שלא כהוגן, הוא זורק את האשמה על הצדיק, כאילו הצדיק לא נתן לו עצה טובה, ובאמת זה היה העצה שלו בעצמו, כי הרי לא בא לקבל את עצת הצדיק, רק בא שהצדיק יסכים עם העצה שלו, ואין זה התקרבות כלל, התקרבות נקרא כשאדם מסלק את דעתו לגמרי, ולא נשאר אצלו שום שכל, וכשהצדיק אומר דבר, זהו זה, ואין לנטות מדבריו ימין ושמאל, וכשאדם הולך בדרך כזה, בוודאי יצליח מאד בכל דבר שבחיים.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שביותר צריכין לדעת זאת בענין ההתקרבות אל רביז"ל, שכל שיחה ודיבור של רביז"ל הוא קודש קדשים, ואין לנטות ממנה ימין ושמאל, ואסור להגיד פשטים וחקירות בשיחות רביז"ל, "רביז"ל כיוון כך" "רביז"ל כיוון כך", כוונת רביז"ל הוא פשוטם כמשמעם, כמו שהם כתובים בספריו הקדושים, בלי שום פשטים כלל, וצריכין לקיים את דברי חכמינו הקדושים |יבמות צ"ב.| יקוב הדין את ההר, שאפילו יש הר רם גבוה מאד לפניו, יחתוך אותו לשתים כדי לקיים את הדין וההלכה, ולא להתפעל משום דבר כלל, ומי שאינו יכול לקיים את הענין מחמת איזה סיבה, יגיד "איני יכול לקיים", אבל לא יגיד שרביז"ל לא כיוון כך רק רביז"ל כיוון אחרת, כי בזה מסלף את דברי רביז"ל חס ושלום, ואין זה נקרא התקרבות והתקשרות אליו כלל, וזה שכיח מאד בענין "סדר דרך הלימוד" של רביז"ל, כי כוונת רביז"ל הם פשוטם כמשמעם, וכמו שמבוארים בשיחות הר"ן |סי' ע"ו|, ומי שאינו רוצה ללמוד ולציית את דברי רביז"ל, אזי מתחיל לסלף את הדברים ולומר שרביז"ל לא כיוון כך אלא כך, והוא נשאר טיפש ועם הארץ כמו שהיה מקודם, אבל מי שמסלק את דעתו לגמרי ואינו נוטה מדברי רביז"ל ימין ושמאל, הרי הוא זוכה לטייל בכל התורה כולה, פעם אחר פעם, ולהתדבק בו יתברך באמת, והוא הכי מאושר בחייו בזה ובבא לנצח. וזהו מה שרביז"ל אומר כאן, שעם ישראל זכו לקבל את התורה רק על ידי שהשליכו וסילקו את דעתם לגמרי, והאמינו בה' ובמשה עבדו, כי בשעת קבלת התורה היו להם חכמות גדולות, כי עדיין לא ניתנה להם התורה, והיו הרבה עובדי עבודה זרה בימיהם, שטעו בכל מיני דרכים נבוכים, זה עבד לעץ, וזה עבד לאבן, זה לשמש וזה לירח וכו', וכמבואר ברמב"ם ההלכות עכו"ם, שהיה לכל אחד חכמות וסברות מוטעות מאד בעבודתם, ועם ישראל היו בגלות ביניהם במצרים, ובקל היו יכולים לטעות אחריהם חס ושלום, ולא היה מועיל כל האותות והמופתים שראו ממשה רבינו, שהוציאם ממצרים, וקרע להם את הים, והשפיע להם מן, באר, וענני הכבוד, כי מיד שיש לאדם חכמות והשכלות, והולך אחרי שכלו, הוא עלול לבוא לידי רעות רבות רחמנא ליצלן |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ב|, ולכן עיקר המעלה של נשמות ישראל היו מה שבעת קבלת התורה השליכו את דעתם ושכלם לגמרי, וצייתו את דברי משה רבינו בתמימות ובפשיטות גמור, ועל ידי זה היו יכולים לקבל את התורה, ולהבין הדרכה ישרה איך להתקרב אל השם יתברך באמת, שזהו דברי התרגום על הפסוק |דברים ל"ב| עם נבל ולא חכם, עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו, שלכאורה הוא פלא, מהו ענין "עם נבל ולא חכם"

לקבלת התורה? אבל זה היה עיקר הכוח שלהם, איך זכו לקבל את התורה, על ידי שהשליכו את החכמות שלהם, וצייתו למשה רבינו, שזהו "נבל" שהוא אותיות נ'ב'ל', התחלת התורה עם אות ב' ב'ראשית ברא אלהים, וסוף התורה מסיים עם אות ל', לעיני כל ישראל', וזה פתח אצל נשמות ישראל הנ' שערי בינה, שזהו האות נ', כי כשאדם משליך את חכמתו לגמרי, ומציית את דברי הצדיק המוסר לנו את התורה, על ידי זה נעשה חכם ומבין באמת, ונפתחים לפניו כל השערים העליונים. והנה כל אלו שלא רצו לקבל את דעתו של משה רבינו באמת, ולא סיללו והשליכו דעתם לגמרי, לא זכו לקבל התורה בשלימות, ולבסוף כלו ונאבדו לגמרי, כמו דתן ואבירם, וקרח ועדתו, עם כל הר"נ ראשי סנהדרין, כי הם היו בכלל האפיקורסים שעמדו נגד משה רבינו, ולא התבטלו עצמם מלפניו, ולא הועיל להם כל האותות והנפלאות שראו אצל משה רבינו, שהוציא אותם ממצרים, ממדינה סגורה ומסוגרת שלא היה עבד יכול לברוח משם, וקרע להם את הים, והוריד להם מן באר וענן, כי עדיין נשאר אצלם חכמות ומושכלות, ולא רצו לבטל עצמם לפני משה רבינו, ואדרבה רצו לבטל את דברי משה בפניו, ובשעה שאמר משה שלא יהיה מן בשבת, הלכו דתן ואבירם ופיזרו את המן במחנה, ובשעה שאמר משה רבינו שאהרן נבחר להיות כהן גדול, נתקנא בו קרח ועשה ליצנות ממצות ציצית ומזוזה, והטעה את ר"נ ראשי סנהדרין אחריו בליצנותו, כי מיד שיש לאדם חכמות, הוא בסכנה גדולה מאד שלא יתפס בו דברי כפירות ואפיקורסות, ולא יהיה נאבד לגמרי, וכמו שהיה עם עדת קורח, שכולם כלו ונאבדו מתוך הקהל, כי מכל אלו שחכמים בעיניהם ואינם רוצים לבטל את עצמם בפני הצדיקים שבדור, לא נשאר שארית ופליטה, ושם הצדיקים נתפרסמים ונתגדלים לזכרון קדוש לכל הדורות. ואמר מוהרא"ש נ"י, שעיקר אמונת חכמים נתגלה איך האדם מקיים את דברי השולחן ערוך פשוטם כמשמעם, בלי להוסיף עליה ובלי לגרוע ממנה שום דבר כלל, כי השולחן ערוך הוא תמצית כל תורה שבעל פה שנמסר לנו על פי חכמינו הקדושים, איך להתנהג לעובדא ולמעשה, ומיד שאדם סר מדברי השולחן ערוך, הרי צריכין לבדוק אם לא נזרק בו מינות ואפיקורסות חס ושלום, כי העיקר לקיים ההלכה כמו שהיא ולא לנטות ימין ושמאל, היינו לא להוסיף ולא לגרוע, כי כל המוסיף גורע, ומיד שאדם מתחיל להוסיף חומרות וסייגים שלא מבוארים בשולחן ערוך, הוא עלול אחר כך לבא לידי כל רע חס ושלום, וכענין שמפרש מוהרנ"ת ז"ל את דברי שלמה המלך |קהלת ז'| אל תצדק הרבה וגו' אל תרשע הרבה, ואמר שהם תלויים זה בזה, כי על ידי שאדם רוצה להיות צדיק הרבה, ואחר כך רואה

שאינו יכול, מזה בא אחר כך לרשעות הרבה רחמנא ליצלן, כי לא מבקשים מן האדם יותר ממה שכתוב בשולחן ערוך, ובפרט בענינים הנוגעים בבית בינו לבין אשתו, צריכין ליזהר מאד לקיים את דברי השולחן ערוך ולא להוסיף ולא לגרוע עליהם כלל, כי מיד שמתחילים להוסיף חומרות ופרישות וכו' אחר כך באים לידי איסורים חמורים חס ושלום, וכן אסור לשקול מדעת עצמו איזה שאלה בבית, רק לשאול את פי רב וחכם מובהק, ולא להתבייש כלל לשאול אותו שאלה פעם אחר פעם, כי בקל יכול להטעות ולהורות קולא לעצמו בשעה שנוגע לאיסור כריתות חס ושלום, ולכן העיקר הוא לשמור את דברי השולחן ערוך, ולשאול אל כל שאלותיו אצל רב וחכם מובהק, כי בזה מראה שיש לו אמונת חכמים בשלימות, ואז לא יכשל לעולם ועד.

ואמר מוהרא"ש נ"י שאם נתבונן נראה שכל עיקר קבלת התורה היה רק על ידי אמונת חכמים, היינו על ידי שקיבלו את דברי משה רבינו בתמימות ופשיטות גמור, ולא שאלו שום שאלות כלל, כי הקדוש ברוך הוא אמר למשה רבינו "וקדשתם היום ומחר" היינו שיכינו עצמם שני ימים לקבלת התורה, אבל משה הוסיף יום אחד מדעתו, והסכים דעתו לדעת הקדוש ברוך הוא, כי קבלת התורה היה באמת אחר שלשה ימים, ולא היה אפשר לקבל את התורה רק אחר שלשה ימים כמו שהיה באמת, ואם לא היה מוסיף יום אחד לא היה מקבלים את התורה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"צ|, נמצא שכל קבלת התורה היה רק על ידי שביטלו את דעתם אל דעת משה רבינו, והכינו עצמם שלשה ימים לקבלת התורה, וכן הוא בכל דבר שבקדושה, שאי אפשר לקבל אותה בשלימות כי אם כשיש לאדם אמונת חכמים באמת, וכן שמצינו במצות ספירת העומר שהיא גם כן הכנה לקבלת התורה, ובתורה כתיב |ויקרא כ"ג| וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' שבע שבתות תמימות תהיינה, עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום וגו' ובאמת על פי החכמים אנחנו יודעים שצריכין לספור מ"ט יום, וביום החמישים כבר חג השבועות, והיום האחרון הזה הוא היום אחד שהוסיף משה מדעתו, נמצא שאין אנו יודעים לפרש את דברי התורה הקדושה רק על ידי דברי החכמים, ומיד שאנחנו מבטלים דעתינו לדעת החכמים, אנחנו יכולים לקבל את התורה באמת.

וזהו מה שחכמינו הקדושים מלמדים אותנו במסכת אבות |פרק ו'| שיש מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, והאחרון המוזכר שם הוא "האומר דבר בשם אומרו, הא למדת שהאומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם", ובאמת לפי מספר הדברים המנויים שם במשנה, "האומר דבר בשם אומרו" הוא מ"ט, עיין שם דוק ותשכח, והרמז בזה,

כי האומר דבר בשם אומרו, הוא ענין של אמונת חכמים, כי על ידי שאומר דבר בשם אומרו, ומגלה מאיפוא קיבל התורה, הרי מגלה שיש לו אמונת חכמים, ואינו לוקח את הכבוד לעצמו, רק מבטל את עצמו ומגלה לכולם איפוא יכולים לקבל דברי אלקים חיים, וזהו מעלת האומר דבר בשם אומרו, כי אצל עם ישראל כשאומרים תורה בשם הצדיקים הם חיים וקיימים ממש, בבחינת |מלאכי ג'| זכרו תורת משה עבדי, שמשה רבינו חי וקיים אצלינו, ובכל יום אומרים ויאמר ה' אל משה לאמר, וידבר ה' אל משה לאמור, כאילו משה רבינו חי אצלינו ממש, וכן כל התנאים ואמוראים חיים וקיימים ממש, ושפתותיהם דובבות בקבר כשאומרים שמועה בשמם, וכמו שביקש דוד המלך עליו השלום |תהלים ס"א| אגורה באהלך עולמים, וכי אפשר לאדם לגור בשני עולמות, אלא יהי רצון שיאמרו דבר הלכה בשמי, ויהיה נחשב כאילו אני קיים בשני עולמות, ולכן האומר דבר בשם הצדיק מביא גאולה לעולם, כי על ידי שמגלה שם הצדיקים האמיתיים בעולם, ואת עוצם נוראות תורתם, על ידי זה כל הבריות יכולים להתקרב אליהם, ויקבלו תורתו יתברך, ובזה יהיה הגאולה, ולכן כל המ"ח דברים שהתורה ניקנית בהם, הם כנגד המ"ח יום שמכינים לקבלת התורה, אבל הדבר האחרון של "האומר דבר בשם אומרו", הוא כנגד יום מ"ט שהוא היום שהוסיף משה רבינו מדעתו, שהוא ענין של אמונת חכמים, ועל ידי זה דייקא זוכין לקבלת התורה באמת, והבן היטיב.

וזהו מה שמפטירין בפרשת במדבר שהוא תמיד לפני חג השבועות, וכמובא בשולחן ערוך |אורח חיים סי' תכ"ח סעיף ד'| שלעולם קורין פרשת במדבר לפני עצרת, וסימן מנו ועצרו, את דברי הנביא |הושע ב'| והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו', ומסיימין, וארשתיך לי לעולם וגו' וארשתיך לי באמונה וידעת את ה', כי זה מקושר לפרשת השבוע שמדבר ממספר בני ישראל, שצריכין למנות ולספור כל יהודי, ולהעמיד איש על מחניהו ואיש על דגלו, כי זה מראה על המעלה והחשיבות של נשמות ישראל, שכל אחד הוא מספר חשוב בפני עצמו, וכל אחד שייך אל המחנה והדגל שלו, ויש לו נשיא בשבטו שמתבטל אליו, וכל כל הנשיאים חוזרים ומתבטלים אל משה רבינו שהוא מנהיג הגדול, כי זהו מעלת הענין לספור את נשמות ישראל ולגלות שכל אחד יש לו החשיבות שלו, ואסור לשום אדם להתגאות על חבירו ולומר אני גדול ממך, המנהיג שלי גדול מהמנהיג שלך, כי פירודים כאלו גורמים כל החורבנות בין עם ישראל חס ושלום, כי מיד שיש שנאות ופירודים ביניהם, יש כח לאומות העולם לשלוט בהם, מה שאין כן כשכולם מאוחדים יחד, אין כח לשום אומה ולשון לשלוט בהם, ולכן

לפני קבלת התורה מונים את עם ישראל, לגלות ולפרסם את המעלה שלהם, ואיך שהם מקבלים מרות מהנשיאים והמנהיגים שלהם, ואין פירודים בינהם כלל, וזהו |הושע ג'| והיה מספר בני ישראל כחול הים וגו' ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו ושמו להם "ראש אחד" ועלו מן הארץ וגו', כי מיד שמונים וסופרים את כולם, וכל אחד מכיר החשיבות שלו, וחוזרים ועושים לעצמם "ראש אחד", שהוא המנהיג והצדיק האמת, על ידי זה נגאלים מן הגלות, ועלו מן הארץ כי גדול יום יזרעאל, ובזה סמיימים את ההפטרה "וארשתיך לי באמונה וידעת את ה', כי זה הענין של מתן תורה שהוא יום ארוסת וחתונת נשמות ישראל להקדוש ברוך הוא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוף תענית| על הפסוק |שיר השירים ג'| ביום חתונתו, זה מתן תורה, כי על ידי שמספרים כל אחד, ואחד כך כולם מתאחדים תחת הדגל של הרב והצדיק שבדור, זוכים לקבל את התורה באמת, ולהמשיך דביקות גדול, שהוא סוד התפילין המורים על דביקות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח|, שהוא כמו הטבעת שנותן החתן להכלה, כן הם הרצועות שמסבבים על האצבע בהנחת תפילין, ואומרים אז את הפסוקים האלו "וארשתיך לי לעולם וגו'", ומובא בשם הגר"א, שבליל פסח מחצות הלילה ואילך הכינו עם ישראל במצרים את התפילין הקדושים מן העורות שנשאר להם מן הקרבן פסח, כי כל עיקר יציאתם ממצרים היתה להגיע אל קבלת התורה ואל הדביקות האמיתי בו יתברך, שאז נתאחדו כאיש אחד בלב אחד, וקיבלו עליהם את דברי משה רבינו באמונה שלימה, ועל ידי זה קיבלו את התורה וזכו להיות עם הנבחר להקדוש ברוך הוא, והשמי תברך יזכינו להגיע אל אמונת חכמים באמת, ונזכה להיות מקורבים ומקושרים אל הצדיקים האמיתיים שבדור, עדי נזכה לעלות ולהתדבק בו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת נשא ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"א, המדבר מנקישת יצר הרע באדם, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, פעם אחת היה סיפור שעמדו אנ"ש לפני רביז"ל, ובא ערל אחד מאנשי החיל, ודפק על החלון, ושאל, יש כאן אחד מאנשי חיל? השיבוהו לאו, אין כאן אחד מהם והלך לו, אחר-כך אחר איזה שעה, חזר ובא ודפק על החלון יותר, ושאל אם יש כאן אחד מאנשי חיל? ענה רביז"ל, כך הוא היצר הרע שלכם, שבתחלה בא ודופק על האדם, וכשפונין עורף ממנו ומשיבין אין כאן אחד

מחילותיו, ומסלקין אותו ואז הולך לו, ואף-על-פי-כן אחר-כך חוזר ובא ודופק על האדם, אף-על-פי שכבר סלקוהו והשיבוהו אין כאן אחד מחילותיו, שאין לו ולחילותיו מקום כאן, אף-על-פי-כן אינו נמנע לבוא עוד פעם אחר פעם, וצריכין לגרשו בכל פעם עד שיסתלק לגמרי |חיי מוהר"ן סי' תקל"ו|, ואז גילה רביז"ל תורה זו.

ואומר רביז"ל, היצר הרע נוקש באדם בכל פעם ומעוררו למה שמעוררו ואף אם אין האדם שומע לו ופונה עורף ממנו, אף-על-פי- כן הוא נוקש בו עוד פעם שני ושלישי ורביעי ויותר, אבל אם האדם הוא חזק בדעתו ועקשן נגד היצר הרע, ואינו פונה אליו כלל, אזי היצר הרע מסתלק והולך לו וכן בתפלה, בענין המחשבות הבאים לבלבל, הוא ממש כנ"ל, שהמחשבה באה כמה פעמים, פעם אחר פעם,

לבלבל וצריך להיות חזק לבלי להסתכל עליה כלל בשום אפן, ואזי תסתלק, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כך דרכו של יצר הרע, שתמיד מחדש תחבולות וערמומיות על האדם ללכוד אותו ברשתו, ובכל פעם בא לו מחדש ומסית אותו למה שמסית אותו, וצריכין להיות עקשן גדול כנגדו, ולפנות עורף ממנו, ולא לציית אותו כלל, ואפילו אם יבא כך פעם אחר פעם, ויסית אותו בכל מיני פיתויים שונים כגון "אל תלמוד עכשיו, אין הזמן מסוגל כעת", "אל תתפלל עכשיו, ממילא אתה מבולבל ואין לך יישוב הדעת וכו'", לא יתפעל מכל ההסתות האלו, רק יתגבר בכח גדול נגדו, ויאמר לו, "עכשיו דייקא, אני אלמוד ואתפלל, ואחר כך אקשיב למה שיש לך להגיד", ואפילו שיהיה כן פעם אחר פעם, שאין הבעל דבר נעשה עיף וייגע מלבלבל אותו, גם הוא לא יהיה נעשה עיף וייגע לדחות אותו בעקשנות, רק יהיה כגבור חיל נגדו, ואז סוף כל סוף בוודאי יסתלק ממנו, כי הכל רק למען הבחירה והנסיון, לראות כמה חזק רצון האדם לכבוש את יצרו ולעשות את רצון קונו, ומיד שרואים מלמעלה את טוהר לבו ורצונו הטוב להתקרב אליו יתברך, בוודאי יעזרו לו לצאת מתחת ידי היצר הרע הנוקש בו, ויזכה להגיע אל מה שצריך להגיע בזה העולם, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בפרשת השבוע מצינו את מצות שילוח טמאים מחוץ למחנה, וכמו שכתוב |במדבר ה'| צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש, מזכר עד נקבה תשלחו, אל מחוץ למחנה תשלחום, ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שכן

בתוכם, ויעשו כן בני ישראל וישלחו אותם אל מחוץ למחנה כאשר דבר הוי"ה אל משה כן עשו בני ישראל, ויש לדקדק מהו כפל הלשון "וישלחו מן המחנה וגו'" ואחר כך "מזכר עד נקבה תשלחו", ואחר כך עוד הפעם "אל מחוץ למחנה תשלחום", שלש פעמים ציווי לשלוח, ואחר כך גם בקיום המצוה נאמר כפל לשון "ויעשו כן בני ישראל" ואחר כך עוד הפעם "כן עשו בני ישראל", ויש להבין למה הוכפל הענין כל כך הרבה פעמים? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה שילוח טמאים מחוץ למחנה הוא ענין שילוח הבעל דבר מחוץ למחנה ישראל, כי הבעל דבר עיקר גרם הטומאה לנשמות ישראל חס ושלום, וצריכין לשלוח אותו מחוץ למחנה, שלא יוכל לטמאות את משכנם, וזהו בחינת "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש", כל צרוע הוא היצר הרע המפתה את האדם ללשון הרע ורכילות ושאר דיבורים אסורים, ומיד שאדם פגום בלשונו, הוא עלול לפגום בבריתו חס ושלום, בבחינת |קהלת ה'| אל תתן את פיך לחטיא את בשריך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ט|, וכל זב, הוא טומאת תאוה זו, המטמא את האדם בזוב חס ושלום, וכל טמא לנפש, הוא טומאת מת, שהוא גם כן פגם תאוה זו שנקרא אבי אבות הטומאה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רמ"ב|, והוא בחינת טומאת מת, כי הרשעים בחייהם נקראים מתים, ולכן כל אלו צריכין לשלוח אותם לחוץ ממחנה ישראל ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם, אבל ציווי אחד לבד לא מספיק, כי הבעל דבר חוזר ובא בכל פעם בהתלבשות אחרת, ולכן נצטוו עוד הפעם, "מזכר עד נקבה תשלחו", שהם בחינת הזכר והנקבה של הקליפה, ס"מ, ונוקבא דיליה לילי"ת, שהם מחטיאים את האדם במה שמחטיאים אותו, וצריך לגרשום מעל מחנה ישראל לגמרי, ולכן הוכפל ציווי שלישי "אל מחוץ למחנה תשלחום" ללמד שהם חוזרים ובאים בכל פעם, וצריכין לשלח אותם מחדש ולא להתייעף בעבודתו, וזהו "ויעשו כן בני ישראל", שבודאי נשמות ישראל מתגברים בכל כוחם לשלוח ולגרש את היצר הרע הנוקש בהם והרוצה לפתות אותם בפיתויו, אבל פעם אחד לא מספיק, כי הוא חוזר ובא בכל פעם מחדש, ולכן עוד הפעם אומר לנו הכתוב, "כאשר דבר הוי"ה אל משה כן עשו בני ישראל" שצריכין להיות מוכנים לשלוח אותו כל פעם מחדש ולא יהיה נעשה עיף וייגע במלחמתו, ואז סוף כל סוף בוודאי יזכו לגרש אותו מעל מחניהם, ויזכו להיות דבוקים בו יתברך באמת, והקדוש ברוך הוא יעזור לנו שנזכה להיות שמורים וניצולים מפיתוי היצר הרע המנקש בנו, ונזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך בדביקות אמיתי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת נשא ה'תשנ"ט
בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף ר' עיין שם.
ויהי היום, ונסעה אשת הבערגיר עם עגלות- צב לטייל, ולקחה עמה רעותיה, ולקחה גם אשת העני עמה, ונסעו על הטיול והנה עבר איש חיל, אדון |שקורין יעדניראל| |קצין צבא גבוה|, עם החיל שלו, ופנו אל הצד מן הדרך בשבילו ועבר החיל, וירא שנוסעים נשים, וצוה שיוציאו אחת מן הנשים שנסעו לטייל, והלכו והוציאו את אשת העני, וחטפו אותה בתוך העגלת-צב של היעדניראל ונסעו עמה, ובודאי אי אפשר להשיבה, כי נסע להלן, בפרט איש חיל, יעדניראל עם חילותיו, ולקחה ונסע עמה למדינה שלו, והיא היתה יראת שמים, ולא רצתה לשמע לו כלל, והיתה בוכה מאד, והיו מבקשים ומפתים אותה, והיא היתה יראת שמים ביותר.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ויהי היום, ונסעה אשת הבערגיר עם עגלות- צב לטיל, ולקחה עמה רעותיה, ולקחה גם אשת העני עמה, ונסעו על הטיול והנה עבר איש חיל, אדון |שקורין יעדניראל| |קצין צבא גבוה|, עם החיל שלו, ופנו אל הצד מן הדרך בשבילו ועבר החיל, וירא שנוסעים נשים, וצוה שיוציאו אחת מן הנשים שנסעו לטיל, כי אומות העולם שטופים ומזוהמים בתאוה זו ביותר, ומיד שראו נשים שיצאו לטייל חמדו אותם לעבירה, ובאמת עיקר מקום הנשים הוא פנימה בתוך הבית, וכמו שכתוב |תהלים מ"ה| כל כבודה בת מלך פנימה, ומיד שיצאו לטייל הרי נתנו מקום ליתפס בהם הרע חס ושלום, וכעין שנאמר אצל דינה בת לאה |בראשית ל"ד| ותצא דינה בת לאה וגו' לראות בבנות הארץ וירא אותה שכם בן חמור וגו', ולכן מיד שהם יצאו לטייל היה מקום להטומאה ליתפס בהם.
וצוה שיוציאו אחת מן הנשים שנסעו לטיל, והלכו והוציאו את אשת העני, וחטפו אותה בתוך העגלת-צב של היעדניראל ונסעו עמה, והנה כאן עשו פגם גדול מאד, כי על פי דין אסור להוציא אשה אחת ולמסור אותה בידי גוים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תרומות פרק ח משנה יב| נשים שאמרו להם עובדי כוכבים תנו אחת מכם ונטמא ואם לאו הרי אנו מטמאים את כולכם, יטמאו את כולן ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל, כי אסור בהחלט לעשות הפליות ופירודים בין נשמות ישראל, ואיך מותר להתלבש על עני וחלוש כח ולמסור אותו בידי הטומאה? הלא אין עוולה יותר גדולה מזו, כי מאי חזי דדמא דידך סומק טפי, ואיך מותר לך לעשות את השני כפרה שלך? אם אחד צריך ללכת על מסירת נפש, תלך אתה, ואל

תמסור השני במקומך, אבל מיד שיש פירודים ומחלוקת בין נשמות ישראל, כבר עלולים לבא לידי גזענות ולהתלבש על אחד יותר מכולם.

ובודאי אי אפשר להשיבה, כי נסע להלן, בפרט איש חיל, יעדניראל עם חילותיו, כי על פי רוב אחר כך מתחרטים על העוולה שעשו, אבל אז כבר מאוחר, כי נמסרה ביד הקליפות והחיילים שלהן, וצריכין מסירת נפש עצום מאד להחזירה אל הקדושה. ולקחה ונסע עמה למדינה שלו, והיא היתה יראת שמים, ולא רצתה לשמע לו כלל, והיתה בוכה מאד, והיו מבקשים ומפתים אותה, והיא היתה יראת שמים ביותר, כי מי שיש לו יראת שמים באמת לא יתפתה לדבר עבירה, אפילו בחדרי חדרים ובסתרי סתרים, כי הלא הקדוש ברוך הוא נמצא שם ורואה את כל מעשיו, ואיך יעשה עבירה ויחטא לאלקים, ובזה נבחן עיקר היראת שמים של אדם, איך הוא מתנהג בחדרי חדרים, וכמאמר רבי יוחנן בן זכאי לתלמידיו |ברכות כ"ח:|, יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם, אמרו לו תלמידיו: עד כאן? - אמר להם: ולואי! תדעו, כשאדם עובר עבירה אומר: שלא יראני אדם, כי מורא של בשר ודם יש לכל אחד, ואינו רוצה שבן אדם יתפוס אותו בדבר עבירה, על אחת כמה וכמה צריך להכניס בדעתו היטיב, שהלא הקדוש ברוך הוא נמצא כאן ורואה את כל מעשיו, ואיך ימלא לבו לעשות עבירה חס ושלום? ומי שירא מלפניו יתברך באמת, יבכה שמים וארץ שיציל אותו הקדוש ברוך הוא מדבר עבירה, ושלא יתפתה אל הבעל דבר המסית אותו לעשות דבר נגד רצונו, והבכיה הזאת בוודאי יועיל לו לינצל מכל זה, וישאר קיים ועומד בקדושתו, והשם יתברך יזיכינו להגיע אל יראת שמים אמיתי, ולהיות שמורים מכל חטא ועוון מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת נשא ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ט, המדבר מהדיבור וממדת השלום, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, על ידי מחלוקת אי אפשר לדבר, כי עיקר הדיבור הוא משלום, כמו שכתוב |תהלים קכ"ב|: "אדברה נא שלום", ועל כן צריך כל אחד קודם התפלה לקבל על עצמו מצות עשה: "ואהבת לרעך כמוך", כדי שעל-ידי-זה, שיש אהבה ושלום, על-ידי-זה יוכל לדבר בתפלה, אבל כשאין שלום ויש מחלוקת, אי אפשר לדבר, ועל כן אפילו אם אחד רוצה שלום, רק שהם חולקין עליו, עם כל זה אין השלום בשלמות, על כן אי אפשר לדבר ולהתפלל, אף שהוא איש שלום, מאחר שהם חולקין עליו, וזה שאמר דוד המלך, עליו השלום, |שם

ק"כן: "אני שלום", כי אני איש שלום ומצדי היה שלום עם כלם, ועם כל זה "וכי אדבר, המה למלחמה", היינו שאף שאני שלום, עם כל זה אי אפשר לדבר מחמת המלחמה והמחלקת שהם חולקין עלי כנ"ל:

והנה כל הדבורים הם משלום כנ"ל, ועל-כן מי שהוא בבחינת שלום, יכול לידע כל הדבורים של כל העולם, כמו הקדוש-ברוך-הוא שנקרא שלום, שהוא יודע כל הדבורים של כל העולם, כמו שכתוב |עמוס ד|: "ומגיד לאדם מה שחו", כי כל הדבורים באים משלום כנ"ל, וזה אותיות שלום ראשי-תבות ו'מגיד ל'אדם מ'ה שיחו: כל הדבורים באים מחמימות, ומי שיש בו חמימות הרבה מדבר הרבה, וכן מי שנתקרר ואין בו חמימות, אין יכול לדבר, כי הדבור הוא מחמימות, כמו שכתוב |תהלים ל"ט|: "חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני", והוא שלהובא דנורא וכו', עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר הדיבור נמשך ממדת השלום, כי כשיש לאדם שלום עם כל הבריות אזי יש לו מוח מיושב להתפלל אליו יתברך ולדבר ולהשיח את כל לבו לפניו יתברך, ואין שום דבר מבלבל אותו כלל, מה שאין כשיש לאדם מחלוקת עם הבריות, ויש לו קנאות ושנאות על כולם, אזי אין לו כח הדיבור להתפלל לפניו יתברך, כי כל מוח מחשבתו עסוק עם מחשבות של שנאה קנאה ונקמה, איך ינקם בהשני ויזחיר לו כל רעתו וכו', ואי אפשר לו ליישב דעתו לתפילה כלל, ולכן האדם צריך לראות שמצדו יהיה לו אהבה ושלום עם כל הבריות, ולא יהיה לו שנאה על אף אחד בעולם, כי לשנוא יהודי זה עבירה חמורה מאד, לא תעשה מדאורייתא |ויקרא י"ט| לא תשנא את אחיך בלבביך, וכל רגע שאדם שונא בר ישראל, הוא עובר על הלאו הזה, והיא יותר חמורה מלאווין אחרים, כי לאו כמו אכילת חזיר, עוברין רק כשאוכלין כזית ממנה בבית הבליעה, מה שאין כן לאו של לא תשנא הנ"ל, יכולים לעבור עליו בכל עת ורגע ששונאים יהודי בלב, ולכן לפני התפילה צריכין לקבל על עצמו המצות עשה של |שם| ואהבת לרעך כמוך, כי על ידי זה יהיה לו מוח מיושב להתפלל, ויעלו כל התפילות שלו לרחמים ולרצון לפניו יתברך.

והנה בוודאי הוא מעלה גדולה מאד כשיש לאדם שלום עם כל הבריות, וכמו שהוא אוהב אותם, כך הם אוהבים אותו, אבל על פי רוב קשה מאד לצאת ידי כל הבריות, ובעל כרחו יש לאדם שונאים ומתנגדים הקמים עליו, וזה בא על פי רוב מעוונותיו, וכמובא בספר המדות |אות ניאוף סי' כ"ו| על-ידי הוצאת זרע

לבטלה בורא קליפות, המתלבשים בבני-אדם, שהטפות שחטא בהם מתלבשים בבני אדם

המצערים אותו, ואז האדם צריך לראות שמצדו יהיה שלום והוא יאהב את כולם, ואם הם שונאים אותו מה יכול לעשות? הלא הוא רוצה שלום עם כולם, וביותר רואים זאת אצל הצדיקים הגדולים, שהם אנשי שלום באמת, ויש להם שלום עם כל הבריות, אבל מן השמים מקימים עליהם שונאים ומתנגדים המצערים אותם ורודפים אותם, וזה גורם להם צער הרבה, ולפעמים כשקמים הרבה בני אדם על איש אחד יכולים להפילו מאד |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"א|, כי מתחברים חלקי הכבוד של נר נשמתם ונעשה אש גדול, ומחלישים את דעתו מאד, ולוקחים ממנו הדיבור והמוח עד שיכולים להפילו בירידה עמוקה מאד, ועיקר הירידה והנפילה הוא בתאוות ניאוף, רחמנא ליצלן, אם לא שהצדיק הוא אבוקה גדולה מאד, שכל הכבוד והנרות שלהם נמסים לגמרי מלפניו, כמו משה רבינו עליו השלום, שלא הזיק לו המחלוקת של קרח וכל עדתו, שקמו עליו ר"נ ראשי סנהדרין ביחד עם קרח, כי האש של משה רבינו היה יותר גדול מכולם ביחד, אבל מחמת זה חשדו אותו באשת איש |במדבר רבה פרשה י"ח סי' כ'|, כי חשבו שהפילו אותו לתאווה הנ"ל, ולא הכירו את עוצם מעלתו שיותר גדול מכולן, ולכן האדם צריך לברוח מכל מיני מחלוקת ושנאות, כי הוא סכנה גדולה מאד, והעיקר לברוח תמיד אליו יתברך בתפלה ותחנונים, ולומר לפניו יתברך שבוודאי הוא מוכן להיות בשלום עם כולם, ומה יש לו לעשות עם כולם מדברים עליו, הלא אין זה אשמתו כלל, וכדברי דוד המלך עליו השלום |תהלים ק"כ| אני שלום וכי אדבר המה למלחמה, שאני מצדי יש לי שלום עם כולם, אבל כשאני רוצה לדבר המה יוצאים כולם למלחמה עלי, ולכן, רבונו של עולם, תציל אותי משנאתם.

והנה רביז"ל מגלה לנו כאן שכל הדיבורים הם משלום, ומי שהוא איש שלום יכול לדעת את כל הדיבורים של כל העולם, כי צריכין חכמה ושכל גדול לדעת איך לדבר עם אנשים, כי עם כל אחד ואחד צריכין לדבר בצורה אחרת כפי ענינו, ורק מי שהוא איש שלום, ומבין את כל אחד ואחד, יכול לדעת איך לדבר עם כל הבריות, ואומר רביז"ל, שזה מרומז בראשי תיבות |עמוס ד'| ו'מגיד ל'אדם מ'ה ש'יחו, שהוא ראשי תיבות ש'ל'ו'ם', כי על ידי שלום יודע בדיוק את שיחתו של כל אחד ואחד, ומה הוא רוצה, ואיך צריכין לדבר עמו, וביותר סובב והולך ענין זה על שלום בית, כי הלא פסוק זה דרשו חכמינו הקדושים על ענין שלום בית |ויקרא רבה פרשה כ"ו סי' ז'|, אפילו שיחה קלה בין איש לאשתו אומרין

לאדם בשעת הדין, כי על הדיבורים שאדם מדבר בבית, צריך לדקדק מאד, ולהשתמש עם חכמה עצומה איך ומה לדבר עם אשתו, כי בדיבור קל יכול לקלקל את כל שלום ביתו חס ושלום, כי על פי רוב הנשים רגישים מאד, ואם לא מדברים עמהם בכבוד הראוי, ובעדינות, אזי סובלים אחר כך מה שסובלים, וכבר אמר מוהרנ"ת ז"ל שאם היה רוצה לכתוב הנהגות לאדם בינו לבינה, היה צריך לחבר עוד חיבור גדול כמו כל הליקוטי הלכות, ויש אומרין שאמר עוד חיבור גדול "שמונה פעמים" כמו כל הליקוטי הלכות, הרי שיש המון מה לדבר בענין זה, והעיקר שאדם ישמור מאד על דיבורי פיו, ולא יכוון לדקור את אשתו באיזה מלה חריפה או מכאיבה, וגם לא כדאי לפטפט סתם עם אשתו כל מיני שטויות והבלים, ולהגיד לה כל כשלונותיו, כי אחר כך יהיה נעשה זול בעיניה ולא תכבד אותו כלל, וזה בכלל מה שאמרו חכמינו הקדושים |אבות פרק א'| כל המרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו ובוטל מדברי תורה וסופו יורש גיהנום, והכוונה לגיהינום כאן בזה העולם, כי על ידי שמרבה לדבר עם אשתו כל מיני שטויות והבלים, וגם מספר לה את כל כשלונותיו, על ידי זה יורד ערכו בעיניה, והיא מתחלת לזלזל בו, ואזי ירגיש את יסורי הגיהינום בזה העולם ממש חס ושלום, ולכן העיקר לשמור מאד על הדיבור, ולדקדק תמיד שיהיה שלום בהדיבור שלו, שהדיבורים יהיה תמיד דיבורים של שלום ואהבה, ובפרט בבית, ואזי יהיה לו שמחה ונחת בחיים שלו וירגיש תענוגי הגן עדן עוד בה העולם ממש.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שאין פירושו של שלום, שאשתו יחזיק עמו ביחד בכל דבר, ולא תהיה לה שום שינוי דיעות כלל, כי זה סימן של חסרון דעת חס ושלום, עיקר השלום הוא חיבור שני הפיכים ביחד |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ'|, היינו דייקא כשאשתו אוחזת הפוך ממנו, והוא יכול להסתדר עמה ולעשות שלום, זה נקרא שלום אמיתי, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |יבמות ס"ב:| כל השרוי בלא אשה שרוי בלא שלום, ולכאורה יפלא, כי הלא אדרבה, בחור שאין לו אשה יש לו יותר שלום, כי אין לו עם מי לריב? אבל סימן שאין זה נקרא שלום כלל, להיות לבד ולא להיות לו עסק עם אף אחד, רק דייקא כשמתחתן ויש לו אשה, ויש לה הצרכים והענינים שלה, והבעל מסתדר עמה אפילו שהם שני הפיכים ממש, זה נקרא שלום אמיתי, ושם השכינה שרויה, והבן.

והנה כמו שיש שלום בבית עם אשתו, כמו כן צריכין שלום בבית עם הילדים, ולדעת איך להתנהג עם כל ילד וילד כפי ענינו, כי כשם שפרצופיהן שונות כך דיעותיהם שונות |ברכות נ"ח.|, וצריכין חכמה וסבלנות מיוחדת להיות בשלום

עם כל אחד מאנשי הבית, ואם אם אין לו שלום עם בני ביתו יהיה לו גיהינום בתוך הבית רחמנא ליצלן, וזהו העונש הכי קשה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ז:| קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג, כי במלחמה לפעמים מצליחים משפחות שלימות להינצל ביחד, אבל מיד שיש מחלוקת ומריבות בבית, אזי אין לאדם מקום איפוא לברוח, וכל המשפחה נהרסה ונחרבה לגמרי רחמנא ליצלן, ולכן צריכין לעשות כל מיני מאמצים שבעולם להשרות שלום בבית, בינו לבין אשתו, ובינו לבין ילדיו, כי במקום שיש שלום, שם שרוי הקדוש ברוך הוא הנקרא שלום, ואזי יש כל הברכות בבית.

וגם בין אדם לחבירו, צריכין לעשות כל מיני מאמצים להיות בשלום עם כולם, והעיקר שלא ישים את בטחונו בשום בשר ודם, לחשוב שהוא החבר טוב שלו, והוא בוודאי יעזור לו בכל מה שצריך, כי מי שיחשוב כך בוודאי יהיה לו הרבה אכזבות בחיים, ויסבול הרבה צער ועגמת נפש בחנם, ולבסוף יהיה לו רק מחלוקת ומריבות, העיקר שיהיה לו בעצמו שלום עם כולם, ויהיה מוכן לעזור לכולם, אפילו שלא יקבל מהם כלום בחזרה, ואזי יהיה לו הרבה אוהבים נאמנים, כי יראו שאהבתו הוא באמת, אבל מיד שיבטח באחרים שיעזרו לו, יהיה לו הרבה יסורים, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |אבות ב'| הוו זהירין ברשות שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמן, נראין כאוהבין בשעת הנאתן ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו, שבדברי רשות בני אדם יקרבו אותך לטובתן, כדי לקבל ממך הנאה, אבל מיד שאין להם הנאה ממך, יזרקו אותך ולא יסתכלו עליך כלל, ולכן האדם צריך לראות שמצדו תמיד יהיה לו שלום עם כולם, אבל לא יחכה לקבל שום דבר בחזרה, ואזי יחיה חיים טובים באמת.

והנה כמו שיש לאדם שלום עם אחרים, גם צריך להיות לו שלום עם עצמו, כי על ידי עוונות וחטאים חס ושלום, נחסר לאדם שלום בעצמיו, וכמו שכתוב |תהלים ל"ח| אין שלום בעצמי מפני חטאתי, כי החטאים והעונות מבלבלים דעת האדם מאד, וגורמים לו מחלוקת וקושיות וספיקות בלבו על הקדוש ברוך הוא, וזה המחלוקת הכי קשה, כי מיד שאין לאדם שלום עם הקדוש ברוך הוא, הוא בגלות עמוק מאד, ומרגיש יסורי היגיהנום ממש, ולכן אומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב| ש'ל'ו'ם' ראשי תיבות ו'דע מ'ה ש'תשיב ל'אפיקורוס, היינו שתדע מה שתשיב לאפיקורוסות שבלבך, כי האדם צריך להכניס בלבו היטיב את אור האמונה הקדושה, ולדעת שצדיק הוי"ה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו, וכל מה שהקדוש ברוך הוא עושה הכל לטובה, ועל ידי שיש לאדם שלום בלבו עם הקדוש

ברוך הוא, ומאמין באמונה שלימה שכל מה שעובר עליו הוא רק לטובתו, על ידי זה עולמו יראה בחייו ויזכה לשלום אמיתי בכל הבחינות, ויחיה חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי בפרשת השבוע מצינו את מצות ברכת כהנים, שעיקר יסודה על מדת שלום, שהכהנים מברכים את עמו ישראל בשלום, ועל ידי זה יש להם כלי מחזיק ברכה לכל הטובות שבעולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |עוקצין ג'| לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, ועיקר השלום נעשה כפי שנשמות ישראל זוכים לדבק עצמם בו יתברך הנקרא שלום |שבת י.|, כי מיד שאיש הישראלי זוכה להרגיש אצלו השראת שכינת עוזו יתברך, כן זוכה לשלום, כי למה לו לצאת לריב עם הבריות? הלא אב אחד לכולנו, וכמו שכתוב |דברים י"ד| בנים אתם להוי"ה אלהיכם, ועלינו להחזיק עצמינו ביד, וזהו כה תברכו את בני ישראל אמור להם, "כה" הוא השכינה הקדושה כמובא בתיקונים, היינו על ידי שהכהנים דביקים בהשכינה הקדושה, על ידי זה יש להם כח לברך את עם ישראל, יברכך ה' וישמרך, ופירש"י יברכך - שיתברכו נכסיך: וישמרך - שלא יבואו עליך שודדים ליטול ממונך, שהנותן מתנה לעבדו אינו יכול לשמרו מכל אדם, וכיון שבאים לסטים עליו ונוטלין אותה ממנו, מה הנאה יש לו במתנה זו, אבל הקדוש ברוך הוא, הוא הנותן הוא השומר עיין שם, והנה ברכת הממון הוא ברכה של שלום, כי הוא כמו צדקה שהקדוש ברוך הוא עושה עם הבריות, שמשפיע להם כל צרכם, ועל צדקה נאמר |ישעיה ל"ב| והיה מעשה הצדקה שלום, כי הנותן צדקה לעני עושה שלום בינו לבין השם יתברך, כי עד עכשיו היה לו טענות וקושיות עליו יתברך, למה אין לו פרנסה כמו שיש לאחרים, אבל כשאדם מפרנס את העני, אזי עושה שלום בינו לבין הקדוש ברוך הוא, ולכן ברכת הנכסים, שהקדוש משפיע ממון ועשירות לנשמות ישראל, זהו ברכת השלום, כי כשיש שובע יש שלום |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי מ'|, בבחינת |תהלים ע"ב| ישאו הרים שלום לעם, ופירש"י מהו השלום? שאין עין הבריות צרה וקורא איש לרעהו אל תחת גפן ואל תחת תאנה, וכן "וישמריך" שלא יבואו עליך שודדים ליטול ממונך, זהו גם כן הבטחה של שלום, שלא יהיה שוד ושבר בין נשמות ישראל, ויגורו ביחד בשלום, ולא יגנובו אחד את השני, וזהו יאר ה' פניו אליך ויחנך, הארת פנים זהו ברכת השלום, כי אי אפשר לבא לבחינת שלום אלא על ידי הארת פנים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ז|, כי כפי שאדם מרגיש הארת פניו יתברך אצלו, כן יש לו שלום עם כל

הבריות, ואין לו שנאה או קנאה על אף אחד, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום, כפי נשיאות פניו של הקדוש ברוך הוא אל נשמות ישראל, כן שרוי אצלם שלום, וכולם גרים ביחד באהבה אחוה וריעות |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ז|, הרי שכל ברכת כהנים בנוי ומיוסד על מדת השלום, והם אחד מהג' עמודים שהעולם עומד עליהם, וכמו שאמר התנא |אבות א'| על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום, ולכן אשרי המחזיק בשלום תמיד.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שמדברי רביז"ל כאן יוצא שעיקר השלום מתגלה על ידי הדיבור, שאם רואה בן אדם שיש לו דיבור עם כל הבריות, סימן שהוא בשלום עם כולם, ולהיפוך, מי שבוער בו מדת הקנאה והשנאה, אינו יכול לדבר עם השני, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין כ"ז:| איזהו שונא, כל שלא דיבר עמו שלשה ימים באיבה, ומסיימת המשנה "לא נחשדו ישראל על כך", כי מיד שאין האדם יכול לדבר עם חבירו, ולהגיד לו בפירוש מה שיש בלבו עליו, הוא בגדר שונא, וכבר עובר על הלאו של לא תשנא את אחיך בלבבך, וכן מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז| שהמעלה של שלום שיש לו פה על שלום שאין לו פה, הוא כמו מעלת המדבר על החי עיין שם, כי עיקר השלום מתגלה דייקא על ידי הפה, היינו על ידי שאחד מדבר עם השני, ומסביר לו דעתו ושיטתו, כי בוודאי אי אפשר להיות דעת כל הבריות שוה, ומותר לאחד לאחוז אחרת מהשני, ובפרט בעניני תורה והלכה, מותר לכל אדם להחזיק בשלו, ואינו צריך להכניע עצמו לחבירו כלל, וכמו שמצינו בכל אבות העולם שנחלקו בכל מקום בהלכה, כמו הלל ושמאי, ונעצו חרב בבית המדרש ולא וויתרו אחד להשני כלל, וזה נקרא מחלוקת לשם שמים, מחלוקת שמאי והלל |אבות ה'|, אבל כל זה היה רק במה שנוגע להלכה, אבל בינם לבין עצמם בוודאי נהגו כבוד ושלום בין זה לזה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יבמות י"ג:| על הפסוק |זכריה ח'| האמת והשלום אהבו, אף על פי שנחלקו שמאי והלל בכל מקום אף על פי כן לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל וכן להיפוך, כי בינם לבין עצמם לא היה שום שנאה כלל, אבל תיכף ומיד שנכנס באדם שנאה שאינו יכול לדבר עם חבירו, ואינו יכול אפילו לומר לו מה שיש לו בלבו עליו, זהו איסור חמור מאד, והוא עיקר הגורם של כל החורבן והגלות, שהוא עוון שנאת חנם, ועדיין מרקד בינן |יומא ס"ט:|, ולכן אשרי מי שמכניס בעצמו מדת השלום, ומוסר נפשו להיות בשלום עם כל הבריות, כי על ידי זה יהיה לו חלק בגאולה העתידה, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת השלום באמת, ולראות בהתגלותו של אליהו הנביא

שיבא לעשות שלום בעולם |עדיות ח'| ונזכה לקבל פני משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בהעלותך ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ', המדבר משמחה ומעליית השכינה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, אנכי אשמח בה' יתמו חטאים מן הארץ |תהלים ק"ד|, הנה ידוע, כי כל החסרונות שבאים לאדם, הן באין מחמת השבירה, שנפלו ניצוצות ונחסרו מהשכינה כידוע, והתיקון הוא על ידי שמשמח את עצמו באלקיו, אזי נשלמו כל החסרונות מהשבירה, ונתעלה כל הניצוצות, וזה אנכי אשמח בה', יתמו, ונשלמו כל החטאים, היינו החסרונות, כמו שכתוב |מלכים-א אן|: "והייתי אני ובני שלמה חטאים", מן הארץ, היינו ארץ העליונה, בחינת השכינה, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כל החסרונות שיש לאדם בזה העולם הוא מחמת שהפריש והפריד את נשמתו שהוא חלק השכינה הקדושה, מן הקדוש ברוך הוא, ונפל לתוך עצבות ומרה שחורה, ומחמת זה עובר עליו מה שעובר, ומרגיש כל מיני חסרונות ויסורים, כי באמת נשמתו של אדם הוא חלק אלוק ממעל ממש, דבוקה באור האין סוף ברוך הוא, רק שנשלחה כאן למטה בזה העולם הגשמי, ונכנסה בתוך גוף חומרי, כדי שתזכה להכיר את הקדוש ברוך הוא גם מתוקף גשמיות עולם הזה, ויעלה את כל הבריאה אל שרשה העליון, אבל שם מתחיל עיקר הנסיון, כי אף שמצד אחד הנשמה קדושה וגבוה, חתיכת אלקות ממש, אבל מצד שני הגשמיות היא חזקה ותקיפה מאד, והנשמה יושבת בתוך גוף עב וגס, וכל זה מסתיר מהאדם אלקותו יתברך, ויש לו מלחמה קשה וכבידה להרים ולהגביה את עצמו מתוך כל הגשמיות ולהכיר את הקדוש ברוך הוא מכל פרט ופרט של הבריאה, ואם האדם מתפתה ליצרו הרע, והולך אחר תאות לבו חס ושלום, הוא גורם לעצמו שבירה וירידה, ונופלים ניצוצות ונחסרים מהשכינה הקדושה, כי השכינה הקדושה, שהיא האלקות השוכנת בתוך כל אחד ואחד מישראל, יורדת לתוך גלות עמוקה על ידי עוונותיו, וגורם לה שבירה ונפילה חס ושלום, ומשם בא כל העצבות והמרה שחורה שנכנס באדם, כי מיד שאין האדם מרגיש אלקותו יתברך הוא שבור ומדוכא, ואינו מרגיש טעם בחיים שלו, ועל ידי זה נתרחק עוד יותר ממנו יתברך, אבל מיד שאדם מתחיל לשמח את עצמו באלקיו, היינו שמתחיל לחזור ולהרגיש את

אלקותו יתברך השורה עמו, אזי באמת חוזר אליו אור השכינה הקדושה ומעלה אותה מנפילתה, כי יש לו כלי שלם לקבל בתוכו את אור אלקותו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת דף ל:| אין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות וכו' אלא מתוך דבר שמחה של מצוה, כי השמחה הוא כלי לקבל בתוכו אלקות, ולכן עיקר עבודת האדם תמיד לשמח ולהחיות את עצמו עם אמתת מציאותו יתברך, לידע ולהודיע ולהוודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם ממש, וכפי שאדם מכניס בעצמו ידיעות אלו, כך יקים ויתקן את השכינה הקדושה מירידתה ומנפילתה, ויעלה את כל הניצוצות שנפלו ונשברו אל מקומן הראוי.

והנה באמת עיקר העצבות והמרה שחרה נגרם לאדם כשיש לו עסק עם אנשים אחרים, ומדבר עליהם רע, ועושה מחלקות ומריבות בין בני אדם, כי מיד שיש לאדם עסק עם אחרים, המוח שלו מבולבל מאד, וקשה לו לכוון את מוחו ודעתו להרגיש אמתת מציאותו יתברך, שהרי תמיד חושב מאחרים, מה הם עושים? למה הם מתנהגים כך?, ומתחיל לקנאות בהם, וזה מכניס בו דכאון ומרה שחורה, עד שאינו מרגיש את השכינה הקדושה כלל, אבל מיד שאדם עושה שלום עם הבריות, ובמקום לדבר עליהם רע, אדרבה מחיה ומשמח את כולם, על ידי זה מכניס גם בעצמו שמחה עצומה, ומשרה על עצמו רוח הקודש, עד שמרגיש חיי עולם הבא בעולם הזה ממש, וכמו שפירש הבעל שם טוב הקדוש זי"ע את מאמר אליהו הנביא |תענית כ"ב.| שאמר לרב ברוקא על הני תרי בדחני שהיו משמחים בני אדם ועושים שלום ביניהם, שהם בני עולם הבא, ואמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע |כתר שם טוב סי' נ"ח| שהצדיקים האלו היו מייחדים כל עניני גשמיות עולם הזה לרוחניות עולם הבא, זולת מי שהיה בעצבות לא היה אפשר לייחדו ולכן היו מבדחים ומשמחים אותו תחילה, וזהו כדברי רביז"ל הנ"ל, שעיקר עליית השכינה היא על ידי שמחה דייקא, ומובא בספרים שהשני בדחנים הם באמת איש אחד, היינו הצדיק האמת שמשמח אלקים ואנשים, כי על ידי שעושה שלום בין הבריות, ועושה שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, משמחים עליונים ותחתונים ממש, ולכן הם בני עולם הבא, כי הם מורידים את השכינה הקדושה בזה העולם, ומהפכים את עולם הזה לעולם הבא, ולכן אשרי מי שזוכה לשמח ולהחיות עצמו תמיד עם אלקותו יתברך, ומחפש ומבקש כבודו יתברך מכל פרטי הבריאה, ובפרט בין בני אדם, שמחפש הנקודות טובות של כל אחד ואחד, כי על ידי זה ישרה עליו השכינה הקדושה, ויזכה להארת עולם הבא בעולם הזה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מה שדיברו מרים ואהרן במשה, וכמו שכתוב |במדבר י"ב| ותדבר מרים ואהרן במשה על אודות האישה הכשית אשר לקח כי אשה כשית לקח, ויאמרו הרק אך במשה דיבר הוי"ה הלא גם בנו דיבר וישמע הוי"ה, ומיד סמיך ליה והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ולכאורה צריכין להבין מהו הסמיכות של הפסוקים אלו, שמיד אחר שדיברו במשה, מעיד התורה הקדושה, והאיש משה עניו מאד וגו', מהו הקשר בין זה לזה? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי פגם הלשון הרע מזיק מאד, כי זה מזיק למי שאמרה, ולמי שנאמר לו, ולמי שנאמר עליו, כי מי שאומר או שומע לשון הרע, זה בוודאי מזיק לו, כי באותו שעה עוקר את עצמו ממנו יתברך, ומראה שהוא מלא עצבות ומרה שחורה, ומקנא בשני, וזה גורם לו לדבר מה שמדבר, וגם למי שנאמר עליו מזיק מאד, כי על פי רוב מי שמדברים עליו לשון הרע נחלש דעתו מאד, למה מדברים עליו כך, וזה גורם לו גם כן ליפול בעצבות ומרה שחורה, ועל ידי זה גם כן נעקר משורשו העליון, וגורם לו מיתה ונפילה חס ושלום, שזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים |דברים רבה פרשה ה' סי' י'| לשון הרע הורגת שלשה האומרה והמקבלה ומי שנאמר עליו, אבל התורה הקדושה אומרת לנו שמשה רבינו עליו השלום היה כל כך גדול, עד שלא הזיק לו כלל את מה שדיברו עליו, כי והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, וממילא לא היה איכפת לו כלל מה שמדברים עליו, רק היה מחזיק בשמחת אלקותו יתברך, ולא נגע בו כלל מה שדיברו עליו, וזהו מדריגת הצדיקים אמיתיים שתמיד מחיים ומשמחים עצמם בהארת אלקותו יתברך, ולא איכפת להם כלל מה שאחרים מדברים עליהם, כי אין להם שום קנאה ושנאה על שום בר ישראל, ורוצים רק לראות בטובת כולם, וכמו שמצינו גם בפרשת השבוע שאמר משה רבינו ליהושע תלמידו, המקנא אתה לי, ומי יתן כל עם ה' נביאים וגו', שרצה לראות הטובה והגדולה אצל כל אחד ואחד מישראל, ולא היה לו קנאה על אף אחד, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדות אלו באמת, ולשמוח תמיד באלקותו יתברך עדי נזכה להקים את השכינה הקדושה מנפילתה ונזכה לראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בהעלותך ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף ר"א עיין שם. והם שבו לביתם מן הטיול, והנה נלקחה העניה הנ"ל והיה העני מתאבל ובוכה

ומתמרמר מאד מאד על אשתו תמיד, פעם אחת עבר הבערגיר אצל בית העני שמע שהוא בוכה ומתמרמר מאד מאד, נכנס ושאלו: מה אתה מתמרמר ובוכה כל-כך? השיבו: וכי לא אבכה? ומה נשאר לי? יש שנשאר להם העשירות או בנים אני אין לי כלום, וגם אשתי נלקחה ממני, ומה נשאר לי?

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והם שבו לביתם מן הטיול, והנה נלקחה העניה הנ"ל, והיה העני מתאבל ובוכה ומתמרמר מאד מאד על אשתו תמיד, כי האחרים שבו לביתם מן הטיול וכבר שכחו לגמרי את צרתו של העני ואשתו, כי כך טבע של בני אדם שדואגים רק בשביל עצמם ולא איכפת להם מאחרים כלל, ואף על פי שהם היו אשימים באבידת אשת העני, כי הלא מסרו אותה, אבל זהו טבע של בני אדם שעד שאין להם הצרה בביתם רחמנא ליצלן, לא מרגישים כלל, אבל להעני היה מר ומרור מאד כי הלא אבד את אשתו, אשה יראת ה', והיה בוכה על זה מאד עד שזכה לישועה, ועל זה צריך האדם לעבוד הרבה, שיזכה להרגיש הצרה של אחרים, ולעזור להם בכל מה שיוכל, וזה סימן שיש לו יראת שמים ואהבת ישראל באמת.

פעם אחת עבר הבערגיר אצל בית העני שמע שהוא בוכה ומתמרמר מאד מאד, נכנס ושאלו: מה אתה מתמרמר ובוכה כל-כך? השיבו: וכי לא אבכה? ומה נשאר לי? יש שנשאר להם העשירות או בנים אני אין לי כלום, וגם אשתי נלקחה ממני, ומה נשאר לי? כי העני היה מתבונן על עוצם עניותו ושפלותו שלא נשאר לו כלום, וזה גרם לו לבכות הרבה אל השם יתברך שיזכה לקום מנפילתו, ועל ידי הבכיות והתפילות שלו סוף כל סוף זכה לפעול ישועה.

וסיפר מוהרא"ש נ"י שהיה אחד מאנשי שלומינו ר' מענדיל ליטוואק ז"ל שהיה מקודם מחסידי חב"ד, ואחר כך נתקרב אל דעת רביז"ל, ועוד קירב המון אנשים לדעת רביז"ל, עד שהיה שולחן מלא באומין שקראו "השולחן של חב"ד" |דעם חבדצקי'ר טישן|, והוא היה עני ואביון, וגם ילדים לא היו לו, ושמעו אותו להתבודד הרבה אצל ציון רביז"ל את המילין האלו של העני "וכי לא אבכה? ומה נשאר לי? יש שנשאר להם העשירות או בנים אני אין לי כלום, וגם אשתי נלקחה ממני, ומה נשאר לי?" כי אף על פי שהיה לו אשה, אבל כוונתו היתה על עבודת התפילה ועל יראת שמים, וכמו שכתוב |משלי ל"א| אשה יראת ה' היא תתהלל, וכוונתו היתה, שאם הבעל דבר יפסיד ממנו גם את עבודת התפילה ואת היראת שמים, אזי לא ישאר לו כלום, וזה צריך להיות תפלת כל איש הישראלי, שיהיה איך שיהיה, ישאר לו עבודת התפילה ויראת שמים, כי על ידי זה ישאר קיים תמיד בעבודתו יתברך, ולא יפרד ממנו יתברך לעולם.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שצריכין לבקש הרבה ממנו יתברך על יראת שמים אמיתי, כי בעוונותינו הרבים לפעמים מוצאים לומדי תורה מופלגים בלי יראת שמים, ולא מקיימים את מה שלומדים, וכל הלימוד נשאר אצלם כחכמה בעלמא, ואזי אדרבה לא זכה נעשה לו סם המוות רחמנא ליצלן, וזהו מה שאנחנו מבקשים בברכת החודש שהוא תפילת רב |ברכות ט"ז:|, חיים שיש בהם יראת שמים ויראת חטא וכו' חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים וכו', ולכאורה צריכין להבין מהו כפל הלשון יראת שמים ויראת חטא, ואחר כך עוד הפעם אהבת תורה ויראת שמים, אבל באמת זהו תפילה נוראה מאד שיזכה האדם ליראת שמים אמיתי, מקודם מבקשין שיהיה לנו יראת שמים ויראת חטא, שנזכה להתיירא מלפניו יתברך מחמת שהוא עיקרא ושרשא דכולא עלמין, ויהיה לנו יראה אמיתית לא לעשות שום חטא ועוון חס ושלום, אבל אחר כך חוזרים ומבקשים על אהבת תורה ויראת שמים, היינו שאף על פי שיהיה לנו אהבת תורה, אבל לא נשכח את היראת שמים, לחשוב הנה מספיק מה שאנחנו לומדים תורה כל כך בהתמדה, ואין צריכין יותר מזה, אלא יהיה האהבת תורה שלנו ביחד עם יראת שמים אמיתי, ואז נהיו בטוחים לישאר קיים בעבודתו יתברך לנצח, והשם יתברך יזכינו ליראת שמים אמיתי, ולירא תמיד מלפניו יתברך, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בהעלותך ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"ח, המדבר מתפילה ומירידת השפע, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, בפרשת השבוע מצינו דבר נפלא בענין מינוי הזקנים, שבשעה שמשה רבינו ביקש מהקדוש ברוך הוא שאינו יכול לישא את הסבל העם לבד, אמר לו הקדוש ברוך הוא |במדבר י"א| אספה לי שבעים איש מזקני ישראל וגו' והם יעזרו לו במשא העם, אבל מחמת שצריכין לקחת שבעים זקנים מי"ב שבטים, ובעל כרחם לא יהיו כולם שווין, לכן הפילו גורלות שלא להטיל קנאה ביניהם, ומי שעלה בידו פתק "זקן" ידע שנבחר למקום, ומי שעלה בידו פתק "חלק" ידע שלא בחר בו המקום, והנה אלדד ומידד אף על פי שנתמנו על פי המקום, מרוב ענותנותן לא רצו לנהוג שררה על הצבור, ואמרו אין אנו כדאין לגדולה זו, ולכן כתיב אצלם ותנח עליהם הרוח והמה בכתובים וגו' ואיתא במדרש שהם זכו להשראת השכינה מיד הקדוש ברוך הוא בעצמו כביכול, ולא עזב מהם הנבואה לעולם, מה שאין כן הזקנים האחרים, הנבואה שלהם היה רק לשעתם, והנה רביז"ל

הולך ומגלה כאן סוד נורא ונפלא מאד בענין שמות שני זקנים הללו אלדד ומידד, ויוצא מזה לימודים נוראים בענין עסק התפילה והורדת השפע.
ואומר רביז"ל, כתיב |תהלים פ"ג| אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל, הענין הוא כך, דידוע הוא שיש מקום למעלה שנקרא אלדד ומידד, שמשם השפע יורד לעולם, כי השני אותיות א"ל, הם דד, והשני אותיות מ"י הם דד, |כמו שמובא ב"לקוטי תורה" להאר"י, פרשת בהעלותך| והשפע נקראת ה"א, כמו שכתוב |בראשית מ"ז|: "הא לכם זרע" ונשלם השם אלקים משלם.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה השפע של הקדוש ברוך הוא יורד תמיד מלמעלה למטה להשפיע טוב לכל בריותיו, והשפע של הקדוש ברוך הוא נמצא בכל פרט ופרט של הבריאה, שהיא בחינת השם אלהי"ם שהוא בגימטריא הטב"ע, כי באמת אין שום טבע כלל, רק הכל השגחתו יתברך הפרטי פרטית המתלבש בדברים אלו של הבריאה, ועיקר עבודת האדם לראות את האלקות שיש בתוך כל דבר, ומבואר בכתבי האריז"ל שהשפע שבני אדם מקבלים מלמעלה הוא כדוגמת השפע שהתינוק יונק משדי אמו, כי גם אנחנו מקבלים השפע מאימא עלאה שהיא השכינה הקדושה, היינו האלקות שמתלבש בכל פרטי הבריאה, ומיד שהאדם מכיר ממי בא לו השפע, אזי יש לא כל הצטרכותו ולא חסר לו שום דבר כלל, וזה בחינת השני שמות אלדד ומידד, היינו שיש שם א"ל שהוא בחינת דד אחד המניק השפע, ויש שם מ"י שהוא בחינת דד שני המניק השפע, ובצירוף שניהם ביחד, כשמכניס ביניהם את האות ה"א שהוא השפע, בחינת |בראשית מ"ז| הא לכם זרע, על ידי זה נשלם השם אלהים, א"ל מצד אחד מ"י מצד שני ו"ה" באמצע, כי כל מה שאדם מכיר שהשפעתו בא לו רק ממנו יתברך לבד, על ידי זה יורד לו שפע גדול בכל ענייניו ולא חסר לו שום דבר כלל.
ואומר רביז"ל, אך לפעמים יש בעוונותינו הרבים הסתלקות השפע, ונעשה מן ה"א דל"ת, על-שם דלית לה מגרמה כלום.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כל זמן שיש לאדם שכל ודעת שהוא בחית האות ה"א המרמז על הדעת כידוע |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ג|, אזי יש לו שפע גדול מאד, כי נשלם אצלו השם אלהים כנ"ל ולא חסר לו שום דבר כלל, כי דדא ביה כולא ביה |נדרים מ"א.|, מי שיש לו דעת, יש לו הכל, אבל מיד שחסר לאדם דעת, והוא עני ואביון בדעתו, אזי חסר לו הכל, כי לא נשלם אצלו השם אלהים, וחסר לו השפע כנ"ל, והענין, כי עיקר עבודת האדם הוא להשלים את דעתו ולהוציא אותה מקטנותה וחסרונה, כי בתחילה היא בחינת ד', היינו דלה ועניה, כי אין עני אלא מן הדעת |נדרים שם|, ועל ידי שממשיך בתוכה חכמה, שהיא

בחינת יו"ד כידוע, כי יו"ד על שם המחשבה |רש"י פרשת בשלח על הפסוק אז ישיר| על ידי זה נעשה מן הד' ה', כי כשמכניסין נקודת יו"ד בתוך הד', נעשה מד' ה', וזה כל עיקר השפע שיש לאדם, היינו שפע דעתו, כי מהו החילוק בין עשיר לעני, הדעת והמרץ שלו, כי בכיס של העשיר על פי רוב אין יותר מזומן ממה שיש לעני, רק עיקר החילוק הוא בעשירות דעתו, שאינו מפחד מעסקי המסחר וההשקעות, רק קופץ לתוכן עם בטחון עצמי, ועל ידי זה מצליח, מה שאין כן עני בדעתו, שאין לו בטחון עצמי, ואין לו כח ומרץ ליכנס לתוך עסקים ומסחר וכו', הוא נשאר בדלותו ועניותו, בבחינת |ב"ק צ"ב.| בתר עניא אזלא עניותא, וזה ענין הסתלקות השפע חס ושלום, כי כל מה שאדם משלים את דעתו, ומכיר איך שכל דבר תלוי אך ורק בידו יתברך, כך אינו מפחד משום דבר ומשליך את כל יהבו אל ה', ואזי הקדוש ברוך הוא בוודאי עוזר לו, ומצליח בכל ענין ויש לו שפע גדול, אבל מיד שאדם נופל לתוך קטנות המוחין, ואינו מחזק עצמו באמונה ובבטחון בו יתברך, אזי נתהפך מן ה' לד' ונשאר עם דלותו ועניותו, ולכן צריך להתפלל הרבה להקדוש ברוך הוא על שלימות הדעת, כי על ידי הדעת יהיה לו הכל.

וזהו המשך דברי רביז"ל, וצריך כל אחד מישראל לזרז את עצמו שיעשה מן הד' ה', וכיצד עושין מן הד' ה'? הענין הוא כך, דהנה כתיב |תהלים ס|: לי גלעד ולי מנשה אפרים מעוז ראשי יהודה מחוקקי, הפירוש הוא כך, כי קודם בריאת העולם, השם יתברך עידן וקישט את עצמו בתפלתן ובמעשים טובים של צדיקים, שצפה שיהיו צדיקים, שעל-ידי מעשים טובים שלהם ימשלו בתפלתם, ויפעלו כל מה שירצו, על דרך: "צדיק מושל יראת אלקים" |שמואל ב כ"ג| |עיין מו"ק טז:|: וכל אחד מישראל יכול לבוא למדרגה זו, למשול בתפלתו.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו איך זוכין להשלים את הדעת, ולקבל את השפע של הקדוש ברוך הוא, והוא על ידי תפילה, כי כל מה שאדם מרבה להתפלל לפניו יתברך, נכנס בו דעת אמיתי להכיר אותו יתברך, ועל ידי זה יש לו שפע, כי כח התפילה גבוה מאד, ובכל תפילה ותפילה שאדם מתפלל אליו יתברך נכנס בו יותר דעת ויותר שכל, כי הלא מדבר עמו יתברך, ומכיר אותו יתברך יותר ויותר על ידי כל תיבה של התפילה, וכשאדם עקשן גדול בזה ימים ושנים רבים, ואינו מפסיק להתפלל אליו יתברך על כל פרט ופרט של החיים, על ידי זה נכנס בו דעת אמיתי, ומקבל שפע נורא ממנו יתברך בכל מה שצריך.

וזה מה שרואים אצל הצדיקים שלא חסר להם כלום, כי הם תמיד מתפללים אליו

יתברך, ומכירים שכל השפע בא רק ממנו יתברך לבד, ולכן באמת יש להם כל טוב ולא חסר להם שום דבר כלל, וזה היה כל עיקר תכלית כוונת הבריאה, שיבואו צדיקים כאלו שיכירו אותו יתברך, ותמיד יתפללו לפניו יתברך, וימשלו בתפילתם לפעול כל מה שירצו, כי זהו גופא רצונו יתברך שהצדיקים יתפללו לפניו וישנה להם הטבע ויפעלו הכל בתפילתם, בבחינת |שמואל ב כ"ג| צדיק מושל יראת אלקים, ואמרו חכמינו הקדושים |מו"ק טז:| הקדוש ברוך הוא גוזר גזירה והצדיק מבטלה, ועל ידי זה דייקא מתגלה אלקותו יתברך בעולם ויורד השפע, כי זהו רצון הצדיקים להוריד השפע לכל נשמות ישראל, והם פועלים כל זאת בתפילתם, שלא מפסיקים להתפלל לפניו יתברך, וגם מלמדים את העם עצות והדרכות ישרות שכולם יעסקו בתפילה כמותם וגם הם ימשיכו את השפע.

ואומר רביז"ל, אלא שיש שני מניעות, האחת היא קודם התפלה, הינו שעומד להתפלל בגדלות, שהוא מיוחס גדול, או מחמת שהוא עמל ויגע בעבודת הבורא, ומחמת זה אי אפשר שיהיה ממשלה לתפלתו ,רק צריך לשכוח כל זאת, ויהיה נדמה לו כאלו היום נברא, והוא יחיד בעולם, וזהו בחינת מנשה, לשון נשיון ושכחה |בראשית מ"א|: "כי נשני אלקים את כל בית אבי", זה היחוס "ואת כל עמלי", שעמל בעבודת הבורא: והמניעה השנית, היא בתוך התפלה כי מחמת עוונות הראשונים במזיד, או שהרהר במזיד, נופלים לו מחשבות זרות בתפלתו, ומחמת המחשבות זרות גם כן אי אפשר למשול בתפלתו, על כן צריך לשבור המחשבות זרות על-ידי מחשבות קדושות של התפלה, ועל- ידי-זה הזדונות, דהיינו המחשבות זרות, נעשין לו כזכיות, וזהו בחינת אפרים, כמו שכתוב |שם|: "כי הפרני אלקים בארץ ענייי", פירוש, כי הדבר שהיה בעניות מקודם, דהינו חרב ויבש, ועל-ידי המחשבות קדושות נעשין לו כזכיות, וכשמתפלל בשתי בחינות אלו, מנשה ואפרים הנ"ל, ובודאי בא לידי ענוה ושפלות |משלי כ"ב|: "עקב ענוה יראת ה'", נמצא מתפלל גם כן ביראה, והיראה נקראת מלכות, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |אבות פרק ג|: 'אלמלא מוראה של מלכות' וכו', נמצא שהתפלה יש לה בחינת מלכות, ויש להתפלה כזו בחינת ממשלה, וזה תענוג של השם יתברך, ונתמלא רצון הבורא, ומה מתחלה שלא היה התענוג הזה, רק שהשם יתברך צפה למרחוק, שיהיו צדיקים שיתפללו באפן זה, ומזה התענוג נברא העולם בעשרה מאמרות כל-שכן עכשיו, שבא התענוג הזה, שהשם יתברך מחדש את עולמו בעשרה מאמרות, כמו שכתוב: "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית".

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מחמת שעבודת התפילה היא כל כך גבוה וקדושה,

לכן המניעות עליה הם גם כן חזקים ותקיפים מאד, וצריכין להתגבר עם כל הכוחות להתפלל בתמימות ופשיטות גמור לפניו יתברך, ולפעול כל מה שצריך, ואחד מן המניעות הוא לפני התפילה, שאדם מחשיב עצמו למיוחס או לעובד ה' גדול מאד, שהם מחשבות של ישות וגיאות, ומחשבות אלו מונעין אותו מכוונות התפילה, וכבר אינו יכול למשול בתפילתו כראוי, כי בשעת התפילה האדם צריך להיות כעני ואביון לפניו יתברך, כעני העומד בפתח ממש ומבקש מתנת חנם, כי איזה זכות יש לאדם לבקש ממנו יתברך ישועות ורחמים? הלא לפי מעשינו לא היה ראוי לנו שום דבר כלל, רק עיקר התפילה צריך להיות ברחמים ובתחנונים, כשואל מתנת חנם ממש, ולא יתלה בזכות עצמו כלל, וזהו על די ששוכח לגמרי כל יחוסו וכל טרחתו ויגיעתו בעבודת השם יתברך, וייד היטיב שאין לו שום זכיות כלל, רק הכל מצד חסדו ורחמנותו יתברך לבד, ואז כשמתפלל בצורה כזו, בוודאי יזכה לפעול כל מה שצריך.

והמניעה השנית המונע את האדם מכוונת התפילה היא המחשבות זרות הבאים בשעת התפילה, והם באים מהעוונות והחטאים שחטא האדם בימים הקודמים, וברא על ידיהם קליפות ומשחיתים המבלבלים אותו, ואם האדם הוא חכם ואינו פונה אליהם כלל, אלא ממשיך לעסוק בתפילתו, אזי מתקן כל המחשבות האלו וזוכה לפעול בתפילתו מה שצריך, אבל הוא בוודאי נסיון גדול מאד, כי על פי רוב כשאדם רואה כל הבלבולים שעוברים עליו בשעת התפילה, נחלש דעתו מאד, וכבר אינו מתאמץ להתפלל כראוי כלל, אבל כשיש לו דעת ושכל ויודע שהם רק העונות שלו ,וממשיך לעסוק בתפילתו, אזי בודאי סוף כל סוף יסתלקו מעליו, ויזכה לכוונת התפילה, ופעם בא אחד לפני רביז"ל, וקבל לפניו שיש לו מחשבות זרות הרבה בתוך תפילתו, ויש לו צער ויסורין גדולים מזה, ואמר לו רביז"ל בחיוך קצת, אם כן מקבלין את זה לכפרת עוונות ואמר מוהרנ"ת ז"ל שלכן רביז"ל אמר את זה בחיוך קצת, כי הלא המחשבות זרות הם הם העוונות בעצמן |חיי מוהר"ן סי' תק"צ|, אבל העיקר שלא להסתכל עליהם כלל, רק להמשיך בתפילתו ביתר שאת וביתר עז, ואז בוודאי סוף כל סוף יזכה להגיע אל שלימות התפילה, ולפעול את כל מה שצריך הן ברוחניות והן בגשמיות.

ושני בחינות אלו נקראים בשם מנשה ואפרים, כי מצד אחד צריכין לנשות ולשכוח את כל יחוסו ועמלו בעבודת השם יתברך עד עכשיו, בבחינת |בראשית מ"א| כי נשני אלהים את כל עמלי את כל בית אבי, ומצד שני צריכין להפוך את כל המחשבות זרות שעוברים עליו למחשבות קדושות, כי על ידי שימשיך להתפלל

בדביקות גדול ולא יסתכל עליהם כלל, כולם יתהפכו לזכויות ולמחשבות קדושות ויתקיים בו הפסוק |שם| כי הפרני אלהים בארץ עניי.
ומסיים רביז"ל לפרש את הפסוק שהתחיל בה, וזה פירוש הפסוק, לי גלעד, לשון גל עד, שנתגלה התענוג שהיה להשם יתברך קודם בריאת העולם, שעידן וקישט בתפלתן של צדיקים, כשיהיה לו השתי בחינות של מנשה ואפרים כנ"ל, מעוז ראשי, הינו שיגביר המחשבות קדושות, יהודה, היינו התפלה, כמו שכתוב |בראשית כ"ט|: "הפעם אודה" מחוקקי, ופירש רש"י: 'לשון שררה ומלכות', היינו שיהיה להתפלה ממשלה, ויתגלה התענוג הנ"ל, ויחדש עולמו בעשרה מאמרות כנ"ל: ועשרה מאמרות הנ"ל הם יו"ד, יו"ד וד' הנ"ל, נעשה ה' |תהלים פ"ט|: "אמרתי", דהינו המאמרות, 'עולם חסד יבנה', וחסד נקרא אל, שנאמר |שם נ"ב|: "חסד אל כל היום": וזהו פירוש הפסוק: אלהים אל דמי לך היינו, כשאתה רואה שמשם אלהים נעשה אותיות אל דמי, דהיינו שנעשה מן הה' ד', אמר לך אל תחרש ואל תשקט אל, שתראה שתעורר בחינות אל, על-ידי התפלה בשתי בחינות הנ"ל, ותעשה על- ידי-זה מן הד' ה' כנ"ל, ונעשה א"ל בחינת דד, ומ"י בחינת דד וה' היא השפע, כי ה' בשלשה ציורין שלה גימטריא חלב, עם ב' הכללות, כידוע ליודעי חן |עיין מאורי אור ערך חלב ועיין בע"ח שער הכללים פ' ג:|, עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, הרי גילה לנו רביז"ל בתורה זו איך שכל עיקר ירידת השפע תלוי בעבודת התפילה, לעשות מד' ה', כי אזי נשלם הצירוף של השם אלהים, ויורד השפע ממקורה העליון שהם א"ל דד ומ"י דד, והנה לפי זה מובן כל ענין נבואת אלדד ומידד בפרשת השבוע, והענין, כי הנה הזקנים נבחרו להיות לעזר למשה רבינו להנהיג את העם ולהכניס בהם השגת אלקותו יתברך, כי זה היה עבודת משה רבינו עליו השלום כל ימי חייו, להכניס השגות אלקות בתוך כל אחד ואחד מישראל עד שכולם יזכו להתפלל לפנניו יתברך בקביעות עצום, ולהוריד לעצמם את השפע, ועל שם זה נקרא משה איש האלקים, כי אצלו נשלם השם אלהים משלם, ומוריד את השפע מן הדדים העליונים א"ל דד ומ"י דד למטה בזה העולם, אבל מיד שהתלוננו עם ישראל על משה |במדבר י"א| ויאמרו מי יאכלינו בשר זכרנו את הדגה וגו', אזי הבין משה רבינו שחסר להם הדעת, ולכן לא מגיע אליהם שפע כלל, כי פגמו בהמן שהיה בו דעת גדול מאד, בחינת נו"ן שערי בינה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ו|, והתאוו תאווה ליהנות מגשמיות עולם הזה, ולכן תש כוחו של משה רבינו שהוא הדעת של כלל ישראל, והבין שמוכרחים

זקני העם לעזור לו להכניס הדעת הזאת בתוך נשמות ישראל, כי זקן זה שקנה חכמה |קידושין ל"ב.|, והם יאירו החכמה והדעת בנשמות ישראל, כי אלו הזקנים היו השוטרים שקיבלו מכות בשביל עם ישראל במצרים להציל אותם מעבודתם |כמו שפירש"י במדבר י"א פסוק ט"ז|, ועל ידי עוצם אהבתם לנשמות ישראל ומסירות נפשם בעדם, יהיו לו עכשיו לעזר להכניס השגות אלקות בתוך כולם, אבל מוסיף עליהם אלדד ומידד שהחזיקו את עצמם שפילים ביותר, ואמרו אין אנו כדאים לגדולה זאת, ודייקא מחמת גודל ענותנותם ועוצם שפלותם, היו ראויים לזאת ביותר, כי כדי להתפלל ולהוריד שפע צריכין להיות קטן ושפל ביותר, ולשכוח את כל היחוס שלו, ולברוח מכל המחשבות זרות הרוצים לבלבל אותו, ולכן דייקא מחמת ענותנותם בחר בהם הקדוש ברוך הוא, ותנח עליהם הרוח וזכו לנבואה יתירה העולה על כולם.

והנה מובא במדרש |תנחומא בהעלותך| שאלדד ומידד התנבאו שמשה רבינו מת במדבר ויהושע מכניס אותם לארץ ישראל, כי גם בזה גילו את עוצם גילוי אלקותו יתברך, שהצדיק האמת משאיר תלמידים אמיתיים אחריו הממשיכים את דעתו הקדושה בעולם, ולכן אסור להתרשל מעבודת התפילה כלל, כי כל יהודי מקבל את הכח הזה ממשה רבינו למשול בתפילתו, ואנחנו מחוייבים להתחזק בזה ביותר, ולכן אפילו אם נסתלק משה איש האלקים, אבל בוודאי השאיר תלמידים קדושים הממשיכים דעתו הקדושה בעולם, אבל יהושע תלמידו לא הבין איך יש רשות לזקנים להתנבאות בצורה כזו, הלא משה רבינו הוא הרבי של נשמות ישראל, אבל על זה ענה לו משה רבינו המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים וגו, כי משה רבינו מסר נפשו כל ימי חייו לראות את הטוב אצל כל נשמות ישראל, ולכן אדרבה כשרואה זקני העם שגם הם מגלים ומפרסמים עבודת התפילה בעולם, ויש תלמידים הממשיכים דעתו בעולם, בודאי ניחא ליה בזה מאד, ולכן דייקא בשמות שני זקנים אלו נרמזים השפע העליון א"ל דד ומ"י דד, כי הם הזקנים שנשארו עם רוח נבואה לעולם, והם גילו ופירסמו ברוב ענותנם את גודל מעלת כח הפה והתפילה, ולכן על ידם עובר ויורד השפע, ומגיע רב טוב לבית ישראל, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו כל מיני השפעות טובות וברוחניות ובגשמיות, ונזכה לראות בקרוב בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת בהעלותך ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים

מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק', המדבר מהשגות הצדיקים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, הנה הצדיקים אשר בכל דור ודור כלם קדושים ובתוכם ה', ומדוע אנו רואין בחוש הראות, שיש בהם צדיקים אשר מזגם וטבעם טובה מאד, וטובים המה לכל, ויש אשר הוא צדיק אמת, ואין מזגו וטבעו נוחה עם המון עם, ולפעמים נראה ממנו כעס וקפידה, הנה ידוע שכל צדקת הצדיקים הוא לוקח מאור התורה, כי היא המורה דרך, וממנה לקחה צדקתו, והנה הצדיק אשר השיג מאור גדול ממאור התורה, ומעשיו גם כן בשוים לפי השגתו בתורה, אזי צדקתו ותורתו שניהם מתישבים בשובה ונחת, לפיכך דעתו נוחה עם הבריות, והצדיק אשר אור חכמת התורה שהשיג גדלה מאד ממעשיו, אזי התורה מרתחת בו האש הקדושה של התורה, ואי אפשר שתהא דעתו נוחה עם הבריות, ומעורבת עם המון עם כמו הצדיק הנ"ל, וזה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |תענית דן 'האי צורבא מרבנן דרתח אוריתא דקא מרתחא בה, לפי שגדלה תורתו מאד כנ"ל עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה את זה רואים בחוש, שיש צדיקים קדושים אשר יכולים להוריד את עצמם לכל הבריות, ויש להם סבלנות עצומה לכל אחד ואחד כפי ענינו, וממש מוכנים להקריב מזמנם ומעבודתם לעזור לכל העולם כולו, וזה כל רצונם וכיסופם, וכמובא בזוהר על משה רבינו עליו השלום, שכל כיסופו ורצונו היה שכל אחד מישראל יהיה לו אותו השגה באלקותו יתברך, כמו שיש לו, אבל יש צדיקים אחרים, שהם באמת צדיקים גדולים מאד, אבל אין להם הסבלנות והאריכת אפים להוריד עצמם אל הבריות, ויותר נוח להם להיות סגורים בביתם ובחדרם, ולא לעסוק עם אף אחד, ומה שמוכרח להם להתעסק עם אחרים, הם עושים בתכלית הקיצור, וחוזרים לעבודתם, ומאין נמשך שני ההנהגות אלו בין הצדיקים? ומגלה לנו רביז"ל כאן, שהוא כפי השתלמות מעשה הצדיקים לערך השגתם הגבוה, כי אלו הצדיקים שהם במעלה עליונה מאד, והם משתווים במעשיהם הטובים כפי ערך השגתם, אצל שורה יישוב הדעת נפלא, וסבלנות עצומה לכל הבריות כולם, והם מוכנים למסור נפשם לקרב הכי רחוק והכי פחות מישראל אליו יתברך, אבל אלו הצדיקים שהשיגו מאור גדול בתורה, אבל עדיין אין מעשיהם שוה לאותו ערך של השגתם, אזי התורה מרתחת בתוכם, וגורם שאין להם סבלנות לכל הבריות, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |תענית ד'| האי צורבא דרבנן דרתח, אורייתא דקא מרתחת ביה, תלמיד חכם שרואים אצלו כעס וקפידות, זהו

התורה שמרתחת בקרבו, כי עדיין לא זכה להרים ערך מעשיו לפי האור שזכה להשיג בתורה, ולכן התורה רותחת בקרבו, אבל מיד שאדם זוכה להרים את מעשיו לפי ערך השגתו, אזי נכנס בו סבלנות עצומה, ויש לו כח להרים ולהגביה כל הבריות כולם אליו יתברך.

וזהו ביאור דברי המשנה [אבות ג' משנה י'], כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו, וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו, אין רוח המקום נוחה ממנו, ולכאורה קשה, הרי אנחנו רואים הרבה צדיקים קדושים, שאין הבריות נוחים מהם, ורודפים אותם בכל מיני רדיפות, ומבזים אותם בכל מיני בזיונות, כמו שראו במשך כל הדורות, שעל כל הצדיקים הגדולים היה מחלוקת ובזיונות עצומות, ואם כן, איך התנא קובע "כל שאין הבריות נוחה הימנו אזי אין רוח המקום נוחה הימנו", הרי על כל הצדיקים יש מחלוקת ומריבות עצומות? אלא כוונת התנא הוא "כל שרוח הבריות נוחה הימנו" היינו "הימנו", מהצדיק בעצמו, שרוחו נוחה עם כל הבריות, ויש לו סבלנות ואריכת אפים בשביל כולם, אזי תדעו שרוח המקום נוחה הימנו, כי הוא הולך בדרכיו יתברך, המחיה ומהווה ומקיים את כל הבריאה, אף על פי שיש מכעיסים אותו, ועושים נגד רצונו, אף על פי כן יש לו סבלנות לכולם, וכן הצדיק שהולך בדרך כזה, שרוח הבריות נוחה "הימנו", והוא סובל את כולם, אזי בוודאי רוח המקום נוחה הימנו, ודו"ק היטיב.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו עבודת הצדיקים הקדושים שבכל דור ודור, שמלבישים את עצמם בכל מיני לבושים פשוטים, ומורידים עצמם אל כל מיני קטנות והנהגות פשוטות, כדי להכניס בההמון עם ידיעת אמתת מציאותו יתברך, ושיזכו לאהבת התורה ויראת שמים, וזהו אצלם עבודה קדושה ונפלאה מאד, כי מצד אחד צדיקים אלו דבוקים באור אין סוף ברוך הוא בתכלית הדביקות, והם משיגים בכל פעם השגות חדשות באור אלקותו יתברך, ומצד שני הם יכולים להיות פושט צורה ולובש צורה, ולהתנהג בתכלית התמימות והפשיטות, עד שלא יכירו עליהם שום דבר כלל, וכעין שאמר רביז"ל, "מי שמכיר אותי יעיד שאין בי שום תנועה של צדיק מפורסם כלל", כי הצדיקים יודעים דרכים נפלאים איך להתנהג בתכלית התמימות והפשיטות, ולהסתיר את אורם הגדולה, ועל ידי זה זוכים לקרב המון נפשות רבות אליו יתברך, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיקים קדושים כאלו, וליהנות מנועם זיו קדושתם, כי אז יזכה על ידם לכל טוב אמיתי ונצחי בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי מצינו בפרשת השבוע איך שדיברו מרים ואהרן על התנהגותו של משה רבינו, וכמו שכתוב |במדבר י"ב| ותדבר מרים ואהרן במשה על אודות האשה הכושית אשר לקח כי אשה כושית לקח, ואחר כך מעידה התורה הקדושה, והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ויש להבין מהו הקשר והסמיכות זה לזה, שהתורה מעידה דייקא כאן אחר שדברו מרים ואהרן, על העניוות והשפלות של משה רבינו? אבל על פי דברי רביז"ל מובן הענין מאד, כי הם דיברו על משה, כי לא הבינו את ההתנהגות של משה רבינו, איך יכול להוריד עצמו אל כל האנשים הכי ירודים והכי פשוטים, ולקרב אותם אל השם יתברך, עד שהיה יכול לקחת גם אשה כושית, המרמז על האנשים הפשוטים שבישראל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |מדרש תהלים סי' ז'| כשישראל חוטאין הקדוש ברוך הוא קורא אותם כושים, שנאמר |עמוס ט'| הלא כבני כושיים אתם לי, כי לא הבינו את עוצם מדריגת משה רבינו עליו השלום, שהיה בבחינת |שמות י"ט| מן ההר אל העם, שלא היה פונה לעסקיו כלל, רק כל כיסופו ורצונו היה להעלות כל הבריות אליו יתברך, ואצל משה רבינו היה מעשיו הטובים שוה לאותו ערך של השגתו הגבוה, ולכן היה נוח עם כל הבריות כולם, ולכן תיכף ומיד מעידה התורה הקדושה, והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר כל פני האדמה, ופירש"י שפל וסבלן, כי דייקא על ידי שהיה משה רבינו שפל וסבלן, היה יכול להוריד עצמו אל כל נשמות ישראל בלי יוצא מן הכלל, ולקרב את כולם אל עבודתו יתברך, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים שיש להם הכח להעלות אותנו אל שרשינו, ולדבקינו בו יתברך, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בהעלותך ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהבנים שנחלפו דף רצ"א עיין שם. וזה |הינו בן המלך האמת שהוא האדם של הבהמות| היה משמש עם עבדו הנ"ל ככל אשר היה צריך, וחרה להעבד מאד, על אשר נמכר לעבד בשביל שעה אחת שהיה צריך לחם לאכל, כי עתה יש להם מה לאכל, ורק בשביל שעה אחת-יהיה עבד עולם, והיה מתאנח וגונח איך באתי למדה כזו, להיות עבד, שאל לו |הינו בן המלך האמת שהוא האדון שלו שאל אותו| ובאיזה גדלה היית, שאתה מתאנח על שבאת למדה זו? השיב לו וספר לו, איך שהוא היה מלך, והיו מרננים עליו שנחלף וכו' כנ"ל

|כי באמת זה האדם של הסוס-הוא הוא המלך הנ"ל אשר באמת הוא בן השפחה כנ"ל, וגרש את חברו כנ"ל, ופעם אחת בא על דעתו שלא טוב עשה ונתחרט וכו' והיו באים עליו חרטות תמיד על המעשה הרעה והעולה הגדולה שעשה נגד חברו, פעם אחת חלם לו, שהתקון שלו הוא, שישליך את המלוכה, וילך למקום שעיניו ישאו אותו, ובזה יתקן חטאו, ולא רצה לעשות כזאת, אך היו מבלבלין אותו תמיד חלומות הללו, שיעשה כנ"ל, עד שנגמר בדעתו, שיעשה כך, והשליך את המלוכה, והלך באשר הלך, עד שבא לכאן, ועתה יהיה עבד, וזה שמע את כל זה ושתק |הינו זה הבן מלך האמת, שהוא האדם של הבהמות, שמע כל זה שספר לו האדם של הסוס, שהוא עכשו עבדו ושתק| ואמר אראה ואתישב איך לנהג עם זה. בלילה בא האדם היער הנ"ל ונתן להם לאכל ולשתות, ולנו שם לפנות בקר שמעו קול החוכא הגדולה מאד כנ"ל, עד שכל האילנות היו רועשים ומזדעזעים כנ"ל, והסיתו |הינו העבד הסית את בן המלך האמת, שהוא אדונו|, לשאל את אדם היער מה זאת, ושאלו מה קול החוכא הגדולה הזאת סמוך לבקר? השיב לו זהו חוכא, שהיום שוחק מן הלילה, שהלילה שואלת את היום מדוע כשאתה בא, אין לי שם? ואזי היום שוחק, ועושה חוכא גדולה, ואחר-כך נעשה יום; וזהו קול החוכא הנ"ל ונפלא בעיניו, כי זהו ענין פלא, שהיום שוחק מן הלילה.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, וזה |הינו בן המלך האמת שהוא האדם של הבהמות|, היה משמש עם עבדו הנ"ל ככל אשר היה צריך, וחרה להעבד מאד, על אשר נמכר לעבד בשביל שעה אחת שהיה צריך לחם לאכל, כי עתה יש להם מה לאכל, ורק בשביל שעה אחת-יהיה עבד עולם, כי כשאדם נופל לקטנות המוחין, נדמה לו כאילו אבד תקוותו, ולא יהיה לו פרנסה רק אם ימכור את עצמו לאחרים, ומפחד שלא יהיה לו מה לאכול, ובאמת הכל נמשך רק מבחינת העבדות שבו, שהוא בחינת בן השפחה, ולכן נדמה לו שצריך להיות עבד לאחרים, אבל מי שנשמתו בא מן הקדושה, והוא בן המלך, יודע ברור שאינו צריך להיות עבד לאף אחד רק להקדוש ברוך הוא לבד, וכמו שכתוב |ויקרא כ"ה| כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו', ואין לו למכור את עצמו לבשר ודם חס ושלום, ואף אם פרנסתו דחוקה לעת עתה, אין לו לאבד את עצמו, רק להחזיק מעמד ולהתפלל אליו יתברך שיוציאו מדחקותו, אבל לא למכור את עצמו לאחרים בשביל חיי שעה אחת, כי לפעמים בשביל תענוג שלרבע שעה, האדם יכול לאבד את העולם הזה ואת העולם הבא חס ושלום |ליקוטי

מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ח|, ולכן מי שמוכר עצמו לאחרים ורוצה לישאר עבד לבשר

ודם, מרצעין את אזנו במרצע |שמות כ"א|, ואמרו על זה חכמינו הקדושים |קידושין כ"ב| האוזן ששמע על הר סיני, כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו', והלך ומכר עצמו לאחרים ירצע את אזנו, אבל מי שיש לו דעת ושכל דקדושה אף פעם לא ימכור את עצמו לאחרים, רק כל גיאותו ותפארתו שזוכה להיות עבד ה'.

והיה מתאנח וגונח איך באתי למדה כזו, להיות עבד, שאל לו |הינו בן המלך האמת שהוא האדון שלו שאל אותו| ובאיזה גדלה היית, שאתה מתאנח על שבאת למדה זו? השיב לו וספר לו, איך שהוא היה מלך, והיו מרננים עליו שנחלף וכו' כנ"ל |כי באמת זה האדם של הסוס-הוא הוא המלך הנ"ל אשר באמת הוא בן השפחה כנ"ל, וגרש את חברו כנ"ל, ופעם אחת בא על דעתו שלא טוב עשה ונתחרט וכו' והיו באים עליו חרטות תמיד על המעשה הרעה והעולה הגדולה שעשה נגד חברו, כי אפילו בן אדם שעשה כמה עוולות נגד חבירו, סוף כל סוף מתחיל אצלו היושר, והוא מתחרט על מה שעשה, רק אצל אחד מתחיל היושר מיד, שמיד שעושה עוולה נגד חבירו, הוא מתחרט עליו ומבקש מחילתו, ואצל השני היושר מתחיל רק אחר שעשה הרבה עוולות, אבל סוף כל סוף ההכרח שהיושר יתגלה |שיחות הר"ן סי' ע"ח|.

פעם אחת חלם לו, שהתקון שלו הוא, שישליך את המלוכה, וילך למקום שעיניו ישאו אותו, ובזה יתקן חטאו, ולא רצה לעשות כזאת, אך היו מבלבלין אותו תמיד חלומות הללו, שיעשה כנ"ל, עד שנגמר בדעתו, שיעשה כך, והשליך את המלוכה, והלך באשר הלך, עד שבא לכאן, ועתה יהיה עבד, כי כל פגמו של האדם כשנכנס בו גיאות וישות, ואומר אנא אמלוך, שרוצה להיות מלך ומושל, ולשלוט על אנשים, ואז הולך לו הכל שלא כסדר |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי פ"ב|, אבל מיד שאדם מבטל את עצמו ועושה את עצמו בבחינת מ"ה, אזי הכל הולך לו כסדר, ויש לו שלום עם כל אדם.

וזה שמע את כל זה ושתק |הינו זה הבן מלך האמת, שהוא האדם של הבהמות, שמע כל זה שספר לו האדם של הסוס, שהוא עכשו עבדו ושתק| ואמר אראה ואתישב איך לנהג עם זה, כי זהו סימן של חכם, ששותק ואינו נבהל להשיב, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |אבות פרק ג' משנה י"ג| סייג לחכמה שתיקה, כי על פי רוב בוער באדם מדת הקנאה והנקמה, ומיד שמוצא חבירו שעשה לו רע, רוצה לנקום בו, ולהעמיד אותו על מקומו, אבל החכם מתיישב בדעתו היטיב היטיב, ואינו נבהל להשיב, ואז זוכה ליישוב הדעת אמיתי, ולקבל שכל ודעת מהקדוש ברוך הוא

איך להתנהג עם שונאיו, ולבסוף עולה ומתגבר על כולם.
בלילה בא האדם היער הנ"ל ונתן להם לאכל ולשתות, כי האיש היער שהוא הצדיק האמת, נותן לכל מקורביו לאכול ולשתות, היינו לאכול לחמה של תורה, ולשתות שתיה של תפילה, וכמו שפעם התבטא רביז"ל ואמר |שיחות הר"ן סי' כ"ג|, אשרי מי שזוכה לאכול כמה פרקים משניות ולשתות אחר כך איזה מזמורי תהלים ולהתלבש באיזה מצוות, כי זהו עיקר אכילתו ושתייתו של אדם, בבחינת |דברים ח'| כי לא על הלחם לבד יחיה האדם, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם, היינו שעיקר חיותו של אדם הוא על כל מוצא פי ה', על מה שמוציא מפיו דיבורי תורה ותפילה, בבחינת |משלי ד'| חיים הם למוציאהם, ואמרו חכמינו הקדושים |עירובין נ"ד.| למוציאיהם בפה.
ולנו שם, כי אשרי הזוכה ללון מתוך דברי תורה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות י"ד.| כל המשביע עצמו מדברי תורה ולן אין מבשרין אותו בשורות רעות, שנאמר |משלי י"ט| ושבע ילין בל יפקד רע.
לפנות בקר שמעו קול החוכא הגדולה מאד כנ"ל, עד שכל האילנות היו רועשים ומזדעזעים כנ"ל, והסיתו |הינו העבד הסית את בן המלך האמת, שהוא אדונו|, לשאל את אדם היער מה זאת, כי בן המלך לא היה לו עזות לשאול את הצדיק מהו קול החוכא, כי היה שורש נפשו בקדושה, ונטבע בטבעו לקבל כל דבר באמונה פשוטה, ולא לשאול שאלות וקושיות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |חגיגה י"א| כל המסתכל בארבעה דברים רתוי לו כאילו לא בא לעולם, מה למטה מה למעלה מה לפנים מה לאחור וכו', אבל בן השפחה שלא היה שורש נפשו בקדושה, הסית אותו לשאול את הצדיק, אפילו דברים שנראים יותר גבוהים מהשגתו.
ושאלו מה קול החוכא הגדולה הזאת סמוך לבקר? השיב לו זהו חוכא, שהיום שוחק מן הלילה, שהלילה שואלת את היום מדוע כשאתה בא, אין לי שם? ואזי היום שוחק, ועושה חוכא גדולה, ואחר-כך נעשה יום; וזהו קול החוכא הנ"ל ונפלא בעיניו, כי זהו ענין פלא, שהיום שוחק מן הלילה, כי ביום שולטת השמש ובלילה הלבנה, ובתחילת הבריאה, היתה אור הלבנה כאור החמה, ושניהם שלטו ביחד, אבל מחמת שהלבנה קיטרגה ואמרה, אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, לכן אמר לה הקדוש ברוך הוא, לכי מעטי את עצמך, ואז נקטן אורה, ואינה שולטת רק בחשכת לילה, ומיד שנעשה יום אין לה שליטה כלל, והלימוד הוא, כשאדם מבטל את עצמו לגמרי, יש מספיק מקום לכולם, ואין אחד מפריע להשני כלל, אבל מיד שאדם מחפש איזה כבוד וגדולה, אזי נדמה לו שהשני נכנס

לתחומו, ואז ענשו שהוא נעשה קטן, וחבירו במקומו עומד, וזה היה אצל קיטרוג הלבנה, שמיד שאמרה שאי אפשר לשניהם להשתמש בכתר אחד, נתמעט אורה, וכשבא
השמש, אין לה שום שליטה כלל, והיא מתבטלת לגמרי מפני אור השמש, המאיר לכולם כאחד, ואינו מפחד שיחסר אורה כלל, ולכן השמש צוחק בקול גדול מהלבנה, כי מזה גופא שהלבנה שואלת, "למה אין לי שם?" זה מורה שעדיין יש לה ישות, ולכן מחמת זה גופא היא מתבטלת לגמרי נגדו, כי מי שיש לו ישות מוכרח להתבטל לפני מי שגדול ממנו.
וכן הוא אצל בני אדם, שמיד שנדמה לאחד שהשני מפריע לו לגדולתו, וחושב בדעתו שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, אזי הוא נענש, ונעשה קטן, ואין לו שום שם כלל, ובאמת לאמיתו, וכי איזה שם צריך להיות לאדם בזה העולם? הלא כל כיסופו ורצונו צריך להיות רק לגלות ולפרסם שמו יתברך בכל העולם כולו, והשם שלו אינו צריך להיות חשוב כלל, אדרבה, הצדיקים הגדולים מוסרים את שמם לגמרי על קדושת שמו יתברך, ולא איכפת להם כלל שיהיה להם שם בעולם, ולפעמים השם שלהם ללעג ולקלס בעיני בני אדם, אבל על ידי זה הם ממתיקים הדינים מעל נשמות ישראל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ס|, ולכן מיד שאדם שואל "למה אין לי שם?", ורוצה שיהיה לו ישות ומציאות בעולם, בוודאי הוא מתבטל לגמרי מפני אור הגדול של הצדיק, והאור צוחק ממנו, כי הישות שלו הוא גופא מה שמבטל אותו.
וזהו המבואר בפרשת בהעלותך, בשעה שרץ הנער ואמר למשה רבינו |במדבר י"א| אלדד ומידד מתנבאים במחנה, אמר יהושע, אדני משה כלאם, ואזי אמר לו משה רבינו, ומי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליהם, כי חכמינו הקדושים אומרים |בבא בתרא ע"ה.| פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, כי משה רבינו האיר לכולם כמו אור השמש, ולא פיחד שיחסיר מאורו כלום, וכמו שכתוב בשעת סמיכת הזקנים, |במדבר י"א| ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם, ופירש"י, כמדליק נר מנר ואין הראשון חסר כלום, אבל יהושע שהוא כפני לבנה, קיטרג ואמר, אלדד ומידד מתנבאים במחנה, כאילו איך מגיע להם נבואה כזו, ועל זה אמר לו משה רבינו עליו השלום, ומי יתן את כל עם ה' נביאים וגו', כי משה רבינו רצה לראות גדולה אצל כולם, ולא פיחד שיחסר השם שלו כלל, וזהו עוצם גדולתו ומעלתו של משה רבינו, שהיה בטל ומבוטל בעיני עצמו לגמרי, ורצה לראות רק הטובה אצל כל נשמות ישראל, והשם יתברך יזכינו

להיות מקורבים לצדיקים אמיתים, ולקבל מהם אורם הגדול, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בהעלותך ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רי"ט, המדבר מן הקדושה של הבית המקדש, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, בצע אמרתו |איכה בן, 'בזע פורפירא דילה', |מדרש שם| כי בודאי אין הבית-המקדש יכול לסבל כבודו וגאותו יתברך, כמו שכתוב |מלכים-א ח| "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה" וכו', רק מחמת אהבת ישראל צמצם והלביש את גאותו כדי להשרות שכינתו בבית-המקדש כדי לגלות מלכותו, וזה בחינת |תהלים צ"ג| "ה' מלך גאות לבש", שכביכול בשביל לגלות מלכותו, הלביש וצמצם את גאות שלו, כדי שנוכל לסבל קבלת על מלכותו עלינו, אבל כשישראל חטאו לפניו אזי כביכול הראה וגלה השם יתברך את גאותו וגאונו, ולא רצה להלבישו ולצמצמו עוד, וממילא נחרב הבית-המקדש, כי לא היה יכול לסבלו כנ"ל, וזה "בצע אמרתו" 'בזע פורפירא דילה', שקרע את הלבוש שלו, הינו שקרע את הלבוש והצמצום הנ"ל בחינת "גאות לבש" הנ"ל, וממילא נחרב הבית-המקדש, כי מאחר שקרע ובטל את הצמצום והלבוש, שוב אין הבית-המקדש יכול לסבל גאותו וגאונו, כי "הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך" כנ"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ירמיהו הנביא מקונן באיכה על חורבן בית המקדש, ואומר |איכה ב'| "בצע אמרתו", ואומרים על זה חכמינו הקדושים |איכה רבה| בזע פורפירא דיליה, שהקדוש ברוך הוא קרע המלבוש שלו כביכול, ולכאורה איך זה שייך לחורבן בית המקדש? ומגלה על זה רביז"ל נוראות נפלאות, ואיך הענין הזה שייך לכל אדם בכל זמן, כי הנה הקדוש ברוך הוא מתגלה לכל אחד ואחד כפי מוחו וכפי השגתו, דרך צמצומים ולבושים, כדי שיהיה האדם יכול להשיג השגות אלקותו יתברך, כי כפי גדולתו יתברך, לא היה שייך לשום בריה להשיג השגות אלקות, כי ריבוי האור גורם כיבוי הנר, ומעומק המושג לא היו משיגים כלום, וכמו האור הגדול מעוור את העינים לגמרי, ולכן הקדוש ברוך הוא צימצם את אורו הגדול דרך לבושים, היינו שעובר על האדם קטנות ירידות

ונפילות, והוא יתברך מבקש שימצאו אותו שם, היינו שימצא את כבודו יתברך בכל מה שעובר עליו בחיים, ולהבין איך שהקדוש ברוך הוא ננוז בכל פרט של הבריאה ואין שום דבר הפקר כלל, כי אין שום תנועה קלה בלתי השגחתו יתברך הפרטי פרטית, רק מתחילה נדמה לאדם שצריך להשיג השגות אלקות, במדריגות גבוהות ורמות, ולהיות מופרש ומובדל מן העולם הזה לגמרי, אבל אחר כך רואה שכל זה ריבוי אור, כי לא כל אדם יכול להחזיק מעמד להיות מופרש ומובדל מן העולם, כי הלא בהכרח שיהיה לו שייכות עם אנשי העולם, ולהתחתן ולהנהיג בית עם אשה ובנים, ואם לא יוריד עצמו אליהם, הרי לבסוף יפול באין סומך, ולא ישאר לו שום דבר כלל, ולכן כשאדם מתחיל למצוא אלקותו יתברך בכל מה שעובר עליו בחיים, ומוצא רצונו יתברך בכל פרט ופרט של חיי יום יום שלו, אזי אור השם יתברך מתחיל להתצמצם אצלו דרך מלבושים, והוא משיג אור נערב ונפלא מאד בכל מה שהוא עושה.

ומסביר רביז"ל, שכך הוא בענין קדושת בית המקדש, שבוודאי אין מקום שיכול לסבול עוצם קדושתו יתברך, רק הקדוש ברוך הוא כביכול צמצם עצמו בתוך הבית המקדש, עד שכל אחד ואחד הבא לשם יכול להמשיך על עצמו אורו יתברך, והכל בדרך לבושים וצמצומים, היינו על ידי עבודת הקרבנות, והכהנים, והכלים של הבית המקדש וכו', כי על ידי כולם היה נמשך על האדם קדושה נוראה, והיה יוצא משם עם הארה גדולה ועצומה מאד, עד שאפילו אם חטא באיזה חטא ועוון, ונחשך אצלו האור, אחר שהביא קרבנותיו והתוודה, היה נהפך לאיש אחר לגמרי, והתחיל אורו יתברך שוב להאיר אצלו, אבל בשעה שראה הקדוש ברוך הוא שאין ראויים לאותו קדושה, כי ריבוי עונותיהם מנעו הטוב מהם, אז קרע והוריד הלבוש והצמצום הזה, בבחינת בצע אמרתו, בזע פורפירא דיליה, ונתגלה האור במילואה, שגרם שבירת הכלים ועוורן עינים, וכבר לא ראו כלום, ומזה נעשה החורבן, והעבודה שלנו בכל דור ודור הוא לעסוק בבנין בית המקדש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ג.| כל מי שיש בו דיעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו, היינו לצמצם האור של השם יתברך אצלינו, ולמצוא אלקותו יתברך בכל פרט ופרט של החיים שלנו, הן במדת הרחמים והן במדת הדין, שזהו נקרא דעת אמיתי, האחדות בין חסד וגבורה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, ואז חוזר אורו יתברך להאיר אצלינו, ואנחנו זוכים להרגיש נועם ודביקות עצום בכל החיים שלנו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכמו שהוא בענין קדושת בית המקדש, כן הוא בענין קדושת

הצדיק, שבשעה שהאדם רוצה להתקרב אל הצדיק בהתקרבות אמיתי, ולהשיג את אורו הגדול, אזי הצדיק מלביש עצמו לפניו, ומוריד עצמו אליו, ועל ידי זה האדם זוכה להבין קצת מאורו הגדול, אבל אם ההתקרבות של האדם אינו עם אמת, ויש לו נגיעות עצמיות בהתקרבותו אל הצדיק, אזי הצדיק מגלה את אורו לפניו בכל תקפו, ואז נתעוורים עיניו רחמנא ליצלן ואינו רואה כלום, ומחמת זה אנחנו מוצאים שקשה מאד להתקרב אל רביז"ל בכלל, ואל צדיקים אמיתיים שבדור בפרט, וזעירין אינון מאד שיש להם השגה באורו של רביז"ל, וכמו שכותב ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל במכתב, "כפי הנראה לי, אין לרוב אנשי שלומינו השגה ברביז"ל", כי לא בקל האדם זוכה להתקרב אל צדיקים אמיתיים, וצריך מסירת נפש ממש, לזרוק את שכל עצמו לגמרי ולקבל את דברי הצדיק על כל אשר יאמר כי הוא זה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי קכ"ג|, כי באמת כל העולם כולו מלא עם אור אלקותו יתברך, וכן כל העולם כולו מלא עם אור הצדיק, רק היד הקטנה מסתיר כל זה, וכמו שמביא רביז"ל בשם הבעל שם טוב הקדוש |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קל"ג|, שאמר, אוי ואבוי, כי העולם מלא מאורות וסודות נפלאים ונוראים, והיד הקטנה עומדת בפני העינים, ומעכבת מלראות אורות גדולים עיין שם, ופעם פירש אחד מאנשי שלומינו את ענין "היד הקטנה" שמזכיר רביז"ל, היינו תנועת היד הקטנה של המתלוצצים מדברי צדיקים, ועושין תנועה קלה וקטנה עם היד שלהם דרך ביטול, ובזה מקררים אנשים מלהתקרב אל הצדיק, וכן מזכיר רביז"ל בתורה הנ"ל ענין "המטבע הקטנה", שמסתיר בפני העינים אפילו הר גדול, וזה רמז לתאוות ממון, שמיד שאדם משים עיקר ראשו ומגמתו ברדיפה אחר הממון, להשיג "המטבע הקטנה", אזי כבר קשה מאד לראות האור של הצדיק, אבל כשאדם מוסר את נפשו להתקרב אל הצדיק באמת, אז הצדיק מצמצם אורו הגדול לפניו, וזוכה לקבל ממנו חיים טובים באמת.

וממשיך מוהרנ"ת ז"ל, עוד שמעתי בשמו לענין הנ"ל, שהלביש וצמצם את גאותו כדי לגלות מלכותו, שהזכיר אז מה שאמר ביום שלפניו, והענין, שיראה בחינת מלכות הוא בחינת הכנעה, וזה שכתוב |דברים יז| "מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה", שהשם יתברך מקטין את עצמו כביכול ושואל מהם יראה, כי שואל מעמך, הוא בחינת הכנעה ושפלות, כמו השואל ומבקש מחברו, כי יראה הוא בחינת מלכות, כמו שכתוב |אבות פרק ג'| "אלמלא מוראה של מלכות" ומלכות הוא בחינת עני והכנעה, כי 'אין מלך בלא עם', שזהו בחינת 'עניות דלית לה מגרמה כלום' הינו שמדת המלכות אין לה מצד עצמה כלום, כי אם על-ידי העולם נתגלה מדת

המלכות, כי 'אין מלך בלא עם', נמצא שמדת המלכות שהיא בחינת יראה, היא בחינת עני והכנעה, ועל-כן בשעת מתן תורה שרצה השם יתברך לגלות מלכותו ויראתו, הכניע את עצמו השם יתברך לישראל כביכול, ובקש מהם שיקבלו מלכותו והבטיח להם כמה הבטחות, כמו שכתוב |שמות יט| "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" וכו', שכל אלו ההבטחות הם בחינת הכנעה, וכל זה היה בשביל לגלות מלכותו ויראתו, כמו שכתוב |שם כ| "ובעבור תהיה יראתו על פניכם" וכו', כי כל זה היה בשביל היראה שהיא בחינת מלכות כנ"ל, כי השם יתברך מקטין את עצמו בשביל לגלות מלכותו כנ"ל, וזהו "ה' מלך גאות לבש", 'ה' מלך' הינו כשרצה השם יתברך לגלות מלכותו אזי "גאות לבש", שהלביש וצמצם את גאותו והקטין את עצמו כביכול כנ"ל וכו'

עוד מעין הנ"ל, שמעתי בשמו, שאמר על פסוק |ירמיה כ"ג| "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו", כי כשאדם מקטין את עצמו, אז השם יתברך גם כן מקטין את עצמו, אבל כשהאדם מתגאה ומתגדל, אזי השם יתברך גם-כן מראה גאותו וגדלו, וזהו "אם יסתר איש במסתרים", שכשהאדם מקטין ומסתיר את עצמו במסתרים, דהינו שמסתיר ומעלים ומקטין את עצמו בענוה ושפלות, אזי "ואני לא אראנו", שאני גם-כן מראה עצמי אליו בבחינת "לא" שהוא בחינת אין ואפס בחינת ענוה ושפלות, וכנ"ל עד כאן לשון רביז"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זהו עיקר מדריגת האדם בזה העולם, שיגיע אל מדת האין והאפס לגמרי, עד שלא יהיה לו שום מציאות בפני עצמו כלל, רק כל החיים שלו יהיה בשביל כבודו יתברך לבד, ואז כביכול גם השם יתברך מקטין את עצמו לפניו, ומגלה לו עצם גילוי אלקותו יתברך באופן שיכול לקבלו, בבחינת |ירמיה כ"ג| "אם יסתר איש במסתרים", אם האדם יקטין וישפיל עצמו בהחבא ובמסתרים, בביטול ובהכנעה אמיתי לפניו יתברך, אזי "ואני לא אראנו", שגם השם יתברך כביכול יתראה אליו בבחינת "לא", היינו בבחינת ענוה ושפלות, ואז יזכה האדם להמשיך על עצמו עוצם גילוי אלקותו יתברך, וכן אמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' קל"ו| על הפסוק |ישעיה ו'| מלא כל הארץ כבודו, אם האדם הוא בבחינת "לא", אזי "כל הארץ כבודו" הוא מוצא אלקותו יתברך בכל הארץ ממש, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, רק האדם מחמת גיאותו וישותו אינו זוכה לראות אותו, ונדמה לו כאילו יש דברים אחרים המסתירים אלוקותו יתברך, אבל מיד שאדם זוכה להגיע אל בחינת "לא", היינו אין ואפס לגמרי, אז נתוודע לו ש"כל הארץ כבודו" ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואפילו

שיעמדו כל העולם כולו כנגדו, ואפילו שידברו כולם עליו כל דבר אסור, לא איכפת לו כלל, כי הוא נכלל לגמרי בו יתברך, ועושה מכל דבריהם צירופים קדושים של שבח והלל להשם יתברך, ואינו מסתכל על כבוד עצמו כלל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ה|, ולכן אשרי מי שזוכה לבטל את עצמו לגמרי לפניו יתברך, ובעיקר על ידי תפלה והתבודדות, כי אי אפשר להגיע אל ביטול אמיתי לפניו יתברך כי אם על ידי התבודדות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ב|, שייחד לעצמו מקום מיוחד, שהוא פנוי מבני אדם, וילך לשם לפרש כל שיחתו לפניו יתברך בפרטי פרטיות, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, וירבה בזה ימים ושנים, עד שיזכה לבטל את עצמו לגמרי, ואז יזכה שיאיר עליו מלך הכבוד, שהקדוש ברוך הוא יצמצם את אור אלקותו עליו כפי מוחו כוחו, ויזכה לעלות ולהתדבק בו יתברך באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי מצינו בפרשת השבוע איך שדיברו מרים ואהרן במשה, ואחר כך התורה הקדושה מעידה |במדבר י"ב| והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ויש להבין מהו הקשר והשייכות בין שני דברים אלו, שדייקא אחר שדיברו על משה רבינו, התורה מעידה על ענוותנותו הגדולה, אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי עיקר מעלת האדם נמדד כפי הביטול שזוכה לבטל את עצמו לפניו יתברך, ולהיות שפל וסבלן, כי על ידי זה מתגלה אליו אלקותו יתברך בתכלית מדריגה העליונה, וזה היה עוצם מעלת משה רבינו עליו השלום שזכה לזה בתכלית השלימות, כי היה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ולכן לא נגע בו כלל כל מה שדיברו עליו, אדרבה היה נכלל בו יתברך יותר ויותר עד שזכה לגילוי אלקותו יתברך בתכלית מדריגה עליונה, בבחינת |שם| פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת הוי"ה יביט וגו', כי כפי שאדם זוכה לבטל את עצמו לפניו יתברך, כן מתגלה עליו מלך הכבוד, והשם יתברך יזכינו להגיע אל ביטול אמיתי לפניו יתברך, ולעלות מעלה מעלה אל שרשינו העליון, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת שלח ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ז, המדבר מעניוות ומלשון הרע, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע שלשון הרע של העולם, מזיק ופוגם

את העניוות, שעל ידי לשון הרע שהעולם מדברים, על ידי הפגם הזה, אי אפשר להצדיקים להיות ענוים, כי פגם לשון הרע מפריד בין ענוה לחכמה, ועל ידי זה, נפגם הענוה, ואי אפשר להיות עניו, ואפילו אם יהיה עניו הוא בלא חכמה, וזה ידוע שענוה בלא חכמה אינה כלום, כי בודאי אין זה מעלת הענוה, להראות עצמו בכפיפת ראש בדרך שטות כאלו הוא עניו, כי זה ענוה פסולה, ועיקר הענוה כשהיא בחכמה, ועל ידי פגם לשון הרע, נעשה פרוד בין ענוה לחכמה, ועל-ידי-זה אי אפשר להיות עניו, וזה היה מעלת משה רבנו, עליו השלום, ששבחה התורה אותו, שהיה כל-כך גדול במעלת הענוה, עד שאפילו לשון הרע לא הזיק לענוותנותו, וזה שכתוב |במדבר י"ב|: "ותדבר כו' במשה" כו', נמצא שהיה פגם לשון הרע בעולם, אף-על-פי-כן, "והאיש משה ענו מאד", כי היה במעלה גדולה כל כך בענוה, שאפילו פגם לשון הרע, לא הזיק לו לענוה שלו, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ידוע שפגם הלשון הרע חמור מאד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ירושלמי פאה פרק א'| זה שאומר לשון הרע אינו אומר עד שכופר בעיקר, וכן אמרו |מדרש תהלים מזמור י"ב| קשה לשון הרע משלש עבירות שנקראו גדולות, עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים וכו', כי כשאדם מדבר על חבירו, ומוכן להזיק לו בדיבוריו, הרי מסלק מעצמו את השכינה הקדושה, והוא עלול לבוא לידי כל העבירות חמורות שבתורה, והנה חכמינו הקדושים אומרים, |דברים רבה פרשה ה' סי' י'| לשון הרע הורגת שלשה, האומרה והמקבלה ומי שנאמר עליו, והנה על האומרה והמקבלה מובן למה נענשים כל כך, כי הלא עוברים על האיסור החמור של לשון הרע, אבל למה גם מי שנאמר עליו יענש בעונש חמור כזה? אבל באמת מי שמדברים עליו לשון הרע, יש לו נסיון גדול מאד, אם הוא זוכה ובטל ומבוטל בעיני עצמו לגמרי, ודבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, אזי לא יהיה איכפת לו כלל מה שאחרים מדברים עליו, אדרבה, הוא יודע שכל עיקר הצלחתו הוא מה שאחרים מדברים עליו, ובורח בכל פעם אל השם יתברך, ומתדבק בו יתברך יותר ויותר, עד שזוכה למדריגות והשגות גבוהות בהשגות אלוקתו יתברך, אבל לזה צריכין עניוות וביטול אמיתי, לא כן מי שעדיין אינו אוחז בזה, הלשון הרע שמדברים עליו יכול להחליש דעתו מאד ולבלבל אותו עד שיגרום לו מיתה ונפילה רחמנא ליצלן, ויאבד כל מדריגותיו חס ושלום, כי נופל בדעתו מאד למה בני אדם מדברים עליו כל כך, ולכן נחשב כאילו הרגו אותו, ולכן האדם בסכנה גדולה מאד כשמדברים עליו לשון הרע, שלא יפול

בדעתו, ועליו ליזהר בנפשו לא להתפעל כלל מכל מה שמדברים עליו.
וזהו מה שרביז"ל אומר כאן, שפגם הלשון הרע עושה פירוד בין ענוה לחכמה, כי עיקר שלימות הענוה הוא רק כשהיא מקושרת לחכמה, היינו כ"ח מ"ה, שיודע שאין לו שום כח בלתי כוחו יתברך, וזהו עיקר מדת הענוה, שיידע האדם בידיעה ברורה שהכל אלקות, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואם הקדוש ברוך הוא נמצא כאן, אם כן, אני אינני כאן, ומה שייך להתגאות ולהשתרר על השני? הלא רק הקדוש ברוך הוא נמצא כאן, ואינני תופס שום מקום כלל, וזהו עיקר החכמה היינו כ"ח מ"ה, לדעת מ"ה כוחינו מה גבורתינו, ואין לנו שום כח וגבורה בלתי כוחו וגבורתו יתברך, אבל אם אדם עושה את עצמו כאילו הוא עניו, היינו שכופף קומתו, ויושב בסוף, ועושה תנועות משונות וכו', כל זה אינו ענוה כלל, רק חניפה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ב|, שרוצה לחנוף בני אדם שיחזיקו ממנו, ומטעה את עצמו לחשוב שהוא עושה מעשי עניוות, ובאמת הוא כסילות וענוה פסולה, כי אין בה חכמה כלל.
וכל זה נגרם מהפגם של לשון הרע, כי מיד שמדברים על האדם לשון הרע, אם אינו בטל בעיני עצמו לגמרי, וכואב לו מה שאחרים מדברים עליו, אזי רוצה לתרץ את עצמו, ולהראות לבני אדם שאינו כמו שמדברים עליו, נמצא שעושה מעשה עניוות בחניפה ובשקר, ומפירד בין ענוה לחכמה, וזה מבלבל אותו לגמרי, מה שאין כן מי שבטל בעיני עצמו לגמרי, ולא איכפת לו כלל מה שאחרים מדברים עליו, אזי אדרבה, על ידי הלשון הרע הוא בורח אל השם יתברך ומחביא את עצמו תחת צל כנפיו יתברך, ואין מזיק לו כלל, וזה היה מדריגת משה רבינו עליו השלום, שאפילו כשדיברו עליו מרים ואהרן, לא הזיקו לא כלל בדיבוריהם, אדרבה התורה הקדושה מעידה לנו |במדבר י"ב| "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", ולכאורה יפלא מהו הקשר בין פסוק הזה למה שכתוב מקודם ותדבר מרים ואהרן וגו', אבל זהו דברי רביז"ל הנ"ל, שענוותנותו של משה רבינו עליו השלום היה כל כך גדול, עד שלא הזיק לו כלל מה שדיברו עליו לשון הרע, רק אדרבה, השפיל את עצמו יותר ויותר מכל האדם אשר על פני האדמה, ועל ידי זה זכה אל מה שזכה.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שזה נצרך מאד לדעת, שלא יתפעל אדם כלל ממה שמדברים עליו, ויידע שאדרבה, עושין לו טובות גדולות בכל הדיבורים האלו, כי האותיות והתיבות שמדברים עליו הם אבנים, ומכל מה שמדברים עליו נעשים מהאבנים בתים, וזוכה לשפע ועשירות גדול דקדושה, וכמו שפירש רביז"ל |שיחות

הר"ן סי' צ"ו| את מה שאמרה אביגיל לדוד, בעת שחלק עליו נבל, ודיבר עליו סרה, |שמואל-ב ז-יא|: "ועתה ידעתי כי בית יעשה לך ה'", היינו על-ידי זה המחלוקת, "יעשה לך ה' בית" מהאבנים, ולכן אם רואים איזה צדיק שיש לו שפע דקדושה, וזוכה להקים בתים נפלאים לתורה ולתפילה, זהו מחמת רוב הדיבורים שמדברים עליו לשון הרע ורכילות, והוא בורח בכל פעם אל השם יתברך, ואז מכל האבנים נעשים בתים, ולכן אשרי מי שאינו מתפעל כלל מאחרים, רק זוכה לעניוות אמיתי דקדושה להיות בטל ומבוטל בעיני עצמו לגמרי, ואז יחיה חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בפרשת השבוע מצינו את פגם המרגלים שדיברו לשון הרע על ארץ ישראל, ואמרו חכמינו הקדושים |מובא בפירש"י במדבר י"ג פסוק ב'| למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים? לפי שלקתה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר עיין שם, והנה גם מכאן רואים הסבר דברי רביז"ל הנ"ל, כי הלשון הרע שדיברו המרגלים על ארץ ישראל, היה גם לשון הרע על משה רבינו עליו השלום, כי הלא משה רבינו אמר להם שארץ ישראל היא טובה, והיא ארץ זבת חלב ודבש, והיה להם להאמין בדבריו וללכת באמונה פשוטה, אבל על ידי שדיברו רע, וכפרו בטובתה, הרי גם דיברו רע על משה רבינו עליו השלום, וסתרו את דבריו, ואף על פי כן, אנחנו רואים את עוצם ענוותנותו של משה רבינו, שמסר נפשו גם אז בשבילם לכפר עוונם, וכשאמר לו הקדוש ברוך הוא, |במדבר י"ד| אכנו בדבר ואורישנו ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו, לא הסכים משה כלל מרוב ענוותנותו, וביקש מהקדוש ברוך הוא שימחול להם, כי זה היה עוצם מדריגת משה רבינו עליו השלום, שהיה עניו אמיתי מכל האדם אשר על פני האדמה, ולכן לא הזיק לו כלל פגם הלשון הרע שלהם, רק אדרבה היה מרבה בתפילה ובתחנונים עליהם עד שפעל בשבילם סליחה ומחילה, והשם יתברך יזכינו להיות שמורים מכל שמץ של לשון הרע ורכילות, ונזכה לענוה אמיתית, עדי נזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת שלח ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף ר"ב עיין שם. ונכמר לבו של הבערגיר על העני הנ"ל, ונתעוררו רחמיו עליו מאד מאד מגודל המרירות שראה בו, והלך ועשה דבר מבוהל, ובאמת היה שגעון, והלך ושאל באיזה

מדינה דר היעדניראל הנ"ל, והלך ונסע לשם, ועשה דבר מבוהל מאד, והלך לבית היעדניראל, ושם עומדים |וואכין| |משמרות|, והוא, מגודל הבהלה שלו מאד מאד נשתומם, והלך בבהלה גדולה, ולא השגיח כלל על הוואכין, וגם הוואכין נבהלו ונשתוממו מאד מחמת שראו פתאום בן-אדם אצלם מבוהל מאד, ונבהלו מאד איפה בא זה לכאן? ומחמת הבהלה הניחוהו כל הוואכין, ועבר על כל הוואכין, עד שנכנס לבית היעדניראל, למקום שהיתה שוכבת שם, ובא והקיצה ואמר לה: בואי, וראתה אותו ונבהלה ואמר לה: תיכף בואי עמי, והלכה עמו, ועברו גם עתה על כל הוואכין, עד שיצאו.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ונכמר לבו של הבערגיר על העני הנ"ל, ונתעוררו רחמיו עליו מאד מאד מגודל המרירות שראה בו, והלך ועשה דבר מבוהל, ובאמת היה שיגעון, והלך ושאל באיזה מדינה דר היעדניראל הנ"ל, והלך ונסע לשם, ועשה דבר מבוהל מאד והלך לבית היעדניראל, ושם עומדים |וואכין| |משמרות|, והוא, מגודל הבהלה שלו מאד מאד נשתומם, והלך בבהלה גדולה, ולא השגיח כלל על הוואכין, וגם הוואכין נבהלו ונשתוממו מאד מחמת שראו פתאום בן-אדם אצלם מבוהל מאד, ונבהלו מאד איפה בא זה לכאן? ומחמת הבהלה הניחוהו כל הוואכין, ועבר על כל הוואכין, עד שנכנס לבית היעדניראל, למקום שהיתה שוכבת שם, כי הנה מי שרוצה ללכת לעזור לנשמות ישראל שהיא בחינת אשת העני, צריך להתאזר בגבורה דקדושה, ולא לפחד משום בריה שבעולם כלל, כי עיקר הגבורה הוא בלב, שיגביר אדם את לבו בגבורה דקדושה ולא יפחד כלל, כי מי שלבו חזק ואינו מתירא משום אדם ומשום דבר, יכול לעשות גבורות נוראות ולכבוש כל המלחמות, על-ידי חוזק ותוקף לבו שאינו מתירא ורץ לתוך תוקף המלחמה, וזה בחינת גבורות שמשון שנאמר בו |שופטים י"ג|: "ותחל רוח ה' לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אשתאול", שבאותן המקומות צלחה עליו רוח ה' ולבש גבורה, דהיינו שבא לו חוזק ותוקף גבורה בלב, ועל ידי זה עשה גבורות נוראות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רמ"ט|, ואף על פי שעושה דברים שנראים בעיני בני אדם כמו שיגעון ממש, ולפעמים הוא באמת שיגעון, כי מפקיר את עצמו לגמרי, ואינו מסתכל על שום דבר כלל, אבל כשאדם רוצה לעשות איזה דבר בשביל כבודו יתברך, אין לו להסתכל על שום מעכב ומונע, רק ללכת עם גבורת הלב ולעשות כל מה שצריך, וכמו שמצינו בפרשת השבוע |פרשת שלח| אצל כלב בן יפונה, שהלך למערת המכפילה להתפלל על קברי האבות, שלא יהיה נתפס בעצת המרגלים, ושואל הזוהר הקדוש |שלח קנ"ח:| איך לא פיחד להסתכן עצמו ללכת

שם, הלא היו שם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק, והיה בסכנה עצומה, ומתרץ הזוהר הקדוש "מאן דאיהו בדוחקא לא איסתכל מידי", מי שהוא בצרה לא מסתכל על שום דבר כלל, כי מי שיודע שהוא מוכרח לעשות איזה דבר בשביל כבודו יתברך, אינו מסתכל על שום דבר רק נכנס לתוך קשרי המלחמה עם גבורת הלב, ועל ידי זה פועל כל מה שצריך, ולכן גם כאן הבערגיר הלך עם לב חזק, להציל את אשת העני, ולא הסתכל על שום דבר כלל, ועל ידי זה באמת זכה להוציאה ולהצילה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכן הוא בכל דבר שבעולם, שאי אפשר להצליח כי אם על ידי חוזק הלב, ללכת במרץ גדול ולא להסתכל על שום מונע ומעכב כלל, ואזי סוף כל סוף יצליח מאד, וסיפר, שראה זה במו עיניו כל השנים בענין הפצת אור רביז"ל בכל העולם, שרק על ידי תוקף הלב, יכולים לעשות את זה, ולא להסתכל על שום מונע ומעכב, ואף על פי שלפעמים צריכין לעשות דברים שנראים כמו שיגעון ממש, אף על פי כן, על ידי שהולכים בתוקף הלב זוכין לפעול כל מה שצריכין.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזה היה הסוד איך שהצליחו אנ"ש ליכנס למדינת רוסיה בזמן הקומוניסטים ולהגיע אל ציון רביז"ל בזמן שהיה הגבול סגור ומסוגר, כי הלכו בבהלה גדולה ובתוקף הלב, בתוך המשרדים שלהם, ועל ידי זה לבסוף נתנו להם רשות ליכנס, כי תוקף הלב והבהלה הבהילו אותם גם כן, והוא סוד ההצלחה בכל ענין, ואשרי מי שזוכה לגבורת הלב באמת.

ובא והקיצה, ואמר לה: בוא, וראתה אותו ונבהלה, ואמר לה: תיכף בוא עמי, והלכה עמו, ועברו גם עתה על כל הוואכין, עד שיצאו, כי בשעה שהצדיק בא ומעורר את נשמות ישראל שהם בחינת אשת העני, מן השינה שלהם, גם הם צריכין להתעורר, וללכת אחריו, כי לפעמים הצדיק מקיץ ומעורר מאד, אבל נשמות ישראל מרוב ייאוש ודכאון אינם מאמינים שיכולים להוושע ולצאת מגלותם, ונשארים בשינתם, ולכן מיד שהצדיק בא ומעורר, צריכין לקום וללכת אחריו בזריזות גדול, ואזי בודאי יזכו למה שצריכים לזכות, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים לצדיקים אמיתיים ולקבל כל עצתם, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת שלח ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ', המדבר ממנהיגות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל מפרש לנו סוד נורא ונפלא מאד בפירוש דברי

המשנה במסכת יומא |פרק ב'| בענין תרומת הדשן ועבודת בית המקדש, ויוצא מזה כמה עצות נפלאות לעבודת השם יתברך, ואומר רביז"ל, איתא בפרק שני מסכת יומא: בראשונה כל מי שרצה לתרום תרומת הדשן תורם וכו', פירוש, דורות הראשונים שהיו צדיקים, בשביל זה כל מי שרצה לזכות בהתנשאות, הנקרא דשן, כמו שכתוב |תהלים כ"ג|: "דשנת בשמן ראשי" - תורם, והיה מנהיג הדור, ובזמן שהן מרובין, רצין ועולין בכבש, כל הקודם את חברו בארבע אמות-זכה, הינו כשהיו מרובין - רצין, שכל אחד אומר: אני רוצה להנהיג הדור, עולין בכבש, היינו כבשונו של עולם |עיין חגיגה י"ג|, היינו מי שידע והשיג יותר בסודות התורה, לזה היו ממנין פרנס על הצבור, וזהו: 'כל הקודם את חברו בארבע אמות, היינו ארבע אמות של הלכה' |ברכות ח|, 'זכה'-זה היה זוכה לתרומת הדשן, לבחינת: "דשנת בשמן" וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין המנהיגות, להיות רב ומנהיג בישראל, הוא אחריות גדול ועצום מאד, כי רב ומנהיג של נשמות ישראל צריך להיות ראוי להנהיגם על דרך התורה והיראה באמת, וכל כוונתו יהיה רק לקרב נשמות ישראל אל אביהם שבשמים, ולא יהיה איכפת לו מכבוד עצמו כלל, כי באמת לאמיתו במנהיגות של נשמות ישראל אין כבוד כלל, רק הוא משא כבידה וקשה מאד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |הוריות י.| כמדומין אתם ששררה אני נותן לכם? עבדות אני נותן לכם, שנאמר: |מלכים א' י"ב| וידברו אליו לאמר אם היום תהיה עבד לעם הזה, כי הרב ומנהיג צריך להיות מוכן ומזומן בכל עת ורגע לשרת את נשמות ישראל, ולעזור להם בכל מה שהם צריכין, ובעל כרחו צריך לסבול מהם סבל קשה מאד, כי אי אפשר לצאת ידי כל הבריות, ותמיד יש טענות ותרעומות בכל ענין, וצריכין סבלנות עצומה מאד, ולכן מצינו אצל כל המנהיגים האמיתיים של כלל ישראל, שלא רצו להיות רב ומנהיג עד שהכריחו אותם מן השמים, וכמו שמצינו אצל משה רבינו עליו השלום, שהוא היה הרבי והמנהיג הראשון של כלל ישראל, שאף על פי שרצה הקדוש ברוך הוא לשלח אותו להוציא עם ישראל ממצרים, לא רצה ללכת, ואמר |שמות ד'| שלח נא ביד תשלח, ולא הלך עד שהכריח אותו הקדוש ברוך הוא ללכת, וכן מצינו אצל ישעיה הנביא שאמר |ויקרא רבה פרשה י סי' ב'| מטייל הייתי בבית תלמודי, ושמעתי קולו של הקדוש ברוך הוא אומרת |ישעיה ו| את מי אשלח ומי ילך לנו, שלחתי את מיכה והיו מכין אותו בלחי, הדא הוא דכתיב |מיכה ד| בשבט יכו על הלחי, שלחתי את עמוס והיו קורין אותו פסילוס, דאמר רבי פנחס למה נקרא שמו עמוס שהיה עמוס בלשונו,

מעתה את מי אשלח ומי ילך לנו, ואומר הנני שלחני, אמר לו הקדוש ברוך הוא, ישעיה, בניי טרחנין סרבנים הם, אם אתה מקבל עליך להתבזות וללקות מבניי את הולך בשליחותי, ואם לאו, אין אתה הולך בשליחותי, אמר לו על מנת כן עיין שם, כי המנהיג צריך להיות מוכן לכל זה, לסבול מנשמות ישראל מה שיסבול, ולכן לא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול, כי מי שנדמה לו שמגיע לו כבוד וגדולה להיות רב ומנהיג בישראל, הרי הוא מטעה את עצמו ומטעה את אחרים, כי אין זה שום ענין של כבוד וגדולה, רק ענין של עבדות ושירות, לגלות ולפרסם אמתת מציאותו לנשמות ישראל, ואסור להיות בזה שום מחשבה של כבוד וגדולה כלל, ואם אין האדם ראוי לזה, הרי יכול להיות גנב נואף ורוצח בכל פעם בכל רגע רחמנא ליצלן |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ח|, כי רב ומנהיג שאינו יודע איך ללמד דעת את הבריות, יכול להוריד אותם אל שאול תחתית רחמנא ליצלן, ולנתק אותם משרשם חס ושלום, ולכן מי שאינו ראוי לזה צריך להתרחק מכל צד של רב ומנהיגות לגמרי, ואפילו מי שהוא איש כשר במקצת ונכנס בו תאוה זו של מנהיגות, הרי יכול להפסיד כל מדרגותיו על ידי זה, וכמו שפעם אמר רביז"ל לאחד שהיה לו תאוה להיות רב ומפורסם, ולנסוע על המדינה וכו', הלא לא תוכל לברך ברכת המזון אחד בכוונה |שיחות הר"ן סי' מ"ז|, כי מיד שאדם רוצה לישא חן בעיני הבריות, הרי עושה כל מיני תנועות ועבודות שיהיו נראים בעיני הבריות, וכבר אינו אוחז במדת האמת כלל, ולכן למה לאדם לבלבל עצמו עם בלבולים כאלו, יותר טוב לעבוד את עבודתו בהצנע לכת, ולדבק עצמו בו יתברך, ואם הקדוש ברוך הוא רוצה שיתפרסם בעולם, הרי יתפרסם בעל כרחו, וכמו שמובא במדרש |שמות רבה פרשה ח סי' ב'| אם ישב אדם בזוית ועוסק בתורה, אני מראהו לבריות, כי אינו צריך לעשות לזה שום פעולות כלל.

ולכן בדורות הראשונים שהיה כוונתם לשם שמים, וכל כוונתם היה רק להדריך נשמות ישראל בדרך התורה והיראה, כל הרוצה לתרום תרומת הדשן תורם, היינו כל מי שרוצה להרים ולהגביה נשמות ישראל אל אביהם שבשמים היה מרים, ובזמן שהם מרובין, היינו בזמן שיש הרבה שראויין למדריגה זו, רצין ועולין בכבש, היינו כל מי שעלה יותר בסודות התורה, זכה לזה, כי להיות רב ומנהיג הדור צריכין להיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, ולא יעשה עליו שום רושם, אם בני אדם נותנין לו כבוד או לא, ולא יהיה אצלו חילוק אם יושב בינו לבין עצמו, או יושב עם חמש אנשים, או יושב עם חמש אלף אנשים, הכל יהיה שווה אצלו מרוב דביקותו בו יתברך, וזהו וכל הקודם את חבירו בד' אמות זכה, ד'

אמות מרמזים על הדביקות האמיתי בו יתברך, וכמובא בספר הקדוש "נגיד ומצוה" למהר"י צמח ז"ל, שד' אמות של הלכה הם הד' יחודים של העולמות העליונים ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהצדיק הדבוק תמיד ביחודים אלו, הוא יכול להיות רב ומנהיג הדור.

וממשיך רביז"ל לפרש, ואם היו שניהן שוין, הממונה אומר להן הצביעו, ומה הן מוציאין, אחת או שתים, ואין מוציאין אגודל במקדש, פירוש, כשהיו שנים שוין בהשגת התורה, שעל-ידה היו זוכין להתנשאות, כמו שכתוב |משלי ח|: "בי מלכים ימלכו", וכל אחד רצה ההתנשאות, אזי הממונה, היינו היצר הרע, היה מסית ואומר להם: הצביעו, היינו שיראה איזה צביעות בפני המון עם, כדי שיחזיקו אותו, ויקבלו אותו לרב, והממונה, היינו היצר, פתה את כל אחד על צביעות, והקל להם ואמר להם: ומה הן מוציאין, אחת או שתים, פירוש, אמר: 'ומה הן', היינו מה היא עבירה בזה, שתוציא צביעות פעם אחת או שתים, ואחר-כך כשתהא מוחזק אצל המון עם לצדיק, אזי תחזיר לצדקתך ולאמתתך, אבל הצדיקים האלו-אין מוציאין שום צביעות ואין שומעין לעצת יצר הרע, מחמת גודל הכרתם בגדלות הבורא, 'שמלא כל הארץ כבודו' |ישעיה ו|, ורואה ויודע הכל, ומתביישין לפני השם יתברך להראות איזהו צביעות, וזהו: 'אין מוציאין אגודל במקדש', הינו שכלם, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה, |ברכות לג|: 'מי שיש בו דעה כאלו נבנה מקדש בימיו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה לפעמים אם יש שני צדיקים שראויים להיות מנהיג הדור, וצריכין להכריע ביניהם, אזי בא הבעל דבר ומפתה אותם, הנה תראה איזה צביעות וחניפה בעיני הבריות, כדי שתשא חן בעיניהם, ואזי יקבלו אותך לרב ומנהיג, ואחר כך תוכל לחזור לעבודתך בתמימות כבתחילה, כי כך דרך הבעל דבר להסית האדם בפיתויו הרעים, שיעשה תנועות ועבודות משונות לישא חן בעיני הבריות, ובקל מאד להטעות הבריות, כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב |שמואל א' ט"ז|, ופסוק זה נאמר לשמואל הנביא שנקרא "הרואה", ואף על פי כן כשבא לימשח מלך בבני ישי, נדמה לו שהאחים הגדולים ראויים לזה מגובה קומתם וגודל תארם, אבל הקדוש ברוך הוא בחר בדוד דייקא שהיה אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי, מה שאחרים לא הכירו בו כלל, הרי אפילו גדולים לפעמים לא רואים מה שיש בפנימיות לבו של אדם, מכל שכן אנשים פשוטים ומגושמים איך יכירו מי הוא צדיק באמת, ולכן בקל מאד להטעות אותם עם תנועות זרות ומשונות, והבעל דבר מסית הגדולים לעשות תנועות כאלו, כדי שישאו חן בעיני הבריות, וכוונתו

ללכוד אותם ברשת של ישות וגיאות, ולהפסיד מהם כל מדריגותיהם, כי מיד שאדם מכניס בעצמו איזה ישות וגאוה, וכוונתו לכבוד עצמו ולא לכבודו יתברך חס ושלום, הרי הוא שקרן ומטעה את עצמו וכל הבריות כולם, ועומד מבחוץ לגמרי, כי למה יעשה תנועות כאלו שאינו אוחז בהם כלל, ומצינו בכל הדורות שהצדיקים אמיתיים הקפידו מאד על בני אדם שחיקו אותם בעבודתם לעשות כמותם, אבל לא אחזו בזה כלל, כי המחקה את חבירו הרי זה מעשה קוף בעלמא, ואין לזה שום חשיבות כלל, כי הצדיק בעצמו בוודאי יש לו כוונה ועבודה שלימה במה שעושה, אבל מי שאינו יודע כוונתו, וסתם מחקה אותו כמעשה קוף בעלמא, הרי זה צביעות וחניפה, ואין לזה שום מעלה כלל.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שר' נחמן טולטשינר ז"ל תלמיד מוהרנ"ת ז"ל, היה איש תם מאד והיה השמש של הקלויז של אנ"ש באומין, והיה דרכו בכל ערב שבת קודש, אחר שהכין את הקלויז לקראת שבת, שהיה יושב ואומר שיר השירים בתוך הקלויז בנעימות ומתיקות נפלאה, ופעם ישב שם בבית המדרש אחד מאנ"ש שקראו לו ר' אייזיק שבנה את הקלויז, ואמר את שיר השירים אחריו מלה במלה וחיקה תנועותיו, ודבר זה לא היה נראה כלל לר' נחמן טולטשינר ז"ל, ופנה אליו ואמר לו, למה תחקה אותי? תגיד כפי שמאיר לך |זאג ווי אזוי ס'שיינט דירן|, כי לחקות השני בעבודתו הוא סתם שיגעון, וגם מבלבל את האיש שמחקים אותו, ולכן אין בזה שום עבודה כלל.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שאצל הרה"ק מסטמר ז"ל לא היו רואים אף פעם תנועות חיצוניות בעבודתו, זולת בשעה הנחת תפילין, שהיה עושה כמה מיני תנועות של התעוררות ודביקות בשעת הנחת תפילין, ופעם ראה הרה"ק מסטמר ז"ל איזה רב בבית מדרשו שהיה מחקה אותו בתנועותיו בשעת הנחת תפילין, וניגש אליו ואמר לו בהקפדה? שוטה! כבר איני עושה תנועות כאלו הרי תמיד הקפידו הצדיקים על בני אדם שחיקו אותם בעבודתם, ואין בזה שום עבודה כלל, רק צביעות וחניפה, וצריכין להתרחק מזה לגמרי.

וממשיך רביז"ל, מעשה שהיו שניהם שוין ורצין ועולין בכבש, ודחף אחד מהן את חברו ונפל, ונשברה רגלו, וכיון שראו בית-דין שבאין לידי סכנה, התקינו שלא יהא תורמין אלא בפייס, נשברה רגלו היינו כפירה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה, |מכות כג|: 'בא חבקוק והעמידן על אחת-וצדיק באמונתו יחיה', מחמת קנאה שקינא את חבירו, שהיה שניהם שוים בהשגת התורה, וחברו דחף אותו, על-ידי- זה כפר בעיקר, גם ירבעם אמר מי בראש |סנהדרין קב.|, כמו שמצינו

בדור הזה, שכמה בני-אדם נפלו מאמונתם מחמת שרואים שבני-גילם עלו לגדולה, ובודאי מה שדחף אותו ולקח גדולה לעצמו היא עזות, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |סנהדרין קה|: 'עזות-מלכותא בלא תגא', התקינו שיהא תורמין על-ידי פיוס, היינו מתחלה היו רוצים בהתנשאות לשם שמים, אבל עכשיו שההתנשאות היא בשביל כבוד עצמו, התקינו שלא ירדוף שום אדם אחר התנשאות, אלא יברח מן ההתנשאות, 'ואין תורמין אלא על-ידי פיס', פירוש, היינו לא ירצה שום אדם בהתנשאות, אלא עד שיבואו כל העם ויפיסו אותו שיקבל רבנות, אזי יקבל, אבל בלא פיוס לא יקבל, ולא ירדוף אחר התנשאות, כי לא מצינו בדור הזה שיהא כונתו לשם שמים, כמו שמצינו |הוריות יג:| שהתקין רבן גמליאל כבוד לעצמו וכבוד לנשיא וכבוד לאב-בית-דין, ואחר-כך כשראו רבי מאיר ורבי נתן, התיעצו לבטל הדבר, ובודאי לא היו כונתם, חס ושלום, בשביל כבוד עצמם, אלא בשביל כבוד השם יתברך:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מדת הקנאה היא מדה מגונה מאד מאד, ואם אין האדם עובד לנקות עצמו ממדת הקנאה, אזי הקנאה אוכלת אותו ועצמותיו מרקיבין בחייו ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קנ"ב:| כל מי שיש בו קנאה עצמותיו מרקיבין שנאמר |משלי י"ד| ורקב עצמות קנאה, והפירוש, שעוד בחיים חיותו עצמותיו מרקיבין, כי אוכל את עצמו מרוב צער ועגמת נפש כשרואה אחר מצליח והוא אינו מצליח, ובאמת הוא שטות גדול מאד, כי בוודאי אם היה עושה את כל היגיעות והעבודות של השני, גם הוא היה מצליח, ואולי יותר, אבל הוא עצלן ואינו רוצה לעשות כלום, ואחר כך מקנא בהשני למה מצליח יותר ממנו, וזה נוהג בין בגשמיות ובין ברוחניות, אם רואים בן אדם שהצליח בגשמיות בעסק ובמסחר, צריכין לדעת שבוודאי השקיע המון כוחות ויגיעות בעסקיו, וקם לפנות בוקר ונסע נסיעות, וכן עבד קשה עד מאוחר בלילה, ועל ידי זה הצליח, ואיך יבא איזה עצלן ובטלן ויקנא בו, למה יש לו יותר כסף ממנו, הלא אם גם הוא היה עושה ככה היה במצליח, אבל טבע של בני אדם שמסתכלים מבחוץ מה שיש להשני יותר ממנו' וכבר מקנא בו, ואינו מסתכל בפנימיות הענינים, שהלה השקיע המון כוחות ויגיעות עד שהגיע להצלחתו.

וכן ברוחניות אם רואים איזה צדיק ועובד ה' שהגיע אל מה שהגיע, זהו רק מחמת כל היגיעות והטרחות שיגע וטרח בעבודת השם יתברך, ושם לילות כימים בעסק התורה והעבודה עד שהגיע למה שהגיע, ואיך יבא אחר כך איזה עצלן ובטלן שלא קרא ולא שנה, ולא עסק בעבודת התפילה כלל ויקנא בו, "למה הוא זכה

להשגות אלו, ואני לא זכיתי?" אם היית מכניס הכוחות והטרחות שההוא הכניס, בודאי גם אתה היית זוכה, וזהו מה שרביז"ל מפרש כאן, מעשה שהיו שניהם שווים וכו' ודחף אחד את חבירו וכו' שבא לידי כפירות, כי לפעמים מרוב קנאת אדם בחבירו, וגם מרוב ישותו וגאותו להיות גדול כמו חבירו, זה מביא אותו לידי כפירות רחמנא ליצלן, וכמו שמצינו אצל ירבעם בן נבט |סנהדרין ק"ב.|, שתפס בו הקדוש ברוך הוא, ואמר לו, חזור בך, ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן, ושאל ירבעם, מי בראש? ואמר לו הקדוש ברוך הוא, בן ישי בראש, ולא רצה לעשות תשובה וחזר לרשעו, והנה באמת אם היה ירבעם מתבונן בדברי הקדוש ברוך הוא שאמר לו, "אני ואתה" לפני בן ישי, היה מבין שהוא יהיה בראש, אבל מרוב גסותו וישותו שאל "מי בראש"?, ומיד ששאל, אמר לו הקדוש ברוך הוא "בן ישי בראש", ואת זה לא היה יכול לסבול מרוב גסותו, ולא עשה תשובה, וכן הוא בכל דור ודור שיש צדיקים אמיתיים הדביקים בו יתברך בדביקות אמיתי, ואינם מסיחים דעתם ממנו יתברך כרגע, והם זוכים אל מה שזוכים, אבל באים שועלים קטנים מחבלים כרמים ומקנאים בהם, למה עלו לגדולה? למה בני אדם מכבדים אותם ורודפים אחריהם? וזה גורם להם חלישות הדעת וצער גדול, עד שיוצאים לחלוק עליהם ולבזותם, ולבסוף באים לידי כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, כי מיד שיוצאים במחלוקת נגד יראים וכשרים שבדור, ועושים מהם ליצנות, זהו פגם של כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, כי מה הצדיקים מגלים ומפרסמים כל ימי חייהם? הלא רק אמתת מציאותו יתברך, ומיד שחולקים עליהם, הרי הם כחולקים על השכינה, וכמו שאמר משה רבינו עליו השלום, |שמות ט"ז| לא עלינו תלונותיכם כי על ה', כי אלו שמקנאים בהם וחולקים עליהם, אינם שמים על לב שהצדיקים האלו מסרו נפשם רוחם ונשמתם אל השם יתברך במסירות נפש הכי גדול, ואינם יודעים גודל הצרות והיסורים שסבלו הצדיקים עד שהגיע להשגתם, רק מקנאים בהם כשרואים שיש להם כבוד וגדולה, מה שבאמת הכבוד והגדולה אינו עושה עליהם רושם כלל, כי אין חילוק להם בין שיושבים בינם לבין עצמם, בין שיושבים עם חמש אנשים, בין שיושבים עם חמש אלף אנשים, כי מרוב דביקותם אל השם יתברך הם נכללים לגמרי באין סוף ברוך הוא, ואין להם חיזו דהאי עלמא כלל, ולכן צריכין לברוח מאד מכל מיני קנאה ושנאה ומחלוקת, ובפרט ממחלוקת על הצדיקים, כי הוא דבר מסוכן מאד, כי על כל העבירות שבתורה אין מענישין בבית דין של מטה פחות מי"ג שנה, ובבית דין של מעלה אינם מענישין פחות מבן כ' שנה, אבל בעוון המחלוקת אפילו תינוק בן יומו נעקר רחמנא ליצלן |מובא

בפירש"י במדבר ט"ז כ"ז], ולכן למה לאדם להתערב בקנאות ושנאות על הצדיקים והכשרים שבדור, הלא לא יעזור לו כלל, וכמו שאמרה אשתו של און בן פלת אליו במחלוקתו של קרח, הלא בין כך ובין כך אתה לא תהיה גדול, או משה או קרח, ולכן למה לך להתערב? ועל ידי זה הצילה אותו [במדבר רבה פרשה י"ח כ'], ולכן כדאי תמיד לברוח מכל מיני מחלוקת, ועל ידי זה יציל נפשו מרדת שחת, כי אין שום דבר טוב יוצא ממחלוקת, וכן כדאי לברוח מהתנשאות, כי האדם נכנס בסכנות עצומות כשצריך להנהיג את הצבור, ולמה יכניס עצמו לזה, ואם יהיה רצונו יתברך שיהיה לו מנהיגות, הלא בעל כרחו יהיה כן, ואין לאדם רק למסור את עצמו לגמרי אליו יתברך, ואז בוודאי יוליכו השם יתברך על הדרך הנכון לפי שורש נשמתו ויזכה לבא אל ענינו ותיקונו בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו. וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את חטא המרגלים שדיברו לשון הרע על ארץ ישראל, ולא רצו שעם ישראל יכנסו לשם, וצריכין להבין, למה באמת מיאנו המרגלים כל כך בירושת הארץ, ולמה פיחדו להגיע אל המנוחה והנחלה שהבטיח להם הקדוש ברוך הוא, אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה מובא בזוהר הקדוש [שלח קנ"ח.] שראו המרגלים שבארץ ישראל הם כבר לא יהיו הנשיאים, ולכן מאנו ליכנס, הרי שכל עיקר הפגם שלהם היה פגם ההתנשאות, שרצו מנהיגות ושררה על נשמות ישראל, ויהושע שהיה משרת משה, היה בדיוק ההיפוך מזה, והיה מסור לגמרי אל רבו, ולא רצה שום מנהיגות ושררה כלל, ולכן כשהתנבאו אלדד ומידד, שמשה מת ויהושע מכניס לארץ, הקפיד מאד עליהם ואמר [במדבר י"א] אדני משה כלאם, כי איך ימלאו לבם להתנבא דבר כזה, אבל משה רבינו שהיה עניו מאד מכל האדם, אמר המקנא אתה לי, ומי יתן כל עם ה' נביאים וגו', כי לא היה מקפיד על זה כלל, ורצה לראות הטובה והגדולה אצל כל נשמות ישראל. והנה על דרך זה, מפרש הרה"ק המגיד מקאזניץ ז"ל בספר הקדוש "עבודת ישראל" את דברי התרגום יהונתן בן עוזיאל על הפסוק [במדבר י"ג] ויקרא משה להושע בן נון יהושע, וכדי חמא משה ענוותנותיה, קרא משה להושע בר נון יהושע, ולכאורה מה נכנס כאן העניוות של יהושע? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי משה רבינו ידע שיהושע אינו רוצה שום התנשאות מרוב ענוותנותו, ולכן כשראה עצת המרגלים למנוע עם ישראל ליכנס לארץ, פיחד משה רבינו שילך יהושע עמם בעצתם וירצה גם כן שלא יכנסו לארץ, כי על ידי זה לא יתקיים הנבואה של אלדד ומידד שמשה מת ויהושע מכניס, ולכן התפלל משה רבינו עליו, יה יושעיך מעצת

המרגלים, ושלא יהיה נפתה לעצתם הרע, כי ידע משה רבינו שאם הגדולה מוכנת ליהושע, אי אפשר להתחמק מזה, ובעל כרחו יהיה מנהיג לנשמות ישראל, והשם יתברך יזכינו לקנות בעצמינו מדת הענוה באמת, ונזכה להיות מקורבים אל צדיקים ומנהיגים אמיתיים המלמדים אותנו דרך ה', עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת שלח ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ח, המדבר מהשגות הצדיקים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, יש בני-אדם שאומרים, שכשהצדיק גדול במעלה, מחמת גדלתו אינו יכול להשגיח ולהסתכל על בני העולם, כי הוא רחוק מהעולם, ובאמת אינו כן, כי אדרבא, כשהצדיק גדול מאד, הוא יכול להשגיח ולהסתכל יותר על העולם, וכמו שמצינו ברבן יוחנן בן זכאי, שבודאי היה גדול במעלה מאד מאד, יותר ויותר הרבה מהצדיקים שבזמן הזה, ואף-על-פי-כן אמר 'אוי לי אם אמר, אוי לי אם לא אמר' |כלים פרק יז משנה טז|, נמצא שרבן יוחנן בן זכאי היה בקי כל-כך בתוך העולם, עד שהיה מתירא לומר דברי-תורה, שלא ילמדו ממנו הרמאים הרי שהיה בקי מאד בהעולם, עד שאדרבא, היה מתירא פן ילמדו ממנו רמאות, כי באמת כל מה שהצדיק גדול ביותר, יכול להשגיח ולהסתכל בעולם יותר, כי הלא השם יתברך הוא מרומם ומנשא מאד מאד מן העולם, ואף-על-פי-כן הוא משגיח בהשגחה פרטית על כל העולם, כי באמת מי שהוא יש, אזי אינו יכול להיות בכל מקום בבת-אחת, כי מה שהוא ישות, כשהוא עומד כאן אינו כאן, כגון כשהוא באיזה עבודת השם, אינו יכול להסתכל בעולם, אבל מי שהוא אין, אין מקום שלא יהיה שם, כי אין לו מקום כלל, ועל-כן כל מה שהצדיק נכלל יותר באין, הוא יכול להשגיח ולהסתכל בעולם ביותר, כי אין שיך לומר עליו שהוא במקום גבוה ורחוק מהעולם, כי אין לו מקום כלל, וכמו שמובא בדברינו |לקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ב| בשם המגיד, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בעוצם מעלת גדולת הצדיק, אין להרבה בני אדם השגה נכונה, ונדמה להם כשהצדיק הוא גדול במעלה מאד, וזיכך את עצמו מכל חיזו דהאי עלמא לגמרי, אזי אין לו הבנה והשגה במה שנעשה כאן בזה העולם הגשמי, כי הוא מופרש ומובדל מן העולם לגמרי, ואיך יבין הנעשה בה? ובאמת

הוא בדיוק ההיפוך, שכל מה שהצדיק גדול במעלה מאד, וכבר זיכך וטיהר עצמו מכל חיזו דהאי עלמא, כן הוא מבין יותר מה שנעשה כאן בזה העולם, והוא יותר בקי במעשה בני אדם מאנשים אחרים, כי דייקא מחמת גדולתו ורוממותו, הוא מבין היטיב היטיב את כל פרט ופרט שנעשה כאן בזה העולם, ויכול לתת עצות בכל מיני ענינים הנעשים בזה העולם, ואין נעלם ממנו שום דבר כלל, וכמו שאמר התנא הקדוש רבי יוחנן בן זכאי |כלים פרק י"ז| אוי לי אם אומר, אוי לי אם לא אומר, כי היה מדבר מהלכה הנוגע לגניבת הגנבים, ופיחד אם יגיד, אזי ילמדו ממנו הרמאים איך לגנוב, אבל אוי לי אם לא אומר, כי אז יאמרו בני אדם, שאין הצדיקים בקיאים במעשה הרמאים, וזה בוודאי אינו, כי הצדיקים הגדולים בקיאים במעשה הרמאים מאד, ולא נעלם מהם שום דבר כלל, אבל מחמת שקדושתם ומעלתם נסתר מבני אדם, לכן נדמה לאנשי עולם כאילו הם בטלנים, ואינם מבינים במעשה בני אדם, אבל האמת אינו כן וכנ"ל.

ורביז"ל מסביר לנו כאן, שכן הוא גם בענין גדולת השם יתברך, שיש בני אדם שנדמה להם שהשם יתברך כל כך גדול, עד שאינו משגיח במעשה התחתונים חס ושלום, ומזה נמשך פגם כפירת הכופרים והאפיקורסים, שעושים השם יתברך כל כך גדול, ואחר כך אומרים שאין הקדוש ברוך הוא משגיח במעשה התחתונים חס ושלום, וכאילו לא מתאים אליו יתברך להסתכל בתחתונים, וזה שקר מוחלט, כי אדרבה, זהו גדולתו ורוממותו יתברך, ששולט בעליונים ובתחתונים כאחד, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, כי בין הרוחניות, ובין הגשמיות, הכל אחדות אחד, והוא יתברך מחיה מהווה ומקיים את כולם, וזהו עוצם גדולתו יתברך, שנמצא למטה ולמעלה כאחד, בבחינת |תהלים קי"ג| מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ, שהוא יתברך מגביהי לשבת למעלה למעלה ברום גבהי מרומים, אבל אף על פי כן משפילי לראות בשמים ובארץ, כי זהו גדולתו יתברך, שמחבר רוחניות וגשמיות ביחד, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

ורביז"ל מגלה לנו כאן, שעיקר הסוד איך זוכין להגיע אל השגה זו, הוא על ידי ביטול, היינו שאדם יבטל את עצמו לגמרי כאפס וכאין, ולא יהיה לו שום ישות ומציאות בזה העולם, ואז מיד שאין לו ישות ומציאות בזה העולם, יכול להיות למטה ולמעלה כאחד, כי רק מי שיש לו ישות ומציאות, אי אפשר לו להיות בשני מקומות כאחד, כי כשהוא במקום אחד, אי אפשר לו להיות במקום אחר, אבל מי שאין לו שום ישות ומציאות, והוא אפס ואין לגמרי, הרי אינו מצומצם בשום מקום כלל, ואם כן יכול להיות בכל מקום בפעם אחת ממש, כי אין המקום מצמצם

אותו כלל, וזהו עוצם מעלת הצדיקים שכבר ביטלו את עצמם לגמרי מזה העולם, ומחמת זה הם נמצאים בכל מקום, ומבינים מאד במעשה התחתונים, ועוד יותר מבני אדם שנמצאים בגשמיות זה העולם ממש, ולכן אשרי המתקרב לצדיקים כאלו וממשיך על עצמו לימודם הנוראה והנפלאה, כי אז גם הוא יזכה להכלל בקדושתם ולהתדבק בו יתברך באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את פגם המרגלים, שמיאנו בקדושת ארץ ישראל, ונכשלו בפגם הכפירות, עד שאמרו |במדבר י"ג| לא נוכל לעלות כי חזק הוא ממנו, ופירש"י, כביכול כלפי מעלה אמרו, אין בעל הבית יכול להוציא כליו משם, כי המרגלים נכשלו בפגם הנ"ל, שנדמה להם כפי גדולתו יתברך, אין מתאים לו כביכול להשגיח במעשה התחתונים, ואם כן למה לעם ישראל ליכנס לארץ גשמי ששם יהיה הנהגה של טבע, יותר טוב לישאר במדבר תחת הנהגה נסי, של מן ובאר וענני הכבוד, ולא יהיה להם עסק עם טבע כלל, כי שם בארץ ישראל נדמה להם שהכל מתנהג על פי הטבע, וצריכין לירד אל תוך גשמיות וארציות, ונדמה להם שלא ימצאו את כבודו יתברך שם, ובאמת זה היה טעות גדול, כי דייקא זהו רוממותו וגדולתו יתברך, שאלקותו מתלבש גם במעשה התחתונים, וכל מה שנעשה כאן בזה העולם התחתון, הוא בהגשחה נוראה ונפלאה מאד, וכל מה שראו אז אצל הכנענים, היה באמת רק לטובתם, שהקדוש ברוך הוא עשה שיהיו עסוקים בקבורת מתיהם, כדי שלא יתנו עין עליהם, אבל הם הפכו את הכל, ונדמה להם שזהו מחמת חסרון השגחה חס ושלום, וזה גרם להם להוציא דיבה כמו שהוציאו.

וזהו מה שאמרו |שם| ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם, ופירש"י, מבני שמחזאי ועזאל שנפלו מן השמים בימי דור אנוש, כי הם הנפילים המוזכרים בפרשת בראשית, וכמו שכתוב |בראשית ו'| הנפילים היו בארץ בימים ההם וגו', שהם המלאכים שקיטרגו על בריאת האדם בזה העולם, ואמרו להקדוש ברוך הוא |תהלים ח'| מה אדם כי תזכרנו, שאין כדאי לבראות את האדם שיחטא לפניך, ואמר להם הקדוש ברוך הוא, וכי בחנם נקראתי רחום, וכי בחנם נקראתי חנון, הרי יכול לשוב בתשובה ואני מקבלו, ואז אמר הקדוש ברוך הוא להמלאכים שירדו לזה העולם ויראו אם יכולים להחזיק מעמד, והם ירדו ונפלו למקום שנפלו, שזהו |בראשית ו'| הנפילים היו בארץ וגו' אשר יבואו וגו' אל בנות האדם וגו', כי זה היה הקטרוג שלהם, שלא מתאים להקדוש ברוך הוא לברוא בני אדם בזה העולם הגשמי, ולהוריד עצמו

כביכול אליהם, ויותר טוב להתעסק רק בעליונים, אבל הקדוש ברוך הוא אמר להם, שדייקא זהו גדולתו ורוממותו, שיכול לברוא בני אדם בזה העולם הגשמי, והם יחזרו וידבקו בו, ואפילו אם ירדו ויפלו באיזה ירידה ונפילה, הרי יש מצות תשובה, ויכולים לחזור אליו יתברך, וזהו עיקר גדולתו יתברך, שאפילו הכי רחוקים והכי ירודים יכולים לחזור אליו יתברך, אבל המלאכים המקטרגים לא יוכלו להבין זאת, והם בעצמם ירדו ונפלו בנפילה שאין לה תקומה, וזה מה שראו המרגלים כאן, ושהחליש את דעתם, כי הם ראו הנפילים האלו, שנפלו באין סומך, ונדמה להם שאי אפשר לבן אדם להחזיק מעמד בזה העולם, ולמצוא את גדולתו יתברך בעולם הגשמי הזה, אבל את זה לא הבינו, שמעלת האדם הוא הרבה יותר גדול מן המלאך, כי הוא נברא עם נשמה קדושה וטהורה מרום גבהי מרומים, שיכול להחזיק מעמד אפילו בתוקף הגשמיות והארציות, והעיקר שיעשה אדם את עצמו כאין וכאפס, ולא יהיה לו שום ישות ומציאות בפני עצמו כלל, ואז יכול להיות בכל מקום ממש, ולמצוא את כבודו יתברך בכל מקום שיהיה.

וזהו מה שאמרו המרגלים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם, היינו פגם הענוה הפסולה, כי פתאום נעשו כל כך קטנים בעיניהם, כמו חגבים ממש, כאילו אין להם כוח להחזיק מעמד בזה העולם הגשמי, ושכחו שיש להם כוחות עצומות מצד נשמתם הקדושה להגיע אל כל המעלות הכי גבוהות, וכן אמרו וכן היינו בעיניהם, ואמרו על זה במדרש, איך הייתם יודעים איך עשיתי לכם להיות נראים בעיניהם? כי כאן כפרו בהשגחה עליונה, ושכחו לגמרי שהקדוש משגיח למטה בכל פרט ופרט שבזה העולם, ואין שום טבע כלל, כי גם בתוך הטבע יש השגחה, רק הוא מכוסה ומוסתר תחת לבוש של טבע וגשמיות, אבל מי שיש לו אמונה ברורה ומזוככת בו יתברך, הוא יודע שאין שום טבע כלל, ולכן אין להתפעל כלל מן הנפילים ומבני הענק, כי הם המלאכים שקיטרגו על בריאת האדם, והם לא הבינו את עוצם מעלת האדם שיכול להיות כלול מרוחניות ומגשמיות, מעולם העליון ומעולם התחתון, ואין שום סתירה ביניהם כלל, וכל מה שאדם זוכה להכיר את מעלתו וחשיבותו על המלאכים, ומבטל את עצמו להיות כאין וכאפס ממש, כן זוכה להכלל בו יתברך לגמרי, ולהמשיך על עצמו נועם זיו שכינתו יתברך בכל מקום בואו, והשם יתברך יזכינו להגיע אל דביקות אמיתי ונצחי בו יתברך, ונזכה לעלות ולהתדבק בשרשינו, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת שלח ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהבנים שנחלפו דף רצ"ה עיין שם.
בבקר חזר האדם היער והלך לו, והם היו אוכלים ושותים שם בלילה חזר ובא, ואכלו ושתו ולנו בלילה שמעו קול החיות, שכלם שואגים והומים בקולות משנות, שכל החיות והעופות כלם נתנו בקולם האריה היה שואג, והלביא הומה בקול אחר, והעופות מצפצפים ומקשקשים בקולם וכן כלם הומים בקולות ובתחלה נזדעזעו מאד, ולא הטו אזנם אל הקול מחמת הפחד, אחר-כך הטו אזנם ושמעו, שהוא קול נגינה וזמרה נפלאה ונוראה מאד והטו אזנם יותר ושמעו, שהוא קול זמרה ונגינה נפלא מאד מאד, שהוא תענוג נפלא ועצום מאד לשמע זאת, שכל התענוגים של העולם כלם כאין, ואינם נחשבים, ובטלים לגמרי נגד התענוג הנפלא הזה של הנגינה הזאת ודברו ביניהם, שישארו כאן, כי יש להם לאכל ולשתות, ומתענגים בתענוג נפלא כזה, שכל מיני תענוגים בטלים כנגד זה.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, בבקר חזר האדם היער והלך לו, והם היו אוכלים ושותים שם, בלילה חזר ובא, האדם היער הוא הצדיק האמת שנתגדל ביער בין אילנות ועשבים, והתבודד שם ימים ושנים עד שנכלל בו יתברך לגמרי, והוא היה הולך מביתו בבוקר ורק בלילה חוזר לשם, וכמו שהיה מנהג אצל הרבה מגדולי אנשי שלומינו, עובדי ה' האמיתיים, שהיו הולכים מביתם בבוקר אחר תפילת הוותיקין, ולא היו חוזרים עד הלילה, ולא היה בריה בעולם יודעים איפוא הם נמצאים, והיו מתחבאים מבני אדם ועוסקים בתורה ובתפילה ובהתבודדות, ולא הכירו בהם בריה, ועל ידי זה זכו למה שזכו אשרי להם.
ואכלו ושתו ולנו בלילה, כי הבן מלך והבן שפחה כבר קיבלו לימודים נפלאים מן האיש היער שהוא הצדיק האמת, ולכן ידעו איך לבלות ימיהם ולילותיהם באכילה ובשתיה של תורה ותפילה, וכמו שפעם התבטא רביז"ל ואמר |שיחות הר"ן סי' כ"ג|, אשרי מי שזוכה לאכול כמה פרקים משניות, ולשתות אחר כך איזה מזמורי תהלים, ולהתלבש באיזה מצוות, כי הכירו שאין שום תכלית אחרת בזה העולם רק לעבדו יתברך בתורה ובתפילה, וכמו שאמר פעם רביז"ל, מה יש לאדם לעשות בזה העולם, כי אם להתפלל וללמוד ולהתפלל.
בלילה שמעו קול החיות, שכלם שואגים והומים בקולות משנות, שכל החיות והעופות כלם נתנו בקולם האריה היה שואג, והלביא הומה בקול אחר, והעופות מצפצפים ומקשקשים בקולם, וכן כלם הומים בקולות ובתחלה נזדעזעו מאד, ולא

הטו אזנם אל הקול מחמת הפחד, אחר-כך הטו אזנם ושמעו, שהוא קול נגינה וזמרה נפלאה ונוראה מאד, כי באמת כל הבריאה כולה שר שירה להשם יתברך, וכמו שאמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' נ"ב| מכל הדברים צועק כבוד השם יתברך, רק האדם צריך לזכך את אזניו, ולהטות אותם היטיב לשמוע קולו יתברך הצועק מכל פרט של הבריאה, כי אפילו הדומם מגלה אלקותו יתברך, בבחינת|חבקוק ב'| אבן מקיר תזעק, ואמרו חכמינו הקדושים |תענית י"א.| אבני ביתו של אדם מעידים עליו וכו', ופעם אמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שגם מקול תנועת גלגלי העגלה, יכולים לשמוע קולו יתברך, וכן כל הצומחים מגלים אלקותו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה י"ג סי' ב'| על הפסוק |בראשית ב'| וכל שיח השדה וגו' מלמד שהאילנות משיחים זה עם זה, שהם בחינת שיחת דקלים המוזכר אצל רבי יוחנן בן זכאי |סוכה כ"ח.|, וכן כל החיות והעופות שרים שירה אליו יתברך, שהם ענין הפרקי שירה המקובל בידינו מהתנא הקדוש רבי אליעזר הגדול, שכל אחד ואחד אומר השירה השייך לו, וכן המדבר שהוא מין האדם, בוודאי נברא לשיר שירות ותשבחות להשם יתברך תמיד, ומי שמטה אזנו היטיב, שומע איך שכולם מגלים אלקותו יתברך, עד שגם אפילו כששומע עכו"ם מדבר, הוא עושה מדבריו צירופים של שירה להשם יתברך. והטו אזנם יותר ושמעו, שהוא קול זמרה ונגינה נפלא מאד מאד, שהוא תענוג נפלא ועצום מאד לשמע זאת, שכל התענוגים של העולם כלם כאין, ואינם נחשבים, ובטלים לגמרי נגד התענוג הנפלא הזה של הנגינה הזאת, כי בודאי זה תענוג עליון ונורא מאד לשמוע איך שכל הבריאה שר שירה להשם יתברך, כי אף על פי שמבחוץ אין זה ניכר כלל, ורוב בני אדם אין להם בזה מושג כלל, כי שומעים קולות פגומות של עולם הזה, איך שבני אדם צועקים ונאנחים על חסרונם וקוצר דעתם, אבל מי שזוכה לזכך ולטהר את אזניו, הרי שומע ניגון נפלא של כל הבריאה, איך שכולם שרים שירה נפלאה אליו יתברך, כי בכל מקום מוקטר ומוגש לשמי |מלאכי א'|, ובודאי בכל מקום נמצא כבוד השם יתברך, ואף על פי שיש מקומות מטונפים שאין שם כבודו יתברך בגלוי, בבחינת |ישעיה מ"ב| וכבודי לאחר לא אתן, אף על פי כן גם הם מוכרחים לקבל חיות ממנו יתברך, כי |תהלים ק"ג| ומלכותו בכל משלה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ב|, ולכן לשמוע את הניגון הנפלא הזה, הוא בוודאי תענוג עליון נורא ונפלא, למעלה מכל התענוגים שבעולם, כי הוא מתענג על נועם זיו השכינה, ושומע איך שכבודו יתברך יוצא מכל פרט ופרט של הבריאה.

ודברו ביניהם, שישארו כאן, כי יש להם לאכל ולשתות, ומתענגים בתענוג נפלא כזה, שכל מיני תענוגים בטלים כנגד זה כי זה סימן שיש לאדם שכל ודעת דקדושה, כשזוכה לטעום טעם הצדיק האמת, ומתענג מנועם מתיקות דבריו, והוא מחליט לישאר אצל הצדיק יהיה איך שיהיה, ולא להתרחק ממנו כלל, כי בוודאי האדם צריך סייעתא דשמיא גדול שישאר אצל הצדיק, כי הנה נתלהב מאד מדבריו, והנה בא אחר וקירר אותו, והאדם צריך תמיד לעשות חשבון הנפש לעצמו, מה מרוויח על ידי התקרבותו אל הצדיק, ולזכור היטיב איך שקיבל ממנו אכילה ושתיה פשוטה, להתחיל ללמוד ולהתפלל מה שלא זכה לזה מקודם, ואם כן איך ירחיקו אותו ממנו, ובפרט כשגם זכה להתנוצצות אלקות, שיתגלה לו קצת מנועם זיו שכינת עוזו יתברך, איך יכול לחשוב מחשבות לעזוב את הצדיק חס ושלום, הרי על ידו בודאי יזכה להגיע אל כל טוב אמיתי ונצחי, ולא יתחרט לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ולכן כשאדם עושה חשבון כזה לנפשו בוודאי ישאר תמיד אצל הצדיק, והשם יתברך יזכינו להתקרב את צדיקים אמיתיים ולהתאבק בעפר רגליהם, עדי נזכה להמשיך על עצמינו עוצם קדושתם הנוראה, ולהתדבק בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת שלח ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ט, המדבר מקדושת ארץ ישראל ומקדושת הצדיק, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, הנה אנחנו מוצאים בפרשת השבוע את פגם המרגלים, ואיך שדיברו לשון הרע על ארץ ישראל, כי כל מה שראו בתוכה היה באמת רק לטובתם, כי כל מה שהקדוש ברוך הוא עושה עם האדם, הכל לטובה, רק הם לא היה להם ההתחזקות הנכונה, והפכו הדברים, ולא הסתכלו על הטוב שבה, והנה רביז"ל שואל [ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ז] שהן אמת שהמרגלים דיברו רע על ארץ ישראל, אבל איך נכתב השקר שלהם בתורה שהוא תורת אמת? אלא מוכרחים לומר, שבוודאי היה גנוז בתוך דבריהם טוב, רק הם לא ידעו איך לפרש אותה, וזהו מה שרביז"ל מגלה בתורה זו, איך שבדברי המרגלים שאמרו ארץ אוכלת יושביה יש סוד גדול לעבודת השם יתברך, ויכולים להוציא ממנה לימוד עמוק, כי הם אמרו זה על מה שראו הכנענים קוברים מתיהם, ולא הבינו שהקדוש ברוך הוא עשה את זה לטובתם שלא ישימו לב עליהם, ואומר רביז"ל, כשמקרב להצדיק, אף שאינו

מקבל ממנו כלל, הוא גם כן טוב מאד, והאמונה לבדה שמאמין בהצדיק, מועיל לעבודת השם יתברך, כי טבע האכילה שהמזון נתהפך לנזון, כגון כשהחי אוכלת צומח כגון עשבים, נתהפכין העשבים לחי, כשנכנסין בתוך מעיה, וכן מחי למדבר, כשהמדבר אוכל החי, נתהפך החי למדבר, ולכל מקום שנכנס לשם המזון שנתחלק להאיברים, נתהפך למהות האיבר ממש שנכנס לשם, כגון החלק מהמזון הנכנס להמח נתהפך למח, והנכנס ללב נתהפך ללב, וכן לשאר האיברים, וזהו ארץ אכלת יושביה, כי ארץ הוא בחינת אמונה, כמו שכתוב |תהלים ל"ז| "שכן ארץ ורעה אמונה" אכלת יושביה, כי כשנכנס לארץ, שהיא בחינת אמונה, נאכל אצלה, הינו שנתהפך למהותה, הינו כשדבוק להצדיק ומאמין בו, שהוא בחינת ארץ, נאכל להצדיק ונתהפך למהות הצדיק ממש וכן ארץ ישראל בעצמה, יש לה גם-כן הכח הזה ועל-כן אמרו רבותינו, זכרונם לברכה |כתבות קיא| 'כל היושב בארץ-ישראל שרוי בלא עוון' שנאמר "העם היושב בה נשוא עון', כי היא 'ארץ אוכלת יושביה', שהיושב שם נאכל אצלה, ונתהפך למהותה הקדוש, ועל כן אפלו 'המהלך ארבע אמות בארץ-ישראל, מבטח לו שהוא בן עולם הבא' כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה שם וזהו גם כן ענין המבאר במקום אחר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"א| על פסוק "בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי" שכלל הענין שם, כשאני רוצה שיקרבו תרין רעין דלא מתפרשין, אני צריך לאכל את בשרי, הינו להכניע החמר וזהו 'לאכל את בשרי', 'לאכל' דיקא שצריך שהנפש תאכל הבשר, שתתהפך למהותה וזהו |שיר השירים ה| "אכלו רעים", הינו תרין רעים דלא מתפרשין, שהם המחין הקדושים, שצריכים שהמח והדעת הקדוש יאכל את הגוף, דהינו שהגוף יתהפך למהות הנשמה הקדושה, שהוא המח והדעת, שזהו בחינת אכילה, שהמזון נתהפך לנזון כנ"ל וזהו "שכן ארץ ורעה אמונה", הינו שאתה תהיה רועה ומזין את האמונה, הינו שתהיה נאכל להאמונה כנ"ל, בחינת המזון שנתהפך לנזון אך אף-על-פי-כן העקר תלוי ברצון, אם רצונו חזק מאד להתקרב להשם יתברך ולעבד אותו, רק שקשה לו לשבר תאוות גופו, אזי על-ידי התקרבות ואמונת הצדיקים, הוא בחינת אכילה, ונאכל להצדיק, הינו שנתהפך למהותו כנ"ל, אך אם אין רצונו כלל לעבד את השם, לא יועיל לו שום התקרבות לצדיקים, והוא בחינת מזון שאינו נתהפך לנזון, כגון אם אוכל אכילה שאין הטבע סובלת אותו, אזי אינו מתעכל ואינו מתהפך לנזון, רק הגוף מקיא אותו, כן הוא בחינה זו ממש, כי אינו נאכל כלל להצדיק, אף שמקרב אצלו, כי הצדיק אינו יכול לסבלו, ומקיא אותו, והוא בחינת הכתוב בארץ-ישראל |ויקרא י"ח| "כאשר קאה את

הגוי", דהינו שאינה יכולה לסבלו להיות נאכל אצלה שיתהפך למהותה, רק היא מקיאה אותו, עד כאן לשון רביז"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה גוף ההתקרבות אל כל דבר שבקדושה, אף על פי שאין האדם מרגיש שמקבל שום דבר כלל, הוא טוב מאד, והאמונה לבד שאדם מאמין בהצדיק, ובהדבר שבקדושה, מועיל מאד לעבודת השם יתברך, וסוף כל סוף יזכה להתהפך להדבר שהוא מאמין בו, ונותן רביז"ל דוגמא על זה, כגון כשבעל חי אוכל את עשבי הארץ, הרי העשבים נתהפכים בקרבו למהות הבעל חי ממש, וכן כשאדם אוכל את הבעל חי, הרי הבעל חי נתהפך בקרבו למהות האדם, כי המזון נתהפך לניזון, וכן הוא בהתקרבות אל כל דבר שבקדושה, כשאדם מתקרב אל הדבר שבקדושה, כגון למשל אל הצדיק, או אל ארץ ישראל, והוא מאמין בקדושתם, אזי לאט לאט הוא נתאכל אל הצדיק ואל ארץ ישראל, ונתהפך למהותם, וזהו ארץ אוכלת יושביה, היינו שארץ ישראל אוכל את היושב בה ומהפך אותו למהותה, כי המהות של ארץ ישראל היא אמונה, וכמו שכתוב |תהלים ל"ז| שכן ארץ ורעה אמונה, כי בארץ ישראל מתגלה השגחתו יתברך יותר מבכל העולם, וכמו שכתוב |דברים י"א| תמיד עיני הוי"ה אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ולכן כשאדם יושב בארץ ישראל כדי להכיר אותו יתברך, ולמצוא השגחתו יתברך שם, הרי יהיה נאכל למהותה ויתהפך לאמונה.

וכן הוא בענין התקרבות אל הצדיק, הרי כל מהות הצדיק הוא רק לגלות אמונה בעולם, כי זה כל חפצו ורצונו כל ימי חייו, לגלות ולפרסם אלקותו יתברך לכל באי עולם, עד שכולם יכירו אותו יתברך מקטנם עד גדלם, ולכן כל מה שאדם מתקרב אל הצדיק ומאמין בו, אף על פי שאינו מרגיש שמקבל ממנו כלום, לאט לאט הוא נאכל אצל הצדיק, ונתהפך למהותו, כי מרוב הדיבורים ששומע מן הצדיק, והגילוי אלקות שרואה אצלו, נחקק בקרבו הארתו הגדולה, וגם אצלו מתחיל להאיר אור האמונה הקדושה.

וזהו מה שמסיים רביז"ל, שהכל תלוי ברצון, אם האדם רוצה להתקרב אל השם יתברך על ידי הדבר שבקדושה, כגון על ידי הצדיק ועל ידי ארץ ישראל, בוודאי יועיל לו הצדיק וארץ ישראל להתקרב אליו יתברך, אבל אם אין רצונו של אדם להתקרב אל השם יתברך, ובא אל הצדיק להתלוצץ ממנו, או שבא אל ארץ ישראל לעשות שם כרצונו, ולפרוק ממנו עול תורה ומצוות חס ושלום, אזי אדרבה הצדיק וארץ ישראל יקיאו אותו ויהיה נזרק משם, וכמו שכתוב |ויקרא י"ח| ולא תקיא אתכם הארץ וגו', כי בדיוק כמשל הנ"ל, כשאדם אוכל איזה מאכל שאינו טוב,

אזי הגוף מקיא אותו, כמו כן הצדיק וארץ ישראל יקיאו אותו ולא ישאר אצלם כלל, וצריכין מסירת נפש לישאר אצל הצדיק ולא להתרחק ממנו, וכשרואים אחד שנתרחק מן הצדיק צריכין לדעת שההתקרבות שלו בתחילה לא היתה עם אמת |ספר המדות אות צדיק|, וכן לא יחשוב שבארץ ישראל כבר יתפטר מן היצר הרע ולא יצטרך ללחום עמו, אלא אדרבה, יידע נאמנה שבארץ ישראל צריכין מלחמה יתירה כנגד היצר הרע, שהוא חזק ביותר בארץ ישראל, ומתלבש עצמו בכל מיני קליפות קשות עוד יותר מבחוץ לארץ, וכמו שפעם אמר הרה"ק רבי מענדיל וויטעבסקער זי"ע כשבא לארץ ישראל, שבשעה שהיה בחוץ לארץ חשב שהס"מ נמצא בחוץ לארץ, ויש לו רק שליחים בארץ ישראל, אבל כשהגיע לארץ ישראל נתוודע לו שהס"מ נמצא בארץ ישראל, והשליחים שלו נמצאים בחוץ לארץ, כי כל הקדוש מחבירו חרוב מחבירו, ודייקא בארץ ישראל יש התגברות הקליפות מאד, ולכן האדם צריך לבא לארץ ישראל עם רצון חזק להתקרב אליו יתברך, ואז המהות של ארץ ישראל יועיל לו להתקרב אליו יתברך באמת, אבל אם אין רצונו חזק להתקרב אליו יתברך, אזי ארץ ישראל יקיא אותו ויהיה נזרק משם, וכמו שרואים בחוש כמה אנשים בורחים ויורדים מארץ ישראל לחוץ לארץ, מחמת שאינם מוצאים לעצמם מקום שם, וכן הוא בהתקרבות אל הצדיק, אם האדם אינו בא עם כוונה אמיתית להתקרב אל הקדוש ברוך הוא על ידי הצדיק, אזי הצדיק יקיא אותו ולא יזכה לישאר אצלו כלל, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו, ותמיד מוסר את נפשו להתקרב אל כל דבר שבקדושה, ואז במשך הזמן בוודאי יהיה נמשך עליו קדושה נוראה מאד, ויזכה להתדבק בו יתברך באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שלפי דברי רביז"ל הנ"ל, שגנוז סוד נורא ונפלא כזה בתוך דברי המרגלים, וארץ אוכלת יושביה, הכוונה שכל אחד נתהפך למהות של ארץ ישראל, אם כן במה פגמו המרגלים, ולמה פירשו הדיבורים שלהם לרע? אבל הענין הוא כמבואר בסוף דברי רביז"ל הנ"ל, שהעיקר תלוי ברצון האדם, אם יש לאדם רצון אמיתי להתקרב אליו יתברך, וגם יש לו התחזקות נכונה, להתחזק בכל מה שעובר עליו, אפילו בדברים שנראים לו כרע, אזי סוף כל סוף יהיה נכלל בתוך האמונה הקדושה, ויראה במו עיניו איך שהכל יתהפך לטובה, אבל אם אין לאדם הרצון האמיתי להתקרב אליו יתברך, ואין לו את מדת ההתחזקות כראוי, אזי מיד שילך לא כפי רצונו, ישבר מאד ויברח מן הקדושה, וזה מה שקרה אצל המרגלים, שהם ראו ארץ אכלת יושביה כפשוטו, שהרבה בני אדם מתים, ואילו היה להם רצון חזק וההתחזקות אמיתי, אזי היו מאמינים שהכל לטובה, ואז לבסוף היו מבינים

למפרע איך שהקדוש ברוך הוא עשה להם טובה נפלאה במה שהכנענים היו עוסקים במתיהם, אבל מחמת שלא היה להם את מדת ההתחזקות כראוי, לכן נדמה להם שעיוותו עליהם את הדין, ולמה צריכין ליכנס לארץ ישראל למות חס ושלום, אבל יהושע וכלב שרוח אחרת היתה עמם, והיו להם ההתחזקות האמיתי של משה רבינו עליו השלום, לכן הם ביטלו את עצמם לגמרי, ולא שאלו שום קושיות, ועל ידי זה זכו למה שזכו, שיהושע הכניס את עם ישראל לארץ ישראל, וכלב קיבל ירושה יפה של חברון בארץ, כי הכל תלוי כפי הרצון וההתחזקות של האדם.

וזהו מה שמפרש הרב ר' אפרימ'ל מפשעדבורז ז"ל |בעל מחבר ספר "עונג שבת"| בפרשת השבוע, על מה שמצינו שהמרגלים הביאו עמם חזרה מפרי הארץ, אבל יהושע וכלב לא הביאו כלום, ולכאורה קשה איך קימו את דברי משה רבינו שאמר והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ? ופירש ר' אפרימ'ל הנ"ל, שהמרגלים עשו עיקר ממה שאמר משה רבינו ולקחתם מפרי הארץ, אבל שכחו לגמרי מן ה"והתחזקתם" שזהו העיקר, שיהיה להם התחזקות אמיתי, וידעו מה לפניהם, ואיך להשיב לשולחיהם דבר, אבל יהושע וכלב עשו עיקר מן ה"והתחזקתם", שהיה להם התחזקות אמיתי, להבין שכל מה שהקדוש ברוך הוא עושה הכל לטובה, ולא להטיח דברים כלפי מעלה, וממילא לקחו מפרי הארץ, שלקחו עיקר הארת הרוחניות של ארץ ישראל, שהוא הארת האמונה הקדושה, ועל ידי זה זכו למה שזכו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו לימוד עמוק לכל אחד ואחד בכל הדורות, איך שצריך התחזקות אמיתי בכל מה שעובר בחיים, כי האדם אינו יודע מה מחכה עליו בחיים, וכשחתן עומד תחת חופתו אינו חולם מה שיהיה עמו בימים הבאים, והנה כשמכין עצמו עם התחזקות אמיתי, שבכל מה שרק יעבור עליו בחיים, הוא יברח אליו יתברך, ויאמין שיד הקדוש ברוך הוא גנוז בכל דבר, אזי יחיה חיים טובים ומתוקים, ויזכה להיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, לא כן מי שנדמה לו שבכל דבר ילך לו בחיים כרצונו, אזי מיד שהולך שלא כסדר הוא נשבר לגמרי, ואיש כזה יהיה נשבר לשברי שברים, ולא יהיה יכול להחזיק מעמד בחיים, ועיקר מעלת האדם נמדד רק כפי ההתחקות שלו, וכמו שפעם התבטא רביז"ל ואמר, העיקר מה שקורין "דערהאלטין זיך" |להחזיק עצמו|, וכן פעם דיבר מוהרנ"ת ז"ל שיחה נפלאה בענין התחזקות, ואמר שכל הצדיקים לא באו למדריגתם רק על ידי שהיה להם מדת ההתחזקות, ואמר, איך בא משה רבינו לענינו? רק על ידי שהיה לו מדת ההתחזקות, איך בא רבי שמעון בר יוחאי לענינו? רק על ידי שהיה לו מדת ההתחזקות, איך בא האריז"ל לענינו? רק על ידי שהיה לו מדת

התתחזקות, איך בא רביז"ל לענינו? רק על ידי שהיה לו מדת ההתחזקות, וסיים, ואיך באתי למה שבאתי? רק על ידי שהיה לי מדת ההתחזקות, כי על כל הצדיקים הנ"ל עבר עליהם בחיים מה שעבר, צרות יסורים מחלוקת ומריבות מבית ומבחוץ, ועל ידי שהחזיקו מעמד ולא קראו תגר על הקדוש ברוך הוא חס ושלום, רק התחזקו וקיבלו הכל באהבה, באו למה שבאו, אבל אם האדם קורא תגר ומטיח דברים כלפי מעלה חס ושלום, לבסוף הוא נופל נפילה גדולה, וכמו שמצינו אצל לוי |סוכה נ"ג.| שהטיח דברים כלפי מעלה ואיטלע |נעשה צולע|, כי אף על פי שרצונו היתה לטובה, להתפלל על הגשמים, אבל לא ביקש בדרך רחמים ותחנונים, רק אמר עלית למרום וכו', ועל ידי זה נענש שנפל ואיטלע, כי האדם צריך תמיד להתפלל לפניו ברחמים ותחנונים, ואחר כך להאמין שכל מה שהקדוש ברוך הוא עושה לטובה, ואז יהיה לו התחזקות אמיתי ויצליח מאד בכל ימי חייו, והשם יתברך יזכינו לקנות בעצמינו מדת ההתחזקות באמת, ונזכה להחזיק מעמד בכל מה שעובר עלינו בחיים, עדי נזכה לראות בגאולתן וישועתן של ישראל, בביאת משיח צדיקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת פרשת קרח ה'תשמ"ח

בליל שבת בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ג המדבר מפירוש הפסוק כי תעבור במים אתך אני עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כתיב |ישעיה מ"ג| "כי תעבור במים אתך אני": דהנה התורה סתים וגליא והקדוש ברוך הוא גם כן סתים וגליא דהיינו מה שנגלה לנו הוא הלבוש והחיצוניות ומה שנסתר ממנו הוא הפנימיות והנה כל אדם צריך לזרז את עצמו להשיג הפנימיות מה שנסתר ממנו.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי התורה הקדושה היא סתים וגליא מחמת שיש בה ד' חלקי פרד"ס |פ'שט ר'מז ד'רוש ס'ודן|: מצד הפשט היא גליא כי הפשט נגלה לעין כל: וחלק מהאמונה הקדושה הוא להאמין שבוודאי כל סיפורי התורה הקדושה אירעו כמו שכתוב פשוטו כמשמעו: ומי שנוטה לומר שגם הפשט אינו כפשוטו הרי יש בו חשש מינות ואפיקורסות רחמנא ליצלן: וכמו שפעם התבטא רביז"ל על אחד ממפרשי התורה שכתב שהמעשה של בלעם והאתון היה רק מראה וחזיון ולא אירע כן בפועל ממש: ואמר על זה רביז"ל שזהו כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן: כי הנגלות של התורה הקדושה היא גליא לנו כמו שהיא: וצריכים להאמין בכל פרט ופרט שאירע בפועל ממש אף על פי שלפעמים קשה להבין זאת עם השכל הפשוט שלנו: אבל

מצד הרמז דרוש וסוד של התורה הקדושה בוודאי היא סתום לנו: כי כל אלו לא רואים לפי הפשט כלל: וצריכין להשים עין פקחת ולב מבין בכדי להגיע אל השגת הסתום והנעלם שיש בתוך התורה הקדושה כי היא רחבה מני ים וכל מה שהאדם נכנס בה הוא רואה שיש יותר ויותר מה שנעלם וסתום ממנו: ובוודאי זהו גם כן חלק מהאמונה הקדושה שיאמין האדם שיש הרבה פנימיות וסודות נסתרות בתוך כל תיבה ותיבה של התורה הקדושה: כי מי שלא מאמין בזה גם בו יש חשש מינות ואפיקורסות רחמנא ליצלן: וכדאיתא בזוהר הקדוש |פרשת בהעלותך| מאן דחשב דאינון מילי אורייתא הם סיפורין בעלמא תיפח רוחיה ונפשיה עיי"ש: כי בוודאי מחוץ של הפשט הפשוט יש הרבה סודות נעלמות: אשר מתגלין אל הצדיקים שזוכין ליכנס אל פנימיות התורה הקדושה.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שפעם הניח האריז"ל את עצמו לישון ביום שבת קודש: והיה אצלו אז תלמיד אחד: והתלמיד ראה איך שרחושי מרחשן שפוותיה של רבו הקדוש בתוך השינה: והיטה אזנו אולי יזכה לשמוע איזה דיבר ממנו: ופתאום נתעורר האריז"ל משינתו וראה איך שהתלמיד עומד על גבו: ושאל אותו על זה: ואמר לו התלמיד שראה איך ששפתי הרבי מתנענעין בשינתו וחשב אולי יזכה לשמוע איזה דיבור: ואמר לו האריז"ל: שאילו היה יושב וכותב שבעים שנה ברציפות לא היה יכול להעלות על פני הכתב את כל מה שגילו לו עכשיו בשינתו בסוד בלעם עם האתון: הרי שסתרי התורה הקדושה הם רחבה מני ים: ומי שראוי להשיגם ה ם מתגלין אליו.

וזהו מה שאומר רביז"ל שלכן כל אדם צריך לזרז עצמו להשיג הפנימיות שבתורה כי כפי שהאדם מקדש ומטהר עצמו כן הוא זוכה שמתגלין אליו פנימיות התורה הקדושה.

וכמו כן הוא לענין התגלות אלוקותו יתברך: שהוא יתברך כביכול סתים וגליא: כי אפילו מי שזוכה להאמין בו יתברך באמת ויודע שהוא יתברך מחייה ומהווה את כל הבריאה כולה: וכל זה נחקק בו בבחינת גליא ממש: עם כל זה יש דברים שאי אפשר בשום פנים ואופן להבין אותם על בוריים וצריכין לסמוך רק על אמונה פשוטה בלבד: כמו הענין של צדיק ורע לו ורשע וטוב לו: דהיינו למה יש צדיקים שדביקים בו יתברך בדביקות אמיתי ועוסקים בתורה ותפילה כל היום ואף על פי כן סובלים עניות ודחקות גדול מאד: וכן הם מבוזים ושפילים בעיני הבריות ואין להם שום חשיבות אמיתי בעולם כלל: מה שאין כן הרשעים צלחה שעתם מאד ויש להם כסף וזהב כחול הים וכן כבוד לא חסר להם כלל: ובוודאי

דברים כאלו סתומים ונעלמים מאתנו לגמרי וצריכין לסמוך על אמונה פשוטה לבד: וכל זה נקרא סתים וגליא: כי הוא יתברך גליא לנו מצד ההנהגת העולם שאפשר לנו להבין: וסתים לנו מצד סתרי הנהגותיו יתברך הנעלמים מאתנו: ולכן על האדם לזרז עצמו מאד להשיג את הפנימיות ולבטל עצמו לגמרי אליו יתברך: ועל ידי זה יזכה שיתיישב לו הכל וכבר לא יהיה לו שום ספיקות וקושיות על הנהגותיו יתברך: כי מי שזוכה להכלל בו יתברך באמת והוא מתאחד בו יתברך באחדות גמור כביכול: אצלו אין שום קושיות וספיקות כלל והכל אצלו בבחינת גליא ממש: כי מרוב דביקותו בו יתברך הוא יודע היטיב שצדיק ה' בכל דרכיו ורק הוא יתברך לבד יודע איך לנהוג העולם בטוב למען יזכו כל הבריותיו לשוב אליו באמת.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שפעם בא איש אחד אל "הבעל התניא" ז"ל וסיפר לו שיש לו הרבה צרות ויסורין: והתחיל לקבול לפניו שאינו מבין למה השי"ת מנהיג את העולם בדרך כזה וכו' וכו': והבעל התניא שמע את כל דבריו ואחר כך שאל אותו: ואיך אתה היית מנהיג את העולם אם היית במקום הקדוש ברוך הוא: והאיש הנ"ל הציע לפניו תכנית שלימה מה שהיה עושה אילו היה הוא מנהיג את העולם: והבעל התניא ז"ל ישב ושמע עוד הפעם את כל דבריו ואחר שגמר ענה ואמר לו: ואני אם הייתי במקום הקדוש ברוך הוא הייתי מנהיג את העולם בדיוק כמו שהוא יתברך מנהיג... |כי רצה להכניס בו אמונה פשוטה ושלימה בהנהגותיו יתברך ושלא יהרהר אחריו יתברך כלל וכלל|: ובאמת בדיבורים אלו מונח עמקות גדול מאד מאד כי דייקא זהו שלימות האמונה להאמין שהוא יתברך מנהיג את העולם לפי מה שהיא צריכה והכל הוא בחשבון צדק מאד ואי אפשר להיות באופן אחרת כלל וכלל: ולכן בוודאי אסור לומר שהיה צריך להיות באופן אחרת וכו' כי זהו כמהרהר אחריו יתברך חס ושלום: רק צריכין לקבל את הכל באמונה פשוטה וברורה מאד: וזה נקרא שכבר זכה להשיג את הפנימיות: ואז האדם חי חיים טובים ומאושרים מאד אשרי לו ואשרי חלקו.

ואומר רביז"ל: אך איך יוכל להגיע אל הנסתר ממנו: בתפילה לשמה: שיקשר המחשבה אל הדיבור של התפילה בקשר אמיץ וחזק: כי הקדוש ברוך הוא מתאווה לתפילתן של צדיקים |חולין סו|: ולמה: כי הקדוש ברוך הוא חפץ חסד הוא ורוצה תמיד להשפיע השפעות וברכות ואין השפעה יכולה לירד רק על ידי כלי הנקרא אני: שנאמר |במדבר ו'| ואני אברכם: והכלי הנ"ל נעשה על ידי כל אחד מישראל כשמתפלל באופן שמקשר המחשבה לדיבור: כי כל אחד מישראל נקרא צדיק כמו

שכתוב ועמך כולם צדיקים |ישעיה ס'| והצדיק נקרא אלף מלשון אלופינו מסובלים |תהילים קמ"ד|: והנון נקרא דיבור כי הדיבור הוא מלכות על דרך מלכות פה |כדאיתא בפתח אליהו בתחילת התיקונים|: ומלכות נקרא נון כמו שכתוב |תהילים ע"ב| ינון שמו ופרש"י לשון מלכות: והיוד נעשה על ידי המחשבה שמקשר לדיבור כנ"ל: כי המחשבה נקרא יוד כמו שכתוב |שמות ט"ו| אז ישיר משה ופרש"י יוד על שם המחשבה נאמרה: ונגמר הכלי הנקרא אני והשפע יורד ונשלם חפץ השם יתברך כי חפץ חסד הוא ולפיכך הוא מתאווה לתפילתן.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הקדוש ברוך הוא רוצה להשפיע השפעות טובות על ישראל תמיד: אך בכדי להשפיע את השפע צריך שיהיה להמקבל כלי שיוכל לקבל בו את השפע: כי אם אין לו כלי אפילו אם משפיעים לו כל השפעות שבעולם השפע ילך לאיבוד: ולכן צריכים כלי יפה ושלם לזה: והכלי הזה הוא התפילה: כי על ידי התפילה בכוונה מתייחדין השלש אותיות הנ"ל אל"ף נו"ן יו"ד: ונעשה הכלי שנקרא אנ"י: ובתוכו כבר יכולים לקבל את כל ההשפעות שבעולם.

והסביר מוהרא"ש נ"י עוד את פנימיות הענין: כי לכאורה יפלא איך יקרא את הכלי של התפילה בשם אנ"י שלכאורה נראה כתכלית הישות והאנכיות: אלא הענין הוא כמו שמבואר במקום אחר בדברי רביז"ל |עי' לקו"מ ח"א סי' כ"ב|: שמה שנקרא אנ"י אצל האדם הוא עצם נשמתו הדבוקה בו יתברך תמיד: כי רק היא נקרא אנ"י על שם אחדותה באחדות גמור עמו יתברך: מה שעיקר התואר של אנ"י שייך רק אליו יתברך וכמו שכתוב |במדבר ט"ו ובכמה מקומות| אנ"י הוי"ה אלקיכם: ולכן כל מה שהאדם הוא בבחינת צדיק |הנקרא אל"ף כנ"ל|: והוא עוסק ביותר בעבודת התפילה בכוונה |הקרא נו"ן יו"ד כנ"ל|: על ידי זה מתאחדין אצלו הג' אותיות אנ"י |כי הוא נכלל ביותר באור קדושת נשמתו שהיא דביקה תמיד בו יתברך|: ועל ידי זה יש לו כלי יותר שלם בכדי לקבל בו את כל ההשפעות והברכות שבעולם |בבחינת ואנ"י אברכם כנ"ל|: והבן.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שהצדיק נקרא אל"ף על שם שמתלגה בו ביותר את בחינת אלופ"ו של עולם דהיינו כבודו יתברך: ורביז"ל מביא לזה הפסוק |תהלים קמ"ד| אלופינו מסובלים: כי זהו אחד עם בחינה הנ"ל: כי כל מה שהצדיק נכלל בו יתברך ומוסר נפשו לגלות אחדותו ואמונתו יתברך לכל העולם כולו: הוא מסובל ומדוכא יותר ביסורין: בבחינת |ישעיה נ"ג| אכן חליינו הוא נושא וכו' והוא מחולל מפשעינו מדוכא בעווניונו: ואמרו על זה חכמינו הקדושים |סנהדרין צ"ח| דסביל מרעין בישין עבור כל ישראל עיי"ש: וכל מה שהוא זוכה להתחזק אף בכל

היסורין שעובר עליו מבית ומבחוץ הוא נקרא ביותר בשם צדיק: בבחינת אלופינו מסובלים הנ"ל: כי זהו סימן שכבר ביטל את ישותו ואנכיותו לגמרי: וכל ה"אני" שלו זהו רק כבודו יתברך לבד: וכן כל מה שהוא עוסק יותר בתפילה בכוונה זהו סימן שכבר ביטל את ישותו לגמרי: כי כל זמן שיש לאדם ישות וגיאות קשה לו מאד לעסוק בתפילה ושיחה אליו יתברך: ואפילו כשכבר מתפלל לפניו יתברך זה בלי לב וכוונה נכונה: נמצא שמי שיכול להכיל בתוכו כל ג' בחינות הנ"ל: דהיינו שיסבול כל מה שעובר עליו באהבה גמורה |שזהו בחינת האל"ף הנ"ל|: והוא עוסק תמיד בתפילה ושיחה אליו יתברך |שזהו בחינת הנו"ן הנ"ל|: ובכוונה שלימה |שזהו היו"ד הנ"ל|: אז אצלו מאיר ביותר עצם נשמתו הנקרא בשם אנ"י: ויש לו כלי שלם לקבל בו את כל ההשפעות טובות שיש בעולם: אשרי לו ואשרי חלקו.

ומסיים רביז"ל: וידוע הוא: כי מי שמקבל תענוג מאחר נקרא נוקבא: רצה לומר לגביה: ונמצא כשהשי"ת מקבל תענוג מישראל מתפלתן: כביכול נעשה נוקבא לגבי ישראל: וזהו שכתוב |במדבר כ"ח| אשה ריח ניחוח לה': כי על ידי ריח הניחוח שמקבל השי"ת מתפלות של ישראל: נעשה בסוד אשה: ונקיבה תסובב גבר |ירמיה ל"א|: אם כן מהפנימיות נעשה חיצוניות: וזהו פירוש הפסוק: כי תעבור במים: תעבור מלשון התגלות כמה שכתוב |שמות י"ב| ועבר ה' לנגוף את מצרים: ותרגום ויתגלי ה' וכו' ואין מים אלא תורה |ב"ק י"ז|: והפירוש הוא: כשתרצה שיתגלה לך הנסתר מהתורה: אתך אני: כלומר: תראה שתעשה הכלי שקראת אנ"י כנ"ל: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי כשאדם זוכה לעסוק בתפילה לשמה לשם אל עולם אז הוא גורם נחת רוח ותענוג נפלא להשי"ת כביכול: ואז בשכר זאת השי"ת משלם לו שכל הנסתרות שבהתורה הקדושה ובהאמונה הקדושה נעשין אצלו נגלות והוא זוכה להבין את כולם: כי התפילה הקדושה מייחד ומדבק אותו כל כך להשי"ת עד שהאנכיות והישות שלו נתבטל לגמרי ולא נשאר כי אם אנ"י הוי"ה אלקיכם: ואז הוא מבין היטיב איך שצדיק ה' בכל דרכיו: וצדיק וישר הוא וכו': וכל סתרי התורה הקדושה נפתחים לפניו: והוא זוכה לראות עולמו בחייו והכלל בו יתברך לגמרי אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י אל כל הענין הנפלא הנ"ל לפרשת השבוע |פרשת קרח| בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה איתא בזוהר הקדוש |קרח קע"ו.| שהפגם של קרח היה מחמת דבעי למ |שרצה להפוך מימין לשמאל| עיי"ש: והנה בוודאי צריך ביאור

מהו הענין הזה של ימין ושמאל: ועל פי התורה הנפלא הנ"ל יכולים להבין כל זה באר היטיב: כי הנה הענין של סתים וגליא הנ"ל הוא בחינת ימין ושמאל: סתים הוא בחינת ימין: כי כתיב |דברים ל"ב| הנסתרות לה' אלקינו: דהיינו שאלו ההנהגות הנסתרות של השי"ת לא מתגלים לנו על פי רוב למטה בזה העולם והם בבחינת ההשגות של עולם הבא שהם השגות רוחניות אלקותו יתברך הנקראים ימין מצד גודל החסדים והרחמים הגנוזים בתוכם: ולאידך גיסא הנגלות לנו ולבנינו הם בבחינת שמאל: כי הם בחינת ההנהגות המתגלים לנו כאן למטה בגשמיות העולם הזה: ועל פי רוב יש בהם קושיות וספיקות הרבה מה שאי אפשר לנו להבין כלל: והם נקראים בשם שמאל כי הם בבחינת דין וגבורה: כי עובר על בני אדם מה שעובר והם אינם יודעים כלל למה מגיע להם כזאת: והנה עיקר השלימות הוא לאכללא ימינא בשמאלא |כדאיתא שם בזוה"ק הנ"ל|: דהיינו לדעת שבאמת לאמיתו בתוך השמאל והגשמיות סתים ונעלם הימין והרוחניות: וכל מה שעובר על בני אדם כאן בזה העולם יש בכל פרט ופרט כוונה עמוקה ממנו יתברך לטובת האדם והכל הם חסדים ורחמים גמורים |רק שהם בדרך סתים כנ"ל|: ואיך מגיעין לדעת הזאת ולעשות מסתים גליא ולאכללא שמאל בימין: זהו על ידי שעוסקים בתפילה לשמה ומבטלים את ישותו ואנכיותו לגמרי: כי על ידי זה זוכין לעשות הכלי והצמצום הנ"ל הנקרא אנ"י: ואז מן הסתים נעשה גליא והוא מבין איך שהכל הוא אחד ואינו עושה שום הפרש ופירוד בין חסד לגבורה |שזהו שלימות הדעת וכדאיתא בלקו"מ ח"א סי' ד' עיי"ש|: אבל קרח פגם מאד בכל זה ותיכף ומיד שהיה לו קושיות וספיקות על הנהגותיו יתברך למה נבחר משה למלך ואהרן לכהן וכו' אז נכנס בו כפירות ומינות עד שכפר לגמרי והפריד הימין מהשמאל: הסתים מן הגליא: ואמר שאין שום סתים וימין כלל: |בחינת דעבד חילופא דימינא לשמאלא בזוה"ק הנ"ל: ובחינת דעת הכופרים שאומרים שבתורה יש רק פשט ואין שום סוד ונסתר כלל|: וכל זה בא לו מחמת שלא עסק בתפילה לשמה ולא הבין כלל מה זה לבטל עצמו לגמרי אליו יתברך: ולכן חשד את משה בגדלות ובגיאות ואמר לו |במדבר ט"ז| ומדוע תתנשאו על עם ה': כי כל הפוסל במומו פוסל: ובשעה שאחז משה רבינו בתכלית הענווה והשפלות וכמו שמעיד עליו התורה |במדבר י"ב| והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה |על ידי שעסק תמיד בתפילה לשמה בתכלית השלימות|: קרח היה בדיוק ההיפוך ממנו והיה בו תכלית הישות והגיאות: ורצה שיהיה לו איזה שררה ומנהיגות בעולם: שמחמת כל זה נאבד לבסוף לגמרי.

ולכן דייקא חלק על ענין הכהונה והלויה: כי מובא בספרים שכ'הן ל'וי י'שראל הם ראשי תיבות כ'ל'י': כי כשכולם באחדות אחד בלי שום פירוד כלל: וכל אחד ואחד עושה וממלא התפקיד שלו ואינו מחפש ומבקש ליכנס לתחומו של חבירו: אז נשלם הכלי הנקרא אנ"י של כלליות נשמת ישראל והשפע יורד בשלימות: כי עבודת הבית המקדש |הנקרא בית התפילה| הנעשה בצירוף כולם: בבחינת כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם: זהו דוגמת התפילה לשמה ממש שהאדם זוכה ליבטל בה ישותו לגמרי ולמסור עצמו מכל וכל להשי"ת: ולכן קרח שלא היה לו הכלי והצמצום הזה הפריד עצמו מעם ישראל |בבחינת ואיתפלג קרח|: והפריד הימין מן השמאל: הרוחניות מהגשמיות: והיה עונשו שנבלע בתוך האדמה בתכלית הגשמיות והארציות: כי שם הוא מקומו: רחמנא ליצלן.

ודייקא מייחוד הכ'הן ל'וי וי'שראל נשלם הכל"י הנ"ל: כי איתא בזוהר הקדוש |בתחילת הפרשה| שכהן הוא בחסד: ולוי הוא בגבורה: |וישראל הוא בבחינת דעת המתווך בין שניהם|: וידוע הוא שעיקר דרך הישרה הוא ללכת בדרך הממוצע בכל המדות ולא לנטות אחר אחד מן הקיצונים |עי' רמב"ם הל' דיעות|: נמצא כששלשה אלו הם ביחד וכל אחד ממלא התפקיד שלו כנ"ל: אז יש התמזגות במזג השוה וכל אחד ואחד מקבל התגלות הדעת ליבטל עצמו לגמרי לפניו יתברך: כי מצד אחד הוא יודע שימינו של השי"ת כביכול גנוז בתוך כל פרט של הבריאה |שזהו התגלות מדת החסד: קו ימין|: ומצד שני יש לו מדת הגבורה והצמצום כראוי לדעת שעם כל זאת אי אפשר להבין כל דבר על בוריה וצריכין לסמוך על אמונה לבד: אבל תיכף ומיד שעושין איזה פירוד ביניהם |וכמו שעשה קרח|: אזי מקלקלין הכלי לגמרי: ומתגברת מדת השמאל על הימין: ויוצאין גבורות קשות וחזקים רחמנא ליצלן: עד שנעשה שבירת הכלים וחורבן העולמות: ונבלעין לגמרי בתוך האדמה: ה' ישמרנו מעונשים כאלו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שעל פי זה מובן מאד למה עשה קרח ליצנות דייקא מב' מצוות אלו של ציצית ומזוזה: כי מצות מזוזה מרמז על גילוי המוחין כי כתוב בהם פרשת שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד: ומצות ציצית מרמזת על סוד הצמצום: כי תכלת כרסייא דדינא |כדאיתא בזוה"ק שלח קע"ה: עי' לקו"מ ח"א סי' נ"ד| שהוא בחינת הצמצום: ועיקר השלימות הוא רק כששניהם ביחד דהיינו המוחין עם צמצומם |שהוא ימין ושמאל: סתים וגליא כנ"ל|: ומחמת שקרח לא היה לו הבקיאות הזה לכן התלוצץ דייקא משני מצוות אלו ודו"ק.

וזהו מה שאמר משה רבינו לקרח: בוקר ויודע ה' את אשר לו וכו': ואמרו על זה

חכמינו הקדושים |במדבר רבה ומובא בפירש"י| אמר לו משה: גבולות חלק הקב"ה בעולמו: יכולים אתם להפוך בוקר לערב: כן תוכלו לבטל את זו: שנאמר |בראשית א'| ויהי ערב ויהי בוקר ויבדל: כך |דברי הימים א' כ"ג| ויבדל אהרן להקדישו וגו' עיי"ש: כי גבולות היום והלילה הם בסוד הייחוד והצמצום בין חסד וגבורה: סתים וגליא: ימין ושמאל: כי אור היום מרמז על התגלות אלקותו יתברך בלי גבול וצמצום: וחשכות לילה מרמז על התצמצמות אורו יתברך ותעלומתה: ודייקא שניהם ביחד נקרא יום שלם: כי בהכרח לפעמים לצמצם האור ולסמוך על אמונה לבד: בבחינת |תהלים צ"ב| ואמונתך בלילות: וכשיש לאדם מדת הצמצום כראוי והוא מבטל עצמו לגמרי אליו יתברך בתפילה לשמה אפילו בשעה שחשוך לו מכל צד: אז סוף כל סוף בוודאי יגיע אליו אור יום כצאת השמש בגבורתה: ויזכה להבין את כל מה שהיה סתים לו עד עכשיו: ויהיה נעשה מסתים גליא: ומחושך אור: וכבר יבין היטיב איך שימין ושמאל: רוחניות וגשמיות מתחברים ומתייחדים יחדיו ואין שום סתירה ביניהם כלל: כי מכל פרט ופרט של הבריאה יכולים לעבדו יתברך ולהתדבק בו בדביקות אמיתי ונצחי: והשי"ת יזכינו שנזכה להשיך על עצמינו הדעת הזאת באמת ונזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת קרח ה'תשמ"ח

בבוקר בשעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בהמעשה מזבוב ועכביש מעשה ז' דף נ"ד עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל ממשיך לספר: "השיב לו ההר": ההר מרמז על הצדיק הדבוק תמיד בדעת דקדושה הנקרא הר |בחינת ההר של הבית המקדש: ע' לקו"מ ח"א סי' פ"א|: וכן הוא דבוק תמיד בהתורה הקדושה הניתנה בהר סיני.

"אם זה הדף מגן עליך אין אתה צריך להתיירא משום דבר כי גם עלי קמים הרבה שונאים רק זה הדף מגן עלי בא ואראך": כי הדף הזה מרמז על דף של לימוד התורה הקדושה: יהיה באיזה לימוד שיהיה: הן לימוד תנ"ך הן לימוד משניות הן לימוד גמרא וכו': כשאדם חזק מאד שמכל לימוד הוא חוטף בכל יום לכל הפחות דף אחד אז הדף הזה מגין עליו מכל שונאיו ברוחניות ובגשמיות וכבר אינו צריך להתיירא משום דבר.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שמובא בכתבי האריז"ל |ע' שער רוח הקודש בפרקי תיקוני העוונות| שעל פגם הברית אחד רחמנא ליצלן צריכין להתענות פ"ד תעניתים: והנה אנחנו יודעים שרביז"ל החליף לנו את העבודות של סיגופים ותעניות על

עבודות של תורה ותפילה: ולכן כשאדם חזק מאד שבכל יום הוא חוטף לכל הפחות ד"ף אחד מכל לימוד שיהיה: אז הד"ף הזה יעלה לו במקום הפ"ד תעניתים וכבר לא יצטרך להתענות. וכבר ידוע לנו שהרבה פעמים נתן מוהרא"ש נ"י הנהגה לבני האדם שילמדו דף אחד ממסכת תענית בכל יום: ובאופן כזה מסיימים אותו בכל חודש |כי יש בה ל' דפים|: ואמר שהוא סגולה נפלאה מאד: וכן הוא בעצמו נ"י נוהג תמיד .

"והראה לו שסביב להר עומדים אלפים ורבבות שונאים" כי רבים הם מאד שונאי צדיק כחול הים: וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום |תהלים ס"ט| רבו משערות ראשי שונאי חנם.

"ועושים סעודות ושמחים וכלי זמר מזמרים ומרקדין: והשמחה היא שאיזה כת מהם חושב אחד ובא על איזה חכמה איך לעלות אל ההר ואזי עושים שמחה גדולה וסעודה ומזמרים וכו' וכן כל כת וכת מהם": כי זהו כל עיקר שמחת הרשעים ותענוגם איך שיכולים להכניע ולהשפיל את הצדיק: וחושבים על זה מחשבות יומם ולילה: אבל לא מועיל להם כל זה כלום: כי הקב"ה לא יעזוב אותו בידם: וכמו שכתוב |תהלים ל"ז| צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו וה' לא יעזבנו בידו.

"רק שזה הדף של אלו הנימוסים שמגן עליך מגן עלי": כי התורה הקדושה מגין על הצדיק מכל רע ואין שונאיו יכולים להתקרב אליו כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י שכן ראו אצל כל הצדיקים שבכל הדורות שתמיד ברחו אל תוך התורה הקדושה: וסגרו עצמם בתוך דפי הגמרא והשלחן ערוך וכו' וכבר לא היה להם שייכות עם אף בריה שבעולם ולא היו שונאיהם יכולים להתקרב אליהם כלל: כי התורה הקדושה מגין על האדם מכל רע: והיא שמירה מעולה מכל מיני אויבים ושונאים.

"ובראש ההר היה נסר שקורין טאבליצע והיה כתוב שם הנימוסים של הדף המגן עליו מאיזה אומה הוא: כי הצדיק בעצמו שראשו כבר דבוק תמיד בהתורה הקדושה: הוא בוודאי יכול לקרות את הכתב שעל גבי הטאבליצע: שהם כלליות כל החכמות העמוקות שיש בתוך התורה הקדושה |שהם כלולים בתוך לוחות העדות לוחות הברית שהם בחינת טאבליצע|.

"רק מחמת שההר גבוה אין יכולים לקרות אותו הכתב": כי להההמון עם שהם עדיין למטה מן ההר קשה וכבד להם מאד להשיג את השגות אלו: כי כל זה גבוה בשבילם מאד |עי' היטיב בתורה פ"א הנ"ל|.

"רק למטה היה טאבליצע: והיה כתוב שם שמי שיש לו כל השיניים יכול לעלות אל

ההר": כי השיניים מרמזים על מדת החכמה: וכמובא בספרים הקדושים שהל"ב שיניים הם מכוונים כנגד הל"ב נתיבות חכמה: וכן פעם אמר רביז"ל לאחד שחלם לו שנפלו לו כל שיניו: ואמר לו רביז"ל שזהו סימן שהחכמות |לא מהוגנים| שלו יתבטלו |עי' חיי מוהר"ן סי' תנ"ז - דפוס חדש|: ומי שיש לו חכמה דקדושה יתן לעצמו כל מיני עצות שבעולם עד שיזכה לעלות אל ההר שהיא חכמות התורה הקדושה.

"ונתן השם יתברך שגדל עשב במקום שצריכים לעלות אל ההר ומי שבא לשם היה נופלים לו כל השיניים הן שהיה הולך ברגליו הן שהיה רוכב הן שהלך בעגלה עם בהמות היה נופלים כל השיניים והיו מונחים שם חמרים חמרים של שיניים כמו הרים הרים": כי אף על פי שבכדי להגיע אל דרכי התורה הקדושה צריכין להיות חכם גדול מאד: אבל למעשה כשבאים לקיים את התורה הקדושה בפועל ממש אז עיקר החכמה הוא לזרוק ממנו את כל החכמות ורק לעבדו יתברך בתמימות ופשיטות גמור: וכמו שסיפר רביז"ל על עצמו |עי' שבחי הר"ן סי' י"ג| שהוא זכה לחכמה זאת בהיותו עדיין ילד: שבעבודת השי"ת לא צריכין שום חכמות כלל: ולכן עשה השי"ת שכל מי שמתקרב אל ההר נופל לו כל השיניים: כי זה מלמד אותו שבשעה שהוא מתקרב לקיים התורה בפועל ממש: עליו לזרוק מעצמו כל החכמות |המרמזות בשיניים וכנ"ל| ולעבדו יתברך בתמימות ופשיטות גמור.

"אחר כך לקחו אותן האנשים הנ"ל": שרצו להרוג את המלך: שגם כן מרמז על הצדיק: בחינת מאן מלכי רבנן: "וחזרו והעמידו את הפאטרעט כבראשונה ואת הכתר לקחו ורחצו אותו וחזרו ותלאום במקומם והקיץ המלך": כי הסוף דבר של כל אלו האויבים והשונאים של הצדיק שיש להם מפלה גדולה ולא יכולים להרע לו כלל |מחמת גודל כח התורה הקדושה שמגין עלין כנ"ל|: ואז נתקיים בהצדיק את הפסוק ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו: וכולם חוזרים ומעמידים את כתרו ואת כבודו כבתחילה.

"והסתכל תיכף על הדף שהגין עליו מאיזה נימוס של איזה אומה הוא וראה שכתוב בו הנימוס של ישראל והתחיל להסתכל |על הדף| בדרך אמת והבין האמת לאמיתו": כי מי שמסתכל על התורה הקדושה בדרך אמת זוכה להבין את האמת לאמיתו: היינו שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל: ואין שום תכלית אחרת בעולם רק לעבדו יתברך באמת ובתמים כל ימי חייו: כי על שם זה נקרא "תורה": דמורה ומגלה להאדם מה דהוה סתים מיניה |כדאיתא בזוה"ק|.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבכדי לראות את האמת צריכים לכסוף ולהשתוקק אל האמת

היינו אל השי"ת בעצמו: כי הוא לבדו נקרא אמת ולא שום דבר אחר וכמו שכתוב וה' אלקים אמת: ומי שרוצה רק אותו יתברך לבד על ידי זה יזכה להבין את האמת לאמיתו: איך שאין שום תכלית אחר רק לעבדו יתברך כנ"ל: וכן יהיה חשוב ויקר אצלו כל יהודי: ויעשה כל מה שביכלתו לקרבו אל האמת הזה בלי שום נגיעה עצמית כלל.

אך מי שנדמה לו שהאמת הוא רק מה "שהוא" רוצה בחיים: ורק השיטה והדרך שלו הוא אמת: וכל האחרים מונחים בשקר: זהו נקרא "אמת רוסית" |א רוסישע אמת|: היינו כדוגמת הרוסים שכל העולם מוכרחים לקבל ה"אמת" שלהם: |וכן היו יהודים במדינת רוסיא שגם כן נטו אחר דיעותהם הרעות והיה להם עיתון שקראו בשם "עמס": ועד היום יש מפלגה בארץ ישראל שהסיסמא שלה הוא "אמת": ה' יצילנו מאמת כזאת|: ובודאי אין לך שקר גדול מזה: ועיקר האמת הוא רק לבטל עצמו אל השי"ת לגמרי ולדבק אל התורה הקדושה ואל הצדיקים האמיתים: ואם האדם יכול לעורר גם אחרים שיחזרו להשי"ת ואל תורתו הקדושה אז אין למעלה מזה: אבל אף פעם לא יהיה כוונת האדם בשביל נגיעה עצמית היינו שיתקרבו בני אדם אל ה"אמת" שלו: כי אז אין זה נקרא אמת כלל.

"ויישב בעצמו שהוא עצמו בוודאי יהיה ישראל רק מה עושין להחזיר למוטב כולם להביאם להאמת" כי זהו סימן שהאדם אוחז בשלימות האמת כשנוגע בלבו לגלות לעוד בני אדם מה שזכה הוא בעצמו: כי לפעמים טמון אצל האדם קנאה סרוחה ואפילו כשהוא יודע בעצמו מדבר טוב אף על פי כן לא איכפת לו כלל לגלות זאת לאחרים: ואילו היה לו אפילו קצת יישוב הדעת היה מבין שהלא גם הוא בעצמו לא ידע כלום עד שאחרים גילו לו: ולמה לא יהיה טוב עין ויגלה טובו לאחרים: אבל לפעמים מדת הקנאה מסמא עיני האדם לגמרי ואי אפשר לו לראות האמת כלל: ולכן בזאת יבחן האדם את עצמו: אם בוער בקרבו כיסופין לזכות עוד אחרים עם הגילויים הנפלאים שזכה לקבל מן הצדיקי אמת אז זהו סימן שהוא רוצה לעבדו יתברך באמת: והשי"ת יזכינו להתדבק בו יתברך באמת כל ימי חיינו: וכל כיסופינו תמיד יהיה רק אחרי האמת לאמיתו להכלל בו יתברך לגמרי: מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת קרח ה'תשמ"ח

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין: דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י' המדבר מהמחאת כף וריקודין: ומפגם קרח ועדתו עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כשיש חס ושלום דינים על ישראל על ידי ריקודים והמחאות כף אף כף נעשה המתקת הדינין.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי ענין הדינים הוא כשיש לאדם ישות וגיאות ואינו זוכה להרגיש את אמיתית מציאותו יתברך והוא שורה בקטנות המוחין: אז הוא עלול לכל רע חס ושלום: כי הוא תולה הכל במקרה ומזל ותיכף ומיד שעובר עליו מה שעובר הוא נשבר לגמרי לשברי שברים: מה שאין כן כשאדם עניו וסבלן: וזוכה להרגיש אמיתית מציאותו יתברך: ויש לו אמונה ברורה ומזוככת בו יתברך: אז הוא ממתיק מעל עצמו כל מיני דינים וגבורות ואין יכולים לשלוט עליו כלל: כי כשהולך לו בטוב הוא בוודאי שש ושמח מאד על כל החסדים ורחמים שגמל אותו השי"ת: וכשאינו הולך לו כסדר אז הוא סומך עצמו על האמונה הקדושה שבוודאי כל מה שעושה עמו השי"ת הכל בשביל טובתו הנצחיית ואין לו שום צער ויסורין כלל |עי' לקו"מ ח"א סי' ר"נ|.
והנה על ידי ריקודים והמחאת כף זוכין למתוק את כל הדינים: כי הענין של המחאת כף וריקודים שובר את ישותו וגיאותו של האדם: וכמו שרואין בחוש שבתוך מחול הריקוד כולם עומדים בשורה בשוה ואין שום ראש תוך או סוף כלל: והשואב מים אוחז יד עם הצדיק הכי גדול: ואין בזה שום בושה או פחיתות הכבוד כלל: ואדרבה זה מכניס שפלות יתירה בכולם: כי האיש הפחות והגרוע חושב בעצמו שאלמלא היה הצדיק הזה מכיר במעשיו לא היה רוצה לאחוז יד עמו כלל: והצדיק ואיש החשוב מתחיל לחשוב שמן הסתם לא מגיע לו לתפוס יד רק עים איש כזה: נמצא שסגולת הריקוד והמחול להכניס ענוה ושפלות בתוך האדם ואז לאט לאט הוא מתחיל להרגיש את אמיתית מציאותו יתברך ונמתקים ממנו כל הדינים.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שעל כן תיקן הבעל שם טוב הקדוש ז"ל ותלמידיו הקדושים שבכל דור לרקוד הרבה בכל עתותי רצון וזמני שמחה כגון בשבתות וימים טובים וכן בסעודות מצוה וכו': כי הריקודין יש להם כח גדול להמתיק כל הדינים מעם ישראל ולבטל אותם לגמרי: וכשרואים שבשעה שהעולם רוקדים יש בני אדם העומדים מן הצד ואינם רוצים להצטרף להריקוד: זהו סימן שיש בהם הרבה גיאות ושורים עליהם דינים וכו' ואין צריכין להתפעל מהם כלל: כי אילו היה בהם אפילו קצת שפלות היו נכנסים לתוך המחול ושם היו יכולים לדמות לעצמם שהם הראשונים וכו': אבל אם אינם רוצים ליכנס לתוך המחול כלל: זהו סימן שגיאותם וישותם לא מניח להם ליכנס: וכאילו לא מתאים להם כל הענין: והם עלולים לכל מיני דינים וגבורות: ה' ישמרינו.

ואומר רביז"ל |בהמשך דברי התורה הנ"ל|: שעיקר גדולתו של הקדוש ברוך הוא מתגלה רק על ידי בחינת יעקב שהוא קרא למקום בית המקדש בית: כי אברהם קרא לו הר: שהוא מקום שאין לרוב בני האדם השגה בו: ויצחק קרא לו שדה שהוא מושג קצת יותר אבל לא כמו יעקב שקרא לו בית שהוא מקום שיש לכל אדם בו השגה: וביאור הענין: כי פעם היו עובדים את הקדוש ברוך הוא על ידי שהיו יוצאים מן הישוב על ההרים והגבעות ושם היו מתבודדים עמו יתברך ולא היה להם שייכות עם אף בריה: אבל ענין זה קשה לרוב בני אדם כי מי יכול להחזיק מעמד בעבודה כזאת: ולעזוב את הכל ולשבת על ההרים במשך איזה זמן: ולכן אחר כך הכניסו את עבודת השי"ת בבחינת שדה: היינו שיצאו לשדות ויערים אשר הם יותר קרובים לעיר ושם יעסקו בעבודת השי"ת: אבל גם זה לא היה עיקר השלימות כי סוף כל סוף יש לאדם בית עם אשה ובנים ואיך יכול לעזוב אותם על הפקר ולישב בשדה תמיד: ולכן עיקר השלימות היה בבחינת יעקב שקרא למקום המקדש ומקום עבודת השי"ת בית: כי זהו עיקר חכמת החיים איך להיות בתוך הבית עם אשה ובנים :ועובר על האדם בלבולים ומניעות וכו': ואף על פי כן להיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי ולא יפריע כל זה לעבודתו כלל: ואדרבה יעשה תפילות ותחנונים מכל מה שעובר עליו בבית ויהפוך את הבית שלו לגן עדן ממש.

וזהו מה שאומר רביז"ל כאן שעל ידי בחינת יעקב יכולים גם העכו"ם וכל הרחוקים מהשי"ת לחזור אליו יתברך באמת: כי ההשגה של בחינת יעקב: שיתפלל האדם בתוך ביתו: וגם בשביל כל צרכי ביתו: בזה יש לכל אחד ואחד השגה: כי לכולם יש צרות ובעיות אחרות: ועל ידי שנותנים להם עצת התפילה במקום הקרוב להם: ומזכירין להם שם ה': על ידי זה כל הרע שלהם נופל ומתבטל ואין לה שום קיום כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שלכן הבית המקדש הראשון והשני שהיו כנגד אברהם ויצחק נחרבו: כי לא היה קיום להשגה כזה: מה שאין כן בית המקדש השלישי שיהיה כנגד יעקב שהוא בחינת בית: יהיה לה קיום לנצח נצחים כי בזה יהיה לכל באי עולם השגה וכולם יחזרו לעבדו שכם אחד.

ואומר רביז"ל: שהענין הזה להעלות את התפילה עד שכולם יהיה להם השגה בה: כל זה נעשה על ידי צדיקי הדור וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ב"ב קט"ז| מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים: ולכאורה צריכין להבין את זה למה צריכין לילך אל הצדיקים דייקא שיתפללו הלא כל אחד ואחד יכול לעסוק בתפילה: והתירוץ הוא כי כל זמן שאין האדם הולך אל הצדיקים: אז

על פי רוב נכנס בו ישות וגאוה גדולה שגם הוא למדן וגם הוא צדיק ויכול הוא בעצמו לפעול כל מיני אותות ומופתים בתפילתו: אבל האמת לאמיתו הוא שתיכף ומיד שיש לאדם גיאות וגדלות אז הוא רחוק מאד ממנו יתברך כי אין אני והוא יכול לדור במקום אחד ובוודאי לא יפעול שום דבר כלל: ולכן צריכין ללכת אל הצדיקים בכדי לראות את גודל שברון לבם ואיך שהם אינם נחשבים בעיני עצמם כלל: ורק בכח זה הם זוכים לפעול מה שהם זוכים לפעול: ואז גם נשפע על האדם מעניוותם ושפלותם הגדולה: ואז יכול לזכות לדברים יפים מאד בעבודת השי"ת.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שעוד תועלת שניה יש בהילוכו אל הצדיקים שיתפללו עליו ואינו מסתפק בתפילת עצמו: כי אפילו עם האדם הוא בר הכי שיודע להתפלל באמת ולפעול ישועות ונוראות בתפילתו: אבל על פי רוב הבנים שלו ובפרט בעודם קטנים אינם אוחזים בכל זאת: ואין להם השגה בעבודת אביהם כי הם מתגדלים עמו אתו ואצלו ומסתכלים עליו בתור אבא ולא בתור צדיק ועובד ה' אמיתי: ולכן הענין נחוץ מאד בשבילם לבד: שיסע עמהם לצדיקי אמת שבדור ויזכו לראות עבודתם בקודש: ועל ידי זה יהיה נשפע גם עליהם ממאורם הגדול.

וסיפר מוהרא"ש נ"י מאביו זקינו הרב הצדיק ר' אליעזר שלמה ז"ל |מי שמוהרא"ש נ"י נקרא על שמו| שהיה ידוע ומפורסם ללמדן ועובד ה' גדול מאד: והיה דרכו בכל יום לסגור עצמו בחדרו כמה שעות ולומר את כל ספר התהילים בבכיות עצומות ובפישוט ידיים ורגליים: |כך העיד עליו אביו של מוהרא"ש נ"י שהיה חתנו: ומצא אותו כך כמה פעמים|: והוא בעצמו לא היה כל כך מקורב לכת החסידים כי בא ממשפחה אשכנזית וכולם היו לומדים גדולים ועסקו תמיד בתורה: ולא היו יכול לפעול בעצמו שיוריד מזמנו לנסוע לצדיקי הדור תלמידי הבעל שם טוב ז"ל: |כי אם פעם אחת שזכה לנסוע להרב הצדיק הקדוש ר' יחקאל שרגא משינאווא ז"ל וראה אז אצלו מופת חותך: וכמסופר מזה במקום אחר|: ואף על פי כן פעם אמר פירוש על הפסוק |בראשית ל"ב| "וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו": שהנה יש צדיקים גדולים אשר הם יושבים בבתיהם לבד ואין להם שום שייכות עם אף בריה בעולם ומתמידים מאד בתורה הקדושה ומדבקים את עצמם בו יתברך: ולכאורה אין למעלה מזה: אבל היצר הרע יודע שכבר אינו יכול להם כלל ולכן מניח אותם ומתנפל עצמו על הבנים שלהם: כי הם עדיין אינם אוחזים במדריגת אביהם: וגם לא זכו להיות אצל צדיקים אחרים שבדור: ולכן אצלם הוא יכול לפעול מאד רחמנא ליצלן: וזהו פירוש "וירא כי לא יכול לו" היינו שלהצדיק בעצמו אין היצר הרע יכול לעשות כלום: "ויגע בכף ירכו" היינו

בהילדים שלו: כי בהם יש לו כבר שליטה: ולכן בזה מרוויחים אלו שנוסעים לצדיקים שיש להם שמירה מעולה בשביל הבנים שלהם שתמיד יאחזו עצמם יחד עם חסידים ואנשי מעשה ואף פעם לא יסורו מדרכי אבותינו |כל זה פירוש זקינו הנ"ל: אף על פי שלא היה מכת החסידים וכנ"ל: ודפח"ח|.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכל זה רואים בחוש: שבכל מקום שנכנס לימוד תלמידי הבעל שם טוב ז"ל שמה נתקיים היהדות בכל פרטיה ודקדוקיה ונשארו דורי דורות של יהודים יראים ושלימים: מה שאין כן בכל מקום שצחקו ועשו ליצנות מדרכי תלמידי הבעל שם טוב ז"ל: הסוף היה שרובם ככולם לא החזיקו מעמד כלל ביהדות ויצאו מדרכי התורה הקדושה לגמרי רחמנא ליצלן: וכל זה גלוי ומפורסם מאד ואינו צריך ראייה כלל: כי גם כל אלו שאומרים היום על עצמם שהם מתגדים וליטאים וכו' רובם ככולם מקור חצבתם הם רק מחסידים תלמידי הבעל שם טוב ז"ל ורק בזכותם נשאר עיקר היהדות אצל עם ישראל.

ואומר רביז"ל אשר באמת אלו הבעלי גאווה שאינם מניחין ללכת לצדיקים הן מונעים כביכול את תאוותו של הקדוש ברוך הוא מכיון שהוא יתברך רוצה שהצדיקים יתפללו אליו והם מחמת שהן מונעים אנשים ללכת אליהם ממילא הצדיקים אינם יכולים להתפלל כמו שרוצה הקדוש ברוך הוא כנ"ל והבן היטב.

והסביר מוהרא"ש נ"י אשר באמת כל אחד ואחד צריך לבא אל הצדיק כי בלי שיבא אל הצדיק הוא יכול להטעות את עצמו מאד מאד כי יחשוב שהוא איש כשר וכבר יודע הכל וכו' וממילא אף פעם לא יוכל באמת להתקרב אליו יתברך מה שאין כן כשהוא בא אל הצדיק הוא רואה איך הצדיק בעצמו כל כך שבור וכל כך אינו אוחז מעצמו שהוא מבין ממילא שהוא אינו כלום כי עד עכשיו חשב שהוא משהו והוא יודע משהו וגם הוא צדיק ויודע להתפלל וכו' מה שאין כן כשבא אל הצדיק רואה שעיקר האמת הוא שלא יאחוז מעצמו כלל וכלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י ראו את הענין הזה אצל כל הצדיקים האמיתיים שבאו אליהם והם לא רצו שיבואו אליהם ואמרו מדוע אתם באים אלי הלא חטאתי כל כך הרבה ומי שהיה לו אמונת חכמים אמיתיית היה יכול להבין שמתכוונים עליו היינו שהצדיק מזכיר את החטאים שלו והיה חוזר בתשובה כי זה עיקר האמת שהאדם אינו מחזיק מעצמו כלל ויודע שהוא אינו כלום ואינו יודע כלום רק בטל אליו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו ולכן לא יכולים להיות איש כשר אלא אם כן באים אל צדיקים אמיתיים כי הם יודעים איך לקרב כל אחד אליו יתברך ועל ידי שיבוא אליהם כבר לא יפול משום דבר שעובר עליו כי ידע איך לחזק את עצמו בכל מה

שעובר עליו אשרי לו ואשרי חלקו.
ואומר רביז"ל אשר יש כאלו בעלי גאווה שהתענו וסיגפו את עצמם וחושבים שהם צדיקים בזה אב באמת הוא שק עם חורים הרבה שרוקנו את השק אבל החורים נשארו בו היינו כי כל התאוות כולם נשארו בהם כי הצום לבד בוודאי אינו כלום ולא יכול לעזור לאדם כי זה שהוא רק צם בוודאי עוד לא יעשה אותו איש כשר ויכול עוד להיות בעל גאווה גדול היינו כי יכול לחשוב על עצמו שהוא משהו והוא יודע ומבין כבר ויכול וכו' וכו' וכמו שמספרים שהיו פרושים כאלו שהיו צמים משבת לשבת והיו אנשים מדברים ואומרים האדם הזה צם שלשה ימים כבר והיו הם אומרים לא שלשה ימים אלא משבת לשבת כי העיקר אצלם היה שידעו על מה שהם עושים וזוהי רק גאווה ולא יותר כי העיקר הוא לדעת שהוא שום דבר ולבטל את עצמו אליו יתברך לגמרי אשרי הזוכה לזה .
ואמר מוהרא'ש נ"י שעל פי זה מסביר רביז"ל את כל הענין של קרח על פי מאמר רבב"ח שרבב"ח ראה איזה ישמעאל סוחר ואמר לו בא ואראה לך את בלועי קרח הלכו וראה שתי בקעים באדמה שהיה יוצא מהם עשן לקח גיזת צמר ושרה אותה במים הניחה בראש הרומח שלו והביא אותה לשם וכשהוציאה היתה חרוכה אף על פי שהכניס אותה למים אמר לו הקשב מה אתה שומע ושמע שהיו אומרים משה ותורתו אמת והם בדאין אמר לו כל שלשים יום הופכת אותם הגהינום לצד השני כמו בשר בסיר ואומרים כך משה ותורתו אמת והם בדאין.
ואמר מוהרא'ש נ"י אשר באמת קרח היה בעל גאווה גדול ובעל קנאה גדול ואת זה יכולים לראות ממה שאמר למשה "מדוע תתנשאו על קהל ה'" והלא משה רבינו בוודאי לא רצה להתנשאות אלא קרח הוא זה זרצה פירסום והתנשאות ולכן אמר את זה על משה וכו' ולכן עובר עליו עכשיו מה שעובר היינו כי סובל גהינום ה' ישמור.
ואמר מוהרא"ש נ"י הרשב"ם פירש שכל שלשים יום היינו ראש חודש והרבה שואלים מדוע היה דחוק לומר שזה ראש חודש דייקא מדוע לא כפשוטו ורביז"ל מסביר אשר שורש התשובה הוא ראש חודש כי הקדוש ברוך הוא אומר הביאו עלי כפרה שמיעטתי את הירח וכו'.
והסביר מוהרא"ש נ"י את כל הענין באופן נורא ונפלא מאד מאד ואמר אשר ענין ראש חודש הוא ענין אמונת חכמים כי הם קובעים את הראש חודש ועל פי מה שהם קובעים למטה כך נעשה למעלה כי כל הטבע קבוע על ידם לגמרי והם קובעים מתי יהיו הימים טובים ומכיון שכך קרח שפגמו היה אמונת חכמים בראש חודש יש לו חרטה אבל אינה מועילה לו כיון שהוא כבר יצא מזה העולם ואינו יכול לעשות

תשובה וכו' ולכן דייקא בראש חודש כנ"ל יש לו את החרטה מכיון שאז הוא הענין של אמונת חכמים היינו כי רק על ידם יודעים מתי הוא ראש חודש כנ"ל.
ואמר מוהרא"ש נ"י ראש חודש הוא שורש התשובה כי אז מיעט הקדוש ברוך הוא את הירח וכביכול הוא רוצה לעשות תשובה ועל ידי זה יש כח לבני אדם לעשות גם תשובה שלכן ראש שנה הוא בראש חודש דייקא |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א'| היינו כי הלבנה אמרה אי אפשר לשני מלכים להתשמש בכתר אחד מכיון שלא רצתה שהשמש תהיה גדולה כמוה ואמר לה הקדוש ברוך הוא לכי ומעטי את עצמך כי מה מפריע לך שיש עוד מישהו גדול בדיוק כמוך אלא מה שאת מקנאה לכי ומעטי את עצמך והוא כמו אצל קרח כנ"ל כי הוא אמר מדוע תתנשאו ובאמת הוא היה זה שרצה להתנשאות ולכן בא עליו מה שבא כנ"ל והבן.
ואמר מוהרא"ש נ"י אשר לכן עושים כל חודש קידוש לבנה להראות לאדם מה קורה למי שיש לו קנאה ואינו יכול לסבול שיש עוד מישהו גדול כי אז הוא בעצמו נעשה גדול ואחרי זה קטן וכו' וכו' וחוזר חלילה כמו הלבנה ולכן עושים קידוש לבנה להראות לאדם ראה מה קורה למי שיש לו קנאה אשרי מי שאינו מקנא באף אחד אשרי לו ואשרי חלקו. ואמר אשר לכן רוקדים אחר קידוש לבנה כי הוא ענין הנ"ל היינו לבטל את הגאווה וממילא אין קנאה ולכן קידוש לבנה מסוגל לשידוכים כי מי שאין לו גאווה אינו בורר לעצמו יותר מדי רק לוקח את ההצעה הראשונה שמציעים לו וזוכה אחר כך להכל אשרי לו ואשרי חלקו.
מלוה מלכה פרשת קרח תשמ"ח
בסעודת מלוה מלכה סעודת דוד מלכא משיחא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי התורה בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ט עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י מוהרנ"ת ז"ל אומר רביז'ל סיפר עמי מענין קבר הבעל שם טוב זצוק"ל שטוב מאד להיות שם על קברו ואמר כי צדיקים ירשו ארץ |תהילים ל"ז| היינו שהצדיקים אמיתיים יורשים ארץ ישראל שזוכים שמקום גניזתן הוא קדוש בקדושת ארץ ישראל ממש וארץ ישראל הוא תיקון גדול לפגם הברית.עין שם.
אמר מוהרא"ש נ"י רביז"ל מאד מאד שיבח את הבעש"ט ואמר שמקום גניזתו הוא קדוש בקדושת ארץ ישראל ממש וכמו שאנו יודעים אשר רביז"ל כשהיה עוד ילד היה הולך על קבר הבעש"ט כי היה גר בעיר מעזיבוז ותמיד ביקש שם מה שביקש : וכן רביז"ל מאד נתן תודה והודאה לאמו כי היא הביאה אותו בעת עיבורה תמיד על קבר הבעש"ט והתפללה שם בשבילו וגם כשהיה ילד קטן בעריסה הביאה אותו

לשם והתפללה שם עבורו ורביז"ל מאד מאד שיבח והודה לה על זה וציוה שאחר הסתלקותו מן העולם יזכירו אותו בשם אמו ולא בשם אביו כנהוג כי מה שעשתה עזר לו מאד מאד וכמו שמביאים חז"ל על רבי יהושע בין חנניה אשרי יולדתו שהיתה מביאה אותו לבית הכנסת שהיתה מעוברת וגם אחר הלידה וכו'.

וסיפר מוהרא"ש נ"י שהיה לרביז"ל אח שהיו קוראים לו ר' ישראל טויטער |מת| כי כשהיה קטן נחלש מדא והיה חולה עד שמת וכו' ולקחה אותו אמו והביאה אותו על ציון הבעש"ט והניחה אותו שם והתפללה עליו והניחה אותו שם וחייה והתחיל לבכות ואנשים באו לשם ואמרו לה שתקח אותו הביתה ואחר כך בא הבעל שם טוב אליה ואמר לה מה עשית הייתי צריך לחפ ש את הבן שלך בין אלפים ורבבות נשמות מתים ומאז היתה לו צורה של מת ואנשים מאד מאד פחדו ממנו.

והנה רביז"ל שיבח כנ"ל את קבר הבעש"ט ואמר שהוא בעצמו פעל שם הרבה דברים כי צדיק הוא נכלל רק בו יתברך וכמו שאמר פעם הבעש"ט על עצמו שהיה יכול לעלות לשמים כמו אליהו הנביא חי באמצע השוק רק הוא רוצה לקיים את הפסוק כי עפר אתה ואל עפר תשוב נמצא שהבעש"ט כל כך זיכך את גופו עד נעשה כולו רוחניות לגמרי וממילא במקום שהיה גופו היינו ציונו הקדוש שם יש קדושת ארץ ישראל.

ואמר מוהרא"ש נ"י אשר כתוב בזוהר שהתלמידים של רשב"י תמיד היה להם צער ובכו כי ידעו שבסופו של דבר רשב"י יוכרח להסתלק מזה העולם ולא כאשר נוהג ביום אשר אנשים חושבים שהרבי שלהם יחיה תמיד ואם אומרים להם שהוא יהיה צריך להסתלק מזה העולם אינם רוצים לשמוע ואומרים שאסור לומר כך כי עיקר התכלית של הצדיק הוא שיכול להאיר באנשיו שידעו שגם הם יהיו צריכים לצאת פעם מזה העולם וישאר ממנו רק התורה שהוא לימד אותם ורק הדיבורים שדיבר עמהם וכמו שאמר רביז'ל אני רוצה להשאר ביניכם היינו כי השאיר את התורה שלו את הדיבורים שלו ועל ידי זה הוא יכול להשאר עם התלמידים שלו ומי שזוכה ללמוד את התורה שלו אצלם הוא חי ולכן רואים אשר יש לדבר רביז"ל קיום אחרי כל כך הרבה שנים אפילו שאין לנו רבי מה שאין כן אצל אחרים.

ועל כל פנים תלמידי רשב"י בכו מאד אחרי הסתלקותו ורבי חייא בכה מאד ואמר אדמה אדמה איך יכולת לקחת לתוכך את רשב"י ואמר אחר כך אני מאמין שרשב"י אינו באדמה באמת היינו כי במקום שהצדיק נמצא בו הוא כמו ארץ ישראל היינו קדוש מאד מאד.

ואמר מוהרא"ש נ"י אשר הצדיק האמת הוא באמת כולו רוחניות רק הגוף שלו מכסה

אותו וצריכים לבקש אותו יתברך שיזכו להתקרב אל צדיק אמיתי.
ואמר מוהרא"ש נ"י אשר אנו מוצאים שבני ישראל חלקו על משה אחרי מיתת קרח ואמרו אתם המיתם את עם ה' ואפילו שראו את כל מה שקרה לקרח לא השפיע עליהם שום דבר אמר להם הקדוש ברוך הוא שיקחו מטות ואיזה מטה שיפרח בו בחר ה' ולקחו ושמו את המטות ומטה אהרון לבית לוי פרח ולכאורה היו צריכים כולם להיות בטלים לשבט לוי אך כתוב אחר כך ויקחו איש מטהו היינו שכל אחד חזר אל המטה שלו אל המקל שלו אפילו שראה שהוא אינו יכול לעזור לו ואינו יכול להועיל לו כלום לקח אותו בחזרה אליו אשר הוא דבר פלא גדול מדוע אנשים אפילו שרואים כנ"ל חוזרים ולוקחים את המקל שלהם.
וסיפר מוהרא"ש נ"י שהיה אחד מאנשי שלומינו ושמו ר' ישראל קארדאנער ז"ל והוא בפעם הראשונה שבא לאומין נכנס אל הרב מטשעהרין והוא שלח אותו את מחותנו ר' משה ברסלבר והוא דיבר עמו מגדולת הצדיק ומה שיכולים לזכות אצל הצדיק וכו' והתלהב מאד מאד מדיבוריו ונסע לאיזה מפורסם אחד על שבת ושם לא שמע כלום ולא ראה שום דבר ממה שדיבר אתו ר' משה ברסלבר הנ"ל וחזר אליו בטענה ואמר לו הלא אמרתם לי שעל ידי הצדיק יכולים לזכות לכל מיני דברים והנה הייתי במקום פלוני ולא ראיתי שום דבר כזה ואמר לו ר' משה הנ"ל הלא אתה עוד יותר גרוע מפרעה כי פרעה אחרי שראה שיוסף פתר לו את החלום שאף אחד אחר לא היה יכול לפתור לו נשאר אצלו ואילו אתה שמעת פה דיבורים והלכת למקום אחר וכו' והוא כנ"ל כי כולם ראו איך פורח המטה של אהרון ואחר כך חוזרים ולוקחים איש את מטהו בחזרה אשר הוא פלא גדול מאד.
ואמר מוהרא"ש נ"י אשר הבעש"ט דרכו היתה לומר אשר כל יהודי יש לו שורש במקום אחר וממילא איפה שהוא מקבל חיות אסור לקחת אותו משם אך האדם בעצמו אסור שיטעה את עצמו ויחשוב שהוא כבר מצא הכל אלא צריך עוד ועוד ועוד לחפש ולא להסתפק במה שיש לו ורביז"ל אומר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"| שכמו בגשמיות חולה מחפש רופא הכי גדול שיכול לרפאות אותו וברוחניות צריכים לעשות גם אותו הדבר היינו לחפש את הצדיק הכי גדול ולא להסתפק להיות איש כשר כמו איזה צדיק קטן וכו' היינו כי כל אחד צריך לאחוז את עצמו בשורש שלו אבל צריך לחפש הלאה כי אולי יש יותר גדול ואולי יש מקום שיכולים יותר לעזור לו וזה אינו סותר אחד את השני וממילא כשיש לאדם הקדמה זו אף פעם לא יחלוק על אף אחד רק ידע שלכל אחד יש חיות במקום אחר ואסור להוציא אותו משם.

ואמר מוהרא"ש נ"י אנו רואים שרביז"ל רצה שילמדו את כל הספרים שבעולם ולא פחד שמא אנשים יברחו ממנו רק ציוה ללמוד את כל הספרים שבעולם ולא כמו שאנשים אומרים אצלינו לא לומדים את הספרים האלו והטעם הוא כי מפחדים שימצא חן בעיניהם ויברחו ממקומם וכו' ורביז"ל לא פחד מזה רק ציוה ללמוד את כל הספרים כי על ידי ההקדמות של רביז"ל יכולים להבין בכל הספרים.

ואמר מוהרא"ש נ"י שהעולם אומרים בשם הרבי מצאנז זי"ע שאם אדם יאמר שרק הרבי שלו הוא האמת הוא יעקור אותו מן השורש היינו כי הוא שקרן וכל אחד יש את השורש שלו ואסור לקחת אותו ממנו.

ומוהרנ"ת אומר |הלכות שוכר הלכה ב'| אשר רואים אצל כל תלמיד הבעש"ט שאפילו שקבלו מרבי אחד כל אחד יש לו דרך אחרת כי כל אחד יש לו את השורש שלו שעל פיו הוא הולך וממילא מה שייך לומר אשר אחד יותר גדול מהשני ולכן בוודאי כולם צדיקים ובוודאי את הספרים של כולם צריכים ללמוד ובפרט למי שיש את ההקדמות של מוהרנ"ת הוא יכול להבין בכל הספרים ואפילו הספרים שהם חתומים יכולים להבין בהם על פי ההקדמות של רביז"ל אשרי מי שלומד את כל הספרים הקדושים שבעולם כי זו היתה דרך רביז"ל ודרך הבעש"ט כי רצו רק להביא את הקדוש ברוך הוא בעולם שכל אחד יוכל להתקרב אליו אשרי לו.

ליל פרשת שבת קודש חקת ה'תשנ"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ה המדבר ממדת התשובה והחכמה עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע כי תשובה היא לשוב את הדבר למקום שנטל משם, והוא בחינת זרקא המובא בזוהר הקדוש |תיקונים תיקון כן, 'דאזדריקת לאתר דאתנטילת מתמן ומאן ההוא אתר? הוא חכמה' כי חכמה היא שרש כל הדברים, כמו שכתוב |תהלים ק"ד| "כלם בחכמה עשית וכו' עיין שם.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי עיקר סוד החכמה הוא כ"ח מ"ה, היינו שהאדם יידע שאין לו שום כח בלתי כוחו יתברך, ואין הוא תופס שום מקום בזה העולם כלל, כי רק כבודו יתברך לבד נמצא והוא אינו נמצא כאן כלל, וכמו שרביז"ל מפרש את הפסוק |ישיעה ו'| מלא כל הארץ כבודו, אם האדם הוא בבחינת "לא" היינו שהוא אינו כלום, אזי כל הארץ כבודו' |שיחות הר"ן סי' קל"ו| כי רואה את כבודו יתברך מכל דבר ממש, וזהו עיקר החכמה לדעת שכ"ח מ"ה היינו שאין לי שום כוח כשאני לעצמי, וכל כוחי הוא רק ממנו יתברך לבד, וזהו עיקר התשובה,

כי עיקר החטא נעשה על ידי שהאדם מפריד את עצמו ממנו יתברך, ושוכח מאמתת מציאותו יתברך, ואז שייך אצלו חטא, לעשות איזה דבר נגד רצונו יתברך חס ושלום, אבל מיד כשאדם מבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך ויודע ועד שאין לו שום כח בלעדו יתברך כלל, אזי הוא חוזר בתשובה שלימה לפניו יתברך ומתקן את כל מה שחטא ופשע נגדו יתברך, וזהו בחינת זרקא 'דאזדריקת לאתר דאתנטילת מתמן', היינו שזורק את הדבר להמקום שניטל משם, ואיפוא המקום ההוא? חכמה, כי כל הבריאה היתה בחכמה, היינו שיזכה האדם להכיר שכוחו מה נגדו יתברך, והכל כאשר לכל הוא רק אלקות גמור, אבל כשאדם חוטא הוא שוכח מזה, ועל ידי זה נכשל במה שנכשל, אבל מיד שחוזר ומכניס בעצמו החכמה הזאת שכוחו מה, ואין לו שום כח בלעדו יתברך כלל, אזי הוא חוזר ומתקן הכל וחוזר בתשובה שלימה ואמיתית לפניו יתברך, וזה עיקר השלימות אשרי הזוכה להגיע אל זה.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע |פרשת חקת| את הטהרה לטומאת מת הנקרא אבי אבות על ידי אפר פרה אדומה, כי כשאדם נכנס בו ישות וגיאות, ועוקר את עצמו ממנו יתברך, אזי נתפס בו כל הטומאות שבעולם, כי מיד שנכנס באדם ישות וגיאות הרי הוא מפריד את עצמו מאלקותו יתברך, והקדוש ברוך הוא אומר לו אין אני והוא יכולין לדור במקום אחד |סוטה ה.|, נמצא שהוא מנתק את עצמו לגמרי ממנו יתברך, ואזי הוא בבחינת רשע שבחייהם נקרא מתים, כי הרי מי שמנותק מאלקותו יתברך הוא כמו מת אפילו בחיים חיותו, כי חיים אמיתיים נקראים רק בדביקות הבורא יתברך שמו, בבחינת |תהלים ל| חיים ברצונך, אבל מיד שהאדם הולך נגד רצונו יתברך הוא עוקר את עצמו מחי החיים והוא נקרא מת, ואז עיקר טהרתו הוא על ידי הפרה אדומה, שלוקחין את הפרה אדומה ושורפין אותו לאפר, ושמים האפר על המים וטובלין בתוכה עץ ארז ואזוב ושני תולעת, ופירש"י למה דווקא אלו, כי זה מלמד למי שהגביה את עצמו כארז ועקר את עצמו ממנו יתברך, עכשיו ישפיל עצמו לעפר, ויהיה כמו אזוב ושני תולעת, ועל ידי זה יחזור להאיר עליו השכינה הקדושה, כי עיקר החיים של האדם אינו אלא כפי השפלות שיש בתוכו, היינו איך שמבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך ואינו תופס שום מקום כלל בזה העולם, ואז הוא חי חיים אמיתיים חיים נצחיים, שזהו סוד התשובה הנ"ל שהוא סוד החכמה, כ"ח מ"ה לדעת שאין לו שום כח בלתי כוחו יתברך, כי הוא המחיה והמהווה והמקיים אותי, אשרי מי שזוכה להגיע אל השגה זאת.

ואמר מוהרא"ש נ"י שזהו ביאור דברי המשנה |פרק ג משנה א| עקביא בן מהללאל

אומר הסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עבירה דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, מאין באת מטפה סרוחה, ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ויש לדקדק מהו כפל הלשון דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, ואחר כך עוד הפעם, מאין באת מטפה סרוחה, ולאן אתה הולך למקום רמה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפי מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, למה התנא חזר ואמר את זה פעמיים? הלא היה יכול לומר את זה בפעם אחד, אלא זה בא ללמדינו על עוצם גודל מדת הענווה והשפלות שהאדם צריך להגיע אליה, שיהיה בטל ומבוטל בעיני עצמו לגמרי עד שלא יגיע לו שום מחשבה של ישות וגיאות כלל, כי אפילו כשכבר זוכה להיות דבוק בו יתברך, ואינו מסיח דעתו ממנו יתברך כלל, אף על פי כן יש סכנה גדולה, שלא יפול באיזה מחשבה של ישות וגיאות, כאילו כבר הגעתי לאיזה מדריגה גבוה וגדולה, וכמו שפירש הבעל שם טוב הקדוש זי"ע את הפסוק |תהלים ל"בן אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון ואין ברוחו רמיה, היינו אשרי מי שזוכה להגיע אל מדריגה כזו אשר אם לא יחשוב ה', היינו שלא יחשוב איזה רגע קלה מהשם יתברך, "לו עוון", זהו העוון הכי גדול שלו, כי הוא אינו מפריד דעתו ממנו יתברך כלל כל היום, אבל הכל בתנאי "ואין ברוחו רמיה", היינו שאין לו שום מחשבה של ישות וגיאות מזה, כי אחרת הוא מנתק את עצמו לגמרי ממנו יתברך חס ושלום, וזהו מה שהתנא אומר לנו מקודם בדרך כללי, דע מאין באת ולאן אתה הולך וכו', היינו שבאת ממנו יתברך ואתה חוזר אליו יתברך, כי נשמת האדם ירדה מרום גבהי מרומים, מתחת כסא כבודו יתברך וכן היא עתידה לחזור לשם, אבל פן יכנס במחשבת האדם איזה מחשבה של ישות וגיאות שהריני כבר אוחז בהשגה גבוה כזו שאני יודע שהכל אין סוף ברוך הוא, והכל רק ממנו יתברך, על זה מזכיר אותנו התנא מיד, מאין באת מטיפה סרוחה, לאן אתה הולך למקום רמה ותולעה וכו', היינו שתזכור היטיב מאיפוא בא הגוף המגושם שלך ולאן היא עתידה לחזור', ואזי בוודאי לא יכנס בך שום מחשבה של ישות וגיאות כלל, כי תזכור את עוצם שפלותך ואת עוצם גדולת הבורא יתברך שמו, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת הענווה והשפלות באמת ונזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת חקת ה'תשנ"ח

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים

מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה ממלך ועניו מעשה ו' דף עיין שם.
מעשה ו-ממלך עניו מעשה במלך אחד והיה לו חכם אמר המלך להחכם: באשר שיש מלך שחותם עצמו שהוא גבור גדול ואיש אמת וענו והנה גבור-אני יודע שהוא גבור, מחמת שסביב מדינתו הולך הים, ועל הים עומדים חיל על ספינות עם הורמאטיס |תותחים|, ואינם מניחים להתקרב ולפנים מן הים יש |מקום שטובעין בו שקורין| זומפ |ביצה טובענית| גדול סביב המדינה, שאין שם כי אם שביל קטן, שאינו יכול לילך שם כי אם אדם אחד, וגם שם עומדים הורמאטיס, וכשיבוא אחד להלחם, מורים עם ההורמאטיס, ואי-אפשר להתקרב לשם, אך מה שחותם עצמו איש אמת וענו- זה איני יודע, ואני רוצה שתביא אלי הפאטרעט |דמות דיוקן| של אותו המלך, כי יש להמלך כל הפאטרעטין של כל המלכים, והפאטרעט שלו לא נמצא אצל שום מלך, כי הוא נסתר מבני-אדם, כי הוא יושב תחת כלה |וילון|, והוא רחוק מבני מדינתו
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י רביז"ל מעשה במלך אחד היינו בחינת המלכות שיש בתוך כל אחד ואחד מישראל בבחינת |שבת ס"ז.| כל ישראל בני מלכים הם.
והיה לו חכם כי התלמידי חכמים הם מתלבשים בבחינת מלכות ביותר וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |גיטין ס"ב.| מאן מלכי רבנן.
אמר המלך להחכם: באשר שיש מלך שחותם עצמו שהוא גבור גדול ואיש אמת וענו והנה גבור-אני יודע שהוא גבור, כי הגבורה של האדם זהו בחינת כבישת יצרו הרע, כמאמרם ז"ל |אבות פרק ג'| איזהו גבור הכובש את עצרו, וזה בוודאי יכולים להכיר אצל האדם, כי רואים את עוצם יגיעתו וטרחתו בעבודת השם ואיך שעושה סייגים וגדרים סביבו שלא יכשל באיזה איסור חס ושלום.
מחמת שסביב מדינתו הולך הים, היינו שמסבב את עצמו עם ימא דאורייתא שהוא התורה הקדושה ומתמיד בתורה בהתמדה עצומה ובחשק גדול.
ועל הים עומדים חיל על ספינות עם הורמאטיס |תותחים|, ואינם מניחים להתקרב כי לא רק שלומד בדרך חכמה בעלמא, אלא גם מקיים את כל מה שלומד בזהירות יתירה, ועומד תמיד מוכן עם כל מיני כלי נשק וטכסיסי מלחמה להכניע את יצרו הרע.
ולפנים מן הים יש |מקום שטובעין בו שקורין| זומפ |ביצה טובענית| גדול סביב המדינה, שאין שם כי אם שביל קטן, שאינו יכול לילך שם כי אם אדם אחד, וגם שם עומדים הורמאטיס, וכשיבוא אחד להלחם, מורים עם ההורמאטיס, ואי-אפשר להתקרב לשם, כי לא בקלות זוכין להתקרב אל הקדושה אלא הרבה הרבה עובר על האדם עד שזוכה ליכנס לפנים אל הקדושה, כי יש סביבו כל מיני בוץ

וטיט עבה, ובוחנין ומנסין אותו בכל מיני בחינות ונסיונות אם רצונו באמת להתקרב את הקדושה, כי הנה הוא נופל ונתלכלך בכל מיני בוץ וטיט, וגם יורים עליו עם כל מיני תותחים, כי הבעל דבר מוציא עליו כל חציו, אבל מן השמים רוצים לראות איך יחזיק מעמד ולא יעזוב את עבודתו בשום פנים ואופן, וכשרואים בן אדם עומד חזק על מעמדו ואינו נתפעל משום דבר אזי בוודאי מכירים שהוא גבור גדול שאי אפשר להכניע אותו כלל.

אך מה שחותם עצמו איש אמת וענו- זה איני יודע, כי הענין של אמת וענווה זה אי אפשר לשום בן אדם להכיר מבחוץ, ואין מכיר בזה כי אם הבורא יתברך שמו לבד, כי מבחוץ יכול האדם להטעות הבריות מאד, ולהראות שהוא איש אמת ולדבר כל מיני דיבורים בשם האמת, אבל באמת לאמיתי הוא צבוע ושקרן גדול ומטעה את כולם באמרי פיו, וכן בענין מדת הענווה זה דבר שאי אפשר להבחין מבחוץ כלל, כי הנה האדם יכול ללכת בכפיפת קומה ובכובד ראש, וכל הבריות יאמרו עליו "הרי תראה איזה עניו הוא זה", ובאמת לאמיתי הוא בעל גאוה בתכלית הגיאות וכל כוונתו שכולם יחזיקו אותו לשפל ועניו, ולהיפוך איש הדבוק בו יתברך בדביקות אמיתי והולך בקומה זקופה ובוודאות וכו', אבל פנימיות לבבו שבור ונשבר כחרס הנשבר, עליו אומרים הבריות "תראה איזה בעל גאוה הוא", כי זהו מהדברים המסורים אל הלב שאי אפשר לבני אדם להבחין בזה כלל, ולכן אמר המלך להחכם כאן, מה שחותם עצמו איש אמת וענו- זה איני יודע, כי זה דבר שקשה להבחין מבחוץ כלל.

ואני רוצה שתביא אלי הפאטרעט |דמות דיוקן| של אותו המלך, כי יש להמלך כל הפאטרעטין של כל המלכים, והפאטרעט שלו לא נמצא אצל שום מלך, כי דמות דיוקנו של אדם הוא היינו פניו שכלו וחכמתו מונחים בתוך הכתב שלו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ב|, ועל ידי כתב ידו יכולים להכיר את כל מהותו, ולכן מכתב ידי האדם יכולין להכיר את תמונתו ממש.

כי הוא נסתר מבני-אדם, כי הוא יושב תחת כלה |וילון|, והוא רחוק מבני מדינתו והנה זה בעצמו שהמלך הוא נסתר מבני אדם ויושב תחת וילון, זה כבר מראה על מדת האמת והענווה שלו, כי כל מה שהאדם נסתר מעיני הבריות וכל עבודתו בשקט ובצינעא, זה סימן שיותר אמת וענווה יש בו, כי הרי אינו רוצה בפירסומו ורוצה רק לדבק את עצמו בכבודו יתברך, שזהו כל הענין של התבודדות שהורה לנו רביז"ל, שהוא ענין שהאדם הולך לבד בדרך יחידי במקום שאין אף אחד רואה אותו, ומתבודד עצמו עמו יתברך, ומגלה לפניו יתברך את כל לבו,

ומי שעוסק בזה תמיד הרי נחקק בו אמת וענווה אמיתת, כי הרי מדבק את עצמו בו יתברך, שהוא יתברך עצם האמת, ואינו רוצה שום כבוד מבני אדם, וכל תשוקתו למצוא כבודו יתברך, שזהו עיקר מדת הענווה, ולכן זה שהמלך נסתר מבני אדם ויושב תחת וילון, זה גופא סימן מובהק על מדת האמת והענווה שלו, ובוודאי כשהחכם יתקרב אליו ויראה את תמונתו יכיר את עוצם האמת והענווה שלו, השם יתברך יזכינו להגיע למדות קדושות האלו באמת ובתמים, אמן כן יהי רצון.

סעודה שלישית פרשת חקת ה'תשנ"ח

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח המדבר מדביקות התפילין ומתיקון הדיבור עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כי צריך כל אדם לפשפש את עצמו בכל עת אם הוא דבוק בהשם יתברך והסימן של דביקות הוא תפלין כי תפלין הם סימן על דביקות.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה התפילין הם סימן על דביקות וכמו שלמדו חכמינו הקדושים |יומא ז:| שאסור לאדם להסיח דעתו מן התפילין קל וחומר מציץ, ומה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמר הכתוב |שמות כ"ח| והיה על מצחו תמיד שאסור להסיח דעתו ממנו, כל שכן תפילין שיש בהם כ"א אזכרות שאסור להסיח דעתו ממנו, והנה עיקר אור התפילין צריך להביא את האדם שלא יסיח דעתו ממנו יתברך כלל, אלא תמיד יחשוב ממנו יתברך ויכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, כי הנה זה ידוע שכל תכלית הבריאה היתה בגין דישתמודעין ליה, היינו שיזכו להכיר אותו יתברך מכל פרטי הבריאה, כי הדומם צומח חי מדבר של הבריאה הם כולם עצם עצמיות גילוי אלקותו יתברך שנתלבשו בצורה כזו, ועיקר עבודת האדם לגלות את התורה שיש בכל פרטי הבריאה ולמצוא את ההלכות הגנוזות בכל פרט ופרט, ועל ידם לדבק את עצמו בו יתברך, כי מיד שהאדם מוצא את התורה שיש בכל פרטי הבריאה הרי הוא דבוק בו יתברך כדביקות התפילין, כי בכל מקום בואו והילוכו הוא מוצא את אלקותו יתברך ואינו מסיח דעתו ממנו יתברך כלל, וביותר כשהוא זוכה ללבוש את התפילין הקדושים ממש, ולהתעטר בכתר המלך, אזי הוא מרגיש דביקות עצומה בו יתברך וזה מכניס בו מוחין חדשים וברורים להכיר את השם יתברך יותר ויותר.

ואומר רביז"ל, ואי-אפשר לבוא לבחינת תפלין, אלא שיעלה את הדבור ויתקנהו, כי הדבור שהוא רוח פיו של הקדוש-ברוך-הוא, שהוא בחינת מלכות פה |פתח

אליהו|, הוא בחינת ים, שכל הנחלים הולכים לתוכו, כמו שכתוב |קהלת א| כל הנחלים הולכים אל הים |עיין תיקון י"א מתיקונים אחרונים| והוא בחינת אדני, כמו שכתוב |תהלים נ"א|: "אדני שפתי תפתח".

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה אי אפשר בשום פנים ואופן להגיע אל דביקות התפילין, שיהיה מוחו דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, כי אם על ידי שמירת הדיבור, שהאדם ישמור דיבורי פיו שלא לדבר דיבורים בטלים ודברים של מה בכך, ומכל שכן שלא ידבר דיבורים אסורים כגון לשון הרע מחלוקת ורכילות, כי כשאדם מפקיר את דיבורו זה עוקר אותו לגמרי ממנו יתברך, ומבלבל את מוחו עד שבלתי אפשר לו לדבק את עצמו בו יתברך כלל, כי הדיבור היא בחינת מלכות, בבחינת המובא בתיקוני זוהר |פתח אליהו| פה מלכות, כי עיקר קבלת עול מלכותו יתברך הוא על ידי דיבור האדם בתורה ובתפילה, וכפי שמקדש את דיבורי פיו כן מקבל על עצמו עול מלכותו יתברך, וכן על ידי הדיבור הוא זוכה לאמונה הקדושה שזה נקרא עליית המלכות, כי עיקר מלכותו יתברך נתגלה על ידי האמונה, ולכן הוא נקרא בבחינת ים, כי זה בחינת מים שאין להם סוף, שהאדם צריך להכניס עצמו בתוך האמונה הקדושה כל פעם מחדש ולהאיר על עצמו אור האמונה הקדושה באור חדש לגמרי, וזהו ים במילואו כזה יו"ד מ"ם בגימטריא מאה, כי זה כלליות כל העשר ספירות שכל אחד כלול מעשר, כי הפתח והשער של כל הספירות והקדושות העליונות הוא האמונה הקדושה, כפי שאדם מקדש את דיבורי פיו ולאט לאט מכניס בעצמו הארת האמונה הקדושה, כן זוכה לעלות מדרגא לדרגא בספירות העליונות עד שמגיע אל השגת הכתר, שהוא רעווא דרעווין, ועולה ומתדבק בו יתברך לגמרי, ולכן עיקר יסוד הכל מתחיל עם הדיבור, שהוא בחינת השם אדנ"י שזהו המלכות, להכיר שהוא יתברך אדון הכל, וזה פותח ומרחיב כל השערים העליונים בבחינת |תהלים נ"א| "אדני שפתי תפתח".

ואומר רביז"ל, וכשפוגמין הדבור שהוא אדני, אז על-ידי הפגם, נעשה מרוח פיו, רוח סערה כי כ"ז אותיות כל אחד כלול מעשרה, גימטריא ר"ע ונעשה מבחינת הדבור, הינו מבחינת אדני, ר"ע אותיות, סערה, ס"ה הוא אדני, ור"ע אותיות וזה בחינת |תהלים קמ"ח| "רוח סערה עושה דברו", שעושים ומתקנים את הדבור, ומעלים אותו מבחינת רוח סערה וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כשאדם פוגם דיבורי פיו בדיבורים אסורים של לשון הרע מחלוקת ורכילות, אזי הוא בורא רוח סערה במוח מחשבתו, וכבר אי אפשר לו לצמצם את מוחו כלל לבא לדביקות הבורא יתברך שמו, כי מרוח פיו

נעשה רוח סערה, וכל מוחו רועש וסוער כמו אניה מטורפת בלב ים סוערת, ורביז"ל מגלה כאן איך שזה מונח בתוך המלה סערה בעצמה, כי סער"ה היא מלה מחוברת ס"ה ר"ע, ס"ה הוא הגימטריא של השם אדנ"י שהוא הדיבור כנ"ל, ור"ע הם בחינת הכ"ז אותיות של האלף בית |כ"ב פשוטות, וה' כפולות מנצפ"ך|, שכל אחד מהכ"ז כלול מעשר, כי כל אות יכולים לומר עם אחד מהתשע נקודות ואחד בלי ניקוד, וכ"ז כפול עשר הוא ר"ע, וכשאדם מקדש את דיבורי פיו בדיבורים קדושים של תורה ותפילה ודיבורי אמונה ויראת שמים, אזי רוח סערה עושה דברו, היינו שהדיבור שלו עושה ומתקן את הרוח סערה שלא יעבור בו, אבל אם אינו מתקן את דיבורי פיו חס ושלום, אזי דיבורו עושה את הרוח סערה ממש, וכל מוחו נעשה מבולבל לגמרי, ולכן עיקר עבודת האדם בזה העולם לקדש את דיבורי פיו ולהרבות בכל עת בדיבורים קדושים של תורה ותפילה, וליזהר בתכלית הזהירות מדיבורים אסורים, כי על ידי זה ימשיך על עצמו הארת האמונה הקדושה בכל עת ויזכה להגיע אל הדביקות האמיתי בו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו. וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את החטא של מי מריבה, שפגם משה רבינו ע"ה בהכאת הסלע, כי היה צריך לדבר אל הסלע ועל ידי זה היה מתקדש שמו של הקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב |במדבר כ'| קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הסלע והשקית את העדה ואת בעירם, ובמקום זה דיבר קשות אל העם והכה את הסלע, ולכאורה צריכין להבין מה היה עיקר הפגם בזה, אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי הקדוש ברוך הוא רצה ללמד לעם ישראל את גודל מעלת ויקרת הדיבור, איך שיכולים לפעול הכל על ידי דיבורי פיו, ורצה הקדוש ברוך הוא שיתגלה לעיני כל ישראל את כוח הדיבור של הצדיק ששומר את פיו, שאם רק ידבר אל הסלע זה יוציא את מימיו, אבל כשלא יצא מים רבים בתחילה והתלוננו העם על משה רבינו, אזי אבד את סבלנותו עמם ואמר, שמעו נא המורים המן הסלע הזה נוציא לכם מים וירם משה את ידו ויך את הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים, ובזה נגרם איזה פגם אל הדיבור, שכבר לא זכו לראות את עוצם מעלת הדיבור דקדושה שיכול לפעול את הכל, אבל כשיבוא משיח צדקינו יהיה תיקון השלם, ואז מ"ה ש'היה ה'וא שיהיה |קהלת א'| שהוא ראשי תיבות מ'ש'ה', שכגואל הראשון כן גואל האחרון, שיבוא משיח צדקינו ויגלה ויפרסם את גודל מעלת הדיבור בעולם ואיך שעל ידי הדיבור יכולים לפעול את הכל, ואז יתקיים הפסוק |צפניה ג'| כי אז אהפוך אל עמים

שפה ברורה לקרא כלם בשם ה', וכל הבריות כולם יתחילו לדבר אליו יתברך ויכירו כולם את עול מלכותו יתברך עליהם.

ואמר מוהרא"ש נ"י שזהו ביאור דברי המשנה |אבות פרק ג משנה בן רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו, שלומה של מלכות הוא בחינת הדיבור הנ"ל שנקראת מלכות כנ"ל, ואי אפשר לאדם להתפלל להקדוש ברוך אלא על ידי שלומה של מלכות, היינו כשיש לו שלימות הדיבור, כי עיקר הדיבור בא משלום |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ט| בבחינת |תהלים קכ"ב| אדברה נא שלום, ולכן כשאדם יש לו שלימות הדיבור אזי יכול להתפלל במוחין זכים ונקיים ולפעול את כל בקשתו, מה שאין כן כשפוגם בהדיבור אזי יש לו רוח סערה במוחו, ואיש את רעהו חיים בלעו, ואי אפשר לו להתפלל כלל, כי כל מוחו מטורף ומבולבל עם מחשבות של הבל איך ינקם בחבירו ואיך ירע לו, וכבר אי אפשר לו לצמצם את מוחו לדביקות התפילה כלל, מה שאין כן כשאדם הוא בשלום עם כולם אזי יש לו שלימות הדיבור בחינת שלומה של מלכות ואזי יכול לפעול הכל בדיבורי פיו, והשם יתברך יזיכנו להגיע אל שלימות הדיבור באמת, ונהיו דבוקים וקשורים בו יתברך כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת חקת בלק ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רכ"ח, המדבר מקירוב רחוקים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע שכשהקדוש-ברוך-הוא מסתכל בנשמה שתוכל להחזיר בני אדם בתשובה ולעשות גרים, אזי הוא יתברך בעצמו כביכול מבקש ורואה שיהיה מחלוקת עליו, כי 'אין מקבלין גרים לימות המשיח ולא בימי שלמה' |יבמות כד| משום שלחן מלכים', כי אז אינן מתגיירין מאהבה, רק מחמת שרואין גדולת ישראל, ועיקר הגרים הוא כשמתגיירין בעת שישראל סחופים בעוני ודחק, כמו שכתוב |ישעיה נ"ד|: "מי גר אתך, בעניותך" וכו' |שם בגמרא|: ועל כן בהכרח שיהיה מחלוקת על מי שמחזיר בני אדם למוטב ומגייר גרים, כדי שלא יהיה לו שום שלוה, כי אז מי שמתקרב אליו הוא באמת, ואזי יכול לגייר גרים באמת לא משום שלום ונחת כנ"ל, וזהו: "וישב יעקב בארץ מגורי אביו" ואיתא במדרש |בראשית פרשה כ"ד|: "מגורי אביו"-שהיה מגייר גרים כמו אבותיו, כמו מגיורי אביו, וזה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |שם|: "וישב יעקב" 'בקש

יעקב לישב בשלוה, מיד קפץ עליו רגזו של יוסף', היינו מחמת שיעקב היה מגייר גרים, בחינת "מגורי אביו", על-ידי-זה לא היה יכול לישב בשלוה כדי שיהיו הגרים באמת, ואם יהיה לו שלוה לא יוכל לעשות גרים, כי אין מקבלין גרים לימות המשיח כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ברור, שאין דבר למעלה מלקרב רחוקים אל השם יתברך, כי זה עיקר תענוגיו ושעשועיו יתברך, כשמתקרבים רחוקים אליו, הן בעלי תשובה שחוזרים אליו יתברך, והן גרים הבאים להתגייר, כי על שם זה ברא עולמו, כדי שהבריות יכירו אותו יתברך, וכל מה שעוסקים בזה, היינו לקרב רחוקים אליו יתברך, ולהודיע אותם מאלוקותו יתברך, כך משלימים תכלית כוונת הבריאה, ומחמת זה הקדוש ברוך אוהב את הצדיקים כל כך, מחמת שהם מוסרים נפשם כל ימי חייהם לקרב רחוקים אליו יתברך, והם מעלים שעשועים גדולים אליו יתברך על ידי עבודתם בקודש, ומגלה לנו רביז"ל כאן, שעל כן הצדיקים סובלים כל כך הרבה צרות ויסורין בחייהם, ויש עליהם כל כך הרבה מחלוקת, כדי שהרחוקים הבאים להתקרב, וכן הגרים הבאים להתגייר, יהיו עם אמת, ולא מחמת שולחן מלכים, מחמת שרואים כבוד וגדולת ישראל, ורוצים גם כן מהכבוד והגדולה הזאת, כי על כן לא מקבלים גרים לימות המשיח, וכן לא בימי שלמה, כי הגרים שבאים להתגייר בזמנים אלו לא באים לשם שמים, רק מחמת כבוד וגדולה, ועיקר ההתקרבות הוא רק בשעה שעם ישראל בעוני ובדוחק, שאם רוצים להתקרב בזמן כזו, זהו סימן שההתקרבות הוא עם אמת, ולכן מבואר בדברי חכמינו הקדושים |יבמות מ"ז.| שבשעה שגר בא להתגייר צריכין לדחות אותו, ולשאול אותו, מה ראית שבאת להתגייר? אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דוויים, דחופים, סחופים ומטורפין, ויסורין באין עליהם? ואומרין לו, אתמול אם אכלת חלב, אי אתה ענוש כרת, חללת שבת אי אתה ענוש סקילה, ועכשיו, אכלת חלב ענוש כרת, חללת שבת ענוש סקילה, ואם אומר, אף על פי כן, אזי מקבלין אותו עיין שם, כי עיקר שלימות ההתקרבות הוא רק עם אמת, שירצה להתקרב אל הקדוש ברוך הוא בשביל עוצם אהבתו אליו יתברך, בבחינת מי גר אתך |ישעיה נ"דן, בעניותך, ולכן גם אלו הצדיקים שעוסקים בקירוב רחוקים אל השם יתברך, עובר עליהם צרות ויסורין ומחלוקת יותר משאר בני אדם, כדי שהנשמות שהם מקרבין, יהיו התקרבותם עם אמת לשם שמים, ובלי שום פניות ונגיעות עצמיות כלל.

וזהו כלליות המחלקות והצרות שסבלו האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, כי הם היו הראשונים שקירבו נפשות אל השם יתברך, והם עסקו בעשיית גרים, וכמו

שכתוב |בראשית י"ב| ואת הנפש אשר עשו בחרן, ודרשו חכמינו הקדושים הקדושים |סנהדרין צ"ט:| שהיה מקרבן לתורה, וכן אצל יצחק ויעקב כתיב |בראשית ל"ז| וישב יעקב בארץ מגורי אביו, ואמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה פ"ד| שהיה יעקב מגייר גרים כמו יצחק אביו, ועל כן עבר עליהם מה שעבר, כל מיני צרות ויסורין, ובפרט מחלוקת מליצני הדור, כגון מהפלשתים שבאו וסתמו כל הבארות שחפרו, כי הבארות האלו היו החידושי תורה וגילוי אלקות שגילו האבות הקדושים, וכל פעם שגילו גילויים חדשים בגילוי אלקותו יתברך, באו הפלשתים שהיו ליצני הדור, וסתרו וסתמו אותם, ועל כן כל אלו שהתקרבו אליהם על אף כל המחלוקת והבזיונות שסבלו, היו ההתקרבות שלהם עם אמת, ועל ידי זה הקימו שני עשר שבטי יה שהיו היסוד והשורש של עם ישראל.

וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים |שם במדרש| ביקש יעקב לישב בשלוה בעולם הזה, מיד קפץ עליו רוגזו של יוסף, כי יעקב אבינו אחר שכבר עבר עליו בחיים כל הצרות והיסורין שעברו עליו, נדמה לו שעכשיו כבר יהיה יכול לקרב אנשים בשלוה ובשקט, אבל הקדוש ברוך הוא רצה שיתרחבו גבולי הקדושה יותר ויותר, ויתקרבו רחוקים הרבה אל כבודו יתברך, ולכן קפץ עליו רוגזו של יוסף דייקא, כי יוסף נקרא על שם קירוב רחוקים, בבחינת |בראשית ל'| יוסף ה' לי בן אחר, ואומר מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות השכמת הבוקר הלכה ד' אות י"ז|, שזהו ענין של קירוב רחוקים, שתמיד רוצה להוסיף עוד נשמה תחת צל כנפי השכינה, וזה היה עיקר עסקו של יוסף כל ימי חייו, ולכן סיבב הקדוש ברוך הוא כל הצער והיסורים שעברו על יעקב מיוסף בנו, כדי שיהיו המתקרבים על ידיהם מקורבים אמיתיים, ויתגלה כבודו יתברך בעולם על ידם, אשרי מי שזוכה לעסוק בקירוב רחוקים אליו יתברך, כי זה משלים תכלית כוונת הבריאה, וזכות הרבים תלוי בו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את החוק של הפרה אדומה, בבחינת |במדבר י"ט| זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר וגו', ואמרו חכמינו הקדושים |במדבר רבה פרשה י"ט סי' א'| חוקה חקקתי ואין לך רשות להרהר אחריה, והנה יש להבין למה פרה אדומה נקראת במיוחד "חקת התורה", יותר משאר מצוות התורה, שגם יש מהם הרבה שאין בהם טעם, ואף על פי כן אינם נקראים בשם "חקת התורה"? והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל יובן הענין מאד, כי הנה מצות פרה אדומה היא ענין של קירוב רחוקים אליו יתברך, כי לוקחים אנשים שהם טמאי מתים, ואי אפשר להם

ליכנס למחנה שכינה, ומטהרים אותם כדי שיוכלו לחזור אל מחנה דקדושה, וזהו כלליות הענין של קירוב רחוקים אליו יתברך, כי הרשעים בחייהם קרויים מתים |ברכות י"ח:|, נמצא שהם טמאים בטומאת מת שהיא אבי אבות הטומאה, והצדיקים צריכין להוריד עצמם אליהם ולטהר אותם ולהחזיר אותם אל הקדושה, ובזה מצינו דבר פלא, שהצדיק שעוסק בטהרת פרה אדומה, הוא בעצמו נעשה טמא, כי הפרה אדומה מטהר טמאים ומטמא טהורים, ודבר זה הוא נגד השכל לגמרי, כי למה מי שעוסק בטהרת אנשים, לקרב אותם אליו יתברך, הוא בעצמו יהיה נעשה טמא, אבל זהו דברי רביז"ל הנ"ל, שדייקא על אלו הצדיקים שעוסקים בקירוב רחוקים עובר כל מיני צרות ויסורין ומחלוקת, כדי שהמתקרבים אליהם יהיה עם אמת, ולכן דייקא אלו הצדיקים העוסקים בטהרת טמאים, הם בעצמם מתטמאים, כי אז בשעה שאנשים רואים איזה צרות ויסורים הם סובלים, ולפעמים דייקא מאלו האנשים שהם קירבו, מקבלים חזרה כל מיני רעות, זה גורם כיסוי והסתרה גדולה על הצדיקים, ואז המתקרבים אליהם הוא עם התקרבות אמיתי, כי בודאי זהו דבר בלתי אפשרי להבין, איך בן אדם שהצדיק מסר נפשו בשבילו, והוציא אותו מהבוץ והליכלוך של עוונותיו, וטיהר אותו מטומאתו, איש כזה עכשיו יתהפך וידבר על הצדיק כל דבר רע, וירצה לטמא אותו, בבחינת מטמא טהורים, אבל זהו מחוקי הבחירה שאי אפשר להבין עליה שום טעם, והצדיקים ממשיכים לגלות אלקותו יתברך לכל באי עולם, ולא מסתכלים כלל אם אנשים מכבדים אותם אם לא, ועל ידי זה זוכים להכניס נפשות רבות אל מחנה דקדושה, ולגלות את כבודו יתברך בכל העולם כולו, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים באמת, ולכבד ולייקר אותם תמיד, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת חקת בלק ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף ר"ז עיין שם. והיתה יפת תואר מאד מאד, שלא היה יופי של מין אדם כלל, כי בין בני-אדם לא נמצא יופי כזה, והיו העולם אומרים: הלואי שתתגדל |כי חידוש נפלא כזה קשה שיתגדלן, כי היה יפיה ותפארתה מופלג מאד מאד, שלא נראה כזאת בעולם כלל, והיו העולם באים ונכנסים לראותה, והיו משתוממים מאד על גודל יפיה המופלג מאד מאד, והיו נותנים לה מתנות מתנות מחמת חבה, והיו נותנים מתנות, עד שנתעשר העני, והבערגיר הנ"ל נפל בדעתו, שישתדך עם העני הנ"ל מגודל יפיה,

שהיה חידוש כזה, ויאמר בלבו: אפשר על זה מראה החלום, שנושאין שלו להעני ומהעני נושאין אצלו, דהינו שישתדכו יחד ויתערבו יחד על ידי השדוך.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והיתה יפת תואר מאד מאד, שלא היה יופי של מין אדם כלל, כי בין בני-אדם לא נמצא יופי כזה, והיו העולם אומרים: הלואי שתתגדל |כי חידוש נפלא כזה קשה שיתגדלן, כי היה יפיה ותפארתה מופלג מאד מאד, שלא נראה כזאת בעולם כלל, כי גדולי מובחרי צדיקים מיחידי הדורות, שהם בחינת ה"יפת תואר", הם חידושים נוראים ונפלאים מאד, וקשה להם להתגדל בזה העולם הגשמי והחומרי, כי הם עושים הפעולה שלהם במיעוט שנים, ואחר כך נסתלקים לעילא לעילא לחיי עולם הבא, וכמו שמצינו אצל רביז"ל שחיי רק שלשים ושמונה וחצי שנה ואחר כך נסתלק, וכן האריז"ל נפטר בגיל צעיר כזה, כי הם השלימו הפעולה שלהם במיעוט שנים וחזרו למקומם בעולם העליון, ומה שמצינו אצל צדיקים אחרים שהאריכו ימים בזה העולם, היה מחמת רוב המחלוקת שהיה עליהם כל ימי חייהם, והמחלוקת כיסה והסתיר אותם מן העולם, ועל ידי זה היו יכולים להאריך ימים, וכמו שמפרש רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ח| את הפסוק |תהלים קמ"ז| המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר, כשמכסים את הצדיקים, הנקראים שמים, עם עבים, היינו עם מחלוקת ומריבות, אזי המכין לארץ מטר, יכולים להוריד שפע בזה העולם, כי המחלוקת מכסה ומסתיר את הצדיקים מן המקטרגים, ועל ידי זה יכולים להמשיך שפע בעולם.
והיו העולם באים ונכנסים לראותה, והיו משתוממים מאד על גודל יפיה המופלג מאד מאד, והיו נותנים לה מתנות מתנות מחמת חבה, והיו נותנים מתנות, עד שנתעשר העני, כי כשאדם עומד חזק בכל הנסיונות שעוברים עליו בחיים, הן נסיונות מצד הגשמיות כגון נסיון העוני, והן נסיונות מצד הרוחניות כגון נסיוני היצר הרע, ואינו זז מן האמונה הקדושה כלל, אזי סוף כל סוף זוכה לעשירות גדול דקדושה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |אבות פרק ד'| כל המקיים את התורה מעוני, סופה לקיימה מעושר.
והבערגיר הנ"ל נפל בדעתו, שישתדך עם העני הנ"ל מגודל יפיה, שהיה חידוש כזה, ויאמר בלבו: אפשר על זה מראה החלום, שנושאין שלו להעני ומהעני נושאין אצלו, דהינו שישתדכו יחד ויתערבו יחד על ידי השדוך, כי כאן כבר זכה הבערגיר לצאת מקטנות המוחין וליכנס לגדלות המוחין, כי כל הזמן פיחד מן החלום שחלם לו, שלוקחים כל עשירותו ומעבירים את זה להעני, וחשב שיכולים לקחת ממנו דבר השייך לו, ובאמת אין זה נכון כלל, כי אי אפשר לקחת

שום דבר מן האדם השייך לו, ובפרט ברוחניות בודאי אי אפשר לקחת שום דבר מן האדם כלל, אדרבה כל מה שישפיע לאחרים יקבל בחזרה כפל כפליים, אבל כל זמן שאדם בקטנות המוחין, מפחד שיחסר לו מה שילמוד עם אחרים, כאילו יקחו ממנו איזה דבר, אבל כשבא אל גדלות המוחין הוא מבין למפרע שאין יכולים לקחת ממנו שום דבר כלל, רק יש לו מספיק להתחלק עם כולם ולא יחסר לו שום דבר כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבאמת כל חיי האדם הם כמו חלום, וכמו שכתוב |תהלים קכ"ו| בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים, וכן אומרים |בפיוט לראש השנה| משול כחרס הנשבר וכו' וכצל עובר וכו' וכחלום יעוף, והנה יש לנו כלל שכל החלומות הולכים אחר הפה |ברכות נ"ה:|, ואם כן תלוי פתרון חיי האדם, באדם בעצמו, אם הוא יפתור חלום החיים שלו עם פתרון טוב, ויאמר שבוודאי כל מה שקורה לי הוא רק לטובתי, אזי יחיה חיים טובים ונצחיים, ואף פעם לא יחסר לו שום דבר כלל, אבל אם יפתור חלום החיים שלו לרע חס ושלום, ויהיה נדמה לו כאילו לוקחים ממנו כל הונו ורכושו ברוחניות ובגשמיות, אזי יחיה חיים מרים ומרורים מאד, ולא ישאר לו כלום, ולכן למה לאדם למרר את חייו בחנם, יותר טוב לפתור את חלום החיים שלו לטוב ולשמוח כל ימיו, ולדעת שבוודאי כל מה שהקדוש ברוך הוא עושה הכל לטובה, ואזי יחיה חיים טובים ומתוקים באמת, והשם יתברך יזכינו להגיע אל גדלות המוחין, ולשמוח כל ימינו על נועם חלקינו וגורלינו, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולראות בנאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת חקת בלק ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ט, המדבר ממעלת התמימות ומפגם הפילוסופים וקליפת עמלק, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, עיקר התכלית והשלמות הוא רק לעבוד השם בתמימות גמור, בלי שום חכמות כלל, כי יש מחקרים שאומרים, שעיקר התכלית והעולם הבא הוא רק לדעת כל דבר כמות שהוא, כגון לידע הכוכב כמו שהוא, לידע מהותו ומפני מה עומד במקום ההוא, כי יש משכיל ומושכל ושכל, דהיינו הכח המשכיל, והשכל בעצמו, והדבר המושכל, וזהו התכלית והעולם הבא אצלם, שיהיה נעשה אחד מהמשכיל והמושכל והשכל, והם מבלים ימיהם על זה בעולם הזה לחקור ולהשיג המושכלות, שזהו התכלית אצלם, וזהו בעצמו העולם הבא לדעתם, רק שבעולם הזה שמלובשין בגוף, אין להם תענוג כל-כך מן

החקירות, ובעולם הבא שיתפשטו מהגוף, יתענגו מאד מזה, ולדעתם הרעה, עיקר השגת התכלית הוא על-ידי חקירות וחכמות חיצוניות שלהם, אבל באמת אצלנו עיקר השגת התכלית הוא רק על-ידי אמונה ומצוות מעשיות, לעבוד השם על-פי התורה בתמימות ובפשיטות, ועל-ידי-זה בעצמו זוכין למה שזוכין, 'עין לא ראתה' וכו', כמו שכתוב |תהלים קי"א|: "ראשית חכמה יראת ה'", שעיקר ראשית וקדימת החכמה הוא רק יראת ה', שצריך להקדים היראה להחכמה, ותדע שאין הדבר כדעתם, חס ושלום, כי אם-כן לא ישיגו התכלית, רק מתי מעט מעט מאד, דהינו הבעלי-שכל פילוסופים, ומה יעשו קטני הערך, שאין להם שכל כזה לחקר חקירות, לדעת המושכלות, שהם רוב ועיקר העולם, איך ישיגו הם את התכלית, אבל באמת עיקר השגת התכלית הוא רק על-ידי תמימות דייקא, דהינו יראת-השם ומצוות מעשיות בפשיטות גמור |סוף קהלת|: "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא ואת מצותיו שמור, כי זה כל האדם" היינו ששלמה המלך, עליו השלום, מלמד אותנו, שעיקר השגת התכלית, שהוא בחינת סוף דבר, הוא רק על-ידי תמימות ופשיטות, ליראה את ה' ולשמר מצוותיו בפשיטות, וזהו: "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא ואת מצותיו שמור", שזהו בחינת תמימות ופשיטות, ליראה את ה' ולקיים מצוותיו בעובדא וכו' בפשיטות כנ"ל, וזה שסים: "כי זה כל האדם"- הינו כי זה יכול כל אדם לקים ולהשיג על-ידי-זה את התכלית, מאחר שעיקר הוא "את אלקים ירא" וכו' על-כן יכול כל אדם להשיג התכלית, כי זה כל אדם יכול לקים:

ובאמת הוא איסור גדול מאד להיות מחקר, חס ושלום, וללמד ספרי החכמות, חס ושלום רק הצדיק הגדול מאד, הוא יכול להכניס עצמו בזה, ללמד השבע חכמות, כי מי שנכנס בתוך החכמות הללו, חס ושלום, יכול ליפול שם, כי יש אבן נגף בכל חכמה וחכמה, שהיא בחינת עמלק, שעל- ידי האבן הנגף הזה יכולין ליפול, חס ושלום, כי עמלק היה פילוסוף ומחקר וכפר בעיקר, כמו שכתוב |דברים כ"ה|: "ולא ירא אלקים", דהיינו שהוא רק נוהג על-פי חכמות, ואין לו יראה כלל,

אבל הצדיק כשנכנס באלו השבע חכמות, הוא מחזיק עצמו ונשאר קיים על עמדו על-ידי אמונה, בבחינת |חבקוק ב|: "וצדיק באמונתו יחיה" כי "שבע יפול צדיק וקם" |משלי כ"ד| היינו שהצדיק הגדול הולך דרך אלו השבע חכמות, ואף-על-פי ששם יכולין להחליק וליפול על-ידי האבן נגף, בחינת עמלק כנ"ל, אבל הצדיק-שבע יפול, וקם על-ידי אמונה כנ"ל, וזה שבע יפול צדיק וקם" סופי-תיבות עמלק, שהוא האבן נגף של השבע חכמות, שעל-ידו נופלין, חס

ושלום, אך הצדיק שבע יפול, וקם על-ידי אמונה כנ"ל, וזה שכתוב במשה רבנו |שמות י"ז|: "ויהי ידיו אמונה", במלחמת עמלק כי על-ידי אמונה החליש את עמלק, דהינו החכמות והחקירות כנ"ל, וזה: "ויהי ידיו אמונה" 'ידיו' הינו בחינת מצוות מעשיות שהם בחינת אמונה, כמו שכתוב |תהלים קי"ט|: "כל מצותיך אמונה" שעל-ידי אמונה ומצוות מעשיות, שהם הפך בחינת עמלק, החלישו כנ"ל, ואמונה זה תפלה, כמו שתרגם: 'פרישן בצלו' כי התפלה משנה הטבע, ונתבטלין החכמות והחקירות, שהם הולכים על-פי הטבע, וזהו עקר התכלית אצלנו, שתהיה התפלה נכללת באחדותו יתברך, בבחינת |דברים י|: "הוא תהלתך והוא אלקיך", שהתפלה והשם יתברך אחד, כביכול, וזהו עיקר התכלית באמת:

והמחקרים והכופרים מפרשים כל התורה כלה על-פי חכמות ואפיקורסות שלהם, שכל התורה, ואפילו מצוות מעשיות הכתובים בתורה, מפרשים הכל על-פי צורה ושכל, לא מבעיא מעשיות הכתובים בתורה, אומרים שהם מרמזים רק על הנמשל והצורה לבד, דהינו שכליות שלהם, אלא אפילו מצוות מעשיות המפרשים בתורה, מפרשים הכל שהם מרמזים רק על שכליות וחכמות שלהם, וכופרים בפשוטו לגמרי, וזהו בחינת מה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |תנחומא והובא ברש"י תצא|, 'שהיה עמלק חותך מילות וזורק כלפי מעלה' כי מילה היא מצוה ראשונה, שנצטוה בה אברהם אבינו, שהיה ראש למאמינים, ועמלק, שהוא בחינת הפילוסופים והכופרים, הוא כופר בכל המצוות ומפרש הכל על שכליות לבד כנ"ל, וזהו: 'חותך מילות וזורק כלפי מעלה' -שכופר במצות מילה, וזורקה כלפי מעלה אל השכל, כי הם מפרשים הכל רק על שכליות לבד, וכופרים בעשיות המצוות כנ"ל אשרי מי שאינו יודע מהם כלל ועל-כן עקר הכנעתו- על-ידי אמונה, בחינת: "ויהי ידיו אמונה" וכו' כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ידוע שכל היהדות תלוי רק בתמימות ובפשיטות, היינו להכניס בעצמו אמונה פשוטה, ולקיים את כל מצות התורה כמו שהם כתובים בתמימות ובפשיטות גמור, כי מיד שאדם מתחיל לחקור חקירות, ולהשכיל מושכלות, מה הם טעמי המצוות? למה צריכין לקיים המצוות? וכו' הרי הכניס בעצמו הטומאה והקליפה של עמלק שמכניס ספיקות וקרירות באדם, היש הוי"ה בקרבינו אם אין, וכמו שכתוב |שמות י"ז| על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה' לאמר היש הוי"ה בקרבנו אם אין, אזי מיד ויבא עמלק, כי עמלק לעולם רצועה מרדות לישראל לקרר אותם מעבודתם, ולהחליש דעתם בכל מיני ספיקות וקושיות, למה עובר עלי מה שעובר? למה מתנהגים עמי כך מלמעלה? וקושיות אלו

שוברים את לבו של אדם מאד, ומחלישים את דעתו עד שמפילין אותו לשאול תחתית רחמנא ליצלן, ולכן עמל"ק בגימטריא ספ"ק, כי הוא מקור כל הספיקות והקושיות, והוא האבן נגף שבתוך כל החכמות, כי באמת עם כל החכמות יכולים לעבוד את הקדוש ברוך הוא, ורק מחמת זה נבראו כל החכמות, למצוא על ידם הקדוש ברוך הוא, אבל זה לעומת זה עשה האלקים, ויש אבן נגף בתוך כל החכמות, שאם אין האדם נזהר ממנו יכול ליפול על ידו באין סומך חס ושלום, והאבן נגף הוא עמלק, היינו פגם הכפירות והאפיקורסות שמנתק את החכמה ממקורה, היינו מחכמה העליונה, ועושה פירוד לעצמו, כאילו יש חכמה מבלעדי חכמתו יתברך, ואזי האדם מתרחק ממנו יתברך על ידי החכמה חס ושלום, ובאמת הכל בא מגיאות וגאוה, כי עמלק הוא הבעל גאוה הגדול, והוא בן בליעל שקופץ לתוך האמבטי הרותחת לקרר נשמות ישראל מהתלהבותם, ולכן דרשו חכמינו הקדושים |במדבר רבה פרשה י"ג סי' ג'| על הפסוק |משלי כ"ט| גיאות אדם תשפילנו זה עמלק, וכן עמל"ק בגימטריא ר"ם, כי הוא מכניס רמות רוחא באדם, להתגאות ולחשוב כאילו יש לו איזה ישות ומציאות בעולם מבלעדי כוחו יתברך, וזה גורם לו כל ירידתו ונפילתו, ועיקר הכנעתו ומפלתו של עמלק רק על ידי הצדיק האמת שהוא בחינת משה רבינו עליו השלום, שיודע איך ללחום עם עמלק ולהכניע את טומאתו הגדולה, והעיקר על ידי שמכניס אמונה פשוטה בתוך כל מקורביו, ומלמד להם עצות ודרכים נפלאים איך לקיים מצוות התורה בתמימות ופשיטות גמור, ולא להכניס בדעתם שום ספק וקושיא על הנהגותיו יתברך, ולכן שבע' יפול' צדיק' וקם' |משלי כ"ד| סופי תיבות עמלק, כי הצדיק האמת אפילו שנכנס בתוך כל השבע חכמות, ורואה האבן נגף של עמלק שם, אינו מפחד ממנו כלל, כי יודע איך לקום מנפילתו, וכן להקים כל נשמות ישראל שנפלו שם ולהחזירם בתשובה שלמה לפניו יתברך.

וזהו עבודת הצדיקים במשך כל הדורות, להאיר בנשמות ישראל את אור האמונה הקדושה, ולהציל אותם מקליפת עמלק, שהם כלליות הקושיות והספיקות שעוברים על בני אדם, כי הצדיק מאיר בהם אמונה פשוטה וטהורה להאמין בו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, ולא להתחיל ליכנס לתוך שום קושיות וספיקות, כי הלא ממילא לא נבין את דרכי השם יתברך שהם למעלה משכילנו לגמרי, ולכן למה ליכנס לקושיות וספיקות שאי אפשר לתרץ אותם, יותר טוב לסמוך לכתחילה על אמונה, ועל ידי זה נחיה חיים טובים ומתוקים באמת, ולכן אשרי הזוכה להיות מקורב לצדיק אמיתי ולהמשיך על עצמו אמונה פשוטה וטהורה, כי על ידי זה

יהיה ניצול מכל הקליפות רעות של זה העולם, ויזכה לעבור את החיים בשמחה ובשלום, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את החוק של הפרה אדומה, וכמו שכתוב |במדבר י"ט| זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר וגו', ויש להבין למה מצוה זו של פרה אדומה נקראת חוק יותר משאר כל מצוות התורה, הלא הרבה מצוות התורה אין לנו בהם טעם, ואי אפשר להבין טעמם, ולמה נשתנה מצוה זו להקרא חוק יותר מכולן? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הרי פרה אדומה מטהרת מטומאת מת שהיא אבי אבות הטומאה, שהוא בחינת טומאת עמלק שמכניס כפירות ואפיקורסות בלב האדם חס ושלום, וזה נחשב כמו מיתה ממש, כי רשעים בחייהם נקראים מתים |ברכות י"ח:|, ומיד שניתק אדם מן האמונה הקדושה הרי הוא נחשב כמת ממש רחמנא ליצלן, ולכן עיקר טהרתו רק על ידי שיחזור ויעלה אל האמונה הקדושה בתמימות ובפשיטות גמור, וינקה את עצמו מן הגיאות של עמלק הרשע ימח שמו, שמפיל את האדם על ידי גיאותו וישותו, בבחינת מה שכתוב בפרשת השבוע |במדבר כ"א| ונירם אבד חשבון, מיד שנכנס באדם רמות רוחא, על ידי עמל"ק שגימטריא ר"ם, אזי מיד אבד חשבון ממנו, היינו חשבונו של עולם, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |אבות פרק ג'| הסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, והאדם צריך לנקות עצמו ממדת הגיאות, ולהשפיל עצמו לפניו יתברך, ולעשות חשבון הנפש בכל עת, שזהו ענין חוק פרה אדומה שאנחנו מקיימים את ציווי ה', אפילו שלא יודעים שום טעם כלל, רק מוסרים עצמינו לגמרי אל הצדיקים שמכינין לנו אפר פרה, בבחינת |במדבר י"ט| ויקחו אליך פרה אדומה תמימה, אליך דייקא, היינו הצדיק שהוא בחינת משה רבינו עליו השלום, ומוסרין עצמינו אליו שיזרוק עלינו מים טהורים ויטהר אותנו, וזהו ולקח הכהן עץ ארז ואיזוב ושני תולעת וגו', שמי שהגביה עצמו כארז, ישפיל עצמו כאזוב וכשני תולעת, שינקה את עצמו מגיאותו של עמלק, וישפיל את עצמו בביטול גמור אליו יתברך, ואל הצדיקים אמיתיים שבדור, ועל ידי זה ימשיך על עצמו אמונה קדושה וטהורה, ויזכה לטהר עליונה.

והנה עיקר החוק של הפרה אדומה, שאי אפשר להבין טעמה כלל, הוא מה שהאפר מטהר טמאים ומטמא טהורים, שמצד אחד היא מטהרת את הטמא והרחוק ממנו יתברך,

אבל מצד שני היא מטמאית את הקרוב, היינו הצדיק שעוסק בטהרת הטמאים, כי על פי רוב אלו הצדיקים שעוסקים בקירוב נפשות להשם יתברך, הם מקבלים חזרה רק רעות מאלו האנשים שקירב אותם, וזהו מנפלאות חוקי הבחירה, איך יתכן דבר כזה, שבן אדם שמסרת נפש בשבילו, והוצאת אותו מן הבוץ והליכלוך של עוונותיו, אחר כך יתהפך עליך לרודף ויבזה אותך בכל מיני בזיונות, אבל זהו החוק של הפרה אדומה, שאי אפשר להבין טעמה כלל, ואף על פי כן הצדיקים ממשיכים לעשות טובות לבני אדם, ולטהר אותם מטומאתם, ואינם מסתכלים על זה כלל, ודייקא על ידי זה זוכין אל מה שזוכין, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות דעת סי' ל"ג| מי שמשלמין לו רעה תחת טובה, הקדוש-ברוך-הוא מרחם עליו ונותן לו שכל גדול בעבודת הבורא, כי בשכר השפיכות דמים והביזיונות שמקבל מבני אדם, זוכה להכלל בו יתברך לגמרי, ולהתדבקן בו יתברך בדביקות עליונה.
וזה מה שמצינו בפרשת השבוע מיד אחר פרשת פרה אדומה את פרשת מי מריבה, איך שהעם רבו עם משה וגרמו לו הכאת הסלע, כי זהו ענין מטמא טהורים הנ"ל, שדייקא אלו שמשה רבינו קירב אותם כל השנים, והוציאם ממצרים, והאכילום את המן וכו', הם רבו עמו ודיברו עליו, וגרם לו לאבוד סבלנותו ולהכות את הסלע, כי גם הצדיק יש לו נסיון גדול בשעה שמדברים עליו, ומרבים עליו במחלוקת, וצריך אריכת אפים נפלא שלא לאבוד סבלנותו עמם, ואף על פי כן מצינו שגם משה רבינו לא הפסיק מלהנהיג אותם ומלהתפלל עליהם, שאפילו נגזר עליו מה שנגזר, המשיך להנהיג נשמות ישראל ולקרב אותם אליו יתברך, כי זהו המעלה עליונה של הצדיק והמנהיג האמיתי, שממשיך לעשות לכל הבריות כולם, ועל ידי זה זוכה לקרב אותם אליו יתברך באמת.
וזהו המשך וקשר פרשת בלק לפרשת חקת, כי בפרשת בלק מצינו שנתחברו יחד בלק ובלעם לקלל את עם ישראל, ומובא בזוהר הקדוש |כי תצא רפ"א:| שמחיבור בלק ובלעם יוצא אותיות עמל"ק, ע"מ מבלעם ול"ק מבלק, כי שניהם שרשם בעמלק, שהוא מקור הכפירות והאפיקורסות, וכן כלליות התאוות שרוצין לקרר נשמות ישראל מעבודתם, בבחינת |דברים כ"ה| אשר קרך בדרך, אבל הקדוש ברוך הוא הפך עלינו הקללה לברכה, ולכן בלעם דייקא התנבא על מפלתו של עמלק ואמר |במדבר כ"ד| ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד, כי בכל אחד מהגוים, יש חלק וראשית מעמלק שהוא מקור הטומאה, ושהוא האבן נגף שבכל החכמות, כי כל הגוים שונאים את ישראל בתכלית השנאה, וכמו שאמר רבי שמעון בר יוחאי |ספרי במדבר פיסקא ס"ט|, הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב, ובשעה שרצו התנאים ללמד זכות על

הגוים, שבנו שווקים ומרחצאות וגשרים וכו', אמר רבי שמעון בר יוחאי |שבת ל"ג:| כל מה שתיקנו לא תיקנו אלא לצורך עצמן, כי לכל הגוים היה חלק בחורבנם של ישראל בכל הדורות, ואין אף אחד מהם נקי מזה, ועיקר הכח שלהם למצוא את הרגע של זעם שהקדוש ברוך הוא כועס בה חס ושלום, ואז לשלוט על נשמות ישראל, והקדוש ברוך הוא ריחם על נשמות ישראל בימים ההם ולא כעס כלל, וכמו שדרשו חכמינו הקדושים |ברכות ז.| על הפסוק |מיכה ו'| עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב וגו' למען דעת צדקות ה', אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, דעו כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי בימי בלעם הרשע עיין שם, וזהו ר'אשית ג'וים ע'מלק ראשית תיבות רג"ע, כי ממנו נמשך הרגע של זה כעס וזעם, כי הוא מעלה הקושיות והספיקות בלבות בני אדם, והוא מקרר אותם מעבודתם, וזה גורם כעס וחרון אף מלמעלה חס ושלום, ולכן מזהיר אותנו הנביא |ישעיה כו| לך עמי בא בחדריך וסגר דלתיך בעדך, חבי כמעט רגע עד יעבור זעם, שהעיקר להמלט ולינצל מן הרגע הרעה של עמלק שרוצה לקרר נשמות ישראל, ולברוח אליו יתברך בתפילה והתבודדות, ועל ידי זה יהיה ניצול מכל הקללות והארורים של בלעם ובלק, והימים אלו של ימי תמוז מסוגלים לזה ביותר, כי מובא בספרים הקדושים שזמן התשובה לקראת הימים הנוראים הבאים עלינו לטובה מתחיל מחודש תמוז, כי תמוז ראשית תיבות ז'מני ת'שובה מ'משמשים ו'באים, וכן אמרו רמז בספרים הקדושים על מה שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ס"א.| אחורי ארי ולא אחורי אשה, ארי מרמז על חודש אב שמזלו ארי, ואשה מרמז על חודש אלול שמזלו בתולה, ולכן בא הרמז שיתחילו לעשות תשובה כבר אחורי ארי היינו בחודש תמוז, ולא יחכו עד אחורי אשה, היינו לחודשי אב ואלול, כי צריכין להקדים ולהזדרז לעשות תשובה כדי שנזכה לבא לימי ראש השנה הקדושים קדושים וטהורים, והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתיים ולקבל מהם אורם הגדול, עדי נזכה לשוב בתושבה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת חקת בלק ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א', המדבר מקדושת השלש רגלים ואיך הם מבטלים השלש תאוות, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה

נקודות שבדברי רביז"ל בתורה זו| יש שלש מדות, שהם מחריבי ירושלים, דהינו הלב, הינו שמפסידין היראה התלויה בלב, והשלש המדות הם 'תאות ממון' ו'תאות אכילה' ו'תאות משגל', כי שלש מדות אלו הם בלב, ועל כן הם מפסידים היראה שבלב' וכו', ולתקן שלש מדות אלו הוא על-ידי הדעת, שצריכין להמשיך הדעת אל הלב, בבחינת |דברים ד'| "וידעת היום והשבות אל לבבך", שצריך להמשיך הדעת אל הלב, ועל- ידי-זה נתתקן שלש מדות הנ"ל וכו', והם בחינת שלש רגלים, כי כל רגל הוא בחינת התחדשות המחין, שנמשך שכל חדש לתקן שלש מדות אלו, הינו בכל רגל משלש רגלים נתתקן מדה אחת משלש מדות הנ"ל, על-כן צריכין לזהר מאד בכבוד יום טוב, ולקבל השלש רגלים כראוי, כי על-ידי מצות השלש רגלים, על-ידי-זה זוכין לתקן השלש מדות הנ"ל, כי 'בפסח נתתקן תאות ממון', כמו שכתוב |שמות י"ב| "וה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאילום"-'בעל כרחם' |ברכות ט'|, כי הם לא רצו כלל, כי אז נתתקן תאות ממון, 'בשבועות נתתקן תאות משגל', בבחינת 'דם נעכר ונעשה חלב' |כמובא בכוונות ספירה ושבועות ומובא ג"כ בבאר היטב סימן תצ"ד סק"ח ע"ש|, 'בסכות נתתקן תאות אכילה', כי סכות נקרא "חג האסיף" |שמות כ"ג|, שאוסף כל מיני מאכל, וזהו בחינת תקון תאות אכילה, כי 'אינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו' וכו' |יומא ע"ד|, עין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה האדם נברא בזה העולם להתגבר על תאוות גופו, ולהכניע חומריות גופו תחת אור נשמתו, עד שגם הגוף יאיר באור הנשמה, בבחינת |איוב י"ט| ומבשרי אחזה אלוה, שגם מבשר הגוף יזכה לראות אלקות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב|, וזה אי אפשר עד שיכבוש תאוות גופו לגמרי, שהם כלליות הג' תאוות המתגברים על האדם ביותר, שהם תאוות ממון, תאוות אכילה, ותאוות ניאוף, כי אלו השלש הם עיקרי התאוות, ושאר כל התאוות ומדות רעות נמשכים אחריהם, ולכן כשאדם כובש ג' תאוות אלו, בקל הוא להרגיש הארת אלקותו יתברך, ולהמשיך יראת ה' בלבו, כי על ידי ביטול תאוות אלו נתתקן היראה שבלב, וזוכה לקדושת ירושלים, שהוא בחינת יראה שלם כמובא |בראשית רבה פרשה נ"ו|.

והנה בענין ג' תאוות אלו אנחנו מוצאים כמו דברים סותרים בדברי רביז"ל, כי בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב' רביז"ל מביא את דברי הזוהר |ויקרא ט"ו| עיקרא יצרא בישא על עריין, עיקר כובד וקושי היצר הרע הוא על תאוות ניאוף, וכן מזכיר רביז"ל כמה פעמים, שעיקר קדושת האדם תלוי בתיקון הברית,

ובסיפורי מעשיות |מעשה י"ב מבעל תפילה| אומר רביז"ל שהבעל תפילה שמע מהמלך, שמכל התאוות יכולים להוציא את האדם חוץ מתאוות ממון, כי מתאוות ממון קשה מאד להוציא את האדם, כי אם על ידי הדרך שיש אל החרב וכו' עיין שם, נמצא שתאוות ממון היא הכי קשה, ובליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב קורא רביז"ל תאוות אכילה ושתיה "ראשי התאוות", עיין שם, ולכאורה איך מתיישבין שלש דברים אלו, אבל מבואר בדברי מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות קידושין הלכה ג'|, שבאמת עיקר היצר הרע הוא בוודאי על תאוות ניאוף, והוא עיקר הנסיון והצירוף של אדם בעולם הזה, אבל האדם שנפל לתאות ניאוף, עדיין יכולין לדבר עמו ולהסביר לו עוצם גנות התאווה, ואיך שיש עצות להנצל ממנה, אבל מכיון שאדם נפל גם לתאוות ממון, וכל ראשו מונח בהשגת כסף, אי אפשר לדבר עמו, כי הוא תמיד כל כך עסוק ברדיפה אחר הממון עד שאין לו זמן כלל לשמוע מה שיש לך לדבר, ומה שרביז"ל קורא תאוות אכילה ושתיה "ראשי התאוות", כי הם התאוות שמתגברים על האדם מילדותו ומקטנותו, וכשאינו יודע לשמור עצמו מהם, וגם נכשל במאכלות אסורות רחמנא ליצלן, אזי הם מטפשין את מוחו, ומטמטמים את לבו, והוא עלול ליפול לתוך תאוות ניאוף ותאוות ממון רחמנא ליצלן, נמצא שכולם אמת, ראשי התאוות המתחילים אצל האדם מקטנותו הם תאוות אכילה ושתיה, ואחר כך בוודאי עיקר תבערת היצר הרע הוא על תאוות ניאוף, אבל מכל אלו עדיין יכולין לצאת, אבל אם גם נופל לתוך תאוות ממון חס ושלום, אזי אי אפשר להוציאו משם, כי אם על ידי הדרך שיש אל החרב, היינו אל מדת הדין חס ושלום, שעובר עליו צרות ויסורים מבית ומבחוץ רחמנא ליצלן, ואז כבר מאוס ונמאס אצלו כל התאוות והממון, ורוצה רק את בריאת גופו ושלום ביתו, ויודע היטיב שאין עצה אחרת רק לברוח אל הקדוש הוא שיושיעו מכל צרותיו.

ומגלה לנו רביז"ל כאן, שעל ידי קדושת הג' רגלים זוכים לצאת מן הג' תאוות הנ"ל, ולהמשיך על עצמו קדושה עליונה, כי על ידי חג הפסח נתתקן תאוות ממון, כי בשעת יציאת מצרים מיאנו עם ישראל בביזת מצרים, וכתיב |שמות י"ב| וישאילום ואמרו חכמינו הקדושים |ברכות ט| בעל כרחם, נמצא שעל ידי קדושת חג הפסח נתתקן תאוות ממון, וכן אנחנו רואים בחוש כמה הוצאות עם ישראל מוציא לכבוד הפסח לקנות מצות ויין ושאר צרכי החג, כי אז נתתקן תאוה זו ביותר, וכן בשבועות נתתקן תאוות ניאוף, כי אז קבלנו את התורה הקדושה, והרי אמרו חכמינו הקדושים |קידושין ל| אם פגע בך מנוול זה, שהוא היצר הרע של תאוות ניאוף, משכיהו לבית המדרש, כי על ידי התורה הקדושה מכניעים

אותו, וכן אמרו |שם| אמר הקדוש ברוך הוא, בני, בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין, וכן הוא לשון הרמב"ם |הלכות אסורי ביאה פרק כ"ב הלכה כ"א| שאין יצר הרע זו של עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה, כי כשאדם מכניס ראשו בתוך לימוד תורה הקדושה, זה שומר אותו ממחשבות של תאוה זו, וכן אנו רואים בחוש שבליל שבועות כולם נעורים ועוסקים בתורה, וממשיכים על עצמם טהרה עליונה שיורד על נשמות ישראל בלילה זו, וכן בסוכות נתתקן תאוות אכילה, כי סוכות נקראת חג האסיף, על שם שאוסף כל מיני מאכל, ומיד שיש לאדם שפע של אוכל כבר אינו להוט כל כך אחר האכילה, כי אינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו |יומא ע"ד|, וכן רואים בחוש שבחג הסוכות כל אחד מדקדק לא לאכול חוץ לסוכה, וזה כבר מקרר אצלו תאוות אכילה, ולכן כשאדם מקבל את השלש רגלים בשמחה רבה, ממשיך על עצמו קדושה עלאה, וזוכה לצאת מהג' תאוות הנ"ל ולהתדבק בו יתברך באמת.

ואומר רביז"ל בהמשך תורה זו, שעל ידי בנין ירושלים שהוא יראה שלם, על ידי זה נברא מלאך שמשפיע נבואה לכלי הנבואה, ועל ידי זה נגאלת ונפדית התפילה מן הגלות, כי מלאך ראשי תיבות |תהלים ל"ד| כ'י א'ין מ'חסור ל'יראיו, כי זה המלאך שרשו מיראה, והוא משפיע נבואה בעולם, ואף על פי שאין מי שיתנבא ממש, אבל התפילה מתגלה ומתפרסם בעולם, והתפילה היא בחינת נבואה, בבחינת |בראשית כ'| כי נביא הוא ויתפלל בעדך וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר היראה שבלב תלוי בתיקון ג' תאוות הנ"ל, שזוכים לתקן אותם על ידי קדושת הג' רגלים כנ"ל, אבל הכל תלוי כפי עבודת התפילה, כי בלי תפילה אי אפשר להגיע לשום קדושה שבעולם, כי היצר הרע הוא מלאך רוחני, ואי אפשר להתגבר נגדו כי אם על ידי כוח רוחני, ואת הכוח הזה מקבלים על ידי התפילה, כי כל מה שאדם מרבה להתפלל אליו יתברך, ולפרש כל שיחתו לפניו יתברך בתמימות ופשיטות גמור, שזה נקרא התבודדות, על ידי זה נמשך על האדם מוח ודעת אחרת לגמרי, עד שיכול לעמוד חזק נגד כל התאוות ומדות רעות ואינם מבלבלים אותו כלל, ולכן כשאדם רוצה להמשיך על עצמו קדושת הג' רגלים, שעל ידם יזכה לצאת מכל הג' תאוות, צריך להתפלל לפניו יתברך הרבה שיזכה לזה, ואז יהיה נברא מלאך שמשפיע נבואה לכלי הנבואה, ואז יהיה נגאלית ונפדית התפילה מן הגלות, ויפעול כל מה שצריך ברוחניות ובגשמיות, ולהיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה

מצינו בפרשת השבוע איך שבלעם הרשע רצה לקלל את ישראל ולבטל מהם היראה ולהכשיל אותם בכל מיני תאוות רעות, כי מברכתו של אותו רע אנחנו יודעים מה היה בלבו לקללם, ולכן מצינו שבשעה שהלך אצל בלק לקללם, כתיב |במדבר כ"ב| ויתיצב מלאך ה' בדרך לשטן לו, ופירש"י, מלאך של רחמים היה והיה רוצה למנעו מלחטוא, כי זה בחינת המלאך שנברא מן היראת שמים של ישראל, שרוצה לשמור אותם מחטא ומפגם הג' תאוות הנ"ל, ולכן מצינו שהמלאך עמד לו בדרך ג' פעמים, ובלעם הכה את אתונו שלש רגלים, ואז כתיב ויפתח ה' את פי האתון ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים, ופירש"י רמז לו, אתה מבקש לעקור אומה החוגגת שלש רגלים בשנה, ולכאורה יפלא למה הזכיר לו זאת המצוה יותר משאר מצוות התרה? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי בלעם רצה לקלקל אצלם היראת שמים, ולהכשיל אותם בג' תאוות הנ"ל, אבל האתון אמר לו שזהו אומה החוגגת שלש רגלים בשנה, ולכן הם נשמרים מן התאוות, והם בוראים מלאך השומר אותם מכל רע, שזהו המלאך שעמד לי בדרך ג' פעמים, והבן.

וזהו הג' פעמים שעמד המלאך בדרך למנוע את בלעם, ומובא |בבעל הטורים| שזה היה המלאך גבריאל, כי המלאך גבריאל שרשו מגבורה, היינו מיראה, והוא המלאך שנברא מתיקון היראה שבלב, והוא עמד ג' פעמים דייקא למנוע את בלעם מלקללם בג' תאוות הנ"ל, כי בפעם הראשון כתיב |במדבר כ"ב| ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו וגו', וזהו כנגד תאוות ממון, כי רביז"ל אומר |סיפורי מעשיות מעשה י"ב מבעל תפילה| שאי אפשר להנצל מתאוות ממון כי אם על ידי הדרך שיש אל החרב, היינו מדת הדין והגבורה, שבשעה שעובר על האדם צרות ויסורין, כבר שוכח מרדיפתו אחר הכסף, ואנחנו רואים שבני אדם עלולים לרצוח בחרב מחמת תאוות ממון, בבחינת |שמות ט"ו| אריק חרבי תורישמו ידי, ורק כשפוגע בהם מדת הדין, אזי חוזרים בהם, ולכן בפעם הראשון שעמד המלאך נגדו עם חרב, זה רמז לחג הפסח שבו נתתקן תאוות ממון, ובפעם הב' שעמד המלאך נגדו כתיב, ויעמוד מלאך ה' במשעול הכרמים גדר מזה וגדר מזה, משעול הכרמים הוא ענין תאוות אכילה ושתיה, בבחינת |משלי כ"ג| אל תהי בסבאי יין בזוללי בשר למו, כי העיקר מתחיל עם פרי הכרם שהוא היין והשכרות, ועל ידי זה באים לשכוח את כל מצוות התורה רחמנא ליצלן |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ו|, ובפעם השלישי כתיב, ויוסף מלאך ה' עבור, ויעמוד במקום צר אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל, ויוסף רמז לתיקון תאוות ניאוף, שמירת הברית, שהוא

ענין תוספות קדושה וטהרה, קדושת יוסף הצדיק |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"א|, ולכן, ויעמוד במקום צר אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל, כי זהו ענין שמירת העינים שצריכין ביותר על הדרך, שהוא שמירה מניאוף, ולא לתור אחר ראות עיניו לימין או לשמאל, בבחינת |במדבר ט"ו| ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, זה הרהור עבירה |ברכות י"ב|, ובג' רמזים אלו רצה המלאך למנוע את בלעם מלקלל עם ישראל בטומאתו, כי בלעם בעצמו היה שטוף מאד בכל ג' תאוות אלו, וכמו שכתוב |במדבר כ"ב| אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב, ואמרו חכמינו הקדושים |מבוא בפרש"י| מכאן שהיה נפשו רחבה, שהיה תאב לכל הכסף שבעולם, והיה שקוע מאד בניאוף, בבחינת |שם| ההסכן הסכנתי, שהיה עושה מעשה אישות עם אתונו, ותאוות אכילה, כמו שכתוב |שם| ויזבח בלק בקר וצאן וישלח לבלעם וגו', ואמרו חכמינו הקדושים |מדרש תנחומא| התחיל בלעם לחרוק שיניו עליו על שהיה נפשו רחבה, ושלח לו רק זה אתה השולח אלי?, ולכן אמר לו המלאך, על מה הכית את אתונך זה שלש רגלים, כי אמר לו שבלתי אפשר לקלל את העם הקדוש שחוגגת ג' רגלים בשנה.

אבל לבסוף מצינו שהועיל בלעם הרשע להכשיל אותם בזנות, וכמו שכתוב |במדבר כ"ה| וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב, כי הכשיל אותם בביטול תורה שיטיילו בחוץ אחרי ראות עיניהם, בבחינת וישב ישראל בשטים, ופירש האור החיים הקדוש, שטים לשון טיולים, שנתבטלו מדברי תורה והלכו לטייל לבחוץ, ומיד שמתבטלים מן התורה, ולבם פנוי מן החכמה יש מקום לתאוה זו, ובפרט לטייל בדרך פרוץ, מאד מסוכן שלא ליכשל בראיות אסורות, ולכן מיד שעברו על זה, תפס אותם בלעם ברשתו הטמיאה, וגרם שנפל מהם כ"ד אלף רחמנא ליצלן, כי מיד שמתגברת ניאוף בעולם, מכלה את הכל רחמנא ליצלן, ומובא בכתבי האריז"ל שכ"ד אלף אלו שנפלו משבט שמעון נתגלגלו אחר כך בכ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא, והיו צריכין להתתקן שם, כי קיבלו מרבם רבי עקיבא לימודים נפלאים איך להתמיד בתורה ולהתגבר נגד כל התאוות, עד שיהיה נמאס לפניהם כל התאוות, וכמו שמצינו אצל רבי עקיבא |עבודה זרה כ.| כשראה את אשת טורנוסרופוס הרשע, רק, שחק, ובכה, רק - שהיתה באה מטפה סרוחה וכו', כי היה התאוה נמאסת אצלו לגמרי, ומסר זאת לתלמידיו, אבל הם לא נהגו כבוד זה בזה, ופגם הכבוד הוא פגם הברית רחמנא ליצלן |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"א|, כי כבוד בשלימות הוא רק כשממשיך הוא"ו בתוכה, ומכבד נעשה כבוד, שהוא תוספות קדושה, שמירת הברית, כי מי שהמוחין שלו בשלימות, הוא נזהר

מאד בכבוד חבירו, ולא יבזהו כלל, אבל מיד שיש פגם הכבוד סימן שאין הברית על תיקונו, ולכן לא קיבלו התלמידים התיקון בשלימות, ועיקר התיקון היתה על ידי רבי שמעון בר יוחאי תלמיד רבי עקיבא, שהוא גילה את אור סודות התורה, ואצלו מצינו שהיה פרוש ומובדל לגמרי מתאוות עולם הזה, כי היה נחבא י"ג שנה במערה, מובדל מכל העולם הזה, וכעין שנאמר אצל משה רבינו |דברים ה'| ואתה פה עמוד עמדי, וכל אכילתו היתה רק חרובין ומים שהוא תיקון תאוות אכילה, והממון והמלבושים היו בטלים אצלו, כי היה יושב מכוסה בחול, ולכן הוא היה התיקון של תלמידי רבי עקיבא, כי הוא קיבל הלימוד של רבו בשלימות, ולכן מצינו בזוהר |בא ל"ח| על הפסוק |שמות ל"ד| יראה כל זכורך את פני האדון ה', הנאמר בשלש רגלים, פני האדון ה', זה רבי שמעון בר יוחאי עיין שם, כי הוא היה קדוש בקדושת הג' רגלים, המסוגלים לבטל את ג' התאוות מן האדם, ולהמשיך עליו יראת שמים שלימה, שהוא קדושת ירושלים וקדושת בית המקדש, והשם יתברך יזכינו להמשיך עלינו קדושת הצדיקים האמתיים, ונזכה לצאת מכל תאוות גופינו ולהתקדש בקדושה עליונה, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת חקת בלק ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהבנים שנחלפו דף רצ"ו עיין שם. והסית העבד את האדון |הינו בן המלך האמת| לשאל אותו |את אדם היער| מה זאת, ושאלו השיב לו, שזהו איך שהחמה עושה מלבוש להלבנה, ואמרו כל החיות של היער היות שהלבנה עושה להם טובות גדולות, כי עקר ממשלתם הוא בלילה, כי לפעמים הם צריכין לכנס בישוב, וביום אין יכולים, ועקר ממשלתם בלילה, והלבנה עושה להם טובה כזו, שמאירה להם, על כן הסכימו שיעשו נגון חדש לכבוד הלבנה, וזהו קול הנגינה שאתם שומעים |דהינו שכל החיות והעופות מנגנים נגון חדש לכבוד הלבנה, שקבלה מלבוש מן החמה| וכששמעו שזהו נגון, הטו אזנם יותר ושמעו שהוא נגון נפלא ונעים מאד מאד, ואמר להם האדם היער הנ"ל מה זה חדוש אצלכם הלא יש אצלי כלי, שקבלתי מאבותי, שהם ירשו מאבות אבותיהם, שהכלי עשויה עם עלים וצבעונים כאלו, שכשמניחים הכלי הזאת על איזה בהמה או עוף, אזי תכף מתחיל לנגן הנגון הזה.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והסית העבד את האדון |הינו בן

המלך האמת| לשאל אותו |את אדם היער| מה זאת, כי בן המלך שהיה שורש נפשו בקדושה, לא העיז פנים לשאול את אדם היער שהוא הצדיק, מה ענין הניגון הזה, כי מי ששורש נפשו בקדושה מקבל הכל באמונה פשוטה, ואינו שואל שום שאלות וקושיות, כי בהכרח שיהיה קושיות על הקדוש ברוך הוא וגם על הצדיק |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי נ"בן, ואשרי מי שאינו שואל שום קושיות כלל, ומקבל הכל באמונה פשוטה, אבל בן השפחה שלא היתה שורש נפשו בקדושה, הסית את בן המלך לשאול פירוש הדברים, כי אצלו לא היתה האמונה חזקה כל כך.

ושאלו, כי זה החסרון כשיש לאדם חבר שאינו טוב, שבקל להיות ניסת אליו ולמלאות מבוקשו, כי האדם נמשך אחר סביבו, ולכן צריכין לראות תמיד להתחבר לאנשים יראים ושלימים, ולא ליכנס לחבריא של בורים וריקים, כי האדם מסוכן מאד שלא יהיה ניסת אחרי דרכיהם המקולקלים, וגם כאן הבן מלך ניסת אליו, ולבסוף שאל את השאלה שלו.

השיב לו, שזהו איך שהחמה עושה מלבוש להלבנה, כי החמה הוא בחינת התגלות אור אלקותו יתברך המאיר בכל הארץ באור גדול מאד |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'ן, אבל מרוב בהירתו והתגלותו, לא כל אחד זוכה לתפוס ולהבין אותו, כי ריבוי האור גורם שבירת הכלים, רק הצדיקים שזיככו וקידשו את עצמם בקדושה עליונה, הם זוכים להשיג את האור הזה, ושכלם מאיר תמיד באור גדול כשמש בצהריים, מה שאין כן אור הלבנה הוא כבר אור עם צמצום, וזה יכול כל אדם לזכות, כי אור הלבנה הוא אור האמונה, שמאיר אפילו בחשכת לילה, כי כשאדם מתחזק באמונה, זה נותן לו כח לעבור על הכל, ולמצוא רצונו יתברך בכל מה שעובר עליו בחיים, ולכן החמה שהוא בחינת השגת הצדיקים, עושה לבוש להלבנה, היינו להארת האמונה הקדושה, כי זהו עיקר עבודתם ומסירת נפשם במשך ימי חייהם, לגלות ולפרסם את האמונה הקדושה בעולם, עד שכל הבריות יזכו לאמונה ברורה ומזוככת בהקדוש ברוך הוא.

ואמרו כל החיות של היער היות שהלבנה עושה להם טובות גדולות, כי עקר ממשלתם הוא בלילה, כי לפעמים הם צריכין לכנס בישוב, וביום אין יכולים, ועקר ממשלתם בלילה, והלבנה עושה להם טובה כזו, שמאירה להם, על כן הסכימו שיעשו נגון חדש לכבוד הלבנה, וזהו קול הנגינה שאתם שומעים |דהינו שכל החיות והעופות מנגנים נגון חדש לכבוד הלבנה, שקבלה מלבוש מן החמה| כי בני אדם שרחוקים מן דעת ושכל דקדושה, הם כמו חיות בדמות אדם |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'ן, ומחמת שהם רחוקים מן הדעת והשכל, לכן אין להם

שליטה ביום, שהוא זמן התגלות אור הקדוש ברוך הוא, כי אין להם השגה כלל באור הזה, רק עיקר ממשלתם הוא בחשכת לילה, שמרמז על חשכת הגלות וריבוי הצרות, כי הם נמצאים בתוך גשמיות עולם הזה, וחושך ומר להם מאד, וכשאור הלבנה מאיר להם בחשכת לילה, זהו טובה גדולה מאד, כי מגיע להם זריחת אור האמונה, שנותן להם כח להתחזק במה שעובר עליהם, וזהו כל קיומם בתוך הגלות, ולכן הסכימו לעשות ניגון חדש לכבוד הלבנה, כי זהו עיקר חיותם ושמחתם בכל מה שעובר עליהם בחייהם.

וכששמעו שזהו נגון, הטו אזנם יותר ושמעו שהוא נגון נפלא ונעים מאד מאד, כי בודאי הניגון של אמונה, הוא הניגון הנפלא שעולה על כל הניגונים, בחינת |שיר השירים ד'| תבואי תשורי מראש אמנה, כי הצדיק יש לו ניגון של אמונה, שיכול להרים ולהגביה כל אלו שנפלו אל שאול תחתיות ממש, ולהעלות אותם משם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ד|, וכשאדם מטה אזנו היטיב, יכול לשמוע איך שכל הבריאה שר הניגון הנפלא הזה של אמונה.

ואמר להם האדם היער הנ"ל מה זה חדוש אצלכם הלא יש אצלי כלי, שקבלתי מאבותי, שהם ירשו מאבות אבותיהם, שהכלי עשויה עם עלים וצבעונים כאלו, שכשמניחים הכלי הזאת על איזה בהמה או עוף, אזי תכף מתחיל לנגן הנגון הזה, כי הכלי הזה הוא ענין ההתקרבות אל הצדיק, שיכול להפוך אפילו אדם שהוא כמו בהמה, השקוע מאד בכח המדמה |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה|, ומדמה לעצמו תמיד דמיונות של הבל, לחידוש נפלא שיתחיל לנגן הניגון הנפלא אל הקדוש ברוך הוא, כי על ידי ההתקרבות אל הצדיק, יכול להתהפך לאיש אחר לגמרי, ולשיר הניגון הנפלא של אמונה, כי הצדיק לומד עמו לימודים נפלאים כאלו, עד שמתחיל לשיר שירים של תורה ותפילה, ולקבוע לעצמו שיעורים כסדרן בתורה הקדושה, ולהתפלל ולהתבודד עם חיות ובניגון של שמחה, ואזי אפילו אם היה בבחינת בהמה או עוף, ולא היה מכונה בשם בן אדם כלל, יתחיל לשיר הניגון הנפלא הזה, ולהכלל ביופי הבריאה, כי זהו עיקר העצה, אפילו שמרגיש רחוק מאד מן השם יתברך, שיקרב עצמו אל צדיק אמיתי, ויתחמם נגדו, ואז בעל כרחו יהיה נמשך עליו נועם אורו, ויזכה לחיים טובים ונצחיים על ידו, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת חקת בלק ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ה, המדבר מפרה אדומה ומקדושת ארץ ישראל ומהתנוצצות אור זכות אבות, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, דע, כי לראות במפלתם של רשעים אי אפשר, אלא על-ידי בחינת ארץ ישראל וכו', ולהמשיך בחינת קדשת ארץ-ישראל עכשו בגלות, שהיא תחת יד הסטרא אחרא, ואין יכלת בקדשתה להתגלות, אף- על-פי-כן יכולין לגלות ולהמשיך קדשתה אפלו בגלות המר הזה, בבחינת |ויקרא כ"ו| "ואף גם זאת בארץ איביהם", הינו אפלו בגלות המר, יכולין לגלות בחינת גם זאת, ועל-ידי מה יכולין להמשיך את קדשת ארץ-ישראל, על-ידי התנוצצות אור זכות אבות, כמאמר הזוהר |שלח דף קע"ד.| 'באתר דאית תמן אבות, אית תמן שכינתא' |שם| בבחינת "וזכרתי את בריתי יעקב וכו' והארץ אזכר", כשמתנוצץ אור זכות אבות, אזי נתגלה קדשת ארץ-ישראל, ולא די שהאדם נצול מהרשע, אלא גם רואה בהרשע מה שהרשע רצה לראות בו
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין "לראות במפלתן של רשעים" הוא ענין לראות במפלתן של היצר הרע, שהוא הרשע הטמון בתוך כל אחד ואחד, הרוצה להעביר אותו על דעתו ועל דעת קונו, והאדם צריך ללחום עמו כל ימי חייו, ולראות תמיד במפלתו שלא יתגבר עליו, והעיקר הוא על ידי קדושת ארץ ישראל, שהוא אור האמונה הקדושה, כי ארץ ישראל הוא מקום התגלות האמונה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז' וסי' קנ"ה|, בבחינת |דברים י"א| תמיד עיני הוי"ה אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, כי בארץ ישראל מתגלה השגחתו יתברך הפרטי פרטיית, יותר מבכל העולם כולו, בבחינת |תהלים ל"ז| שכן ארץ ורעה אמונה, ששם בארץ ישראל רועים אמונה, ונתהפכים למהותה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ט|, וזהו עיקר הכלי זיין נגד היצר הרע, שהוא הרשע הגדול שעומד על האדם תמיד, כי כל מה שאדם מכניס עצמו בתוך האמונה הקדושה, כן הוא ניצל מן היצר הרע שרוצה לעשות אותו משוגע ממש, כי אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות |סוטה ג.| ומי שהוא חזק באמונה, אין שום דבר שבעולם שיכול לבלבלו, כי הוא רואה אמתת מציאותו יתברך מכל פרט של הבריאה, ואין היצר הרע יכול לבלבל אותו כלל, ולכן עיקר עבודת האדם להעלות עצמו באמונה ברורה בכל עת, ולחפש בעצמו איפוא הוא אוחז באמונה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי'

ה'|, כי עיקר מעלת האדם נמדד כפי האמונה שלו, בבחינת |חבקוק ב'| וצדיק באמונתו יחיה, וכל מה שאדם מעלה עצמו אל דרגא יותר גבוה באמונה, כן הוא מתפטר מן היצר הרע, ואין להיצר הרע שום שליטה עליו כלל.

ומגלה לנו רביז"ל כאן, איך יש כח לקדושת ארץ ישראל להתגלות לנו היום שאנחנו בגלות? על ידי התנוצצות זכות אבות, היינו על ידי השלש תפלות שתקנו לנו האבות הקדושים, שחרית מנחה וערבית, וכמבואר בסוף דברי רביז"ל בתורה זו, שעל ידי הג' תפלות מתנוצץ אור זכות אבות, כי מעלת הזוכה להתפלל הג' תפלות בכל יום מלה במלה, ובמנין דייקא, אין לתאר ואין לשער כלל, כי הם ממשיכים על האדם קדושה עליונה ונוראה מאד, ואפילו אם אינו זוכה להתפלל אותם בכוונה שלימה מתחילתם ועד סופם, אבל על ידי שמתפלל אותם בצבור, הם עולים לרחמים ולרצון בתוך תפלת הרבים, ופועלים מה שפועלים, כי על ידי שאדם מתפלל תפלה בצבור, ועונה אמן יהא שמיה רבה, וקדושה, וברכו, הרי הוא פותח כל השערים עליונים וממשיך על עצמו שפע גדול, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת קי"ט| כל העונה אמן יהא שמיה רבה בכל כוחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, וכן אמרו |שם| על הפסוק |ישעיה כ"ו| פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים, אל תיקרי שומרי אמונים אלא שאומרים אמן, כי לענות דברים שבקדושה עם הצבור זהו מעלה עליונה מאד, וכן עצם הענין ליכנס לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ולשבת שם, הוא מעלה את האדם מטומאה לטהרה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |אליהו רבה פרק י"ט| מה נחלים אלו מעלין את האדם מטומאה לטהרה כך בתי כנסיות ובתי מדרשות מעלין את האדם מטומאה לטהרה, ואנחנו רואים בחוש שכל אלו שיצאו לתרבות רע ופרקו עול רחמנא ליצלן, עיקר הדבר התחיל על ידי שזילזלו בהג' תפלות, שהנה זילזלו לבוא לבית הכנסת להתפלל בצבור, והנה זילזלו לקצץ תפילת שחרית לקטעים קטנים, וכאן החסירו איזה מנחה או איזה מעריב, ולאט לאט פרקו עול לגמרי רחמנא ליצלן, כי עיקר קדושתן של ישראל הם הג' תפלות, שהם התנוצצות אור זכות אבות, וכמו שמפרש רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח'| את המאמר |ברכות נ"ד| מחנה ישראל כמה הוי? שלש פרסאות, שעיקר המחנה והקדושה של ישראל הם הג' תפלות, כי על ידי שאדם נזהר מאד להתפלל אותם מלה במלה ובצבור דייקא, על ידי זה הוא נדבק ונקשר לקדושת מחנה ישראל, ומתנוצץ עליו אור זכות אבות.

והנה עיקר האמונה שאנחנו ממשיכים על עצמינו מהאבות הקדושים, הוא להתחזק באמונה אפילו בתוקף הצרות והדינים רחמנא ליצלן, ולהאמין שהכל בהשגחה פרטי

פרטית מאת הבורה יתברך שמו, ואין שום טבע ומקרה כלל, כי זה היה אמונת האבות הקדושים, שהחזיקו מעמד בכל מה שעבר עליהם, ולא שאלו שאלות כלל, וכמו שאמר הקדוש ברוך הוא אל משה רבינו |שמות ו'| וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי הוי"ה לא נודעתי להם, היינו שנתגליתי אל האבות במדת הדין, ולא ראו את שם הוי"ה, שהוא מדת הרחמים, ואף על פי כן לא שאלו שאלות אל ההנהגה שלי, וזה נאמר אל משה רבינו עליו השלום, שאמר אז אל הקדוש ברוך הוא, |שם ה'| למה הריעות לעם הזה למה זה שלחתני, ואיתא במדרש |מובא שם בפירש"י| שאז כבר נגזרה על משה רבינו שלא יכנס לארץ ישראל, כי הענין של ארץ ישראל הוא התגלות האמונה ואריכת אפים, היינו להאריך אף על כל דבר שעובר על האדם, ולא לשאול שאלות כלל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קנ"ה|, ומחמת ששאל אז משה רבינו למה הריעות וגו' לא זכה ליכנס לארץ ישראל, ועל ידי שאנחנו ממשיכים עלינו התנוצצות אור זכות אבות, ומתפללים הג' תפלות בכל יום מלה במלה, ובמנין דייקא, על ידי זה אנחנו מקרבין אלינו קדושת ארץ ישראל, ולאט לאט נבנה אצלינו האמונה הקדושה, וכמובא בתיקונים |תיקון נ'| שמע ישראל וגו' ש'מ'ע' ראשי תיבות ש'חרית מ'נחה ע'רבית, כי בג' תפלות אלו תלויים עיקר האמונה וקבלת עול מלכות שמים, ועל ידי זה באים להכיר את גדלות הבורא יתברך שמו, כי ש'מ'ע' גם ראשי תיבות |ישעיה מ'| ש'או מ'רום ע'יניכם וראו מי ברא אלה וגו' עיין שם כל זה בתיקונים.

וזהו ענין התגלות השכינה הקדושה לנו גם בתוקף גלותינו, בבחינת |ויקרא כ"ו| אף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם, כי זאת מרמזת על השכינה הקדושה, שהיא האמונה הקדושה שיש בתוך כל אחד ואחד מישראל, ובשעה שאדם מכניס עצמו בתוך האמונה, אזי יוצא מן הגלות לגמרי, כי עיקר הגלות הוא רק גלות הגוף, שהגוף הלך בגלות בארץ זר ורחוקה, אבל הנשמה אף פעם לא הלכה בגלות, ותיכף ומיד שאדם מתדבק בהאמונה הקדושה אזי נשמתו יוצאת מן הגלות, וכמו שאומר דוד המלך |תהלים כ"ז| אם תחנה עלי מחנה בזאת אני בוטח, היינו אפילו אם יסובבו אותי מחנה של רשעים, שהם כלליות הרשעים וכל היצרין בישין, בזאת אני בוטח, אני בוטח על האמונה הקדושה שיציל אותי מכל זה, כי בתוך האמונה גנוזה כל הברכות, בבחינת |דברים ל"ג| וזאת הברכה אשר בירך משה איש האלקים את בני ישראל וגו', וכן יעקב אבינו בירך את בניו עם זאת, וכמו שכתוב |בראשית מ"ט| וזאת אשר דיבר להם אביהם ויברך אותם וגו', ועל ידי באים אל כל הקדושות שבעולם, בבחינת |ויקרא ט"ז| בזאת יבא אהרן אל הקודש וגו', כי

על ידי האמונה שורה על האדם כל הברכות שבעולם, בבחינת |משלי כ"ח| איש אמונות רב ברכות, ולא חסר לו שום דבר כלל.

ואומר רביז"ל בהמשך דברי תורה זו, שרשעים רוצים להמשיך רע עין על שונאיהם, ומסתכלים על כל דבר ברע ובצר עין, ועל ידי זה רוצים להזיק ברע עינם, אבל הצדיקים לוחמים כנגדם עם מדת הטוב עין, כי הם מסתכלים על הטוב שיש בכל אחד ואחד, ויודעים איך למצוא נקודות טובות בתוך כל אחד ואחד, שזהו ענין של תפלה בצבור, היינו תפלה ביחד עם צ'דיקים ב'ינונים ר'שעים, ראשי תיבות צב"ר, כי הצדיקים יודעים איך למצוא נקודות טובות אפילו בתוך הרשע, ולהעלות אותו לכף זכות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב|, וכשיש לאדם מדת טוב עין כזו, הוא מוסתר תחת צל ידו של הקדוש ברוך הוא, בבחינת |ישעיה נ"א| ובצל ידי כיסיתיך, כי מיד שיש לאדם אמונה ברורה בהקדוש ברוך הוא, הוא יודע שיכולים למצוא טוב אצל כל אחד ואחד, ואינו מזלזל בשום בר ישראל כלל, ועל ידי הלימוד זכות שהוא לומד אפילו על הרשע הכי גדול, על ידי זה מתבטל בעל כרחו רשעתו הגדולה, ואזי הצדיק רואה בהרשע מה שהרשע רצה לראות בו.

נמצא שעל ידי שאדם מוסר נפשו להתפלל הג' תפלות בכל יום בדביקות אמיתי אליו יתברך, הוא ממשיך על עצמו אור זכות אבות, ואז נתגלה אצלו האמונה הקדושה, והוא מוסתר תחת צל ידו יתברך, ואין כוח לשום רשע או יצר הרע לשלוט עליו, רק אדרבה הוא רואה בשונאיו מה שרצו לראות בו, והוא ניצל מכולם, ולכן אשרי מי שזוכה לדקדק מאד בכל הג' תפלות בכל יום להתפלל אותם מלה במלה, ובצבור דייקא, כי אזי יהיה נמשך עליו אור זכות אבות, וינצל מכל רשעות הרשעים ברוחניות ובגשמיות, ויחיה חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשיות השבוע |חקת-בלק| בקשר נורא ונפלא מאד, כי מצינו בפרשת חקת את מצות פרה אדומה, ורביז"ל מזכיר בתורה הנ"ל שענין פרה אדומה הוא ענין התגלות התפילה, שמציל את האדם מטומאת הרשעים, בבחינת |הושע י"ד| ונשלמה פרים שפתינו, כי על ידי שאדם עוסק בתפילה כראוי, הוא ממשיך על עצמו טהרה עליונה של הפרה אדומה, והוא נטהר מכל היצרין בישין ומטומאת הרשעים, וזו הקשר וההמשך של פרשת בלק שמדבר מעוצם טומאתו של בלעם הרשע, ואיך שרצה להמשיך רע עין על נשמות ישראל חס ושלום, וכמו שכתוב |במדבר כ"ד| נאום הגבר שתום העין, ואיתא בזוהר שבכל מקום שהיה

בלעם מסתכל היה ממשיך קללה, אבל נשמות ישראל, על ידי התנוצצות אור זכות אבות שלהם, ועל ידי התפילה ניצלו מן הטומאה שלו, בבחינת |שם כ"ג| כי מראש צורים אראנו וגו' שזהו זכות אבות כמו שפירש"י, הן עם כלביא יקום וגו'
היינו שמדקדקים בתפילה ובקריאת שמע, מה טובו אהליך יעקב וגו' היינו בתי כנסיות ובתי מדרשות, כנחלים נטיו וגו' שמעלין את האדם מטומאה לטהרה, וזה מה שפירש רש"י, שראה שאין פתחיהן מכוונים זה נגד זה, כי עם ישראל יש להם טוב עין, ומסתכלים רק על הטוב שבכל אחד ואחד, ועל ידי זה נחבאים תחת צל ידו יתברך, ואי אפשר לשום רשע לשלוט עליהם כלל, והשם יתברך יזכינו לידבק במדת הטוב עין, וליזהר להתפלל התפלות שלנו בכל יום ויום בכוונה גדולה, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.
ליל פרשת שבת קודש בלק ה'תשנ"ח
בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רי"ד המדבר מלימוד גמרא שמבטלת את כל הקליפות עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, בדורות הראשונים כשהיו יודעים יום מיתתם, היו עוסקים בתורה כל היום ולא היה שליטה להבעל דבר עליהם ועכשו מצינו בני אדם שמתו באמצע למודם, דע שאם הלמוד כהגן, בודאי אין לו שום כח, אבל אם אין הלמוד כראוי, בפרט למוד גמרא אם אין הלמוד כראוי, אזי הוא מקבל יותר כח מהלמוד, כי תלמוד בגימטריא אותיות של שמה לילית על-כן יש כח בלמוד התלמוד או להכניע אותה, או להפך, חס ושלום, עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה אין עוד דבר ששומר את האדם מכל הקליפות רעות של עולם הזה כמו לימוד גמרא הקדושה, כי כשאדם מכניס עצמו בלימוד גמרא הוא מסבב את עצמו עם הד' מלאכים של המרכבה העליונה, וכמובא בספר החיים להאח של המהר"ל מפראג זי"ע שגמרא ראשי תיבות ג'בריאל מ'יכאל ר'פאל א'וריאל, שהם ד' מלאכי המרכבה העליונה, וכל מה שאדם מרבה בלימוד גמרא כן הדפי גמרא מסבבים אותו ושומרים אותו מכל רע, ובפרט כשכבר גילה לנו רביז"ל את סדר דרך הלימוד, שאפילו אם אין האדם זוכה להבין את כל מה שלומד, הרי יכול ללמוד בדרך גירסא בעלמא, כי אין צריכין בלימוד אלא האמירה בעלמא וממילא יבין |שיחות הר"ן סי' ע"ו|, אם כן יכול האדם לזכות ללמוד הרבה דפים גמרא בכל יום, ובמשך הזמן זה יכניס בו התמדה עצומה, כי זה רואים בחוש, שעיקר הסיבה שבני אדם מתרשלים מן הלימוד ואינם פותחים ספר כלל, זה מחמת שאין

להם מוח מיושב ללמוד בעיון כראוי, ולכן חושבים שאין שוה לימודם כלל, ומחמת זה אין מתחילים לפתוח ספר כלל, ובדרך זה דוחה אותם הבעל דבר מיום אל יום, שאין הזמן מסוגל עכשיו ללמוד בעיון כראוי, וכך עוברים הימים והשבועות והחדשים והשנים ואינם לומדים כלל, מה שאין כן כשאדם יודע הגילוי הנורא והנפלא של רביז"ל שאין צריכין בלימוד רק האמירה בעלמא וממילא יבין, היינו שאפילו אם אין אני זוכה עכשיו להבין כל דבר על בוריו, אף על פי כן עלי לומר הדברים כסדרן, וסוף כל סוף אזכה להבין, אזי בדרך זה יכול האדם ליגרוס בכל יום כמה וכמה פרקים תנ"ך, ופרקים משניות, ודפים גמרא בחשק גדול, ולאט לאט זה יכניס בו התמדה עצומה עד שיזכה לטייל בכל התורה כולה, ובפרט כשאדם מכניס את עצמו בלימוד גמרא זה מזכך אותו מאד ומכניס בו חשק עצומה ללמוד כל לימודי התורה הקדושה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שגם זה רואים בחוש שהבעל דבר יניח את האדם ללמוד כל מיני לימודים שבעולם, אבל מלימוד גמרא יעכב וימנע אותו מאד, כי גמרא הורג אותו ושורף את הקליפות לגמרי וכדברי רביז"ל הנ"ל, ובפרט הקליפה שמכשיל את האדם בפגם הברית רחמנא ליצלן, שהיא לילי"ת, לימוד גמרא מכניע אותה לגמרי, כי תלמו"ד עולה בגימטריא לילי"ת, וכשאדם מכניס עצמו בלימוד גמרא הוא ניצול ממנה, ולכן דורשי רשומות אמרו שהראשי תיבות של השם של הס"מ שהוא סמא"ל הוא ס'יום מ'סכת א'ין ל'עשות, כי הוא מוציא את כל כוחו למנוע את האדם מלעשות סיום מסכת, כי הוא יודע שזה מכניע ומבטל אותו לגמרי, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל ומכניס עצמו בלימוד גמרא הקדושה, ליגרוס כמה דפים בכל יום אפילו בדרך אמירה בעלמא, כי על ידי זה ימשיך על עצמו שמירה עליונה מלמעלה, וזה יכניס בו חשק עצומה להתמדת שאר חלקי התורה הקדושה, ויעלה ויתדבק באור השכינה הקדושה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע |פרשת בלק| בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את פגם עוון פעור, שהטעו בלעם ובלק את עם ישראל אחר בנות מואב, והכשיל אותם בפגם תאוות ניאוף רחמנא ליצלן, ועל ידי זה נפל כ"ד אלף מישראל, והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל עיקר השמירה מתאווה זו הוא על ידי לימוד תלמו"ד כנ"ל, ולכן מצינו שפעו"ר בגימטריא שנ"ו, שהוא על דרך לשון המשנה |אבות פרק ו'| שנו חכמים בלשון המשנה, כי עיקר הדרך להכניע את הקליפה הנ"ל הוא רק על ידי לימוד גמרא וש"ס, שזה מה ששנו חכמים בלשון המשנה, וזהו פעו"ר עם הד' אותיות בגימטריא ש"ס, כי לימוד הש"ס

מכניע אותו לגמרי, ובפרט כשזוכה לעשות סיום מסכת זה הורג את הבעל דבר לגמרי, וממשיך על האדם שמירה עליונה מאד.
ומובא בספרים הקדושים שבפרט בימים אלו שבין המצרים מסוגלים מאד ליגרוס הרבה דפים גמרא ולעשות סיום מסכת, כי בימים אלו היתה התגברת הס"מ ביותר עד שגרם בעוונותינו הרבים חורבן בית המקדש, ולכן זה לעומת זה אנחנו צריכין להתגבר כנגדו ולבטל את כוחו על ידי סיום מסכת אחר מסכת, ואפילו אם קשה לאדם להבין את כל מה שלומד, אף על פי כן יאמר אפילו בדרך אמירה בעלמא כמה דפים גמרא בכל יום עד שיזכה לעשות סיום מסכת, כי מעלת אמירת גמרא אין לתאר ואין לשער כלל, והשם יתברך יזכינו להתמיד הרבה בלימוד תורה הקדושה עד שנזכה לבטל את כל הקליפות לגמרי ולהיות דבוקים וקשורים בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.
בוקר שבת קודש פרשת בלק ה'תשנ"ח
בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה ממלך ועניו מעשה ו' דף ק"י עיין שם.
הלך החכם אל המדינה אמר החכם בדעתו, שצריך לו לידע מהות המדינה, ועל ידי מה ידע המהות של המדינה? על-ידי הקאטאוויש של המדינה |הינו עניני צחוק, שקורין קאטאוויש|, כי כשצריכים לידע דבר, צריכים לידע הקאטאוויש של אותו הדבר, כי יש כמה מיני קאטאוויש: יש אחד שמכון באמת להזיק לחברו בדבריו, וכשחברו מקפיד עליו, אומר לו: אני מצחק, כמו שכתוב: |משלי כו| "כמתלהלה" וכו' ואמר: הלא מצחק אני! וכן יש אחד שמתכון בדרך צחוק, ואף-על-פי-כן חברו נזוק על-ידי דבריו וכן יש כמה מיני קאטאוויש
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, הלך החכם אל המדינה אמר החכם בדעתו, שצריך לו לידע מהות המדינה, ועל ידי מה ידע המהות של המדינה? על-ידי הקאטאוויש של המדינה |הינו עניני צחוק, שקורין קאטאוויש|, כי כשצריכים לידע דבר, צריכים לידע הקאטאוויש של אותו הדבר, כי החכם האמיתי יודע היטיב להכיר את כל טיבם ומהותם של בני אדם, וזהו על ידי הליצנות שלהם, כי מהדבר ההוא שהם עושים ליצנות ביותר, בדבר זה הם נכשלים מאד ונתפסים ביותר, כי יש מדינה שכל הליצנות והבדיחות שלהם הם בענין אכילה ושתיה, ובזה יודעים שהם שקועים בתאוות אכילה ושתיה ביותר, וכן יש מדינה שכל הליצנות והבדיחות שלהם הם בניבול פה, ובזה יודעים שהם שקועים בתאוות ניאוף ביותר רחמנא ליצלן, וכן יש מדינה שכל הליצנות והבדיחות שלהם הם

בענין כסף וממון, ובזה יודעים שהם שקועים ביותר בתאוות ממון, כי דייקא בהדבר שהאדם נתפס ביותר, מן הדבר ההוא הוא עושה ליצנות ביותר, ולכן כשהחכם רצה לדעת את מהות המדינה הוא מסתכל על הליצנות שלהם ואז תיכף ומיד מכיר אותם על בוריים.

ואמר מוהרא"ש נ"י', שזה צריכין לדעת שקליפת הליצנות הוא הקליפה הגרוע ביותר, והיא עיקר הפתח והשער של הטומאה, וכמו שמדייק מוהרנ"ת ז"ל מלשון הגמרא |יומא ל"ח:| הבא לטמא פותחין לו שנאמר |משלי ג'| אם ללצים הוא יליץ, ומדייק מוהרנ"ת ז"ל למה תפסו חכמינו הקדושים פסוק זה דייקא לענין מי שבא לטמא, אלא זהו מחמת שקליפת הליצנות הוא עיקר השער והפתח של הטומאה, כי מי שנתפס בקליפת הליצנות אי אפשר לדבר אתו ברצינות מעבודת השם יתברך, כי מכל דבר יעשה צחוק ובדיחה ומיד מתקרר כל ההתעוררות, וכמו שכתוב בתחילת ספר "מסילת ישרים" ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות, כי אפילו אם תעורר בן אדם בדיבורים נוראים מאד, ותתלהב את לבו עד אין סוף, אבל מיד שיעשה צחוק ובדיחה אחת, יתקרר ויתבטל כל התעוררותו ולא ישאר שום דבר כלל, ולכן מובא בספרים הקדושים שהקדוש ברוך הוא לא לקח את עם ישראל דרך ארץ פלישתים אחר יציאת מצרים, וכמו שכתוב |שמות י"ג| ולא נחם אלהים דרך ארץ פלישתים וגו', כי על הפלישתים נאמר שליצנים היו |עבודה זרה י"ט.|, ואם היו עם ישראל מתקרבים אליהם היו מתקררים לגמרי מכל האותות והמופתים והגילוי שכינה שראו ביציאתם ממצרים, ולכן מקליפת הליצנות צריכין ליזהר מאד, כי אי אפשר להתקרב אל הקדושה רק כשמנקה את עצמו מליצנות לגמרי ומתלבש עצמו במדת התמימות.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכל כך חמור קליפת הליצנות עד שחכמינו הקדושים אומרים |סנהדרין ק"ג.| שהם אחד מהד' כתות שאינם מקבלים פני שכינה, ואומר האריז"ל שהד' כתות הם כנגד הד' עולמות, וכת ליצים הם כנגד עולם האצילות, שהוא העולם הכי גבוה מהד' עולמות, וזה מחמת שקליפת הליצנות הוא כל כך חמור עד שאפילו אם יגלה לאדם את כל העולמות העליונים, עד עצם האצילות ממש, עם ליצנות אחת יפול ויתבטל הכל, ולכן אשרי המתרחק מקליפת הליצנות לגמרי.

וסיפר מוהרא"ש נ"י שלהרבי מברדיטשוב זי"ע בצעירותו, היה לו חבר טוב ונאמן שעסקו ביחד בעבודת השם יתברך, אבל ההוא היה לו חסרון אחד שהיה עושה בדיחות שקורין "ווערטליך", והרבי מברדיטשוב זי"ע היה תמיד מזהיר אותו למנוע מזה, כי לא יביא אותו לשום תכלית טוב, אבל ההוא היה נתפס בזה מאד

ולא היה יכול לעצור את עצמו, עד שבאיזה יום עשה איזה בדיחה וליצנות כלפי מעלה רחמנא ליצלן, ואז נפרד ממנו הרבי מברדיטשוב לגמרי, ואמר לו הרי תראה למה שהביא אותך הליצנות שלך, שעשית כבר ליצנות כלפי מעלה מה שזה דבר חמור מאד מאד, ומאז כבר לא רצה להתחבר עמו כלל, הרי רואים איך שצריכין להשמר מקליפת הליצנות עד קצה האחרון.

כי יש כמה מיני קאטאוויש: יש אחד שמכון באמת להזיק לחברו בדבריו, וכשחברו מקפיד עליו, אומר לו: אני מצחק, כמו שכתוב: |משלי כו| "כמתלהלה" וכו' ואמר: הלא מצחק אני! כי יש אחד שמכוון להזיק ממש לחבירו בליצנותו, כי רוצה להחליש את דעתו ולהפיל אותו מעבודתו, ואחר כך מלביש הכל בצחוק בעלמא כאילו לא כיוון לשום דבר רע, אבל הוא כמתלהלה הירה זקים חצים ומות וגו' ואומר הלא משחק אני |משלי פרק כו|, שזורק חצים בלב חבירו ומכוון הרגו, ואחר כך משקר ואומר שרק כיוון לשחק עמו.

וכן יש אחד שמתכון בדרך צחוק, ואף-על-פי-כן חברו נזוק על-ידי דבריו וכן יש כמה מיני קאטאויש ולפעמים יש אחד שהוא סתם ליצן ואינו מכוון לדבר רע ממש, אבל אין שום דבר טוב יוצא מליצנות, והסוף הוא שמזיק לחבירו, וגם אז הוא חייב בדבר כי מי ביקש ממנו לעשות צחוק וליצנות, ולכן צריכין להתרחק מליצנות בתכלית הריחוק ועל ידי זה יהיה נשמר מכל רע, והשם יתברך יזכינו להיות שמורים מקליפת הליצנות לגמרי ונזכה למדת התמימות באמת, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בלק ה'תשנ"ח

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"א המדבר מהפיסרסום של הצדיק עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, שקשה מאד להיות מפרסם כי מה שהוא מפרסם, הוא מזיק לו מאד כי לפעמים צריך לסבל יסורין בשביל רבים, כמה שכתוב |ישעיה נ"ג|: "ובחברתו נרפא לנו" כי מאחר שהוא מפרסם, על-כן הוא בבחינות |שם|: "לכן אחלק לו ברבים", על-כן צריך לסבל יסורין בשביל רבים, כי עליו נאמר: "ובחברתו נרפא לנו" רק שיש כמה בני אדם שצריכים להיות מפרסמים, ועושים אותם דוקא מפרסמים אבל יש צדיקים שמקבלים מעצמם יסורים עליהם בשביל ישראל, ובזה מחליפין השפע כמבאר למעלה בסימן ס"ג על פסוק "ובשתים יכסה פניו" עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ברור שקשה מאד מאד להיות מפורסם, כי מיד שהאדם נתפרסם בעולם, אפילו כשהפירסום לשם לשמים, היינו כדי לעזור לנשמות ישראל, אבל תיכף ומיד מתחיל לעבור עליו יסורים קשים ומרים מכל אנשי העולם, הן מאלו שהוא רוצה לעזור, והן משאר אנשי העולם, כי כל זמן שהאדם יושב בפינתו ועובד את עבודתו ואינו מפורסם בעולם, הוא יכול לזכות לדביקות נורא ונפלא בו יתברך, ולהיות דבוק בכבוד אלקי, ואף אחד לא יידע ממנו כלל, בבחינת |משלי כ"ה| כבוד אלקים הסתר דבר, היינו שמי שהוא בבחינת הסתר והצנע, הוא זוכה לכבוד אלקים שאין בריה יודע ממנו, אבל מיד שנתפרסם בעולם, עליו נאמר |שם| כבוד מלכים חקור דבר, שהכל חוקרים ושואלים עליו אם הוא ראוי לכבוד הזה, כי מצד אחד נותנים לו כבוד מלכים, אבל מצד שני יש אלו שחולקים עליו ואומרים שאינו ראוי לכבוד הזה ומבזים אותו בכל מיני בזיון, נמצא שמי שעובד עבודתו בהצנע, הוא יכול לדבק את עצמו בו יתברך בדביקות אמיתי ולהתענג בנועם זיו השכינה ואף אחד שבעולם לא יכיר אותו כלל, מה שאין כן מי שכבר מפורסם בעולם הוא כבר בסכנה גדולה מאד מצד אנשי העולם, וצריך התחזקות עצומה לא ליפול מעבודתו על ידיהם.

אבל יש צדיקים שמן השמים רוצים שיהיו מפורסמים, כי יש להם הכוח לעזור לנשמות ישראל לחזור בתשובה שלימה לאביהם שבשמים, ולכן בעל כרחם עושים אותם מפורסמים בעולם, היינו שבני אדם מתחילים להכיר את מעלתם וגדולתם ומתחילים להתקרב אליהם וליהנות מהם עצה ותושיה, אבל הם בעצמם בוודאי סובלים צער ויסורים רבים מזה, כי מצד אחד הם סובלים מן המקורבים בעצמם, כי זה עבודה קשה וכבידה מאד לטפל עם נשמות ישראל, כי צריכין לשמוע את כל הירידות והנפילות והצרות שלהם, ולהשים עצמו במצב שלהם, וזה דבר קשה ומסוכן מאד, כי מי שבונה היכל הקדוש, היינו מקום להכניס בתוכה נשמות ישראל, הוא צריך ליזהר מאד שלא יפילו אותו הנשמות האלו לתוך הרע והטמאה שלהם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ט|, ומצד שני מיד שמתחילים לעשות איזה דבר בקדושה, מתעורר הסטרא אחרא כנגדו ויוצאים ללחום אתו כל מיני חולקים ומתנגדים על הקדושה, ובודאי מהם צריכין לסבול יסורים קשים ומרים מאד, כי הרשעים כים נגרש כי השקט לא יוכל |ישעיהו פרק נז|, וכל זה בוודאי עול כבד וקשה מאד לצדיקים אלו שנתפרסמו בעולם.

אבל יש צדיקים שמקבלים על עצמם כל זה באהבה רבה, כי מוכנים למסור את נפשם ברוחניות ובגשמיות לעזור לנשמות ישראל להתקרב אל אביהם שבשמים, וזורקים

את עצמם לתוך זיכוי הרבים, ומוסרים את נפשם בשביל נשמות ישראל, ואף על פי שעובר עליהם מה שעובר, וסובלים צרות ויסורים רבים רחמנא ליצלן, אף על פי לא מסתכלים על כל זה כלל, הכל כדי לעשות טובות לנשמות ישראל, וזה מדריגה גבוה ועליונה מאד, כי זה מסירת הגוף והנשמה גם יחד, ואשרי מי שזוכה להתקרב לצדיקים אמיתיים כאלו ולעזור להם בכל ענייניהם, כי אז גם עליו יומשך מאורם הגדול ויזכה להתדבק בו יתברך ולעזור להוריד השכינה הקדושה בזה העולם, שזהו עיקר התכלית והשלימות, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מסירת נפשו של פנחס להשיב חרון אפו של מקום מעל נשמות ישראל, וכמו שכתוב |במדבר כ"ה| וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו וגו' ואחר כך אמר לו הקדוש ברוך פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני ישראל, ויש להבין למה זכה פנחס הכהן לכל המתנות האלו בשביל המעשה שעשה שקינא על מעשה

זמרי, אבל על פי הנ"ל מובא הענין מאד, כי הנה פנחס מסר הן את נפשו והן את גופו לגמרי בשביל נשמות ישראל, כי קיבל ענין הפירסום על עצמו כדי להציל נשמות ישראל מכליון, כי מצינו אפילו אצל משה רבינו עליו השלום, שבשעה שרצה הקדוש ברוך הוא לשלוח אותו להוציא עם ישראל ממצרים, שמשה רבינו ברח לגמרי מכל הפירסום, ולא רצה ללכת, כי ידע שיצטרך לסבול סבל רב מזה, ואמר |שמות ג'| שלח נא ביד תשלח וגו', אבל הקדוש ברוך הוא שלח אותו בעל כרחו, כי ידע שיש בו הכח להציל נשמות ישראל מסבלותם ולהוציאם ממצרים ולקרבם להר סיני, ולכן הלך בעל כרחו ובאמת סבל מהם אחר כך מה שסבל, כי הציקו לו רשעי ישראל כל ימיו במדבר וחשדו אותו במה שחשדו אותו, ואף על פי כן קיבל הכל באהבה, כי ידע שזהו רצונו יתברך שיהיה מפורסם בעולם, אבל כאן הלך פנחס הכהן מדעתו ומרצונו למסור נפשו בעד נשמות ישראל, היינו שזרק עצמו בתוך הפירסום כדי לעצור המגיפה מעל ישראל, וזהו בוודאי מסירת נפש גדול ועצום מאד, וכמו שמנו חכמינו הקדושים |סנהדרין פ"ב:| את כל הנסים שנעשו לו אז בשעת מעשה, כי בתחילה חשבו שגם הוא נכנס לעשות צרכיו כמותם, ואחר כך הרג אותם והוציאם על רומחו וכו', והיה אז בסכנה גדולה מאד ברוחניות ובגשמיות,

נמצא שמסר גופו וגם נפשו בשביל נשמות ישראל, וזרק עצמו לתוך הפרסום להציל אותם, ובשביל זה זכה לכל המתנות האלו הנני נותן לו את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם וגו' עד שחכמינו הקדושים אומרים |בבא מציעא קי"ד:| פנחס זה אליהו שהוא מלאך הברית שקיים תמיד בזה העולם, ויבוא לעשות שלום בעולם לפני משיח צדקינו, כי זה היה מסירת נפשו של פנחס אז להציל נשמות ישראל ברוחניות ובגשמיות, וזה לעומת זה ניתנה לו הזכות שהוא יתקן את נשמות ישראל ויכין אותם לקראת ביאת משיח צדקינו, והשם יתברך יזכה אותנו להתדבק בצדיקים אמיתיים ולעזור להם לגלות כבוד מלכותו יתברך בעולם עדי נזכה לראות בגאולתן של ישראל ולשמוע בקול שופרו של משיח במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל פרשת שבת קודש פנחס ה'תשנ"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ה המדבר מקנאת ה' צבאות שחשוב כמו צדקה עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר כשמקנאין קנאת ה' צבאות, נחשב כמו צדקה כמו שכתבו התוספות בפרק השתפין, על מה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |בבא-בתרא י:|: "צדקה תרומם גוי"- 'אלו ישראל', "וחסד לאמים חטאת"-'אלו העכו"ם', שכל חסד שעושין וכו' והביאו ראיה מנבוזראדן, עין שם וכתבו התוספות שם: 'ונבוזראדן עשה אז צדקה, שקנא להקדוש- ברוך-הוא', עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כשאדם מוכן למסור נפשו בעבור כבוד שמו יתברך, ולקנאות קנאת ה' צבאות, ולא להסתכל על אף בריה שבעולם, זהו נחשב כמו שנותן צדקה ממש, כי הנה לוקח מנפשו ומעצמיותו ומוסר את זה בעבור כמו יתברך, וזה נחשב כמו צדקה ממש, כי עושה צדקה עם השכינה הקדושה וכן עושה צדקה עם נשמות ישראל, כי בזה שמקנא לשמו יתברך ומפרסם שמו יתברך בעולם, הרי מרים את כבוד השכינה מגלותה, נמצא שעושה צדקה עם השכינה, וכן הרי מאיר בנשמות ישראל אור הקדוש ברוך הוא, וזהו הצדקה הכי גדולה שיכולים לעשות עם נשמות ישראל, בבחינת |תהלים מ"א| אשרי משכיל אל דל, אשרי מי שנותן שכל ודעת בתוך העני שחסר מן הדעת |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ו|, נמצא שקנאת ה' צבאות הוא ענין של צדקה ממש.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שלפי זה גם כל הסגולות והכוחות הנאמרים אצל צדקה, גם

כן נאמרים אצל מי שמקנא קנאת ה' צבאות, כגון למשל מה שרביז"ל מביא |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רמ"ב| שצדקה הוא סגלה גדולה ומועלת מאד להנצל מהרהורי נאוף, שהם בחינת אבי אבות הטמאה, בחינות מת, וצדקה מצלת מהם בבחינת |משלי י'|: "וצדקה תציל ממות", השם יצילנו עיין שם, ולפי דברי רביז"ל הנ"ל גם מי שמקנא קנאת ה' צבאות שזה נחשב כמו צדקה גם כן יש לזה כח להציל את האדם מהרהורי ניאוף ולזכות אותו לקדושת הברית, כי על ידי זה שמוסר את נפשו לקדש שמו יתברך בעולם, נמשך עליו שמירה מיוחדת בקדושת הברית, והוא נשמר מהרהורי ניאוף שהוא אבי אבות הטומאה רחמנא ליצלן, בבחינת |משלי י'| וצדקה תציל ממוות, ונמשך עליו קדושה גדולה, ולכן אשרי מי שזוכה תמיד למסור נפשו בעבור כמו שמו יתברך ולקנאות בכל מקום לקדושת שמו יתברך, כי על ידי יזכה לקדושה עליונה ולהיות נשבר מכל רע בזה ובבא לנצח אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע שקינא פנחס הכהן את קנאת ה' צבאות, וכמו שכתוב |במדבר כ"ב| פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי וגו' תחת אשר קינא לאלהיו ויכפר על בני ישראל, וזה נחשב לו כמו צדקה ממש, וכמו שכתוב בפירוש בפסוק |תהלים ק"ו| ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה ותחשב לו לצדקה לדור ודור עד עולם, ויש להבין למה דייקא כאן בזה שהרג את זמרי, נדגש הענין ביותר שקינא קנאת ה' צבאות? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה כאן היה פגם גדול של תאוות ניאוף רחמנא ליצלן, כי המואבים הפקירו את בנותם לגמרי, והיו צריכין להנצל אז מהרהורי ניאוף רחמנא ליצלן, וכמו שכתוב בפרשת מטות אצל מלחמת מדין |במדבר ל"א| לכפר על נפשותינו לפני ה' וגו', שאמרו אנשי הצבא למשה רבינו, אם מידי עבירה יצאנו, אבל מדי הרהור עבירה מי יצאנו, נמצא שהיה התגברות גדול של תאוות ניאוף רחמנא ליצלן, והנה כאן היה פנחס צריך שמירה עליונה מאד להנצל מזה, כי הרי נכנס לתוך אהלם וחשבו שגם הוא לעשות צרכיו נכנס, ואז דקר אותם והוציאם ביחד וכו', והיה צריך שמירה עליונה שלא יהיה נתפס בו מהרע שלהם חס ושלום, ולכן נתלבש בקנאת ה' צבאות דייקא שזה נחשב כמו צדקה ממש, ועל ידי הצדקה הרי ניצול מהרהורי ניאוף כדברי רביז"ל הנ"ל, נמצא שזה בעצמו הגין עליו שלא יכשל באיזה הרהור עבירה חס ושלום, ולכן שפיר מובן למה דייקא נקבע בתורה הענין בשם קנאת ה'

צבאות והבן היטיב.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שמובא בספרים הקדושים שמאד מסוגל קריאת פרשת פנחס בימי בין המצרים דייקא, כי הרי בפרשת פנחס כתיב פרשת המועדות, השלש רגלים וראש השנה ויום כיפור וכו', לרמז לנו שימי בין המצרים הם ימים עליונים מאד, כי ימים אלו יתהפכו לנו בקרוב לששון ולשמחה, ובפרט השבתות שבהם הם גבוהות מאד כמובא בספרים הקדושים, כי בשבתות אלו השכינה הקדושה מחפשת קן ומנוח אצל נשמות ישראל, וכן מסוגל פרשה זאת לזכות להתקרב למנהיג אמיתי שבדור, כי בפרשה זאת מצינו שביקש משה רבינו מהקדוש ברוך הוא, יפקד אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה וגו', היינו שיהיה מנהיג אמיתי לנשמות ישראל בכל דור ודור, ושיהיו יכולים להתקרב אל השם יתברך על ידיהם, נמצא שבקריאת פרשה זו נתעורר הכח להתקרב למנהיגי הדור האמיתים, וכן מצינו בפרשת שבוע זו ענין ירושת ארץ ישראל וכמו שכתוב |במדבר כ"ו| לאלה תחלק הארץ בנחלה וגו' כי אנחנו מחכים בימים אלו של בין המצרים על התגלות משיח צדיקינו שיבוא ויגאלינו ויחזרינו לארץ ישראל ויבנה לנו את בית המקדש שנחרב בימים אלו, ולכן מאד מסוגל קריאת פרשה זאת לכל הדברים הנ"ל, והשם יתברך יזכינו לחזור בתשובה שלמה לפניו יתברך ולשמוע בקול שופרו של משיח במהרה בימינו אמן ואמן.
בוקר שבת קודש פרשת פנחס ה'תשנ"ח
בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה ממלך ועניו מעשה ו' דף קי"א עיין שם.
ויש בכל המדינות מדינה שכוללת כל המדינות, ובאותה המדינה יש עיר אחת שכוללת כל העירות של כל המדינה שכוללת כל המדינות, ובאותה העיר יש בית אחד שכוללת כל הבתים של כל העיר שכוללת כל העירות של המדינה שכוללת כל המדינות, ושם יש אדם שכלול מכל הבית וכו', ושם יש אחד שעושה כל הליצנות והקאטאוויש של המדינה.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ויש בכל המדינות מדינה שכוללת כל המדינות, כי המדינה שכוללת את כל המדינות הוא ארץ ישראל שהיא מקודשת מכל הארצות |כלים פרק א'| וממנה נמשכת השפע לכל העולם כולו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תענית י'| ארץ ישראל שותה תחילה, וכל העולם כולו לבסוף וכו'.
ובאותה המדינה יש עיר אחת שכוללת כל העירות של כל המדינה שכוללת כל המדינות, שזהו העיר ירושלים כלילת יופי משוש כל הארץ |איכה ב'|, שהיא

מקודשת מכל ארץ ישראל |כלים שם|, נמצא שהיא כוללת בתוכה כל קדושת ארץ ישראל.
ובאותה העיר יש בית אחד שכוללת כל הבתים של כל העיר שכוללת כל העירות של המדינה שכוללת כל המדינות, כי הבית הזה הוא בית המקדש שנקרא |שיר השירים ד'| תלפיות, ודרשו חכמינו הקדושים |ברכות ל.| תל שכל פיות פונים בו, וממנה יוצא אור לכל העולם כולו.
ושם יש אדם שכלול מכל הבית וכו', כי זה הכהן גדול שהיה עובד בית המקדש שהיה צריך להיות |ויקרא כא| הכהן הגדול מאחיו, שיהא גדול מאחיו בכח, בנוי, בחכמה, ובעושר, כי הוא הצדיק שבדור שמתלבש בו כוחו של משה רבינו עליו השלום, שהוא היה הרבי ומנהיג אמיתי של כלל ישראל, והכהן הזה היה נכנס לפני ולפנים פעם אחת בשנה ביום הכיפורים להמשיך כפרה לכל נשמות ישראל.
ושם יש אחד שעושה כל הליצנות והקאטאוויש של המדינה. כי זה לעומת זה עשה האלקים, וכמו שיש צדיק אחד גדול ומופלג במעלה מאד שמגלה אמתת מציאותו יתברך לכל העולם כולו, כמו כן עומד כנגדו איש רע ובליעל, לץ ובעל עבירה, שעומד ועושה ממנו כל מיני ליצנות ושחוק, כי מחמת הבחירה והנסיון מוכרח לעמוד כנגד הצדיק איזה לץ ורע לבב שיחפה ויסתיר על אורו הגדול, כי אם לא היה כל העולם כולו מתבטלים מלפניו, וכמו שמצינו אצל משה רבינו עליו השלום, שהיה מגלה אמתת מציאותו יתברך לכל נשמות ישראל, ואף על פי כן עמדו כנגדו רשעים ארורים ועשו ממנו ליצנות ודיברו עליו כל דבר רע, וכמו שהיה עם קרח שהלך כל הלילה אצל המאתיים וחמישים ראשי סנהדרין ועשה ליצנות ממשה רבינו וכו', וזה היה בוודאי נסיון גדול לכל השומעים דבריהם, כי אף על פי ששמעו מקודם דיבוריו הנפלאים של משה רבינו וכמעט נתבטל בחירתם, אבל מיד שבא קרח ועשה ליצנות היה כבר סכנה גדולה שלא יתקררו מכל התלהבותם, ולכן כשאדם יודע את זה מראש, שכך מוכרח להיות שכנגד הצדיק הגדול והמופלג במעלה מאד יקום איזה לץ ורע לבב ויעשה ממנו ליצנות, אזי לא יתפעל ממנו כלל וימסור את נפשו בכל מיני אופנים להתקרב אל הצדיק האמת, והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתיים באמת ולהתאבק בעפר רגליהם כל ימי חיינו בזה ובבא לנצח אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת פנחס ה'תשנ"ח

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז' המדבר

מהרחמנות של המנהיג האמיתי עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כי מרחמם ינהגם |ישעיה מ"ט|-הינו מי שהוא רחמן, הוא יכול להיות מנהיג כי על רשעים או על רוצחים וגזלנים אסור לרחם וכן מי שאינו יודע איך להתנהג עם הרחמנות, אזי יוכל לרחם על תינוק של ארבעה ימים, לתן לו מאכל הצריך לגדול ולא לקטן כזה, כי קטן כזה צריכין לזונו רק על ידי חלב דוקא על-כן צריך לידע איך להתנהג עם הרחמנות, שלקטן כזה צריכין לרחם לתן לו חלב דיקא, ולגדול-מאכל הצריך לו, וכן על כל אחד ואחד צריכין לרחם במה שצריך לו:
ורחמן כזה הוא רק משה רבנו, כי הוא היה מנהיג ישראל, והוא יהיה המנהיג לעתיד, כי "מה שהיה הוא שיהיה" וכו' |קהלת א|ו כי משה רבנו היה לו רחמנות באמת על ישראל, ומסר נפשו בשביל ישראל, והשליך נפשו מנגד, ולא היה חושש על עצמו כלל כי השם יתברך אמר לו |שמות ל"ב|: "ואעשך לגוי גדול", והוא לא השגיח על זה כלל, רק אמר: "אם תשא חטאתם" וכו' |שם|, כי הוא היה רחמן ומנהיג אמתי, והיה עוסק בישובו של עולם, שיהיה העולם מישב מבני אדם, כי עקר האדם הוא הדעת, ומי שאין לו דעת, אינו מן הישוב ואינו מכנה בשם אדם כלל, רק הוא בחינת חיה בדמות אדם ומשה רבנו היה לו רחמנות, והיה עוסק בישוב העולם, שיהיה העולם מישב וממלא מבני אדם, הינו בני דעה, כנזכר לעיל, כי הוא פתח לנו אור הדעת, כמו שכתוב |דברים ד|: "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים", כי משה פתח את הדעת וגלה לנו, כי יש אלקים שליט בארץ:
ועקר הרחמנות הוא כשישראל עם קדוש נופלין, חס ושלום, בעוונות, רחמנא לצלן, כי זהו הרחמנות הגדול מכל מיני רחמנות כי כל היסורים הקשים שבעולם אינם נחשבים כלל כנגד המשאוי הכבד של עוונות, חס ושלום כי כשישראל נופלים בעוונות, חס ושלום, זהו משאוי כבד מאד, שאי אפשר לשא כלל המשאוי הכבד הזה, בבחינת: "כמשא כבד יכבדו ממני" |תהלים ל"ח|כי מי שיודע קדשת ישראל מאין הם לקוחים, ויודע רוחניות ודקות של ישראל-הוא יודע, שישראל הם רחוקים לגמרי מעוון, ואין עוון שיך להם כלל כלל לא, לפי גדל קדשתם משרשם וגדל דקותם ורוחניותם ועל כן כל היסורים שבעולם אינם נחשבים למשאוי כנגד המשאוי הכבד של עוונות, חס ושלום, רחמנא לצלן ואפלו כשיש לאדם יסורים, אם אין בהם עוונות, אינם נחשבים ליסורים כלל|שבת נ"ה|: 'אין יסורין בלא עון' שכשאין בהם עוון, אינם יסורים כלל, כי עקר היסורים הם רק כשנופלים בעוונות, חס ושלום, וזהו עקר הרחמנות, לרחם על ישראל-עם קדוש, להוציאם

מהמשאוי הכבד של עוונות ועל-כן משה רבנו, עליו השלום, בכל עת שנפלו ישראל באיזה עוון, היה מוסר נפשו עליהם והתפלל בעדם, כגון במרגלים וכיוצא כי ידע, שלפי קדשת ישראל ודקותם הם רחוקים מעוון ואי אפשר להם לשא כלל המשא הכבד של עוון כנ"ל ובאמת, מהיכן באים לעוונות, חס ושלום, הוא רק על-ידי שאין לו דעת, כי 'אין אדם עובר עברה אלא-אם-כן נכנס בו רוח שטות' |סוטה ג|, וזהו הרחמנות הגדול מן הכל, שצריכין לרחם עליו להכניס בו דעת, בבחינת |תהלים מ"א|.

והסביר מוהרא"ש נ"י כי הנה העיקר של מנהיג אמיתי הוא הרחמנות שלו, ואם אין לו רחמנות אינו נקרא מנהיג כלל, אלא הוא רמאי וצבוע גדול מאד, כי עיקר התכלית של מנהיג ישראל הוא רק לרחם על נשמות ישאל ולעזור להם בכל מיני אופנים שבעולם, ובעיקר להוציאם מעוונות ולהחזירם אל הקדוש ברוך הוא, ומי שאינו יכול לעשות זאת אסור לו ליכנס בענין של מנהיגות כלל, כי הוא רק ינהיג נשמות ישראל שולל, ואחר כך יהיה הקולר שלהם תלוי בצווארו, כי מנהיג הדור צריך להיות אחראי על כל הנשמות שמונחים תחתיו, ויאיר בהם הארת אלקותו יתברך, שידעו שעיקר התכלית הוא רק תורה ותפילה מצוות ומעשים טובים, וזה צריך להיות עיקר העסק שלו, ואם אינו מאיר בהם דעת זאת, הרי סתם מטעה אותם בדברי הבל, והוא עתיד ליתן עליהם את הדין, כי זה היה צריך להיות כל העסק שלו, לזכות נשמות ישראל בטוב אמיתי ונצחי, ובפרט על נערי בני ישראל עליהם הרחמנות גדול מאד, כי הנסיונות היום בעולם גדולים עד מאד ועובר על בני הנעורים מה שעובר עד שכמעט אין אחד נקי מן החטא, עד שמצינו בדברי חכמינו הקדושים |פסחים קי"ג.| שלשה מכריז עליהן הקדוש ברוך הוא בכל יום ואחד מהם הוא על רווק הדר בכרך ואינו חוטא, ואם בימי הגמרא נאמר זאת, מה נגיד היום שכל הזוהמא והליכלוך הוא בראש כל חוצות, ומה יעשה הבן של יחטא, ולכן מי שאינו מרחם על נערי בני ישראל להבין מה שעובר עליהם, ודוחה אותם כלאחר יד שילכו לבית המדרש ויכניסו את ראשם בגמרא ולא יבלבלו את עצמם עם הליכלוך שיש על הרחוב וכו', הרי הוא מוליך את נשמות ישראל שולל, כי הבחור שכבר ליכלך את עצמו ונפל בעונות וכו' כבר קשה לו מאד להכניס ראשו בתוך הגמרא, ואין זה עצה לצעוק עליו ולגרש אותו אל תוך הגמרא שילמד בעיון וכו', אלא עיקר הרחמנות הוא להבין אותו ולעזור לו כפי שכלו,

ולהראות לו שיכול על כל פנים ליגרוס כמה פרקים משניות ודפים גמרא בכל יום, וביותר לעזור לו להתחתן מה שיותר מהר, שעל ידי זה יהיה שמור

מעבירות, אבל לזה צריכין מנהיג רחמן שיבין באמת מה שעובר על בני הנעורים וימסור את נפשו לעזור להם ורק זה נקרא מנהיג אמיתי.
ואמר מוהרא"ש נ"י שקשה מאד לדבר מזה כי כל אחד חושב שהוא יודע איך להנהיג נשמות ישראל, אבל העיקר להסתכל על הפועל יוצא של המנהיג, מה יוצא מן התלמידים והחסידים שלו, האם הם מתמידים בתורה ועוסקים בתפילה כראוי, או הם סתם מבלים את ימיהם בהבל וריק ומטעין את עצמם בחושבם שהם מקורבים למנהיג שיציל אותם מדינה של גיהנום, אבל הוא אינו יודע איך להנהיג את עצמו ואיך יידע להנהיג אחרים |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א|, כי הרי כל יום שעובר אצל האדם שאינו זוכה לחטוף בה שיעורי תורה, פרשה של חומש ורש"י, ופרק משניות, ודף גמרא וכו', הרי זה הפסד שאינו חוזר והאדם מטעה את עצמו מאד, ואם כן מה כבר נותן לו המנהיג שלו, הרי מנהיג שהוא רחמן אמיתי צריך להאיר במקורביו שהם יכולים ללמוד תורה בכל יום, ואפילו מי שאין לו מוח מיושב ויישוב הדעת ללמוד בעיון כראוי, כמו שמצוי אצל רוב בני אדם, אבל הרי הם יכולים ללמוד בדרך גירסא בעלמא, לגרוס לכל הפחות איזה פרק משניות ואיזה דף גמרא בכל יום, ובמשך הזמן זה יכניס בהם חשק גדול להבין מה שהם לומדים, אבל כשאין מנהיג אמיתי ללמד לימודים אמיתיים כאלו, אזי אנשים נשארים בחוץ בלי עצות ישרות ונכונות כלל, ואינם זוכים להגיע אל חדרי התורה, והרחמנות גדול עליהם מאד מאד.
וכן בענין בני הנעורים, בוודאי צריכין רחמן אמיתי שיודע מה שעובר עליהם ואיך לרחם עליהם, והוא יתן להם עצות טובות איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליהם, והעיקר לעסוק עמהם בשידוכים ולחתן אותם בגיל צעיר, שילכו לחופה עם כתונת נקיה, אבל לזה צריכין להיות מקורב לרחמן אמיתי, והוא זכיה גדולה מאד למצוא מנהיג כזה שמבין את בני הנעורים ושיודע איך לעזור להם.
ואמר מוהרא"ש נ"י שזה כלל גדול שמן התלמידים יכולים להכיר את המנהיג, ואם התלמידים הם אנשים רצינים ומתמידים בתורה ובתפילה, סימן שהרבי שלהם הוא מנהיג אמיתי, וסיפר מוהרא"ש נ"י שה"מגן אברהם" היה רוב ימיו מוסתר מאד מבני אדם, ולא ידעו ממנו כלל, כי הוא נתייתם בגיל צעיר מאביו מאמו שנשחטו על קידוש השם על יד הקוזאקים ימח שמם בסביבת גזירת ת"ח ת"ט, והיה עני ירוד מאד כל ימיו, עד שלפעמים לא היה לו עט ונייר לכתוב חידושיו על הספר, והיה צריך לרשום הכל בקיצור, ולפעמים היה רושם אותם עם גחלת על הקיר, אבל התמיד בתורה בהתמדה נפלאה מאד, ועל ידי זה זכה להגיע אל מה שהגיע, אבל אף

אחד לא הכיר גדולתו כלל, והיה מלמד תינוקות והיה לומד עמהם במתיקות ובהבנה נפלאה, ופעם בא לעירו רבי שבתי כהן ז"ל בעל ה"ש"ך, ובחן את הנערים בלימודם וראה שהם יודעים את פירקם בהבנה נפלאה מאד, והיו לומדים אז מסכת אחת שהיה לו בה קושיא עצומה כבר כמה שנים, ושאל אחד מן התלמידים את הקושיא שלו, והנער הסביר לו סוגיית הגמרא בטוב ועם ודעת עד שנתיישב כל הקושיא בפשטות, וענה ואמר בעל ה"ש"ך" ז"ל, שזה לא הכח של הנער אלא הכח של הרבי שלו, והרבי מוכרח להיות משהו מיוחד, ונתוודע לו מה"מגן אברהם", ולחץ על בני העיר שיעשו אותו דיין ומורה צדק עד שלאט לאט נתגלה גדולתו בעולם, הרי כשרואים נערי בני ישראל מצליחים בלימודם, יכולים להיות בטוחים שיש להם רבי ומנהיג טוב שמדריך אותם בדרך ישרה, ואשרי מי שזוכה להתקרב למנהיג ורבי אמיתי כזה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעיקר הרחמנות של מנהיג אמיתי הוא מה שמאיר בנשמות ישראל איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליהם בחיים, כי בוודאי על כל אחד ואחד עובר מה שעובר, על זה ירידה ברוחניות ועל זה ירידה בגשמיות, וכן כל מיני צרות ויסורין מרירות והרפתקאות, ועיקר העבודה של המנהיג האמיתי להאיר בתוכם איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליהם ושלא ישברו משום דבר כלל, וזה צריך להיות לפי רוחו של כל אחד ואחד, כי עם בחור צריכין ללמד התחזקות איך לצאת מעוונות ואיך לברוח אל תוך התורה, ועם אברך כבר צריכין ללמד התחזקות אחרת, כי כבר יש לו אשה אבל צריך פרנסה ושאר כל מיני בלבולים הקשורים לזה, ולכן עיקר הלימוד של הצדיק הוא איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר על האדם בחיים, ואיך למצוא את הקודש הברוך הוא בתוך כל דבר, כי בוודאי יש כוונה עליונה בכל מה שעובר על האדם, והצדיק מגלה לו הסוד הזה ואיך שיתחזק ושלא יפול בדעתו כלל, וכל זה נקרא בקי ברצוא ובקי בשוב |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'|, כי הנה הוא מלהיב את האדם לידבק בהקדוש ברוך הוא, והאדם מרגיש התעוררות נפלא מעין ביטול הבחירה ממש, שזהו ענין בקי ברצוא, והנה הוא חוזר אל הבעיות והצרות שלו וצריך התחזקות עצומה איך להתמודד עם החיים ואיך למצוא את הקדוש ברוך הוא בכל מה שעובר עליו, שזה נקרא בקי בשוב, והצדיק מגלה לו איך למצוא את הקדוש ברוך הוא בכל המצבים, הן כשעולה למעלה לא יחשוב שכבר השיג הכל רק ישתדל לעלות יותר ויותר, והן כשיורד למטה לא יחשוב שכבר אבד מנוס ותקוה חס ושלום, רק ישתדל בכל כוחו לצאת מירידתו, ויקיים |יונה ב'| מבטן שאול שועתי, שיצעק אל הקדוש ברוך

הוא מן המקום השפל שהוא נמצא שם, כי דייקא קריאה ממקום נמוך ורחוק כזה הוא כל כך יקר בעיניו יתברך מה שאי אפשר לאדם לתאר ולשער כלל, ולפעמים צעקה אחד של אוי! רבונו של עולם הצילני! יכול לעשות רעש ומהפיכה גדולה בכל העולמות, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב לצדיקים ומנהיגים אמיתיים שמדריכים את נשמות ישראל בדרך האמת, ומרחמים עליהם ברחמנות אמיתי, כי אז אל רב טוב הגנוז יזכה בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע שביקש משה רבינו עליו השלום מהקדוש ברוך הוא שימנה מנהיג אמיתי אחריו, וכמו שכתוב |במדבר כ"ז| וידבר משה אל ה' לאמר יפקד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה וגו', כי הבין משה רבינו עליו השלום שזהו יסוד ועיקר גדול, שיהיה לנשמות ישראל מנהיג אמיתי שידריך אותם בדרך האמת, וכמו שהוא בעצמו עשה כל ימי חייו, שמסר נפשו בעד נשמות ישראל להאיר בהם הארת אלקותו יתברך, וריחם עליהם בתכלית הרחמנות ליתן לכל אחד ואחד כפי מה שהיה צריך, ואף על פי שבוודאי סבל מהם מה שסבל, צרות ויסורים חרפות ובזיונות, אף על פי כן לא הסתכל על זה כלל רק ריחם עליהם בכל מיני רחמנות והאיר בהם אלקותו יתברך, כי זהו הסימן של מנהיג אמיתי שמוכן לסבול הכל כדי לקרב נשמות ישראל לאביהם שבשמים, וכמו שמצינו אצל כל המנהיגים של עם ישראל שקיבלו על עצמם כל מיני בזיונות ושפיכות דמים כדי לקרב נשמות ישראל לאביהם שבשמים, וכמובא במדרש |ויקרא רבה פרשה י סי' ה'| אמר ישעיה מטייל הייתי בבית תלמודי ושמעתי קולו של הקדוש ברוך הוא אומרת |ישעיה ו| את מי אשלח ומי ילך לנו, שלחתי את מיכה והיו מכין אותו בלחי, הדא הוא דכתיב |מיכה ד| בשבט יכו על הלחי, שלחתי את עמוס והיו קורין אותו פסילוס, וכו', מעתה את מי אשלח ומי ילך לנו, ואומר הנני שלחני אמר לו בקדוש ברוך הוא, ישעיה בני טרחנין סרבנים הם, אם אתה מקבל עליך להתבזות וללקות מבני את הולך בשליחותי ואם לאו אין אתה הולך בשליחותי, אמר לו על מנת וכו' עיין שם, כי זהו סימן של מנהיג אמיתי שמוכן ללכת במסירת נפש ממש לעשות טובות לנשמות ישראל, וזהו אלהי הרוחות לכל בשר ופירש"י שיודע להלוך נגד רוחו של כל אחד ואחד, כי זהו הרחמנות של המנהיג האמיתי שמרחם על כל אחד ואחד כפי ענינו.

וזהו מה שכתוב אחר כך, אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם, היינו ענין בקי ברצוא ובקי בשוב הנ"ל, שהצדיק והמנהיג יהיה דוגמא

חיה להם, אשר יצא לפניהם היינו שיראה להם איך שצריכין לצאת למעלה להשיג השגות אלקות, וידעו תמיד שצריכין לעלות למעלה יותר ויותר, שזהו ענין בקי ברצוא, ואשר יבא לפניהם היינו שיראה להם איך לחזור אחר כך אל זה העולם ואיך להוריד עצמם אל עסקי עולם הזה ואל אנשי עולם הזה, ולעזור לנשמות ישראל בכל ענינם, שזהו היה עסק משה רבינו כל ימיו, בבחינת |שמות י"ט| מן ההר אל העם, שמן ההשגות הכי עליונות, מיד היה יכול להוריד עצמו אל העם, ואת כל זה יאיר המנהיג האמיתי בתוך כל נשמות ישראל, בבחינת ואשר יוציאם ואשר יביאם היינו שגם להם ימסור הסודות האלו איך לצאת להשיג השגות עליונות, ואיך לחזור אל גשמיות עולם הזה ולהחזיק מעמד בכל מה שעובר עליהם, אשרי מי שזוכה להתקרב אל מנהיג אמיתי כזה.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא ענינא דבין המצרים בקשר עליון וחזק מאד, כי הנה בימים אלו אנחנו מתאבלים על חורבן בית המקדש, וחלק גדול מן החורבן הוא העלמות והסתלקות הצדיקים והמנהיגים האמיתיים, כי לא חרבה ירושלים אלא בשביל שפסקו ממנה אנשי אמנה |שבת קי"ט:|, וכל החורבן התחיל על ידי שזילזלו בצדיקים אמיתיים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שם| לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה תלמידי חכמים, ולכן עיקר תשובתינו צריך להיות על פגם אמונת חכמים ולחפש ולבקש אחר הצדיקים האמיתיים שיש להם הכח והרחמנות להנהיג את הדור, ועל שם זה אמרו חכמינו הקדושים |איכה רבה פרשה א סי' א'| קשה הוא סילוקן של צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא מחורבן בית המקדש, ויש לדקדק למה הסתלקות הצדיקים נחשב באמת יותר קשה מחורבן בית המקדש, אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי בבית המקדש ששם היה גילוי שכינה בוודאי היו כל ישראל מקבלים הארה נוראה מאד מבחינת רצוא, היינו איך לעלות ולהתדבק באור האין סוף ברוך הוא, אבל אחר כך כשהיו חוזרים מן הביטול, והיו צריכין לחזור הביתה אל הגשמיות שלהם, היו צריכין מי שיחזק אותם מאד שזה בחינת ושוב, וזהו עבודת הצדיקים שמגלים עצות והתחזקות נפלאה לכל אחד ואחד כפי ענינו, שאפילו אחר שהאדם חוזר מן הביטול והוא בבחינת ושוב, גם אז יחזיק מעמד וימצא את אלקותו יתברך בכל מה שעובר עליו, ולכן זה כבר יותר קשה מחורבן בית אלקינו, כי מן הבית המקדש היו מקבלים בעיקר את הרצוא אבל אצל הצדיקים היו מקבלים גם את ושובו ואיך להחזיק מעמד, שזהו כבר הקיום של הרצוא בעצמו, בבחינת ואשר יוציאם ואשר יביאם, והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתיים כאלו ולקבל

מהם לימודם הנפלא, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת פנחס ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ט, המדבר מהתגלות משיח, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות בתורה זו של רביז"ן, הנה הכלל, שצריך כל אדם לראות שמצדו לא יהיה עיכוב משיחא, דהינו לעשות תשובה שלמה ולתקן מעשיו, ובכל צדיק וצדיק, מי שהוא צדיק באמת, יש בו התגלות משיח, ואף-על-פי שאין בו התגלות משיח, יש בו מדה של משיח, שהוא בחינת משה, כמו שכתוב בזוהר הקדוש |בראשית דף כה:|: 'משיח דא משה', כמו שאפרש, כי משה מסר נפשו בעד ישראל, כי ידע שפלותו באמת, וידע חשיבות וגדלות ישראל, כמו שכתוב |במדבר י"ב|: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם", ומחמת זה מסר נפשו וחיותו בעדם לכן מי שהוא צדיק באמת, ויודע שפלותו, ויכיר חשיבות ישראל, יכול למסר את נפשו בעדם וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כל אחד ואחד מישראל צריך לראות שמצדו לא יהיה עיכוב לביאת המשיח, היינו שיעשה תשובה ויתקן כל מעשיו עד שמצדו כבר יהיה הגואל צדק מוכן לבא, ועיקר התגלות משיח הוא על ידי צדיקי הדור, כי כל צדיק אמיתי יש בו התגלות של משיח, כי צדיק אמיתי כבר קידש וטיהר את עצמו מכל חיזו דהאי עלמא לגמרי, ואין לפני מראה עיניו רק אמתת מציאותו יתברך, והוא מוסר נפשו כל ימיו להכניס את זה בכל הבריות כולם, כי צדיק אמיתי הוא עניו שפל וסבלן באמת, וכל מחשבתו הוא רק להכניס ידיעת אמתת מציאותו יתברך בתוך כל הבריות, וכמו שעשה משה רבינו, שמסר נפשו בכל מיני אופנים שבעולם לקרב את נשמות ישראל אליו יתברך, ולא הסתכל על עצמו כלל, ובשעה שאמר הקדוש ברוך הוא, |שמות ל"ב| ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול וגו' אמר משה רבינו, |שם| מחני נא מספרך אשר כתבת, שתמחה אותי ולא את נשמות ישראל, וכמו דאיתא במדרש |דברים רבה פרשה ז' סי' י'| שאמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, ימות משה ומאה כיוצא בו ולא תנזק צפורנו של אחד מישראל, כי זה נקרא צדיק ומנהיג אמיתי, מי שאוהב כל נשמות ישראל ביחד, ואינו עושה שום הפליות ופירודים ביניהם, כי רצונו וחפצו לקרב כל נשמות ישראל אליו יתברך, בלי שום יוצא מן הכלל, וזה נקרא ענוותן באמת, שאינו

מסתכל על עצמו רק על טובות ישראל, ולכן כל צדיק אמיתי מצד עצמו ראוי להיות משיח, אבל כל זמן שאינו מקבל כח ורשות מלמעלה להוציא נשמות ישראל מן הגלות, אינו יכול לעשות כן, אבל כל אחד ואחד מישראל צריך לראות שמצדו לא יהיה עיכוב לביאת המשיח, היינו שמצדו לא יהיה שום מונע ומעכב להתגלות הצדיק בעולם, רק אדרבה ימסור נפשו בכל מיני אופנים לגלות ולפרסם את שם הצדיק האמת בעולם, ולקדש את שמו ברבים, כי על ידי זה מקרב את הגאולה ממש, ובכל מקום שרואה איזה זיזלול או חילול לשם הצדיק האמת בעולם, ראוי לו לקנאות על זה ולתקן מה שיכול לתקן, כי על כל אחד מוטל חוב זה, שמצדו לא יהיה איזה עיכוב להתגלות משיח בעולם, וכל מה שמגלה ומפרסם את שם הצדיק בעולם, כן הוא מקרב את הגאולה.

והנה מבואר בסוף תורה זו של רביז"ל, שעל-ידי-זה שזוכין לראות שפלותו באמת, על-ידי-זה אין שום אדם יכול להוציאו ולדחותו ממקומו, דהיינו לקפח פרנסתו חס ושלום, כי מאחר שהוא עניו ושפל באמת, הוא בבחינת אין, ואינו תחת המקום כלל, על כן בודאי אין יכולין לדחותו ממקומו, וזהו: "שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו", היינו על-ידי שזוכין לשפלות, שזהו בחינות "שבו איש תחתיו", שמחזיק עצמו תמיד בשפלות למטה תחת מקומו ומדרגתו כנ"ל, על-ידי-זה "אל יצא איש ממקומו" כי שום אדם לא יוכל להוציאו ממקומו, דהיינו לדחותו מפרנסתו חס ושלום כנ"ל, וזה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |סנהדרין פ"א|: 'כל היורד לאמנות חברו כאלו בא על אשת איש' וכו', כי מאחר שיורד לאמנות חבירו, ורוצה לדחות חברו ממקומו ומפרנסתו, נמצא שהוא רוצה לפגם בחינת שפלות הנ"ל, בחינת: "שבו איש תחתיו" וכו' כנ"ל, ועל כן הוא 'כאלו בא על אשת איש' כי אש"ת ראשי-תבות ש'בו א'יש ת'חתיו, היינו שפוגם בבחינת ענוה ושפלות, שהוא בחינת 'שבו איש תחתיו', שעל-ידי-זה 'אל יצא איש ממקומו' כנ"ל, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מי שזוכה למדת השפלות והעניוות באמת, אותו לא יכולין לדחותו מפרנסתו כלל, כי הוא בטל ומבוטל באין סוף ברוך הוא לגמרי, ויודע שכל השפעתו תלוי אך ורק בידו יתברך, ולכן אין יכולין לקפח פרנסתו כלל, כי מי שדבוק באור האמונה הקדושה, ויודע שכל פרוטה ופרוטה מושגח בהשגחה עליונה, לעולם לא חסר לו שום דבר כלל, ותמיד מזדמן לו השם יתברך כל הצטרכותו, לא כן מי שהוא בעל גאוה, ונדמה לו שמגיע לו הכל, תמיד חסר לו הרבה, ואף פעם אינו שבע במה שיש לו, ולכן חומד את של אחרים, והוא סימן

שהוא פגום בברית רחמנא ליצלן, שחומד גם אשת חבירו רחמנא ליצלן, וכמו שכתוב |משלי ו'| ואשת איש נפש יקרה תצוד, ולכן כשרואים בעל גאוה ועז פנים, שמתחצף נגד צדיקים ויראים וכשרים שבדור, צריכין לדעת שהאיש הזה פגום מאד בברית רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |תענית ז:| כל אדם שיש לו עזות בידוע שנכשל בעבירה וכו' ובאשת איש, כי לא יתכן שיתחצף אדם נגד יראים וכשרים שבדור, אם לא שקלקל מוחו ונפגם בריתו רחמנא ליצלן, ולכן אשרי מי שמכניס בעצמו מדת העניוות והשפלות באמת, ומשפיל ומכניע עצמו בפני צדיקי אמת שבדור, כי אז יהיה לו חלק בגאולה העתידה ובהתגלות משיח צדיקנו בעולם, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מה שקינא פנחס על מעשה זמרי שהיה מעשה ניאוף רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין פ"ב.| ראה מעשה ונזכר הלכה, כל הבועל ארמית קנאין פוגעין בו, ויש להבין למה פנחס דייקא זכה לזה יותר משאר כל ישראל? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה חכמינו הקדושים אומרים |זוהר תשא ק"צ.| פנחס זה אליהו, ואליהו הנביא יבא לבשר את הגאלה לפני ביאת המשיח, וכמו שכתב |מלאכי ג'| הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא, כי הוא יעשה שלום בעולם, ויאחד כל הבריות כולם אליו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |עדיות פרק ח'| אין אליהו בא לא לרחק ולא לקרב, אלא לעשות שלום בעולם, ולכן מחמת שכל עסקו של אליהו, להכין העולם לקראת ביאת משיח צדיקינו, הרי הוא עסוק ביותר שלא יהיה עיכוב לביאת המשיח מצד הבריות, ולכן פנחס שהוא אליהו בוודאי מקנא על זה ביותר, כי על פגם תאות ניאוף משיח מקנא מאד, ואפילו ריח של ניאוף אינו יכול לסבול |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ל"בן, ומיד שראה את זמרי שמתחצף נגד הצדיק הדור שהוא משה רבינו, וכמו שאיתא בגמרא |סנהדרין דף פב:| תפשה בבלוריתה, והביאה אצל משה, אמר לו: בן עמרם! זו אסורה או מותרת? ואם תאמר אסורה - בת יתרו מי התירה לך?, הרי שהתחצף מאד נגד הצדיק הדור שהוא משה משיח, והוא הגואל ראשון, והוא יהיה הגואל אחרון, בבחינת |קהלת א'| מ'ה ש'היה ה'וא שיהיה, ראשי תיבות משה כמובא בתיקונים |תיקון ס"טן, מיד הוא קינא על זה, כי הרי מעכב את התגלות משיח בעולם שהוא התגלות הצדיק, ולכן גילה ופירסם לכולם את מעשיו הגרועים, כי כשאחד מתחצף נגד הצדיק האמת, סימן שהוא שקוע בתאות ניאוף רחמנא ליצלן, ולכן הבין פנחס

שהוא בעצמו פגום מאד בתאוה זו, ונכנס אחריהם ודקר אותם והוציא אותם לגלות קלונם ברבים, ולכן בוודאי ראוי פנחס לזה ביותר, כי הוא בחינת אליהו המכין את העולם לקראת ביאת משיח צדקינו, והשם יתברך יזיכנו להיות מקורבים לצדיקי אמת באמת, ולגלות ולפרסם לימודם הטוב בכל העולם כולו, עדי נזכה להתגלות משיח צדקינו, שיתקן העולם במלכות שדי במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת פנחס ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף ר"ח עיין שם. פעם אחת באתה אשת העני אצלו, ואמר לה דעתו, שרצונו להשתדך עמה, ואפשר בזה יתקים החלום כנ"ל, השיבה לו: גם אני חשבתי זאת בדעתי, אך לא היה לי העזה לדבר מזה, שאני אשתדך עמכם, אך אם אתם רוצים בודאי אני מוכן, ולא אמנע מכם, כי כבר נשבעתי, שכל טובי והצלחתי לא ימנע מכם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, פעם אחת באתה אשת העני אצלו, ואמר לה דעתו, שרצונו להשתדך עמה, ואפשר בזה יתקים החלום כנ"ל, השיבה לו: גם אני חשבתי זאת בדעתי, אך לא היה לי העזה לדבר מזה, שאני אשתדך עמכם, אך אם אתם רוצים בודאי אני מוכן, ולא אמנע מכם, כי כבר נשבעתי, שכל טובי והצלחתי לא ימנע מכם, כי המדה הכי יקרה בכל המדות טובות הוא מדת הכרת הטוב, שיכיר אדם טובה למי שעשה לו פעם טובה, ולא ישכח אף פעם את הטובה שעשה לו, וכל מה שאדם מכניס בעצמו מדת הכרת הטוב, כן מתחיל להכיר טובה להקדוש ברוך הוא, הגומל עמו טובות בכל עת ובכל רגע, שזהו בוודאי שלימות מדת הכרת הטוב, להכיר טובה להקדוש ברוך הוא, שהוא מקור כל הטובות, ורואים בני אדם מזלזלין מאד במדת הכרת הטוב, ודייקא למי שעשה להם טובות נוראות, והציל את חייהם ממש, הם מזלזלים בו מאד, ולא עוד אלא אחר כך נתהפכין עליו לאויב, ורודפין אותו, וגומלין עמו רק רעה, והצדיקים אמיתיים אינם מסתכלים על כל זה כלל, וממשיכים לעשות טובות עם כל הבריות כולם, ולא איכפת להם מה שמקבלים חזרה, כי הם הולכין בדרכיו יתברך, שגם הוא יתברך גומל טובות לכל הבריות כולם, ואף על פי כן מועטין הם מאד שמכירין טובה אליו יתברך, כי באמת ראוי לנו להודות ולהלל לשמו יתברך תמיד בכל יום ובכל עת ובכל רגע, על כל הטובות שעושה עמנו בכל פסיעה ופסיעה, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה י"ד סי' ט'| כל הנשמה תהלל יה, על כל נשימה ונשימה תהלל יה, כי כל נשימה שהקדוש ברוך הוא נותן לנו הוא מתנת חנם ממש,

ובפרט כשאדם זוכה שהוא בריא, ואשתו בריאה, והילדים בריאים, הוא בוודאי צריך להכיר טובה להקדוש ברוך הוא בכל לבבו נפשו ומאודו, ואף על פי כן רואים בני אדם מזלזלים בזה מאד, ואינם מכירים טובה להקדוש ברוך הוא, וגם בין אדם לחבירו אינם מכירים טובה למי שעשה להם טובות, ודייקא על הצדיק שהוציא אותו משאול תחתית ממש, וירד אל מקום טינופו וליכלוכו, והוציא אותו משם, ורחץ אותו והלביש אותו בבגדים נקיים ויפים, דייקא על הצדיק הזה מתחיל לדבר כל דבר אסור, ומבזה את שמו, ואומר שיש אצלו ריח רע חס ושלום, ושוכח שזה הריח רע שלו, מכל המעשים רעים שלו, שהצדיק הוריד את עצמו אליו, וליכלך את עצמו עם הטינוף שלו רחמנא ליצלן, ועכשיו יש לו חציפות לומר שיש אצלו ריח רע, ובאמת הצדיק אינו מסתכל על כל זה כלל, ובזכות זה הוא מקבל שכל גדול בעבודת השם יתברך, וכדברי רביז"ל |ספר המדות אות דעת סי' ל"ג| מי שמשלמין לו רעה תחת טובה, הקדוש-ברוך-הוא מרחם עליו ונותן לו שכל גדול בעבודת הבורא., אבל מדת כפויי טובה היא מדה מגונה וגרועה מאד, וצריכין לעבוד הרבה לינצל ממנה, ותמיד יכיר טובה לכל מי שעשה לו פעם טובה, וביותר להכיר טובה אליו יתברך שעושה עמנו טובות בכל עת ורגע, והקדוש ברוך הוא יזכה אותנו לקנות בעצמינו את מדת הכרת הטוב, ונכיר טובה אליו יתברך ולצדיקים אמיתיים, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך, לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת פנחס ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קל"ג, המדבר מהתגלות אור הצדיקים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב |משלי ד'| ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום, כי השמש בעצמה מאירה במקומה בשוה בתחלת היום ובאמצע היום, רק המניעה הוא מחמת הארץ המפסקת בין בני אדם ובין השמש, על כן אין האור מתפשט כל כך בתחילת היום רק מקצת מקצת, עד שנתפשט על הארץ, כן הצדיק הוא בעצמו מאיר תמיד, רק המניעה מחמת המקבלים, והמניעה הוא מחמת הארץ המפסקת, הינו העולם הזה, כי בני אדם משוקעים בעולם הזה, ועל כן אינם יכולים לקבל אור הצדיק.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה אור הצדיק נמשל לאור השמש, כי מוח הצדיק מאיר לו בכל דרכיו כמו השמש בצהרים, כי כשאדם זוכה להסתכל על החכמה והשכל שיש

בכל דבר, אזי מוחו מאיר לו בכל דרכיו כמו השמש |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'|, ומיד שמאיר מוח האדם, והוא דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, אזי הוא נתהפך לחתיכת אור, והוא בעצמו מאיר באור גדול מאד לכל מי שזוכה להתקרב אליו, אבל אורו הוא בדיוק כמו אור השמש, שלא מגיע אורה בשוה בכל מקום ובכל זמן, כי הכל תלוי כפי המקבלים, היינו השמש בעצמה בוודאי מאירה תמיד בלי הפסק, ואצלה אין שינוי כלל, רק כל השינויים הם כפי המקבלים, איפה הם עומדים בכדור הארץ, ואיך הארץ מפסיק בינם לבין השמש, כי אלו שקרובים אל השמש מקבלים את אורה בשלימות, אבל אלו שרחוקים ממנה, ונמצאים בצד אחר של כדור העולם, אינם מקבלים אורה כלל, אדרבה אצלם חשוך לגמרי, נמצא שהכל תלוי כפי המקבלים, וכן הוא בדיוק עם אור הצדיק, שבוודאי אור הצדיק מאיר מאד בכל עת ובכל זמן בלי הפסק רגע, ומי שזוכה להתקרב אליו באמת, אזי רואה ומרגיש אור נערב ונפלא מאד, וכל חייו מלאים אור מעוצם אורו של הצדיק, אבל אלו הרחוקים ממנו, ומכל שכן אלו שחולקים עליו ומבזים אותו חס ושלום, בוודאי אליהם לא מגיע שום אור כלל, אדרבה, הכל חשוך ואפל להם, ונדמה להם שאי אפשר לראות אור כלל, אבל באמת כל החסרון הוא רק מצדם, שהם מונעים את האור מלהגיע אליהם, כי הם משוקעים בגשמיות הארץ, והעוביות והגשמיות עושה צל והפסק בינם לבין הצדיק, ואם היו מסירים את המונע והמעכב, היה מתגלה לפניהם אור נורא ונפלא מאד.

ונותן רביז"ל משל על זה, אך הוא כמשל המובא, כמו מטבע קטנה אם תחזיק אותה נגד עיניך, ימנע מלראות הר גדול, אף-על-פי שההר גדול אלפים פעמים כמו המטבע הקטנה, אך מחמת שהמטבע עומדת נגד עיניו, על-כן חוצצת בפני ראית העינים, עד שאינו רואה הדבר הגדול ממנו כמה פעמים, כן כשמגיע ובא אל העולם הזה, נשאר שקוע שם בהבלי עולם, ונדמה לו שאין טוב מזה, והעולם הזה הקטן והמעט, מונע אותו מלראות אור גדול ומופלג של התורה, שהוא גדול כמה אלפים פעמים כנגדו כנ"ל, והוא ממש משל השמש, שהארץ מפסקת מלראות אור גדול של השמש, אף שהשמש גדול כמה פעמים כמו הארץ, והוא כמשל הנ"ל כמובא.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מגודל אור התורה ואור הצדיקים, היה לכאורה ראוי ששום דבר שבעולם לא יסתיר את אורם כלל, ואם כן איך יתכן שיהיה אורם נסתר ונעלם כל כך? אבל הוא כמשל ההר הגדול שעומד לפני עיני האדם, שלכאורה שום דבר שבעולם לא היה ראוי להסתיר אותו מן האדם, ואף על פי כן אם ישים אדם מטבע קטנה על עיניו, כבר לא יראה את ההר כלל, הרי דבר קטן מאד, כמו

מטבע קטנה, יכול להסתיר הר גדול כזה, וכן הוא בענין אור התורה ואור הצדיק, שאם האדם ישים הפסק קטן סמוך וקרוב לעיניו, הרי כבר לא יראה את האור שלהם כלל, ורביז"ל תופס משל של "מטבע קטנה" דייקא, כי על פי רוב עיקר המונע והמעכב שעומד לפני עיני האדם הוא תאוות ממון, להשיג את ה"מטבע קטנה", ובזה הוא עסוק כל היום וכל הלילה, וכבר אי אפשר לו לראות את אור התורה ואור הצדיק, כי התאוה והחמדה אל הממון כל כך חזקה, עד שכל מוחו של האדם תפוס ועסוק בזה, ואין לו זמן לחפש את אור התורה ואור הצדיק, וככל שעינו מכוון אל השגת הכסף והממון, ואינו מסתכל על התכלית, להכניס בתוכו אור הצדיק, כך נשאר בחושך ונדמה לו שכל העולם מלא חושך, בשעה שהחושך רק תלוי בו, ואם היה מסיר משם את המניעה והמעכב היה מתגלה לפניו אור גדול מאד. וממשיך רביז"ל, וזהו: "וארח צדיקים כאור נגה", 'כאור נגה' ממש כמו השמש שמאירה תמיד, רק שהמניעה מחמת הארץ המפסקת כנ"ל, אף שהארץ קטנה נגד השמש

וכמשל הנ"ל, כן הצדיקים מאירים תמיד, רק שהארץ היינו העולם הזה מפסיק מלראות אור הגדול שלהם, ואף שאורם גדול מאד, והעולם הזה כלו בכלל הוא קטן ופחות מאד נגד אורם הגדול, עם כל זה הוא מפסיק ומונע מלראות אורם, כמשל המטבע הנ"ל, וכל זה מחמת שהעולם עומד בפני עיניו וחוצץ בפניו, עד שאינו יכול לראות אור התורה והצדיקים הגדול ממנו אלפים פעמים, אבל אם יסלק המפסיק הקטן מנגד עיניו, דהינו שיטה עיניו מן העולם, ולא יסתכל על העולם, רק ירים ראשו ויגביה עיניו ויסתכל למעלה מן העולם המפסיק וחוצץ, אזי יזכה לראות אור הגדול והמפלג של התורה והצדיקים, כי באמת אורם גדול אלפים ורבבות פעמים מכל העולם הזה והבליו כנ"ל, רק שהעולם הזה עומד לפני עיניו, ואינו מניח אותו כלל להטות עיניו להסתכל למעלה על אור התורה והצדיקים, כמשל המטבע הקטנה הנ"ל ממש, העומדת בפני העינים ומפסקת מלראות הר גדול וכו' כנ"ל, אבל בקל יוכל לסלק המטבע מנגד עיניו, ותיכף יראה ההר הגדול ממנו, כמו כן ממש לענין העולם והתורה, שבהעברה בעלמא, יכול להעביר העולם מנגד עיניו, ואז יזכה לראות אור הגדול של התורה והצדיקים, שמאירין בכל העולמות כלם באור גדול מאד.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן גילוי נפלא, שבאמת הוא ביד האדם בניקל, להעביר את המונע והמעכב מלפני עיניו, ולראות את האור הגדול של הצדיק, כי הבחירה ביד האדם תמיד, ואם האדם יבחר לסלק את דעתו

וחכמתו הפגומה, ולציית לדברי הצדיק, בוודאי יזכה לראות אורו הגדול, ולהאיר ימי חייו באור אלקותו יתברך, כי העיקר בהתקרבות אל הצדיק הוא לבטל את דעתו אל הצדיק, ולדעת שהוא בעצמו אינו יודע כלום, רק כל מה ששומע מפי הצדיק יקיים בתמימות ובפשיטות גמור, ולא יסיר מדבריו ימין ושמאל, ואז בוודאי הצדיק יוליך אותו בדרך האמת והנכון להתקרב אליו יתברך, ויתחיל לראות אור גדול בימי חייו, אבל אם לא יהיה לו שכל, ויבחר ללכת אחר חכמתו ושכלו המדומית, אזי ישאר בחושך, ויהיו חייו מר ומרורים מאד רחמנא ליצלן, ולכן העיקר שיכיר אדם את מקומו היטיב, ויבין איך שהוא נתון בחושך גדול מאד, ודעתו ושכלו פגומים עד מאד, ורק על ידי הצדיק יש לו תקוה טובה לצאת מן החושך שלו, ואז ישתדל בכל כוחו להסיר את ה"מטבע הקטנה" מעל עיניו, ולא יעשה ישות ומציאות מרדיפה אחר הממון, רק יהיה עיקר רדיפתו והשתדלותו אחר תורה ועבודת השם יתברך, ואז יתחיל להבין את עוצם מעלת הצדיק ואורו הגדול, וידביק עצמו אליו בכל נימי נפשו, ויזכה לרב טוב הגנוז והצפון על ידו.

ומסיים רביז"ל, וכן שמעתי בשם הבעל-שם- טוב, שאמר אוי ואבוי, כי העולם מלא מאורות וסודות נפלאים ונוראים, והיד הקטנה עומדת בפני העינים, ומעכבת מלראות אורות גדולים, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, שבמילין אלו של רביז"ל בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, גנוזים סודות הרבה, כי באמת כל העולם כולו הוא עצם גילוי אלקותו יתברך, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, כי הכל הוא אלקות, ואלקות הוא הכל, ולכן באמת כל פרט ופרט של הבריאה מלא אורות וסודות נפלאים ונוראים, ואם היה האדם פותח את עיניו ומסתכל בעין האמת, בוודאי היה רואה דברים נפלאים מאד, ובפרט על ידי התקרבותו אל הצדיק, כשמבטל את דעתו ושכלו לגמרי אל הצדיק, על ידי זה נפתחים עיניו ורואה דברים עליונים ונוראים מאד, אבל אוי ואבוי ש"היד הקטנה" עומדת בפני העינים, ומעכבת מלראות אורות אלו, ופעם פירש אחד מאנ"ש את ענין "היד הקטנה", שהוא מרמז על קליפת הליצנות, שאדם עושה תנועה קטנה עם היד שלו בדרך ביטול, ובזה סותר ומבטל כל הגילוי אלקות שגילה הצדיק בעולם, כי הנה יכולין לשבת אצל הצדיק, ולשמוע ממנו דברי אלקים חיים של ביטול הבחירה ממש, והנה בא איזה לץ ובן בליעל, ועושה תנועה קטנה עם היד שלו בדרך ביטול, כאילו הצדיק לא אמר כלום, ובזה קירר את האדם לגמרי מכל התלהבותו, וגורם לו לברוח מן הצדיק, וכבר אינו זוכה לראות שום אור כלל, וזה דבר פלא מאד, איך "היד הקטנה" יכול להסתיר אור נורא ונפלא

כזה, אבל זה עוצם פגם קליפת הליצנות, שיש לה כח לבטל ולהסתיר את אור עולם האצילות ממש, שהנה האדם מתלהב מאד להתקרב אל הצדיק, ולהיות איש כשר באמת,

והנה לץ אחד יכול לקרר אותו ולהפיל אותו בשאול תחתית רחמנא ליצלן, וכך היה בכל הדורות, שבכל פעם שנתגלה איזה צדיק אמיתי בעולם, שהיה לו הכח להאיר בכל נשמות ישראל אור אלקותו יתברך, הנה קם כנגדו איזה לץ ובן בליעל, לעשות ממנו ליצנות, ולרחק את הבריות מלהתקרב אל אורו הגדול, ומי לנו גדול מדוד המלך עליו השלום, שהוריש לנו את ספר תהלים, שנתחבר ברוח הקודש כזה, עד שכל אחד ואחד מישראל יכול למצוא את עצמו בספר תהלים, ולשפוך את כל נפשו לפניו יתברך על ידו, ואף על פי כן אומרים חכמינו הקדושים |ירושלמי מועד קטן פרק ג' הלכה ז'| אין דור שאין בו ליצנים, ומה היו פריצי הדור עושין, היו מהלכין אצל חלונותיו של דוד ואומרים, אימתי יבנה בית המקדש? אימתי בית יי' נלך? והוא אומר, אף על פי שהן מתכוונין להכעיסני, יבוא עלי שאני שמח בליבי, שמחתי באומרים לי בית יי' נלך, וכן אומרים חכמינו הקדושים |סנהדרין דף קז.|, שהיו אומרים לו: דוד, הבא על אשת איש מיתתו במה? וכוונתם היה לצער אותו על מעשה של בת שבע, והיה דוד עונה להם: הבא על אשת איש - מיתתו בחנק, ויש לו חלק לעולם הבא, אבל המלבין פני חבירו ברבים - אין לו חלק לעולם הבא, הרי שדוד המלך סבל מליצנים ורשעים כאלו כל ימי חייו, ואף על פי כן תמיד ברח אליו יתברך בתפילה והתבודדות, ושר לפניו יתברך שירות ותשבחות, ועל ידי זה זכה למה שזכה, והוריש לכל נשמות ישראל ספר תהלים שהוא ישועתן של ישראל בכל הדורות, ולכן אשרי מי שנזהר מאד לא להכשל ב"יד הקטנה" של ליצני הדור, ואינו שם לב לדבריהם כלל, רק משתדל בכל כוחו לשמוע אל דברי הצדיקים ולראות את אורם הגדול, כי אז בוודאי יעזרו לו מן השמים להתקרב אל הצדיקי אמת שבדור, ולהיות מקושר אליהם באמת, עד שימשיך על עצמו אורם הנורא והנשגב, ויאיר על נפשו אור אלוקותו יתברך באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את קנאת פנחס הצדיק על מעשה זמרי, ועצר את המגיפה מעל בני ישראל על דבר פעור, והנה זמרי פגם בכבוד הצדיק שהוא משה רבינו עליו השלום, וכמבואר בגמרא |סנהדרין פ"ב.| שבא בחציפות לפני משה רבינו ותפס את כזבי בבלוריתה, ושאל, זו מותרת או אסורה, ואם תאמר אסורה בת יתרו מי התיר

לך וכו', כי אצלו היה חשוך אור הצדיק לגמרי, והיה מליצני הדור שהיו פגומים מאד בתאוות ניאוף רחמנא ליצלן, ובאו אצלו בני שבט שמעון שנכשלו בעוון פעור ובבנות מואב, ורצו לינצל מבית דינו של משה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שם בגמרא|, הלך שבטו של שמעון אצל זמרי בן סלוא, אמרו לו: הן דנין דיני נפשות, ואתה יושב ושותק? ובחרו בזמרי שהוא בעצמו היה פגום מאד, כי לא יתכן שאדם יעשה ליצנות מצדיקי הדור, אם לא שיהיה פגום מאד בתאוות ניאוף רחמנא ליצלן, ולכן כתיב אצל עונשם |במדבר כ"ה| קח אל כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש וישוב חרון את ה' מישראל, נגד השמש דייקא, כי אור הצדיק נדמה לאור השמש כנ"ל, והם פגמו בזה מאד על ידי שהתחצפו נגד משה רבינו עליו השלום, ולכן נענשו בזה, וראה פנחס שכל זמן שזמרי קיים יועיל בליצנותו לבטל את דברי משה רבינו חס ושלום, כי הוא בחינת היד הקטנה שמכסה על אור הצדיק שלא יתגלה בעולם, ולכן ויקח רומח בידו וגו', וגילה ופירסם לכולם את עוצם גריעות מעשיו של זמרי, ואיך שהוא פגום מאד בתאוה זו, ואיך שזה גורם לו לעשות ליצנות מצדיקי הדור, ופינחס היה ראוי לזה ביותר, כי פנחס זה אליהו |זוהר תשא ק"צ.|, והוא יכין את העולם לקראת ביאת משיח צדקינו על ידי התגלות אור הצדיק בעולם, ולכן הבין פנחס שהוא מוכרח לקנאות קנאת ה' צבאות, כדי שיתגלה אורו של משה רבינו בעולם, שהוא הגואל הראשון והוא הגואל האחרון, בבחינת |קהלת א'| מ"ה ש'היה ה'וא שיהיה ראשי תיבות מש"ה |תיקונים תיקון ס"ט|, וזהו |במדבר כ"ה| פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו', השיב את חמתי הוא ענין של סבלנות ואריכת אפים, שיכניס משיח צדיקינו בעולם, בבחינת |ישעיה מ"ח| למען שמי אאריך אפי ותהלתי אחטום לך, שמשיח יכניס ענין התפילה בעולם שתלוי באריכת אפים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, כי האדם צריך סבלנות עצומה לעסוק בתפילה, כי לא בפעם אחת רואים את הישועה תמיד, רק צריכין אריכת אפים, להתפלל ולחזור ולהתפלל, עד שמן השמים ירחמו, ולכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, כי על ידי שיכניס אריכת אפים בעולם, ויקנה כל אחד מדת הסבלנות, על ידי זה יהיה השלום הנפלא בעולם, שכל אחד יסבול את השני ויזהר בכבודו, ולא יעשה ליצנות מאף אחד, כי זהו עיקר מדת השלום, שכל אחד יכבד את חבירו ויסבול אותו כפי ענינו, וביחד יחפשו ויבקשו את כבוד הצדיקים, ולגלות ולפרסם את לימודם הטוב בעולם, ולכן באמת מובא בכתבי האריז"ל שאלו הכ"ד אלף שנפלו בעוון פעור, אחר כך נתגלגלו בכ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא,

והיו צריכין להתתקן שם, אבל גם אז לא נזהרו בכבוד חבירם, ומתו כולם בפרק אחד בין פסח לעצרת, כי עיקר תיקון הגאולה תלוי רק באחדות נשמות ישראל, על ידי שמתאחדים ביחד וכל אחד מכבד את חבירו כפי מה שהוא, על ידי זה כולם זוכים לקבל מן הצדיק, ולראות את אורו הגדול שמאיר כשמש בצהרים, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים, ולקבל בתוכינו הארתם העצומה, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת מטות - מסעי ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"א, המדבר ממעלת התפילה בשדה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, כשאדם מתפלל בשדה, אזי כל העשבים כולם באין בתוך התפלה, ומסייעין לו, ונותנין לו כח בתפלתו, וזה בחינת שנקראת התפלה שיחה, בחינת |בראשית בן|: "שיח השדה", שכל שיח השדה נותנין כח וסיוע בתפלתו, וזה בחינת |שם כ"ד|: "ויצא יצחק לשוח בשדה", שתפלתו היתה עם סיוע וכח השדה, שכל עשבי השדה נתנו כח וסיוע בתפלתו כנ"ל, שבשביל זה נקראת התפלה שיחה כנ"ל, ועל-כן בקללה נאמר |דברים י"א|: "והאדמה לא תתן את יבולה"; כי כל יבול הארץ צריכין ליתן כח וסיוע בתוך התפלה, וכשיש פגם ועיכוב על זה, אזי נאמר: "והאדמה לא תתן את יבולה", כי אפילו כשאינו מתפלל בשדה, נותנים גם-כן יבול הארץ סיוע בתפלתו, דהיינו כל מה שסמוך אל האדם, כגון אכילתו ושתיתו וכיוצא, רק כשהוא בשדה, שאזי סמוך להם ביותר, אזי כל העשבים וכל יבול האדמה נותן כח בתפלתו כנ"ל, וזה יבול-ראשי-תבות: ויצא יצחק לשוח בשדה-שכל יבול השדה התפללו עמו, כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ידוע איך שרביז"ל הפליג מאד במעלת המתפלל בשדה בין עשבי השדה, ואמר |שיחות הר"ן סי' קמ"ד|, כשאדם מתפלל בשדה כל העשבים וכל האילנות נכספין להכלל בתוך תפלתו, וכולם עוזרים ומסייעים לו בתפילתו, כי כשאדם יושב בשדה בין עשבים ואילנות, ומתבודד עצמו עמו יתברך, זה מסוגל מאד להעלות תפלתו ביחד עם עשבי השדה שמסבבים אותו ורוצים להכלל בתפילתו, ופעם אמר רביז"ל |שם| כמה יפה לשבת בין עשבי השדה "און פרום צו זיין צווישען זיי" |להיות ירא ביניהם|, כלומר לעבוד את הקדוש ברוך הוא

בתפילה ושיחה בינו לבין קונו בהיותו ביניהם, כי כשאדם הולך בשדה ומתבודד עצמו עמו יתברך, יכול להרגיש כל מיני נעימות ודביקות ולהתענג בנועם זיו השכינה ממש, ובאמת זהו עיקר תכלית ביאת האדם בזה העולם, להעלות כל המקומות אליו יתברך, ולידבק עצמו בו יתברך מכל מקום שיהיה נמצא, והקדוש ברוך הוא מסבב עם האדם שיגיע אל מקומות אלו שצריך להעלות ולתקן אותם, ולכן פעם אמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' פ"ה| לאחד ששאל אותו על ענין נסיעה לאיזה מקום, אם יסע לשם, השיב לו: כשרואה אדם נסיעה לפניו, אין לו להתעקש למנוע מזה לישב בביתו דוקא, כי בכל מקום שאדם נוסע לשם, הוא מתקן שם איזה דבר, רק שיזהר להיות שמור מן העבירה חס ושלום, אבל כשהוא רק שמור מן העבירה חס ושלום, אזי כל אדם מתקן בכל מקום שהוא נוסע לשם, אפילו איש פשוט לגמרי, כי בכל מקום שהאדם בא לשם, הוא עושה שם בודאי איזה דבר שבקדשה על-כל-פנים, כי מתפלל שם ואוכל שם, ומברך על אכילתו לפניו ולאחריו וכיוצא בזה, כי בודאי איש ישראלי אפילו הפחות שבפחותים, על-כל- פנים הוא עושה כמה דברים שבקדושה בכל מקום אשר הוא שם, ועל-כן בודאי האדם מוכרח מן השמים להיות שם באותו מקום דוקא, כדי שיתקן שם מה שהוא דייקא צריך לתקן שם, על-כן הוא טובה לפניו מה שנזדמן לו נסיעה לשם, כי אולי יהיה מוכרח לבוא לשם בשלשלאות של ברזל, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, |שבת פט:| על יעקב אבינו, ראוי היה יעקב לירד למצרים בשלשלאות של ברזל אלא וכו', כמו כן הוא בכל אדם שהוא טובה לפניו מה שמזדמן לו נסיעה לשם, כי בלא זה אולי היה מוכרח לירד לשם בשלשלאות וכו' חס ושלום עיין שם, נמצא שבכל מקום שאדם בא הוא בוודאי מתקן דברים עליונים, ובפרט כשמרגיל עצמו לדבר אליו יתברך בכל מקום בואו, אזי כל העולם כולו לפניו כמו שדה גדולה, ומקיים את ענין הנ"ל של ו'יצא י'צחק ל'שוח ב'שדה, שהוא ראשי תיבות יבו"ל, וכל יבול השדה מתפללים עמו, ונותנין כוח וסיוע בתפלתו, ואז מתקן כל מה שצריך לתקן, ומשפיע שפע גדול בכל העולמות למעלה ולמטה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בפרשת השבוע מצינו את המ"ב מסעות שנסעו עם ישראל במדבר, עד שהגיעו לארץ ישראל, ומובא בספרים הקדושים שאלו המ"ב מסעות, עוברים על כל אחד ואחד במשך ימי חייו, שהוא נוסע וחונה בכל מיני מקומות שונות, כדי לתקן את מה שצריך לתקן, וכשאדם יודע שכל נסיעותיו וחניותיו הם ממנו יתברך, בבחינת |במדבר ט'| על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, אזי זוכה לתקן את מה שצריך

לתקן, ולכן נמנו בפרטיות כל המ"ב מסעות, להורות לנו שבכל אחד ואחד מהם תיקנו דברים עליונים מאד, ומצאו את כבודו יתברך השורה שם, ולכן גם מובא בספרים הקדושים שהמ"ב מסעות, הם כנגד השם מ"ב הקדוש, המסוגל מאד להעלות כל ניצוצי קדושה אל מקורם ושרשם, כי זה היה כל עיקר תכלית המסעות.

והנה יש לרמז עוד במספר של מ"ב מסעות דייקא, כי עיקר ימי חייו של אדם מתחילים סמוך לגיל שלשים, כי על גיל שלשים נאמר |אבות פרק ה'| בן שלשים לכח, שאז מתחיל עיקר הכח אצל האדם, להתגבר בגבורה דקדושה ולהתקרב אליו יתברך באמת, ולכן יש לומר שהעיקר מתחיל מגיל כ"ח, שהם ימי כח סמוך לגיל השלשים, |וכמבואר במפרשים שהמספרים במשנה זאת הם במספר הסמוך עיין שם|, ואם כן נשאר מ"ב שנים לעיקרי חיי האדם שהם שבעים שנה, וכמו שכתוב |תהלים צ'| ימי שנותינו בהם שבעים שנה, שבהם עיקר הזמן לתקן את כל מה שצריך, ולהעלות את כל המקומות שבעולם אליו יתברך, והשם יתברך יזכינו לעסוק בעבודתו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו, עדי נזכה לתקן כל מה שאנחנו צריכין לתקן, ולהתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת מטות - מסעי ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף ר"ט עיין שם.

והבן והבת הנ"ל למדו שניהם בחדר אחד לשונות וכיוצא כדרכם, והבת הנ"ל, היו הולכים ובאים לראותה מגודל החידוש כנ"ל, ונתנו מתנות, עד שנתעשר העני, והיו באים שרים לראותה והוטבה בעיניהם מאד, והיה יפיה חידוש גדול ביניהם, כי לא היה יופי של אנושי כלל, ומגודל הפלגת יפיה בא על דעת השרים להשתדך עם העני הזה, ושר, שהיה לו בן, חשק להתחתן עמה, אך אין נאה להם להתחתן עם כזה, על כן הוכרחו לראות להשתדל לגדל את האיש הזה, והשתדלו שיעבוד אצל הקיסר, ונעשה מתחלה פראפירטשיק |קצין צבא נמוך|, ואחר-כך למעלה למעלה, כי השתדלו להגביהו במהרה, עד שהלך מהר ממעלה למעלה, עד שנעשה יעדניראל, והיו חפצים השרים להשתדך עמו, אך היו רבים קופצים על זה, כי כמה שרים באו על זה, ועסקו בזה להגביהו, וגם כי לא היה אפשר לו להתחתן מחמת הבערגיר, שכבר היו מדברים להשתדך עמו.

והעני הזה, שנעשה יעדניראל, היה מצליח יותר ויותר, והיה שולח אותו הקיסר להמלחמה, והצליח מאד בכל פעם, ונשא אותו עוד יותר למעלה למעלה, והיה הולך ומצליח מאד, עד אשר נסתלק שם הקיסר, ונתיעצו כל בני המדינה לעשות אותו

לקיסר, ונתקבצו כל השרים והסכימו כלם, שהוא יהיה קיסר ונעשה קיסר |הינו העני הנ"ל נעשה קיסר|, והיה לוחם מלחמות, והיה מצליח מאד וכבש מדינות, והיה לוחם ומצליח וכובש והולך, עד ששאר המדינות נתיעצו למסר תחת ידו ברצון טוב, כי ראו הצלחתו הגדולה, שכל היופי של העולם וכל המזל של העולם אצלו, על כן נתקבצו כל המלכים והסכימו, שהוא יהיה קיסר על כל העולם, ונתנו לו כתב באותיות של זהב.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והבן והבת הנ"ל למדו שניהם בחדר אחד לשונות וכיוצא כדרכם, והבת הנ"ל, היו הולכים ובאים לראותה מגודל החידוש כנ"ל, ונתנו מתנות, עד שנתעשר העני, כי הבת מרמזת על השכל התחתון שבא לפני השכל העליון |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל'|, כי לפני שזוכין להגיע אל השכל העליון, שהוא החכמה והשכל שבכל דבר, צריכין הקדמות וצמצומים רבים, להסביר לאדם בכמה מיני לבושים וצמצומים, בכדי שיוכל להבין, ואז כשמגיע אל השכל הוא משליך כל ההקדמות ומבין הדבר על בוריה, והנה עיקר השכל התחתון הוא האמונה הקדושה, שאדם מסיר כל שכלו וחכמתו המדומית, וסומך עצמו על אמונה, כי יודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכל פרט ופרט מושגח בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, ולכן כשיש לאדם הקדמה זו, והיא קבועה בלבו כיתד חזק בל תמוט, אזי הוא מוכן לקבל בתוכו השכל עליון, ולהבין את החכמה עליונה, כי האמונה היא יסוד הכל, ועליה עומדים שאר כל המדות כידוע, ובלי אמונה אין לאדם כלום, אבל מיד שיש לו אמונה חזקה וברורה בו יתברך, אזי הוא כלי מוכשר לקבל בתוכו כל המדות טובות, ולהגיע אל שלימות החכמה והשכל, וממילא יהיה לו כל ההשפעות שבעולם, וזהו מה שמספר רביז"ל שעל ידי שהעני היה לו בת יפה תואר, על ידי זה הביאו אנשים אליו כל פעם מתנות מתנות, עד שנתעשר, ולבסוף מלך על כל העולם כולו, כי כשאדם מחזיק עצמו כעני ואביון שאין לו כלום, ומכיר היטיב שכל מה שיש לו הוא רק ממנו יתברך, אזי הוא כלי מוכשר לקבל בתוכו כל ההשפעות שבעולם, שזהו מה שמצינו אצל דוד המלך עליו השלום, שתמיד אמר בתהלים, "כי עני ואביון אני" ועל ידי זה זכה למה שזכה ולמלוך על כל ישראל, כי מיד שאדם מחזיק עצמו כמו עני ואביון ,שאין לו כלום, אזי מן השמים ישפיעו עליו את הכל.

והיו באים שרים לראותה והוטבה בעיניהם מאד, והיה יפיה חידוש גדול ביניהם, כי לא היה יופי של אנושי כלל, ומגודל הפלגת יפיה בא על דעת השרים להשתדך עם העני הזה, ושר, שהיה לו בן, חשק להתחתן עמה, אך אין נאה להם להתחתן עם

כזה, על כן הוכרחו לראות להשתדל לגדל את האיש הזה, והשתדלו שיעבוד אצל הקיסר, ונעשה מתחלה פראפירטשיק |קצין צבא נמוך|, ואחר-כך למעלה למעלה, כי השתדלו להגביהו במהרה, עד שהלך מהר ממעלה למעלה, עד שנעשה יעדניראל, והיו חפצים השרים להשתדך עמו, אך היו רבים קופצים על זה, כי כמה שרים באו על זה, ועסקו בזה להגביהו, וגם כי לא היה אפשר לו להתחתן מחמת הבערגיר, שכבר היו מדברים להשתדך עמו, כי כשיש לאדם הבת יפה תואר, שהיא האמונה הקדושה, אזי כולם רוצים להשתדך עמו, וכל החכמות והמדות טובות רוצות לידבק בו, כי האמונה היא השער שעל ידה נכנסים אל כל דבר, ומי שזוכה לאמונה, לבסוף זוכה לכל. והעני הזה, שנעשה יעדניראל, היה מצליח יותר ויותר, והיה שולח אותו הקיסר להמלחמה, והצליח מאד בכל פעם, ונשא אותו עוד יותר למעלה למעלה, והיה הולך ומצליח מאד, עד אשר נסתלק שם הקיסר, ונתיעצו כל בני המדינה לעשות אותו לקיסר, ונתקבצו כל השרים והסכימו כלם, שהוא יהיה קיסר ונעשה קיסר |היינו העני הנ"ל נעשה קיסר|, והיה לוחם מלחמות, והיה מצליח מאד וכבש מדינות, והיה לוחם ומצליח וכובש והולך, עד ששאר המדינות נתיעצו למסר תחת ידו ברצון טוב, כי ראו הצלחתו הגדולה, שכל היופי של העולם וכל המזל של העולם אצלו, על כן נתקבצו כל המלכים והסכימו, שהוא יהיה קיסר על כל העולם, ונתנו לו כתב באותיות של זהב, כי כל מה שהאדם מחזיק בעצמו שהוא עני ואין לו כלום, כן זוכה לקבל שפע גדול מלמעלה, והוא עולה ומצליח בכל פעם יותר ויותר, עד שנעשה מלך ומושל בכל, וענין המלכות הוא כל אחד כפי בחינתו, יש מי שהוא שורר בביתו ויש שהוא מושל ביותר, ויש שהוא מושל על כל העולם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ו|, והעיקר שיהיה המלכות אצלו בבחינת בן חורין, היינו שלא ישתמש עם המלכות להנאתו ולצרכו, רק ישתמש בו לגלות מלכותו יתברך לכל יודעיו ומכיריו, כי כפי שאדם זוכה להשפיל עצמו, ולהחזיק עצמו כעני ואביון ממש, כן נכנס בו ביטול אמיתי מלפניו יתברך, ויש בו כוחות עצומות לקרב כל הבריות כולם אליו יתברך, ולכן העני זכה ליכבש כל המלחמות שלו, שהם בחינת מלחמות היצר, ולבסוף כולם נכנעו לפניו וקיבלו אותו למלך, כי ראו שאצלו שורר בחינת מלכות אמיתי, ועל ידו יכולים להקים את מלכות דקדושה, והבן, והשם יתברך יזכינו להגיע אל שלימות האמונה, ולהכיר אותו יתברך בכל ענינינו ועסקינו, עדי נזכה לחזור בתשובה שלמה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת מטת - מסעי ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ב, המדבר מאלה מסעי בני ישראל, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב |במדבר ל"ג| "אלה מסעי בני ישראל" |עיין בלקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ' בשם ס' עשרה מאמרות| שמסעי בני ישראל, דהינו הנסיעות שבני ישראל נוסעין ממקום למקום, הם מכפרין על אלה אלקיך ישראל, הינו על פגם עבודה-זרה כי אפילו כשאין עובדין עבודה-זרה, יש פגם עבודה-זרה, כי קלקול האמונה היא גם-כן בחינת עבודה-זרה, וכמו שמובא |בשם הבעל-שם-טוב| על פסוק |דברים י"א|: "וסרתם ועבדתם אלקים אחרים", שתכף כשסרים מהשם יתברך, הוא בחינת עבודה-זרה, ועל-ידי הנסיעות של ישראל נתכפר, 'וכל זמן שיש עבודה-זרה בעולם, חרון-אף בעולם' |ספרי, פרשת ראה והובא בפרש"י שם|, נמצא כשנתכפר פגם עבודה-זרה כנ"ל, נמתק החרון-אף, ונמשך רחמנות, ועיקר רחמנות הוא בבחינת |בראשית מ"ג|: "ואל שדי יתן לכם רחמים"-'לכם' דיקא, היינו שהשם יתברך יתן לנו הרחמנות, שימסור את הרחמנות בידינו, כי אצלו יתברך יכול להיות, שגם החולאת הקשה וכל היסורין הם הרחמנות שלו, כי בודאי כל מה שהשם יתברך עושה להאדם, אפילו יסורין קשים, הכל הוא רק רחמנות, אבל אנו מבקשים, שיתן וימסור בידינו את הרחמנות, כי אין אנו מבינים הרחמנות שלו, וגם אין אנו יכולין לקבל אותו הרחמנות שלו הנ"ל, רק שהשם יתברך יתן בידינו את הרחמנות, שאנחנו בעצמנו נרחם עלינו, ואצלנו הרחמנות בפשיטות, להתרפא מן החולי וכיוצא בזה, ישראל - ראשי-תבות: א'ל ש'די י'תן ל'כם ר'חמים, כנ"ל, כי הרחמנות נעשה על-ידי מסעי בני ישראל כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה התכלית של נסיעות בני ישראל הוא לתקן את פגם האמונה שפגמו בעשיית העגל באמרם |שמות ל"ב| אלה אלהיך ישראל, כי על ידי שאדם נוסע בדרכים, ובכל מקום הוא מחפש כבודו יתברך, ומדקדק לעשות איזה דבר שבקדושה, להעלות את המקום ההוא אליו יתברך, על ידי זה מתקן את מה שפגם בפגם האמונה שהיא בחינת עבודה זרה, שהוא בחינת אלה אלהיך ישראל, כי מיד שאדם סר אפילו במקצת מן האמונה, הרי זה נחשב כמו עבודה זרה חס ושלום, וכמו שפירש הבעל שם טוב הקדוש זי"ע את הפסוק |דברים י"א| וסרתם ועבדתם אלהים אחרים, שמיד שסרתם, אפילו במקצת מן האמונה הקדושה, הרי כבר ועבדתם אלהים אחרים, כי מיד שאדם פונה מדעתו ידיעת אמתת מציאותו יתברך, הרי נותן

מקום ליכנס דיעות כזבות ונפסדות, וזהו כבר פגם של עבודה זרה חס ושלום, ולכן צריכין להתחזק באמונה יתירה בכל עת, ולהשתדל בכל הכוחות לעלות תמיד מדרגא לדרגא באור האמונה הקדושה, ובפרט כשאדם נוסע בדרכים ומגיע למקומות שונות, עליו להתחזק ביותר למצוא אלקותו יתברך, ולעשות בכל מקום איזה דבר שבקדושה, כי על ידי זה מתקן ומעלה את הניצוצי קדושה שהוריד בתוך הקליפות על ידי עונותיו, ומעלה אותם אל שורשם, והקדוש ברוך הוא מסבב עם כל אדם כפי שורש נשמתו, להגיע לכל מקומות שצריך לתקן, ולכן אמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' פ"ה| כשרואה אדם נסיעה לפניו, אין לו להתעקש למנוע מזה לישב בביתו דוקא, כי בכל מקום שאדם נוסע לשם הוא מתקן שם איזה דבר, ומן השמים מסבבים עמו שיגיע לאותו מקום לתקן את מה שצריך, ולכן זה טוב כשהולך ברצונו, כי אולי יהיה מוכרח לבוא לשם בשלשלאות של ברזל, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, |שבת פט:| על יעקב אבינו, ראוי היה יעקב לירד למצרים בשלשלאות של ברזל אלא וכו', כמו כן הוא בכל אדם שהוא טובה לפניו מה שמזדמן לו נסיעה לשם, כי בלא זה אולי היה מוכרח לירד לשם בשלשלאות וכו' חס ושלום עיין שם כל זה בדברי רביז"ל, ולכן בזה שאדם הולך בדרכים ומחפש כבודו יתבר, ועושה איזה דבר שבקדושה במקום ההוא, על ידי זה מתקן את פגם האמונה ופגם עבודה זרה, וזוכה להמשיך על עצמו חסדים ורחמים.

וזהו מה שאומר רביז"ל, שכשנתכפר פגם עבודה זרה על ידי זה נמשך רחמנות, כי הרי חכמינו הקדושים אומרים |ספרי פרשת ראה| כל זמן שיש עבודה זרה בעולם יש חרון אף בעולם, ומיד שנתבטל העבודה זרה, נתבטל החרון אף, ונמשכים רחמים וחסדים, והחרון אף הוא בין למעלה ובין למטה, כי מלבד החרון אף שנמשך מלמעלה חס ושלום, גם למטה מיד שאדם סר מן האמונה הקדושה הוא עלול מאד לבוא לידי כעס וחרון אף, ולנקום בחבירו ולעשות לו כל מיני עוולות, וגם לבעוט ביסורים שעוברים עליו חס ושלום, כי מחסרון אמונתו הוא בכעס ובחרון אף על כל מה שעובר עליו, ואין לו במה לנחם את עצמו, מה שאין כן כשזוכה לבירור וזיכוך האמונה הקדושה, אזי נמתק ממנו הכעס והחרון אף לגמרי, כי הרי יודע שכל דבר מושגח בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, ואי אפשר לשום בריה להרע לו בלתי רשותו יתברך, וכן כל מה שעובר עליו בוודאי לטובתו, כי הוא יתברך יודע הכי טוב לאדם, ולכן כל מה שאדם נכנס בתוך האמונה הקדושה כךנתבטל ממנו הכעס והחרון אף לגמרי, והוא תמיד דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי ושום דבר לא יוכל לנתק אותו מדביקותו בו יתברך.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שהבעל תולדות יעקב יוסף זי"ע, שהיה תלמיד ותיק של הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, היה בתחילת התקרבותו קצת קפדן, ופעם הזמינו אותו להיות סנדק על ברית מילה ואיחר לבא, ובינתיים עשו את הברית בלעדו, וכשהגיע הקפיד מאד והיה לו צער גדול, ובינתיים שם לב שהגיע איזה אורח להסעודה, וישב בצד, וכל דבר ששאלו אותו ענה ואמר "לאז זיין אזוי" |שיהיה כך|, וממש כל דבר ששאלו אותו היה עונה כן, עד שנעשה צחוק בעיני כולם, כאילו הוא חסר דיעה, ואינו יכול לומר רק מילין אלו "שיהיה כך", אבל התולדות הקדוש זי"ע, הבין שהאיש הזה הוא לא פשוט, ואחר הסעודה רצה לדבר עמו, אבל מיד נעלם וכבר לא מצא אותו, ואז הבין התולדות הקדוש זי"ע, שזהו היה שליח מן השמים ללמד אותו מדת הסבלנות, שיאמר על כל דבר "שיהיה כך" ולא יקפיד על שום דבר כלל, וזהו באמת שלימות מדת האמונה, שאדם יהיה כל כך בטל ומבוטל אליו יתברך, עד שלא יהיה איכפת ליה שום דבר כלל, רק יקבל כל דבר באהבה, וימסור את עצמו לגמרי אליו יתברך, אשרי מי שמגיע אל ביטול כזה.

וזהו מה שמסיים רביז"ל, שעיקר הרחמנות הוא שימסור הקדוש ברוך הוא את הרחמנות בידכם, ואצלינו הרחמנות הוא בפשיטות שיתרפא החולה מחוליו וכיוצא בזה, כי כל מה שאדם זוכה לדבק עצמו באור האמונה הקדושה, הוא זוכה להשיג את עוצם רחמנותו יתברך, שהוא יתברך אב הרחמן ומרחם על כל הבריות ברחמים רבים, ואף על פי שלפעמים נראה לעינינו כמו מדת הדין, אבל באמת הכל מעוצם רחמיו יתברך, וכשאדם זוכה לדבק עצמו באור האמונה הקדושה, אזי יכול להגיע אל רחמים גדולים כאלו ששם נמתקים כל הדינים לגמרי, ואין שום מדת הדין כלל, ואז יהיה לאדם ישועה שלימה באמת, אבל הכל תלוי כפי התבררות והזדככות האמונה הקדושה, ולכן אלה מסעי בני ישראל הם כפרה על אלה אלהיך ישראל, כי כל מה שזוכין לנסוע למקומות העולם, ולהכיר שם את השם יתברך, על ידי זה נתבטל העבודה זרה ופגם האמונה, והאדם זוכה להגיע אל מדת הרחמים באמת, שזהו ראשי תיבות ישראל, א'ל ש'די י'תן ל'כם ר'חמים, ונמתקים כל הדינים לגמרי, אשרי מי שזוכה להגיע אל אמונה והמשכת רחמים כאלו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לעוד דבר בפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות הפרשת ערי מקלט, לנוס שמה רוצח נפש בשגגה, והנה מי שחוטא ופוגם בפגם עבודה זרה ומיעוט האמונה חס ושלום, הרי הוא גם כן בחינת רוצח, כי רוצח והורג את נפשו, וכורת אותה משורשה חס ושלום, אבל הוא גם כן נחשב לשוגג, כי בוודאי כל יהודי שעובר עבירה חס

ושלום הוא רק בשגגה, מחמת מיעוט השגתו בגדולתו יתברך, ומרוב תבערת יצרו, ולכן עיקר עצתו הוא רק לברוח אל תוך ערי מקלט, ומובא בספרים הקדושים שהשש ערי מקלט, הם כנגד הששה תיבות שביחוד קריאת שמע שהוא ייחוד האמונה, שמע ישראל הוי"ה אלהינו הוי"ה אחד, כי כשאדם רצח את נפשו על ידי פגם עוונתיו, עיקר תיקונו לברוח חזרה אל האמונה הקדושה, ולהמשיך על עצמו אמונה מחדש, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות אמונה סי' ל"ג| על ידי אמונה, הקדוש ברוך הוא יסלח לך על כל עוונותיך, והפרישו עוד מ"ב ערי מקלט אחרים, שהם כנגד המ"ב תיבות שיש בפרשת ואהבת, שהוא ענין קבלת עול מלכותו יתברך באהבה בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך, שלא יהיה לאדם שום קושיות וספיקות על הנהגותיו יתברך, רק יידע שהכל מרחמיו המרובים יתברך, וישתדל להמתיק כל הדינים ולהפוך אותו לרחמים גמורים, וזהו ענין המ"ב מסעות הנ"ל שנסעו עם ישראל במדבר, כי הכל היה כדי לתקן את פגם האמונה הקדושה, ולנוס ולהגיע אל תוך היחוד העליון של קריאת שמע, ולקבל עליהם עול מלכותו יתברך בשלימות, ועל ידי זה נתכפר להם חטא העגל, ונמשך עליהם חסדים ורחמים גמורים, והשם יתברך יזכינו לזכות לגילוי האמונה הקדושה, ולהמשיך על עצמינו חסדים ורחמים גמורים, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת דברים ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"א, המדבר ממעלת הדיבור ויחודא עלאה ויחודא תתאה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות בתורה זו של רביז"ל|, כי יש יחודא עלאה ויחודא תתאה, הינו שמע ישראל, וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד |זוהר בראשית יח|, וכל אחד מישראל צריך שיהיה נעשה זאת על-ידו, על-ידי-זה יכול לבוא לתבונות התורה לעומקה; כי מי שהוא במדרגה פחותה, הוא עדין רחוק מתבונות התורה, רק על-ידי אמצעות הדיבור יכול לבוא לתבונות התורה לעומקה וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין של יחודא עלאה הוא ענין יחוד שמו יתברך בכל העולמות מראשית האצילות עד סוף עולם העשיה, ליחד שמו יתברך בתוך כולם, היינו לדעת בידיעה ברורה שהוא יתברך אחד יחיד ומיוחד, שולט ומושל בכולם, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וזהו יחוד שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, כי בפסוק זה משמיעים כל נשמות ישראל ואומרים להם, שמע

ישראל כולכם, הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, ד' תיבות אלו הם כנגד כלליות הד' עולמות, אצילות בריאה יצירה עשיה, שהוא יתברך אחד יחיד ומיוחד בתוך כולם, וכל זה הוא יחודא עלאה, אבל ענין יחודא תתאה הוא ענין יחוד שמו יתברך גם במקומות המטונפים ועמקי הקליפות, כי באמת אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וגם כל הקליפות והסטרא אחרא מוכרחים לקבל חיותם ממנו יתברך, כי בלעדו יתברך אין להם שום קיום כלל, ולכן אף על פי שמבחוץ הם נראים כמקומות מאד רחוקים מן הקדושה, והם דברים אסורים ומרוחקים מכל נשמות ישראל, כגון בתי עבודה זרה ושאר מקומות הרעות והקליפות, אף על פי כן בדקות גם הם מקבלים חיותם ממנו יתברך, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכשאנחנו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, אנחנו מכוונים על יחוד זאת לגלות כבוד מלכותו יתברך אפילו במקומות המטונפים חס ושלום, ולכן התקינו לומר אותו בחשאי, משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה, תאמר יש לה גנאי, לא תאמר יש לה צער, התחיל עבדיה להביא לה בחשאי |פסחים נ"ו.|, כי הם דברים שקשה מאד לדבר עליהם בקול ובפומבי, כי איך אפשר לפרסם בקול גדול שגם במקומות כאלו נמצא כבודו יתברך, הלא הם מקומות מטונפים ואסורים, ואסור ליכנס לשם כלל, אבל באמת לאמיתו גם שם נמצא כבודו יתברך, וכמו שאמרו חכמנו הקדושים |ירושלמי תענית פרק א'| אם ישאל לך אדם היכן אלהיך, תאמר לו בכרך גדול שברומי, שאפילו במקור העבודה זרה, גם שם נמצא אלקותו יתברך, ורק שהוא שם בצמצום גדול, ואי אפשר למצוא אותה בגלוי, וזהו סוד התשובה, שאפילו אם נפל אדם למקום שנפל, אפילו לעמקי שאול תחתיות ומתחתיו, גם משם יכול לחזור אליו יתברך, כי אם יסתכל סביבו וישאל באמת, "איה מקום כבודו"? איפוא נמצא כבודו יתברך? בוודאי יכול למצוא אותו אפילו במקום השפל שהוא נמצא שם |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"בן, ולכן אין שום יאוש בעולם כלל, ומכל הירידות והנפילות שבעולם יכולים לחזור אליו יתברך, כי מיד שהאדם מתחיל לחזור אליו יתברך, נתגלה לו שגם במקומו השפל נמצא אלוקתו יתברך, ואז כל הירידה שלו נתהפכת לתכלית העליה, למצוא את קדושתו ולצאת ממדריגתו הפחותה, נמצא שיחודא תתאה הוא יחוד נעלם ונסתר מאד, שמייחד שמו יתברך גם במקומות הכי רחוקים מן הקדושה, ומגלה גם שם שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

וכל זה נקרא בדברי רביז"ל הנ"ל "תבונות התורה לעומקה", היינו למצוא אלקותו יתברך, ולהבין דברי התורה הקדושה, אפילו בעומק הקליפות והסטרא

אחרא, כי זהו עמקות נוראה ונפלאה מאד, לדלות ולגלות את התורה שיש גם במקומות רחוקים כאלו, ובודאי מי שהוא במדרגה פחותה, הוא עדיין רחוק מתבונות התורה לעומקה, כי קשה לו להבין איך שגם במקומות כאלו, ואיך בצרות ויסורים כאלו שעוברים עליו, יכולים למצוא אלקותו יתברך, ונדמה לו שאין תבונות התורה שם, אבל על ידי אמצעות הדיבור, יכולים לבוא לידי תבונות התורה לעומקה, ולגלות את ההסתרה שיש שם, היינו על ידי הרבה דיבורים של תורה ותפילה, כי הדיבור הוא הכלי שמחבר את האדם אליו יתברך, ומוציא אותו ממדריגתו הפחותה ומדבק אותו בו יתברך, כי הדיבור יש לה כח גדול לנתק את האדם מעוצם גשמיותו וחומריותו, ולהאיר על נשמתו עריבות נועם זיו שכינת עוזו יתברך, והדיבור צריך להיות הן בתורה והן בתפילה, כי דיבורי תורה מאירים על האדם אורו יתברך, שזהו עיקר נועם זיו החיים, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |עירובין נ"ד.| כי חיים הם למוצאיהם, למוציאיהם בפה, כי כשאדם מרגיל את עצמו לדבר דיבורים בתורה, ומתמיד מאד בהם בדיבורו, אפילו שאינו מבין כל דבר על בוריו, סוף כל סוף הוא מאיר על נפשו אור וזיו וחיות, וזוכה להרגיש נעימות התורה, ולבא לידי תבונות התורה לעומקה, כי כבר גילה לנו רביז"ל |שיחות הר"ן סי' ע"ו| שאין צריכין בלימוד אלא אמירה בעלמא, וממילא יבין, עיין שם, ולכן כל מה שהאדם מרבה בדיבורי תורה, הדיבורים מאירים לו הדרך לעשות תשובה, והוא בא סוף כל סוף לידי תבונות התורה לעומקה.

וכן דיבורי תפילה הם מדבקין את האדם אליו יתברך בדביקות אמיתי, כי כל אחד ואחד כפי בחינתו, מונח בתוך הארציות והגשמיות שלו, וקשה לו מאד לנתק את עצמו מהם, אבל על ידי שפותח את פיו לדבר אליו יתברך בתפילה והתבודדות, והולך למקום פנוי שאין שם בני אדם, ומפרש את כל שיחתו אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, על ידי זה מתחיל להאיר על נפשו עוצם אורו יתברך האין סוף, כי התפילה היא השער והפתח שבו נכנסין אליו יתברך, ומשם אישתמודעין ליה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ד|, כי התפילה היא החיבור בין הגוף הגשמי שלו, לבין הנשמה הרוחני שלו, בבחינת ציפרתא דקאי עד קרסוליה במיא, ורישא מטי עד צית שמיא, הצפור שעומד עד קרסוליו במים, אבל ראשו מגיע עד רום השמים, המובא בהמשך דברי רביז"ל בתורה זו, כי רק על ידי אמצעות הדיבור יכול האדם להתעלות ממדריגתו הפחותה ולהגיע עד רום השמים ממש, כי הדיבור והקול הם הסולם לעלות על ידם לשמים,

וכמובאר בתיקונים סולם דא קול |גימטריא של זה וזה שוה|, וכל מה שאדם מרבה לדבר דיבורי תפילה והתבודדות אליו יתברך, כן זוכה להגיע אל תבונות התורה לעומקה, ולמצוא אלקותו יתברך גם בכל עמקי הקליפות המסבבים אותו, ולכן אשרי מי שזוכה לקדש את דיבורו, ולעסוק תמיד בדיבורי תורה ותפילה, כי על ידי זה ימשיך על עצמו נועם עריבת זיו השכינה הקדושה, ועולמו יראה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה ספר דברים מתחיל עם המילין "אלה הדברים" אשר דיבר משה אל כל ישראל וגו', ויש להבין למה הוצרכו להקדים מילין אלו של "אלה הדברים" ולא כתיב וידבר משה כבשאר מקומות התורה, אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה ספר דברים שהוא ספר משנה תורה, בו דיבור משה רבינו דברי תוכחות לעם ישראל איך שעברו על מה שעברו במשך ימיהם במדבר, וכן חזר להם את כל דברי התורה, והנה התוכחה של משה רבינו עליו השלום הוא התוכחה של המוכיח ההגון שעליו נאמר |שיר השירים א'| נרדי נתן ריחו, עזב לא נאמר אלא נתן, שנתן בהם משה רבינו ריח טוב על ידי תוכחתו, כי משה רבינו גילה להם את התורה הגנוזה שהיה גם בתוך עומק ירידתם ונפילתם, ולימד להם דרכי התשובה, שזהו בחינת בעבר הירדן בערבה מול סוף וגו' שכל המקומות נאמרו ברמז ובהתלבשות של דברי תורה, לגלות להם שגם בעוצם ירידתם היתה גנוזה התורה הקדושה, שזהו תבונות התורה לעומקה, ועל ידי זה היה יכול לחזור עמם כל התורה כולה עוד הפעם, ולגלות להם שגם בכל מקום ירידתם ונפילתם נמצא שם התורה הקדושה, ולכן בוודאי ראוי מאד את ההקדמה של "אלה הדברים" כי זהו בחינת קדושת הדיבור שמגלה לנו רביז"ל בתורה זו, שדייקא על ידי "אלה הדברים" והדיבורים קדושים של תורה ותפילה זוכין להגיע אל תבונות התורה לעומקה ולמצוא אלוקתו יתברך בכל מקום ממש, והשם יתברך יזכינו לעסוק בדיבורי תורה ותפילה כל ימינו עדי נזכה לקדש עצמינו ולהתדבק בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת פרשת ואתחנן שבת נחמו התשמ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"ט המדבר מהפסוק מפרשת השבוע ואתחנן אל ה' וכו' עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: כתיב |דברים ג'| ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר: ומפרש רביז"ל: דהנה האדם צריך להתפלל בדביקות גדול להשם יתברך: אך אם

לפעמים יש עת שאינו יכול להתפלל בדביקות: אל יאמר איני מתפלל כלל מאחר שאינו יכול לכוין כראוי ולהתפלל בדביקות: והתפילה אינה מקובלת: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ד| על רבי חנינא בן דוסא שהיה מתפלל וכו' אמרו לו וכו' אמר להם אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע וכו': וזהו הדרך שאמרנו אם בדביקות שאזי התפילה שגורה ומרוצה בפיו מקובלת: ואם לאו חס ושלום להיפך: אף על פי כן אל יאמר האדם כן: אלא יתפלל תמיד: ואם לא יוכל להתפלל בדביקות כראוי יתפלל בכל כוחו: כי בעת שיתפלל בדביקות כראוי אזי יעלה כל התפילות עם התפילה ההיא שהתפלל כראוי: וזה ואתחנן אל ה' תמיד: בין בדביקות בין שלא בדביקות: בעת ההיא לאמר: היינו בעת שאזכה להתפלל בדביקות שהוא בחינת שגורה תפילתי בפי: דהיינו בעת ההיא לאמר: שהדברים נאמרים ומרוצים בפיו מחמת שמתפלל בדביקות: אז יעלה כל התפילות שהתפלל עד עתה כנ"ל: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה בוודאי עיקר שלימות התפילה הוא שיזכה האדם להתפלל תפילתו בדביקות אמיתי כזה עד שיכלל בו יתברך לגמרי בשעת התפילה בביטול כל הרגשותיו: כי עיקר ההתחברות והדביקות להשם יתברך הוא על ידי התפילה: ומשם אשתמודעין ליה |עי' לקו"מ ח"ב סי' פ"ד|: כי עצם דיבורי התפילה כשזוכים להתדבק בהם כראוי: הם עיקר הדביקות בו יתברך: וכמו שכתוב |דברים י'| הוא תהלתך והוא אלקיך: היינו שהתפילה ואלוקותו יתברך הם אחדות אחד ממש: ועל פי רוב בני אדם מחפשים ומבקשים כל מיני דרכים ועצות איך לבא לדביקות השם יתברך: ובינתיים אינם יודעים שזה בעצמו שאדם זוכה להתפלל אליו יתברך ולהשיח לפניו יתברך כל לבו כאשר ידבר איש אל רעהו: זהו הדביקות הכי גדול: כי בשעה שאדם עומד להתפלל ולהתבודד עמו יתברך: אזי זוכה להתגלות של בחינת |דברים ה'| פנים בפנים דיבר ה' עמכם: ומתדבק אז בחי החיים: בבחינת מה שכתוב |בתחילה פרשת השבוע| ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום: שעל ידי הדביקות בו יתברך נעשה האדם בבחינת חיים באמת: ולכן בוודאי עיקר עבודת האדם הוא לבא לדביקות אמיתי כזאת בתוך תפילתו עד שירגיש כאילו עומד לפני השם יתברך ומדבר עמו פנים אל פנים: כאשר ידבר איש אל רעהו ממש |עי' לקו"מ ח"ב סי' צ"ט|.

אך לפעמים יש זמנים שאין האדם יכול להתפלל בדביקות אמיתי כזאת: כי לפעמים בעל כרחו נתקטן מוחו ונסתמים שבילי לבו: ואינו יכול לבא לדביקות אמיתי מתוך תפילתו: ואז אל יאמר האדם שלא יתפלל מחמת שאינו יכול להתפלל בדביקות

כראוי: אלא יתפלל תמיד בין בדביקות בין שלא בדביקות: ויתפלל גם אז בכל כוחו כפי השגתו באותה עת: ואחר כך בעת שיזכה להתפלל בדביקות כראוי אזי יעלה כל התפילות עם התפילה ההיא שהתפלל כראוי: וכמו שמצינו אצל רבי חנינא בן דוסא |ברכות ל"ד| שהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת: אמרו לו: מנין אתה יודע: אמר להם אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל: ואם לאו יודע אני שהוא מטורף: כי בוודאי בדרך כלל היתה תפילת רבי חנינא בן דוסא בדביקות אמיתי בו יתברך והיה תפילתו שגורה בפיו: והיו יוצאים דיבורי התפילה מפיו בחיות ובדביקות אמיתי: ומחמת זה היה מובטח שתפילתו מקובלת: כי הצדיק בשעה שמתפלל בדביקות אמיתי כראוי אזי יודע שתפילתו מקובלת מאד בשמים ובוודאי זכה לפעול מה שביקש ממנו יתברך: וכמו שמצינו אצל רבי חנינא בן דוסא בעצמו |במסכת תענית| שפעל אותות ומופתים נוראים בעולם: והכל בכח תפילתו שהתפלל תמיד בדביקות עצומה אליו יתברך: אבל אף על פי כן אמר כאן שלפעמים לא היה תפילתו שגורה בפיו |ועל ידי זה ידע שתפלתו מטורף|: ואף על פי כן לא הפסיק אז מלהתפלל: רק המשיך לומר התפלה כפי שהאיר לו באותו העת: ואף על פי שידע שלעת עתה אין תפילתו מקובלת: כי האדם צריך להיות חזק מאד בעבודת התפילה ולהתפלל אליו יתברך תמיד יהיה איך שיהיה: ולדעת שאין שום דיבור של תפילה הולך לאיבוד כלל: רק כשיבוא העת שיזכה להתפלל בדביקות כראוי אזי יעלה עם תפילה זאת כל התפילות שהתפלל מקודם: אפילו אלו שלא היו בדביקות כראוי: ויצטרפו כולם לעלות לפניו יתברך ולפעול כל מה שצריך.

וזהו פירוש הפסוק: ואתחנן אל ה' תמיד: בין בדביקות בין שלא בדביקות: היינו בין שתפילתו מקובלת ובין שאין תפלתו מקובלת: |וכמו שהיה אצל משה רבינו עליו השלום אז שלא זכה לפעול בקשתו אצלו יתברך ליכנס לארץ ישראל כדאיתא שם בפירש"י|: בעת ההיא לאמר: היינו בעת שאזכה להתפלל בדביקות שהוא בחינת שגורה תפילתי בפי: שאזי התפילה מקובלת: שזהו בחינת לאמר היינו שהדברים נאמרים ומרוצים בפיו מחמת שמתפלל בדביקות: אזי יעלו למפרע כל התפילות שהתפלל עד עתה וכולם יעלו לפניו יתברך לרחמים ולרצון ויזכה לפעול את בקשתו בשלימות: ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל ומתפלל אליו יתברך תמיד: בין שמרגיש את עצמו בבהירות המוחין ובין לא: כי על ידי שיתחזק תמיד בעבודת התפילה: יהיה באיזה אופן שיהיה: על ידי זה יבואו ויתקבצו כל התפילות ביחד לעת הצורך: ויביאו אותו לדביקות אמיתי בו יתברך: ויזכה לפעול כל משאלות לבו לטובה: ולהמשיך על עצמו כל מיני השפעות טובות

ברוחניות ובגשמיות: אשרי לו ואשרי חלקו.
וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין לענינא דיומא ענינא דשבת נחמו בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה בזמן שבית המקדש היה קיים היה עיקר התפילה שהתפללו אז שם עם הדביקות הכי גדול: כי הבית המקדש נקרא מקום התפילה: וכמו שכתוב |ישעיה נ"ו| כי ביתי בית תפילה: ומחמת זה עלו כל התפילות לרחמים ולרצון לפני השם יתברך תמיד: אבל מיום שנחרב בית המקדש נסתמו גם שבילי התפילה: וכמו שכתוב |איכה ג'| גם כי אזעק ואשוע שתם תפילתי: וכן כתיב |שם| סכותה בענן לך מעבור תפילה |שאלו הפסוקים נאמרים על זמן החורבן|: והנה אל יאמר האדם שעכשיו בזמן הגלות שנסתמים שבילי התפילה כנ"ל לא יתפלל כי אין התפילה בדביקות כראוי: אלא ימשיך להתפלל גם עכשיו כפי כוחו והשגתו: וימסור נפשו להכניס כל כוחותיו בתוך התפילה: ואזי בוודאי סוף כל סוף יצטרפו כל התפילות של כל אחד ואחד מישראל שהתפלל בימי הגלות לבנות עוד הפעם את בית המקדש על תלה: ונחזור עוד הפעם לבית התפילה להתפלל בדביקות אמיתי להשם יתברך: ואז יעלו כל התפילות שהתפללנו בימי הגלות לפניו יתברך לרחמים ולרצון: ונזכה לראות בישועתו יתברך באמת.
ולכן דייקא אחר תשעה באב בא שבת נחמו: וקוראים אז פרשת ואתחנן |שמרמז על התפלה בשני בחינות הנ"ל|: כי בזה מלמד אותנו התורה הקדושה שנתחזק תמיד בעבודת התפילה בין בדביקות בין של בדביקות: אפילו אחר חורבן בית המקדש: וזה עיקר הנחמה שלנו מתוך כל תוקף צרותינו: שאף פעם לא נפסיק מלהתפלל אליו יתברך יהיה איך שיהיה: כי דייקא זה עיקר קיומינו וחיותינו בזמן הגלות מה שיש לנו עבודת התפילה: ואפילו אם היא אינה בדביקות כראוי: אף על פי כן היא מקשרת ומדבקת אותנו בו יתברך כפי אותו העת: ובוודאי בזכות התפלה נזכה סוף כל סוף לצאת מכל הגלות לגמרי ולחזור לבית המקדש שהוא בית התפילה: ולראות בהתגלות כבודו יתברך בכל העולם כולו באמת.
וכל זה הוא גם עיקר עבודת האדם בכל ימי חייו: לדעת שגם בשעה שעובר עליו דינים וקטנות המוחין חס ושלום: ואי אפשר לו להתפלל בדביקות כראוי: אסור לו לברוח ממנו יתברך בשום פנים ואופן: רק אדרבה להתאמץ אז מאד בעבודת התפילה: ולהתפלל אליו יתברך כפי מוחו והשגתו באותו העת: וזהו עיקר נסיונו ובחינתו לראות אם עדיין יחזיק בתומו להמשיך ולהתפלל אליו יתברך אפילו במצב כזה: ואם לא יהיה בטלן וימשיך בעבודתו באמת אזי יזכה סוף כל סוף לבא לדביקות אמיתי בו יתברך ולקבל נחמה גמורה על כל צרותיו באמת.

וזהו |ישעיה א'| נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם: היינו שעיקר הנחמה של כלליות ישראל במשך שנות גלותיהם: וכן של כל אדם בפרטיות בתוך גלות נפשו: שיאחז תמיד בבחינת יאמר אלקיכם: היינו שיתפלל אליו יתברך תמיד אפילו בשעה שעובר עליו דינים וקטנות המוחין שהם בחינת אלקיכם |מדת הדין|: שאף על פי כן יחזיק באמירת התפילה יהיה איך שיהיה: כי אחר כך יהיה נעשה מדיבורים אלו בבחינת יאמר אלקיכם: היינו שיהיו הדיבירים נאמרים ומרוצים בפיו מחמת דביקותו: בבחינת בעת ההיא לאמר |הנאמר בדברי רביז"ל הנ"ל|: ולכן נחמ"ו נחמ"ו |עם השמונה אותיות| עולה בגימטריא גבור"ה |וכן נחמ"ו נחמ"ו לבד עולה בגימטריא יצח"ק שהוא מידת הדין והגבורה|: לרמז לאדם שעיקר נחמתו הוא שיהיה חזק מאד להתפלל אליו יתברך אפילו בשעה שעובר עליו דינים וגבורות חס ושלום: כי על ידי זה סוף כל סוף יזכה לבא לידי אמירה זכה וברורה: ויזכה להתפלל בדביקות אמיתי לפניו יתברך.

וזהו יאמר אלקיכם: י'א'מ'ר' ראשי תיבות |איכה ד'| ר'וח א'פינו מ'שיח י'י': כי זהו עיקר רוחו של משיח שיכניס בעולם את עבודת התפילה: וילמד את כל אחד ואחד סבלנות ואריכות אפים מאד שיתפלל תמיד אליו יתברך בין בחסד בין בגבורה: בין בדביקות בין שלא בדביקות: ועל ידי זה יזכה כל אחד ואחד לצאת מגלותו הפרטית והכללית |עי' לקו"מ ח"א סי' ב' ובפירוש שפת הנחל שם|: ולכן אמר ירמיהו הנביא פסוק זו בשעה שיורו המורים ליאשיהו המלך ועשו כל גופו ככברה: וראה ירמיהו הנביא את שפתותיו רחושי מרחשן: וחשש פן הטיח דברים כלפי מעלה בצערו: והטה אזנו ושמע שאומר |איכה א'| צדיק הוא ה' כי פיהו מריתי: אזי פתח ואמר רוח אפינו משיח ה' |עיין תענית כ"ב|: כי זהו בחינת רוחו של משיח כנ"ל: שאדם יכול להתפלל אליו יתברך אפילו בשעה שעובר עליו כל מיני דינים וגבורות רחמנא ליצלן: כמו שעבר אז על יאשיהו המלך: ואף על פי כן יצדיק עליו את הדין וימשיך להתפלל אליו יתברך: וכמו שאמר יאשיהו בתוקף יסוריו: צדיק הוא ה' כי פיהו מריתי: פיהו דייקא: היינו שתלה יסוריו בחסרון התפילה: שלא זכה לבא לדביקות הנ"ל עד שיכלל תפילתו בפי השם יתברך כביכול: בבחינת הוא תהלתך והוא אלקיך כנ"ל: וכמו שנאמר בהפטרת השבוע |ישעיה א'| ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר: היינו שפיו של כל אחד ואחד יכלל בו יתברך לגמרי ויזכה להתדבק בחי החיים בו יתברך מתוך התפילה: ותלה יאשיהו המלך שנענש על שלא זכה לבא לדביקות הזאת: שזהו כי פיהו מריתי: ועל זה פתח ואמר ירמיהו הנביא: רוח אפינו משיח ה': היינו שאם

יכול האדם להיות כל כך חזק בעבודת התפילה: עד שאפילו כשירגיש עוצם ריחוקו ממנו יתברך: אף על פי כן ימשיך להתפלל אפילו שלא בדביקות: זהו בחינת רוחו של משיח שיכניס בעולם את מדת הסבלנות ואריכת אפים כנ"ל עד שיתחיל כל אחד ואחד לעסוק בעבודת התפילה אפילו שלא בדביקות: ועל ידי זה יזכו כולם להתקרב אליו יתברך כראוי: וזהו יאמר אליקיכם: י'א'מ'ר' ראשי תיבות רוח אפינו משיח ה' כנ"ל: כי עיקר נחמת האדם בתוך כל צרותיו שיזכה תמיד לאחוז בעבודת התפילה ולהכניס בעצמו עבודתו של משיח: שהוא עבודת התפילה: עד שיזכה לבא מתוך תפילתו לבחינת יאמר אלקיכם: שיצאו דיבורי התפילה מפיו בדביקות גדול ולפעול בקשתו אצלו יתברך כראוי.

וזהו מה שנאמר אצל יעקב אבינו: |בראשית מ"ח| אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי: מיד האמרי דייקא: בחינת יאמר אלקיכם הנ"ל: |אמר"י אותיות יאמ"ר: וגם ראשי תיבות ר'וח א'פינו מ'שיח י'י כנ"ל: בחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |מובא שם בפירוש רש"י|: בחרבי ובקשתי היינו תפילה ובקשה: וזהו מיד האמורי: היינו שיעקב אבינו אמר שזכה לפעול תפילתו ובקשתו אצלו יתברך על ידי שזכה לתפילה בבחינת אמירה כנ"ל: שיהיו דיבורי התפלה נאמרים ומרוצים בפיו מחמת דביקותו: ועל ידי זה פעל כל משאלות לבו לטובה: ולכן אשרי מי שמכניס בעצמו מדת האריכות אפים והסבלנות להתפלל אליו יתברך תמיד בכל עת: ועל ידי זה יזכה סוף כל סוף לישועה שלימה באמת.

והנה עיקר הדרך שזוכים לבא לכל הנ"ל להתפלל אליו יתברך תמיד בין בדביקות ובין שלא בדביקות: הוא כשאדם יודע שבאמת אינו יודע שום דבר כלל: דהיינו שאינו יודע למה עליו דייקא עובר כל מיני משברים וגלים וקטנות המוחין: רק הוא מאמין שבוודאי גנוז בתוך כל מה שעובר עליו חשבון צדק וכוונה מדויקת ממנו יתברך: ואז בוודאי יחזיק תמיד בתומו וימשיך להתפלל אליו יתברך בכל מצב שרק יהיה: אבל תיכף ומיד שנדמה לאדם שהוא כבר יודע ומבין את הכל: ורוצה שיתנהגו עמו מלמעלה כפי מה שהוא יודע ומבין: אזי בוודאי לא יעסוק בעבודת התפילה אף פעם כראוי: ובפרט כשאינו מרגיש איזה דביקות בו יתברך: כי תמיד יהיה מלא עם טענות קושיות וספיקות עליו יתברך: למה עובר עליו מה שעובר: ולמה צריך לסבול וכו': ולא יהיה יכול לפתוח פיו כלל בתפילה אליו יתברך: כי לעבודת התפילה צריך האדם לב נשבר מאד ולדעת שאינו יודע שום דבר כלל: ואסור לשאול שום קושיות וספיקות למה עובר עליו כל מיני קטנות ודינים: רק עליו לדעת שצדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: וכל דבר הוא

בחשבון צדק מאד: ועל ידי זה תמיד יתפלל אליו יתברך אפילו שלא בדביקות: כי יודע שכך הוא רצונו יתברך: ודייקא על ידי תפילתו יזכה להמתיק מעליו כל הדינים לגמרי: ולכן מצינו בפרשת השבוע שאחר שהתחיל התורה להזהירנו על עבודת התפילה בשני אופנים הנ"ל: חזרה התורה ומזהיר אותנו שלא לעשות ולחשוב שום ציור ותמונה למעלה: שלא ידמה האדם כאילו הוא כבר משיג ויודע את הנהגותיו וחשבונותיו של השם יתברך: וכמו שכתוב |דברים ד'| קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול וכו': וכן ונשמרתם מאד לנפשותיכם כי לא ראיתם כל תמונה ביום דיבר ה' אליכם בחורב מתוך האש וכו': היינו שאם אתם רוצים לשמוע איך שדיבר ה' אליכם גם מתוך האש היינו מתוך והדינים והגבורות |הנקראים אש| שעוברים עליכם: ותזכו להתפלל אליו יתברך בין בדביקות בין שלא בדביקות: לזה אתם צריכים להזהר לא לעשות שום תמונה או ציור למעלה: ולא תחשבו שאתם יודעים משהו בסתרי הנהגותיו יתברך: רק תבטלו עצמכם לגמרי אליו יתברך: ותדעו שאין אתם יודעים כלל: ועל ידי זה תזכו תמיד לאחוז בעבודת התפילה ולהגיע לדביקות אמיתי בו יתברך עד שתכללו בו יתברך לגמרי.

וזהו גם מה שאומר ישעיהו הנביא בהפטרת השבוע: |ישעיה א'| ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו: וכן |שם| ואל מי תדמיוני ואשווה יאמר קדוש: היינו שישעיה הנביא מזהיר גם כן שבכדי שיזכו כל אחד לנחמה אמיתית מכל צרותיו צריך ליזהר מאד שלא לעשות שום דמות והשואה בלבוש כאילו הוא כבר יודע משהו בהשגות אלוקותו יתברך כי תיכף ומיד שיחשוב האדם שהוא יודע: זהו סימן שעדיין רחוק ממנו יתברך מאד: מה שאין כן כשאדם יודע שאינו יודע כלום: בבחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע: אזי בוודאי יזכה לנחמה אמיתית מתוך כל צרותיו: עד שיזכה לבחינת יאמר אלקיכם כנ"ל: שיהיו האמירה והדיבור שלו בדביקות גדול להשם יתברך.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכן הוא בענין התקרבות לצדיקים: שתיכף ומיד שהאדם חושב שכבר מקורב באמת להצדיק ומשיג אותו לגמרי: זהו סימן שבאמת אינו יודע כלום: ואינו מקורב אליו כלל: מה שאין כן כשאדם עומד מרחוק ויודע שעדיין לא התחיל להשיג שום השגה אמיתית בהצדיק: אזי בוודאי יזכה לקבל ממנו הרבה: כי הצדיק הוא כמו השמש שמאיר מאד למטה בזה העולם ומחמם ומזריח וכו': אבל כשמתקרבים אליה יותר מדי אזי נשרפים לגמרי מרוב חמימותה: וכן הוא אצל הצדיק: שכל מה שעומדים מרחוק ושומעים את דבריו בהשתוקקות וכיסופין

אמיתיים: אזי זוכים לקבל ממנו הרבה: אבל תיכף ומיד שהאדם חושב עצמו סמוך וקרוב אליו: וכאילו הוא משיג אותו לגמרי: אזי לבסוף יהיה נשרף לגמרי על ידו וישאר מבחוץ לגמרי: ומטעם זה רואים בחוש שעל פי רוב הבנים והבני בית של הצדיקים אינם משיגים בו כלל: ואין להם שום תפיסה בגדולתו ומעלתו: כי מחמת שהם קרובים אליו תמיד ומדברים עמו ורואים את כל עסקיו בצרכיו הגשמיים: לכן קשה להם מאד לתפוס את עוצם גדולתו: ורק אחר הסתלקותו מזה העולם: שכבר אינם יכולים להסתכל על דמות גופו: ורואים רק את עוצם פעולותיו הרוחניים ואת הספרים הקדושים שהשאיר בזה העולם: אזי מתחילים להבין קצת עוצם מעלתו ואיך שהיה באמת ענין אחר לגמרי.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שהיה איש צדיק הרה"ק רבי שמעון מיערסלאב ז"ל: שפעם אמר לאנשיו: הנה תראו שכל מה שיותר קרובים וסמוכים אל הצדיק: האדם מזלזל בכבודו ביותר: כי הנה מחוץ לעירי אני נקרא בפי אנשי העולם הרבי ר' שמעון: וקורין אותי בתואר של חשיבות גדול: מה שאין כן בעירי קוראין אותי ר' שמעון סתם: עד שבביתי קורין אותי שמעון בלי שום תואר של חשיבות כלל... הרי כל מה שאדם סמוך וקרוב אל הצדיק הוא מזלזל בכבודו ביותר.

וכן הוא בעבודת התפילה ובכל דבר בעבודת השם יתברך: שכל מה שהאדם מרגיש את עצמו רחוק וקטן ביותר: אזי תמיד יחזיק בעבודת התפילה ובעבודת השם יתברך בהתחזקות יתירה: מה שאין כן כשאדם אוחז עצמו לאיזה ישות ומציאות: זהו סימן שהוא רחוק לגמרי מעבודת השם יתברך באמת: וכן רואים בחוש שדייקא העניים והנשברי לב הם לוקחים את ספר התהלים בידם ושופכים את נפשם בתפילה ובקשה אליו יתברך: מה שאין כן העשירים שיש להם הרבה כסף ורכוש גדול ובתים ושדות וכו': אף פעם לא תמצאו אותם עם ספר תהילים בידם שופכים את נפשם אליו יתברך: כי נדמה להם שיש להם הכל ולא חסר להם שום דבר: ולכן עיקר עבודת האדם להכניס בעצמו ידיעה הנ"ל שבאמת אינו יודע שום דבר כלל: ועל ידי זה תמיד יחזיק בתומו להמשיך להתפלל ולעבוד אותו יתברך בין בדביקות ובין שלא בדביקות: ויזכה סוף כל סוף לדביקות אמיתי בו יתברך ולחיים טובים ומאושרים: אשרי לו ואשרי חלקו.

וזהו עיקר הנחמה של האדם מתוך כל צרותיו: שיידע שתכלית ההסתרה והקטנות היתה בכדי שיברח אליו יתברך יותר: ולכן דייקא אחר תשעה באב בא שבת נחמו: כי בזה בעצמו אנחנו מתנחמים: שאנו יודעים עכשיו אחר הגלות והחורבן: שאין לנו שום עצה בעולם רק לברוח אליו יתברך ולהתפלל לפניו שימתיק מעלינו כל

הדינים: ודייקא כשאדם בא לתכלית השבירה אזי חוזר ומאיר לו אור גדול מאד: כי בא להכרה זאת שאין לו אף אחד בעולם רק אותו יתברך לבד: ולכן אמרו חכמינו הקדושים |עי' שו"ע או"ח סי' תקנ"ב| שתשעה באב נקרא מועד: בבחינת |איכה א'| קרא עלי מועד לשבור בחורי: כי דייקא כשבאים לתכלית השבירה אזי באים להכרה זאת שאין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים: מה שזהו המועד והיום טוב הכי גדול: ולכן מובא שדייקא בתשעה באב נולד משיח: וכן כשנכנסו האויבים לבית קדשי הקדשים מצאו הכרובים מעורין זה בזה כמעט איש ולויות |עי' יומא נ"ד.|: כי דייקא אז בזמן השבירה והחורבן הכי גדול נעשה גם היחוד והדביקות הכי גדול: כי באים להכרה אמיתית שאין לנו שום עצה כלל רק לחזור ולברוח אליו יתברך: ודייקא על ידי זה סוף כל סוף נזכה לחזור לדביקות אמיתי בו יתברך ולבנין בית המקדש שהוא בית התפילה.

ולכן דייקא אחר תשעה באב קוראין תמיד פרשת ואתחנן: לגלות על ענין הנ"ל שצריכין להתפלל אליו יתברך תמיד גם לאחר החורבן בין בדביקות ובין שלא בדביקות: וזהו עיקר הנחמה על כל היסורים: ועלינו לעשות כמו שעשה משה רבינו עליו השלום שהתפלל תקט"ו תפילות כמנין ואתחנ"ן ולא הפסיק מלהתפלל כלל אף על פי שראה שאין תפילתו מתקבלת: וזהו אדנ"י הוי"ה אתה החילות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה וכו': ופירש"י ה' אלקים: רחום בדין: היינו שמשה רבינו עליו השלום אמר שעיקר עבודת האדם הוא להסתכל תמיד על הרחמים שבדין: היינו על הרחמים והחסדים שגנוזים בתוך הדינים והיסורים: שאף על פי שעובר על האדם עכשיו כל מיני קטנות ויסורים: אף על פי כן עיקר הכוונה הוא שישבר האדם את לבו לפניו יתברך ויתפלל אליו תמיד יהיה איך שיהיה: וזהו את גדלך ואת ידך החזקה: היינו בין בחסד שהוא מדת הגדולה: ובין בגבורה שהוא מדת ידך החזקה: אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך: היינו מי כמוך שמנהיג הבריות במדת החסד ובמדת הגבורה: כי זהו שלימות האדם שיחזיק תמיד בעבודת התפילה והתחינה להתפלל אליו יתברך בין בחסד בין בדין: בין בדביקות ובין שלא בדביקות: ועל ידי זה יזכה סוף כל סוף לבא לבנין בית המקדש שהוא בנין בית המוחין: בבחינת אעברה נא ואראה את הארץ הטובה ההר הטוב הזה והלבנון: ואמרו חכמינו הקדושים |מובא שם בפירש"י|: ההר הטוב הזה: זו ירושלים: והלבנון: זה בית המקדש: כי על ידי שמחזיקים תמיד בעבודת התפילה אפילו בשעת קטנות המוחין וחורבן בית המקדש: על ידי זה סוף כל סוף יזכה לראות בבנינה ובנחמתה.

ולכן גם מצינו בפרשת השבוע שנאמרו ונשנו העשרת הדברות וכל סיפור מעמד הר סיני: כי דייקא כשבאים להכרה הנ"ל שצריכים לעבוד אותו יתברך בשעת קטנות ואפילו שלא בדביקות: אזי מקבלים התורה עוד הפעם מחדש: כי יודעים שגם לימוד התורה צריך להיות אפילו שלא בדביקות: היינו אפילו כשאדם מרגיש עצמו בקטנות המוחין ואינו יכול להבין את דברי התורה הקדושה בשלימותם כראוי: אף על פי כן לא יאמר שיפסיק מללמוד מחמת זה: כי אזי ישאר חסר וריק מדברי תורה לגמרי: רק יתגבר מאד לעסוק בדברי תורה אפילו שלא בדביקות: ואזי סוף כל סוף יזכה להרגיש נעימות נפלא בכל דברי התורה הקדושה באמת.

ולכן אחר תשעה באב בא היום טוב של ט"ו באב: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוף תענית| לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים וכו': כי אחד מהטעמים של היום טוב של חמשה עשר באב הוא מחמת שאז מתחילין הלילות להיות ארוכים: ויכולים לעסוק אז ביותר בדברי תורה |עיי"ש בגמרא סוף מס' תענית| ומאן דמוסיף בלימוד התורה מוסיפין ליה ימיו ושנותיו: וכן אמרו דרשו דורשי רשומות |עי' במג"א או"ח סי' א'| משכבי עד קומי שכבי: ומקומי עד שכבי קומי: היינו מחג השבועות שאומרים אז במגילת רות שכבי עד הבוקר: עד קומי: היינו עד תשעה באב שאומרים אז קומי רוני בלילה: אזי שכבי: אזי שוכבים וישנים בלילה: כי הלילות מאד קצרות: מה שאין כן מקומי היינו מתשעה באב ואילך: אזי מתחילין הלילות להיות ארוכים וצריכים להתגבר אז לעסוק בתורה בלילה: כי דייקא אחר עוצם הגלות והחורבן אנחנו מתחילין להתחדש בלימוד התורה וכן בתפילה כנ"ל: ודייקא אז אנחנו קורין בתורה הקדושה את מעמד הר סיני ועשרת הדברות: להורות לנו שעלינו להתחדש בהתחדשות חדש לגמרי ולהתקרב אליו יתברך באמתי.

והנה מובא בספר הקדוש "עבודת ישראל" להרה"ק המגיד מקאזניץ ז"ל רמז נפלא: כי מעשרה באב עד ראש השנה יש נ' יום: ומראש השנה עד יום הכיפורים יש י' יום: ואחר כך ד' ימים בין יום הכיפורים לסוכות: ואחר כך יום א' דסוכות: וביחד יש צירוף של השם אדנ"י עיי"ש בדבריו הקדושים: והנה על פי כל הנ"ל דבריו הקדושים מאירים מאד: כי תיכף ומיד אחר תשעה באב אזי מקבלים כל הדעת האמת הנ"ל: שעלינו למצוא את אלוקותו יתברך גם בתוך מדת הדין והגבורה: שהוא בחינת השם אדנ"י הנ"ל: ולגלות לעצמינו ולכל העולם כולו שהכל רק ממנו יתברך: ועיקר הכוונה שנזכה להתקרב אליו יתברך יותר ויותר: ונבוא להכרה זאת שאין לנו שום סומך כי אם על אבינו שבשמים: ולכן בסוף כל הימים האלו

אנחנו נכנסים לתוך הסוכה הקדושה שהיא צלא דמהימנותא: כי עליה נאמר |ישעיה נ"א| ובצל ידי כסיתיך: והיא בחינת וימינך תחבקני |כמבואר בזוהר הקדוש וכתבי האריז"ל|: כי זוכים אז להכלל בו יתברך לגמרי באהבה גמורה ובדביקות אמיתי: ועל ידי שזכינו להחזיק מעמד מכל הצרות והיסורים שעברו עלינו: ולהתפלל אליו יתברך אפילו שלא בדביקות: על ידי זה זכינו סוף כל סוף להתקרבות ודביקות אמיתי שהוא אור הסוכה הקדושה: והשם יתברך יזכינו לישועה ונחמה אמיתית במהרה דידן: ונזכה לראות בקרוב בביאת משיח צדקינו ובבנין בית מקדשינו ובנחמת ציון וירושלים אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ואתחנן שבת נחמו התשמ"ט.

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד בספורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבעל תפילה מעשה י"ב דף קמ"ח עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל ממשיך לספר: "והאנשים הנ"ל: דהיינו האנשים הכשרים של הבעל תפילה הנ"ל: חזרו למקומם": כי עיקר המקום של אנשי הצדיק הוא במחיצת הצדיק: כי צריכים תמיד לחזור אליו ולהתחמם מאורו הגדול: כי בחוץ בין אנשי העולם יש סכנה גדולה בכל עת שלא יהיו נתפסים בהתאוות הרעות של העולם הזה: מרוב קליפות והסתרות שיש בזה העולם: ואף על פי שיש עתים וזמנים שצריכים לצאת לחוץ ולעסוק בקירוב רחוקים ולהפיץ מעיינות החכמה חוצה: אף על פי כן עיקר המקום של תלמידי הצדיק הוא אצלו ועליהם לחזור תמיד למחיצתו הקדוש.

"וסיפרו להבעל תפילה מגודל הטעות והשטות של אותה המדינה איך הם נבוכים מאד בתאוות ממון ושהם רוצים לעקור למדינה אחרת ולעשות להם כוכבים ומזלות": כי הנה אין עוד טעות ושטות כמי שעושה ישות ומציאות מן הכסף והעשירות ותמיד רוצה רק לדבר מכסף וזהו שיחתו כל היום כי דבר זה מגועל ומשוקץ מאד ומי שיש לו איזה הרגשה דקדושה זה מגעיל אותו ממש אבל קשה מאד להסביר לאנשים אלו את עוצם טעותם ושטותם כי התאווה הזו נשרש בהם מאד והם תמיד מחפשים לעקור ממקומם למקום אחר פן ואולי ימצאו איזה מקום שעושים שם יותר כסף כאילו המקום גורם שירויח האדם יותר כסף ועשירות מה שבאמת אין טפשות יותר גדולה מזו כי הלא כל הכסף והעשירות תלוי רק בידו יתברך ולא בשום סיבה גשמיית ולא יועיל האדם לשנות את מקומו כלל בכדי להשיג את הכסף אבל זהו הטבע של בני אדם שנדמה להם שבמקום אחר יהיו יכולים להרויח יותר כסף.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שזאת ראינו בחוש בכל הדורות שכל אלו שמסרו נפשם על התורה ועבודת השם יתברך אזי היו יכולים לגור דורי דורות של משפחות שלימות באיזה כפר קטן וכל זמן שלא גרשו אותם הגויים משם ישבו בהשקט ובטח ועבדו שם את השם יתברך ואף פעם לא נפל בדעתם לעקור עצמם ממקום מגורותם מה שאין כן תיכף ומיד כשנכנס באדם איזה תאווה לכסף ועשירות אזי קם ממקומו והלך נע ונד בארץ וחיפש וביקש מקום אחר בכדי שיוכל לבא למבוקשו ולא תפס כלל איך שהוא בעצמו ממרר את ימי חייו והולך בגלות מר וכבד מאד מה שהיה יכול לחיות חיים טובים ונצחיים בשלוות הנפש ודביקות הבורא יתברך שמו.

"ענה ואמר הבעל תפילה הנ"ל שהוא מתיירא שלא יטעו יותר ויותר": כי הבעל תפילה שהוא הצדיק תמיד דואג על אנשי העולם ומעיין בכל עת בתיקון העולם ולמלאות חסרון העולם ולהתפלל בעבורם |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה'|.

"אחר כך נשמע שעשו לעצמם אלוקות כנ"ל ענה ואמר הבעל תפילה הנ"ל שעל דבר זה היה דואג ומתיירא בתחילה": כי הצדיק יודע בראש מה שיהיה בסוף ובקי מאד בדרכי היצר הרע שמטעה את האדם מחטא אל חטא עד שמכשיל אותו בעבודה זרה ממש

וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |שבת ק"ח| כך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ומחר עשה כך עד שאומר לו עבוד עבודה זרה ובפרט בתאווה זו של כסף זה מושך האדם מאד מאד ולאט לאט הוא שוכח לגמרי מהשם יתברך רחמנא ליצלן כי מי שיש לו שכל וישוב הדעת אמיתי הוא יודע היטב שכל הכסף בא רק מהשם יתברך ועיקר השתדלותו צריך להיות רק איך להתקרב להשם יתברך וממילא יהיה לו כסף ופרנסה ככל צרכו ואף על פי שצריך האדם לפעמים לעשות איזה השתדלות בשביל השגת פרנסתו אבל צריך להיות רק השתדלות קטן בעלמא כדי לעשות כלי לקבל השפעתו וכמו שפעם עשה הבעל שם טוב הקדוש ז"ל שלא היה לו כסף על שבת קודש והלך לבית של איזה עשיר ודפק לו על החלון וברח לו וכשיצא העשיר מביתו לראות מי דפק בחלונו ראה מרחוק איך שהבעל שם טוב רץ מהר מביתו ורדף אחריו ושאל אותו מה הוא רוצה וענה לו הבעש"ט הקדוש ז"ל שעל ידי שדפקתי בחלון ביתך אני עשיתי את ההשתדלות שלי בענין פרנסתי כי אין לי על שבת קודש אבל עכשיו אני מוסר עצמי ביד השם יתברך וכרצונו הטוב יעשה ואז נתן לו העשיר נתינה הגונה שיספיק לו על כל צרכי שבת קודש וכן צריך להיות אצל כל אדם שצריך שידע כל עסקו בפרנסתו הוא רק השתדלות קטן בכדי לעשות כלי לקבל בתוכו את השפעתו של השם יתברך.

"והיה לו להבעל תפילה רחמנות גדול עליהם": כי זהו סימן למנהיג אמיתי כשהוא איש רחמן באמת וכל כיסופו ורצונו הוא להשיב את נשמות ישראל בתשובה לאביהם שבשמים בחינת מה שכתוב |ישעיה מ"ט| כי מרחמם ינהגם.

"ונתיישב לילך בעצמו לשם אולי ישיב אותם מטעותם": כי הבין הבעל תפילה שהוא הצדיק הגדול במעלה מאד שהוא צריך בעצמו לילך שם להמדינה הנ"ל שנסתבך בתאות הממון והעשירות כי זה קליפה קשה מאד מה שרק גדולי הצדיקים יכולים ללחום עמה באמת ובפרט במקום כזה שכל אנשי המדינה טעו אחרי ההבל עד שע'ו לעצמם עבודה זרה ממש רחמנא ליצלן.

"והלך לשם הבעל תפילה ובא אל השומרים שעומדים סביב ההר": כי זהו בחינת השומרים והמזכירים וכו' שמעמידים העשירים סביבות בתיהם ובתי מסחרם שלא יהיו יכולים אנשי העולם ועניים לגשת אליהם מה שזהו פגם עצום ונורא מאד כי אם השם יתברך כבר השפיע שפע לאדם אזי מן הראוי לו לחלק השפעתו עם אחרים ולקרב עניים ולדבר על לבם וכו': אבל כשאדם מעמיד שומרים סביבו ומזהיר אותם לומר לכל הבא אליהם שהוא לא נמצא בבית ואי אפשר לדבר עמו וכו' אזי זה מראה את רוע לבו של האדם ומידת האכזריות שלו וכבר לא ישיג שום תועלת כלל מכל עשירותו וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ירושלמי | בית שלא נפתח לעניים נפתח לאסיא |בית שלא פותחים אותו לעניים צריכים לפתוח אותו בשביל רופא|.

"והשומרים מסתמא היו אנשים קטנים במעלה שהם רשאים לעמוד באוירא דהאי עלמא כי אנשים שי' להם מעלות מחמת הממון כנ"ל הם אינם יכולים כלל להתערב עם בני העולם ולעמוד באוירא דהאי עלמא שלא יטמאו עצמם כנ"ל ולא היו יכולים לדבר כלל עם בני העולם שלא יטמאו אותם בהבל פיהם |על כן בוודאי השומרים שעמדו מחוץ לעיר היו קטנים במעלה כנ"ל|": כי זהו עוצם הגאות והישות של העשירים ושל אלו שמונחים בתאוות ממון שאינם רוצים להיות בצוותא כלל עם שאר אנשי העולם פן יהיה נטמא מהם ולא מתאים להם כלל לדבר עם אנשים פשוטים וקטנים במעלה שאין להם עשירות כמותם וכמו שרואים בחוש שהם גרים במקומות מיוחדים ובשכונות מיוחדות ואינם רוצים להתערב עם שאר אנשי העולם כלל וכשהם צריכים לאיזה דבר הם שולחים השלוחים שלהם שהם אנשים קטנים במעלה שאין להם כל כך כסף והם משתמשים עמהם ככל חפצם ורצונם.

"אך גם השומרים היו להם הצורות הנ"ל והיו מחבקים ומנשקים אותם בכל פעם כי גם אצלם היה עיקר האמונה הממון כנ"ל": כי בני אדם מסתבכים ונתפסים בתאווה

זו של ממון עד שאפילו כשלא זוכים שיהיה להם ממון כמו שרצו אף על פי כן כל כיסופם ומחשבותם הוא תמיד על הכסף ותמיד חולמים ומדמים לעצמם כל מיני חלומות ודמיונות איך שעוד יהיה להם כסף בזה העולם והם מחבקים ומנשקים את הצורות של העשירים הגדולים ומצפים ומחכים על היום שיזכו להיות כמותם ומי שמסתכל על כל זה בעין האמת הוא נגעל מזה ממש ורואה את עוצם התיעוב והשיקוץ של תאוות ממון והוא מתפלא מאד איך בני אדם יפלו בדעתם כל כך עד שיעשו עיקר ומציאות מדבר מאוס כזה שהוא כמו צואה ממש |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ל"ז| כי הכסף והעשירות אינו עושה שום מעלה באדם בעצמו כי העשיר הוא אותו טיפש שהיה מקודם שהיה לו כסף ואין הכסף משנה אותו כלל וכן כשיצטרך לצאת מזה העולם לא יועיל לו הונו ורכושו כלל וכלל וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |אבות פרק ו'| שאין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומצוות ומעשים טובים לבד ויהיה העשיר נקבר באותו ארון ותכריכים בדיוק כמו העניים ולא יהיה אז שום שינוי ביניהם כלל.

"ובא הבעל תפילה הנ"ל אצל שומר אחד והתחיל לדבר עמו מהתכלית באשר שעיקר התכלית הוא רק עבודת השם תורה ותפילה ומעשים טובים וכו' והממון הוא שטות ואינו תכלית כלל וכו'": כי זהו כל דיבורי הצדיקים האמיתיים רק ביראת השם כל היום שהם מגלים ומפרסמים לכל באים עולם שאין שום תכלית אחרת בעולם רק לעבוד את השם יתברך ולעסוק בתורה ותפילה ומעשים טובים כי רק זה ישאר לאדם לנצח ומהממון והכסף לא ישאר לו שום דבר כלל.

"ולא שמע אליו השומר הנ"ל כלל כי כבר נשקע אצלם מימים רבים שעיקר הוא רק הממון כנ"ל וכן הלך הבעל תפילה לשומר שני ודיבר עמו גם כן כנ"ל ולא שמע אליו גם כן וכן הלך אל כל השומרים ולא שמעו אליו כלל": כי מי שכבר נכנס בתאווה זו אי אפשר לדבר עמו מהתכלית כלל כי אינו רוצה לשמוע שום דיבור חוץ מאיך יכולים לעשות כסף וכמו שרואים בחוש שתיכף מיד כשרוצים להכנס לאיזה שיחה מהתכלית מעבודת השם יתברך אנשים אלו מסובבים כל השיחה ועונים ואומרים אבל תגיד לי איך יכולים להרויח איזה סך כסף או איפה יכולים להשקיע כסף ולעשות מסחרים וכו' ואינם רוצים לשמוע כלל שום דיבורים אחרים.

"ויישב עצמו הבעל תפילה ונכנס לתוך העיר שהיתה על ההר כנ"ל": כי הבעל תפילה הבין שהוא מוכרח לילך אצל מקור הטומאה דהיינו אצל אלו שיש להם הכסף והעשירות בעצמם ולהכניע את הרע והטומאה בשורשה.

"כשבא לשם היה אצלם פליאה ושאלו אותו איך נכנסת לכאן כי לא היה אפשר לשום

אדם להכנס אצלם כנ"ל השיב להם מאחר שכבר נכנסתי יהיה איך שיהיה מה אתם שואלים על זה": כי הצדיק ומי שיש לו ישוב הדעת ושכל אמיתי אינו מתפחד ומתפעל כלל מכל השומרים שמעמידים העשירים סביבותיהם רק הוא עובר על יד כולם ונכנס ישר אל העשיר והגביר ואינו שואל שום קושיות כלל וכמו שרואים בחוש שמי שיש לו עזות דקדושה והולך אצל עשירים בשביל לקבץ מעות של צדקה אינו מתפעל כלל מהמזכירים או מזכירות שעומדים בבית העשיר או בבית מסחרו והוא נכנס ישר אל העשיר ומדבר עמו ואינו מחכה כלל שיגיד לו המזכיר שאינו נמצא שם ואזי העשיר מתבהל בוודאי מאד ושואל אותו איך נכנסת לכאן ואיך לא פחדת להכנס בלי שאילת רשות ועל זה הצדיק עונה לו שלא כדאי לשאל אותי שאלות כאלו כי יהיה איך שיהיה אני כבר כאן ומתחיל לדבר עמו תיכף מיד מתכלית הנצחי.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאף על פי שבוודאי אסור להיות לאדם התפעלות כלל מהעשירים ומהמזכירים שלהם וכו' וצריך להיות חזק מאד בנקודתו להכנס אצלם בעזות דקדושה ולדבר עמהם מתכלית הנצחי ודיבורי אמונה הקדושה אף על פי כן אסור להיות לאדם שום עזות וחוצפה דסיטרא אחרא ולצעוק על העשירים בעזות ובחציפות שהם מוכרחים לתת כסף ונתינה הגונה וכו' ובפרט לא להוכיח אותם ולהגיד להם מוסר שאין הם יודעים איך ליתן צדקה ולעזור לעניים וכו' כי מידת העזות היא מידה רעה מאד ועושה בזה חילול השם רחמנא ליצלן כי העיקר רק להכנס אצלו בגאון ותפארת דקדושה ולדבר עמו דיבורי אמונה עד שיזעזע אותו לגמרי וכשיתחיל לשאול שהלא בוודאי באת בשביל כסף ונדבה אזי צריכים להשיב לו בתקיפות שמכסף נדבר אחר כך עכשיו בא ונדבר דיבורי אמונה ויראת שמים ובדרך כזה ישתנה רוחו לגמרי ואחר שישמע הדיבורים שלך ויחייה עצמו בהם מאד יפתח לך את ידו וכיסו בשפע גדול בסבר פנים יפות ובשמחה גדולה.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאדם לא יכול לדעת שאם דיבור אחד שידבר עם איזה עשיר וגביר הוא יכול לשנות את כל החיים שלו כי על פי רוב אנשים האלו הם שבורים בעיניהם מאד מרוב צרות ויסורים שעוברים עליהם וכשאומרים להם איזה דיבור של התחזקות ואמונה יכולים להחיות אותם ממש ולשנות את כל הילוך ימי חייהם כי לפעמים גם עם דיבור אחד יכול האדם להסתכל על כל החיים בצורה אחרת לגמרי וכמסופר על הרב הקדוש ר' אהרון הגדול ז"ל שהיה לו תלמיד שהלך חמש עשרה שנה עם דיבור אחד ששמע מרבו הקדוש כי הדיבור של הצדיק והאיש כשר יש לו כח גדול ויכול לעשות רשימה נצחיית על האדם ולשנות אותו לגמרי.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שהיה אחד מאנ"ש שהיה דרכו לילך לקבץ מעות של צדקה להדפסת ספרי רביז"ל והיה דרכו להכנס אל כל העשירים הגדולים ולדבר עמהם דיבורי אמונה ויראת שמים וכשעשיר שאל אותו שיתחיל לדבר תכלית דהיינו על מה הוא בא ולאיזה מוסד הוא מקבץ כסף וכו' היה האיש הנ"ל תופס אותו בבגדו ומזעזע אותו ואומר לו שמכסף נדבר אחר כך עכשיו בא ותשמע ממני איזה דבר תורה ודיבור של אמונה ואזי היה האיש הנ"ל מדבר עמו כמה מדיבורי רביז"ל והיה מחייה ממש את העשירים מדיבוריו עד שהיו מחכים כל שנה שיחזור אליהם וידבר עמהם עוד כמה דיבורים נפלאים מדיבורי רביז"ל וכמובן שגם היו נותנים לו נתינה הגונה מאד כי כשמחיים איזה אדם ברוחניות בוודאי יחזור וישפיע לך גשמיות בשפע גדול מאד.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שדבר זה צריך האדם להכניס בדעתו היטב שאסור להיות לו שום טענות על איזה בן אדם שבעולם למה לא נתן לו כסף וצדקה וכו' כי אף אחד בעולם לא מחויב לך שום דבר כלל ואם האדם הזה אינו רוצה לתת לך נדבת ידו זהו סימן שאין הוא השליח שלך מלמעלה לתת לך כסף ואם תצעק עליו ויהיו לך טענות אליו זהו כמו מי שהוא הדוור של רחוב אחר וצועק עליו למה אתה לא מביא לי את הדואר שלי הלא האיש הזה אינו שייך לך כלל ומה יש לך עמו וכן הוא בענין אסיפת כסף צדקה ונדבות עם ישראל אסור לאדם אף פעם לתבוע ולהכריח בני אדם לתת לו כסף כי אפילו האב אינו מחויב לתת כסף ולפרנס את בניו הגדולים וכמובא בשו"ע שהוא צריך לטפל עמו עד י"ג שנה ואחר כך הוא צריך לפרנס את עצמו ואם האב אינו מחויב לפרנס את בנו אז מכל שכן בני אדם אחרים אינם מחוייבים לפרנס אותך ואיך יכול להיות לך טענות אליהם ובוודאי אם בן אדם יתן לך נדבת לבו אזי צריכים להחזיק לו טובה מאד על שהוא נעשה שליח לפרנס אותך וכמובא בספר המידות שאם אתה מקבל טובה מבן אדם אל תגיד שהטובה באה מהשם יתברך ואין אתה צריך להחזיק לו טובה כי הוא נעשה השליח בדבר ובוודאי צריכים להחזיק לו טובה אבל אם בן אדם אינו רוצה לעזור לך אסור לך להיות בטענות אליו בשום פעם ורק ללכת ממנו לחיים ולשלום ולנסות אצל בני אדם אחרים.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שבשנים הקודמים שהיה דרכו לילך לצדקה לא היה לו אף פעם שום טענות על שום בן אדם והיה דרכו לילך בכל לילה אל עשרה בתים ולבקש מהם כסף של צדקה והיו הרבה פעמים שתשע בני אדם לא נתנו לו שום דבר כלל והעשירי נתן לו איזה סכום קטן והיה תמיד באמונה ושמחה ולא היו לא שום

טענות על שום בריה שבעולם כלל.
"והתחיל הבעל תפילה לדבר עם אחד מהתכלית כנ"ל ולא שמע אליו כלל וכן השני וכן כולם כי כבר נשקעו בטעותם הנ"ל והיה הדבר תמוה בין אנשי העיר על שבא אדם אצלם ומדבר אליהם כדברים האלה היפך אמונתם": כי בוודאי זה חידוש נפלא אצל אנשי העולם כשמוצאים איזה בן אדם שאינו משים לבו לכל השטותים וההבלים שלהם ולא אכפת לו כלל ענין הכסף והעשירות רק מדבר דיבורי אמונה ויראת שמים כל היום וזהו ממש חידוש נפלא אצלם כי אין הם מבינים כלל איך בן אדם יכול להיות כל כך מובדל ומופרש מתאוות ממון עד שלא ירצה לדבר מזה כלל וכלל.
ואמר מוהרא"ש נ"י: אבל גם מצד שני יש טעות ושקר גדול אצל אלו שכבר זוכים לשמוע את דיבורי הצדיק איך שאין שום תכלית בהעשירות והכסף כי לוקחים את דברי הצדיק לרעה בבחינת לא זכה נעשה לו סם המוות ואומרים מחמת שהכסף והעשירות אינו כלום לכן מותר לגזול כסף ולהערים את השני בממונו ולהוציא מאנשים כסף בכל מיני ערמומיות שבעולם מה שזהו פגם עצום ונורא מאד בדיוק כמו פגם האנשים הנ"ל שרודפים אחר הכסף והעשירות תמיד כי יהיה איך שיהיה אסור לאדם לנגוע בשום פרוטה שאינה שלו ויצטרך לתת על זה דין וחשבון כי אם מלמעלה השפיעו לאיזה אדם כסף ועשירות אזי לעת עתה הוא שלו ואסור להוציא ממנו הכסף בדרך ערמה וגניבת הדעת כי זהו בכלל איסור גזילה ממש והוא כדוגמת טומאת הקומוניסטים ימח שמם שצעקו ואמרו כיס אחד לכולנו והיה עיקר כוונתם לקחת את הכסף מהעשירים והגבירים ולתת אותו אל אלו הפוחזים וריקים שאף פעם לא רצו לעבוד בשביל פרנסתם ולכן אף על פי שלפי האמת אין בהכסף והממון שום מעלה וחשיבות כנ"ל אף על פי כן אסור לאדם לנגוע בשום פרוטה שאינו שלו וכמו שאמר פעם הרה"ק ר' אברהם בר"נ ז"ל שמה נקרא חשבון הנפש היינו שתמיד יעשה האדם חשבון לנפשו אם לא נגע בקופיקה |הפרוטה הכי קטנה במדינת רוסיה| שאינה שלו.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שעל כן אלו שהולכים לאסוף כסף של צדקה אצל אחינו בני ישראל אם הם הולכים על שם איזה מוסד או צדקה אחרת אזי מותר להם לקחת עד חצי הכסף וכמובא בפוסקים ואזי צריכים לדקדק מאד לתת את החצי השני בשביל המוסד והצדקה שהלכו בשבילו ולא להוריד מזה שום פרוטה כלל אבל אלו שהולכים ובודים מלבם כל מיני סיפורים ומעשיות של שקר שהם הולכים לאסוף צדקה בשביל איזה חולה או חתן וכלה עניים וכו' שלא היה ולא נברא זהו עוון פלילי והוא בכלל איסור גזילה ממש כי איך מותר לשקר לבני אדם ולגנוב את דעתם להגיד

בסיפורים של שקר הלא זהו בדיוק כמו שהלכת אליו והוצאת כסף מכיסו שלא בידיעתו והוא גזילה גמורה רחמנא ליצלן כי בוודאי מי שאין לו כסף ויש לו דין עני המובא בשו"ע |עיין יו"ד הלכות צדקה וכו'| אזי מותר לו לחזר על הבתים ולבקש נדבות אחינו בני ישראל ולומר להם האמת שהוא הולך בשביל עצמו ומשפחה ענייה ומה שיתנו לו זהו שלו ממש אבל לבדות מעשיות וסיפורים של שקר של חולה או צרה אחרת רחמנא ליצלן האדם מכניס עצמו על ידי זה בסכנה עצומה רחמנא ליצלן וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוף פאה| כל מי שאינו לא חיגר ולא סומא ולא פיסח ועושה עצמו כאחד מהם אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם שנאמר |משלי י"א| ודורש רעה תבואנו וכן אמרו |שם| כל מי שאינו צריך ליטול ונוטל אינו נפטר מן העולם עד שיצטרך לבריות עיין שם ולכן למה יכניס האדם את עצמו בסכנות כאלו ולומר דיבורים של שקר לבני אדם שאחר כך יכולים לחזור עליו חס ושלום יותר טוב לבטוח בטחונו בהשם ולמסור עצמו אליו יתברך לגמרי ולבקש ממנו פרנסתו וכל הצטרכותו ועל ידי זה יהיה לושפע גדול מאד תמיד בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים שם כל מי שצריך ליטול ואינו נוטל אינו מת מן הזקנה עד שיפרנס אחרים משלו ועליו הכתוב אומר |ירמיה י"ז| ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו עיין שם כי מי ששם בטחונו בהשם יתברך ואינו רוצה להערים על אחרים חס ושלום ולקחת מהם כסף שאינו מגיע לו על ידי זה סוף כל סוף יזכה לשפע ועשירות גדול והוא בעצמו יפרנס את אחרים ואף פעם לא יחסר לו שום דבר כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבעוונותינו הרבים נתפשט קליפה זאת מאד בין המשולחים של אחינו בני ישראל שהולכים לקבץ כסף של צדקה ואצל כל אחד ואחד הם מראים את עצמם בציור ותמונה אחרת אצל ההמון עם אנשים פשוטים הוא ציוני ולוקח כסף מהמדינה וכו' ואצל החרדים הוא קנאי גדול מאד ומקלל את המדינה וכאן יש לו מכתב מאיזה רבנים קלים וריקים שימצא חן בעיני ההמון עם וכאן יש לו מכתב והמלצה מהבד"ץ שימצא חן בעיני הקנאים וכו' ואצל כל אחד ואחד הוא משנה צורתו ויש לו רשימה מיוחדת להזכיר את עצמו איך צריך לשחק את המשחק בפני כל אחד ואחד ודבר זה מאוס ומתועב מאד מאד והוא נכלל באיסור גזילה ממש והוא בדיוק כמו פגם העשירים הנ"ל של המדינה של עשירות שעשו ועבודה זרה מהכסף והממון כי בעצם גם הוא עושה את אותו הפגם ואין שום חילוק ביניהם כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שגם נכלל בזה מה שבני אדם מורים לעצמם כל מיני התרים

של שטות להלוות כסף מבני אדם וגם להסית חבריהם להיות ערבים בשבילם ואחר כך ברוחים עם הכסף ולא משלמים ומניחים לערבים לשלם בשבילם וזהו פגם ועוון חמור מאד כי איך מותר לאדם לקחת הלוואה בשעה שיודע שלא יהיה לו ממה לשלם אבל זהו תאוה עצומה אצל בני אדם שהם מוכרחים ללוות כסף בכל פעם ונדמה להם שמותר להם לקחת הלוואות למלאות כל תאוות לבם וקונים לעצמם דירה ומכונית בכל מדינה ומדינה מה שגם לעשירים הגדולים אין להם את זה והכל הולך על חשבון ההלוואות מה שזהו מקללת התוכחה וכמו שכתוב |דברים כ"ח| הוא ילווך ואתה לא תלוונו וכו': |מה שאין כן אצל הברכות כתיב והלויך גויים רבים ואתה לא תלווה| ובפרט כשאדם הולך בלי רחמנות ומסבך גם ערבים בתוך העסק היינו שמדבר על לב חבירו שיחתום בשבילו עריבות בשביל לקבל איזה הלוואה והוא יודע שבסוף לא יהיה לו מה לשלם וילכו אל הערב והנה הוא חותם בתמימות כי הוא מובטח בחבירו שלא יגרום לא רעה ולא ישלם בזמנו ובנתיים חבירו בורח לגמרי עם הכסף והוא נשאר עם החוב בידו וזה עוון פלילי מאד כי איך יכשיל בני אדם תמימים שעשו לו טובה בדברים כאלו והכל בכדי למלאות תאוותו להלוות כסף.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שתאווה זו להלוות כסף הוא תאווה עצומה מאד ואפילו אם יהיה לבן אדם כסף בכיסו בשטרות גדולים לא ירצה לפרוט אותם לקטנים אלא במקום זה ילך אצל חבירו לבקש ממנו הלואה ואחר כך ישכח מזה לגמרי ולא ישלם לו וכן הוא הולך ועושה לעצמו חשבונות של הקפה בכל חנות ובתחנות דלק ואינו משלם ואחר כך יוצא מזה חילול השם נורא ואיום מאד כי כולם צועקים שהאיש הזה הוא גנב וגזלן ואחר כך יוציא שם רע גם כן על המקום שהוא מקורב לשם:

ואמר מוהרא"ש נ"י שהוא מוכרח לומר ברבים שגם כמה בני אדם שקוראים עצמם תלמידיו הלכו ועשו דברים כאלו בעולם והם גרמו לו ולרביז"ל שם רע וחילול שם שמים נורא מאד: ואמר שבאמת אסור לקרוא לעצמם תלמידיו כי אינם תלמידיו כלל וכלל כי הוא תמיד חוזר וצועק ברבים להתרחק מכל דברים כאלו וכיוצא בהם ולא להכנס לחובות ולהלוואות כלל וכלל ורצונו שיפרסמו זאת ברבים שהוא מוחה על ענינים אלו מאד מאד והוא חוזר ומזהיר שאם בן אדם צריך לקחת איזה הלואה מחבירו שידקדק מאד לשלם לו עד פרוטה האחרונה ולא לעשות ערמומיות וחכמות בממון שאינו שלו כי לבסוף יצטרך לשלם על זה מחיר יקר מאד.

"והרגישו בעצמם אולי האדם הזה הוא הבעל התפילה כי כבר נשמע אצלם שיש בעל תפילה כזה בעולם כי כבר נתפרסם הדבר של הבעל תפילה בעולם כנ"ל והיו

קוראים אותו בעולם |דער פרומער בעל תפילה|": כי בוודאי נעשה רעש ופרסום גדול בעולם שיש צדיק כזה שמדבר תמיד רק מהתכלית הנצחי ולא אכפת לו כל הענין של תאוות ממון ועשירות כנ"ל.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שמדברי רביז"ל בסיפור זה שמכנה את הצדיק שלוחם נגד תאוות ממון בשם הבעל תפילה נראה מזה שאי אפשר להכניע תאווה וקליפה זאת של ממון ועשירות כי אם על ידי תפילה והתבודדות להשם יתברך תמיד כי התפילה מכניס ישוב הדעת אחרת באדם ומתחיל להבין שאינו צריך להיות כל כך להוט אחר הממון והעשירות רק עיקר השתדלותו צריך להיות בעבודת השם יתברך ולקנות לעצמו הון ורכוש אמיתי ונצחי.

"אך לא היה אפשר להם להכירו ולתפסו כי היה משנה עצמו אצל כל אחד ואחד אצל זה היה נדמה כסוחר ואצל זה כעני וכו' כנ"ל ותיכף ונמלט משם": כי אי אפשר לתפוס את הצדיק כלל כי הוא מלביש ומסתיר עצמו אצל כל אחד ואחד בצורה אחרת כי מרוב דביקותו בו יתברך הוא יודע איך לפשוט צורה וללבוש צורה דהיינו לדבר עם כל אחד ואחד כפי לשונו ולהכניס בו השגות אלוקותו יתברך כפי מוחו והשגתו כי זהו חכמה גדולה ועצומה מאד לדעת איך לדבר עם כל אחד ואחד ואל הגדולים במעלה לדבר עמהם דברים עמוקים בהשגות אלוקותו יתברך ועם המון עם ופשוטי העם לדבר שיחות חולין ודברים של מה בכך ובין הדברים להכניס בהם דיבורי אמונה ויראת שמים וכן כשרואה בני אדם שאינם רוצים לשמוע כלל דיבורים כאלו אזי הוא מלביש עצמו לגמרי ונדמה להם כסוחר וכאיש פשוט מאד שאינו יודע כלל מהשגות רמות כאלו וכמו שע"ה רביז"ל ביום חופתו שדיבר עם כמה מבני הנעורים והסתיר עצמו מהם לגמרי עד שנתוודע לו שהם בעלי עבירה ממש רחמנא ליצלן והם לא תפסו כלל את כוונתו כי סיבב עמהם בחכמה וערמומיות כזו עד שלא הבינו את כוונתו כלל |עיין חיי מוהר"ן|.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שבשעה שבאו הכופרים הגדולים שבעיר אומין לרביז"ל ורצה רביז"ל לדבר עמהם ולהחזיר אותם בתשובה אזי שיחק עמהם כל מיני משחקים והיה יושב ומשחק עמהם את משחק השח: ופעם נכנס מוהרנ"ת ז"ל וראה את רביז"ל יושב ומשחק עמהם משחק הנ"ל והיה פליאה גדולה מאד בעיניו ואמר לו רביז"ל מה יש לך בזה הלא אני צריך להתנהג עמהם כך וכו': כי רביז"ל ידע בדיוק איך שצריכים להתנהג עם כל אחד ואחד כפי דעתו והשגתו ודייקא בדרך זה זכה להחזיר אותם בתשובה כי מי שעוסק בתפילה תמיד זוכה לקבל ישוב הדעת כזאת לדעת איך להתנהג עם כל אחד ואחד כפי מוחו ודעתו ולהכניס בו השגות אלוקותו

יתברך והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתיים שיקרבו אותו להשם יתברך באמת עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית שבת ואתחנן שבת נחמו התשמ"ט.

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סוף סי' כ"א |אות י"א| המדבר מהפטרת השבוע נחמו נחמו עמי וכו' עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: כתיב |ישעיה מ'| נחמו נחמו עמי וכו' ואומר רביז"ל כל הצרות והיסורים והגלות אינם אלא לפי ערך חסרון הדעת וכשנשלם הדעת אזי נשלם כל החסרונות בבחינת |נדרים מ"א| אם דעת קנית מה חסרת וכתיב |ישעיה ה'| לכן גלה עמי מבלי דעת ועיקר החיים הנצחיים יהיו לעתיד מחמת הדעת שירבה הדעת שידעו הכל את ה' ועל ידי הדעת יוכללו באחדותו ואז יחיו חיים נצחיים כמוהו כי על ידי הידיעה נכללים כמאמר החכם אילו ידעתיו הייתיו ועיקר הידיעה יהיה לעתיד כמו שכתוב שם י"א| כי מלאה הארץ דעה ומחמת הדעת לא יחסר כל טוב ויהיה כולו טוב כמאמר חכמינו הקדושים |פ סחים נ'| אטו האידנא לאו חד הוא ותרצו לעתיד כולו הטוב והמטיב.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה כל עיקר הצרות והיסורים והגלות שעוברים על האדם הוא רק מחמת חסרון הדעת כי מי שיש לו שלימות הדעת והוא דבוק בו יתברך באמתויודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל אם כן אין לו שום צער ויסורים כלל כי הוא יודע שבכל פרט ופרט גנוז ומוסתר אלוקותו יתברך והכל מושגח בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית אם כן למה לו להצטער על מה שעובר עליו הלא בוודאי כוונתו יתברך לטובה ורצונו יתברך הוא רק להטיב לבריותיו ואף על פי שיש יסורים שבהכרח מרגישין אותן כגון יסורי החולה וכו' אף על פי כן היסורים קלים מאד ונוחים להתקבל בעת שיודע בדעת ברור שהכל בהשגחה מהשם יתברך ומכל שכן שאר מיני צער ויסורים שאינם מרגישים כלל כשיש לו דעת כנ"ל |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"נ.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכל זה נאמר על צרות שבאים על האדם שלא ברצונו בכל כרחו שכשיש לאדם דעת אמיתי כנ"ל אזי בקל לו לקבל הכל באהבה ולמצוא את רצונו יתברך גם בתוך כל תוקף צרותיו מה שאין כן כשהאדם עושה לעצמו צרות בידים ומסתבך עצמו בחובות ועסקים עם בני אדם וכו': ואחר כך יש לו צער וחלישות הדעת ונשבר לבו בקרבו לגמרי על כל זה נאמר הפסוק |משלי י"ט| אולת

אדם תסלף דרכו ועל ה' יזעף לבו: היינו שמקודם הוא מכניס את עצמו בתוך כל מיני סיבוכים וסילופים וכו' ואחר כך על השם יזעף לבו שיש לו טענות וקושיות עליו יתברך למה עובר עליו מה שעובר ובאמת הוא גרם בעצמו את כל צרותיו נמצא שפגם בתכלית הדעת ולכן בוודאי לבו נתעקם מאד מלדעת אותו יתברך ואי אפשר לנחם עצמו כלל בתוך כל צרותיו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שידיעה זאת היא ידיעה חשובה מאד לכל אדם לדעת שעליו להזהר מלהכניס את עצמו לסיבוכים ועסקים עם בני אדם ובפרט לשמור עצמו מאד מחובות כי יש מהלה וטבע רע אצל בני אדם שהם מוכרחים תמיד להלוות כסף אפילו אם יש להם כסף בכיס לא רוצים להוציא את זה רק עדיף להם להלוות מאחרים ואחר כך נתרבים החובות שלו עד שאין לו מה לפרוע כלל והוא מוכרח כבר להיות בורח ולהחביא את עצמו מפני בעלי חובותיו וצרות כאלו האדם גרם לעצמו והם באים מחסרון הדעת כי הוא בכלל שוטה שאין לו דעת וכמו שאמרו חכמינו הקדושים שהשוטה הוא מי שמאבד את כל מה שנותנים לו וכן הוא אצל האדם הזה שבאמת מלמעלה נותנים לאדם אפשרות לחיות חיים טובים ונצחיים מאד אבל הוא הולך ומאבד את זה בידים כמו השוטה נמצא שאין לו דעת כלל ולכן אי אפשר לו לנחם עצמו בתוך כל צרותיו כי עיקר הנחמה תלוי בדעת וכנ"ל.

ולכן עיקר החיים הנצחיים לעתיד יהיה מחמת הדעת שירבה הדעת מאד בבחינת כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים כי כל מה שזוכים לדעת ממנו יתברך זוכים להכלל בו ביותר בבחינת מאמר החכם הנ"ל אילו ידעתיו הייתיו היינו שכל מה שזוכים להכיר את השם יתברך נכללים בו ממש ונתהפכים למהותו כביכול וכל מה שאדם זוכה להכלל בו יתברך יותר הוא יכול להתנחם עצמו בכל תוקף צרותיו ואינו מרגיש שום צער ויסורים כלל ולכן אנחנו רואים שהצדיקים מימות עולם סבלו יסורים וצרות רבים מכל הצדדים ובפרט מבניהם ובני משפחתם וכו' מה שאי אפשר לתאר ולשער כלל מה שעברו עליהם במשך ימי חייהם כי לא ספרו זאת לאף בריה אבל באמת עבר עליהם יסורים קשים ומרים מאד והיה תמיה גדולה ועצומה איך היו יכולים להחזיק מעמד מכל מה שעובר עליהם הלא איש פשוט היה יוצא לגמרי מדעתו אפילו ממקצת היסורים האלו אבל התירוץ הוא מחמת שאצלם נתרבה הדעת מאד וזכו להכיר אותו יתברך באמת על ידי עבודתם וטרחתם בעבודת השם יתברך ולכן דייקא מכל מה שעבר עליהם צרות ויסורים וכו' על ידי זה ברחו יותר ויותר להשם יתברך וזכו לדעת יותר גדול עד שזה בעצמו היה עיקר כל הנחמה והישועה שלהם וכבר היו יכולים לסבול בנחת את כל מה שעבר עליהם.

וזה צריכים לדעת שעיקר מעלת וחשיבות הצדיק הוא רק כפי גדלות מוחו ודעתו כי מבחוץ אי אפשר להכיר על הצדיק שום דבר כלל והוא בדמות כל אדם ממש אבל במוחו ודעתו הוא ענין אחר לגמרי שכל זה מרומז בתוך הפשוט הנ"ל ומלאה הארץ דעה את השם כמים לים מכסים כי כמו הים שלמעלה כל המקומות של המים הם שווים אבל למטה בעמקות הם מובדלים מאד כי בזה המקום המים נמוכים וסמוכים לארץ ובמקום אחר הם עמוקים יותר ויותר ובמקום אחר הם עמוקים עד התהום |כמובא כל זה כאן בדברי רביז"ל בסוף תורה הזאת| וכן הוא אצל הצדיק שמבחוץ לא יכולים להכיר עליו שום דבר כלל ועיקר השגתו ומדריגתו נמדד כפי עומק חכמתו ודעתו וזה שהצדיקים הולכים לפעמים בבגדי כבוד של משי וזהב וכו' באמת אין בזה שום מעלה וחשיבות כלל וזה יכול כל אחד לקנות לעצמו בסך קטן של כסף ואין זה מראה על פנימיות הצדיק כלל וכלל רק לפעמים מפני אנשי העולם שהם צריכים לראות איזה מעלה וגדולה על הצדיק מבחוץ לכן הצדיקים מוכרחים להלביש את עצמו בבגדי כבוד וכו' כדי שאנשי העולם יהיו יכולים לקבל מהם וכמו שפעם התבטא מוהרנ"ת ז"ל ואמר שאם בתחילת התקרבותו לא היה רואה אצל רביז"ל פמוטים |לייכטער| של כסף לא היה מתקרב כי מחמת שהיה רגיל בזה מימי נעוריו אם לא היה רואה את זה אצל הצדיק היה קשה לו מאד להתקרב וכן הוא בענין כל הבגדי כבוד וכלים חשובים וכו' של הצדיקים הכל הוא בכדי לעשות קצת רושם בלבות בני אדם שצריכים לראות איזה דבר חיצוני אבל לא זהו העיקר כי אין בזה שום מעלה וחשיבות באמת כלל רק העיקר הוא הדעת והמח של הצדיק שהוא תמיר ונעלם מעין כל בריה בבחינת כמים לים מכסים וכנ"ל.

אבל על פי רוב טועים בני אדם בענין זה מאד ועושים ישות ומציאות גדול מהגוף והחיצוניות של האדם וכשרואים איזה בן אדם שהולך באופן זר ומשונה מאד קרוע ובלוא עם זקן לבן אזי חושבים אותו לצדיק נסתר שבוודאי אחד מהל"ו צדיקים שבדור ובנתיים הוא איש פתי ושוטה לגמרי וגם בעל עבירה רחמנא ליצלן ורק מטעה את בני אדם מצד חיצוניותו כי אנשים אוהבים לראות איזה דבר זר ומשונה וזה מטעה אותם לגמרי וכמו שהיה כבר סיפור כזה שבן אדם הסתובב עם דמות ולבוש של צדיק נסתר והיו בני אדם אומרים עליו שהוא מל"ו צדיקים נסתרים שבדור ובנתיים נודע שיש לו אשה גויה רחמנא ליצלן ויש לו גם ילדים ממנה ואף על פי כן היה יכול להטעות בני אדם מאד.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שזאת צריכים לדעת שהגוף הוא רק לבוש אל הנשמה וכמו מעיל וחלוק המכסה את גוף האדם כמו כן הוא הגוף שמכסה את הנשמה וכמו עם

מעיל לא עושים שום עסק ומציאות רק לובשים אותו בעת הצורך ואחר כך תולים אותו בארון וזה מונח שם כמו כן הוא עם הגוף שאסור לעשות עמו ישות ומציאות רק להשתמש עמו בשביל עבודת הנשמה שתוכל הנשמה לעבדו יתברך בלי שום מניעה ועיכוב אבל אסור לעשות מזה שום ישות ומציאות בפני עצמה כלל כי זה נדמה כמו האדם שתולה את מעילו בארון ובכל דקה הוא נכנס ובודק אותו ומיפה אותו ועושה ממנו עסק שלם מה שאין כסילות וטפשות גדולה מזאת רק עיקר עבודת האדם הוא להשתמש עם הגוף בשביל עבודתו יתברך וחוץ מזה לא לעשות ממנו שום עסק כלל מי שבא להשגה זאת אזי אין חילוק אצלו בין החיים והמיתה וכמו שאמר רביז"ל בשעה שאמר תורה הזאת שמי שזוכה לדעת אמיתי לדעת אותו יתברך אזי אין חילוק אצלו כלל בין החיים והמיתה כי הוא דבוק ונכלל בו יתברך בחייו ובמותו רק שעכשיו בחייו דירתו בכאן ואחר כך דירתו שם והטה אז רביז"ל בידו הקדוש על הבית עלמין שהיה סמוך לביתו ולכן כל מה שהאדם עוסק ביותר בהגדלת מוחו ודעתו שזהו הארת נשמתו |וכמו שאומרים הנשמה אשר במוחי וכו'| כך הוא זוכה לחיות חיים נצחיים לעולם ועד כי על ידי קדושת מוחו ודעתו שהוא זוכה להכיר את השם יתברך על ידי זה הוא נכלל בו ביותר בבחינת מאמר החכם הנ"ל אילו ידעתיו הייתיו ועל ידי זה כבר לא חסר לו שום דבר כלל בכל משך ימי חייו כי אפילו אם עובר עליו בזה העולם צרות ויסורים וגלות שונים כל זה אינו מבלבל אותו כלל כי הוא זוכה לדעת אותו יתברך גם מתוך כל מה שעובר עליו וזה עיקר הנחמה שלו בכל צרותיו והוא מברך על הכל הטוב והמטיב ולא מרגיש שום פגם וחסרון כלל.

ואומר רביז"ל: ואפילו העכו"ם ידעו ביתרון הדעת אבל לא כמונו וידעו שהגדולה שהיה להם והשפלות שהיה לנו בזמן הגלות כל זאת הגדולה היה לנו אף על פי שעכשיו אי אפשר להבין כל זה כי אי אפשר להכחיש החוש אף על פי כן ירבה הדעת ויבינו הכל שגדולתם של העכו"ם היה לנו גדולה ולהן השפלות ולכאורה היא ידיעה גדולה אף על פי כן הידיעה הזאת יהיה לנו ללעג ולשחוק לפי ערך ידיעתינו וזהו |תהילים קכ"ו| אז ימלא שחוק פינו אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה הגדיל ה' לעשות עמנו שידעו ויאמרו הגדולה שעשו עמנו היינו עם העכו"ם הגדיל ה' לעשות עם אלה הגדולה הזאת היה לישראל אף על פי כן אז ימלא שחוק פינו שנשחוק ונלעיג מידיעתם והשגתם כי השגתינו יהיה לאין סוף וקץ.

והסביר מוהרא"ש נ"י: שלעתיד לבא כשיבוא משיח ויגדל הדעת מאד אזי ידעו

כולם שהגדולה שהיה לגויים והשפלות שהיה לנו בזמן הגלות כל זאת הגדולה באמת היה לנו כי יתוודע אז לעיני כל שזה עוצם גדולתינו ותפארתינו שבכל משך שנות גלותינו בכל הצרות הנוראות שרק עבר עלינו החזקנו באמונתינו וביהדותינו ובנינו בכל מקום בתי כנסיות ובתי מדרשות ישיבות ומקוואות וכו' ושום דבר שבעולם לא היה יכול לנתק ולהפריד אותנו מהשם יתברך מה שבאמת זהו הגדולה הכי גדול שרק שייך בעולם כי שום אומה ולשון לא יכול להתפאר בענין כזאת רק תיכף ומיד שהוצרכו להטלטל ולהתגרש ממדינתם אזי נפלו ונתבטלו לגמרי מה שאין כן עם ישראל נשארו חיים וקיימים בכל מקום שהלכו בגלות ואף פעם לא סרו מאחרי השם יתברך וגילוי ופרסמו שמו יתברך בכל מקום שרק באו לשם בגלות ומחמת זה אי אפשר לנו לשער ולתאר את גודל השעשועים והתענוגים שאנחנו גורמים למעלה גם בשעה שאנחנו הולכים בגלות ומחזיקים את עצמינו בו יתברך וזהו כל עיקר תוקף נסיון הגלות שהשם יתברך רוצה לראות איך שעמו ישראל מחזיק בתומם אפילו תחת המצבים הכי קשים ונמצא לפי זה שכל הגלות היה לנו טובה וגדולה גדולה ואף על פי שלעת עתה קשה לנו מאד להשיג את זה כי עול וקושי הגלות כבד עלינו מאד אבל אף על פי כן עם אמונה הקדושה אנו עוברים על הכל ואנו מאמינים שהכל רק לטובתינו וכשיתגלה לנו במהרה את משיח צדקינו אזי נדע כולנו את עוצם הגדולה שהיה לנו בימי הגלות ויתבייש כל שונאינו ואומות העולם מאד.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: שבשנת תקע"ה אמר המגיד מקאזניץ ז"ל לתלמידיו שהוא הולך עכשיו להסתלק וכששאלו תלמידיו אותו מאיפה הוא יודע זאת על זה ענה ואמר להם שרק עכשיו היה אצלו הרה"ק מבארדיטשוב ז"ל שהסתלק חמש שנים לפני כן בשנת תק"ע ושאל אותו הלא הבטחתם לפני שהסתלקתם מן העולם שלא תנוחו במקומכם בגן עדן עד שתרעישו את כל העולמות להביא את הגאולה הלא כבר עבר מאז חמש שנים ועדיין בן דוד לא בא ועל זה ענה ואמר לו הרה"ק מבארדיטשוב ז"ל שעוד מעט תהיה בכאן ותראה שהכל רק טוב... |ומזה הבין המגיד מקאזניץ ז"ל הוא הולך עכשיו להסתלק| הרי שבשמים יש חשבון אחר לגמרי על כל הגלות שסבלו עם ישראל ובקרוב כשיתגלה משיח צדקינו אזי נזכה לראות ולהבין את כל עוצם הגדולה שהיה לנו גם במשך כל ימות גלותינו.

ואומר רביז"ל: והידיעה יש בה מקיף ומקיף למקיף וכו': וזהו נחמו נחמו היינו מקיף ומקיף למקיף שהידיעה היא עיקר הנחמה של כל הצרות ואיך אפשר לבא להידיעות יאמר לאלקיכם אמירה בחשאי |זוהר וארא כ"ה| בחינת שמן בחינת

שבעת הנרות אלקים לארמא קלא בחינת אלקים אל דמי לך |תהילים פ"ג| וכו'.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה בענין השגת השכל יש בחינת פנימיים ובחינת מקיפים |כמבואר הרבה מזה בכתבי האריז"ל| כי השכל הפנימי הוא בבחינת מה שאדם זוכה להשיג ולהכניס לתוך פנימיות שכלו שהוא כבר מבין ומשכיל אותו דבר וקונה את זה בשכלו בקנין גמור מה שאין כן בחינת מקיפים הוא בחינת ההשגות שהם למעלה משכלו מה שעדיין אינו זוכה להכניס לפנים משכלו רק סובב אותו מבחוץ בבחינת אמונה שהוא מאמין בהדבר אבל אינו מבין אותו על בוריו כמו למשל האדם שרואה לפניו שולחן והוא מבין בדיוק איך עושים את השולחן נמצא שידיעת השולחן הוא אצלו בחינת ידיעה פנימיית אבל ענין של חוטי החשמל והזרם שבתוכם וכו' דבר זה אינו מבין כלל רק הוא בחינת מקיף אצלו אבל יש אחד ששכלו יותר גדול והוא כבר מבין גם בענין חוטי החשמל וכו' רק יש דברים יותר מסובכים שכבר אי אפשר לו לתפוס כי כל אחד ואחד לפי השגתו ודעתו יש לו בחינות של פנימי ומקיף אחר לגמרי וכן למשל רואים אצל ילד קטן שמשחק עם המשחקים שלו או נהנה מסוכריות וממתקים וכו' זהו כל בחינת הפנימי שלו ומה שיותר גבוה מזה הוא כבר אצלו בבחינת מקיף ואינו מבין בו כלל וכן הוא אצל בני אדם מבוגרים שעדיין משחקים במשחקים של ילדים זהו סימן שהאדם הזה עדיין בבחינת קטן ממש בשכלו ודעתו ועדיין לא נתפתח דעתו כלל וכמו שילד קטן משחק עם המכונית הקטנה שלו כמו כן הגדול משחק עם המכונית הגדולה שלו וכמעט ששכלם של שניהם שוה כי בעיני האיש הזוכה להיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי אזי כל הבלי העולם הזה הם משחקים בעלמא ואינם נחשבים לפניו לכלום כי זהו עיקר עבודת האדם שעוד מגיל קטן יתחיל להתפתח דעתו בחכמות אלוקות ולהתקרב אליו יתברך אמת בבחינת מה דאיתא במשנה |אבות | בן חמש למקרא בן עשר לתלמוד בן י"ח לחופה וכו' שכל זה מרמזים על השגות חדשות בחיי האדם |וכמובא כל זה בכתבי האריז"ל| עד שזוכה להגיע לבחינת בן מאה שהוא עבר ובטל מן העולם היינו שהוא עבר ובטל מכל אחיזת גשמיות דהאי עלמא והוא נכלל בו יתברך לגמרי.
והנה עיקר הדרך שזוכים להכניס המקיפים בתוך השכל שיהיה נעשה ממקיפים פנימיים וממילא יקבל אחר כך בחינת מקיף יותר גדול כל זה נעשה על ידי קדושת שבעת הנרות |כמבואר בתחילת תורה כ"א הנ"ל| דהיינו שיקדש האדם את שתי עיניו שתי אזנים ושתי נחירי חטמו ופיו שכל השבעה אלו הם נקראים שבעת הנרות כי כפי שהאדם זוכה לקדש את נרות אלו אזי מתחיל מוחו להאיר באור

גדול מאד וכבר יכול להשיג השגות חדשות בעבודת השם יתברך ומבאר רביז"ל שם שעיקר הולדת המוחין וקדושת השבעה נרות הנ"ל נעשים על ידי שהאדם צועק הרבה בתורה ובתפילה כי כל זמן שעדיין לא התחיל האדם לעסוק בתורה ותפילה כראוי אזי כל המוחין אצלו בבחינת עיבור ולא באו לידי הולדה כלל מה שאין כן כשאדם מתחיל לצעוק ולהתייגע הרבה בתורה ותפילה שזהו בחינה צעקות היולדת לפני שמולידה אזי בצעקות אלו הוא זוכה להוציא את המוחין מתעלומתן לחוץ ומתחילים מקיפים חדשים להכנס בו בכל פעם ולהעלות מדרגא לדרגא בעבודת השם יתברך.

והנה כשאדם זוכה לעבוד ימיסושנים בעבודת השם יתברך ולצעוק הרבה בתורה ותפילה אליו יתברך אזי לבסוף מוחו מזדכך ומטהר מאד והוא זוכה כבר להרגיש את אלוקותו יתברך עלפניו וכבר אינו צריך לצעוק בקולות גדולות כלל כי כבר מרגיש את אלוקותו יתברך בתוך פנימיות נפשו וזהו בחינת דברי הזוהר הנ"ל שמן בחשאי ויין לארמא קלא היינו כל זמן שעדיין לא זכה האדם לבא להתגלות המוחין בשלימות אזי הוא נקרא בבחינת יין שמשמיע קול כששופכים אותו מכלי אל כלי מה שאין כן כשאדם זוכה לבחינת השגות החכמה שנקרא שמן אזי הוא יכול לעבוד את השם יתברך גם בבחינת חשאי ובנחת והשקט כדוגמת השמן שאינו משמיע שום קול כששופכים אותו מכלי אל כלי וזהו בחינת פירוש הפסוק של הפטרת השבוע נחמו נחמו עמי כפל הלשון של נחמו נחמו הוא בחינת שני השגות של הדעת הנ"ל היינו בחינת המקיפים והפנימיים שעיקר הנחמה של האדם בתוך כל תוקף צרותיו ויסורים שעוברים עליו בזה העולם הוא שיזכה להגביה את מוחו בכל פעם ויזכה להכניס בתוך מוחו פנימיים חדשים היינו שיבין כבר מושכלות חדשות בעבודת השם יתברך וגם לקבל מקיפים חדשים שיסבבו את מוחו וירדוף אחריהם בכיסופים והשתוקקות אמיתיים ואיך אפשר לבא לידיעות אלו זהו על ידי יאמר אלקיכם: יאמר זה בחינת אמירה בחשאי בחינת שמן הנ"ל ואלקיכם הוא בחינת יין לארמא קלא היינו על ידי שעוסק מקודם בתורה ותפילה בצעקה גדולה שהוא בחינת יין כנ"ל על ידי זה סוף כל סוף הוא בא לבחינת שמן בחשאי וזוכה להרגיש אלוקותו יתברך תמיד על פניו בדביקות אמיתי ונצחי וזוכה להכלל בו יתברך לגמרי.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכל צדיק וצדיק זוכה למה שזוכה בהשגות אלוקותו יתברך רק כפי יגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך ואסור להאדם לחשוב שדברים אלו תלויים בשורשי הנשמות כאילו יש להצדיק נשמה מיוחדת שעל ידה יכול לזכות למה שזוכה כי רביז"ל הקפיד מאד על מי שאומר כך ואמר שהכל תלוי רק כפי

היגיעות והעבודות של האדם ואפילו אם יהיה לו נשמה נמוכה וקטנה מאד יכול להגביה אותה אל רום המדריגות כי הבחירה חפשיית ביד האדם ואף על פי שבוודאי שמרו על הרבה מהצדיקים מימות קטנותם וחנכו אותם בדרכי הקדושה וטהרה אף על פי כן הכל תלוי במעשה האדם בעצמו וכל אחד ואחד יהיה מי שהיה אם יקח עצמו בידו ויכניס כל כוחותיו בעבודת השם יתברך בוודאי יזכה למעלות והשגות גבוהות מאד כאחד מגדולי הצדיקים.

ובדרך אגב סיפר מוהרא"ש נ"י מלידת רביז"ל ואיך שאמו הקדושה מרת פייגא ז"ל שמרה עליו מאד מעת קטנותו ובעוד שהיתה אמו מעוברת הלכה בכל יום אצל ציון זקנה הבעל שם טוב ז"ל ובכתה שם הרבה מאד שתזכה להוליד בן צדיק וקדוש מאד וכן אחר כך כשנולד רביז"ל היתה רגילה מאד להביא את עריסתו על הקבר של הבעל שם טוב ז"ל ולהתפלל שם אצלו וכשנתגדל רביז"ל וזכה למה שזכה אמר שהוא מכיר טוב מאד לאמו על שחנכה אותו בדרכי הקדושה והטהרה באמת ומחמת זה ציוה שיקראו לו לאחר מותו על שם אמו |וכמו שנוהגים עד היום לקרא את שם רביז"ל ביחד עם שם אמו רבינו נחמן בן פיגא| כי בוודאי כל זה עזר לו מאד כשנכנס בעבודת השם יתברך אבל אף על פי כן ראו תמיד שאין כל זה לוקח את הבחירה מן האדם כלל כי היו הרבה שהתגדלו בבית הצדיקים בקדושה וטהרה כראוי ואחר כך יצוא לתרבות רעה רחמנא ליצלן כי לבסוף הכל תלוי בבחירת האדם בעצמו וכל אחד ואחד עובר עליו נסיונות שונות במשך ימי חייו וכפי שזוכה להחזיק מעמד בהם ולהתקרב אליו יתברך מתוך כולם על ידי זה זוכה למה שזוכה ומחמת זה הוא טפשות גדולה לומר על אחד שהוא צדיק גדול מחמת שהוא קדוש מרחם וכו' כי דברים כאלו אי אפשר לדעת כלל רק הכל תלוי כפי היגיעות והטרחות וכו'.

ומחמת שכל השגת האדם תלוי כפי יגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך לכן אמרו חכמינו הקדושים כל צדיק וצדיק נכבה מחופתו של חבירו כי כשמגיע להשגה שלא ידע מזה מקודם וזה אצלו דבר חדש אזי נתלהב ונבער מאור ההשגה הזאת שהיא נפלאת אצלו אבל מי שכבר עבר בזת ההשגה והוא משיג עתה דברים נוראים ונפלאים מזו אין לו התלהבות מזאת ההשגה וזהו כל צדיק נכבה ונבער ונתלהב מחופתו של חבירו מהשגה שאצל חבירו היא דבר פשוט שאינה מבערת ומחממת אותו כלל עד שצריך להתכסות ולחפות עצמו כי אין השגה הזאת מחממת ומבערת אותו כלל אבל הצדיק הב' שלמטה ממנו נכבה ונבער ממנה |כמובא כל זה בדברי רביז"ל בתורה זאת| כי באמת הצדיק והאיש הפשוט שוים על פי רוב ברוב מעשיהם והם מקיימים את המצוות בשוה ששניהם מניחים טלית ותפילין בכל יום ושומרים שבת

וכו' רק החילוק ביניהם הוא שהצדיק מרגיש כל מיני נעימות ומתיקות עליונות בשעה שמניח טלית ותפילין והוא מתדבק אז מאד בו יתברך בדביקות ויחודים ומרגיש את הארת השכינה הקדושה ממש מה שאין כן האיש הפשוט כשמניח טלית ותפילין הוא עושה את זה בדרך קבלת עול בעלמא וכמצוות אנשים מלומדה ואינו מרגיש בזה שום חיות והתלהבות כלל וכן בשבת קודש הצדיק שזוכה לטעום את טעם שבת באמת הוא כמעט נשרף מגודל קדושת שבת והוא מרגיש עצמו כל יום השבת כאילו מטייל בתוך גן עדן ממש מה שאין כן האיש הפשוט זהו אצלו כיום מנוחה בפשיטות ושמח עם המלבושים והמאכלים שלו אבל אינו זוכה להרגיש הארות עצומות מפנימיות קדושתה: אבל כשיש לאדם חכמה ושכל דקדושה אזי הוא מתחיל להתבונן בכל אלו המצוות מעשות שזוכה לקיימם והוא מעלה על דעתו שהלא הוא זוכה לעסוק באותם הדברים שהצדיקים הכי גדולים גם כן עוסקים בהם ולכן למה לא ישים גם לב ומח בתוך מה שהוא עושה ולהרגיש את ההרגשות דקדושה שהצדיקים מרגישים בכל מעשיהם ועל ידי זה יזכה גם כן להתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי.

ואומר רביז"ל במשך דברי התורה הנ"ל: ששלימות הדעת הוא שנעשה ממקיפים פנימיים ואז ניצול מכל הצרות למשל כשאחד מצפה ואורב לחבירו להרגו אזי צריך לשנות המלבושים כדי שלא יכירו אותו כמו שכתוב |איוב י"ד| משנה פניו ותשלחהו כי על ידי שמשנים הפנים על ידי לבושים אחרים נפטר ממנו וכן בעיקר האדם היינו בהשכל יש בחינת לבושים היינו השכל המקיף וצריך לעשות מהמקיף פנימי ולעשות לו מקיפים אחרים היינו בחינת מלבושים אחריסועל ידי זה ניצול וכל אורב ומסטין וכו'.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה בשכל האדם יש עשרה מיני לבושיששהם מכוונים כנגד העשר ספירות והעשרה מאמרות שבהם נברא העולם כי מי שמשתמש עם שכלו בקדושה אזי בכל פעם הוא משתמש עם לבוש אחר של שכלו להשיג את השגות אלוקותו בכח זו שיש בהבריאה כי בכאן הוא מתבונן בקבלת עול מלכותו יתברך |היינו בחינת ספירות המלכות| וכן הוא חושב מחשבות בקדושת הברית קדושת היסוד |היינו ספירת היסוד| ובזמן אחר הוא משכיל לעצמו כל מיני עצות קדושות בעבודת השם יתברך |שהם כנגד ספירות נצח והוד שהם העצות כידוע| ובפעם אחר הוא מתבונן בהתפארותו יתברך ובהתורה הקדושה |שהם בתפארת| וכן תמיד חושב מחשבות של מסירות נפש איך שיכול להשרף לגמרי על קדושת שמו יתברך עד שלא ישאר ממנו שום דבר כלל ותמיד מקבל על עצמו ד' מיתות בי"ד באהבה גמורה עד שמבטל את כל ישותו לגמרי |שכל זה נכלל בספירת הגבורה| וכן

חושב תמיד איך לגמול חסד עם כל באי עולם ולגלות להם לימודי אלוקותו יתברך שזהו ספירת החסד וכן חושב תמיד בהשכלות גבוהות בעבודת השם יתברך |שהם כוללים ספירות החכמה בינה ודעת|: ולכן על ידי שהאדם משתמש עם לבושים אלו ובכל פעם משנה את מחשבתו ולבושו למחשבה אחרת על ידי זה אין הבעל דבר יכול לתפוס אותו כלל כי בכל פעם הוא נראה בדמותוצורה אחר בבחינת ותשנה פניו ותשלחהו וזה לעומת זה עשה אלקים וכמו שיש עשרה לבושים אלו בקדושה כמו כן יש לבושים אלו בסטרא אחרא בחינת עשרה כתרין דמסאבותא שאדם מטמא את לבושי שכלו בכל מיני מחשבות רעות וזרות רחמנא ליצלן והוא משתמש עם לבוש המלכות בכדי למלוך ולהתגאות על בני אדם וכן פוגם בלבוש היסוד בתאוות ניאוף רחמנא ליצלן וכן כולם נמצא שכל לבושי שכלו נמשכים מהסטרא אחרא ונפגם דעתו לגמרי וזה עושה אותו בבחינת משוגע ממש רחמנא ליצלן ולכן עיקר העצה של האדם שנתפס בלבושים טמאים אלו שיתחיל לקדש ולטהר עצמו בכל מה שיכול ולעשות לעצמו לבושים חדשים שבאים מצד הקדושה מה שזה מתחיל על ידי צעקה בתורה ותפילה כנ"ל שיוליד אצלו המוחין הקדושים ויזכה לקדש ולטהר את השבעת הנרות שלו עד שיקבל מח ודעת אחרת לגמרי.

והנה הצדיק בכל מה שעובר עליו הוא בורח אליו יתברך יותר ויותר ומשנה פניו בלבושי שכלו בכל פעם עד שאי אפשר לתפוס אותו כלל ואין אף אחד מבין עליו או משיג אותו כי מח מחשבתו הוא במקום אחר לגמרי תמיד ואפילו כשעובר עליו צרות ויסורים ממתנגדים רשעים וכו' הכל בעיניו ללעג ולקלס ואינו עולה אצלו כהרף עין כלל כי הוא תמיד עולה למעלה למעלה בהשגת אלוקותו יתברך ועושה לעצמו לבושים חדשים עד שאין לו עסק עם אחרים כלל ואפילו אם לפעמים נשמע מפיו שידבר בחריפות נגד המתנגדים והחולקים עליו וכו': אין זה אלא מפני שרוצה להזהיר נשמות ישראל שלא יכשלו בפגם ועוון המחלוקת שהוא קשה מאד כי קליפת המחלוקת היא קליפה עצומה מאד ובקל יכול האדם להיות נתפס ברשתה אם לא ישמע דברי חיזוק הרבה מפי הצדיקים שיזהירו אותם מלהתחבר לשום רשעים וליצים שבדור וכמו שמצינו שנקבע פרשה שלימה בתורה פרשת קרח לגלות את עוצם הפגם של קרח ועדתו שחלקו על משה רבינו ולכאורה למה היה התורה צריך להזכיר דבר מזה הלא יותר טוב היה שלא להזכיר את כל הענין כלל אלא מזה אנחנו רואים שלפעמים מוכרחים הצדיקים לדבר מפגם וטומאת המחלוקת והליצנות בכדי שלא יהיו נתפסים נשמות ישראל בעוצם הטומאה הזאת אבל הצדיק כשהוא לעצמו לא אכפת לו כלל מכל זה רק בורח תמיד יותר ויותר אליו יתברך מכל המחלוקת

שעובר עליו ומכל מה שמדברים עליו ולא יכולים לעשות לו שום דבר כלל.
ומזכיר רביז"ל בסוף התורה הנ"ל שעיקר הזמן של עשיית לבושים אלו הוא בחודש אלול שזהו מרומז בפסוק |משלי ל"א| עוז והדר לבושה ו'תשחק ל'יום א'חרון כי לבושה ותשחק ליום אחרון הוא ראשי תיבות אלול עיין שם כל זה.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כשבא ימי אלול הקדושים אזי כל אחד ואחד מתחיל להכין את עצמו לקראת ימי ראש השנה הקדושים שממשמשין ובאים וכל אחד רוצה להמשיך על עצמו לבוש ומוח חדש שיזכה לקבל שנה טובה ומבורכת ולכן עוד מימי אלול צריכים להקדים ולעסוק בתיקון הלבושים כנ"ל דהיינו להלביש על עצמו מוחין חדשים על ידי הרבה צעקה בתורה ותפילה כנ"ל וכל זה נעשה על ידי שמזכיר את עצמו תמיד ביומו האחרון בבחינת עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון ואמרו על זה חכמינו הקדושים אימתי התורה משחקת לאדם הוי אומר ביום אחרון כי על ידי שאדם מזכיר את עצמו תמיד שלא ישאר לו כלום מכל הבלי חיי העולם הזה כי אם התורה ותפילה ומצוות ומעשים טובים שזכה לסגל לעצמו על ידי זה ישתדל לעשות לעצמו לבוש ומח אחרת לגמרי כי יבין כבר היטב שאין עליו לעשות שום ישות ומציאות מן הגוף שישאר בקבר רק העיקר לעשות ולהכין את לבושי נשמתו ואז כשבא יומו האחרון אזי הוא משחק ושמח מאד כי זכה לעבור את העולם הזה בשלום ולהכין לעצמו חבילה שלימה של תורה ותפילה שיקח עמו לחיי העולם הבא בבחינת מה ששבח רביז"ל מאד את בעל יסוד ושורש העבודה שהכה באצבעותיו לפני הסתלקותו וענה ואמר "איבערגעשפרינגען" |קפצתי ודלגתי על זה העולם| כי זהו שבח עצום לאדם שיכול להגיד סמוך להסתלקותו שזכה לקפוץ ולדלג על כל הבלי העולם הזה ולהתקרב אליו יתברך מכל מה שרק עבר עליו וכשאדם מכניס בדעתו תמיד זכירת יומו האחרון אזי ילך לו חייו בחיות אחרת לגמרי ויזכה להתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ולהכלל בו יתברך לגמרי.
|שייך לעיל| ואמר מוהרא"ש נ"י: שדייקא כשיש לצדיק מתנגדיסורשעים שעומדים עליו ומבזים אותו זהו סימן שכל עסקו של הצדיק הזה הוא לגלות ולפרסם אלוקותו יתברך בעולם ולקרב נשמות ישראל לאביהם שבשמים מה שאין כן כשאחד יושב בשקט ובשלווה ואין עליו שום חולקים ומתנגדים זהו סימן שהאיש הזה עוסק בשלו ולא אכפת לו מאחרים כלל ולכן כולם אוהבים אותו בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |כתובות ק"ה| האי צורבא מרבנן דמרחמי לי בני מתא לא מפני דמעלי טפי אלא מפני דלא מוכח להו במילי דשמיא וכו' עיין שם: כי תיכף ומיד כשאדם מקנא את קנאת השם צבאות ומוכיח את בני אדם במילי דשמיא ורוצה

להחזיר אותם למוטב אזי בוודאי יקומו עליו הרבה רשעים ומתנגדים שיבזו ויחרפו אותו כי אינם רוצים לשמוע כלל את תוכחתו והתעוררותו מה שאין כן צדיק שמוותר על הכל ואומר שהכל טוב ואינו מוכיח את אנשיו בשום ענין אזי כולם אוהבים אותו באמת ובאים ונותנים לו כסף וכבוד וכו' כי הלא הוא מסכים ומוותר להם על כל מעשיהם הרעים והמתועבים ולכן אין זה שום מעלה כלל כשרואים איזה צדיק שיש לו כבוד מלכים וגדולה ותפארת וכו' כי כל זה מראה רק על גודל התרשלותו מלהוכיח בני אדם בדרכי התורה והיראה באמת ואין בזה שום מעלה וחשיבות כלל.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל זה לענינא דיומא |ענינא דשבת נחמו וחמישה עשר באב| בקשר נורא ונפלא מאד כי הנה מובא בספרים הקדושים שההארה של ראש השנה והימים הנוראה מתחיל כבר מחמשה עשר באב שאז הוא כבר ארבעים יום לפני בריאת העולם שאז כבר מתחיל ענין יצירת הוולד וההכנה להולדה דקדושה ולכן כבר מחמישה עשר באב על כל אדם להתחיל להכין את עצמו בהכנה רבה לקראת הימים הקדושים והנוראים הבאים עלינו לטובה ולהתחיל לעשות לעצמו לבושים חדשים וקדושים ולזכות להוליד את מוחו ודעתו מתעלומתן ולעסוק בעבודת השם יתברך באמת: ולכן אמרו חכמינו הקדושים |סוף מסכת תענית| לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים שבהן בני ישראל יוצאין בכלי לבן שאולין וכו' היינו שעוד מיום חמשה עשר באב מתחיל את ענין תיקון הכלים והלבושים הנ"ל ואנחנו רוצים להכין לעצמינו כלי לבן שזוכה כל אחד ואחד ביום הכיפורים ואנחנו רוצים להכין את זה עוד מחמישה עשר באב וזהו בחינת כלי לבן שאולין היינו שאנחנו שואלין ומלווין את הלבושים האלו שזוכים אליהם ביום הכיפורים אנו שואלין ולווים אותם עוד שני חדשים מקודם מחמשה עשר באב כי מחמישה עשר ואילך הלילות כבר נעשים ארוכים וכבר יש יותר זמן לעסוק בתורה ובתפילה כראוי וכמו שאמרו דורשי רשומות משכבי עד קומי שכבי ומקומי עד שכבי קומי היינו שמאחר תשעה באב שאומרים קומי רוני בלילות אזי צריכים לקום ביותר ולהתגבר בלימוד תורה הקדושה וכמו דאיתא בגמרא תענית הנ"ל שמט"ו באב מאילך מאן דמוסיף יוסיף היינו מי שמוסיף בלימוד התורה הקדושה מוסיפים לו ימיו ושנותיו כי מאז אנחנו כבר מכינים את עצמינו לקראת הימים הטובים הבאים עלינו לטובה ואנחנו עוסקים בתיקון הלבושים של חודש אלול בחינת עוז והדר לבושה הנ"ל בכדי שיהיה לנו לבוש חזק ונאה מאד באמת.

וזה מה שמובא בספה"ק עבודת ישראל להרה"ק המגיד מקאזניץ ז"ל מעשרה באב עד

ראש השנה יש נ' יום ומראש השנה עד יום כפור יש י' ימים וד' ימים בין יוכ"פ לסוכות ויום א' של סוכות ובין כולם יש צירוף אדנ"י עיין שם בדבריו ועל פי כל הנ"ל מאירים דבריו מאד כי עיקר נחמתינו אחר תשעה באב שהוא שבת נחמו הוא בחינת שלימות הדעת כנ"ל שאנחנו מכניסים בדעתינו איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וזהו עיקר הנחמה של כל הצרות והדינים שעברו עלינו ולכן תיכף ומיד אחר תשעה באב מתחיל חשבון הנ"ל שמרמז על השם הקדוש אדנ"י שהוא אותיות דינא היינו שאנו זוכים למצוא את אלוקתו יתברך גם בתוך הצרות והדינים ואנחנו מהפכים את הכל לעבודת השם יתברך עד שבסוף הימים האלו אנחנו נכנסים לתוך הסוכה ומהפכים גם את כל עסקינו הגשמיים כמו אכילה שתיה ולינה לקדושה גדולה בתוך הסוכה כי זהו עיקר שלימות מצוות סוכה לעשות שם כל העסקים הגשמיים שעושים בבית כל השנה ועכשיו מתהפך הכל לעבודה קדושה וגבוהה אליו יתברך כי אז בימי הסוכות אנחנו זוכים להמשיך על עצמינו את הדעת דקדושה באמת ואם אנחנו מתנחמים מכל הצרות וכל הדינים ונתהפך הכל לטובה באמת ולכן מובא בדברי רביז"ל |עיין ספר המידות | שסגולה לבטל שונאים ללמוד מסכת סוכה עיין שם: כי כשמגיעים לתוך הסוכה אזי נתבטל שם כל הקליפות והשונאים לגמרי כי הסוכה הוא בחינת צילא דמהימנותא צל התורה הקדושה ומשם נמשך על האדם דעת דקדושה וכבר אינו מתפעל כבר מכל השונאים החולקים עליו רק הוא בורח אליו יתברך יותר ויותר.

ואמר מוהרא"ש נ"י שגם על האדם לזכור תמיד שכל התשובה שהוא עוסק בה בימים אלו הקדושים הם צריכים להשאר עמו כל ימות השנה ולא לחשוב שכל השנה יעסוק במחלוקת ושנאות וכו' ואחר כך ישוב בתשובה בימים אלו ויחזור אחר כך לסורו רק העיקר להמשיך לעצמו הדעת הזאת תמיד וזהו בחינת מה שמובא בפירוש החיד"א על הפסוק |ישעיה א'| מכף רגל ועד ראש אין בו מתום פצע וחבורה ומכה טריה: מכף רגל היינו מסוף הרגל והמועד של סוכות ועד ראש היינו ראש השנה שאז כבר עברו הימים הנוראים אזי כבר אין בו מתום אין שום תמימות רק פצע וחבורה ומכה טריה שאחד רודף וחולק על חבירו וזהו פגם גדול מאד כי העיקר שאדם צריך לקנות בנפשו את מידת האהבה והשלום וההתעוררות שיש לו בימים הנוראים ושימשיך את זה על יתר ימות השנה וזהו סימן שזכה באמת לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולעשות לעצמו לבושים חזקים ואמיתיים והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו את קדושת הימים האלו ולהמשיך על עצמינו התחלה חדשה בעבודת השם יתברך עד שנזכה לכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים

בתוך כלליות ישראל ונזכה לשנת גאולה וישועה בכלל ובפרט אמן ואמן.
מוצאי שבת קודש פרשת ואתחנן שבת נחמו התשמ"ט.
בסעודה מלוה מלכא סעודת דוד מלכא משיחא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סוף סי' ע"ח בהעתקת הכתב יד של רביז"ל בעצמו המדבר מפרשת השבוע ואתחנן אל ה' וכו' עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: נמצא בכתב יד רביז"ל ראשי פרקים בענין פרשת השבוע וזה לשונו: ואתחנן מתנת חינם: חינם עריות פגם הדעת משה דעת פרישות פה עמוד עמדי: הבריאה מתנת חינם עולם חסד יבנה הבריאה קודם מתן תורה עת לעשות לה' היינו עשיית העולם הפרו תורתך ביטולה של תורה בעת ההיא לאמר בעשרה מאמרות ההוא העלמה כח מעשיו הגיד לעמו ע"כ לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י: שהנה בוודאי דברים הנ"ל של כתב יד רביז"ל הם סתומים ונעלמים מאד אבל מכל דיבור ודיבור של רביז"ל יכולים להוציא לימודים נפלאים לעבודת השם יתברך ולכן גם בתורה הנ"ל עלינו לחפש ולבקש את המשך וקשר הדברים ולהוציא לעצמינו משפטי הנהגות ישרות לעבודת השם יתברך: ויש לומר בביאור הענין כי הנה רביז"ל מתחיל עם תיבת ואתחנן מפרשת השבוע שזה מורה על מתנת חינם וכמובא שם בפירוש רש"י אין חינון בכל מקום אלא לשון מתנת חינם אף על פי שיש להם להצדיקים לתלות במעשיהם הטובים אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חינם עיין שם: כי הנה זהו דרך הצדיקים האמיתיים שהם תמיד שבורים בעיניהם מאד ונדמה להם שאינם שוים כלום ממש ולכן אף פעם אינם סומכים על זכות עצמם ומבקשים תמיד מתנת חינם וכך צריך להיות עבודת כל אדם שתמיד יבקש ויתפלל לפניו יתברך מתנת חינם שאף על פי שאינו ראוי לפי מעשיו הגרועים והפחותים לשום דבר אף על פי כן אנחנו מבקשיסומתפללים בגודל מידתטובות וחסדו יתברך שיחננו מתנת חינם וממשיך רביז"ל חינם עריות פגם הדעת: היינו שזה לעומת זה עשה אלקים וכמו שהצדיקים מבקשים תמיד מהשם יתברך מתנת חינם שיזכו להתדבק בו יתברך ולהמשיך על עצמם כל מיני השפעות טובות וכמו שביקש משה רבינו להכנס לארץ ישראל במתנת חינם כמו כן יש בהסיטרא אחרא פגם של בחינתחינם שהוא פגם העריות ותאוות ניאוף הנקרא פגם הדעת וכמבואר בדברי חכמינו הקדושים |עיין יומא ע"ה.| על הפסוק במדבר י"א זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חינם פליגי בה רב ושמואל חד אמר דגים ממש וחד אמר עריות מאן דאמר דגים דכתיב אשר נאכל ומאן דאמר עריות דכתיב חינם

עיין שם וכן פירש רש"י שם בשם הספרי מהו חינם חינם מן המצות עיין שם כי כל זה הוא בחינת פגם הרשעים שמבקשים להשליך מעליהם עול מלכות שמים שיהיו חפשיים מן המצוות לגמרי ועיקר כוונתם להתיר לעצמם עריות בפרהסיא וכמו שכתוב שם אחר כך וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו ואמרו חכמינו הקדושים |שבת ק"ל.| ומובא שם בפירש"י על עסקי משפחותיו על עריות הנאסרות להם עיין שם: כי עבדא בהפקירא ניחא ליה ורצו להתיר לעצמם כל מיני איסורים של ניאוף ועריות רחמנא ליצלן עד שיהיו חינם עד שיהיו חינם לגמרי מן המצוות וכל זה הוא נקרא פגם הדעת כי עיקר הזיווגים כולם תלויים בהדעת וכמו שכתוב |בראשית ב'| וידע אדם |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ג| ולכן משה שהוא היה דעת דקדושה דעת של כלל ישראל היה פרוש לגמרי מתאווה זו וכמו שאמר לו הקדוש ברוך הוא |דברים ה'| ואתה פה עמוד עמדי ואמרו על זה חכמינו הקדושים שנצטווה להיות פרוש מן האשה לגמרי ולכן היה משה רבינו יכול לבקש מתנת חינם כי הוא היה נקי לגמרי מכל בחינת חינם של עריות ופגם הדעת כנ"ל וזהו המשך דברי רביז"ל כאן משה דעת פרישות פה עמוד עמדי כי על שם זה היה יכול לבקש מתנת חינם ולהמשיך על עצמו טובו וחסדו יתברך |ועריות הוא פגם הדעת כי אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות||שייך לעיל|.

וממשיך רביז"ל הבריאה מתנת חינם עולם חסד יבנה כי הנה באמת כל הבריאה כולה היתה במתנת חינם של השם יתברך כי השם יתברך ברא אותו יש מאין בכדי ליתן שכר טוב לבריותיו בפעולתם אבל אזי בשעת הבריאה עדיין היה מותר להם עריות מיוחדות וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |פרקי דרבי אליעזר | על הפסוק |תהילים פ"ט| כי אמרתי עולם חסד יבנה: אמר רבי שמעון מפני מה נשא קין את אחותו והלא כבר נאמר ואיש אשר יקח את אחותו וכו' חסד הוא |ויקרא כ'| אלא בחסד נבנה העולם עד שלא נתנה תורה לפי שלא היו נשים אחרות התירן להם עיין שם: נמצא שרביז"ל מבאר כאן איך היה עיקר קיום הבריאה בתחילתה במתנת חינם הלא לא שמרו עצמם מכל האיסורים של עריות המבוארות בתורה ועל זה אומר רביז"ל הבריאה קודם מתן תורה עת לעשות לה' היינו עשיית העולם הפרו תורתך ביטולה של תורה היינו בגלל שזה היה עדיין קודם מתן תורה והשם יתברך רצה שיקום העולם מלא עם בני אדם לכן עדיין לא נאסר להם קרובותיהן והיו בבחינת עת לעשות לה' הפרו תורתך שביטולה של תורה זהו קיומה ומזה יוצא התחזקות נפלא לאדם שאפילו בשעה שהוא מתבטל מן התורה ואי אפשר לו לעסוק בה כראוי מפני קטנות מוחו ועוצם בלבוליו אף על פי כן גם אז הוא יכול לעסוק בתפילה

ולבקש ממנו יתברך מתנת חינם וכמו שכל העולם התנהג במתנת חינם לפני מתן תורה וכמבואר כל זה בדברי רביז"ל בתחילת תורה ע"ח הנ"ל: וזהו ואתחנן אל ה' היינו שהאדם תמיד יכול להחיות עצמו בתפילה וחנינה אל השם יתברך בבחינת מתנת חינם ואפילו אם הוא מרגיש עצמו הכי ירוד והכי פחות בעולם שעבר כבר על כל מיני עבירות ואיסורים רחמנא ליצלן ונכשל כבר במה שנכשל אף על פי כן יכול לבוא לפניו יתברך ולבקש מתנת חינם ולהחיות את עצמו עם המתנת חינם שנהג הקדוש ברוך הוא את הבריאה לפני מתן תורה.

ומסיים רביז"ל: בעת ההיא לאמר בעשרה מאמרות ההוא העלמה כח מעשיו הגיד לעמו היינו שרביז"ל מבאר שעיקר הכח לבקש מתנת חינם הוא בחינת בעת ההיא לאמר היינו בעת שעדיין היה עשרת הדברות של מתן תורה גנוזים ונעלמים בתוך העשרה מאמרות שבהם נברא העולם כי לפני מתן תורה שעדיין לא היו המצוות בפועל ממש אף על פי כן היו העשרה מאמרות שמהם נברא העולם דהיינו שמכל פרט ופרט של הבריאה היו יכולים למצוא רצונו יתברך שהוא מחייה ומהווה את כל פרט ופרט של הבריאה וזהו בעת ההיא ההיא הוא לשון העלמה וכמבואר בכתבי האריז"ל שתיבת אני הוא במלכות אתה הוא בזעיר אנפין והוא בכתר היינו בחינת העלמה והסתרה ולכן עיקר בקשת האדם מתנת חינם מהשם יתברך הוא בכח עת ההיא לאמר היינו בעת שעדיין היו עשרת הדברות וכלליות התורה הקדושה גנוזות בתוך העשרה מאמרות שזהו בחינת כח מעשיו הגיד לעמו היינו שהשם יתברך גילה לעם ישראל את כח מעשיו בכל מעשה בראשית וגילה להם שבכל מעשה וסיפור שעובר בזה העולם גנוז כוחו יתברך וכל אחד ואחד יכול להתקרב אליו יתברך מכל מה שעובר עליו ולכן אסור לאדם לשאול קושיות למה עובר עליו מה שעובר כי עליו לדעת שהכל מושגח בהשגחה פרטיית ממנו יתברך ועליו לקבל כל הבא עליו באהבה ולעשות תשובה שלימה על כל מעשיו: ובכח זה יזכה להמשיך על עצמו כל מיני השפעות טובות ממנו יתברך בבחינת מתנת חינם וישמח תמיד עם חלקו וגורלו ולא יחסר לו שום דבר כלל.

והזכיר מוהרא"ש נ"י: שבשעה שאדם זוכה לעשות תשובה עליו לזכור שאת עצמו הוא צריך להוכיח ולמצוא מומין וחסרונות בעבודתו כדי לשוב בתשובה שלימה עליהם אבל את חבירו עליו לדון תמיד לכף זכות ולעורר אותו בדרך נועם גם כן לעסוק בתשובה ותורה ותפילה להשם יתברך אבל לא לזרוק ולהשפיל אותו בבחינת תוכחה של בזיון וחרפה וכמו שכתוב הוכח תוכיח את אמתך ולא תשא עליו חטא כי זה היה עבודת הצדיקים שתמיד כללו את עצמם ביחד עם כל השומעים דבריהם

והוכיחו את עצמם בבחינת מה שמובא בספר המידות כשתוכיח את הרבים תכלול עצמך עמהם ועל ידי זה יתקבל דבריך עיין שם ועל דרך שעשו האחים הקדושים הרבי ר' אלימלך מליזענסק ואחיו הרבי ר' זישא זי"ע שתמיד הוכיחו וביזו את עצמם ברבים והזכירו את כל החטאים והעוונות של האנשים שעמדו שם סביבם ועל ידי זה נתעוררו כולם בתשובה שלימה כי הבינו שעליהם מכוונים הדברים ולא היה שייכים כל הפגמים האלו להצדיקים האלו כלל ואדם זוכה לבא להשגה זאת של תוכחה לשם שמים רק על ידי שהוא זוכה תמיד למתנת חינם ממנו יתברך ואין לו שום דבר מצד עצמו כלל וזה יעורר אותו תמיד לדון את חבירו לכף זכות ולמצוא בו נקודות טובות ולעורר אותו בדרך של נועם ואהבה לחזור אליו יתברך ולעשות תשובה שלימה והשם יתברך יזכינו לעסוק בתורה ותפילה כל ימינו עדי נזכה לשוב אליו יתברך בתשובה שלימה באמת ונזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת ואתחנן שבת נחנו ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"ט, המדבר מדביקות התפילה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב |דברים ג| ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, דהנה האדם צריך להתפלל בדבקות גדול להשם יתברך, אך אם לפעמים יש עת, שאינו יכול להתפלל בדבקות, אל יאמר איני מתפלל כלל, מאחר שאינו יכול לכון כראוי ולהתפלל בדבקות, והתפלה אינה מקבלת, וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |ברכות לד| על רבי חנינא בן דוסא שהיה מתפלל כו' אמרו לו וכו', אמר להם, אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהוא מקבל ואם לאו יודע וכו', וזהו על דרך שאמרנו, אם בדבקות, שאזי התפלה שגורה ומרצה בפיו, מקבלת, ואם לאו, חס ושלום, להפך, אף על פי כן אל יאמר האדם כן, אלא יתפלל תמיד, ואם לא יוכל להתפלל בדבקות כראוי, יתפלל בכל כחו, כי בעת שיתפלל בדבקות כראוי, אזי יעלה כל התפלות עם התפלה ההיא שהתפלל כראוי, וזה ואתחנן אל ה', תמיד, בין בדבקות בין שלא בדבקות, בעת ההוא לאמר, הינו בעת שאזכה להתפלל בדבקות, שהוא בחינת שגורה תפלתי בפי, והינו בעת ההוא לאמר, שהדברים נאמרים ומרצים בפיו מחמת שמתפלל בדבקות, אז יעלה כל התפלות שהתפלל עד עתה כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בוודאי עיקר שלימות התפילה הוא שיתפלל אדם

להקדוש ברוך הוא בדביקות כזו עד שירגיש שעומד נוכח פני ה' ממש, וכמו שכתוב |איכה ב'| שפכי כמים לבך נכח פני ה', וכן אמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין כ"ב.| המתפלל צריך לחשוב כאילו שכינה כנגדו, שנאמר |תהלים ט"ז| שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, כי עיקר שלימות התפילה הוא להתפלל כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' צ"ה|, היינו בתמימות ובפשיטות גמור, ולדבר אליו יתברך בלשון נוכח "ברוך אתה ה' וכו'", ולשפוך כל לבו לפניו יתברך, ואז בוודאי תפילתו רצויה ומקובלת למעלה, וכמו שאמר רבי חנינא בן דוסא "אם שגורה תפילתי בפי, יודע אני שהיא מקובלת", כי כשהדברים מרוצים ויוצאים מפיו בדביקות ובהתלהבות גדולה, זהו סימן שנתקבלו למעלה, והקדוש ברוך הוא ימלא את בקשתו, מה שאין כן כשהתפילה יוצא בקושי ובכבידות גדול, ואינו מרגיש דביקות בתפילתו, זהו סימן שעדיין לא נתקבל תפלתו למעלה, ועדיין לא הגיע התפילה אל המקום שלה.

והנה כשאדם נמצא במצב כזו, שאינו יכול להתפלל תפילתו בדביקות גדול, ואינו מרגיש טעם וחיות בתפילתו, אל יאמר שאינו מתפלל חס ושלום, כי זה טעות גדול מאד, כי אם יפסיק מלהתפלל, אזי אף פעם לא יגיע אל דביקות התפילה, כי בכל פעם יבא אליו הבעל דבר בערמה אחרת, לקרר אותו מתפילתו, ויכניס בו סברות ומחשבות זרות, למה אינו יכול עכשיו להתפלל בדביקות כראוי, ובדרך זה ימנע אותו מן התפילה לגמרי, ולכן אף פעם לא יאמר שלא יתפלל, רק תמיד יתפלל תפילתו כמו שהיא, בין בדביקות בין שלא בדביקות, כי עליו לדעת, כשיבא הזמן שיתפלל בדביקות, אזי למפרע יעלו כל התפילות שהתפלל מקודם אפילו שלא בדביקות, וכולם יצטרפו לטובה לפעול את בקשתו, כי בוודאי אין שום תפילה נאבדת כלל, ואפילו אם לא זכה לפעול את בקשתו בעת ההיא, אין התפילה הולכת לריק חס ושלום, רק עומדת במקום מסוים, ומחכה להצטרף אל תפילה ראויה ואזי כולם יעלו ביחד, ולכן תמיד יתחזק בעבודת התפילה בין בדביקות ובין שלא בדביקות, בבחינת ואתחנן אל ה', שהיא מתנת חנם כמו שפירש"י, היינו אפילו כמרגיש שאינו ראוי כלל שיתקבלו תפילותיו מחמת שהם בלי דביקות של כלום, ואין תפלתו שגורה בפיו, ואינו יכול לבקש רק מתנת חנם, אף על פי כן לא יפסיק מלהתפלל, כי עליו לדעת אשר בעת ההיא לאמר, כשיבא הזמן והעת שיהיו הדברים נאמרים ומרוצים בפיו בדביקות, אז למפרע יעלו למעלה כל התפילות שהתפלל עד עתה, שזהו בעת ההיא, היינו בעת הדביקות, לאמר, יהיו כל הדיבורים נאמרים ונתקבלים, ויזכה לישועה שלימה באמת.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שהרה"ח ר' אלי' חיים רוזען ז"ל פעם סיפר לו, איך שהיה פעם על ציון הרשב"י במירון, ולא היה אף אחד שם, רק איש אחד שהיה מתבודד אצל הציון, ושמע איך שהיה מתבודד ומדבר אל רבי שמעון בלשון נוכח כאשר ידבר איש רעהו ממש, "רבי שמעון! רבי שמעון! אנא תעזור לי וכו', ואז נכנס בדעתו דברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' צ"ה| איך התפילה צריך להיות בלשון נוכח, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, וסיפר מוהרא"ש נ"י שהוא בעצמו גם כן ראה את זה פעמיים, פעם אצל קבר רחל אמנו בבית לחם, שהיה שם איש אחד שופך לבו לפני קבר רחל בתמימות ובפשיטות גמור, והיה קורא וצועק, "אימא! אימא! כבר מספיק קרבנות, תראי שכבר יהיה שלום וכו' |כי היה אז שעת מלחמה|, ונתפעל מוהרא"ש נ"י מאד מגודל התמימות שלו, ואיך שמדבר אל רחל אמנו כמו בן אל אמו ממש, וכן פעם כשהיה מתפלל אצל שריד מקדשינו ת"ו, שמע איך שהגיע אדם אחד והתחיל לבכות אל הקדוש ברוך הוא, "אבא! אבא! כואב לי השן מאד", ופתח את פיו והכניס את האצבע בפנים, ואמר, "פה פה כואב לי", כמו ילד המראה לאבא שלו איפוא כואב לו בדיוק, ומוהרא"ש נ"י היה אז מתבודד עם עינים סגורות, ופתח את עיניו לראות את האיש המדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות כזאת, ועשה עליו רושם גדול, עד היכן הגיעו תמימותו, שהיה מדבר אליו יתברך כאשר ידבר הבן אל אביו ממש.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שהכלל הזה שרביז"ל מוסר לנו כאן, שיתפלל האדם בין בדביקות ובין שלא בדביקות, הוא כלל גדול בכל דבר בעבודת השם יתברך, וגם אפילו בעסקים גשמיים, כי יש טבע אצל הרבה בני אדם, שרוצים דבר בשלימות, ואם לא יכולים לקבל דבר בשלימות, לא רוצים כלום, כגון בענין לימוד תורה הקדושה, יש שרוצין ללמוד תורה עם חשק גדול והתמדה רבה, וגם בתכלית ההבנה וההסברה, ואם לא יכולים להגיע אל זה, אזי לא נחשב בעיניהם הלימוד כלל, וזה טעות גדול מאד, כי האדם צריך ללמוד תמיד בין בדביקות ובין שלא בדביקות, היינו בין שיש לו חשק גדול והבנה ברורה, ובין שאין לו, כי אם לא יכריח את עצמו ללמוד אפילו שלא בחשק ושלא בהבנה ברורה, אזי הבעל דבר תמיד ימציא לו עצות וסברות שונות, למה אינו יכול ללמוד עכשיו, ובדרך זה יבטל אותו מן הלימוד לגמרי, אבל כשאדם עקשן גדול ללמוד אפילו שלא בחשק ושלא בהבנה, אזי סוף כל סוף יבוא לדביקות גדול, היינו לחשק גדול בלימודו, וגם להבנה יתירה, כי ריבוי הלימוד עולה על הכל |שיחות הר"ן סי' ע"ו|, וכשאדם הוא עקשן גדול ללמוד בכל פעם אפילו שלא בדביקות, אזי יזכה לטייל בכל

התורה כולה ולהיות בקי בה באמת.
וכן הוא בקיום שאר כל המצוות, וגם בכל המדות טובות, שלא יאמר אדם שיקיים את המצוות, ויהיה לו מדות טובות, רק בשעה שמרגיש דביקות והתקרבות אל השם יתברך, כי בדרך זה לא יבא לידי כלום, כי תמיד יבלבל אותו הבעל דבר עם חשבונות של שטות, למה אינו יכול עכשיו להיות בדביקות כראוי, וימנע אותו מכל המצוות והמדות טובות לגמרי, אלא יאמר לעצמו תמיד, עלי לעשות את שלי בכל אופן, בין בדביקות ובין שלא בדביקות, ואז כשאזכה לבוא לידי דביקות, יעלה למפרע כל המצוות והמדות טובות שהיו לי, וכולם יעשו רושם לטובה להיוושע בכל ענין.
וסיפר מוהרא"ש נ"י, שהרה"ח ר' אהרן קיבליטשער ז"ל היה איש שמח מאד כידוע, ואף על פי שהיה עני ואביון ממש, אף על פי כן היה תמיד בשמחה עצומה, וגם היה משמח את אחרים, וכששאלו אותו, ר' אהרן, איך אתה יכול לשמוח כל כל כך, הלא אין לך כלום? היה עונה ואומר להם, הרי בוודאי אתם מודים לי שפעם יהיה טוב, ולא יחסר לנו שום דבר כלל, ואז בוודאי נהיו שמחים מאד, אם כן אני לווה עכשיו שמחה |איך בארג מיך אויס א שמחה| מהעת ההיא... כי זהו גילוי הנ"ל רביז"ל, שצריכין לעבוד את השם יתברך בין בדביקות ובין שלא בדביקות, כי בוודאי יבא זמן שיזכה לדביקות, ואז יעלה הכל למפרע, ולכן כבר עכשיו יכולים ללוות דביקות על סמך העת ההיא, והבן.
ואמר מוהרא"ש נ"י שהענין הזה מבואר בדברי מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות קריאת התורה הלכה ו' סי' ו'| בענין קידוש הלבנה בשעה שהלבנה מכוסה עם ענן קלוש, כי יש מחמירים ואינם רוצים לקדש את הלבנה עד שיתראה בבהירות גדול בלי שום עננים כלל, ואף על פי שלכאורה הוא מנהג טוב, אבל היא חומרא דאתי לידי קולא, כי בקל יכול לעבור הזמן של קידוש לבנה, ובפרט בחורף, ולא יזכה לקדש את הלבנה כלל, והחומרא הזה נובע מן הסברא הנ"ל שאדם רוצה לעשות דבר בשלימות גדול, ואם אין לו שלימות אינו רוצה כלום, אבל אין זה הדרך הנכון, כי מי יכול להתפאר שיכול לעשות מצוה בשלימות, הרי שלימות יש רק להקדוש ברוך הוא, ולכן עלינו לעשות את שלנו, בין בדביקות ובין שלא בדביקות, וכשרואים את הלבנה אפילו מתוך ענן קלוש צריכין לקדש אותה, כי זה מלמד אותנו שלא בכל פעם רואים את האור בשלימות, אבל כשחזקים מאד לקבל את האור אפילו כשהוא קטן, אחר כך במשך הזמן יזכה לאור גדול, ויבוא לדביקות אמיתי כראוי.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שהעולם מספרים, שהיה פעם ילד שהלך לחדר, ואמו הכינה לו

אוכל, לחם עם בשר, שיקח עמו לחדר, והחביא את האוכל בין דפי הסידור שלו, ושם את זה תחת בית השחי, והלך לו, בדרכו לחדר בא כלב מאחוריו, והריח ריח הבשר, ובשקט השמיט את האוכל מבין דפי הסידור, ואכל אותו, כשהסתובב הילד וראה הכלב אוכל את הסעודה שלו, התעצבן מאד וזרק מול הכלב גם את הסידור שלו, באומרו, "הנה לקחת את האוכל, תקח גם את הסידור...", ואמר מוהרא"ש נ"י, שכן דרך בני אדם, שאם אין להם דבר בשלימות כמו שרוצים, אזי זורקים את הכל, ואין רוצים כלום, אבל אסור להיות כך, רק צריכין להציל כל מה שיכולים להציל, ולבסוף יהיה להכל תיקון גמור, ובאמת גם בסיפור הנ"ל יש סוד גדול, כי מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ'| שאם אין האדם זוכה להתפלל תפלתו כראוי, אזי כלב נחית ואכיל קרבניה, היינו כלב בא וחוטף תפילתו, עיין שם, ולכן אסור לאדם לזרוק תפלתו ועבודתו ליד הכלבים והקליפות, רק עליו לחגור מתניו לחטוף כל מה שיכול, כי כך היה אצל כל הצדיקים, שבתחילת עבודתם לא הרגישו כלום, וכל דבר בא להם בקושי ובכבידות גדול, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים |אבות פרק ד'| כל המקיים את התורה מעוני סופה לקיימה מעושר, ואומר על זה רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר'| שלכן הצדיקים שבזמן הזה הם עשירים, כי בגלגול הקודם היו עניים, וקימו את התורה מעוני, ולכן עכשיו מקיימים אותו מעושר, וכן הוא בכל דבר, שבתחילה צריכין יגיעות וטרחות גדולות, ואחר כך זוכין לאור גדול, ומי לנו גדול מדוד המלך עליו השלום, שתמיד מכנה את עצמו בספר תהלים בשם "עני ואביון", ולבסוף מלך המשיח יצא מחלציו, כי דוד מלך ישראל חי וקיים, כי כפי שאדם מוסר את נפשו לעבוד את הקדוש ברוך הוא בכל עת, בין בדביקות ובין שלא בדביקות, כן זוכה אחר כך להכלל בו יתברך לגמרי, והוא חי וקיים לעולם, והשם יתברך יזכינו לעסוק בעבודתו יתברך תמיד בכל לבינו נפשינו ומאדינו, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ואתחנן שבת נחמו ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבעל תפילה דף שס"ט עיין שם. פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, היות שנמצא כתוב בספרי דברי-הימים שלהם |שקורין קראויניקישן|, איך שהיה רוח סערה גדולה בעולם, והרוח סערה הפך את כל העולם כלו, שהפך מים ליבשה ומיבשה לים, וממדבר ישוב וכו', ובלבל את כל העולם כלו, ואחר הרעש והבלבול שנתבלבלו כל העולם, ישבו

עצמן בני העולם לעשות להם מלך, וחקרו מי ראוי לעשותו מלך עליהם, וחקרו ואמרו באשר שעקר הוא התכלית, על כן מי שהוא משתדל ביותר בהתכלית, הוא ראוי להיות מלך, והתחילו לחקר מהו התכלית, והיה ביניהם כתות כתות, כי מיד שהיה רוח סערה בעולם, שהוא ענין המחלוקות והמריבות שיש בין הבריות, ונתבלבל כל העולם כולו מרוב פירודי לבבות שיש ביניהם, אזי כבר אין משיגים את התכלית הנרצה להכיר את השם יתברך ולהיות דבוק בו בדביקות אמיתי, כי אין שום תכלית אחרת בעולם רק לעבוד את הקדוש ברוך הוא ולהכיר אותו יתברך מכל פרט ופרט של הבריאה, וכמו שכתוב בזוהר |בא מ"ב| בגין דישתמודעין ליה, וכל זמן שיש שלום בעולם, וכולם מתאחדים כאיש אחד בלב אחד להשיג את התכלית, אזי בודאי יחקרו ויסבירו זה לזה את האמת, וישליכו כל איש את שקר אלילי כספו ויתקרבו אל האמת |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ז|, אבל מיד שיש רוח סערה של מחלוקת ומריבות בין הבריות, והכל נתבלבל ונתהפך, אזי מתחילים כתות כתות כתוב לריב ולחלוק ביניהם מהו התכלית ואיך משיגים אותו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבשעה שסיפר רביז"ל את הדעות הכוזבות של הכתות הבאות האלו, צחקו אנ"ש מרוב טיפשות דעתם, ואמר רביז"ל, אל תצחקו, כי אם הייתם יודעים את כל הסברות והראיות שלהם, הייתם כולם נתפסים בהם חס ושלום.

כת אחת אמרו, שעקר התכלית הוא כבוד, כי אנו רואים, שהכבוד הוא העקר אצל העולם, כי כשאין נותנין לאדם כבודו, דהינו שמדברים לו איזה דבור כנגד כבודו, יש לו שפיכות-דמים, כי העקר הוא הכבוד אצל כל העולם, ואפלו לאחר מיתה מקפידים לתן להמת כבודו, לקברו בכבוד וכיוצא |ואומרים לו, שכל מה שעושין-הכל עושין לך בשביל כבודך|, אף-על-פי שאחר מיתה אין שיך ממון ושום תאוה אצל המת, אף-על-פי-כן על כבוד המת מקפידים, נמצא שהכבוד הוא העקר התכלית וכיוצא בסברות כאלו |של מבוכה ושטות וכן כל הכתות המבארים למטה, כלם היו להם סברות הרבה לדעתם הנבוכה והסכלה וקצתם מבארים למטה, אך רבנו ז"ל לא רצה לבאר כל הסברות הנבוכות שיש באלו הדעות, כי יש בזה סברות נבוכות כל-כך, עד שאפשר חס ושלום לטעות באמת באלו הסברות של שקר, רחמנא לצלן| עד שנסכם אצלם, שעקר התכלית הוא כבוד, על-כן צריכין לבקש איש מכבד, וגם שיהיה רודף אחר הכבוד, הינו שיהיה רודף אחר הכבוד וישיג את הכבוד |שזהו איש מכבד, שיש לו כבוד|, כי מאחר שהוא איש מכבד, שיש לו כבוד, והוא רודף אחר כבוד, ומסיע את הטבע שהיא רוצה בכבוד כנ"ל, נמצא שזה האיש משתדל אחר התכלית ומשיגו, כי התכלית הוא כבוד |כל זה היה דעתם הסכלה והנבוכה|

כנ"ל, על-כן זה האיש ראוי להיות מלך והלכו לבקש איש כזה, והלכו ומצאו שהיו נושאים את 'בעטליר' |קבצן| זקן אחד, והלכו אחריו לערך חמשה מאות אנשים, כלם 'ציגייניירס' |צועניים|, וגם הוא היה 'צגייניר', והבעטליר הזה היה עור ועקם ואלם, והאנשים הנ"ל הלכו אחריו, כי כלם היו אנשי המשפחה שלו, כי היו לו אחיות ואחים וזרע מרעים שלו, עד שנעשה מהם קבוץ הנ"ל, שהלכו אחריו ונשאו אותו, והוא הקפיד מאד על כבודו, כי היה כעסן גדול וכועס בכל פעם עליהם בקפידות גדולות, וצוה בכל פעם שינשאו אותו אנשים אחרים, וכעס בכל פעם עליהם, נמצא שזה הבעטליר הזקן הוא איש מכבד גדול, שיש לו כבוד כזה, וגם רודף אחר הכבוד, כי הוא מקפיד כל-כך על כבודו כנ"ל, על-כן הוטב בעיני הכת הזאת הבעטליר הזה, וקבלו אותו למלך, ולהיות גם ארץ גורמת, כי יש ארץ שגורמת ומסגלת לכבוד, וכן יש ארץ גורמת למדה אחרת, על-כן אלו הכת |שחקרו לעצמם שעקר התכלית הוא כבוד| בקשו ארץ גורמת לכבוד, ומצאו מדינה שמסגלת לזה וישבו שם, כי הנה ענין זה של תאוות הכבוד הוא דבר פלא מאד, כי יש בני אדם שמוכנים לבזות את עצמם בכל מיני בזיונות, הכל בשביל כדי להשיג איזה בחינה של כבוד, ועל מה שמבזים עצמם אינם מסתכלים כלל, העיקר שיקבלו איזה בחינת של כבוד, הרי אין טיפשות גדול מזה, ולכן אמר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ד| שמי שרוצה כבוד הוא שוטה, כי איך ירצה לקחת כבוד לעצמו בהיכל המלך, הלא אין בזיון גדול מזה, עיין שם, אבל יש בני אדם שעושים תכלית שלימה מן הכבוד, ודואגים על כבודם גם לאחר פטירתם, וכמו שפעם אמר רביז"ל, שיכול להיות לנפטר גאוה מלוויה יפה, ואם היה יכול לקום ולראות כמה אנשים באו ללויה שלו, היה קם ורואה, וכי יש טפשות גדולה מזו, הלא לא יועיל לו כלום כל הכבוד הזה, אבל אדם נכנס כל כך בתאוות הכבוד עד שעושה מזה תכלית ממש, ושוכח שכל התכלית הוא רק כבוד אלקי, להיות דבוק בו יתברך באמת.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שהיה פעם רב שהסתכסך בריב ומחלוקת עם איזה כתה של חסידים, וכדי לנקום בו חיכו שיסע מביתו על זמן קצר, ואז פירסמו בכל העיר שנפטר, והלוויה תצא מביתו בזמן פלוני ופלוני, והמון אנשים הגיעו על הלוויה, וגם אשתו היתה שבורה לגמרי ובכתה מאד, והנה פתאום באמצע הלוויה הגיע לביתו, ומסתכל סביבו ושואל מה זאת? וסיפרו לו, שכולם באו על הלוויה שלו, והיה פלא בעיניו מאד, וכולם ראו שהוא חי, ואחר כך כתב הרב מודעה בעיתון, שנותן תודה והודאה לכל אלו שהשתתפו בלוויה שלו, כי לא ידע שיש לו

כל כך הרבה מעריצים ומחשיבים...
כת אחרת אמרו, שאין הכבוד עקר התכלית, וחקרו שעקר התכלית הוא רציחה, כי אנו רואים שכל הדברים נכלים ונפסדים, וכל מה שיש בעולם, עשבים וצמחים ובני-אדם, וכל מה שיש בעולם, הכל צריך לבוא לכליון והפסד, נמצא שתכלית הכל הוא הכליון וההפסד, על-כן הרוצח, שהוא הורג ומכלה בני-אדם, נמצא שהוא מרבה להביא את העולם אל התכלית, על-כן נסכם ביניהם שהתכלית הוא רציחה, ובקשו איש שיהיה רוצח וכעסן ובעל-קנאה ביותר, כי איש כזה הוא קרוב יותר אל התכלית |לפי דעתם הנבוכה|, והוא ראוי להיות מלך, והלכו לבקש, ושמעו קול צעקה ושאלו מהו קול הצעקה הזאת והשיבו להם, שקול הצעקה היא, היות שאחד שחט את אביו ואת אמו, ענו ואמרו וכי יש רוצח אביר-לב וכעסן יותר מזה שיהרג את אביו ואת אמו, האיש הזה השיג את התכלית, והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עליהם למלך, ובקשו להם ארץ גורמת לרציחה, ובחרו להם במקום הרים וגבעות שהוא מקום הרוצחים, והלכו לשם וישבו שם עם מלכם, ודבר זה נתקיים במלחמת עולם השניה, שהמליכו במדינת גרמניה את הצר הצורר ימח שמו וזכרו, שהיה אדם משוגע ומטורף לגמרי, וכל מי ששמע אותו ראה תיכף ומיד שאינו בן אדם כלל, כי היה צועק ונובח כמו כלב וחיה ממש, ואף על פי כן הצליח למשול על אומתו, ולהפוך כולם לרוצחים עד שרצחו שש מליון יהודים בדם קר ובמיתות משונות ואכזריות, ובשאר אנשי העולם רצח קרוב לשלושים מליון אנשים, והיה לו שיטה של רציחה וכליון, למחות מעל פני האדמה מקודם היהודים ואחר כך שאר אנשי העולם, עד שהקדוש ברוך הוא הפר את עצתו, והרג את עצמו, ונתבטל מלכותו, הרי רואים איך בני אדם יכול לתעות ולהסתבך במדה זו של רציחה.
והנה רביז"ל נותן לדוגמא של רוצח גדול, מי ששחט את אביו ואת אמו רחמנא ליצלן, כי אין עוד רוצח כזו שמצער את אביו ואת אמו, וחכמינו הקדושים קוראים את מצות כיבוד אב ואם "חמורה שבחמורות" |תנחומא עקבן|, כי מצות כיבוד אב ואם היא בוודאי מצוה שקשה מאד לקיימה, וכן אמרו |קידושין ל"ב.| עד היכן כיבוד אב ואם? כדי שיטול ארנקי ויזרקנו לים בפניו ואינו מכלימו, הרי אדם שעבד ימים ושנים להרוויח כסף, ובא אביו וזרקו לים בפניו, וגם אז אסור לו להכלימו, ומספר הגמרא |שם ל"א.| על דמא בן נתינה, שפעם היה יושב בין גדולי רומי לבוש סירקון של זהב, ובאתה אמו וקרעתו ממנו, וטפחה לו על ראשו וירקה לו בפניו, ולא הכלימה, הרי כיבוד אב ואם בוודאי מצוה קשה מאד לקיימה, כי אפילו אביו ואמו עושים דבר שבאמת אינם צודקים, צריכין לשתוק

ולא להכלימם, ומכל שכן כשרק לפי דעתו אינם צודקים, אסור לומר להם שום דבר, ואם מזלזלים בכיבוד אב ואם אזי לבסוף יכולים לבא לידי רציחה רחמנא ליצלן, וכמו שרואים בפרשת בן סורר ומורה, שחייב מיתה מחמת שירדה תורה לסוף דעתו שלבסוף ילסטם את הבריות וירצח אותם, כי בזה ששופך דם אביו ודם אמו ומבזה אותם, הרי אין רוצח גדול מזה, והשם יתברך יזכינו לשמור תורתו ומצוותיו כראוי, ונזכה להשיג את התכלית האמיתי, שהוא להיות דבוק בו יתברך, ונזכה לראות בגאולת ונחמת ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ואתחנן שבת נחמו ה'תשס"א

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, שהיתה אז גם סעודת הודאה לא' מאנ"ש בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ב', המדבר מקרבן תודה שמביאים כשיוצאים מן הצרה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל|, עקר שעשוע עולם הבא, להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך, ולהכיר אותו יתברך, שעל-ידי-זה סמוכים וקרובים-אליו יתברך, כי כל מה שיודעין ומכירין אותו יתברך ביותר, סמוכים-אליו ביותר, כי שאר כל הדברים יתבטלו לעתיד כלם, בבחינת 'כל הקרבנות בטלין, חוץ מקרבן תודה' |מדרש רבה, צו פרשה ט, אמור פרשה כז, עין שם|, שלא ישאר לעתיד, רק בחינת תודה והודאה, להודות ולהלל ולדעת אותו יתברך, כמו שכתוב |ישעיה י"א| "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", שזה כל שעשוע עולם הבא והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה אין עוד תענוג ושעשוע עליונה, כמו להודות ולהלל להשם יתברך תמיד, כי מי שזוכה לפתוח את עיניו, ולראות חסדי השם יתברך על כל פרט ופרט של החיים שלו, הוא מהלל ומודה לשמו יתברך תמיד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה י"ד סי' ט'| על הפסוק |תהלים ק"ן| כל הנשמה תהלל יה, על כל נשימה ונשימה תהלל יה, כי הרי חסדי המקום עלינו בכל עת ורגע, ועלינו להודות לשמו יתברך תמיד, והנה זה מדובר על כל פרטי החיים הרגילים, מה מאד כשנעשה לאדם נס גמור, וניצול ממות לחיים בחסדי ה', אזי בוודאי עליו להודות ולהלל לשמו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות נ"ד| ד' צריכין להודות וכו', וסימנך חיי"ם, ח'ולה שנתרפא, י'וצא מבית האסורים, י'ורדי הים, הולכי מ'דברות, כי כשנארע לאדם נס שלא כדרך הטבע, בוודאי עליו להקריב קרבן תודה לה', וענין של תודה אף פעם לא

יתבטל, כי חסדי השם יתברך הם לעד ולנצח נצחים, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |ויקרא רבה ריש פרשת צו| כל הקרבנות עתידין ליבטיל חוץ מקרבן תודה, כי קרבנות היחיד באים על חטא וחסרון, ולעתיד לבא יתבטל החטא לגמרי, אבל קרבן תודה בא בתור הלל והודאה לה', וזה יהיה תמיד, ולכן גם אמרו |שם|, כל התפילות עתידות להתבטל חוץ מתפילת תודה, כי ההלל וההודאה שלנו הם במקום קרבן תודה, וזה שייך תמיד בין בזמן שבית המקדש קיים ובין בזמן שאין בית המקדש קיים, והוא עיקר שעשוע עולם הבא, כי אין עוד תענוג ושעשוע כמו מי שמכיר את חסדי השם יתברך על כל פרט, ותמיד מהלל ומודה לשמו יתברך, אשרי מי שעוסק בזה תמיד.

ובחינת תודה, שהוא שעשוע עולם הבא, זה בחינת הלכות, כי ההלכות שזוכין ללמד, בפרט מי שזוכה לחדש בהם, זה בחינת שעשוע עולם הבא וכו', ובשביל זה מכנה התודה בשם הלכה, כי תודה מביאין כשיוצאין מצרה, כי כשנופלין לאיזהו צרה, חס ושלום, אזי עקר הצרה בלב, כי הלב יודע ומרגיש הצרה ביותר, כמו שכתוב |משלי י"ד| "לב יודע מרת נפשו" כי "הלב מבין" |ברכות ס"א|, ועל כן הוא מרגיש הצרה ביותר ואזי, בשעת הצרה, מתכנסים כל הדמים ועולים-אל הלב, כמו כשיש צרה באיזהו מקום, חס ושלום, אזי מתכנסים כלם אל החכם שיש שם, לקבל ממנו עצה כמו-כן נתקבצים כל הדמים ועולים-אל הלב, לבקש עצה ותחבולה כנגד הצרה ואזי הם שוטפים על הלב, ואז הלב בצרה ובדחק גדול, כי לא די שהלב דואג בעצמו, כי הוא מרגיש הצרה יותר מכלם, אף גם הדמים שוטפין עליו ומצרין לו מאד, ועל כן כשיש, חס ושלום, צרה לאדם, הלב דופק בדפיקות גדולות, כי הוא מבקש לנענע מעצמו ולהשליכם מעליו, ועל כן הוא דופק בדפיקות גדולות בשעת הצרה, חס ושלום, ואחר כך כשיוצאין מהצרה, אזי חוזרין תהלוכות הדמים ליילך כסדר בתוך שבילי הגוף, ועל כן התודה, שהיא באה כשיוצאין מהצרה, היא מכנה בשם הלכה, על שם תהלוכות הדמים, שהולכין כסדר כשיוצאין מהצרה כנ"ל

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן הקשר בין תודה להלכה, שמרומז בפסוק |תהלים ק'| מזמור לתודה ה'ריעו ל'הוי"ה כל ה'ארץ, ראשי תיבות הלכ"ה, כי תודה מביאין כשיוצאים מצרה, ובשעת צרה כל הדמים שבגוף מתכנסים ועולים אל הלב, כי הלב כמו מלך בגוף, וכמו כשיש צרה באיזה מקום חס ושלום, אזי כולם מתכנסים ובאים אל המלך והחכם לקבל ממנו עצה, כמו כן כשיש צרה לאדם, כל הדמים באים אל הלב, שהוא המלך והחכם שבגוף, לקבל ממנו

עצה ותושיה, כי בשעת צרה האדם הוא בחינת אובד עצות, כי אינו יודע איך לשית עצה לנפשו, כמו כשיש שריפה חס ושלום, אזי בן אדם מתבלבל לגמרי, ותופס ומציל דלי ומטאטא ובורח, ושוכח מעיקר הונו ורכושו, וזה מחמת רוב בהלה ופחד שנכנס בו בשעת צרה, עד שאובד חכמתו לגמרי, אבל כשבא אל חכם וצדיק היותר חכם ומבין ממנו, אזי הדבר הראשון מלמד הוא אותו לא לאבד עשתונותיו, ולא להתייאש, ולאט לאט מורה לו איך לצאת מהצרה, וכמו כן הוא בגוף האדם, כשיש צרה חס ושלום, אזי כל הדמים עולם ומתכנסים אל הלב, כי הוא כמו מלך וחכם בגוף, וכל הדמים מבקשים ממנו עצה ותרופה, ומזה בא שהלב דופק בדפיקות גדולות בעת צרה, כי לא די מה שהלב דואג בעצמו, כי מרגיש את הצרה יותר מכולם, אלא גם כל הדמים שוטפין אותו ומצירין לו מאד, והוא מבקש לנענע אותם מעל עצמו, ולהשליכם מעליו, וכשאחר כך יוצאין מהצרה, אזי חוזרין תהלוכות הדמים ליליך כסדרן בתוך שבילי הגוף, ועל כן התודה שמביאין כשיוצאין מן הצרה נקראת בשם הלכה, על שם תהלוכות הדמים שחוזרים להלוך כסדרן.

ואומר רביז"ל בהמשך תורה זו, וצריכין להמשיך השמחה של שבת לששת ימי החל, כי ימי החל הם בחינת עצבות, ואפלו המצוות שעושין בימי החל הם בחינת עצבות, כי מט"ט שלטנותה בימי החל |תקוני זהר, תקון יח, דף לג|, ומט"ט הוא בחינת עבד, בחינת עצבות, אבל שבת הוא בחינת בן, ואז ניחא לעלאין ותתאין, ונתעורר שמחה, ואזי נתרוממין ונתעלין כל המצוות של ששת ימי החל מן העצבות, ונמשך עליהם מנוחה ושמחה וכו', ועל-ידי-זה שממשיכין קדשה של שבת לששת ימי החל, על-ידי-זה נתגלה האחדות הפשוט יתברך, כי בששת ימי החל הם פעלות משתנות, שבכל יום נברא פעלה משנה, וזה כנגד השכל האנושי, להבין זאת בשכל האנושי, שפעלות משתנות יהיו נמשכין מאחד הפשוט יתברך ויתעלה, כי בשכל האנושי אי אפשר להבין זאת, רק על-ידי שבת שאנו זוכין, שנתן לנו השם יתברך מתנה גדולה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |שבת י| 'מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה', על-ידי-זה נתגלה אחדות הפשוט, כי שבת מורה על אמונת היחוד, שאנו מאמינים, שכל הפעלות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך, שברא כלם בששת ימי החל ושבת בשבת, נמצא שעל ידי שבת נתגלה אחדות הפשוט יתברך, והתגלות אחדות הפשוט זאת הבחינה יקרה מאד אפלו אצלו יתברך, כמו שמצינו 'יחיד ורבים-הלכה כרבים' |ברכות ט' ול"ז|, כי מחמת שהם רבים, שכל אחד יש בו דעה משנה בחינת פעלות משתנות, וכשהם מסכימים יחד לדעת אחד,

נמצא בחינת פעלות משתנות נעשה בחינת אחדות הפשוט, שזה יקר מאד בעיניו יתברך, ועל כן הלכה כמותם, וגם כדי שלא להרבות מחלקת בישראל, כי אם לא כן, כל יחיד ויחיד יאמר כדעתו ואין לדבר סוף, ויתרבו מחלקת בישראל |עין בבא מציעא נ"ט|, שאין זה רצונו יתברך, כי רצונו רק בבחינת אחדות הפשוט, כי כשנתגלה בחינת אחדות הפשוט למטה, גם למעלה נתגלה אחדות הפשוט יתברך, בבחינת "אתה אחד ושמך אחד, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" שעל ידי אחדות שנתגלה בישראל למטה, נתגלה אחדותו הפשוט יתברך למעלה, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר זמן השמחה והתענוג הוא בשבת קודש, כי אז מתגלה לכל אחד ואחד אמתת מציאותו יתברך, איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, כי שבת הוא נייחא מכל וכל, ואין שום עסקים ועבודות גשמיים, ואין חובות לשלם ואין טשעקים לכסות, רק אז עיקר הזמן להתדבק בו יתברך בתורה ובתפילה ובתענוגים גשמיים, כי אכילת שבת כולו קודש כולו אלקות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז|, וכשאדם נכנס בתוך שבת הוא נכנס כביכול בתוך הקדוש ברוך הוא, וכמו שאיתא בזוהר |יתרו פ"ז| מהו שבת? שמא דקודשא בריך הוא, שמא דאיהו שלים מכל סטרוי, כי אז נתגלה האמונה הקדושה בראיה ברורה ומזוככת, וכל אחד זוכה למוחין אחרים לגמרי, ולכן כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו |שבת קי"ח|, כי על ידי שאדם נכנס בתוך האמונה של שבת, נמחל לו הכל, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות אמונה סי' ל"ג| על ידי אמונה הקדוש ברוך הוא יסלח לך על כל עונותיך, והנה העיקר להמשיך השמחה של שבת לששת ימי החול, שישכיל לעצמו מוחין קדושים כאלו בשבת קודש, שיאירו לו גם בששת ימי החול, עד שאפילו בשעה שצריך להיות עסוק בעסקים גשמיים, ובפעולות משתנות, יכיר שכולם נמשכים מן האחדות הפשוט שהוא השם יתברך, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, כי אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, שכל תכלית הבריאה הוא רק אחד, להכיר את השם יתברך, אלא שבששת ימי המעשה יש כל כך הרבה פעולות משתנות עד שקל מאד לשכוח אחדותו יתברך הפשוט חס ושלום, אבל על ידי שממשיך לעצמו המוחין והשמחה של שבת לששת ימי החול, על ידי זה מתגלה לו שגם בששת ימי המעשה הכל נמשך מן האחדות הפשוט, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

וזהו הייחוד בין שני שמות הוי"ה אלהי"ם, כי הוי"ה מרמז על אחדותו יתברך הפשוט, בחינת היה הוה ויהיה, כי אתה הוא אחד קודם שבראת העולם ואתה הוא

אחד משבראת העולם, אבל השם אלהי"ם, שהוא בגימטריא הטב"ע, כבר מרמז על פעולות משתנות, המתלבשים בתוך הטבע, ולכן העיקר הוא לייחד שני שמות אלו ביחד, ואז נקרא שם מלא, כמובא בזוהר |משפטים צ"ח| ה' אלקי, דא שירותא דמהימנותא וכו' |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד|, כי שני שמות אלו הם עיקר הדעת, לדעת שבין הוי"ה, שהוא חסד, ובין אלהי"ם, שהוא דין, הכל אחדות אחד |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, וזהו עיקר הייחוד של קריאת שמע |דברים ו'| שמע ישראל, הוי"ה אלהינו, הוי"ה אחד, היינו בין הוי"ה ובין אלהי"ם, הכל אחדות אחד, וכשאדם יש לו הדעת הזה, הוא ממשיך השמחה של שבת לששת ימי החול, והוא עולה ומתענג בנועם זיו השכינה, ומשתעשע בשעשוע עולם הבא, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |דברים ד'| בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד הוי"ה אלהיך ושמעת בקולו, ויש לומר בפסוק זה על פי דברי רביז"ל הנ"ל, בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה, כשאדם בא לתוך המיצר והדוחק, ומתחילים כל הדמים לשטוף על לבו בדוחק גדול, אזי אם יחפש את הקדוש ברוך הוא בכל מה שעובר עליו, ויקבל עצות אמיתיות מן החכם שבדור, וישמע אל דברי הלב הרוצים לקרב אותו אל השם יתברך, שזהו ומצאוך כל הדברים האלה, שזהו דברי הלב שהם דברי השם יתברך בעצמו כביכול |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קל"ח|, אז יזכה לאור האמת המאיר בתוך הדיבור |כמבואר בפנים בהתורה|, ואזי סוף כל סוף יזכה לצאת מן הצרה ולהקריב קרבן תודה, שזהו בחינת באחרית הימים, שהוא ענין קרבן תודה שאינה עתידה ליבטל, כי היא עיקר שעשוע עולם הבא לעד ולנצח נצחים.

וזהו ושבת עד הוי"ה אלהיך, ושבת אותיות שבת, שהוא השמחה של שבת קודש, שהוא שמא דקודשא בריך הוא, שתזכה להמשיך השמחה של שבת לששת ימי החול, ולדעת שבין הוי"ה ובין אלהי"ם הכל חסד גדול ממנו יתברך, שזהו ושבת - עד הוי"ה אלהיך, ואז ושמעת בקולו, שגם בששת ימי המעשה תזכה לשמוע את קולו יתברך מכל הבריאה כולה, והכל תהיה אצלך אחדות גמור.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דחמשה עשר באב, בקשר עליון וחזק מאד, כי הנה אמרו חכמינו הקדושים |סוף תענית| לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים שבהם בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולים שלא לבייש את מי שאין לו וכו', ואמרו שם בגמרא,

בשלמא יום הכיפורים, משום דאית ביה סליחה ומחילה, יום שניתנו בו לוחות האחרונות, אלא חמשה עשר באב מאי היא, אמר רב יהודה אמר שמואל, יום שהותרו השבטים לבא זה בזה וכו', ויש להבין מהו הקשר והשייכות בין חמשה עשר באב ליום הכיפורים, ולמה דייקא שני ימים אלו נבחרו להיות הימים הכי טובים לישראל שבהם בנות ירושלים יוצאות וכו', אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה מבואר בספר הקדוש בני יששכר |מאמרי חודש אב| שמחמשה עשר באב מתחיל כבר ההארה של הימים הנוראים, כי אז הוא ארבעים יום קודם יצירת הוולד, היינו קודם כ"ה אלול, שהוא יום ראשון של מעשה בראשית |לפי דברי רבי אליעזר שבתשרי נברא העולם|, ומאז כבר צריכין להכין עצמינו לקבל שנה חדשה, ולזכות למחילה סליחה וכפרה ביום הכיפורים, והנה עיקר היום טוב הוא ביום הכיפורים שאז כל נשמות ישראל מתאחדים באחדות אחד, ומבקשים סליחה וכפרה אחד מן השני, ולכן אז עיקר הזמן של לבישת בגדי לבן, כי בגדי לבן מרמזים על ליבונא דמוחא, היינו מוחין זכין ונקיים, שכל אחד זוכה להכניס בעצמו אמתת מציאותו יתברך, לדעת שאין בלעדו יתברך כלל, והוא תלוי בשמירת הברית שהוא ענין של גידים לבנים, כי תיקון המוחין כפי תיקון הברית |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ט|, ואז הוא עיקר השמחה, כי עיקר השמחה אצלו יתברך כשפעולות משתנות מתאחדים באחדות הפשוט, ולכן היו לובשין בגדי לבן שאולין, שלא לבייש את מי שאין לו, וכל אחד ואחד לווה זה מזה, להראות על האחדות שביניהם, והוא על דרך שדרך שפירש רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד| ומקבלין דין מן דין, שכל אחד צריך לקבל נקודת החבר, ולהתאחד עמו ביחד, ועם הנקודות של שניהם לעבוד את הקדוש ברוך הוא, כי אז ביום הכיפורים, צריכין ליזהר מאד שיהיו כל נשמות ישראל באחדות גמור בלי שום פירודים כלל, והנה מחמת שכל התיקונים אלו מתחילים כבר מחמשה עשר באב, לכן גם אז יוצאות בנות ירושלים בכלי לבן שאולין, כי אז כבר מתחילין ללוות ולשאול התיקונים האלו שנגמרים ביום הכיפורים, וכבר מאז מתחילין ללוות המוחין הלבנים הקדושים האלו ולעסוק בתיקונם, וזהו הטעם של רב יהודה אמר שמואל, יום שהותרו השבטים לבא זה בזה, כי בשעה שנאסרו השבטים להתחתן זה בזה, שלא יעברו נחלה ממטה אל מטה, בוודאי היה ענין של פירוד והפרשה, והיה ענין של פעולות משתנות שכל אחד היה שרוי בנפרד, אבל מיד שהותרו לבא זה בזה, הרי נתגלה האחדות הפשוט שביניהם שזהו השמחה הכי גדולה אצלו יתברך, והוא ההכנה ליום הכיפורים שכל נשמות ישראל מתאחדים אז ביחד, ולכן לא היו

ימים טובים כשני ימים אלו, כי בשניהם נתגלה אחדותו יתברך הפשוט לכולם, החל מיום חמשה עשר באב, וגמר ביום הכיפורים, ולכן המנהג אצל אנשי שלומינו שכל השיעורים והתיקונים שעוסקים בהם בימי אלול, כגון לסיים את כל ספר התנ"ך |עי' בשיחות שנדפסו לאחר שיחות הר"ן| וכן ספר התיקונים וספרי רביז"ל וכו' הכל מתחילים כבר מחמשה עשר באב, ומסיימים עד ראש השנה ויום הכיפורים, ומי שלא זכה לסיים עד אז יכול לסיים עד שמחת תורה, וגם אפילו עד זאת חנוכה שאז נגמרים כל התיקונים של הימים הנוראים כמובא בספרים, והשם יתברך יזכינו להמשיך עלינו קדושת הימים האלו, ונזכה לקבל על עצמינו שנה טובה ומבורכת, וכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים, ולראות בישועתן ונחמתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת עקב התשמ"ט.

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בלקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ט המדבר מפירוש הפסוק מפרשת השבוע והיה עקב תשמעון וכו'.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כתיב |דברים ז'| והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם: כי כשיש צרות חס ושלום הן צרות בכלליות או בפרטיות אי אפשר לרקד כי כשיש דינין מוסרים אותם לשלוחי הדין והם נקראים רצים |זוהר בראשית מ"ג| והם בחינת רגלין ואזי הרגלין כבדין מחמת הדמים שנתפשטו לשם היינו הדינים כי דמים בחינת דינים וכשנולד הדין אזי יוצאים הדמים מהרגלין כי בשעת לידה יוצאין הדמים מרגלי האשה ועל כן נצטננים רגליה כמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה י"א| ועיקר הלידה על ידי שיוצאים הדמים מהרגלין היינו שיוצאין הדינים מהרגלין: כי בשעת עיבור הוא בחינת דין כמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות כ"ט| בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה כאשה עוברה נמצא שעיבור הוא בחינת דין ולידה הוא בחינת המתקת הדין כי אז בשעת לידה יוצאים הדמים מהרגלין שעל ידי זה עיקר הלידה כנ"ל ועל כן בעת הדין והצרה חס ושלום אי אפשר לרקד כי אז אי אפשר להגביה הרגלין כי הרגלין הם כבדים בשעת התגברות הדינין מחמת שהדמים שהם בחינת דינים נמשכים אז לתוך הרגלין כנ"ל אבל כשיוצאין הדמים שהם הדינים מהרגלין דהיינו כשנמתקים הדינים אזי הרגלין קלים ואזי יכולה השמחה להתפשט שם עד שירקד מחמת השמחה.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה כשיש צרות חס ושלום הן בכלליות העולם היינו

מה ששומעים בעולם צרות ומחלות שונות ה' ישמרינו: והן בפרטיות היינו מה שעובר על כל אחד ואחד בביתו ובחייו הפרטיים: אזי אי אפשר לרקוד ולהגביה הרגליים בשמחה: כי אז מוסרין את הדין לשלוחי הדין הנקראין רצים בחינת רגלין כי המלאכין השלוחי הדין הם תמיד מוכנים לרוץ ולקטרג על נפש מישראל שעושה איזה פגם או חטא: כי הם מאד מתקנאים באיש הישראלי שנמצא בזה העולם ויכול לעובדו יתברך בתורה ומצוות ומעשים טובים מה שזה לא שייך אליהם כלל: כי אין להם בחירה על שליחותיהם ולכן תיכף ומיד שרואים איזה פגם או חטא אצל אדם בזה העולם הם רצים במהירות ובבהלה גדולה לקטרג עליו: ולכן הם נקראים רגלין כי הם בחינת המלאכים הכי נמוכין: ומהקטרוג שלהם נשתלשל קטרוג עצום בתוך רגלי האדם: כי נתרבה שם הדינים שהם הדמים ומחמת זה אי אפשר לרקוד עם הרגליים ולשמוח כי נתרבו שם הדינים מאד.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שעל כן נקראים אלו המלאכים בחינת רצים: כי כל מי שרוצה לקטרג על חבירו זהו סימן שהוא רץ תמיד בבהלה גדולה ואין לו שום ישוב הדעת כלל: ומחמת זה הוא תמיד מחפש ומבקש חובות בני אדם מה שאין כן הצדיקים הם בתכלית ההיפך כי הם תמיד הולכים במתינות ובישוב הדעת גדול: ומהפכים בזכות כל אחד ואחד מישראל ודנים אותו לכף זכות תמיד ומשתדלים בכל כוחם למצוא בו נקודות טובות ולימודי זכות עד שהם מכריעים אותו מכף חובה לכף זכות ממש |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"בן ולכן אלו הצדיקים שהולכים במתינות וישוב הדעת הם תמיד נלחמים עם אלו המלאכים הנקראים רצים ומשתדלים בכל כוחם להמתיק כל מיני דינים וגבורות מעל כל נשמות ישראל.

והנה כשנולד ונמתק הדין: אזי יוצאין הדמים מהרגלין: וכמו שרואים בלידה גשמיית: שבשעת לידה הדמים יוצאין מהרגלין ונצטננין רגליה ואזי נדחף ויוצא הוולד לחוץ: כי בשעת העיבור הוא בחינת דין כמאמר חכמינו הקדושים הנ"ל |ברכות כ"ט| בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה כאשה עוברה: כי אז בימי העיבור קשה וכבד מאד על האשה מאד: וכל אבריה כבדים עליה והוולד מכה בה וכו': והיא מרגשת כל מיני צער ויסורים: ולכן נקראים ימים אלו ימי דין: ואז צריכים להתפלל הרבה להשם יתברך שיצא הוולד לשלום ויהיו נמתקים כל הדינים לגמרי: על כל פנים רואים שבשעת המתקת הדין יוצאים הדמים מהרגלין: ואזי הרגלין נעשים קלים ויכולים להגביה אותם ולרקוד: וכן הוא אצל כל אדם שבשעה שנמתקים אצלו הדינים ויוצאים הדמים מהרגליהן שהם בחינת המלאכים הנ"ל שנקראין רצים ורגלין: על ידי זה נעשים רגליו קלים מאד והוא כבר יכול

לרקוד מחמת אהבה ושמחה.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שרביז"ל תפס דייקא דוגמא של לידה גשמיית: כי זהו באמת דוגמת חיי כל אדם בזה העולם: כי אז כשהולד נתון במעי אמו אזי נדמה לו ששם נמצא כל העולם שלו ואין שום דבר אחר נמצא כלל: ואם היו אומרים להוולד אז שעוד מעט יצא לעולם רחב ויפה וכו' לא היה מאמין כלל: כי הוא שורה אז בתכלית הקטנות כפוף בתוך עצמו: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |נדה ל| הולד דומה במעי אמו לפנקס שמקופל ומונח ידיו על שתי צדעיו שני אציליו על ב' ארכובותיו וב' עקביו על ב' עגבותיו וראשו מונח לו בין ברכיו וכו' עיין שם: ומחמת שהוא שורה שם בתכלית הקטנות והצמצום: לכן אינו יכול להבין דבר כזה שיש עולם רחב ויפה מבחוץ: אבל אחר כך כשיוצא לאויר העולם ונמתקים הדינים והצמצומים לגמרי: אזי רואה לפני עיניו עולם אחר לגמרי: ואמו ושאר קרוביו כולם משתעשעים עמו ומחבקים ומנשקים אותו ושורה שמחה וחדווה גדולה בעולם: וכן הוא בדיוק אצל כל אדם אחר כך במשך ימי חייו: כי אם הוא זוכה לשמור את דברי התורה הקדושה כראוי ולהתדבק בו יתברך באמת: אזי הוא הולך ומתגדל מיום ליום וממתיק מעצמו כל הדינים והצמצומים: ולאט לאט הולך מדרגא לדרגא בגדלות המוחין עד שנכלל בו יתברך לגמרי: מה שאין כן אם האדם נופל חזרה לקטנות המוחין ועובר על מצוות התורה חס ושלום: וגם מתמלא עם קנאה תאווה וכבוד אזי הוא יוצא מעולמו לגמרי: בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |אבות ד'| התאווה והקנאה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם: ופירשו המפרשים היינו שהם מוציאים את האדם מעולמו עוד בחיים חיותו בעולם הזה: כי הוא חוזר לבחינת עיבור ומתכופף בתוך עצמו בתכלית הקטנות והצמצום עד שמידות אלו יכולים להרוס אותו לגמרי: ובפרט מידת הקנאה עד שאינו רוצה לדבר עם אף אחד ומפריש ומבדיל את עצמו משאר בני אדם: כי הקנאה אוכל אותו לגמרי: ואיש כזה אי אפשר כבר לדבר על לבו כלל ולהסביר לו שיש עולם רחב ויפה לפניו: כי הוא בדיוק כמו העובר הנ"ל שאינו מבין כל זה כלל: והוא ממש סגור בתוך עצמו כמו תינוק במעי אמו.
והנה באדם הזה נשתלשלים בו הדינים והקטרוגים של המלאכים הנ"ל הנקראים רצים: כי גם בהם יש מידת הקנאה כנ"ל: שמחמת זה הם מקטרגים על הבריות ומקנאים בהם מאד על שיכולים לעבדו יתברך בעולם הזה ולהגיע לרום גבהי המעלות והמדריגות: וכן הוא האיש הזה שמחמת קטנות מוחו וריבוי קנאתו הוא מקטרג על כל הבריות: והוא חוזר לבחינת עיבור ודין כנ"ל ואין לו עצה אחרת

רק לזכות להתקרב אל צדיק אמיתי שיש לו ישוב הדעת נכונה ואינו מבוהל ומבולבל בבחינת הרצים הנ"ל: והצדיק הזה יפתח את מוחו ודעתו לדעת שבאמת יש עולם רחב ויפה מבחוץ ועל ידי זה יצא מהדמיונות שלו ויצאו הדמים מהרגלים ויחזור להשם יתברך בשמחה עצומה.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שמענין קטנות וצמצום המוחין הנ"ל נמשך גם כל פגם הכופרים רחמנא ליצלן: כי מחמת קטנות מוחם אי אפשר להם להבין כלל שיש עולם אחר המחכים עליהם ששם יצאו מכל מיני צמצומים ודינים של עולם הזה: כי הם נדמים כמו עובר במעי אמו: שאינו יכול להבין כלל שיש עולם אחר מחכה לו: מה שאין כן הצדיקים רואים הכל גלוי לפניהם: איך שבאמת כל העולם נברא בשבילם: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים חייב כל אדם לומר שבשבילי נברא העולם: וכן אמרו על הפסוק |קהלת י"א| כי זה כל האדם שכל העולם נברא לצוות לזה: בבחינת מה שאמר בן עזאי כשעמד על מעלות הר הבית: ברוך שברא כל אלו לשמשני: כי הסתכל על כל העולם כולו כאילו הכל שלו: ואיך שכל הבריאה עוזר לו להתדבק בו יתברך באמת: ולכן למה לו לקנאות את השני או לבקש תאווה וכבוד וכו' הלא הכל שלו: ולכן איש כזה יש לו עולמו בחייו כי הכל שלו ואי אפשר לו לצאת מעולמו כלל מה שאין כן הרשע הוא סגור ומסוגר בתוך עצמו מלא עם מידת הקנאה ותאוות רעות וכו' ולכן יצא מעולמו לגמרי וחזר לתוך עולם של תכלית הקטנות והצמצום.

וממשיך רביז"ל: ולהמתיק הוא על ידי שאדם דן את עצמו דהיינו על כל מה שעושה ידין וישפוט בעצמו את עצמו על כל דבר אם כן ראוי לו לעשות ויפשפש במעשיו ויתקנם כראוי על פי דין ומשפט התורה ועל ידי זה שהאדם דן ושופט את עצמו על ידי זה ממתיק ומבטל הדין שלמעלה כי כשיש דין למטה אין דין למעלה |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט"ו| ואז כשנמתק הדין אזי יוצאים הדמים מהרגלין ואזי יכולה השמחה להתפשט ברגלין עד שזוכה לריקודים.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר הדרך להמתיק הדין ולזכות לגדלות המוחין הוא רק על ידי בחינת משפט שהוא בחינת תפילה והתבודדות: היינו שהאדם ידין וישפוט את עצמו תמיד בתפילתו ובשיחתו בינו לבין קונו: ותמיד יסתכל על כל דרכיו לתקן אותם היטב: ועל ידי המשפט וההתבודדות הזאת האדם מקבל מח אחרת לגמרי וכבר אינו רץ בבהלה ובפראות בכל פעם כמו בחינת המלאכים הנ"ל הנקראים רצים: כי שלוחי הדין נקראים רצים מחמת שהם תמיד רצים בבהילות ובפראות גדול בלי שום יישוב הדעת: וכל כוונתם הוא תמיד לקטרג וללמד חוב

על בני אדם: וכן הוא אצל מי שמתמלא מידת הקנאה והתאווה והכבוד כנ"ל: שהוא רץ בבהלה גדולה בזה העולם עם כל מיני בלבולים ודמיונות של הבל ומקטרג על כל אחד ואחד למה יש לו זה ולמה יש לו זה: הלא הכל היה צריך להיות לו וכו' והוא מתאווה למה שאינו שלו ורודף אחר הכבוד: ולכן יוצא מעולמו לגמרי: מה שאין כן כשאדם דן ושופט את עצמו על כל פרט ופרט של החיים על ידי זה הוא מקבלישוב דעת אחרתוהולך לאט לאט במתינות גדול ועל ידי זה ממתיק מעליו כל הדינים לגמרי וזוכה לשמוח ולרקוד עם רגליו תמיד בכל עת.

ומסיים רביז"ל: וזהו והיה עקב תשמעון: והיה לשון שמחה |עיין מדרש רבה נשא פר' י"ג| עקב הם הרגלין היינו לזכות לשמחה עד שהעקבים שהם הרגלין ישמעו השמחה זה זוכים על ידי את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם שתשמרו לעשות בעצמכם המשפטים והדינים שעל ידי זה נתבטל הדין שלמעלה כנ"ל ואז והיה עקב תשמעון שתשמעו השמחה בהרגלין על ידי שיוצאים משם הדינים כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: שהנה רביז"ל ממתיק את כל הסוד הנפלא הנ"ל בתוך דברי הפסוק ממש היינו והיה עקב תשמעון והיה הוא לשון שמחה כמובא כמה פעמים בדברי חכמינו הקדושים: ואיך יזכה האדם למידת השמחה: על ידי שיהיה עקב תשמעון היינו שיגיע השמחה עד הרגלין שיתקן בחינת פגם הרגלין שלא יהיו רצים בבהלה תמיד בלי מנוחה וישוב הדעת שזהו בחינת מה שמובא שם בפירוש רש"י היינו המצוות קלות שאדם דש בעקביו: היינו שהוא רץ תמיד בבהלה גדולה ואינו משים לב כלל לכל מה שעושה: ועל ידי זה דש בעקביו כל מיני מצוות ואזהרות בלי מבין כלל ואיך זוכים להגיע לישוב הדעת כזה: על זה אומר הפסוק את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם היינו שתשמרו לעשות בעצמכם המשפטים

והדינים על ידי מידת המשפט וההתבודדות שהאדם יעשה לעצמו חשבון הנפש תמיד על כל פרט ופרט של חייו: ויתבודד הרבה עמו יתברך על כל מה שעושה: ועל ידי זה יזכה ליישוב הדעת אחרת ולראות לפני עיניו עולם אחר לגמרי: ויהיו נמתקים מעליו כל הדינים לגמרי בבחינת ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד שנשבע לאבותיך שיתהפכו כל הדינים והגבורות לרחמים וחסדים גמורים.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאחד מעיקרי המשפטים והדינים שצריך האדם לעשות בעצמו הוא שידין את עצמו תמיד אם לא נגע בממון חבירו שאינו שייך לו כלל: וכמו שפעם אמר הרה"ק ר' אברהם בר' נחמן ז"ל על ענין המשפט שמזכיר רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב': שאי אפשר לזכות לתפילה באמת כי אם על ידי

בחינת משפט כראוי עיין שם: ואמר על זה ראבר"נ ז"ל שעיקר המשפט צריך להיות אם לא נגע ב"קופיקה" |הפרוטה הכי קטנה במדינת רוסיה| של חבירו: כי יש בבני אדם טבע רע מאד שהם מתאוים הרבה לממון שאינו שלהם: ועושים כל מיני גזילות וערמומיות בכדי להוציא ממון חבריהם: וגם מתלבשים את זה בדברי שטות והבל ואומרים: שהלא כל אדם צריך לומר בשבילי נברא העולם כנ"ל וכולם נבראו לשמשני וכו': לכן מותר לי לקחת ממון חבירי וכו': וזהו באמת תכלית ההיפך של כוונת ענין הנ"ל: כי דייקא על ידי שהאדם שמח בחלקו ואינו מתאוה ומקנא בממון חבירו על ידי זה הוא מכיר איך שבאמת כל העולם כולו נברא בשבילו: ואף פעם אינו מתאוה לשולחן שאינו שלו מה שאין כן כשאדם נופל לתוך הקנאה התאווה והכבוד אזי הוא מתאוה לממון שאינו שלו: ומתחיל לעשות הלוואות ולקבל פקדונות על מנת שלא לפרוע ולהחזיר לחבירו מה שהוא נכלל באיסור גזילה ממש: ואינו שם לב על דרכיו כלל: ולכן אחד מעיקרי עבודת בהמשפט שלו הוא לשפוט את עצמו תמיד אם לא נגע בממון שאינו שלו ולראות להחזיר תמיד את כל הלוואותיו וחובותיו עד פרוטה האחרונה ושלא יהיה נמצא אצלו שום פרוטה שאינה שלו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שלפעמים שורה על האדם דינים וגבורות עצומים רחמנא ליצלן: והוא אינו יודע מאיפה זה בא: ובנתיים הוא שכח שלא היה נזהר בממון חבירו: ועוון גזל מקטרג בראש כולם ומחמת זה שורה עליו מידת הדין והגבורה רחמנא ליצלן: ועליו לחזור בתשובה שלימה ולשפוט את עצמו אולי נמצא אצלו ממון של אחרים: ועל ידי שיחזיר את הממון והכסף למי ששיך לו על ידי זה ימתיק מעל עצמו כל הדינים לגמרי.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכל ההשגה הנ"ל של רביז"ל מונח גם בתוך הטעמים של הפסוק והיה עקב תשמעון: כי הטעמים של תיבות אלו הם מונח מונח רביעי: כי מונח מונח הוא לשון של מנוחה והשקט: היינו ישוב הדעת ומנוחת הנפש שלא יהא האדם תמיד רץ עם עקביו בבהלה גדולה אחר תאוות ושרירות לבו: רק יהיה מתון ומיושב מאד: בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות כ.| מתון מתון ד' מאות זוזי שויא |היינו מה שהתנא התחרט על מה שעשה דבר בבהלה גדולה והפסיד על ידי זה ד' מאות זוזי עיין שם|: וזהו בחינת מונח מונח: היינו בחינת מתון מתון כנ"ל: היינו שאדם צריך ליישב בדעתו ישוב אחר ישוב: ולעשות כל דרכיו בחכמה ושכל גדול מתוך משפט והתבודדות: ועל ידי זה יזכה לבחינת רביעי: היינו לראות לפני עיניו תמיד את השם בן ארבע אותיות: שהוא שם

הוי"ה ברוך הוא: שזהו עיקר שלימות התפילה שיזכה האדם לצייר לפני עיניו האותיות שם הוי"ה ברוך הוא: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין כ"ב.| העומד בתפילה צריך לצייר כאילו השכינה כנגדו שנאמר |תהלים ט"ז| שויתי הוי"ה לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט: שזהו בחינת מה שנצטווינו |בפרשת השבוע| הרבה על הדביקות בו יתברך וכמו שכתוב |דברים י'| את ה' אלקיך תירא אותו תעבוד ובו תדבק ובשמו תשבע: היינו שיזכה האדם להתדבק בו יתברך מרוב תפילות והתבודדות עד שיגיע לבחינת ובשמו תשבע: תשבע מלשון שביעה: היינו שתמיד יהיה דבוק בשם הוי"ה ברוך הוא עד שירגיש מזה שביעה והסתפקות הנפש עצומה: וזהו הטעמים של מונח מונח רביעי על התיבות והיה עקב תשמעון דהיינו שיזכה האדם לשמחה עצומה בבחינת והיה |שהוא אותיות השם הוי"ה ברוך הוא|: עד שיהיה עקב תשמעון היינו שגם רגליו ישמעו את השמחה ויתקן את בחינת הרגלין שלא יהיו רצים בבהלה ובפראות גדולה: רק ילך במתינות וישוב הדעת שזהו מונח מונח רביעי היינו שיהיה מתון מתון בכל דרכיו ועל ידי זה יזכה להארת השם הוי"ה ברוך הוא: ודו"ק.

גם יש לרמז בתיבת רביעי שהוא בגימטריא רצ"ב: ומובא בדברי רביז"ל |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ה| שצ'ב'ר' הוא ראשי תיבות צדיקים בינונים רשעים עיין שם: כי על ידי שיזכה האדם למתינות וישוב הדעת הנ"ל: על ידי זה יחייה את כל הבריאה כולה: הן צדיקים הן בינונים הן רשעים: ויהיה יכול לקשר עצמו בתפילתו לכולם באהבה ושמחה גדולה: ואין לו קנאה על אף אחד מהם: כי מידת המתינות וישוב הדעת בחינת מונח מונח הנ"ל: מכניס בו מח אחרת לגמרי: ועוקר מעצמו כל מיני קנאה תאווה וכבוד והוא כבר יכול לכלול את עצמו עם כל הבריות כנ"ל באהבה ושמחה גדולה.

ומוסיף מוהרנ"ת ז"ל בסוף התורה: שעוד מצאתי |בדברי רביז"ל| שזהו בחינת ושמר ה' אלקיך לך את הברית כי כשתזכה לשמחה אזי השם יתברך בעצמו ישמור לך את הברית: דהיינו שיהיה בעזרך לשמור את הברית קודש כי עיקר פגם הברית הוא על ידי עצבות כידוע כי פגם הברית בא על ידי הקליפה הידועה שנקראת לילית על שם שמיללת תמיד שזהו בחינת עצבות ועל כן עיקר שמירת הברית זוכין על ידי שמחה כי על ידי שמחה זוכין שהשם יתברך בעצמו יעזור לו לשמור את הברית קודש כנ"ל: עד כאן דברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי זה מקושר היטב הדק לכל ענין הנ"ל: כי דייקא על ידי שהאדם מתבודד הרבה עמו יתברך וממשיך על עצמו מתינות וישוב הדעת אחרת:

על ידי זה הוא ממשיך על עצמו מידת השמחה והמנוחה וכבר אינו נכשל בפגם הברית חס ושלום: כי מי שיש לו מח חזק ומיושב על ידי זה הוא נשמר לגמרי מפגם הברית |עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ב וחלק ב' סי' ח'|: מה שאין כן בלי התבודדות וישוב הדעת אזי האדם מבוהל ומבולבל מאד: וזהו מביא אותו לכל הפגמים שבעולם: בבחינת מה שכתוב |משלי י"ט| אץ ברגלים חוטא: ואמרו חכמינו הקדושים |עיין עירובין ק' ובילקוט משלי רמז תתקנ"ט| שזהו סובב והולך על פגם הברית רחמנא ליצלן: אץ ברגליים דייקא: כי על ידי שרגליו תמיד במרוצה ובהלה גדולה: על ידי זה הוא יוצא מעולמו |בבחינת הקנאה והתאווה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם הנ"ל|: והוא נופל ונכשל בפגם זה חס ושלום: ולכן עיקר התיקון שלו הוא רק תמיד לשפוט את עצמו ולהתבודד עמו יתברך ועל ידי זה יזכה למח קדוש וטהור בדביקות השם יתברך ויהיה ניצול מכל מיני פגמים לגמרי.

והוסיף מוהרא"ש נ"י: שזהו בחינת המשך הכתובים והסיר ה' ממך כל חולי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעתם לא ישימם בך וכו': כי ענין הבהלה והמרוצה הנ"ל הוא בחינת חולי ממש: כי כשנתבלבל דעת ומח האדם הוא בבחינת חולה: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים על הפסוק הזה |ירושלמי שבת פרק י"ד ה"ג| כל חולי זהו הרעיון: כי הרעיונות המבוהלות האלו הורסים את האדם לגמרי: וזהו וכל מדוי מצרים הרעים וכו' כי הנה מבואר בכתבי האריז"ל |עיין פרי עץ חיים שער פסח פרק א'| שבארץ מצרים היו חזרו נשמות ישראל לבחינת עיבור תלת גו תלת: ומחמת זה היה שורה עליהם כל מיני דינים וצמצומים וקטנות המוחין: ועל ידי שבא משה רבינו שהוא היה הדעת של כלל ישראל והאיר בהם את הדעת האמת של לדעת את ה': על ידי זה הוציאם ממצרים וקרבם להר סיני לקבלת התורה הקדושה: ואף על פי שיציאת מצרים בעצמו היה צריך להיות בבהלה וחפזון גדול: וכמו שכתוב |שמות י"ב| ואכלתם אותו בחפזון וכו': אף על פי כן היתה זה רק לאותה שעה: בכדי להוציאם מתוך תוקף אחיזת הקליפות: אבל אחר כך התחילו מ"ט ימי הספירה שהוצרכו לילך לאט לאט ממדריגה למדריגה: ולצאת מקטנות המוחין לגדלות המוחין כמבואר כל זה בכתבי האריז"ל שם: והוצרכו אז לשפוט את עצמם היטב על כל דרכיהם עד שיזכו לקבלת התורה באמת: ולכן אומר הפסוק כאן שעל ידי שתזכה לקיים והיה עקב תשמעון את המשפטים האלו וכו' היינו שתזכו לבחינת מתינות וישוב הדעת כנ"ל על ידי התבודדות: על ידי זה וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעתם לא ישימם בך היינו כל תוקף הדמים רעים שהם כלליות

הדינים שנאחזו בכם במצרים על ידי קטנות וצמצום המוחין מכל זה כבר לא תדעו כלל: ותזכו למוחין אחרים לגמרי ולהיות תמיד בבחינת בני חורין להיות מקושרין ומדובקים לחלקו יתברך תמיד.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין להפטרת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה כתיב |ישעיה מ"ט| ותאמר ציון עזבני הוי"ה ואדנ"י שכחני: ציון היא בחינת המלכות: בחינת נשמות ישראל: ונדמה להם בשעת החורבן ובשעה שהלכו בגלות שנחשך כל עולמם וכבר לא יכולים למצוא את אלוקותו יתברך בכל מה שעובר עליהם: הן בבחינת חסד הוי"ה: והן בבחינת דין אדנ"י: כי כשיש לאדם שלימות הדעת הוא יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו והן בחסד והן בגבורה הוא מתדבק בו יתברך וחי בעולם הזה מעין עולם הבא ממש |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|:

מה שאין כן כשנדמה לאדם שעובר עליו דינים קשים ומרים מאד: וכל הרצים הנ"ל מתנקמים בו ואי אפשר לו להמתיק הדין: אזי הוא יוצא מעולמו לגמרי: ונדמה לו שהן בחינת הוי"ה והן בחינת אדנ"י עזב ושכח אותו לגמרי: ועל זה מנחם אותו השם יתברך ואומר: התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה וכו': היינו כמו שאשה אף פעם לא תשכח את וולדה ואת העובר שבבטנה ובמעיה: כמו כן השם יתברך אף פעם אינו שוכח את האדם: וכל החסרון הוא רק מפאת התינוק והולד שבמעי אמו שנדמה לו שם בצמצום וקטנות מוחו ששכחו אותו לגמרי וכנ"ל: כי מחמת שהוא שורה אז בדין וקטנות המוחין: לכן נדמה לו שאף פעם לא יצא משם: אבל השם יתברך אומר שנשמות ישראל כבר יצאו מקטנות המוחין שלהם: ויזכרו תמיד שהשכינה הקדושה שהיא בחינת אמא עילאה: תמיד זוכרת אותם ואינה מסיחה דעתה מהם כלל: ולכן יכול האדם תמיד לנחם את עצמו שבוודאי עוד מעט יזכה לצאת מתוקף קטנות מוחו: לעולם רחב ויפה ויזכה להמתיק מעל עצמו כל הדינים לגמרי: ואחר כך מגלה הנביא: מאיפה נמשך כל הפגם הנ"ל שנדמה לאדם שקשה לו כבר לצאת מצמצום מוחו ודעתו: וזהו: מהרו בניך מהרסיך ומחריביך ממך יצאו היינו שעיקר הפגם הוא מחמת מהרו בניך היינו בחינת המהירות והבהלה הנ"ל: שהוא בחינת המלאכים הנקראים רצים: וזה מה שעושה כל החורבן והקלקול:

ובבחינת מה שפירש הבעל שם טוב הקדוש זי"ע על הפסוק |מובא בספר בעל שם טוב על התורה פרשת עקב בשם ספר צרור החיים| על הפסוק מפרשת השבוע |דברים י"א| ואבדתם מהרה היינו שהאדם צריך להיות תמיד בדעה מיושבת ולא במהירות: וזהו ואבדתם מהרה: שצריכים לאבד את המהירות: כי אם לא: אזי המהירות תאבד את האדם: ויעקור אותו מעולמו לגמרי רחמנא ליצלן: וזהו מהרו בניך: היינו

אם תכשלו בפגם הזה של מהירות ובהלה: אזי מהרסיך ומחריביך ממך יצאו שמשם יצא כל הרס וחורבן העולם רחמנא ליצלן: כי זה מעורר את כל הדינים והמקטרגים שהם המלאכים שנקראים רצים כנ"ל: מה שאין כן כשיש לאדם ישוב הדעת אזי נמתקים כל הדינים מעליו לגמרי.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכן נוהג אצל תלמידים של הרב שנקראים בנים: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ספרי פרשת ואתחנן| על הפסוק |דברים ו'| ושננתם לבניך אלו התלמידים: וכן אמרו חכמינו הקדושים כל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו: שבשעה שהתלמידים מתנהגים בישוב הדעת ובמתינות: אזי הם גורמים קידוש ה' וכבוד גדול לרבם ולמלמדם: אבל כשהם מתנהגים בפראות ובבהלה גדולה: בבחינת מהרו בניך אזי: הם הורסים ומחריבים את שם רבם ועושים חילול ה' נורא מאד רחמנא ליצלן: כי כל הבריות אומרים שזהו מה שלמדו אצל רבם: ובפרט כשהם יוצאים ומלסטמים את הבריות: ומלווים כסף מבני אדם ואינם מחזירים להם: אזי מתפרסם שמותם לרע בראש כל חוצות: וכולם תולים את זה ברבם: שמן הסתם למדו את כל זה אצלו: וזהו מהרסיך ומחריביך ממך יצאו: שכל ההריסה והחורבן יצאו מכם אם יתנהגו התלמידים שלכם בבחינת מהירות ובהלה כנ"ל: וכן לפעמים נמצאים אצל התלמידים מבוהלים ופראים כאלו שהם ממהרים לירש את כבוד רבם בחייהם: ואחר שקבלו מרבם מה שקבלו הולכים ובונים במה לעצמם ומפרידים עצמם מרבם: ומכחישים לגמרי שלמדו אצלו: רק מכריזים ואומרים שזכו להכל בעצמם לבד: וכמובן שאלו התלמידים עושים הריסה וחורבן נורא מאד: כי הם עוקרים עוד המון נשמות ישראל שהיו יכולים להתקרב לצדיקים אלו שהוא היה מקורב אצלם: ומונע אותם מלקבל את למודיו האמיתיים: ולהגיע על ידי זה לתכליתם הנצחי: וזהו מהרו בניך: היינו כשהבנים שהם התלמידים ממהרים לירש את כבוד וגדולת רבם בחייו: על ידי זה מהרסיך ומחריביך ממך יצאו: שיוצאים מזה הריסה וחורבן נורא מאד: ולכן אשרי האדם שזוכה להכניס בעצמו מתינות וישוב הדעת גדולה תמיד: ושופט את עצמו בכל דרכיו: ומתבודד עמו יתברך בכל עת: כי על ידי זה יזכה להיות דבוק בהשם יתברך ובצדיקיו האמיתיים: ולהמתיק כל הדינים מעל עצמו ומעל כל העולם כולו בכלל ובפרט: והשם יתברך יזכינו לישוב הדעת באמת ולהמתיק כל הדינים מעלינו ומעל כל ישראל אמן ואמן.

ליל פרשת שבת קודש עקב ה'תשנ"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים

נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רמ"ח המדבר מסיפורי מעשיות של צדיקים עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע שספורי מעשיות מצדיקים, הוא דבר גדול מאד, כי על ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדול להשם יתברך בחשק נמרץ מאד, כי הרשימו שעשה אותו הצדיק שמספרין ממנו, על ידי עבודתו את השם יתברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת שמספרין מהצדיק, והיא מעוררת להשם יתברך בהתעוררות גדול עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה כלל גדול בעבודת השם יתברך, שעיקר ההתעוררות שהאדם מקבל להתקרב אליו יתברך באמת, ולעסוק בעבודתו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, הוא על ידי ששומע סיפורי מעשיות מצדיקים, כי על ידי ששומע סיפורי מעשיות מצדיקים, איך שמסרו את נפשם בעבורו יתברך, ואיך שהתגברו על כל המניעות שמנעו אותם מעבודתו יתברך, על ידי זה נתעורר לב האדם מאד ללכת בדרכיהם הקדושים ולעשות כמעשיהם, וזה גופא היה כל עיקר התעוררות הצדיקים בעצמם לעסוק בעבודת השם יתברך, היינו על ידי ששמעו סיפורים נפלאים מצדיקים אחרים שהיו לפניהם, וזה ליהב את לבם מאד לעשות כמעשיהם, וכמו שסיפר לנו רביז"ל שכל עיקר התעוררותו להשם יתברך היה על ידי ששמע סיפורי מעשיות מצדיקים, ובפרט מעשיות מזקינו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, כי בבית הוריו היה רגילים להתאכסן הצדיקים הקדושים תלמידי הבעל שם טוב זי"ע, ותמיד סיפרו שמה סיפורים נפלאים מרבם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, כי הבית זה שבה נולד רביז"ל, היתה הבית של הבעל שם טוב הקדוש בעצמו זי"ע, ואמו של רביז"ל, הצדיקית מרת פיגא ע"ה, ירשה את הבית מאמה הצדיקית מרת אדל בת הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, כי לאדל היתה שלשה ילדים, הרבי ר' ברוך ממעזיבוז זי"ע, והרבי ר' אפרים מסדילקוב זי"ע בעל ה"דגל מחנה אפרים", והצדיקית מרת פיגא ע"ה אם רביז"ל, והנה הרבי ר' ברוך והרבי ר' אפרים לא הוצרכו את הבית כי היו מנהיגי עדה בעירם, ועל כן עברה הבית להצדיקית מרת פיגא ע"ה, ובבית זה נולד רביז"ל, וכשבאו הצדיקים להשתטח על קברי רבם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, היו כולם רגילים להתאכסן בבית זה, והיו תמיד יושבים ומספרים סיפורים נפלאים מרבם הקדוש, והיה רביז"ל אז ילד קטן והיה מסתובב בבית ושומע את כל הסיפורים האלו וזה מה שעירר את לבו מאד לעבודת השם יתברך, ובפרט כששמע את הסיפור הנפלא של התחלת כניסת הבעל שם טוב הקדוש זי"ע לעבודת השם יתברך, היינו איך שקרא לו אביו בהיותו בן חמש שנים, ואמר

לו, "שרוליק" |כך קרא לבנו ישראל הצעיר| תדע שאני הולך בדרך כל הארץ כי הגיע זמני להסתלק, אבל לא תפחד כלל כי אף פעם אינך לבד רק הקדוש ברוך הוא תמיד נמצא אתך עמך ואצלך, ובאלה המלים נסתלק, ומאז נכנס בדעתו של הילד הקטן שאין לו אף אחד בעולם רק הקדוש ברוך הוא, ובכל מקום שהלך דיבק את עצמו בו יתברך וביקש ממנו יתברך כל הצטרכותו, ועל ידי זה זכה למה שזכה, והנה סיפר זה נכנס היטיב באזני רביז"ל, ואמר שמסיפור הזה כבר נודע לו כל סוד הצלחת זקינו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, היינו על ידי שהכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכל מה שהאדם צריך, עליו לבקש רק ממנו יתברך לבד, ומאז התחיל רביז"ל לעסוק בתפילה ובהתבודדות ביתר שאת ויתר עז, והיה הולך למקום פנוי שאין שם בני אדם והיה מפרש כל שיחתו לפניו יתברך ומבקש ממנו יתברך שיקרב אותו לעבודתו, ועל ידי זה זכה להגיע אל מה שהגיע, הרי שעיקר ההתעוררות שהאדם מקבל להתקרב אליו יתברך הוא על ידי ששומע סיפורי מעשיות מצדיקים, וזה מעורר את לבו מאד ללכת בדרכיהם הקדושים, ולכן אשרי מי שזוכה תמיד לשמוע ולקרוא סיפורי מעשיות מצדיקים, כי זה ילהב את לבו מאד ללכת בדרכי הצדיקים הקדושים, ויזכה לכל טוב אמיתי ונצחי בזה ובבא לנצח אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע, והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר הוי"ה אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבתיך, ויש לומר בפסוק זה על פי דברי רביז"ל הנ"ל, "והיה עקב", עקב מרמז על המדריגות הקטנות שהם בחינת הרגלין של הקדושה, היינו שאפילו אם האדם נמצא במדריגה שפילה, בחינת עקב ממש, ומחזיק את עצמו להכי גרועה שבעולם, אף על פי כן עיקר תקוותו הוא על ידי בחינת "תשמעון" היינו על ידי שישמע סיפורי מצדיקים, כי מהם יקבל התעוררות גדול לעבודת השם יתברך, ואחר כך יהיה "את המשפטים האלה" היינו שיזכה לקיים את כל משפטי ומצות התורה, כי גם בתורה הקדושה מצינו שהקדים הקדוש ברוך הוא את כל הסיפורי מעשיות של האבות הקדושים ומשה רבינו וכו' לפני שצוה אותנו על מצוות התורה, וזהו על דרך הנ"ל שסיפורי מעשיות מצדיקים מעוררים את הלב לקיום התורה ולהתקרבות להשם יתברך, וזהו, והיה עקב שאפילו שאתה בבחינת עקב, תשמעון היינו שתשמע סיפורי מעשיות מצדיקים, ואז אחר כך תזכה לקבל את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם כי תקבל התעוררות רב על ידי הסיפורי מעשיות האלה, ואז מדה

כנגד מדה ושמר הוי"ה אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבתיך, כי כשמספרין מעשיות מצדיקים נתעוררין גם זכותם וכוחם בשמים, והקדוש ברוך הוא זוכר לנו את בריתם ואת חסדם, ומטיב לנו בזכותם, והשם יתברך יזכינו לשמוע ולקרוא ולספר תמיד סיפורי מעשיות מצדיקים אמיתיים, עדי נזכה להתעורר לעבודת השם יתברך על ידם ולהיות דבוקים וקשורים בו יתברך באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת עקב ה'תשנ"ח

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מרב ובן יחיד מעשה ח' דף קל"א עיין שם.

מעשה ברב אחד, שלא היה לו בנים אחר-כך היה לו בן יחיד וגדל אותו והשיא אותו, והיה יושב בעליה ולמד כדרך אצל הגבירים, והיה לומד ומתפלל תמיד, רק שהיה מרגיש בעצמו שחסר לו איזה חסרון, ואינו יודע מהו, ולא היה מרגיש טעם בלמודו ובתפלתו וספר לפני שני אנשים בני הנעורים, ונתנו לו עצה שיסע לאותו צדיק ואותו בן הנ"ל עשה מצוה שבא על-ידה לבחינת מאור הקטן.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל מספר, מעשה ברב אחד, שלא היה לו בנים אחר-כך היה לו בן יחיד וגדל אותו והשיא אותו, כי זה אחד ממצוות האב על הבן שצריך להשיאו אשה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |קידושין כט.| האב חייב בבנו למולו ולפדותו וכו' ולהשיאו אשה, והוא מצוה חשובה מאד מאד,

ובעוונותינו הרבים בני אדם מזלזלים בה הרבה, היינו שאינם משתדלים בכל כוחם לחתן את בניהם בגיל צעיר, ומזה יוצא מה שיוצא, שבני הנעורים נכשלים בעוונות ובחטאים רחמנא ליצלן ואין אף אחד מבין מה שעובר עליהם, ואם היו משיאין אותם בגיל צעיר היו ניצולין מכל הצרות האלו.

והיה יושב בעליה ולמד כדרך אצל הגבירים כי בשנה הראשונה אחר החתונה הוא הזמן הכי טוב לשבת ולהתמיד בתורה הקדושה, כי אחר כך כשיש כבר ילדים ועול רחיים על צווארו לפרנס אשתו ובניו, כבר קשה מאד לשבת וללמוד בהתמדה רבה כל היום, אבל כשאדם כבר מרגיל את עצמו בתחילת ימי נישואיו להתמיד בתורה ולעסוק בעבודת השם יתברך ביגיעה רבה, אזי הכח הזה כבר ישאר אצלו על כל החיים ויזכה לחטוף הרבה טוב אמיתי ונצחי בכל יום ויום.

והיה לומד ומתפלל תמיד, רק שהיה מרגיש בעצמו שחסר לו איזה חסרון, ואינו יודע מהו, ולא היה מרגיש טעם בלמודו ובתפלתו כי כל זמן שהאדם הוא לבד, ואינו מקורב לצדיק אמיתי, הוא בוודאי מרגיש חסרון גדול בתורתו ובתפלתו

אבל הוא בעצמו אינו יודע מהו, רק הוא יודע שאין עבודתו בשלימות, כי עיקר שלימות כל החסרונות מקבלים מהצדיק והרב שבדור |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח'|, כי ממנו נמשך הרוח חיים להשלים את החסרון, וכל זמן שאין האדם מקורב אליו בוודאי ירגיש חסרון גדול בכל עבודתו, אבל מיד שיזכה להתקרב אליו כבר ירגיש טעם אחרת בכל החיים.

וספר לפני שני אנשים בני הנעורים, כי זה דבר גדול מאד שיהיה לאדם חבר טוב שיכול לדבר עמו בעבודת השם יתברך, ועל ידו יכול לקבל עצה טובה להצליח בחיים, וכמו שהפליג רביז"ל מאד בנקודת החבר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד|, ואמר, שהוא אחד מהשלש נקודות שצריכין לכל אדם, היינו נקודת הרב ונקודת החבר ונקודת עצמו עיין שם, כי על ידי חבר טוב זוכים להגיע אל הרב והצדיק שבדור ולדבר ביחד מעצותיו הקדושים, ועל ידי כל זה יזכה סוף כל סוף להגיע אל נקודת עצמו ולדבק עצמו בו יתברך באמת.

ונתנו לו עצה שיסע לאותו צדיק היינו להרב והצדיק האמת שבדור, כי על ידו מקבלים הרוח חיים להשלים את כל החסרונות כנ"ל ועל ידו יקבל האדם עצה נכונה להתקרב להשם יתברך באמת.

ואותו בן הנ"ל עשה מצוה שבא על-ידה לבחינת מאור הקטן כי האדם צריך להכין את עצמו הרבה בכדי להתקרב אל צדיק אמיתי, היינו להשפיל את עצמו לגמרי ולהכיר את מקומו שאינו כלום בלי הצדיק, ועל ידי זה יזכה לקבל ממנו טוב הרבה ולהכניס בו מאור פניו, כי הצדיק הוא כמו השמש, המאור הגדול, שמאיר באור גדול מאד, והאדם צריך לעשות את עצמו כמו הלבנה שהוא המאור הקטן שאין לו שום אור מעצמו רק מה שמקבלת מהשמש, ואם האדם משפיל את עצמו באמת אזי יזכה לקבל הרבה מהרב והצדיק שבדור, והנה זה בעצמו מה שהרגיש הבן יחיד שחסר לו בעבודת השם יתברך ואינו מרגיש טעם בתורתו ותפלתו, זה בעצמו עשה אותו להיות בבחינת מאור הקטן, כי על פי רוב בני אדם שלומדים ומתפללים נכנס בהם ישות וגיאות שאין כמותם בעולם, והם כבר גאונים ותלמידי חכמים אמיתיים ויכולים לבעוט בשאר בני אדם ולקרותם עמי הארץ וכו', וכן כשמתפלל בהתלהבות נכנס בו ישות וגיאות כאילו מתפלל בכוונה גדולה וכאילו הוא צדיק גדול, ובאמת עדיין לא התחיל להתפלל כראוי כלל, ודייקא מחמת מחשבות אלו של ישות וגיאות אינו זוכה להיות בבחינת מאור הקטן, ואף פעם אינו זוכה להתקרב אל הצדיק האמת כי אינו מרגיש שחסר לו כלל, אבל מיד שהאדם אינו מטעה את עצמו ומשפיל את עצמו ומרגיש באמת שחסר לו הרבה, אזי נעשה בבחינת מאור

הקטן שמוכן לקבל מן המאור הגדול שהוא הצדיק, ואז זוכה לקבל הרבה טוב אמיתי ונצחי על ידו, והשם יתברך יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתיים באמת ולקבל בתוכינו פניהם הקדושים עדי נזכה להתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת עקב ה'תשנ"ח

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ט המדבר מפרשת השבוע והיה עקב תשמעון וגו' עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם |דברים ז| כי כשיש צרות חס ושלום, הן צרות בכלליות או בפרטיות, אי אפשר לרקד כי כשיש דינין מוסרין אותן לשלוחי הדין והם נקראים רצים |זהר בראשית מ"ג| והם בחינת רגלין, ואזי הרגלין כבדים מחמת הדמים שנתפשטו לשם, הינו הדינין, כי דמים בחינת דינים וכשנולד הדין אזי יוצאין הדמים מהרגלין, כי בשעת לדה יוצאין הדמים מרגלי האשה, ועל כן נצטננין רגליה כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |סוטה יא:| ועקר הלדה על- ידי שיוצאין הדמים מהרגלין, הינו שיוצאין הדינין מהרגלין, כי בשעת עבור הוא בחינת דין |ע' זוהר חיי שרה קכ"א| כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |ברכות כט:|: 'בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה כאשה עברה', נמצא שעבור הוא בחינת דין ולדה הוא בחינת המתקת הדין, כי אז בשעת לדה יוצאין הדמים מהרגלין שעל-ידי-זה עקר הלדה כנ"ל |ועין מזה ב"לקוטי תנינא" בסימן בן| ועל-כן בעת הדין והצרה, חס ושלום, אי אפשר לרקד, כי אז אי אפשר להגביה הרגלין כי הרגלין הם כבדים בשעת התגברות הדינין מחמת שהדמים שהם בחינת דינין נמשכין אז לתוך הרגלין כנ"ל אבל כשיוצאין הדמים שהם הדינין מהרגלין, דהינו כשנמתקין הדינין אזי הרגלין קלים, ואזי יכולה השמחה להתפשט שם, עד שירקד מחמת השמחה:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר הדין הוא כשנסתר מן האדם אורו יתברך וחושב שהכל מקרה טבע ומזל, ואזי נופל תחת המקום ותחת הזמן ושולטים בו כל מיני דינים חס ושלום, ומחמת זה קשה לו מאד לרקוד ולשמוח על שמחת יהדותו, כי נופל בלבו כל מיני עקמומיות וקושיות וספיקות על התנהגותו יתברך עמו, ושואל ומקשה למה עובר עליו מה שעובר, וזה מעכב אותו מלרקוד ומלהרגיש שמחת החיים, אבל תיכף ומיד שהאדם מכניס בעצמו אמתת מציאותו יתברך ויודע שאין

שום מציאות בלעדו יתברך כלל, רק הכל כאשר לכל אלקות גמור הוא ואין שום תנועה קלה ותנועה גדולה בלתי רשותו יתברך, אזי מתחיל לרקוד מרוב שמחה ונמתק מעליו כל הדינים והכל נתהפך לרחמים וחסדים גמורים, וזהו באמת כל עיקר התחזקותם של הצדיקים בכל מה שעובר עליהם בחייהם, שיודעים שהכל ממנו יתברך ואין שום טבע ומקרה ומזל כלל, וזה נותן להם כוח ועוז לקבל כל מה שעובר עליהם בשמחה, וכמו שנשמעו מפי צדיקים אפילו בעת צרותם ויסוריהם שהצדיקו את הדין ואמרו שהכל בחסד גדול, וכמו ששמעו מפי מוהרנ"ת ז"ל לפני הסתלקותו שאמר לאדל ע"ה בת רביז"ל, כששאלה אותו איך הוא מרגיש "עס איז מיט גרויס חסד" |הכל בחסד גדול| אף על פי שסבל אז יסורים נוראים מאד, וכן שמעו פעם מפי נכדו ר' דוד צבי ז"ל בעת יסוריו הגדולים להתבטא "מלא רחמים, מלא רחמים", כי הצדיקים מחזקים עצמם תמיד באמונה יתירה שהכל ממנו יתברך לבד וממילא זה נותן להם כח לעבור על הכל ולהמתיק את כל הדינים.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזה מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ב'| שהסימן אם האדם מקבל הכל באהבה הוא על ידי תודה והודאה, היינו אם אפילו בתוקף יסוריו הוא מהלל ומשבח לשמו יתברך, זהו סימן שהוא מקבל הכל באהבה, כי על פי רוב כשעובר על בן אדם יסורין חס ושלום הוא מלא קושיות וספיקות על התנהגותו יתברך עמו ומפליט מפיו דיבורים לא נכונים חס ושלום וזה מה שגורם לו יותר צער ויסורין רחמנא ליצלן, אבל כשאדם מהלל ומשבח לשמו יתברך אפילו בעת צרותיו ויסוריו ואומר כנ"ל "הכל בחסד גדול" "מלא רחמים" זה בעצמו ממתיק מעליו את כל היסורין וכל הדינים והם מתהפכים לרחמים גמורים.

ולהמתיק הדין, הוא על-ידי שהאדם דן את עצמו, דהינו על כל מה שעושה ידין וישפט בעצמו את עצמו על כל דבר אם כך ראוי לו לעשות, ויפשפש במעשיו ויתקנם כראוי על-פי דין ומשפט התורה, ועל ידי זה שהאדם דן ושופט את עצמו, על ידי זה ממתיק ומבטל הדין שלמעלה כי 'כשיש דין למטה אין דין למעלה' |ועין מזה לעיל בסימן ט"ו| ואז כשנמתק הדין אזי יוצאין הדמים מהרגלין ואזי יכולה השמחה להתפשט ברגלין עד שזוכה לרקודין וזהו והיה עקב תשמעון לשון שמחה |מ"ר נשא פ' יג| עקב הם הרגלין, הינו לזכות לשמחה עד שהעקבים שהם הרגלין ישמעו השמחה, זה זוכין על-ידי את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם שתשמרו לעשות בעצמכם המשפטים והדינים, שעל-ידי-זה נתבטל הדין שלמעלה כנ"ל, ואז 'והיה עקב תשמעון' שתשמעו השמחה בהרגלין על-ידי שיוצאים משם

הדינים כנ"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה הדינים נמשכים על האדם כששוכח ממעשיו הרעים וחושב שהוא הצדיק הכי גדול, ואזי כשאין דין למטה יש דין למעלה, ששופטין ודנים אותו מלמעלה, אבל כשאדם מכיר את מקומו ושב בתשובה שלימה על כל מעשיו על ידי שדן ושופט את עצמו בכל יום, אזי זה בעצמו ממתיק מעליו כל הדינים, כי כשיש דין למטה אין דין למעלה, כי לא צריכין לדון אותו מלמעלה שהרי הוא דן את עצמו, וזה עוצם מעלת מארי דחושבנא המוזכר בזוהר הקדוש |קרח קע"ח.| היינו אלו הצדיקים שעושין חשבון הנפש בכל יום, ובפרט בלילה לפני שהולכין לישון מתוודין לפניו יתברך ומבקשין סליחה ומחילה על כל מה שעשו במשך היום, כי באותו יום קל לאדם לזכור את כל מה שחטא ופגם, בבחינת |בראשית מ"א| את חטאי אני מזכיר היום, מה שאין כן כשכבר חולף ועובר היום הזה, כבר קשה מאד לזכור מה שחטא ופגם, ובפרט כשהרע לאיזה בן אדם באיזה ענין, תיכף ומיד שחולף ועובר היום כבר שכח מזה לגמרי, ולפעמים אחרי שנים רבות האדם מקבל עונש חס ושלום על מה שחטא נגד חבירו ואינו יודע כלל למה, וזהו מחמת לפני הרבה שנים הרע לאיזה בן אדם ולא חזר בתשובה, ולכן תמיד ראוי לאדם לשפוט את עצמו בכל יום, ובפרט בענינים של בין אדם לחבירו, ואם חטא נגד איזה בן אדם יבקש מחילתו וסליחתו מיד ולא יחכה עד ערב יום כיפורים, כי עד אז כבר עלול לשכוח הכל ויחשוב שהוא כבר הצדיק הכי גדול, וכן אמר פעם ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל שמה שריבז"ל מזכיר בסי' בי' "בחינת משפט" עיקר הכוונה שישפוט האדם את עצמו אם לא נגע ב"קאפיקא" |מטבע רוסית הכי קטנה| של חבירו, כי זהו עיקר המשפט לדון ולשפוט את עצמו תמיד אם לא נגע בממון או בכבוד חבירו, ואשרי האדם שדן ושופט את עצמו בכל עת, כי אז ממתיק מעל עצמו כל הדינים, וכולם נתהפכים לרחמים וחסדים גמורים.
וכך רביז"ל מפרש את הפסוק מפרשת השבוע והיה עקב תשמעון, אין והיה אלא לשון שמחה, כי ויהי הוא לשון צער, אבל והיה הוא לשון שמחה, כי והיה הוא לשון עתיד, ועל העתיד האדם תמיד צריך לחשוב שיהיה טוב ויתקן את כל מה שעיוות, מה שאין כן ויהי הוא לשון עבר ולכן הוא לשון צער, כי על מה שכבר חלף האדם מצטער הרבה, וזהו והיה שהוא לשון שמחה עקב תשמעון, שגם בהעקביים שהם הרגלין ישמעו את השמחה, ותוכל לרקוד מחמת רוב שמחה, ואיך? על ידי את המשפטים האלה, היינו שהאדם יעשה בעצמו את הדין והמשפט וישפוט את עצמו על כל דרכיו, וזה ימתיק מעליו כל הדינים, כי כשיש דין למטה אין דין למעלה.

ומסיים מוהרנ"ת ז"ל בדברי רביז"ל, עוד מצאתי, שזהו בחינת ושמר ה' לך את הברית כי כשתזכה לשמחה אזי השם יתברך בעצמו ישמר לך את הברית דהינו שיהיה בעזרך לשמר את הברית קדש, כי עקר פגם הברית הוא על-ידי עצבות כידוע, כי פגם הברית בא על- ידי הקלפה הידועה שנקראת ליליט, על שם, שמיללת תמיד שזהו בחינת עצבות, ועל-כן עקר שמירת הברית זוכין על-ידי שמחה, כי על-ידי שמחה זוכין שהשם יתברך בעצמו יעזר לו לשמר את הברית קדש כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כשאדם זוכה להיות בשמחה אזי הקדוש ברוך הוא בעצמו כביכול שומר אותו מכל רע, כי מצות השמחה עולה על הכל, וכמו שפירש ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל את מה שכתב רש"י בתחילת פרשת השבוע שעקב הם המצוות שאדם דש בעקביו, ואמר שזה סובב והולך על מצות השמחה, כי אין עוד מצוה שהאדם דש בעקביו כמו מצוות השמחה, כי האדם חושב מה כבר יהיה אם אהיה בשמחה ומה ארוויח בזה?, אבל האמת אינו כן, כי מצות השמחה עולה על הכל ואם האדם הוא שמח תמיד זהו סימן שלבו שלם עם השם אלקיו וזה ממשיך על עצמו שמירה עליונה שהקדוש ברוך הוא בעצמו שומר אותו מפגם הברית רחמנא ליצלן, וכמו שפעם אמר ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל ששמחה הוא מלשון שמחה היינו שזה סימן שכבר מחה את זכר עמלק שהוא הרע והקליפות, כי כח השמחה כל כך גדול עד ששורף את כל הקליפות לגמרי ושומר אותו מכל רע, והשם יתברך יזכינו להגיע את מדת השמחה באמת ולהכניס בעצמינו אמונה קדושה וטהורה עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת עקב ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה', המדבר מאהבה ויראה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל| וצריך לאכללא שמאלא בימינא, ואף-על-פי-כן צריך לאקדמא את היראה, כי בעל אבידה מחזיר על אבדתו, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה |קדושין בן| 'דרכו של איש לחזר אחר אשה, משל לאדם, שאבדה לו אבידה וכו', פירוש כי אהבה הוא בחינת איש, ויראה היא בחינת אשה כידוע, ועל-כן צריך להקדים את היראה, כי אז תבוא אליו האהבה ממילא, כי האהבה

הולכת ומחזרת אחר היראה תמיד, כי בעל אבידה מחזיר אחר אבדתו כנ"ל, עיי"ש כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר תכלית האדם בזה העולם שיזכה לבוא אל אהבת השם יתברך, שיאהוב אותו יתברך בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו, ויהיה אהבת השם יתברך תקועה בלבו כיתד חזק בל תמוט, ויומם ולילה יחשוב מאהבתו יתברך, ואיך שמוכן למסור כל מה שיש לו בשביל אהבתו יתברך, וכמוזכר הרבה פעמים תורה את מצות אהבת השם, וכמו שכתוב |דברים ו'| תיכף ומיד אחר אמונת הייחוד שהוא שמע ישראל וגו', ואהבת את הוי"ה אלהיך וגו', כי עיקר הדביקות אליו יתברך הוא על ידי אהבה, וכשאדם זוכה לאהבת השם, אזי נפשו כוספת ומתגעגעת אחריו יתברך תמיד, בבחינת |שיר השירים ב'| כי חולת אהבה אני, אבל לא בפעם אחת באים אל מדריגה זו, ומוכרחים מקודם להקדים את היראה, להתייירא מלפניו יתברך, ולרעוד ולפחד מלפני הדר גאונו יתברך, והנה עיקר שלימות היראה, הוא יראת הרוממות, לירא ממנו יתברך בגין דאיהו רב ושליט, עיקרא ושרשא דכולא עלמין, וכמובא בזוהר |בראשית י"א|, אבל מקודם צריכין להתחיל עם יראת העונש, ואחר כך באים לידי יראת הרוממות, וכמובא בדברי רביז"ל |שיחות הר"ן סי' ה'| שעיקר העבודה בתחילה היא רק מחמת יראת העונש, ובלי יראת העונש אי אפשר להתחיל כלל בעבודת ה', ואפילו צדיקים צריכים גם כן יראה, כי עובדי מאהבה הם מועטים מאד מאד, ועיקר הוא יראת העונש, כי היראה עלאה בגין דהוא רב ושליט וכו', היינו יראת הרוממות, לאו כל אדם זוכה לזאת היראה, אבל עיקר העבודה הוא רק על-ידי יראת העונש אצל רוב בני אדם עיין שם, ולכן בתחילה בוודאי צריך האדם להתחיל עם יראה פשוטה, היינו יראת העונש, שמפחד שלא יועניש באיזה עונש קשה ומרה אם יעבור על דברי תורה חס ושלום, והיראה הזה יוליך אותו על דרך הנכון, להגיע אל יראת הרוממות, לפחד מהדר גאונו יתברך, שהוא רב ושליט דכולא עלמין, וכשזוכה ליראה כזאת, אזי האהבה בא ממילא, שמתחיל לאהוב אותו יתברך באהבה עזה מאד, כי מכיר שכל חיותו וקיומו רק ממנו יתברך, וזה מוליד בלבו אהבתו יתברך, עד שאינו יודע כלל מה לעשות מגודל אהבתו אליו יתברך, וזהו עיקר התכלית, אשרי הזוכה להגיע אל יראה ואהבה כזאת.

והנה רביז"ל מדמה את ענין השגת אהבה ויראה, לענין מציאת איש ואשה, כי איש הוא בחינת אהבה, ואשה היא בחינת יראה, ודרכו של איש לחזור על אשה, משל, לאדם שאבדה לו אבידה, מי חוזר על מי? בעל אבידה מחזר על אבידתו |קידושין

בן, ואם כן יוצא מכאן לימוד נורא מאד לענין שלום בית, שאדם צריך מאד לכבד ולייקר את אשתו, ולדעת שעיקר היראה תלויה בה, בבחינת |משלי ל"א| אשה יראת ה' היא תתהלל, ואם יזכה למצוא אותה, ולהיות בשלום עמה, בזה ישלים עצמו במדת היראה, ואזי האהבה יבא ממילא, ויזכה להתדבק בו יתברך באמת, כי לעולם שני הנשמות של האיש והאשה למעלה הם נשמה אחת, ורק למטה ההתקשרות וההתאחדות שלהם הוא בהעלם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רס"ה|, כי זה נולד לזוג הורים אחד, וזו נולדה לזוג הורים שני, והיראה והאהבה נתפרדו זו מזו, ומחמת זה, כשאדם הוא פלג גוף ועדיין לא נתחתן, עוברים עליו נסיונות קשות ומרות מאד, כי עדיין לא קנה לעצמו מדת היראה והאהבה כראוי, אבל כשזוכה להתחתן לשם שמים, ולהיות בשלום עם אשתו, ולכבד ולייקר אותה כראוי, אזי נשלם אצלו מדת היראה, שהרי מצא אשה יראת ה', ואזי האהבה בא ממילא, והוא מתעטר בשני מדות אלו בשלימות.

והנה על האדם לזכור, שמחמת שהאשה היא מדת היראה, ונקראת בחינת עצם, כלפי האיש שנקרא בחינת בשר, לכן קשה ביותר לפייס אותה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה י"ז סי' ח'| שאלו, מפני מה האיש נוח להתפתות ואין האשה נוחה להתפתות, אמר להן, אדם נברא מאדמה, וכיון שאתה נותן עליה טפה של מים מיד היא נשרית, וחוה נבראת מעצם, ואפילו אתה שורה אותו כמה ימים במים אינו נשרה, עיין שם, ולכן צריך להיות לאדם יראת שמים אמיתי, ויזהר מאד לא לפגום בכבודה ולא לצער אותה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בבא מציעא נט.| לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרובה, ואדרבה, יכבד וייקר מאד את אשתו |שיחות הר"ן סי' רס"ד|, ועל ידי זה ימשיך על עצמו כל הברכות שבעולם, וכמו שאמרו |שם| לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, ויזכה לעשירות ממש, וכמו שאמר רבא |שם| אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו, תכבדו נשותיכם כדי שתתעשרו, כי עיקר הצלחת האדם תלוי בשלום ביתו, ואשרי מי שזוכה לשמור על שלום ביתו כראוי.

והנה עיקר מדת אהבה ויראה מקבלין מן הצדיק |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ז|, כי כל מה שאדם זוכה להיות מקורב אל צדיק אמיתי, כן נמשך עליו השגה אמיתית ביראת ואהבת ה', כי על פני הצדיק תמיד שורה יראת ה' טהורה, וכן רואין אצלו גודל אהבתו אליו יתברך, ואיך שמוכן למסור את הכל בשביל אהבתו יתברך, ולכן כל מה שאדם מקורב אל צדיק אמיתי, כן נמשך עליו מדות אלו,

וגודל היראה שהיה שרוי אצל רביז"ל ידוע אצלינו, וכמו שסיפר מוהרנ"ת ז"ל |חיי מוהר"ן סי' רמ"ג| שדרכו של רביז"ל היה תמיד, שאפילו כשהיה מדבר עם בני אדם שיחות חולין, היה רגלו ורוב גופו מרתתין מאד, והיה רגלו מזדעזע ממש מאד, וכשהיה נסמך על השולחן, היה השולחן עם כל שאר אנשים הנסמכים על השולחן, גם-כן מרתתין מחמתו, כי היה רגלו וגופו מרתת ומזדעזע תמיד, ומי שלא זכה לראות היראה שהיתה מונחת על פניו תמיד לא ראה יראה מעולם, עיין שם, ולכן כל מה שאדם זוכה להיות מקורב אל צדיק כזה, כן נמשך עליו יראה, ואזי האהבה בא ממילא, וזוכה להתדבק בו יתברך באמת.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שהגאון הבעל "בית הלוי" מבריסק ז"ל היה ידוע ומפורסם לגודל צדקתו ויראתו, ופעם אחת בא איזה קצב לפניו לדין תורה, ואבד את הדין תורה, והתחיל הקצב לבזות ולקלל את ה"הבית הלוי" בפניו, וכמעט שהכה אותו, וה"בית הלוי" עמד מעוטף בטליתו בשקט, וראשו כפוף בהכנעה, ושמע כל הביזונות והקללות של הקצב, ולא ענה לו דבר, וכשראה הקצב שאיו הרב משיב לו דבר, הסתובב ויצא מן הבית, למחרת הלך לשדה לרעות את שוורים, והתפרץ אחד מן השוורים, ונגח אותו עד למוות רחמנא ליצלן, וכששמע ה"בית הלוי" שמת הקצב, התחיל לבכות ולהתאונן מאד, "אהה, בשבילי נענש יהודי, אוי לי ואוי לנפשי וכו'", וכששמע בנו הגאון רבי חיים מבריסק ז"ל, איך שאביו מצטער כל כך, ענה ואמר לו, אבא, הלא ביזה וקילל אותך, וגם רצה להכות אותך, ואיך אתה מצטער עליו כל כך, אזי עוד הפעם התחיל אביו להתאונן ולבכות, "איך יהודי יענש בשבילי?" ולא קירר עצמו בזה, אלא הלך להלוויה שלו ובכה עליו הרבה, וכן קיבל על עצמו לומר עליו קדיש, ולצום ביום היארצייט שלו בכל שנה ושנה, הרי רואים את גודל היראת שמים של הצדיקים, מה שאי אפשר לתאר ולשער כלל, ולכן אשרי מי שזוכה להמשיך על עצמו קצת מעוצם יראתם ואהבתם, ואז טוב לו בזה ובבא לנצח, אשרי לו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |דברים י'| ועתה ישראל מה הוי"ה אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את הוי"ה אלקיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבוד את הוי"ה אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך, ויש להבין, מהו פירוש "כי אם ליראה את הוי"ה אלקיך" שמשמעה מיעוט, שהקדוש ברוך הוא שואל רק את זה, והלא אחר כך כתיב "ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו וגו'" היינו עוד דברים, נמצא שאינו שואל "כי אם ליראה"? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי דרך של איש

לחזור אחר אשה, ואם זוכין ליראה, אזי האהבה ממילא בא, ולכן עיקר מה ששואלין מן האדם הוא "כי אם ליראה", ואם יזכה ליראה באמת, אזי האהבה יבא ממילא, וזהו ביאור המשך דברי הפסוק, "ועתה ישראל" ואמרו חכמינו הקדושים |בראשית רבה פרשה כ"א סי' ו'| אין ועתה אלא לשון תשובה, שנאמר ועתה ישראל וגו', כי עיקר התשובה הוא כשאדם עושה התחלה חדשה מעתה, ושוכח את כל העבר שלו, והוא כתינוק שנולד ממש, כי אז יכול להרים ולהגביה את עצמו להגיע אל מה שצריך להגיע, מה שאין כן כשתמיד חושב על העבר, איך שלא הצליח עד עכשיו, ואיך שנכשל במה שנכשל, אז קשה לו מאד לחזור בתשובה, ולכן "ועתה ישראל" היינו שתעשו התחלה חדשה מעתה ומעכשיו, "מה הוי"ה אלקיך שואל מעמך" הקדוש ברוך הוא שואל מעמך בחינת מ"ה, שהוא שם הוי"ה במילוי אלפין כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, העולה בגימטריא מ"ה, ועולה גם בגימטריא אד"ם, כי עיקר שלימות האדם כשהוא בבחינת מ"ה, ומבטל את עצמו לגמרי מלפניו יתברך, בבחינת |שמות ט"ז| ונחנו מה, ואזי יראתו מלפניו יתברך, יראה אמיתית, בגין דאיהו רב ושליט, ולא יראת העונש שנחשב כיראת עצמו, שמתיירא לנפשו שלא יקבל עונש, כי כשאדם הוא בבחינת מ"ה לגמרי, ואינו חושב מעצמו כלל, אזי יראתו הוא יראת ה' טהורה, וזהו "מ"ה הוי"ה אלקיך שואל מעמך, כי אם ליראה את הוי"ה אלקיך", כי כשתהיה בבחינת מ"ה אזי תזכה ליראת שמים אמיתי, וזהו "ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו", היינו בחינת דרך הנ"ל המוזכר בגמרא |קידושין ב| דרכו של איש לחזור אחר אשה, כי כשתזכה ליראה, אזי ממילא תבא לאהבה, כי דרכו של איש לחזור אחר אשה, ומיד שיש אשה יראת ה', יש אהבה, ואז בא לשלימות העבודה, בבחינת "ולעבוד את הוי"ה אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך", כי כבר מוכן למסור את הכל בעבור אהבתו יתברך, שזהו תכלית העבודה, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים, ולקבל מהם מדת האהבה והיראה באמת, עדי נזכה לעבדו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת עקב ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהבנים שנחלפו דף ש"ז עיין שם. ואמרו לו |היינו גם-כן השרים הנ"ל, כי כל זה הוא המשך דבריהם| הנסיון יהיה, אם אתה חכם כזה היות שיש כאן גן, שנשאר מן המלך שהיה, שהוא היה חכם

גדול מאד; והגן הוא נפלא מאד מאד, שגדלים בו כלי מתכות כלי כסף וכלי זהב, והוא נפלא ונורא מאד, אך אי-אפשר לכנס בו, כי כשנכנס בו אדם, אזי תיכף מתחילין שם לרדפו, ורודפין אותו, והוא צועק, והוא אינו יודע כלל, ואינו רואה מי רודף אותו, וכך הם רודפין אותו, עד שמבריחין אותו מן הגן, על כן נראה אם אתה חכם, אם תוכל לכנס אל הגן הזה, ושאל אם מכים את האדם הנכנס? אמרו לו, שהעיקר שרודפין אותו, והוא אינו יודע כלל מי ומי רודף אותו, ובורח בבהלה גדולה מאד, כי כן סיפרו להם בני אדם שנכנסו לשם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ואמרו לו |היינו גם-כן השרים הנ"ל, כי כל זה הוא המשך דבריהם| הנסיון יהיה, אם אתה חכם כזה היות שיש כאן גן, שנשאר מן המלך שהיה, שהוא היה חכם גדול מאד; והגן הוא נפלא מאד מאד, שגדלים בו כלי מתכות כלי כסף וכלי זהב, והוא נפלא ונורא מאד, כי הגן הוא העולם הזה, שנברא בשביל התכלית שיזכה האדם להכיר את השם יתברך, ואז העולם נתהפך לגן עדן, כי מיד שממשיך עידונא דנחלא עלאה, היינו העידונים של השגות אלקותו יתברך, למטה בזה העולם, העולם הזה נתהפך לגן עדן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים, |ברכות ל"ד| גן לחוד ועדן לחוד, כי יש שני בחינות, גן ועדן, והעיקר לקשר שניהם ביחד, ולהמשיך לתוך הגן את העדן, ואזי יש לו גן עדן |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ו|, אבל אם לא, יש הגיהנום חס ושלום, כי הגן עדן והגיהנום הם בזה העולם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב|, ופעם אמר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קי"ט| הנה הכל אומרים, שיש עולם הזה ועולם הבא, והנה עולם הבא, אנו מאמינים שיש עולם הבא, אפשר יש גם עולם הזה גם-כן באיזה עולם, כי בכאן נראה שהוא הגיהנום, כי כולם מלאים יסורים גדולים תמיד, עיין שם, כי רק האדם שזוכה לידבק את עצמו בו יתברך, זוכה להשגת הגן עדן בזה העולם, אבל אם לאו, יש לו גיהנום רחמנא ליצלן, ובאמת גם הגיהנום הוא בחינת גן, כי גיהנום הם אותיות ג"ן היו"ם, רק הוא גן עראי של גשמיות עולם הזה, בבחינת |ישעיה כ"ב| אכול ושתו כי מחר נמות, שהולך בשרירות לבו היום, כי למחר ימות, אבל מי שמסתכל על התכלית הנצחי, ויודע שצריך להגיע אל ביתו העליון, ולחזור אליו יתברך, אזי הוא ממשיך על עצמו בזה העולם השגות אלקותו יתברך, ואזי יש לו תענוגי הגן עדן ממש. גם מובא בתיקונים |תיקון י"ג| גן דא אורייתא, כי יש חמישים ושלש פרשיות בתורה, העולים בגימטריא ג"ן, כי עיקר הגן בזה העולם מוצאין על ידי התורה הקדושה, שהם כלליות כל המצוות והסיפורים של התורה, המתלבשים בעניני עולם

הזה, והתורה מגלה לנו איך שיש אלקות בכל פרט ופרט של הבריאה, אפילו בתוך העולם העשיה הזה, ודומם צומח חי מדבר, כולם לבושים לגבי אור האין סוף ברוך הוא, ולכן התורה היא הגן עדן של עולם הזה, שזהו הכלי כסף וכלי זהב שגדלים בגן המלך הנ"ל, שהם נשמות ישראל הקדושים המטיילים בספרי התורה הקדושה, והוא גן נהדר ונפלא מאד, אשרי הזוכה ליכנס לתוכה.

אך אי-אפשר לכנס בו, כי כשנכנס בו אדם, אזי תיכף מתחילין שם לרדפו, ורודפין אותו, והוא צועק, והוא אינו יודע כלל, ואינו רואה מי רודף אותו, וכך הם רודפין אותו, עד שמבריחין אותו מן הגן, כי לא כל אדם זוכה ליכנס לתוך הגן עדן שיש בזה העולם, כי יש כח המדמה שמבלבל ומערבב דעת האדם |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה|, ונדמה לו שרודפין אותו ומבריחין אותו מן הגן, שהם כלליות הבלבולים והמניעות שעוברים על כל אדם שרוצה ליכנס אל עבודת השם יתברך, שנדמה לו כאילו מרחיקין אותו ואין צריכין אותו מלמעלה, כי הנה רוצה להיות עובד ה' ואיש כשר, והנה דייקא אז מתחיל לעבור עליו כל מיני ירידות ונפילות, וכל מה שרוצה לצאת מעוצם שפלותו וירידתו, כך מתגבר עליו הבעל דבר להפיל אותו, והאדם צריך להיות גבור חיל לא לעזוב את מקומו, ולא להפסיק כיסופיו ורצונותיו להתקרב אליו יתברך, כי כל המניעות והבלבולים הם רק באחיזת עינים, דמיונות של שוא, למען הבחירה והנסיון, לראות אם רצונו חזק באמת להתקרב אליו יתברך, ואם אין האדם מניח את מקומו בשום פנים ואופן, אזי זוכה לעבור על הכל בשלום, וליכנס אל תוך הגן, ולהתענג שם על נועם זיו השכינה, ולכן בתחילה כשנכנסים לתוך הגן מתחילין לרדוף אותו, והוא צועק ואינו יודע כלל מי רודף אותו, כי באמת הוא רודף את עצמו על ידי תאוותיו ומדותיו הרעות, כמו שנאמר אצל התוכחה |ויקרא כ"ו| ורדף אותם קול עלה נדף ונסו מנוסת חרב ונפלו ואין רודף, שנסים ורודפים, ואין אף אחד רודף אותו, וכן מצינו כמה פעמים בדברי חכמינו הקדושים שהאדם נרדף מעצמו, כמו |עירובין מ"א| מי שהוציאוהו רוח רעה, ופירש"י שנכנס בו שד, ונטרפה דעתו ומתחיל לרוץ חוץ לחתום, וכן |שבת כ"ט| המכבה את הנר מפני רוח רעה, שנכנס בו מרה שחורה ועצבות, ונוח לו לשבת בחושך, וכן |גיטין ס"ז| מי שאחזו קורדייקוס, שהוא שידה הבאה משתיית יין חדש מגתו, כי בכל אלו הדברים, אין אף אחד רודף אותו, ואינו צריך להיות במרה שחורה, רק האדם רודף את עצמו, ואלמלא היה לו יישוב הדעת אמיתי היה מכיר שאינו צריך לברוח כלל, רק לברוח אליו יתברך, ואזי ישאר תמיד בתוך הגן.

על כן נראה אם אתה חכם, אם תוכל לכנס אל הגן הזה, כי לזה בוודאי צריכין חכם אמיתי, מחוכם בחכמת התורה, שיכול ליכנס אל הגן של עולם הזה, שהוא הגן של התורה הקדושה, ולישאר שם בקביעות עצום ולא לברוח.
ושאל אם מכים את האדם הנכנס? אמרו לו, שהעיקר שרודפין אותו, והוא אינו יודע כלל מי ומי רודף אותו, ובורח בבהלה גדולה מאד, כי כן סיפרו להם בני אדם שנכנסו לשם, כי העיקר רצה לדעת אם מכין את האדם הנכנס לשם, כדי שיכין את עצמו להכות חזרה, כי האדם צריך להיות מוכן לעמוד נגד רשעים ולא לפחד מהם כלל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ס"ב| אם בא להרגך השכם להרגו, כי אין להתפעל כלל מרשעים ומעזי פנים שבדור, שמגביהים ידים על נפשות עניים ואביונים, להכות אותם מכות רצח ולגזול מהם חיותם, רק צריכין להחזיר להם כדי רשעותם, וללמד אותם לקח למען ידעו שלא מרימים יד על בן אדם, ולכן רצה הבן מלך לדעת אם מכין שם בגן, כדי להכין עצמו למלחמה, וכשאמרו לו העיקר שרודפין אותו, אזי הבין שזהו רק דמיון בעלמא, ועל ידי חכמתו יכול ליכנס ולצאת לשם בשלום, והשם יתברך יזכינו לחכמה ושכל דקדושה, ולמצוא את הגן עדן שיש בזה העולם, עדי נזכה להתענג שם על נועם זיו השכינה, ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת עקב ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"ה, המדבר מפרנסי ומנהיגי הדור הצריכים להשמר מגיאות, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כשפרנסי הדור ומנהיגי הדור נתגאים, אזי הקדוש-ברוך-הוא מקים עליהם בני אדם שיחלוקו וידברו עליהם, כדי שלא יזוחו דעתם עליהם, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |יומא כ"ב| 'אין ממנים פרנס על הצבור אלא אם כן קופה של שרצים תלוי מאחריו', וזה פירוש סוד שמובא ב"עץ-החיים" שער אריך אנפין פרק י"ב, אחוריים דמ"ה, תסיר מ"ה נשאר פ"ה, פירוש, על-ידי קופה של שרצים שתלוי מאחוריו, על-ידי-זה מחזיק את עצמו בבחינת מה ואפס ואין, וכשמסיר ממנו מ"ה, שאין מחזיק את עצמו למה, אלא שהוא מתנאה, אזי נשאר פה, היינו שבני אדם פותחים את פיהם ואומרים חזור לאחוריך, ומבזים אותו, עד כאן לשון רביז"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן יסוד גדול במדת הענוה,

ואיך האדם צריך לשמור עצמו בכל עת מאיזה פניה של ישות וגאוה, ובפרט גדולי ומנהיגי ישראל, צריכין להיות ענוים ושפלים מאד, שלא יכנס בהם שום מחשבה של ישות וגאוה, כי דייקא זהו שלימות הפרנס והמנהיג, כשמושל על אנשים בענוה ובשפלות יתירה, ואינו מחזיק טובה לעצמו כלל, וכל מוח מחשבתו הוא לעזור לכל הבריות כולם, ואינו מחפש שום כבוד וגדולה לעצמו, כי לפעמים על ידי מחשבה אחת של ישות וגיאות יכול לאבד את הכל חס ושלום, וכמו שפעם אמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע לנכדו הבעל דגל מחנה אפרים זי"ע, כשהיה ילד, והחזיק אותו על ברכיו, ואמר לו, תדע שיושב כאן אחד ששומע תורה לא מפי מלאך ולא מפי שרף אלא מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו, ומפחד בכל עת ורגע שלא יפול לנוקבא דתהומא רבא, על ידי מחשבה אחת של ישות, כי תכלית כל העבודה הוא להגיע אל ביטול כזה שלא יידע האדם מעצמו כלל, ויהיה כל כך נכלל בו יתברך, עד שלא יהיה לו שום ישות ומציאות בזה העולם כלל, וזהו סוד הגמרא הנ"ל |יומא כ"ב| אין ממנין פרנס על הצבור אלא אם כן קופה של שרצים תלוי מאחריו, שאם תזוח דעתו עליו אומרין לו חזור לאחריך, ופירש"י קופה של שרצים, דופי משפחה עיין שם, היינו כמו דוד שבא מרות המואביה, כמבואר שם בגמרא, כי על ידי שאדם זוכר תמיד את החסד חנם שעשה עמו הקדוש ברוך הוא, שקירב אותו לעבודתו, ואין זה מצד עצמו או מצד ייחוסו כלל, אזי תמיד יהיה בענוה ושפלות יתירה, וינהיג נשמות ישראל בדרך הנכון להגיע אל תכליתם הנצחי.

והנה רביז"ל מלביש דבר זה בסוד המובא בכתבי האריז"ל |עץ חיים שער אריך אנפין פרק י"ב| אחוריים דמ"ה, תסיר מ"ה נשאר פ"ה, פירוש, כי שם מ"ה הוא הוי"ה במילוי אלפין כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שעולה בגימטריא מ"ה, וכשכותבין אותו באחוריים, שחוזרים בכל פעם לתחילת השם כזה יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אזי עולה בגימטריא ק"ל, ואם תסיר ותחסיר מק"ל |מאה ושלושים| את השם מ"ה |ארבעים וחמש|, אזי נשאר פ"ה |שמונים וחמש|, ומפרש רביז"ל בדרך נורא ונפלא את דברי האריז"ל, על פי ההשגה הנ"ל, שכל זמן שאדם מחזיק את עצמו לכלום, ומסתכל תמיד על קופה של שרצים התלוי לאחריו, שזהו בחינת האחוריים של השם מ"ה, אזי זוכה לענוה ושפלות באמת, אבל מיד שמסיר ממנו מ"ה, שאינו מחזיק את עצמו לכלום, אלא שהוא מתגאה, אזי נשאר פ"ה, היינו שבני אדם פותחים את פיהם ואומרים לו, חזור לאחריך, ומבזים אותו, כי בכל הבזיונות והשפיכות דמים שאדם סובל בזה העולם, יש בהם סיבה וטעם מלמעלה, להביא את האדם לידי ענוה ושפלות, כי

כששומע את בזיונו, איך שבני אדם מחרפין ומגדפין אותו, בוודאי נשבר לבו בקרבו מאד, ואינו יכול להתגאות, אבל אז הוא גם נמצא בסכנה גדולה, כי יכולין להחליש את דעתו ולהפיל אותו מעבודתו לגמרי חס ושלום |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"א|, ובפרט כשיוצא לריב נגדם, ולהראות להם שאינו כמו שאומרים, אזי יכול ליפול מכל מדריגותיו חס ושלום, ולכן צריכין להיות חכם גדול מאד, לשמוע בזיונו ולידום ולשתוק |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'|, ואזי על ידי שתיקתו עולה למדת הכתר ונכלל בו יתברך לגמרי, ועל ידי זה מתגבר על כל שונאיו.

וזהו כלליות המחלוקת שיש על הצדיקים שיש בכל דור ודור, שקמים עליהם רשעים אנשי בליעל, ומדברים עליהם כל דבר אסור, מה שלא עלו על לבם כלל, ומחרפים ומזבים אותם בראש כל חוצות, ולכאורה פלא הוא, מאיפוא יבא דבר כזה, שידברו על צדיקים דברים שאין בהם ממש, לא מהם ולא מקצתם? אבל הסיבה הוא כנ"ל, כדי שיהיה לבם נשבר בקרבם ושיחזיקו עצמו בענוה ובשפלות, כי הדיבורים של הרשעים הם כמו הקופה של שרצים התלוי מאחריו של הצדיק, שמזכירים אותו בכל עת שאינו כלום, והוא בורח בכל פעם אל השם יתברך, ושופך את לבו הנשבר והנדכא לפניו יתברך, וזה מכניס בו יותר ענוה ויותר שפלות, ועל ידי זוכה להגיע אל מה שצריך להגיע.

והנה לכאורה צריכין להבין, שהרי מצינו שהיה מחלוקת על גדולי הצדיקים שהיו מימות עולם, כגון על האבות הקדושים, ועל משה רבינו עליו השלום, שהתורה מעידה עליו, |במדבר י"ב| והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, וכן על הנביאים ועל התנאים והאמוראים וכו', והם בוודאי אחזו בתכלית שלימות הענוה, ואף על פי כן היה עליהם מחלוקת ומריבות כל ימי חייהם, וכמו שכותב הרה"ק רבי אלעזר זי"ע בנו של הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע במכתב |נדפס בסוף ספר "נועם אלימלך"| אודות המחלוקת שנתעורר בעוונותינו הרבים על הרב מזעליחוב |הוא הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע|, שאלתי את אדוני אבי |הרבי ר' אלימלך זי"ע|, והשיב לי בזה הלשון, מה זה חידוש אצלכם? כבר היה לעולמים דברים כאלו, מצינו אברהם אבינו שהפילו אותו נמרוד לכבשן האש וכו' וכן היה על כל הצדיקים עיין שם, ולכאורה למה הוצרכו לזה, הלא אחזו בתכלית הענוה? אבל גם זה סיבה מן השמים, שמרחמים עליהם, מאחר שיגעו וטרחו כל כך בעבודת השם יתברך כל ימי חייהם, והגיעו אל מה שהגיעו, שלא יכנס בהם שום מחשבה כלשהו של ישות וגאוה, כי מאחר שהגיע הצדיק להשגות ומדריגות רמות

בעבודת השם יתברך, יתכן שפעם יכנס בו איזה מחשבה כלשהו, ראה אל מה הגעתי וכו', ועל זה שומרים את הצדיקים מלמעלה שלא יתחיל ליכנס בם שום מחשבה והרהור כלשהו של ישות, ומקימים עליהם רשעים ובעלי מחלקות שרודפים אותם בכל מיני רדיפות וחרפות ובזיונות, ואזי בלתי אפשר שיכנס בהם שום מחשבה של ישות, כי הם מסובבים עם חרפות ובזיונות תמיד, ולבם נעשה חלל בקרבם ממש, ועל ידי זה נשארים דביקים בו יתברך בדביקות אמיתי תמיד.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבאמת כשיש לאדם קצת יישוב הדעת אזי רואה שכל הענין של ישות וגיאות הוא שטות ודמיון גדול, ואינו מתאים אל האדם כלל, וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ד| מי שרוצה כבוד הוא שוטה עיין שם, כי כל מה שאדם זוכה להרגיש אלקותו יתברך החופף עליו תמיד, כן נתבטל ישותו ממנו, ואינו חושב מעצמו כלל, כי הלא רק הקדוש ברוך הוא נמצא כאן, ואין לי שום מציאות בפני עצמי כלל, אבל מיד שמתחיל לחשוב מעצמו, ועושה מעצמו ישות ומציאות, הרי הוא דוחה מעל עצמו את השכינה הקדושה, כי אומר הקדוש ברוך הוא, אין אני והוא יכולין לדור בעולם |סוטה ה.|, ולכן מובא בספרים הקדושים |עי' בספר יושר דברי אמת בשם הרה"ק רבי מיכל מזלאטשיב זי"ע|, שלכן לא מצינו מצוה מפורשת בתורה על ענוה ושפלות, כי לא שייך לצוות האדם על זה, כי מיד שיתחיל לעשות פעולות ומעשים להיות עניו, הרי כבר יש לו ישות והוא בעל גאוה, כי כל התנועות והפעולות שעושים להיות כמו עניו הם רק חניפה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי כ"ב|, כי רוצה לישא חן בעיני בני אדם, והוא תכלית הישות והגאוה, עיקר הענוה כשאינו יודע מעצמו כלל, ועל זה לא שייך לצוות האדם בפירוש, רק צריך להכניס בתוכו אמתת מציאותו יתברך, עד שיתבטל ישותו לגמרי, ולכן אשרי מי שזוכה להיות מקורב אל צדיקים אמיתיים שהם ענוים ושפילים באמת, כי אז גם עליו יהיה נמשך מענוותנותם ומשפלותם, והוא סימן אם אדם מקורב אל צדיק אמיתי, כשנופל עליו שפלות |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ב|, ואז יזכה לעלות ולהתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |דברים י'|, ועתה ישראל מה הוי"ה אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את הוי"ה אלקיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבוד את הוי"ה אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך, ויש לדקדק מהו השאלה וההקדמה של "מה הוי"ה אלקיך שואל מעמך", היה יכול לכתוב "ועתה ישראל הוי"ה אלקיך שואל מעמך כי אם

ליראה וגו'", אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי זה גופא השם יתברך שואל מעמך, היינו בחינת מ"ה הנ"ל, שתהיה בטל ומבוטל לגמרי, ולא יהיה לפני מראה עיניך כי אם אמתת מציאותו יתברך לבד, וזה "מעמך", שממך בעצמך תזכה לראות שמו יתברך לפני עיניך, ולא יהיה לך שום ישות ומציאות בפני עצמך כלל, ועל זה ממשיך הפסוק, איך תזכה לזה? הרי לא יכולים לעשות פעולות ומעשים להגיע אל ענוה ושפלות, "כי אם ליראה את הוי"ה אלקיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו וגו', היינו על ידי שיהיה לך יראת ואהבת השם, ותדקדק לקיים את כל מצוות התורה כראוי, על ידי זה תתבטל כל ישותך ממילא, ולא תרגיש כי אם אמתת מציאותו יתברך לבד, והשם יתברך יזכינו להגיע את מדת הענוה והשפלות באמת, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל פרשת שבת קודש ראה א' דר"ח אלול ה'תשנ"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו' המדבר מענין כוונת אלול עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל|, כשרוצה אדם לילך בדרכי התשובה, צריך להיות בקי בהלכה, וצריך להיות לו שני בקיאות, הינו בקי ברצוא, בקי בשוב, כמו שכתוב: 'זכאה מאן דעיל ונפיק' |זהר ויקהל ריג:, האזינו רצב| וזה בחינת |תהלים קל"ט|: "אם אסק שמים- שם אתה", בחינת עיל, בחינת בקי ברצוא "ואציעה שאול- הנך", בחינת ונפיק, בחינת בקי בשוב |שיר-השירים ו|: "אני לדודי ודודי לי" 'אני לדודי',-זה בחינת עיל 'ודודי לי' זה בחינת ונפיק |וזה סוד כונת אלול|, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו את סוד התשובה, שהוא סוד כוונת אלול, החודש המסוגל ביותר לתשובה, בחינת א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י ראשית תיבות א'ל'ו'ל', היינו ענין בקי ברצוא בקי בשוב וכו',

והביאור בכל זה הוא, כי הנה כשאדם רוצה לילך בדרך התשובה, ההכרח שיהיה לו שני מיני בקיאות, בקי ברצוא ובקי בשוב, מצד אחד הוא צריך תמיד לכסוף ולהשתוקק לעלות למעלה יותר ויותר, ואף פעם לא יחשוב שכבר השיג את הכל וכאילו הוא כבר שלם בתכלית השלימות, כי כל מה שעולים למעלה רואים שעדיין לא התחיל לעלות כלל, וכדוגמת האדם העולה על ההרים הרמים והגבוהים כגון

במדינת שווייץ וכיוצא בהם, כשכבר עולה בעלייה גדולה באיזה הר גבוה ונישא מאד, משם רואה שעדיין לא התחיל לעלות להרים היותר גדולים המכוסים בשלג וכו', רק מקודם לא הבחין שיש הרים כאלו כלל, כי היו מכוסים ומוסתרים על ידי ההרים האחרים, ורק אחר כך כשעלה על ההר הראשון התחיל לראות ההרים הגבוהים ביותר, וכן הוא ברוחניות, שכל מה שהאדם עולה יותר, הוא רואה שעדיין לא התחיל לעלות כלל, אבל אם האדם חושב שהוא כבר השיג את הכל, זה סימן שהוא רחוק בתכלית הריחוק ועדיין לא התחיל להשיג כלל, כי אורו יתברך הוא אין סוף ואין תכלית, וכל מה שהאדם משיג הוא רואה שבאמת עדיין לא התחיל להשיג כלום, ולכן זהו סימן הראשון שהאדם אוחז בדרכי התשובה, כשהוא בקי ברצוא, היינו שהוא בקי איך לרוץ ולהתקרב אליו יתברך, ותמיד כוסף ומשתוקק לעלות יותר ויותר, וזה גורם לו תמיד לעשות תשובה מחדש, כי מבין ומשיג שעדיין לא התחיל לעשות תשובה כלל.

וכן מצד שני האדם צריך להיות בקי בשוב, היינו שבכל מה שיעבור עליו, יהיה מה שיהיה, תמיד ימצא שם את הקדוש ברוך הוא, ואפילו שיפול וירד בנפילה וירידה גדולה מאד, לא יאבד את עצמו כלל, רק ימצא שם בתוך ירידתו ונפילתו את השם יתברך, ויאמין שגם במקומו יש אלקות, ועליו להתאמץ עם כל הכוחות להעלות ולהרים עצמו משם, כי עליו לדעת שבוודאי יש ירידות ונפילות יותר גרועות מאלו, ואם לא יתחזק לעמוד על עמדו יכול ליפול גם לשם חס ושלום, ולכן עליו להתגבר ביתר שאת וביתר עז לצאת ממקומו הגרוע ולהתקרב אל הקדוש ברוך הוא, וזה נקרא בקי בשוב, היינו שהוא בקי איך להתנהג בירידותיו כשהוא בבחינת ושוב, ואינו מתפעל משום דבר שעובר עליו, והנה כשאדם יש לו שני בקיאות אלו הוא הולך לבטח בדרך התשובה, כי דר"ך עולה בגמטריא שני פעמים בק"י, לרמז שבכדי שאדם ילך לבטח דרכו בזה העולם, צריך להיות לו שני בקיאות אלו, בקי ברצוא ובקי בשוב, ואזי הוא הולך בדרך התשובה באמת, וזהו זכאה מאן דעייל ונפיק |זוהר ויקהל רי"ג:|, היינו אשרי מי שיודע איך ליכנס ואיך לצאת, כי צריכין לדעת איך ליכנס בשעה שרוצים להתקרב אל הקדושה, וגם צריכין לדעת איך לצאת בשעה שעובר עליו איזה ירידה ונפילה ונדמה לו שהוא יוצא מן הקדושה, כי בכל המצבים יכולים למצוא את הקדוש ברוך הוא, בבחינת |תהלים קל"ט| אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, היינו בכל עליה שאני עולה אני צריך לדעת ששם אתה, ואף פעם לא אחשוב שהשגתי את הכל, וגם ואציעה שאול הנך, אפילו שאני הצעתי לעצמי מצע בשאול תחתית חס ושלום, עלי לדעת

שגם שם הנך, ואני יכול להיות גם שם סמוך וקרוב אליך, וכשיש לאדם שני בקיאות אלו הוא הולך בדרך התשובה באמת.

והנה כל זה מרומז בראשי תיבות אלול שהוא חודש התשובה, כי אלול ראשי תיבות א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י, "אני לדודי" זהו ענין בקי ברצוא, שאני משתדל בכל הכוחות להתקרב לדודי ואיני מפסיק מפני שום דבר שבעולם, כי אפילו אם כבר הגעתי לאיזה מדריגה והשגה גבוה, אני מבין מרחוק שעדיין לא התחלתי כלל, ואני מנסה עוד הפעם להתקרב לדודי מחדש, "ודודי לי" זהו ענין בקי בשוב, שאפילו אם נפלתי למקום שנפלתי ונדמה לי שאני רחוק בתכלית הריחוק, עלי לדעת שאין שום ייאוש בעולם כלל, ודודי לי בכל עת ובכל מקום שאני נמצא, ולכן בחודש אלול שהוא חודש המסוגל לתשובה ביותר, אז הזמן להשלים עצמו עם שני עבודות אלו של בקי ברצוא ובקי בשוב, כי על ידיהם האדם זוכה לתשובה באמת, ואשרי מי שזוכה לנצל את חודש אלול בתשובה אמיתית, כי אזי יזכה לקבל ימי ראש השנה הקדושים בקדושה וטהרה, ויזכה לכתיבה וחתימה טובה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע ענין סימני דגים טהורים, וכמו שכתוב |דברים י"ד| את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו, ויש לרמז בפסוק זה רמז נפלא לשני בקיאות הנ"ל של דרך התשובה, כי הנה נשמות ישראל נמשלים לדגים שבים, וכמו שכתוב |בראשית מ"ח| וידגו לרוב בקרב הארץ, וכן מים מרמזים לתשובה, וכמאמרם ז"ל |מדרש תהלים קי"ט| וישאבו מים וישפכו לפני ה' |שמואל א' ז'| מלמד שעשו תשובה ושפכו לבם כמים לפני הקדוש ברוך הוא בתשובה שלמה וכו', ולכן לדגים שבים יש שני סימני טהרה, סנפיר וקשקשת, סנפיר הם הכנפים שהדג שט בהם, וקשקשים הם הכיסוים והמגינים של הדג על העור שלו, כי מצד אחד צריכין סנפירים שהם הכנפים לשוט בהם בים החכמה, שזהו ענין בקי ברצוא, ולעלות בכל פעם יותר ויותר ולא לחשוב שכבר השיג הכל, ומצד שני צריכין קשקשים שהם המגינים להגן על האדם שלא יפול משום ירידה ונפילה שעובר עליו, שזהו ענין בקי בשוב, ולא יניח שום חץ של הס"מ ליכנס בו ולהפיל אותו מעבודתו, ולכן דייקא שני סימנים אלו הם הסימנים של דג טהור, היינו סימני טהרה של נשמות ישראל שנמשלו לדגים, כי כשיש לאדם שני סימנים אלו שהם שני בקיאות הנ"ל, הוא הולך בדרכי התשובה ויזכה לעבור את הים של עולם הזה בשלום ולהגיע למחוז חפצו ולחיי עולם הבא.

וזהו מה שקורין תמיד בחודש אלול, |דברים ט"ז| שופטים שוטרים תתן לך בכל שעריך אשר הוי"ה אלקיך נותן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק, שופטים הם הדיינים שדנים את האדם לאחר שכבר עבר על האיסור, ושוטרים הם הממונים לשמור על בני אדם שלא יבואו לכתחילה לעבור על האיסור, וזהו ענין שני בקיאות וסימנים הנ"ל, שופטים זה בחינת בקי בשוב, וסימן הקשקשים הנ"ל, שלאחר שכבר עבר האדם על איזה איסור וירד לאיזה ירידה, ידון וישפוט את עצמו שלא יעשו עוד כן, וינסה בכל מיני אופנים שבעולם לעלות ממקומו השפל, ושוטרים זה בחינת בקי ברצוא וסימן הסנפיר הנ"ל, שהאדם יעמיד לעצמו שוטר שידריך אותו על דרך הנכון ותמיד ישתדל לעלות יותר ויותר להתקרב אליו יתברך באמת, וזהו ל'ך ל'שבטיך ו'שפטו א'ת ראשי תיבות א'ל'ו'ל' כי עיקר דרך זה נפתח בחודש אלול, ואז זוכים לחזור בתשובה באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבאמת שני בקיאות וסימנים אלו כלולים בשני העבודות של תורה ותפילה, כי תורה הוא בחינת הקשקשים שמגינים על האדם מכל רע, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה כ"א.| תורה מגנא ומצלא, כי התורה מסבבת את האדם כמו שריון חזק ומגנת עליו מכל רע, ותפילה הוא בחינת סנפיר שהאדם שט ועולה בהם בכל פעם מדרגא לדרגא, כי התפילה היא עיקר השער והפתח שהאדם נכנס על ידה להשם יתברך |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ד|, ולכן כשאדם זוכה לבלות ימיו בתורה ובתפילה אזי הוא ממשיך על עצמו שני בקיאות הנ"ל וזוכה לדרך התשובה באמת, והשם יתברך יזכינו להגיע אל דרך התשובה באמת ונזכה לנצל את חודש אלול בקדושה וטהרה כראוי עדי נזכה לכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים ולשנת גאולה וישועה אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ראה ה'תשנ"ח

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מרב ובן יחיד מעשה ח' דף קל"ב עיין שם. והלך אותו הבן יחיד וספר לאביו, באשר שאינו מרגיש טעם בעבודתו כנ"ל וחסר לו, ואינו יודע מהו בכן הוא רוצה לנסע לאותו צדיק והשיב לו אביו: איך אתה בא לנסע אליו? הלא אתה למדן יותר ממנו ומיחס יותר ממנו? לא נאה לך לנסע אליו, כלך מדרך זו! עד שמנע אותו לנסע וחזר ללמודו ושוב הרגיש חסרון כנ"ל, והתיעץ שוב עם אותן האנשים הנ"ל, ויעצו אותו כמקדם לנסע להצדיק, ושוב הלך לאביו, והטה אותו אביו ומנע אותו כנ"ל וכן היה כמה פעמים והבן הנ"ל היה מרגיש שחסר לו, והיה מתגעגע מאד למלאות חסרונו, ולא ידע מהו

כנ"ל, ובא עוד לאביו והפציר בו, עד שהכרח אביו לנסע עמו, כי לא רצה להניח אותו לנסע לבדו, מחמת שהיה בן יחיד ואמר לו אביו: הלא תראה שאסע עמך, וארא לך שאין בו ממש ואסרו המרכבה ונסעו אמר לו אביו: בזה אנסה: אם יתנהג כסדר, הוא מן השמים, ואם לאו -אינו מן השמים, ונחזר ונסעו ובאו אל גשר קטן, ונפל סוס אחד, והמרכבה נתהפכה וכמעט נטבעו אמר לו אביו: ראה שאינו מתנהג כסדר, ואין הנסיעה מן השמים, וחזרו.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והלך אותו הבן יחיד וספר לאביו, באשר שאינו מרגיש טעם בעבודתו כנ"ל וחסר לו, ואינו יודע מהו בכן הוא רוצה לנסע לאותו צדיק, כי עיקר השלמת החסרונות מקבלין אצל הצדיק |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח'|, כי אצל הצדיק נמצא רוח חיים שממנה נשלמים כל החסרונות של האדם, וגם אצל הצדיק נמצאים כל האבידות של האדם, כי הצדיק חיפש אחרי כל האבידות שלו עד שמצא את כולם וגם את כל האבידות של שאר אנשי העולם, וכשאדם מתקרב אל הצדיק הוא מחזיר לו כל האבידות שאבד ונשלם כל חסרונו.

והשיב לו אביו: איך אתה בא לנסע אליו? הלא אתה למדן יותר ממנו ומיחס יותר ממנו? לא נאה לך לנסע אליו, כלך מדרך זו! כי זה אחד מעיקר המניעות שמונעים את האדם מלהתקרב אל הצדיק, היינו מה שהוא חושב שאינו מתאים לו לי כבודו להתקרב אליו, כי הלא הוא יותר למדן ממנו ויותר מיוחס ממנו וכו', וכל אלו הדברים הם הסתות היצר הרע למנוע את האדם מתיקונו הנצחי שהיה יכול לקבל על ידי הצדיק, כי בוודאי כל זמן שיש לאדם ישות וגיאות, ונדמה לו שאין מתאים לו להתקרב אל הצדיק, זאת המניעה קשה מכולם, כי עם ישות וגיאות אי אפשר להתקרב אל הצדיק כלל, רק כשאדם מכיר את מקומו באמת, ומבין איך שהוא שפל ונבזה מאד ורק על ידי הצדיק יש לו תקוה טובה לחזור אל הקדוש ברוך הוא, אזי בוודאי ישבר כל המניעות ויתקרב אליו באמת.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם הגיע הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע לאיזה עיר על שבת קודש, ובהילוכו לטבול במקוה לכבוד שבת קודש שמע שני אברכים מתווכחים ביניהם אם ראוי להם לבא אל השולחן של הצדיק הזה שבא לעיר על שבת קודש, כי אולי אין הדבר מתאים בשבילם, כי הם אברכים למדנים ומכובדים וכו', ואמרו ביניהם בלשון אידיש "עס פאסט נישט פאר אונז" |לא מתאים לנו|, ואז בשבת קודש בשעת השולחן התאונן הרבי ר' אלימלך זי"ע ואמר, וי וי שבגלל "איין פאסטיך" לא בא הגאולה" |בגלל רועה אחד לא בא הגאולה - "פאסטיך" בלשון אידיש הוא "רועה"| וכשלא הבינו השומעים מהו כוונתו ועל איזה רועה

הוא מכוון, ענה ואמר הרבי ר' אלימלך זי"ע, היינו הגיאות והישות של האדם שאומר "עס "פאסט מיך" נישט" |לא מתאים לי| לבא אל הצדיק כי זה עיקר המניעה שמונע את האדם מלהתקרב אל הצדיק, היינו הגיאות והישות שלו, ורק מי ששובר את גיאותו וישותו יזכה להתקרב אל הצדיק באמת

עד שמנע אותו לנסע, כי לפעמים גם האבא הוא מניעה גדולה להבן להתקרב אל הצדיק ולדרכי עבודת השם יתברך באמת, כי לא בכל פעם מבין האבא לאיזה תכלית טוב יגיע הבן על ידי התקרבותו אל הצדיק, ונדמה לו שלא מתאים לו להתקרב אליו, אבל כשאדם רוצה להתקרב אל הקדושה באמת, אין לו להסתכל כלל על המונעים אותו אפילו הם אביו ואמו ובני משפחתו, וכמו שאמר רביז"ל |הקדמה לליקוטי מוהר"ן חלק ב'| שגם לאברהם אבינו היה מניעות גדולות מתרח אביו ומכל אנשי העולם, אבל לא הסתכל עליהם כלל, רק עבד את הקדוש ברוך הוא כאילו היה יחיד בעולם, בבחינת |יחזקאל ל"ג| אחד היה אברהם עיין שם.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שלרביז"ל היה לו תלמיד בשם ר' יודיל ז"ל, והוא רצה לנסוע לרביז"ל על ראש השנה וגם בנו רצה לנסוע אתו, אבל לא היה לר' יודיל ז"ל מספיק הוצאות לקחת גם את בנו עמו ולכן מנע אותו מלנסוע, וכשהגיע לרביז"ל על ראש השנה ראה רביז"ל הכל ברוח קדשו וענה ואמר, הלא תראה איזה פלא הוא הענין שלי, הלא אבא שנוסע אלי הרי הוא מאמין בי, ואף על פי כן כשבנו רוצה לנסוע אלי גם כן, הוא מונע אותו מזה כי זה זכות גדול כשגם האבא עוזר לבנו להתקרב אל הצדיק ולקבל ממנו דרכי עבודת השם יתברך באמת.

וחזר ללמודו ושוב הרגיש חסרון כנ"ל, והתיעץ שוב עם אותן האנשים הנ"ל, ויעצו אותו כמקדם לנסע להצדיק, כי אין לאדם שום עצה אחרת בעולם למלאות חסרונו אלא על ידי שיסע אל הצדיק, והצדיק ילמד אותו דרכי עבודת השם יתברך ואיך לעסוק בתורה ובתפילה באמת, וזה מעלה גדולה מאד כשיש לאדם חברים טובים שמחזקים אותו לנסוע אל הצדיק ולמלאות חסרונו אצלו.

ושוב הלך לאביו, והטה אותו אביו ומנע אותו כנ"ל וכן היה כמה פעמים והבן הנ"ל היה מרגיש שחסר לו, והיה מתגעגע מאד למלאות חסרונו, ולא ידע מהו כנ"ל, ובא עוד לאביו והפציר בו, עד שהכרח אביו לנסע עמו, כי לא רצה להניח אותו לנסע לבדו, מחמת שהיה בן יחיד ואמר לו אביו: הלא תראה שאסע עמך, ואראה לך שאין בו ממש, והנה כאן היה עיקר פגמו וחסרונו של אביו מה שנסע לכתחילה עם טינא בלבו להראות שהצדיק אינו כלום, ובדרך כזה בודאי ימצא

כרצונו וכחפצו כל מיני מומים וחסרונות שבאמת הם המומים והחסרונות של האדם בעצמו, אבל בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו, ולכן מיד כשאדם נוסע על דעת למצוא חסרון בהצדיק, בוודאי יהיה נדמה לו כך, והצדיק יקיא אותו ויגרש אותו ולא יזכה להתקרב אליו כלל |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ט|.

ואסרו המרכבה ונסעו אמר לו אביו: בזה אנסה: אם יתנהג כסדר, הוא מן השמים, ואם לאו -אינו מן השמים, ונחזר, והנה גם זה היה מן עוצם הטעות שלו, מה שנדמה לו שמן השמים הנסיעה אל הצדיק צריך להיות בניקל בלי שום מניעות, ובאמת הוא תכלית ההיפוך, שדייקא כשאדם רוצה לנסוע אל הצדיק שכל חייו הנצחיים תלויים בזה, בוודאי יקום כנגדו כל מיני מניעות ועיכובים, והכל רק בכדי להגביר החשק והרצון, כי כפי גודל הנחשק צריך להיות גודל החשק |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ו|, וכל מה שהנחשק גדול ביותר כך יהיה המניעות והעיכובים גדולים ביותר בכדי להגביר החשק והרצון.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שענין זה נוגע מאד לנסיעה אל ציון רביז"ל באומין על ראש השנה, שבוודאי המניעות והעיכובים מתפשטים מאד נגד כל אחד ואחד כפי ענינו, כי זה יש לו מניעות מאביו ומאמו ומאשתו וזה יש לו מניעות משכיניו ומכיריו, וזה יש לו מניעות מחמת כסף וכו' וכו', כל אחד לפי ענינו, אבל הכל הוא כדי להגביר החשק והרצון של האדם שירצה להגיע אל ציון רביז"ל על ראש השנה, כי מי שיודע שכל חייו ברוחניות ובגשמיות תלויים בזה, בוודאי ידלג ויקפוץ על כל המניעות ויוציא את חשקו ורצונו מן הכח אל הפועל להיות אצל ציון רביז"ל על ראש השנה.

ונסעו ובאו אל גשר קטן, ונפל סוס אחד, והמרכבה נתהפכה וכמעט נטבעו אמר לו אביו: ראה שאינו מתנהג כסדר, ואין הנסיעה מן השמים, וחזרו. כי דברים כאלו אסור לעמוד לנסיון, שאם יארע לי כזאת וכזאת זה סימן מן השמים שאיני צריך לנסוע אל הצדיק, כי זה כמו דרכי האמורי המוזכרים בדברי חכמינו הקדושים |שבת ס"ז| צבי הפסיקו בדרך וכו' שאסור לנחש בהם, כי מיד שאדם לוקח סימן מאיזה דבר למנוע אותו מאיזה דבר שבקדושה זה כבר בכלל דרכי האמורי שאסור לגמרי, כי כל המניעות האלו באים רק לבחון ולנסות את האדם לראות אם כוונתו באמת להתקרב אל הקדושה, ומיד שאינו מסתכל עליהם הם מתבטלים לגמרי, והשם יתברך יזכינו להתגבר על כל המניעות המונעים אותנו מלהתקרב אל הצדיקים ונזכה לקבל אור פניהם תמיד, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ראה ה'תשנ"ח
בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ז המדבר מסוד כוונת אלול עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, שכונת אלול הם תקון לפגם הברית, כי סוד כונות אלול הוא "הנותן בים דרך" |ישעיה מ"ג| |וכמבאר בכונת האר"י ז"ל|-להאיר בחינת דרך בים, ודרך זה נפתח בחדש אלול |ועין שם בכונות כל הכונות של אלול| ועקר פגם הברית הוא בבחינת דרך הזה, כי היה צריך להאיר בחינת הרכ"ד |מאתים עשרים וארבעה| אורות בבחינת ים, בחינת אמונה, והוא נטה מזה, ופגם בבחינת דרך, בבחינת |בראשית ו|: "כי השחית כל בשר את דרכו" כי אשה נקראת דרך, כמובא בדברי רבותינו, זכרונם לברכה |קדושין ב:|, ויש דרך אחר, בחינת |משלי ל|: "דרך אשה מנאפת" והכלל-שעקר הפגם בבחינת דרך, שלא האיר הדרך בים ולפעמים מחמת זה הפגם יוכל לאבד את זווגו |עין תיקון יד| כי מאחר שנטה מזווגו, קשה לו למצא את זווגו, ואפלו אם ימצא את זווגו, תהיה לו מנגדת, ולא תהיה נוטה אחר רצונו, מחמת שנטה ממנה ולא האיר בה, מזה נתהוה שיש לה רצון אחר כנגדו ואז: לא זכה- כנגדו |יבמות סג| וחדש אלול שאז יכולין לתקן זה ולהאיר הדרך בים כנ"ל, |על-כן כונת אלול הם תקון לזה| וכשמתקן זה, אזי מוצא זווגו, והיא אינה כנגדו, רק כרצונו.
והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה העולם הזה היא בחינת דרך שבתוך הים, שעל ידה האדם צריך להגיע אל מחוז חפצו שהוא העולם הבא, וכמו אדם שרוצה לעבור את הים הוא נכנס לתוך ספינה, ועל ידי הספינה הוא יכול לעבור את הים בשלום, כן נשמת האדם שירדה לעולם הזה שהיא בחינת ים סוערת, ניתנה לתוך ספינה שהיא הגוף, ועיקר תכליתה לעשות לעצמה דרך בתוך הים, היינו למצוא את אלקותו יתברך בעולם הזה ולהנהיג את הספינה שלו שהוא הגוף דרך גלי הים עד שיחזור בשלום לביתו הנצחי בעולם הבא, אבל הרבה קושיים ובלבולים עוברים על האדם בשעה שעובר הדרך הזה, כי גלי הים מעלים ומורידים את הספינה כשיכור עברו יין, בבחינת |תהלים ק"ו| יעלו שמים ירדו תהומות וגו', ומחמת זה |יונה א'| והאניה חשבה להשבר, והאדם צריך כוחות עצומות לעבור את הדרך הזה בשלום, והנה עיקר העצה לעבור את הדרך הזה בשלום הוא על ידי שיהיה בקי בהילוך הדרך, היינו שיהיה בקי ברצוא ובקי בשוב, כי פעמיים בק"י עולה בגימטריא דר"ך |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'|, היינו שהאדם יהיה תמיד

מוכן להמשיך הלאה על הדרך הקדוש שבחר לעצמו למצוא את אלקותו יתברך בזה העולם, ואף פעם לא יחשוב כאילו כבר השיג את הכל וכאילו כבר גמר הדרך והגיע אל מחוז חפצו, כי אור אלקותו יתברך הוא אין סוף ואין תכלית, ואי אפשר להגיע בזה העולם אל סופו ותכליתו, רק על האדם תמיד להמשיך דרכו בתורה ובתפילה ובמצוות ובמעשים טובים ואף פעם לא לחשוב שכבר סיים את דרכו, וכל זה נקרא בקי ברצוא, ואחר כך יהיה גם בקי בשוב, היינו שלא יתפעל ולא יתבלבל מפני שום ירידה ונפילה שבעולם שיעבור עליו, ואפילו אם יהיה נשלך לתוך ים הסוער ויעבור עליו מה שיעבור, לא יתייאש עצמו כלל, רק ישתדל בכל כוחו להרים את עצמו מירידתו ונפילתו וימשיך בדרכו להגיע אל מחוז חפצו, וכל זה נקרא בקי בשוב, וכשיש לאדם שני בקיאות אלו הוא הולך בדרך הנכון בעולם הזה, בדרך התשובה, ונתקיים אצלו |ישעיה מ"ג| הנותן בים דרך, שהוא מאיר הרכ"ד אורות של אמונה בים החכמה, כי השני בקיאות הנ"ל של בק"י ברצוא ובק"י בשוב הם אורות של אמונה, שהאדם מאמין בכל עניניו שהקדוש ברוך הוא עמו אתו ואצלו, ואפילו שכבר עלה לאיזה מדריגה והשגה גבוה, הוא מאמין שיש עוד הרבה מה להשיג, ואפילו אם כבר ירד לאיזה נפילה גרוע מאד חס ושלום, הוא מאמין שיש עוד יותר גרוע מזה, ועליו להתחזק לא ליפול יותר רק לעלות ולהתחדש מחדש, נמצא כשיש לו שני בקיאות אלו הוא מאיר לעצמו רכ"ד אורות של אמונה בים החכמה של עולם, ובזה יהיה מובטח שיעבור את הים בשלום. והנה עיקר כל השגת הדרכים הקדושים האלו תלויים בתיקון הברית, כי מי שפגם בבריתו חס ושלום כל מוחו מבולבל ומעוקם מאד, וקשה לו מאד להכניס בדעתו את הלימודים האלו, וכל עליותיו וירידותיו הם שלא כסדר, כי אפילו אם מקבל פעם איזה התעוררות דקדושה, הוא מתלהב מאד לזמן קצר, אבל כבר נדמה לו שהשיג את הכל וכאילו הוא הצדיק הכי גדול, אבל לא עובר הרבה זמן הרבה עד שהוא מתקרר מהתלהבותו ואזי ירידתו עוד יותר גרוע מבתחילה רחמנא ליצלן, כי חשב שכבר הגיע לשלימות גדול, והנה רואה שאינו כן, וזה שובר אותו לגמרי, וכן לאידך גיסא, כשעובר עליו איזה ירידה ונפילה גדולה, מוחו נתעקם לגמרי ונדמה לו שאין גרוע כמוהו בכל העולם, ואין הקדוש ברוך הוא צריך אותו כלל חס ושלום, וזה שובר אותו לגמרי, וכל זה בא מחמת פגם הברית שהוא פגם המוח והמחשבה רחמנא ליצלן, וזה מעקם את לבו מאד עד שאי אפשר לו למצוא את הדרך הנכון שבעולם הזה, כי נתקיים אצלו |בראשית ו'| כי השחית כל בשר את דרכו וגו', היינו שהשחית וקילקל את הדרך הקדוש שהיה צריך להיות לו בעולם הזה, והלך

בדרכים מקולקלים בחינת |משלי ל'| דרך אשה מנאפת רחמנא ליצלן, וזהו עיקר צרתו, אבל מי שאוחז בתיקון הברית שהוא תיקון המוחין תמיד יש לו הכח להרים ולהגביה את עצמו באיזה מצב שרק יהיה נמצא, ותמיד יבין שעליו לעלות יותר ויותר ועדיין לא השלים את עצמו כלל, וכן אפילו אם ירד למקום שירד יכול להרים את עצמו מירידתו ולחזור אליו יתברך, כי על ידי תיקון הברית המוח שלו מיושב ויודע איך לעבור את הדרך של עולם הזה לשלום.

והנה מגלה לנו רביז"ל שעיקר הזמן לתקן פגם הברית הוא חודש אלול שהוא חודש התשובה, כי אז בחודש אלול שהוא לפני ראש השנה, הוא הזמן שעלה הבריאה במחשבתו יתברך להיבראות, כי סוף מעשה במחשבה תחילה, נמצא שאז הוא עיקר הזמן של תיקון המחשבה, וכפי שהאדם חוזר אז בתשובה, ומבקש ומתחנן מלפניו יתברך שיזכה לתקן מה שעיוות, ולקבל חזרה את המוחין שלו שאיבד בעונותיו, כן זוכה לפעול בקשתו בחודש אלול שהוא זמן תיקון הברית והמחשבה וזוכה למצוא חזרה הדרך האמיתי לעבור את העולם הזה בשלום ולבא אל תיקונו הנצחי.

והנה על ידי תיקון הברית האדם זוכה למצוא את זיווגו הנכון, וגם זוכה שהיא עזרתו ואינה כנגדו, כי על ידי שיש לאדם יישוב הדעת ותיקון המוח, הוא יודע היטיב שעיקר התכלית הוא להתחתן לשם שמים כדי לקיים המצוה הראשונה שבתורה פרו ורבו וגו' , ולכן הולך לו בקל למצוא את זיווגו, כי הוא מוכן לקבל כל מה שהקדוש ברוך הוא ממציא לו, כי הלא זיווגו כבר נכרזה בשמים ארבעים יום קודם יצירת הוולד, ולכן בוודאי מה שמוכן בשבילו יגיע אליו, וגם כשכבר זוכה להתחתן הוא נזהר מאד בשלום ביתו, כי הוא מכיר שזהו המתנה טובה שנתן לו הקדוש ברוך הוא, ועל ידה הוא מקיים מצותיו יתברך וזוכה להקים תולדות והוא שמח מאד על כל החסד שעשה עמו הקדוש ברוך הוא, אבל מי שפגם בבריתו רחמנא ליצלן, וכל מוחו מעוקם ומבולבל מאד, אצלו הולך מציאות הזיווג בקושיים גדולים מאד, כי מחמת עוצם בלבול מוחו נדמה לו שראוי לו לקבל זיווג מיוחד, מיוחסת עשירה יפיופיה וכו' ואינו מוכן לשמוע שום שידוך אחרת שיציעו לו, ומחמת זה קשה לו מאד למצוא זיווגו, כי שידוך כזה שהוא מחפש עדיין לא נברא בעולם, וזה גורם שעובר עליו מה שעובר, שנופל ונכשל יותר ויותר בחטאים ועוונות רחמנא ליצלן, ומרחיק את בת זוגו ממנו עוד יותר, ואפילו אם לבסוף זוכה למצוא את זיווגו היא מתנגדת אליו ואינה כרצונו, כי הוא תמיד מוכן להתקוטט עמה על כל דבר, כי מרוב עקמומיות שבלבו נדמה לו שהוא מוכרח להיות תמיד בצדק ולהראות לה שהוא על הגובה, וזה גורם מחלוקת

והתקוטטות עצומות בבית עד שכל הבית כמו גיהינום ממש ונעשה פירוד ביניהם רחמנא ליצלן, והוא אינו מבחין שכל זה מחמת חטאיו ועוונותיו שמעקמים את לבו וגורמים לו דיעות נפסדות בכל דרכי החיים שלו, כי מי שאוחז בתיקון הברית, תיקון המחשבה, אף פעם אינו יוצא לריב עם אשתו, ומוותר לה על כל הענינים ששייכים לה, ועל ידי זה הוא חי חיי גן עדן בזה העולם.

והנה מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'| שעיקר התיקון של חודש אלול הוא "ישמע בזיונו ידום וישתוק", היינו שיקבל על עצמו לשתוק על כל החרפות והבזיונות שעוברים עליו, הן מבית והן מבחוץ ועל ידי זה יתכפרו עוונותיו ויזכה לחזור בתשובה שלימה, וזהו עיקר ויסוד גדול בשלום בית שהאדם ירגיל את עצמו לשתוק לכל מה שעובר עליו בבית, ואפילו אם לפעמים האשה כועסת וצועקת וכו' ידום וישתוק ויקבל את זה לכפרת עוונותיו, ואזי יראה איך שיהיה לו שלום בית אמיתי, כי מיד שהאשה רואה שאין בעלה מחזיר לה על צעקותיה ובזיונותיה, היא גם שותקת ומתחרטת על מה שעשתה ויש שלום ושלוה בבית, אבל כשהבעל אין לו שכל ויישוב הדעת, ומיד עונה לה ומחזיר לה כצעקותיה, אזי היא מחזרת לו מנה כפולה וכך ממשיך הריב והקטטה עד שנתהפך הבית לגיהינום ממש רחמנא ליצלן, ופעם נתן ר' נחמן טולטשינר ז"ל עצה טובה לאחד מאנ"ש שסבל בזיונות וחרפות מאשתו, שידמה לעצמו כשאשתו צועקת, שהיא מדברת שפת טורקית, וכאילו אינו מבין כלל מה שהיא אומרת, ועל ידי זה ינצל מלהשיב לה ומלריב אתה, וכן עשה, ומיד נעשה שלום בביתו, כי כל פעם שאשתו התחילה לצעוק עליו, דימה לעצמו שהיא מדברת שפת טורקית, ואינו מבין מה שהיא אומרת, ולכן לא היה איכפת לו להשיב לה כלל, וכשהיא ראתה שהוא אינו משיב לה הפסיקה גם כן לצעוק וחזר השלום בבית, נמצא שעצה זו של "ישמע בזיונו ידום וישתוק" חשוב מאד מאד בענין שלום בית, והיא עיקר המפתח לשלום ביתו של אדם.

וכן בענין החרפות והבזיונות שהאדם סובל מעצמו, היינו מה שהוא מתבייש על עוצם פחיתותו וגריעותו, וכאילו אין פחות וגרוע ממנו בעולם, גם על אלו הבזיונות צריכין לידום ולשתוק ולא לענות עליהם, היינו לא לשאול קושיות עליו יתברך למה עובר עליו מה שעובר, רק לקבל הכל באהבה ולנסות להרים עצמו מנפילתו, ואף פעם לא להתייאש בשום פנים ואופן, כי זה ענין הבקי בשוב הנ"ל, שהאדם אינו מתפעל כלל מכל הירידות והנפילות שעוברים עליו, רק מתחזק בכל הכוחות לא ליפול יותר, ומנסה בכל מיני אופנים שבעולם להתחיל מחדש

להתקרב אליו יתברך, וכשאדם חזק בזה אפילו מאה ואלף פעמים להתחיל בכל פעם מחדש, אזי סוף כל סוף בוודאי יזכה לצאת ממדריגתו הפחותה ולהתקרב אליו יתברך באמת.

נמצא שעיקר כוונת אלול הוא הבקיאות בדרכי התשובה, להיות בקי ברצוא ובקי בשוב, להתחזק בכל מיני אופנים שבעולם לעלות למעלה יותר ויותר, ולא ליתן עצמו ליפול למטה יותר ויותר, והעיקר על ידי ששומע בזיונו וידום וישתוק, הן על הבזיונות שמקבל מאחרים והן על הביזונות שמקבל מעצמו, ועל ידי זה יזכה למצוא את זיווגו ההגון מן השמים, וגם כשמוצא אותה תהיה כרצונו ולא תהיה מתנגדת אליו, ויחיו חיים טובים באמת.

ואומר רביז"ל, ויש בזה סוד נפלא כי דע, שזה הסוד מסר אברהם לאליעזר עבדו, כששלחו לבקש הזווג של יצחק בנו, הינו סוד כונת אלול, שהם מסגלים לתקון הברית, שעל-ידי-זה מוצאין הזווג כי על- ידי התקון הנ"ל נעשה בה רצון אליו, כי מקדם לא היתה נוטה אחר רצונו, כי נטתה ממנו כנ"ל, ועל-ידי-זה אי אפשר למצא זווגו, ואפלו אם מוצאה, אינה נוטה אחר רצונו כנ"ל אבל על-ידי כונת אלול שהם התקון לזה, על-ידי-זה חזר ונעשה בה רצון אליו כנ"ל וזה הסוד מבאר בתורה בפרשת אליעזר, כי אברהם מסר לו הסוד הזה וזה שאמר אברהם לאליעזר |בראשית כ"ד|: "ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך", ראה והבט נפלאות תורתנו, כי ראשי-תבות פסוק זה הם אותיות אלול, ובאמצע הם תבות: תאבה האשה, כי על-ידי בחינת אלול, הינו סוד כונות אלול, על-ידי-זה תאבה האשה, כי על-ידי-זה נעשה בה רצון אליו כנ"ל נמצא שבאלו התבות בעצמן שדבר אברהם עם אליעזר מענין החשש, שמא לא תתרצה לילך אחריו, דהינו מה שאמר לו: "ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך"-באלו התבות עצמן גלה לו סוד התקון לזה, דהינו סוד אלול, המרמז בראשי-התבות, שהוא התקון לזה, שעל-ידי-זה תאבה האשה ועוד יש בזה סודות נוראים מאד גם עין במאמר המתחיל: "ויאמר ה' אל משה קרא את יהושע" |בלקוטי א סימן ון|, כי שם מדבר מכונות אלול, והוא תקון לפגם הברית כנ"ל הינו לעין באותו המאמר, ולזכות להבין בו ולעשות עמו איזה עבודה בעבודת השם- על-ידי-זה יתקן פגם הברית.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו סוד נפלא מסודות התורה הקדושה, איך שמרומז סוד מציאת הזיווג בכוונת אלול, כי בפרשת חיי שרה בשעה ששלח אברהם אבינו את אליעזר עבדו למצוא זיווג בשביל יצחק בנו, כבר רימז לו הענין הנ"ל, שעל ידי כוונת אלול זוכין למצוא את זיווגו וגם נתהפך

רצונה אליו, שזה מרומז בתיבות ו'אם ל'א תאבה האשה ל'לכת א'חריך, שהם ראשי תיבות אלול ובאמצע אותיות "תאבה האשה" שעל ידי כוונת אלול הנ"ל שהם תיקון לפגם הברית, האדם זוכה למצוא את זיווגו ההגון, וגם נעשה "תאבה האשה" שנתהפך רצונה אליו, ולזאת אנחנו מוצאים גם בתחילת הבריאה בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את האדם, יש רמז לדבר זה, וכמו שכתוב |בראשית ב'| ויאמר הוי"ה אלקים לא טוב היות האדם ל'בדו א'עשה ל'ו' עזר כנגדו, שהוא ראשי תיבות אלול, לרמז שעל ידי כוונת אלול זוכין למצוא את הזיווג האמיתי, וגם נעשה עזר לו בכל ענייניו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יבמות ס"ג.| זכה עוזרתו לא זכה כנגדו, ולכן מרומז בפסוק זה כוונת אלול, שעל ידי כוונת אלול יתהפך רצונה אליו ויהיה נעשה לו עזר, והשם יתברך יזכינו להמשיך עלינו קדושת חודש אלול עם כל תיקוניו, ונזכה להיות ראש השנה אצל רביז"ל ולקבל שנת גאולה וישועה לנו ולכל ישראל אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת ראה ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ד המדבר מאמונה התלוי בפה של אדם, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, האמונה תולה בפה של אדם, בבחינת "אודיע אמונתך בפי" |תהלים פ"ט|, הינו על-ידי שמדברין האמונה בפה, זהו בעצמו אמונה, וגם על-ידי-זה באים לאמונה, ומחמת זה צריך לזהר מאד מדבורים של כפירה ואפיקורסות, אף-על-פי שאינו אומרם מלבו; הינו שהוא בעצמו מאמין ואינו כופר, חס ושלום, רק שהוא חוזר ואומר דברי אפיקורסות ששמע בשם אחרים, שהם אפיקורסים, והוא מתלוצץ מהם, אף-על-פי-כן גם מזה צריך לזהר מאד, כי הדבור הזה של כפירה מזיק לאמונה, גם הוא אסור גמור, כי על השם יתברך, ברוך הוא, אסור לומר דברי הלצות, אפלו בדרך שחוק, וכבר מבאר בספרים ובדברינו בכמה מקומות, להרחיק עצמו מאד מאד לבלי לעין כלל בספרי המחקרים הפילוסופיא, ואפלו מספרים של חקירה שחברו גדולים מאחינו בני ישראל, גם מהם צריך להרחיק מאד, כי הם מזיקים מאד לאמונה, כי די לנו באמונתנו שקבלנו מאבותינו הקדושים, וזה כלל גדול ויסוד ועקר בעבודת השם-להיות תם וישר וכו', לעבד אותו יתברך בתמימות, בלי שום חכמות וחקירות כלל כלל לא וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן את עוצם מעלת הדיבור,

ואיך האדם יכול לזכות לאמונה על ידי כח הדיבור, כי על ידי שידבר תמיד דיבורי אמונה, ויחזור את האמונה בפיו בכל עת ובכל שעה, ותמיד יאמר אליו יתברך, "רבונו של עולם, אני מאמין בך באמונה שלימה", "רבונו של עולם, תזכה אותי לאמונה חזקה וברורה בך", וכן ידבר עם כל מכיריו ומיודעיו דיבורי אמונה, וכל משאו ומתנו יהיה באמונה, על ידי זה יזכה לאמונה באמת, כי האמונה תלוי בפה של האדם, וכמו שכתוב |תהלים פ"ט| אודיע אמונתך בפי, היינו אני מודיע לעצמי, וגם לכל מכיריי ומיודעיי, את אמונתך, על ידי דיבורי פי, כי הפה יש לה כח גדול לעורר את האדם לאמונה בו יתברך, שזהו העיקר, וכמו שאמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' ל"ג|, אצל העולם אמונה הוא דבר קטן, ואצלי אמונה הוא דבר גדול מאד, ועיקר האמונה היא בלי שום חכמות וחקירות כלל, רק בפשיטות גמור, כמו שהנשים וההמון עם הכשרים מאמינים, ואף על פי שאולי לעת עתה אין האדם מרגיש את האמונה בפנימיות לבו, ונדמה לו שהוא עדיין רחוק מאמונה שלימה וברורה באמת, אבל על ידי שירבה לדבר דיבורי אמונה, הדיבורים בעצמם יקבעו את האמונה בלבו, כי הדיבור יש לה כח גדול, והוא עיקר הדרך שמגיעים אל אמונה שלימה באמת.

וכן להיפוך, האדם צריך לשמור מאד מדיבורי כפירה ואפיקורסות, שלא יוציא מפיו שום דיבור הנוטה לכפירה ואפיקורסות חס ושלום, ואף על פי שהוא בעצמו אינו מאמין בהם, ואומר רק מה ששמע מאחרים, אפילו בדרך ליצנות בעלמא, גם זה איסור גדול מאד, ויוכל להזיק לאמונתו מאד חס ושלום, כי אסור לומר דברי הלצה על השם יתברך, ולכן אסור לחזור בפיו שום דיבור נגד האמונה חס ושלום, וכבר אמר לנו רביז"ל |שיחות הר"ן סי' רל"ז| שעל ידי זה נכשל יהוא המלך, על ידי שהוציא מפיו ואמר |מלכים ב י-יח| "יהוא יעבדנו הרבה", אף על פי שבלבו היה לבלי לעבדו, רק אמר זאת בדרך ליצנות, כדי להטעות את עובדי הבעל, כמבואר שם במקרא, אף על פי כן נכשל אחר-כך על ידי זה, עד שעבד בעצמו עבודה זרה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה |סנהדרין ק"ב|, כי ברית כרותה לשפתים, על כן צריכין ליזהר מזה מאד לא להוציא שום דיבור רע מפיו, ורק לחזור דיבורי אמונה בפיו בכל עת ובכל רגע, ועל ידי זה יזכה לאמונה ברורה ומזוככת בו יתברך, ולחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע את אזהרת נביא שקר, |דברים י"ג| כי יקום בקרבך נביא או חולם חלום ונתן אליך אות או מפת, ובא האות והמופת אשר דיבר אליך לאמר

נלכה אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם ונעבדם, לא תשמע אל דברי הנביא ההוא או אל חולם החלום ההוא כי מנסה הוי"ה אלהים אתכם הישכם אוהבים את הוי"ה אלהיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם, ולכאורה יפלא, איך נמסר כח לנביא שקר לעשות אות או מופת ולהטעות בני אדם מדרך האמונה, הלא היה צריך להתבטל לגמרי? וגם איך אנשים כשרים יכולים להבחין שהוא נביא שקר בשעה שעושה אותות ומופתים כאלה? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה עיקר ההבחנה הוא על ידי הדיבור, מה מדבר הנביא או חלום חלום ההוא, אם הוא מדבר דיבורי אמונה, ומחזק ומעורר בני אדם אל האמונה הקדושה, זהו סימן שהוא נביא אמת, וצריכין לקבל כל דבריו איך שהם, אבל מיד שמוציא מפיו דיבור נגד האמונה, ואומר נלכה אחרי אלהים אחרים וגו', זהו סימן מובהק שהוא נביא שקר, שהרי הוציא מפיו דיבורי כפירה ואפיקורסות, ואפילו אם יעשה כל האותות והמופתים שבעולם, ויעמיד השמש באמצע היום, לא תאבה ולא תשמע אליו, כי זה רק נסיון מהקדוש ברוך הוא, לראות הישכם אוהבים את הוי"ה אלהיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם, כי סימן זה תמיד מסור ביד האדם, לשמוע מה נביא וחולם חלום מדבר, ומדיבורי פיו מכירים אותו תיכף ומיד, כי מחשבות לבו מוכרחים לצאת מבין דיבורי פיו, כי כל המחשבות באים אל הדיבור |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ון, ולכן תיכף ומיד ששומעים מבן אדם דיבור נגד האמונה חס ושלום, יכולים לדעת שהוא מלא כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, ואפילו שיראה אותות ומופתים ושידוד הטבע ממש, לא תאבה ולא תשמע אליו' כי זה רק נסיון מלמעלה, והשם יתברך יזכינו לדבר תמיד רק דיבורי אמונה ויראת שמים בינינו לבין קוננו, וכן בינינו לבין חברינו, עדי נזכה להתדבק באור האמונה הקדושה באמת, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ראה ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבעל תפילה מעשה י"ב דף שע"ה עיין שם. כת אחרת אמרו, שראוי למלך מי שיש לו שפע מזונות הרבה, ואינו נזון ממזונות של שאר בני-אדם, רק ממזונות דקים |כגון חלב, כדי שלא יתגשם שכלו|, ואיש כזה ראוי למלך, אך לא מצאו תכף איש כזה, שלא יהיה נזון ממזונות של שאר בני-אדם, ובחרו להם לפי שעה איש עשיר שיש לו שפע מזונות הרבה, עד אשר ימצאו איש כרצונם, דהינו שלא יהיה נזון וכו' כנ"ל, ולפי שעה עשו את העשיר למלך, עד אשר ימצאו איש כנ"ל, אז ירד העשיר מן המלוכה ויקבלו את אותו

האיש למלך, ובחרו להם ארץ גורמת לזה, והלכו וישבו שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, כת אחרת אמרו, שראוי למלך מי שיש לו שפע מזונות הרבה, ואינו נזון ממזונות של שאר בני-אדם, רק ממזונות דקים |כגון חלב, כדי שלא יתגשם שכלו|, ואיש כזה ראוי למלך, כי מצד אחד בוודאי ענין האכילה הוא דבר גדול מאד, ועל ידי אכילת ישראל נעשה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"בן, כי כשאדם אוכל כדי להיות חזק ובריא לעבודת השם, בוודאי יש בזה עבודה גדולה, ויכול לבא לדביקות גדול בהשם יתברך על ידי האכילה, עד שישתוקק אחריו יתברך ברצון מופלג כזה שלא יידע מה שהוא רוצה |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז|, אבל מצד שני יש קליפה ושגעון גדול אצל בני אדם, שעושים ישות ומציאות שלימה מן האכילה, ומדקדקים לאכול רק מאכלים עדינים וטבעיים וכו', עד שאינם רוצים לאכול בשר ודגים, רק צמחים ועשבים וכו', וכל זה שטות ושגעון גדול, כי די לנו במה שאסרה תורה, ואין צריכין לחדש גדרים ואיסורים חדשים שלא נצטווינו עליהם, וכשעושים ישות מן האכילה, זה נקרא תאות אכילה, וכמו שפעם אמר רביז"ל "פארבענדיוועז מיט עסין איז תאוות אכילה" |לדקדק ולבחור באוכל, זהו תאות אכילה|, כי האדם צריך לאכול מה שהכינו לו, ולא להיות בררן ומפנקן בכל פרט ופרט של האכילה, בוודאי צריך להיות ברור לו כשמש שהכל כשר בתכלית הכשרות, כי בלא זה אסור לאכול כלל, ובפרט באכילת בשר, אם אינו מכיר את השוחט והרב המכשיר, אסור לאכול בשר כלל וכלל, כי קרוב לוודאי שיכשל בטריפות ונבילות רחמנא ליצלן, ובפרט היום שמוכרים כל מיני מוצרי מאכל תחת השגחה של רבנות זה או זה, או תחת הכשר רב זה וזה, והכל משוחד ומושחת, ומעורב ממאכלות אסורות ממש רחמנא ליצלן, ולכן הדבר ראש וראשון הוא שיהיה מאכל אחר שנתברר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"בן, היינו שנתברר כשרותו בתכלית הבירור, ואז מצוה לאכול, ולא לדקדק ולומר שצריך רק חלק זה של האוכל, או רק כשהאוכל מבושל בדרך זה, כי כל זה נקרא תאות האכילה, ובודאי כשאדם יודע שאיזה מאכל אינו טרי |שקוראים "פריש"| או שהוא מזיק לו, אסור לאכול אותו, אבל כשמתחיל לדמות לעצמו דמיונות, כאילו אינו יכול לאכול רק מאכלים טבעיים וצמחונים וכו', כל זה הוא תאות האכילה ושגעון גדול, כי עושה ישות ומציאות גדולה מן האכילה, ואין זה דרך התורה כלל.
אך לא מצאו תכף איש כזה שלא יהיה נזון ממזונות של שאר בני-אדם, ובחרו להם לפי שעה איש עשיר שיש לו שפע מזונות הרבה, עד אשר ימצאו איש כרצונם,

דהינו שלא יהיה נזון וכו' כנ"ל, ולפי שעה עשו את העשיר למלך, עד אשר ימצאו איש כנ"ל, אז ירד העשיר מן המלוכה ויקבלו את אותו האיש למלך, ובחרו להם ארץ גורמת לזה, והלכו וישבו שם, כי מבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ד| שכל העשירים הם משוגעים ממש, כי הממון עושה אותו משוגע, ולכן אצלם יכולים למצוא מי שעושה ישות ומציאות מן האכילה, ואינו אוכל כמו שאר בני אדם, כי יש לו הרבה כסף לבזבז על עניני אוכל, ויכול לדקדק ולברר בעניני אכילה כרצונו, ובני אדם אוהבים איש כזה, בבחינת |משלי י"ד| ואוהבי עשיר רבים, כי כל אחד נדמה לו שייוושע באיזה ענין על ידי העשיר, ואולי ימצאו חן בעיניו ויתן להם כסף, וזה פגם של עבודה זרה רחמנא ליצלן, כי עושה ישות ומציאות מבן אדם, ומחניפים אותו ומשתחווים אליו, נמצא שעשו ממנו עבודה זרה רחמנא ליצלן, כי האדם צריך לשים כל בטחונו אך ורק בהשם יתברך, וממנו יתברך מקבלים כל דבר, ובפרט הממון הכסף, וכמו שכתוב |חגי ב'| לי הכסף ולי הזהב נאם ה', וכל מה שמרבים להתפלל אליו יתברך, כן מקבל כל הצטרכותו ואין חסר לו שום דבר כלל, והשם יתברך יזכינו להתחזק באמונה יתירה בו יתברך, ולהתדבק בו יתברך מכל פרטי הבריאה, עדי נזכה גם מאכילתנו להתדבק אליו יתברך, ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ראה ה'תשס"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו' המדבר מסוד כוונת אלול עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל, כשרוצה אדם לילך בדרכי התשובה, צריך להיות בקי בהלכה, וצריך להיות לו שני בקיאות, הינו בקי ברצוא, ובקי בשוב, כמו שכתוב 'זכאה מאן דעיל ונפיק' |זהר ויקהל ריג, האזינו רצב| וזה בחינת |תהלים קל"ט| "אם אסק שמים-שם אתה", בחינת עיל, בחינת בקי ברצוא "ואציעה שאול-הנך", בחינת ונפיק, בחינת בקי בשוב, וזה |שיר-השירים ו| "אני לדודי ודודי לי", 'אני לדודי', זה בחינת עיל, 'ודודי לי', זה בחינת ונפיק |וזה סוד כונת אלולן, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה מבואר בכתבי האריז"ל |שער הכוונות - חודש אלול, מובא בסוף תורה זו של רביז"ל, שסוד כוונת אלול מרומז בפסוק |ישעיה

מ"ג| הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, והענין בזה, כי העולם הזה נדמה כמי הים שאין להם סוף, כי אורו יתברך גנוז בתוך כל פרט ורפט של הבריאה, והוא אור שאין לו סוף ותכלית, ולכן צריכין למצוא "דרך" איך לעבור הים בשלימות, ולהגיע אל מחוז חפצו לחיים ולשלום, ושלא יטבע בתוך הים, והדרך הוא דרך התשובה, היינו לחזור אליו יתברך בכל יום ובכל עת ובכל שעה, כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא |קהלת ז'|, וצריכין תמיד לתקן וליישר מעשיו לפניו יתברך ולעשות תשובה, וגם אפילו הצדיק הכי גדול צריך לחזור תמיד בתשובה, כי כפי ההשגה שמשיג עכשיו בהשגות אלקותו יתברך, הרי ההשגה של אתמול היתה בבחינת גשמית, וצריך לחזור בתשובה על זה, נמצא שכל מה שעולה ומשיג באלקותו יתברך, הרי הוא עושה תשובה על השגתו הראשונה, ולכן דרך התשובה שייך לכל אדם בכל עת, וביותר בחודש אלול, שאז נפתח דרך זה במיוחד, כי אז מכינים על ימי ראש השנה הקדושים, שכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, ודנים את כל אחד מה יהיה עמו בשנה הבאה, מי יחיה ומי ימות וכו', ולכן מוכרחים אז לעשות תשובה כדי לזכות במשפט ולקבל שנה טובה ומבורכת, ולכן אז הזמן להיות "בקי" בדרך התשובה, ולחזור אליו יתברך באמת. ומגלה לנו רביז"ל, שבקיאות זאת כלול משני דברים, בקי ברצוא ובקי בשוב, ופעמיים בק"י עולה בגימטריא דר"ך שהוא דרך התשובה הנ"ל, והענין בזה, כי הנה מי שרוצה להתקרב אליו יתברך, מוכרח להיות בקי איך לעלות ולהתקרב אליו יתברך, ואיך לרדת ולהתרחק קצת, כי חיי האדם כלולים מעליות וירידות, ותכלית הירידה הוא בשביל העלייה, כדי שיעלה ויתקרב יותר, אבל מוכרח להיות בקי איך לעלות ואיך לרדת, כי בשעה שאדם עולה ומתקרב אליו יתברך, צריך תמיד לדעת שעדיין לא השיג את הכל, כי אורו יתברך אין סוף ואין תכלית, ואי אפשר לאדם להשיג את הכל, וברגע שנכנס באדם מחשבה שכבר הגיע לאיזה מדריגה עליונה והשיג את הכל, זהו סימן שעדיין לא התחיל להשיג כלום, בבחינת מה שנאמר |תהלים קל"ט| אם אסק שמים שם אתה, שכל מה שאני עולה לשמים, אני רואה ששם אתה, ועדיין לא השגתי כלום, וזהו בקיאות גדולה מאד, כי לפעמים דייקא בשעה שאדם עולה בעלייה גדולה, הוא נתעוור מרוב אור, ומתרחק לגמרי, וכמו שהיה עם אלישע אחר, שדייקא על ידי שעלה לפרדס וראה מה שראה, נפל ונתרחק |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"בן, כי להדרי מעלה, היינו לאלו שדרים כבר במדריגות רמות וגבוהות מאד, צריכין לגלות את ההשגה של "איה מקום כבודו", שישאלו ויבקשו איה מקום כבודו, שעדיין לא השיגו כלום, וצריכין

לחפש אחר כבודו יתברך מחדש |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'|, ולכן עיקר הבק"י ברצוא הוא לדעת שיש לו לעלות יותר ויותר, ולא ידמה לעצמו כאילו השיג את הכל.

וכן בעת ירידה צריך להיות בק"י בשוב, היינו לדעת איך לרדת, ואף פעם לא להתייאש מפני שום ירידה ונפילה שבעולם, כי הצדיק מגלה לכל הדרי מטה המונחים במדריגות התחתונות, את ההשגה של "מלא כל הארץ כבודו", שכבודו יתברך עדיין נמצא אתם עמם ואצלם, בבחינת |תהלים קל"ט| ואציעה שאול הנך, שאפילו אם ירדתי לשאול ממש, והצעתי לעצמי שם מטה, גם שם הנך, אתה נמצא שם, כי בהכרח עובר על האדם כל מיני משברים וגלים במשך ימי חייו, ועליו להתחזק בכולם ולהאמין שהכל לטובתו, ואפילו אם נפל למה שנפל ונכשל במה שנכשל חס ושלום, לא יתייאש כלל, כי אם יחזור בתשובה, אזי יתהפכו כל ירידותיו ונפילותיו לתכלית העלייה, ולכן צריכין להיות בקי מאד בשוב, ולדעת שבודאי יש ירידות ונפילות יותר גרועים מאלו, ויחזק את עצמו לא ליפול יותר חס ושלום, וכשאדם יש לו שני בקיאות אלו, אזי הוא הולך בדר"ך התשובה, כי הן בעלייה והן בירידה הוא מוצא את השם יתברך, וזה נותן לו דר"ך כבושה לעבור את מי הים שהם חיי עולם הזה לשלום, וזוכה להגיע אל מחוז חפצו שהוא הדביקות וההתקרבות האמיתי אליו יתברך, אשרי לו.

והנה מבואר בדברי רביז"ל בתורה זו, שהליכה בדרך התשובה נקרא בשם בקי, כי בק"י עולה בגימטריא הוי"ה אלהי"ם, כי בקיאות זאת הוא לדעת שהן הוי"ה שהוא מדת הרחמים, והן אלהי"ם שהוא מדת הדין, הכל ממנו יתברך, לקרב את האדם אל עבודתו, כי זהו עיקר שלימות הדעת, לדעת כי הוי"ה הוא האלהי"ם אין עוד מלבדו |דברים ד'|, ולהלל לשמו יתברך בין במדת הרחמים ובין במדת הדין בבחינת |תהלים נ"ו| בה' אהלל דבר, באלהים אהלל דבר |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'|, וכשאדם יש לו הדעת הזה, אזי יש לו בקיאות בדרך התשובה, כי הן כשהוא עולה, והן כשהוא יורד, הוא יודע שלפעמים מתגלה אליו מדת הרחמים, ולפעמים מתגבר מדת הדין, אבל הכל ממנו יתברך לקרב אותו בתכלית ההתקרבות, ולכן בעלייתו הוא ממשיך לעלות מעלה מעלה, ואינו מפסיק עבודתו מפני שום דבר שבעולם, וכן בירידתו מחפש הרחמים והחסדים שהקדוש ברוך הוא גומל עמו בכל עת אפילו בשעת ירידתו, ומחזק עצמו בהם, ואינו נופל בנפילות וירידות יותר גרועות חס ושלום, ואזי הולך לבטח בדר"ך התשובה, כי דר"ך בגימטריא שני פעמים בק"י כנ"ל, וזוכה למצוא את השם יתברך בכל פרטי החיים, אשרי לו

ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את סימני דגים טהורים, שהם סנפיר וקשקשת, וכמו שכתוב |דברים י"ד| את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו וגו', ויש לומר בזה, שמרומז כאן כל דברי רביז"ל הנ"ל, כי הנה נשמות ישראל נמשלו לדגים שבים, וכמו שכתוב |בראשית מ"ח| וידגו לרוב בקרב הארץ, והנה שני סימנים אלו מרמזים על שני בקיאות הנ"ל של רצוא ושוב, שצריכין להיות בקי בהם בכדי לעבור את מי הים לשלום, בבחינת הנותן בים דרך הנ"ל, כי הנה הסנפירים של הדג הם הכנפיים שהוא שט בהם, שמרמז על ענין בקי ברצוא הנ"ל, שיהיה לאדם כמו סנפירים וכנפיים חזקים לשוט בהם בים החכמה, ולהתקרב אליו יתברך בכל מעמד ומצב שימצא את עצמו, ואף פעם לא לעמוד במקום אחד ולחשוב שכבר הגיע אל כל מה שצריך להגיע, אלא ימשיך לשוט בים החכמה, ולעשות לעצמו דר"ך בים, והקשקשים של הדג הם כמו מגן ושריון המגין עליו מדבר המזיקו, שזה מרמז על ענין בקי בשוב הנ"ל, שלא יפול ויתרחק האדם מפני שום ירידה ונפילה שעובר עליו, כי זהו ענין של מגן ושריון שמגין על החיל שהולך למלחמה, שאפילו יורה בו האויב חצים ואבנים, כולם מתחלקים ומתגלשים מפני המגן, וכן צריך האדם להיות כל כך חזק בהתקרבותו אל השם יתברך, שאפילו יורה בו הס"מ כל מיני חצים ואבנים חס ושלום, לא יפילו ולא ירחיקו אותו, וכמו שאמר רביז"ל בשעה שגילה את העשרה מזמורי תהלים של התיקון הכללי, שהם כמו שריון ומגן מפני חציי הס"מ, שלא יוכלו ליכנס בו, ולכן שני סימנים אלו הם הסימנים של דג טהור, היינו של נשמות ישראל הקדושים והטהורים שרוצים להתקרב אליו יתברך, כי כשיש לאדם שני בקיאות אלו של רצוא ושוב, שהם סנפיר וקשקשת, זהו סימן שנשמתו טהורה לה', מה שאין כן אם אין לו סנפיר וקשקשת, הוא סימן של דג טמא חס ושלום, כי הוא עלול להתרחק הן בעת עלייתו, שלא יידע איך לשוט הלאה בעבודתו, והן בעת ירידתו שלא יידע איך לשמור מחציי הס"מ, ואיך להגן על עצמו מהכפירות והאפיקורסות המצוי בעולם חס ושלום, כי מחמת שאין לו מגן ושריון הוא בסכנה גדולה שלא יכנסו בו דיעות כוזבות ונפסדות של אנשי העולם, ולכן דייקא בחודש אלול הוא הזמן להכין לעצמינו לבושים חזקים של תורה תפילה ומצוות ומעשים טובים, שיהיו לנו למחסה ולמגן מכל הקליפות הנמצאות בחוץ, ואור התורה יורה לנו את הדרך איך לשוב אליו יתברך באמת, והשם יתברך יזכינו להמשיך עלינו קדושת הימים האלו, ונזכה

ללכת בדרכי התשובה באמת, עדי נזכה לקבל שנה טובה ומבורכת, שנת גאולה וישועה בכלל ובפרט, אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת שופטים ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סוף סי' ב', המדבר מכלי זיינו של משיח שהוא תפילה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, עיקר כלי זיינו של משיח הוא התפילה, וכל הכבישות שיכבוש הכל משם וכו', והעיקר שיקשר עצמו בתפילתו לצדיקי אמת שבדור, כי הם יודעים לעלות את התפילה לשרשה, בבחינת |שמות ל"ט| ויביאו את המשכן אל משה וכו', ויקם משה את המשכן, כי הוא יודע לאעלא שיפא בשיפא ולעשות אותה קומה שלימה וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר כלי זיינו של משיח, והוא באמת עיקר כלי זיינו של כל איש ישראלי, הוא חרב התפילה, שיפתח את פיו לדבר אליו יתברך בתמימות ופשיטות גמור, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, כי זהו עיקר הכח והגבורה של כל אדם, לכבוש את כל המלחמות שלו ברוחניות ובגשמיות, רק להתפלל אליו יתברך ולבקש ממנו יתברך עזר וסיוע בכל ענייניו, כי אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אי אפשר לו לעשות שום דבר כלל, ומיד שאדם מכיר זאת היטיב, ומתפלל אליו יתברך על כל צרכיו הרוחניים והגשמיים, הרי הוא מקבל סייעתא דשמיא נוראה מלמעלה, וזוכה לראות נסים נגלים למעלה מן הטבע על כל פרט ופרט של החיים, וזה צריך להיות עיקר עסקו של האדם בכל ימי חייו, להרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך, ולבקש מלפניו יתברך על כל דבר, ולא יספיק עצמו עם התפילות הקבועות לבד, אלא ירבה בתפילה והתבודדות יומם ולילה, להוסיף תפילות ובקשות מקירות לבו אליו יתברך, עד שירחם עליו מלמעלה ויקרבהו באמת לעבודתו, ואז בוודאי יזכה לראות נסים וישועות גדולות ברוחניות ובגשמיות בכל ענייניו, ויזכה לכל טוב אמיתי ונצחי.

והנה רביז"ל אומר כאן, שצריך כל אחד לכוין בתפילתו שיקשר עצמו לצדיקים שבדור, והענין בזה, כי דייקא מן הצדיקים שבדור האדם מקבל את כל כוחו והתחזקותו לעסוק בתפילה והתבודדות כראוי, כי הרבה חלישות הדעת ובלבולים עוברים על כל אחד הרוצה לעסוק בתפילה, כי הבעל דבר מחליש דעת האדם בכל מיני בלבולים כאילו אין תפילותיו חשובות למעלה, וכאילו מן השמים אין

צריכין את התפילה שלו, וכן מצד שני הוא מנסה לקרר האדם באומר לו, שכבר התפלל מספיק, ואינו צריך להתפלל עוד, וכן שאר כל מיני בלבולים ומניעות ועיכובים שיש על עבודת התפילה, ולכן על כל זה צריכין לקשר עצמו לצדיקים אמיתיים שבדור, שמגלים ומפרסמים עבודת התפילה בעולם, והם מחזקים בני אדם לעסוק בתפילה ובהתבודדות בכל מה שרק עובר עליהם בחייהם, ואף פעם לא להפסיק מתפילתם ולהניח את חרב התפילה מידם, כי כל זמן שאדם אוחז את חרב התפילה בידו, הוא מובטח שינצח את המלחמה, אבל מיד שמניח חרב התפילה מידו, הוא אבוד לגמרי רחמנא ליצלן, ולכן צריכין למסור נפשו בכל מיני אופנים להיות מקורב ומקושר אל צדיקי אמת כאלו שמגלים ומפרסמים את עבודת התפילה בעולם, ועל ידי שמקשר עצמו אליהם בקשר חזק בל תמוט, על ידי זה יהיה מובטח שגם הוא יעסוק בתפילה כל ימי חייו, ויזכה לכבוש את כל המלחמות שצריך לכבוש, ויזכה לכל טוב אמיתי ונצחי בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקשיר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |דברים י"ז| ובאת אל הכהנים הלוים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם, ודרשו על זה חכמינו הקדושים |ראש השנה כ"ה:| אין לך אלא שופט שבימיך, יפתח בדורו כשמואל בדורו עיין שם, ולכאורה איך יובן זאת? הלא כל אחד יכול לקרב עצמו אל כל מאן דהו אפילו פוחז וריק, ויאמר שהוא שופט שבימיו, ויביא הוכחה מדברי חכמינו הקדושים הנ"ל, יפתח בדורו כשמואל בדורו, ואם כן איך יכולים לדעת מי נקרא צדיק ומנהיג הדור באמת? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי עיקר מעלת הצדיק האמת שבדור, כשמגלה ומפרסם עבודת התפילה בעולם, בבחינת |שמות מ'| ויקם משה את המשכן, שהצדיק שהוא בחינת משה, הוא מקים את התפילות של כל נשמות ישראל, ומכניס עבודת התפילה בתוך כולם, וזה מצינו אצל יפתח, שאף על פי שהתלקטו אליו אנשים פוחזים וריקים, וכמו שכתוב |שופטים פרק יא| ויתלקטו אל יפתח אנשים ריקים ויצאו עמו, והוא בעצמו היה בן אשה זונה, וריחקו אותו בני משפחתו ואנשי עירו, אף על פי כן כתיב אצלו |שם|, וידבר יפתח את כל דבריו לפני ה' במצפה, ששפך לבו בתפלתו אליו יתברך, ודבר זה לימד ופירסם לכל המקורבים שלו, ולכן שקלו אותו חכמינו הקדושים כשמואל הנביא, ואמרו, יפתח בדורו כשמואל בדורו, כי גם אצל שמואל מצינו |שמואל א' ט"ו| ויחר לשמואל ויזעק אל ה' כל הלילה, וזה היה עיקר עסקו של שמואל הנביא, וכמו שכתוב |תהלים צ"ט| משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו, ולכן כל צדיק ומנהיג הדור

שמגלה ומפרסם עבודת התפילה בעולם, בוודאי אליו ראוי להתקרב, ויזכה האדם לכל טוב אמיתי ונצחי על ידיהם, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקי אמת שבדור, ולקבל מהם עבודת התפילה, עדי נזכה לעסוק בתפילה והתבודדות כל ימינו, ונזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת שופטים ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל, במעשה מבערגיר ועני דף רי"ח עיין שם.

והלך הבחור הנ"ל במדבר, והיה הולך והולך, עד שנתרחק מן הספר; ורצה לשוב, ולא יכול; וכל מה שרצה לשוב, נתרחק יותר ויותר, עד שראה שאי אפשר לו לשוב, וילך באשר ילך והלך שם במדבר, והיה בידו קשת שהיה מציל עצמו נגד החיות רעות שבמדבר, ומצא שם איזה דברים לאכול והיה הולך והולך, עד אשר יצא מן המדבר ובא אל מקום |ישובן, שהיה שם מקום פנוי, והיה שם מים ואילנות סביב סביב של פירות, והיה אוכל מן הפירות ושותה מן המים, ונתישב בדעתו לישב שם מספר ימי חייו, כי בלא זה קשה לו לשוב אל הישוב, ומי יודע אם יגיע עוד למקום כזה, אם יניח המקום הזה וילך לו?! על כן היה בדעתו לישב שם ולחיות שם ימי חייו, מאחר שטוב לו שם, שהיה לו הפירות לאכול והמים לשתות, ולפעמים היה יוצא ורובה בקשתו ארנבת או צבי, והיה לו בשר לאכל, גם היה צד לעצמו דגים, כי היה שם דגים טובים מאד בתוך המים, וייטב בעיניו לבלות שם ימי חייו.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והלך הבחור הנ"ל במדבר, והיה הולך והולך, עד שנתרחק מן הספר; ורצה לשוב, ולא יכול; וכל מה שרצה לשוב, נתרחק יותר ויותר, עד שראה שאי אפשר לו לשוב, וילך באשר ילך והלך שם במדבר, כי כשאדם מתחיל לתעות מן הדרך הישר, והוא עדיין בחור צעיר, בתחילה עוד בקל לו לחזור אל הדרך הנכון, כי עדיין מכיר את הקול של הקדוש ברוך הוא שאך ורק שמע בעולם העליון לפני שיצא לאוויר העולם, אבל כשאדם ממשיך ללכת בדרכים מקולקלים, והולך ותועה מדרך אחד לדרך שני, אזי כבר קשה מאד לחזור אל מקומו הראשון, כי כבר נתרחק הרבה, וגם שכח את הקול של הקדוש ברוך הוא שקורא אליו לחזור, והולך ותועה כמו במדבר שמם, ואי אפשר לו לתת עצה לנפשו |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ן|, ולכן צריכין להזדרז לעשות תשובה כל מה שהוא יותר צעיר.

והיה בידו קשת שהיה מציל עצמו נגד החיות רעות שבמדבר, כי הקשת הוא התפילה

בחינת |בראשית מ"ח| בחרבי ובקשתי, ותרגום אונקלוס, בצלותי ובבועתי |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, וכשאדם עוסק בתפילה הוא יורה חצים ההורגים את הקליפות |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ג|, ועיקר הכלי זיין של האדם נגד החיות רעות שהם המחשבות זרות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ג|, הוא חרב וקשת התפילה, להתפלל הרבה אליו יתברך בתפילה ובהתבודדות, עד שיזדכך מוחו ומחשבתו, ויזכה למחשבות קדושות וטהורות הדבוקות בו יתברך תמיד.

ומצא שם איזה דברים לאכול, כי כשאדם עוסק בתפילה, אזי סוף כל סוף יבא גם לידי לימוד התורה, שזה עיקר האכילה להנשמה, בבחינת |משלי ט'| לכו לחמו בלחמי, היינו לחמו של תורה, וזה עיקר התכלית של האדם, ללמוד ולתהפלל, וכמו שפעם התבטא רביז"ל ואמר, מה יש לאדם לעשות בזה העולם, רק להתפלל ללמוד ולהתפלל, כי על ידי שאדם מתפלל לפניו יתברך, על ידי זה זוכה לבוא ללימוד התורה, ולכל הטובות שבכל העולמות |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קי"א|.

עד אשר יצא מן המדבר ובא אל מקום |ישובן|, שהיה שם מקום פנוי, וזה היה עיקר התקווה שלו, שמצא לעצמו מקום פנוי וריק שאין שם שני אדם, ושם היה יכול להתבודד עצמו עמו יתברך, ולפרש לפניו יתברך כל שיחתו, כי זהו עוצם מעלת ההתבודדות, שהוא התפילה במקום פנוי וריק שאין שם בני אדם, שעל ידי זה האדם מתייחד עצמו עמו יתברך, ומתוודה לפניו יתברך, ועל ידי זה זוכה לתקן את כל אשר עוות בימים הקודמים, ורי"ק הם אותיות קר"י, כי על ידי שאדם מייחד עצמו עמו יתברך במקום ריק ופנוי, ומפרש כל שיחתו לפניו יתברך, זוכה לתקן את כל אשר פגם בפגם הברית רחמנא ליצלן, וזוכה לדבק את עצמו בו יתברך באמת.

והיה שם מים ואילנות סביב סביב של פירות, והיה אוכל מן הפירות ושותה מן המים, ונתישב בדעתו לישב שם מספר ימי חייו, כי בלא זה קשה לו לשוב אל הישוב, ומי יודע אם יגיע עוד למקום כזה, אם יניח המקום הזה וילך לו?! על כן היה בדעתו לישב שם ולחיות שם ימי חייו, מאחר שטוב לו שם, שהיה לו הפרות לאכול והמים לשתות, כי מים מרמז על התורה הקדושה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בבא קמא פ"ב.| אין מים אלא תורה, ואילנות ופירות הם החידושין שיוצאים מן התורה הקדושה, ועל ידי שמצא לעצמו מקום פנוי וריק לעבודת השם יתברך, היה טוב לפניו לעסוק שם בתורה ובתפילה, ולבלות ימי חייו, כי זה עיקר תכלית ביאת אדם לעולם הזה, לעסוק בתורה ובתפילה ובעבודת השם יתברך, וכשיש לאדם יישוב הדעת האמתי, הוא מבין היטיב שאין טוב יותר

מזה, היינו לברוח מכל הבלי עולם הזה, ולעסוק בתורה ובתפילה, כי אדם לעמל יולד |איוב ה'|, ואיך שיהיה יצטרך לעמול בימי חייו, ואם כן יותר טוב שיהיה עמלו בתורה ובתפילה, ואז ישאר לו השארה נצחית מכל עמלו אשר יעמול תחת השמש, מה שאין כן עמל אחרת בהבלי עולם הזה, הוא רק בחינת מ'אבד ע'צמו ל'דעת שהוא ראשי תיבות ע'מ'ל', כי מאומה לא ישא בעמלו, ולא ישאר לו כלום, ולכן מיד שאדם זוכה למצוא לעצמו מקום פנוי וריק שיכול לעסוק שם בתורה ובתפילה, בוודאי כדאי לו לישאר שם ולא לעזוב את המקום כלל.

ולפעמים היה יוצא ורובה בקשתו ארנבת או צבי, והיה לו בשר לאכול, ארנבת וצבי מרמזים על מדת הזריזות, כי הם הזריזים שבחיות, ולבחור צעיר העיקר היא מדת הזריזות, להזדרז מאד בעבודת השם יתברך ולחטוף הרבה תורה ותפילה בכל יום ויום, וכמו שאומר רביז"ל בספר המדות |אות תשובה סי' ע"ג| העבדות שאדם עובד את השם בבחרותו, כל יום ערכו יקר משנים רבות של עבודה לעת זקנותו, וידוע לנו שמוהרנ"ת ז"ל היה זריז נפלא מאד, עד שגם הרה"ק מברדיטשוב זי"ע התפלא מאד מזריזותו, והיה מוהרנ"ת ז"ל נוהג גם לישון מעט מאד, ופעם שאלו אותו על זה, ואמר שעל ידי שהתרגל עצמו במדת הזריזות, לכן גם בשינה הוא זריז ומי שמרגיל עצמו במדת הזריזות זוכה למלאות כל יום ויום בהרבה טוב אמיתי ונצחי, אשרי לו.

גם היה צד לעצמו דגים, כי היה שם דגים טובים מאד בתוך המים, וייטב בעיניו לבלות שם ימי חייו, הדגים מרמזים על העבודה הקדושה של הצדיקים הנקראים דגים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, כי הם תמיד עולים ומייחדים ייחודים עליונים שהם יחודי הד' עלומות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, עם הג' כתרים שלהם קס"א קמ"ג קנ"א, וזהו אותיות ד"ג, ד' עולמות עם ג' כתרים, כי על ידי שאדם מתמיד מאד בתורה ובתפילה, ומתבודד עצמו הרבה עמו יתברך, על ידי זה נפתח לפניו אורות העולמות עליונים, וזוכה לדביקות אמיתי ונצחי בו יתברך, והשם יתברך יזכינו לבלות ימינו ושנותינו בתורה ובתפילה ובעבודת השם יתברך, עדי נזכה לדביקות אמיתי בו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת שופטים ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ו, המדבר משערי גן עדן ומלימוד פוסקים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כי יש גן-עדן, והם שני בחינות: גן

ועדן, והם בחינת חכמה עלאה וחכמה תתאה, כי עיקר תענוג גן-עדן הוא השגת חכמת אלקות, היינו חכמה עלאה וחכמה תתאה, שהם בחינת גן-עדן כנ"ל, אך לזכות לזה אי אפשר כי-אם על-ידי השערים, כי יש שערים, היינו בחינת שערי גן-עדן, שעל-ידי-זה זוכין ליכנס לגן-עדן, דהיינו להשגת חכמה עלאה וחכמה תתאה, אך אלו השערים גנוזים וטמונים בארץ, בחינת |איכה בן|: "טבעו בארץ שעריה"; וצריכים לזה בעל הבית על הארץ, שיהיה מושל בארץ, שיוכל להוציא ולהקים ולהעמיד השערים שנטבעו בארץ: ודע, שעל-ידי למוד פוסקים זוכין להיות מלך ומושל בארץ, ואז יכולין להעמיד ולהקים השערים שטבעו בארץ, וזה בחינת |משלי כ"ט|: "מלך במשפט יעמיד ארץ" 'במשפט' דיקא, הינו על-ידי משפט, שהוא משפטי ודיני התורה, דהינו למוד פוסקים, שמבררים משפטי ודיני התורה, על-ידי-זה נעשה מלך ומושל, ועל-ידי-זה יוכל להעמיד ארץ, ואז מעמיד ומקים ומגלה השערים שטבעו בארץ, שעל-ידי-זה זוכין לגן-עדן כנ"ל: וזהו: "שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך וכו' לשבטיך" |דברים ט"ז| "שבט ראשי-תבות ט'בעו ב'ארץ ש'עריה |הינו השערים שנטבעו בארץ|, וזהו: שפטים ושטרים תתן לך וכו'; כי השופטים ושוטרים, שהם בחינת המנהיגים והמושלים בארץ, וזהו שופטים דיקא, כי העיקר על-ידי משפטי התורה, בחינת פוסקים, בחינת: "מלך במשפט יעמיד ארץ", על-ידי-זה נתגלין השערים שנטבעו בארץ וזהו: תתן לך בכל שעריך לשבטיך, כי השופטים ושוטרים מקימין השערים שנטבעו בארץ וזהו בכל שעריך לשבטיך", כי הם מקימין ומגלין השערים שנתעלמו, בחינת טבעו בארץ שעריה; הם מקימין אותם על-ידי המשפט שלהם, דהינו לימוד פוסקים, בחינת: "מלך במשפט יעמיד ארץ", כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד נפלא מסודות הבריאה, איך הגן עדן נמצא כאן בזה העולם, ואיך שכל אדם יכול לזכות ליכנס בה ולטייל בתוכה כפי רצונו, והענין, כי יש גן ויש עדן, והם שני בחינות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ד:| גן לחוד ועדן לחוד, גן הוא חכמה תתאה, שהוא בחינת התורה הקדושה הגנוזה בתוך כל פרט ופרט של הבריאה, כי יש נ"ג פרשיות בתורה, שהם בגימטריא ג'ן, והם כוללים כל ההלכות והסיפורים של התורה מבראשית עד לעיני כל ישראל, ועל ידם מתגלה איך שבכל הדומם צומח חי ומדבר של הבריאה גנוז רצונו יתברך, כי בכל פרט מהם יש המון הלכות ודינים, כגון ההלכות הקשורות אל הדומם, כמו החופר בור ברשות הרבים, והבונה בית נגד חבירו וכו', וכן בצומח, כל ההלכות התלויות בארץ, כמו תרומות ומעשרות,

ואיסור כלאים וערלה וכו', וכן בחי, כל ההלכות של בעלי חיים ומאכלות אסורות וכו', וכן במדבר, כל ההלכות שבין אדם לחבירו, הרי שבתוך כל פרט ופרט של הבריאה יש המון הלכות המלמד אותנו איך להתנהג בהם, וכן כל הסיפורים של תורה, מכולם יוצאים לימודים והנהגות ישרות לכל הדורות, כי מעשה אבות סימן לבנים, הרי נ"ג פרשיות שבתורה הם כמו ג"ן נהדר, שצריך כל אדם לטייל בהם ולמצוא אלקותו יתברך על ידי התורה הקדושה, וכל זה נקרא חכמה תתאה, כי היא החכמה שנמצא בתוך הבריאה התחתון והגשמי הזה, אבל יש גם בחינת עדן שהיא בחינת חכמה עלאה, עידונא דנחלא, היינו המשכת רוחניות אלקות בתוך פרטי הבריאה, כי מלבד ההלכות הפשוטות שיש בתוך בכל פרטי הבריאה, יש גם רזין וסתרי אורייתא בתוך כל פרט ופרט, וכשאדם זוכה לעינים זכות וטהורות, אזי רואה אלקותו יתברך בתוך כל דבר ממש, ושומע איך שמכל הבריאה צועק כבודו יתברך, ואת עוצם התענוג הנפלא הזה אי אפשר לשער כלל, כי כשנתגלה לפני האדם העדן העליון שיש בתוך גשמיות הבריאה, אזי נתעלה ונתהפך לאור רוחני, וכבר מרגיש איך שגם גופו הגשמי ושאר כל הבריאה הם כמו כיסוי לאלקותו יתברך, ומרגיש תענוגי הגן בזה העולם ממש, אשרי לו.

והנה עיקר העבודה לקשר הגן והעדן ביחד, שיהיה גן עדן ממש, והוא על ידי שאדם לומד כל משפטי ודיני התורה, ומקיים אותם, וגם מכניס עצמו בלימודי אלקות, ומתפלל ומתבודד הרבה עמו יתברך עד שזוכה להרגיש את הרוחניות שבתורה, כי צריכין את שניהם ביחד, ואחד בלי השני אין לו שלימות כלל, כי מקודם בוודאי צריכין ללמוד את כל הלכות ודיני התורה, פשוטם כמשמעם, ולקיים אותם, ולדעת שאין שום דבר הפקר כלל, רק כל הבריאה מקושרת אל הלכות התורה הקדושה, כי על שם זה אנחנו מברכים כל יום ברכות התורה, ברוך אתה ה' נותן התורה, לגלות שאנחנו לומדים את התורה כדי להכיר את נותן התורה על ידי הלימוד שלנו, וכמבואר בב"ח אורח חיים סי' מ"ז ענין זה עיין שם, כי ללמוד את התורה לשם חכמה בעלמא אין לזה שום מעלה כלל, אדרבה אם לא זכה נעשה סם המוות רחמנא ליצלן |יומא ע"ב:|, העיקר ללמוד את התורה על מנת לקיים אותה, ולהכיר את השם יתברך מכל הלכה והלכה, ולכן לפעמים יש בעלי משא ומתן שהם עושים את התורה ממש, כי הלומד הסוגיא של המחליף פרה בחמור, או דיני משקולות וכו', יתכן שאף פעם לא יבא לקיים את זה, והכל נשאר אצלו כלימוד בעלמא, אבל הבעל משא ומתן שעוסק בכל זה בפועל ממש, ונזהר לקיים את ההלכות קלה כחמורה, הרי הוא מקיים את התורה ממש, וכמובא דבר זה בשם הבעל

שם טוב הקדוש זי"ע |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"פן, אבל אחר שזוכין ללמוד את הלכות התורה, אזי גם צריכין ללמוד פנימיות התורה, ולדעת שמאיר אלוקותו יתברך מתוך כל פרט ופרט של התורה, ובדבר זה היה קצת חילוקי דיעות במשך הדורות בין החסידים והמתנגדים, כי החסידים אמרו שכל דברי התורה מרמזים על דברים עליונים, והמתנגדים חלקו על זה, ואמרו שבשעה שלומדים ארבע אבות נזיקין בפשוטן, אזי מקיימים את כל העולם כולו, ובאמת לפי דברי רביז"ל, זה וזה אמרו דבר אחד ואין שום חילוק ביניהם כלל, כי זה ענין חכמה עלאה וחכמה תתאה, שהם הגן עדן שנמצא בזה העולם ממש, שבוודאי בתוך כל פרטי הבריאה יש חכמה תתאה שהם ההלכות הפשוטות שנמצאים בתוך כל פרט ופרט, וכשאדם מקיים אותם בוודאי הוא ממשיך חיות וקיום לכל הבריאה כולה, אבל באותו עת יש גם בוודאי חכמה עלאה שהם הרוחניות אלקות שגנוז בתוך כל פרט ופרט, וכל דברי התורה מרמזים על דברים עליונים מאד, כי אלוקתו יתברך מאיר בתוך כל תיבה של התורה הקדושה, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

וזהו מה שרביז"ל אומר כאן, שיש שערי גן עדן בזה העולם, אבל השערים טמונים בארץ, וצריכין בעל הבית ומושל בארץ שיוכל להקים ולהעמיד השערים שנטבעו בארץ כדי שיוכלו ליכנס בתוכם, כי כל אחד ואחד כפי גשמיותו וגסותו, שהוא שקועה בגשמיות הארץ, כך נדמה לו כאילו לימוד התורה הוא חכמה בעלמא, ואינו זוכה לראות את האלקות שיש בתוכה, אבל על ידי שיש בעל הבית שהוא מושל בארץ, שהוא בחינת הצדיק האמת שמגלה את כל ההלכות שיש בתורה הקדושה, הוא מראה לכל הבריות איך שכל פרטי הדומם צומח חי מדבר מקושרים אל הלכות התורה הקדושה, ואזי נפתחים עיני האדם לראות ולהשכיל שבאמת רצונו יתברך גנוז בתוך כל פרט של הבריאה, וכן כשהצדיק מגלה את הפנימיות של הלכות התורה, ואיך שיש לימודי אלקות בתוך כל הלכה והלכה, אזי נפתחים עיני הבריות באור גדול מאד, ומתחילים לראות איך הגן עדן נמצא בזה העולם ממש, ויכולים לחיות כאן חיים טובים ונצחיים מעין עולם הבא ממש.

וזהו מה שרביז"ל אומר, שעל ידי לימוד פוסקים זוכין להיות מלך ומושל בארץ, כי הדבר ראש וראשון הוא ללמוד הרבה פוסקים ושולחן ערוך, וכידוע לנו שהקפיד רביז"ל על לימוד פסוקים יותר מן הכל, ואמר שצריך כל אדם ללמוד בכל יום פוסק חק ולא יעבור |שיחות הר"ן סי' קפ"ה|, כי על ידי שלומדים הרבה פוסקים, רואים איך שבתוך כל פרט של הבריאה יש תורה, ובאמת השולחן ערוך הוא המסגרת של כל איש יהודי, כי כל החיים של האדם צריך להסתובב סביב

השולחן ערוך, ומיד שאדם מתחיל לזלזל באיזה סעיף קטן בשולחן ערוך הוא עלול כבר לצאת לגמרי מגדרי התורה הקדושה חס ושלום, כי השולחן ערוך נתקבל בכל תפוצות ישראל למורה דרך של נשמות ישראל, ואסור לנטות ממנה ימין ושמאל, וכמו שהבטיח המגיד להבית יוסף ז"ל שיזכה לחבר חיבור כזה שיתקבל בכל תפוצות ישראל בכל הדורות, וזהו ספר השולחן ערוך, וכל מה שאדם מרבה ללמוד שולחן ערוך, ונעשה בקי בהלכ,ה כך החיים מאירים לו מאד, כי יודע איך לשית עצה לנפשו בכל מיני מצבים שבעולם, ואף פעם אינו אובד את עצמו כלל, ולא עוד אלא מי שנתקבל לשופט ופוסק מובהק, דבריו עושים גם רושם למעלה, וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"א| על הפסוק |דברי הימים ט"ז| מופתיו ומשפטי פיהו, שלפעמים הקדוש ברוך הוא עושה מופתים על ידי בעלי הפסוקים, כי כמו שנתקבלין דבריהם כאן למטה בזה העולם, כן נתקבלין דבריהם למעלה בשמים, ונעשים מופתים על ידיהם, וכמו שראינו במשך כל הדורות, שהפוסקים הגדולים, הראו אותות ומופתים להמון נשמות ישראל, וזהו מחמת שלימוד השלוחן ערוך הוא העיקר והיסוד לכל יהודי, וכל מה שאדם זוכה ללמוד שולחן ערוך ופוסקים, וכן להיות מקורב לצדיק כזה שלומד הרבה שולחן ערוך ופוסקים, כן זוכה למצוא את שערי הגן עדן בזה העולם, וליכנס בתוכם, ולהתענג בתענוגי הגן עדן, אשרי לו ואשרי חלקו.

וסיפר מוהרא"ש נ"י שפעם בא איזה בן אדם אל החזון איש ז"ל עם שאלה להלכה, והחזון איש ז"ל הגיד לו את פסק החפץ חיים ז"ל בספרו ה"משנה ברורה", אבל הלה לא היה שבע רצון בזה, וטען ואמר, שהחפץ חיים לא היה רב ופוסק, רק בעל הבית, ענה ואמר לו החזון איש ז"ל, בוודאי היה החפץ חיים "בעל הבית", הוא היה "בעל הבית" על הלכות שבת ועל אורח חיים ועל כל השולחן ערוך וזהו ממש כדברי רביז"ל כאן, שמי שלומד הרבה פוסקים ושולחן ערוך הוא בעל הבית אמיתי והוא מקים ומעמיד את שערי הגן עדן שנטבע בארץ, והבן.

וזהו מה שרביז"ל מסיים לקשר את ענין הנ"ל לפרשת השבוע, שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר הוי"ה אלקיך נותן לך לשבטיך, שופטים ושוטרים הם הצדיקים ובעלי הפוסקים שמגלים את התורה הקדושה שיש בתוך כל פרטי הבריאה, וזהו תתן לך בכל שעריך, כי על ידם תמצאו את שערי הגן עדן שנמצאים כאן בזה העולם, רק לעת עתה הם ל"שבט"יך, היינו שהם טבועים וגנוזים בתוך גשמיות הארץ, בחינת שב"ט ראשי תיבות ט'בעו ב'ארץ ש'עריה, אבל על ידי הצדיקים ובעלי פוסקים, עולים שערים אלו מתוך גשמיות הארץ, וכולם יכולים ליכנס

בתוכם, וזהו ושפטו את העם משפט צדק, היינו שצדיקים אלו ילמדו דעת את העם איך לחיות חיי גן עדן בזה העולם ממש.
וזהו המשך יתר הכתובים, לא תטה משפט לא תכיר פנים, כי מיד שתועים ומטים מדרך המשפט וההלכה, אזי כבר לא תכיר פנים, היינו את פנימיות התורה, ואת האלקות שיש בתוך כל פרט ופרט של הבריאה, ולא תקח שוחד, כי השוחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים, כי מיד שאדם להוט אחר הכסף והממון, ומטה משפט לתאוות נפשו, אזי כבר יש לו עוורון עינים, ואינו רואה אלקותו יתברך המאיר בתוך הבריאה, כי מלבד עונש הגשמי של עוורון עינים, שסומא נחשב כמת רחמנא ליצלן, יש גם עוורון עינים ברוחניות, שאינו זוכה לראות אלקותו יתברך, וזהו סומא אמיתי רחמנא ליצלן, וכמובא בזוהר |תזריע מ"ט:| בענין המצורע, שהוא סגירו דנהורא עלאה, היינו אפילו אם אין רואין על עורו נגע צרעת בפועל ממש, אבל נשמתו מנוגע רחמנא ליצלן, והוא סגור מחוץ למחנה השכינה, ואינו זוכה להרגיש אותה כלל, וכך הוא עונש השוחד, שאם נוטה אחר הבצע להטות משפט בשביל כסף, הוא נעשה עוור רחמנא ליצלן, וכבר אינו רואה אלקות כלל, ויסלף דברי צדיקים, וגם יגרום לו לדבר סרה על צדיקים וכשרים שבדור, כי מיד שאדם נוטה מדברי השולחן ערוך והפוסקים, ויוצא מגדרי ההלכה שנקבע לנו מדורו דורות, הרי הוא בגדר אפיקורוס ופורק עול, והרי הוא מסלף דברי הצדיקים שאנו חייהם מפיהם, וזהו צדק צדק תרדוף, ודרשו חכמינו הקדושים |סנהדרין ל"ב:| הלך אחר בית דין יפה, אחר רבי אליעזר ללוד, אחר רבן יוחנן בן זכאי לברור חיל, אחר רבי יהושע לפקיעין, אחרי רבי לבית שערים וכו', כי כל צדיק וצדיק שבדור מגלה את השערים שנטבעו בארץ, ועוזר לכל נשמות ישראל ליכנס בתוכם, על ידי חידושי תורה שלהם, וזהו למען תחיה וירשת את הארץ אשר הוי"ה אלקיך נתן לך, כי זה יהיה השכר שלך, שתזכה לירש את הארץ העליונה ,ולחיות חיי גן עדן בזה העולם ממש, ותתענג על נועם זיו השכינה ממש, והשם יתברך יזיכינו להיות מקורב לצדיקים אמיתיים שמגלים לנו את שערי הגן עדן, ונזכה ללמוד הרבה פוסקים ולהתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.
ליל שבת קודש פרשת שופטים ה'תשנ"ט
בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סוף סי' ב', המדבר מכלי זיינו של משיח שהוא תפילה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו|, עיקר כלי זיינו של משיח הוא התפילה, וכל הכבישות שיכבוש הכל משם וכו', והעיקר שיקשר עצמו בתפילתו לצדיקי אמת שבדור, כי הם יודעים לעלות את התפילה לשרשה, בבחינת |שמות ל"ט| ויביאו את המשכן אל משה וכו', ויקם משה את המשכן, כי הוא יודע לאעלא שיפא בשיפא ולעשות אותה קומה שלימה וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר כלי זיינו של משיח, והוא באמת עיקר כלי זיינו של כל איש ישראלי, הוא חרב התפילה, שיפתח את פיו לדבר אליו יתברך בתמימות ופשיטות גמור, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, כי זהו עיקר הכח והגבורה של כל אדם, לכבוש את כל המלחמות שלו ברוחניות ובגשמיות, רק להתפלל אליו יתברך ולבקש ממנו יתברך עזר וסיוע בכל ענייניו, כי אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אי אפשר לו לעשות שום דבר כלל, ומיד שאדם מכיר זאת היטיב, ומתפלל אליו יתברך על כל צרכיו הרוחניים והגשמיים, הרי הוא מקבל סייעתא דשמיא נוראה מלמעלה, וזוכה לראות נסים נגלים למעלה מן הטבע על כל פרט ופרט של החיים, וזה צריך להיות עיקר עסקו של האדם בכל ימי חייו, להרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך, ולבקש מלפניו יתברך על כל דבר, ולא יספיק עצמו עם התפילות הקבועות לבד, אלא ירבה בתפילה והתבודדות יומם ולילה, להוסיף תפילות ובקשות מקירות לבו אליו יתברך, עד שירחם עליו מלמעלה ויקרבהו באמת לעבודתו, ואז בוודאי יזכה לראות נסים וישועות גדולות ברוחניות ובגשמיות בכל ענייניו, ויזכה לכל טוב אמיתי ונצחי.

והנה רביז"ל אומר כאן, שצריך כל אחד לכוין בתפילתו שיקשר עצמו לצדיקים שבדור, והענין בזה, כי דייקא מן הצדיקים שבדור האדם מקבל את כל כוחו והתחזקותו לעסוק בתפילה והתבודדות כראוי, כי הרבה חלישות הדעת ובלבולים עוברים על כל אחד הרוצה לעסוק בתפילה, כי הבעל דבר מחליש דעת האדם בכל מיני בלבולים כאילו אין תפילותיו חשובות למעלה, וכאילו מן השמים אין צריכין את התפילה שלו, וכן מצד שני הוא מנסה לקרר האדם באומר לו, שכבר התפלל מספיק, ואינו צריך להתפלל עוד, וכן שאר כל מיני בלבולים ומניעות ועיכובים שיש על עבודת התפילה, ולכן על כל זה צריכין לקשר עצמו לצדיקים אמיתיים שבדור, שמגלים ומפרסמים עבודת התפילה בעולם, והם מחזקים בני אדם לעסוק בתפילה ובהתבודדות בכל מה שרק עובר עליהם בחייהם, ואף פעם לא להפסיק מתפילתם ולהניח את חרב התפילה מידם, כי כל זמן שאדם אוחז את חרב

התפילה בידו, הוא מובטח שינצח את המלחמה, אבל מיד שמניח חרב התפילה מידו, הוא אבוד לגמרי רחמנא ליצלן, ולכן צריכין למסור נפשו בכל מיני אופנים להיות מקורב ומקושר אל צדיקי אמת כאלו שמגלים ומפרסמים את עבודת התפילה בעולם, ועל ידי שמקשר עצמו אליהם בקשר חזק בל תמוט, על ידי זה יהיה מובטח שגם הוא יעסוק בתפילה כל ימי חייו, ויזכה לכבוש את כל המלחמות שצריך לכבוש, ויזכה לכל טוב אמיתי ונצחי בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקשיר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |דברים י"ז| ובאת אל הכהנים הלוים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם, ודרשו על זה חכמינו הקדושים |ראש השנה כ"ה:| אין לך אלא שופט שבימיך, יפתח בדורו כשמואל בדורו עיין שם, ולכאורה איך יובן זאת? הלא כל אחד יכול לקרב עצמו אל כל מאן דהו אפילו פוחז וריק, ויאמר שהוא שופט שבימיו, ויביא הוכחה מדברי חכמינו הקדושים הנ"ל, יפתח בדורו כשמואל בדורו, ואם כן איך יכולים לדעת מי נקרא צדיק ומנהיג הדור באמת? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי עיקר מעלת הצדיק האמת שבדור, כשמגלה ומפרסם עבודת התפילה בעולם, בבחינת |שמות מ'| ויקם משה את המשכן, שהצדיק שהוא בחינת משה, הוא מקים את התפילות של כל נשמות ישראל, ומכניס עבודת התפילה בתוך כולם, וזה מצינו אצל יפתח, שאף על פי שהתלקטו אליו אנשים פוחזים וריקים, וכמו שכתוב |שופטים פרק יא| ויתלקטו אל יפתח אנשים ריקים ויצאו עמו, והוא בעצמו היה בן אשה זונה, וריחקו אותו בני משפחתו ואנשי עירו, אף על פי כן כתיב אצלו |שם|, וידבר יפתח את כל דבריו לפני ה' במצפה, ששפך לבו בתפלתו אליו יתברך, ודבר זה לימד ופירסם לכל המקורבים שלו, ולכן שקלו אותו חכמינו הקדושים כשמואל הנביא, ואמרו, יפתח בדורו כשמואל בדורו, כי גם אצל שמואל מצינו |שמואל א' ט"ו| ויחר לשמואל ויזעק אל ה' כל הלילה, וזה היה עיקר עסקו של שמואל הנביא, וכמו שכתוב |תהלים צ"ט| משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו, ולכן כל צדיק ומנהיג הדור שמגלה ומפרסם עבודת התפילה בעולם, בוודאי אליו ראוי להתקרב, ויזכה האדם לכל טוב אמיתי ונצחי על ידיהם, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקי אמת שבדור, ולקבל מהם עבודת התפילה, עדי נזכה לעסוק בתפילה והתבודדות כל ימינו, ונזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת שופטים ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים

ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל, במעשה מבערגיר ועני דף רי"ח עיין שם.
והלך הבחור הנ"ל במדבר, והיה הולך והולך, עד שנתרחק מן הספר; ורצה לשוב, ולא יכול; וכל מה שרצה לשוב, נתרחק יותר ויותר, עד שראה שאי אפשר לו לשוב, וילך באשר ילך והלך שם במדבר, והיה בידו קשת שהיה מציל עצמו נגד החיות רעות שבמדבר, ומצא שם איזה דברים לאכול והיה הולך והולך, עד אשר יצא מן המדבר ובא אל מקום |ישוב|, שהיה שם מקום פנוי, והיה שם מים ואילנות סביב סביב של פירות, והיה אוכל מן הפירות ושותה מן המים, ונתישב בדעתו לישב שם מספר ימי חייו, כי בלא זה קשה לו לשוב אל הישוב, ומי יודע אם יגיע עוד למקום כזה, אם יניח המקום הזה וילך לו?! על כן היה בדעתו לישב שם ולחיות שם ימי חייו, מאחר שטוב לו שם, שהיה לו הפירות לאכול והמים לשתות, ולפעמים היה יוצא ורובה בקשתו ארנבת או צבי, והיה לו בשר לאכל, גם היה צד לעצמו דגים, כי היה שם דגים טובים מאד בתוך המים, וייטב בעיניו לבלות שם ימי חייו.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והלך הבחור הנ"ל במדבר, והיה הולך והולך, עד שנתרחק מן הספר; ורצה לשוב, ולא יכול; וכל מה שרצה לשוב, נתרחק יותר ויותר, עד שראה שאי אפשר לו לשוב, וילך באשר ילך והלך שם במדבר, כי כשאדם מתחיל לתעות מן הדרך הישר, והוא עדיין בחור צעיר, בתחילה עוד בקל לו לחזור אל הדרך הנכון, כי עדיין מכיר את הקול של הקדוש ברוך הוא שאך ורק שמע בעולם העליון לפני שיצא לאוויר העולם, אבל כשאדם ממשיך ללכת בדרכים מקולקלים, והולך ותועה מדרך אחד לדרך שני, אזי כבר קשה מאד לחזור אל מקומו הראשון, כי כבר נתרחק הרבה, וגם שכח את הקול של הקדוש ברוך הוא שקורא אליו לחזור, והולך ותועה כמו במדבר שמם, ואי אפשר לו לתת עצה לנפשו |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ן|, ולכן צריכין להזדרז לעשות תשובה כל מה שהוא יותר צעיר.
והיה בידו קשת שהיה מציל עצמו נגד החיות רעות שבמדבר, כי הקשת הוא התפילה בחינת |בראשית מ"ח| בחרבי ובקשתי, ותרגום אונקלוס, בצלותי ובבועתי |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, וכשאדם עוסק בתפילה הוא יורה חצים ההורגים את הקליפות |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ג|, ועיקר הכלי זיין של האדם נגד החיות רעות שהם המחשבות זרות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ג|, הוא חרב וקשת התפילה, להתפלל הרבה אליו יתברך בתפילה ובהתבודדות, עד שיזדכך מוחו ומחשבתו, ויזכה למחשבות קדושות וטהורות הדבוקות בו יתברך תמיד.

ומצא שם איזה דברים לאכול, כי כשאדם עוסק בתפילה, אזי סוף כל סוף יבא גם לידי לימוד התורה, שזה עיקר האכילה להנשמה, בבחינת |משלי ט'| לכו לחמו בלחמי, היינו לחמו של תורה, וזה עיקר התכלית של האדם, ללמוד ולתהפלל, וכמו שפעם התבטא רביז"ל ואמר, מה יש לאדם לעשות בזה העולם, רק להתפלל ללמוד ולהתפלל, כי על ידי שאדם מתפלל לפניו יתברך, על ידי זה זוכה לבוא ללימוד התורה, ולכל הטובות שבכל העולמות |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קי"א|. עד אשר יצא מן המדבר ובא אל מקום |ישובן|, שהיה שם מקום פנוי, וזה היה עיקר התקווה שלו, שמצא לעצמו מקום פנוי וריק שאין שם שני אדם, ושם היה יכול להתבודד עצמו עמו יתברך, ולפרש לפניו יתברך כל שיחתו, כי זהו עוצם מעלת ההתבודדות, שהוא התפילה במקום פנוי וריק שאין שם בני אדם, שעל ידי זה האדם מתייחד עצמו עמו יתברך, ומתוודה לפניו יתברך, ועל ידי זה זוכה לתקן את כל אשר עוות בימים הקודמים, ורי"ק הם אותיות קר"י, כי על ידי שאדם מייחד עצמו עמו יתברך במקום ריק ופנוי, ומפרש כל שיחתו לפניו יתברך, זוכה לתקן את כל אשר פגם בפגם הברית רחמנא ליצלן, וזוכה לדבק את עצמו בו יתברך באמת.

והיה שם מים ואילנות סביב סביב של פירות, והיה אוכל מן הפירות ושותה מן המים, ונתישב בדעתו לישב שם מספר ימי חייו, כי בלא זה קשה לו לשוב אל הישוב, ומי יודע אם יגיע עוד למקום כזה, אם יניח המקום הזה וילך לו?! על כן היה בדעתו לישב שם ולחיות שם ימי חייו, מאחר שטוב לו שם, שהיה לו הפרות לאכול והמים לשתות, כי מים מרמז על התורה הקדושה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בבא קמא פ"ב.| אין מים אלא תורה, ואילנות ופירות הם החידושין שיוצאים מן התורה הקדושה, ועל ידי שמצא לעצמו מקום פנוי וריק לעבודת השם יתברך, היה טוב לפניו לעסוק שם בתורה ובתפילה, ולבלות ימי חייו, כי זה עיקר תכלית ביאת אדם לעולם הזה, לעסוק בתורה ובתפילה ובעבודת השם יתברך, וכשיש לאדם יישוב הדעת האמתי, הוא מבין היטיב שאין טוב יותר מזה, היינו לברוח מכל הבלי עולם הזה, ולעסוק בתורה ובתפילה, כי אדם לעמל יולד |איוב ה'|, ואיך שיהיה יצטרך לעמול בימי חייו, ואם כן יותר טוב שיהיה עמלו בתורה ובתפילה, ואז ישאר לו השארה נצחית מכל עמלו אשר יעמול תחת השמש, מה שאין כן עמל אחרת בהבלי עולם הזה, הוא רק בחינת מ'אבד ע'צמו ל'דעת שהוא ראשי תיבות ע'מ'ל', כי מאומה לא ישא בעמלו, ולא ישאר לו כלום, ולכן מיד שאדם זוכה למצוא לעצמו מקום פנוי וריק שיכול לעסוק שם בתורה

ובתפילה, בוודאי כדאי לו לישאר שם ולא לעזוב את המקום כלל.
ולפעמים היה יוצא ורובה בקשתו ארנבת או צבי, והיה לו בשר לאכול, ארנבת וצבי מרמזים על מדת הזריזות, כי הם הזריזים שבחיות, ולבחור צעיר העיקר היא מדת הזריזות, להזדרז מאד בעבודת השם יתברך ולחטוף הרבה תורה ותפילה בכל יום ויום, וכמו שאומר רביז"ל בספר המדות |אות תשובה סי' ע"ג| העבדות שאדם עובד את השם בבחרותו, כל יום ערכו יקר משנים רבות של עבודה לעת זקנותו, וידוע לנו שמוהרנ"ת ז"ל היה זריז נפלא מאד, עד שגם הרה"ק מברדיטשוב זי"ע התפלא מאד מזריזותו, והיה מוהרנ"ת ז"ל נוהג גם לישון מעט מאד, ופעם שאלו אותו על זה, ואמר שעל ידי שהתרגל עצמו במדת הזריזות, לכן גם בשינה הוא זריז ומי שמרגיל עצמו במדת הזריזות זוכה למלאות כל יום ויום בהרבה טוב אמיתי ונצחי, אשרי לו.
גם היה צד לעצמו דגים, כי היה שם דגים טובים מאד בתוך המים, וייטב בעיניו לבלות שם ימי חייו, הדגים מרמזים על העבודה הקדושה של הצדיקים הנקראים דגים |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'|, כי הם תמיד עולים ומייחדים ייחודים עליונים שהם יחודי הד' עלומות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, עם הג' כתרים שלהם קס"א קמ"ג קנ"א, וזהו אותיות ד"ג, ד' עולמות עם ג' כתרים, כי על ידי שאדם מתמיד מאד בתורה ובתפילה, ומתבודד עצמו הרבה עמו יתברך, על ידי זה נפתח לפניו אורות העולמות עליונים, וזוכה לדביקות אמיתי ונצחי בו יתברך, והשם יתברך יזכינו לבלות ימינו ושנותינו בתורה ובתפילה ובעבודת השם יתברך, עדי נזכה לדביקות אמיתי בו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.
סעודה שלישית פרשת שופטים ה'תשנ"ט
בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ו, המדבר משערי גן עדן ומלימוד פוסקים, עיין שם.
פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כי יש גן-עדן, והם שני בחינות: גן ועדן, והם בחינת חכמה עלאה וחכמה תתאה, כי עיקר תענוג גן-עדן הוא השגת חכמת אלקות, היינו חכמה עלאה וחכמה תתאה, שהם בחינת גן-עדן כנ"ל, אך לזכות לזה אי אפשר כי-אם על-ידי השערים, כי יש שערים, היינו בחינת שערי גן-עדן, שעל-ידי-זה זוכין ליכנס לגן-עדן, דהיינו להשגת חכמה עלאה וחכמה תתאה, אך אלו השערים גנוזים וטמונים בארץ, בחינת |איכה בן: "טבעו בארץ שעריה"; וצריכים לזה בעל הבית על הארץ, שיהיה מושל בארץ, שיוכל להוציא

ולהקים ולהעמיד השערים שנטבעו בארץ: ודע, שעל-ידי למוד פוסקים זוכין להיות מלך ומושל בארץ, ואז יכולין להעמיד ולהקים השערים שטבעו בארץ, וזה בחינת |משלי כ"ט|: "מלך במשפט יעמיד ארץ" 'במשפט' דיקא, הינו על-ידי משפט, שהוא משפטי ודיני התורה, דהינו למוד פוסקים, שמבררים משפטי ודיני התורה, על-ידי-זה נעשה מלך ומושל, ועל-ידי-זה יוכל להעמיד ארץ, ואז מעמיד ומקים ומגלה השערים שטבעו בארץ, שעל-ידי-זה זוכין לגן-עדן כנ"ל: וזהו: "שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך וכו' לשבטיך" |דברים ט"ז| "שבט" ראשי-תבות ט'בעו ב'ארץ ש'עריה |הינו השערים שנטבעו בארץ|, וזהו: שפטים ושטרים תתן לך וכו'; כי השופטים ושוטרים, שהם בחינת המנהיגים והמושלים בארץ, וזהו שופטים דיקא, כי העיקר על-ידי משפטי התורה, בחינת פוסקים, בחינת: "מלך במשפט יעמיד ארץ", על-ידי-זה נתגלין השערים שנטבעו בארץ וזהו: תתן לך בכל שעריך לשבטיך, כי השופטים ושוטרים מקימין השערים שנטבעו בארץ וזהו בכל שעריך לשבטיך", כי הם מקימין ומגלין השערים שנתעלמו, בחינת טבעו בארץ שעריה; הם מקימין אותם על-ידי המשפט שלהם, דהינו לימוד פוסקים, בחינת: "מלך במשפט יעמיד ארץ", כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד נפלא מסודות הבריאה, איך הגן עדן נמצא כאן בזה העולם, ואיך שכל אדם יכול לזכות ליכנס בה ולטייל בתוכה כפי רצונו, והענין, כי יש גן ויש עדן, והם שני בחינות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ל"ד:| גן לחוד ועדן לחוד, גן הוא חכמה תתאה, שהוא בחינת התורה הקדושה הגנוזה בתוך כל פרט ופרט של הבריאה, כי יש נ"ג פרשיות בתורה, שהם בגימטריא ג'ן, והם כוללים כל ההלכות והסיפורים של התורה מבראשית עד לעיני כל ישראל, ועל ידם מתגלה איך שבכל הדומם צומח חי ומדבר של הבריאה גנוז רצונו יתברך, כי בכל פרט מהם יש המון הלכות ודינים, כגון ההלכות הקשורות אל הדומם, כמו החופר בור ברשות הרבים, והבונה בית נגד חבירו וכו', וכן בצומח, כל ההלכות התלויות בארץ, כמו תרומות ומעשרות, ואיסור כלאים וערלה וכו', וכן בחי, כל ההלכות של בעלי חיים ומאכלות אסורות וכו', וכן במדבר, כל ההלכות שבין אדם לחבירו, הרי שבתוך כל פרט ופרט של הבריאה יש המון הלכות המלמד אותנו איך להתנהג בהם, וכן כל הסיפורים של תורה, מכולם יוצאים לימודים והנהגות ישרות לכל הדורות, כי מעשה אבות סימן לבנים, הרי נ"ג פרשיות שבתורה הם כמו ג'ן נהדר, שצריך כל אדם לטייל בהם ולמצוא אלקותו יתברך על ידי התורה הקדושה, וכל זה נקרא

חכמה תתאה, כי היא החכמה שנמצא בתוך הבריאה התחתון והגשמי הזה, אבל יש גם בחינת עדן שהיא בחינת חכמה עלאה, עידונא דנחלא, היינו המשכת רוחניות אלקות בתוך פרטי הבריאה, כי מלבד ההלכות הפשוטות שיש בתוך בכל פרטי הבריאה, יש גם רזין וסתרי אורייתא בתוך כל פרט ופרט, וכשאדם זוכה לעינים זכות וטהורות, אזי רואה אלקותו יתברך בתוך כל דבר ממש, ושומע איך שמכל הבריאה צועק כבודו יתברך, ואת עוצם התענוג הנפלא הזה אי אפשר לשער כלל, כי כשנתגלה לפני האדם העדן העליון שיש בתוך גשמיות הבריאה, אזי נתעלה ונתהפך לאור רוחני, וכבר מרגיש איך שגם גופו הגשמי ושאר כל הבריאה הם כמו כיסוי לאלקותו יתברך, ומרגיש תענוגי הגן בזה העולם ממש, אשרי לו.

והנה עיקר העבודה לקשר הגן והעדן ביחד, שיהיה גן עדן ממש, והוא על ידי שאדם לומד כל משפטי ודיני התורה, ומקיים אותם, וגם מכניס עצמו בלימודי אלקות, ומתפלל ומתבודד הרבה עמו יתברך עד שזוכה להרגיש את הרוחניות שבתורה, כי צריכין את שניהם ביחד, ואחד בלי השני אין לו שלימות כלל, כי מקודם בוודאי צריכין ללמוד את כל הלכות ודיני התורה, פשוטם כמשמעם, ולקיים אותם, ולדעת שאין שום דבר הפקר כלל, רק כל הבריאה מקושרת אל הלכות התורה הקדושה, כי על שם זה אנחנו מברכים כל יום ברכות התורה, ברוך אתה ה' נותן התורה, לגלות שאנחנו לומדים את התורה כדי להכיר את נותן התורה על ידי הלימוד שלנו, וכמבואר בב"ח אורח חיים סי' מ"ז ענין זה עיין שם, כי ללמוד את התורה לשם חכמה בעלמא אין לזה שום מעלה כלל, אדרבה אם לא זכה נעשה סם המוות רחמנא ליצלן |יומא ע"ב:|, העיקר ללמוד את התורה על מנת לקיים אותה, ולהכיר את השם יתברך מכל הלכה והלכה, ולכן לפעמים יש בעלי משא ומתן שהם עושים את התורה ממש, כי הלומד הסוגיא של המחליף פרה בחמור, או דיני משקולות וכו', יתכן שאף פעם לא יבא לקיים את זה, והכל נשאר אצלו כלימוד בעלמא, אבל הבעל משא ומתן שעוסק בכל זה בפועל ממש, ונזהר לקיים את ההלכות קלה כחמורה, הרי הוא מקיים את התורה ממש, וכמובא דבר זה בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"פן, אבל אחר שזוכין ללמוד את הלכות התורה, אזי גם צריכין ללמוד פנימיות התורה, ולדעת שמאיר אלוקותו יתברך מתוך כל פרט ופרט של התורה, ובדבר זה היה קצת חילוקי דיעות במשך הדורות בין החסידים והמתנגדים, כי החסידים אמרו שכל דברי התורה מרמזים על דברים עליונים, והמתנגדים חלקו על זה, ואמרו שבשעה שלומדים ארבע אבות נזיקין בפשוטן, אזי מקיימים את כל העולם כולו, ובאמת לפי דברי

רביז"ל, זה וזה אמרו דבר אחד ואין שום חילוק ביניהם כלל, כי זה ענין חכמה עלאה וחכמה תתאה, שהם הגן עדן שנמצא בזה העולם ממש, שבוודאי בתוך כל פרטי הבריאה יש חכמה תתאה שהם ההלכות הפשוטות שנמצאים בתוך כל פרט ופרט, וכשאדם מקיים אותם בוודאי הוא ממשיך חיות וקיום לכל הבריאה כולה, אבל באותו עת יש גם בוודאי חכמה עלאה שהם הרוחניות אלקות שגנוז בתוך כל פרט ופרט, וכל דברי התורה מרמזים על דברים עליונים מאד, כי אלוקתו יתברך מאיר בתוך כל תיבה של התורה הקדושה, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

וזהו מה שרביז"ל אומר כאן, שיש שערי גן עדן בזה העולם, אבל השערים טמונים בארץ, וצריכין בעל הבית ומושל בארץ שיוכל להקים ולהעמיד השערים שנטבעו בארץ כדי שיוכלו ליכנס בתוכם, כי כל אחד ואחד כפי גשמיותו וגסותו, שהוא שקועה בגשמיות הארץ, כך נדמה לו כאילו לימוד התורה הוא חכמה בעלמא, ואינו זוכה לראות את האלקות שיש בתוכה, אבל על ידי שיש בעל הבית שהוא מושל בארץ, שהוא בחינת הצדיק האמת שמגלה את כל ההלכות שיש בתורה הקדושה, הוא מראה לכל הבריות איך שכל פרטי הדומם צומח חי מדבר מקושרים אל הלכות התורה הקדושה, ואזי נפתחים עיני האדם לראות ולהשכיל שבאמת רצונו יתברך גנוז בתוך כל פרט של הבריאה, וכן כשהצדיק מגלה את הפנימיות של הלכות התורה, ואיך שיש לימודי אלקות בתוך כל הלכה והלכה, אזי נפתחים עיני הבריות באור גדול מאד, ומתחילים לראות איך הגן עדן נמצא בזה העולם ממש, ויכולים לחיות כאן חיים טובים ונצחיים מעין עולם הבא ממש.

וזהו מה שרביז"ל אומר, שעל ידי לימוד פוסקים זוכין להיות מלך ומושל בארץ, כי הדבר ראש וראשון הוא ללמוד הרבה פוסקים ושולחן ערוך, וכידוע לנו שהקפיד רביז"ל על לימוד פסוקים יותר מן הכל, ואמר שצריך כל אדם ללמוד בכל יום פוסק חק ולא יעבור |שיחות הר"ן סי' קפ"ה|, כי על ידי שלומדים הרבה פוסקים, רואים איך שבתוך כל פרט של הבריאה יש תורה, ובאמת השולחן ערוך הוא המסגרת של כל איש יהודי, כי כל החיים של האדם צריך להסתובב סביב השולחן ערוך, ומיד שאדם מתחיל לזלזל באיזה סעיף קטן בשולחן ערוך הוא עלול כבר לצאת לגמרי מגדרי התורה הקדושה חס ושלום, כי השולחן ערוך נתקבל בכל תפוצות ישראל למורה דרך של נשמות ישראל, ואסור לנטות ממנה ימין ושמאל, וכמו שהבטיח המגיד להבית יוסף ז"ל שיזכה לחבר חיבור כזה שיתקבל בכל תפוצות ישראל בכל הדורות, וזהו ספר השולחן ערוך, וכל מה שאדם מרבה ללמוד שולחן ערוך, ונעשה בקי בהלכ,ה כך החיים מאירים לו מאד, כי יודע איך לשית

עצה לנפשו בכל מיני מצבים שבעולם, ואף פעם אינו אובד את עצמו כלל, ולא עוד אלא מי שנתקבל לשופט ופוסק מובהק, דבריו עושים גם רושם למעלה, וכמו שאומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"א| על הפסוק |דברי הימים ט"ז| מופתיו ומשפטי פיהו, שלפעמים הקדוש ברוך הוא עושה מופתים על ידי בעלי הפסוקים, כי כמו שנתקבלין דבריהם כאן למטה בזה העולם, כן נתקבלין דבריהם למעלה בשמים, ונעשים מופתים על ידיהם, וכמו שראינו במשך כל הדורות, שהפוסקים הגדולים, הראו אותות ומופתים להמון נשמות ישראל, וזהו מחמת שלימוד השלוחן ערוך הוא העיקר והיסוד לכל יהודי, וכל מה שאדם זוכה ללמוד שולחן ערוך ופוסקים, וכן להיות מקורב לצדיק כזה שלומד הרבה שולחן ערוך ופוסקים, כן זוכה למצוא את שערי הגן עדן בזה העולם, וליכנס בתוכם, ולהתענג בתענוגי הגן עדן, אשרי לו ואשרי חלקו.

וסיפר מוהרא"ש נ"י שפעם בא איזה בן אדם אל החזון איש ז"ל עם שאלה להלכה, והחזון איש ז"ל הגיד לו את פסק החפץ חיים ז"ל בספרו ה"משנה ברורה", אבל הלה לא היה שבע רצון בזה, וטען ואמר, שהחפץ חיים לא היה רב ופוסק, רק בעל הבית, ענה ואמר לו החזון איש ז"ל, בוודאי היה החפץ חיים "בעל הבית", הוא היה "בעל הבית" על הלכות שבת ועל אורח חיים ועל כל השולחן ערוך וזהו ממש כדברי רביז"ל כאן, שמי שלומד הרבה פוסקים ושולחן ערוך הוא בעל הבית אמיתי והוא מקים ומעמיד את שערי הגן עדן שנטבע בארץ, והבן.

וזהו מה שרביז"ל מסיים לקשר את ענין הנ"ל לפרשת השבוע, שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר הוי"ה אלקיך נותן לך לשבטיך, שופטים ושוטרים הם הצדיקים ובעלי הפוסקים שמגלים את התורה הקדושה שיש בתוך כל פרטי הבריאה, וזהו תתן לך בכל שעריך, כי על ידם תמצאו את שערי הגן עדן שנמצאים כאן בזה העולם, רק לעת עתה הם ל"שבט"יך, היינו שהם טבועים וגנוזים בתוך גשמיות הארץ, בחינת שב"ט ראשי תיבות ט'בעו ב'ארץ ש'עריה, אבל על ידי הצדיקים ובעלי פוסקים, עולים שערים אלו מתוך גשמיות הארץ, וכולם יכולים ליכנס בתוכם, וזהו ושפטו את העם משפט צדק, היינו שצדיקים אלו ילמדו דעת את העם איך לחיות חיי גן עדן בזה העולם ממש.

וזהו המשך יתר הכתובים, לא תטה משפט לא תכיר פנים, כי מיד שתועים ומטים מדרך המשפט וההלכה, אזי כבר לא תכיר פנים, היינו את פנימיות התורה, ואת האלקות שיש בתוך כל פרט ופרט של הבריאה, ולא תקח שוחד, כי השוחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים, כי מיד שאדם להוט אחר הכסף והממון, ומטה

משפט לתאוות נפשו, אזי כבר יש לו עוורון עינים, ואינו רואה אלקותו יתברך המאיר בתוך הבריאה, כי מלבד עונש הגשמי של עוורון עינים, שסומא נחשב כמת רחמנא ליצלן, יש גם עוורון עינים ברוחניות, שאינו זוכה לראות אלקותו יתברך, וזהו סומא אמיתי רחמנא ליצלן, וכמובא בזוהר |תזריע מ"ט:| בענין המצורע, שהוא סגירו דנהורא עלאה, היינו אפילו אם אין רואין על עורו נגע צרעת בפועל ממש, אבל נשמתו מנוגע רחמנא ליצלן, והוא סגור מחוץ למחנה השכינה, ואינו זוכה להרגיש אותה כלל, וכך הוא עונש השוחד, שאם נוטה אחר הבצע להטות משפט בשביל כסף, הוא נעשה עוור רחמנא ליצלן, וכבר אינו רואה אלקות כלל, ויסלף דברי צדיקים, וגם יגרום לו לדבר סרה על צדיקים וכשרים שבדור, כי מיד שאדם נוטה מדברי השולחן ערוך והפוסקים, ויוצא מגדרי ההלכה שנקבע לנו מדורו דורות, הרי הוא בגדר אפיקורוס ופורק עול, והרי הוא מסלף דברי הצדיקים שאנו חייהם מפיהם, וזהו צדק צדק תרדוף, ודרשו חכמינו הקדושים |סנהדרין ל"ב:| הלך אחר בית דין יפה, אחר רבי אליעזר ללוד, אחר רבן יוחנן בן זכאי לברור חיל, אחר רבי יהושע לפקיעין, אחרי רבי לבית שערים וכו', כי כל צדיק וצדיק שבדור מגלה את השערים שנטבעו בארץ, ועוזר לכל נשמות ישראל ליכנס בתוכם, על ידי חידושי תורה שלהם, וזהו למען תחיה וירשת את הארץ אשר הוי"ה אלקיך נתן לך, כי זה יהיה השכר שלך, שתזכה לירש את הארץ העליונה ,ולחיות חיי גן עדן בזה העולם ממש, ותתענג על נועם זיו השכינה ממש, והשם יתברך יזיכינו להיות מקורב לצדיקים אמיתיים שמגלים לנו את שערי הגן עדן, ונזכה ללמוד הרבה פוסקים ולהתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת שופטים ה'תש'ס

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד', המדבר מדעת השלם שהוא האחדות בין חסד לגבורה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל| כשאדם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא, כמו שכתוב |תהלים נ"ו| "בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר", וזאת הבחינה היא מעין עולם הבא, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |פסחים נ| "ביום ההוא יהיה ה' אחד" וכו' והקשו וכי האידנא לאו הוא אחד? ותרצו

חכמינו, זכרונם לברכה האידנא מברכין על הטובה הטוב והמטיב, ועל הרעה דין אמת, ולעתיד כלו הטוב והמטיב, שיהיה שם ה' ושם אלקים אחדות אחד וכו', וכשידע כל זאת, נקרא ידיעה שלמה, כי עקר הדעת הוא אחדות של חסד וכו', עיין כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר התכלית הוא, שיזכה האדם להכיר את השם יתברך מתוך כל מאורעותיו, והן שיהיה לו טוב, והן שיהיה לו מה שנראה היפוך מטוב, יכיר שהכל ממנו יתברך לבד, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומאתו יתברך לא יוצא שם דבר רע חס ושלום, וכמו שכתוב |איכה ג'| מפי עליון לא תצא הרעות וגו', רק לפעמים הדברים נראים רע בעיני הבריות, כי אינם זוכים לדעת שלם, להכיר שהקדוש ברוך הוא מתלבש שם, אבל מיד שיש לאדם דעת שלם, והוא יודע היטיב שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אזי מכיר שאין שום דבר רע כלל חס ושלום, ומברך על הכל הטוב והמטיב, כמו שיהיה לעתיד לבא, שיברכו על הכל הטוב והמטיב, כי היום שאנחנו עדיין בגלות ובקטנות הדעת, יכול להיות שאין אנו משיגים את עוצם הטוב שיש בתוך הדבר שאירע לנו, אבל לעתיד לבא שיתגלה הדעת לעיני כולם, בבחינת |ישעיה י"א| ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, אזי יברכו על הכל הטוב והמטיב, כי תיכף ומיד יכירו שהכל ממנו יתברך לתכלית הטוב, ויהללו ויברכו לשמו יתברך הן על מדת החסד והן על מדת הדין, בחינת |תהלים נ"ו| בהוי"ה אהלל דבר, באלהים אהלל דבר, כי יכירו שהתכלית של מדת הדין הוא רק לקרב האדם אליו יתברך, ולהדביק אותו בו יתברך, ואם כן אין שום דבר רע כלל, והשגה זאת היא מעין עולם הבא, כי מי שזוכה להשיג קצת ממנה בעולם הזה, הרי הוא חי כבר בדוגמת עולם הבא, כי בעולם הבא בוודאי יכירו כולם את עוצם טובו וחסדו יתברך על כל פרט ופרט, וגם היום כשזוכים להכניס דעת זאת בלבו, הרי נעשה אדם שלם עם דעת שלם, ועולמו רואה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שהיה אחד מאנשי שלומינו בעיר אומין עשיר גדול מאד, והיה גם בעל צדקה נפלא מאד, וחילק ופיזר צדקה לעניים על ימין ועל שמאל, והיה מפורסם לשם ולתפארת בין כל אנ"ש לגודל הצדקה שלו, אבל עברו זמנים קשים ונתהפך עליו הגלגל, וירד מעשירותו, ונעשה עני ואביון ממש, וכבר לא היה לו מה ליתן ולחלק לעניים, והיה מתנצל עצמו לפניהם, שכבר אין לו, אבל העניים לא האמינו לו, שהרי אתמול נתן להם ביד רחבה, ואיך פתאום הפסיק? והתחילו לבזותו ולקללו, ואמרו עליו שנעשה קמצן, וכבר אינו רוצה לחלק צדקה

וכו', והבזיונות והעלבונות נגעו בנפשו, עד שנפל לתוך דכאון עמוק ומרה שחורה, ולא רצה לצאת מכותלי ביתו, פעם בא אחד מאנשי שלומינו התמימים אליו, ואמר לו, הרי מן השמים בחנו אותך עם נסיון העשירות, ועמדת בנסיון בתכלית השלימות, שהרי חילקת צדקה לעניים בלי שיעור וסוף, תדע שעכשיו בוחנים אותך עם נסיון העניות, לראות איך תחזיק מעמד, ואם כן, וכי לא תעמוד גם בנסיון זו של עניות?! ובדיבורים אלו שיצאו מפיו בתמימות ופשיטות גדול, חיזק וניחם אותו מאד, וחזר אל המוחין שלו, והתחיל לצאת מן הבית, ולא שם לבו כלל אל מה שבני אדם חירפו וביזו אותו, ולבסוף חזר אל עשירותו, הרי איך שאדם צריך להחזיק מעמד בכל מיני מצבים שעוברים עליו בחיים, הן בחסד והן בגבורה ואז דייקא בא אל השלימות הדעת שלו ולהתדבק בו יתברך באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע [דברים י"ח] תמים תהיה עם הוי"ה אלהיך, ויש להבין למה דייקא השם מלא "הוי"ה אלהיך" מוזכר אצל מדת התמימות? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי "תמים" תרגומו "שלים", היינו שלימות הדעת והמוחין הנ"ל, שהוא האחדות בין חסד לגבורה, לדעת שבכל דבר יש יד ה', ואין שום טבע מקרה ומזל כלל, ולכן תמים תהיה, מתי? כשאתה עם "הוי"ה אלהיך", היינו שאתה לא עושה חילוק והפרש בין מדת החסד למדת הדין, רק כל דבר אתה מקבל עליך בתמימות ובאהבה, וכמו שפירש"י ז"ל, התהלך עמו בתמימות, ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו עיין שם, כי העיקר לקשר עצמו אל הנקודה השייך אל לבו בעת הזאת, ולדעת שטובו יתברך גנוז בגוויה, אם כן למה לדאוג ולחקור אחר העתידות, הלא הכל ממנו יתברך רק לטובה, וזהו עיקר מדת התמימות שהוא השלימות, ולכן מוזכר כאן השם מלא, "הוי"ה אלהיך", כי הוא האחדות בין חסד וגבורה, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת התמימות באמת, ולזכות לדעת שלם, להכיר אותו יתברך מכל פרטי החיים שלנו, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת שופטים ה'תש'ס

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהבנים שנחלפו דף ש"ח עיין שם.

והלך אל הגן |הינו זה הבן מלך האמת|, וראה שיש לו חומה סביב, והשער פתוח, ואין שם שומרים, כי בודאי אין צריכים שומרים לזה הגן, והיה הולך אצל הגן, והסתכל וראה, שעומד שם אצל הגן אדם, הינו שהיה מציר שם אדם והסתכל וראה, שלמעלה, מעל האדם, יש דף, |שקורין טאבליצע| |לוח|, וכתוב שם, שזה האדם היה מלך לפני כמה מאות שנים, ובימי המלך הזה היה שלום, כי עד אותו המלך היה מלחמות, וכן אחריו היה מלחמות, ובימי המלך הזה היה שלום, והתבונן מאחר שכבר נעשה מבין דבר מתוך דבר, כנ"ל, שהכל תלוי בזה האדם; שכשנכנסין לגן ורודפין אותו אין צריכין לברח כלל, רק לעמד עצמו אצל האדם, ועל ידי זה ינצל, ויותר מזה שאם יקחו את האדם הזה ויעמידו אותו לפנים בתוך הגן הזה, אזי יוכל כל אדם לכנס בשלום אל הגן הזה |כל זה הבין זה הבן מלך האמת על ידי שהיה מבין דבר מתוך דבר, כנ"ל|, והלך ונכנס אל הגן; ותכף כשהתחילו לרדפו הלך ועמד אצל האדם הנ"ל, שעומד אצל הגן מבחוץ, ועל-ידי-זה יצא בשלום, בלי פגע כלל, כי אחרים, כשנכנסו לגן והתחילו לרדפם היו בורחים בבהלה גדולה מאד, והיו מכים ונלקים על-ידי-זה; והוא יצא בשלום ושלוה על-ידי שעמד עצמו אצל האדם הנ"ל, והשרים ראו ותמהו על שיצא בשלום, ואזי צוה |זה הבן מלך האמת| לקח את האדם הנ"ל ולהעמיד אותו בפנים בתוך הגן, וכן עשו, ואזי עברו כל השרים בתוך הגן ונכנסו ויצאו בשלום, בלי פגע כלל.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והלך אל הגן |הינו זה הבן מלך האמת|, וראה שיש לו חומה סביב, והשער פתוח, כי כן הוא בכל דבר שבקדושה, כשאדם רוצה להתקרב אליו יתברך, בוודאי נראה כמו חומה בצורה לפניו, ומתפשטים לפני עיניו כל מיני מניעות ובלבולים, אבל כולם הם רק באחיזת עינים |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ו|, לנסות ולבחון את האדם אם כוונתו רצויה לשמים באמת, אבל השער תמיד פתוח, כי תמיד נשאר פתח פתוח נגד האמונה הקדושה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קנ"ב|, ועל ידי שאדם מוסר נפשו ליכנס לשם, זוכה ליכנס לשלום ולצאת לשלום.

ואין שם שומרים, כי בודאי אין צריכים שומרים לזה הגן, כי הגן הוא הגן עדן שנמצא כאן למטה בזה העולם, ומי שזוכה ליכנס לשם הוא עולה ומתענג בנועם זיו השכינה ועולמו רואה בחייו, וכמעט שיתבטל ממציאותו לגמרי מרוב אור חיות זיו ודביקות שמרגיש בזה העולם, ולכן אין צריכין שומרים על הגן הזה, כי מי שאינו זוכה, הרי אינו מוצא כלל הגן הזה, וכל החיים שלו מר ומרורים מאד, ונדמה לו כאילו רודפים אותו ומבריחים אותו מן הגן, ובאמת אף

אחד אינו רודף אותו, רק הוא רודף את עצמו, על ידי תאוותיו ומדותיו הרעות, נמצא הוא מעכב את עצמו מליכנס אל תוך הגן.

והיה הולך אצל הגן, והסתכל וראה, שעומד שם אצל הגן אדם, האדם שעומד אצל הגן הוא הצדיק, שנקרא כל אדם, כי כל העולם נברא בשבילו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ו| מאי |קהלת י"ב| כי זה כל האדם, כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה, וכן אמרו |חגיגה י"ב| כל העולם עומד על עמוד אחד וצדיק שמו, והדמות של האדם הזה מצוייר אצל הגן, היינו דמות דיוקנו שהוא בתוך ספריו הקדושים, כי פניו שכלו וחכמתו של הצדיק הוא בתוך הספרים שלו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ב|, ומי שמתבונן בתוך ספרי הצדיק ומקשר עצמו אליו, הרי זוכה למצוא את שערי הגן עדן וליכנס לשם לשלום.

והסתכל וראה, שלמעלה, מעל האדם, יש דף, |שקורין טאבליצע| |לוח|, וכתוב שם, שזה האדם היה מלך לפני כמה מאות שנים, ובימי המלך הזה היה שלום, כי עד אותו המלך היה מלחמות, וכן אחריו היה מלחמות, ובימי המלך הזה היה שלום, והתבונן מאחר שכבר נעשה מבין דבר מתוך דבר, כנ"ל, שהכל תלוי בזה האדם; שכשנכנסין לגן ורודפין אותו אין צריכין לברח כלל, רק לעמד עצמו אצל האדם, ועל ידי זה ינצל, כי הצדיק האמת הוא בחינת מלך שיש לו שליטה וממשלה בעולם, בבחינת |גיטין ס"ב.| מאן מלכי? רבנן, כי הוא מושל על כל הדור, וגם על כל שאר צדיקי הדור |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ו|, ובימיו בוודאי יש שלום בעולם, כי הצדיק האמת עושה שלום בין נשמות ישראל לאביהם שבשמים, ובין אדם לחבירו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוף ברכות| תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, וכשלימודיו הנפלאים מתגלים בעולם בוודאי מתרבה השלום בעולם, אבל אחר הסתלקותו, דיבוריו ותורותיו נעלמים ונסתרים מן העולם, וצריכין לגלות ולפרסם אותם, למען כולם יוכלו ליכנס אל תוך הגן.

והתבונן מאחר שכבר נעשה מבין דבר מתוך דבר, כנ"ל, שהכל תלוי בזה האדם; שכשנכנסין לגן ורודפין אותו אין צריכין לברח כלל, רק לעמד עצמו אצל האדם, ועל ידי זה ינצל, כי על ידי שאדם מעמיד עצמו אצל הצדיק, ובורח בכל פעם אצלו, ושואב ממנו עצות והתחזקות ויראת שמים, על ידי זה ניצול מכל הרדיפות המדומות של עולם הזה, וזוכה ליכנס ולצאת לשלום בהגן עדן שנמצא כאן בזה העולם, בבחינת מה שנאמר אצל אדם הראשון אחר שחטא ונתגרש מן הגן עדן, שבת אגין עלוהי |זוהר תרומה קל"ח|, היינו שהעמיד עצמו אצל שבת קודש, וזה מה שהגין עליו מלהתרחק יותר, כי הצדיק הוא בחינת שבת קודש, וכמובא בזוהר

|נשא קמ"ד| על רבי שמעון בר יוחאי, אנת הוא שבת דכולהו יומי, כי שבת הוא שמא דקודשא בריך הוא |זוהר יתרו פ"ח|, כי בשבת נתגלה עצם גילוי אלקותו יתברך לכל נשמות ישראל, וכן הצדיק תמיד מגלה אור אלקותו יתברך לכל באי עולם, ולכן הוא מתקדש בקדושת שבת קודש ממש, וכל מה שאדם מעמיד עצמו אצל הצדיק, כן הוא ניצול מכל הרדיפות של הבלי עולם הזה, בבחינת שבת קודש שיש שביתה ונייחא מכל, ועולמו רואה בחייו, אשרי לו.

ויותר מזה שאם יקחו את האדם הזה ויעמידו אותו לפנים בתוך הגן הזה, אזי יוכל כל אדם לכנס בשלום אל הגן הזה |כל זה הבין זה הבן מלך האמת על ידי שהיה מבין דבר מתוך דבר, כנ"ל|, כי לא מספיק מה שאדם לבד זוכה לדעת מן הצדיק, ולינצל מכל הבלי עולם הזה על ידו, אלא חוב קדוש מוטל עליו לגלות ולפרסם את הצדיק לכל באי עולם, למען יוכלו כולם לזכות לחיים טובים על ידו, ולכן אם משימין את האדם שהוא הצדיק בתוך הגן, למען כולם יוכלו להכיר אותו וליהנות מעוצם אורו ונועם זיוו, על ידי זה כולם יכולים ליכנס לשלום לתוך הגן.

והלך ונכנס אל הגן; ותכף כשהתחילו לרדפו הלך ועמד אצל האדם הנ"ל, שעומד אצל הגן מבחוץ, ועל-ידי-זה יצא בשלום, בלי פגע כלל, כי אחרים, כשנכנסו לגן והתחילו לרדפם היו בורחים בבהלה גדולה מאד, והיו מכים ונלקים על-ידי-זה; והוא יצא בשלום ושלוה על-ידי שעמד עצמו אצל האדם הנ"ל, כי העולם הזה הוא גן נפלא ונורא מאד, שיכולים להפוך אותה לגן עדן ממש, אבל לא כל אחד זוכה למצוא את הגן שבזה העולם, כי אינו מקורב אל אדם הגן, ואין לו הלימודים של הצדיק איך להחזיק מעמד בזה העולם, שזה בחינת הד' שנכנסו לפרדס, המובא בגמרא |חגיגה י"ד|, בן עזאי, בן זומא, אחר, ורבי עקיבא, בן עזאי הציץ ומת, בן זומא הציץ ונפגע, אחר קיצץ בנטיעות, ורק רבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום, כי האחרים לא היה להם הבקיאות הנכון איך ליכנס אל הגן הנפלא הזה שנמצא בזה העולם, ולא ידעו איך לעמוד אצל האדם של הגן, ולינצל מכל הרדיפות שרודפים אותם, מה שהם באמת הרדיפות של האדם בעצמו, שרודף את עצמו מיניה וביה, כי לא מוצא לעצמו מנוחה ויישוב הדעת בעולם הזה, ונדמה לו שצריך להיפרד ולהפריש עצמו לגמרי מעולם הזה, שזהו מה שרביז"ל מספר כאן, ש"היו מכים ונלקים על ידי זה", ומקודם סיפר רביז"ל שאין מכים, רק העיקר מה שרודפים אותו, עיין שם, אלא זהו כנ"ל, שהם מכים ונלקים על ידי עצמם, שרודפים את עצמם, ונכשלים איש באחיו, ועל ידי זה

סובלים צרות ויסורין, ובורחין מן הגן, אבל רבי עקיבא היה לו הבקיאות הנכון איך למצוא אותו יתברך בכל פרט ופרט של החיים, ועל ידי זה נכנס בשלום ויצא בשלום.

והשרים ראו ותמהו על שיצא בשלום, ואזי צוה |זה הבן מלך האמת| לקח את האדם הנ"ל ולהעמיד אותו בפנים בתוך הגן, וכן עשו, ואזי עברו כל השרים בתוך הגן ונכנסו ויצאו בשלום, בלי פגע כלל, כי בודאי זה היה חידוש גדול אצלם, שיהיה נמצא אדם כזה שיהיה לו הבקיאות הנכון איך לעבור בשלום לתוך הגן של עולם הזה, אבל על זה עדיין לא תיארו כלל שיהיו יכולים לגלות דרך זה לכל באי עולם, ולכן כשהבן מלך העמיד את האדם שהוא הצדיק בתוך הגן, וכולם היו יכולים להתקרב אליו ולשתות בצמא את דבריו, זה בודאי היה חידוש שבחידושים, כי כולם זכו ליהנות מן אורו הגדול.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזה סובב והולך על דבר רביז"ל, שצריכין לגלות ולפרסם אורו של רביז"ל בכל העולם בריש גלי, ובראש כל חוצות, ולא להתבייש מפני אף בריה שבעולם, ואנשי שלומינו צריכין לצאת מתוך צמצום וקטנות המוחין, מלחשוב שדבר רביז"ל צריך להיות כלוא ומוסגר בתוך איזה מרתף או פינה נדחת, אדרבה דבר רביז"ל צריך לצאת בפומבי לכל באי עולם, ולגלות ולפרסם אורו הגדול במרץ וכח הכי גדול, לכל העדות, ולכל באי עולם, ומי שמרהיב נפשו לומר שאין צריכין לגלות דבר רביז"ל לאיזה סוג בני אדם, וכאילו איזה עדה לא שייך לדבר רביז"ל, הוא טיפש סכל ופתי, ואין יודע בין ימינו לשמאלו מהו דבר רביז"ל, ומה רביז"ל רוצה מאתנו, כי אילו היה משיג את גודל מעלת ענין רביז"ל, ואיך רביז"ל מאיר בכל אחד ואחד מישראל אור אלקותו יתברך, היה מבין שזה שייך לכל אחד ואחד מישראל בלי יוצא מן הכלל, והיה מוסר נפשו לגלות ולפרסם את אורו של רביז"ל לכל העולם כולו, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים באמת אל רביז"ל, ולקבל ממנו לימודיו הנפלאים, עדי נזכה להאיר אור אלקותו יתברך בכל העולם כולו, ולראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת שופטים ה'תש'ס

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו', המדבר מכוונות אלול, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, הנה עכשיו נכנסים ימי אלול הקדושים, שהם ימי תשובה וימי הסליחות והרחמים, ורביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד כוונת אלול, שהוא סוד התשובה, ואומר רביז"ל |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו| כי צריך כל אדם למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום, כי מי שרודף אחר הכבוד, אינו זוכה לכבוד אלקים, אלא לכבוד של מלכים, שנאמר בו |משלי כ"ה| "כבד מלכים חקר דבר", והכל חוקרים אחריו ושואלים מי הוא זה ואיזהו, שחולקים לו כבוד הזה, וחולקים עליו, שאומרים שאינו ראוי לכבוד הזה, אבל מי שבורח מן הכבוד, שממעט בכבוד עצמו ומרבה בכבוד המקום, אזי הוא זוכה לכבוד אלהים, ואז אין בני-אדם חוקרים על כבודו אם הוא ראוי אם לאו, ועליו נאמר |שם| "כבד אלהים הסתר דבר", כי אסור לחקר על הכבוד הזה, ואי אפשר לזכות לכבוד הזה, אלא על-ידי תשובה, ועקר התשובה-כשישמע בזיונו, ידם וישתק וכו', וכשרוצה אדם לילך בדרכי התשובה, צריך להיות בקי בהלכה, וצריך להיות לו שני בקיאות, הינו בקי ברצוא, ובקי בשוב, כמו שכתוב |זהר ויקהל ריג| 'זכאה מאן דעיל ונפיק', וזה בחינת |תהלים קל"ט| "אם אסק שמים-שם אתה", בחינת עיל, בחינת בקי ברצוא, "ואציעה שאול-הנך", בחינת ונפיק, בחינת בקי בשוב, וזה |שיר-השירים ו| "אני לדודי ודודי לי" 'אני לדודי', זה בחינת עיל, 'ודודי לי' זה בחינת ונפיק, וזה סוד כונת אלול וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר תכלית שלימות האדם שצריך להגיע אליה בזה העולם, הוא להכיר את הקדוש ברוך הוא, היינו להכיר כבודו יתברך מכל פרט ופרט של הבריאה, וכל החיים שלו יהיה רק בשביל כבודו יתברך, שהוא בעצמו יכיר את השם יתברך, וגם יכיר אותו בפי כל הבריות, ואל כל זה זוכין כפי שמשים עצמו וכבודו לאין ולאפס נגד כבודו יתברך, היינו שאין מסתכל על כבוד עצמו כלל, רק על כבוד השם יתברך, שיצא איזה כבוד בשביל השם יתברך מכל מה שעושה, ואז זוכה לכבוד אלקי, שעליו נאמר |משלי כ"ה| כבוד אלהים הסתר דבר, כי על הכבוד הזה, אין אף אחד מבין, והוא מוסתר ומכוסה מעיני הבריות, רק בינו לבין עצמו זוכה לכבוד אלקי, שעליו נאמר |ישעיה ס"ד| עין לא ראתה אלקים זולתיך וגו', כי זוכה להרגיש כבודו יתברך החופף עליו כל היום, ואין לפני מראה עיניו רק את עצם עצמיות כבודו יתברך, וזה אי אפשר לפרש או לתאר במילין כלל, והוא עיקר תכלית החיים, שבשביל זה נברא האדם עלי אדמות, להכיר אותו יתברך, ולראות את כבודו יתברך, אבל כפי שנכנס באדם ישות

ומציאות בזה העולם, שרוצה להיות משהו בזה העולם, עשיר, מפורסם, רבי, מנהיג וכו', אזי אינו זוכה לכבוד אלקים, אלא לכבוד מלכים, שעליו נאמר |שם| כבוד מלכים חקור דבר, היינו שיכול להיות שבני אדם יחלקו לו כבוד וירוצו אחריו, אבל יהיו גם כן הרבה חוקרים ושואלים על הכבוד הזה, אם הוא ראוי אליו או לא, כי כבוד עולם הזה הבל ושוא נתעה, ויש להרבה בני אדם קנאה ושנאה על מי שיש לו כבוד, ולכן חוקרים וחולקים עליו, למה מגיע לו כבוד כזה, וסובל רדיפות ומחלוקת מהרבה בני אדם, ואין לו מנוחה ושלוה מן הכבוד שלו.

והנה באמת אנחנו מוצאים שגם על גדולי הצדיקים במשך כל הדורות, היה מחלוקת ורדיפות עליהם מאינשי דלא מעלי, שחקרו וחלקו עליהם, בכל מיני חקירות ורדיפות, ולכאורה למה הגיע להם כזאת, הלא בוודאי זכו לכבוד אלקי, שעליו נאמר כבוד אלקים הסתר דבר, ולמה חלקו עליהם? אבל באמת מן השמים מרחמים על צדיקים קדושים כאלו, שעבדו ויגעו וטרחו כל ימי חייהם, והגיעו אל מדריגה גבוה כזו בהשגת אור האין סוף ברוך הוא, ומפחדים שלא יכנס בהם איזה נדנוד קלה של ישות וגיאות, כי הלא האדם נמצא בעולם הגשמי והחומרי, ויתכן מאד שיתחיל ליכנס בו איזה מחשבה של ישות, שכבר הגיע לאיזה מדריגה והשגה, ולכן מן השמים שולחים לצדיקים אלו כל מיני חולקים ומתנגדים שיחלקו עליהם, ועל ידי זה נשבר לבם בקרבם, לשברי שברים ממש, כי כואב להם מאד שבני אדם יחלקו עליהם על לא דבר ממש, אנשים שלא מכירים אותם כלל, פוערים את פיהם לדבר עליהם כל דבר רע, כמו כלבים שצועקים על חנם, וכעין שמובא בגמרא |יומא פ"ג| סימן לכלב שוטה פיו פתוח, ופירש החפץ חיים ז"ל, שמי שפיו פתוח תמיד לדבר מאחרים הוא כמו כלב שוטה, שצועק בחנם על כל עובר ושב, ועוד סימן יש שם בגמרא, זנבו מונח על ירכותיו עיין שם, וזה מרמז על פגם הברית רחמנא ליצלן, כי מי שמדבר על צדיקים בוודאי הוא פגום מאד רחמנא ליצלן, בבחינת |תהלים נ"ה| שלח ידיו בשלומיו, חילל ברית, ולכן כשרשעים כאלו מדברים רע על הצדיקים, זה כואב להם מאד, ושובר את לבם ורוחם לגמרי, עד שלא יתכן שיכנס בהם שום מחשבה של ישות וגיאות, כי הם שבורים בעיני עצמם לגמרי, ואז זוכים לכבוד אלקי במדריגה גבוה מאד, ונכללים לגמרי באור האין סוף ברוך הוא.

וזהו דברי רביז"ל בתורה זו, שאי אפשר לזכות לכבוד אלקי אלא על ידי תשובה, ועיקר התשובה כשישמע בזיונו ידום וישתוק, כי כשאדם שומע את בזיונו מפי אחרים, ואינו יוצא לריב ולהתקוטט עמהם, רק מקבל את הכל באהבה, ויודע שיש

כוונה עליונה בזה שצריך לקבל בזיונות ושפיכות דמים כאלו, על ידי זה נעשה בטל ואפס בעיני עצמו לגמרי וזוכה לכבוד אלקי במדריגה עליונה מאד.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שיוצא מדברי מוהרנ"ת ז"ל בליקוטי תפילות על תורה זו, שהבזיונות האלו אינם רק בזיונות שמקבלים מאחרים, אלא גם הבזיונות שיש לאדם ממנו בעצמו, כי כשאדם רוצה לעסוק בעבודת השם, ומנסה בכל פעם להרים ולהגביה את עצמו אליו יתברך, אבל בכל פעם נופל חזרה אל המדות רעות והתאוות רעות שלו, על זה יש לו בזיונות עצומות ממנו בעצמו, והוא מתבייש מעצמו מאד, והנה כשאינו מקבל אותם באהבה בבחינת "ישמע בזיונו ידום וישתוק", אזי לבו נעשה מלא קושיות ועקמימיות, ושואל, למה עובר עלי מה שעובר, הלא רציתי להיות איש כשר, ולמה יקרה לי כזאת? ועל זה נחלש דעתו מאד, והוא עלול ליפול מכל עבודתו לגמרי חס ושלום, אבל מיד שמקבל כל הבא עליו באהבה, ויודע שצדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו, ובהכרח שיעבור עליו כל הירידות והנפילות האלו לפני שזוכה ליכנס אל שער הקדושה, אזי שותק ודומם לכל הבזיונות שעוברים עליו מעצמו, וסוף כל סוף זוכה לעלות אל כבוד אלקי, ולהשיג אורו יתברך בתכלית מדריגה העליונה, אשרי לו.
וכל זה נקרא "דרך" התשובה, כי מאז שיוצא האדם מבטן אמו עד חזרתו אל האדמה אשר לוקח משם, האדם נמצא על "דרך" ומעבר, שמוליך את נשמתו מן העולם הזה אל העולם הבא, וכמו שאמר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ח| ודע שהאדם צריך לעבור על גשר צר מאד, והכלל והעיקר שלא יתפחד כלל, כי בשעה שנולד מכניסים נשמתו בתוך גופו הגשמי, ואומרים לו שיתחיל ללכת על ה"דרך" הזה שצריך להביא אותו אל תכליתו הנצחי לעולם הבא, אבל כדי ללכת על הדרך הזה צריך להיות בקי מאד, כי הרי הוא גשר צר מאד, שבקל יכול ליפול מן הגשר חס ושלום אם אינו נזהר ללכת כראוי, ולכן צריך להיות בקי ברצוא ובקי בשוב, היינו איך ללכת למעלה ואיך ללכת למטה, ושני בקיאות אלו הם עיקר הדרך, כי פעמיים בק"י עולה בגימטריא דר"ך, כי מצד אחד האדם צריך לדעת איך ללכת למעלה, שזה נקרא בק"י ברצוא, ובכל פעם לנסות להרים ולהגביה עצמו אליו יתברך, ואף פעם לא יחשוב שכבר הגיע לשלימותו ולתכליתו, ואין לו מה לעלות יותר, כי מיד שנדמה לאדם שהשיג את הכל, סימן שעדיין לא השיג כלום, כי תכלית הידיעה אשר לא נדע, תכלית של כל העבודות הוא לדעת שעדיין לא השגנו כלום באור האין סוף ברוך הוא, כי לגדולתו יתברך אין חקר, ואם אסק שמים שם אתה |תהלים קל"ט|, כל מה שאעלה ואסק בשמים אתה יתברך נמצא שם, ועדיין לא

השגתי כלום, וכל זה נקרא בק"י ברצוא.
ובקי בשוב הוא, שיהיה לאדם בקיאות עצום איך לרדת למטה, דהיינו אפילו אם לפעמים נופל ויורד אל מקומות נמוכים ושפילים מאד, ונדמה לו שהוא הכי פחות והכי גרוע בעולם, אף פעם לא יתייאש עצמו בשום פנים ואופן, רק יידע נאמנה שגם בעוצם ירידתו, הקדוש ברוך הוא נמצא שם, בבחינת |שם| ואציעה שאול הנך, שאפילו אם כבר הצעתי לעצמי מטה בשאול תחתית חס ושלום, גם שם אתה נמצא, וכמו שצעק רביז"ל בקול גדול ואמר |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ח| "קיין ייאוש איז גאר ניט פאר האנדין" |אין שום ייאוש בעולם כלל|, כי גם בשאול תחתית יכולים להיות סמוכים וקרובים אליו יתברך, העיקר להאמין שגם במקומו השם יתברך נמצא שם, ולצעוק אליו יתברך גם ממקום ההוא, בבחינת |יונה ב'| מבטן שאול שועתי שמעת קולי, והנה כשיש לאדם שני בקיאות אלו, איך לעלות ולמטה ואיך לרדת למטה, אזי הוא הולך נכון על דר"ך התשובה, ובודאי יזכה להתקרב אליו יתברך מכל פרט ופרט שעובר עליו בחיים.
וזהו סוד השם בק"י שהוא ראשי תיבות י'חוד ב'רכה ק'דושה, והוא עולה בגימטריא הוי"ה אלהי"ם, כי הוי"ה הוא מרמז על מדת החסד, היינו בשעה שנתגלה לאדם חסדו וטובו יתברך, וזוכה לעלות מעלה מעלה בהשגות אלקותו יתברך, אזי יהיה לו בקיאות נכונה איך להתקרב אליו יתברך יותר ויותר, ואף פעם לא יחשוב שכבר השיג הכל, ואלהי"ם מרמז על מדת הגבורה, בשעה שעוברים קטנות ודינים על האדם, והוא מרגיש כאילו יורד ונופל פעם אחר פעם, גם אז יהיה לו בקיאות עצום איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו ולא יפול בעיני עצמו כלל, שזהו ענין הנ"ל של "ישמע בזיונו ידום וישתוק", שלא יחלש דעתו כלל, ואז זוכה להכלל באלופו של עולם שהוא השם יתברך, כי הוא כלליות צורת האות "א" שיש לה נקודה עליונה ונקודה תחתונה, וביניהם קו כמו "ו", לרמז שאדם צריך תמיד לעלות מן הנקודה התחתונה, אפילו בשאול תחתיות, אל הנקודה העליונה, שהוא אור האין סוף ברוך הוא, והעיקר על ידי הוא"ו שביניהם המרמז על הרקיע הכולל מכלליות הגוונין, שהוא ענין בושות ובזיונות שפניו משתנין לכמה גוונין, כי על ידי שסובל בזיונות אלו בשתיקה ובדמימה זוכה לעלות מלמעלה למטה ולהכלל באור האין סוף ברוך הוא, ועולמו רואה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.
וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את פרשת הרוצח בשוגג, וכמו שכתוב |דברים י"ט| תכין

לך הדרך ושלשת את גבול ארצך אשר ינחילך הוי"ה אלהיך והיה לנוס שמה כל רוצח, ויש לומר בפסוק זה על פי דברי רביז"ל הנ"ל, כי הנה מבואר בדברי מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות עירובי תחומין הלכה ה'| שענין הרוצח בשוגג גם מרמז על מי שרצח נפשו בשוגג, וניתק אותה משרשה העליון, ועיקר הצלתה לברוח אל הששׁ ערי מקלט, שהם בחינת הששׁ תיבות של קריאת שמע, שמע ישראל הוי"ה אלהינו הוי"ה אחד, שהוא כלליות האמונה הקדושה, כי על ידי האמונה האדם זוכה שמתכפר לו הכל, וכמו שאומר רביז"ל |ספר המדות אות אמונה סי' ל"ג| על ידי אמונה הקדוש ברוך הוא יסלח לך על כל עוונתיך, כי העוונת מכניסין כפירות באדם רחמנא ליצלן, וכמובא גם שם |סי' כ"ב| הפשע של אדם מכניס כפירה לאדם, ולכן עיקר תיקונו הוא על ידי אמונה, והנה לפי דברי רביז"ל הנ"ל שעיקר התשובה תלוי בשני מיני בקיאות הנ"ל, זה מרומז כאן בתוך הפסוק תכין לך הדרך, היינו שתכין לך "דרך" התשובה, איך לחזור בתשובה שלימה, אפילו מי שכבר רצח את הנשמה שלו בשוגג חס ושלום, וזהו על ידי ושלשת את גבול ארצך, היינו בחינת השלש בחינות של האלף הנ"ל, נקודה העליונה ונקודה התחתונה והוא"ו שביניהם, וזהו בחינת גבול ארצך אשר ינחילך הוי"ה אלהיך, כי מבואר בדברי רביז"ל בסוף תורה זו, שזהו הג' מצוות שנצטוו ישראל בכניסתם לארץ, להכרית זרעו של עמלק, שהוא בחינת הנקודה התחתונה, להיות בק"י בשוב, ולא להתייאש עצמו בשום פנים ואופן, אפילו אם נרדף מעמלק וחיילותיו הטמאים, ולבנות להם בית הבחירה, שזהו נקודה העליונה, השגת הדעת והמוחין שהוא בנין בית המקדש, ולמנות להם מלך, שזהו הוא"ו שבתוך האלף, שהוא בחינת הבזיונות והשפיכות דמים שצריכין לסבול כדי להתקרב אל הצדיק, וזהו ושלשת את גבול ארצך אשר ינחילך, שתכין לך דר"ך של תשובה שיהיה כלול מכל השלש בחינות האלו שנצטוו ישראל בכניסתן לארץ, וזהו אשר ינחילך הוי"ה אלהי"ך דייקא, בחינת שני שמות הנ"ל הוי"ה אלהי"ם העולם בגימטריא בק"י, שבהם תלוי עיקר הבקיאות, להכיר את השם יתברך, הן בעלייה שהוא מדת החסד, והן בירידה שהוא מדת הדין, ועל ידי זה והיה לנוס שמה כל רוצח, כי אפילו מי שכבר רצח את נפשו חס ושלום, על ידי בקיאות הזו בדרך התשובה, יכול לתקן את הכל, והשם יתברך יזכינו לחזור בתשובה שלימה, ולהכין עצמינו לקראת ימי ראש השנה הקדושים, לקבל שנה טובה ומבורכת, שנת גאולה וישועה לכל נשמות ישראל בכלל ובפרט, אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת שופטים ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד' המדבר מדעת השלם שהוא האחדות בין חסד לגבורה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, |מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל|, כשאדם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא, כמו שכתוב |תהלים נ"ו| "בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר", וזאת הבחינה היא מעין עולם הבא, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה |פסחים נ| "ביום ההוא יהיה ה' אחד" וכו' והקשו וכי האידנא לאו הוא אחד? ותרצו חכמינו, זכרונם לברכה האידנא מברכין על הטובה הטוב והמטיב, ועל הרעה דין אמת, ולעתיד כלו הטוב והמטיב, שיהיה שם ה' ושם אלקים אחדות אחד וכו' וכשידע כל זאת נקרא ידיעה שלמה, כי עקר הדעת הוא אחדות של חסד וגבורה |כמובא בכתבי האריז"ל| זה נקרא דעת, הינו שלא יחלק בין חסד לדין, ויברך על כלם "הטוב והמטיב" וזה נקרא "ה' אחד ושמו אחד" כמאמר חכמינו, זכרונם לברכה, שלעתיד יהיה אחדות גמור, שיהיה כלו הטוב והמטיב, וכו, ועוונותיו של אדם הם על עצמותיו, כמו שכתוב |יחזקאל ל"ב| "ותהי עונותם חקוקה על עצמותם" וכל עברה יש לה צרוף אותיות, וכשעבר איזה עברה, אזי נחקק צרוף רע על עצמותיו ועל-ידי-זה מכניס בחינת הדבור של הלאו הזה שעבר בתוך הטמאה הינו שמכניס בחינת מלכות, שהוא בחינת דבר אחד לדור, הוא מכניס אותה בתוך העכו"ם, ונותן להם ממשלה למשל, אם עבר על דבור של הלאו לא יהיה לך |שמות כ'| אזי מחריב הצרוף הטוב של הדבור, ובונה צרוף רע, ונחקק הצרוף הזה על עצמותיו, ונוקם בו כמו שכתוב |ירמיהו ה| "עונותיכם הטו אלה", וכתיב |תהלים ל"ד| "תמותת רשע רעה" ועל ידי ודוי דברים יוצא מעצמותיו האותיות החקוקים עליהם, ונעשה מהם הדבור של הודוי, כי הדבור יוצא מעצמותיו, כמו שכתוב |שם ל"ה| "כל עצמתי תאמרנה" ומחריב הבנין והצרוף הרע, ובונה מהם מלכות דקדשה וכו', וזה פרוש אנכי ה' אלהיך-פרוש הן ה' הן אלהיך תבין, שכל זאת אנכי, הינו שתקים "בה' אהלל דבר, באלהים אהלל דבר", הינו כלו הטוב והמטיב, כנ"ל אשר הוצאתיך מארץ מצרים-דאיתא במדרש |בראשית-רבה טזן, כי כל הגליות נקראים על שם גלות מצרים, מפני שהם מצרים לישראל וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו איך שעיקר הדעת הוא למצוא אותו יתברך בכל מה שעובר עליו, הן בחסד הן בגבורה, היינו הן כשאדם

מרגיש את אלוקותו יתברך החופף עליו תמיד, והן כשעובר עליו ירידות ונפילות, ונדמה לו כאילו מרחיקים אותו מלמעלה חס ושלום, בכל מעמד ומצב ימצא את אלקותו יתברך, ולא יפול בדעתו כלל, כי עליו לדעת, שגם בתוך הגבורה והדין מונח חסדו יתברך, ויש כוונה עליונה למה עובר עליו מה שעובר, כי לפעמים עובר על האדם איזה ירידה, דייקא כדי לעורר אותו לתשובה, ואם יחזק מעמד במה שעובר עליו, וימשיך להלל ולהודות לשמו יתברך על כל החסד חנם שעושה עמו בכל עת, שגם בתוך ירידותיו ונפילותיו, מחיה ומהוה ומקיים אותו, ונותן לו כל הצטרכותו, על ידי זה יהפוך הירידה לתכלית העליה, ומתוך המיצר והדוחק יזכה לחזור אליו יתברך, כי לפעמים דייקא על ידי שעובר על האדם מה שעובר מצד הס"מ וחיילותיו הטמאות, והוא נרדף מהם מאד, על ידי זה הוא מתעורר להתקרב אליו יתברך, כי רואה שכבר אין לו שום תקוה בעולם רק לחזור אליו יתברך, בבחינת מה שנאמר |שמות י"ד| ופרעה הקריב, ואמרו חכמינו הקדושים |שמות רבה פרשה כ"א| שהקריב את ישראל לאביהם שבשמים, כי כשראו פרעה רודף אחריהם, והים לפניהם, והמדבר סוגר אותם מן הצדדים, ידעו שאין להם שום עצה אחרת רק לצעוק אליו יתברך, וכן הוא אצל כל אדם, שדייקא מתוך הרע שממרמר את ימי חייו, בבחינת תמותת רשע רע המוזכר בדברי רביז"ל הנ"ל, זה בעצמו מחזיר אותו בתשובה אליו יתברך, כי רואה שכבר אין לו שום חיות מכל גשמיות עולם הזה ותאוותיו הרעות, והוא מוכרח להתקרב אליו יתברך ולהתחיל לחיות חיים טובים באמת, ולכן אשרי מי שאינו נופל בדעתו כלל מכל מה שעובר בחיים, ומחזיק מעמד גם בכל הירידות והנפילות שלו, כי על ידי זה יזכה סוף כל סוף לצאת ממדריגתו הפחותה, ולעלות ולהתדבק בו יתברך באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע |דברים כ'| כי תצא למלחמה על אויביך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם כי הוי"ה אלהיך עמך המעלך מארץ מצרים, ויש כמה דקדוקים בפסוק זה, מה הם הסוס ורכב ועם רב שמתיירא מהם, וגם למה מוזכר כאן שם מלא "הוי"ה אלהיך", וגם למה כתיב "המעלך" ולא המוציאך כמוזכר בכל מקום, ויש לומר בכל זה על פי ההקדמות הנפלאות הנ"ל של רביז"ל, כי תצא למלחמה על אויבך, היינו כי תצא ללחום את מלחמת היצר שהוא עיקר אויבו של אדם שרוצה להפילו ולרחקו ממנו יתברך חס ושלום |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ז|, וראית סוס ורכב, היינו הס"מ ונוקבא דיליה שהם מכונים בשם סוס

ורכב כידוע, עם רב, עם עוד עם רב של קליפות ומשחיתים שנבראים מעוונות האדם רחמנא ליצלן, בבחינת תמותת רשע רעה הנ"ל, שהם הקליפות והמשחיתים הממררים חייו של אדם וממתים אותו רחמנא ליצלן, וזהו עם רב "ממך", ממך דייקא, כי הם נבראים מן העוונות שלך, והם הולכים אחרי מטתו של אדם ומקוננים עליו אחר פטירתו, וזה לו לבושה ולחרפה גדולה רחמנא ליצלן |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קמ"א|, לא תירא מהם, היינו שלא תתיירא ולא תפחד מהם, כי אין שום ייאוש בעולם כלל, ואם תזכה תהפוך כל הירידות שלך לעליות גדולות, וזהו כי הוי"ה אלהיך עמך, הן הוי"ה שהוא מדת החסד, והן אלהיך שהוא מדת הדין, הכל עמך לעזור לך, וכוונת הקדוש ברוך הוא רק לטובה, ואם האדם יהלל ויברך לשמו יתברך אפילו כשעובר עליו מה שעובר, על ידי זה יזכה לצאת מתוך המיצר והדוחק ויתהפך הכל לטובה, וזהו המעלך מארץ מצרים, המעלך דייקא, כי כמו שהקדוש ברוך הוא העלה אותנו ממצרים מתוך המיצר והדוחק, ומתוך העוני דייקא זכינו להיות עם הנבחר להקדוש ברוך הוא, בבחינת |בראשית מ"ו| אנכי ארד עמך מצרים ואנכי אעלך גם עלה, כמו כן הוא אצל כל אחד ואחד, כפי מה שעובר עליו מצד הס"מ וחיילותיו הטמאות, אם זוכה להחזיק מעמד, ולהלל לשמו יתברך תמיד, על ידי זה יתהפך הכל לטובה, והירידה יתהפך לעליה גדולה, והשם יתברך יזכינו להחזיק מעמד בכל מה שעובר עלינו בחיים, ולהודות לו יתברך על כל פרט ופרט, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת שופטים ה'תשס"א

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבעל תפילה מעשה י"ב דף שע"ו עיין שם. כת אחרת אמרו, שיפת-תאר ראויה למלך, כי עקר התכלית שיהיה העולם מישב, כי לזה נברא העולם, ומאחר שהיפת-תאר מעוררת תאוה זו לישוב העולם, נמצא שהיא מביאה אל התכלית, על-כן יפת תאר ראויה למלך ובחרו להם יפת-תאר ומלכה עליהם, ובקשו להם ארץ גורמת לזה, והלכו וישבו שם.

כת אחרת אמרו, שעקר התכלית הוא הדבור, כי מותר האדם מן הבהמה הוא הדבור, ומאחר שזה עקר היתרון שיש לאדם, על כן זהו עקר התכלית על-כן בקשו להם איש דברן, שיהיה בעל-לשון, שידע כמה לשונות וירבה לדבר תמיד, כי איש כזה הוא אצל התכלית והלכו ומצאו איש צרפתי משגע, שהיה הולך ומדבר לעצמו ושאלוהו אם יודע לשונות, והיה יודע כמה לשונות ואיש כזה בודאי השיג התכלית |לפי

דעתם הנבוכה|, מאחר שהוא בעל- לשון, שיודע כמה לשונות, ומדבר הרבה מאד, כי הוא מדבר אפלו לעצמו על-כן הוטב בעיניהם איש הזה וקבלו אותו למלך ובחרו להם ארץ גורמת לענין שלהם, והלכו וישבו שם עם מלכם ובודאי הנהיג אותם בדרך הישר.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, כת אחרת אמרו, שיפת-תאר ראויה למלך, כי עקר התכלית שיהיה העולם מישב, כי לזה נברא העולם, ומאחר שהיפת-תאר מעוררת תאוה זו לישוב העולם, נמצא שהיא מביאה אל התכלית, על-כן יפת תאר ראויה למלך, ובחרו להם יפת-תאר ומלכה עליהם, ובקשו להם ארץ גורמת לזה, והלכו וישבו שם, כי כבר גילה לנו רביז"ל בכמה וכמה שיחות נוראות שבאמת אין שום תאוה כלל |עי' שבחי הר"ן סי' ט"ז|, וכן אמר, שבאמת אין נמצא שום תאוה כלל, כי אכילה ושתיה הוא הכרח לקיום הגוף, וגם בנים מוכרחים להוליד, וכל זה האדם מוכרח, ואם-כן אין שום תאוה כלל, רק שצריכים להתנהג בהם בקדושה ובטהרה, והשכל של האדם יכול לעמד כנגד הכל |שיחות הר"ן סי' נ"א|, ואמר רביז"ל, שאצלו היה תמיד קשה מה שאמרו חכמינו הקדושים |נדרים כ.| שיהיה דומה בעיניו כאילו כפאו שד, למה יהיה כאילו כפאו שד, הלא אם ירצה יכול לכבוש תאוותו לגמרי |חיי מוהר"ן סי' תקכ"ט|, כי באמת אין שום תאוה כלל, רק מי שמונח בתאוה זו צריך לצעוק ע' קלין עד שיזדכך מוחו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ט|, ואז יראה איך שדברי הצדיקים כנים ואמתיים, ומובא בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ו| שזהו כלל גדול, שאי אפשר לתפוס בדברי הצדיק אלא מי שתיקן אות ברית תחילה, ושואל על זה מוהרנ"ת ז"ל |ליקוטי הלכות קריאת שמע הלכה ד'| אם כן לא שבקת חיי לכל בריה, כי זעירין אינון מאד שזוכין לתיקון הברית בשלימות, ואם כן איך יזכו בני אדם להבין את דברי הצדיק ולבא אל תיקונם ושלימותם, הרי עדיין לא קידשו את עצמם כראוי, ומתרץ מוהרנ"ת ז"ל, שעיקר הכל תלוי באמונה, כי כנגד האמונה הפתח פתוח תמיד, ואפילו אם עדיין לא זכה לתיקון הברית כראוי, ולהבין את דברי הצדיק בשלימות, אבל על ידי שיאמין בדברי הצדיק ובעצותיו הקדושות, ויאמין היטיב שאם הצדיק אומר שאין שום תאוה כלל, כך הוא המציאות, ועליו לצעוק ע' קלין אל השם יתברך עד שיזדכך מוחו להבין את זה, על ידי זה יבא לכל אלו ההשגות באמת, ולכן אלו שעשו ישות ומציאות מן היפת תואר, טעו בענין זה מאד, כי היו רחוקים מן הבעל תפילה שהוא הצדיק האמת, ולא הבינו שבאמת אין שום תאוה כלל, אבל סוף כל סוף התיקון שלהם היה רק על

ידו, והוא הוציא אותם ממבוכתם.
ואמר מוהרא"ש נ"י, שעל אמונת חכמים נאמר מאמר חכמינו הקדושים |שבת קי"ב| אם ראשונים בני מלאכים אנו בני אנשים, ואם ראשונים בני אנשים אנו כחמורים, ולא כחמורו של רבי פנחס בן יאיר, פירוש, אם יש לנו אמונת חכמים בצדיקים אמיתיים, ואנחנו מאמינים שהם כמלאכים, אזי יכולים לתאר אותנו בתואר בני אדם, כי סוף כל סוף נזכה לתיקון אמיתי ונצחי על ידם, אבל אם ראשונים כבני אדם, ונדמה בעינינו שהצדיקים היו סתם בני אדם, ואין לנו אמונת חכמים באמת, אזי אנחנו כחמורים בעלמא, ולא כחמורו של רבי פנחס בן יאיר שלא רצה לאכול מאכל שלא היה מעושר גם מאיסור דרבנן |עי' ירושלמי שקלים י"ג|, נמצא שהיה לה אמונת חכמים, שלא רצה לעבור על איסור של דבריהם, כי עיקר הכל תלוי באמונת חכמים, שיאמין שבוודאי יש צדיקים שזוכים להגיע אל כל המדריגות וההשגות הכתובות בתורה, ועל ידי שיהיה לאדם אמונת חכמים, גם הוא יזכה להמשיך על עצמו מהשגתם הגבוה.
כת אחרת אמרו, שעקר התכלית הוא הדבור, כי מותר האדם מן הבהמה הוא הדבור, ומאחר שזה עקר היתרון שיש לאדם, על כן זהו עקר התכלית, על-כן בקשו להם איש דברן, שיהיה בעל-לשון, שידע כמה לשונות וירבה לדבר תמיד, כי איש כזה הוא אצל התכלית, והלכו ומצאו איש צרפתי משגע, שהיה הולך ומדבר לעצמו, ושאלוהו אם יודע לשונות, והיה יודע כמה לשונות, ואיש כזה בודאי השיג התכלית |לפי דעתם הנבוכה|, מאחר שהוא בעל-לשון, שיודע כמה לשונות, ומדבר הרבה מאד, כי הוא מדבר אפלו לעצמו, על-כן הוטב בעיניהם איש הזה, וקבלו אותו למלך ובחרו להם ארץ גורמת לענין שלהם, והלכו וישבו שם עם מלכם ובודאי הנהיג אותם בדרך הישר, והנה רביז"ל מדייק כאן לומר "ובודאי הנהיג אותם בדרך הישר" מה שלא הזכיר כן בשאר כל הכיתות, כי באמת בענין הדיבור היו הכת הזה צודקים מאד בדבריהם, שעיקר התכלית הוא הדיבור, כי על ידי דיבורים קדושים של תורה ותפילה ועבודת השם יתברך, יכולים לזכות לכל הטובות שבכל העולמות, כי מותר האדם מן הבהמה הוא כח הדיבור, והדיבור הוא הסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, להביא את האדם לכל ההשגות שבעולם, אבל צריכין לדעת איך להשתמש עם הדיבור, ולנצל את הדיבור לעבודת השם יתברך, לא לשקר ולרמות בני אדם, ולהולך אותם שולל, כי אם נתפסים באיזה איש משוגע ופתי, וכמו "איש צרפתי משוגע" שמזכיר רביז"ל, שהם ידועים להיות דברנים גדולים, אזי האדם הולך ישר לשאול תחתית רחמנא ליצלן, וכמו שהטעו

הנוצרים והמוסלמים ימח שמם את כל העולם בשקריהם הגדולים, ואיך? רק עם הדיבור, שחזרו כל כך הרבה פעמים על השקר שלהם עד שהתחיל ליכנס בלבות בני אדם, והאמינו בהם, כי גם שקר אם חוזרים עליו פעם אחר פעם, בני אדם מתחילים להאמין בו, וכמו סוחרים פיקחים שמלומדים בזה מאד, איך לשכנע בני אדם בדיבורי פיהם, שיקנו דברים שלא שווים כלום במחירים גבוהים מאד, ובן אדם נכנס לחנות ורואה בעיניו איזה חפץ, ואומר לו המוכר, תדע שהדבר הזה כבר הלך מן השוק חמש שנים ואין בנמצא כלל, אבל מחמת שאתה חבר שלי, אני אתן לך מחיר זול מאד של מאתיים וחמש דולר, וההוא שמח כעל כל הון שקיבל מציאה ממש, וקונה הדבר, וכשיוצא בחוץ מוצא שמוכרים אותו בכל מקום בחמש דולר בלבד... הרי שהטעו אותו עם דיבור בעלמא, וכן הוא ברוחניות, אם אין האדם נזהר, יכולים להטעות אותו מאד עם הדיבור, ולכן צריכין לשמור על זה מאד.

ואמר מוהרא"ש נ"י, ואיך יכולים לדעת באמת אם אין ההוא מטעה אותך? הנה בגשמיות האדם בוודאי יכול לעשות לעצמו חשבון, אם הרווחתי איזה סכום כסף על ידו או לא, וכמו שהוא בגשמיות כן הוא ברוחניות, אם האדם יכול לעשות לעצמו חשבון מה הרוויח על ידי הדיבורים של הצדיק, בודאי יראה אם הוא צדיק אמת או לא, כי אם רואה שהרוויח תורה ותפילה על ידו, עד עכשיו לא למד פרשת השבוע חומש עם רש"י, ועד עכשיו לא סיים ששה סדרי משנה ומסכתות גמרא, ועכשיו על ידי דיבורי הצדיק הזה התחיל לעשות כל זה, זהו סימן מובהק שהוא נמצא במקום טוב והוא מקורב לצדיק אמיתי שירוויח הרבה מאד על ידו, אבל אם רואה שלא נשאר בידו כלום מכל הדיבורים שלו, רק הבל הבלים ודברים של מה בכך, סימן שההוא רק ש'קרן ר'מאי צ'בוע ראשי תיבות ש'ר'ק', ולא יגיע לו שום תועלת על ידו, ולכן אשרי מי שאינו מטעה עצמו כלל ומתקרב אל צדיק אמיתי המזכה אותו עם הרבה רווחים ברוחניות ובגשמיות, כי אז יזכה לאחרית ותקוה טובה, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים כאלו, ונזכה לראות בישועתן ובגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת שופטים ה'תשס"א

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ער"ב המדבר מהפסוק היום אם בקולו תשמעו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, היום אם בקולו תשמעו |תהלים צ"ה|, זה כלל גדול בעבודת השם, שלא ישים לנגד עיניו כי-אם אותו היום, הן בעסק

פרנסה והצטרכותו, צריך שלא יחשב מיום לחברו כמובא בספרים, וכן בעבודתו יתברך לא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום ואותו השעה, כי כשרוצין לכנס בעבודת ה', נדמה להאדם כאלו הוא משא כבד, ואי אפשר לו לשא משא כבד כזו אבל כשיחשב שאין לו רק אותו היום, לא יהיה לו משא כלל, וגם שלא ידחה את עצמו מיום ליום, לאמר מחר אתחיל, מחר אתפלל בכונה ובכח כראוי, וכיוצא בזה בשאר העבודות, כי אין לאדם בעולמו כי אם אותו היום ואותו השעה שעומד בו, כי יום המחרת הוא עולם אחר לגמרי היום אם בקולו תשמעו, 'היום' דיקא, והבן, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מוסר לנו כלל גדול בחיי האדם שלא ישים לפני עיניו כי אם אותו היום ואותו השעה בלבד, ועל ידי זה יצליח בכל דבר בחיים, כי עיקר המניעה שיש לאדם בכל דבר שרוצה לעשות, הן בעבודת השם יתברך, והן בעסקיו הגשמיים, הוא מה שמפחד שלא ימשך הדבר ולא יהיה לו קיום, כי על יום אחד בוודאי יכול לקבל על עצמו הכל, אבל יש לו פחד מה יהיה למחר, ואומר לעצמו, "מי אומר שאוכל להחזיק מעמד למחר", "מי אומר שאמשיך ללמוד ולהתפלל למחר", "מי אומר שיהיה לי פרנסה למחר", וזה מבלבל אותו מאד עד שנמנע מלעשות מה שיכול גם היום, אבל כשלא ישים לפני עיניו כי אם אותו היום ואותו השעה בלבד, תמיד יצליח בכל ענין, כי בודאי על יום אחד יכול לקבל על עצמו הכל, ויכול ללמוד הרבה ולהתפלל הרבה, וכן להרוויח בעסקיו, ואין צריך לחשוב מיום לחבירו כלל, וכן יעשה בכל יום ויום, ועל ידי זה יצליח מאד בחיים, כי בוודאי כל יום הוא ענין בפני עצמו, ויש בה כוחות וסגולות שאין שייך ליום אחר כלל, ולכן כשאדם עושה כל מה שיכול בלי לחשוב על יום המחרת כלל הוא מצליח מאד, ועל שם זה מובא במגן אברהם |אורח חיים סי' קנ"ז סק"ג| בשם הזוהר הקדוש |בשלח ק"ט| שאין לבשל מיום אחד לחבירו, עיין שם, כי בזה מראה את גודל אמונתו ובטחונו בהשם יתברך שאינו חושב מיום לחבירו כלל, ובכל יום ויום יש הברכה שלו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות מ.| על הפסוק |תהלים ס"ח| ברוך ה' יום יום, בכל יום ויום תן לו מעין ברכותיו, כי כל מה שאדם מכניס עצמו בידיעה זאת, לחשוב רק מן היום הזה שהוא עומד בו, כן הוא מצליח בכל דבר ברוחניות ובגשמיות, ולא חסר לו שום דבר כלל.

וכמו כן צריכין ליזהר מאד מעצת היצר הרע שמדחה את האדם מיום ליום, ואומר לו, "היום כבר קשה לך ללמוד ולהתפלל, תתחיל למחר", "היום קשה לך לעשות את

עסקיך, תעשה אותם למחר", וכך הוא דוחה אותו מיום ליום, והאדם צריך להיות חכם מאד, ולומר ליצרו בדיוק ההיפוך, "היום אני אעשה מה שאני יכול, ולמחר אני אציית לך", ובדרך זה לדחות אותו מיום אל יום, שזהו מה שנאמר במלחמת עמלק |שמות י"ז| צא הלחם בעמלק "מחר", היינו צא הלחם בהיצר הרע שלך הנקרא עמלק, שדוחה אותך תמיד ליום "מחר", רק תתגבר כנגדו ותאמר לו שהיום הזה הוא שלי, ולמחר אציית לך, ובדרך זה תדחה אותו מיום ליום, וכך תתפטר ממנו לגמרי.

ואמר מוהרא"ש נ"י שכל מה שאדם מכניס עצמו בידיעה זאת, כן מתחזק אצלו האמונה הקדושה, שעליו אמרו חכמינו הקדושים |ספרי ואתחנן| בכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים, כי האמונה הקדושה מתחדשת אצל האדם בכל יום, בבחינת |איכה ג'| חדשים לבקרים רבה אמונתיך, כי בכל יום ויום הבריאה מתחדשת מחדש, והאדם צריך למצוא את אלקותו יתברך מחדש בכל יום ויום, ולכן כל מה שאדם מכניס בעצמו השגה זאת של "היום" אם בקולו תשמעו, שאינו משים לפני עיניו כי אם אותו היום בלבד, כן הוא נכנס בתוך האמונה הקדושה, ונגאל מכל צרותיו, ולכן כששאל רבי יהושע בן לוי את אליהו הנביא |סנהדרין צ"ח.| לאימת אתי מר? אמר לו, היום, ואחר כך כשלא בא, וחשב, שקורי קא שקר בי, אמר לו, היום אם בקולו תשמעו, עיין שם, כי אליהו הנביא גילה לרבי יהושע בן לוי שבפסוק זו מונח כל סוד גאולת האדם ברוחניות ובגשמיות, שאם קונה לעצמו השגה זאת של "היום" אם בקולו תשמעו, ואינו משים לפני עיניו כי אם העבודה של אותו היום בלבד, יזכה לגאול את נפשו מכל מיני גלויות ברוחניות ובגשמיות, כי יתחיל להרגיש אלוקותו יתברך מחדש בכל יום ויום, ואז נגאל מכל צרותיו, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל ומכניס בלבו ובדעתו היטיב את גילוי זאת של "היום" אם בקולו תשמעו, לשמוע בקולו יתברך בכל יום ויום מחדש, ולא לדאוג מיום לחבירו, כי אז יחיה חיים טובים ואמיתיים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע את זירוז פרשת שוטרים, וכמו שכתוב |דברים כ'| כי תצא למלחמה וגו' והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן ודיבר אל העם ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויבכם אל ירך לבבכם אל תראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם וגו', ויש להבין מהו הקדמת "שמע ישראל" לפני פרשת שוטרים, וכן מהו אתם קרבים "היום" דייקא, וגם מהו הד' לשונות של אל ירך, אל תראו, אל תחפזו, ואל תערצו וגו'? ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל יש להבין

בטוב טעם ודעת, כי הכהן שהוא הצדיק האמת, מזרז את נשמות ישראל ביציאתן למלחמת היצר, שהוא עיקר המלחמה של האדם במשך ימי חייו, וכמו שאמר החסיד בספר חובת הלבבות |שער יחוד המעשה פרק ה'| לחיילים שחזרו מערכי המלחמה, חזרתם ממלחמה הקטנה, ותכינו עצמכם למלחמה הגדולה, ושאלו אותו איזה מלחמה? ואמר להם, מלחמת היצר, כי היצר הרע הוא עיקר אויבו ושונאו של אדם שמבקש להמיתו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ז|, ואדם צריך להיות כגיבור חיל נגדו לא להיכנע מפניו, וזהו "שמע ישראל" ופירש"י, אפילו אם אין בידכם אלא זכות קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם, כי קריאת שמע הוא יסוד האמונה, שעליו עומד הכל, וכשיש לאדם אמונה שלימה וחזקה בהקדוש ברוך הוא, הוא ניצל מכל צרותיו, ולכן אמרו חכמינו הקדושים |מנחות צ"ט| אפילו לא קרא אדם אלא קריאת שמע שחרית וערבית מעלה עליו הכתוב כאילו קיים והגית בה יומם ולילה, ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ, ולכאורה מהו הכוונה שבקריאת שמע בלבד נחשב כאילו עסק כל היום בתורה, ולמה יהיה כך באמת? אבל הענין הוא על פי הנ"ל, שבקריאת שמע גנוז סוד האמונה, ולכן כשאדם חזק באמונה בוודאי לעולם לא ימוט, ויזכה להיות קשור ודבוק אל התורה הקדושה יומם ולילה, ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ, כי עם הארץ שאינו מכיר את מעלת וחשיבות האמונה הקדושה, ואיך "שמע ישראל" הוא סוד קיום האדם, בודאי אינו משיג את ענין והגית בו יום ולילה, אבל מי שחזק בשמע ישראל, ומחדש את עצמו תמיד באור האמונה הקדושה, בוודאי יזכה להיות דבוק בתורה יומם ולילה.

וזהו אתם קרבים "היום" למלחמה על אויביכם, סוד "היום" אם בקולו תשמעו הנ"ל, שעל ידי השגה הנ"ל, לדעת שכל יום ויום הוא ענין בפני עצמו, ואסור לדחות מיום לחבירו כלל, רק לצאת תמיד חובת יום ביומו, על ידי זה תזכה לנצח את המלחמה של כל אויבכם ברוחניות ובגשמיות, כי כל מה שתדבק עצמך בידיעה זאת של "היום", כמו כן תתברר ותזדכך אצלך האמונה הקדושה שהוא ענין "שמע ישראל" הנ"ל, ולכן בזכות וכח האמונה, בוודאי תזכה לנצח את היצר הרע שלך ותכניע אותו לגמרי, שזהו ענין הד' לשונות המוזכרים בפסוק, אל ירך, אל תראו, ואל תחפזו, ואל תערצו, שהם כנגד הד' עולמות, אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, שצריכין להכניע הקליפות שמתגברים על האדם בכל פעם כשרוצה לעלות מעולם אל עולם, כי בכל פעם שאדם מחדש עצמו באמונה, ומקבל על עצמו עול מלכות שמים בפסוק שמע ישראל וגו', הרי הוא נכלל באחדותו יתברך, ונשמתו עולה מעולם אל עולם עד עולם האצילות, וממשיך על עצמו אור נורא ונערב מאד,

שזהו שמע ישראל - הוי"ה אלהינו הוי"ה אחד, ארבע לשונות כנגד ארבע עולמות, אבל כנגד כל עולם ועולם עומד הס"מ וחיילותיו הטמאים, ורוצים לגרש את האדם משם שלא יזכה להתדבק באורו יתברך, ולכן כשאדם עושה התחלה חדשה בכל עת, בבחינת "היום" אתם קרבים אל המלחמה, ואינו מסתפק במה שהכניע את הקליפות מקודם, רק מתגבר מחדש להכניעם עוד הפעם, בבחינת "היום" אם בקולו תשמעו |עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה|, אזי זוכה לבטל אותם מכל הד' עולמות, ולהמשיך על עצמו אורו יתברך האין סוף, אשרי לו.

וזה מה שמצינו במלחמת דוד המלך עליו השלום עם גלית, |שמואל א' י"ז| וישכם הפלשתי השכם והערב, ואמרו על זה חכמינו הקדושים |סוטה מ"ב| כדי לבטלן מקריאת שמע שחרית וערבית, כי כל כוונתו של גלית היתה להטיל ספק ופגם באמונה חס ושלום, כי הוא היה מצח הנחש שתלה הכל במקרה טבע ומזל, ורצה להכניס כפירות ואפיקורסות בעם ישראל חס ושלום |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ד"|, אבל דוד המלך עליו השלום היה עמוד האמונה והתפילה, ולכן לקח חמשה חלוקי אבנים מן הנחל וזרקם בו, ועל ידי זה הרג אותו, ואיתא בתיקונים |תיקון כ"א| שהם הה' תיבות של קריאת שמע "שמע ישראל" הוי"ה אלהינו הוי"ה אחד, כי על ידי שאדם חזק באמונה הקדושה, וכן מחדש עצמו תמיד בכל יום עם אמונה יותר חזקה וברורה, על ידי זה זוכה להכניע ולהשפיל כל הקליפות, ולבטל אותם לגמרי.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שסימן למי שאוחז בשלימות האמונה הקדושה, הוא מי שיכול לקשר עצמו עם כל נשמות ישראל ביחד, וכולם חשובים בעיניו מאד, ואינו מזלזל חס ושלום באף אחד מהם, כי מי שיש לו אמונה ברורה ומזוככת בהשם יתברך, מבין היטיב את גודל מעלת כל אחד ואחד מישראל, ואיך שכולם חשובים בעיניו יתברך מאד, שזהו מה שפירש רש"י בפרשת השבוע |דברים כ' פסוק א'| סמך הכתוב יציאת מלחמה לפסוק נפש בנפש, עין בעין, שן בשן וגו', לומר לך שאין מחוסר אבר יוצא למלחמה, עיין שם, מחוסר אבר הוא מי שאינו באחדות גמור עם כל נשמות ישראל, כי כל ישראל עריבים זה לזה, וכולם נחשבים כאיש אחד בלב אחד, ואם יש לו שנאה על אחד מישראל חס ושלום נמצא שהוא כמחוסר אבר, ולכן אסור לו לצאת למלחמה, כי כבר יש פגם באמונה ואינו ראוי ללחום מלחמת ה', כי עיקר אויבי ה' הם אומות העולם והערב רב המתגברים עם כפירות ואפיקורסות לבטל עם ישראל מקריאת שמע ומן האמונה הקדושה, שזהו מה שרש"י מפרש |פסוק ג'| על אויבכם, אין אלו אחיכם, שאם תפלו בידם אינם מרחמים עליכם וכו'

לפיכך התחזק למלחמה, עיין שם, כי יהודי, כל זמן שקורא קריאת שמע, ומדבר האמונה הקדושה בפיו, כבר צריכין לדון אותו לכף זכות ולמצוא בו נקודה טובה, שזהו מה שפירש"י, "אפילו אין בידכם אלא זכות מצות קריאת שמע גם כן כדאי", כי כל זמן שיש לאדם אפילו נקודה אחת של אמונה, צריכין לדון אותו לכף זכות ולהעלות אותם מכף חובה |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב|, אבל אלו הכופרים ואפיקורסים שהם נשמות הערב רב, שכל כוונתם הוא לבטל קריאת שמע מפי ישראל חס ושלום, הם הם עיקר האויבים, ואסור לפחד מהם כלל, רק לצאת במלחמה כנגדם ולכלות אותם לגמרי, וכמו שפעם אמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, סגולה לבטל הרשעים לעמוד נגדם חזק ולא להכניע מפניהם כלל, כי כל מה שאדם עומד חזק נגד אויבי ה', ומתגבר עם עזות דקדושה, בזה מגלה לכל את גודל אמונתו ובטחונו בה', ובוודאי יזכה לנצח כל מלחמותיו, והשם יתברך יזכינו להתחזק ולהתאזר באמונה קדושה וטהורה בכל עת, ונזכה לבטל כל הקליפות מן העולם לגמרי, עדי נזכה לראות בהקמת מלכות דקדושה ובגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

ליל פרשת שבת קודש כי תצא ה'תשנ"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ז המדבר מפירוש הפסוק כי תצא למלחמה על אויביך וגו' עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כי תצא למלחמה על איביך וכו' ושבית שביו |דברים כ"א| פרוש, כי תצא למלחמה על איביך, שהוא היצר הרע, ונתנו הוי"ה אלקיך בידיך, כלומר היצר הרע יתן, כמו ימסר, 'את ה' אלקיך בידיך', על דרך "צדיק מושל ביראת אלקים" |שמואל-ב כ"ג| |עיין מו"ק טז| נותנת התורה עצה על זה, ושבית שביו, כלומר עם מה שהוא רוצה להתגבר עליך, הינו בגדלות, בזה תתגבר עליו, הינו שתאמר לו איך אני מושל כשיש לי גאוה, ואין הקדוש-ברוך-הוא שורה עמי, ודי למבין.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד גדול בענין מלחמת היצר, שהוא מלחמה ארוכה לכל חיי האדם, שדייקא בדבר ההוא שהיצר מתגבר עליך, אתה צריך להשיב לו, כי יש לכל אחד ואחד יצר הרע כפי ענינו ומדריגתו, על דרך שאמרו חכמינו הקדושים |סוכה נ"ב.| כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, ודייקא בדבר שמתגבר על האדם ביותר, יש לו הכוחות להתגבר כנגדו ביותר, כי אין נותנין לאדם יצר הרע ונסיון, יותר גדול ממה שיכול

לנצח, וכשאדם רואה שהיצר מתגבר עליו באיזה ענין, צריך לחפש ולבקש את העצה כנגדו מתוך אותו ענין ממש שמתגבר עליו, כגון בהמשל של רביז"ל, שהיצר הרע בא אל האדם הגדול, ואומר לו שאתה כבר מושל ביראת אלקים, וכאילו ימסור את השם אלקיך בידו, שיכול להתפלל ולפעול את הכל, שבוודאי זה מדריגה גדולה עד מאד, אבל מיד תשיב אל היצר הרע הזה, הרי אתה מכשיל אותי במחשבה של ישות וגיאות, כאילו אני כבר בעל מדריגה גדולה, ומיד שיש לי ישות וגיאות אין הקדוש ברוך הוא שורה עמי, כי על הבעל גאוה אומר הקדוש ברוך הוא, אין אני והוא יכולין לדור |סוטה ה.|, נמצא שכבר אינני מושל כלל ביראת אלקים, הרי באותו דבר בעצמו שרוצה היצר הרע להתגבר עליו, הוא משיב ומנצח אותו, ומראה לו שאין בדבריו רק הסתה בעלמא, וכן הוא תמיד, שיש כח לאדם להתגבר על יצרו ולהכניע אותו מתוך ההסתה שלו בעצמו, אם רק יתבונן היטיב על כל דרכיו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שכן הוא בכל דבר, שיכולים להפוך את הסתת היצר הרע לנצחון דקדושה, כגון למשל כשבא היצר הרע בצורה הפוכה מהנ"ל, שבא אל האדם ואומר לו, אינך חשוב לכלום ואין הקדוש ברוך הוא צריך את העבודה שלך ואין אתה מושל ביראת אלקים כלל, ובזה רוצה להפיל אותו בעצבות ומרה שחורה ולבטל אותו גם ממקצת עבודתו שהיה יכול, אזי צריך להפוך את טענתו עליו ולומר, הרי בזה שאתה אומר לי שאיני נחשב לכלום הוא אמת לאמיתו, כי הכל אלקות גמור, ואפילו מה שאני זוכה לעשות זה רק בכוחו יתברך, נמצא בשעה שאיני כלום, אזי אני סמוך וקרוב אליו יתברך מאד, לא כמו שאתה אומר שאין הקדוש ברוך הוא צריך אותי חס ושלום, אלא אדרבה, אם אני כלום, אני קרוב וסמוך אליו יתברך מאד, נמצא שהפך את טענת הבעל דבר לטענה ניצחת, ובדרך זה מבטלים אותו לגמרי.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שיוצא לנו לפי דברי רביז"ל הנ"ל, שגם כל ענין כוונת אלול מרומזים בפסוק הראשון של פרשת השבוע, כי עיקר כוונת אלול הוא להיות בקי ברצוא ובקי בשוב |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'|, היינו הן בעלייה והן בירידה תמיד ימצא את השם יתברך, בבחינת |תהלים קל"ט| אם אסק שמים שם אתה, ואציעה שאול הנך, כשאני עולה במדריגות והשגות גבוהות בעבודת השם יתברך, אני צריך לדעת שהקדוש ברוך הוא נמצא למעלה למעלה ממני, כי לגדולתו יתברך אין חקר, ואף פעם לא זכיתי להשיג את הכל, וכן לאידך גיסא, אפילו אם נפלתי בנפילה וירידה גרועה מאד, גם שם במקומי נמצא השם יתברך, ואני יכול לשוב בתשובה, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וזה מרומז כאן בפסוק כי תצא

למלחמה על אויביך וגו', היינו כשתצא למלחמת היצר, אזי תמיד תשתמש עם העצה "ושבית שביו", שתשיב אל הבעל דבר מה שהוא רוצה להתגבר עליך, הן בעליה והן בירידה, בעליה, כשאומר לך שאתה כבר במדריגה גדולה, אזי מיד תשיב לו שאם יש לי מחשבה כזו, אני בעל גאוה ואני רחוק ממנו יתברך מאד, ובירידה, כשהבעל דבר רוצה לומר לך שאתה פחות וגרועה מאד, ואין הקדוש ברוך הוא צריך אותך, אזי תשיב לו, שדייקא אני את דכא, אתי דכא |סוטה ה.|, כי לב נשבר ונדכא אלקים לא תבזה |תהלים נ"בן|, שאם אני מחזיק עצמי לכלום, דייקא אז אני סמוך וקרוב אליו יתברך מאד, ואולי לא נפלתי בירידה ונפילה כזו רק כדי להוציא ממני את הישות והגיאות, ולקרב אותי להשם יתברך באמת.

ולכן בתחילת הפרשה מרומז ענין חודש אלול, וכמובא בכתבי האריז"ל |ליקוטי תורה פרשת כי תצא| על הפסוק |דברים כ"א| ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, שזה סובב והולך על חודש אלול, שאז הזמן לבכות על עוונותיו ועל שגרם פירוד בין קודשא בריך הוא ושכינתיה, ולחזור בתשובה שלימה על זה, ולכן תמצא שבפרשה זאת מרומז כמה פעמים אלול בראשי תיבות, כגון |פסוק י"א| ולקחת ל'ך ל'אשה ו'הבאתה א'ל תוך ביתך וגו' ראשי תיבות אלול, וכן |פסוק י"ג| והיתה ל'ך ל'אשה ו'היה א'ם לא חפצת וגו' ראשי תיבות אלול, לרמז שפרשה זאת עסוקה בתשובת חודש אלול, שאז צריכין הבקיאות הנ"ל לזכות לתשובה שלימה באמת, והשם יתברך יזכינו לחזור בתשובה שלימה באמת ונזכה לקבל עלינו שנה טובה ומבורכת ברוחניות ובגשמיות אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת כי תצא ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סוף סי' ק"ז, המדבר מהפסוק כי תצא למלחמה על אויביך וגו', עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כי תצא למלחמה על אויביך וכו' ושבית שביו |דברים כ"א|: פירוש, כי תצא למלחמה על אויביך, שהוא היצר הרע, ונתנו ה' אלקיך בידיך, כלומר היצר הרע יתן, כמו ימסור, 'את ה' אלקיך בידיך', על דרך "צדיק מושל ביראת אלקים" |שמואל-ב כ"ג| |עיין מו"ק ט"ז:|, נותנת התורה עצה על זה, ושבית שביו, כלומר עם מה שהוא רוצה להתגבר עליך, היינו בגדלות, בזה תתגבר עליו, היינו שתאמר לו איך אני מושל כשיש לי גאוה, ואין הקדוש-ברוך-הוא שורה עמי, ודי למבין, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זאת צריך כל אדם לדעת, שהיצר הרע הוא הוא

עיקר אויבו של אדם ברוחניות ובגשמיות, כי רוצה לראות שיסבול האדם צער ויסורין, הן ברוחניות והן בגשמיות, ולכן כשאדם יודע זאת היטיב, שהיצר הרע הוא עיקר האויב שלו, בוודאי יזדרז מאד לצאת למלחמה כנגדו, ולעמוד תמיד על המשמר, ולא יתן לו להתגבר עליו ולנצח אותו, והנה רביז"ל מגלה לנו כאן שהבעל דבר מתחכם לבא אל האדם בכל מיני תחבולות, וכמו שפעם התבטא מוהרנ"ת ז"ל ואמר, אני שכבר מכיר את כל נכלי ערמומיות הבעל דבר, הוא בא עמי באופן אחר לגמרי כי על פי רוב בא אל האדם להכשיל אותו בעבירה חס ושלום, ואז צריך להיות כגבור חיל נגדו, לא להתפתות אל נכלי ערמומיותו, ולברוח ממנו כבורח מן האש ולא לפנות אליו כלל, אבל לפעמים הבעל דבר רואה שאינו יכול לפתות את האדם לעשות עבירה גמורה, כי האדם חזק בעבודתו, ולא יתן את עצמו להתפתות אל דבריו הרעים, ולכן בא עמו מדרך אחרת לגמרי, ומכניס בו ישות וגיאות, בבחינת ונתנו ה' אלקיך בידיך, היינו שאומר לו, כאילו אתה כבר מושל ביראת אלקים, ואתה כבר בעל מדריגה ובעל השגה, ובזה רוצה ללכוד אותו ברשת הגאוה שיותר גרועה מן הכל, כי מיד שיש באדם ישות וגיאות, הרי אין השכינה שורה עמו כלל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |סוטה ה.| שאומר הקדוש ברוך הוא, אין אני והוא יכולים לדור בעולם, ולכן צריכין להתרחק מכל מיני ישות וגיאות עד קצה האחרון, ואחרי כל ההשגות והמדריגות שאדם זוכה להשיג, צריך לדעת שאינו כלום, ולא התחיל להגיע אל שום השגה כלל, אבל מיד שנדמה לאדם שכבר הגיע לאיזה מדריגה והשגה, זהו סימן שעדיין לא התחיל להשיג כלום, וזהו ושבית שביו, היינו שתשיב להבעל אותו ענין שרוצה להתגבר עליך, היינו במה שרוצה להכשיל אותך בישות וגיאות, שאתה כבר מושל ביראת אלקים, תאמר לו שמיד שיש לי איזה נדנוד של ישות וגיאות, הרי אין הקדוש ברוך הוא שורה עמי, ואם כן איני מושל ביראת אלקים כלל, ובזה תתפטר ממנו ותינצל מגיאות ותזכה לענוה, והבן.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שמבואר בדברי רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ב| שעיקר מעלת הצדיקים הוא השפלות שלהם, ועיקר התחיה לעתיד לבא יהיה לכל אחד ואחד כפי השפלות שלו, ועל זה צדיקים עובדים כל ימי חייהם, להיות בטלים ומבוטלים לגמרי בו יתברך, עד שלא נשאר בהם שום ישות כלל, והבעל שם טוב הקדוש זי"ע נסתלק עם המלים "אל תבואני רגל גאוה" על לשונו, וכששאלו אותו תלמידיו לפני הסתלקותו, אל מי יתקרבו אחר פטירתו, ענה ואמר להם, אם תשמע מאיזה צדיק שאומר עצה להנצל מגיאות וישות, תדעו שאינו צדיק כלל, רק צדיק

שאומר שאין שום עצה לינצל מגיאות, רק לבקש מהקדוש ברוך הוא לזכות לענוה, זהו צדיק אמיתי שראוי להתקרב אליו, וזה מדריגת הצדיקים אמיתיים שכל כך בטלים ומבוטלים באין סוף ברוך הוא, עד שאין להם שום ישות כלל, וידוע איך שהיה הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע כל כך שפל בעיניו, עד שהיה תמיד מוכיח את עצמו ברבים "מייליך, מייליך, מה עשית!? וחוזר המון פעמים בספרו הקדוש "נועם אלימלך" את גודל מדת השפלות והענוה של הצדיקים, איך שהם בטלים בעיני עצמם לגמרי, וזהו דברי רביז"ל כאן, שצריכין להיות מוכן לצאת למלחמה עם הבעל דבר שרוצה להכשיל האדם בגיאות חס ושלום, כי מלחמה זאת יש תמיד, כי אפילו אחר שעבד עבודתו בקודש ימים ושנים רבים, וביטל כל המדות רעות והתאוות רעות, עדיין נשאר אצלו משהו, והוא הישות והגיאות |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"בן, וגם את זה צריכין לבטל לגמרי עד שיכלל באין סוף ברוך הוא, ועל זה צריכין לבקש ולהתפלל הרבה מלפניו יתברך, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת הענוה והשפלות באמת, ונזכה להתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת כי תצא ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל, במעשה מבערגיר ועני דף ר"כ עיין שם. והקיסר הנ"ל, אחר שנעשה המשפט בבן הבערגיר הנ"ל ועתה נפטר ממנו, |כי הקיסר סבר, שכבר נתקיים בו המשפט באמת בבן הבערגיר הנ"ל, ושוב איננו בעולם| כעת יוכל להשתדך עם בתו הנ"ל, והתחילו לדבר לה שידוכים עם מלך פלוני ועם מלך פלוני וכיוצא, ועשה לה חצר כראוי, וישבה שם ולקחה לעצמה בנות שרים להיות לה לרעותיה, וישבה שם והיתה מנגנת בכלי-שיר וכיוצא כדרכם, וכל מה שהיו מדברים לה שידוכים, היתה משיבה, שאין רצונה בדברים, דהינו לדבר השידוך, רק שיבוא המשדך בעצמו והיא היתה בקיאה מאד בחכמת השיר, ועשתה באומנות מקום שיבוא המשדך על אותו המקום ויעמד כנגדה, וידבר דברי שיר, היינו שיר של חשק, כדרך שמדבר החשוק לחשוקתו, דברי חבה, והיו באים מלכים להשתדך, ועלו על אותו המקום, והיו מדברים כל אחד ואחד שיר שלו, ולקצתם שלחה תשובה על ידי רעותיה גם-כן בדרך שיר וחבה, ולקצת, שנראו לה יותר, השיבה בעצמה והרימה קולה בשיר, והשיבה לו גם-כן דברי חבה, ולקצת, שנראו לה עוד יותר, היתה מראה עצמה פנים אל פנים, והיתה מראה את פניה, והשיבה לו דברי שיר וחבה, ולכלם סיימה בסוף, אבל לא עברו עליך

המימות, ולא היה מי שמבין כונתה, וכשהיתה מראה פניה, היו נופלים מגודל יפיה, והיו קצת נשארים חלשות, וקצת נשתגעו מחמת חולת אהבה, מגודל יפיה שהיה מופלג מאד מאד, ואף על פי כן, אף-על-פי שנשתגעו ונשארו חלשות, עם כל זאת היו באים מלכים להשתדך עמה, ולכלם השיבה כנ"ל.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והקיסר הנ"ל, אחר שנעשה המשפט בבן הבערגיר הנ"ל ועתה נפטר ממנו, |כי הקיסר סבר, שכבר נתקיים בו המשפט באמת בבן הבערגיר הנ"ל, ושוב איננו בעולם| כעת יוכל להשתדך עם בתו הנ"ל, כי הקיסר כבר שכח לגמרי שהוא בעצמו היה פעם עני ואביון בעירום ובחוסר כל, ועכשיו שבא לגדולה וכבוד, שכח את הכל, ושמח לראות בהסתלקות הבחור, שנדמה לו שכבר פטר אותו מן העולם, וזה פגם נורא מאד, כי איך ישכח אדם את העבר שלו, שהיה פעם בתכלית השפלות, והקדוש ברוך הוא עזר לו לעלות משם, ואיך לא יחזיק טובה להקדוש ברוך הוא על כל החסד חנם שעשה עמו, ובאמת כל הכבוד והגדולה של עולם הזה אינו כלום, וכמו שכתוב |משלי כ"ה| כבוד מלכים חקור דבר, שהכל חוקרים על כבודו אם הוא ראוי אליו או לא |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'|, כי מי שזוכה לכבוד אלקי, שהוא דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, עליו נאמר |משלי כ"ה| כבוד אלקים הסתר דבר, כי כל הכבוד נסתר מאד מבני אדם, ואין אף אחד יודע אל איזה כבוד הוא זוכה, כי הצדיקים האמיתיים הדביקים בו יתברך, הרי הם נכללים לגמרי באין סוף ברוך הוא, והם מטיילים תמיד ביחד עם השכינה הקדושה, ומדבקים עצמם בו יתברך, ואין אף אחד מכיר מבחוץ את דביקותם, ולכן עליהם נאמר "הסתר דבר", כי זה מוסתר ומכוסה מאד מבני אדם, מה שאין כבוד מלכים אין בזה שום מעלה כלל, כי הנה נותנים כבוד מלכים לאיזה בן אדם, ורודפם אחריו עם מנורות ולפידים, ועושים לו כבוד גדול, והנה יש הרבה שחולקים על הכבוד הז ואומרים שאינו ראוי לו הכבוד, וליום המחרת ממילא כבר נסתלק כל הכבוד, ולא נשאר זכר ממנו כלל, אבל כבוד אלקי, שהוא כבוד עליון ונורא מאד, הוא דבר עומד וקיים לעולם ועד, ואין אף אחד מכיר הכבוד הזה בעיניו הגשמיים, ולכן עליו נאמר "הסתר דבר" כי הוא נסתר ונעלם לגמרי מעיני הבריות.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שלפי זה היה ראוי שלא יהיה שום מחלוקת על הצדיקים האמיתיים, ושלא יחקרו על כבודם כלל, כי הלא הם זוכים לכבוד אלקי שהוא מוסתר מבני אדם, ולמה רואים שעל כל הצדיקים הגדולים יש מחלוקת מבעלי קנאה ושנאה? ולכאורה היה ראוי שלא יהיה עליהם מחלוקת כלל? אבל ענין המחלוקת

שיש על הצדיקים הוא, כי מן השמים מרחמים על הצדיקים שלא יכשלו באיזה נדנוד קטן של ישות וגיאות, ושלא יכנס במחשבתם כאילו כבר זכו להגיע אל מה שרצו להגיע, ולכן מקימים עליהם בעלי קנאה ושנאה, שחולקים עליהם ומבזים את נפשם, ועל ידי זה נשבר לבם בקרבם לגמרי, וכבר אי אפשר ליכנס בהם שום מחשבה של ישות כלל, כי בעל כרחו המחלוקת והרדיפות שחולקים על האדם ורודפים אותו, שובר לבו לגמרי, וכמו שמצינו גם אצל רביז"ל, שפעם בא אליו מוהרנ"ת ז"ל ומצא את רביז"ל בוכה, ונבהל מוהרנ"ת ז"ל מאד, ושאל את רביז"ל על זה, ואמר לו בלשון תמיה וצער, "דבר כזה לחשוב עלי?!" כי החולק של רביז"ל הוציא על רביז"ל שם רע מאד, ומוהרנ"ת ז"ל אמר שלא הבין אז למה הצטער רביז"ל כל כך על זה, אבל אחר כך כשראה איזה מחלוקת וסרחון החולק הזה גרם בעולם, ואיך כל כך קשה להתקרב אל רביז"ל, הבין היטיב את עוצם צערו של רביז"ל, ולמה בכה כל כך, ולכן כל אלו המחלוקת שיש על הצדיקים, גורמים להם להיות בטלים בעיני עצמם לגמרי, ועל ידי זה זוכים להגיע אל מה שהם צריכין להגיע.

והתחילו לדבר לה שידוכים עם מלך פלוני ועם מלך פלוני וכיוצא, ועשה לה חצר כראוי, וישבה שם, ולקחה לעצמה בנות שרים להיות לה לרעותיה, וישבה שם, והיתה מנגנת בכלי-שיר וכיוצא כדרכם, וכל מה שהיו מדברים לה שידוכים, היתה משיבה, שאין רצונה בדברים, דהינו לדבר השידוך, רק שיבוא המשדך בעצמו, כי הבת מלך מרמזת על מדת המלכות שהיא השכינה הקדושה, ומדברים לה שידוכים עם מלכים, שהם נשמות ישראל בכלל, שכולם נקראים בני מלכים |שבת ס"ז.|, ועם נשמות הצדיקים בפרט, שהם מלכים ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |גיטין ס"ב:| מאן מלכי רבנן, כי כל אחד ואחד בוודאי רוצה לקחת את הבת מלך שהיא השכינה הקדושה, ולהתדבק בה באמת, ואפילו הרשע הכי גדול, בוודאי היה מרוצה לעזוב את כל רשעתו ולחזור אל הקדוש ברוך הוא ולהתדבק עם השכינה הקדושה, אבל דבר זה לוקח זמן הרבה, כי לא בפעם אחד זוכין להתדבק עם השכינה הקדושה, רק צריכין לעבוד על זה ימים ושנים רבים, בתורה ובתפילה ובמצוות ומעשים טובים, והרשע אין לו סבלנות לחכות כל כך, ולכן אינו מתקרב, אבל הצדיקים אמיתיים מקבלים על עצמם עול מלכותו יתברך, לעשות את הכל בכדי להתדבק בו יתברך באמת, ולכן אומרת להם הבת מלך, שאין רצונה בדברים בלבד, לומר שהוא רוצה לקחת אותה, רק שיבוא המשדך בעצמו ויראה לה עבודתו, וישיר שירים של חשק ואהבה, איך הוא רוצה באמת להתדבק בשכינה הקדושה, ואזי תתגלה

אליו כפי הראוי לו באמת.
והיא היתה בקיאה מאד בחכמת השיר, ועשתה באומנות מקום שיבוא המשדך על אותו המקום ויעמד כנגדה, וידבר דברי שיר, היינו שיר של חשק, כדרך שמדבר החשוק לחשוקתו, דברי חבה, שזהו בחינת שיר השירים שהוא שיר של חשק בין נשמות ישראל להקדוש ברוך הוא, ובשעה שאדם יושב ומתבודד ומפרש שיחתו וצערו לפני השם יתברך, ומתודה ומתחרט על גודל הפגמים שעשה, אזי גם השכינה כנגדו מפרשת לפניו שיחתה וצערה ומנחמת אותו |ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ט|, נמצא שיש שיר של חשק ואהבה בין נשמות ישראל להשכינה הקדושה.
והיו באים מלכים להשתדך, ועלו על אותו המקום, והיו מדברים כל אחד ואחד שיר שלו, כי כל צדיק וצדיק כפי השגתו בהשגות אלקותו יתברך, כן יש לו השיר והניגון שלו, וכן מדבר דברי שיר וחשק אל השכינה הקדושה, ובזה הוא ממשיך אלקותו יתברך אליו.
ולקצתם שלחה תשובה על ידי רעותיה גם-כן בדרך שיר וחבה, כי לא בכל פעם האדם זוכה להתגלות פתוחה מהשכינה הקדושה, כי לזה צריכין לעבוד ימים ושנים ביראת שמים גדולה, בבחינת |דברים כ"ו| ובמורא גדול זו גילוי שכינה, היינו על ידי יראת שמים גדולה זוכים לגילוי שכינה, אבל אפילו אם אין האדם זוכה להתגלות פתוחה מהשכינה הקדושה, אבל יכול לזכות לאור גדול, על ידי הצדיקים אמיתיים שבדור, שהם בחינת ריעותיה וחברותיה של הבת מלך, כי על ידי שאדם מקורב אל צדיק אמת, על ידי זה נמשך עליו התנוצצות אלקות, וזוכה לטעום מנועם העליון של השכינה הקדושה.
ולקצת, שנראו לה יותר, השיבה בעצמה והרימה קולה בשיר, והשיבה לו גם-כן דברי חבה, ולקצת, שנראו לה עוד יותר, היתה מראה עצמה פנים אל פנים, והיתה מראה את פניה, והשיבה לו דברי שיר וחבה, כי יש צדיקים שזוכים לשמוע קול השכינה הקדושה היושבת נגדם ומנחמת אותם כנ"ל, ויש צדיקים שזוכים להתגלות השכינה פנים אל פנים, מרוב דביקותם בו יתברך בשמות ובייחודים.
ולכולם סיימה בסוף, אבל לא עברו עליך המימות, ולא היה מי שמבין כונתה, כי לזכות לקחת את השכינה הקדושה בקנין גמור, ולהתדבק בה באמת ביחודא שלים, לזה צריכין לעבור דרך כל הז' מימות, ולהחזיק מעמד, שהם כלליות כל הירידות והנפילות שעוברים על האדם בזה העולם, ולא ליפול בדעתו כלל, בבחינת |משלי כ"ד| שבע יפול צדיק וקם, שאפילו שעוברים על הצדיק כל מיני נסיונות קשות ומרות מצד כל השבע ספירות ומדות עליונות, אף על פי כן אינו

נשבר כלל, רק מחזיק מעמד וקם בכל פעם בהתגברות חדש להכיר את הבורא יתברך שמו, ואפילו אם צריך להלחם עם הסטרא אחרא בעצמו, שהוא בחינת עמלק, שהוא האבן נגף שבתוך כל השבע חכמות, שרוצה להפיל את האדם מכל השגותיו, גם מזה אינו מפחד כלל, רק לוחם עמו ומכניע אותו לגמרי, וזהו שבע' יפול' צדיק'

וקם' סופי תיבות עמלק, כי הוא האבן נגף שבתוך כל השבע חכמות, ובתוך כל הירידות ונפילות שעוברים על האדם |ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ט|, והעיקר לא להתפעל ממנו כלל, רק לקום ולהחזיק מעמד בתוך כל מה שעובר עליו, ואז לבסוף יזכה לקחת את השכינה הקדושה.

וכשהיתה מראה פניה, היו נופלים מגודל יפיה, והיו קצת נשארים חלשות, וקצת נשתגעו מחמת חולת אהבה, מגודל יפיה שהיה מופלג מאד מאד, ואף על פי כן, אף-על-פי שנשתגעו ונשארו חלשות, עם כל זאת היו באים מלכים להשתדך עמה, ולכלם השיבה כנ"ל, כי יש הרבה שנכנסים לפרדס העליון לידבק בשכינה הקדושה, אבל לא כולם זוכין להחזיק מעמד ולהשיגה באמת, בבחינת |חגיגה י"ד:| ד' נכנסו בפרדס וכו' בן עזאי הציץ ומת, בן זומא הציץ ונפגע וכו' רק רבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום, כי לפעמים מרוב אור ודביקות שאדם משיג בהארת השכינה הקדושה, כשאין לו הצמצום הראוי, אזי יוצא לגמרי מגבולי הגוף, ויכול לישאר חלשות או להשתגע חס ושלום, כי העיקר להיות בקי ברצוא ובקי בשוב, לדעת איך לעלות בדביקות גדול אל השכינה הקדושה, אבל גם איך לרדת ולחיות כאן בזה העולם הגשמי, כי לא לתוהו בראה לשבת יצרה, הקדוש ברוך הוא ברא את האדם בעולם הגשמי בכדי שילמד איך לעבוד אותו יתברך גם עם כל הגשמיות והחומריות, שיתחתן ויוליד בנים ויפרנס אותם, ואף על פי כן יהיה דבוק בו יתברך באמת, וכמו שפעם אמר רביז"ל |שיחות הר"ן סי' נ"א| שבאמת אין שום תאוות, כי מוכרחים לאכול ולשתות ולהביא פרנסה ולהוליד ילדים, ואם כן אין כבר שום תאוות, כי הכל צריכין לעבודת השם יתברך, עיקר העבודה הוא למצוא את הקדוש ברוך הוא בתוך כל עסקיו הגשמיים, ואז יכול ליכנס ולצאת בשלום, ולזכות להתדבק בשכינה הקדושה בדביקות אמיתי.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, ששמע פשט נפלא מיהודי אחד שנכנס לבית מדרשו פעם שבת קודש בבוקר השכם, על הפסוק |בראשית כ"ח| אכן יש הוי"ה במקום הזה ואנכי לא ידעתי, ופירש כך, ואנכי לא - ידעתי, שאני איני כלום, ואיני תופס שום מקום בזה העולם - זה ידעתי, אבל אכן "יש" הוי"ה במקום הזה, היינו למצוא אלוקתו יתברך גם במקום שיש "יש" וגשמיות, היינו למצוא אלקותו יתברך גם בתוך

הישות והגשמיות, זה כבר "אנכי לא ידעתי" זה כבר כבד וקשה מאד להשיג, כי צריכין לעבוד על זה ימים ושנים הרבה, עד שזוכין למצוא אלוקתו יתברך גם בתוך כל הגשמיות והחומריות |ושיבח מוהרא"ש נ"י מאד את הפשט הזה|, והשם יתברך יזכינו לעסוק בעבודתו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו, עדי נזכה להתדבק בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת כי תצא ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"פ, המדבר מדין תורה וממשא ומתן באמונה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע מי שצריך לדון לפני דינים בדין תורה, זה לו עונש ונקמה שהתורה נוקמת בו, כי באמת כל המשא-ומתן הוא תורה, כי למשל הדין המחליף פרה בחמור הוא תורה, ומכל שכן כשעושין הדבר בעצמו הוא בודאי תורה, |וכמו שמספרין כל זה בשם הבעל-שם-טוב זכרונו לברכה|, ועל כן כשעושין משא ומתן, צריך שיקשר מחשבתו רק בהתורה והדינים המלובשים שם, ומי שעוקר המשא ומתן מן התורה, ונופל אל המשא ומתן בעצמו, ואינו מקשר מחשבתו אל התורה המלובש שם, אזי עונשו, שאחר-כך הוא צריך לדון בדין תורה, ואזי צריך לחזר ולהביא כל הדברים וכל המחשבות וכל העסקים שהיה לו בשעת המשא ומתן מתחלתו ועד סופו, צריך להביא הכל אל התורה, דהינו שצריך לחזור ולספר הכל לפני הדיינים, והם פוסקים על זה דין תורה, נמצא שחזר ונעשה מכל דברי המשא ומתן תורה, והוא לו נקמה, שהתורה נוקמת בו על אשר עקר הדינים המלובשים בהמשא ומתן מן התורה, ונפל אל המשא ומתן בעצמו, כאלו אין שום תורה בהמשא ומתן, על כן עונשו שצריך לבוא לפני דין תורה, ואזי צריך להביא כל דברי המשא ומתן ולעשות מהם תורה, ואזי מראים לו שכל המשא ומתן הוא תורה, כי עכשיו נעשה מהכל דין תורה כנ"ל, כי בודאי הוא צריך להביא כל הדברים אפילו כל המחשבות לפני הדיינים, כי אם חסר איזה דבור או איזה מחשבה יתקלקל הדין תורה, וצריך דוקא להביא הכל, כל מה שעבר בשעת המשא ומתן לפני הדיינים, והם עושין מזה דין תורה, נמצא שחזר ונעשה מהמשא ומתן תורה, ומראין לו שאין הדבר כמו שהוא סבר מתחלה שאין בהמשא ומתן תורה, כי הלא ראה בעיניך שכל דברי המשא ומתן כלם הם תורה, כי עכשיו נעשה מהכל דין תורה כנ"ל, והכל לפי הפגם, כי יש אחד שאין עונשו רק שצריך לדון, אבל זוכה בדין, רק שמראין לו שפגם כנ"ל, אבל יש אחד שעקר יותר המשא ומתן מן התורה,

אזי עונשו יותר, שגם אינו זוכה בדין כי באמת כשעושין משא ומתן צריך שיהיה רק חיצונית המחשבה בתוך המשא ומתן, אבל פנימיות מחשבתו צריך לקשר אל התורה כנ"ל:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד נורא ונפלא מאד, איך שבתוך כל גשמיות הבריאה נמצא אלקותו יתברך, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואפילו מי שעוסק במשא ובמתן יכול למצוא אלקותו יתברך בתוך כל עסקיו, ואי אפשר לו לומר שהוא רחוק מעבודתו יתברך מחמת שמוכרח לעסוק במשא ובמתן ואינו בתוך הבית המדרש, כי אדרבה עכשיו הוא מקיים את התורה בפועל ממש, וכאילו ממשיך את הבית המדרש לתוך חנותו ועסקו, כי זה שיושב בבית המדרש ולומד כל ההלכות של משקולת ואונאה וגניבה וגזילה וכו', יתכן מאד שאף פעם לא יצא לו לקיים אותם בפועל ממש, והכל נשאר אצלו רק בבחינת לימוד בעלמא, אבל מי שעוסק במשא ומתן עם הבריות, הרי בכל עת ורגע הוא מקיים את התורה ממש, ויפה פעם תמה אחד מן הצדיקים ואמר, "תמיהני איך יכולים לעסוק במסחר לפני שבקיאים בכל שולחן ערוך חושן משפט?!", כי הרי בכל פרט ופרט צריכין לדעת הלכות ודינים, מה מותר להגיד לקונה, ומה אסור, ולא ישקר לקונה כששואל אותו אם הדבר טרי |שקורין פרישן|, בשעה שיודע שאינו כן, כי על זה וכיוצא בזה נאמר |ויקרא י"ט| ויראת מאלקיך, ואמרו חכמינו הקדושים |מובא שם ברש"י|, כל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת, כי רק הקדוש ברוך הוא שהוא בוחן כליות ולב יודע מה שבלבו של אדם, ולכן צריך להיות יראתו על פניו בשעת המשא ומתן, ולדעת שהקדוש ברוך הוא מכיר בכל עסקיו אם נושא ונותן באמונה או לא.

וזהו מה שאומר רביז"ל כאן בסוד הדין תורה, מאיפוא בא שלפעמים קוראין בן אדם לדין תורה, לדון לפני הדיינים, כי זה נקמה שהתורה נוקמת בו על שניתק את מחשבתו מהקדוש ברוך הוא בשעת המשא ומתן, כי שכח שיש דינים והלכות התורה קשורים בכל פרט ופרט, ועל ידי זה בא לסכסוך וריב עם חבירו, אבל עכשיו כשבא לפני הדיינים צריך לפרש לפניהם כל פרט ופרט, והדיינים שיודעים דיני והלכות התורה, עושים תורה מכל פרט ופרט, כי אם היה תנאי העסק כך וכך, אזי הדין כך וכך, ואם היה תנאי העסק אחרת קצת, אזי יש דין אחר, נמצא שהדיינים חוזרים ומגלים איך שבתוך כל פרט יש תורה, והכל תלוי כפי הפגם שפגם, כי אם רק ניתק את עצמו קצת מן הקדוש ברוך הוא בשעת המשא ומתן, אזי ענשו לדון לפני הדיינים, אבל הוא זוכה בדין, אבל אם ניתק את עצמו ביותר,

ועשה עוול בעסקו חס ושלום, אזי ענשו שמאבד את הדין תורה וצריך לשלם לחבירו, הכל לפי הפגם שפגם, נמצא שמי שעוסק במסחר ובמשא ומתן, הוא עוסק בתורה ממש, ולפעמים בעל העסק ומשא ומתן יכול לראות גילוי השגחתו יתברך יותר ממי שיושב בבית המדרש, כי רואה התגלות יד ה' איך שמרוויח פרנסתו בכל יום, ובכל פעם נכנסים אליו קונים אחרים שלא חלם עליהם מעולם, ונתודע לו שהגיעו אליו בהשגחה נפלאה מאד, הרי שגם בעל העסק ומשא ומתן עוסק בעבדותו יתברך, ועליו להזדרז מאד לקשר עצמו אל התורה שגנוז בתוך כל עסקיו.

ואומר רביז"ל, גם צריך אמונה בהמשא ומתן, דהינו שישא ויתן באמונה, ויהיה הדיבור דבור אמת, כמה שאמרו |שבת לא|: 'נשאת ונתת באמונה', כי משא ומתן הוא בחינות שמנשאין ומרימין הדבר, ונותנין ומשיבין אותו למקומו, כי יש קדושות נפולות, היינו בחינות ניצוצות שנפלו, ועל ידי משא ומתן מנשאין ומרימין אותן, ונותנין אותן למקומן, וזה בחינות משא ומתן כנ"ל, ועיקר בירור הניצוצות מן הקליפות הוא על ידי אמונה, כי דרך האמונה לשכן תמיד אצל אלו הקדושות הנפולות, בבחינות |יחזקאל ה'|: "זאת ירושלים בתוך הגוים שמתיה וסביבותיה ארצות", ירושלים היא קריה נאמנה, בחינות אמונה, היא שוכנת בתוך הגויים וסביבותיה וכו', כי היא ביניהם תמיד כנ"ל, ועל כן אלו הניצוצות שנפלו, הם נדבקים ונתאחזין סביבות האמונה, והיא מעלה אותם משם, ועל כן צריך לעשות משא ומתן באמונה, שעל ידי האמונה מעלין הניצוצות כנ"ל, שזה עיקר בחינות משא ומתן, להעלות הניצוצות כנ"ל וכו', דהינו על ידי שמקשר מחשבתו אל התורה, על ידי זה מקבלת האמונה כח לברר הניצוצות מן הקליפות ולעלות מהם, כי בלא זה הכח, היה אפשר שיתאחזו גם הם בעצמן בהאמונה, חס ושלום, אך על ידי שמקשרין פנימיות המחשבה אל התורה, מקבלת כח לעלות כנ"ל, ואזי נעשית מלחמה, כי צריך ללחום עמהם להוציא הניצוצות מהם:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר עבודת האדם בתוך המשא ומתן שלו, להמשיך את האמונה לתוכה, דהיינו שיקשר כל עסקיו אל האמונה הקדושה, וידבר עם כל מכיריו ומיודעיו דיבורי אמונה ויראת שמים, ואז הוא נושא ונותן "באמונה" ממש, היינו שאינו מוכר לחם וחלב או בגדים לבד, רק מוכר אמונה ויראת שמים לכל קוניו, כי כל מי שעוסק בעסקי עולם הזה, בעל כרחו הוא מתעסק עם כל מיני טיפוסי בני אדם, ועל פי רוב בני אדם שבורים בעצמם מאד, מרוב צרות ויסורין שעוברין עליהם בחייהם, ואינם זוכים לשמוע דיבורי אמונה וחיזוק משום בריה, ולבם מתפוצצים מרוב צער ועגמת נפש, וכשנכנסים לאיזה חנות או

עסק, ושומעים איזה דיבור של חיזוק ויראת שמים, זה כמים קרים על נפש עייפה, ויכולים להציל את החיים שלהם ממש, נמצא שקנו הרבה יותר מאיזה סחורה גשמית, רק קנו דיבור של אמונה ויראת שמים שהוא חיים נצחיים, וזה נקרא "נתת ונשאת באמונה", כי מכרת אמונה ממש, ואין דבר למעלה מזה, ובזה מעלין את כל הניצוצות שיש בתוך העסקים גשמיים, כי בכל דבר יש ניצוצות שנפלו אל תוך הקליפות בשעת השבירה של החטא של אדם הראשון, וכן על ידי החטאים של כל הדורות, גורמים שנופלים ניצוצי קדושה לתוך הקליפות, וכשאדם בא ומגלה את האמונה הקדושה גם בשעה שהוא עוסק בעסקים גשמיים, הרי הוא מעלה את כל גשמיות הבריאה אליו יתברך, ומקרב את העולם אל תיקונו השלם, ולכן על בעל עסק ומשא ומתן לזכור, שיכול לעסוק בעבודת הקודש גם בשעה עסקיו הגשמיים, ולגלות ולפרסם את האמונה הקדושה לכל מי שבא לעסק עמו, ובזה גורם תיקונים גדולים בכל העולמות ומקרב את העולם אל תיקונו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שדבר זה שייך לכל בעל עסק וחנות יהיה מי שיהיה, שידבר דיבורי אמונה ויראת שמים עם כל מכיריו ומיודעיו, ויזכור היטיב שיתכן מאד שהאיש הזה שעכשיו נכנס אצלך לא חשב בדעתו מן הקדוש ברוך הוא זמן הרבה, ועכשיו שתגיד לו דיבור של אמונה, תהפוך אותו לאיש אחר לגמרי, וכמו שפעם אמר רביז"ל |חיי מוהר"ן סי' תקמ"ג|, שאם לא פועלין אצל האדם רק באותו רגע שמדברין עמו, שיזכור מהקדוש ברוך הוא, גם זה כדאי, ורביז"ל רצה שיסעו נסיעות לדבר דיבורי אמונה ויראת שמים עם בני אדם, ולכן כשבני אדם נכנסים אצל האדם בחנותו או בעסקו, בוודאי העת מסוגל מאד להזכיר לו איזה דיבור של אמונה ויראת שמים, ובזה יהיה בכלל זוכה ומזכה את הרבים, שזכת הרבים תלוי בו, אשרי לו ואשרי חלקו.

ומסיים רביז"ל ענין הנ"ל בקשר לפרשת השבוע, וזה פירוש |דברים כ"א|: "כי תצא למלחמה" וכו' כי תצא, זה בחינות משא ומתן, בחינת |דברים ל"ג|: "שמח זבולון בצאתך" וכו' כי משא ומתן נקרא בחינת צאתך, כי אף על פי שזבולון וישששכר שוים, מחמת שזבולון היה מספיק ליששכר, ונאמר עליו 'שמח זבולון', על כל זה נקרא צאתך, 'וישששכר אהליך', כי אף על פי כן, עבודת התורה היא פנימיות יותר, והיא למעלה מעבודת המשא ומתן, אף-על-פי שגם המשא ומתן היא עבודה גדולה, כי הוא מספיק את התלמידי-חכמים, ונאמר עליו 'שמח זבולון', על כל זה נקרא צאתך, נגד עבודת התורה שהיא בחינות 'יששכר באהליך', כי אף-על-פי-כן עבודת התורה למעלה יותר, וכן כל מדרגה ומדרגה נגד המדרגה

שלמעלה ממנה, נקראת המדרגה שלמטה צאתך נגד המדרגה שלמעלה, שהיא נקראת אהליך, ואפילו מי שעובד השם יתברך בדבקות, עם כל זה נגד המדרגה שלמעלה ממנה עוד, נקרא אפילו דבקות בחינת צאתך, וזהו כי תצא היינו בחינת משא ומתן כנ"ל, וזהו למלחמה על איביך, כי אז הוא שעת מלחמה עם האויבים כנ"ל, כי צריך לברר ולהעלות הניצוצות מהם כנ"ל, וזהו ונתנו ה' אלהיך בידיך, זה בחינת אמונה |שמות י"ז|: "ויהי ידיו אמונה", כי על ידי אמונה מעלין הניצוצות כנ"ל, ושבית שביו זה בחינות התורה, כמו שכתוב |תהלים ס"ח|: "עלית למרום שבית שבי" כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בוודאי ענין הנ"ל למצוא אלקותו יתברך בתוך כל פרט ופרט של הבריאה, גם בעסקיו הגשמיים, זה מלחמה גדולה מאד, כי הבעל דבר מנסה תמיד להשכיח אלקותו יתברך מן האדם, ובפרט בשעה שהוא עוסק בעסקיו הגשמיים, וצריכין להיות כגבור חיל נגדו, ולהזדרז לקשר עצמו אל האמונה הקדושה בכל עת, וזהו כי תצא, מיד שאתה יוצא לעסקי עולם הזה, שנקראים בבחינת "יציאה" כלפי אלו שיושבים בפנים בבית המדרש, למלחמה על אויביך, תדע שאתה עוסק במלחמה גדולה עם אויביך שהוא היצר הרע, כי הוא רוצה להשכיח ממך את האמונה הקדושה חס ושלום, ואתה צריך להתגבר נגדו בכוח גדול לשאת ולתת באמונה, ולגלות ולפרסם שמו יתברך לכל מי שבאת לעסוק עמו, וזהו ונתנו הוי"ה אלקיך בידך, שבזה הקדוש ברוך הוא יכניע שונאיך שהוא היצר הרע לפניך, היינו על ידי אמונה שנקרא ידיך, בבחינת |שמות י"ז| ויהי ידיו אמונה, היינו שגם בתוך עסקי ידיך, במשא ובמתן ובשאר מיני מלאכות, תזכור את הקדוש ברוך הוא, ותדבר דיבורי אמונה יראת שמים עם כל מכיריך, ואז ושבית שביו, שתזכה למצוא את התורה שיש בתוך כל פרט ופרט של הבריאה, שהיא עכשיו בבחינת שבי, היינו כבוש ומסור תחת הקליפות, אבל על ידי שתגלה את התורה והאמונה שיש בתוך כל דבר, תוציא את התורה משביה, ותעלה את כל ניצוצי הקדושה אל מקומם הראוי, והשם יתברך יזכינו לעסוק בעבודתו יתברך כל ימי חיינו, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

ליל שבת קודש פרשת כי תבא ה'תשמ"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רע"א המדבר ממדת העזות דקדושה עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: צריך שיהיה להאדם עזות דקדושה כמבואר: כמו שכתוב |אבות פ"ה| הוי עז כנמר: ואפילו נגד הרב בעצמו צריך שיהיה לו עזות שיעיז פניו לדבר עמו כל מה שצריך ולא יתבייש: וזה שאחד מקורב יותר הוא רק על ידי שיש לו עזות יותר ומחמת זה מדבר עמו יותר: אך זה תלוי בזה: שזה שיש לו עזות לדבר הוא מחמת עבודתו שהוא עושה ועובד הרבה את ה': ומחמת זה יש שהוא מדבר עמו על ידי זה עושה ועובד הרבה על ידי שמדבר עמו הרבה: נמצא שזה תלוי בזה: וכן יש כמה דברים בעולם שהם תלויים זה בזה ואין יודעין מהיכן ההתחלה: כי כל אחד מתחיל מחבירו כי זה תלוי בזה כנ"ל: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה מדת העזות דקדושה הוא אחד מהיסודות הכי חשובות בעבודת השי"ת ובלעדה לא יהיה האדם יכול להוציא שום עבודה מן הכח אל הפועל בעבודת השי"ת: כי כשהאדם רוצה לעבוד את ה' באמת עומדים כנגדו המון מניעות ועיכובים מכל הצדדים כידוע: ובלי עזות דקדושה האדם יתפחד מהם מאד ויחזור לאחוריו ויעזוב את כל עבודתו: אבל כשאדם מכניס בעצמו עזות דקדושה: וכשבא אל איזה דבר הנוגע לכבוד שמים הוא אינו מתפעל משום בריה שבעולם רק עושה את שלו בתמימות ופשיטות אז תמיד יצליח מאד מאד בעבודת ה' ויזכה להוציא מן הכח אל הפועל הרבה מאד בעבודת הקודש אשרי לו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שלכן השולחן ערוך אורח חיים גם כן מתחיל עם הקדמה זאת: ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת |עיי"ש סימן א' בהגה"ה|: כי זהו ההקדמה לכל השולחן ערוך איך יזכה האדם לקיים כל מה שנאמר שם: כי על פי רוב קמים על האדם כל מיני מניעות ועיכובים מצד בני אדם הצוחקים עליו בעבודת השי"ת וגם מצד בני אדם הרוצים למנוע אותו בפועל ממש מלעסוק בעבודתו: וכשיש לאדם הקדמה זאת של עזות דקדושה אזי הוא מצפצף על כולם ואינו מתפעל מהם כלל: ואדרבה הוא מצחק עליהם וממשיך בעבודתו בקודש ביתר שאת ויתר עז אשרי לו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שמוהרנ"ת ז"ל מסביר שמי שאין לו עזות דקדושה ויש לו מדת הבושה גם כשבא לעבודת השי"ת: הבושה הזאת נקרא בושה דסטרא אחרא: כי אף על פי שמדת הבושה היא מדה יקרה מאד והיא אחד מן הג' סימנים של עם ישראל הקדושים: אף על פי כן בנוגע לעבודת השי"ת הבושה היא פסולה לגמרי והיא רק מעצת היצר הרע המתלבש עצמו במצוות ורוצה להכניס בו ענווה פסולה: כאילו הוא אינו ראוי להתקרב להשי"ת באמת מה שכל זה הוא שקר מוחלט לגמרי: כי אף

על פי שראוי להיות להאדם בושה גדולה מלפניו יתברך ובפרט כשהוא יודע את מעשיו הגרועים שעשה עד היום: אף על פי כן כשזה בא לקיום רצונו יתברך באיזה מצוה וכיוצא בה צריך האדם להתלבש בעזות דקדושה ולא להסתכל על כל זה כלל: כי אם הוא ימנע את עצמו מלקיים רצונו יתברך מחמת איזה בושה וענווה פסולה נמצא שבאמת הוא נכשל בתכלית הגיאות וכאילו לא נאה לו לעבדו יתברך כפי המצב שלו ואין לך גיאות יותר גדול מזו: ולכן בכל פעם שזה נוגע לאיזה דבר שבקדושה על האדם להתגבר עם גבורה ועזות דקדושה ורק באופן כזה יהיה יכול להוציא מן הכח אל הפועל את כל עבודתו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאת מדת העזות דקדושה צריכין בכל פרט ופרט בעבודת השי"ת: הן בכלליות ההתקרבות להשי"ת והן בהתקרבות אל צדיקים והן בהתקרבות אל קדושת ארץ ישראל [שיש חלק בה לכל נשמות ישראל כידוע]: כי בכלליות ההתקרבות להשי"ת בוודאי צריכין עזות דקדושה וככל הנ"ל: ובלעדה לא יתחיל לעשות שום דבר בעבודת ה': וכן הוא בההתקרבות אל הצדיקי אמת שבדור שיש המון מניעות ועיכובים המונעים את כל אחד ואחד שרוצה להתקרב אליהם: כי עומדים מסביבם מבית ומבחוץ לציים ריקים ופוחזים המתנפלים על כל מי שרוצה להתקרב אליהם ובלי עזות דקדושה אי אפשר להתגבר עליהם כלל: רק מי שהוא עז כנמר ויודע היטיב שכל חיותו ברוחניות ובגשמיות תלוי בהתקרבותו אל הצדיק הוא לא יסתכל על שום מניעה כלל רק יקפוץ על כולם ויתקרב אליו באמת: וכן הוא בתוך חדרו של הצדיק בעצמו: כל מי שיש לו עזות דקדושה יותר הוא נעשה מקורב אל הצדיק יותר: ומה שאנחנו רואים שאחד מקורב יותר אין באמת שום נשיאות פנים בדבר: כי אצל הצדיק כולם שווין והוא חפץ בהתקרבות כולם: רק זה מחמת שאחד יש לו יותר עזות והוא מדבר כל צרכו עם הצדיק ולכן זוכה לקבל ממנו יותר: והכל תלוי רק בעזות דקדושה.

וכן הוא בההתקרבות אל קדושת ארץ ישראל: בלי עזות דקדושה לא יזכה כלל להמשיך על עצמו עוצם קדושתה: כי יש המון רשעים מוציאי דבת הארץ שהם מונעין את כל מי שרוצה להתקרב אל קדושתה: והם הערב רב שנתערבו בין עם ישראל שהם מטמאין את קדושת ארץ ישראל בכל מיני תועבות רעות: ומי שאין לו עזות דקדושה הוא נסוג אחור בראותו כל זה ואינו זוכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו ולטעום טעם האמיתי של קדושת ארץ ישראל: אבל מי שיש לו עזות דקדושה והוא עז כנמר לעמוד חזק כנגד כל מיני רשעים וסוגי ערב רב שיש שם בארץ ישראל: אזי כל זה אינו מבלבל אותו כלל: כי הוא זוכה להסתכל רק על

רוחניותה של ארץ ישראל שהיא אויר זך וקדוש מאד והוא ממשיך על נשמתו הארה נפלאה מעוצם קדושתה: ולכן אשרי מי שזוכה לקנות בעצמו מדת העזות דקדושה באמת ולזכך עצמו מכל שמץ של בושה דהסטרא אחרא: כי אז יזכה לחיות חיים טובים ונעימים בזה ובבא לנצח אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את התורה הנ"ל לפרשת השבוע |פרשת כי תבא| בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה הפרשה מתחלת עם פרשת ביכורים וכמו שכתוב |דברים כ"ו| והיה כי תבא אל הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך נחלה וירשתה וישבת בה: ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך וכו': והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו שם: ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וכו': והנה אם נתבונן נראה שבמצות ביכורים מרומז כל עניני הג' מיני עזות הנ"ל שצריך כל אדם שרוצה להתקרב אל הקדושה: כי מצוה זאת תלוי בקדושת ארץ ישראל: וכמו שכתוב והיה כי תבא אל הארץ וכו': הרי זה הוא העזות דקדושה שצריכין בכדי לזכות להגיע לקדושת ארץ ישראל: וצריכין להביא אותם אל בית המקדש דייקא: וכמו שכתוב והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו שם: הרי זה הוא העזות דקדושה שצריכין בכלליות ההתקרבות להשי"ת: ולבסוף צריכין למסור אותם אל יד הכהן דייקא: שהוא הרב והצדיק שבדור: וכמ"ש |מלאכי ב'| כי שפתי כהן ישמרו דעת וכו': שזהו העזות דקדושה שצריכין בהתקרבות אל הצדיק: נמצא שמצות ביכורים מורה על מדת העזות דקדושה: וצריכין מדה זאת ביותר בשעה שמוציא האדמה את ראשית פריה: כי אז דרך האדם להתגאה מאד כשרואה את תוצאת מעשה ידיו ויכול ליכנס בו איזה מחשבה של כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה: עד שישכח לגמרי ממנו יתברך חס ושלום וכמו שכתוב |דברים לב| וישמן ישורון ויבעט: ומהגאוה זאת יכנס בו בושת דסטרא אחרא |שבשורשה היא תכלית הגיאות וכנ"ל|: כאילו אי אפשר לו להמשיך על עצמו קדושת ארץ ישראל ברוחניותה: כי הוא עושה מציאות מן הפירות הגשמיים: וכאילו אי אפשר לו לעלות אל בית המקדש ולהתקרב אל השי"ת באמת: וכן קשה לו להתקרב אל הכהן והרב והצדיק שבדור: ולכן דייקא בשעה שאדמתו מוציא את ראשית פריה אז יש מצוה להתגבר בעזות דקדושה ולעלות אל הבית המקדש ואל הצדיק והרב שבדור ולהזכיר שם את קדושת ארץ ישראל: וכמו שהמצוה לומר אז הגדתי היום לה' אלקיך כי באתי אל הארץ וכו': ועל ידי זה ימשיך על עצמו כלליות הקדושה מכל ג' בחינות הנ"ל ויזכה לקנות את מדת העזות דקדושה באמת.

והנה רש"י הקדוש מביא שם על הפסוק מראשית כל פרי האדמה: אדם יורד לתוך

שדהו ורואה תאנה שביכרה כורך עליה גמי לסימן ואומר הרי זו ביכורים: |והוא מהמשנה דביכורים ריש פ"ג|: והנה יש לדקדק שהרי שם במשנה איתא גם כן אשכול שביכר רמון שביכר ולמה רש"י הקדוש תפס את פרי התאנה דייקא
ועל פי הנ"ל יכולים לפרש בדבריו ענין נפלא: כי הנה אצל אדם הראשון קודם החטא כתיב |בראשית ב'| ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו: היינו שאצלם לא היה שייך שום בושה דסטרא אחרא כלל: כי היו דבוקים לגמרי בו יתברך והיו מלאים עזות דקדושה ולא היה שום דבר יכול למנוע אותם כלל מעבודתו יתברך: אבל אחר כך בא עליהם הנחש בערמימותו הגדולה והלביש עצמו במצוות כאילו הוא מפתה אותם לדבר טוב וכמו שכתוב |שם ג'| והייתם כאלקים יודעי טוב ורע וכו': ועל ידי זה הכשיל אותם בבושה דסטרא אחרא וכאילו אי אפשר להם לקיים את ציוויו יתברך והלכו ואכלו מעץ הדעת טוב ורע: ותיכף ומיד אחר כך כתיב: ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירומים הם: היינו שנכנס בהם בושה דסטרא אחרא: ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגורות: ואמרו על זה חכמינו הקדושים |סנהדרין ע' ומובא שם בפירש"י| שהוא העץ שאכלו ממנו: ובדבר שנתקלקלו בו נתקנו עיי"ש: הרי שפרי התאנה היתה אותה פרי שגרם להם מדת בושה דסטרא אחרא ולאבד מהם את מדת עזות דקדושה: ולכן במצות ביכורים שהיא ענין תיקון מדת העזות דקדושה וכנ"ל תופס רש"י הקדוש את פרי התאנה לדוגמא שרואה תאנה שביכרה וכו' כי דייקא פרי התאנה צריכה התיקון הזאת יותר מכולן: ודו"ק היטיב.
ועל פי זה גם מובן מאד מה שמובא בספר הקדוש "נועם אלימלך" |פרשת כי תבא| על מאמר זאת ראה תאנה שביכרה כורך עליו גמי וכו': שמפרש הרה"ק הר"ר אלימלך ז"ל: שמצות ביכורים מרמז על ההכנעה והשפלות: כי לב האדם מתאווה לפרי הראשון וצריך לשבור תאוותיו ולכן כורך עליו גמי פירוש שיזכור יום המיתה איך יהא מונח בקבר ויצמיח עליו גמי ועשב עיי"ש בדבריו הקדושים: ועל פי הנ"ל מובנים הדברים מאד כי מצות ביכורים צריך להכניס מדת העזות דקדושה בהאדם ולהציל אותו מבושה דסטרא אחרא שהיא תכלית הגיאות: ולכן על ידי שכורכין עליו גמי ומזכירין עצמו ביום המיתה זה יכניס בו עזות דקדושה עצום מאד וכבר לא יתפעל כלל משום בריה שבעולם ויוציא מן הכח אל הפועל כל מה שצריך בעבודת השי"ת.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שעל פי כל זה מובן המשך הפרשה של מצות קריאת הביכורים מה שהאדם צריך לומר ארמי אובד אבי וכו' היינו שצריכין להזכיר איך שלבן

הארמי ביקש לעקור את יעקב אבינו וכו': ולכאורה יפלא מה זה שייך בכלל למצות הבאת ביכורים: אבל על פי הנ"ל מובן הענין כמין חומר: כי הנה חכמינו הקדושים אומרים |ב"מ פ"ד.| שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון: ופירשו בספרים שעיקר התיקון של אדם הראשון היתה על ידי יעקב אבינו: ומחמת שאדם הראשון פגם במדת העזות דקדושה והיה לו בושת דסטרא אחרא לכן הוצרך יעקב אבינו להלחם על כל הכוחות של הטומאה של עשו ולבן וכו' ולהתגבר כנגדם בעזות דקדושה נורא ונפלא מאד ולא להתפעל מהם כלל: וביותר היה קשה עליו הקליפה של לבן הארמי כי קליפתו הוא מה שהוא מתלבש עצמו במצוות תמיד ובא לפניו עם לבוש לבן ונקי |עי' לקוטי מוהר"ן ח"א סי' א' ובשפת הנחל שם|:

וזה מסוכן ביותר בפרט בענין זאת של בושה דסטרא אחרא כי בזה יכול הבעל דבר להמציא לך כל מיני טענות ואמתלאות למה זה מצוה גדולה להיות בבושה וענווה יתירה ובזה הוא טומן רשת לרגלך למנוע אותך מעבודת השי"ת: אבל יעקב אבינו התחכם מאד נגדו ואמר שאחיו אני ברמאות |עי' מגילה י"ג ע"ב| וכמו שכתוב |שמואל ב' כ"ב| ועם עקש תתפל: ואפילו כשלקח את צאן לבן לרעות אותם עסק אז בעבודות נוראות ונשגבות מאד ובתיקון העולמות וכדאיתא בכתבי האריז"ל שהעקודים נקודים וברודים מרמזים על תיקוני העולמות העליונים |עי' עץ חיים שער הנקודין|: ולכן מצינו רמז נפלא בדברי יעקב אבינו שאמר אז ללאה ורחל כשעסק בצאן לבן: |בראשית לא| ואתנה ידעתן כי בכל כוחי עבדתי את אביכן: ואתנ"ה הוא אותיות ותאנ"ה: כי זה היה כל עבודת יעקב אבינו עליו השלום לתקן את חטא התאנה הנ"ל של אדם הראשון: ובכל כוחו עבד נגד אביהן לבן הארמי בכדי לא להיות נתפס ברשתו הטמיאה ולהכשל בבושת דסטרא אחרא חס ושלום.

וזהו ההמשך של קריאת הביכורים שממשיכין להגיד מגלות מצרים ואיך שהיה קשה לנו מאד שם: ואף על פי כן: ונצעק אל ה' אלקי אבותינו וכו' היינו שהתגברנו מאד עם עזות דקדושה עד שזכינו לצאת משם: וכל זה מזכירין במצות ביכורים דייקא שכל עצמותה מורה על ענין קנין מדת העזות דקדושה וכנ"ל: והבן.

וחזר מוהרא"ש נ"י וקישר את כל הענין לענינא דיומא ענינא דימי ראש השנה הממשמשים ובאים: כי מדה זאת של עזות דקדושה צריכין ביותר בימים אלו שאנחנו באים לשאול סליחה וכפרה ממנו יתברך על כל מה שעשינו בשנה שעבר: כי בוודאי הבעל דבר מכניס בבני אדם כל מיני מחשבות של בושה דסטרא אחרא: כמו איך אתה רוצה להתקרב אליו יתברך ולבקש ממנו יתברך שנה טובה הלא עשית כל

השנה מה שעשית ויותר טוב לך השתיקה וכו': אבל אנחנו מתגברים נגדו בעזות דקדושה ותוקעין אז בהשופר הקדוש שהיא בחינת הרמת קול עזות דקדושה |עי' לקוטי מוהר"ן ח"א סי' כ"ב|: ועל ידי זה אנחנו זוכים לפעול אז כל מה שאנחנו צריכין: ואז נאמר עלינו הפסוק |נחמיה ח'| כי חדות ה' היא מעוזכם: מעוזכם דייקא כי זהו העזות דקדושה שלנו: והשי"ת יזכינו לקנות באמת את מדת העזות דקדושה ולהמשיך עלינו את ימי ראש השנה הקדושים בקדושה וטהרה כראוי: ולפעול בעדינו ובעד כל ישראל שנה טובה ומבורכת ברוחניות ובגשמיות אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת כי תבא ה'תשמ"ח

בבוקר בשעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בהמעשה מחכם ותם מעשה ט' דף ע"ו עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל ממשיך לספר: "והחכם הנ"ל כשבא אליו האגרת מהמלך כנ"ל השיב להחכם שהביאה: המתן ולין פה ונדבר ונתיישב": ואמר מוהרא"ש נ"י: שהחכם הזה עם חכמתו המדומית השתמש עם העצה של בלעם הרשע שאמר גם כן |במדבר כב| לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר וכו': כי במקום לרוץ תיכף ומיד כשהמלך קרא אותו ולא לשאול שום שאלות וכמו שעשה חבירו התם: במקום זה התחיל להתיישב בדבר למה המלך קורא אותי ועל מה קורא אותי ועל ידי זה היה עיקר מפלתו וירידתו: כי המלך מלכי המלכים קורא את כל אחד ואחד בכל יום לבא אליו: ומי שיש לו שכל ודעת אמיתי הולך תמיד בתמימות ותיכף ומיד שזוכה לשמוע שהמלך קורא אותו הוא רץ בכל כוחו בלי שום שהיות כלל: מה שאין כן מי שהוא חכם בעיניו והוא רק חכם להרע ולהיטיב לא ידע אזי הוא מתחיל לחקור כל מיני חקירות של הבל ולבסוף נשאר חסר וריק מכל.

"לערב עשה עבורו סעודה גדולה: בתוך סעודתו נתחכם בחכמתו ופילוספיא שלו": כי עיקר מפלתו וכישולו היה על ידי האכילה שלו: כי על ידי שאין האדם אוכל אכילתו בקדושה ובטהרה כראוי: ואין אכילתו מבוררת בלי שום תערובות: על ידי אכילה כזאת יכול האדם לחטוא |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' ס"ב|: כי עיקר בירור המאכלים הוא על ידי אמונה: כי גם מה שהאדם צריך להשמר ממאכלות האסורות הוא רק מחמת אמונתו בו יתברך שהוא צוה לנו להפריש מהם: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ספרא קדושים| אל יאמר האדם אי אפשי בבשר חזיר אלא אפשי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי כך: וכן אומר רביז"ל |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' ס'| שלפעמים על ידי אכילת האדם הוא נופל לתוך שינה עמוקה עד שהוא ישן כל ימיו ושנותיו עיי"ש: נמצא שאם אין האדם נזהר באכילתו

כראוי הוא נופל מאד על ידה דייקא: וזהו מה שרביז"ל מספר כאן שבתוך הסעודה דייקא התחיל מפלתו.

"וענה ואמר מה זאת שהמלך כזה ישלח אחרי: עבור שפל ברך כמוני: ומה אני שהמלך ישלח אחרי": כי בכאן פתאום נעשה החכם עניו ושפל מאד: מה שתמיד היה מתגאה עם גודל החכמה שלו: אבל כשהמלך מלכי המלכים קורא אותו אז הבעל דבר מכניס בו ענווה פסולה וכאילו אי אפשר להיות לו שום שייכות אל המלך כלל: כי בכדי למלאות את תאוות לבו ולהתעצל מלהתקרב אל הקדושה הוא פתאום נעשה עניו גדול.

והזכיר מוהרא"ש נ"י את דברי הצחות שאומרין בשם צדיקים על הפסוק |תהלים י"| כי הלל רשע על תאוות נפשו: שבהגיע אל תאוות נפשו אזי פתאום נעשה הרשע ענוותן כהלל: ודו"ק.

"הלא המלך כזה שיש לו ממשלה וגדולה כזו: ואני שפל ונבזה כנגד מלך גדול ונורא כזה: ואיך יתיישב זאת בדעת שמלך כזה ישלח עבור שפל כמוני: אם אומר בשביל חכמתי מה אני כנגד המלך: וכי אין להמלך חכמים וגם המלך בעצמו בוודאי חכם גדול: ומה הדבר הזה שהמלך ישלח עבורי: וישתומם על זה מאד מאד": ואמר מוהרא"ש נ"י: שכאן היה עיקר הפגם של החכם ושזה הוא הפגם של כל הכופרים והאפיקוסים שבכל הדורות |עי' לקוטי הלכות הל' משא ומתן הלכה ד"|: שמקודם עושין את הקב"ה גדול וגבוה מאד: ואחר כך אומרין שמחמת עוצם גדלותו ומעלתו החביא את עצמו בשמים וכבר אינו משגיח בתחתונים חס ושלום: כי איך זה יתיישב שמלך גדול כמוהו יעסוק עם בריות שפילות מאד כמונו: ומזה נכנסים מחקירה לחקירה עד שכופרין לגמרי שאין מלך רחמנא ליצלן: אבל עיקר האמונה הקדושה הוא לדעת שבאמת האדם הוא שפל מאד מאד אבל דייקא זהו גדולתו יתברך מה שהוא משפיל עצמו כביכול ומשגיח בתחתונים על כל פרט ופרט: וכל זה הוא כל עיקר תענוגיו ושעשועיו יתברך מה שהבריות שהם בעולם שפל כזאת המלא מניעות והסתרות וכו' אף על פי כן זוכין לעבדו יתברך: ודייקא מי שמרגיש את עצמו שפל ביותר בענווה כשירה ואמיתית: הוא זוכה ביותר להשיג השגות אלקותו יתברך ולעלות אל המדריגות הכי רמות: וכמו שאמר משה רבינו עליו השלום על עצמו |שמות ט"ז| ונחנו מה: וכן אמר אברהם אבינו |בראשית י"ח| ואנכי עפר ואפר: וכן דוד המלך |תהלים כ"ב| ואנכי תולעת ולא איש: ודייקא מרוב ענותנותן זכו למה שזכו כי הכירו את גדלות השי"ת ואיך הוא כביכול יכול להלביש עצמו בכל המדריגות התחתונות: אבל החכם הזה שהשתמש בחכמתו להרע

נכנס בו ענווה פסולה מאד עד שדייקא מחמת ענותנותו נתרחק לגמרי מן הקדושה וכפר בכל רחמנא ליצלן.

"ענה ואמר החכם: |היינו החכם הא' שהוא חבירו של התם: כי כל זה הכל מדבריו של אותו החכם הא' חבירו של התם: שאחר שהשתומם עצמו מאד כנ"ל ענה בעצמו דברים אלו: ואמר להחכם השליחן: תדע מה שאני אומר: דעתי שבהכרח הדבר מובן ומבורר שאין מלך בעולם כלל: וכל העולם טועים בשטות הזה שסוברים שיש מלך: וראה והבן איך אפשר זאת שכל בני העולם ימסרו עצמן לסמוך על איש אחד שהוא המלך: בוודאי אין מלך בעולם כלל": כי עד כדי כך הטעה החכם את עצמו בחכמתו המדומית עד שבא לכפור בכל שאין שום מלך רחמנא ליצלן: כי מקודם התחיל הדבר עם קצת ענווה פסולה באומרו מה אני כנגד מלך גדול כזה: אבל אחר כך סחב אותו חכמתו המשובשת אל החלטה מוטעה כזאת עד שנדמה לו שאין מלך כלל: ה' ישמרינו.

"השיב החכם השליח הנ"ל: הלא אני הבאתי לך אגרת מהמלך": כי כל אחד ואחד זוכה לקבל איגרת וכרוז מהמלך שהמלך רוצה אותו: שזהו בחינת כלליות התורה הקדושה וספרי הצדיקי אמת שחידשו בכל דור ודור כפי הדור המעוררים כל אחד מישראל לחזור אל המלך ולהכלל בו לגמרי.

"שאל אותו החכם הא' הנ"ל: האתה בעצמך קבלת את האיגרת מיד המלך בעצמו ממש": כי זהו כלליות הכפירות והקושיות של הכופרים והאפיקורסים שכופרים בתורה שבעל פה ובאמונת הצדיקים שיש בכל דור ודור: והם שואלים וכי הצדיקים אלו קיבלו תורתם מיד השי"ת בעצמו כביכול: אבל האמת הוא שבוודאי כל צדיק וצדיק קיבל תורתו ממנו יתברך כביכול: כי |ע' מגילה י"ט ע"ב| כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתנה למשה מסיני: ואנחנו מאמינים בהמסורת הקדושה שנמסרה לנו מדור דור וכדאיתא במשנה |ריש אבות| משה קיבלה תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו': אבל הכופרים האלה תמיד שואלים השאלות השטותיות שלהם: האם קיבלת את זה מיד המלך בעצמו

"השיב לו: לאו: רק איש אחר נתן בידי האגרת בשם המלך": כי כך זה הולך תמיד שהצדיקים הגדולים וראשי הדור הם מוסרים לנו את האגרת הקדוש של התורה הקדושה בשם המלך מלכי מלכים הקדוש ברוך הוא: וזה נחשב אצלינו כאילו קיבלנו כל זה מידו יתברך ממש.

"ענה ואמר: עתה ראה בעיניך שדברי כנים כי אין מלך כלל": כי מי שהולך אחר חכמתו המוטעה ומקולקלת קשה לו מאד להבין את האמת ולסמוך עצמו על הצדיקים

האמיתיים שדביקים בו יתברך בדביקות אמיתי.
"חזר ושאל אותו: תאמר לי: הלא אתה מן העיר מלוכה ומגודל שם מימיך: הגידה לי: הראית מימיך את המלך": כי זהו גם כן כלליות הקושיות והכפירות של הבלתי מאמינים בהשי"ת ובצדיקיו האמיתיים: האם ראית פעם את המלך: כי לפי דעתם שכלם המעוקמת לא יכולים להבין איך השי"ת מתגלה עצמו כביכול אל הצדיקי אמת שבדור: וכן איך אפשר להיות ליהודי פשוט הרגשה בהתגלות השכינה הקדושה: כי מחמת שטימטמו את עצמם בכל מיני מאכלות טמיאות ואסורות: וכן פגמו את מוחם בכל מיני חטאים ועוונות לכן אי אפשר לדעתם להכיל את כל זה: מה שבאמת מי שיש לו אמונה פשוטה בו יתברך הוא זוכה לפעמים לראות התגלות השכינה הקדושה במו עיניו ממש: וכצחוק נחשב בעיניו את כל השאלות והקושיות האלה.
"השיב לו: לא: |כי באמת כן הדבר שלא כל אחד ואחד זוכה לראות את המלך: כי אין המלך מתראה רק בעתים רחוקות מאד|": כי בוודאי צריכין לעבוד על זה ימים ושנים עד שיזכה האדם לזכך את עצמו עד שיזכה לראות איזה בחינה של התגלות השכינה הקדושה.
"ענה החכם הא' ואמר: עתה ראה גם ראה שדברי ברורים ומבוררים שבוודאי אין מלך כלל: כי הלא אפילו אתה לא ראית את המלך מעולם": כי ככה דרך האפיקורסים האלה לתפוס את אלו שעדיין לא זכו לזכך ולקדש את עצמם כראוי: ולשאול אותם כל מיני שאלות וקושיות עד שאין להם מה לענות: מה שאין כן אם היה באים אל צדיקים ואנשים כשרים באמת היו הכל דבריהם עולים ברוח: כי תיכף ומיד היה מתגלה את גריעות ופחיתות מעשיהם ואיך שמוחם ומחשבתם מקולקל ומעוקם מאד.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שגם כאן בדברי החכם רואים את עוצם גיאותו וישותו המסרחת: כי תמיד חזר ואמר לחבירו שיראה איך שדבריו "ברורים ומבוררים מאד": מה שזה מורה על מדת הגיאות והישות בתכלית: כי דרך הצדיקי אמת תמיד לומר על כל דבר "איני יודע" וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות ד ע"ב| למד לשונך לומר איני יודע: וכן ראו תמיד אצל רביז"ל שכשבאו לשאול עצה ממנו מקודם היה מתחמק ואומר איני יודע: ורק אחר כך כשהלה התעקש מאד אז רימז לו בדרך רמז בעלמא איך להתנהג: אבל אף פעם לא שמעו מהצדיקי אמת שיאמרו שאני יודע הדברים על בוריים ולי נאה לשאול: רק כל זה היה ממדת הגיאות הסרוחה שהיה להחכם וזהו מה שגרם לו סוף כל סוף את כל מפלתו: והשי"ת יזכינו להגיע

אל מדת התמימות באמת: ולשמוע איך שהמלך קורא אותנו בכל יום: ולזכות לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת כי תבא ה'תשמ"ח

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בלקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ד המדבר מסיפורי מעשיות מצדיקים עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: דע שסיפורי מעשיות מצדיקים: היינו ממה שאירע להם: הוא דבר גדול מאד: ועל ידי זה נטהר מחשבתו: אבל אי אפשר לספר מעשיות של צדיקים כי אם מי שיכול להדמות עצמו להשי"ת דהיינו שיכול להבדיל בין אור וחושך כמו השי"ת כביכול: כי כנגד כל מעשה של צדיק יש כנגדו רע: דהיינו שיש כנגדו מעשיות של רשעים שגם להם אירע כיוצא בזה: כגון שמצינו שפנחס עשה דבר גדול שפרח באויר: וכנגד זה יש מעשה של רשע שגם בלעם פרח באויר וכן כיוצא בזה: כי הרע לעומת הטוב.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה זה ידוע ומפורסם שסיפורי מעשיות מצדיקים מעוררים את האדם מאד לעבודת השי"ת: כי כששומעין איזה סיפור מצדיקים קדושים אזי נתלהב לב האדם מאד אחר השי"ת והאדם מתחיל להשתוקק מאד ללכת בעקבי הצדיקים האלו שמספרים מהם: וידוע איך שרביז"ל בעצמו אמר שעיקר התעוררותו לעבודת השי"ת בא מחמת שזכה לשמוע בקטנותו בהיותו עוד בגיל חמש סיפורים נפלאים מהבעל שם טוב הקדוש שסיפרו תלמידיו בבואם להתאכסן בבית אביו שגר בעיר מעזבוז בבית הבעל שם טוב הקדוש |שקיבלה אמו של רביז"ל בירושה מהאימא שלה אדל בת הבעל שם טוב|: ולכן הוא מצוה גדולה מאד לספר מעשיות מצדיקים תמיד.

אבל זה לעומת זה: כמו שמספרין סיפורי מעשיות נפלאים מצדיקים כמו כן מספרין מעשיות מבעלי שם של שקר ועושי כישוף וכו' שגם הם עושין אותות ומופתים ושידוד הטבע וכו' אבל הכל בכח הטומאה והסטרא אחרא: והאדם צריך להיות נזהר מאד ממי הוא שומע סיפורי מעשיות כאלו כי אולי מספרים לו מעשה של טומאה וכישוף רחמנא ליצלן ולא רק שלא יגיע לו שום תועלת מסיפורים כאלו רק גם יכול להזיק לו מאד לעבודת השי"ת כי יתחיל לחשוב אולי יש בהם איזה מציאות וממשות ויורידו אותו לבור עמוק מאד רחמנא ליצלן.

ועכשיו מגלה רביז"ל איך יכולים להבדיל ולהפריש בין שני מיני סיפורי

מעשיות הנ"ל: ואומר רביז"ל: וההפרש הוא רק מי שיכול להבדיל בין אור וחושך זה יודע גודל ההבדל וההפרש שבין מעשיות של צדיקים למעשיות של רשעים: כי זה מסטרא דקדושה על ידי תפלתו כמו שכתוב אצל אלישע |מלכים ב' ח| ספרה נא לי הגדולות היינו שעשה הנסים על ידי תפלתו |מגילה כ"ז|: אבל מעשיות של רשעים הם על ידי תחבולות או כישוף או דבר אחר מסטרא אחרא: נמצא שעיקר ההפרש יודע רק זה שיודע להבדיל בין אור לחושך היינו בין רע לטוב.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה באופן זה בולט וניכר מאד מה נקרא סיפורי מעשיות מצדיקים: כי תמיד צריכין לשמוע מהו הפועל יוצא מכל הסיפור דהיינו איך באמת זכה הצדיק הזה לפעול את הנס הגדול שפעל: אם הוא על ידי תפלתו הגדולה בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |מו"ק ט"ז ע"ב| על הפסוק |שמואל ב' כ"ג| צדיק מושל יראת אלקים: הקב"ה אומר מי מושל בי: צדיק שאני גוזר גזירה והוא מבטלה: צדיק גוזר והקב"ה מקיים: אז יודעים שזהו מעשה קדוש מאד שבוודאי ראוי לספר אותו: כי הלא עיקר התכלית הוא להכניס התעוררות ויראת שמים בתוך לבות השומעים: וכששומעים סיפור כזה איך הצדיק זכה לפעול בתפלתו נסים ונפלאות כאלו אזי נתעוררים כולם ללכת בעקבותיו הקדושים ולעסוק בתפילה להשי"ת מה שכל זה הוא עיקר התגלות האור בעולם: מה שאין כן סיפורים כאלו שאין להם שום יסוד ולימוד: ולא יוצאים מהם שום התעוררות לעובדא ולמעשה לעבודת השי"ת כי נעשו רק בכוחות הטומאה והסטרא אחרא בוודאי מעשיות כאלו הם מגבירים את החושך והאפילה בעולם וצריכין ליזהר מהם מאד.

ואומר רביז"ל: וגם מי שאין לו זה הדעת להבדיל וכו' אבל יש לו אמונה שלימה שמאמין ההבדל שיש ביניהם כנ"ל: גם זה יכול לספר מעשיות של צדיקים: אבל צריך שתהיה האמונה שלימה וברורה מאד עד שעל ידי האמונה יהיה דומה לו כאלו הוא רואה הדבר שמאמין בעינים ממש: בחינת סתים וגליא |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' ס"ב|: וזה שמובא במדרש |בר"ר פ' ב'| להבדיל בין האור ובין החושך אור אלו מעשיהם של צדיקים: חושך אלו מעשיהם של רשעים היינו שמעשיות של צדיקים הם בחינת אור: ולהיפך מעשיות של רשעים הם בחינת חושך ומי שיכול להבדיל בין אור לחושך יכול לספר מעשיות של צדיקים כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה כל עיקר מציאות הצדיק וכל יגיעתו ועבודתו כל ימי חייו הוא רק להאיר את כל העולם כולו עם אורו יתברך: דהיינו להכניס אמונה ובטחון בתוך כל אחד ואחד מישראל ולמען ידעו היטיב שרק השי"ת לבד מנהיג את כל הבריאה כולה ברחמיו המרובים וכשבאים לפניו יתברך בתפילה

ותחנונים בוודאי יכולים לפעול הכל אצלו יתברך: ולכן נקרא מעשה הצדיקים אור כי הם מאירים את כל העולם כולו עם אורו יתברך: וכל מה שמרבים לספר סיפורי מעשיות מצדיקים כאלו אזי מגבירים את האור לצאת ולהאיר בכל הארץ: מה שאין כן מעשיות של רשעים שנעשים על ידי כישוף וטומאה רחמנא ליצלן הם מגבירים את החושך והאפילה מאד בעולם כי בני אדם נופלים בייאוש ובדכאון הנפש כששומעים סיפורים כאלו מחמת שנדמה להם שהם תחת הטבע והמזלות ומפחדים

שיגיע אליהם איזה רע והיזק מצד הטבע והמזל ועל ידי נתרחקים מן הקדושה לגמרי רחמנא ליצלן.

ואומר רביז"ל: ועל ידי זה נטהר מחשבתו גם ניצול מצרות: כי בלבול הדעת הוא בחינת מוחין דקטנות ומזה באין צרות כי מוחין דקטנות הם בחינת דינין:

וסיפורי מעשיות של צדיקים הם בחינת מוחין דגדלות כמו שכתוב |מלכים ב' ח'| ספרה נא לי את כל הגדולות בחינת המאור הגדול ועל ידי זה מטהר מחשבתו ממחשבות רעות שהם נמשכין ממוחין דקטנות ועל ידי זה ממתיק הצרות והדינים שכולם הם מבחינת מוחין דקטנות כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר הצרות שרוב בני אדם סובלין זה רק נמשך ממוחין דקטנות ממה שנדמה להם שהוא סוף העולם כבר ואף פעם לא יצאו מתוך צרותם ודחקותם: והמחשבות האלו הם מפילים את האדם לקטנות כזאת עד שבאמת אינו מוצא שום פתח לצאת ועל ידי זה אינו זוכה לישועה כלל: אבל על ידי שהאדם בא אל הצדיק והצדיק מאיר בו אורו הגדול שבוודאי אין זה סוף העולם כלל ועוד מעט יזכה לראות ישועה גדולה ונפלאה מאד: וכדרך כל הצדיקים שתיכף ומיד מנחמים מאד את כל מי שבא לספר לפניהם את צרותיהם ומבטיחים להם ישועה ונחמה וכו': וכשאדם שומע את דברי הצדיק תיכף ומיד נפתחים שערי מוחו לגמרי ויוצא ממוחין דקטנות למוחין דגדלות: כי עד עכשיו חשב שבוודאי אבדה תקוותו לגמרי ועכשיו הצדיק מבטיח לו ישועה וזה מגביה את מוחו לגמרי ועל ידי זה באמת זוכה להוושע: כי תיכף ומיד שהאדם נכנס לגדלות המוחין נמתקים ממנו כל הדינים והוא מוצא את הפתח לצאת מכל צרותיו: ולכן גם כשמספרין סיפורי מעשיות מצדיקים כאלו ואיך שעבר עליהם בחיים מה שעבר ואף על פי כן החזיקו מעמד וזכו על ידי זה למה שזכו: וכן מספרין איך שבאו אליהם אנשים עם כל מיני צרות ובעיות וכולם זכו להוושע על ידי הצדיק הזה: על ידי כל הסיפורים האלו בעצמם נכנס באדם תוקף האמונה והבטחון בהשי"ת ובצדיקיו האמיתיים :

ועל ידי זה נטהר מוחו ומחשבתו ומקבל מוחין דגדלות וזוכה לישועה שלימה באמת.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שמובא בשם הרה"ק הר"ר אלימלך מליזענסק ז"ל שפעם הסביר מהו באמת כוחו וגבורתו של הצדיק שהוא יכול להבטיח את האדם ישועה ונחמה ואחר כך זה נתקיים: ואמר כי הדבר הראשון הוא מה שהצדיק מוציא את האדם ממוחין דקטנות כנ"ל: כי בזה בעצמו שהוא מבטיח לו זה מגביה את מוחו לגמרי וכנ"ל: אבל עיקר עבודת הצדיק מתחלת אחר כך כשהאדם הולך ממנו ואז הוא זורק עצמו על הרצפה ומתחיל לבכות לפניו יתברך שהלא כבר הבטחתי לבן אדם זה ישועה ואם לא יתקיים הבטחתי אזי אהיה כשקרן ויתחלל שם שמים חס ושלום וכו' ועל ידי ריבוי תפלותיו ובכיותיו הוא בוודאי זוכה לפעול בעדו ישועה שלימה:
נמצא שכל עיקר כוחן של הצדיקים הוא רק כח תפלתן הגדולה בבחינת הגדולות של אלישע כנ"ל ולכן כשמספר סיפורים מצדיקים קדושים כאלו יש לו הכח להמשיך כל מיני ישועות והרחבות על האדם אשרי מי שזוכה לעסוק בזה.
וממשיך רביז"ל: גם צריך לידע איך לספר מעשה: כי בכל מעשה יש צמצום: וגם כשרוצה לטהר מחשבתו על ידי סיפור המעשה של הצדיק נמצא שנעשה אצלו מהמעשה
ומהסיפור שהוא דיבור נעשה אצלו מחשבה: ובוודאי צריך שיהיה זה בצדיק שמספר ממנו גבוה ממנו כדי שיהיה מעשיות של אותו הצדיק בבחינת מחשבה אצלו: על כן צריך לידע ממי לספר ואיך לספר ואזי נטהר מחשבתו ויכול לעלות אל עולם
המחשבה שזה נקרא עליית העולמות: כי המחשבה גבוה מאד: ומי שרוצה ליכנס אל עולם המחשבה צריך לשתוק ואפילו אם ידבר אז דיבור הגון הוא מפסיד המחשבה:
כי המחשבה הוא דבר גבוה מאד שאפילו דיבור הגון מפסידה: וזה בחינת |מנחות כט| שתוק כך עלה במחשבה: שלעלות אל המחשבה צריך לשתוק ואפילו אם ישתוק ולא ידבר כלל על כל זה יש בלבולים שמבלבלין המחשבה ומונעין אותה: ועל זה צריך טהרת המחשבה וזה על ידי סיפורי מעשיות כנ"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר תכלית האדם הוא שיבוא לקדושת וטהרת המחשבה שזהו הדביקות האמיתי בו יתברך: כי עיקר כל השגות הצדיקים בהשגת אלוקותו יתברך הוא בדרך שכל ומחשבה וכדאיתא בריש התיקונים שנתגלה אליהו הנביא לרבי שמעון בר יוחאי באורח שכל וכו' עיי"ש: וכשהאדם מגיע למדריגה זאת אזי אינו צריך אפילו שום דיבור כי עולם המחשבה גדול מעולם הדיבור ויכול הדיבור להפסיק את דביקותו שם: ולכן כשמספר סיפורי מעשיות מצדיקים בכדי לטהר מחשבתו ולהוציא אותה מבחינת קטנות המוחין כנ"ל: צריכין לדעת

איך לספר המעשה דהיינו לראות שכל תכלית סיפורו יהיה בכדי להגביה רוח ודעת כל השומעים שיהיו יכולים להוציא לעצמם לימודים טובים והנהגות ישרות לחקות את הצדיק וללכת בעקבותיו הקדושים ולא סתם לספר עוצם נפלאות מדריגתו הרמה ואחר כך לומר שזכותו יגן עלינו ורק פעם היו באמת צדיקים קדושים כאלו אבל היום כבר אין שייך כל זה וכו': כי אם מספרין סיפור באופן כזה הוא בלא צמצום ולא יבא שום תועלת מכל הסיפור ההוא: אדרבה בני אדם נופלים בייאוש ובקושיות ביותר שהלא כבר היום אין שייך כל המדריגות האלו ונמצא שאנחנו חיים בדור יתום מאד ואם כן כבר אבדה תקוותינו חס ושלום: ולכן כשמספרין סיפורים מצדיקים צריכין לספר אותם עם צמצום ודעת ובכוונה להרים ולהגביה את רוחות כל השומעים ובאופן כזה בוודאי יזכה להחיות נפשות רבות מישראל ולפעול כל התיקונים הנ"ל הנעשים על ידי סיפורי מעשיהם.

ואומר רביז"ל: ולזכות לזה שיוכל להדמות אליו יתברך להבדיל בין האור וחושך כנ"ל הוא על ידי השגחה: היינו שיצא מטבעיות שזה בחינת כלליות הקדושה: וזה זוכין על ידי ארץ ישראל: כי ארץ ישראל הוא כלליות הקדושה שבכל הקדושות כי שם כל העשר קדושות ועל כן נאמר בארץ ישראל |דברים יא| תמיד עיני ה' אלקיך בה: כי שם הוא רק השגחה: בחינת |דברים כו| השקיפה ממעון קדשך: וזה |תהלים טז| שויתי ה' לנגדי תמיד: היינו כשאני רוצה להשוות ולהדמות עצמי להשי"ת כנ"ל אזי לנגדי תמיד: הינו בחינת ארץ ישראל כמו שכתוב במדרש |תהלים קה| אין תמיד אלא ארץ ישראל שנאמר תמיד עיני ה' אלקיך בה.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר תכלית האדם הוא שימשיך על עצמו תמיד את השגחתו יתברך ויידע היטיב שהשי"ת משגיח עליו ועל כל הבריאה כולה בכל עת ובכל רגע: שכל זה הוא בחינת קדושת ארץ ישראל ששם מתגלה האמונה וההשגחה ביותר כל הלא כל ארץ ישראל מגלה את האמונה בו יתברך שהשי"ת ברא את כל העולם ונתן אותה למי אשר רצה וכמו שכתוב |תהלים קי"א| כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים: |וכמו שמביא רש"י הקדוש בריש פרשת בראשית עיי"ש|: וכן אמרו חכמינו הקדושים |במד"ר פ' כ"ג ובמדרש תנחומא פ' ראה| שהשי"ת בחר בעם ישראל ובחר בארץ ישראל ונתן את הארץ אשר בחר להעם אשר בחר וכו': נמצא שארץ ישראל מגלה את ההשגחה של השי"ת: ולכן כל מה אשר ממשיכין על עצמו קדושת ארץ ישראל דהיינו שאפילו אם האדם הוא בחוץ לארץ אבל הוא תמיד רק מבקש ומחפש את השגחתו יתברך בכל דבר: על ידי זה הוא יודע להבדיל בין האור ובין החושך ולספר מעשיות אמיתיים מצדיקים אמיתיים: כי באמת זהו גופא כל

הכוונה של סיפורי מעשיות מצדיקים לגלות השגחתו יתברך בעולם ולהראות איך שכל הטבע והמזל תלוי רק בידו יתברך והוא מסר כח זה אל הצדיקים שגם הם יכולים לשנות את הטבע בתפלתם: ולכן כל מה שהאדם ממשיך על עצמו קדושת ארץ ישראל הוא יכול לדעת איך לספר מעשיות מצדיקים באמת.

|ובדרך אגב אמר מוהרא"ש נ"י: שבענין האותות והמופתים שמספרים מהבעל שם טוב ומתלמידיו הקדושים: ויש אלו שמערערים לומר שאינם מעשיות אמיתיים ואף פעם לא קרה סיפור כזאת: אמר מוהרא"ש נ"י בשם צדיקים: שאפילו אם לא קרה המעשה הזאת בפועל ממש אנחנו מאמינים שבוודאי אצל הבעל שם טוב הקדוש וצדיקים כיוצא בו בוודאי היה יכול להיות מעשה כזאת ולכן אין זה כבר נפקא מינה אם הסיפור קרה כך בפועל ממש או לא: ודו"ק.|

ומסיים רביז"ל: ודע שיש שם שכשרוצין לעשות מלך משתמשין בזה השם: והשם הוא קמ"ה ראשי תיבות |מפרשת השבוע| ה'שקיפה מ'מעון ק'דשך: וזה בחינת |דניאל ב'| מהעדה מלכין ומהקם מלכין: וזה שנאמר ביוסף |בראשית לז| והנה קמה אלומתי: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י את המשך וקשר דברי רביז"ל כאן |ובזה קישר את כל התורה לפרשת השבוע על ידי פסוק השקיפה וכו' כנ"ל|: כי הנה עיקר תכלית מצות הקמת המלך בעם ישראל הוא בכדי שהמלך שהוא הראש והראשון של כל העם הוא תמיד יקים וירים את הראש של כל אחד ואחד מישראל לידע ולהכיר שבאמת לאמיתו רק השי"ת הוא המלך על כל הארץ: כי תיכף ומיד שהמלך מפריד את המלכות לעצמו ומשתמש בו להנאתו ולצרכו ואומר אנא אמלוך כבר אין מלכותו מלכות דקדושה ולא יהיה לה שום קיום כלל: וזהו בחינת השם קמ"ה הנ"ל שהוא ראשי תיבות ה'שקיפה מ'מעון ק'דשך כי כל עבודת המלך צריך להיות להכניס השגה זאת בעם ישראל שידעו כולם שעיניו יתברך משוטטות בכל העולם והוא יתברך לבד משקיף ומשגיח על כולם: וזה היה בחינת המלכות של יוסף הצדיק שנאמר בו והנה קמ"ה אלומתי וגם ניצבה: שזה מרמז על החידושי תורה של הצדיקי אמת שהם בבחינת יוסף הצדיק שכל לימודם הוא איך להקים ולהרים אפילו את הנשמות הכי ירודות והכי נפולות מעם ישראל: ולכן אמרו חכמינו הקדושים מאן מלכי רבנן: כי הם הם המלכים האמיתיים שבעם ישראל שעוסקים תמיד בבחינת שם קמ"ה הנ"ל ותמיד מכניסין את גילוי ה'שקיפה מ'מעון ק'דשך הנ"ל שרק הוא יתברך לבד משגיח על כל העולם: וכל שאיפתם ומגמתם הוא שיזכו כל אחד ואחד מישראל להכיר את כח המלכות שיש בתוכם בבחינת |שבת ס"ז.| כל ישראל בני מלכים הם וגם הם יעסקו

בהקמת נשמות ישראל אחרים ובהתגלות השגחתו יתברך לכל העולם: נמצא שכשעוסקים לספר סיפורים מצדיקים קדושים כאלו שהם בבחינת המלכים האמיתיים: על ידי זה זוכין להק"ם ולהגביה את המוחין של נשמות ישראל ולהוציא אותם מקטנות לגדלות ועל ידי זה נמתקים כל הדינים וממשיכין ישועות גדולות ונפלאות בעולם.

וקישר מוהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל אל ענינא דיומא ענינא דראש השנה בקשר נורא ונפלא מאד: כי הלא בימי ראש השנה הקדושים אנחנו עוסקים ביותר בהקמת מלכות דקדושה ולפרסם ולגלות את עול מלכותו יתברך לכל באי עולם: וכמו שאנחנו מזכירין בכל התפילות המלך הקדוש המלך המשפט וכו': ועיקר עבודתינו צריך להיות להכניס השגה הנ"ל בעצמינו ובכל מיודעינו שהשגחתו יתברך נמצא תמיד בכל עת ובכל רגע ובכל מקום: מה שהתגלות זאת מתגלה ביותר בראש השנה וכמו שכתוב בפסוק הנ"ל תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה עד אחרית שנה: מראשית השנה דייקא שזה סובב והולך על ימי ראש השנה הקדושים: כי אז הזמן מסוגל ביותר שכל אחד ואחד יהיה יכול להרגיש השגחתו יתברך בכל העולם כולו: כי הלא אז כותבין וחותמין את דין כל באי עולם על כל השנה וכלל נשמות ישראל מתעוררין אז מאד בתשובה כי יודעין היטיב שכל המאורעות של השנה הבאה תלויין ועומדים בימים אלו: נמצא שעכשיו הזמן מסוגל ביותר להק"ם עצמינו מכל נפילתינו ולחזור ולהכיר בהכרה אמיתית שהכל תלוי רק בידו יתברך: וממילא כל תפילתינו הוא ה'שקיפה מ'מעון ק'דשך מן השמים ובירך את עמך ישראל וכו' בשנה טובה ומבורכת: וזה גם בחינת ק'ול ה'מעורר ה'כוונה היינו בחינת התפלה שאומרים בקול גדול ומעורר הכוונה תיקון המחשבה וכנ"ל.

וסיים מוהרא"ש נ"י עם סיפור נפלא מהבעל שם טוב הקדוש ז"ל |המקושר גם לענין התגלות ההשגחה שנעשה על ידי הצדיקים האמיתיים כנ"ל|: שפעם נסע הבעל שם טוב זי"ע בדרך עם הערל הבעל עגלה שלו שהיה שמו אלעקסי כידוע: ובדרך נסיעתם עברו על שדה אחד שהיו גדילים שם תפוחים יפים מאד: ולאלעקסי הבעל עגלה נכנס תאוה עצומה לקטוף כמה תפוחים מן האילן ולאכול אותם: וכשהסתובב וראה שהבעל שם טוב יושב עם עינים סגורות ונדמה לו שבוודאי הבעל שם טוב ישן |מה שבאמת ישב אז בדביקות עצומה להשי"ת כדרכו בקודשן| לכן העמיד את העגלה והושיט ידו לקטוף את התפוחים: פתאום נתעורר הבעל שם טוב והתחיל לצעוק: "אלעקסי! מסתכלים: אלעקסי! מסתכלים": וכששמע הערל את זאת תיכף ומיד קפץ על מקומו ולקח את המוסירה בידו והכה את הסוסים שירוצו הלאה: אחר

קצת זמן קרה אותו סיפור שנדמה לו שהבעל שם טוב ישן ונתאוה לאכול כמה תפוחים והעמיד את העגלה כנ"ל ועוד הפעם נתעורר הבעל שם טוב וצעק שמסתכלים: ואז שאל אלעקסי את הבעל שם טוב הקדוש מה זה שבכל פעם שאני רוצה לקחת כמה תפוחים אתה מתעורר וצועק שמסתכלים: הלא בכל פעם אני מסתובב לכל צד ואינני רואה את אף אחד: ענה ואמר לו הבעל שם טוב הקדוש: "אלעקסי: תדע שבוודאי מסתכלים: כי אבינו שבשמים משקיף ומסתכל על כל דבר והוא רואה בדיוק כל דבר שאתה עושה...: הרי זהו כל עבודות הצדיקים להכניס גילוי השגחתו יתברך בכל העולם: והשי"ת יזכינו להתקרב לצדיקים קדושים כאלו ולספר מהם תמיד סיפורים נוראים ונפלאים מאד ועל ידי זה נזכה לדחות את כל החושך מן העולם ולהתקרב אליו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו בזה ובבא לנצח אמן ואמן.

מוצאי שבת קודש פרשת כי תבא ה'תשמ"ח

בסעודת מלוה מלכה סעודת דוד מלכא משיחא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ה המדבר מאמונה בהצדיק עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: כשהאדם הוא מאמין בהצדיק בלי שום דעת אפשר לו ליפול מהאמונה: כי מאמונה לבד אפשר ליפול: אבל אם יש לו גם דעת שמבין גם בהדעת: אזי אי אפשר לו ליפול: עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי אמונה בלי דעת הוא מה שבני אדם נתפתין להאמין באיזה צדיק מחמת שבני אדם אחרים מספרין עליו גדולות ונוראות: או שנתפעלין ממלבושיו או מתנועותיו וכו' אבל בעצם אף פעם לא קיבלו שום דבר מהצדיק הזה כלל: ולכן אמונה כזאת נקראת בלי דעת ולא יהיה לה שום קיום כלל: כי למחר יבא צדיק אחר עם מלבושים יותר יפים ותנועות יותר יפות וכולם יעזבו את הצדיק הראשון וירוצו אחר הצדיק השני: אמונה עם דעת נקרא רק כשהאדם יכול לעשות לעצמו חשבון מהו קיבל אצל הצדיק הזה וכמה יראת שמים ותורה ותפילה הרוויח על ידו: ואם האדם יכול לעשות לעצמו חשבון כזה אז נקרא אמונתו בהצדיק עם דעת ואף פעם לא יפול ממנה.

ואמר מוהרא"ש נ"י שעיקר ההתקשרות של האמונה עם דעת שצריכין באמונת צדיקים הוא לדעת שגם הצדיק הוא בשר ודם כמו כל אדם וצריך לעסוק בעסקיו הגשמיים כמו כולם ולהוריד עצמו אל אשה ובנים וכו': כי אם יחשוב לרגע שהצדיק הוא מובדל ומופרש לגמרי מכל מיני עסקים גשמיים ואין לו שום שייכות אל זה העולם כלל זהו נקרא אמונה בלי דעת ובוודאי לא יהיה לה שום קיום כלל: כי

פתאום ביום אחד יראה את הצדיק מרגז על איזה בן אדם או יראה אותו מתעסק עם אשתו ובניו וכו' וכו' ולא יבין כלל איך בא כל זה אל הצדיק ויפול מאמונתו בו מכל וכל: מה שאין כן כשהוא יודע לכתחילה שגם הצדיק הוא בשר ודם הנמצא כאן בזה העולם הגשמי ועיקר צדקותו הוא מה שהוא יודע איך להנהיג את כל עשיותיו הגשמיים בקדושה וטהרה יתירה ולקשר את כולם אל התורה הקדושה: באמונה ודעת כזאת יזכה לקבל הרבה מאד מן הצדיק ואף פעם לא יתרחק ממנו כלל.

וזהו מה שנאמר אצל משה רבינו עליו השלום |דברים ל"ג| איש האלקים ואמרו על זה חכמינו הקדושים |מובא שם בפירש"י| מחציו ולמעלה אלקים ומחציו ולמטה איש: היינו כנ"ל שבוודאי משה רבינו זכה למה שזכה למעלות נוראות ונגשבות מאד ברוחניות אלקותו יתברך שזהו בחינת מחציו ולמעלה אלקים: אבל באותו עת היה גם כן מחציו ולמטה איש והיה בשר ודם בזה העולם שאכל ושתה והיה לו אשה ובנים וגם לרבות שנאות ומחלוקות עצומות מרשעים ארורים ואף על פי כן לא נפל בדעתו כלל והיה יכול להחזיק מעמד גם עם כל תוקף המניעות והבלבולים שעברו עליו: וזהו נקרא צדיק שלם באמת: ולכן גם האמונה בהצדיק צריך להיות באופן כזה לדעת שבהכרח הצדיק מוכרח להיות בזה העולם ולסבול מה שצריך לסבול: וכשאדם יודע את זה אזי הוא נקרא שיש לו אמונה בהצדיק באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאם אין לאדם אמונה כזאת אזי נדמה אמונתו להאמונה שהיה לאנשי מצרים בפרעה: כי פרעה עשה עצמו אליל ואלוה והכריז ואמר |יחזקאל כ"ט| לי יאורי ואני עשיתני וכו': והיה אומר שאינו צריך לצאת לצרכיו וכו' וכאילו הוא מופרש ומובדל לגמרי מכל עשיות גשמיות עד שהאמינו בו כל אנשי מצרים: אבל משה רבינו שידע שהכל שקר וכזב הוא יצא לקראתו המימה בבוקר כשהלך להיאור לעשות צרכיו ותפס אותו שם וגילה את קלונו לכל |עי' בשמות רבה פ' ט' סי' ח'|: נמצא מי שמאמין באיזה בן אדם וחושב שאין לו שום שייכות אל גשמיות עולם הזה זהו האמונה הכוזבת של אנשי מצרים שאין לה שום קיום כלל: מה שאין כן כשהאדם יודע היטיב שבעל כרחך יש לכל אדם עשיות גשמיות אפילו הצדיק הכי גדול אזי אמונתו הוא בחינת אמונת כשירי ישראל שמאמינים במשה רבינו שהוא "איש" האלקים דייקא ואזי יהיה קיום והמשך לאמונתו לעד ולנצח.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שבוודאי זהו נסיון גדול לאנשים כשרואים שיש מחלוקות ושנאות גדולות על הצדיק כי חושבים שאם הוא צדיק גדול באמת למה יהיה עליו כל כך רדיפות ומחלוקות: אבל צריכין לדעת שזהו כלל גדול בחיים: אם רואים

איזה איש שהוא מכונה בשם צדיק בפי הבריות ואין עליו שום שנאות ומחלוקות מאף אחד: צריכין לבדוק היטיב אחריו אם הוא צדיק באמת: כי כל הצדיקים שהיו מימות עולם עברו עליהם מחלוקות עצומות במשך כל ימי חייהם וכל מה שהיה צדיק ביותר עבר עליו מחלוקת ביותר וכמו שרואין בתורה הקדושה מה שעבר על משה רבינו עליו השלום שתמיד סבל מרשעים מה שסבל: החל מדתן ואבירם ועדת קרח וכו' וכו': עד שאמר |שמות י"ז| עוד מעט וסקלוני: כי באו כולם נגדו עם חבילות של אבנים והיו מוכנים לסקול אותו באמת אם לא שחיפה עליו השי"ת בענני הכבוד: ולכן אדרבה זהו סימן מובהק ביותר כשיש מחלוקת גדולה על איזה צדיק זהו סימן שיש שמה קדושה יתירה ואשרי מי שמתגבר על כל המניעות ומתקרב עצמו לשם.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שראיה לכל זה יש ממה שאנחנו רואין את גודל השנאה של כל אומות העולם אל כלל ישראל: שאין עוד אומה ולשון ששונאים אותם כל אומות ביחד כמו ששונאים את עם ישראל: ואין זה כי אם מחמת גודל קדושתם וטהרתם כנגד כל שאר האומות ולכן זה לעומת זה מתגבר עליהם השנאות והמחלוקות ביותר: וכן הוא בפרטיות אצל הצדיק וכנ"ל: שכל מה שהצדיק גדול ביותר יש עליו שנאות ביותר: וכשאדם יודע כל זאת אזי יהיה אמונתו בהצדיק עם דעת ולא יתפעל ויתרחק כלל כשרואה מה שהצדיק מוכרח לסבול משאר אנשי העולם.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שיש עוד תנאי בענין זה של אמונה בהצדיק עם דעת: דהיינו שיידע שלא בכל עת ובכל זמן צריכין לרוץ אחר הצדיק ולעקוב אחריו: כי יש פעמים שהצדיק מוכרח לעסוק בעניניו הפרטיים וכו' ואין זה המקום בשביל אנשים אחרים כלל: וכאשר אין לאדם דעת ושכל אזי הוא רץ תמיד אחר הצדיק בלי שום חשבון כלל ואחר כך מקבל חלישות הדעת כשהצדיק מגרש אותו ומקפיד עליו: מה שאין כן כשיש לאדם אמונה עם דעת מתחילה אזי הוא תמיד יודע על מה ומתי עליו לדחוק עצמו אצל הצדיק ובדרך כזה הוא זוכה להתקרב אליו באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שזהו גם כוונת רביז"ל בלקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ט שאומר שהאמונה לבדה שהאדם מאמין בהצדיק מועיל לעבודת השי"ת עיי"ש: כי בוודאי אין הכוונה אל אמונה עוורת בלי שום דעת כלל כי מאמונה כזאת בוודאי יפול לבסוף וכנ"ל: רק הכוונה הוא שכשיש לאדם אמונה בהצדיק ויודע כנ"ל שגם הצדיק הוא בשר ודם והוא מוכרח גם כן להיות בזה העולם ולסבול מה שסובל אזי האמונה לבד מה שהוא מאמין בו יועיל לו מאד לעבודת השי"ת: כי אף על פי שלעת עתה עדיין לא זכה לחקות את הצדיק ולעשות עבודות כמוהו וכו' אף על פי

כשיש לו הקדמות הנ"ל בוודאי יזכה סוף כל סוף לקבל ממנו טוב הרבה.
וסיים מוהרא"ש נ"י: שזאת אנחנו רואים שבגשמיות אין האדם מטעה את עצמו כלל: ואם הוא נכנס לאיזה מסעדה ונותנין לו מאכלים מקולקלים ושרופים וכו' ואחר כך גם מבקשין ממנו כסף אזי בוודאי לא יחזור האדם אל מסעדה זאת כלל: מה שאין כן אם הוא מוצא איזה מסעדה שנותנים שם מנה ראשונה טעים מאד ואחר כך גם דגים ובשר נהדרים ולבסוף מנה אחרונה מתוקה מאד בוודאי הוא יחזור תמיד לשם וגם יאמר לכל מכיריו ללכת לשם: ואם כן למה ברוחניות יטעה האדם את עצמו: ואם הוא מוצא איזה מקום שאינו מקבל שם שום דבר ורק לוקחין ממנו הכסף שלו אזי צריך להיות לו דעת ושכל ולברוח משם ולא לישאר שם עם אמונה כוזבת לבד: מה שאין כן אם האדם מוצא איזה מקום ששם מזכין את האדם עם סעודה נהדרת מאד: ומלמדין אותו ללמוד חומש בכל יום שזהו בחינת המנה ראשונה: ואחר כך ללמוד משניות שזהו בחינת הדגים: ואחר כך גמרא שזהו הבשר והמנה עיקרית: ולבסוף גם מדרש שזהו המנה אחרונה: אזי במקום כזה בוודאי ראוי לו לישאר תמיד וגם לזכות אנשים אחרים שיכנסו לשם: והשי"ת יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתיים באמת שיהיה התקרבותינו באמונה ודעת: ואזי נזכה לקבל מהם עצות שלימות ונכונות עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.
כדי להשלים את הגליון אמרנו להעתיק מ"שיחות השבוע" שזכינו לשמוע מכ"ק הרה"צ מוהרא"ש ברסלבר נ"י.
א.
מוהרא"ש נ"י דיבר הרבה בענין עזות דקדושה שצריכים לשמור מאד לא להתפעל מבני אדם כלל: וכל דבר שנוגע לכבוד השי"ת שיראה לקיימו במסירות נפש ולא להסתכל על שום בריה שבעולם כי זהו כבודו יתברך: ולהיפוך אם מתבייש עצמו מבני אדם לא לקיים את רצון השי"ת זהו נקרא עזות דסטרא אחרא: כי מסתיר את אמתת מציאותו יתברך רחמנא ליצלן: והוא בדיוק ההיפוך מדעת העולם: שכאיש ישראלי הולך עם יהדותו בגאון אומרים עליו שעושה חילול ה': וכשמחביא את יהדותו אומרים שאדם הזה מקדש שם ה': וזהו טעות גדול ודעת המשכילים ימח שמם שאמרו הוי יהודי בביתך ואדם בצאתך... |עפרא לפומייהו|: וזה גרם שהתבוללו כל כך הרבה נפשות בין הגוים בעוונותינו הרבים: לא כן אלו מעם ישראל שלא התפעלו משום בריה שבעולם וקיימו את המצוות בריש גלי ולמדו תורה ברבים: דייקא על ידם נמשך היהדות מדור דור: וסיים מוהרא"ש נ"י: כן הדבר

הוא בדרכי רביז"ל: כל מי שמתבייש לפרסם את דעת רביז"ל על ידו בוודאי ישתכח ענין ושם רביז"ל מהעולם: אבל אלו שאינם מתביישים והולכים בריש גלי עם דעת רביז"ל ומפיצים את ספריו הקדושים ומפרסמים את שם הצדיק האמת: דייקא על ידם נמשך ענין רביז"ל בעולם והם אינם מסתכלין על הבזיונות שמנת חלקם בין כך: אשריהם ואשרי חלקם.

ב.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: כי מוהרנ"ת ז"ל תמיד כשנסע לדרכו הוליך עמו חבילה של ספרי רביז"ל וכשרק בא אל איזה בית הכנסת סידר את זה על השולחן ובין כך באו המתפללים וכל אחד עיין בספר אחר וקנה אצלו איזה ספר: פעם אחת היה באיזה בית הכנסת וסיבבהו כמה אברכים עזי פנים והתחילו לעשות ליצנות מהספרים וגם אחד הוציא את הלשון כנגדו בדרך צחוק... אזי לקח מוהרנ"ת ז"ל את כל הספרים וחזר וארז אותם בחבילתו והלך משם כי לא רצה אף פעם להתווכח עם לצים: והם נשארו שם כמבוזים: וזה שהוציא את הלשון... כשראה שמוהרנ"ת ז"ל הלך ולא השיבם דבר על אף הבזיונות שהיה מנת חלקו: נכנס בו הרהור תשובה גדולה עד מאד ורץ אחריו והשיגו על הדרך: ושאל אותו מה התשובה לאדם שביזה את הצדיק שכבר נסתלק: והשיב לו מוהרנ"ת ז"ל כמו שכתוב בשולחן ערוך שיקח עשרה אנשים ויעלה אל הציון ויבקש שם במעמד עשרה מחילה: וכן עשה ומאז נעשה בעל תשובה גדול ונעשה אחר כך מתלמידי מוהרנ"ת ז"ל המובהקים.

ג.

וסיפר מוהרא"ש נ"י: כי הוא זוכר בתחילת התקרבותו איך שאחדים מאנשי שלומינו היו דרכם להסתובב בבתי כנסיות עם מזוודה מלאה ספרי רביז"ל: ב' או ג' לקוטי מוהר"ן: ה' ספר המדות: עשרה שיחות הר"ן וחיי מוהר"ן: וב' לקוטי תפלות וכו': והניחו את זה על השולחן ובין כך סבבוהו המתפללים וכל אחד עיין באיזה ספר וקנה: ודבר זה הכניס בו תשוקה עצומה להדפיס את כל ספרי רביז"ל ולהפיצם ביתר שאת ויתר עז בגדלות ולא בצמצום וכו': וחפץ ה' בידו הצליח כי תיכף ומיד אחר חתונתו הדפיס בשנה אחת שמונים וחמישים אלף ספרים מכל ספרי רביז"ל: לקוטי מוהר"ן סיפורי מעשיות ספר המדות וכו' וכו' והפיצם על פני תבל בזול גדול: ומאז נעשה מהפיכה גדולה בעולם ונתפרסם שם רביז"ל בעולם והתחילו להתקרב לדעת רביז"ל: כי עד אז כמעט שלא היה מצוי ספרי רביז"ל מאז אחר החורבן הנורא: וכן העולם לא ידעו כל כך מרביז"ל ובפרטיות בארצות הברית: ומאז שהדפיס במרץ כזה והפיצם על פני תבל נתפרסם שם רביז"ל

בעולם והתחילו להתקרב אל דעת רביז"ל: ומה גם שהקים תלמידים שגם הם התחילו להדפיס ספרי רביז"ל ומפיצים אותם.

ד.

מוהרא"ש נ"י אמר: שעיקר העזות והעקשנות דקדושה צריכים להוציא בהפצת ספרי רביז"ל ולא להתפעל משום בריה שבעולם: ולא כמו אלו אשר ללכת עבור נדבות... ולבקש מעות מהעשירים בזה אין להם בושה כלל: אבל כשמפיצים ספרי רביז"ל אז צועקים מה אתה מבזה את רביז"ל... וסיים מוהרא"ש נ"י: שיתביישו אלו אשר מסתובבים עבור מעות ונעשו "שנאררים" פשוטים... אשר על ידי זה הם כופרים בו יתברך רחמנא ליצלן: כי אם אתה מאמין בו יתברך למה לך לעשות נסיעות עבור מעות |עי' לקוטי מוהר"ן ח"ב סי' ס"ב ובח"א סי' מ'|: ואנחנו שהולכים לגלות ולפרסם את הקדוש ברוך הוא בריש גלי שנהיה גאים בעבודתינו ונפיץ את ספרי רביז"ל בריש כל חוצות בגאון ולא נתפעל משום בריה שבעולם.

ה.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאנשי שלומינו היקרים צריכים להיות מאד שמחים על נועם חלקם אשר בנחל שם גורלם ויודעים מרבי אמת כזה המגלה להם את אמתת מציאותו יתברך: ועל כן עליהם לא להתבייש ולא להתפעל משום בריה שבעולם וימשיכו להפיץ את אור רביז"ל בעולם בלי שום בושה כלל: אדרבה זהו עיקר גדולתם שזוכים להפיץ את אורו הגנוז לכל בר ישראל ולגלות את אמתת מציאתו בעולם אשריהם ואשרי חלקם: וכשהם יעסקו להפיץ שפע רוחניות יהפוך להם הקדוש ברוך הוא ויתן להם שפע גשמיות פרנסה בשפע גדול.

ליל שבת קודש פרשת נצבים ה'תשמ"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בלקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ' המדבר מראש השנה וקדושת ארץ ישראל עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: מי שיודע מארץ ישראל שטעם באמת טעם ארץ ישראל: הוא יכול להכיר באחר אם היה אצל צדיק על ראש השנה אם לאו: ואם אותו צדיק הוא גדול במעלה או קטן: ואם הוא צדיק אמיתי אם לאו או אם הוא בעצמו צדיק.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה ארץ ישראל והצדיק וראש השנה הם כולם מקושרים ומחוברים יחד בקשר חזק ואמיץ מאד: כי הם בבחינת קדושתו יתברך המתלבשת בתוך כל חלקי "עולם" "שנה" "נפש" של הבריאה: ומשם היא מתפשטת ומתגלית לכל

העולם כולו: כי ארץ ישראל היא בחינת קדושתו יתברך המתלבשת בבחינת "עולם" כי שם הוא נקודת המרכז של הבריאה: וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |יומא נ"ד:| למה נקרא שמו אבן שתיה שמשם הושתת כל העולם כולו: וכן אמרו |תענית י.| ארץ ישראל נבראת תחילה וכל העולם כולו נברא לבסוף: כי השי"ת כביכול צמצם את אור שכינתו והשרה אותה שמה ביותר: וכמו שכתוב תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו' ומשם היא מתפשטת לכל העולם כולו: וכן הצדיק הוא בחינת "נפש" המגלה את אור שכינתו יתברך לכל העולם כולו כי הוא זכה להכלל לגמרי בו יתברך עד שכל שאיפתו ומגמתו הוא רק לגלות ולפרסם אלקותו יתברך לכל באי עולם: וכן ראש השנה הוא נקודת המרכז של בחינת "שנה": כי זה היום תחילת מעשיך וכו' ואז מגלים ומפרסמים את מלכותו יתברך על כלליות כל השנה כולה: נמצא שכל ג' קדושות אלו הם מקושרים ומהודקים זה בזה ואחד תלוי בהשני: וכפי שזוכים לדעת מקדושת ארץ ישראל ואיך שהיא מגלה את אלקותו יתברך: כמו כן זוכין להכיר מי הוא הצדיק האמיתי שגם כן מגלה את אלקותו יתברך: ואיך שהוא עושה ראש השנה שבו מתקומם מלכותו יתברך על כל השנה כולה.

ואומר רביז"ל: כי טעם ארץ ישראל יכולין לצייר לפני מי שיודע טעם שכל: כי רק מי שהוא איש בור אי אפשר לו לידע זאת: אבל מי שיודע משכל: כגון לומדים שמרגישים מעט טעם בפשט וקושיא כדרך הלומדים או חכמים בחכמות אחרות שמרגישים טעם שכל יכולין להבין טעם ארץ ישראל: כי אוירא דארץ ישראל מחכים |ב"ב קנ"ח: ובזוהר פנחס רמ"ה: ובתיקון כ"ב|: וטעם החכמה והשכל בוודאי יקר מאד: אך עיקר מעלת קדושת ארץ ישראל הוא רק על ידי השגחת השי"ת: ומחמת שהשי"ת מסתכל בארץ ישראל תמיד: כמו שכתוב |דברים י"א| תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה: על ידי זה ארץ ישראל מקודשת ואוירה מחכים: כי עינים על שם החכמה: כי התפתחות החכמה נקרא בחינת עינים כמו שכתוב |בראשית ג'| ותפקחנה עיני שניהם: ופירש רש"י על שם החכמה נאמר: ומחמת שעיני ה' בארץ ישראל שמסתכל בה תמיד על ידי זה אוירא דארץ ישראל מחכים.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן שבוודאי אין קדושת ארץ ישראל ניכר לנו מצד גשמיותה: כי מצד גשמיות ארץ ישראל היא בדיוק כמו כל הארצות וכמו שאמרו חכמינו הקדושים |בבא בתרא ס"ז.| סדנא דארעא חד הוא: וכן סיפר רביז"ל |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' קט"ז| שהיו הרבה צדיקים שלפני שנסעו לארץ ישראל לא היו יכולין לצייר בעיניהם שארץ ישראל נמצא כאן בזה העולם: כי מחמת שהתורה מדברת כל כך משבח ארץ ישראל חשבו שהיא בוודאי

נמצאת באיזה עולם אחר לגמרי: עד אשר באו לשם וראו שארץ ישראל היא בזה העולם ממש: כי באמת ארץ ישראל הוא כמו מדינות אלו ממש ועפר ארץ ישראל הוא במראה ודמות כמו עפר מדינות אלו ממש וכו': רק מצד רוחניותה היא קדושה מאד בתכלית הקדושה עצומה ונוראה מאד: כי שם הוא נקודת המרכז של כל הבריאה כולה: ושמה מתגלית ביותר את השגחתו יתבך הפרטי פרטית: בבחינת תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו' כנ"ל: ומי שזוכה לטעום מנועם זיוה מרגיש שם חיות אחר לגמרי: ונפתחים עיני שכלו וחכמתו להכיר אתו יתברך באמת: מה שרק זהו כוונת תכלית כל הבריאה כולה.

ואומר רביז"ל: אך מהיכן נמשך ונתעורר זאת אצל השי"ת: דהיינו בחינת עינים להשגיח כנ"ל: זה נעשה על ידי נשמות ישראל שהשי"ת מתפאר בהם בבחינת |ישעיה מ"ט| ישראל אשר בך אתפאר: ועל ידי ההתפארות נעשין בחינת תפילין שנקראין פאר |סוכה כ"ה.|: והתפילין הם בחינת מוחין ונכנסין לפנים ובוקעין בעינים ומזה נעשה השגחת השי"ת כביכול: שעל ידי זה נעשה קדושת ארץ ישראל בחינת אוירא דארץ ישראל מחכים כנ"ל: ועל שם זה נקרא ארץ ישראל שמקבלת קדושתה מבחינת ישראל אשר בך אתפאר כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה השי"ת מתפאר עצמו עם כל אחד ואחד מישראל: כי כל יהודי יהיה איך שיהיה יש בו איזה נקודה טובה שיקר מאד בעיניו יתברך: ומזה נעשה התפילין של השי"ת כביכול וכדאיתא בדברי חכמינו הקדושים |ברכות ו.|: תפילין דמאריה עלמא מאי כתיב בהו: מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ וכו' עיי"ש: וכל מה שהשי"ת מתפאר יותר בעמו ישראל הוא משגיח עליהם להיטיב להם יותר ויותר: והם נכללים לגמרי בהשגחתו יתברך שכל זה הוא בחינת קדושת ארץ ישראל כנ"ל ששמה מתגלה ההשגחה בגילוי נורא ועצום מאד וכנ"ל.

וממשיך רביז"ל: אך בוודאי לא כל העתים שוות בהתקרבות ישראל להשי"ת: כי לפעמים חס ושלום יש שנתרחק אחד מהשי"ת: ואזי אדרבה השכינה צועקת קלני מראשי קלני מזרועי |סנהדרין מ"ו.|: היינו שצעקתה שנתקלקל ונפגם בחינת ההתפארות שאינו יכול להתפאר בהם: ונפגם בחינת התפילין שנעשין מן ההתפארות כנ"ל: וזה קלני מראשי קלני מזרועי: מראשי מזרועי דייקא: בחינת התפילין |שמניחין על הראש והזרוע| וכנ"ל: רק כשאחד מישראל נתקרב להשי"ת ונתוסף עוד ישראל שרוצה לעבדו יתברך וכל מה שנתוספין יותר רבים מישראל שרוצים לעבדו ולהתקרב אליו: אזי נתגדל ונתוסף יותר התפארותו יתברך שהוא יתברך מתפאר בעמו ישראל המתקרבים אליו: ועל ידי זה ההתפארות נעשין תפילין:

מוחין: ומזה נעשה קדושת ארץ ישראל בחינת אוירא דארץ ישראל מחכים על ידי עיני השגחתו כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר התפארות השי"ת בנשמת ישראל הוא כשאחד מישראל זוכה להכיר שכל כוחו וגבורתו הוא רק ממנו יתברך ובלעדו יתברך אין שום מציאות כלל: דהיינו שהוא יודע היטיב שכל מעשה ידיו וגם כל חכמתו שכלו הוא מתנה גמורה ממנו יתברך ואין זה כוחו ועוצם ידו כלל וכלל: שכל זה הוא כלליות כוונת התפילין שמניחין על הראש והזרוע: שבזה אנחנו משעבדים את כל מעשה ידינו וכל מחשבות מוחינו אל השי"ת ומכירים היטיב שהכל רק ממנו יתברך לבד: מה שאין כן כשנכנס באדם ישות וגיאות ונדמה לו שכוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה: אזי השכינה הקדושה צועקת עליו קלני מראשי קלני מזרועי: שבמקום להתפאר ולהשתבח בו היא מתביישת ומתחרפת מהראש והזרוע של זה האיש שהפריד את עצמו ממנו יתברך ויש לה צער גדול ממנו רחמנא ליצלן: ולכן כל מה שהאדם זוכה לקרב עצמו יותר ויותר אליו יתברך הוא גורם יותר התפארות למעלה מנשמת ישראל וממילא נמשך השגחתו יתברך עלינו יותר ויותר ונתגלה לעין כל קדושת ארץ ישראל שהיא התגלות השגחתו יתברך הפרטי פרטית.

ואומר רביז"ל: אך מי שיכול לראות זאת ההתפארות שמתפאר השי"ת בעמו ישראל: אזי הוא מקבל בחינת פאר ומוחין מן זאת ההתפארות שרואה ונעשין אצלו גם כן בחינת תפילין ונכנסין לפנים כנ"ל ובוקעין בעינים כנ"ל: ואזי נעשין עיניו גם כן בבחינת עיני ה': ואזי בכל מקום שהוא מסתכל ורואה נעשה שם גם כן בחינת אוירא דארץ ישראל מחכים: כי עיקר קדושת ארץ ישראל הוא רק מבחינת עינים הנ"ל: אבל מי הוא זה שיוכל לראות את השי"ת: שיוכל לראות התפארותו יתברך: אמנם מי שרואה את הצדיק האמת שהוא מקרב בני אדם לעבודתו יתברך והוא עיקר התקרבות ישראל לאביהם שבשמים: נמצא שהוא בעצמו ההתפארות שמתפאר

השי"ת בעמו: כי על ידו כל ההתקרבות וההתפארות: אזי מי שמסתכל בו: ועיקר הדבר בעת הקיבוץ בעת שמתקבצים אליו העולם הבאים לשמוע את דבר ה': וביותר בראש השנה שאז הוא הקיבוץ הגדול: אזי ההתפארות גדול ביותר מחמת שמתקבצים הרבה בני אדם החפצים להתקרב אליו יתברך: ואזי נתגדל ונתוסף פאר ויופי הצדיק: כי הוא בעצמו ההתפארות כנ"ל: אזי מי שמסתכל באמת בזה הצדיק האמתי אזי הוא גם כן מקבל מן ההתפארות הזאת: ונעשין אצלו גם כן בחינת תפילין מוחין כנ"ל ואזי נעשין עיניו גם כן כנ"ל בבחינת עיני ה': ואזי גם בכל

מקום שהוא מסתכל נעשה גם כן בחינת אוירא דארץ ישראל מחכים: כי הוא מחכים את האויר על ידי הסתכלותו בעיניו הנ"ל: שנעשין מן ההתפארות הנ"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עכשיו מגלה רביז"ל איך שקדושת הצדיק וקדושת ראש השנה מקושרים לקדושת ארץ ישראל: כי הנה בדיוק כמו שקדושת ארץ ישראל היא נמשכת מחמת ששם מתגלה השגחתו יתברך ביותר מכל העולם: ואף על פי שבגשמיות לא רואים שם שום שינוי מכל העולם כולו אף על פי כן ברוחניות היא ענין אחר לגמרי: כמו כן הוא קדושת הצדיק |וקדושת ראש השנה|: כי הצדיק כל עצמותו ומהותו הוא רק לגלות אלקותו יתברך לכל העולם כולו: והוא מוסר נפשו בכל עת להוציא לאור את עוצם ההתפארות שהשי"ת מתפאר עצמו עם כל אחד ואחד מישראל: כי רק הוא יודע את גודל חשיבות ומעלתן של ישראל ואיך כולם כאחד חשובים ויקרים מאד בעיניו יתברך: כי הוא דן את כולם לכף זכות תמיד והוא יודע את המקום של כל אחד ואחד |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' א'|: ועל ידי זה הוא יכול לעשות את ראש השנה ולהכניס את התגלות מלכותו יתברך בתוך כולם עד שהשי"ת מתפאר עם כולם ויברך אותם עם שנה טובה ומבורכת: כי הלא אמרו חכמינו הקדושים |אבות ב'| אל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו: נמצא שאסור לדון את השני עד שיודעים ומבינים את המקום שלו היינו את מה שגרם לו להגיע אל המצב שהוא נמצא בו עכשיו: ורק הצדיק האמת שדבוק בו יתברך בדביקות אמיתי הוא יודע את המקום של כל אחד ואחד ורק הוא יכול לעשות ראש השנה ולדון את כולם לכף זכות: ולכן עיקר ההתגלות של התפארותו יתברך בכל אחד ואחד מישראל |שמתגלה ביותר בארץ ישראל כנ"ל| תלוי דייקא בקדושת ראש השנה אצל הצדיקים: ולכן מי שזוכה להיות אצל צדיק כזה על ראש השנה: גם העינים שלו נפתחים באור נערב ונפלא מאד והוא מתחיל להתבונן בעוצם השגחתו יתברך בכל פרט ופרט של הבריאה: ואזי כל מהותו וכל דיבורו נתהפך להתגלות של האמונה הקדושה וכל מי שפוגע בו מוכרח גם כן להרגיש טעם קדושת ארץ ישראל וטעם התגלות האמונה הקדושה: מה שאין כן מי שהיה במקום כזה בראש השנה שלא דיברו מכל זה כלל: ולא יודעים כלל מה זה קדושת ארץ ישראל וקדושת הצדיקים האמיתיים: אזי תיכף ומיד מרגישים זאת בהילוכו ובדיבורו וכו' ומכירים איפוא היה בראש השנה: נמצא שמבוארים היטיב דברי רביז"ל איך מי שיודע מטעם ארץ ישראל הוא יכול להכיר באחר אם היה אצל צדיק על ראש השנה אם לא: כי כל הג' קדושות הנ"ל מקושרים ומהודקים היטיב ביחד וככל הנ"ל ודו"ק.
ואמר מוהרא"ש נ"י: שבדיוק כמו שקדושת ארץ ישראל נעלם ונסתר לגמרי ומצד

חיצוניותה לא רואים כלום: כמו כן הוא אצל קדושת הצדיקים האמיתיים שמצד חיצוניותם לא רואים כלום והם נראים מבחוץ בדיוק כדוגמת כל אדם: אבל בפנימיותם הם ענין אחר לגמרי |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' קט"ז הנ"ל|:
ולכן לפעמים קשה מאד להתקרב אליהם: כי כל זמן שהאדם הסתכל בתוך ספריו של הצדיק האמת וחיפש רק רוחניותו של הצדיק אזי הוא קיבל מהם התעוררות נפלא לעבודת השי"ת וממש הוא נשרף מרוב אור שהוא מרגיש בהם: אבל תיכף שהוא בא ומתקרב אל משכן הצדיק ורואה אותו בלבוש גופו וגשמיותו הוא נעשה על פי רוב מבולבל ומסובך מאד: כי נדמה לו שיראה איזה מלאך ושרף וכו' ובינתיים הוא רואה שהוא בשר ודם כמו כולם עם אשה ובנים וכו' וגם עובר עליו מה שעובר צרות ויסורין שונים רחמנא ליצלן: ואזי נכנס בהאדם חלישות הדעת גדול מאד:
האם זהו באמת אותו האדם שכתב את אלו הספרים שכמעט נשרפתי מהם לגמרי וכו':
הלא הוא נראה בן אדם כמו כולם וכו': אבל תיכף ומיד שיידע האדם את ידיעה הנ"ל שכל הקדושות הגבוהות מאד הן בבחינת "מקום" הן בבחינת "נפש" והן בבחינת "שנה" הם מתלבשים בתוך צמצום נפלא של גשמיות זה העולם: ומצד חיצוניותם אי אפשר לראות כלום: |כי גם קדושת ראש השנה שהיא התלבשות קדושת בחינת "שנה" היא מוסתר ומכוסה מאד בבחינת |תהלים פ"א| בכסה ליום חגינו:
כי מי זוכה באמת לדעת מה זה ראש השנה אם לא הצדיקים הגדולים הדביקים בו יתברך בדביקות אמיתי ואלו הזוכים להתקרב אליהם באמת וכנ"ל: אזי יתיישב לו הכל ולא יהיה קשה לו שום דבר כלל: כי ירגיל עצמו רק להסתכל על הפנימיות של כל דבר ולהתבונן איך שאלקותו יתברך מתגלה מאותו המקום ומאותו האיש ומאותו זמן: ולא יסתכל על החיצוניות כלל המסתיר ומכסה את האור הפנימי.
ומסיים רביז"ל: וזה פירוש |ישעיה ל"ג| מלך ביפיו תחזינה עיניך: היינו כשתזכה לראות מלך ביפיו דהיינו הצדיק ביפיו ותפארתו דהיינו בעת הקיבוץ: שאזי הוא יפיו ותפארתו כנ"ל: על ידי זה עיניך תראינה ארץ מרחקים: בחינת ארץ ישראל בחינת אוירא דארץ ישראל מחכים: כי החכמה נקרא מרחקים כמו שכתוב |קהלת ז'| אמרתי אחכמה והיא רחוקה: היינו שעל ידי זה שתראה את הצדיק ביפיו ותפארתו כנ"ל: על ידי זה בכל מקום שתראה בעיניך יהיה נעשה בחינת אוירא דארץ ישראל מחכים כנ"ל: וזהו עיניך תראה ארץ מרחקים כנ"ל: נמצא מי שיש לו תאוה והשתוקקות לארץ ישראל בפרט מי שטעם טעם האמת של ארץ ישראל כשפוגע ומתוועד יחד עם אדם שהיה אצל צדיק אמיתי על ראש השנה הוא מחויב להרגיש אז טעם ארץ ישראל: כי על ידי זה האיש נעשה גם זה האויר בבחינת ארץ

ישראל כנ"ל וראוי שיתעורר לו עתה השתוקקות וגיעגועין לארץ ישראל כל אחד לפי בחינתו: ועיקר הדבר שיהיה באמת ובתמימות.

ויש בזה עוד ענינים: כי אין אדם מת וחצי תאוותו בידו |מ"ר קהלת סדר א'|: נמצא שאין ממלא תאותו ורצונו בממון לעולם כי תמיד חסר לו כנ"ל: אבל יש בחינת שפע כפולה בחינת |איוב כ"ב| וכסף תועפות לך שהוא לשון כפול: נמצא שבזה השפע נתמלא רצונו מאחר שהיא כפולה |ולא סיים|: עד כאן דברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י קצת המשך סיום דברי רביז"ל כאן: כי זה מקושר להמבואר לעיל שאסור להסתכל על הגשמיות והחיצוניות של כל דבר: כי מצד הגשמיות והחיצוניות אף פעם לא ישבע האדם ממנה ותמיד יהיה חסר לו הרבה בבחינת אין אדם מת וחצי תאוותו בידו: כי כל זמן שהאדם מחפש גשמיות הן בתאוות העולם הזה ממש והן בעבודת השי"ת שהוא מחפש ומבקש לראות את קדושתו יתברך |המתלבשת בבחינת עולם שנה נפש כנ"ל| עם עיני הבשר ממש: איש כזה אף פעם לא יהיה נשבע ומרוצה במה שרואה במו עיניו: כי תמיד יהיה קשה לו קושיות הרבה למה הצדיק נראה כך ולמה ארץ ישראל נראה כך וכו' וכו': מה שאין כן כשאדם מתדבק לרוחניותו יתברך המתגלה בכל דבר על ידי זה יש לו שפע כפולה בכל עת: כי הוא יודע ומאמין שאפילו כל זה שהוא כבר זוכה להשיג באלקותו יתברך אין זה רק כטפה מן הים ממה שיש לו עוד להשיג: ולכן הוא תמיד מתעלה יותר ויותר בעבודת השי"ת ואף פעם אינו חסר לו כלום: והשי"ת יזכינו להתקרב לצדיקים אמיתיים שמלמדים אותנו לימודים נפלאים כאלו ולהיות אצלם על ראש השנה הקדוש: ולהמשיך עלינו בכוחם ובזכותם שנה טובה ומבורכת ברוחניות ובגשמיות אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת נצבים ה'תשמ"ח

בשבת קודש בבוקר בשעת קידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם מעשה ט' דף ע"ח עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל ממשיך לספר: "שוב שאל החכם השליח: אם כן מי מנהיג את המדינה": כי החכם השליח הזה עדיין אחז בתמימותו קצת והבין שבוודאי יש בעל הבירה שמנהיג את הבירה: ובוודאי מלך מלכי המכים הקב"ה הוא לבד מנהיג את הכל.

"השיב החכם א': זאת אני אספר לך הבירור כי ממני תשאל כי אני בקי בזה": כי גם כאן רואים את גודל סרחון הגיאות של החכם הזה שנדמה לו כאילו הוא יודע את הכל וכאילו לו ראוי לשאול שאלות כאלו: מה שבאמת כבר לימדו אותנו

חכמינו הקדושים |ברכות ד.| למד לשונך לומר איני יודע: שאפילו מי שבאמת יודע מוטב להרגיל את עצמו לומר תמיד איני יודע ולהתחמק עצמו מבני אדם וכמו שעשו כל הצדיקים בכל הדורות: מה שאין כן החכם המעוקם הזה מרוב ישותו וגיאותו היה מוכרח תמיד לומר שהוא יודע את הכל.

"כי הייתי משוטט במדינות": ואמר מוהרא"ש נ"י: שכאן החכם הודיע את התחלת הירידה והנפילה שלו דהיינו ממה שהיה משוטט במדינות: כי מי שתמיד נוסע בדרכים ועושה טיולים וכו' זה מזיק מאד לקדושתו ואמונתו: וכמו שמובא בספרים על הפסוק |במדבר ט'| ואיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה: שעיקר הטהרה הוא כשהאדם בביתו ואינו נוסע תמיד על הדרך: וכן אומר רביז"ל |ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' מ' וח"ב סי' ס"ב| שעיקר נסיעות דרכים באים מקלקול האמונה עיי"ש.

"והייתי במדינת איטליא": החכם הזה תפס דייקא מדינת איטליא כי שם הוא מקור הטומאה: מקור טומאת הנוצרים ימח שמם: שמשם יצא כל הצרות והעינויים שסבלו עם ישראל בכל משך ימי גלותם: ועל ידי שנתקרב אל מדינתם נדבק בו מטומאותם רחמנא ליצלן.

"וכך המנהג שיש שבעים שרי יועצים שקורין |ראטהיירין| והם עולים ומנהיגים המדינה זמן מיוחד: ועם זה השררות חולקין עצמם כל בני המדינה בזה אחר זה": ואמר מוהרא"ש נ"י: שהשבעים שרים אלו מרמזים על השבעים שרים שיש למעלה לכל אחד מהשבעים אומות: כי לכל אחד מאומות העולם יש שר ומושל למעלה שמנהיג אותם: מה שאין כן עם ישראל הם רק תחת הנהגתו והשגחתו יתברך לבד: ולכן החכם הזה שטעה לגמרי מדרך האמונה הקדושה נדמה לו שמדינת העולם מתנהג תחת ממשלת השבעים שרים: מה שבאמת לאמיתו כולם תלויים ועומדים רק בידו יתברך לבד.

"והתחילו דבריו לכנוס באזני החכם השליח עד שהסכימו וגזרו שבודאי אין מלך בעולם כלל": כי הדיבור יש לו כח גדול מאד הן לטוב והן להיפוך: ופרט בדברים הנוגעים אל האמונה הקדושה צריך האדם ליזהר מאד מאד לא להוציא מפיו שום דיבור נגד האמונה הקדושה אפילו בדרך ליצנות בעלמא: ואפילו אם הוא בעצמו אינו אוחז מזה: כי הדיבור בעצמו יכול להחטיא אותו אחר כך: ה' ישמרינו.

והזכיר מוהרא"ש נ"י את דברי רביז"ל |שיחות הר"ן סי' רל"ז|: שזה היה הפגם של יהוא המלך: שאף על פי שהיה מלך כשר וביער את העבודה זרה בימיו: אף על פי כן כשרצה להטעות עובדי הבעל שכולם יבואו אליו הכריז ואמר |מלכים-ב' י' י"ח| אחאב עבד הבעל מעט יהוא יעבדנו הרבה: והנה בודאי לא כיוון יהוא

בדיבורים אלו רק להטעות אותם כנ"ל ואף על פי כן אמרו חכמינו הקדושים |סנהדרין ק"ב.| שמחמת שהוציא מפיו דיבורים אלו בסוף ימיו נטה גם כן אחר הבעל: כי הדיבור יש לה כח גדול מאד: וכמובן שמדה טובה מרובה וכל מה שהאדם מרבה לדבר דיבורי אמונה הן בתפלתו אלי יתברך |שזה בעצמו נחשב לאמונה|: והן עם כל מכיריו ומיודעיו: כל זה מכניס בו אמונה ברורה בו יתברך: וכמו שאומר דוד המלך |תהלים קט"ז| האמנתי כי אדבר: וכן |שם פ"ט| אודיע אמונתך בפי |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' מ"ד|.

"שוב ענה החכם הא' המתן עד הבוקר אברר לך עוד בבירור אחר בירור שאין מלך בעולם כלל": כי זה לעומת זה עשה האלקים: וכמו שבקדושה כשאדם ממלא הלילה שלו עם לימוד התורה הקדושה ואמירת תיקון חצות ותפלות והתבודדות וכו' אזי מתברר אצלו המדמה וזוכה בבוקר לאמונה ברורה וזכה בו יתברך בבחינת |איכה ג'| חדשים לבקרים רבה אמונתך: כמו כן כשאדם מבלה את הלילה שלו עם שטותים והבלים אזי נתחדשין אצלו הבלבולי אמונה מאד: עד שנכנס בו מחשבות שאין מלך בעולם כלל רחמנא ליצלן.

"וישכם החכם הא' בבוקר |החכם שהוא חבירו של התם אנו קוראים אותו תמיד בשם החכם הא'|: והקיץ את חבירו החכם השליח": כי כמו שכתוב אצל אברהם אבינו |בראשית כ'| וישכם אברהם בבוקר: כמו כן כתיב אצל בלעם |במדבר כ"ב| ויקם בלעם בבוקר: כי כמו שהצדיקים משכימין ומקדימין לעבודת בוראם: כמו כן הרשעים משכימין ומקדימין לעבודת יצרם.

"ואמר לו בא עמי אל החוץ ואראך הדבר בבירור איך העולם כולו בטעות ובאמת אין מלך כלל וכולם בטעות גדול": כי זהו סימן של איש סכל ופתי שכל חיותו הוא רק להראות לכל העולם איך שהם בטעות גדול ורק הוא יודע מהאמת.

"והלכו בשוק וראו איש חיל א' ותפסו אותו ושאלו אותו למי אתה עובד: השיב: את המלך: |שאלו אותו| הראית את המלך מימיך: לאו: ענה אמר: ראה היש שטות כזה": כי רוב עמינו בני ישראל הולכים בתמימות ופשיטות והרי הם עובדים את המלך אף על פי שלא זכו לראות את המלך: כי הם מאמינים בני מאמינים ונקודת האמונה נשרשה בהם מדור דור: מה שאין כן מי שמתחיל להיות חכם בעיניו ולחקור חקירות של הבל לפי שכלו הפגום והעקום מאד בודאי יפול לתוך קושיות וספיקות גדולות באין סומך: ויתמרמרו ימי חייו מאד מאד.

"שוב הלכו אל אדון א' מן החיל ונכנסו עמו בדברים עד ששאלוהו: למי אתה עובד: את המלך: הראית את המלך: לאו: ענה ואמר עתה ראה בעיניך שהדבר מבורר

שכולם טועים ואין מלך כלל בעולם: ונסכם ביניהם הדבר שאין מלך כלל": כי הנה לפעמים אפילו אנשים כשרים ועובדי ה' באמת |שהם בחינת אדוני החילן: עדיין לא זכו לראות התגלות השכינה הקדושה בעיצומה אבל אף על פי כן הם מחזקים את עצמם עם כל מיני התחזקות ומכניסים את עצמם תמיד ביתר שאת ויתר עז בתוך האמונה הקדושה עד שבודאי סוף כל סוף יזכו לגילויים נוראים ועצומים מאד: אבל לעת עתה הם עונים בתמימות ופשיטות שעדיין לא זכו לראות את המלך וכנ"ל.

"ענה החכם ואמר עוד: בא ונסע ונלך בעולם ואראך עוד איך כל העולם כולו בטעותים גדולים": כי זהו עוצם הסרחון של הבעל גאוה ומי שמלא ישות שאין לו דאגות אחרות רק להראות לכל העולם כולו שהם בטעות.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאסור לאדם אף פעם לעשות שאיפתו ומגמתו להראות לבני אדם שהם בטעות יהיה באיזה ענין שיהיה: כי אפילו בדברים שבקדושה אסור לאדם להיות בעל נצחון ותמיד להראות לאחרים שהם בטעות: האדם צריך לדבר רק מהנקודה שלו ולהיות חזק בה מאד מאד: ומי שירצה לקבל יקבל: ומי שלא ירצה שילך לדרכו לשלום: אבל אסור להאדם להתקוטט עם אחרים ולהכריח את הדעת שלו עליהם כלל.

"והיו הולכים ונוסעים בעולם ובכל מקום שבאו מצאו את העולם בטעות": כי עד כדי כך נכנסו בתוך השגעון שלהם עד שלא נפל בדעתם כלל שאולי הם הם הטועים: ואנשי העולם הם בצדק.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שזה ידיעה חשובה מאד לדעת: שמקודם שהאדם יוצא לריב עם חבירו ולהראותו איך שהוא בטעות ואיך שעושה חורבן וכו': שיתיישב הרבה בדעתו שאולי הוא בעצמו אותו האיש שהוא בטעות ורק הגיאות והישות אינו מניח אותו לראות את האמת.

"ודבר המלך הנ"ל נעשה אצלם למשל: ובכל מקום שמצאו העולם בטעות לקחו את המלך למשל: כמו שזה אמת שיש מלך כן הדבר הזה": כי נתפסו מאד בקליפת הליצנות ובכל מקום בואם עשו כל מיני ליצנות וגם הכניסו את ענין הנ"ל של כפירותם בהמלך בתוך כל הליצנות שלהם: ה' ישמרינו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שהיום בעונותינו הרבים רואים זה אצל הערב רב שנתערבו בין עם ישראל: שהם עושים ליצנות מבל דבר שבקדושה ותמיד עושים צחוק וליצנות מהאמונה הקדושה: ופוערים את פיהם לדבר על ה' ועל משיחו רחמנא ליצלן: ולכן צריכין להתרחק מהם מאד מאד ולא לשמוע דיבוריהם הטמאים כלל

ולא להסתכל בספריהם ועיתוניהם הפסולים כלל: כי הדיבור וכן הכתב יש להם כח גדול מאד מאד וכנ"ל.

"והיו הולכים ונוסעים עד שכלה מה שבידם והתחילו למכור סוס אחד ואחר כך הב' עד שמכרו כולם עד שהוכרחו לילך רגלי": כי זהו הסוף של כל אלו הפילוסופים והחכמים בעיניהם שלבסוף הם אובדים את הכל גם בגשמיות: ולא נשאר להם שום דבר כלל.

"ותמיד היו חוקרים העולם ומצאו שהעולם בטעות ונעשו עניים הולכי רגלי ונסתלק חשיבותם ולא היו נחשבים כלל כי לא היו משגיחים עליהם כלל על אביונים כמותם": כי כל זמן שיש לאדם איזה נקודה של אמונה אזי עדיין יכול להיות לו איזה חשיבות בעולם: אבל תיכף ומיד שהאדם נופל מאמונתו לגמרי רחמנא ליצלן אין לו שום חשיבות כלל אצל אף אחד והוא בזוי ומבוזה מאד: והשי"ת יזכינו להיות חזקים מאד בהאמונה הקדושה: ותמיד לעבוד אותו בתמימות ופשיטות גמור עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת נצבים ה'תשמ"ח

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בלקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ח' הנקרא תקעו תוכחה עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: כתיב |ישעיה נ"ח| קרא בגרון אל תחשוך כשופר הרם קולך והגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאתם: ועל פסוק זה רביז"ל הולך ומגלה נפלאות איך נרמז בו כל הסוד של תוכחה אמיתית וגם את הסוד של תקיעת שופר וגם את הסוד של שופרו של משיח.

ואומר רביז"ל: אף על פי שתוכחה הוא דבר גדול: ומוטל על כל אחד מישראל להוכיח את חבירו כשרואה בו שאינו מתנהג כשורה: כמו שכתוב |ויקרא י"ט| הוכח תוכיח את עמיתך: אף על פי כן לאו כל אדם ראוי להוכיח: כמו שאמר רבי עקיבא |ערכין ט"ז:| תמה אני אם יש בדור הזה מי שיכול להוכיח: ואם רבי עקיבא אמר זאת בדורו כל שכן בדור הזה של עכשיו: כי כשהמוכיח אינו ראוי להוכיח אזי לא די שאינו מועיל בתוכחתו: אף גם הוא מבאיש ריח של הנשמות השומעים תוכחתו: כי על ידי תוכחתו הוא מעורר הריח רע של המעשים רעים ומדות רעות של האנשים שהוא מוכיחם: כמו כשמונח איזה דבר שיש לו ריח שאינו טוב: כל זמן שאין מזיזין אותו הדבר אין מרגישין הריח רע: אבל כשמתחילין להזיז אותו הדבר אזי מעוררין הריח רע: כמו כן על ידי תוכחה של מי שאינו

ראוי להוכיח: על ידי זה מזיזין ומעוררין הריח רע של המעשים רעים ומדות רעות של האנשים שמוכיחם ועל כן הוא מבאיש ריחם.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה מצות תוכחה הוא מצוה גדולה מאד ומי שיודע להוכיח כראוי יכול להחזיר המון בני אדם בתשובה באמת: כי על פי רוב כשבני אדם חוטאים הם מתחרטים מאד והיו רוצים לחזור בתשובה: אבל נדמה להם שכבר אבדה תקוותם ובוודאי השי"ת כבר שונא אותם ואינו חפץ בתשובתם: אבל כשזוכים לשמוע תוכחה ממי שראוי להוכיח: ומקודם שהוא מגלה להם את עוצם גודל חטאתם הוא מקדים להגיד להם איך שהשי"ת עדיין אוהב אותם בתכלית: ורק אחר כך הוא מודיע להם את חומר עוונם: על ידי זה בני אדם מקבלים את תוכחתו באמת וחוזרים בתשובה שלימה ואמיתית.
מה שאין כן אם המוכיח אינו ראוי להוכיח: ותיכף ומיד הוא מודיע להם את סרחונם הגדול בלי שום התחזקות מקודם: הוא מפיל אותם בתוך ייאוש עמוק מאד שאף פעם לא יוכלו לצאת משם: כי הוא מבאיש את ריחם ממש: וכדוגמת המשל שמביא רביז"ל מליכלוך העומד מן הצד ואף אחד אינו נוגע בו אזי אין ריחו הרע מתעורר כל כך: אבל תיכף ומיד שאחד מתחיל לערבב ולהזיז אותו אזי יוצא משם ריח רע שאי אפשר לעמוד שם כלל: ולכן מי שאינו בקי בענין זה ירחיק עצמו מן התוכחה לגמרי ויניח אותו לאלו היודעים להוכיח באמת.
ואומר רביז"ל: ועל ידי זה הוא מחליש את הנשמות שלהם ועל ידי זה נפסק השפע מכל העולמות התלוים באלו הנשמות: כי עיקר יניקת הנשמה הוא מהריח: כמו שאמרו חכמינו הקדושים |ברכות מ"ג:| מנין שמברכין על הריח שנאמר |תהלים ק"ן| כל הנשמה תהלל יה הללויה איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף הוי אומר זה הריח: ועל כן על ידי זה המוכיח שהוא מבאיש ריחם על ידי זה נחלשת הנשמה שיניקתה מהריח כנ"ל: וממילא נפסק השפע מכל העולמות התלוים בהם.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה את זה צריכין לדעת שבנשמת כל אחד ואחד מישראל תלויין ועומדים כל העולמות שלמעלה: וכל ההשפעות של כל העולמות תלויים בו דייקא: ואפילו אם האדם הוא כמו שהוא ונדמה לו בעיניו כאילו הוא הכי גרוע והכי פחות בישראל אף על פי כן גם בו תלויים ועומדין כל העולמות שלמעלה: ואם הוא יתגבר לחטוף איזה נקודה טובה בזה העולם זה יעלה שעשוע נורא ונפלא לפניו יתברך: כי בשמים מתפארים מאד באיש כזה שהוא רחוק כל כך בתכלית הריחוק ואף על פי כן הוא נעתק ממקומו ומתגבר לעשות איזה טוב לפניו יתברך: ועל כן צריכין לראות לחזק ולאמץ אותו שעל כל פנים יתגבר ויתחזק לעשות מה

שיש ביכלתו לעשות ולא יפול בעיניו לגמרי מכל וכל חס ושלום: אבל כשבא מוכיח שאינו כראוי והוא מחליש את רוחו ואת ריחו לגמרי ומפיל אותו לתוך יאוש גמור רחמנא ליצלן: על ידי זה הוא מחליש את נשמתו וכל העולמות התלויין בנשמתו וגורם חורבן נורא ואיום: ה' ישמרינו.

וממשיך רביז"ל: אבל כשהמוכיח ראוי להוכיח אזי אדרבה הוא מוסיף ונותן ריח טוב בהנשמות על ידי תוכחתו: כי התוכחה צריכה להיות בבחינת התוכחה של משה: שהוכיח את ישראל על מעשה העגל: שעל ידי תוכחתו נתן בהם ריח טוב: בבחינת |שיר השירים א'| נרדי נתן ריחו הנאמר על מעשה העגל: עזב לא נאמר אלא נתן: כמו שפירש רש"י שם וכמו שאמרו חכמינו הקדושים בגמרא |שבת פ"ח:|: כי על ידי תוכחה של משה על מעשה העגל הוסיף ונתן בהם ריח טוב שהוא בחינת מזונא דנשמתא: כי עיקר יניקת הנשמה היא מהריח כנ"ל: כי על ידי קול המוכיח שהוא ראוי על ידי זה הוא נותן ריח טוב בהנשמות שהוא בחינת מזונא דנשמתא כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה מבואר שם בגמרא שבשעה שמשה רבינו בא אל כלל ישראל ומצא שעשו את העגל לא התחיל לבזות אותם ולהשפיל אותם וכו': רק ענה ואמר להם עדיין חביבותא הוא גבן היינו שעדיין השי"ת אוהב אתכם אפילו שעשיתם כבר מה שעשיתם: וכששמעו זאת כלל ישראל כולם התביישו מאד: כי חשבו שבוודאי השי"ת כבר שונא אותם מרוב עוונותיהם: ואחר כך כשאמר להם משה רבינו |שמות ל"ב| אתם חטאתם חטאה גדולה וכו' כולם קיבלו דבריו באהבה ועשו תשובה באמת: כי כל זה הוא בחינת נרדי נתן ריחו היינו שהוסיף בהם ריח טוב על ידי תוכחתו והמשיך לנשמותיהם מחיה ומזון להחיות אותם מנפילתם: מה שאין כן אם היה משה רבינו בא מתחילה ומוכיח אתם בדרך בזיון וקשות היו כולם מתייאשים לגמרי: והיה ריח ומזון נשמותיהם עוזב אותם לגמרי ולא היו עושים תשובה כלל: ולכן נקרא תוכחה כראי התוכחה של משה רבינו כי הוא לימד אותנו את דרך התוכחה באמת: ורק מי שיודע להוכיח באופן כזה: היינו איך להקדים דברי התחזקות לדברי מוסר כנ"ל: הוא ראוי להוכיח לבני אדם.

ואומר רביז"ל: כי יש מזונא דנשמתא ומזונא דגופא: ועל ידי מזונא דגופא נחלש מזונא דנשמתא: כי על ידי מזונא דגופא דהיינו על ידי אכילה ושתיה על ידי זה מגדילין את בחינת עקב דסטרא אחרא בבחינת |תהלים מ"א| אוכל לחמי הגדיל עלי עקב: כי על ידי האכילה נתחזקין העקביים והרגלין בבחינת |שבת קנ"ב| דוק בככי ותשכח בנגרי: ואז כשנתגדל חס ושלום עקב דסטרא אחרא על ידי זה נחלש חס ושלום בחינת עקב דקדושה שהוא בחינת |משלי כ"ב| עקב ענוה יראת

ה' שהיא בחינת ריח בבחינת |ישעיה י"א| והריחו ביראת ה': שהוא בחינת מזונא דנשמתא.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה בדבר כשרות המאכלים שהאדם אוכל צריכין ליזהר מאד מאד שיהיה כל דבר בתכלית הכשרות בלי שום שאלות ופקפוקים כלל: כי מזונא דנשמתא תלוי במזונא דגופא: ואם האדם מפטם עצמו עם מאכלות אסורות רחמנא ליצלן ופוגם במזונא דגופא: אז אי אפשר לו בשום פנים ואופן לקבל בתוכו חיותא ומזונא דנשמתא: כי מוחו ושכלו כבר אטומים מהמאכלים טמאים שאכל רחמנא ליצלן וכבר אי אפשר לו להרגיש כלל את הארת נשמתו: וממילא לא יהיה יכול לקבל שום תוכחה משום בן אדם: ומכל שכן שלא יהיה יכול לתת תוכחה לשום אדם כי לא יהיה תוכחה כראוי: ועל פי רוב הדבר הראשון שמוציא את האדם מקדושת יהדותו הוא כשאינו מדקדק על מה שהוא אוכל ומטמטם את נפשו עם מאכלים טמאים רחמנא ליצלן ואז כבר אי אפשר לו לקבל בתוכו מזונא דנשמתא כלל: ולכן לא כל דבר שעיני האדם מתאווה אליו יש לו לאכול: כי עד שנתברר לו שהמאכל כשר בתכלית הכשרות אין לו להכניס את זה בפיו כלל: ואפילו אם יש עליו איזה הכשר כל דהוא שאינו מקובל ומפורסם בעולם להיות נאמנה בכל פרט ופרט אין לגשת למאכל כזה: כי מי יודע אם נזהרו בה כראוי מכל מיני תערובות של בשר וחלב וכו' ואולי סמכו את עצמם על איזה היתר חלוש מאד וכמו שמצוי זאת היום מאד בעוונותינו הרבים.

ואומר רביז"ל: והתיקון לזה הוא על ידי בחינת קול: כי בחינת קול הוא משקה את הגן ששם גדילים כל הריחות והיראות: בבחינת |בראשית ב'| ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן: נהר היוצא מעדן וכו' זה בחינת קול בבחינת |תהלים צ"ג| נשאו נהרות קולם: וזה בחינת |בראשית ג'| את קולך שמעתי בגן ואירא: כי זה הקול משקה את הגן שעל ידי זה גדילים שם כל הריחות שהם בחינת יראה כנ"ל: שזהו בחינת מזונא דנשמתא כנ"ל: כי על ידי זה הקול נכנע בחינת עקב דסטרא אחרא: כי זה הקול הוא בחינת |שם כ"ז| הקול קול יעקב: ועל כן זכה יעקב לבחינת הריח בבחינת ראה ריח בני כריח שדה הנאמר ביעקב: והוא מכניע עקב דסטרא אחרא בבחינת |שם כ"ה| וידו אוחזת בעקב עשו: וזה הקול הוא בחינת קול המוכיח הראוי: בבחינת |ישעיה נ"ח| הרם כשופר קולך והגד לעמי פשעם וכו': כי המוכיח שרוצה להוכיח את ישראל ולהגיד להם פשעם וחטאתם הוא צריך לזה הקול: כדי שלא יבאיש ריחם על ידי שמעורר עוונותיהם כנ"ל: על כן צריך לזה הקול: כי על ידי זה הקול הוא מוסיף ונותן בהם ריח טוב: כי על ידי זה הקול

גדילים כל הריחות כי זה הקול משקה את הגן וכו' כנ"ל.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה הקול הזה שמשקה את הגן |שהוא בחינת קול של המוכיח הראוי: ושממנה נמשך מזונא דנשמתא וכו'| זהו קולו יתברך היוצאת ונכרזת מכל פרט ופרט של הבריאה: כי העולם הזה נמשל לגן כי בו גנוז סודות התורה שיש לה ג"ן סדרים |נ"ג פרשיות| כדאיתא בתיקונים |תיקון נ"ג|: כי הלא בכל פרט ופרט של דומם צומח חי מדבר של הבריאה מלובש הלכות ודיני התורה הקדושה: וגם סודות ונסתרות הרבה: נמצא שקולו יתברך כביכול יוצאת ונכרזת מכולם וקורא את האדם להתקרב אליו יתברך על ידי אותו דבר |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' נ"ד|: וכל זמן שהקול הזה נשמע בין הבריות אזי הוא משקה את הגן והגן היא גן טוב ורטוב: היינו שחיים חיים טובים באמת בזה העולם ומקיימים את המצוות עם שמחה וחיות אמיתי כראוי: אבל תיכף ומיד שלא זוכים לשמוע זה הקול וממילא הקול כבר אינו משקה את הגן: אזי ונהר יחרב ויבש כתיב |כדאיתא בתיקונים|: והאדם אינו מרגיש חיות ושמחה בשום דבר: ואפילו אם כבר מקיים את המצוות זה בדרך יבש מאד בלי שום חיות כלל: נמצא שעיקר תיקון של הקול המוכיח כראוי תלוי בהקול הזה: היינו שאם קולו נמשך מבחינת קול הנ"ל המשקה את הגן: היינו שהוא זוכה לשמוע קולו יתברך שיוצאת מכל פרט ופרט של הבריאה: אזי בוודאי יזכה לעורר כל מי שישמע את קולו ויכניס בהם הרהורי תשובה אמיתית: כי על ידי קולו הוא ממשיך ומשפיע עליהם מזונא דנשמתא בשפע גדול מאד: כי הלא כל כוונתו הוא רק לגלות כבודו יתברך המאיר בכל הארץ ואין כוונתו כלל להשפיל אנשים ולהראות להם את כשלונם: אבל תיכף ומיד שנתייבש קול האדם ואין קולו נמשך כלל מבחינת קול הנ"ל המשקה את הגן: כי הוא בעצמו אינו מכיר כלל קול הנ"ל ואיך ימשיך את זה בתוך אלו השומעים דבריו: אזי אין קולו פועל אצלם כלל לטוב: ולא מקבלים ממנו שום מזונא דנשמתא: והוא הוא המוכיח שאינו כראוי.
ועכשיו חוזר ומפרש רביז"ל את הפסוק הנ"ל של הרם כשופר קולך ואיך מרומז בה כל הענינים הנ"ל: ואומר רביז"ל: וזהו הרם כשופר קולך: כשפר דייקא: כי זה הקול המשקה את הגן שהוא בחינת נהר היוצא מעדן: הוא בחינת קול הניגון של השיר שיתער לעתיד כשיחדש את עולמו: שהוא בחינת שיר פשוט כפול משולש מרובע: וזהו כשפ"ר ראשי תיבות פ'שוט כ'פול ש'לוש ר'בוע שהוא בחינת השיר שלעתיד שהוא בחינת הקול המשקה את הגן: שעל ידי זה הקול דייקא הוא יכול להוכיח: וזהו הרם כשפר קולך: כשפר דייקא כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י את הענין בטוב טעם ודעת: כי הנה בחינת פשוט כפול שלוש מרובע הנ"ל מרמז על כלליות הקדושות של העשר ספירות הנמצאים בכל דבר של הבריאה כמבואר בספרים הקדושים: כי בכל פרט ופרט הלביש השי"ת את עשר קדושות אלו למען יכול האדם למצוא אותו יתברך בכל דבר יהיה מה שיהיה: ועשר ספירות אלו הם כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות: והם מרומזין בענין פשוט כפול שלוש מרובע הנ"ל: כי הנה ספירת הכתר היא בחינת פשוט כי היא אור פשוט מאד שאין השגה ותפיסה בה כלל |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' ל"ו|: וכפול היא בחינת ספירות חכמה ובינה כי הם תרין ריעין דלא מתפרשין שתמיד הולכין בחיבור יחד: ושלוש הוא ספירות חסד גבורה ותפארת |הנקרא חג"ת|: ומרובע הם הד' ספירות האחרונות נצח הוד יסוד מלכות |הנקרא נהי"ם|: וכל זה הוא בחינת הקול המשקה את הגן הנ"ל שזהו קולו יתברך היוצאת מכל פרט ופרט של הבריאה: כי הקול הזה כשהוא נתלבש בזה העולם הוא מתלבש בעשר ספירות אלו וקורא את האדם בכל מקום שהוא: ולכן הקול של המוכיח הראוי צריך להיות גם כן רק לגלות אל האדם את אורו יתברך המסתתר בכל דבר: ואיך שבכל מקום גנוז ומוסתר אור נערב ונורא מאד: ואם רק יכסוף וישתוקק האדם לידבק באורות אלו בוודאי יזכה לזה בלי שום ספק כלל: ואפילו אם לעת עתה הוא מונח בתכלית הארציות והגשמיות אבל כשיזכה לשמוע את קול המוכיח הראוי שיודע איך להאיר את עיני האדם אפילו כשהוא מונח בתכלית הדיוטא התחתונה: אז בוודאי יזכה לצאת מכל ירידותיו ולחזור אליו יתברך בתשובה שלימה ואמיתית כראוי.

ואומר רביז"ל: וזהו בחינת מושכין עליו חוט של חסד הנאמר במוכיח הראוי: כמו שאמרו חכמינו הקדושים |תמיד כ"ח| המוכיח את חבירו לשם שמים מושכין עליו חוט של חסד: שנאמר |משלי כ"ח| מוכיח אדם אחרי חן ימצא: כי חוט של חסד: זה בחינת שנקלע ונשזר ונעשה חוט מהנימין: שעל אלו הנימין |שקורין סטריניס| יתנגן הניגון והשיר הזה של לעתיד: שהם ע"ב נימין: כנגד שם י' י"ק יק"ו יקו"ק שהוא בחינת שיר פשוט כפול וכו' כמובא בתיקונים |תיקון כ"א| שהוא עולה ע"ב: ועל אלו הנימין יתנגן השיר הזה שלעתיד כשיחדש את עולמו: בבחינת |תהלים פ"ט| עולם חסד יבנה: שאז יתער שיר פשוט וכו': וזהו בחינת חוט של חסד הנ"ל הנאמר במוכיח הראוי: היינו בחינת החוט הנעשה מהנימין הנ"ל שעליהם יתנגן השיר הזה כשיהיה חידוש העולם: בחינת עולם חסד יבנה כנ"ל: וזהו מושכין עליו חוט של חסד זה בחינת ההמשכה שמושכין ופושטין

את הנימין כדי לנגן עליהם שיר הנ"ל: נמצא שעל ידי קול המוכיח הראוי הוא נותן ריח טוב בהנשמות כנ"ל: עד כאן דברי רביז"ל שהזכיר מוהרא"ש נ"י בתורה זאת.
והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה ענין קול הנ"ל שהוא קול של המוכיח הראוי:
שעיקר תכליתה הוא רק לגלות קולו יתברך המסתתר בכל פרט של הבריאה זהו החסד הכי גדול שיכולין לעשות עם האדם: כי כל זמן שמוח האדם אטום וסתום מכל זה ועדיין אינו זוכה לשמוע קול הנ"ל הוא עדיין מונח בקטנות גדול והגבורות והדינים שולטים בו מאד: אבל תיכף ומיד שזוכה לשמוע את קול הצדיק האמת שהוא המוכיח הראוי שמכניס בו ידיעה הנ"ל שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל: ואפילו אם כבר נפל למקום שנפל אף על פי כן אין לו להתייאש כלל כי גם משם הוא יכול לידבק עצמו אליו יתברך: אזי נמשך על האדם חסד גדול ונורא מאד: והוא מתחיל לשמוע את השיר הנפלא שיתעד לעתיד כשיחדש השי"ת את עולמו:
כי אז יתגלה לעין כל את חסדו יתברך שהוא גומל עם כל אחד ואחד בפרטיות: כי עד עכשיו נדמה להאדם כאילו עוותו עליו את הדין וכאילו מן השמים רוצים לנקום בו חס ושלום: אבל תיכף ומיד ששומעים את השיר הנפלא של המוכיח הראוי שזה יהיה השיר של משיח צדקינו שיתנגן על כנור של ע"ב נימין |כמנין חס"ד|:
אזי נעשה מתורץ אל האדם כל קושיותיו והוא מתחיל להתבונן איך שכל מה שיש לו זהו ממש חסד חנם מלפניו יתברך: ואפילו אם עדיין חסר לו הרבה אבל תהלה לאל הוא בריא והאשה והילדים בריאים וכו' וכו': ולכן למה לו להיות כל כך עצוב ובמרה שחורה הלא עם כל זה יש לו הרבה נקודות טובות ברוחניות וגשמיות: וכמו שהשי"ת לא עזב אותו עד היום כמו כן לא יעזב אותו לנצח: ועל ידי כל ההתחזקות הזה שנכנס בו על ידי הקול המוכיח הראוי: נמשך עליו חוט של חסד ורחמים והוא זוכה באמת לכל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות אשרי לו ואשרי חלקו.
וקישר מוהרא"ש נ"י כל הענין הנ"ל לענינא דיומא ענינא דשופר של ראש השנה בקשר נורא ונפלא מאד: כי הנה באמת בפסוק הנ"ל מבואר בפירוש שהקול של המוכיח הראוי הוא בחינת הקול של השופר וכמו שכתוב והרם כשופר קולך וכו':
ואיתא בספר הקדוש "תולדות יעקב יוסף" |פרשת וילך| שהשיעור של השופר מרמז על זה הענין כי מבואר בגמרא |ראש השנה כ"ז | שהשיעור של השופר הוא בכדי שיחזיק אותו בידו ויראה לכאן ולכאן: וזה מרמז על המוכיח ההגון הנ"ל שהתוכחה שלו צריך להיות בבחינת דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב:
דהיינו שיראה הוא בעצמו לקיים כל הדברים מתחילה: וגם שיכוון בדברי מוסרו

עליו בעצמו: וכמו שנהגו הצדיקים בכל הדורות שהוכיחו את עצמם ברבים ואמרו בפני קהל ועדה איך שהם צריכים לחזור בתשובה וכו' ומזה הבינו כל העם שעיקר הדברים נאמרו עליהם והתביישו מאד וחזרו בתשובה אמיתית לפניו יתברך על ידי זה: וכמפורסם שכך נהגו האחים הקדושים הר"ר אלימלך מליזענסק ז"ל והר"ר זישא מאנפוליא ז"ל: שהיה דרכם להוכיח ולבזות את עצמם ברבים איך שעשו כזאת וכזאת וכו' והבינו כל העם שלא היו בצדיקים קדושים אלו שום שמץ מכל אלו הדברים כלל רק עיקר הדברים נאמרו עליהם ועל ידי זה חזרו בתשובה שלימה באמת: כי כל זה בחינת המוכיח הראוי שאינו אומר דברי מוסר ותוכחה בכדי להשפיל ולבזות את הזולת: רק כל עיקר תוכחתו הוא בדרך התאמצות והתחזקות שיבין האדם בעצמו עד היכן מגיעים הפגמים שלו וממילא יחזור בתשובה באמת |עי' ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' צ"ח|: וזהו בחינת שיעור הנ"ל של השופר: שיחזיק אותו בידו ויראה לכאן ולכאן: היינו שהבעל המוסר יחזיק ויקיים דברי מוסרו בידו בעצמו ויכוון בדיבוריו לכאן ולכאן היינו בין על עצמו ובין על השומעים דבריו: והבן.

וזהו גם מה דאיתא שם בגמרא: ציפהו זהב במקום הנחת פה פסול: ומבואר גם כן בספר הנ"ל: שזהו בחינת המוכיח שאינו כראוי שעיקר כוונתו בדיבורי פיו הוא בשביל כסף וזהב: וכמו שהיה שכיח מאד אלו הבעלי מוסר שהלכו מעיר לעיר להגיד דברי מוסר ותוכחות והיה עיקר כוונתם בשביל פרנסתם שיתנו להם מעות וכו': ולכן שופר ודברי מוסר כזה בוודאי פסול כי הוא בחינת המוכיח שאינו כראוי שרק יבאיש ריח אלו השומעים דבריו ולא יצא שום טוב מדבריו כלל: ודו"ק.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שזהו גם ביאור דברי מוהרנ"ת ז"ל |עי' לקוטי הלכות הל' ר"ה ה"ד| על מה שאמרו חכמינו הקדושים לענין שופר |ר"ה כ"ט.| זה הכלל כל המחויב בדבר מוציא את הרבים ידי חובתן: כי דייקא מי שמרגיש עצמו מחויב בדבר היינו שהוא מרגיש שהוא בעצמו צריך לחזור בתשובה ואין כוונתו לחפש מומים וחסרונות באחרים דייקא הוא יכול להוציא את הרבים ידי חובתן היינו להוכיח אותם ולהוציא אותם מעוונותיהם: כי כל זמן שעיקר כוונתו על עצמו אזי בוודאי יהיה תוכחתו בדרך נרדי נתן ריחו הנ"ל שיוסיף ריח טוב ונעים באלו ששומעים דברי תוכחתו: אבל תיכף ומיד שירגיש כאילו הוא אינו מחויב בדבר וכאילו הוא כבר שלם בכל המעלות: אזי לא יהיה יכול להוציא הרבים ידי חובתן כי לא יהיה תוכחתו בדרך הנכון והראוי כלל: והבן.

וזהו גם בחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים |שם כ"ז:| הפך ותקע בו לא יצא:

כי עיקר דברי המוכיח הראוי צריך להיות להכניס בתוך כל אחד ואחד שאיך שהוא בוודאי יכול לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך מתוך המעמד והמצב שהוא נמצא בו עכשיו: כי יש אלו שנפלו כבר כל כך בדעתם עד שנדמה להם שבגוף העכור הזה שיש להם עכשיו מלא תאוות וארציות וגשמיות אי אפשר להם כלל לחזור בתשובה לפניו יתברך: ורק אם יבא בגלגול אחר עם גוף אחר לגמרי אולי יש להם תקוה לחזור אליו יתברך: אבל האמת אינו כן כלל: כי עיקר התשובה צריך להיות עם הגוף הזה שיש לאדם עכשיו: ובוודאי אין שום מניעה בעולם שימנע את האדם מלחזור אליו יתברך אם רק ירצה באמת: וזהו בחינת אם הפך ותקע בו לא יצא: היינו מי שתוקע בשופר צריך לתקוע בו בדרך ישר כדרך גדילתו ולהודיע לכולם שבוודאי בדרך ישר ובחיי היום יום שלהם הם יכולים לחזור אליו יתברך ואינם צריכים לברוח מן המציאות כלל: כי אם הפך ותקע בו לא יצא: היינו אם המוכיח יכניס בהם כאלו מחשבות שיותר טוב להפוך ולהחליף את הגוף הזה על גוף אחר וכו' לא יצא כלל כי לא יזכו לבא על תיקונם האמיתי והנצחי וישארו חסירים וריקים מכל רחמנא ליצלן.

וזהו בחינות הקולות של השופר: מתחילה תוקעים תקיעה שהיא קול פשוט לרמז להאדם התחזקות עצומה שיצעק מקודם אליו יתברך מעומקא דליבא בקול פשוט מאד: ואפילו אם לעת עתה הוא נראה כמו שנראה אף על פי כן לא יסתכל על כל זה כלל רק יצעק אליו יתברך בתמימות ופשיטות |שכל זה הוא בחינת הלימוד של המוכיח הראוי כנ"ל|: ואחר כך תוקעים שברים לרמז אל האדם שאחר כך הוא מוכרח לשבר לבו לפניו יתברך ולהכיר באמת מה שפגם ועיוות ולתקן כל מה שיש לו לתקן |שזהו בחינת מה שהמוכיח הראוי מעורר אחר כך את כל אחד ואחד על חטאיו ופשעיו|: ואם יזכה לקבל כל זה כראוי אזי אחר כך ישמע את קול התרועה שהיא בחינת ת'ו'ר'ה' ע' |אותיות ת'ר'ו'ע'ה'| היינו שיתגלו לו הע' פנים של התורה שיש בכל פרט ופרט של הבריאה שזהו בחינת קול השיר של חסד שהיא בחינת פשוט כפול שלוש מרובע שמתגלה על ידי המוכיח הראוי: כי כל כוונת המוכיח הזה הוא רק להכניס באדם ידיעה זאת איך שכל הבריאה כולה מליאה עם חסדו יתברך ואיך שיש תורה וקומה שלימה |בחינת העשר ספירות המרמזים בפשוט כפול שלוש וכו' כנ"ל| בכל פרט ופרט: וכשכבר יזכה האדם אל ההשגה הנפלאה הזאת: אזי צריך ליזהר לבל יתגאה דעתו לחשוב כאילו הוא כבר מושלם בכל המעלות ולכן לבסוף תוקעין עוד הפעם פשוטה לאחריה בכדי לרמז אל האדם שיסלק הכל מדעתו ותמיד יעשה התחלה חדשה כאילו לא התחיל עדיין כלל מעולם וככה יזכה

לעלות תמיד מדרגא לדרגא בעבודת השי"ת ויגיע למעלות רמות ונשגבות מאד אשרי לו ואשרי חלקו.

ולכן אז בשעת תקיעת שופר הוא עת רצון נורא ונשגב מאד: וכמבואר בזוהר הקדוש |פרשת אמור| שבשעת הדין בא שרו של עשו עם חבילות חבילות של עוונות שעשו בני יעקב כל השנה אבל כששומע את קול השופר הוא מתבהל מאד ואין לו שום כח לקטרג כלל: ולכן ראוי לכל אדם לחזור אז בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהתוודות אז בין התקיעות על כל מה שחטא ופגם כל השנה כדאיתא בכתבי האריז"ל: וכן אז בין התקיעות הוא עת רצון גדול מאד לבקש מלפניו יתברך כל צרכיו הפרטיים: ומי שזוכה לנצל את הזמן הקדוש הזה עם תפילה והתבודדות אליו יתברך בוודאי יזכה לפעול כל משאלות לבנו לטובה ויזכה לשנה טובה ומבורכת.

|ובדרך אגב אמר מוהרא"ש נ"י: שמה שנדפס במחזורים לומר יהי רצון וכו' בין התקיעות: אין לומר אותם כלל כי אין להם שום מקור: ואין בכלל מלאכים כאלו המוזכרים שם ולא שר הפנים כזה: ויש אומרים שידי הנוצרים ימח שמם שלטו בתפילות אלו: ולכן אין כדאי לומר אותם כלל: ורק להתוודות אז לפניו יתברך ולבקש תפילות ובקשות בשפת האם שלו וכנ"ל.

וכל זה יהיה קול שופרו של משיח שיתגלה במהרה בימינו: שיתעורר קול קדוש כזה |בחינת שיר של חסד הנ"ל|: עד שכל אחד ואחד יתחיל להכיר את החסד של השי"ת שיש בכל פרט ופרט של ימי חייו: וממילא יתבייש מאד על כל מעשיו ויחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך: והשי"ת יזכינו לשמוע קול שופרו של משיח באמת במהרה דידן: ונזכה כולנו לחזור לארץ ישראל ולראות בבנין בית מקדשינו במהרה בימינו אמן ואמן.

מוצאי שבת קודש פרשת נצבים ה'תשמ"ח

בסעודת מלוה מלכה סעודת דוד מלכא משיחא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ה המדבר מרווח העולם הזה עיי"ש.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י: רביז"ל אומר: רווח העולם הזה אין לשער: דהיינו מה שהאדם יכול להרוויח בזה העולם: ואין צריך על זה הוצאות משלו שקורין |אויש לאגן|: רק ממה שהכין לפניו הבורא יתברך יכול להרחיב ידו ולהרויח הרבה מאד עין לא ראתה וכו': עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י: כי הנה עיקר הריווח בעולם הזה הוא מה שהאדם מרויח על ידי קיום התורה והמצוות: מה שאין עוד ריווח בעולם שמגיע אל הריווח

הזה: כי בריווח גשמי הנה יש לו והנה כבר אין לו: והלא גם הוצרך להשקיע הרבה מאד בעסק לפני שראה איזה ריווח כל שהוא: מה שאין כן בריווח רוחני מי שיש לו שכל אמיתי הוא מקבל תיכף ומיד השכר והריווח שלו על המקום: כי שכר מצוה מצוה: ומה שהאדם זוכה לקיים את רצונו יתברך זהו בעצמו הריווח הכי גדול: וגם לא הוצרך להשקיע שום דבר בתוך העסק: כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו.

ואמר מוהרא"ש נ"י: שביותר הולך וסובב דיבור זה של רביז"ל על מצות האמונה הקדושה: כי במצוות אחרות כמו ציצית ותפילין וכו' עדיין יכול האדם לטעון שהוא צריך להשקיע משהוא בתוך העסק: כי עם כל זה הם עולים כסף וכו': אבל מצות האמונה הקדושה תמיד מוכנת ועומדת לפני האדם ואינו צריך להכניס שום דבר לתוך העסק: רק להכניס את מוחו ומחשבתו לתוך ים האמונה הקדושה ולחקוק היטיב בדעתו שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל: והכל כאשר לכל הוא רק עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך: ובמחשבה זאת לבד האדם מרוויח הרבה מאד עין לא ראתה וכו': כי על ידי אמונתו הקדושה לבד הוא זוכה להמשיך כל מיני השפעות טובות: וכדאיתא בספרים הקדושים שאמונה הוא לשון המשכה מלשון |אסתר ב'| ויהי אומן את הדסה: ולכן אין עוד ריווח בעולם כמו ריווח האמונה הקדושה: אשרי מי שזוכה להכניס עצמו בתוך האמונה הקדושה תמיד.

וסיפר מוהרא"ש נ"י סיפור נפלא שסיפר הבעל התניא ז"ל בשם רבו המגיד ממעזריטש ז"ל |ששמע את זה מהבעל שם טוב הקדוש ז"ל|: שהחוקר היווני המפורסם "סוקרטיס" בסוף ימיו הגיע להההכרה שכל החקירות והפילוסופיא שלהם אין בהם שום ממש כלל: ואין שום שליט ומושל בעולם רק הקב"ה בלבד: והתחיל לדבר בפרהסיא נגד כל האלילים שלהם: ועשו עליו משפט גדול ודנו אותו למיתה והרגו אותו: וכשבא לעולם העליון תבע מהבית דין שלמעלה שמגיע לו בשכרו |על שמסר נפשו בשביל האמונה הקדושה|: להיות במחיצה אחת עם אברהם אבינו עליו השלום |שגם כן מסר נפשו כל ימיו על האמונה הקדושה|: ולא עוד אלא שאליו מגיע יותר שכר מחמת שהוא נהרג בפועל ממש בשביל האמונה הקדושה מה שאין כן אברהם אבינו אף על פי שזרקו אותו באור כשדים בכבשן האש אבל למעשה ניצל ממנה ולא נשרף: ולכן מגיע לו יותר שכר |כך היו כל דברי החוקר הנ"ל בפני הבית דין של מעלה|.

וענו לו הבית דין של מעלה: שאין לו לדמות עצמו כלל לאברהם אבינו עליו השלום: כי אברהם אבינו התחיל עם אמונה פשוטה בהשי"ת אף על פי שלא ראה שום

דבר כלל: ואדרבה ראה בכל מקום דברים הנראים היפך האמונה הקדושה: שלכולם יש כל טוב והוא מוכרח ללכת נע ונד וחסר לו הרבה וכו': אבל אף על פי כן לא הסתכל על כל זה כלל רק התחזק עצמו בהאמונה הקדושה וגילה ופירסם זאת לכל העולם כולו: מה שאין כן אתה באת אל האמונה הקדושה רק בכדי למלאות תאוותך: כי כבר לא היה לך שום מנוחה ונחת רוח מכל החקירות שלך וראית שאין בהם שום ממש כלל: ולכן החלטת שאין שום עצה אחרת רק לחזור אל האמונה האמיתית שהוא האמונה בהשי"ת: ולכן איך אתה מדמה עצמך אל אברהם אבינו ותובע שכר כמוהו... ולכן אשרי הזוכה להכניס כל עסקו בתוך האמונה הקדושה כמו שעשה אברהם אבינו: באמונה פשוטה מאד בלי שום חקירות כלל: ועל ידי זה יזכה להרוויח עוד בעולם הזה ומכל שכן בעולם הבא: אוצרות גדולות מליאות כל טוב: וימשיך על עצמו ועל כל העולם כולו השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות אשרי לו ואשרי חלקו.

וסיים מוהרא"ש נ"י בקשר לענינא דיומא ענינא דראש השנה: שהלא זהו עיקר עסקינו בימי ראש השנה הקדושים להמליך את השי"ת על כל העולם כולו ולגלות ולפרסם את האמונה הקדושה לכולם: ולכן אשרי מי שזוכה להכניס את כל כוחו בזה ולהרוויח מה שיש לו להרוויח בזה העולם: והשי"ת יברך אותנו עם שנה טובה ומבורכת: ונזכה להכניס בעצמינו ובכל העולם כולו את הארת האמונה הקדושה ולראות במהרה בהקמת המלכות דקדושה ובביאת משיח צדקינו אמן ואמן.